

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیه السلام

www.ghaemiyeh.com
www.ghaemiyeh.org
www.ghaemiyeh.net
www.ghaemiyeh.ir

فرهنگ نام‌موضوعی

فرهنگ نام‌موضوعی

جلدهای ۱-۳

سید احمد سجادی

مرکز تحقیقات زبان‌های حوزه علمیة اصفهان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فرهنگنامه موضوعی صحیفه سجادیه

نویسنده:

سید احمد سجادی

ناشر چاپی:

مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	فهرنگنامه موضوعی صحیفه سجادیه
۹	مشخصات کتاب
۱۰	جلد ۱
۱۰	اشاره
۱۴	سر آغاز
۱۶	مقدمه
۳۰	آ
۳۰۳	ب
۴۹۷	پ
۶۵۰	ت
۷۸۸	ث
۷۹۱	ج
۸۲۲	چ
۸۴۱	ح
۸۸۴	خ
۱۰۳۹	جلد ۲
۱۰۳۹	د
۱۱۶۸	ذ
۱۱۷۲	ر
۱۳۴۰	ز
۱۳۹۵	س
۱۵۱۱	ش
۱۶۱۰	ص

١٦٢٩	ض
١٦٣٣	ط
١٦٤٣	ظ
١٦٤٤	ع
١٧٠٥	غ
١٧٢١	ف
١٨٥٢	ق
١٨٨٣	ك
١٩٧٨	گ
٢٠٧٦	جلد ٣
٢٠٧٦	ل
٢٠٨٩	م
٢١٩١	ن
٢٣٧٠	و
٢٤٠٤	هـ
٢٤٣٨	ى
٢٤٤٩	صحيفه سجاديّه با ترجمه فارسي
٢٤٤٩	اشاره
٢٤٧٠	اسناد الصحيفه
٢٤٨٨	(١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا ابْتَدَأَ بِالِدُّعَاءِ بَدَأَ بِالتَّحْمِيدِ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ التَّنَاءِ عَلَيْهِ، فَقَالَ:
٢٤٩٦	(٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَ هَذَا التَّحْمِيدِ فِي الصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ
٢٥٠١	(٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الصَّلَاةِ عَلَى حَمَلِهِ الْعَرْشِ وَ كُلِّ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ
٢٥٠٧	(٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الصَّلَاةِ عَلَى أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقِيهِمْ
٢٥١١	(٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِنَفْسِهِ وَ لِأَهْلِ وَ لَأَيَّتِهِ
٢٥١٥	(٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ الصُّبْحِ وَ الْمَسَاءِ
٢٥٢١	(٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا عَرَّضَتْ لَهُ مُهِمَّةٌ أَوْ نَزَلَتْ بِهِ، مُلِمَّةٌ وَ عِنْدَ الْكُرْبِ

- (٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِسْتِعَاذَةِ مِنَ الْمَكَارِهِ وَ سَيِّئِ الْأَخْلَاقِ وَ مَدَامَ الْأَفْعَالِ ٢٥٢٥
- (٩) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِسْتِيْقَابِ إِلَى طَلَبِ الْمَغْفِرَةِ مِنَ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ ٢٥٢٧
- (١٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي اللَّجَا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى ٢٥٢٩
- (١١) از دعاهاى امام عليه السلام است در عاقبت به خيرى ٢٥٣٢
- (١٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِعْتِرَافِ وَ طَلَبِ التَّوْبَةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى ٢٥٣٣
- (١٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي طَلَبِ الْخَوَائِجِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى ٢٥٣٩
- (١٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا عَتَدِي - عَلَيْهِ أَوْ رَأَى مِنَ الظَّالِمِينَ مَا لَا يُحِبُّ ٢٥٤٣
- (١٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا مَرِضَ أَوْ نَزَلَ بِهِ كَرْبٌ أَوْ بَلِيَّةٌ ٢٥٤٧
- (١٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا اسْتَقَالَ مِنْ دُنُوبِهِ، أَوْ تَضَرَّعَ فِي طَلَبِ الْغَفْوِ عَنْ عُيُوبِهِ ٢٥٤٩
- (١٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا ذَكَرَ الشَّيْطَانَ فَاسْتَعَاذَ مِنْهُ وَ مِنْ عِدَاوَتِهِ وَ كَيْدِهِ ٢٥٥٧
- (١٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا دَفِعَ عَنْهُ مَا يَحْذَرُ، أَوْ عَجَلَ لَهُ مَطْلَبُهُ ٢٥٦١
- (١٩) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ، عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ الْإِسْتِسْقَاءِ بَعْدَ الْجَدْبِ ٢٥٦٣
- (٢٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ وَ مَرْضِي - الْأَفْعَالِ ٢٥٦٧
- (٢١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ وَ أَهْمَتَهُ الْخَطَايَا ٢٥٧٧
- (٢٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ الشَّدَّةِ وَ الْجَهْدِ وَ تَعَسَّرِ الْأُمُورِ ٢٥٨٣
- (٢٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَبْوَابِهِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ ٢٥٩٣
- (٢٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِيُؤَلِّدَهُ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ ٢٥٩٩
- (٢٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِجِيرَانِهِ وَ أَوْلِيَائِهِ إِذَا ذَكَرَهُمْ ٢٦٠٥
- (٢٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِأَهْلِ الثُّغُورِ ٢٦٠٧
- (٢٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مُتَفَرِّعاً إِلَى اللَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ٢٦١٥
- (٢٩) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا قَتَرَ عَلَيْهِ الرِّزْقُ ٢٦١٧
- (٣٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْمَعُونَةِ عَلَى قَضَاءِ الدِّينِ ٢٦١٩
- (٣١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي ذِكْرِ التَّوْبَةِ وَ طَلَبِهَا ٢٦٢١
- (٣٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَ الْفِرَاقِ مِنْ ضَلَاةِ اللَّيْلِ لِنَفْسِهِ فِي الْإِعْتِرَافِ بِالذَّنْبِ ٢٦٣١
- (٣٣) وَ كَانَ، مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِسْتِخَارَةِ ٢٦٤١
- (٣٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا ابْتُلِيَ - أَوْ رَأَى مُبْتَلًى بِفَضِيحَةٍ بِذَنْبٍ ٢٦٤٣

- (٣٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الرِّضَا إِذَا نَظَرَ إِلَى أَصْحَابِ الدُّنْيَا ٢٦٤٥
- (٣٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَظَرَ إِلَى السَّحَابِ وَ الْبَرَقِ وَ سَمِعَ صَوْتَ الرِّعْدِ ٢٦٤٧
- (٣٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا اعْتَرَفَ بِالتَّقْصِيرِ عَنْ تَأْدِيَةِ الشُّكْرِ ٢٦٥١
- (٣٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِعْتِدَارِ مِنْ تَبَعَاتِ الْعِبَادِ وَ مِنْ التَّقْصِيرِ فِي حُقُوقِهِمْ وَ فِي فَكَاكِ رَقَبَتِهِ مِنَ النَّارِ ٢٦٥٧
- (٣٩) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي طَلَبِ الْعَفْوِ وَ الرَّحْمَةِ ٢٦٥٩
- (٤٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَعِيَ إِلَيْهِ مَيِّتٌ، أَوْ ذَكَرَ الْمَوْتَ ٢٦٦٥
- (٤١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي طَلَبِ السِّرِّ وَ الْوَقَايَةِ ٢٦٦٧
- (٤٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ عِنْدَ خْتِمِ الْقُرْآنِ ٢٦٦٩
- (٤٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْهَيْمَالِ ٢٦٧٩
- (٤٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا دَخَلَ شَهْرَ رَمَضَانَ ٢٦٨٣
- (٤٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي وَدَاعِ شَهْرِ رَمَضَانَ ٢٦٩١
- (٤٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي يَوْمِ الْفِطْرِ إِذَا انْصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ قَامَ قَائِمًا ثُمَّ اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، وَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ ٢٧٠٥
- (٤٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ ٢٧١١
- (٤٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَوْمَ الْأَضْحَى وَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ٢٧٤١
- (٤٩) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي دِفَاعِ كَيْدِ الْأَعْدَاءِ، وَ رَدِّ بَأْسِهِمْ ٢٧٥١
- (٥٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الزَّهْبَةِ ٢٧٥٧
- (٥١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي التَّضَرُّعِ وَ الْإِسْتِكَانَةِ ٢٧٦١
- (٥٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِلْحَاحِ عَلَى اللَّهِ تَعَالَى ٢٧٦٧
- (٥٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي التَّدَلِّيِ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ ٢٧٧١
- (٥٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي اسْتِكْشَافِ الْهُمُومِ ٢٧٧٣
- ٢٧٧٧ ----- دربارہ مرکز

مشخصات کتاب

سرشناسه : سجادی، سیداحمد، ۱۳۴۴ -

عنوان و نام پدیدآور : فرهنگ نامه موضوعی صحیفه سجادیه / سیداحمد سجادی، با همکاری جمعی از محققان ؛ پژوهش مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان.

مشخصات نشر : اصفهان: حوزه علمیه اصفهان، مرکز تحقیقات رایانه ای، ۱۳۹۲.

مشخصات ظاهری : ۳ ج.

شابک : ۶۰۰۰۰۰ ریال: دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۴۶-۳۷-۹ ؛ ج. ۱: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۴۶-۳۴-۸ ؛ ج. ۲: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۴۶-۳۵-۵ ؛ ج. ۳: ۹۷۸-۶۰۰-۶۱۴۶-۳۶-۲

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

یادداشت : چاپ قبلی: موسسه فرهنگی مطالعاتی الزهرا (س)، ۱۳۸۵.

یادداشت : چاپ سوم.

یادداشت : فروست پشت جلد: مجموعه منشورات؛ ۱۲،۱۱

یادداشت : کتابنامه.

مندرجات : ج. ۱. آ-خ. ج. ۲. د-گ. -

موضوع : علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه -- فهرست مطالب

موضوع : علی بن حسین (ع)، امام چهارم، ۳۸ - ۹۴ ق. صحیفه سجادیه

موضوع : دعاها

شناسه افزوده : حوزه علمیه اصفهان. مرکز تحقیقات رایانه ای

رده بندی کنگره : ۱/۲۶۷/۱BP/ع ۸ ص ۳۰۷۵ ۱۳۹۲

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۷۷۲

شماره کتابشناسی ملی : ۳۱۳۰۹۲۸

جلد ۱

اشاره

ص: ۱

بسم الله الرحمن الرحيم

اول: صحیفه مبارکه سجادیه، یکی از عظیم ترین و درخشان ترین اختراهای فروزان معنویت اسلامی است و فروغ بی پایان و ابدی این کتاب مقدس، برای همیشه چراغ راه همه معنویت خواهان و حق طلبان خواهد بود.

البته در یک نگاه، شاید این معنا به نظر برسد که صحیفه سجادیه، منحصرأً به معنویت دینی و اسلامی اختصاص دارد و کتاب نیایشی است که مشام جان های شیفته معنویت را از عطر پاکت راز و نیاز و دعا و گفتگو با حق تعالی، انباشته و معطر میگرداند. و رای این نگاه اولیه، اما، حقیقتی بزرگ نهفته است. اگر امام علی بن الحسین زین العابدین علیه السلام در این کتاب مقدس بر معنویت و امور معنوی، آن هم در قالب و شکل مناجات تأکید می ورزند، از آن جهت است که در این اثر بی بدیل، بر گرایش ها و نگرشهایی تکیه می شود که در بیرون از متن و زمینه معنوی، نمی توان آن را به درستی درک کرد.

بی تردید در صحیفه سجادیه، تعالیمی بلند و عمیق ارائه می شود که در بسیاری از سطوح، از امور کلامی الهیاتی - در عام ترین معنای این اصطلاح - گرفته تا امور اجتماعی و سیاسی، و از امور فرهنگی و علمی گرفته تا امور اقتصادی و معیشتی نیز کاربرد دارد. از این رو اگر چه در محتوای عمیق صحیفه سجادیه، معنویتی بی پایان و قداستی ژرف نهفته است و با صورت و محتوای نیایشی، بر درونی ترین و معنوی ترین بعد اسلام تأکید می رود، ولی در عین حال، امام سجاد البته به کزات از بیرونی ترین ابعاد اسلام نیز در عام ترین معنای آن سخن میگویند. تحلیل مفصل هر یک از سطوح و ابعاد مختلفی که در صحیفه مبارکه سجادیه از آن به تصریح یا اشارت سخن رفته است، نیازمند پژوهشهایی پر برگ و بار است. دوم: پژوهش حاضر - که یکی از برنامه های صحیفه پژوهی مرکز تحقیقات رایانه های حوزه علمیه اصفهان بوده و پیشنهاد آن از چند سال پیش مطرح و سپس کار عملیاتی آن به وسیله محققان محترم آن مرکز آغاز گردیده بود و اینک در آغاز سالی که به نام مبارک پیامبر اعظم و نبی مکرم و رسول خاتم غیبی مزین گردیده و در ایام ولادت با سعادت آن حضرت، به زیور طبع آراسته می شود - گامی

برای ارائه و تبیین هرچه بهتر سطوح و ابعاد گوناگون و چه بسا ناشناخته یا کمتر شناخته صحیفه سجادیه است.

در این فرهنگ واره موضوعی - که قریب به یازده هزار موضوع اصلی و فرعی را در بردارد - تلاش شده است تا زوایای مختلف تعالیم بلند این کتاب مقدس، از متن کلام امام همام زین العابدین علیه السلام، استخراج گردیده و بر اساس ساختار درختی، تنظیم و تبویب گردد.

به دیگر بیان، تمامی موضوعات این فرهنگ واره از منطوق کلمات و بیانات امام سجاد علیه السلام استخراج گردیده و هیچ چهارچوبه ذهنی خاصی برای محتوای کتاب، از پیش تعیین نگردیده است. از این رو بر خلاف بسیاری از فرهنگ های موضوعی که پیرامون کتابهای مقدس اسلامی نگاشته شده، موضوعات طرح شده، در فضای تعیینی ذهن محققان گرفتار نیامده، بلکه به صورت کاملاً عینی و تجربی، متن بیانات امام علیه السلام مورد توجه قرار داده شده و موضوعات کلی و جزئی و اصلی و فرعی، از متن کلمات آن حضرت استخراج گردیده است.

این کار در سطح خود، یک پژوهشی ویژه و نو به شمار می رود و امید است مورد قبول ارباب فضل و صحیفه پژوهان و همه دانشیان ارادتمند به آستان اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام واقع گردد.

سوم: خداوند کارساز بنده نواز را، سپاس بی حد و قیاس می گزاریم که توفیق انجام این اقدام پژوهشی را به مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان و محققان آن عنایت فرمود. نیز از الطاف بزرگ امام زین العابدین و سید الساجدین علیه السلام، سپاسگزاریم که مددکار پژوهشگران و دست اندرکاران این طرح بوده اند.

این قلم نیز بر خود فرض می داند که از یکایک محققان و متصدیانی که اتمام این کار، مرهون اهتمام و تلاش وافر آنهاست، به ویژه حجهالاسلام والمسلین سید احمد سجادی صمیمانه تقدیر و تشکر نماید.

امید است این خدمت به آستان صحیفه مبارکه سجادیه، مورد قبول و پذیرش امام همام علی بن الحسین علیهما السلام قرار گیرد. ان شاء الله.

و آخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمین و صلین الله علی سیدنا محمد و آله الطاهیرین.

عید سعید هفدهم ربیع الاول ۱۴۲۷ قمری - بیست و هفتم فروردین ۱۳۸۵ شمسی.

حوزه علمیه اصفهان

دفتر حضرت آیه الله العظمی مظاهری

محمد حسن مظاهری

بسم الله الرحمن الرحيم

صحیفه مبارکه سجاده، اثر و یادگار سیدالساجدین حضرت امام علی بن الحسین علیهما السلام است و در بردارنده پنجاه و چهار دعا میباشد که آن حضرت در جلسه ای نورانی آن را برای دو فرزند برومندشان، حضرت امام باقر علیه السلام و زید بن علی علیهما السلام نقل کرده و هر دو را امر به کتابت و محافظت از این اثر بی بدیل و سترگ نموده است.

پیشوای بزرگ شیعیان، حضرت امام صادق علیه السلام - که در سنین کودکی در این جلسه نورانی حضور داشته است - فرزندش اسماعیل را به حفظ و حراست از این کتاب گران مایه فرمان داده و از نوادگان امام حسن مجتبی علیه السلام (محمد و ابراهیم که فرزندان عبدالله بن حسن بودند) می خواهد هیچ یک، این کتاب بی بدیل را از مدینه خارج نکنند. چرا که خوف آن می رود با کشته شدن آن دو، کتاب نیز از بین برود.

اوامر امام صادق علیه السلام بر حراست از این اثر باقی و جاودانه امام سجاد علیه السلام از یک طرف، و از منظری دیگر، مفاهیم بی مانند آن که در قالب مناجات نامه با خالق بی همتاست، عالمان و اندیشمندان شیعی را بر آن داشت تا هر یک به نوبه خود بر محافظت و نگهبانی از «زبور آل محمد صلی الله علیه و آله»، سخت بکوشند.

نمونه های این تلاشی را میتوان در طول قرن های متمادی در روایت، درایت، قرائت، تدریس، استنساخ نسخ و مراقبت در تصحیح، کتابت و نقل آن و نگارش ده ها تعلیقه، حاشیه، ترجمه و شرح که بر این مناجات نامه شیعی نگاشته شده، یافت و علاوه بر آن بعضی از اندیشمندان و محدثین، بر این کتاب گرانقدر مستدرکاتی نگاشته اند که با اسناد و طرق مختلف به دعاها سقط شده اشاره کرده و دعاها را دیگر منسوب به امام سجاد علیه السلام را نیز ذکر

بزرگانی همچون شیخ حر عاملی، میرزا عبدالله افندی، میرزا حسین نوری طبرسی، حسین محسن امین عاملی و شیخ محمد صالح مازندرانی - رحمه الله عليهم اجمعين - به جمع آوری دعاهای امام زین العابدین علیه السلام از میان متون کتاب های حدیثی پرداخته و به نگارش کتابهایی با عنوان «الصحیفه الثانیه» تا «الصحیفه السادسه» پرداخته اند.

در سال های اخیر نیز با استفاده از صحیفه کامله سجادیه و مستدرکات پنجمانه. اثر جدید. به نام «الصحیفه السجادیه الجامعه» ارائه گردید که در آن، دعاهای صحیفه به ۲۷۰ دعا افزایش داده شده و به شکل نموداری، سلسله اسناد دعاها. در پایان کتاب آمده است.

تمامی این تلاش ها، اولاً به آن خاطر است که حفظ احادیث و کلمات نورانی ائمه معصومین علیهم السلام و رساندن آنها به دیگران، در بین مسلمانان - خاصه مکتب حقه تشیع - جایگاهی ویژه و بس رفیع داشته است و بزرگان در نقل و تصحیح آن اهمتامی خاص نموده اند و حتی در این مسیر، هر که را لایق نقل حدیث می یافتند، اجازه روایت حدیث اعطا می کردند. و ثانیاً دعا و نیایش، بخش جدایی ناپذیر از فرهنگ اسلامی است که به شکلی زیبا و دقیق و در آوازی مناجات گونه، به تفهیم و تعلیم بسیاری از معارف دینی پرداخته است. از این رو دعاهای منسوب و مأثور از ائمه معصومین علیهم السلام خصوصاً حضرت سید الساجدین علیه السلام، یکی از ذخایر عظیم و پر ارج فرهنگ ناب مکتب تشیع می باشد.

جای بسی تأسف است که در زمان حاضر تصور عامه مردم از دعاهای روایت شده از ائمه معصومین علیهم السلام، تنها خواندن و زمزمه نمودن آن است و تلاشی در جهت فهم آن و درک معانی آنچه بر زبان جاری می سازند، نمی نمایند. حتی برخی از اندیشمندان دینی نیز به کتاب های دعایی و صحیفه مبارکه سجادیه، به دید یکی از عمیق ترین مأخذ معارف الهی نظر نکرده و در مباحث مطروحه: به جملات و فرازهای آن ارجاعی نداشته اند و از این رو ستمی

بس عظیم به بخش وسیعی از معارف منحصر به فرد فرهنگ آل البیت علیهم السلام رفته است.

در بررسی اجمالی که از چند کتاب موضوعی حدیث که در سالهای اخیر نگاشته شده به عمل آمد، مشخص گردید ارجاعات و استنادات به صحیفه سجادیه، بسیار کم است. در کتابی که ۱۷۷۰ روایت، حدیث و گفتار ائمه معصومین علیهمالسلام، به صورت موضوعی بیان شده، فقط پانزده ارجاع به صحیفه سجادیه وجود داشت (کمتر از یک درصد). در کتاب دیگری که ۴۷۹ گفتار معصوم را بیان کرده بود، فقط دو بار به صحیفه سجادیه مراجعه شده بود (کمتر از نیم درصد). و این در حالیست که در بسیاری از موضوعات، می توان از فرازهای صحیفه سجادیه نیز استفاده برد. ولی نویسندگان آن کتاب ها به دلیل عدم موضوع بندی جامع بر صحیفه مبارکه سجادیه، نتوانسته اند از آن استفاده موضوعی نمایند.

لذا ضروری است اندیشمندان حوزه دین و عالمان بلند همت، دعا را نه فقط به عنوان زمزمه ای عارفانه، بلکه به عنوان منبعی غنی در القای ظریف ترین معارف الهی، به مردم معرفی کرده، به تبیین و تفسیر این کلمات آسمانی پردازند.

در این مسیر نخستین گام برای زدودن غبار غربت از دعاهای روح افزای معصومین علیهم السلام خصوصاً صحیفه سجادیه، تهیه معاجم و فرهنگ نامه هایی برای تسریع در دستیابی به محتوا و مضامین فرازهای ادعیه است.

نباید از نظر دور داشت که صحیفه سجادیه دارای دو شأنیت است: اول آنکه در جمع احادیث شیعی قرار گرفته و به آن نگاهی روایی شده و همانند دیگر روایات مأثوره، دارای سلسله اسناد و اجازات است و بزرگان اخبار آن را در کتاب های روایی خود آورده اند و بعضاً به شرح بعضی از لغات آن در همان کتاب پرداخته اند.^(۱) برخی عالمان نیز به نقل اسناد صحیفه

ص : ۹

---

۱ - ۱) علامه بزرگوار مجلسی خانه درصد فحه ۵۹ جلد ۱۱۰ بحارالانوار، به نقل اسناد صحیفه پرداخته و میگوید: «روایات صحیفه با بیش از آن است که به شمارش آید.» مرتضی زبیدی حنفی که از عالمان بنام قرن دوازده هجری می باشد نیز در صفحه ۴۸۰ جلد ۴ کتاب «اتحاف السادهالمت قین» با سندی خاص، به تقلیدعای چهل و هفتم صحیفه پرداخته است.

پرداخته، در سلسله اسناد آن همانند دیگر روایات نقد و بررسی کرده و راویان آن را توثیق نموده اند. تمامی این تلاش ها حکایت از آن دارد که صحیفه را به صورت یک روایت، همانند دیگر روایات دیده اند.

دومین شأنیت صحیفه سجادیه آن است که دعاهای این کتاب در جمع دعاهای پربار و زیبای شیعی قرار دارد و بزرگان بدان نگاهی مناجاتی کرده و آن را راهی برای راز و نیاز با خالق بیهمتا برشمرده اند.^(۱)

ولی متأسفانه با آنکه صحیفه دارای دو شأنیت است، نه موضوع نگاری جامعی بر دعاهای مأثوره از ائمه معصومین طالقان از جمله صحیفه سجادیه صورت گرفته و نه برای تمامی روایات و احادیث روایت شده و کتاب های روایی، نمایه زنی شده است. البته از دیر زمان عالمان دینی در تدوین کتاب های حدیثی به دسته بندی و تبویب دست ورزیده اند که اولین اثر آن را می توان کتاب شریف «کافی» اثر باقی ثقه الاسلام ابی جعفر محمد بن یعقوب کلینی (م ۳۲۸ هـ. ق) دانست و از آن پس نیز مؤلفان، عموماً کتابهای خود را در فصل ها و عنوان هایی هر چند محدود، تدوین می نمودند. به تدریج هر چه زمان می گذشت و احساس نیاز به موضوع بندی احادیث تقویت می شد، نویسندگان در تدوین احادیث و روایات از

عنوان، فصل و باب های بیشتری در تنظیم کتاب های -خورد استفاده کردند.^(۲)

ص : ۱۰

۱- ۱) شهید ثانی در کتاب «اللمعه الدمشقیه»، در اعمال روز عرفه، خواندن دعای چهل هفتم صحیفه را سفارش کرده است. محقق بحرزی نیز در صفحه ۳۹۰ جلد ۱۶ کتاب «الحدائق الناضره» میگوید: «مستحب است در روز عرفه دعا خواندن و بهتراست دعای عرفه امام حسین ایالا و دعای عرفه امام سجاد ایالا هر صحیفه کامله، خوانده شود.

۲- ۲) نگاهی به کتاب فقهی «تهذیب الاحکام فی شرح المقنعه» نوشته شیخ ابی جعفر محم ادبن حسن طوسی (م ۴۶۰ هـ. ق) و کتاب «وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه» تألیف شیخ محمد بن حسن حر عاملی (م ۱۱۰۴ هـ ق) بازگوی این حقیقت است که کتاب او لکه در قرن پنجم تألیف شده، دارای ۳۹۵ باب است. درحالی که کتاب دو مکه در اوآخر قرن یازدهم نگارش یافته، دارای ۷۰۸۱ باب می باشد.

اما این روش، هرگز نتوانست همه آنچه را که در لابه‌لای متون حدیث و دعاهای ائمه معصومین علیهم السلام بود، در مقابل دیدگان محققین قرار دهد. چون در بسیاری از احادیث و روایات، چندین موضوع مطرح شده که باید در چندین باب و فصل قرار میگرفت یا حداقل به آن ارجاع داده می‌شد، در حالی که تنها در یک فصل از یک باب، آن روایت وارد شده و چنانچه دعاها آورده می‌شد، فقط به عنوان ادعیه و در کتاب مزار ذکر می‌گردید.

تلاش برخی از نویسندگان کتاب‌های حدیثی از این بالاتر رفته و کتاب‌هایی به صورت موضوعی و دارای زیر موضوع‌های متعدد و وابسته به یکدیگر با ذکر آیات قرآن، احادیث و فرازهایی از بعضی دعاها، به همراه ترجمه فارسی و آدرس منبع، نگاشته شد. از آن جمله می‌توان به کتاب‌هایی نظیر «میزان الحکمه» و «آثار الصادقین» اشاره کرد. در اینگونه کتاب‌ها به گوشه‌هایی از صحیفه سجادیه و فرازهایی از آن در موضوعات مختلف اشاره شده است. ولی نویسندگان اینگونه کتاب‌ها نیز اولاً بسیاری از احادیث ائمه معصومین علیهم السلام و فرازهای صحیفه سجادیه را ذکر ننموده‌اند و ثانیاً بنا نداشته‌اند به تمامی معانی و مفاهیم حدیثی که ذکر نموده‌اند، توجه داشته باشند و آن روایت را در موضوعات متعدد ذکر نمایند. چرا که این خود، امری غیرممکن است و از طرفی نیز هر مفهوم و عبارت ممکن است چندین احتمال معنایی داشته باشد و نگارندگان این کتاب‌ها، بنایی بر عنوان بندی تمامی محتوای حدیث و فرازهای دعاهای صحیفه سجادیه نداشته‌اند.

با نگارش کتاب‌های معجم لفظی^(۱) برای صحیفه مبارکه سجادیه و بعضی از کتابهای حدیث، روش جدیدی برای تکمیل اطلاعات و تسهیل و دقت در دسترسی به مضامین و

ص: ۱۱

۱- ۱) شاید این نام برگرفته از حدیثی باشد که از حروف الفبا به «معجم» یاد کرده. همانند احادیث «من لا یحضره الفقیه»، ج ۴، ص ۱۳ او «تهذیب الاحکام»، ج ۱۰، ص ۲۶۳.

اطلاعات آن کتاب، عرضه شد که این کار در رساندن محقق به موضوعات، بسیار با اهمیت، مفید و ارزنده بود.

امروزه ما به وسیله رایانه، کامل ترین معاجم لفظی از قرآن و کتابهای حدیثی از جمله نهج البلاغه و صحیفه سجادیه را در اختیار داریم که با توجه به آنکه شکل کلمات برای محققان اهمیت ویژه ای دارد از روشهای کارگشا و کم نقص محسوب می شود و با توجه به اینکه زمان زیادی از ارائه آن نمی گذرد، برای تأمین قسمتی از نیاز محققان، هنوز جایگزینی مناسب برای آن یافت نشده است. علاوه بر آنکه بعضی از این معجم ها به چاپ رسیده، بسیاری از برنامه های رایانه ای نیز وجود دارند که دارای معجم و امکان جستجوی لفظی با دقت بسیار بالا می باشند.

دیگر روشی که در سده های اخیر جهت تسریع در دستیابی به محتوا، مورد توجه و اهتمام دانشمندان قرار گرفته، فهرست نگاری موضوعی، یا تهیه کشف المطالب است. اکنون پژوهشگران اسلامی فهرست نگاری های متعددی بر قرآن و کتاب های حدیثی تألیف کرده اند. پس از نگارش کشف المطالب ها و کشف الایاتهای بسیاری بر قرآن کریم، موضوع نگاری های متعددی بر نهج البلاغه و صحیفه سجادیه و بعضی از کتاب های حدیثی صورت گرفته است. از آن جمله می توان به «خورشید بی غروب نهج البلاغه»،^(۱) «الدلیل علی موضوعات نهج البلاغه»^(۲) و «الدلیل الی موضوعات الصحیفه السجادیه»^(۳) اشاره کرد.

در این روش ابتدا نویسنده، چهارچوبی ذهنی برای محتوای کتاب می سازد و تلاش میکند، محتوای کتاب را در این چهارچوب پیش ساخته جای داده و سپس برخی از این

ص : ۱۲

۱-۱) نوشته عبدالمجید معادیخواه، سال ۱۳۷۲، ده جلد.

۲-۲) نوشته علی انصاری، سال ۱۳۵۷، یک جلد.

۳-۳) نوشته محمد دحسین مظفر، سال ۱۳۶۲، یک جلد.

محتواها را موضوع و برخی را زیر موضوع موضوعات قرار می دهد. این روش گرچه مخاطب را با موضوعات و زیر موضوع های کتاب آشنا می کند، ولی در بعضی از موارد هیچ ارتباطی بین متن و موضوع خود ساخته ذهنی مؤلف نمی بینیم و از طرفی بسیاری از محتوای منطوقی و مفهومی متن در قالب موضوع، ارائه نشده است. یعنی از جهتی، جامع تمامی موضوعات کتاب نبوده و از سوی دیگر، بسیاری از موضوعات، با اصل کتاب مطابقت نمی کند و از این مشکل تر آنکه، موضوعات در چهارچوبه زمان و مکان نویسنده گرفتار آمده و مؤلف با توجه به مباحثی که در جامعه مطرح است، به موضوع نگاری متن پرداخته و سعی دارد اینگونه القا کند که این مطالب در کتاب وجود دارد. (۱)

جدیداً بعضی از نویسندگان فرهنگ نامه های موضوعی، بر این باورند که نبایستی در مفاهیم کتاب سیر نمود و در چهارچوب ذهنی خود اسیر گشت و یا با توجه به موقعیت زمانی و مکانی به موضوع نگاری پرداخت، بلکه موضوعات می باید از منطوق کلمات استخراج شود.

در این روش، مؤلف بدون هیچ پیش فرض ذهنی و طرح قبلی، مستقیماً به صورت تجربی و عینی به سراغ متن رفته و با استفاده از واژه های متن و در بعضی از موارد ایجاد رابطه میان کلمات، به ساخت موضوع می پردازد و سپس موضوعات را به ترتیب الفبایی، منظم کرده، مجموعه اطلاعات هر موضوع که از این یک واژه خاصی برگرفته شده است را در زیر یکدیگر نوشته و زیر موضوعاتی را پدید می آورد و سپس با واژه های کمکی و تکمیلی، مجموعه اطلاعاتی را به صورت شکل یافته، فراهم نموده، به کاربران و پژوهشگران عرضه می دارد.

این روش هر چند از اعمال سلیقه کمتری برخوردار است و محققان ارجمندی نیز قرآن و

ص : ۱۳

۱- همچون موضوعاتی که اخیراً یکی از موضوع نگاران بر کتاب شریف نهج البلاغه، نگاشته و آن کتاب را حاوی موضوعاتی همچون «فوتوریسم»، «فورمالیسم»، «فیزیوئومی»، «فیزیولوژی» و ... دانسته است.

صحیفه جامعه سجادیه را اینگونه موضوع یابی نموده اند،^(۱) ولی این روش برای کسانی که با زبان عربی آشنایی دارند، مفید می باشد. زیرا موضوعات، برخاسته از متن عربی است و افراد بیگانه با آن زبان، قادر به بهره برداری از آن نیستند و چنانچه نویسندگان موضوعات را ترجمه نمایند، به منظور خود که استفاده از منطوقی کلمات است، دست نیافته است. زیرا در ترجمه موضوعات و زیر موضوعات باز چهارچوبه ذهنیت مترجم کارساز است و موضوعات اسیر ذهن و زمان نگارش میگردد و از طرفی سردرگمی مراجعه کننده غیر آشنا به زبان عربی را به دنبال دارد. چرا که او به دنبال همه واژه های به کار رفته در آن موضوع است و با ترجمه آن نمی تواند تمامی موضوعاتی که بدان معنا است، یکجا بیابد. و از طرفی در این فرهنگها، هر چند کلمات همان کتاب به کار رفته، اما موضوعات ساخته شده معادل نیز فراوان بوده و مؤلف از زبان فارسی و عربی به صورت ادغامی بهره گرفته است.

اشکال دیگری که به روش فرهنگ نویسی آنان وارد است این است که نویسندگان محترم این گونه فرهنگ واره ها بنا بر آن داشته اند که از منطوق و عین کلمات به سراغ جملات آن کتاب رفته، به موضوعات دسترسی یابند. در حالی که به تأویل، تفسیر و همچنین در مورد فرهنگ نامه های قرآنی، به شأن نزول بعضی از آیات نیز توجه کرده اند و برخی موضوعات را با توجه به تفسیر، تأویل و شأن نزول ساخته اند، که این کار حتی از کسانی که با توجه به چهارچوبه ذهن خود به ایجاد موضوع میپردازند نیز سر زده است.

با توجه به مطالبی که گذشت، نیاز به موضوع نگاری صحیفه مبارکه سجادیه، بیشتر احساس

می شد. زیرا پیرامون قرآن کریم حداقل ده ها کشف المطالب و کشف الایات با تمامی محشّنات

ص: ۱۴

۱- ۱) «فرهنگ موضوعی قرآن مجید» اثر خرمشاهی وفانی / انتشارات فرهنگ معاصر سال ۱۳۶۴. «نمایه نامه موضوعی صحیفه سجادی ه» اثر مصطفی درایتی .

و کاستیها موجود بود(۱) و پیرامون کتاب شریف نهج البلاغه نیز فرهنگ نامه های متعددی وجود داشت.(۲) اما در مورد کتاب گران بار صحیفه مبارکه سجادیه، تنها اثر مهمی که به عنوان فرهنگ نامه موضوعی نگاشته شده بود، کتاب «الدلیل الی موضوعات الصحیفه السجادیه» است که مؤلف آن، فارغ از واژه ها و الفاظ موجود در صحیفه سجادیه، به بررسی آن پرداخته و هر آنچه را که به عنوان موضوعی قابل طرح یافته، در ۳۲۸ صفحه، ۱۹ موضوع و ۱۹۷ زیر موضوع گرد آورده است. موضوعاتی که نویسنده برگزیده، عبارت اند از: توحید، نبوت، امامت، معاد، اسلام، ملائکه، اخلاق، طاعات، ذکر و دعا، سیاست، اقتصاد، انسان، هستی، جامعه، علم، زمان، تاریخ، سلامتی و امور نظامی. با بررسی دقیق این موضوعات، به این نتیجه میرسیم که اکثر این موضوعات، عناوینی است ساخته مؤلف، که این عنوان ها در صحیفه کامله سجادیه به چشم نمی خورد. زیرموضوعات نیز تابع هیچ مشخصه ای نیست و نویسنده محترم آن، در بسیاری از موارد سلیقه ای عمل کرده است.

کتاب «نمایه نامه موضوعی صحیفه سجادیه» که در دو جلد انتشار یافته، علی رغم محشناتی که دارد، به موضوع نگاری صحیفه مبارکه سجادیه که شامل ۵۴ دعاست پرداخته، بلکه صحیفه جامعه سجادیه، که دارای ۲۷۰ دعا می باشد را موضوع نگاری نموده است. این فرهنگ دارای ۷۵۰۰ مدخل اصلی و ۳۵۰۰ مدخل ارجاعی بوده و قابل تطابق و استفاده برای صحیفه کامله سجادیه نیست. چرا که صحیفه جامعه در بسیاری از موارد، از جمله در شماره دعاها با صحیفه کامله پنجاه و چهار دعایی اختلاف دارد. به طور مثال، دعاهای یکم تا دهم صحیفه کامله، در صحیفه جامعه به شماره های ۱، ۹، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۲۱، ۲۴، ۲۶، ۳۰،

۳۲ آمده است.

ص : ۱۵

-
- ۱-۱) بنگرید به « کتابشناسی جهانی قرآن کریم»/خانه کتاب قم/۱۳۸۲، ج ۱، صص ۳۸-۱۴.
۲-۲) بنگرید به «امام علی در آینه قلم»/ج ۱، صص ۵۵۷-۵۵۰.

احساس نیاز به وجود فرهنگ واره ای جامع برای صحیفه کامله سجادیه (با توجه به اینکه موضوع نگاری دعا و مناجات از ویژگی و حساسیت خاصی برخوردار است)، ما را بر آن داشت تا با سبکی جدید به موضوع نگاری صحیفه مبارکه سجادیه بپردازیم. طی سالهای اخیر در مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان، اقدامات پژوهشی و تحقیقی متعددی چه به شکل نرم افزار رایانه ای و چه به صورت مکتوب، برنامه ریزی شده که تاکنون برخی از آنان به مرحله تولید رسیده و برخی دیگر در حال تکمیل می باشد.

یکی از این برنامه ها که به شکل مکتوب ارائه میگردد، فرهنگ نامه موضوعی صحیفه سجادیه است. در تدوین و تنظیم این فرهنگ نامه در مرحله اول، صحیفه سجادیه ای که توشط مرحوم حججه الاسلام سید علی نقی فیض الاسلام قدس سره تصحیح و فrazبندی شده بود را به عنوان متن اصلی انتخاب کرده، بدون هیچ قالب پیش ساخته ذهنی یا خارجی، به اصل متن صحیفه مراجعه و کلمه به کلمه متن را بررسی نمودیم و پس از گزینش واژه هایی که دارای بار موضوعی خاصی بود، با استفاده از رایانه، آنها را به صورت الفبایی و معجمی، مرتب نمودیم. با بررسی دقیقی کلمات انتخاب شده، به این نتیجه رسیدیم که واژه های انتخابی بر دو قسم هستند: یک قسم کلماتی بودند که علاوه بر دارا بودن بار موضوعی، در متن محور سخن و یا مطلبی بودند که بدون شک این واژه ها در ترکیب موضوعی قرار میگرفتند. نظیر موضوعات «آب»، «آتش»، «آسمان» و.... قسم دوم واژه هایی بودند که بار موضوعی داشتند، اما محور سخن یا مطلبی نبودند. در اینجا کلماتی که می توانست محقق را در رساندن به مطالب یاری دهد، ذکر نمودیم. همچون موضوعات «رسیدن»، «روگردانی»، «روی آوری»، «همانند» و.... سپس واژه هایی را که علی رغم داشتن بار موضوعی، نمیتوانست در راستای منظور محقق نقش آفرینی نماید، ذکر نکردیم. نظیر موضوعات «آبشخور»، «سقالبها»، «معوذتین» و.... زیرا بر این باور بودیم که چنین موضوعاتی برای مراجعه کننده نه تنها مفید

نخواهد بود، بلکه ممکن است گیج کننده و ملالآور باشد. (البته چنین مواردی نسبت به کل موضوعات مطرح شده، بسیار نادر بود.) در این میان به کلماتی برخوردیم که محور سخن نبودند و در بعضی فرازهای دعا، دارای بار موضوعی و در برخی از جملات، فاقد بار موضوعی بودند که با بررسیهای دقیق، مواردی که دارای بار موضوعی بود، ذکر شده و از فرازهایی که کلمه در آن فاقد بار موضوعی بود، چشم پوشی شد. زیرا فرهنگ نامه موضوعی باید هدایتگر به واژه هایی باشد که راهنمای موضوع بحث در متن قرار گیرد و مراجعه کننده را به مطالبی در اطراف آن موضوع، راهنمایی کند و چنانچه او به دنبال همه واژه های به کار رفته در تمامی فرازهای دعا است، باید برای رفع نیاز خود به معجم لفظی صحیفه مبارکه سجادیه مراجعه کند نه به فرهنگ نامه موضوعی که بنای خود را بیان موضوع قرار داده نه بیان تمامی الفاظ به کار رفته در صحیفه سجادیه.

سپس آن واژه ها را (با توجه به جمله ای که آن واژه در آن به کار رفته بود)، ترجمه کردیم. توجه به جمله ای که آن کلمه عربی در آن به کار رفته، به این خاطر است که بعضی از کلمات دعا در زبان فارسی، معانی متعددی دارد و یا از کلمات مترادفی است که دارای مصادیق متعدد است و باید دید، منظور امام علیه السلام از این کلمه در این فراز چه بوده است. البته در بسیاری از موارد به شرح نیز مراجعه می شد. در این میان کلماتی بودند که می توانست به مصادیق متعدد، تطبیق یابد و یا به چند معنی ترجمه شود و شارحین و مترجمین صحیفه سجادیه، به تمامی آن معانی و یا مصادیق، آن فراز را ترجمه و تطبیق کرده بودند. لذا ما آن کلمه را در تمامی آن معانی و مصادیق در ذیل موضوعات متعدد ذکر کرده، به مقتضای موضوع، آن کلمه را ترجمه نمودیم. به عنوان مثال از کلمه «جازیاً» در عبارت «کفی بک جازیاً»، (۱) در موضوع «پاداش» و همچنین در موضوع «کیفر» استفاده کردیم و یا از واژه «کلفتنی» در عبارت «اللهم

اٹلی کلفتی من نفیی ما آنت آمللف به منی»، (۱) در موضوعات «تکلیف» و «گماشتن» بهره بردیم. نیز موضوعات استخراج شده را پس از ترجمه فارسی، به صورت الفبایی چینش نمودیم و موفق به تفکیک مناسب موضوعات از یکدیگر شدیم. مثلا موضوعات «عفو»، «آمزش» و «گذشت» (علی رغم تشابه معنای ظاهر) در سه موضوع جداگانه، به تناسب عبارت عربی فراز و نیز لحاظ نمودن ترجمه در آن، قرار گرفت. در این هنگام متوجه واژه هایی که دارای معنای یکسان (و یا مشابه) بود شده، تمامی آنها را با در نظر گرفتن مشخصه هایی خاص، یک موضوع دانسته و تحت موضوعی واحد قرار دادیم. مثلا کلماتی که به «حتمی»، «لازم»، «لزوم»، «واجب» و «وجوب» ترجمه شده بود، تحت موضوع «واجب» در نظر گرفته شد.

در این میان واژه هایی وجود داشت که احتمال وجود معانی متعدد از آن بعید نبود. مانند موضوع «مژده» که واژه های معادل «بشارت»، «تبشیر» و «نوید» از آن استنباط و به موضوع «مژده» ارجاع داده شد. همچنین در این فرهنگ، موضوعاتی داشتیم که جهت تکمیل بحث، ارجاع آنها به دیگر موضوعات مشابه، خالی از لطف نبود. پس با چنین ارجاعاتی نیز، موضوعات ارجاعی پدید آوردیم.

حال قطع نظر از موضوعات ارجاعی، سایر موضوعات هر یک دارای فرازهای متعددی از دعاهای مختلف بود. در بعضی موارد، تعدد فرازها چنان بود که رجوع به آنها، جز سردرگمی در میان انبوه فرازها، چیز دیگری نداشت. لذا بر آن شدیم، جهت تسهیل در فهم و نجات از سردرگمی، برای هر یک از فرازها، عنوانی برخاسته از منطوق فراز قرار دهیم. توجه به این نکته ضروریست که این عناوین (که در فرهنگنامه موضوعی، بر اساس شماره دعا و فراز، تحت موضوعات قرار دارند)، به عنوان زیر موضوع نیستند، بلکه بر اساس تسهیل در فهم موضوعی فراز در نظر گرفته شده اند. به همین دلیل، این عناوین که بیشترین حجم

ص : ۱۸

فرهنگ نامه را به خود اختصاص داده اند، بر اساس ترتیب الفبایی چینش نشده و تنها موضوعات دارای چینش الفبایی اند.

سپس جهت سهولت دستیابی مراجعه کننده به دعاها و فرازهایی که عناوین از آنها استخراج شده، به چینش فرازهای تقطیع شده، بر اساس ترتیب عددی دعا و نیز شماره فراز، اقدام نمودیم.

از آنجایی که مراجعه کنندگان به چنین فرهنگ نامه هایی، عموماً فارسی زبان هستند، جهت تسهیل در فهم مراجعین، تمامی دعاها صحیفه سجادیه ترجمه شد و ترجمه هر فراز و عبارت تقطیع شده، در زیر فراز مربوطه قرار گرفت تا معنای فراز دعا، در دسترس و مفهوم عنوان استنباطی از آن فراز، کاملاً مشخص و واضح گردد.

با توجه به اینکه در برخی موارد از واژه های زبان عربی در زبان فارسی، معانی مختلفی استنباط می شود و ما قائل به از دست ندادن موضوعات و عناوین در حد توان بودیم، لذا با توجه به موضوعات، ترجمه های متفاوتی از لغات برداشت کرده و به تناسب موضوع، از آن بهره جستیم. نظیر عبارت «لا تفتنی» که در جمله «ولا تفتنی بالسعه»^(۱)، به عبارت «گمراهم نکن» و نیز «آزمایشم نکن» ترجمه شده و یا واژه «المانی» که در عبارت «آنا الجانی علی نفسه»^(۲) به کلمات گنجهکار» و در جایی دیگر به «جنایتکار، ترجمه گردیده است.

در پایان چینش موضوعات و فرازهای دعاها، (پایان جلد سوم) دعاها صحیفه سجادیه به همراه ترجمه آن قرار داده شد تا مراجعه کننده برای پی بردن به قبل و بعد هر عبارت و فراز تقطیع شده که همراه با موضوعات ذکر گردیده، ناچار به مراجعه به چاپهای دیگر صحیفه

(که چه بسا فراز بندی نشده) نباشد.

در این فرهنگ، بیش از ۹۰۰ موضوع اصلی وجود دارد و تعداد ۷۹۴ موضوع ارجاعی

ص : ۱۹

۱- ۱) بخشی از فراز بیست و دوم دعای بیست.

۲- ۲) فراز هشتاد و دوم از دعای چهل و هفتم.

تعبیه گردیده است. در زیرساخت موضوعات اصلی آن، عناوینی برای فرازهای دعا نگاشته شده که تعداد آن عناوین نیز ۹۲۲۶ عنوان می باشد.

نظر به اینکه فرهنگنامه حاضر، علی رغم دقت و تلاش انجام شده، خالی از عیب نیست، لذا نقادی اهل فن، در بهتری نمودن این مسیر، قطعاً کارگشا و مثمر ثمر خواهد بود.

در پایان، خداوند منان را حمد و سپاس میگوییم که توفیق عطا فرمود تا در حول محور صحیفه مبارکه سجادیه، این اقدام پژوهشی انجام و آن را به پیشگاه حضرت امام سجاد علیه السلام تقدیم داریم.

همچنین از عنایات ویژه مرجع عالیقدر و زعیم حوزه علمیه اصفهان، حضرت آیه الله العظمی مظاهری «مدظل به العالی» - که تأسیس مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان، از برکات وجودی معظم له است - سپاس گزار می نمایم.

در تدوین فرهنگ نامه ای که پیش روی دارید، شش تن از پژوهشگران مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان، برای به دست آوردن سبکی موضوع نگاری ادعیه و ترتیب آن، و استخراج موضوعات و عناوین، و همچنین تقطیع و عنوان نگاری فرازها و نیز ترتیب چینش آنها و ویرایش متن، مساعدت های فراوانی نمودند که بر خود لازم می دانم از تک تک آنان تشکر نمایم.

اللهم لك الحمد بدیع السماوات و الارض

سید احمد سجادی

مرکز تحقیقات رایانه ای حوزه علمیه اصفهان

فروردین ماه ۱۳۸۵

ص : ۲۰

آب

شناساندن سنجش آب ها، به فرشتگان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَرَفْتُهُمْ مَثَاقِيلَ الْمِيَاهِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که وزن آب ها رابه آنان شناسانده

ای. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۶

فرشتگان ساکن آب

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ سُكَّانِ الْهَوَاءِ وَالْأَرْضِ وَالْمَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و ساکنان هوا و زمین و آب. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۲۳

آغاز نمودن بندگان، از آبی ناچیز

اللَّهُمَّ وَإِنَّكَ... مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ابْتَدَأْتَنَا

خداوندا و تو از آب ناچیز آغازمان نموده ای.

۵/۹

آشامیدن آب خاکسترآلود، تا پایان عمر

يَا إِلَهِي لَوْ... شَرِبْتُ مَاءَ الرَّمَادِ آخِرَ دَهْرِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من، اگر در مدت زندگی ام، آب خاکسترآلود بنوشم، باز هم با آن همه سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

فرشتگان و آب رسانی سودمند، به بندگان

وَأَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ... بِسَقْيِي مِنْكَ نَافِعٍ...

و فرشتگان را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود، آماده ساز. ۲/۱۹

آب رساندنی سودمند، با فراوانی دائم

أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكَرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقِيٍّ مِنْكَ نَافِعٍ، دَائِمٍ غُزْرُهُ، وَاسِعٍ دِرْرُهُ، وَابِلٍ سَرِيْعٍ عَاجِلٍ

فرشتگانِ بزرگوارِ نویسنده ات را به فرستادنِ آبی سودمند از جانب خود - که فراوانی اش همیشگی، جاری شدنش بسیار، سخت، تند و شتابان باشد - آماده ساز. ۲/۱۹

نتایج آب دادن خداوند، به بندگان

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سِقْيًا تُسِيلُ مِنْهُ الظُّرَابَ، وَ تَمْلَأُ مِنْهُ الْجِيَابَ، وَ تُفَجِّرُ بِهِ الْأَنْهَارَ، وَ تُنْبِتُ بِهِ الْأَشْجَارَ، وَ تُزَخِّصُ بِهِ الْأَسْعَارَ فِي جَمِيعِ الْأَمْصَارِ، وَ تَنْعَشُ بِهِ الْبَهَائِمَ وَ الْخَلْقَ، وَ تُكْمِلُ لَنَا بِهِ طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ، وَ تُنْبِتُ لَنَا بِهِ الزَّرْعَ، وَ تُدْرِ بِهِ الضَّرْعَ، وَ تَزِيدُنَا بِهِ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِنَا

خداوندا ما را با بارانی که از آن تپه ها را

ص : ۲۱

جاری گردانی و چاه ها را از آن پر کنی و رودخانه ها را با آن روان سازی و درخت ها را به وسیله آن برویانی و با آن قیمت ها را - در همه شهرهای بزرگ - ارزان کنی و چهارپایان و سایر آفریدگان را به وسیله آن سر پا بداری و روزی های پاکیزه را با آن برایمان کامل گردانی و کشت ها را به وسیله اش برایمان برویانی و پستان حیوان را با آن پر (شیر) سازی و به وسیله آن نیرویی بر نیروی ما بیفزایی، سیراب نما. ۵/۱۹

شور نگرداندن آب ابرها

اللَّهُمَّ... لَا تَجْعَلْ مَاءَهُ عَلَيْنَا أُجَا جَا

خداوندا آب آن (ابر) را بر ما شور و تلخ نگردان. ۶/۱۹

در آمیختن آب های مشرکان، به وبا

اللَّهُمَّ وَ امْرُجْ مِيَاهَهُمْ بِالْوَبَاءِ

خداوندا و آب هایشان را به وبا در آمیز.

۱۲/۲۷

آبی پست و بی ارزش

وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءَ مَهِينًا مِنْ صُلْبٍ... إِلَى رَحِمٍ ضَيْقَةٍ...

و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی به سوی رحمی تنگ، سرازیر نمودی.

۲۳/۳۲

آب جوش و ساکنان دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... تَسْقِي أَهْلَهَا حَمِيًّا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که اهلش را آب جوشان می نوشاند. ۲۹/۳۲ و ۳۰

زایل نمودن خشکی شهرها، با آب (باران)

اللَّهُمَّ أَذْهِبْ مَحَلَّ بِلَادِنَا بِسُقْيَاكَ

خداوندا خشکسالی شهرهای ما را، با آبیاری خویش برطرف ساز. ۴/۳۶

دشمن، و نوشاندن آبی تلخ به بنده

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... يُجْرِعُنِي زُعَاقَ مَرَارَتِهِ

پس چه بسیار دشمنی که آب بسیار تلخ زهر آگین را جرعه جرعه به من نوشاند. ۴/۴۹

آباد

آباد گشتن، با بندگی خدا

وَ اَعْمُرْ لَيْلِي بِاَيْقَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ، وَ تَفَرَّدِي بِمَالَتَهْجِدِ لَكَ، وَ تَجَرُّدِي بِسِيكُونِي اِلَيْكَ، وَ اِنْزَالِ حَوَائِجِي بِكَ، وَ مُنَازَلَتِي اِيَّاكَ
فِي فَكَاكِكَ رَقِيَّتِي مِنْ نَارِكَ، وَ اِجَارَتِي مِمَّا فِيهِ اَهْلُهَا مِنْ عَذَابِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و تنها بودنم به شب زنده داری برای تو، و کوشش کردنم برای خو گرفتن با تو و درخواست نمودن حاجت هایم از تو و رجوع کردن پیاپی من بر آزاد

ص : ۲۲

ساختنم از آتشت و حفظ نمودنم از عذابت که سزاوارش [دوزخیان]، در آن به سر می برد، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

آبرو

ریختن آبروی دیگران

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرِي عَلَى لِسَانِي مِنْ... شَتْمٍ عَرَضٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از آبروریزی، سپاس برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

حفظ نمودن آبروی بنده، با توانگری

وَ صُنْ وَجْهِي بِالْيَسَارِ

و آبرویم را با توانگری حفظ کن. ۲۶/۲۰

حفظ آبروی جنگجو

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ رَعَى لَهُ مِنْ وَرَائِهِ حُرْمَةً، فَأَجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوْزَنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ...

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا آبرویش را در نبود او نگهداشت؛

پس وی را هم سنگ و هم گون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

وامی آبروبرنده

وَ هَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ تُخْلِقُ بِهِ وَجْهِي

و مرا معاف دار، از وامی که با آن آبرویم را ببری. ۱/۳۰

آبرومندترین پیامبر

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا... وَ أَوْجِهَهُمْ عِنْدَكَ جَاهًا

خداوندا پیامبر ما را - که دروهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود و

آبرومندترین آنان نزد خود قرار ده. ۱۸/۴۲

حفظ آبروی بنده، از درخواست نمودن از جهانیان

وَ صُنْ وَجْهِي عَنِ الطَّلَبِ إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ

و آبرویم را از درخواست به سوی احدی از جهانیان، حفظ کن. ۱۳۱/۴۷

آبروی بنده، آماج تیرهای حسودان

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... جَعَلَ عِرْضِي غَرَضًا لِمَرَامِيهِ

و چه بسیار حسودی که آبروی مرا هدف تیرهای خود قرار داد.

۹/۴۹

ص : ۲۳

آتش

رهاندن تابعین، از همیشه ماندن در آتش دوزخ

تُعَافِيهِمْ مِمَّا تَفَعُّ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَحْدُورَاتِهَا، وَ كَبِهِ النَّارِ وَ طُولِ الْخُلُودِ فِيهَا

ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از امور ترسناک و سختی آتش و همیشه ماندن در آتش است، عافیت بخشی.

۱۸/۴

آتش دوزخ، سرانجام دعوت شیطان

وَ أَنَا حِينِيذٍ مُوقِنٌ بِأَنَّ... مُتْتَهَى دَعْوَتِهِ إِلَى النَّارِ

و من در همان هنگام باور دارم که پایان دعوت او به سوی آتش است. ۲۴/۱۶

آتش دوزخ، جزای معصیت کار

وَ إِن كُنْتَ تَعْفُزُ لِي حِينَ أَسِيئُ تَوْجِبُ مَغْفِرَتَكَ... فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرٌ وَاجِبٌ لِي بِأَسِيئَتِي خَقِاقٍ... إِذْ كَانَ جَزَائِي مِنْكَ فِي أَوَّلِ مَا عَصَيْتُكَ النَّارَ

و اگر مرا بیامرزی هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست. زیرا کیفر من در نخستین گناهی که کردم، آتش بود. ۳۱/۱۶

خاموش کردن آتش دشمنی

حَلِّي بِحَلِيهِ الصَّالِحِينَ... فِي... إِطْفَاءِ النَّارِ

مراد در فرونشاندن (آتش) کینه، به زینت شایستگان بیار. ۱۰/۲۰

آتش دوزخ، (ابزاری برای) وعده عذاب الهی

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... تَوَعَّدَتْ بِهَا مَنْ صَدَفَ عَنْ رِضَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن هر که را از خوشنودی تو روی گرداند، وعده عذاب داده ای. ۲۹/۳۲

آتش دوزخ (ابزار) سخت گیری بر نافرمان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ تَغْلُظُ بِهَا عَلَى مَنْ عَصَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن به هر که تو را نافرمانی کرده، سخت گرفتی.

۲۹/۳۲

زنهارخواهی جهت دوری از آتش دوزخ

وَ أَشْهَدِيكَ لِمَا بَاعَدَ مِنْهَا، وَ أَخَّرَ عَنْهَا

و از تو راهنمایی می خواهم، برای آنچه از آن (آتش) دور سازد و عقب گرداند. ۳۱/۳۲

وَ أَجْرِنِي مِنْهَا بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ

و مرا به بسیاری رحمتت از آن (آتش) ایمن ساز. ۳۲/۳۲

ص : ۲۴

درخواست برای آزادی از آتش دوزخ

وَ اَعْمُرْ لَيْلِي بِاِيقَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ... وَ مُنَازَلِي اِيَّاكَ فِي فَكَاكِ رَقَبَتِي مِنْ نَارِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و رجوع کردن پیاپی من بر آزاد ساختنم از آشت، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

ویژگی های آتش دوزخ:

أ. سختی اش

وَ تُعَافِيهِمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَحْذُورَاتِهَا، وَ كَبِهَ النَّارِ

و ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از امور ترسناک و سختی آتش است، عافیت بخشی. ۱۸/۴

ب. شکنجه آن

وَ قِنِي (بِرَحْمَتِكَ) عَذَابَ النَّارِ

و مرا به رحمت خود از عذاب آتش، حفظ فرما. ۳۰/۲۰

وَ اَعِدْنَا مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ

و ما را از شکنجه آتش پناه ده.

۱۲/۲۵

وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ

و از شکنجه آتش نگاهمان دار.

۱۳/۲۵

ج. روی هم غلطیدن پاره های آن

اللَّهُمَّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ يَأْكُلُ بَعْضُهَا بَعْضًا، وَ يَصُولُ بَعْضُهَا عَلَي بَعْضٍ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که پاره هایش یکدیگر را می خورد و برخی بر برخی دیگر حمله می برد. ۲۹/۳۲

د. تاریک و نزدیک بودنش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ نُورُهَا ظُلْمَةٌ... وَبَعِيدُهَا قَرِيبٌ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که نورش تاریکی، و دورش نزدیک است. ۲۹/۳۲

ه. دردناک بودن آن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... هَيِّنُهَا أَلِيمٌ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که آسایشش دردناک است. ۲۹/۳۲

و. پوسانده استخوان بودنش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ تَذَرُ الْعِظَامَ رَمِيًّا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که استخوان ها را می پوساند.

۳۰ و ۲۹/۳۲

ز. ناتوانی اش از سبک کردن خود

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... لَا تَقْدِرُ عَلَى التَّخْفِيفِ عَمَّنْ خَشَعَ لَهَا وَاسْتَسَلَمَ إِلَيْهَا

ص : ۲۵

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که قادر بر سبک کردن (شعله ها) از کسی که برایش فروتنی نماید و تسلیم او گردد، نیست. ۲۹/۳۲ و ۳۰

ح. دیدار آن، با دوزخیان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَلْقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرٍ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می شود.

۲۹/۳۲ و ۳۰

ط. نامهربان بودنش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ لَا تَبْقَى عَلَى مَنْ تَصْرَعَ إِلَيْهَا، وَ لَا تَرْحَمُ مَنْ اسْتَعْظَفَهَا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که بر زاری کنندگانش مهربان نیست و به مهرجویانش رحم نمی کند. ۲۹/۳۲ و ۳۰

ی. گرمی آن

...فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ حَرَّ نَارِكَ

... پس چگونه گرمای آتشت را توانایی دارد؟ ۵/۵۰

آخر پایان

آخرت

محبوبیت عمل برای آخرت، نزد تابعین

وَ تُحِبُّبَ إِلَيْهِمُ الْعَمَلَ لِلْآجِلِ

و عمل برای آخرت را در نظرشان محبوب کنی. ۱۶/۴

عامل کامل گرداندن نیکی دنیا و آخرت، برای بنده

بَبْهْنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْعُغْلَةِ، وَ اسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهَلَّةِ... أَكْمِلْ لِي بِهَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن. و در روزهای مهلت عمرم، به طاعت خود بگمار. و بدین وسیله، خیر دنیا و

آخرت را برایم کامل نما. ۲۹/۲۰

درخواست عطای حسنه، در دنیا و آخرت

وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

و در دنیا نیکی و در آخرت هم نیکی، عطایمان کن. ۱۳/۲۵، ۳۰/۲۰

خدا دانا به صلاح بنده، در امر دنیا و آخرت

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمْ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. ۱۰/۲۲

ص : ۲۶

نگهداری بنده از خطا، در دنیا و آخرت

وَ ارزُقْنِي التَّحْفُظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ...

و مرا خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. ۱۳/۲۲

جدایی نینداختن بین بنده و تندرستی، در دنیا و آخرت

وَ لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَافِيَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

و در دنیا و آخرت بین من و عافیت جدایی نینداز. ۱/۲۳

تندرستی دنیا و آخرت

عَافِنِي عَافِيَةً... تُؤَلِّدُ فِي بَدَنِي الْعَافِيَةَ، عَافِيَةَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

به من عافیت ده. عافیتی که در جسم عافیت زاید، عافیت دنیا و آخرت. ۲/۲۳

اصلاح حال بنده، در دنیا و آخرت

وَ اَمُنْ عَلَيَّ بِكُلِّ مَا يُضِلُّحَنِي فِي دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي...

و هر چه در دنیا و آخرت به صلاحم است، بر من ارزانی دار. ۹/۲۵

درخواست برای دنیا و آخرت، از خدا

وَ اَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي فِي عَاجِلِ

الدُّنْيَا وَ اَجَلِ الْآخِرَةِ

و به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، در دنیای

کنونی و آخرت آینده ببخش. ۱۲/۲۵

نزدیکی زمان رحلت به سوی آخرت

وَ دَنَا مِنَّا إِلَى الْآخِرَةِ رَجِيلٌ وَ انْطَلَقُ

و کوچ کردن و رفتن ما به جهان دیگر نزدیک شود. ۱۳/۴۲

درخواست محل رسوایی نبودنِ آخرت

وَ إِذْ لَمْ تُقَمِّنِي مَقَامَ فَضِيحِهِ فِي دُنْيَاكَ فَلَا تُقَمِّنِي مِثْلَهُ فِي آخِرَتِكَ

و آن زمان که مرا در دنیایت در مقام رسوایی به پا نداشتی، پس مانند آن در آخرت مرا (در مقام رسوایی) به پا ندار. ۱۲۰/۴۷

اعطای خیری از دنیا و آخرت، به مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَيْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ تُعْطِيهِمْ بِهِ خَيْرًا مِنَ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْ تُؤَفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می‌نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می‌نمایی، یا خیری از خیرهای دنیا و آخرت را به ایشان عطا می‌کنی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

ص : ۲۷

امید نداشتن به غیر خدا، برای امر دنیا و آخرت

فَإِنِّي... لَا أَرْجُو لِأَمْرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ سِوَاكَ

پس به درستی که برای کار آخرت و دنیایم به احدی جز تو امید ندارم. ۴/۴۸

پیوسته ساختن فضل خدا در دنیا، به نیکی آخرت

وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ سَعِهِ مَا عِنْدَكَ... وَ صِلْ ذَلِكَ بِخَيْرِ الْآخِرَةِ وَ نَعِيمِهَا

و برایم از فضل و فراخی آنچه نزد توست، بیفزا. و آن را به خیر آخرت و نعمت فراوانش پیوسته گردان. ۲۸/۴۸

محروم نساختن بنده، از خیر دنیا و آخرت

إِلَهِي فَلَا تَحْرِمْنِي خَيْرِ الْآخِرَةِ وَ الْأُولَى لِقَلِّهِ شُكْرِي

خدای من، پس مرا به خاطر سپاس اندکم، از خیر آخرت و دنیا بی بهره نگردان. ۱۳/۵۱

مهربانی خدا، در دنیا و آخرت

يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا

ای بخشنده در دنیا و آخرت و مهربان در آن دو. ۱/۵۴

آدم انسان

آدم علیه السلام

گماشتن راهنما، از زمان آدم علیه السلام تا محمد صلی الله علیه و آله

وَ أَقَمْتَ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ...

و برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ۲/۴.

آذوقه

رساندن آذوقه به مزدداران اسلام

وَ وَاتَرَ بَيْنَ مِيرِهِمْ

و آذوقه ایشان را پیاپی برسان. ۲/۲۷

آذوقه های مشرکان، در دورترین سرزمین

وَ اجْعَلْ مِيزَهُمْ فِي اَحْصِ اَرْضِكَ وَ اَبْعِدْهَا عَنْهُمْ

و آذوقه هایشان را در بی برکت ترین و دورترین (نقاط) زمین خود قرار ده. ۱۲/۲۷

آرا احکام

آراستگی

نفس بنده، و آراستن حاجت خواهی از

ص : ۲۸

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ... سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي رَفَعَهَا إِلَيَّ مَنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که نفس من رفع آن را از کسی که حاجت هایش را از تو طلب کرده برایم می

آراید. ۱۵/۱۳

شیطان و آراستن باطل

اللَّهُمَّ وَ مَا سَوَّلَ لَنَا مِنْ بَاطِلٍ فَعَرَّفْنَا

خداوندا و آنچه از باطل برای ما آراسته، به ما بشناسان. ۷/۱۷

آراستن بنده، به زیور شایستگان

وَ حَلَّنِي بِحِلِّيهِ الصَّالِحِينَ

و مرا به زینت شایستگان بیارا. ۱۰/۲۰

آراستن مجلس والدین، به فرزندان

وَ زَيَّنْ بِهِمْ مَحْضَرِي

و مجلس مرا به وسیله ایشان آراسته نما.

۴/۲۵

آراسته شدن خطا، با اندیشه بد

وَ سَوَّلَ لِي الْخَطَاءَ حَاطِرُ الشُّوءِ فَفَرَّطْتُ

و اندیشه بد خطا را برای من آراست، پس (از فرمان تو) کوتاهی نمودم. ۱۶/۳۲

آراستن اوقات ماه رمضان، به طاعت بنده

وَ زَيَّنْ أَوْقَاتَهُ بِطَاعَتِنَا لَكَ

و اوقاتش را به طاعت ما برای خود، زینت ده.

آراستن مناجات بندگان

وَ زَيْنٌ لِي التَّفَرُّدَ بِمَنَاجَاتِكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ

و تنهایی مناجات با خودت را در شب و روز برایم بیار. ۱۱۰/۴۷

آراستن بنده، به زیور پرهیزکاران

وَ حَلِيٌّ حَلِيَّةَ الْمُتَّقِينَ

و مرا به زیور پرهیزکاران بیار. ۱۲۷/۴۷

آراستگی باغ های بهشت

وَ جَاوِزِ بَيْ الْأَطْيَبِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَانِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِأَصْفِيَائِكَ

و در باغ هایی که آنها را برای برگزیدگان آراسته ای، مرا با پاک ترین دوستان همسایه گردان. ۱۲۸/۴۷

آرام آهسته و نیز آرامش

آرامش آسایش

شب و آرام گرفتن از حرکات خسته کننده

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ مِنْ حَرَكَاتِ التَّعَبِ وَ نَهَضَاتِ النَّصَبِ

ص : ۲۹

پس شب را برای آنان آفرید تا از حرکت های خسته کننده و جنبش های سخت بیسایند. ۵/۶

دربر کردن جامه راحت و آرام شب

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... وَ جَعَلَهُ لِبَاسًا لِيَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ

پس شب را برای آنان آفرید و آن را پوشش ساخت تا جامه راحتی و خواب را دربر کنند.

۵/۶

وارد شدن موجودات آرام، در صبح

وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمَلَتِهَا لَكَ: سَمَاوَةٌهَا وَ أَرْضُهَا، وَ مَا بَثَّتْ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا، سَاكِنُهُ وَ مُتَحَرِّكُهُ...

و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش، و آنچه در این دو پراکنده ساختی، از آرام و جنبنده و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

آرام گرفتن، به فضل الهی

فَضْلُكَ آتَسْنِي

فضل تو مرا آرام نمود. ۲۵/۱۳

نبرد آرامش دهنده ای برای ترس بنده، از دیدار خدا

أَشْرَفْتُ عَلَى خَوْفٍ لِقَائِكَ. فَلَا مَسْكَنَ لِرَوْعَتِي

به ترس دیدارت نزدیک گشته ام و آرامش دهنده ای برای ترس ندارم. ۱/۲۱

آرامش دل بنده، به خدا و نیکان خلق

...بَلِ اجْعَلْ سُكُونَ قَلْبِي وَ أُنْسَ نَفْسِي وَ اسْتِغْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ وَ بَحْيَارِ خَلْقِكَ

...بلکه آرامش دلم و انس جانم و بی نیازی ام و کفایتم را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده.

۱۲/۲۱

سبب دریافتن آرامش دل

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لِمَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ... حَتَّى أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رُوحَ الرِّضَا وَ طِمَائِينَ النَّفْسِ مِنِّي بِمَا

يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَالْأَمْنِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم.

۱۱/۲۲

تهی ساختن دل دشمنان، از آرامش

اللَّهُمَّ أَخْلِ قُلُوبَهُمْ مِنَ الْأَمْنِ

خداوندا، دل هایشان را از آرامش تهی دار.

۱۱/۲۷

مرگ، آرامشگاه نیکوکاران

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا... نَحْرِصُ لَهُ عَلَى

ص : ۳۰

وَشَكَكَ اللَّحَاقِ بِكَ حَتَّىٰ يَكُونَ الْمَوْتُ مَا نَسْنَا الَّذِي نَأْنَسُ بِهِ

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن به زود رسیدن به تو حرص ورزیم. تا جایی که مرگ برای ما محل انسی باشد که به آن انس گیریم. ۳/۴۰

آرام گیرندگان در سایه (حمایت) قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَسْكُنُ فِي ظِلِّ جَنَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که در سایه بال (حمایت) آن ساکن می شوند. ۷/۴۲

گورها، آرامگاه مردگان

وَ كَانَتْ الْقُبُورُ هِيَ الْمَأْوَىٰ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمِ التَّلَاقِ

و گورها تا هنگام قیامت، جایگاه (آرامگاه) ماندن باشد. ۱۳/۴۲

آرام گرفتن در استراحتگاهی نزد خدا

اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ مَقِيلًا أَوْ إِلَىٰ إِلَيْهِ مُطْمَئِنًّا

برایم نزد خود استراحتگاهی که آسوده خاطر در آن آرام گیرم، قرار ده. ۱۲۹/۴۷

آرام ساختن دل بنده، به آنچه نزد خداست

وَ اجْعَلْ قَلْبِي وَائِقًا بِمَا عِنْدَكَ

و دلم را به آنچه نزد توست، مطمئن (و آرام) گردان.

۱۳۰/۴۷

فراهم نمودن آرامش، برای بنده

وَ اجْمَعْ لِي... الطَّمَأْنِينَةَ

و آرامش را برایم فراهم ساز. ۱۳۰/۴۷

آرام نگرفتن کینه دشمن

فَرَدَّدَتْهُ لَمْ يَشْفِ غَيْظُهُ، وَ لَمْ يَسْكُنْ غَلِيْلُهُ

پس در حالی که خشمش را بهبودی نداده و کینه اش قرار نگرفته بود، او را بازگرداندی.

۶/۴۹

آرمیدن رگ ها و بی خبری تن

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ... بَدْنُهُ غَافِلٌ لِسُكُونِ عُرْوِقِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که تن او به خاطر آرامش رگ هایش، غافل مانده. ۸/۵۲

آرایش آراستگی

آرزو

آرزوی دراز

وَ نَعُوذُ بِكَ أَنْ... نُمَدَّ فِي آمَالِنَا

و پناه می بریم به تو از اینکه آرزوهایمان را دراز کنیم. ۵/۸

اعتماد به آرزوهای شیطان

ص : ۳۱

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ... مِنَ الثَّقَةِ بِأَمَانِيهِ

خداوندا ما از اطمینان به آرزوهای او به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

تبدیل آرزوی القا شده شیطان، به ذکر عظمت الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّي... ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ...

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو در دل من می افکند، یاد بزرگی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

پابرجایی آرزوی بنده، در امید به رحمت الهی

وَ حَقَّقْ فِي رَجَائِ رَحْمَتِكَ أَمَلِي

و آرزویی را که در امید به رحمت دارم تحقق بخش. ۲۸/۲۰

جز خدا راهی به آرزوها نیافتن

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِن... مَنَعْتَنِي فَضْلَكَ الْجَسِيمَ... لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ

خداوندا اگر فضل بزرگت را از من بازداری، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم.

۵/۲۱

آرزو، و خلف وعده شیطان درباره آن

وَ إِن مَنَّا أَخْلَفْنَا

و اگر ما را آرزومند گرداند، خلف وعده کند.

۷/۲۵

آزمودن بندگان، به آرزوی دراز

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا... فِي آجَالِنَا بِطُولِ الْأَمَلِ

خداوندا همانا تو ما را در مدّت زندگی هایمان به آرزوی دراز، آزمودی. ۱/۲۹

آرزو، سبب طمع در عمر کهنسالان

وَ طَمِعْنَا بِأَمْالِنَا فِي أَعْمَارِ الْمُعَمَّرِينَ

و با آرزوهایمان، در عمرهای کهنسالان، طمع کردیم. ۱/۲۹

آرزومندی نسبت به خداوند

فَأَقْبَلَ نَحْوَكَ مُوءَمِّلاً لَكَ

پس (با آرزوی) امیدوارانه به تو، به سویت روی آورده. ۸/۳۱

کردار اندک و آرزوی بزرگ

وَ أَنَا الْعَبْدُ الضَّعِيفُ عَمَلًا، الْجَسِيمُ أَمَلًا

و من بنده ای هستم که عملش ضعیف و آرزویش بزرگ است. ۹/۳۲

بریده شدن رشته آرزوهای بنده، جز عفو الهی

وَ تَفَطَّعْتُ عَنِّي عِصْمُ الْأَمَالِ إِلَّا مَا أَنَا مُعْتَصِمٌ بِهِ مِنْ عَفْوِكَ

ص : ۳۲

و رشته های آرزو از من بریده، جز بخشایشت که به آن چنگ زده ام. ۹/۳۲

در زمره ناامیدترین گروه آرزومند

وَلَا أُنْجَىٰ... أَقْطَطُ وُفُودِكَ الْأَمَلِينَ

و مبادا من از ناامیدترین گروه های آرزومندت باشم. ۱۵/۳۲

عطای آرزوی بنده

وَهَبْ لِي أَمَلِي

و آرزویم را به من ببخش. ۱۶/۳۷

بازداشتن بندگان، از آرزوی دراز داشتن

وَ أَكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ، وَ قَصْرَهُ عَنَّا بِصِدْقِ الْعَمَلِ...

و ما را از آرزوی دراز بازدار و با عمل راستین، آن را از ما کوتاه کن. ۱/۴۰

عامل بازداشته نشدن بندگان از کار، به سبب آرزو

وَ اِخْطَطُ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقْلَ الْأَوْزَارِ... حَتَّى... تَقْفُو بِنَا آثَارَ الَّذِينَ اسْتَضَاؤُوا بُنُورِهِ، وَ لَمْ يُلْهِهِمُ الْأَمَلُ عَنِ الْعَمَلِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز، تا ما را در پی کسانی گردانی که از نور آن، روشنی جستند و آرزو،

آنان را از کار (نیك) سرگرم نکرد. ۹/۴۲

پیامبر صلی الله علیه و آله و آرزومندی بهترین خیر و

بخشش الهی

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَ فَضْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد،

برسانی. ۲۱/۴۲

نزدیک بودن آرزوها، در ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرِ قَرَّبَتْ فِيهِ الْأَمَالَ

درود بر تو ماهی که آرزوها در آن نزدیک شد.

۲۵/۴۵

آرزوها و رسیدن به پایان کرم خدا

انْصَرَفَتِ الْأَمْالُ دُونَ مَدَى كَرَمِكَ بِالْحَاجَاتِ

آرزوها پیش از رسیدن به پایان کرمت، با حاجت ها برآورده شده است. ۱۲/۴۶

محروم نماندن آرزومندان، از خدا

لَا يَخِيبُ مِنْكَ الْأَمْلُونَ

آرزومندان از (درگاه) تو بی بهره نمی شوند.

۱۵/۴۶

انعام آمرزش، به آرزومند خدا

وَ اٰمَنُنَّ عَلٰى - بِمَا لَا يَتَعَاظَمُكَ اَنْ تَمُنَّ بِهٖ عَلٰى مَنْ اَمَلَكَ - مِنْ غُفْرَانِكَ

و به من ارزانی دار آنچه بر تو گران نیست و به

ص : ۳۳

کسی که آرزومند توست، به خاطر آمرزش ارزانی می داری. ۷۰/۴۷

نامید نگرداندن بنده، از آرزومندی به خدا

وَلَا تُؤْخِضْنِي مِنَ الْأَمَلِ فِيكَ فَيَغْلِبَ عَلَيَّ الْقُنُوطُ مِنْ رَحْمَتِكَ

و از آرزومندی به خود ناامیدم نکن، که ناامیدی از رحمت بر من چیره شود. ۱۰۱/۴۷

آرزومند عفو الهی

فَلَوْ لَا الْمَوَاقِفُ الَّتِي أَوْءَمُّلُ مِنْ عَفْوِكَ الَّتِي شَمِلَ كُلَّ شَيْءٍ لَأَلْقَيْتُ بِيَدِي

پس اگر جایگاهی که از بخشایش آرزومندم نبود، خود را هلاک می ساختم. ۳/۵۰

آرزوی دراز، سبب اشتغال به کار بیهوده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ نَفْسُهُ لَاهِيَةٌ لِطَوْلِ أَمَلِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که نفس او به خاطر آرزوهای درازش، به بیهوده کاری مشغول شده.

۸/۵۲

چیره گشتن آرزو، بر بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَآلَ مَنْ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْأَمَلُ

پس - ای مولای من - از تو درخواست

می کنم، درخواست کسی که آرزو بر او چیره گشته است. ۸/۵۲ و ۹

آرمان آرزو

آز حرص و نیز طمع

آزاد

عامل آزاد شدن از آتش دردناک خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُعْتَقُ بِهِ مِنْ أَلِيمِ نَارِ اللَّهِ إِلَى كَرِيمِ جِوَارِ اللَّهِ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن از آتش دردناک خداوند آزاد شده، به جوار ارجمند خدا، واصل شویم. ۱۵ و ۱۰/۱

آزاد نمودن گردن های بندگان، از عذاب الهی

... وَ أَعْتَقَ رِقَابَنَا مِنْ نَعْمَتِكَ

و گردن های ما را از عذابت آزاد کن. ۲/۵

آزاد کردن گردن بنده، با عفو خدا

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقَبَتِي قَدْ أَرَقَّتْهَا الذُّنُوبُ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعْتِقْهَا بِعَفْوِكَ

خداوندا و این گردن من است که گناهان آن را باریک نموده، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به گذشت خود آن

را آزاد کن. ۲۹/۱۶

ص : ۳۴

بنده، آزادشده رحمت خداوند

وَ اجْعَلْنِي... عَتِيقَ رَحْمَتِكَ

و مرا آزاد گردیده رحمت قرار ده. ۳۳/۱۶

آزادی از قید عدالت خدا، با احسان او

فَأَصْبِحَ... عَتِيقَ صُنْعِكَ مِنْ وَثَاقِ عَذَابِكَ

پس به واسطه نیکی ات از بند دادگری ات، آزاد شده است. ۱۰/۳۹

عفو الهی، آزادکننده بنده، در شب های رمضان

وَ إِذَا كَانَ لَكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ لَيْلِي شَهْرًا هَذَا رِقَابٌ يُعْتَقُهَا عَفْوُكَ... فَاجْعَلْ رِقَابَنَا مِنْ تِلْكَ الرِّقَابِ

و چنانچه در هر شب از شب های این ماه ما، برای تو بندگانی باشد، که عفو تو، آنها را آزاد می کند، پس ما بندگان را از آن بندگان قرار ده.

۱۴/۴۴

کثرت آزادشدگان خدا، در ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا أَكْثَرَ عِتْقَاءَ اللَّهِ فِيكَ

درود بر تو. چه بسیار است آزادشدگان (از عذاب) خدا در تو! ۳۰/۴۵

درخواست، جهت آزاد شدن از آتش

وَ اعْمُرْ لَيْلِي بِإِقْطَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ... وَ مُنَازَلَتِي إِيَّاكَ فِي فَكَاحِكِ رَقَبَتِي مِنْ نَارِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و رجوع کردن پیاپی من بر آزاد ساختنم از آتش، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

آزار

آزار رساندن به والدین

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى... فَاجْعَلْهُ حِطَّةً لِدُنُوبِهِمَا، وَ عَلُوًّا فِي دَرَجَاتِهِمَا، وَ زِيَادَةً فِي حَسَنَاتِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده، پس آن را سبب ریزش گناهانشان و بلندی درجات ایشان و افزایش نیکی
هایشان قرار ده. ۸/۲۴

برگرداندن آزار و زیان ابرها، از بندگان

أَنْزَلَ عَلَيْنَا نَفْعَ هَذِهِ السَّحَابِ وَ بَرَكَتَهَا، وَ اصْرِفْ عَنَّا أَذَاهَا وَ مَضَرَّتَهَا

سود و برکت این ابرها را بر ما فرود آور و آزار و زیانشان را از ما برگردان. ۲/۳۶

بازداشتن بنده، از آزار مسلمانان و مؤمنان

وَ امْنَعْنِي عَنْ أَذَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ، وَ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ

و مرا از آزار رساندن به هر مرد و زن با ایمان و به هر مرد و زن مسلمان بازدار. ۱/۳۹

جبران اذیت و آزار بنده، به دیگران

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا عِبَادٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَذْرَكَهُ مِنِّي دَرَكًا، أَوْ مَسَّهُ مِنْ نَاحِيَّتِي أَذَى... أَرْضِهِ عَنِّي مِنْ وُجْدِكَ، وَ أَوْفِيهِ حَقَّهُ مِنْ عِنْدِكَ

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که ناروایی از من به او رسیده یا از ناحیه من به او آزاری رسیده، او را با توانگری خود، از من خوشنود گردان و حقّ او را به تمامی از نزد خودت بپرداز.

۴/۳۹

آزار رساندن حسود، با نیش زبانش

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... سَلَقَنِي بِحَدِّ لِسَانِهِ

و چه بسیار حسودی که با زبان تیزش مرا آزرده. ۹/۴۹

آزم شرم

آزمایش

آزمودن فرمانبری بندگان

ثُمَّ أَمَرْنَا لِيُخْتَبَرَ طَاعَتَنَا

سپس ما را فرمان داد تا اطاعت پذیریمان را بیازماید. ۲۱/۱

رومان، آزمایش کننده اهل قبور

... وَ رُومَانَ فَتَّانِ الْقُبُورِ

... و رومان آزمایش کننده (مردگان) قبرها.

۱۸/۳

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و آزمایش الهی

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً... وَ الَّذِينَ أَبْلَوْا الْبَلَاءَ الْحَسَنَ فِي نَصْرِهِ

خداوندا و بخصوص یاران محمد و آنان که در یاری او از آزمایش خوب برآمدند... ۳/۴

رهایی یافتن تابعین، از عواقب آزمایش

تُعَافِيهِمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَحْذُورَاتِهَا...

ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از امور ترسناک است، عافیت بخشی. ۱۸/۴

آزمودن اخبار (اعمال و کردار) بندگان

بِكُلِّ ذَلِكَ... يَبْلُو أَخْبَارَهُمْ

بدین گونه اخبار آنها را می آزماید. ۷/۶

آزمودن بندگان، با بدگمانی در روزی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا فِي أَرْزَاقِنَا بِسُوءِ الظَّنِّ

خداوندا همانا تو ما را در روزی هایمان به بدگمانی، آزمودی. ۱/۲۹

آزمودن بندگان، به آرزوی دراز

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا... فِي آجَالِنَا بِطُولِ الأَمَلِ حَتَّى... طَمِعْنَا بِأَمْالِنَا فِي أَعْمَارِ الْمُعَمَّرِينَ

خداوندا همانا تو ما را در مدت زندگی هایمان به آرزوی دراز، آزمودی. تا جایی که با آرزوهایمان،

در عمرهای کهنسالان، طمع کردیم. ۱/۲۹

خلوت، و آزمایش الهی

وَلَا تُحِبُّ... خَلَوَاتِي بِمَا يَعْرِضُ لِي مِنْ نَزَعَاتِ فِتْنَتِكَ

و تنهایی هایم را با آزمایش های فسادانگیزت که برایم آشکار می شود، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

آزمایش های گمراه کننده

وَنَجِّنِي مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ

و مرا از آزمایش های گمراه کننده نجات ده.

۸/۵۴

درخواستِ آزمایشِ نشدن به:

أ. ناامیدی از عدل الهی

اللَّهُمَّ لَا تَفْتِنِّي بِالْقَنُوطِ مِنْ إِنْصَافِكَ

خداوندا مرا به ناامیدی از عدلت آزمایش نکن. ۱۲/۱۴

ب. آسودگی به سبب نادانی (به کیفر)

اللَّهُمَّ... لَا تَفْتِنَهُ بِالْأَمْنِ مِنْ إِنْكَارِكَ

خداوندا او (ستمگر) را به ایمنی از کیفرت آزمایش نکن. ۱۲/۱۴

ج. نگاه کردن (چشم به راه بودن)

وَلَا تَفْتِنِّي بِالنَّظَرِ

و مرا به نگاه کردن (چشم به راه بودن)، آزمایش نکن. ۳/۲۰

د. یاری خواستن از غیر خدا

وَلَا تَفْتِنِّي بِالِاسْتِعَانِهِ بِغَيْرِكَ إِذَا اضْطُرَرْتُ

و مرا به یاری خواستن از دیگران به وقت درماندگی ام آزمایش نکن.

۱۲/۲۰

ه. فروتنی در مقابل غیر خدا

وَلَا تَفْتِنِّي... بِالْخُضُوعِ لِسُوءِ الْغَيْرِ كَ إِذَا افْتَقَرْتُ

و مرا به فروتنی برای درخواست از دیگران به هنگام نیازم، آزمایش نکن.

۱۲/۲۰

و. زاری نزد غیر خدا

لَا تَفْتِنِّي... بِالتَّضَرُّعِ إِلَى مَنْ دُونَكَ إِذَا رَهَبْتُ

مرا به زاری به درگاه دیگران هنگام ترسم، آزمایش نکن. ۱۲/۲۰

ز. آنچه (دارایی) به (ثروتمندان) داده

وَلَا تَفْتِنِّي بِمَا أُعْطِيَتْهُمْ

و مرا به آنچه به آنان (دنیاداران) عطا کردی، آزمایش نکن. ۲/۳۵

ح. آنچه از بنده بازداشته

وَلَا تَفْتِنَّهُمْ بِمَا مَنَعْتَنِي...

و آنان را به آنچه از من منع داشتی، دچار آزمون نساز. ۲/۳۵

ص : ۳۷

آزمودن آزمایش

آسان

آسان گرداندن راه رستاخیز، بر بندگان

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... يُسَهِّلُ عَلَيْنَا بِهِ سَبِيلَ الْمَبْعُوثِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن راه رستاخیز را بر ما آسان سازد. ۱۰/۱ و ۱۲

امت پیامبر صلی الله علیه و آله و مکلف شدن به کارهای آسان

و لَمْ يُجَشِّمْنَا إِلَّا يُسْرًا

و ما را جز به کار آسان نگماشته. ۲۳/۱

آسان نمودن اندوه تابعین، در هنگام جان کندن

و تَهَوَّنَ عَلَيْهِمْ كُلَّ كَرْبٍ يُحَلُّ بِهِمْ يَوْمَ خُرُوجِ الْأَنْفُسِ مِنْ أَبْدَانِهَا

و در آن روز که جان ها از تن بیرون رود، هر اندوهی را بر ایشان آسان گردانی. ۱۷/۴

آسان نمودن زحمت بنده، بر نویسندگان اعمال

اللَّهُمَّ يَسِّرْ عَلَيَّ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ مَوُوتَنَا

خداوندا زحمت ما را بر نویسندگان (فرشتگان) گرامی آسان ساز. ۱۵/۶

عامل آسان شدن کارهای دشوار

ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابُ

سختی ها به توانایی تو آسان شد. ۲/۷

نبود آسان کننده ای، برای آنچه خدا دشوار نموده

و لَا مَيْسَرٌ لِمَا عَسَّرَتْ

و برای آنچه دشوار کردی، آسان کننده ای نیست. ۷/۷

آسان بودن خواسته ها و حاجت ها، برای خدا

...وَذَلِكَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ

...و (برآوردن) آن (حوائج) بر تو آسان است.

۱۳/۲۱، ۱۶/۱۲

...وَهُوَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ

...و آن بر تو آسان است. ۳۰/۳۱

فَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ وَهَوَانِ مَا سَأَلْتُكَ عَلَيْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس از تو می خواهم به بخشش و کرمت و آسانی آنچه درخواست نمودم بر تو، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

وَتَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا، وَتَيْسِيرِ ذَلِكَ عَلَيْكَ

و برآوردن هر درخواستی را برای من، به

ص : ۳۸

قدرتی که بر آن داری و آسان بودن آن بر تو، به عهده گیر. ۴/۴۸

یاری بنده، با آسان ساختن دشواری ها

تَوَلَّيْنِي... بِتَيْسِيرِكَ لِي الْعَسِيرَ

با آسان کردن سختی برای من یاری ام فرما.

۲۳/۱۳

آسان نساختن ستم ستمگر، به بنده

وَلَا تُسَوِّغْ لَهُ ظُلْمِي

و ستم کردن او را بر من آسان نگردان.

۷/۱۴

آسانی اندوه و پیشامد غضب الهی

وَكُلُّ مَرْزُئِهِ سَوَاءٌ مَعِ مَوْجِدَتِكَ

و هر گرفتاری ای با غضب تو هموارشدنی است. ۹/۱۴

آسان بودن راهنمایی بنده، برای خدا

وَلَا أَضِلَّنَّ وَقَدْ أَمَكَّنْتَنِي هِدَايَتِي

و (چنان کن که) گمراه نگردم، در حالی که می توانی هدایت من کنی. ۱۴/۲۰

راهی آسان، به سوی محبت خدا

وَأَنْهَجْ لِي إِلَى مَحَبَّتِكَ سَبِيلًا سَهْلَةً

و راهی آسان به سوی محبتت، برایم هموار گردان. ۲۹/۲۰

روا نمودن درخواست بنده، در سختی یا آسانی

وَلَا تَجْعَلْنِي نَاسِيًا لِدِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي... فِي... شِدَّةِ أَوْ رَخَاءِ

و مرا فراموشکارِ یادت در آنچه به من عطا نمودی، قرار نده، در تنگی باشم یا فراخی.

۸/۲۱

عبارت قرآن و آسان شدن سختی زبان ها

اللَّهُمَّ فَإِذْ... سَهَّلْتَ جَوَاسِي أَلْسِنَتِنَا بِحُسْنِ عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَزْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که زبان های خشن ما را به نیکویی عبارتت آسان کردی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

ماه نو، ماه آسانی

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هَلَالًا... يُسِّرُ لَنَا يُمَارِجُهُ عُسْرًا

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه آسانی نیامیخته با دشواری قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

آسانی راه خدا

هَدَيْتَنَا لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ... وَ سَبِيلِكَ الَّذِي سَهَّلْتَ

ما را به دینت که آن را برگزیدی و به راهت که

ص : ۳۹

آن را آسان نمودی، هدایت کردی. ۱۹/۴۵

نامیدی (مغرور به کرم خدا)، از به آسانی رهایی یافتن

وَمَا أَقْنَطُهُ مِنْ سُهُولِهِ الْمَمَّ - خُرَجِ...

و چه نامید است از به آسانی رهایی یافتن!

۲۰/۴۶

گشایشی آسان، برای ولی خدا

وَ افْتَحْ لَهُ فَتْحًا يَسِيرًا

و برای او پیروزی به آسانی بگشای. ۶۱/۴۷

آنچه بنده از خدا می خواهد بر او آسان گرداند:

أ. عفوش

فَسَهِّلْ لَنَا عَفْوَكَ بِمَنْكَ

پس به ممت خود، بخشایشت را بر ما آسان گردان. ۲/۱۰

ب. آنچه بر بنده فرود آورده

وَ يَسِّرْ لِي مَا أَخْلَلْتِ بِي

و آنچه بر من وارد نموده ای، برایم آسان کن. ۶/۱۵

ج. راه های رسیدن به خوشنودی اش

سَهِّلْ إِلَيَّ بُلُوغَ رِضَاكَ سُبُلِي

راه هایم را برای رسیدن به خوشنودی ات، آسان فرما. ۲۸/۲۰

د. راه به دست آوردن روزی

وَ أَسْأَلُكَ فِي أَنْ تُسَهِّلَ إِلَيَّ رِزْقِي سَبِيلًا

و از تو درخواست می کنم که راهی آسان برای روزی ام، (فراهم) نمایی. ۲۸/۳۲

ه. آنچه از قضای الهی دشوار می داند

وَ سَهَّلْ عَلَيْنَا مَا نَسْتَضِعُّ مِنْ حُكْمِكَ

و آنچه از حکمت که سخت می شماریم، بر ما آسان گردان. ۴/۳۳

و. سختی جان کندن

وَ هُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا كَرِبَ السِّيَاقِ، وَ جَهْدَ الْأَنْبِيَاءِ، وَ تَرَادُفَ الْحَشَارِجِ...

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، دشواری جان کندن و سختی ناله و خرناسه های پی در پی زمان جان کندن را بر ما آسان گردان.

۱۳/۴۲

ز. راه خیرات

وَ سَهَّلْ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ، وَ الْمُسَابَقَةَ إِلَيْهَا مِنْ حَيْثُ أَمَرْتُ، وَ الْمَشَاحَةَ فِيهَا عَلَيَّ مَا أَرَدْتُ

و راه خیرات به سوی خود و پیشی گرفتن به آنها را از جهتی که فرمان داده ای و رقابت در آنها را آنگونه که تو خواسته ای،

ص : ۴۰

برای من آسان گردان. ۹۴/۴۷

آسایش آرامش

روانه ساختن تابعین، به آسایشگاه متقین

و تُصَيِّرُهُمْ إِلَىٰ أَمْنٍ مِّنْ مَّقِيلِ الْمُتَّقِينَ

و آنها را به جایگاهی آسوده که استراحتگاه پرهیزکاران است روانه کنی. ۱۹/۴

خواب، (مایه) آسایش و نشاط بندگان

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... وَ جَعَلَهُ لِبَاسًا لِّيَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ، فَيَكُونَ ذَلِكَ لَهُمْ جَمَامًا وَ قُوَّةً

پس شب را برای آنان آفرید و آن را پوشش ساخت تا جامه راحتی و خواب را دربر کنند، که خواب برای آنان نشاط و نیرو آور است. ۵/۶

روانه شدن به سوی آسایش فرج

وَ يَا مَنْ يُلْتَمَسُ مِنْهُ الْمَخْرُجُ إِلَىٰ رَوْحِ الْفَرْجِ

و ای کسی که رهایی و رفتن به سوی آسایشی فراخ، از او درخواست می شود. ۱/۷

رهایی یافتن از اندوه، با رفتن به سوی آسایش

وَ اجْعَلْ... خَلَاصِي مِنْ كَرْبِي إِلَىٰ رَوْحِكَ

و رهایی از گرفتاریم را به بخشایشت قرار ده.

۶/۱۵

عطای خاطری آسوده، به بنده

وَ اَمْنِي حُسْنَ الدَّعَىٰ

و آسودگی خاطر به من عطا فرما. ۲۲/۲۰

آرزو نمودن آسایشی بهتر از آسایش خلق

وَ اَرْزُقْنِي سَلَامَةً الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا اَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى اَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فِي... سَعَةٍ اَوْ رَخَاءٍ اِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي
اَفْضَلَ ذَلِكُ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت در گشایش یا رفاه داده
ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم.

۱۲/۲۲

هنگام آسایش، خدا را از روی اخلاص خواندن

وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يَدْعُوكَ مُخْلِصًا فِي الرَّخَاءِ دُعَاءَ الْمُخْلِصِينَ الْمُضْطَرِّينَ لَكَ فِي الدُّعَاءِ

و مرا از کسانی قرار ده که هنگام رفاه تو را خالصانه می خوانند. خواندن خالصان بیچاره، در نیایش برای تو. ۱۴/۲۲

کامیاب نمودن بنده، از شیرینی آسایش

وَ اَوْجِدْنِي... حَلَاوَةً رَحْمَتِكَ وَ رَوْحَكَ وَ رِيحَانِكَ

و مرا از شیرینی رحمتت و آسودگی و آسایش کامیاب گردان. ۱۲۵/۴۷

ص : ۴۱

فراهم ساختن آسایش، در زندگی

وَ اجْمَعْ لِي الْغِنَى وَالْعَفَافَ وَالِدَّعَةَ...

و بی نیازی و پاکدامنی و آسایش را، برایم فراهم ساز. ۱۳۰/۴۷

شتاب خدا، به آسایش محمد صلی الله علیه و آله و آل او

وَ عَجِّلِ الْفَرَجَ وَالرَّوْحَ... لَهُمْ

و در فرج و آسایش آنان، شتاب فرما.

۱۱/۴۸

آستان درگاه

آسمان

اهل آسمان ها، پیرو جبرئیل

جِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَى وَحْيِكَ، الْمَطَاعُ فِي أَهْلِ سَمَاوَاتِكَ

جبرئیل امین وحی توست، فرمانروا در میان اهل آسمان هایت است. ۴/۳

فرشتگان ساکن آسمان ها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ: مِنْ سُكَّانِ سَمَاوَاتِكَ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند، و در آسمان هایت ساکنند.

۶/۳

جای دادن فرشتگان، در درون طبقه های آسمان ها

وَ أَشْكَنْتَهُمْ بُطُونَ أَطْبَاقِ سَمَاوَاتِكَ

و آنها را در دل طبقه های آسمان هایت، سکونت داده ای. ۱۱/۳

وارد شدن آسمان، در صبح

أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلَّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهُا وَ أَرْضُهَا

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

گواه گرفتن آسمان و ساکنان آن

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَ سَائِرِ خَلْقِكَ

و آسمانت و زمینت و آنچه در آن دو جای دادی از فرشتگان و سایر آفریدگانت را شاهد می گیرم. ۲۱/۶

چشم نینداختن به اطراف آسمان، از شرمندگی

يَا إِلَهِي لَوْ... ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكُلَّ لِسَانِي، ثُمَّ لَمْ أَرْفَعْ طَرْفِي إِلَى آفَاقِ السَّمَاءِ اسْتِخْيَاءً مِنْكَ مَا اسْتِتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ
مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر در این مدّت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانم از کار بیفتد، سپس از شرمندگی

تو، چشم از کرانه های آسمان بردارم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

روزی دادن به بندگان از برکات آسمان ها و زمین

اللَّهُمَّ... ارزُقْنَا مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

خداوندا ما را از برکات آسمان ها و زمین روزی عطا فرما. ۷/۱۹

عدم اذن بارش، به آسمان دشمنان مزداران اسلام

...لَا تَأْذَنْ لِسَمَائِهِمْ فِي قَطْرٍ

آسمانشان را در باریدن، اذن نده. ۶/۲۷

روزی بندگان، در آسمان

...وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

و روزی شما و آنچه به آن وعده داده می شوید، در آسمان است. ۴/۲۹

سوگند به پروردگار آسمان

ثُمَّ قُلْتُ: فَو رَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ...

سپس فرمودی: «پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین...» ۵/۲۹

شنواندن گفتار خود، به آسمان و ساکنان آن

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِّي بِسُوءِ أَثْرِي... لَكِنْ لِيَسْمَعَ سَمَاوَةٌكَ وَمَنْ فِيهَا...

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. بلکه برای آن است که آسمانت و هر که در آن است، بشنود. ۲۶/۳۱

درودی پُرکننده زمین و آسمان

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... صَلَاةً... تَمْلَأُ الْأَرْضَ وَالسَّمَاءَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که آسمان و زمین را پر کند. ۳۴/۳۲

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... مِلْءَ سَمَاوَاتِكَ وَمَا فَوْقَهُنَّ

پروردگار من، بر ایشان به گنجایش آسمان هایت و آنچه در بالای آنهاست، درود فرست. ۵۹/۴۷

سپاسی پُرکننده زمین و آسمان

فَلَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَمْلَأُ أَرْضَهُ وَ سَمَاءَهُ

پس سپاس تو راست، سپاسی که زمین و آسمانش را پر سازد. ۶/۳۶

خدا، پدیدآورنده آسمان ها

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

خداوندا سپاس برای توست، پدیدآورنده آسمان ها و زمین. ۲/۴۷

اللَّهُمَّ... بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

ص : ۴۳

خداوندا، پدیدآورنده آسمان ها و زمین.

۲/۴۸

سُبْحَانَكَ... فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ

پاک و منزهی! آفریننده آسمان. ۳۱/۴۷

پوشیده نبودن چیزی در آسمان و زمین، بر خداوند

وَ أَنْتَ لَا تَخْفَىٰ عَلَيْكَ خَافِيَةٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

و تویی که هیچ چیز پنهانی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. ۳/۵۰

يَا اللَّهُ الَّذِي لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

ای خدایی که چیزی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. ۱/۵۲

آسودگی آسایش

آسیاب

به گردش در آوردن آسیاب عذاب

وَ أَدْرَأْ رَحَىٰ نَقْمَتِكَ عَلَى الْمُلْحِدِينَ

و آسیاب کيفرت را برای ملحدان به گردش در آور. ۳/۳۶

آشامیدن

بی نیاز بودن فرشتگان، از خوردنی و

آشامیدنی

وَ أَعْيَيْتَهُمْ عَنِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ بِتَقْدِيرِكَ

و آنان را به ذکر تقدیس خود، از خوردنی و آشامیدنی بی نیاز نموده ای. ۱۱/۳

آشامیدن آب خاکستر آلود، تا پایان عمر

يَا إِلَهِي لَوْ... شَرِبْتُ مَاءَ الرَّمَادِ آخِرَ دَهْرِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من، اگر در مدّت زندگی ام آب خاکستر آلود بنوشم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

گواراتر از آشامیدن تشنه

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدِي وَ بَرِي بِهِمَا... اَتَلَّحْ لِبَصْدَرِي مِنْ شَرِبِهِ الظَّمَانِ...

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را برای سینه ام از نوشیدن تشنه کام، مطبوع تر قرار ده. ۵/۲۴

گوناگونی آشامیدنی های بهشت

وَ لَوْحٌ مِنْهَا لِابْصَارِهِمْ مَا اَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الَّانْهَارِ الْمُطْرِدَةِ بِانْوَاعِ الشَّرْبِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای، از جوی هایی که به نوشیدنی های گوناگون روان شده، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز. ۴/۲۷

زیادی آشامیدنی مادر، خوراک جنین

ص : ۴۴

جَعَلْتَ لِي قُوَّةً مِنْ فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيَّتَهُ لِأَمَتِكَ الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا

از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقرر فرموده بودی، برایم خوراک قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی. ۲۴/۳۲

آب جوش، آشامیدنی ساکنان آتش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَسْقِي أَهْلَهَا حَمِيًّا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که اهلش را آب جوشان می نوشاند. ۲۹/۳۲ و ۳۰

ویژگی آشامیدنی ساکنان آتش

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ... شَرَابِهَا الَّذِي يُقَطِّعُ أَمْعَاءَ وَ أَفْنِدَةَ سُكَّانِهَا، وَ يَنْزِعُ قُلُوبَهُمْ

و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند و دل هایشان را برمی کند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

منع آشامیدنی ها، در ماه رمضان

وَ حَجَرَ فِيهِ الْمَطَاعِمَ وَ الْمَسَارِبَ إِكْرَامًا

و از جهت گرمی داشتش، خوردنی ها و آشامیدنی ها را در آن ممنوع نمود. ۴/۴۴

نوشاندن طاعت خدا، به دل بنده

وَ أَشْرَبَ قَلْبِي عِنْدَ ذُحُولِ الْعُقُولِ طَاعَتَكَ

و دلم را هنگام غفلت عقل ها، به طاعت خود

سیراب کن. ۱۳۰/۴۷

آشتی

توفیق آشتی کردن بنده، با دشمنش

وَ وَفَّقْنَا لِأَنَّ... نُسَالِمَ مَنْ عَادَانَا حَاسِي مَنْ عُوْدِي فِيكَ وَ لَكَ

و ما را توفیق ده که با کسی که با ما دشمنی کرده، مسالمت نماییم. مگر آنان که در راه تو و برای تو با آنها دشمنی

شده. ۱۰/۴۴

آشفتگی

عدم آشفتگی پیروان صحابه، در پیروی از آثار اصحاب

وَلَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي قَفْوِ آثَارِهِمْ

و تردیدی ایشان را از پیروی نشانه های آنها آشفته نساخت. ۱۱/۴

عدم آشفتگی پیروان صحابه، در اقتدا به نشانه های هدایت صحابه

وَلَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي... الْإِئْتِـمَامِ بِهِدَايَةِ مَنَارِهِمْ

و تردیدی ایشان را از اقتدا به چراغ هدایت آنها آشفته نساخت. ۱۱/۴

دور ساختن آشفتگی شک، از بنده

فَأَزِجْ عَنَّا رَيْبَ الْإِرْتِيَابِ

پس آشفتگیِ تردید را از ما دور گردان.

۲/۳۳

آشکار

آشکار بودن نعمت های خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَن عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَي مَا... أَسْبَغَ عَلَيْهِمْ مِنْ نِعْمِهِ الْمُتَظَاهِرَةِ، لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش بر نعمت های آشکار که برای آنها تمام کرده بازمی داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند.

۸/۱

مَا أَفْشَى فِينَا نِعْمَتَكَ

چه آشکار است در (جمع) ما نعمت تو!

۱۸/۴۵

آشکار گشتن دشمنی خویشان پیامبر صلی الله علیه و آله ، با او

وَ كَاشَفَ فِي الدُّعَاءِ إِلَيْكَ حَامَتَهُ

و در دعوت به سوی تو با خویشانش، آشکارا به ستیز پرداخت. ۶/۲

آشکار بودن درون اخبار، بر خدا

وَ يَا مَنْ تَظَهَّرَ عِنْدَهُ بَوَاطِنُ الْأَخْبَارِ

و ای کسی که اخبار پنهانی نزد او آشکار است. ۶/۵

آشکار نکردن زشتی های بنده

وَ لَمْ تُبْدِ سَوَاءَاتِهَا لِمَنْ يَلْتَمِسُ مَعَايِبِي مِنْ جِيرَتِي...

و بدی های مرا پیش همسایگانم - که در جستجوی عیب های من می باشند - آشکار نکردی.

۲۱/۱۶

آشکارا یافتن مژده الهی

وَ اَكْتُبْ لِي اَمَانًا مِنْ سَخَطِكَ، وَ بَشِّرْنِي بِذَلِكَ فِي الْعَاجِلِ دُونَ الْاٰجِلِ بُشْرَى اَعْرِفُهَا، وَ عَرَّفْنِي فِيهِ عَلَامَةً اَتَّبِيْنَهَا

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس و هم اکنون (دنیا) پیش از آینده (آخرت)، مرا به آن مژده ده. مژده ای که آن را بشناسم و در آن مرا از نشانه ای آگاه کن که آن را آشکارا بیابم. ۳۳/۱۶

آشکار ساختن راهی به سوی محبت خدا

وَ اَنْهَجْ لِي اِلَى مَحَبَّتِكَ سَبِيْلًا سَهْلَةً

و راهی آسان به سوی محبتت، برایم هموار گردان. ۲۹/۲۰

آشکار شدن دوستی بنده، نسبت به همسایگان

ص : ۴۶

وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَسِرُّ لَهُمْ بِالْغَيْبِ مَوَدَّةً

و خداوندا مرا بر آن دار که در نبودشان دوستی را، آشکار سازم. ۳/۲۶

آشکار ساختن اموری، در برابر چشمان مرزداران اسلام

وَ لَوْحٍ مِنْهَا لِابْصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِينِ الْخُلْدِ وَ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ وَ الْحُورِ الْحِسَانِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای، از خانه های همیشگی و سراهای کرامت و حوریان زیباروی، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز.

۴/۲۷

آشکار نمودن راز خود، برای خدا

وَ أَبْشِرْكَ مِنْ سِرِّهِ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْهُ خُصُوعًا

و با خضوع، از رازهایش - آنچه را که خود به آن داناتری - برایت آشکار کرده. ۹/۳۱

توبه از گناهان پنهان و آشکار

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ... بَوَاطِنِ سَيِّئَاتِي وَ ظَوَاهِرِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از گناهان پنهان و آشکارم، به درگاہت توبه می کنم. ۱۴/۳۱

آشکار ساختن پشیمانی خود، برای خدا

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِّي بِسُوءِ أَثْرِي... لَكِنُّ

لَتَسْمَعَ سَمَآءُكَ وَ مَنْ فِيهَا وَ أَرْضُكَ وَ مَنْ عَلَيْهَا مَا أَظْهَرْتُ لَكَ مِنَ النَّدَمِ

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. بلکه برای آن است که آسمان و هر که در آن است و زمینت و هر که بر روی آن است، پشیمانی ای که به پیشگاهت آشکار نمودم را بشنود. ۲۶/۳۱

آشکار بودن هر پوشیده ای، بر خدا

وَ انْكَشَفَ كُلُّ مَسْتُورٍ دُونَ حُجْرِكَ

و هر پوشیده ای نزد آگاهی تو، آشکار است.

توانایی خدا، بر آشکار ساختن بدی ها و خطاهای بندگان

كَمْ... سَيِّئِهِ اَكْتَسَبْنَاهَا، وَ حَطِيئِهِ اِذْ تَكْتَبْنَاهَا كُنْتَ... الْقَادِرَ عَلٰى اِعْلَانِهَا فَوْقَ الْقَادِرِينَ

چه بسیار بدی ای که آن را کسب کردیم و خطایی که مرتکب شدیم، (و) تو بیشتر از همه قدرتمندان بر آشکار کردنش قادر

بودی. ۲/۳۴.

آشکار بودن کرم خدا، در رفتار با نافرمان

فَسُبْحَانَكَ مَا اَبِيْنَ كَرَمَكَ فِيْ مُعَامَلَةٍ مِّنْ اَطَاعِكَ اَوْ عَصَاكَ....

پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی

ص: ۴۷

کرده است. ۱۰/۳۷

آشکار گشتن عیب مؤمن، بر بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ عَيْبِ مُؤْمِنٍ ظَهَرَ لِي فَلَمْ أَسْتُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از عیب مؤمنی که برای من آشکار شد، پس آن را نپوشاندم.

۱/۳۸

آشکار نکردن حال بنده، در پیش چشم بزرگان

وَلَا تُعْلِنُ عَلَيَّ عُيُونَ الْمَلَأِ خَبْرِي

و حال (و چگونگی) مرا در پیش چشم بزرگان، علنی نکن. ۲/۴۱

آشکار نساختن راز

وَلَا تُبْرِزْ مَكْتُومِي، وَ لَا تَكْشِفْ مَسْتُورِي

و رازم را آشکار مکن و (عیب) پوشیده ام را نمایان نسا. ۲/۴۱

آشکار شدن احکام، به واسطه قرآن

جَعَلْتَهُ... قُرْآنًا أَعْرَبْتَ بِهِ عَنْ شَرَائِعِ أَحْكَامِكَ...

آن را قرآنی قرار دادی که با آن راه های احکامت را روشن ساختی. ۲ و ۱/۴۲

پناه بردن به دلیل های آشکار قرآن

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَفْزَعُ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِهِهِ، وَ مُوضَحَاتِ بَيِّنَاتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که خود را در پناه اقرار به (آیات) متشابه و دلایل روشنش قرار می دهند. ۴/۴۲

آشکار گشتن راه خوشنودی خدا

اللَّهُمَّ وَ كَمَا... أَنْهَجْتَ بِآلِهِ سُبُلَ الرِّضَا إِلَيْكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا و چنان که به وسیله خاندانش، راه های خوشنودی به سوی خود را آشکار ساختی، پس بر محمد و خاندانش درود

عامل آشکار ساختن آراستگی ظاهری بندگان

وَ أَدِّمُ بِالْقُرْآنِ صَلَاحَ ظَاهِرِنَا

و با قرآن ظاهر نیک ما را آشکار ساز.

۱۱/۴۲

آشکار شدن فرشته مرگ

وَ تَجَلَّىٰ مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن از پرده های پنهانی ها آشکار گردد. ۱۳/۴۲

آشکار ساختن مبهمات

أَمَّنْتُ بِمَنْ... أَوْصَحَ بِكَ الْبُهَمَ

ص : ۴۸

ایمان آوردم به کسی که با تو مبهمات را واضح نمود. ۲/۴۳

نشانه های آشکار قرآن

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ الشُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ، هُدًى لِلنَّاسِ، وَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَ الْفُرْقَانِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فرورستاده شد که برای مردم هدایتگر و نشانه های آشکار از هدایت و جدا سازی (حق از باطل) است. ۳/۴۴

آشکار گرداندن فضیلت ماه رمضان

فَأَبَانَ فُضِيلَتَهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ

پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها آشکار ساخت.

۴/۴۴

قرار دادن وقتی آشکار، برای ماه رمضان

وَ جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنًا لَا يُجِيزُ جَلًّا وَ عَزًّا أَنْ يُقَدَّمَ قَبْلَهُ

و برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که خداوند عزیز و جلیل روا نمی دارد که پیش انداخته شود. ۴/۴۴

آمزش گناهان آشکار و نهان

اغْفِرْ لَنَا مَا خَفِيَ مِنْ ذُنُوبِنَا وَ مَا عَلَنَ

گناهان پنهان و آشکار ما را بیامر. ۴۸/۴۵

(قرآن)، آشکار سازنده حق

مَا... أَضَدَّعَ بِالْحَقِّ فُرْقَانَكَ

چه آشکار کننده حق است کتاب فرق گذار (قرآن) تو! ۲۲/۴۷

مطابق بودن ظاهر سپاس الهی، با نهانش

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفَقُّ لِبَاطِنِهِ

سپاس برای توست. سیاسی که ظاهرش با باطنش همخوان باشد. ۴۳ و ۴۷/۳۶

آشکار ساختن (گناهان)، در برابر خداوند

أَنَا الَّذِي اسْتَخْفَى مِنْ عِبَادِكَ وَ بَارَزَكَ

منم آنکه (گناهم را) از بندگانت پنهان کرده و نزد تو آشکار نمودم. ۴۷/۷۹

توبه و باقی نماندن گناهان آشکار و پنهان

و تُبَّ عَلَيَّ تَوْبَةً نَصُوحًا... لَا تَذُرْ مَعَهَا عَلَانِيَةً وَ لَا سِرِّيَّةً

و توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن (گناهان) آشکار و نهان را وانگذاری. ۴۷/۱۲۶

روز آشکار گشتن پنهانی ها

وَ لَا تُهْلِكُنِي يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ

و در روزی که پنهان ها آشکار می شود هلاکم نکن. ۴۷/۱۲۹

آنچه برای بنده آشکار می شود

...ثُمَّ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ

...سپس دعا کن آنچه را برایت آشکار شد.

۲۸/۴۸

زمان آشکار گشتن چاپلوسی ستمگر

...وَهُوَ يُظْهِرُ لِي بَشَاشَةَ الْمَلِكِ

...در حالی که چاپلوسانه برایم خوش رویی می کرد. ۷/۴۹

آشکار ساختن عذر بنده

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي... أَظْهِرْ فِيهَا عُذْرِي

خداوندا خواسته من این است. عذرم را در آن آشکار فرما. ۷/۵۴

آغاز

ابتدایی بودن نعمت های خدا

...وَإِذْ كُلُّ نِعْمِكَ ابْتِدَاءٌ

...و چون همه نعمت های تو ابتدا است.

۳/۱۲

مِنْكَ ابْتِدَاءٌ

بخشش تو ابتدا(یی و بدون مقدمه) است.

۴/۴۵

خداوند آغاز کننده (آفریننده)

إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ الْمُبْدِي الْمُعِيدُ الْفَعَّالُ لِمَا تُرِيدُ

به درستی که تو بسیار نعمت دهنده، ستوده، آغازگر، بازگرداننده، انجام دهنده هر چه خواهی می باشی. ۱۸/۲۷

بندگی خدا، از آغاز تا پایان ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الشَّهْرِ، وَبِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ مِنْ ابْتِدَائِهِ إِلَى وَقْتِ فَنَائِهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق این ماه و به حق کسانی که در آن، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی کرده اند، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

آنچه خدا آن را آغاز می کند:

ا. آفرینش بندگان، از آب بی ارزش

اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ... مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ابْتَدَأْتَنَا

خداوندا و تو از آب ناچیز آغازمان نموده ای. ۵/۹

ب. نعمت های بزرگ

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى ابْتِدَائِكَ بِالنَّعْمِ الْجِسَامِ

پس سپاس تو را که نعمت های بزرگ را آغاز نمودی. ۲۸/۳۲

ج. یاری کردن بنده

فَابْتَدَأْتَنِي بِنَصْرِكَ

پس به یاری کردنم آغاز نمودی. ۶/۴۹

ص : ۵۰

د. بخشش پیش از درخواست

وَلَمْ تُسْأَلْ فَأَبْتَدَأْتَ

و از تو درخواست نشد، پس به بخشش آغاز نمودی. ۱۴/۴۹

ه. نیکی و احسان به بنده

لِكِنَّكَ ابْتَدَأْتَنِي بِالْإِحْسَانِ

ولی تو احسانت را در حق من آغاز نمودی. ۲/۵۱

آفت

نرساندن آفتی در ابرها، به بندگان

وَلَا تُصِيبْنَا فِيهَا بِآفَةٍ

و در آنها آفتی به ما نرسان. ۲/۳۶

نفرستادن آفتی، بر روزی بندگان

وَلَا تُرْسِلْ عَلَيَّ مَعَايِشَنَا عَاهَةً

و زیانی بر معیشت ما نفرست. ۲/۳۶

آفت، و فرورفتن زبان در باطل

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَلْسِنَتِنَا عَنِ الْخَوْضِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ غَيْرِ مَا آفَهُ مُخْرِسًا

و قرآن را بندآورنده زبان هایمان از فرورفتن در باطل، بی آنکه از آفتی باشد قرار ده. ۱۰/۴۲

ماه نو، ماه ایمنی از آفات

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالًا أَمِنًا مِنَ الْآفَاتِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه ایمنی از آفت ها قرار دهد. ۴/۴۳و۵

آفتاب

ناتوانی بشر، از (تحمل) گرمی آفتاب

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،
الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و
این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد. ۵/۵۰

آفریدگار

خدا، آفریدگار:

أ. شب و روز

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ بِقُوَّتِهِ

سپاس خدای را که شب و روز را به توانایی خود آفرید. ۱/۶

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ مِنْ حَرَكَاتِ التَّعَبِ وَنَهَضَاتِ النَّصَبِ

ص : ۵۱

پس شب را برای آنان آفرید تا از حرکت های خسته کننده و جنبش های سخت بیسایند. ۵/۶

وَ خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِرًا...

و روز را برای ایشان روشن گر آفرید.

۶/۶

ب. بندگان

فَإِنَّكَ خَلَقْتَنَا وَ أَمَرْتَنَا وَ نَهَيْتَنَا

همانا تو ما را آفریدی و امر و نهی نموده ای. ۶/۲۵

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... خَالِقِي وَ خَالِقِكَ... أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از خدایی که آفریننده من و آفریننده تو است، درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد. ۴/۴۳

ج. ماه

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... خَالِقِي وَ خَالِقِكَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالًا بَرَكَهٍ

پس از خدایی که آفریننده من و آفریننده تو است، درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار دهد. ۴/۴۳

د. هر آفریده ای

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ... خَالِقِ كُلِّ مَخْلُوقٍ

خداوندا سپاس برای توست، آفریدگار آفریدگان. ۲/۴۷

ه. آسمان ها و زمین

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ

خداوندا سپاس برای توست، پدیدآورنده آسمان ها و زمین. ۲/۴۷

سُبْحَانَكَ... فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ

پاک و منزهی! آفریننده آسمان. ۳۱/۴۷

اللَّهُمَّ... بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

خداوند، پدیدآورنده آسمان ها و زمین.

۲/۴۸

و. جان ها

سُبْحَانَكَ... بَارِئِ السَّمَاتِ

پاک و منزهی! پدیدآورنده جان ها.

۳۱/۴۷

ز. حمد

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَجْمَعُ مَا خَلَقْتَ مِنَ الْحَمْدِ

سپاس برای توست. سپاسی که آنچه از سپاس ها آفریدی را گرد آورد. ۳۶/۴۷ و ۴۶

ح. درود

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ، صَلَاةً... تُنْشِئُ مَعَ ذَلِكَ صَلَوَاتٍ تُضَاعِفُ مَعَهَا تِلْكَ الصَّلَوَاتِ عِنْدَهَا

ص : ۵۲

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که با آن درودهای دیگر پدید آوری، که درودهای گذشته را با آن چندین برابر کنی. ۵۵/۴۷

آفریدگان

زندگی در بین آفریدگان سپاس گزار خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُعَمَّرُ بِهِ فِيمَنْ حَمَدَهُ مِنْ خَلْقِهِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، بین آفریدگان سپاس گزارش، عمر طولانی نمایم.

۱۰/۱۱۱

درود خدا، بر فرشتگان ناظر بر خلق

... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ... مَنْ مِنْهُمْ عَلَى الْخَلْقِ

... پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که هر کدام از آنان بر خلق

مشغولند. ۲۳ و ۲۰ و ۱۱ و ۳/۱۰

گواه گرفتن آفریدگان

وَ أَشْهَدُ... سَائِرِ خَلْقِكَ...

و سایر آفریدگان را شاهد می گیرم. ۲۱/۶

محمد صلی الله علیه و آله برگزیده خدا از بین آفریدگان

وَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ وَ خَيْرُكَ مِنْ خَلْقِكَ

و همانا محمد بنده تو و فرستاده ات و برگزیده تو از بین آفریدگان است. ۲۲/۶

وَ صَلِّ عَلَى خَيْرَتِكَ اللَّهُمَّ مِنْ خَلْقِكَ...

خداوندا و بر برگزیده ات از آفریدگان خود، درود فرست. ۵/۳۴

وَ صَلِّ عَلَى... مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ الصُّفْوَةِ مِنْ بَرِيَّتِكَ الطَّاهِرِينَ

و بر محمد و خانواده او که از آفریدگان پاک تو هستند، درود فرست. ۵/۳۴

بِحَقِّ مَنْ انْتَجَبْتَ مِنْ خَلْقِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُنْصَلًّا

به حق آنکه او را از آفریدگانت برگزیده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال
بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... خَيْرَ تَكٍّ مِنْ خَلْقِكَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد انتخاب شده خود از آفریدگانت درود فرستی.

۳/۴۸

درود فرستادن خدا، بر بعضی آفریدگانش

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، أَكْثَرَ مَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود

ص : ۵۳

فرست بیش از آنچه بر کسی از آفریدگانت فرستادی. ۲۳/۶

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ قَبْلَهُ

خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست، همانند برترین درودی که پیش از او بر کسی از آفریدگانت فرستادی. ۳۰/۲۰

سبب ستایش خدا، توسط آفریدگان

وَ يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى خَلْقِهِ بِحُسْنِ التَّجَاوُزِ

ای آنکه با گذشت نیک، آفریدگانش را به سپاس خود واداشته است. ۱۰/۱۲

بی نیازی خدا، از آفریدگانش

تَمَدَّخْتَ بِالْغِنَاءِ عَنِ خَلْقِكَ وَ أَنْتَ أَهْلُ الْغِنَى عَنْهُمْ

خود را به بی نیازی از آفریدگانت ستوده ای و خود شایسته بی نیازی از آنهایی. ۱۱/۱۳

روی آوردن به آفریدگان، برای حاجت خود

وَ مَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَّتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْحِزْمَانِ

و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگان تو رو آورد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده. ۱۴/۱۳

نعمت خدا، بر مخلوقات

وَ أَنْتَ الَّذِي جَعَلْتَ لِكُلِّ مَخْلُوقٍ فِي نِعْمِكَ سَهْمًا

و تو آنی که برای هر آفریده ای در نعمت هایت بهره ای مقرر داشته ای.

۶/۱۶

وَ فَشَّتْ نِعْمَتَكَ فِي جَمِيعِ الْمَخْلُوقِينَ

و نعمت در همه آفریدگان پراکنده است.

۱۴/۳۹

گنجیدن همه آفریدگان، در قدرت خدا

وَ أَنْتَ الَّذِي اتَّسَعَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ فِي وَسْعِهِ

و تویی آنکه همه آفریدگان در گستره قدرتت گنجیده اند. ۱۰/۱۶

آب، موجب سرِ پا داشتن آفریدگان

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تَنْعَشُ بِهِ الْبَهَائِمُ وَالْخَلْقَ

خداوندا ما را با بارانی که چهارپایان و سایر آفریدگان را به وسیله آن سرِ پا بداری، سیراب نما. ۵/۱۹

پوشاندن (جامه) وحشت از بدکاران خلق به بنده

وَ أَلْبَسَ قَلْبِي الْوَحْشَةَ مِنْ شِرَارِ خَلْقِكَ

و دلم را به وحشت از بدکاران خلقت بپوشان.

۱۱/۲۱

واگذاری امور بنده، به خدا و نیکان خلق

...بَلِ اجْعَلْ... كِفَايَتِي بِكَ وَ بَحْيَارِ خَلْقِكَ

ص : ۵۴

...بلکه کفایت را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده. ۱۲/۲۱

واگذار نکردن بنده، به خلق خدا

وَلَا تَكْلِنِي إِلَىٰ خَلْقِكَ

و مرا به خلقت وانگذار. ۲/۲۲

نتیجه واگذاری کار بنده، به خلق

إِنَّ وَكَلْتَنِي إِلَىٰ خَلْقِكَ تَجْهَمُونِي

اگر مرا به آفریدگانت واگذاری، با من ترش رویی کنند. ۳/۲۲

ادا نمودن (حق) آفریدگان خدا

وَ أَقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ ... لِخَلْقٍ مِّنْ خَلْقِكَ ...

و مرا به انجام آنچه برای آفریده ای از آفریدگانت، بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده. ۶/۲۲

رشک نبردن به هیچ یک از آفریدگان

وَ اِرْزُقْنِي سَلَامَةَ الصُّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ حَتَّىٰ لَا أَحْسَدَ أَحَدًا مِّنْ خَلْقِكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا به هیچ یک از آفریدگانت حسد نبرم. ۱۲/۲۲

واجب گرداندن حقی (برای امت اسلام)، بر خلق

وَ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَمَا أُوجِبَتْ لَنَا الْحَقُّ عَلَىٰ الْخَلْقِ بِسَبَبِهِ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، چنانکه به سبب او برای ما حقی بر خلق واجب نمودی.

۴/۲۴

فضل خداوند به همه آفریدگان

وَ أَخَذَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِهِ بِالْفَضْلِ

و با همه آفریدگانش با فضل رفتار کرد.

رشک بردن به آفریدگان

وَلَا تَفْتِنِّي بِمَا أُعْطَيْتَهُمْ... فَأَحْسَدَ خَلْقَكَ

و مرا به آنچه به آنان (دنیاداران) عطا کردی، آزمایش نکن، که بر آفریدگانت حسد برم. ۲/۳۵

اعتراف آفریدگان، به ستمکار نبودن خدا

فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ مُعْتَرِفَةٌ بِأَنَّكَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِمَنْ عَاقَبْتَ

پس همه آفریدگان اعتراف می کنند که تو هر که را عقوبت نمودی، ستمگر نیستی. ۸/۳۷

آماده سازی کیفرهایی، برای مخلوقات

وَلَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِبَعْضِيَانِكَ كُلَّ مَا أَعَدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ

و حال آنکه او در آغاز که همت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت های تو را که برای همه آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می

شد. ۱۴/۳۷

ص : ۵۵

ماه، آفریده ای فرمانبردار

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ

ای آفریده فرمانبردار. ۱/۴۳

راهنمایی آفریده ای، توسط آفریده دیگر

وَلَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادَكَ مِنْكَ كَانَ مُؤْصُوفًا بِالْإِحْسَانِ...

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای،

راهنمایی می کرد، به احسان وصف می شد. ۱۷/۴۵

فرمانبری همه مخلوقات، از خدا

وَ انْقَادًا لِلتَّسْلِيمِ لَكَ كُلُّ خَلْقِكَ

و همه آفریدگانت برای تسلیم در برابر تو، گردن نهاده اند. ۲۶/۴۷

سپاسی که آفریده ای مانند آن، خدا را سپاس نگزارده باشد

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَمْ يَحْمَدَكَ خَلْقٌ مِثْلَهُ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ آفریده ای مانند آن، تو را ستایش نکرده باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۴

درود انواع آفریدگان خدا

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً... تَجْتَمِعُ عَلَى صَلَاةِ

كُلِّ مَنْ ذَرَأَتْ وَ بَرَأَتْ مِنْ أَصْنَافِ خَلْقِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درود هر که آفریده ای و ایجاد نموده ای از انواع آفریدگانت را

دربرگیرد.

۵۴/۴۷

عزیز گرداندن بنده، در نزد آفریدگان

وَ أَعَزَّنِي عِنْدَ خَلْقِكَ

و مرا در نزد آفریدگان عزیز دار. ۱۱۸/۴۷

مضحکه آفریدگان خدا نشدن

وَلَا تَتَّخِذْنِي هُزُؤًا لِّخَلْقِكَ

و مرا سبب خنده آفریدگان قرار نده.

۱۲۴/۴۷

رفتن به سوی مخلوق، به امید صله و عطای او

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ وَتَعَبَّأَ وَ أَعَدَّ وَ اسْتَعَدَّ لَوْفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رِفْدِهِ وَ نَوَافِلِهِ...

خداوندا، هر کسی خود را مهیا و آماده می کند و ساز و برگ تهیه می نماید تا بر مخلوقی وارد شود، بدین امید که به صله و عطای او نائل شود.

۵/۴۸

ناامیدی از شفاعت مخلوقی جز محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

ص : ۵۶

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ ثِقَةً مِّنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ، وَ لَأَ شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ إِلَّا شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم و شفاعت آفریده ای که به او امید بسته باشم به درگاه تو نیامده ام، جز شفاعت محمد و خانواده او - که درود تو بر او و بر ایشان باد - ۶/۴۸.

ترسوترین، افتاده ترین و خوارترین خلق خدا

سُبْحَانَكَ أَخْشَى خَلْقِكَ لَكَ أَعْلَمُهُمْ بِكَ، وَ أَخْضَ عَنْهُمْ لَكَ أَعْمَلُهُمْ بِطَاعَتِكَ، وَ أَهْوَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ أَنْتَ تَرْزُقُهُ وَ هُوَ يَعْبُدُ غَيْرَكَ

پاک و منزهی! ترسنده ترین آفریدگانت از تو، آگاه ترین آنها به (کبریایی) توست. و خاضع ترین آنان از تو، عمل کننده ترین ایشان به فرمان توست. و پست ترین آنها نزد تو، کسیست که تو او را روزی می دهی و او غیر تو را می پرستد. ۲/۵۲

مرگ، مقدر برای همه مخلوقات

سُبْحَانَكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِكَ الْمَوْتَ

پاک و منزهی! مرگ را برای همه آفریدگانت رقم زده ای. ۵/۵۲

واجب بودن حق خدا، بر همه مخلوقات

إِلَهِي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْوَاجِبِ عَلَيَّ جَمِيعِ خَلْقِكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن حق واجب خود که بر همه آفریدگانت داری، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

زایل شدن نام بنده، از میان آفریدگان

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي إِذَا... امَّحَى مِنَ الْمَخْلُوقِينَ ذِكْرِي

مولای من! هنگامی که یادم از میان آفریدگان محو گردد، به من رحم کن. ۵/۵۳

رها نساختن دین خدا، در اثر ترس از آفریدگان

وَ اسْتَعْمَلْنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

و مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم. ۶/۵۴

آفرینش

صرف روزهای بنده، در آنچه برای آن آفریده شده

وَ اسْتَفْرَغَ أَيَّامِي فِيمَا خَلَقْتَنِي لَهُ

و سراسر روزهایم را در آنچه مرا برای آن

ص : ۵۷

آفریدی صرف نما. ۳/۲۰

آفرینشی دیگر برای (جنین)

ثُمَّ أَنْشَأْتِنِي خَلْقًا آخَرَ كَمَا شِئْتَ

آنگاه مرا آنچنانکه خواستی، آفرینشی دیگر دادی. ۲۳/۳۲

عدم دفع زیان از خدا، با آفرینش انسان

أَسْتَوْهَبُكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا لَتَمْتَنِعَ بِهَا مِنْ سُوءِ

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به سبب آن از زیان حمایت شوی. ۷/۳۹

هدف از آفرینش انسان

...لَكِنْ أَنْشَأْتَهَا إِبْرَاءً لِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ مِثْلَهَا

...بلکه آن را آفریدی، تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود. ۷/۳۹

متهم نبودن خدا در آفرینش

...لِمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ غَيْرُ مُتَّهَمٍ عَلَيَّ خَلْقِكَ

...برای اینکه تو به آن داناتری و در آفریدنت متهم نیستی. ۹/۴۸

ویژگی های آفرینش انسان:

ا. برگزیدن نیکویی های آفرینش، در

خلقت او

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اخْتَارَ لَنَا مَحَاسِنَ الْخَلْقِ

و سپاس خدایی را که زیبایی های آفرینش را برای ما برگزید. ۱۷/۱

ب. آفرینش او از ناتوانی

اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ مِنَ الضُّعْفِ خَلَقْتَنَا

خداوندا و تو ما را از ناتوانی آفریده ای.

۵/۹

ج. نعمت دادن به او، پیش و پس از آفرینشش

اللَّهُمَّ وَ أَنَا عَبْدُكَ الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ قَبْلَ خَلْقِكَ لَهُ وَ بَعْدَ خَلْقِكَ إِيَّاهُ

خداوندا و من آن بنده تو هستم که پیش از آفرینش و پس از آفرینش، او را نعمت داده ای. ۶۷/۴۷

د. درست اندام بودنش

اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَنِي سَوِيًّا

خداوندا، تو مرا بی عیب و نقص آفریدی. ۱/۵۰

ویژگی های آفرینش:

أ. با قُوْت و قدرت

ص : ۵۸

ابْتَدَعَ بِقُدْرَتِهِ الْخَلْقَ ابْتِدَاعًا

به قدرت خویش آفریدگان را بی هیچ نمونه ای آفرید. ۳/۱

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ بِقُوَّتِهِ

سپاس خدای را که شب و روز را به توانایی خود آفرید. ۱/۶

ب. با هدف

...لَكِنْ أَنْشَأَتْهَا إِبْطَاتًا لِقُدْرَتِكَ عَلَى مِثْلِهَا، وَ اخْتِجَاجًا بِهَا عَلَى شَكْلِهَا

...بلکه آن را آفریدی، تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود و بدین سبب بر (آفرینش) شبیه آن، دلیل آوردی. ۷/۳۹

ج. بی اصل و بنیاد

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الَّذِي أَنْشَأْتَ الْأَشْيَاءَ مِنْ غَيْرِ سِنَخٍ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که اشیا را بدون هیچ اصلی آفریدی.

۱۲/۴۷

د. بدون مانند و نمونه

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الَّذِي... ابْتَدَعْتَ الْمُبْتَدَعَاتِ بِلَا اخْتِدَاءٍ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که نوپیداها را بدون پیروی (از الگویی)

پدید آوردی. ۱۲/۴۷

أَنْتَ الَّذِي ابْتَدَأْتَ، وَ اخْتَرَعْتَ

تویی آنکه بدون نمونه آفرید و اختراع نمود. ۲۱/۴۷

ه. به اندازه معلوم

أَنْتَ الَّذِي قَدَّرْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَقْدِيرًا

تویی آنکه هر چیزی را اندازه معلوم زدی.

أَنْتَ الَّذِي... قَدَّرْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَقْدِيرًا

تویی آنکه هر چیز را به اندازه معلوم ایجاد نموده ای. ۱۷/۴۷

و. بدون شریک، وزیر، شاهد و ناظر

أَنْتَ الَّذِي لَمْ يُعِينِكَ عَلَى خَلْقِكَ شَرِيكٌ، وَ لَمْ يُوَازِرَكَ فِي أَمْرِكَ وَزِيرٌ، وَ لَمْ يَكُنْ لَكَ مُشَاهِدٌ وَ لَا نَظِيرٌ

تویی آنکه در آفریدن، شریکی یاری ات نداد و در کارت، وزیری تو را کمک نکرده و برای تو بیننده و مانندی نبوده است.

ز. نیک بودن

أَنْتَ الَّذِي... أَحْسَنَ صُنْعَ مَا صَنَعَ

تویی آنکه آفرینش آنچه را که آفرید، نیک گرداند. ۲۱/۴۷

ح. بدون ابزار

أَنْتَ الَّذِي... ابْتَدَعَ

تویی آنکه تازه آفرید. ۲۱/۴۷

ط. پنهان بودن آفریده، بر خدا

يَا اللَّهُ الَّذِي لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَكَيْفَ يَخْفَى عَلَيْكَ يَا إِلَهِي مَا أَنْتَ خَلَقْتَهُ؟

ای خدایی که چیزی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. و چگونه آنچه را که خود آن را آفریده ای - ای خدای من - بر تو

پنهان باشد؟ ۱/۵۲

ی. احاطه بر آفریده

وَ كَيْفَ لَا تُخْصِي مَا أَنْتَ صَنَعْتَهُ؟

و چگونه آنچه را که خود ساخته ای، شمار آن را ندانی؟ ۱/۵۲

آقا سید

آگاهی

نفخه صور، آگاهی دهنده مردگان

إِسْرَافِيلُ... الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ، وَ حُلُولَ الْأَمْرِ، فَيَنْبُحُ بِالنَّفْحِ صَرَوَعَى رَهَائِنِ الْقُبُورِ

اسرافیل، همان که منتظر اجازه و رسیدن فرمان توست، تا با دمیدن مردگانِ گرو گورها را

بیدار کند. ۲/۳

آگاه گشتن بنده، از غفلت خویش

انْتَبَهْتُ بِتَذْكِيرِكَ لِي مِنْ غَفْلَتِي

با یادآوری تو، از غفلتم آگاه شدم. ۱۶/۱۳

بیماری، عامل آگاهی بنده به توبه

...أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحَّضْتَنِي بِهَا، وَالنَّعْمِ الَّتِي أَنْحَفْتَنِي بِهَا... تَنْبِيهَا لِنَنَاوِلِ التَّوْبَةِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی و نعمت هایی را به من هدیه نمودی تا برای فراگرفتن توبه آگاهی باشد. ۴/۱۵

اندک بودن آگاهی بنده، از تهدید خدا به کیفرش

...بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَقَلُّ لِي وَعِيدِكَ ائْتِبَاهَا وَارْتِقَابًا مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذُنُوبِي

...بلکه من - ای خدای من - نسبت به تهدیدهای کم هوشیارتر و نامراقب تر از آنم که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهام توانا باشم. ۲۷/۱۶

آگاه گرداندن بنده، در اوقات غفلت

و تَبَهَّنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ

و مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن. ۲۹/۲۰

ص : ۶۰

آگاهی خدا، از مشرکان بی نام و نشان

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِعَذَابِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَالرُّومِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرُكِ، الَّذِينَ تَخْفَى أَسْمَاءُهُمْ وَ صِيَفَاتُهُمْ... وَ
قَدْ... أَشْرَفْتَ عَلَيْهِمْ بِقُدْرَتِكَ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و دیگر امت های مشرک، که نام
ها و نشانه هایشان پنهان است و به توانایی ات بر آنان اشراف داری.

۹/۲۷

آگاهی خداوند، از کارهای پنهان

اللَّهُمَّ وَ قَدْ أَشْرَفَ عَلَيَّ خَفَايَا الْأَعْمَالِ عِلْمَكَ

خداوندا علم تو بر اعمال پنهان ما، آگاه است. ۱۱/۳۲

آشکار بودن هر پوشیده ای، در برابر آگاهی خدا

وَ انْكَشَفَ كُلُّ مَسْتُورٍ دُونَ خُبْرِكَ

و هر پوشیده ای نزد آگاهی تو، آشکار است.

۱۱/۳۲

عافیت بخشیدن خدا، پس از آگاهی اش

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ... مُعَافَاتِكَ بَعْدَ خُبْرِكَ

خداوندا سپاس تو را، بر عافیت بخشی ات پس از آگاهی ات. ۱/۳۴

آگاه ساختن بندگان، از فرمان الهی

كَمْ... أَمْرٍ قَدْ وَفَّقْتَنَا عَلَيْهِ فَتَعَدَّيْنَاهُ

چه بسیار امری که ما را بر آن آگاه کردی، پس ما از آن تعدی نمودیم. ۲/۳۴

آگاه نساختن ستمگر، به ارتکاب هایش

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ نَالَ مِنِّي... لَا تَقْفُهُ عَلَيَّ مَا ارْتَكَبَ فِيَّ

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند، او را به خاطر آنچه درباره من انجام داد، آگاه نکن.

۲/۳۹

آگاه گرداندن بنده، از اوقات، واجبات و شرایط نماز

وَقَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِبِ الصَّلَاةِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدْتَ، وَفُرُوضِهَا الَّتِي فَرَضْتَ، وَوُضَائِفِهَا الَّتِي وَظَّفْتَ، وَأَوْقَاتِهَا الَّتِي وَقَّتَ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی و واجباتش که واجب کردی و وظایف آن که معین نمودی و اوقاتش که تعیین گرداندی، آگاه فرما. ۸/۴۴

خبیر و آگاه بودن خداوند

وَأَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْقَدِيمُ الْخَبِيرُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. قدیم آگاه. ۷/۴۷

ص : ۶۱

پوشاندن آنچه خدا از بنده آگاه است

تَعَمَّدَنِي فِيمَا اَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي...

مرا در آنچه بر آن از من آگاهی ببوشان.

۱۱۹/۴۷

آگاه گرداندن بنده، از اجابت دعا

لَا تُهْلِكُنِي يَا إِلَهِي عَمَّا حَتَّى تَسْتَجِيبَ لِي، وَ تُعَرِّفَنِي الْإِجَابَةَ فِي دُعَائِي

ای خدای من، مرا اندوهگین نمیران، تا اینکه اجابتم کنی و از روا شدن دعایم آگاهم نمایی.

۱۴/۴۸

آل خاندان

آلات ابزار

آلودگی چرکی

آماده

آمادگی برای پس از مرگ

وَ تُحِبُّبِ إِلَيْهِمْ... الْإِسْتِعْدَادَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ

و آمادگی برای بعد از مرگ را در نظرشان محبوب کنی ۱۶/۴

آماده ساختن کیفرها

صَوَّرَ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا... أَعْدَدْتَ لِخَصْمِي مِنْ جَزَائِكَ وَ عِقَابِكَ

نمونه مجازات و کیفری که برای دشمنم آماده کردی، در دلم بگذار. ۱۵/۱۴

وَ لَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِعِصْيَانِكَ كُلَّ مَا أَعْدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ

و حال آنکه او در آغاز که همت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت های تو را که برای همه آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می

آماده سازی بندگان، برای (دور کردن) شیطان

اللَّهُمَّ... بَصِّرْنَا مَا نَكَايِدُهُ بِهِ، وَ أَلْهِمْنَا مَا نُعِدُّهُ لَهُ

خداوندا ما را به راه فریب دادنش، آگاه کن. و آنچه برای (دور ساختن) او باید آماده سازیم، به ما الهام فرما. ۷/۱۷

آماده ساختن فرشتگان، جهت آب رسانی

أَشْهَدُ مَلَائِكَتِكَ الْكِرَامِ السَّفَرَةَ. بِسَقِيٍّ مِنْكَ نَافِعٍ

فرشتگانِ بزرگوارِ نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود، آماده ساز. ۲/۱۹

آماده نمودن اموری در بهشت، برای بنده

و لَوْحٍ مِنْهَا لِأَبْصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِينِ الْخُلْدِ وَ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ وَ الْحُورِ الْحِسَانِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از خانه های همیشگی و سراهای کرامت و حوریان

آماده نمودن کار، برای جنگجویان

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مَلَّتِكَ... فَلَقَّهِ الْيُسْرَ وَ هَيَّئْ لَهُ الْأَمْرَ

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد، پس او را با آسانی روبرو کن و کارش را آماده ساز. ۱۳/۲۷

آماده بودن کرامت الهی، در آخرت

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَاجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوْرِنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ... إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ بِهِ الْوَقْتُ إِلَى مَا أَجْرِيَتْ لَهُ مِنْ فَضْلِكَ، وَ أَعَدَدْتَ لَهُ مِنْ كَرَامَتِكَ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. تا آنگاه که زمان او به پایان رسد، به آنچه از فضلت برای او روان ساخته ای و از بزرگی ات برایش آماده کرده ای، برسد. ۱۶/۲۷

آماده ساختن پاداش بنده، قبل از طاعت

وَ أَعَدَدْتَ ثَوَابَهُمْ قَبْلَ أَنْ يُفِيضُوا فِي طَاعَتِكَ

و تو پاداششان را آماده نموده ای، پیش از آنکه در طاعت وارد شوند. ۷/۳۷

جایگاه هایی آماده، برای دوستان خدا

جَلَّلْنِي شَرَائِفَ نَحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمَعَدَّةِ لِأَجْبَانِكَ

در مکان هایی که برای دوستانت آماده کرده ای، به عطاهای والایت مرا بیوشان. ۱۲۸/۴۷

آمادگی رفتن به سوی مخلوق، به امید عطا

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ وَ تَعَبَّأَ وَ أَعَدَّ وَ اسْتَعَدَّ لِرُفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ... فَأَلَيْكَ يَا مَوْلَايَ كَانَتْ الْيَوْمَ تَهَيَّيْتِي وَ تَعَبَّبْتِي وَ إِعْدَادِي وَ اسْتِعْدَادِي

خداوندا، هر کسی خود را مهیا و آماده می کند و ساز و برگ تهیه می نماید تا بر مخلوقی وارد شود. پس ای سرور من، امروز مهیا و آماده گشته و ساز و برگ تهیه نموده تا به سوی تو آیم.

آمادگی رفتن به سوی خدا، به امید عفو و احسانش

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ وَتَعَبَّأَ وَاعْتَدَّ لِرَفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رَفْدِهِ وَنَوَافِلِهِ وَطَلَبَ نَيْلِهِ وَجِائِزَتِهِ، فَإِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ كَانَتِ الْيَوْمَ
تَهَيَّئْتِي وَتَعَبَّبْتِي وَاعْتَدَدْتِي وَاسْتَعَدَدْتِي رَجَاءَ عَفْوِكَ وَرِفْدِكَ وَطَلَبَ نَيْلِكَ وَجَائِزَتِكَ

خداوندا، هر کسی خود را مهیا و آماده می کند و ساز و برگ تهیه می نماید تا بر مخلوقی وارد شود، بدین امید که به صله و
عطا و درخواست

ص : ۶۳

بخشش و احسان او نائل شود. پس ای سرور من، امروز مهیا و آماده گشته و ساز و برگ تهیه نموده تا به سوی تو آیم. بدین امید که به آموزش و صله و درخواست بخشش و احسان تو نائل شوم. ۵/۴۸

آمدن

قصد آمدن به درگاه خدا

فَهَا أَنَا ذَا أَوْءُكُمْ بِالْوَفَادَةِ

پس اینکه منم که آهنگ آمدن به درگاه تو را نمودم. ۲۵/۴۶

حالت آمدن بنده، به درگاه خدا

إِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدِمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... أَتَيْتُكَ مِنَ الْأَبْوَابِ الَّتِي أَمَرْتَ أَنْ تُؤْتَى مِنْهَا

همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی از همان درهایی که فرمان داده ای از آنها وارد شوند، نزد تو آمده ام. ۷۲/۴۷

أَتَيْتُكَ مُقَرًّا بِالْجُرْمِ وَالْإِسَاءَةِ إِلَى نَفْسِي، أَتَيْتُكَ أَرْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ

به درگاه تو آمده ام، در حالی که اقرار به گناه و بدی بر خود دارم. به درگاه تو آمده ام، در حالی که به بخشایش بزرگ امیدوارم.

۷/۴۸

آمزش عفو و نیز گذشت

طواف آموزش جویان، به گرد خداوند

يَا أَعْطَفَ مَنْ أَطَافَ بِهِ الْمُسْتَغْفِرُونَ

ای مهربانی که آموزش خواهان گرد او می گردند. ۹/۱۲

طلب آموزش الهی

...وَ اغْفِرْ ذَنْبِي

...و گناهم را ببامرز. ۱۶/۱۲

وَ اَغْفِرْ لِي

و مرا بیامرز. ۲۶/۴۸، ۱۵/۳۲

رَبَّنَا... اَغْفِرْ لَنَا

پروردگارا، ما را بیامرز. ۱۱/۴۵

اَسْتَغْفِرُكَ لِمَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِي

برای گناهان گذشته ام از تو آمرزش می خواهم.

۲۶/۴۸

إِلَهِي... فَاسْتَغْفِرْتُ فَأَقَلَّتْ

خدای من پس آمرزش خواستم و تو درگذشتی.

۱/۴۹

أَسْأَلُكَ أَنْ تَغْفِرَ عَنِّي، وَ تَغْفِرَ لِي

از تو می خواهم که مرا ببخشایی و بیامرزی ام.

۷/۵۱

اَغْفِرْ لِي مَا تَعَلَّمْتُ مِنْ ذُنُوبِي

گناهانی را که از من می دانی، بیامرز. ۱۳/۵۱

ص : ۶۴

خداوند، اهل آمرزش

إِنَّكَ... أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ

زیرا تو سزاواری که بیامری. ۱۶/۱۲

أَعْلَمُ أَنَّ الْحُجَّةَ لَكَ، وَ أَنْكَ... أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ

می دانم دلیل روشن از آن توست و سزاواری که بیامری. ۱۱۶/۴۷

آمرزش بنده و عدم شایستگی او

وَ إِنْ كُنْتَ تَغْفِرُ لِي حِينَ أَسْتَوْجِبُ مَغْفِرَتَكَ... فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرُ وَاجِبٍ لِي بِاسْتِحْقَاقٍ

و اگر مرا بیامری هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست. ۳۱/۱۶

اللَّهُمَّ... إِلَى عَفْوِكَ قَصِدْتُ... وَ لَيْسَ عِنْدِي مَا يُوجِبُ لِي مَغْفِرَتَكَ، وَ لَا فِي عَمَلِي مَا أَسْتَحِقُّ بِهِ عَفْوَكَ

خداوندا به سوی بخشایش تو آهنگ نموده ام. در حالی که آنچه موجب آمرزیدن تو گردد، در من نیست و در عملم چیزی

که سزاوار عفو تو شوم وجود ندارد. ۱۵/۲۰

لَا يَجِبُ لِأَحَدٍ أَنْ تَغْفِرَ لَهُ بِاسْتِحْقَاقِهِ

هیچ کس در حدی نیست که به سبب استحقاقش آمرزش را ایجاب کند. ۴/۳۷

چشاندن شیرینی آمرزش، به بنده

وَ أَدْفِنِي حَلَاوَةَ الْمَغْفِرَةِ

و شیرینی آمرزش را به من بچشان. ۳۳/۱۶

آمرزش والدین، به سبب مهربانی به فرزند

وَ اغْفِرْ لَهُمَا بِرَّهَمَا بِي مَغْفِرَةً حَتَّى مَا

و ایشان را به خاطر نیکی ایشان بر من، آمرزشی حتمی عنایت کن. ۱۴/۲۴

آمرزش فرزند، به سبب دعا به والدین

وَاعْفِرْ لِي بِدُعَائِي لَهُمَا...

و مرا به (برکت) دعایم برای آنان، بیامرز.

۱۴/۲۴

آمزش والدین و شفاعتشان در حق فرزند

اللَّهُمَّ وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لَهُمَا فَشَفِّعْهُمَا فِيَّ

خداوندا و اگر آمرزش برای ایشان پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. ۱۵/۲۴

آمزش فرزند و شفاعتش در حق والدین

اللَّهُمَّ... وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا

خداوندا و اگر آمرزش برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. ۱۵/۲۴

گرد آمدن والدین و فرزندان، در محل آمرزش

اللَّهُمَّ وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لَهُمَا فَشَفِّعْهُمَا فِيَّ، وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي

ص : ۶۵

دَارِ كَرَامَتِكَ وَ مَحَلِّ مَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ

خداوندا و اگر آمرزشت برای ایشان پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو و محل آمرزش و رحمتت گرد آیم. ۱۵/۲۴

بزرگ نبودن آمرزش گناه بزرگ، بر خدا

...لِأَنَّكَ الرَّبُّ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَتَعَاطَمُهُ غُفْرَانُ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ

... زیرا تویی پروردگار کریمی، که آمرزش گناه بزرگ در نظر تو بزرگ نیست. ۱۰/۳۱

رو آوردن خدا به بنده، با آمرزش

وَ الْقَنِي بِمَغْفِرَتِكَ كَمَا لَقَيْتَكَ بِإِقْرَارِي

و با آمرزش خود به من رو آور، همچنان که من با اقرارم به تو رو آوردم. ۱۲/۳۱

آمرزش آنچه خدا از بنده می داند

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْلَمُ بِمَا عَمِلْتُ فَأَعْفُؤْ لِي مَا عَلِمْتَ

خداوندا به درستی که تو به کارهایم، داناتری. پس آنچه (گناه) از من می دانی، ببامرز.

۱۷/۳۱

درخواست آمرزش، سبب ریختن گناهان

وَ إِنْ يَكُنِ الْإِسْتِغْفَارُ حِطَّةً لِلذُّنُوبِ فَإِنِّي لَكَ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ

و اگر درخواست آمرزش سبب ریختن گناهان است، پس من به درگاه تو از آمرزش خواهانم.

۲۸/۳۱

اعتماد کردن به خدا، برای آمرزش خود

وَ وَثِقْتُ بِكَ رَبِّ فِي الْمَغْفِرَةِ لِي، وَ أَنْتَ أَوْلَى مَنْ وَثِقَ بِهِ

و پروردگار من، در آمرزش - برای خود - به تو اعتماد نمودم و تو سزاوارترین کسی هستی که به او اعتماد شد. ۲۲/۳۲

لَا يَجِبُ لِأَحَدٍ أَنْ تَغْفِرَ لَهُ بِاسْتِحْقَاقِهِ... فَمَنْ غَفَرَتْ لَهُ فَبَطُولِكَ

هیچ کس در حدی نیست که به سبب استحقاقش آمرزشش را ایجاب کند. پس هر کس را آمرزیدی، از احسان
توست. ۴/۳۷و۵

عدم سخت گیری، در ابزار رسیدن به آمرزش

و لَمْ تَحْمِلْهُ عَلَى الْمُنَاقَشَاتِ فِي الْأَلَاتِ الَّتِي تَسَبَّبَ بِاسْتِعْمَالِهَا إِلَى مَغْفِرَتِكَ

و از او نسبت به ابزاری که با به کار بردن آنها، به آمرزش تو نائل شد، حسابکشی سخت نکردی.

۱۳/۳۷

طلب آمرزش برای دیگران

ص : ۶۶

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا عِبْدٍ نَالَ مِنْ مَنِي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ... فَاعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنْ مَنِي

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته بودی، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرز.

۲/۳۹

مرگ، دری از درهای آمرزش خدا

وَ اجْعَلْهُ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ مَغْفِرَتِكَ

و آن را دری از درهای آمرزش قرار ده.

۴/۴۰

کامل ساختن کرامت بنده، با آمرزش

وَ اكْمِلْ كَرَامَتِي بِغُفْرَانِكَ

و به آمرزش، کرامت مرا کامل گردان.

۴/۴۱

آمرزش گناهان پنهان و آشکار بنده

وَ اعْفِرْ لَنَا مَا خَفِيَ مِنْ ذُنُوبِنَا وَ مَا عَلَنَ

و گناهان پنهان و آشکار ما را بیامرز.

۴۸/۴۵

آمرزش خواهان و عذاب الهی

وَ لَا يَشْقَى بِنَقْمَتِكَ الْمُسْتَغْفِرُونَ

و آمرزش خواهان به کیفیت تیره بخت نمی شوند. ۱۵/۴۶

انعام آمرزش، به بنده

وَ اٰمَنُنَّ عَلٰى - بِمَا لَا يَتَعَاظَمُكَ اَنْ تَمُنَّ بِهٖ عَلٰى مَنْ اَمَلَكَ - مِنْ غُفْرَانِكَ

و به من ارزانی دار آنچه بر تو گران نیست و به کسی که آمرزش تو را آرزو می کند ارزانی می داری.

۷۰/۴۷

توبه کننده و طلب آمرزش

تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ... عَاذَ بِاسْتِعْفَارِكَ تَائِبًا

در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال توبه، پناه به آمرزش خواستن از تو

آورده. ۸۶/۴۷

طلب آمرزش، در عید قربان و روز جمعه

اَسْأَلُكَ اللّٰهُمَّ... اَنْ تَغْفِرَ لَنَا وَ لِهٖمَّ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که ما و ایشان را ببامری. ۳/۴۸

اطمینان بنده، به آمرزش الهی

اِنِّي بِمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ اَوْثَقُ مِنِّي بِعَمَلِي، وَ لِمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ اَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي

همانا اطمینانم به آمرزش و رحمت تو، از (اطمینانم به) عملم بیشتر است و آمرزش و رحمت تو، از گناهانم وسیع تر

است. ۴/۴۸

ص : ۶۷

گشایش دادن به بنده، با آمرزش

وَ تَوَسَّعَ عَلَيَّ بِمَغْفِرَتِكَ

و به آمرزشت به من گشایش ده. ۸/۴۸

رحمت الهی و آمرزش بنده

وَ إِنْ تَغْفِرُوا فَأَنْتَ أَزْحَمُ الرَّاحِمِينَ

و اگر ببخشید، پس تو بخشاینده ترین بخشاینده گانی. ۱۴/۵۱

آمرزنده

خدا، آمرزنده (گناهان) بزرگ

إِنَّكَ أَنْتَ... الْغَافِرُ الْعَظِيمُ

به درستی که تو آمرزنده برای (گناه) بزرگ هستی. ۲۴/۶

خداوند، آمرزنده بنده گریان

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... غَافِرٌ لِمَنْ بَكَكَ فَأُسْرِعَ فِي الْبُكَاءِ؟

ای خدای من آیا تو گریه کننده ات را می آمرزی تا من در گریستن شتاب نمایم؟

۱۵/۱۶

آمرزنده بودن خداوند

إِنَّكَ... غَفُورٌ...

همانا تو آمرزنده ای. ۱۲/۲۵

خدا، بهترین آمرزنده

إِنَّكَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ

به درستی که تو بهترین آمرزنده گانی.

إِنَّكَ أَنْتَ... خَيْرُ الْغَافِرِينَ

همانا تو بهترین آمرزندگان. ۶۵/۴۷

خدا، آمرزنده همه گناهان

إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

به درستی که خدا همه گناهان را می آمرزد.

۲/۵۰

نیافتن آمرزنده ای جز خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... سُوءَ آلَ مَنْ لَا يَجِدُ... لِدُنْبِهِ غَافِرًا غَيْرَكَ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که بخشاینده ای برای گناهانش جز تو نمی یابد. ۳/۵۴

آموختن

آموختن نادانسته های مرزداران، به آنان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَعَرِّفْهُمْ مَا يَجْهَلُونَ، وَعَلِّمْهُمْ مَا لَا يَعْلَمُونَ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و آنچه را نمی شناسند، به آنان بشناسان و آنچه نمی دانند، به ایشان بیاموز. ۳/۲۷

ص : ۶۸

آموختن روش نیکو (در معیشت)، به بنده

اللَّهُمَّ... عَلِّمْنِي حُسْنَ التَّقْدِيرِ

خداوندا روش نیکو را به من بیاموز. ۳/۳۰

آموختن ستایش، به بنده

وَ تَكْفِيءٍ مَنْ حَمِدَكَ وَ أَنْتَ عَلَّمْتَهُ حَمْدَكَ

و هر که تو را سپاس گزارد، جزا دهی و حال آنکه سپاس گزاری را تو به او آموخته ای. ۷/۴۵

آموخته علم

آمیختن

آمیختگی کارها

وَ وَفَّقْنِي إِذَا اشْتَكَلْتُ عَلَى الْأُمُورِ لِأَهْدَاهَا

و آنگاه که کارها بر من درهم گشت، به راست ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

آمیختگی آب های مشرکان، به وبا

اللَّهُمَّ وَ امْرُجْ مِيَاهَهُمْ بِالْوَبَاءِ

خداوندا و آب هایشان را به وبا درآمیز.

۱۲/۲۷

آمیخته شدن خوراک مشرکان، با بیماری

اللَّهُمَّ وَ امْرُجْ... أَطْعَمْتَهُمْ بِالْأَدْوَاءِ

خداوندا و خوردنی هایشان را به امراض درآمیز. ۱۲/۲۷

جامی آمیخته به زهر مرگ

وَ تَجَلَّى مَلِكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ... وَ دَافَ لَهَا مِنْ دُعَافِ الْمَوْتِ كَأَسَا مَسْمُومَةٍ الْمَدَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن، از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و برای آن (جان ها)، جامی از شوکران مرگ - که چشیدن آن زهر آلود است - آمیخته سازد. ۱۳/۴۲

نیامیختن آسانی، با دشواری

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هَلَالًا... يُسِرُّ لَنَا يَمَازِجُهُ عُسْرًا

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه آسانی نیامیخته با دشواری قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

نیامیختن عطای خدا، با منت

إِنْ أَعْطَيْتَ لَمْ تَشِبْ عَطَاءَ كَ بِمَنْ

اگر عطا کنی، عطایت را با منت نیامیخته ای.

۵/۴۵

نیامیختن کارهای نیک، با معصیت

لَا تُحِبُّ حَسَنَاتِي بِمَا يَسُوبُهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

کارهای نیک مرا با درآمیختن به نافرمانی ات، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

آمیختن لبه تیغ، با زهرهای کشنده

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... شَحَذَ لِي ظُبَّهُ مُدَيْتِهِ... وَ دَافَ لِي

ص : ۶۹

پس چه بسیار دشمنی که لبه تیغش را برای من تیز نمود و آن را برای من با زهرهای کشنده اش درهم آمیخت. ۴/۴۹

آوازه شهرت

آوازه ای نیک، در بین آیندگان

وَ اجْعَلْ لِي... ذِكْرًا نَامِيًا فِي الْآخِرِينَ

و برای من آوازه نیک در آیندگان قرار ده.

۱۲۷/۴۷

آویختن

حضرت محمد صلی الله علیه و آله ، آویختنگاه اصحاب

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً... الَّذِينَ هَجَرْتَهُمُ الْعَشَائِرُ إِذْ تَعَلَّقُوا بِعُرْوَتِهِ

خداوندا و بخصوص یاران محمد و آنان که چون به دسته آن حضرت آویختند، قبیله هایشان از آنها دوری نمودند... ۳/۴۶

آویختن به عصمت قرآن

وَ لَا تَنَالُ أَيْدِي الْهَلَكَاتِ مَنْ تَعَلَّقَ بِعُرْوَةِ عِصْمَتِهِ

و هر که به دستاویز عصمت آن چنگ زد، دست هلاکت به او نمی رسد. ۳/۴۲

آهسته

صدای آهسته، در برابر والدین

اللَّهُمَّ خَفِّضْ لَهُمَا صَوْتِي

خداوندا، صدایم را برای ایشان آهسته ساز.

۶/۲۴

آیات

دلالت آیات قرآن، به رحمت خداوند

إِنَّ ذَلِكَ... لَا يُؤْوِدُكَ فِي جَزِيلِ هَبَاتِكَ الَّتِي دَلَّتْ عَلَيْهَا آيَاتُكَ

بدرستی که این در برابر بخشش های بسیار که نشانه هایت بر آن دلالت دارد بر تو سنگین نمی باشد. ۳۴/۱۶

گردن نهادن در برابر آیات محکم قرآن

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَدِينُ لَكَ بِاعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِمِـَحْكَمِ آيَاتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که با اعتقاد و تسلیم در برابر آیات محکم آن، دینداری می کنند.

۴/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله ، رساننده آیات قرآن

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ، وَ أَدَّى مِنْ آيَاتِكَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را

ص : ۷۰

ابلاغ نمود و آیه هایت را رساند، پاداش ده. ۲۲/۴۲

تلاوت آیات قرآن و هراس بنده

اجْعَلْ... رَهْبَتِي عِنْدَ تِلَاوَةِ آيَاتِكَ

هول مرا هنگام تلاوت آیات خود، قرار ده.

۱۲۲/۴۷

آیندگان

داشتن نام نیک، در بین آیندگان

وَ اجْعَلْ لِي... ذِكْرًا نَامِيًا فِي الْآخِرِينَ

و برای من آوازه نیک در آیندگان قرار ده.

۱۲۷/۴۷

دشمنانِ جانشینانِ خدا، از پیشینیان و آیندگان

اللَّهُمَّ الْعَنِ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ

خداوندا، دشمنان ایشان را از گذشتگان و آیندگان لعنت کن. ۱۰/۴۸

آینده

رسیدن به (سود) آینده

وَ خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْتَدَأً لِيَبْتَغُوا فِيهِ مِنْ فَضْلِهِ... وَ يَسِرُّوْا فِي أَرْضِهِ، طَلَبًا لِمَا فِيهِ نَيْلُ الْعَاجِلِ مِنْ دُنْيَاهُمْ، وَ دَرَكَ الْآجِلِ فِي
أُخْرَاهُمْ

و روز را برای ایشان روشن گر آفرید تا در آن فضل او را طلب کنند و در زمین به تکاپو افتند، برای رسیدن به سود کنونی از
دنیا و یافتن سود آینده در آخرت. ۶/۶

عطا نمودن خواسته ها، در آینده

وَ أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا وَ آجِلِ الْآخِرَةِ

و به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، در دنیای کنونی و آخرت آینده بیخس. ۱۲/۲۵

رساندن عمرها، به ماه رمضان آینده

وَ اَبْلُغْ بِاَعْمَارِنَا مَا بَيْنَ اَيْدِينَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ

و عمر ما - که در پیش روی ماست - را، به ماه رمضان آینده برسان. ۴۶/۴۵

آیین دین

ص : ۷۱

الف

ابتدا آغاز

ابتکار اختراع

ابتهال دعا

ابر

فرشتگانِ سرعت دهنده ابرها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ... زَوَّجِرِ السَّحَابِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که حرکت دهندگان ابرند. ۱۳ و ۱۱ و ۳/۱۰

به شنا درآمدن ابر خروشان

وَ إِذَا سَبَحْتَ بِهِ حَفِيفَهُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

و آنگاه که با خروش او (فرشته)، ابر به حرکت درآید، شعله های برق می درخشد. ۱۴/۳

باران فراوان ابر

اللَّهُمَّ اسْقِنَا الْغَيْثَ، وَ انْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُعْدِقِ مِنَ السَّحَابِ

خداوندا ما را از باران سیراب نما و رحمت را با باران فراوان از ابر، بر ما بگستران. ۱/۱۹

بیان ویژگی های ابر (مطلوب)

...سَحَابًا مُتْرَاكِمَا هَنِيئًا مَرِيئًا طَبَقًا مُجَلَجَلًا، غَيْرَ مُلِثٍّ وَ دَقُّهُ، وَ لَا خُلْبٍ بَرَقُهُ

...ابری درهم فشرده، گوارا، خوش، فراگیر، غزنده. نه ابری پیوسته بارانی و نه ابری جهنده و بی باران. ۳/۱۹

کنار رفتن ابرهای کوری (گمراهی)، از مقابل (دیدگان) بنده

...حَتَّى إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَى، وَ تَقَشَّعَتْ عَنْهُ سَحَابُ الْعَمَى... فَرَأَى كَبِيرَ عَضِيَانِهِ كَبِيرًا

...آریا همین که چشم هدایت برای او گشوده شد و ابرهای کوری از مقابلش کنار رفت، پس گناه بزرگش را بزرگ

ابر، نشانه ای از خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ آيَاتِنِ مِنْ آيَاتِكَ

خداوندا همانا این دو (ابر و آذرخش)، دو نشانه از نشانه های تو هستند. ۱/۳۶

ص : ۷۳

ابر، خدمت گزار خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّ... هَذَيْنِ عَوْنَانِ مِنْ أَعْوَانِكَ

خداوندا همانا این دو، دو خدمت گزار از خدمت گزاران تو هستند. ۱/۳۶

رخت بلا نپوشاندن بر بندگان، به وسیله ابر

اللَّهُمَّ... لَا تُلْبِسْنَا بِهِمَا لِبَاسَ الْبَلَاءِ

خداوندا به سبب آن دو (ابر و آذرخش)، جامه بلا بر ما نپوشان. ۱/۳۶

ابر، شتابنده به فرمانبری خدا

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ... يَبْتَغِيَانِ طَاعَتَكَ بِرَحْمَةٍ نَافِعَةٍ أَوْ نِقْمَةٍ ضَارَّةٍ

خداوندا همانا این دو، به رساندن رحمتی سودمند یا کیفری زیان بار، به طاعت می شتابند.

۱/۳۶

فرستادن سود و برکت ابرها، برای بندگان

وَأَنْزِلْ عَلَيْنَا نَفْعَ هَذِهِ السَّحَابِ وَبَرَكَاتَهَا

و سود و برکت این ابرها را بر ما فرود آور.

۲/۳۶

برداشتن زیان ابرها، از بندگان

وَاصْرِفْ عَنَّا أَذَاهَا وَمَضَرَّتَهَا

و آزار و زیانشان را از ما برگردان. ۲/۳۶

نفرستادن بیماری، به وسیله ابرها

وَلَا تُصِيبْنَا فِيهَا بَآفَةٍ

و در آنها آفتی به ما نرسان. ۲/۳۶

ابره‌ای کیفر

اللَّهُمَّ وَإِنْ كُنْتَ بَعَثْتَهَا نِقْمَةً وَأَرْسَلْتَهَا سَخَطَةً فَإِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا و اگر آن (ابرها) را برای کیفر برانگیخته‌ای و از روی خشم فرستاده‌ای، پس ما از خشم، از تو امان می‌خواهیم. ۳/۳۶

وَ كَمْ مِنْ سَحَابٍ مَكْرُوهٍ جَلَيْتَهَا عَنِّي، وَ سَحَابٍ نِعْمٍ أَمْطَرْتَهَا عَلَيَّ

و چه بسیار ابرهای مصیبت باری که از من برطرف نمودی و ابرهای نعمت افزایی که بر من باراندی. ۱۱/۴۹

دور نمودن ابرهای ناخوشایند، از بنده

وَ كَمْ مِنْ سَحَابٍ مَكْرُوهٍ جَلَيْتَهَا عَنِّي

و چه بسیار ابرهای مصیبت باری که از من برطرف نمودی. ۱۱/۴۹

فرستادن ابرهای نعمت، بر بنده

وَ كَمْ مِنْ ... سَحَابٍ نِعْمٍ أَمْطَرْتَهَا

و چه بسیار ابرهای نعمت افزایی که بر من باراندی.

۱۱/۴۹

ص : ۷۴

ابراهیم علیه السلام و آل او، از برگزیدگان خدا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... كَصَلَوَاتِكَ... عَلَى أَصْفِيائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ

خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست. مانند درودهایی که بر برگزیدگان: ابراهیم و آل ابراهیم فرستادی. ۱۱/۴۸

درود، برکات، و تحیات خدا بر ابراهیم علیه السلام و آل او

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... كَصَلَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ تَحِيَّاتِكَ عَلَى أَصْفِيائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ

خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست. مانند درودها و برکت ها و تحیات هایی که بر برگزیدگان: ابراهیم و آل ابراهیم فرستادی.

۱۱/۴۸

ابزار

ابزار بسط، در (بدن) انسان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَكَّبَ فِيْنَا آلَاتِ الْبَسْطِ

و سپاس خدای را که آلات بسط و گشادن را در ما به هم پیوست. ۲۰/۱

ابزار قبض، در (تن) انسان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... جَعَلَ لَنَا أَدْوَاتِ الْقَبْضِ

و سپاس خدای را که افزارهای قبض و در هم کشیدن را برای ما قرار داد. ۲۰/۱

ابزار رسیدن به آموزش الهی

وَ لَمْ تَحْمِلْهُ عَلَى الْمُنَاقَشَاتِ فِي الْآلَاتِ الَّتِي تَسَبَّبَ بِاسْتِعْمَالِهَا إِلَى مَغْفِرَتِكَ

و از او نسبت به ابزاری که با به کار بردن آنها، به آموزش تو نائل شد، حسابکشی سخت نکردی.

ابطال

ابطال مکر و حيله شيطان

اللَّهُمَّ... وَ أْبْطِلْ كَيْدَهُ

خداوندا و فرییش را باطل فرما. ۱۳/۱۷

ابلیس شيطان

ابهام شكّ

اتّصال پیوستگی

اتقان استواری

اتّهام تهمت

اثبات

اثبات قدرت خدا، در آفریدن

ص : ۷۵

...لَكِنْ أَنْشَأْتَهَا إِيْبَاتًا لِقُدْرَتِكَ عَلَي مِثْلِهَا

...بلکه آن را آفریدی، تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود. ۷/۳۹

اثر نشانه

اجابت

نزدیکی به پیامبر صلی الله علیه و آله ، با اجابت (دین خدا)

وَقَرَّبَ الْأَقْصَيْنِ عَلَي اسْتِجَابَتِهِمْ لَكَ

و دورتران را بر اثر پذیرفتنشان - برای تو - نزدیک نمود. ۱۰/۲

و عده خدا، به اجابت بیچارگان

سُبْحَانَكَ نَحْنُ الْمُضْطَرُّونَ الَّذِيْنَ أَوْجِبْتَ إِجَابَتَهُمْ

پاک و منزهی تو! ما درماندگانیم که اجابت آنها را واجب گردانده ای. ۴/۱۰

اللَّهُمَّ... عَرَّفْنِي مَا وَعَدْتَ مِنْ إِجَابَةِ الْمُضْطَرِّينَ

خداوندا اجابتی که بیچارگان را وعده داده ای، به من بشناسان. ۱۲/۱۴

خدا و اجابت نمودن هر که او را خوانده

إِنَّكَ... مُسْتَجِيبٌ لِمَنْ نَادَاكَ

به درستی که تو برای هر که تو را صدا زنده، اجابت کننده ای. ۵/۱۱

خداوند، ضمانت کننده اجابت دعا

يَا مَنْ ضَمِنَ لَهُمْ إِجَابَةَ الدُّعَاءِ

ای آنکه روا شدن خواسته ها را برای ایشان ضمانت کرده است. ۱۰/۱۲

وَ أَقْضِ لِي حَوَائِجِي، وَ لَا تَمْنَعْنِي الْإِجَابَةَ وَ قَدْ ضَمِنْتَهَا لِي

و حاجت هایم را برآور و اجابت (دعا) را از من دریغ نکن، که خود آن را ضمانت کرده ای.

طلب اجابت دعا

وَ أَنْجِحْ طَلِبَتِي... آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

و درخواستم را برآور. بپذیر، پروردگار جهانیان. ۱۶/۱۲

آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

اجابت فرما، پروردگار جهانیان.

۱۶/۱۴، ۴/۲۶، ۴/۴۱، ۱۲/۴۸

وَ اسْمِعْ لَنَا مَا دَعَوْنَا بِهِ... آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

و آنچه خواسته ایم بشنو. پروردگار جهانیان اجابت فرما. ۱۶/۱۷

وَ أَنْجِحْ مَطْلِبِي

و مطلبم را برآور. ۴/۲۱

...آمِينَ

(این دعا را) اجابت فرما. ۳/۲۵

وَ اقْضِ لِي حَوَائِجِي...

ص : ۷۶

و حاجت هایم را برآور. ۹/۲۵

وَ اسْتَجِبْ دُعَائِي

و دعایم را مستجاب کن. ۲۵/۴۶

وَ اسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ وَ طَلَبْتُ إِلَيْكَ

و همه آنچه را که از تو خواسته ام و طلب کرده ام، برایم مستجاب فرما. ۲۸/۴۸

غیر خدا را سبب برآوردن حاجت قرار دادن

وَ مَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَّتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ جَعَلَهُ سَبَبَ نُجْحِهَا دُونَكَ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْحِزْمَانِ

و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگانِ تو رو آورد یا سبب روا شدن آن را غیر تو قرار دهد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده.

۱۴/۱۳

خداوند اجابت کننده

كُنْ لِدُعَائِي مُجِيبًا

درخوامم را اجابت کن. ۲۱/۱۳

إِنَّكَ... مُجِيبٌ...

همانا تو اجابت کننده ای. ۱۲/۲۵

یاری نمودن بنده، با برآوردن حاجتش

وَ تَوَلَّيْنِي بِنُجْحِ طَلِبَتِي وَ قَضَاءِ حَاجَتِي

و به برآورده گشتن خواسته ام و روا شدن حاجتم مرا یاری فرما. ۲۳/۱۳

سبب اجابت دعای بندگان

وَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... وَ اجْعَلْ ذَلِكَ عَوْنًا لِي وَ سَبَبًا لِنَجَاحِ طَلِبَتِي

و بر محمد و خاندانش درود فرست و آن را کمکی برای من و وسیله روا شدن حاجتم قرار ده.

۲۴/۱۳

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ... صَلَاةً... يُسْتَجَابُ لَهَا دُعَاؤُنَا

و بر او و خاندانش درود فرست، درودی که دعای ما به سبب آن مستجاب گردد. ۵۶/۴۵

پیوند دادن دعای بنده، به اجابت

صَلِّ دُعَائِي بِالْإِجَابَةِ

درخواست مرا به روا شدن متصل گردان.

۱۱/۱۴

اجابت نکردن دعوت شیطان

وَ لَا نَسْتَجِيبُ لَهُ إِذَا دَعَانَا

و هرگاه که (شیطان) ما را فراخواند، پاسخش ندهیم. ۱۴/۱۷

اجابت درخواست بنده، به قدرت الهی

اللَّهُمَّ فَاطِنِي بِقُدْرَتِكَ مَا أَطْلُبُ

خداوندا پس به قدرت خویش، آنچه طلب می کنم، برایم بر آور. ۲۵/۲۰

ناامید نگشتن، از اجابت الهی

وَ لَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَ إِنِ ابْطَأَتْ عَنِّي

ص : ۷۷

و مرا ناامید از اجابت - گرچه دیر شود - قرار نده. ۸/۲۱

وعده اجابت

اللَّهُمَّ فَهَذَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ... مُنْتَجِزًا وَعَدَاكَ فِيمَا وَعَدْتَ بِهِ مِنَ الْإِجَابَةِ، إِذْ تَقُولُ: ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

خداوندا، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که وفا به وعده ای را که پیرامون اجابت داده ای، خواستارم. زیرا که می فرمایی: «مرا بخوانید، تا شما را اجابت کنم.» ۱۱/۳۱

و قُلْتَ: ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

و فرمودی: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم.» ۱۵/۴۵

أَدْعُوكَ فَتَجِيبُنِي وَإِنْ كُنْتُ بَطِيئًا حِينَ تَدْعُونِي

تو را می خوانم، پس مرا اجابت می کنی و اگر چه هنگامی که مرا می خوانی، کند هستم.

۱۱/۵۱

درود اجابت کنندگان، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً... تَشْتَمِلُ عَلَى صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جَنَّكَ وَإِنْسِكَ وَأَهْلِ إِجَابَتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای بندگان از جن و انست و اجابت کنندگان دعوت را شامل شود.

۵۴/۴۷

پذیرفتن اجابت حاجت بنده، از جانب خدا

وَ تَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا

و بر آوردن هر درخواستی را برای من، به قدرتی که بر آن داری، به عهده گیر. ۴/۴۸

تأخیر مرگ، تا زمان اجابت دعا

لَا تُهْلِكْنِي يَا إِلَهِي عَمَّا حَتَّى تَسْتَجِيبَ لِي، وَ تَعْرِفَنِي الْإِجَابَةَ فِي دُعَائِي

ای خدای من، مرا اندوهگین نمیران، تا اینکه اجابت کنی و از روا شدن دعایم آگاهم نمایی.

اعتماد بنده، به اجابت سریع الهی

فَنَادَيْتُكَ... وَاتَّقَا بِسُرْعِهِ إِجَابَتِكَ

پس تو را خواندم، در حالی که به اجابت سریع تو اطمینان داشتم. ۱۰/۴۹

اجابت دعا، هنگام اضطرار

أَنْتَ الَّذِي أَجَبْتَ عِنْدَ الْإِضْطِرَارِ دَعْوَتِي

تویی که هنگام بیچارگی، دعایم را اجابت نمودی. ۴/۵۱

اجازه اذن

عدم اجازه الهی، در پیش انداختن زمان ماه رمضان

ص : ۷۸

وَجَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنًا لَا يُجِيزُ جَلًّا وَعَزًّا أَنْ يُقَدَّمَ قَبْلَهُ...

و برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که خداوند عزیز و جلیل روا نمی دارد که پیش انداخته شود. ۴/۴۴

اجتماع

اجتماع با پیامبران، در بهشت

و الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نُصَافُّ بِهِ أَنْبِيَاءَهُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمَقَامِ الَّتِي لَا تَزُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در سرای ماندگاری که جاودانی است. ۱۰/۱۶ و ۱۰/۱۷

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و گرد آوردن مردم، بر (دین) خدا

...وَمَا حَاشُوا الْخَلْقَ عَلَيْكَ

و مردمان را بر تو گرد آوردند. ۷/۴

اجتماع آفریدگان، تحت اراده خدا

...و تَضُمْنَا مَشِيئَتِكَ

و اراده توست که ما را جمع می کند. ۱۰/۶

گرد آمدن (خوی های زشت)

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... مُشْفِقٍ مِمَّا اجْتَمَعَ عَلَيْهِ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو باز می گردم، بازگشت کسی که از آنچه بر او گرد آمده، ترسان است. ۱۲/۱۲

رستاخیز، محل گرد آمدن دشمنان

اللَّهُمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي... تَزَكِ الْإِنْتِقَامِ مِمَّنْ ظَلَمَنِي إِلَى يَوْمِ الْفَصْلِ وَ مَجْمَعِ الْخِصْمِ... أَيُّدُنِي مِنْكَ بَيْنِي وَ صَادِقِهِ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در به کیفر نرسیدن ستمگرم تا روز رستاخیز و محل جمع شدن دشمنان می باشد، پس مرا به

نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده. ۱۴/۱۴

گرد نیامدن با دوری گزیننده از خدا

وَلَا تَبْتَلِنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ... وَ لَا مُجَامَعِهِ مَنْ تَفَرَّقَ عَنْكَ

و مرا به سستی در عبادت و گرد آمدن با کسی که از تو دوری نموده، گرفتار نساز. ۱۱/۲۰

گرد آمدن والدین و فرزندان، در محل آموزش

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي سَأَلْتُكَ مَغْفِرَتَكَ لَهُمَا فَاغْفِرْ لَهُمَا فَيَّ، وَ إِنِّي سَأَلْتُكَ مَغْفِرَتَكَ لِي فَسَفِّعْنِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي دَارِ كَرَامَتِكَ وَ
مَحَلِّ مَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ

خداوندا و اگر آموزش برای ایشان پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. و اگر

ص : ۷۹

آموزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو و محل آموزش و رحمت گرد آییم. ۱۵/۲۴

گرد آمدن مشرکان علیه مسلمانان

اللَّهُمَّ اشْغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ... وَ تَبْطِئْهُمْ بِالْفُرْقَةِ عَنِ الْإِحْتِشَادِ عَلَيْهِمْ

خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان و با تفرقه افکنی میان آنان، از گرد آمدن بر ضد مسلمانان بازشان دار. ۱۰/۲۷

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ... أَخْرَجْتَهُ تَحْزُبِ أَهْلِ الشُّرْكِ عَلَيْهِمْ، فَتَوَى غَزْوًا... فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَأَكْتُبِ اسْمَهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که اجتماع مشرکان بر ضد ایشان، اندوهگینش نمود، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

عامل گردآورنده کارهای پراکنده بندگان

وَ اجْمَعْ بِهِ مُتَشَرِّئًا أُمُورَنَا

و با آن (قرآن) کارهای پراکنده ما را گرد آور.

۱۱/۴۲

گرد آوردن بندگان، در گروه پیامبر صلی الله علیه و آله (در قیامت)

وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ

و ما را در گروه او محشور کن. ۲۰/۴۲

عید فطر، روز اجتماع مسلمانان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا - الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَ سُورًا، وَ لِأَهْلِ مِلَّتِكَ مَجْمَعًا وَ مُحْتَشَدًا -

خداوندا ما در روز فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی و برای اهل دینت محل اجتماع و گردهمایی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم.

۵۲/۴۵

درودی گردآورنده درود آفریدگان

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً... تَجْتَمِعُ عَلَيَّ صَلَاةِ كُلِّ مَنْ ذَرَأَتْ وَبَرَأَتْ مِنْ أَصْنَافِ خَلْقِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درود هر که آفریده ای و ایجاد نموده ای از انواع آفریدگانت را دربرگیرد.

۵۴/۴۷

اجتماع مسلمانان، در روز عید قربان و جمعه

و الْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمین گرد هم می آیند. ۱/۴۸

اجتناب دوری

اجر پاداش

ص : ۸۰

اجرا انجام دادن

اجرا نمودن درخواست بنده، از خدا

وَ اسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ... وَ أَمُضِهِ

و همه آنچه را که از تو خواسته ام، برایم مستجاب فرما و آن را اجرا کن. ۲۸/۴۸

اجمال

نزول اجمالی قرآن، بر محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَيَّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجْمَلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

احتجاج حجت

احترام حرمت

احتیاج نیاز

احسان نیکی

احصا شمار

احضار فراخوانی

احکام فرمان

نظارت خدا به (رفتار) بندگان، در مورد

احکامش

وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ، وَ مَنَازِلِ فُرُوضِهِ، وَ مَوَاقِعِ أَحْكَامِهِ

و می نگرد آنها در اوقات طاعت و جاهای واجبات و موارد احکامش چگونه اند. ۷/۶

تجاوز نمودن، از احکام و حدود الهی

وَتَعَدَّيْتُ عَنْ مَقَامَاتِ حُدُودِكَ إِلَى حُرْمَاتِ انْتِهَكْتُهَا

و از به پا داشتن حدود تو تجاوز کرده، پرده حرام ها را دریده ام. ۱۸/۳۲

وَ أَيْتُ إِلَّا... تَعَدِّيًّا لِحُدُودِكَ

و من جز تعدی از حدود تو کاری نداشته ام.

۱۴/۴۹

آشکار شدن راه های احکام الهی

وَ جَعَلْتَهُ... قُرْآنًا أَعْرَبْتَ بِهِ عَنْ شَرَائِعِ أَحْكَامِكَ

و آن را قرآنی قرار دادی که با آن راه های احکامت را روشن ساختی. ۱/۴۲ و ۲/۴۲

بازداشتن بندگان، از تجاوز نمودن از احکام

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ... لَنَا فِي الدُّنْيَا عَنْ سُخْطِكَ وَ تَعَدِّي حُدُودِكَ ذَائِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در دنیا بازدارنده ما از خشم تو و تجاوز از

حدودت باشد. ۱۲/۴۲

ص : ۸۱

وَ قَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِيتِ الصَّلَوَاتِ الْخُمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدْتَ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی، آگاه فرما. ۸/۴۴

انجام دستورات ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَنْ... قَامَ بِحُدُودِهِ حَقَّ قِيَامِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس حدودش را آن طوری که حقش بوده به پا داشته؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما

بیخش. ۵۰/۴۵

به پا داشتن احکام و حدود الهی

وَ أَقِمْ بِهِ كِتَابَكَ وَ حُدُودَكَ...

و کتاب خود و احکامت را به وسیله او به پا دار. ۶۲/۴۷

احیا

پیامبر صلی الله علیه و آله و احیای دین خدا

وَ قَطَعَ فِي إِحْيَاءِ دِينِكَ رَحِمَهُ

و در برپا داشتن دین تو، از ارحامش گسست.

۸/۲

اخبار آگاهی

آشکار بودن درون اخبار، بر خدا

يَا مَنْ تَطَهَّرُ عِنْدَهُ بَوَاطِنُ الْأَخْبَارِ

ای کسی که اخبار پنهانی نزد او آشکار است.

۶/۵

آزمودن اخبار (اعمال) بندگان

بِكُلِّ ذَلِكْ... يَبْلُو أَخْبَارَهُمْ

بدین گونه اخبار آنها را می آزماید. ۷/۶

روز آشکار گشتن اخبار بندگان

يَوْمَ تَبْلُو أَخْبَارَ عِبَادِكَ

روزی که اخبار بندگان را آشکار می کنی...

۴/۱۱

پنهان نبودن اخبار دادخواهان، از خدا

يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ أُنْبَاءُ الْمُتَظَلِّمِينَ

ای کسی که خبرهای دادخواهان بر او پنهان نیست. ۱/۱۴

اختراع آفرینش، آفریدگار و نیز آفریدگان

اختراع و ایجاد خلق

ص : ۸۲

وَ اخْتَرَعَهُمْ عَلَيَّ مَشِيئَةً اخْتِرَاعًا

و ایشان (آفریدگان) را به خواست خود از هیچ، به وجود آورد. ۳/۱

بدعت گذاران و اختراع اندیشه

أَكْمِلْ ذَلِكَ لِي بِدَوَامِ الطَّاعَةِ... وَ رَفُضِ أَهْلِ الْبِدْعِ، وَ مُسْتَعْمِلِ الرَّأْيِ الْمُخْتَرَعِ

این (اوصاف) را برای من با اطاعت همیشگی و فروگذاردن اهل بدعت و هر که به رأی ساختگی خود عمل می کند، کامل گردان. ۱۰/۲۰

خدا، مخترع و آفریننده

أَنْتَ الَّذِي ابْتَدَأْتَ، وَ اخْتَرَعْتَ

تویی آنکه بدون نمونه آفرید و اختراع نمود.

۲۱/۴۷

اختصاص

اختصاص فرشتگان، به خدا

...وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ اخْتَصَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ

...و گروه های فرشتگانی که به خود اختصاصشان داده ای. ۱۱/۳

اختصاص بهترین ها، برای محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ، وَ أَهْلِ بَيْتِهِ

الطَّاهِرِينَ، وَ اخْصُصْهُمْ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ سَلَامِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و بر خاندان پاکش درود فرست و ایشان را به برترین رحمت ها و برکات و سلام خویش، اختصاص ده.

۱/۲۴

اختصاص والدین، به کرامت الهی

وَ اَخْصِصِ اللّٰهُمَّ وَالِدَيَّ بِالْكَرَامَةِ لَدَيْكَ

و خداوندای، پدر و مادر مرا به کرامت نزد خود اختصاص ده. ۲/۲۴

اختصاص والدین، به برترین امور

وَ اَخْصِصْ اَبُوَيَّ بِاَفْضَلِ مَا خَصَّصْتَ بِهٖ اَبَاءَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ اُمَّهَاتِهِمْ

و پدر و مادر مرا به برترین چیزی که پدران و مادران بندگان با ایمانت را به آن امتیاز داده ای، اختصاص ده. ۱۲/۲۴

اختصاص خدا، به دعای بنده

اَنْتَ الْمَخْصُوصُ قَبْلَ كُلِّ مَدْعُوٍّ بِدَعْوَتِي

تویی مخصوص به خواندن من، پیش از آنکه کسی را بخوانم. ۹/۲۸

اختصاص اسلام، به امت محمد صلی الله علیه و آله

وَ الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي... اَخْتَصَّنَا بِمِلَّتِهِ

و سپاس خدای را که ما را به آئین خویش

اختصاص داد. ۲/۴۴

اختصاص داشتن نیکی الهی، به بندگان

مَا... أَحْصَنَّا بِرِّكَ

چه مخصوص گشته است نیکی ات به ما!.

۱۸/۴۵

اختصاص دادن درجه رفیع، به ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِخُلَفَائِكَ... فِي الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي اخْتَصَصْتَهُمْ بِهَا

خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان است، در درجه والایی که به ایشان اختصاص دادی. ۹/۴۸

اختلاط آمیختن

اختیار

برگزیدن نیکویی های آفرینش، برای بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اخْتَارَ لَنَا مَحَاسِنَ الْخَلْقِ

و سپاس خدایی را که زیبایی های آفرینش را برای ما برگزید. ۱۷/۱

وانگذاشتن بندگان، به اختیار خود

وَ لَا تُحَلِّ فِي ذَلِكَ بَيْنَ نَفُوسِنَا وَ اخْتِيَارِهَا

و در آنگاه، نفوس ما را به اختیار خود

وامگذار. ۴/۹

اختیار باطل، مگر به توفیق الهی

...فَإِنَّهَا مُخْتَارَةٌ لِلْبَاطِلِ إِلَّا مَا وَفَّقَتْ

...چون آن (نفس) باطل را برمی گزیند مگر تو توفیق دهی. ۴/۹

اطمینان به آنچه خدا اختیار نموده

...وَأَجْعَلْ ذَلِكَ سَبَبًا لِقَنَاعَتِي بِمَا قَضَيْتَ، وَثِقْتِي بِمَا تَخَيَّرْتَ

...و آن را وسیله راضی شدنم به آنچه مقدر نمودی و اعتمادم به آنچه انتخاب کرده ای قرار ده.

۱۵/۱۴

الهام شناخت اختیار، به بندگان

وَأَلْهِمْنَا مَعْرِفَةَ الْإِخْتِيَارِ

و معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما.

۲/۳۳

ناتوانی در شناخت اختیار خداوند

وَلَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَنُعِمِّطَ قَدْرَكَ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم.

۳/۳۳

عدم برگزیدن ناپسند الهی

أَلْهِمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أَوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى... لَا

ص : ۸۴

نَتَخَيَّرُ مَا كَرِهَتْ

گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا آنچه را ناپسند داشته ای، اختیار نکنیم. ۵/۳۳

ماه رمضان، از جمله کارهای برگزیده، از جانب خداوند

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ صَفَايَا تِلْكَ الْوُظَائِفِ... شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي اخْتَصَصْتَهُ مِنْ سَائِرِ الشُّهُورِ

خداوندا و تو از کارهای برگزیده، ماه رمضان را قرار دادی. همان که آن را از بقیه ماه ها مخصوص داشتی. ۲۰/۴۵

برگزیدگان خدا:

أ. مُحَمَّدٌ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَ آله

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا... نَجِّبِيكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ صِفِّيكَ مِنْ عِبَادِكَ

خداوندا بر محمد - برگزیده از آفریدگان و دوست تو از بندگانت - درود فرست. ۳/۲

وَ أَنْ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ وَ خَيْرُكَ مِنْ خَلْقِكَ

و همانا محمد بنده تو و فرستاده ات و برگزیده تو از بین آفریدگان است. ۲۲/۶

وَ صَلِّ عَلَيَّ خَيْرَتِكَ اللَّهُمَّ مِنْ خَلْقِكَ: مُحَمَّدٌ وَ عِزَّتِهِ...

خداوندا و بر برگزیده ات از آفریدگان خود؛ محمد و خانواده او درود فرست.

۵/۳۴

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، الْمُتَّجِبِ الْمُصْطَفَى... أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد که برگزیده و اختیار شده اند، برترین درودها را بفرست. ۵۰/۴۷

بِحَقِّ مَنْ اِنتَجَبْتَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ بِمَنْ اصْطَفَيْتَهُ لِنَفْسِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَّعَمِدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

به حق آنکه او را از آفریدگان برگزیده ای و آنکه برای خودت پسندیده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که

پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ حَبِيبِكَ وَ صِفْوَتِكَ وَ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ

خداوندا، از تو درخواست می‌کنم که بر محمد بنده و فرستاده و دوست و برگزیده و انتخاب شده خود از آفریدگانت، درود فرستی.

۳/۴۸

صَلَّى اللهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللهِ الْمُصْطَفَى

درود خدا بر سرور ما، محمد، فرستاده خدا که برگزیده است باد. ۹/۵۴

ص : ۸۵

ب. اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله

صَلِّ عَلَيَّ خَيْرَتِكَ اللَّهُمَّ مِنْ خَلْقِكَ، مُحَمَّدٍ وَعِترَتِهِ

خداوندا بر برگزیده ات از آفریدگان خود؛ محمد و خانواده او درود فرست. ۵/۳۴

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی. ۵۶/۴۷

ج. پیامبران

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ... أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ الْمُصْطَفَيْنَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از پیامبران فرستاده شده برگزیده ات دادی. ۲۲/۴۲

د. بندگان شایسته و نیکوکار

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ... مِنْ مَلَائِكَةِ قَرْبَتِهِ، أَوْ... عَبْدٍ صَالِحٍ اخْتَصَصْتَهُ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن (ماه)، تو را بندگی کرده اند؛ از فرشته ای که او را مقرب ساختی،

یا بنده صالحی که او را برگزیدی، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

ه. دین اسلام

هَدَيْتَنَا لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ

ما را به دینت که آن را برگزیدی هدایت کردی. ۱۹/۴۵

و. ماه رمضان

وَ تَخَيَّرْتَهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَزْمَنِهِ وَاللُّهُورِ

و از همه زمان ها و روزگارا برتری اش دادی. ۲۰/۴۵

ز. امت محمد صلی الله علیه و آله

ثُمَّ آتَيْنَا بِهِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ، وَاصْطَفَيْنَا بِفَضْلِهِ دُونَ أَهْلِ الْمِلَّةِ

سپس ما را بر بقیه امّت ها به وسیله آن (ماه)، برتری دادی و به فضیلت آن ما را - نه اهل آئین های دیگر را - برگزیدی. ۲۱/۴۵

ح. جایگاه امامت

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِيُخْلَفَاكَ وَ أَصْفِيَاكَ...

خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان و برگزیدگان است. ۹/۴۸

انعام خداوند به برگزیدگان:

أ. بهشتی آراسته

ص : ۸۶

وَ جَاوِزِ بَيْ الْأَطْيَبِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَانِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِأَصْفِيَائِكَ

و در باغ هایی که آنها را برای برگزیدگان آراسته ای، مرا با پاک ترین دوستان همسایه گردان. ۱۲۸/۴۷

ب. درود، برکات و تحیات

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... كَصَلَوَاتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ تَحِيَّاتِكَ عَلَى أَصْفِيَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ

خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست. مانند درودها و برکت ها و تحیات هایی که بر برگزیدگان: ابراهیم و آل

ابراهیم فرستادی. ۱۱/۴۸

اخگر آتش

اخلاص

اخلاص در توحید و یگانگی خداوند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... دَلَّنَا عَلَيْهِ مِنَ الْإِخْلَاصِ لَهُ فِي تَوْحِيدِهِ

و سپاس خدای را که ما را به اخلاص در یگانگی اش راهنمایی نمود. ۱۰/۱

اللَّهُمَّ وَ اعْمُمْ بِدَلِّكَ مَنْ... أَخْلَصَ لَكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر

که به یگانگی ات اخلاص ورزید، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

خالص گرداندن توبه

وَ أَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ

و خالصانه برای تو توبه می کند. ۸/۱۲

از روی اخلاص رفتار نمودن

وَ سَدُّ دُنْيِي لِأَنَّ أَعَارِضَ مَنْ غَشَّنِي بِالنُّصْحِ

و مرا توفیق ده تا با آنکه با من نادرستی نموده، از سرِ اخلاص برخوردار کنم. ۹/۲۰

خدا را از روی اخلاص خواندن

وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يَدْعُوكَ مُخْلِصًا فِي الرَّخَاءِ دُعَاءَ الْمُخْلِصِينَ الْمُضْطَرِّينَ لَكَ فِي الدُّعَاءِ

و مرا از کسانی قرار ده که هنگام رفاه تو را خالصانه می خوانند. خواندن خالصانِ بیچاره، در نیایش برای تو. ۱۴/۲۲

محبت به همسایگان، از روی اخلاص

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَحَبُّ بَقَاءِ النِّعْمَةِ عِنْدَهُمْ نُصْحًا

و خداوندا مرا بر آن دار که از سرِ اخلاص، بقای نعمت را نزدشان دوست بدارم. ۳/۲۶

خالص گرداندن خود، با پیوستن به خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَخْلَصْتُ بِانْقِطَاعِي إِلَيْكَ

خداوندا همانا من خالصانه از دیگران دل

بریده و به تو پیوسته ام. ۱/۲۸

الهام نمودن اطمینان خالص، به بندگان

وَ أَلْهَمْنَا ثِقَةً خَالِصَةً تُعْفِينَا بِهَا مِنْ شِدَّةِ النَّصَبِ

و اطمینانی خالص در دلمان بینداز، که با آن ما را از سختی رنج معاف داری. ۲/۲۹

با اخلاص، خدا را قصد کردن

وَ قَصَدَكَ بِخَوْفِهِ إِخْلَاصًا

و از سر اخلاص با ترس، آهنگ تو نمود.

۸/۳۱

یقین و باور مخلصان

وَ أَيْدِنَا بِثِقَاتِنَا الْمُؤْمِنِينَ خُلَصِينَ

و ما را به یقین اهل اخلاص، توانا فرما.

۲/۳۳

خالص گرداندن کردار از ریا و شهرت طلبی

ثُمَّ خَلَصَ ذَلِكَ كُلُّهُ مِنْ رِئَاءِ الْمُرَائِينَ، وَ سَمِعَهُ الْمُسْمِعِينَ

سپس همه آن را از خودنمایی ریاکاران و شهرت جویی شهرت طلبان، خالص گردان.

۷/۴۴

خالص گرداندن دارایی ها

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُخَلِّصَ أَمْوَالَنَا مِنَ التَّبِعَاتِ

و ما را توفیق ده، که دارایی هایمان را از مظالم

خالص گردانیم. ۱۰/۴۴

خالص گرداندن بندگان، از بدی ها

وَ اسْلَخْ عَنَّا تَبِعَاتِنَا مَعَ اسْلَاحِ أَيَّامِهِ حَتَّى يَنْقُضِيَ عَنَّا وَقَدْ... أَخْلَصْتَنَا فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ

و با گذشتن روزهایش، سختی هایمان را از ما بکن. تا (این ماه) در حالی از ما بگذرد که در آن از بدی ها خالصمان نموده

ای. ۱۵/۴۴

اخلاق

پناه بردن به خدا، از تندخویی

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... شَكَاةِ الْخُلُقِ

خداوندا به تو پناه می برم از بد خلقی. ۱/۸

خصلت های بازدارنده بنده، از طلب درخواست از خدا

اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَحْجُبُنِي عَنْ مَسْأَلَتِكَ خِلَالَ ثَلَاثٍ... يَحْجُبُنِي أَمْرٌ أَمَرْتُ بِهِ. فَأَبْطَأْتُ عَنْهُ، وَ نَهَيْتَنِي عَنْهُ. فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ، وَ نِعْمَةٌ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ. فَفَصَّرْتُ فِي شُكْرِهَا

خداوندا سه خصلت مرا از درخواست از تو بازمی دارد. بازمی دارد مرا، امری که به آن فرمان دادی و من در انجام آن کندی کردم، و کاری که مرا از آن بازداشتی و من به سوی آن شتافتم و نعمتی که به من بخشیدی و من در شکرگزاری آن کوتاهی

ص : ۸۸

کردم. ۱/۱۲ و ۲

خصلت ترغیب کننده بنده، به درخواست از خدا

اللَّهُمَّ... تَخْدُونِي عَلَيْهَا خَلَّةً وَاحِدَةً... يَخْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفْضُلِكَ عَلَيَّ مَنْ أَقْبَلَ بِوَجْهِهِ إِلَيْكَ

خداوندا یک خصلت مرا بر آن (درخواست از تو) می راند. وادار می کند مرا به درخواست از تو، تفضل تو به آنکه رو به تو

آورد. ۱/۱۲ و ۳

وانگذاشتن بنده، در خوی زشت

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ خَصْلَةَ تُعَابٍ مِنِّي إِلَّا أَصْلَحْتَهَا

خداوندا مرا در خصلتی عیبناک وانگذار، مگر آنکه اصلاحش نمایی. ۶/۲۰

وانگذاشتن بنده، در خوی پسندیده ناتمام

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ... أَكْرَوْمَةً فِيَّ نَاقِصَةً إِلَّا أَتَمَمْتَهَا

خداوندا مرا در خوی پسندیده ای که در من ناقص باشد وامگذار، مگر آنکه کاملش فرمایی.

۶/۲۰

نرم نمودن اخلاق فرزند، در برابر والدین

وَ أَلِنَ لَهُمَا عَرِيكَتِي

و خویم را برایشان نرم نما. ۶/۲۴

سالم داشتن اخلاق فرزند، برای والدین

وَ أَصَحَّ لِي أَبْدَانَهُمْ وَ أَدْيَانَهُمْ وَ أَخْلَاقَهُمْ

و بدن و دین و اخلاقشان را برای من سالم بدار. ۲/۲۵

همسایگان و اخلاق نیک الهی

وَ وَفَّقُهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ...

و آنان را برای به پا داشتن سنت و فراگیری آداب نیکویت توفیق ده. ۲/۲۶

بخشیدن اخلاق نیکوکاران، به بندگان

وَ هَبْ لَنَا حُسْنَ شَمَائِلِ الْأَبْرَارِ

و زیباییِ خویهای نیکوکاران را به ما ببخش.

۹/۴۲

دور گرداندن اخلاق پست، از بندگان

وَ جَنَّبْنَا بِهِ الضَّرَائِبَ الْمَذْمُومَةَ وَ مَدَانِيَ الْأَخْلَاقِ

و با آن (قرآن)، ما را از خویهای نکوهیده و اخلاق پست، دور کن. ۱۲/۴۲

حسود، و نسبت دادن خصلت های خود، به دیگران

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... قَلَّدَنِي خِلَالًا لَمْ تَزَلْ فِيهِ

و چه بسیار حسودی که ویژگی هایی را که همیشه در خود او بود، به من نسبت داد. ۹/۴۹

ادا انجام دادن

ناتوانی بشر، از ادای سپاس الهی

ص : ۸۹

فَكَيْفَ نَطِيقُ حَمْدَهُ؟ أَمْ مَتَى نُوءَدِّي شُكْرَهُ؟

پس چگونه سپاس او را به جا آوریم یا چه زمان توانیم شکرش گزاریم؟ ۱۹/۱

ادای حقّ بنده، بی کم و کاست

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا عِبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَذْرَكَهُ مِنِّي دَرَكٌ... أَوْفِهِ حَقَّهُ مِنْ عِنْدِكَ

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که ناروایی از من به او رسیده، حقّ او را به تمامی از نزد خودت بپرداز. ۴/۳۹

ادای نماز، بر طبق سنت پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَثَرًا... الْمَوَدَّيْنَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ...

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

ادای حقّ ماه رمضان

فَنَحْنُ مُودُّعُوهُ وَ دَاعٍ مَنْ... لَزِمْنَا لَهُ... الْحَقُّ الْمَقْضِيُّ

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که بر ما لازم است برای او، حقّ ادا نماییم. ۲۳/۴۵

ادای اندکی (از عبادات)، در ماه رمضان

أَدَيْنَا فِيهِ قَلِيلًا مِنْ كَثِيرٍ

در آن اندکی از بسیار را انجام دادیم. ۴۴/۴۵

ادات ابزار

ادب

ادب آموختن والدین، به فرزندان

وَ أَعْنِي عَلَى تَرْبِيَتِهِمْ وَ تَأْدِيبِهِمْ

و مرا بر تربیت و ادب آموختن ایشان یاری نما. ۵/۲۵

ادراک دریافت

اذن اجازه

اسرافیل، منتظر اذن و دستور خداوند

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست. ۲/۳

بارش و رویش، به اذن خدا

لَا تَأْذَنُ لِسَمَائِهِمْ فِي قَطْرٍ، وَلَا لِلْأَرْضِهِمْ فِي نَبَاتٍ

آسمانشان را در باریدن و زمینشان را در رویدن، اذن نده. ۶/۲۷

فرود آمدن فرشتگان در شب قدر، به اذن الهی

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

ص : ۹۰

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

اذیت آزار

اراده خواسته، قصد و نیز میل

وجود، به اراده خداوند

وَ اخْتَرَعَهُمْ عَلَىٰ مَشِيَّتِهِ اخْتِرَاعًا

و ایشان (آفریدگان) را به خواست خود از هیچ، به وجود آورد. ۳/۱

مخلوقات، در راه اراده خدا

سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ اِرَادَتِهِ

آنها را در راهی که می خواست روان ساخت.

۴/۱

اراده پیامبر صلی الله علیه و آله از هجرت نمودن

اِرَادَهُ مِنْهُ لِاِعْزَازِ دِينِكَ

با این خواسته که دین تو را عزت دهد.

۱۶/۲

گرد آمدن بندگان، تحت اراده خدا

وَ تَضُمُّنَا مَشِيَّتِكَ

و اراده توست که ما را جمع می کند. ۱۰/۶

به کار گرفتن اشیا، به اراده خداوند

وَ مَضَّتْ عَلَىٰ اِرَادَتِكَ الْأَشْيَاءُ

و اشیا بر وفق اراده تو تحقق یافته اند.

فرمان برداری اشیا، به اراده خداوند

فَهِيَ بِمَشِيَّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مُوءَ تَمْرَهُ

پس آن اشیا به خواست تو بدون سخت فرمانبردارند. ۳/۷

اراده خدا، بر عفو یا کیفر بندگان

اللَّهُمَّ إِنْ تَشَاءُ تَعْفُ عَنَّا فَبِغَضِّكَ، وَإِنْ تَشَاءُ تُعَذِّبُنَا فَبِعَدْلِكَ

خداوندا اگر خواهی ما را ببخشایی، از احسان توست و اگر بخواهی ما را عذاب کنی، از عدالت توست. ۱/۱۰

شبهه ترین چیزها به اراده الهی

وَ أَشْبَهُ الْأَشْيَاءِ بِمَشِيَّتِكَ... رَحْمَهُ مِنْ اسْتَرْحَمَكَ، وَ غَوْثُ مَنْ اسْتَعَاثَ بِكَ

و شبهه ترین چیزها به اراده ات، بخشش است بر آنکه از تو رحمت خواسته و کمک به کسی است که از تو کمکی

طلبیده. ۵/۱۰

فعل خدا، بر اساس اراده او

إِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ، وَ تَحْكُمُ مَا تُرِيدُ

بدرستی که تو آنچه می خواهی انجام می دهی و آنچه اراده نمایی حکم می کنی. ۳۴/۱۶

ص : ۹۱

إِنَّكَ... الْفَعَالُ لِمَا تُرِيدُ

به درستی که تو انجام دهنده هر چه خواهی می باشی. ۱۸/۲۷

تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ

آنچه خواهی انجام دهی. ۶/۳۳، ۳۳/۳۲

تَفْضِي بِمَا أَرَدْتَ فِيمَنْ أَرَدْتَ

به آنچه خواستی، بر هر کس خواستی، فرمان می رانی. ۵/۳۶

إِنَّكَ فَعَالٌ لِمَا تُرِيدُ

به درستی که تو هر آنچه را که خواهی، به جا می آوری. ۱۹/۴۴

کاستن برخی نیکی های بنده، به اراده الهی

فَأَدِّهِ عَنِّي مِنْ جَزِيلٍ عَطِيَّتِكَ وَ كَثِيرٍ مَا عِنْدَكَ... حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ تُقَاصِنِي بِهِ مِنْ حَسَنَاتِي... يَوْمَ الْاَلْقَاكَ

پس آن را از عطای بزرگ و فراوانی که نزد توست، از جانب من ادا کن. تا چیزی از آن بر من نماند که خواهی به سبب آن

از نیکی هایم بکاهی، در روزی که تو را دیدار می کنم. ۷/۲۲

مانعی در برابر اراده قصدکننده جهاد

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرٌ الْأِسْلَامِ... فَتَوَى غَرَوًا... فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... أَوْ عَرَضَ لَهُ دُونَ إِرَادَتِهِ مَا يَبْغِي فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت، یا مانعی در

راه اراده اش ایجاد شد؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس.

۱۷/۲۷

توبه نمودن از امور مخالف اراده الهی

إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ إِرَادَتَكَ

همانا من از هر چه مخالف خواسته تو، به در گاهت توبه می کنم. ۲۲/۳۱

آفرینش انسان، به اراده خداوند

أُنشَأْتِنِي خَلْقًا آخَرَ كَمَا شِئْتَ

مرا آنچه‌نانکه خواستی، آفرینشی دیگر دادی.

۲۳/۳۲

شتاب ماه، به سوی اراده خدا

وَ اَمْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ التَّقْصَانِ، وَ الطُّلُوعِ وَ الْاُفُولِ... فِي كُلِّ ذَلِكَ اَنْتَ لَهٗ مُطِيعٌ، وَ اِلَى اِرَادَتِهِ سَرِيعٌ

و تو را با فزونی و کاستی و طلوع و غروب، به خدمت گرفتی. و در همه آن حالات، تو مطیع او هستی و به سوی خواسته اش،

شتابنده ای. ۲/۴۳

نزول فرشتگان در شب قدر، بر هر که خدا بخواهد

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِاِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ اَمْرٍ... عَلٰى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

ص : ۹۲

در آن فرشتگان و روح، به فرمان پروردگارشان بر هر یک از بندگانش که بخواهد، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

عدم اراده خداوند، بر رسوایی بندگان

تَشْتُرُ عَلَيَّ مَنْ لَوْ شِئْتَ فَصَحَّتَهُ

می پوشانی بر کسی که اگر می خواستی، رسوایش می نمودی. ۸/۴۵

عدم اراده الهی، بر محروم نمودن بنده

تَجُودُ عَلَيَّ مَنْ لَوْ شِئْتَ مَنَعْتَهُ

می بخشی بر کسی که اگر می خواستی، محرومش می کردی. ۸/۴۵

اراده خدا، بر سود بردن بندگان

تُرِيدُ رَبِّحَهُمْ فِي مَتَاجِرَتِهِمْ لَكَ

می خواهی در تجارت کردنشان با تو، سود بربند. ۱۲/۴۵

اراده خدا، بر چندین برابر نمودن

اللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند. ۱۳/۴۵

اراده خدا و به سختی نیفتادن او

إِنَّكَ غَيْرُ ضَائِقٍ بِمَا تُرِيدُ

به درستی که تو آنچه بخواهی، برایت سخت

و دشوار نیست. ۲۵/۴۶

حتمی بودن آنچه خدا اراده کرده

أَنْتَ الَّذِي أَرَدْتَ فَكَانَ حَتَّى مَا مَا أَرَدْتَ

تویی آنکه اراده کردی و اراده ات حتمی شد.

اراده و عزم الهی

سُبْحَانَكَ... إِزَادَتُكَ عَزْمٌ

پاک و منزهی! اراده ات حتمی است.

عدم وجود بازگرداننده مشیت الهی

سُبْحَانَكَ لَا رَادَّ لِمَشِيَّتِكَ

پاک و منزهی! برای مشیت تو بازگرداننده ای نیست. ۳۰/۴۷

اراده خدا، بر پاک گرداندن اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله

طَهَّرْتَهُمْ مِنَ الرَّجْسِ وَالدَّنَسِ تَطْهِيرًا بِإِرَادَتِكَ

به خواست خویش، آنان را از پلیدی و آلودگی پاک نمودی. ۵۶/۴۷

راه خیر و اراده الهی

وَ سَهَّلْ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ... وَالْمُشَاحَّةَ فِيهَا عَلَيَّ مَا أَرَدْتُ

و راه خیرات به سوی خود و رقابت در آنها را

آنگونه که تو خواسته ای، برای من آسان گردان.

۹۴/۴۷

برآورده شدن خواسته های بنده

فَأَخِينِي حَيَاةَ طَيِّبَةً تَنْتَظِمُ بِمَا أُرِيدُ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که آنچه می خواهم فراهم گردد. ۱۱۷/۴۷

اراده خدا، بر تباهی یا گرفتاری قومی

وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ فَتْنَةً أَوْ سَوْءًا فَنَجِّنِي مِنْهَا لَوْ إِذَا بِكَ

و هرگاه خواستی به قومی، عذابی یا بدی ای (فروفرستی)، پس مرا که به تو پناه برده ام، نجات ده. ۱۲۰/۴۷

متهم نبودن خدا، در اراده و خواستش

...لِمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ غَيْرِ مُتَّهَمٍ عَلَى خَلْقِكَ وَ لَا لِإِرَادَتِكَ

...برای اینکه تو به آن داناتری و در آفریدنت و اراده ات متهم نیستی. ۹/۴۸

تدبیر قطعی و اراده الهی

لَا يُجَاوِزُ الْمَـحْتَمُ مِنْ تَدْبِيرِكَ كَيْفَ شِئْتَ وَ أَنَّى شِئْتَ

از تدبیر قطعی تو، به هر گونه و هر زمان که بخواهی نمی توان درگذشت. ۹/۴۸

برنگشتن به امور ناپسند، به خواست خدا

فَإِنِّي لَنْ أَعُودَ لِشَيْءٍ كَرِهْتَهُ مِنِّي إِنْ شِئْتَ ذَلِكَ

پس به درستی که اگر تو بخواهی، من هرگز به چیزی که آن را از من نپسندیده ای، برنمی گردم.

۲۷/۴۸

خدا را اراده نمودن

إِلَهِي مَا وَجَدْتُكَ... مُنْقَبِضًا حِينَ أَرَدْتُكَ

خدای من، هنگامی که قصد تو نمودم، تو را درهم کشیده ندیدم. ۵/۵۱

خواستِ هر حاجتی، از خدا

وَ أَسْأَلُكَ كُلَّمَا شِئْتُ مِنْ حَوَائِجِي

و هر حاجتی که می خواهم، از تو درخواست می کنم. ۱۱/۵۱

ارتش لشکر

ارتکاب

ارتکاب گناه و بد جدا شدن روز، از بنده

وَ اعْصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِارْتِكَابِ جَرِيرَةٍ، أَوْ اِقْتِرَافِ صَغِيرَةٍ أَوْ كَبِيرَةٍ

و از بدی جدایی از آن (روز)، بر اثر انجام گناهی یا مرتکب شدن گناه صغیره یا کبیره، حفظمان کن. ۱۳/۶

اعتراف به ارتکاب گناهان بزرگ

هَلْ يُنَجِّينِي مِنْكَ اعْتِرَافِي لَكَ بِقِيحِ مَا ارْتَكَبْتُ؟

ص : ۹۴

آیا اعترافم در درگاه تو به زشتی آنچه (گناهی که) مرتکب شده ام، مرا رها می نماید؟ ۶/۱۲

وَ هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُعْتَرِفًا بِعَظِيمٍ مِنَ الذُّنُوبِ تَحَمَّلْتَهُ، وَ جَلِيلٍ مِنَ الْخَطَايَا اجْتَرَمْتَهُ

و اینک منم در پیشگاه تو، اعتراف کننده به بزرگی گناهایی که زیر بار آن رفته ام و به سترگی خطاهایی که مرتکب آن شده ام. ۶۹/۴۷

مرتکب نواهی الهی شدن

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... نَهَيْتَنِي فَرَكِبْتُ

خداوندا همانا تو مرا نهی نمودی، پس مرتکب شدم. ۱۶/۳۲

ارتکاب گناه و خطا، و پرده پوشی خداوند

وَ تَعَدَّيْتُ عَنْ مَقَامَاتِ حُدُودِكَ إِلَى حُرْمَاتِ انْتِهَكْتُمُهَا، وَ كَبَائِرِ ذُنُوبِ اجْتَرَحْتُهَا

و از به پا داشتن حدود تو تجاوز کرده، پرده حرام ها را دریده ام و گناهان بزرگی انجام داده ام.

۱۸/۳۲

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ... وَأَعْظَا لَنَا، وَ زَاجِرًا عَن... اقْتِرَافِ الْخَطِيئَةِ

پس آن عیب ها که پوشانیدی، برای ما پنددهنده و بازدارنده از خطاکاری قرار ده. ۳/۳۴

ارتکاب کار زشت و رسوا نمودن آن، از جانب خدا

فَكُلُّنَا قَدْ اقْتَرَفَ الْعَائِيَةَ فَلَمْ تَشْهَرُهُ، وَ ارْتَكَبَ الْفَاحِشَةَ فَلَمْ تَفْضَحْهُ

چرا که هر کدام از ما کار ناپسند انجام داد، او را مشهور (در بدکاری) نکردی و کردار زشت به جا آورد، پس او را رسوا نمودی. ۱/۳۴

ارتکاب خطا و آگاهی خدا از آن

كَمْ... خَطِيئَةٍ ارْتَكَبْنَاهَا كُنْتَ الْمُطَّلِعَ عَلَيْهَا

چه بسیار خطایی که مرتکب شدیم، (و) تو بر آن مطلع بودی. ۲/۳۴

عدم شتاب الهی، در کیفر مرتکب نواهی

فَأَمَّا الْعَاصِي أَمْرَكَ وَالْمُؤَافِقُ نَهْيَكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ

و اما آنکه امر تو را سرپیچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی.

۱۴/۳۷

مرتکب خطا شدن فردی، در مورد بنده

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ نَالَ مِنِّْي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ... لَا تَفْفَهُ عَلَيَّ مَا ارْتَكَبَ فِيَّ

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته بودی، او را به خاطر آنچه درباره

من انجام داد، سرزنش نکن. ۲/۳۹

تاوان نگرفتن خدا، از مرتکب گناه

ص : ۹۵

وَلَا تُقَاصِنِي بِمَا اجْتَرَحْتُ

و مرا به خاطر آنچه انجام دادم، تقاص نکن.

۲/۴۱

ارتکاب گناه در ماه رمضان و پرده پوشی خدا

اللَّهُمَّ وَ مَا أَلْمَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ، أَوْ وَقَعْنَا فِيهِ مِنْ ذَنْبٍ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ، وَ اعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ

خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم یا گناهی که در آن انجام دادیم؛ پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان و به عفو خود از ما در گذر.

۴۷/۴۵

زندگی پاکیزه و عدم ارتکاب نواهی

فَأَحْيِنِي حَيَاةً طَيِّبَةً... مِنْ حَيْثُ... لَا أَرْتَكِبُ مَا نَهَيْتَ عَنْهُ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار. در صورتی که آنچه را نهی نموده ای، مرتکب نشوم.

۱۱۷/۴۷

ارتکاب به خشم آورنده خدا

وَلَا حَاجِرَنِي ذَلِكَ عَنِ ارْتِكَابِ مَسَاخِطِكَ

و آن مرا از ارتکاب آنچه تو را به خشم می آورد، جلوگیری ننمود. ۱۳/۴۹

عوامل بازدارنده بنده، از ارتکاب گناه:

أ. قرآن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِيَجْوَِرِحَنَّا عَنِ اقْتِرَافِ الْأَثَامِ زَاجِرًا

و قرآن را مانع برای اندام های ما از انجام گناهان، قرار ده. ۱۰/۴۲

ب. ملکه عصمت

وَهَبْ لِي عِصْمَةً... تَقْطَعْنِي عَنْ رُكُوبِ مَحَارِمِكَ

و به من عصمتی بخش که از انجام دادن حرمت بازم دارد. ۱۱۱/۴۷

ارث میراث

ارحام خویشان

ارزان

آب، ارزان کننده قیمت ها

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُرْخِصُ بِهِ الْأَسْعَارَ فِي جَمِيعِ الْأَمْصَارِ

خداوندا ما را با بارانی که با آن قیمت ها را - در همه شهرهای بزرگ - ارزان کنی، سیراب نما.

۵/۱۹

ارکان

محافظت از ارکان نماز

ص : ۹۶

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَةً... الْحَافِظِينَ لِأَرْكَانِهَا

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که ارکانش را محافظت نموده اند. ۹/۴۴

ارمغان

بیماری، ارمغان الهی

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟... أَوْ قَتُّ الصِّحَّةِ... أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ الَّتِي مَحَصَّنْتَنِي بِهَا، وَالنَّعْمِ الَّتِي أَتَحَفَّنِي بِهَا

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گزاری برای تو سزاوارتر است؟ آیا وقت تندرستی یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی و نعمت هایی را به من هدیه نمودی؟

۴-۲/۱۵

ارمغان کوچک به خدای بزرگ

يَا مَنْ يَجْتَبِي صَغِيرَ مَا يُتَّحَفُ بِهِ

ای کسی که تحفه خردی را که به او داده می شود، برمی گزیند. ۶/۴۶

درخواست ارمغانی از خداوند

أَتَحْفِنِي بِتُحْفَةٍ مِنْ تُحَفَاتِكَ

تحفه ای از تحفه هایت را به من ارمغان ده.

۱۲۵/۴۷

اسارت

اسیر نمودن مشرکان و دشمنان

أَمْدُدْهُمْ بِمَلَائِكِهِ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطِعِ التُّرَابِ قَتْلًا فِي أَرْضِكَ وَ أَسْرًا

آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمین برانند. ۸/۲۷

اللَّهُمَّ وَ اَعْمَمْ بِذَلِكَ اَعْدَاءَكَ فِي اَقْطَارِ الْبِلَادِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند. ۹/۲۷

فَإِنْ حَتَمْتَ لَهُ بِالسَّعَادَةِ، وَقَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ... أَنْ يَجْهَدَ بِهِمُ الْأَسْرُ...

پس اگر (زندگی اش را) برای او به خوش بختی پایان دادی و شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که با اسیری، ایشان (دشمن) را به سختی افکنده است. ۱۵/۲۷

بنده، اسیر رنج و سختی خود

فَأَنَا الْأَسِيرُ بِبِلَاتِي

...از این رو من اسیر بلای خود هستم.

۱/۵۳

اسباب ابزار

ص : ۹۷

استجابات اجابت

استحباب مستحب

استحقاق شایستگی

استخوان

از جا کنده شدن استخوان پشت، با رکوع بسیار

يَا إِلَهِي لَوْ... رَكَعْتُ لَكَ حَتَّى يَنْخَلَعَ صُلْبِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَهُ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر برای تو رکوع کنم تا استخوان پشتم کنده شود، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

خشک گرداندن استخوان های صلب مردان دشمن

يَبِّسُ أَصْلَابَ رِجَالِهِمْ

صلب (تیره کمر) مردانشان را خشک نما.

۶/۲۷

درهم و تنگ بودن استخوان های صلب

اللَّهُمَّ وَأَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبٍ مُتَصَابِقِ الْعِظَامِ، حَرَجِ الْمَسَالِكِ إِلَيَّ رَحِمَ ضَيْقِهِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با استخوان های درهم تنیده و

راه های تنگ، به سوی رحمی تنگ، سرازیر نمودی.

۲۳/۳۲

پوسیدن استخوان ها، با آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ تَذَرُ الْعِظَامَ رَمِيًّا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که استخوان ها را می پوساند. ۳۰ و ۲۹/۳۲

رسیدن جان ها، به استخوان های بالای سینه

وَ هُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا... تَرَادُفَ الْحَشَارِجِ إِذَا بَلَغَتِ النُّفُوسُ التَّرَاقِي

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، خرناسه های پی در پی زمان جان کندن را بر ما آسان گردان، آن زمان که جان ها به گلوگاه می رسد. ۱۳/۴۲

ضعف استخوان بنده و ناتوانی از (تحمل) آتش دوزخ

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،
الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ حَرَّ نَارِكَ؟

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی

آفتاب را ندارد، پس چگونه گرمای آفتاب را توانایی دارد؟ ۵/۵۰

استطاعت توانایی

استعانت یاری

استعجاب شگفتی

استعلا برتری

استعمار آبادانی

استعمال گماشتن

استغاثه فریادرسی

استغنا بی نیازی

استغفار آمرزش و نیز توبه

استقامت استواری

استکبار تکبر

استکبار ورزیدن در فرمانبری خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... اسْتِكْبَارِ الطَّاعَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از بزرگ شمردن طاعت و بندگی. ۱/۸ و ۲

استکبار نورزیدن بنده و محبوبیت او نزد خدا

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً ... عَالِمٍ بِأَنَّ ... أَحَبُّ

عِبَادِكَ إِلَيْكَ مَنْ تَرَكَ الْإِسْتِكْبَارَ عَلَيْكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که می داند محبوب ترین بندگانت نزد تو کسی است

که بر تو گردنکشی نکند. ۱۳ و ۱۲/۱۲

بیزاری جستن از استکبار

وَ أَنَا أَكْبَرُ إِلَيْكَ مِنْ أَنْ أَسْتَكْبِرَ

و من از گردنکشی بر تو سخت بیزارم.

۱۴/۱۲

استکبار نامیده شدن ترک عبادت

فَسَمَّيْتَ دُعَاءَ كَعِبَادَةٍ، وَ تَوَكَّهُ اسْتِكْبَارًا

پس دعا کردن را عبادت و ترک آن را استکبار نامیدی. ۱۵/۴۵

وارد دوزخ گشتن مستکبران

إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

همانا کسانی که از عبادت من کبر می ورزند، به زودی با خواری داخل جهنم خواهند شد.

۱۵/۴۵

معصیت و استکبار

نَهَيْتَهُ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَى نَهْيِكَ... لَا اسْتِكْبَارًا عَلَيْكَ

او را از نافرمانی نهی کردی، پس با فرمانت

ص : ۹۹

مخالفت نموده، به نهیت شتافت. نه از روی گردنکشی کردن بر تو. ۶۸/۴۷

استماع شنیدن

استماع نوای قرآن

وَ جَعَلْتَهُ... شِفَاءً لِمَنْ أَنْصَتَ بِهِمُ التَّصْدِيقِ إِلَى اسْتِمَاعِهِ

و آن را شفایی برای کسی که با فهم و تصدیق به آن گوش فرا داد و استماعش نمود، قرار دادی.

۳/۴۲

استمرار همیشگی

استنصار یاری

استواری

استواری کتاب خدا

فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ...

پس چنان بودند که (خداوند) در کتاب محکم خود وصف کرده است. ۹/۱

وَ قَدْ قُلْتُ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ

و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه بندگان را می پذیری.

۱۵/۳۱

استوار گرداندن اندام کردارها، در بنده

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَثْبَتَ فِينَا جَوَارِحَ الْأَعْمَالِ

و سپاس خدای را که اعضای (کار و) کردارها را در ما ثابت ساخت. ۲۰/۱

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، و استوار نمودن پیامبری او

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ أَحْسَنُوا الصَّحَابَةَ وَ الَّذِينَ أَبْلَوْا الْبَلَاءَ الْحَسَنَ فِي نَصْرِهِ... وَ قَاتَلُوا الْأَبَاءَ وَ الْأَبْنَاءَ فِي تَثْبِيتِ

خداوندا و بخصوص یاران محمّد، آنان که همراهانی نیکو بودند و آنان که در یاری او از آزمایش خوب برآمدند، و در پایدار ساختن نبوت او با پدران و فرزندان‌شان جنگیدند... ۳/۴ و ۴

پایدارترین افراد، به احکام الهی

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... اَقْوَمَهُمْ بِمَا شَرَعْتَ مِنْ شَرَائِعِكَ

و ما را از پایدارترین آنها به آئینی که مقدر نموده ای قرار ده. ۲۰/۶

پایداری و استقامت، در راه راست

فَاَيَّدْنَا بِتَوْفِيقِكَ، وَ سَدَّدْنَا بِسَدِيدِكَ

پس ما را به توفیق خود توانایی ده و به راه راست خود ثابت قدم گردان. ۶/۹

وَفُقِّنِي لِطَاعَةِ مَنْ سَدَّدَنِي

مرا به اطاعت از آنکه به راه راست استوارم

گرداند، توفیق ده. ۸/۲۰

أَيُّدُنِي بِتَوْفِيقِكَ وَتَسَدِيدِكَ

مرا به توفیق و راهنمایی ات به راه راست، نیرو ده. ۱۱۳/۴۷

پایداری در راه راست و برگشتن از لغزش

وَ رَجَعْتُ وَ نَكَصْتُ بِتَسَدِيدِكَ عَنْ عَثْرَتِي

و با استواری ات برگشته و از لغزشم دست برداشتم. ۱۶/۱۳

استواری سست و شکننده

اللَّهُمَّ... انْقُضْ مَا أُبْرِمَ

خداوندا آنچه (شیطان) استوار نمود، درهم شکن. ۱۲/۱۷

پابرجایی یقین

اللَّهُمَّ... صَحِّحْ بِمَا عِنْدَكَ يَقِينِي

خداوندا یقینم را به آنچه نزد توست درست گردان. ۲/۲۰

در زمره استوارکاران

وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ السَّدَادِ

و مرا از درستکاران قرار ده. ۱۸/۲۰

پابرجایی آرزوی بنده

حَقِّقْ فِي رَجَاءِ رَحْمَتِكَ أَمَلِي

آرزویی را که در امید به رحمت دارم تحقق

بخش. ۲۸/۲۰

استوار ساختن بازوی والدین، به وسیله فرزندان

اللَّهُمَّ اشْدُدْ بِهِمْ عَضُدِي

خداوندا بازوی مرا به وسیله آنان محکم گردان. ۴/۲۵

پابرجا قرار دادن فرزندان، برای (کمک به) والدین

وَ اجْعَلْهُمْ... مُسْتَقِيمِينَ لِي

و آنان را به راه من مستقیم قرار ده. ۴/۲۵

استوار ساختن مرزهای مسلمانان

اللَّهُمَّ... حَصِّنْ تُغُورَ الْمُسْلِمِينَ بِعِزَّتِكَ

خداوندا به عزت خود، مرزهای مسلمانان را استوار فرما. ۱/۲۷

محکم گرداندن حومه مزداران اسلام

وَ امْنَعْ حَوْمَتَهُمْ

و حومه آنان را نفوذناپذیر کن. ۲/۲۷

استوار نمودن شهرهای مسلمانان

اللَّهُمَّ وَ قَوِّ بِذَلِكَ مِحَالَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ، وَ حَصِّنْ بِهِ دِيَارَهُمْ

خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش و شهرهایشان را استوار ساز. ۷/۲۷

ص : ۱۰۱

پابرجایی در قصد طاعت الهی

اللَّهُمَّ وَ تَبَّتْ فِي طَاعَتِكَ نِيَّتِي

خداوندا و نیت مرا در فرمانبرداریت، ثابت بدار. ۱۳/۳۱

شفاعتی استوار

فَيَنَالِنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ... أَوْ شَفَاعِهِ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي

پس دعایی از او به من رسد، یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است. ۲۷/۳۱

ثابت و پابرجا گشتن اندام جنین

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ حَتَّى انْتَهَيْتَ بِي إِلَى تَمَامِ الصُّورَةِ، وَ أُثَبَّتَ فِي الْجَوَارِحِ

مرا از حالی به حال دیگری می گرداندی. تا اینکه مرا به صورت کامل رساندی و در من اندام ها را پابرجا کردی. ۲۳/۳۲

استواری آیات قرآن

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَدِينُ لَكَ بِاعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِمَا حَكَمَ آيَاتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که با اعتقاد و تسلیم در برابر آیات محکم آن، دینداری می کنند.

۴/۴۲

ناتوانی کوه های استوار از فهم قرآن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوَصِّلَ إِلَي قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ الَّتِي ضَمَعَتِ الْجِبَالُ الرِّوَاسِي عَلَى صَلَابَتِهَا عَنِ احْتِمَالِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را که کوه های استوار با محکمیشان از تحمل آن ناتوانند، به دل های ما برسانی.

۱۰/۴۲

عامل پابرجایی آراستگی ظاهر بندگان

أَدِمُّ بِالْقُرْآنِ صَلَاحَ ظَاهِرِنَا

با قرآن ظاهر نیک ما را آشکار ساز. ۱۱/۴۲

پا بر جا گرداندن گام های بندگان، هنگام گذشتن از پل دوزخ

ثَبَّتْ بِهِ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَـجَازِ عَلَيْهَا زَلَّ أَقْدَامِنَا

هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن (قرآن)، پا بر جا گردان. ۱۵/۴۲

ثابت و پا بر جا ساختن بنده، بر توبه خالص

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَهُ نَصُوحًا خَلَصَتْ مِنَ الشُّكِّ وَالْإِزْتِيَابِ، فَتَقَبَّلْهَا مِنَّا... وَتَبَتَّنَا عَلَيْهَا

خداوندا ما به درگاه تو توبه می کنیم. توبه خالصی که از تردید و دودلی پاک باشد. پس آن را

ص: ۱۰۲

از ما بپذیر و ما را بر آن ثابت گردان. ۵۲/۴۵

پایداری سلطنت خداوند

حُجَّتْكَ قَائِمَةٌ لَا تُدْحَضُ، وَ سُلْطَانُكَ ثَابِتٌ لَا يَزُولُ

حجت تو پابرجاست که باطل نمی شود و سلطنت تو ثابت و بی زوال است. ۱۹/۴۶

محکم و استوار گرداندن پشت ولی خدا

وَ اشْدُدْ أزرَهُ

و پیشش را محکم ساز. ۶۱/۴۷

استوار ساختن پشت بنده، به قوت الهی

وَ شَدَدَتْ أزرِي بِقُوَّتِكَ

و به توانایی ات پشتم را نیرومند ساختی.

۶/۴۹

استهزا مسخره

اسرار راز

اسراف

پناه بردن به خدا، از اقدام بر اسراف

نَعُوذُ بِكَ مِنْ تَنَاوُلِ الْإِسْرَافِ

پناه می بریم به تو از انجام اسراف. ۷/۸

بازداشتن بنده، از اسراف

وَ امْنَعْنِي مِنَ السَّرْفِ

و مرا از اسرافکاری بازدار. ۲۳/۲۰

وَ اٰخُجِنِي عَنِ السَّرَفِ

و مرا از اسراف باز دار. ۳/۳۰

خواب آلودگی اسرافکاران

تَبْهِنِي مِنْ ... سِنَّهُ الْمُسْرِفِينَ

مرا از خواب آلودگی اسراف کاران، بیدار فرما.

۹۱/۴۷

ناامید نشدن اسراف کنندگان به خود، از رحمت الهی

يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ اَسْرَفُوا عَلٰى اَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللّٰهِ

ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید. ۲/۵۰

اسراف بر خود و خوار گشتن

اَنَا يَا سِرَافِي عَلٰى نَفْسِي ذَلِيلٌ

من به خاطر زیاده روی بر خود، خوار گشته ام.

۷/۵۲

اسرافیل

اسرافیل، صاحب صور و منتظر فرمان الهی

اِسْرَافِيْلُ صَاحِبُ الصُّوْرِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْاِذْنَ

ص: ۱۰۳

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست. ۲/۳

اسکان

اسکان فرشتگان، در درون طبقه های آسمان

وَ أَسْكَنْتَهُمْ بُطُونَ أَطْبَاقِ سَمَاوَاتِكَ

و آنها را در دل طبقه های آسمان هایت، سکونت داده ای. ۱۱/۳

اسکان شیطان، در سینه ها

أَسْكَنْتَهُ صُدُورَنَا

او (شیطان) را در سینه های ما جا دادی.

۶/۲۵

اسکان جنین، در رحم مادر

...الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا، وَ أَوْدَعْتَنِي قَرَارَ رَحِمِهَا

...همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی و مرا در قرارگاه رحم او سپردی.

۲۴/۳۲

اسلام

توفیق حفظ و نگهداری اسلام

وَ وَفَّقْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ حَيَّاهُ الْإِسْلَامَ

و ما را برای انجام نیکی و حفظ اسلام، توفیق ده. ۱۸/۶

جزای مسلمان نگران اسلام

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزْوًا... فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را

در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

ماه نو، ماه اسلام (فرمانبری)

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هَيْلًا... سَلَامَةً وَإِسْلَامًا

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه سلامت و اسلام قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

رمضان، ماه اسلام (اطاعت)

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ الشُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... شَهْرَ الْإِسْلَامِ، وَ شَهْرَ الطُّهُورِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه اسلام و ماه پاکی را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. ۳/۴۴

اسم نام

ص: ۱۰۴

غرق گشتن گونه های تائب، در اشک

عَزَّوَجَلَّتْ دُمُوعُهُ خَدَّيْهِ

دو گونه اش غرق اشک شده. ۹/۱۲

روان شدن اشک بنده، از ترس خداوند

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي، فَيُضْضُ دَمْعِي مِنْ خِيفَتِكَ

ای خدای من، ریزش اشکم را از ترس خود می بینی. ۱۹/۱۶

ویژگی های اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ أَصِيحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ أَحْسَنُوا الصَّحَابَةَ وَالَّذِينَ أَبْلَوْا الْبَلَاءَ الْحَسَنَ فِي نَصِيرِهِ، وَ كَانْفُوهُ، وَ أَشِيرَعُوا إِلَيَّ وَفَادَتِي، وَ سَيَّابِقُوا إِلَيَّ دَعْوَتِي، وَ اسْتَجَابُوا لَهُ حَيْثُ أَسْمِعْتَهُمْ حُجَّةَ رِسَالَتِي. وَ فَارَقُوا الْأَزْوَاجَ وَ الْأَوْلَادَ فِي إِظْهَارِ كَلِمَتِي، وَ قَاتَلُوا الْأَبَاءَ وَ الْأَبْنَاءَ فِي تَشْيِيبِ نُبِيِّتِي، وَ انْتَصَرُوا بِهِ. وَ مَنْ كَانُوا مُنْطَوِينَ عَلَيَّ مَحَبَّتِي، يَرْجُونَ تَجَارَةً لَنْ تَبُورَ فِي مَوَدَّتِي. وَ الَّذِينَ هَجَرْتَهُمُ الْعَشَائِرُ إِذْ تَعَلَّقُوا بِعُزْوَتِي، وَ انْتَفَتَ مِنْهُمْ الْقَرَابَاتُ إِذْ سَكَنُوا فِي ظِلِّ

قَرَابَتِي.

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که همراهانی نیکو بودند و آنان که در یاری او از آزمایش خوب برآمدند و به وی کمک رساندند و به سوی پیامش شتافتند و به سوی دعوتش پیشی گرفتند و هنگامی که دلیل رسالت های خود را به گوششان رساند اجابت کردند، و در راه آشکار نمودن دین او، از زنان و فرزندان خود جدا شدند و در پایدار ساختن نبوت او با پدران و فرزندانشان جنگیدند، و به همراه او پیروز شدند، و آنها که محبت او را در دل پروراندند، در دوستی اش امید به تجارتی بدون کساد داشتند، و آنان که چون به دسته آن حضرت آویختند، قبیله هایشان از آنها دوری نمودند و آنگاه که در سایه خویشی او ساکن شدند خویشاوندان، آنها را بیگانه دانستند... ۶-۳/۴

درخواست هایی از خدا، برای اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و بیان علت درخواست ها

فَلَمَّا تَسَسَّ لَهُمُ اللَّهُمَّ مَا تَرَكُوا لَكَ وَفِيكَ، وَ أَرْضِهِمْ مِنْ رِضْوَانِكَ، وَ بِمَا حَاشُوا الْخُلُقَ عَلَيْكَ، وَ كَانُوا مَعَ رَسُولِكَ دُعَاءَ لَكَ
إِلَيْكَ. وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى هَجْرِهِمْ فِيكَ دِيَارَ قَوْمِهِمْ، وَ خُرُوجِهِمْ مِنْ سَيِّعَةِ الْمَعَاشِ إِلَى ضَيْقِهِ، وَ مَنْ كَثُرَتْ فِي إِعْزَازِ دِينِكَ مِنْ
مَظْلُومِهِمْ.

پس خداوندا آنچه را برای تو و در راه تو رها

ص : ۱۰۵

کردند برای آنان از نظر دور نदार و به خوشنودی خود ایشان را خوشنود ساز که مردمان را بر تو گرد آوردند و برای تو با پیامبرت دعوت کننده به سوی تو بوده اند. و ایشان را به خاطر آنکه در راه تو از شهرهای خویشان هجرت کردند و از زندگی راحت به سختی افتادند و آن افراد بسیاری را که به خاطر ارجمند ساختن دینت ستم ها دیدند پاداش عنایت کن. ۷/۴و۸

پیروان نیکوکار اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ... خَيْرَ جَزَائِكَ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان. ۹/۴

ویژگی های پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

الَّذِينَ قَصِدُوا سِيَمَتَهُمْ، وَ تَحَرَّوْا وَجْهَتَهُمْ، وَ مَضَوْا عَلَى شَاكِلَتِهِمْ. لَمْ يَشْنِهِمْ رَيْبٌ فِي بَصَةِ بَرْتِهِمْ، وَ لَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي قَفْوِ آثَارِهِمْ، وَ الْإِئْتِ مَامَ بِهِدَايَةِ مَنَارِهِمْ. مُكَانِفِينَ وَ مُوَازِرِينَ لَهُمْ، يَدِينُونَ بِدِينِهِمْ، وَ يَهْتَدُونَ بِهَدْيِهِمْ، يَتَفَقُّونَ عَلَيْهِمْ، وَ لَا يَتَّهَمُونَهُمْ فِيمَا أَدَّوْا إِلَيْهِمْ.

آنان که راه ایشان را قصد نمودند و به سوی جهت آنها رو آوردند و به روش آنها رفتار نمودند. آنان که عقیده اشان را شکی برنگرداند و تردیدی ایشان را از پیروی نشانه های آنها و اقتدا به چراغ هدایت ایشان آشفته نساخت. در حالی که بر

ایشان یاری کننده و کمک دهنده می باشند، دین آنان را پیروی می کنند، به راهنمایی آنها راه می یابند، با ایشان موافقت دارند و به آنچه آنها رساندند، تهمت نمی زنند. ۱۲-۱۰/۴

قرار دادن اصحابی برای مجاهد مسلمان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مَلَّتِكَ... فَلَقَّهِ الْيُسْرَ... وَ تَخَيَّرْ لَهُ الْأَصْحَابَ

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد، پس او را با آسانی روبرو کن و برای او یارانی برگزین. ۱۳/۲۷

اصحاب یمین

وَ انْظُرْنِي فِي أَصْحَابِ الْيَمِينِ

و مرا در جماعت یاران دست راست درآور.

اجْعَلْنَا لَشَهْرِنَا مِنْ خَيْرِ أَهْلِ وَ أَصْحَابِ

ما را برای ماه مان از بهترین خویشان و یاران قرار ده. ۱۴/۴۴

اصرار

پناه بردن به خدا، از اصرار بر گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... الْأَصْرَارِ عَلَى الْمَأْتَمِ

ص : ۱۰۶

خداوندا به تو پناه می برم از پافشاری بر گناه.

۱/۸و۲

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُصِرَّ

و از اصرار (بر گناه) به تو پناه می برم.

۱۴/۱۲

دور گرداندن بندگان، از اصرار (بر گناه)

أَزَلْنَا عَنْ مَكْرُوهِكَ مِنَ الْإِصْرَارِ

ما را از اصرار بر آنچه ناپسند توست، دور مدار. ۱/۹

أَنَّ أَحَبَّ عِبَادِكَ إِلَيْكَ مَنْ... جَانَبَ الْإِصْرَارِ

همانا محبوب ترین بندگانت نزد تو کسی است که پافشاری (بر گناه) را ترک کند. ۱۳/۱۲

پافشاری و اصرار بر ستم

اللَّهُمَّ... لَا تَفْتِنَهُ بِالْأَمْنِ مِنْ إِنْكَارِكَ، فَيَصِرَّ عَلَى ظُلْمِي

خداوندا او (ستمگر) را به ایمنی از کیفیت آزمایش نکن، تا به ستم نمودن بر من پافشاری کند. ۱۲/۱۴

میراندن بندگان، و عدم اصرار (بر گناه)

أَمِتْنَا... تَائِبِينَ غَيْرِ عَاصِينَ وَ لَا مُصِرِّينَ

ما را توبه کنندگان غیر گنهکار و اصرارنکننده، بمیران. ۵/۴۰

ناامید نگشتن اصرارکنندگان به درگاه خدا

وَ يَا مَنْ لَا يُحْيِي الْمُلْحِنِينَ عَلَيْهِ

و ای کسی که اصرارکنندگان خود را ناامید نمی کند. ۴/۴۶

اصلاح

اصلاح حال بندگان، در پرتو آفرینش شب و روز

بِكُلِّ ذَلِكِ يُصْلِحُ شَأْنَهُمْ

بدین گونه حال ایشان را اصلاح می نماید.

۷/۶

توبه و اصلاح تباهی های بندگان

يَا مَنْ اسْتَصْلَحَ فَاسِدَهُمْ بِالتَّوْبَةِ

ای آنکه فاسد ایشان را با توبه اصلاح کرده است. ۱۰/۱۲

دور بودن از اصلاح نفس

...مَنْ أَبْعَدُ مِنِّي مِنْ اسْتِصْلَاحِ نَفْسِهِ

کیست که به صلاح نفس خود از من دورتر باشد؟ ۲۳/۱۶

اصلاح گنهکاران

إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَأْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلَاحُ أَمْرِ الْمُذْنِبِينَ

تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش

ص: ۱۰۷

می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم - که اصلاح کار گناهکاران به آنست - ۲۸/۱۶.

اصلاح نمودن بنده، با تندرستی

وَ اسْتَضِلِحْنِي بِالْعَافِيَةِ

و صلاحم را با تندرستی بخواه. ۳۳/۱۶

اصلاح نمودن گیاه شکسته (پژمرده)، با باران

اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْثًا... تَجْبُرُ بِهِ الْمَهِيضَ

خداوندا ما را از بارانی که به وسیله آن گیاه پژمرده را اصلاح کنی، سیراب گردان. ۴/۱۹

خداوند اصلاح کننده آنچه تباه شده

اللَّهُمَّ... اسْتَضِلِحْ بِقُدْرَتِكَ مَا فَسَدَ مِنِّي

خداوندا امور تباهم را به توانایی خود، اصلاح نما. ۲/۲۰

عِنْدَكَ... لِمَا فَسَدَ صِلَاحٌ

اصلاح آنچه تباه شده، نزد توست. ۲۰/۲۰

خدا و اصلاح هر خوی زشتی، در بنده

اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ خَصْلَةَ تُعَابٍ مِنِّي إِلَّا أَصْلَحْتَهَا

خداوندا مرا در خصلتی عیبناک وانگذار، مگر آنکه اصلاحش نمایی. ۶/۲۰

اصلاح فساد در بین مردم

حَلِّئِي بِحَلِيَّتِهِ الصَّالِحِينَ... فِي... إِصْلَاحِ ذَاتِ الْبَيْنِ

مرا در اصلاح بین مردم، به زینت شایستگان بیارا. ۱۰/۲۰

به جا گذاشتن امور مسبب اصلاح نفس بنده

اللَّهُمَّ... أَبْقِ لِنَفْسِي مِنْ نَفْسِي مَا يُصْلِحُهَا

خداوندا از من برایم، آنچه را که اصلاح نماید، باقی گذار. ۱۹/۲۰

اصلاح بنده، به کرم و بخشش خدا

أَصْلِحْنِي بِكَرَمِكَ

به کرم خویش، مرا اصلاح فرما. ۲۱/۲۰

دانایی خدا و اصلاح امر دنیا و آخرت بنده

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمْتُ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. ۱۰/۲۲

اصلاح نمودن فرزندان، برای والدین

اللَّهُمَّ وَ مَنْ عَلَيَّ... يَا صَلاَحِيهِمْ لِي

خداوندا و بر من به اصلاح نمودن ایشان (فرزندانم) برای من، منت گذار. ۱/۲۵

اصلاح بنده، در دنیا و آخرت

ص: ۱۰۸

وَ اٰمَنَّا عَلٰی بِكُلِّ مَا يُضِلُّحِنِي فِي دُنْيَايَ وَ اٰخِرَتِي

و هر چه در دنیایم و آخرتم به صلاحم است، بر من ارزانی دار. ۹/۲۵

قرار دادن بنده، در زمره اصلاحگران

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ

و مرا در همه آن (امور)، از شایسته کاران قرار ده. ۱۰/۲۵

خدا، اصلاح کننده کردار تبهکاران

يَا... مُسْتَصْلِحِ عَمَلِ الْمُفْسِدِينَ

ای خواهان اصلاح عمل تبهکاران. ۵/۴۰

اصلاح حال دوستداران ائمه علیهم السلام

وَ اَصْلِحْ لَهُمْ شُؤْنَهُمْ

و احوالشان را برای آنها اصلاح نما. ۶۵/۴۷

دست نیافتن به اصلاح نفس، بدون احسان خداوند

وَ لَوْ لَا اِحْسَانُكَ اِلَيَّ وَ سُبُوغُ نِعْمَاتِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتُ... اِصْلَاحَ نَفْسِي

و اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه اصلاح خویش را نمی یافتم.

۲/۵۱

اضطراب تپش

اضطراب بیچارگی

اطاعت فرمانبری

اطراف

درود بر فرشتگان اطراف آسمان ها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَلَى أَرْجَائِهَا إِذَا نَزَلَ الْأَمْرُ بِتَمَامٍ وَعَدِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که بر اطراف آن آسمان هایند، آنگاه که فرمان تمام شدن وعده ات نازل شود. ۱۲ و ۱۱ و ۱۰/۳

چشم نینداختن به اطراف آسمان

يَا إِلَهِي لَوْ... ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكُلَّ لِسَانِي، ثُمَّ لَمْ أَرْفَعْ طَرْفِي إِلَى آفَاقِ السَّمَاءِ اسْتِخْيَاءً مِنْكَ مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر در این مدّت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانه از کار بیفتد، سپس از شرمندگی تو، چشم از کرانه های آسمان برندارم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۱۶/۳۰

روان بودن ابرها، در اطراف زمین

وَ أَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ، الْمُنْسَاقِ لِتَبَاتِ أَرْضِكَ، الْمُوتِقِ فِي جَمِيعِ الْأَفَاقِ

ص : ۱۰۹

و رحمت را با باران فراوان از ابری که برای رویاندن گیاه چشم انداز در همه نواحی زمینت روان است، بر ما بگستران. ۱/۱۹

مشرکان و دست درازی به نواحی مسلمین

اللَّهُمَّ اشْغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ عَنْ تَنَاوُلِ أَطْرَافِ الْمُسْلِمِينَ

خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان و از چیرگی به نواحی مسلمانان، بازدار. ۱۰/۲۷

اطلاع آگاهی

اطمینان آرامش

اعتدال میانه روی

اعتراف

سود و نجات در اعتراف به بدی ها

فَهَلْ يَنْفَعُنِي، يَا إِلَهِي، إِفْرَارِي عِنْدَكَ بِسُوءِ مَا اكْتَسَبْتُ؟ وَ هَلْ يُنْجِينِي مِنْكَ اعْتِرَافِي لَكَ بِقَبِيحِ مَا أَرْتَكِبْتُ؟

ای خدای من آیا نزد تو اقرار به بدی ای که انجام داده ام، مرا سود می دهد؟ و آیا اعترافم در درگاه تو به زشتی آنچه مرتکب شده ام، مرا رها می نماید؟ ۶/۱۲

تبدیل القائنات شیطان، به اعتراف به نیکی خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي... اعْتِرَافًا بِإِحْسَانِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان در دل من می افکند، اعتراف به نیکی ات را قرار ده.

۱۳/۲۰

اعتراف نمودن دشمن، به وحدانیت خدا

أَمْدُدْهُمْ بِمَلَائِكَهِ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْسِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التُّرَابِ قَتْلًا فِي أَرْضِكَ وَ أَسِيرًا، أَوْ يُقْرُوا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمین برانند، یا به یکتایی تو که معبودی جز تو نیست، تنها و بی شریک هستی، اقرار نمایند.

روی آوری بنده به خدا، با اقرار

وَ الْقَنِي بِمَغْفِرَتِكَ كَمَا لَقَيْتَكَ بِإِقْرَارِي

و با آمرزش خود به من رو آور، همچنان که من با اقرارم به تو رو آوردم. ۱۲/۳۱

جایگاهی برای اقرار کننده، نزد خدا

فَهَذَا... مَحَلُّ الْمُعْتَرِفِ لَكَ

پس این محل اعتراف کننده برای توست.

۱۵/۳۲

ص : ۱۱۰

اقرار همگان، به ناتوانی خود

وَ كُلُّ مُقِرٍّ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّقْصِيرِ عَمَّا اسْتَوْجَبَتْ

و همگی به تقصیر خود در ادای آنچه تو شایسته آنی، اقرار دارند. ۸/۳۷

مقام امامان علیهم السلام، و اعتراف دوستان ایشان به آن

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَانِهِمُ الْمُعْتَرِفِينَ بِمَقَامِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که اعتراف کنندگان به مقام ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

بیان حال بنده، پس از اعتراف

...و أَنَا بَعْدُ أَقْلُ الْأَقْلَيْنِ، وَ أَدْلُ الْأَدْلَيْنِ، وَ مِثْلُ الذَّرَّةِ أَوْ دُونَهَا

...و من بعد از این، کمترین کمتران و خوارترین خواران و مانند ذره ای یا کمتر از آنم.

۷۵/۴۷

وارد شدن در صبحگاه و شامگاه، در حال اعتراف به گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبِحُ وَ أُمْسِي... مُعْتَرِفًا بِذُنُوبِي، مُقِرًّا بِخَطَايَايَ

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که به گناهم اعتراف دارم و به خطاهایم اقرار می کنم. ۷/۵۲

درخواست از خداوند، همراه با اعتراف به خطاها

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءًا لِمَنْ اسْتَكْتَرْتُ ذُنُوبَهُ، وَ اعْتَرَفَ بِخَطِيئَتِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که گناهانش را بسیار دانسته، و به خطایش اعتراف نموده است.

۸/۵۲ و ۹

اعتراف و اقرارهای بنده به:

أ. بی بهره نبودن از احسان الهی، در همه حالات

مُقَرَّرٌ لَكَ بِأَنِّي... لَمْ أَخْلُ فِي الْحَالَاتِ كُلِّهَا مِنْ امْتِنَانِكَ

اقرار می کنم به اینکه در همه حال از احسان تو بی بهره نبوده ام. ۵/۱۲

ب. فرمان نبردن از خدا، جز خودداری از معصیت

مُقَرَّرٌ لَكَ بِأَنِّي لَمْ أَسْتَسْلِمِ وَقْتُ إِحْسَانِكَ إِلَّا بِالْإِقْلَاعِ عَنْ عِضْيَانِكَ

اقرار می کنم به اینکه هنگام احسانت، جز با خودداری از معصیت تو، فرمان نبرده ام.

۵/۱۲

ص : ۱۱۱

ج. ناتوانی و بیچارگی خویش

أَعْتَرِفُ بِضَعْفِ قُوَّتِي وَ قَلَّةِ حِيلَتِي

به ضعف قوتم و کمی چاره اندیشی ام اعتراف دارم. ۷/۲۱

د. گناه و بدکرداری خویش

اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ إِقْرَارًا بِالْإِسَاءَةِ، وَ اعْتِرَافًا بِالْإِضَاعَةِ

خداوندا، پس سپاس برای توست، در حالی که به بدکرداری، اقرارکننده و به سهل انگاری، اعتراف کننده ایم. ۴۵/۴۵

وَ هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُعْتَرِفًا بِعَظِيمِ مِنَ الذُّنُوبِ تَحَمَّلْتَهُ، وَ جَلِيلِ مِنَ الْخَطَايَا اجْتَرَمْتَهُ

و اینک منم در پیشگاه تو، اعتراف کننده به بزرگی گناهایی که زیر بار آن رفته ام و به سترگی خطاهایی که مرتکب آن شده ام.

۶۹/۴۷

أَنَا... الْمُعْتَرِفُ الْخَاطِئُ الْعَاثِرُ

منم اعتراف کننده خطاکار لغزشکار.

۷۶/۴۷

أَتَيْتُكَ مُقِرًّا بِالْجُرْمِ وَ الْإِسَاءَةِ إِلَى نَفْسِي

به درگاه تو آمده ام، در حالی که اقرار به گناه و بدی بر خود دارم. ۷/۴۸

فَأَنَا الْمُقِرُّ بِذَنْبِي، الْمُعْتَرِفُ بِخَطِيئَتِي

زیرا من به گناه خود، اقرار داشته و به

خطای خویش، اعتراف می کنم. ۴/۵۳

ه. نیک بودن قضا و قدر الهی

وَ هَبْ لِي الثَّقَةَ لِأَقِرَّ مَعَهَا بِأَنَّ قَضَاءَكَ لَمْ يَجْرِ إِلَّا بِالْخَيْرِ

و به من اعتمادی بخش تا به اینکه قضای تو جز به نیکی جاری نگشته، اعتراف کنم.

۳/۳۵

و. ستمکار نبودن خدا

فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ مُعْتَرِفَةٌ بِأَنَّكَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِمَنْ عَاقَبْتَ

پس همه آفریدگان اعتراف می کنند که تو هر که را عقوبت نمودی، ستمگر نیستی.

۸/۳۷

ز. بینات (محکومات) و متشابهات قرآن

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَفْزَعُ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِهِهِ، وَ مُوضِحَاتِ بَيِّنَاتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که خود را در پناه اقرار به (آیات) متشابه و دلایل روشنش قرار می دهند. ۴/۴۲

ح. از جانب خدا بودن قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست.

۶/۴۲

ص: ۱۱۲

ط. درماندگی (در سپاس گزاری خدا)

وَقُضِيَ بِالْقُرْآنِ بِالْحُسُورِ

و نهایت تلاش من اقرار به درماندگی است. ۲۴/۴۶

ی. عنایت خدا، به او

وَأُوزِعْنِي أَنْ... أَعْتَرِفَ بِمَا أَسَدَيْتُهُ إِلَيَّ

و به من الهام کن که به آنچه به من عنایت نموده ای، اعتراف نمایم. ۱۱۴/۴۷

ک. فراوانی نعمت های الهی

هَذَا مَقَامٌ مَنِ اعْتَرَفَ بِسُبُوغِ النِّعَمِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده است. ۱۵/۴۹

اعتزال تنهایی

اعتقاد

تابعین و اعتقاد به امید داشتن به خدا

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً... تَبْعُهُمْ بِهَا عَلَى اعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَاءِ لَكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدی نیکو به خود برانگیزی. ۱۵ و ۱۴ و ۱۳/۴

اعتقاد و تسلیم در برابر آیات قرآن

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَدِينُ لَكَ بِاعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِمِـَحْكَمِ آيَاتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که با اعتقاد و تسلیم در برابر آیات محکم آن، دینداری می کنند.

۴/۴۲

اعتماد

اعتماد به خداوند

أَوْفَدْتُ عَلَيْكَ رَجَائِي بِالثَّقَةِ بِكَ

با اعتماد به تو، امیدم را به سوی تو فرستادم.

۱۸/۱۳

وَجَّهَ رَغْبَتَهُ إِلَيْكَ ثِقَةً بِكَ

با اعتماد به تو، خواهشش را به سوی تو گردانده است. ۸/۳۱

وَبِكَ أَثِقُ

و به تو اعتماد می‌کنم. ۱۱/۵۲

فَقَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَنْتَ تَقْتِي وَ رَجَائِي فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا

پس من صبح کردم، در حالی که اعتماد و امیدم در همه کارها تویی. ۸/۵۴

اعتماد بنده به آنچه خدا برایش برگزیده

وَ اجْعَلْ ذَلِكَ سَبَبًا لِقِنَاعَتِي بِمَا قَضَيْتَ، وَ ثِقَتِي بِمَا تَخَيَّرْتَ

...و آن را وسیله راضی شدنم به آنچه مقدر

ص: ۱۱۳

نمودی و اعتمادم به آنچه انتخاب کرده ای قرار ده.

۱۵/۱۴

اعتماد به آرزوهای شیطان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ... مِنَ التَّقَهِّ بِأَمَانِيهِ

خداوندا ما از اطمینان به آرزوهای او به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

خواب غفلت، سبب اعتماد به شیطان

اللَّهُمَّ... أَيْقِظْنَا عَنْ سِنَةِ الْعَفْلَةِ بِالرُّكُونِ إِلَيْهِ

خداوندا ما را از خواب غفلت و فراموشی، که به سبب میل و اعتماد به اوست، بیدار گردان.

۷/۱۷

اعتماد بنده، به فضل الهی

اللَّهُمَّ... بِفَضْلِكَ وَثِقْتُ

خداوندا به احسان تو اعتماد کرده ام.

۱۵/۲۰

الهام اعتماد و اطمینان خالص، به بنده

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ... خَالِصَةً تُغْفِينَا بِهَا مِنْ شِدَّةِ النَّصَبِ

اطمینانی خالص در دلمان بینداز، که با آن ما را از سختی رنج معاف داری. ۲/۲۹

خدا، سزاوارترین مورد اعتماد

أَنْتَ أَوْلَى مَنْ وَثِقَ بِهِ

تو سزاوارترین کسی هستی که به او اعتماد

شد. ۲۲/۳۲

اعتماد نمودن بنده به خدا، در آمرزش

وَ وَثِقْتُ بِكَ رَبِّ فِي الْمَغْفِرَةِ لِي

و پروردگار من، در آمرزش - برای خود - به تو اعتماد نمودم. ۲۲/۳۲

اعتماد نکردن بنده، به رازپوشی همسایه و خویشاوند

لَمْ أَتَقِ بِهِمْ رَبِّ فِي السُّتْرِ عَلَيَّ

پروردگار من، در رازپوشی بر من، به آنها اعتماد ندارم. ۲۲/۳۲

استوار نبودن اعتماد بنده، به روزی دادن خداوند

فَعَدَّوْتَنِي بِفَضْلِكَ غِذَاءَ الْبُرِّ اللَّطِيفِ... وَ لَا تَتَأَكَّدُ مَعَ ذَلِكَ ثِقَتِي

پس به فضل خودت مرا مانند نیکوکاری مهربان خوراک دادی. و با این همه اعتمادم به تو محکم نمی شود. ۲۶/۳۲

بخشیدن اعتماد به بنده و اقرار او به نیکی قضای الهی

وَ هَبْ لِي الثَّقَةَ لِأَقِرَّ مَعَهَا بِأَنْ قَضَاءَكَ لَمْ يَجْرِ إِلَّا بِالْخَيْرِ

و به من اعتمادی بخش تا به اینکه قضای تو

جز به نیکی جاری نگشته، اعتراف کنم. ۳/۳۵

اعتماد خدا، به دوام ملک خود

أَمْهَلْتُهُمْ ثِقَةً بِدَوَامِ مُلْكِكَ

از آن جهت مهلتشان داده ای که به دوام پادشاهی خود اعتماد داری. ۱۷/۴۶

اعتماد به گذشت الهی، سبب نافرمانی بنده

فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بَوَعِيدِكَ... وَاثِقًا بِتَجَاوُزِكَ

پس با علم به تهدیدت و اعتماد به گذشتت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. ۶۸/۴۷

اعتماد به آنچه نزد خداست

ثُمَّ أَتْبَعْتُ ذَلِكَ بِالْإِنَابَةِ إِلَيْكَ... وَالثَّقَّةَ بِمَا عِنْدَكَ

سپس باز گشت به سوی تو و اعتماد به آنچه نزد توست را، در پی آن روانه ساخته ام. ۷۳/۴۷

وَاجْعَلْ قَلْبِي وَاثِقًا بِمَا عِنْدَكَ

و دلم را به آنچه نزد توست، مطمئن قرار ده.

۱۳۰/۴۷

اعتماد بنده به آمرزش الهی، بیش از اعتمادش به کردار خویش

إِنِّي بِمَعْفَرَتِكَ وَرَحْمَتِكَ أَوْثِقُ مِنِّي بِعَمَلِي

همانا اطمینانم به آمرزش و رحمت تو، از (اطمینانم به) عملم بیشتر است. ۴/۴۸

عدم اعتماد به اعمال شایسته خود

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ ثِقَةً مِنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم، به درگاه تو نیامده ام. ۶/۴۸

اعتماد به اجابت سریع الهی

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي مُسْتَعِينًا بِكَ، وَاثِقًا بِسُرْعَةِ إِجَابَتِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که از تو یاری خواسته و به اجابت سریع تو اطمینان داشتم. ۱۰/۴۹

اعراض روگردانی

اعضا اندام و نیز بدن

اعلی علیین

سپاسی بالارونده، تا اعلی علیین

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَى أَعْلَى عَلِيَّيْنَ

سپاس خدای را، سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه ها (ی بهشتی) بالا رود. ۱۰/۱۳ و ۱۰/۱

اغراق

اغراق در ستایش خداوند

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرِي عَلَى لِسَانِي... إِغْرَاقًا فِي الثَّنَاءِ

ص: ۱۱۵

عَلَيْكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته، ثنای فراوانت را قرار ده. ۱۳/۲۰

اغماض گذشت

افتادن

افتادگان در گروی گورها و دمیدن در صور

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ... فَيَبِّئُهُ بِالنَّفْخِ صَرَغِي رَهَائِنِ الْقُبُورِ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست، تا با دمیدن مردگانِ گرو گورها را بیدار کند. ۲/۳

دفع آنچه بنده در آن افتاده

أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَيَّ... دَفَعِ مَا وَقَعْتُ فِيهِ

و تو بر برطرف کردن آنچه در آن افتاده ام توانایی. ۱۰/۷

شرمندگی تائب، از آنچه در آن افتاده

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... خَالِصِ الْحَيَاءِ مِمَّا وَقَعَ فِيهِ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو باز می گردم، بازگشت کسی که از آنچه در آن افتاده،

سخت شرمنده است. ۱۲/۱۲

بازگشت بنده از افتادن

وَ اجْعَلْ... مُتَحَوِّلِي عَنْ صَرَغَتِي إِلَى تَجَاوُزِكَ

و بازگشت از به زمین افتادنم را به گذشت خود قرار ده. ۶/۱۵

افتادن در پیشگاه خدا

هَذَا أَنَا يَا رَبِّ مَطْرُوحٌ بَيْنَ يَدَيْكَ

ای پروردگار من اینک منم که در پیش روی تو افتاده ام. ۱۳/۱۶

گریستن بسیار، تا افتادن پلک ها

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَسْقُطَ أَشْفَارُ عَيْنِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَعُو سَيِّئِهِ وَاحِدَةً مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگرییم تا پلک های چشمانم بیفتند، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

بلند کردن بنده، از افتادن نگاه های گناهان

وَأَرْفَعَنِي عَنْ مَصَارِعِ الذُّنُوبِ كَمَا وَضَعْتَ لَكَ نَفْسِي

و مرا از افتادن نگاه های گناهان، بلند گردان، چنانکه خود را برای تو فروافکنده ام. ۱۲/۳۱

به زمین انداختن بنده، توسط شیطان

ص : ۱۱۶

فَأَوْفَعَنِي وَ قَدْ هَرَبْتُ إِلَيْكَ مِنْ صَغَائِرِ ذُنُوبٍ مُؤَبِّقَةٍ

پس در حالی که از گناهان کوچکِ هلاکت بار به سویت می گریختم، مرا بر زمین زد. ۱۳/۳۲

افتادن در لغزش ها و پشیمان شدن

وَ اجْعَلْ نِدَامَتِي عَلَى مَا وَقَعْتُ فِيهِ مِنَ الزَّلَّاتِ... تَوْبَهُ تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و پشیمانی ام را از لغزش هایی که در آن افتاده ام، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

افتادن گاه های خطاکاران

اجْعَلْنِي أُسْوَةً مَنْ قَدْ أَنَهَضَتْهُ بِنَجَاوَزِكَ عَنِ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ

مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گاه های خطاکاران بلند کردی. ۱۰/۳۹

افتادن از چشم حفظ و نگهداری خداوند

وَ لَا تَزِمْ بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. ۱۰۴/۴۷

افتادنی همچون افتادن پرت شوندگان (در عذاب)

لَا تَزِمْ بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ... بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ سَقَطِهِ الْمُتَرَدِّينَ

مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. بلکه از سقوط پرت شدگان، دستم را بگیر (نجاتم ده).

۱۰۴/۴۷

دستگیری خداوند، از افتادگان

كَمْ مِنْ... صَرَغَةٍ أُنْعَشَتْ

چه بسیار به زمین خوردن هایی که بلند کردی.

۱۲/۴۹

در گذشتن خدا از لغزش بنده، هنگام افتادن (در گناه)

أَنْتَ الَّذِي... أَقْلَتَ عِنْدَ الْعِثَارِ زَلَّتِي

تویی که هنگام (به گناه) افتادن، از لغزشم در گذشتی. ۴/۵۱

افتادن بنده، با تمام رخسارش

مَوْلَايَ اِرْحَمْ كَبُوتِي لِحُرِّ وَجْهِي

مولای من! بر به رو افتادم با تمام رخسارم، رحم کن. ۴/۵۳

افترا تهمت

افراد مردم

افراط

افراط در خواهش نفس

ص: ۱۱۷

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... إِيْحَاحِ الشَّهْوَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از زیاده روی شهوت. ۱/۸

افراط نکردن خدا، در کیفر گناهکاران

وَ أَنْتَ الَّذِي لَا يُفْرِطُ فِي عِقَابِ مَنْ عَصَاكَ

و تویی آنکه در کیفر گناهکاران زیاده روی نمی کنی. ۱۲/۱۶

افروختن

چراغ افروختن، از چراغ قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ ... يَسْتَضِيحُ بِمِضْبَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که از نور چراغ آن، روشنی می افروزند. ۷/۴۲

افزار ابزار

افزایش

نبود افزایشنده ای، برای هر که خدا از او کاسته

لَا يَزِيدُ مَنْ نَقَصَ مِنْهُمْ زَائِدٌ

از کسانی که (خدا) کاسته، افزایشنده ای نمی افزاید. ۵/۱

نبود کاهنده ای، برای هر که خدا به او

فراوانی داده

لَا يَنْقُصُ مَنْ زَادَهُ نَاقِصٌ

از کسی که (خدا) به او فراوانی داده، کاهنده ای نمی کاهد. ۵/۱

سپاسی چندین برابر هریک از نعمت های الهی

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... مَكَانَ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا عِدَّةٌ أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً أَبَدًا سَرْمَدًا

پس سپاس او را، به جای هر یک از آنها به شماره چندین برابر، همیشه و جاوید. ۲۷/۱

فزونی بخشیدن امت اسلام

كَثَّرْنَا بِمَنِّهِ عَلَيَّ مَنْ قَلَّ

ما را با احسان خود، بر کسانی که اندک بودند، فزونی بخشید. ۲/۲

تبدیل بدی ها، به چندین برابرش از خوبی ها

يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ بِأَضْعَافِهَا مِنَ الْحَسَنَاتِ

ای تبدیل کننده بدی ها به چندین برابر آن از خوبی ها. ۲۶/۲

درودی فزاینده کرامت و تقرب فرشتگان

وَ صَلِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً تَزِيدُهُمْ كَرَامَةً عَلَيَّ كَرَامَتِهِمْ وَ طَهَارَةً عَلَيَّ طَهَارَتِهِمْ

ص : ۱۱۸

و بر آنان درود فرست، درودی که کرامتی بر کرامتشان و پاکی ای بر پاکیشان بیفزاید. ۲۵/۳

اقرار به افزایش گناهان خود

...بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ الْمُسْتَحِفِّ بِحُزْمِهِ رَبِّهِ. الَّذِي عَظُمَتْ ذُنُوبُهُ فَجَلَّتْ

...بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده و حرمت پروردگارش را سبک شمرده، سخن می گویم. آنکه گناهانش

بزرگ و رو به فزونی است. ۷/۱۲۸

درودی فزاینده، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَاةً دَائِمَةً نَامِيَةً

بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی پیوسته و فزاینده. ۲۴/۱۳

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... عَدَدَ مَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ، وَ أضعافَ ذَلِكَ كُلِّهِ بِالْأضعافِ الَّتِي لَا يُحصِيهَا غَيْرُكَ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. به عدد درودی که بر دیگران درود فرستاده ای، و چندین برابر همه آن به چندین

برابر که جز تو شمار آنها را نداند. ۱۹/۴۴

صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً نَامِيَةً لَا تَكُونُ صَلَاةً أَنْمَى مِنْهَا

بر او درود فرست، درود فراوانی که درودی فراوان تر از آن نباشد. ۵۱/۴۷

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ آلِهِ، صَلَاةً... تُشِيءُ مَعَ ذَلِكَ

صَلَوَاتٍ تُضَاعِفُ مَعَهَا تِلْكَ الصَّلَوَاتِ عِنْدَهَا، وَ تَزِيدُهَا عَلَيَّ كُرُورِ الْأَيَّامِ زِيَادَةً فِي تَضَاعِيفِ لَا يَعُدُّهَا غَيْرُكَ

و بر او و بر خاندانش درود فرست، درودی که با آن درودهای دیگر پدید آوری، که درودهای گذشته را با آن چندین برابر

کنی و آن را با گذر روزگار بیفزایی، افزودنی در چندین برابر که جز تو (کسی) نتواند آن را شمارش کند. ۵۵/۴۷

افزایش بدی های بنده، در قیامت

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَعْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي، فَأَدِّهِ عَنِّي مِنْ جَزِيلِ عَطِيَّتِكَ وَ كَثِيرِ مَا عِنْدَكَ... حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ

مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ تُقَاصِنِي بِهِ مِنْ حَسَنَاتِي، أَوْ تُضَاعِفَ بِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي يَوْمَ أَلْقَاكَ يَا رَبِّ

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. پس آن را

از عطای بزرگ و فراوانی که نزد توست، از جانب من ادا کن. تا چیزی از آن بر من نماند که بخواهی به سبب آن از نیکی

هایم بکاهی، یا بر بدی هایم بیفزایی، در روزی که تو را دیدار می کنم. ای پروردگار من. ۷/۲۲

دادن تندرستی فزاینده، به بنده

عَافِنِي عَافِيَةً كَافِيَةً شَافِيَةً عَالِيَةً نَامِيَةً

به من عافیت ده. عافیتی کافی، بهبودی بخش، عالی و روزافزون. ۲/۲۳

ص : ۱۱۹

افزایش حسنات والدین

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَذَى... فَاجْعَلْهُ... زِيَادَةً فِي حَسَنَاتِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده، پس آن را سبب افزایش نیکی هایشان قرار ده.

۸/۲۴

افزایش عمر فرزندان، برای والدین

إِلَهِي... زِدْ لِي فِي آجَالِهِمْ

خداوندا در مدت عمرشان برایم بیفزا.

۲/۲۵

افزودن شماره (تبار)، به وسیله فرزندان

اللَّهُمَّ... كَثِّرْ بِهِمْ عَدَدِي

خداوندا تعداد مرا به وسیله آنها (فرزندانم) بیفزا. ۴/۲۵

افزایش بینش همسایگان، نسبت به حق امام علیه السلام

... وَ زِدْهُمْ بَصِيرَةً فِي حَقِّي، وَ مَعْرِفَةً بِفَضْلِي حَتَّى يَسْعُدُوا بِي وَ أَسْعَدَ بِهِمْ

و بر حق بینی و فضیلت شناسی آنان نسبت به من بیفزا. تا آنان به وسیله من، نیک بخت شوند و من به وسیله آنها، نیک بخت

گردم. ۴/۲۶

بازداشتن بنده، از زیاده روی

وَ احْجُبْنِي عَنِ السَّرْفِ وَ الْإِزْدِيَادِ

و مرا از اسراف و زیاده روی باز دار. ۳/۳۰

افزودن هدایت الهی

وَ زِدْنِي مِنْ هُدَاكَ مَا أَصِلُ بِهِ إِلَى التَّوْفِيقِ فِي عَمَلِي

و هدایت خود را برایم بیفزا، که با آن به توفیق در عملم برسم. ۱۶/۳۷

به خدمت گماشتن ماه، با افزونی و کاستی (نور او)

وَ امْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ

و تو را با افزونی و کاستی، به خدمت گرفت.

۲/۴۳

رستگاری بنده و افزونی یافتن از خدا

تُرِيدُ... فَوْزَهُمْ بِالْوَفَادَةِ عَلَيْكَ، وَ الزِّيَادَةَ مِنْكَ

می خواهی در آمدن به سوی تو و افزونی یافتن از جانب تو، رستگار شوند. ۱۲/۴۵

خدا و افزودن بها در داد و ستد با بندگان

أَنْتَ الَّذِي زِدْتَ فِي السَّوْمِ عَلَى نَفْسِكَ لِعِبَادِكَ

تویی آنکه در داد و ستد با بندگان، در بهای آن بر خود افزوده ای. ۱۲/۴۵

اراده خدا، بر افزودن

اللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر

ص : ۱۲۰

می کند. ۱۳/۴۵

وام دادن به خدا و افزایش آن

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً

کیست آنکه به خدا وام دهد، وامی نیکو. که خدا آن را برایش به چندین و چند برابر افزون نماید؟ ۱۳/۴۵

نزول آیات بیانگر افزایش حسنات

وَمَا أَنْزَلْتُمْ مِنْ نَظَائِرِهِنَّ فِي الْقُرْآنِ مِنْ تَضَاعِيفِ الْحَسَنَاتِ

و مانندهای آن (آیه هایی) که از افزایش های نیکی ها در قرآن فرورستادی. ۱۳/۴۵

سپاس الهی و افزایش

لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ

اگر شکر گزارید، شما را فزونی دهم. ۱۴/۴۵

صدقه دادن، جهت افزایش نعمت های الهی

تَصَدَّقُوا لَكُمْ طَلَبًا لِمَزِيدِكُمْ

جهت طلب افزودن (نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند. ۱۶/۴۵

افزایش ایمان، در ماه رمضان

وَ ضَاعَفْتُمْ فِيهِ مِنَ الْإِيمَانِ

و ایمان را در آن، چندین برابر نمودی.

۲۰/۴۵

افزایش گنجینه های الهی

إِنَّ خَزَائِنَكَ لَا تَنْقُصُ بَلْ تَفِيضُ

همانا گنجینه های تو کم نمی شود، بلکه فزونی می یابد. ۵۰/۴۵

عطایی افزون و چند برابر

اللَّهُمَّ وَ مَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وَجْدِكَ، وَ أَعْطِنَا أضعافَهُ مِنْ فَضْلِكَ

خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حق رعایتش است؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش و از فضلت، چندین برابر آن را به ما عطا فرما. ۵۰/۴۵

خداوند، افزایش دهنده نیکی ها

يَا مَنْ يُثْمِرُ الْحَسَنَةَ حَتَّى يُثْمِيَهَا

ای کسی که نیکی را بارور می کند، تا آن را بیفزاید. ۱۱/۴۶

سپاسی افزاینده خوشنودی خداوند

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَزِيدُ عَلَي رِضَاكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که بر خوشنودی ات بیفزاید. ۳۵/۴۷

ص : ۱۲۱

افزایش های پی در پی (حمد)

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَتَضَاعَفُ عَلَى كُرُورِ الْأَزْمِنَةِ، وَيَتَزَايِدُ أَضْعَافًا مُتَرَادِفَةً

سپاس برای توست. سپاسی که با گردش زمان ها، چندین برابر شود و پیوسته، چندین برابر افزایش یابد. ۳۹ و ۳۶/۴۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... تَصِلُهُ بِمَزِيدٍ بَعْدَ مَزِيدٍ طَوَّلًا مِنْكَ

سپاس برای توست. سپاسی که تو آن را از روی احسانت، با افزونی پی در پی پیوند دهی.

۳۶/۴۷ و ۴۸

سپاسی فزونی گیرنده، بر نوش_ته های نویسندگان

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يَزِيدُ عَلَى مَا أَحْصَيْتَهُ فِي كِتَابِكَ الْكُتْبَةُ

سپاس برای توست. سپاسی که بر آنچه نویسندگان (اعمال) در کتاب تو به شمار آورده اند، افزونی یابد. ۴۰ و ۳۶/۴۷

حمد و افزایش (نعمت)

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوجِبُ بِكَرَمِكَ الْمَزِيدَ بِوُفُورِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که با بسیاری اش به همراه کرمت، فراوانی (نعمت) را لازم گرداند.

۳۶/۴۷ و ۴۸

درودی فزاینده خوشنودی خداوند

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صِيْلًا تُرْضِيهِ وَتَزِيدُ عَلَى رِضَاهُ، وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً تُرْضِيكَ وَ تَزِيدُ عَلَى رِضَاكَ لَهُ وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً لَا تُرْضِي لَهُ إِلَّا بِهَا

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که خوشنودش سازد و بر خوشنودی اش بیفزاید. و بر او درود فرست، درودی که تو را خوشنود کند و بر خوشنودی ات برای او بیفزاید. و بر او درود فرست، درودی که برای او جز به آن راضی نشوی. ۴۷ و ۵۲

درودهای فزاینده، بر دوستان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَانِهِمْ... الصَّلَوَاتِ الْمُبَارَكَاتِ الرَّائِحَاتِ النَّامِيَاتِ الْعَادِيَاتِ الرَّائِحَاتِ

خداوندا و بر دوستان آنها درودهای مبارک، پاک، فزاینده (در) هر صبح و شام، بفرست.

۶۴/۴۷

افزایش فقر و نیاز بنده، به درگاه خدا

وَ زِدْنِي إِلَيْكَ فَاقَهُ وَ فَقْرًا

و بر فقر و نیازم به درگاهت بیفزا. ۱۱۸/۴۷

افزودن فضل الهی

وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ سَعَهُ مَا عِنْدَكَ

و برایم از فضل و فراخی آنچه نزد توست، بیفزا. ۲۸/۴۸

عدم افزایش ملک خدا، با عذاب بنده

ص : ۱۲۲

لَيْسَ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ، وَلَوْ أَنَّ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ لَسَأَلْتُكَ الصَّبْرَ عَلَيْهِ

عذاب من، چیزی نیست که ذره ای بر پادشاهی تو بیفزاید. و اگر عذاب من چیزی بود که در پادشاهی ات می افزود، هر آینه شکیبایی بر آن را از تو می خواستم. ۶/۵۰

افزودن افزایش

افزون افزایش

افسار مهار

افسوس حسرت

افشا

(توفیق) فاش کردن خیر و نیکی

حَلَّنِي بِحَلِيهِ الصَّالِحِينَ... فِي... إِفْشَاءِ الْعَارِفِ

مرا در آشکار کردن نیکی، به زینت شایستگان بیار. ۱۰/۲۰

افکندن پرت کردن

افکندن خود در:

أ. اختیار خداوند

أَغْنِنَا إِذْ طَرَحْنَا أَنْفُسَنَا بَيْنَ يَدَيْكَ

چون خویش را در پیشگاه تو افکنده ایم،

بی نیازمان گردان. ۵/۱۰

ب. ذره های فساد و تباهی

تَفَحَّمْتُ أَوْدِيَةَ الْهَلَائِكِ، وَ حَلَلْتُ شِعَابَ تَلْفٍ

در وادی های هلاکت رفتم و به ذره های نابودی وارد شدم. ۲/۴۹

ج. محرمات

أَبَيْتُ إِلَّا تَقَحُّمًا لِحُرْمَاتِكَ

من جز وارد شدن در حرام های تو کاری نداشته ام. ۱۴/۴۹

اقامت ماندن

اقتدا پیروی

اقتدا به نشانه های هدایت و رستگاری اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

لَمْ يَخْلَجْهُمْ شَكٌّ فِي قَفْوِ آثَارِهِمْ، وَالْإِثْمِ مِمَّ بِهِدَايَةِ مَنَارِهِمْ

تردید ایشان را از پیروی نشانه های آنها و اقتدا به چراغ هدایت ایشان آشفته نساخت.

۱۱/۴

اقتدا نمودن به روشنایی قرآن

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَقْتَدِي بِتَلْجِ إِسْفَارِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که به درخشش

ص: ۱۲۳

روشنایی آن اقتدا می کنند. ۷/۴۲

اقتدا به امامت ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الْمَوْءُتَّمِينَ بِإِمَامَتِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که اقتداکنندگان به امامت ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

اقدام

اقدام بر تکلف و کار با مشقت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... تَعَاطِي الْكُلْفِ

خداوندا به تو پناه می برم از انجام دادن کار با مشقت. ۱/۸ و ۲

اقدام به اسراف

نَعُوذُ بِكَ مِنْ تَنَاوُلِ الْإِسْرَافِ

پناه می بریم به تو از انجام اسراف. ۷/۸

بیماری و اقدام به توبه

فَمَا أَدْرِي... أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟... أَمْ وَقْتُ الصَّحَّةِ... أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ الَّتِي مَحَضَّتَنِي بِهَا... تَنْبِيهَا لِنَتَاوُلِ التَّوْبَةِ

نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گذاری برای تو سزاوارتر است؟ آیا وقت تندرستی یا وقت بیماری که مرا با آن

نجات دادی تا برای فراگرفتن توبه آگاهی باشد؟ ۴-۲/۱۵

اقدام بنده به بدی، زمان قرار گرفتن بین دعوت خدا و شیطان

وَمَنْ... أَشَدُّ إِقْدَامًا عَلَى الشُّؤْمِ مِنِّي؟ حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ

و چه کسی از من بر اعمال زشت بی باک تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می

پذیرم؟ ۲۳/۱۶

اقدام نکردن جز به ننگه دارنده از کیفر الهی

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا نَتَّعَاطِي إِلَّا الَّذِي يَبْقَى مِنْ عِقَابِكَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا جز آنچه از کیفر تو نگاه دارد، انجام ندهیم. ۷/۴۴ و ۶/۴۴

اقدام به عبادتی شایسته خداوند

فَإِذَا بَلَغْتَاهُ فَأَعِنَّا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ

پس چون ما را به آن رساندی، ما را بر انجام عبادتی که تو شایسته آنی، یاری فرما. ۴۵/۴۶

اقدام به نافرمانی خدا، با علم به تهدید او

فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بَوَعِيدِكَ

پس با علم به تهدیدت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. ۴۷/۶۸

ص : ۱۲۴

عَلَّتْ أَقْدَامَ بِهِ نَوَاهِي وَ گناهان:

أ. غرور

تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيبًا

با غرور، آنچه از آن نهی نموده ای، انجام داده. ۶/۳۱

ب. جرأت در برابر خدا

أَنَا الَّذِي أَقْدَمَ عَلَيْكَ مُجْتَرِّئًا

منم آنکه از روی جرأت، در برابر تو (به گناه) اقدام نمود. ۷۷/۴۷

اقرار اعتراف

اکنون

پارسایی در فراخی (زندگی) کنونی

و تَزُهَّدَهُمْ فِي سَعَةِ الْعَاجِلِ

و در گشادگی دنیا آنان را بی میل نمایی.

۱۶/۴

گردش در زمین، برای رسیدن به سود کنونی دنیا

يَسْرَحُوا فِي أَرْضِهِ، طَلَبًا لِمَا فِيهِ ثِقَلُ الْعَاجِلِ مِنْ دُنْيَاهُمْ

در زمین به تکاپو افتند، برای رسیدن به سود

کنونی از دنیا. ۶/۶

بشارت ایمنی از خشم خدا، (در دنیای) کنونی

وَ اَكْتُبُ لِي اَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ، وَ بَشِّرْنِي بِذَلِكَ فِي الْعَاجِلِ دُونَ الْاٰجِلِ

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس و هم اکنون (دنیا) پیش از آینده (آخرت)، مرا به آن مژده ده.

عطای درخواست بنده، در دنیای کنونی

أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا وَ آجِلِ الْآخِرَةِ

به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، در دنیای کنونی و آخرت آینده ببخش. ۱۲/۲۵

الحاح اصرار

الحاد کفر

عذاب خدا، بر ملحدان و کفار

أَدِرُّ رَحِي نَقِمَتِكَ عَلَى الْمُلْحِدِينَ

آسیاب کيفرت را برای ملحدان به گردش

ص : ۱۲۵

دور گرداندن بندگان از الحاد و کج روی در:

أ. امر خداوند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... جَبَّبْنَا مِنَ الْإِلْحَادِ وَ الشُّكِّ فِي أَمْرِهِ

و سپاس خدای را که ما را از کج روی و شک در امر خود، دور ساخت. ۱۰/۱

ب. توحید

جَبَّبْنَا الْإِلْحَادَ فِي تَوْحِيدِكَ

ما را از کجروی در یگانگی ات دور گردان.

۱۳/۴۴

الطاف لطف

الفت انس و نیز دوستی

القا آموختن

القائات شیطان، به بنده

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّي وَ التَّظَنِّي وَ الْحَسَدِ ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو و خیال بافی و رشک، در دل من می افکند، یاد

بزرگی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

الهام

الهام شکرگزاری، به بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... أَلْهَمْنَا مِنْ شُكْرِهِ

و سپاس خدای را که شکرش را به ما الهام نمود. ۱۰/۱

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى... إِلَهَامِكَ الشُّكْرَ عَلَى الْإِحْسَانِ وَالْإِنْعَامِ

پس سپاس تو را که شکرگزاری بر نیکی کردن و نعمت دادنت را به من الهام کردی. ۲۸/۳۲

تَشْكُرُ مَنْ شَكَرَكَ، وَأَنْتَ أَلْهَمْتَهُ شُكْرَكَ

هر که تو را شکر کرد، قدردانی کنی و حال آنکه شکرگزاری را تو به او الهام کرده ای. ۶/۴۵

الهام نمودن دانش قرآن، به پیامبر صلی الله علیه و آله

وَأَلْهَمْتَهُ عِلْمَ عَجَائِبِهِ مُكَمَّلًا

و علم به شگفتی هایش را به صورت کامل، به او الهام کردی. ۵/۴۲

الهام نمودن شکرگزاری، به ولی خدا

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيِّكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيْهِ، وَأَوْزِعْنَا مِثْلَهُ فِيهِ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما و مانند آن (شکر)

را در نعمت، به ما الهام نما. ۶۱/۴۷

آنچه بندگان از خدا می خواهند که به ایشان الهام نماید:

أ. وسایل دور ساختن شیطان

اللَّهُمَّ... أَلْهِمْنَا مَا نُعِدُّهُ لَهُ

خداوندا آنچه برای (دور ساختن) او باید آماده سازیم، به ما الهام فرما. ۷/۱۷

ب. پرهیزکاری

وَ أَلْهِمْنِي التَّقْوَى

و پرهیزکاری در دلم افکن. ۱۶/۲۰

ج. دانستن آنچه درباره والدین، واجب است

وَ أَلْهِمْنِي عِلْمَ مَا يَجِبُ لَهُمَا عَلَيَّ إِلَهَامًا

و آموختن آنچه را که در حق آنان بر من واجب است، به من الهام کن. ۳/۲۴

د. اطمینان خالص و پاک

أَلْهِمْنَا ثِقَةً خَالِصَةً

اطمینانی خالص در دلمان بینداز.

۲/۲۹

هـ. شناخت (امر) خیر

وَ أَلْهِمْنَا مَعْرِفَةَ الْإِخْتِيَارِ

و معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما.

۲/۳۳

و. فرمانبری نسبت به مشیت الهی

أَلْهَمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أَوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ

گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما. ۵/۳۳

ز. سپاس گزاری از نعمت و عطاى خدا

وَ أَوْزِعْنَا فِيهِ شُكْرَ نِعْمَتِكَ

و در آن (ماه) شکر نعمت را به ما الهام کن. ۷/۴۳

وَ أَوْزِعْنِي أَنْ أَثْنِي بِمَا أَوْلَيْتَنِيهِ

و به من الهام کن که به خاطر آنچه به من داده ای، ثنا (ی تو را) گویم. ۱۱۴/۴۷

ح. شناخت برتری و حرمت ماه رمضان

أَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ وَ إِجْلَالَ حُرْمَتِهِ

شناخت فضیلتش، و بزرگ داشت احترامش را به ما الهام کن. ۶/۴۴

امام پیشوا و نیز ولی

امامت

اقتدا به امامت (ائمه عليهم السلام)

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الْمَوْءُتَمِّينَ بِإِمَامَتِهِمْ

ص : ۱۲۷

خداوندا و بر دوستان آنها که اقتداکنندگان به امامت ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

امانت دار

غصب کردن رتبه امانت داران

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِخُلَفَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ وَ مَوَاضِعِ أَمْنَائِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي اخْتَصَصْتَهُمْ بِهَا قَدْ ابْتَرُوهَا

خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان و برگزیدگان و جایگاه امانت داران است، در درجه والایی که به ایشان اختصاص دادی، (و دشمنان آن را) ربودند. ۹/۴۸

امانت داران الهی:

أ. پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ أَمِينِكَ عَلَيَّ وَحِيكَ

خداوندا بر محمد - امین و حیت - درود فرست. ۳/۲

ب. جبرئیل

جَبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَيَّ وَحِيكَ

جبرئیل امین و حی توست. ۴/۳

ج. فرشتگان

...فَصِّلْ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَيَّ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ مِنْ

دُونِهِمْ مِنْ... أَهْلِ الْأَمَانَةِ عَلَيَّ رِسَالَتِكَ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند و بر رساندن پیام هایت امانت دارند. ۶/۳

...فَصِّلْ عَلَيْهِمْ وَ عَلَيَّ الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيَّ وَحِيكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که بر وحی تو امانت دارند. ۱۰/۳

امت

بی بهره بودن امت های گذشته، از وجود محمد صلی الله علیه و آله

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ دُونَ الْأُمَمِ الْمَاضِيَةِ

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، نه بر امت های گذشته. ۱/۲

شفاعت حضرت محمد صلی الله علیه و آله در حق مؤمنان امتش

وَ عَرَّفَهُ فِي أَهْلِ الطَّاهِرِينَ وَ أُمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلًا مَا وَعَدْتَهُ

و او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش

ص : ۱۲۸

و مؤمنان امتش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

حضرت محمد صلی الله علیه و آله ، پنددهنده به امتش

أَمَرْتَهُ بِالنُّصْحِ لِأُمَّتِهِ فَنَصَحَ لَهَا

او را به نصیحت کردن امتش دستور دادی، پس آنها را نصیحت کرد. ۲۲/۶

پاداش الهی به پیامبران، از جانب امت آنها

اللَّهُمَّ فَضَّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَآلِهِ... وَاجْزِهِ عَنَّا أَفْضَلَ وَ أَكْرَمَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ أَنْبِيَائِكَ عَنْ أُمَّتِهِ

خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست و از طرف ما بهترین و گرامی ترین پاداشی را که به پیامبران از جانب امتش دادی، به او پاداش ده. ۲۳/۶

درخواست اسارت و کشته شدن امت های مشرک

اللَّهُمَّ اغْزُبْ كُلَّ نَاحِيَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَيَّ مَنْ يَازَانِيهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ... حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التُّرَابِ قَتْلًا فِي أَرْضِكَ وَ أَسْرًا...
اللَّهُمَّ وَ اَعْمُمْ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَ الرُّومِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرْكِ

خداوندا مسلمانان هر ناحیه را به جنگ با مشرکانی که در مقابل آند، گسیل دار تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در

زمینت برانند. خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و دیگر امت های مشرک. ۸/۲۷ و ۹

برگزیدن امت محمد صلی الله علیه و آله ، بر همه امت ها

ثُمَّ آتَرْتَنَا بِهِ عَلَيَّ سَائِرِ الْأُمَّمِ

سپس ما را بر بقیه امت ها به وسیله آن (ماه)، برتری دادی. ۲۱/۴۵

امتحان آزمایش

امتناع بازداشتن

امداد یاری

امر فرمان

امن ایمنی

امتیت ایمنی

امید آرزو، اعتماد و نیز انتظار

امید اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، به تجارتی کسادناپذیر

وَمَنْ كَانُوا مُنْطَوِينَ عَلَيَّ مَحَبَّتِهِ، يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ فِي مَوَدَّتِهِ

و آنها که محبت او را در دل پرورانده، در دوستی اش امید به تجارتی بدون کساد داشتند.

۵/۴

ص : ۱۲۹

امید نیکو به خداوند

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ ... صَلَاةً ... تَبَعْتُهُمْ بِهَا عَلَى اعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَاءِ لَكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدی نیکو به خود برانگیزی. ۱۵ و ۱۴ و ۱۳/۴

امید به آمرزش الهی

فَإِنَّكَ ... مَرْجُوٌّ لِلْمَغْفِرَةِ

همانا برای آمرزش، امیدواری به توست.

۱۵/۱۲

امید و اعتماد به خداوند

فَقَصِدْتُكَ، يَا إِلَهِي بِالرَّغْبَةِ، وَ أَوْفَدْتُ عَلَيْكَ رَجَائِي بِالثَّقَةِ بِكَ

پس ای خدای من از روی میل آهنگ تو کرده و با اعتماد به تو امیدم را به سوی تو فرستادم.

۱۸/۱۳

قطع نشدن امید بنده، از خدا

وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِي عَنْكَ

و از خود ناامیدم نکن. ۲۲/۱۳

امیدواری به رحمت الهی

إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي ... رَجَاءً لِرَحْمَتِكَ

تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش

می کنم، چون امیدواری به رحمت تو می باشد.

۲۸/۱۶

قطع امید شیطان، از بنده

اللَّهُمَّ... اقْطَعِ رَجَاءَهُ مِنَّا

خداوندا امیدش را از ما قطع کن. ۹/۱۷.

محرومیت بنده و امید گاه بودن خداوند

أَنْتَ مُتَّجِعِي إِنْ حُرِمْتُ

اگر ناامید گردم، امید من به توست.

۲۰/۲۰

پابرجایی آرزوی بنده و امید به رحمت الهی

اللَّهُمَّ... حَقِّقْ فِي رَجَائِ رَحْمَتِكَ أَمَلِي

خداوندا آرزویی را که در امید به رحمت دارم تحقق بخش. ۲۸/۲۰.

امید به داشتن نعمتی، بهتر از نعمت خلق

وَ ارْزُقْنِي سَيِّئَاتِهِ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت داده ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم. ۱۲/۲۲.

ص : ۱۳۰

شریک نشدن کسی با خدا، در امید بنده

لَا يَشْرُكَكَ أَحَدٌ فِي رَجَائِي

هیچ کس در امید من، با تو شریک نیست.

۹/۲۸

نگذشتن امید امیدواران، از خدا

يَا مَنْ لَا يُجَاوِزُهُ رَجَاءُ الرَّاجِينَ

ای کسی که امید امیدواران، از او نمی گذرد.

۲/۳۱

خدا، سزاوارترین امید گاه بنده

وَ أَنْتَ أَوْلَى مَنْ رَجَاهُ

و تو سزاوارترین کسی هستی که به او امید است. ۲۰/۳۲

عطا نمودن آنچه بنده به آن امید دارد

فَأَعْطِنِي يَا رَبِّ مَا رَجَوْتُ

پس ای پروردگار من، آنچه را امید دارم، به من عطا کن. ۲۰/۳۲

ناامیدی از نجات، استوارتر از امید به رهایی

تَفْعَلْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي... بِمَنْ يَأْسُهُ مِنَ النَّجَاهِ أَوْ كَدُّ مِنْ رَجَائِهِ لِلْخَلَّاصِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ناامیدی اش از نجات، محکم تر از امیدش به

رهایی است. ۱۲/۳۹

توبه نصوح، و امید به زدوده شدن بدی ها

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایتان را از شما بزدايد.

۱۰/۴۵

رمضان، ماه امید

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ ... مَرْجُوٍّ أَلَمْ فِرَاقُهُ

درد بر تو ماه امید که فراقش رنج آور بود.

۲۶/۴۵

ناامید نگشتن اصرارکنندگان به درگاه خدا

و يَا مَنْ لَا يُحَيِّبُ الْمُلِحِّينَ عَلَيْهِ

و ای کسی که اصرارکنندگان خود را ناامید نمی کند. ۴/۴۶

امید به عفو خداوند

فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بَوَعِيدِكَ، رَاجِيًا لِعَفْوِكَ

پس با علم به تهدیدت و امیدواری به بخشایشت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. ۶۸/۴۷

أَتَيْتَكَ أَرْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ الَّذِي عَفَوْتَ بِهِ عَنِ الْخَاطِئِينَ

به درگاه تو آمده ام، در حالی که به بخشایش بزرگت امیدوارم، بخشایشی که با آن از (تقصیر)

ص : ۱۳۱

خطا کاران گذشتی. ۷/۴۸

ناامید نشدن از خدا

وَ شَفَعْتُهُ بِرَجَائِكَ الَّذِي قَلَّ مَا يَخِيبُ عَلَيْهِ رَاجِيكَ

و آن را جفت امید به تو کردم. همان (امیدی) که با وجود آن، امیدوار به تو کمتر ناامید می شود.

۷۳/۴۷

جز به خدا امید نداشتن

فَإِنِّي... لَا أَرْجُو لِأَمْرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ سِوَاكَ

پس به درستی که برای کار آخرت و دنیایم به احدی جز تو امید ندارم. ۴/۴۸

إِلَهِي لَمْ تَفْضَحْنِي بِسِرِّي... فَلَا أَدْعُو سِوَاكَ، وَ لَا أَرْجُو غَيْرَكَ

خدای من، به (ناپاکی) درونم مرا رسوا نکردی. پس جز تو را نمی خوانم و به جز تو امیدوار نیستم. ۱۱/۵۱

روز عید قربان و جمعه، و امید به عفو الهی

فَإِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ كَانَتِ الْيَوْمَ تَهَيَّئِي... رَجَاءَ عَفْوِكَ

پس ای سرور من، امروز مهیا گشته تا به سوی تو آیم. بدین امید که به آمرزش تو نائل شوم.

۵/۴۸

ناامید نکردن امید بنده، در روز قربان و جمعه

لَا تُخَيِّبِ الْيَوْمَ ذَلِكَ مِنْ رَجَائِي

امروز این امید مرا ناامید نکن. ۶/۴۸

به خدا امید داشتن

وَ إِيَّاكَ أَرْجُو

و فقط به تو امیدوارم. ۱۱/۵۲

فَقَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَنْتَ ثِقْتِي وَ رَجَائِي فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا

پس من صبح کردم، در حالی که اعتماد و امیدم در همه کارها تویی. ۸/۵۴

امید به غیر خدا

مَنْ أَصْبَحَ لَهُ ثِقَّةٌ أَوْ رَجَاءٌ غَيْرَكَ

هر کس صبح کرد، در حالی که اعتماد یا امیدش به جز تو بود. ۸/۵۴

امین امانت دار

انابه توبه

انانیت تکبر

انباشته متراکم

انتخاب اختیار

انتظار

خدا، در انتظار بازگشت بندگان

... وَ انْتِظَرُ مَرَّاجَعَتِنَا بِرَأْفَتِهِ حِلْمًا

... و به مهربانی اش از روی بردباری، بازگشت

ص : ۱۳۲

ما را انتظار کشید. ۲۱/۱

اسرافیل، در انتظار فرمان خدا

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ، وَ حُلُولَ الْأَمْرِ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه و رسیدن فرمان توست. ۲/۳

از روی ملاحظت نبودن انتظار خدا

لَمْ تَكُنْ أَنْتُكَ عَجْزًا... وَ لَا أَنْتَظَرُكَ مُدَارَاةً

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است.

۲۲/۴۶

در انتظار ایام (دولت) ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَانِهِمْ... الْمُنتَظِرِينَ أَيَّامَهُمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که منتظران روزهای (دولت) ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

انتظار ستمگر، و فرصت مناسب شکار

وَ كَمْ مِنْ بَاغٍ بَعَانِي بِمَكَائِدِهِ... وَ أَضْبَأُ إِلَى إِضْبَاءِ السَّبْعِ لِطَرِيدَتِهِ أَنْتَظَارًا لِانْتِهَازِ الْفُرْصَةِ لِفَرِيَسَتِهِ

و چه بسیار ستمگری که با نیرنگ هایش به من ستم کرد و همانند در کمین نشستن درنده ای برای شکارش، با چشم به راهی برای غنیمت دانستن وقت مناسبی برای شکار، در کمین من نشست.

۷/۴۹

انتقال جابه جایی

انتقال یابنده بودن همه در صفات، جز خدا

وَ مَنْ سِوَاكَ... مُتَنَقِّلٌ فِي الصِّفَاتِ

و غیر تو، در صفاتش دگرگون می باشد.

یاری الهی، در حرکت و انتقال

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

هیچ حرکت و نیرویی نیست، مگر به یاری خداوند بلندمرتبه بزرگ. ۲۵/۴۶

انتقام کینه

عدم شتاب خداوند، در انتقام گرفتن

...لَمْ يُعَاجِلْنَا بِنِقْمَتِهِ

...در سرکوب ما عجله نمود. ۲۱/۱

وَ اسْتُرْنِي بِسِتْرِكَ كَمَا تَأْتِيَنِي عَنِ الْإِنْتِقَامِ مِنِّي

و مرا با پوشش خود بپوشان، آنگونه که در انتقام از من درنگ فرمودی. ۱۲/۳۱

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ... فِي نِقْمَتِكَ عَجَلَةٌ

دانسته ام که در انتقام تو شتاب، نیست.

۱۵/۴۸

خیر بنده، در انتقام نگرفتن از ستمگر

ص : ۱۳۳

اللَّهُمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْخَيْرُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي وَتَرْكِ الْإِنْتِقَامِ مِمَّنْ ظَلَمَنِي إِلَى يَوْمِ الْفَضْلِ وَ مَجْمَعِ الْخِصْمِ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَيْدِي مَنْكَ بَيْنَهُ صَادِقِهِ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حقم و به کیفر نرسیدن ستمگرم تا روز رستخیر و محل جمع شدن دشمنان می باشد، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده. ۱۴/۱۴

در آمدن به درگاه انتقام الهی، توسط شیطان

... وَ أَخْرَجَنِي إِلَىٰ فِتْنَةٍ نَقَمْتِكَ طَرِيدًا

... و مرا رانده شده، به سوی درگاه انتقامت در آورد. ۱۳/۳۲

علت شتاب نکردن خدا، در انتقام

فَأَمَّا الْعَاصِي أَمْرَكَ وَ الْمَوَاقِعَ نَهْيِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ لِكَيْ يَسْتَبْدِلَ بِحَالِهِ فِي مَعْصِيَتِكَ حَالَ الْإِنَابَةِ إِلَىٰ طَاعَتِكَ

و امّا آنکه امر تو را سرپیچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی، تا حال خود را در نافرمانی ات به حال طاعتت عوض کند.

۱۴/۳۷

عدم توانایی تحمل انتقام الهی

فَإِنَّ قُوَّتِي لَا تَسْتَقِلُّ بِنِقْمَتِكَ

پس به درستی که نیروی من تاب انتقام تو را ندارد. ۵/۳۹

انتقام گرفتن (از دشمنان خدا)، برای خدا

وَ لَا تَتَّخِذْنِي هُزُؤًا لِخَلْقِكَ... وَ لَا مُمْتَهَنًا إِلَّا بِالْإِنْتِقَامِ لَكَ

و مرا سبب خنده آفریدگانت قرار نده و جز برای انتقام گرفتن برای تو، خدمت گزارم نگردان.

۱۲۴/۴۷

نشانه انتقام خدا نگشتن

لَا تَجْعَلْنِي... لِئِقْمَتِكَ نَصَبًا

مرا نشانه انتقام خود نگردان. ۱۶/۴۸

بینایی خدا به ناتوانی بنده، از انتقام گرفتن

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَيَّ... عَجَزِي عَنِ الْإِنْتِقَامِ مِمَّنْ قَصَدَنِي بِمُحَارَبَتِهِ

ای خدای من، پس تو عجزم را از انتقام گرفتن از کسی که قصد جنگ با من نموده، مشاهده کردی.

۵/۴۹

پناهنده شدن به پناهگاه انتقام الهی

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي... عَالِمًا أَنَّهُ... لَا يَفْزَعُ مَنْ لَجَأَ إِلَيَّ

ص : ۱۳۴

مَعْقِلٍ اِنْتِصَارِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که می دانستم هر که به پناهگاه انتقام تو پناهنده شود، هراسی ندارد. ۱۰/۴۹

انتها پایان

انجام دادن اجرا و نیز اقدام

مورد سؤال واقع نشدن خدا، از آنچه انجام می دهد

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ

از آنچه او انجام می دهد، بازخواست نشود و ایشان (آفریدگان) بازخواست شوند. ۷/۱

لَا تُسْأَلُ عَمَّا تَفْعَلُ

تو از آنچه انجام می دهی، بازخواست نخواهی شد. ۱۳/۴۹

خدا، انجام دهنده آنچه بخوهد

إِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ

همانا تو آنچه می خواهی انجام می دهی.

۳۴/۱۶

إِنَّكَ... الْفَعَالُ لِمَا تُرِيدُ

به درستی که تو انجام دهنده هر چه بخواهی می باشی. ۱۸/۲۷

إِنَّكَ فَعَالٌ لِمَا تُرِيدُ

به درستی که تو هر آنچه را که بخواهی، به جا می آوری. ۱۹/۴۴

انجام خدمت گزارِ والدین

وَلَا أَنَا بِقَاضٍ وَظِيفَهُ خِدْمَتِهِمَا

و من وظیفه خدمت گزارِ ایشان را انجام نداده ام. ۱۱/۲۴

انحراف کجی

انداختن افکندن

اندازه تقدیر

اندازه گیری

شناساندن اندازه آب ها، به فرشتگان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَرَفْتُهُمْ مَثَاقِيلَ الْمِيَاهِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگانت و بر گروه های فرشتگانی که وزن آب ها را به آنان شناسانده

ای. ۱۶ و ۱۱ و ۳/۱۰

به اندازه ذره ای به پادشاهی خدا نیفزودن عذاب بنده

وَ لَيْسَ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

و عذاب من، چیزی نیست که ذره ای بر پادشاهی تو بیفزاید. ۶/۵۰

ص : ۱۳۵

اندام بدن

استوار گرداندن اندام کردارها، در بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَثْبَتَ فِينَا جَوَارِحَ الْأَعْمَالِ

و سپاس خدای را که اعضای (کار و) کردارها را در ما ثابت ساخت. ۲۰/۱

فروبردن اندام های بندگان، در معصیت خدا

لَا تَجْعَلْ لِشَيْءٍ مِنْ جَوَارِحِنَا نُفُوزًا فِي مَعْصِيَتِكَ

اعضای ما را در نافرمانی ات نفوذناپذیر کن.

۶/۹

حرکت اندام، در مسیر جلب پاداش الهی

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا، وَ حَرَكَاتِ أَعْضَائِنَا وَ لَمَحَاتِ أَعْيُنِنَا، وَ لَهَجَاتِ أَلْسِنَتِنَا فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ

و رازهای دل هایمان و جنبش های اعضایمان و نگاه های زیرچشمی دیدگانمان و سخنان زبان هایمان را در آنچه باعث

پاداش تو شود قرار ده. ۷/۹

اندام ها در مسیر طاعت خداوند

وَ اشْغَلْ... جَوَارِحَنَا بِطَاعَتِكَ عَنْ كُلِّ طَاعَةٍ

و اعضای ما را به اطاعت خود از هر اطاعتی مشغول ساز. ۱/۱۱

رنج نبردن اندام، در ثبت برخی اعمال

پاکیزه

فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكِيِّ الْأَعْمَالِ، مَا لَا قَلْبٌ فَكَّرَ فِيهِ... وَ لَا جَارِحَةٌ تَكَلَّفَتْهُ

در بین آن بیماری نویسنندگان اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که نه دلی در آن اندیشیده و نه اندامی آن را

با مشقت انجام داده. ۵/۱۵

لرزش اندام بنده از شکوه خداوند

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي... انْتِقَاصَ جَوَارِحِي مِنْ هَيْبَتِكَ

ای خدای من، ناتوانی اندامم را از هیبت خود می بینی. ۱۹/۱۶

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ... اضْطِرَابَ أَرْكَانِي مِنْ هَيْبَتِكَ

خداوندا، پس به لرزش اندامم از شکوهت، رحم فرما. ۲۳/۳۱

سنگین نگرداندن اندام بنده

وَ وَفَّقْنِي لِلنُّفُودِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى... لَا تَثْقُلَ أَرْكَانِي عَنِ الْحُفُوفِ فِيمَا أَلْهَمْتَنِيهِ

و مرا برای انجام به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. تا اعضایم از انجام آنچه آن را به من الهام فرموده ای، سنگین

نشود. ۳/۲۴

سالم داشتن اندام فرزندان

عَافِهِمْ فِي أَنْفُسِهِمْ وَ فِي جَوَارِحِهِمْ

آنان را در جان و اعضا تندرستی ده. ۲/۲۵

ص : ۱۳۶

سست نمودن اندام دشمن، از جنگ

أَوْهِنُ أَرْكَانَهُمْ عَنْ مُنَازَلَةِ الرَّجَالِ

اندامشان را از جنگیدن با مردان سست گردان. ۱۱/۲۷

سالم ماندن اندام، از کیفر الهی

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَيَّ حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاہت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند. ۲۲/۳۱

ثابت نمودن اندام، در تن بنده

أُثْبِتُ فِي الْجَوَارِحِ كَمَا نَعْتُ فِي كِتَابِكَ...

در من اندام ها را پابرجا کردی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. ۲۳/۳۲

عامل بازدارنده اندام، از ارتکاب گناه

اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِيَجْوَِرِحَنَا عَنِ الْإِثَامِ زَاجِرًا

قرآن را مانع برای اندام های ما از انجام گناهان، قرار ده. ۱۰/۴۲

روزه و بازداشتن اندام از گناهان

أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنِ مَعَاصِيكَ، وَ اسْتِعْمَالِهَا فِيهِ بِمَا يُرْضِيكَ

ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان

و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. ۶/۴۴

از هم پاشیدن اندام

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي... حَالِي إِذَا... تَفَرَّقَتْ أَعْضَائِي

مولای من! بر حال من، هنگامی که اعضایم گسسته شود، رحم کن. ۶/۵۳

اندرز پند

فزونی بخشیدن امت مسلمانان، بر کسانی که اندک اند

وَ كَثَرْنَا بِمَنْهُ عَلَى مَنْ قَلَّ

و ما را با احسان خود، بر کسانی که اندک بودند، فزونی بخشید. ۲/۲

اندک بودن درخواست بسیار بنده، نزد خدا

وَ عَلِمْتُ أَنَّ كَثِيرَ مَا أَسْأَلُكَ يَسِيرٌ فِي وَجْدِكَ

و دانستم هر چه از تو زیاد درخواست کنم نزد (دارایی) تو اندک است. ۱۹/۱۳

اندک بودن هر ناپسندی، در برابر خشم خدا

فَكَلَّ مَكْرُوهٍ جَلَلٌ دُونَ سَخَطِكَ

پس هر ناپسندی در مقابل خشم تو اندک است. ۹/۱۴

اندک نبودن آنچه پایانش همیشگی است

وَ غَيْرُ قَلِيلٍ مَا عَاقَبْتُهُ الْبَقَاءُ

و آنچه فرجامش بقاست، کم نیست. ۳/۱۸

کم و ناگوار بودن بخشش خویشان

إِنْ أَلْجَأْتَنِي إِلَى قَرَابَتِي حَرْمُونِي، وَإِنْ أَعْطُوا قَلِيلًا نَكِدًا

اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محروم کنند و اگر عطا کنند، اندک و ناگوار عطا کرده اند.

۳/۲۲

اندک دانستن نیکوکاری خود، درباره والدین

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيَّ وَ بَرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ... حَتَّى... أَسْتَقِيلَ بَرِّي بِهِمَا وَ إِنْ كَثُرَ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خواب آلوده، خوش تر قرار ده. تا نیکی خود را درباره

ایشان - اگرچه بسیار باشد - اندک بدانم. ۵/۲۴

بسیار شمردن نیکویی اندک والدین

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيَّ وَ بَرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ

رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ... حَتَّى... أَسْتَكْتِرَ بَرَّهُمَا بِي وَ إِنْ قَلَّ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خواب آلوده، خوش تر قرار ده. تا نیکی ایشان را درباره

خود - اگرچه اندک باشد - بسیار شمارم. ۵/۲۴

اندک نمایی دشمن، در چشم مجاهد

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلَّلَهُمْ فِي عَيْنِهِ

پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما. ۱۵/۲۷

اندکی طاعت بنده، از خدا

قَلَّ عِنْدِي مَا أَعْتَدُ بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ

طاعتی که به شمار آورم، نزد من کم است.

۱۰/۳۲

خدا، پاداش دهنده سپاس اندک

إِنَّكَ... الْقَابِلُ يَسِيرَ الْحَمْدِ، الشَّاكِرُ قَلِيلَ الشُّكْرِ

همانا تو قبول کننده سپاس اندک، (و) پاداش دهنده شکر کم، هستی. ۷/۳۶

پاداش خداوند، به طاعت کم

و تَثِيبُ عَلَيَّ قَلِيلٍ مَا تُطَاعُ فِيهِ

و بر اندک طاعتی که از تو شود، پاداش می دهی. ۶/۳۷

جزای خداوند، به عمل اندک

ص : ۱۳۸

تَشْكُرُ يَسِيرَ مَا شَكَرْتَهُ

اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی.

۶/۳۷

يَا مَنْ... يَشْكُرُ يَسِيرَ مَا يُعْمَلُ لَهُ

ای کسی که اندک عملی را که برای او انجام می شود، سپاس می دارد. ۶/۴۶

يَا مَنْ يَشْكُرُ عَلَى الْقَلِيلِ وَيُجَازِي بِالْجَلِيلِ

ای کسی که (عمل) کم را سپاس می گذارد و پاداش بزرگ می دهد. ۷/۴۶

خوشنودی خدا، به کمتر از استحقاقش

فَجَمِيعُ مَا أَخْرَجَتْ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ... تَرَكَ مِنْ حَقِّكَ، وَرَضِيَ بِدُونِ وَاجِبِكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای، ترک کردن حق خود و راضی شدن به کمتر از شایستگی خودت بوده

است. ۱۵/۳۷

اندکی نیکی های بنده، در بین بدی هایش

تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَا أَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلَّةِ حَسَنَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک است.

۱۲/۳۹

ادای اندکی (از عبادات)، در ماه رمضان

وَ أَدَّيْنَا فِيهِ قَلِيلًا مِنْ كَثِيرٍ

و در آن اندکی از بسیار را انجام دادیم.

۴۴/۴۵

احسان فراوان خداوند و شکر اندک بنده

إِحْسَانُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُشْكَرَ عَلَيَّ أَقَلَّهُ

احسان تو افزون تر از آنست که بر کمترین آن شکر توان کرد. ۲۳ و ۴۶/۲۲

کمترین کمتران بودن بنده، پس از اعتراف

وَ أَنَا بَعْدُ أَقَلُّ الْأَقَلِّينَ

و من بعد از این، کمترین کمترانم. ۴۷/۷۵

اندک بودن قدر و منزلت بنده

فَارْحَمْنِي اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَمْرٌ حَقِيرٌ، وَ خَطِرِي يَسِيرٌ

پس خداوندا، بر من رحم کن. زیرا من فردی حقیرم، و منزلتم اندک است. ۵۰/۶

اندک شمردن کردار خود

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبِحُ وَ أُمْسِي مُسْتَقِيلاً لِعَمَلِي

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که عملم را اندک می بینم.

۷/۵۲

اندک بودن اندیشه بنده

ص : ۱۳۹

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ... فِكْرُهُ قَلِيلٌ لِمَا هُوَ صَائِرٌ إِلَيْهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که اندیشه اش برای آنچه به سوی آن بازمی گردد، اندک است. ۸/۵۲

اندوخته ذخیره

اندوه

آسان نمودن اندوه جان کندن

و تَهَوَّنَ عَلَيْهِمْ كُلَّ كَرْبٍ يُحِلُّ بِهِمْ يَوْمَ خُرُوجِ الْأَنْفُسِ مِنْ أَبْدَانِهَا

و در آن روز که جان ها از تن بیرون رود، هر اندوهی را بر ایشان آسان گردانی. ۱۷/۴

و هَوَّنَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا كَرْبَ السِّيَاقِ

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، دشواری جان کندن را بر ما آسان گردان. ۱۳/۴۲

شکست دادن تسلط غم و اندوه

وَ اكْسِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ

و به توانایی ات سلطه غم و اندوه را بر من بشکن. ۸/۷

غم و اندوه، بازدارنده عمل به واجبات و مستحبات

وَ لَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِـمَامِ عَنْ تَعَاهُدِ فُرُوضِكَ، وَ اسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ

و مرا به سبب غم و اندوه از رعایت واجبات و انجام سنت خود بازمدار. ۹/۷

توانایی خداوند، بر دفع اندوه بنده

وَ امْتَلَأْتُ بِحَمَلٍ مَا حَدَّثَ عَلَيَّ هَمًّا، وَ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى كَشْفِ مَا مُنِيتُ بِهِ

و از آنچه برآیم رخ داده از غم و اندوه پر گشته ام و تو بر دفع آنچه به آن گرفتار شده ام توانایی. ۱۰/۷

رهایی یافتن از اندوه

وَاجْعَلْ... خَلَّاصِي مِنْ كَرْبِي إِلَى رَوْحِكَ

و رهایی از اندوهم را به بخشایشت قرار ده.

۶/۱۵

خدا، شادی هر اندوهگین

وَ يَا فَرَجَ كُلِّ مُكْرُوبٍ كَتِيبٍ

و ای گشایش دهنده هر دلتنگ اندوهگین.

۴/۱۶

خدا، یاور بنده اندوهگین

اللَّهُمَّ أَنْتَ عُدَّتِي إِنْ خَزِنْتُ

خداوندا اگر اندوهگین شوم، مایه دلخوشی ام تویی. ۲۰/۲۰

ص : ۱۴۰

غم های سخت بنده و فریادرسی خداوند

وَ بِكَ اسْتِغَاثِي إِنَّ كَرِهُتُ

و اگر اندوه مرا فراگیرد، از تو فریادرسی خواهم. ۲۰/۲۰

اندوهگین نشدن بنده، از منع الهی

وَ اجْعَلْ ثَنَائِي عَلَيْكَ... حَتَّى... لَا أَخْزَنَ عَلَيَّ مَا مَنَعْتَنِي فِيهَا

و ستایش مرا ویژه خودت قرار ده. تا به آنچه مرا از آن بازداشته ای، غمگین نگردم. ۹/۲۱

روزی بنده نمودنِ اندوه کیفر

وَ ارْزُقْنِي خَوْفَ غَمِّ الْوَعِيدِ

و ترسِ اندوهِ وعده ها(ی عذاب) را روزی ام فرما. ۹/۲۲

رهاندن مجاهد، از غم تنهایی

وَ أَجْرُهُ مِنْ غَمِّ الْوَحْشَةِ

و او را از اندوه تنهایی حفظ کن. ۱۳/۲۷

پاداش اندوهگینی مسلمان، از گرد آمدن مشرکان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ... أَخْزَنَهُ تَحْزُبُ أَهْلِ الشُّرْكِ عَلَيْهِمْ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که اجتماع مشرکان بر ضدّ ایشان، اندوهگینش نمود، پس نام او را در

عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

پناه بردن به خدا، از اندوه قرض

وَ أَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ هَمِّ الدَّيْنِ وَ فِكْرِهِ

و به تو پناه می برم - ای پروردگرم - از اندوه و اندیشه وام. ۲/۳۰

نجات از اندوه، در روز رستاخیز

وَنَجِّنَا بِهِ مِنْ كُلِّ كَرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ...

و ما را به وسیله آن (قرآن)، در روز رستاخیز از هر اندوهی نجات ده. ۱۵/۴۲

اندوهناک شدن روزه داران، از رفتن ماه رمضان

فَنَحْنُ مُودُّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ... عَمْنَا وَ أَوْحَشْنَا أَنْصِرَافُهُ عَنَا

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که رفتنش از (میان) ما، اندوهگین و بیمناکمان می سازد. ۲۳/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ... مَحْزُونٍ عَلَيْهِ قَبْلَ فَوْتِهِ

درود بر تو که پیش از از دست رفتنش، بر آن اندوه خوردند. ۳۸/۴۵

پناه بردن به خدا، از اندوه عقاب

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ... حَتَّى نَجِدَ... كَأَبَةِ مَا نَسْتَجِيرُكَ مِنْهُ

ص : ۱۴۱

خداوندا ترسِ کیفرِ هشدار داده شده را روزی ما گردان. تا اندوه آنچه از آن به تو پناه می بریم، دریابیم. ۵۳/۴۵

اندوهگین نمیراندن بنده

وَلَا تُهْلِكْنِي يَا إِلَهِي غَمًّا حَتَّى تَسْتَجِيبَ لِي

و ای خدای من، مرا اندوهگین نمیران، تا اینکه اجابتم کنی. ۱۴/۴۸

خدا، دورکننده غم و اندوه

وَنَفْسِي

و اندوهم را برطرف کن. ۱۶/۴۸

و أَفْرِجْ هَمِّي، وَ اكْشِفْ غَمِّي

و اندوه مرا برطرف کن و غمم را بزدا.

۱/۵۴

غَضَبُهُ وَ اندوه، گلوگیر حسود

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ شَرِقَ بِي بِغَضَبِهِ

و چه بسیار حسودی که به خاطر من اندوهش گلوگیر او شد. ۹/۴۹

خداوند، بردارنده پرده های اندوه

وَ كَمْ مِنْ... غَوَاشِي كُزَّبَاتٍ كَشَفْتَهَا

و چه بسیار پرده های اندوه که برداشتی.

۱۱/۴۹

شکوه نمودن به خدا، از بسیاری اندوه ها

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي... كَثْرَةَ هُمُومِي

ای خدای من، از بسیاری اندوه هایم، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

ناتوانی اندیشه ها، از توصیف خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الَّذِي... عَجَزْتُ عَنْ نَعْتِهِ أَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ

سپاس خدای را، همان که پندارهای وصف کنندگان از وصفش عاجز است. ۱/۱ و ۲/۱

نیندیشیدن درباره اعمال پاکیزه ثبت شده، هنگام بیماری

و فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ، مَا لَا قَلْبٌ فَكَّرَ فِيهِ

و در بین آن بیماری نویسنده اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که دلی در آن نیندیشیده. ۵/۱۵

تفکر در قدرت الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي... تَفَكُّرًا فِي قُدْرَتِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان در دل من می افکند، اندیشه در قدرتت را قرار ده. ۱۳/۲۰

اندیشه در مالی فتنه انگیز

وَ امْحُ عَنْ قُلُوبِهِمْ حَطَرَاتِ الْمَالِ الْفَتُونِ

و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن. ۴/۲۷

وام و پراکندگی فکر بنده

وَ هَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ... يَتَشَعَّبُ لَهُ فِكْرِي

و مرا معاف دار، از وامی که فکرم برای آن پریشان گردد. ۱/۳۰

اندیشه قرض

وَ اَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ هَمِّ الدَّيْنِ وَ فِكْرِهِ

و به تو پناه می برم - ای پروردگارم - از اندوه و اندیشه وام. ۲/۳۰

اندیشیدن در مخالفت با پروردگار

وَ فَكَّرَ فِيمَا خَالَفَ بِهِ رَبَّهُ

و در آنچه با آن پروردگارش را مخالفت کرده، اندیشید. ۷/۳۱

توبه از اندیشه بد

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ إِرَادَتَكَ، أَوْ زَالَ عَنْ مَحَبَّتِكَ مِنْ خَطَرَاتِ قَلْبِي، وَ لَحَظَاتِ عَيْنِي

خداوندا و همانا من از هر چه مخالف خواسته تو یا دور از دوستی توست؛ از اندیشه های دلم و نگاه های چشمم، به درگاهت

توبه می کنم. ۲۲/۳۱

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... مِنْ كُلِّ... خَاطِرٍ شَرٍّ أَضْمَرْنَاهُ

خداوندا ما از هر اندیشه بدی که در دل داشته ایم، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

اندیشه در کبریایی خداوند

وَ حَارَتْ فِي كِبْرِيَاكَ لَطَائِفُ الْأَوْهَامِ

و تصوّرهای دقیق در بزرگواری ات سرگردان گشته. ۷/۳۲

آراسته شدن خطا، با اندیشه بد

وَ سَوَّلَ لِي الْخَطَاءَ حَاطِرُ الشُّوءِ فَفَرَّطْتُ

و اندیشه بد خطا را برای من آراسته، پس (از فرمان تو) کوتاهی نمودم. ۱۶/۳۲

قرآن، حافظ بندگان از خطور اندیشه های وسوسه انگیز

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا... مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ وَ خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ حَارِسًا

قرآن را نگهبان ما، از وسوسه های شیطان و از اندیشه های بد، قرار ده. ۱۰/۴۲

وَ اخْبُجِبْ بِهِ خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ عَنْ صِحِّهِ ضَمَائِرِنَا

و با آن خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار. ۱۱/۴۲

راهنمایی خداوند، و رسیدن اندیشه ها به

ص : ۱۴۳

وَ أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ... عَلَى مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ... لَمْ تَلْحَقْهُ أَوْهَامُهُمْ

و تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود، راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشاندی، اندیشه هایشان به آن نمی رسید.

۱۴/۴۵

درماندن اندیشه ها، از ادراک ذات خدا

أَنْتَ الَّذِي قَصَّرْتَ الْأَوْهَامَ عَنْ ذَاتِيكَ

تویی آنکه اندیشه ها از حقیقت ذات تو قاصرند. ۱۸/۴۷

کمین گرفتن دشمن، و تفکر نمودن بنده درباره آن

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى... وَخَدَتِي فِي كَثِيرٍ عَدَدٍ مِنْ نَاوَانِي، وَ أَرَصَدَ لِي بِالْبَلَاءِ فِيمَا لَمْ أُعْمَلْ فِيهِ فِكْرِي

ای خدای من، پس تو تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده و برای گرفتار ساختنم در آنچه درباره آن نیندیشیده ام، در کمین نشسته، مشاهده کردی.

۵/۴۹

اندیشیدن ستمگر و دام او

وَ رَدَدْتُهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ، فَأَنْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبِّ جِبَالَتِهِ الَّتِي كَانَ يُقَدِّرُ أَنْ يَرَانِي فِيهَا

و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی، تا پس از آن همه گردن کشی، با خواری در بند دامی که در نظر داشت مرا در آن ببیند، در آمد. ۸/۴۹

اندیشه اندک بنده، نسبت به آخرت

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَ أَلْ مَنْ... فِكْرُهُ قَلِيلٌ لِمَا هُوَ صَائِرٌ إِلَيْهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که اندیشه اش برای آنچه به سوی آن بازمی گردد، اندک

است. ۸/۵۲

انذار

بیم داشتن از انذار الهی

اجْعَلْ... حَذْرِي مِنْ إِعْذَارِكَ وَإِنْذَارِكَ

بیم مرا از مهلت دادن ها و ترساندنیهایت، قرار ده. ۱۲۲/۴۷

انزوا تنهایی

أنس

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، از محل انشش

وَ هَاجَرَ إِلَى... مَحَلِّ النَّأْيِ عَنْ... مَا نَسِ نَفْسِهِ

و از جای انس گرفتنش، به محل دور هجرت نمود. ۱۶/۲

ص : ۱۴۴

انس گرفتن مرزداران اسلام، با یکدیگر

وَ أَلْفَ جَمْعَهُمْ

و جمعشان را الفت ده. ۲/۲۷

انس گرفتن با:

أ. خداوند

يَا أُنْسُ كُلُّ مُسْتَوْحِشٍ غَرِيبٍ

ای آرام دل هر وحشت زده دور از وطن.

۴/۱۶

وَ هَبْ لِي الْأُنْسَ بِكَ

و انس با خودت را به من ببخش.

۱۱/۲۱

...بَلْ اجْعَلْ سَكُونَ قَلْبِي وَ أُنْسَ نَفْسِي وَ اسْتَعْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ

...بلکه آرامش دلم و انس جانم و بی نیازی ام و کفایتم را به خود قرار ده.

۱۲/۲۱

وَ اعْمُرْ لَيْلِي بِإِقْطَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ... وَ تَجَرُّدِي بِسُكُونِي إِلَيْكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و کوشش کردنم برای خو گرفتن با تو، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

ب. دوستان خدا و پیروان او

هَبْ لِي الْأُنْسَ بِكَ وَ بِأَوْلِيَائِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ

انس با خودت و دوستانت و فرمانبرانت را به من ببخش. ۱۱/۲۱

ج. نیکان خلق

...بَلْ اجْعَلْ سَكُونَ قَلْبِي وَ اُنْسَ نَفْسِي وَ اسْتَعْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ وَ بِخِيَارِ خَلْقِكَ

...بلکه آرامش دلم و انس جانم و بی نیازی ام و کفایتم را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده. ۱۲/۲۱

د. مرگ

وَ اَنْسَنَا بِهِ قَادِمًا

و ما را به آن تازه وارد (مرگ)، انس ده.

۴/۴۰

ه. قرآن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. ۱۰/۴۲

و. رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ اَلَيْفِ اَنْسٍ مُقْبِلًا فَسَّرَ

درود بر تو همدمی که چون روی آورد، دل ها را آرام نمود و شادمان ساخت. ۲۷/۴۵

انسان

پناه بردن به خدا، از شرّ هر جنّ و انس

ص: ۱۴۵

وَ أَعِدُّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لِرَسُولِكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ حَزْبًا مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ

و من و فرزندانم را از شرّ هر جنّ و انس که برای پیامبرت و خاندان او جنگی به پا نمودند، پناه ده. ۶/۲۳

درود جنّ و انس، بر محمّد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً... تَشْتَمِلُ عَلَيَّ صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جِنِّكَ وَ إِنْسِكَ وَ أَهْلِ إِجَابَتِكَ

پروردگار من، بر محمّد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای بندگانت از جن و انس و اجابت کنندگان دعوتت را شامل شود.

۵۴/۴۷

انسائیت

حدود انسائیت و مرز حیوانیت

وَ لَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى حَدِّ الْبَهِيمِيَّةِ

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسائیت خارج شده، به مرز حیوانیت رومی آوردند. ۹/۱

انصاف عدل

انفاق

اثر و نتیجه انفاق

وَ أَصَبَ بِي سَبِيلَ الْهُدَايَةِ لِلْبِرِّ فِيمَا أُنْفِقُ مِنْهُ

و مرا در آنچه از آن دارایی انفاق می کنم، به راه رستگاری برسان. ۲۳/۲۰

انفاق در راه های خیر

وَ وَجَّهَ فِي أَبْوَابِ الْبِرِّ إِتْفَاقِي

و انفاق نمودم را در مسیرهای خیر قرار ده.

۳/۳۰

انفاق کنندگان اموال، در راه خدا

وَقُلْتُ: مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أُنْبِتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

و فرمودی: «داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.» ۱۳/۴۵

انقضا گذشته

انقطاع بریدن

انقیاد فرمانبری

انکار

ائمه علیهم السلام ، گواه بر منکران (دین)

ص : ۱۴۶

جَعَلْنَا شُهَدَاءَ عَلَىٰ مَنْ جَحَدَ

ما را بر کسانی که انکار کرده اند، شاهد گرداند.

۲/۲

نزدیکان محمد صلی الله علیه و آله و انکار خداوند

و أَفْصَى الْأَذْنَيْنِ عَلَىٰ جُحُودِهِمْ

و نزدیکان را بر اثر انکارشان، دور نمود.

۹/۲

انکار کردار شیطان

اللَّهُمَّ وَ أَشْرِبْ قُلُوبَنَا إِنْكَارَ عَمَلِهِ

خداوندا و دل های ما را از انکار او سیراب ساز. ۸/۱۷

منکر احسان الهی

فَقَصَّرَ عَمَّا أَمَرَتْ بِهِ تَفَرِيطًا... كَالْمُنْكَرِ فَضَلَ إِحْسَانِكَ إِلَيْهِ...

پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده. مانند انکارکننده بسیاری فضل تو به خودش.

۶/۳۱ و ۷

کیفر بنده و انکار نکردن عدل الهی

لَا يُنْكِرُ يَا إِلَهِي عَدْلَكَ إِنْ عَاقَبْتَهُ

ای خدای من، اگر او را عقوبت دهی، عدل تو را انکار نمی کند. ۱۰/۳۱

بنده و عدم انکار شایستگی کیفر الهی

إِنَّكَ إِنْ تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي تَفَعَّلَهُ بِمَنْ لَا يَجْحَدُ اسْتِحْقَاقَ عُقُوبَتِكَ

ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که شایستگی عقوبت تو را انکار نمی

اَوَّل

اَوَّلُ بُوْدن خِداوَنَد

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ اَلْاَوَّلِ بَلَا اَوَّلٍ كَانَ قَبْلَهُ

سپاس خدای را، اوّلی که پیش از او اوّلی نبوده است. ۱/۱

عَزَّ سُلْطَانُكَ عِزًّا لَا حَدَّ لَهُ بِاَوْلِيَّتِهِ

فرمانروایی تو، چنان با عزّت است، که حدّی برای اوّلش نیست. ۴/۳۲

كَذَلِكَ اَنْتَ اللّٰهُ اَلْاَوَّلُ فِيْ اَوْلِيَّتِكَ

چنین است که تو خدایی هستی که در اوّلیت خود اوّلی. ۸/۳۲

وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ، اَلْاَوَّلُ قَبْلَ كُلِّ اَحَدٍ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. نخستین پیش از هر کس. ۹/۴۷

اوّلین درخواست کننده از خدا

فَمَا اَنَا بِاَوَّلٍ رَّاغِبٍ رَّاغِبٍ اِلَيْكَ فَاَعْطَيْتُهُ وَ هُوَ يَسْتَحِقُّ الْمَنْعَ

ص : ۱۴۷

پس من اولین روآورنده نیستم که به تو روآورده و به او بخشش کردی، با اینکه سزاوار منع است. ۲۰/۱۳

آتش، جزای اولین معصیت

وَإِنْ كُنْتَ تَغْفِرُ لِي حِينَ أَسْتَوْجِبُ مَغْفِرَتَكَ... فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرُ وَاجِبٍ لِي بِأَسْتَحْقَاقٍ... إِذْ كَانَ جَزَائِي مِنْكَ فِي أَوَّلِ مَا عَصَيْتُكَ
النَّارَ

و اگر مرا بیامرزی هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست. زیرا کیفر من در نخستین گناهی که کردم، آتش بود. ۳۱/۱۶

اولین توبه کننده

وَإِنْ يَكُنِ التَّرْكَ لِمَعْصِيَتِكَ إِنْابَهُ فَأَنَا أَوَّلُ الْمُنِيبِينَ

و اگر ترک معصیت تو، بازگشت است، پس من نخستین بازگشت کننده ام. ۲۸/۳۱

سزاواری همه کیفرها، با اولین معصیت

وَلَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِعُصْيَانِكَ كُلِّ مَا أَعَدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ

و حال آنکه او در آغاز که همت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت های تو را که برای همه آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می شد.

۱۴/۳۷

درخواست دوام (نعمت) اول

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُشْتَدُّ بِهِ الْأَوَّلُ

سپاس برای توست. سپاسی که دوام اولین، به وسیله آن درخواست گردد. ۳۸ و ۳۶/۴۷

درودی با آغازی بی حد، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ صَلَاةً لَا أَمَدَ فِي أَوْلِيهَا

پروردگار من، بر او و بر آنها درود فرست، درودی که مرزی در اولش نباشد. ۵۸/۴۷

جفت کردن اوایل نعمت های الهی، با اواخر آنها

وَاشْفَعْ لِي أَوَّيْلَ مَنِّكَ بِأَوَّخِرِهَا

و برای من اولین نعمت هایت را، با آخرین آن توأم ساز. ۱۲۱/۴۷

اولی الارحام خویشان

اولی الامر پیشوا

اهانت

تغییر معاشرتِ اهانت آمیز، به معاشرتِ نیک

أَبْدِلْنِي... مِنْ رَدِّ الْمَلَابِسِينَ كَرَمَ الْعِشْرَةِ

درباره من اهانت معاشران را به معاشرتِ نیک مبدل فرما. ۷/۲۰

ص : ۱۴۸

اهتمام کوشش

مورد اهتمام خدا قرار گرفتن

و بَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنِيَتْ بِهِ

و مرا به درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای. ۱۰۵/۴۷

اهل خویشان

اهل بیت علیهم السلام

درود خداوند، بر محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

خداوندا بر محمد و بر خانواده پاک و پاکیزه او درود فرست. ۱۵/۱۷

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ

خداوندا بر محمد و بر خاندان پاکش درود فرست. ۱/۲۴

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ ثِقَةً مَنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ، وَ لَا شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ إِلَّا شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ سَلَامُكَ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم و شفاعت آفریده ای که به او امید بسته باشم به درگاه تو

نیامده ام، جز شفاعت محمد و خانواده او - که درود تو بر او و بر ایشان باد - ۶/۴۸.

برپایی جنگ علیه پیامبر صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

وَ أَعِدَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لِرَسُولِكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ حَرْبًا مِنَ الْجِنَّ وَ الْإِنْسِ

و من و فرزندانم را از شر هر جن و انس که برای پیامبرت و خاندان او جنگی به پا نمودند، پناه ده. ۶/۲۳

درود خداوند، بر پاکیزه تران اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله

رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ...

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست. ۵۶/۴۷

امید به شفاعت محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ تَقَةً مِّنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ، وَلَا شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ إِلَّا شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ وَأَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَعَلَيْهِمْ سَلَامُكَ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم و شفاعت آفریده ای که به او امید بسته باشم به درگاه تو نیامده ام، جز شفاعت محمد و خانواده او - که

ص : ۱۴۹

ایجاد اختراع

ایستادن قیام

در ملک خدا بودن هر ایستاده ای

وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ... مُقِيمُهُ وَ شَاخِصُهُ

و صبح کردند همه چیز از ثابت و رونده و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

ایستادن به درگاه خدا

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي وَاقِفٌ بِيَابِ عِزِّكَ وَ قُوفَ الْمُشْتَسَلِمِ الدَّلِيلِ

پس ای خدای من، به درگاه عزت تو همچون فرمانبری خوار، ایستاده ام. ۴/۱۲

...فَقَامَ إِلَيْكَ بِقَلْبٍ طَاهِرٍ نَقِيٍّ

...پس با دلی پاک و پاکیزه به سوی تو برخاسته. ۸/۱۲

إِلَهِي... لَا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ وَ قَدْ انْتَصَبْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ

خدای من در حالی که در پیشگاه تو ایستاده ام دست رد بر پیشانی ام نزن. ۱۷/۱۶

ایستادن بنده، بین دعوت خدا و شیطان

وَ مَنْ... أَشَدُّ إِقْدَامًا عَلَى الشُّوءِ مِنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ

دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةِ الشَّيْطَانِ...

و چه کسی از من بر اعمال زشت بی باک تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم؟ ۲۳/۱۶

ایستادن در برابر خدا، تا ورم کردن پاها

يَا إِلَهِي لَوْ... قُمْتُ لَكَ حَتَّى تَنْشُرَ قَدَمَيَّ... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر در برابر تو بایستم تا پاهایم ورم کند، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

ایستادن در برابر خدا، با زاری

فَمَثَلٌ بَيْنَ يَدَيْكَ مُتَضَرِّعًا

پس زاری کنان در پیشگاهت ایستاده است.

۹/۳۱

به پا ایستادن بنده، با امید به خدا و ترس از او

فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ... وَاقْفًا بَيْنَ الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ

پس با وجودی فروتن پیش روی توست، در حالی که میان (دو راهی) میل به تو و ترس از تو ایستاده است. ۱۹/۳۲

ایستادگی بر احکام خدا

ص : ۱۵۰

اللَّهُمَّ وَ مَنْ ... قَامَ بِحُدُودِهِ حَقَّ قِيَامِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس حدودش را آن طوری که حَقش بوده به پا داشته؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵.

ایمان

حقیقت ایمان و علاقه به پیامبران

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ... عِنْدَ... الْإِشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ... فَادْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرَةٍ وَ رِضْوَانٍ

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران، هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند، پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۱/۴۲ و ۱/۴۲

طلب آمرزش، برای برادران ایمانی

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ: رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ...

همانها که می گویند: پروردگارا! ما و برادرانمان را، که در ایمان، بر ما پیش قدم شدند بیامرز.

۹/۴

کامل ترین ایمان

بَلِّغْ يَا إِيْمَانِي أَكْمَلَ الْإِيْمَانِ

ایمان مرا به کامل ترین ایمان برسان. ۱/۲۰

به خدا ایمان آوردن

أَمَنْتُ بِمَنْ نُورَ بِكَ الظُّلْمَ

ایمان آوردم به کسی که به وسیله تو ظلمت ها را نورانی ساخت. ۲/۴۳

أَمَنْتُ بِكَ

به تو ایمان آوردم. ۶/۵۲

وَ بِكَ أُوْمِنُ

و تنها به تو ایمان دارم. ۱۱/۵۲

ماه نو، ماه ایمان

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ أَمْنٍ وَ إِيْمَانٍ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه ایمنی و ایمان قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

ماه رمضان، و ایمانی چند برابر

وَ ضَاعَفَتْ فِيهِ مِنَ الْإِيْمَانِ

و ایمان را در آن، چندین برابر نمودی.

۲۰/۴۵

قرار گرفتن در زمره اهل ایمان

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ وَ الْإِيْمَانِ بِكَ

خداوندا و مرا از یکتاپرستان و ایمان آورندگان به خود قرار ده. ۱۲/۴۸

ص : ۱۵۱

شفاعت محمد صلی الله علیه و آله ، برای مؤمنان

وَ عَرَفَهُ فِي أَهْلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ أُمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلًا مَا وَعَدْتَهُ

و او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش و مؤمنان امتش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

پناه بردن مؤمنان، به خدا

وَ أَعِدُّنِي مِنْ كُلِّ ذَلِكَ بِرَحْمَتِكَ وَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ

و مرا و همه مردان و زنان با ایمان را به رحمتت از آنچه گفته شد پناه ده. ۱۰/۸

وَ أَعِدُّنَا... وَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِمَّا اسْتَعَدُّنَا مِنْهُ

و ما و همه مردان و زنان با ایمان را، از آنچه از آن پناه بردیم، پناه ده. ۱۵/۱۷

مردان و زنان مؤمن، در پناهگاه الهی

اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ أَوْلَادَنَا وَ أَهْلَانَا وَ ذَوِي أَرْحَامِنَا وَ قَرَابَاتِنَا وَ جِيرَانَنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي حِزِّ حَارِزٍ، وَ حِصْنٍ حَافِظٍ، وَ كَهْفٍ مَانِعٍ

پدران، مادران، فرزندان، خانواده، خویشان، نزدیکان و همسایگان ما از مردان و زنان با ایمان را، از (شر) او در جایگاهی محکم و دژی نگهدارنده

و پناهگاهی بازدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

درخواست قرار گرفتن در مراتب مؤمنان

... وَ صَيَّرْنَا بِذَلِكَ فِي دَرَجَاتِ الصَّالِحِينَ وَ مَرَاتِبِ الْمُؤْمِنِينَ

... و به وسیله آن ما را در مرتبه های نیکوکاران و جایگاه های اهل ایمان قرار ده.

تبدیل غیبت کردن از مؤمن، به سپاس الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرِي عَلَى لِسَانِي مِنْ... اغْتِيَابِ مُؤْمِنٍ غَائِبٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از غیبت مؤمن غائب، سپاس برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

درجه و مقام والدین مؤمنان

وَ اَخْصُصْ اَبْوَىٰ بِاَفْضَلِ مَا خَصَّصْتَ بِهٖ اَبَاءَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ اُمَّهَاتِهِمْ

و پدر و مادر مرا به برترین چیزی که پدران و مادران بندگان با ایمانت را به آن امتیاز داده ای، اختصاص ده. ۱۲/۲۴

طلب درخواست از خداوند، برای تمامی مؤمنان

ص : ۱۵۲

وَ أَعْطِ جَمِيعَ... الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي...

و به همه مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، ببخش. ۱۲/۲۵

عذرخواهی از ادا نکردن حق مؤمن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ حَقِّ ذِي حَقٍّ لَزِمَنِي لِمُؤْمِنٍ فَلَمْ أُوفِّهِ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از حق لازم حقدار مؤمنی که تمامش را ادا نکردم. ۱/۳۸

عذرخواهی از نپوشاندن عیب مؤمن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ عَيْبِ مُؤْمِنٍ ظَهَرَ لِي فَلَمْ أَسْتُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از عیب مؤمنی که برای من آشکار شد، پس آن را نپوشاندم.

۱/۳۸

بنده، و آزار نرساندنش به فرد مؤمن

وَ امْنَعْنِي عَنْ أَدَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ

و مرا از آزار رساندن به هر مرد و زن با ایمان بازدار. ۱/۳۹

قرار دادن محبت بنده، در دل های اهل ایمان

وَ اجْعَلْ لَنَا فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ وَ ذَا

و دوستی ما را در سینه های مؤمنان، قرار ده.

۱۶/۴۲

خوار نگرداندن پیامبر صلی الله علیه و آله و مؤمنان، در روز قیامت

...يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ

...روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. ۱۱/۴۵

شکوه رمضان، در دل های مؤمنان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ... أَهْبَيْكَ فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ

درود بر تو. چه با هیبت بودی، در سینه های مؤمنان! ۳۲/۴۵

روز فطر، روز عید و سرور مؤمنان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا - الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَ سُرُورًا

خداوندا ما در روز فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

امام علیه السلام ، پناه مؤمنان

فَهُوَ عِصْمَةُ اللَّائِنِينَ، وَ كَهْفُ الْمُؤْمِنِينَ

پس او نگهدارنده پناهندگان و پناهگاه مؤمنان است. ۶۰/۴۷

ص : ۱۵۳

برکندن کینه مؤمنان، از سینه بنده

وَ اَنْزِعِ الْغِلَّ مِنْ صَدْرِي لِلْمُؤْمِنِينَ

و کینه داشتن برای مؤمنان را از سینه ام بر کن.

۱۲۷/۴۷

تقسیم خیر بین مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸.

شریک بودن در دعای مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَالِحِ مَنْ دَعَاكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که ما را در درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می خواند، شریک گردانی. ۳/۴۸.

توکل مؤمنان

أَسْأَلُكَ... تَوَكَّلِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْكَ

توکل مؤمنان بر تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴.

ایمنی

روانه ساختن تابعین، به جایگاهی امن

وَ تُصَيِّرْهُمْ إِلَى أَمْنٍ مِنْ مَقِيلِ الْمُتَّقِينَ

و آنها را به جایگاهی آسوده که استراحتگاه پرهیزکاران است روانه کنی. ۱۹/۴.

ستمگر، و ایمنی از کيفر

اللَّهُمَّ... لَا تَفْتِنَهُ بِالْأَمْنِ مِنْ إِنْكَارِكَ

خداوندا او را به ایمنی از کیفیت آزمایش نکن. ۱۲/۱۴

بخشیدن ایمنی روز معاد، به بنده

وَهَبْ لِي أَمْنًا يَوْمَ الْمَعَادِ

و مرا آسایش روز بازگشت ببخش. ۲۰/۲۰

وَ اكْسُنَا بِهِ حُلَلَ الْأَمَانِ يَوْمَ الْقَزَعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا

و با آن (قرآن)، ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که از قبرها سربرمی آوریم، به جامه های امان بپوشان. ۱۱/۴۲

عدم وجود ایمن کننده ای، هنگام ترس از خدا

وَ مَنْ يُوءِ مِنْنِي مِنْكَ وَ أَنْتَ أَحْفُتَنِي؟

و چه کسی مرا از تو امان بخشد، در حالی که تو مرا ترسانده ای؟ ۲/۲۱

غالب ایمنی دهنده مغلوب

لَا يُوءِ مِنْ إِلَّا غَالِبٌ عَلَى مَغْلُوبٍ

شکست خورده را جز پیروز، امان نمی بخشد.

۳/۲۱

ص : ۱۵۴

هنگام ایمنی و دریافت آرامش دل

...حَتَّى أَتَعْرِفَ مِنْ نَفْسِي رَوْحَ الرِّضَا وَ طُمَأْنِينَةَ النَّفْسِ مِثْلِي بِمَا يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَ الْأَمْنِ...

...تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است،

دریابم. ۱۱/۲۲

ایمن گشتن دشمن، از ظلم بنده

وَ ارْزُقْنِي... الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ... مُؤَثِّرًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْأَوْلِيَاءِ وَ الْأَعْدَاءِ، حَتَّى يَأْمَنَ عَدُوِّي مِنْ ظُلْمِي وَ جَوْرِي

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. تا دشمنم از ظلم و ستم من ایمن باشد. ۱۳/۲۲

ایمنی، منت خدا بر بنده

إِثْنُ عَلَيَّ بِالصِّحَّةِ وَ الْأَمْنِ...

با تندرستی و ایمنی بر من منت گذار.

۳/۲۳

شیطان، ایمن سازنده بندگان از کیفر الهی

يُؤْءِ مِنَّنَا عِقَابَكَ، وَ يُخَوِّفُنَا بِغَيْرِكَ

(شیطان) ما را از کیفر تو ایمنی می دهد و از غیر تو می ترساند. ۶/۲۵

ایمنی بنده، در پرتو عفو الهی

وَ قَدْ أَوْجَلْتَنِي خَطَايَايَ فَلْيُؤْءِ مِنِّي عَفْوُكَ

و خطاهایم مرا ترسانده، پس باید بخشایشت مرا ایمن گرداند. ۲۵/۳۱

نمود پناه دهنده ای برای ایمن ساختن بنده، در برابر خدا

وَلَا خَفِيرٌ يُؤْمِنُنِي عَلَيْكَ

و نه پناه دهنده ای هست که برایم از تو امان گیرد. ۱۴/۳۲

بردن بنده در راه های ایمن شدگان

و وَجَّهِنِي فِي مَسَالِكِ الْأَمِينِ

و مرا به سوی راه های ایمن شدگان بفرست.

۴/۴۱

ماه نو، هلال ایمنی از آفات

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ أَمْنٍ مِنَ الْأَفَاتِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه ایمنی از آفت ها قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

ص : ۱۵۵

از خدا ایمن گشتن و از بندگان ترسیدن

أَنَا الَّذِي هَابَ عِبَادَكَ وَ أَمِنَكَ

منم آنکه از بندگان ترسیده و از تو آسوده خاطر بودم. ۸۰/۴۷

طلب ایمنی از:

أ. خشم خداوند

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... أَمْنَا مِنْ غَضَبِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که ایمنی از خشمش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

وَ أَكْتُبُ لِي أَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس.

۳۳/۱۶

ب. نفس

وَ آمِنُ خَوْفَ نَفْسِي

و ترس وجودم را ایمنی ده. ۱۶/۱۲

ج. گناهان

وَ آمِنُ مِنَ السَّيِّئَاتِ فَرَقًا وَ خَوْفًا

و از نواهی از روی ترس و بیم ایمن بمانم.

۸/۲۲

د. شرّ و بدی

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوءَمِنَنِي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَ شَرِّهِ...

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منحرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه زیان و بدی اش ایمن

سازی.

۷/۲۳ و ۸

ه. سخت گیری های دردناک خداوند

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَى حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ، وَ تَأْمَنُ مِمَّا يَخَافُ الْمُعْتَدُونَ مِنْ أَلِيمِ سَطَوَاتِكَ

خداوندا و همانا من به در گاهت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند و از قهرهای دردناکت که بیدادگران می ترسند، در امان باشد. ۲۲/۳۱

و. آنچه بنده از آن می ترسد

وَ آمِنِّي مَا حَذَرْتُ

و از آنچه ترسیده ام، مرا ایمنی ده.

۲۰/۳۲

ز. بدی آرزو

وَ آمِنَّا مِنْ شُرُورِهِ

و ما را از شرورش ایمن ساز. ۲/۴۰

ح. آفات

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ أَمْنٍ مِنَ الْآفَاتِ

ص : ۱۵۶

پس از خدا درخواست می‌کنم که تو را ماه ایمنی از آفت‌ها قرار دهد.

۴/۴۳ و ۵

ط. عذاب الهی

وَ أَسْأَلُكَ أَمْنًا مِنْ عَذَابِكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ آمِنِّي

و ایمنی از عذابت را از تو می‌خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا ایمن ساز. ۱۹/۴۸

ی. عقاب الهی

وَ آمِنُ بِهِ مِنْ عِقَابِكَ

و به وسیله آن، از کیفرت ایمن گردم.

۱۷/۴۹

ص : ۱۵۷

فرشتگان زمامدار خزانه های باد

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالْقَوَامِ عَلَى خَزَائِنِ الرِّيَّاحِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و زمامداران بر گنجینه بادها. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

باد گرم

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ ظِلَّهُ عَلَيْنَا سُمُومًا

خداوندا سایه آن (ابر) را بر ما گرم و سوزان قرار نده. ۱۹/۶

بادیه بیابان

باران

فرشتگان، خزانه دار باران

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ... خُزَانِ الْمَطَرِ وَزَوَاجِرِ السَّحَابِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که خزانه داران باران و حرکت دهندگان

ابرند. ۱۳ و ۱۱ و ۳/۱۰

فرشتگان فرود آمده با دانه های باران

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالْهَابِطِينَ مَعَ قَطْرِ الْمَطَرِ إِذَا نَزَلَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرودآمدگان به همراه قطره های نازل شده

باران. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

فرشتگان آشنا با پیمانانه های باران

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَرَفْتَهُمْ... كَيْلَ مَا تَحْوِيهِ لَوَاعِجُ الْأَمْطَارِ وَعَوَالِجُهَا

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که پیمانانه باران های شدید و رگبارهای

متراکم را به آنان شناسانده ای. ۱۶ و ۱۱ و ۳/۱۰

رحمت الهی و باران فراوان

وَ أَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بَغِيْثِكَ الْمُعْدِي...

و رحمت را با باران فراوان، بر ما بگستران.

۱/۱۹

ص : ۱۵۹

سیراب گرداندن بندگان، به باران

اللَّهُمَّ اسْقِنَا الْغَيْثَ

خداوندا ما را از باران سیراب نما. ۱/۱۹

اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا...

خداوندا ما را از بارانی ثمربخش سیراب گردان. ۴/۱۹

درخواست همیشگی نبودن باران ابر

وَ انْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُعْدِقِ مِنَ السَّحَابِ... وَ تَوَسَّعْ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ، سَحَابًا مُتْرَاكِمًا... غَيْرَ مُلْتٌ وَ دَقُّهُ

و رحمت را با باران فراوان از ابر، بر ما بگستران. و با آن روزی ها فراخی دهی. ابری درهم فشرده، نه ابری پیوسته بارانی. ۳ و ۱/۱۹

آب رسانی سودمند، با بارانی سخت و تند

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكَرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقْيِ مِنْكَ نَافِعٍ، دَائِمٍ عَزْرُهُ، وَاسِعِ دَرْرُهُ، وَابِلٍ سَرِيعٍ عَاجِلٍ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود - که فراوانی اش همیشگی، جاری شدنش بسیار، سخت، تند و شتابان باشد - آماده ساز. ۲/۱۹

عذاب نگرداندن ریزش باران، بر بندگان

اللَّهُمَّ... لَا تَجْعَلْ صَوْبَهُ عَلَيْنَا رُجُومًا

خداوندا باریدنش را بر ما تیر بلا قرار نده.

۶/۱۹

فرمان ریزش باران ندادن، به آسمان

لَا تَأْذَنْ لِسَمَائِهِمْ فِي قَطْرِ

آسمانشان را در باریدن، اذن نده. ۶/۲۷

نباراندن باران زیان آور، بر بندگان

فَلَا تُمِطُّنَا بِهِمَا مَطَرِ السَّوَاءِ

پس به سبب آن دو (ابر و آذرخش)، باران زیانبار بر ما نباران. ۱/۳۶

باراندن ابرهای نعمت، بر بنده

وَ كَمْ مِنْ... سَحَابٍ نَعَمَّ أَمْطَرْتَهَا عَلَيَّ

و چه بسیار ابرهای نعمت افزایی که بر من باراندی. ۱۱/۴۹

بارز آشکار

بارو قلعه

بارور

بارور نمودن نیکی ها، از جانب خداوند

وَ يَا مَنْ يُثْمِرُ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ يُنْمِيَهَا

و ای کسی که نیکی را بارور می کند، تا آن را بیفزاید. ۱۱/۴۶

باریک

باریک گشتن گردن بنده، با گناهان

ص : ۱۶۰

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقِيَّتِي قَدْ أُرَقَّتْهَا الذُّنُوبُ

خداوندا و این گردن من است که گناهان آن را باریک نموده. ۲۹/۱۶

بازداشتن

عدم بازداشتن بندگان، از معرفت حمد خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَيَّ مَا أَثْبَاهُمْ مِنْ مَنِّهِ الْمُتَتَابِعَهُ... لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ...

و سپاس خدای را که اگر بندگان را از شناختن سپاسش بر بخشش های پی در پی که به ایشان داده باز می داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند.

۸/۱

سپاسی جلوگیری از معصیت

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... حَاجِزًا عَنِ مَعْصِيَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که مانعی از معصیتش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

بازداشتن تابعین، از مکر شیطان

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً... تَمْنَعُهُمْ بِهَا مِنْ كَيْدِ الشَّيْطَانِ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که

به سبب آن آنان را از حيله شیطان بازدارد.

۱۴ و ۱۳/۴

عطای الهی و منع منع کنندگان

اللَّهُمَّ... مَنْ أَعْطَيْتَ لَمْ يَنْقُصْهُ مَنَعُ الْمَانِعِينَ

خداوندا هر که را تو عطا فرمودی، جلوگیری کردن منع کنندگان از او نکاست. ۱۲/۵

ناامید نساختن بندگان، با منع نمودن ایشان

وَلَا تَقْطَعْ رَجَاءَنَا بِمَنْعِكَ

و به منع خویش، ما را ناامید مکن. ۳/۱۰

خصلت های بازدارنده بنده، از طلب درخواست از خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَحْجُبُنِي عَنْ مَسْأَلَتِكَ خِلَالَ ثَلَاثٍ... يَحْجُبُنِي أَمْرٌ أَمَرْتُ بِهِ. فَأَبْطَأْتُ عَنْهُ، وَ نَهَيْتَنِي نَهْيَتِي عَنْهُ. فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ، وَ نِعْمَةٌ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ. فَقَصَّرْتُ فِي شُكْرِهَا

خداوند سه خصلت مرا از درخواست از تو بازمی دارد. بازمی دارد مرا، امری که به آن فرمان دادی و من در انجام آن کندی کردم، و کاری که مرا از آن بازداشتی و من به سوی آن شتافتم و نعمتی که به من بخشیدی و من در شکرگزاری آن کوتاهی کردم. ۱/۱۲ و ۲

سزاوار منع بودن بنده و عطای خدا به او

ص : ۱۶۱

فَمَا أَنَا بِأَوَّلِ رَاغِبٍ رَغِبَ إِلَيْكَ فَأَعْطَيْتَهُ وَهُوَ يَسْتَحِقُّ الْمَنَعَ

پس من اولین روآورنده نیستم که به تو روآورده و به او بخشش کردی، با اینکه سزاوار منع است. ۲۰/۱۳

تَشْتَرُ عَلَيَّ مِنْ لَوْ شِئْتَ فَضَحْتَهُ، وَ تَجُودُ عَلَيَّ مِنْ لَوْ شِئْتَ مَنَعْتَهُ، وَ كِلَاهُمَا أَهْلٌ مِنْكَ لِلْفَضِيحَةِ وَ الْمَنَعِ...

می پوشانی بر کسی که اگر می خواستی، رسوایش می نمودی، و می بخشی بر کسی که اگر می خواستی، محرومش می کردی. و حال آنکه هر دو از جانب تو سزاوار رسوایی و محرومیتند.

۸/۴۵

منع الهی، از هتک حرمت دیگران

قَدْ عَلِمْتَ، يَا إِلَهِي، مَا... انْتَهَكُهُ مِنِّي مِمَّا حَجَزَتْ عَلَيْهِ

ای خدای من، تو می دانی از من حرمت هایی شکسته که تو ممنوع کرده ای. ۵/۱۴

طلب بازداشتن ستمگر از ستم

وَ خُذْ ظَالِمِي وَ عُدُوِّي عَنْ ظُلْمِي بِقُوَّتِكَ

و ستم کننده به من و دشمنم را با نیروی خود از ستم کردن به من بازدار. ۶/۱۴

بخشش خدا، افزون تر از منع او

وَ أَنْتَ الَّذِي عَطَاوُهُ أَكْثَرُ مِنْ مَنَعِهِ

و تویی آنکه عطا و بخشش او بیش از محروم

نمودنش است. ۹/۱۶

بازداشتن شیطان از حرص، نسبت به بندگان

وَ ادْرَأَهُ عَنِ الْوُلُوعِ بِنَا

و او (شیطان) را از حریص بودن به ما باز دار.

۹/۱۷

پناهگاه بازدارنده از شیطان

وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا... مِنْهُ فِي... كَهْفٍ مَانِعٍ

و پدرانمان را، از (شر) او در پناهگاهی بازدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

بازداشتن شیطان، از تصمیم خود

اللَّهُمَّ... تَبَّطُّهُ إِذَا عَزَمَ

خداوندا هر تصمیمی (شیطان) گرفت، از اقدامش بازدار. ۱۲/۱۷

منع الهی از رحمت خویش

وَ لَا تَفْتِنِّي بِالْإِسْتِعَانَةِ بِغَيْرِكَ إِذَا اضْطُرُّتُ... فَأَسْتَحِقَّ بِدَلِيكَ خِذْلَانِكَ وَ مَنَعَكَ وَ إِعْرَاضَكَ

و مرا به یاری خواستن از دیگران به وقت درماندگی ام، آزمایش نکن. تا به سبب آن، سزاوار خواری و بی بهره‌گی و روی گرداندن تو شوم.

۱۲/۲۰

توانایی خدا بر بازداشتن بنده (از ستم)

ص : ۱۶۲

وَلَا أَظْلَمَنَّ وَأَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى الْقَبْضِ مِنِّي

و (چنان کن که) بر کسی ستم نکنم، در حالی که تو قادری بازم داری. ۱۴/۲۰

به دست خدا بودن عطا و منع

أَنْتَ مِنْ دُونِهِمْ وَلِيُّ الْإِعْطَاءِ وَالْمَنْعِ

تو عهده دار بخشیدن و بازداشتنی، نه آنها.

۲۶/۲۰

بازداشتن فضل خدا، از بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ... مَنْعْتَنِي فَضْلَكَ الْجَسِيمَ... لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ

خداوندا اگر فضل بزرگت را از من بازداری، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم.

۵/۲۱

اندوهگین نشدن، با بازدارندگی خدا

وَ اجْعَلْ ثَنَائِي عَلَيْكَ... حَتَّى... لَا أَحْزَنَ عَلَيَّ مَا مَنْعْتَنِي فِيهَا

و ستایش مرا ویژه خودت قرار ده. تا به آنچه مرا از آن بازداشته ای، غمگین نگردم. ۹/۲۱

بازنداشتن روزی بنده، از او

فَلَا تَحْظُرْ عَلَيَّ رِزْقِي

پس روزی ام را از من بازمدار. ۲/۲۲

بازداشتن شر بدخواهان، از بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ ادْرَأْ عَنِّي شَرَّهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و شرش را از من بازدار. ۷/۲۳

شیطان، بازدارنده از قصد عمل صالح

إِنْ هَمَمْنَا بِعَمَلٍ صَالِحٍ بَطَّنَا عَنْهُ

چنانچه قصد کار شایسته ای کردیم، (شیطان) ما را از آن بازدارد. ۷/۲۵

دعا، سبب بازداشتن شیطان از بنده

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنَّا بِكَثْرَةِ الدُّعَاءِ لَكَ...

خداوندا با سلطه خود، تسلط او را از ما دور کن، تا اینکه با دعای زیاد ما، او را از ما بازدارد.

۸/۲۵

بازنداشتن بنده، از دعا

وَلَا تَمْنَعْنِي الْإِجَابَةُ وَقَدْ ضَمِنْتَهَا لِي، وَلَا تَحْجُبْ دُعَائِي عَنْكَ وَقَدْ أَمَرْتَنِي بِهِ

و اجابت (دعا) را از من دریغ نکن، که خود آن را ضمانت کرده ای و دعایم را از خود بازندار، که خود مرا به آن امر فرموده

ای. ۹/۲۵

منع نشدن از جانب خدا، با توکل بر او

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنَ الْمُضْلِحِينَ بِسُوءِ الْإِيَّاكَ، الْمُنْجِحِينَ بِالطَّلَبِ إِلَيْكَ غَيْرِ الْمَمْنُوعِينَ بِالتَّوَكُّلِ عَلَيْكَ

و مرا در همه آن (امور) به خاطر درخواستم

ص: ۱۶۳

از تو، از شایسته کارانی قرار ده که با درخواست از تو، کامیاب شدند. که با توکل بر تو، (از لطف) بازداشته نشدند. ۱۰/۲۵

در آمدن مانعی بین بندگان و گناهان

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْم - حَالِ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ الذُّنُوبِ بِقُدْرَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به قدرت تو میان آنها و گناهان فاصله افتاده، قرار ده.

۱۱ و ۱۰/۲۵

جلوگیری از فقر و نیازمندی

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... سَدِّ خَلَّتِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در برطرف کردن کم و کاستشان، توفیق ده. ۲/۲۶

بازداشتن دست دشمنان مرزداران اسلام، از گشودن

وَ أَقْبِضْ أَيْدِيَهُمْ عَنِ الْبَسْطِ

و دست هایشان را از گشودن بازدار. ۵/۲۷

بازداشتن مشرکان، از گرد آمدنشان علیه مسلمانان

وَ جَبْطُهُمْ بِالْفَرْقَةِ عَنِ الْإِحْتِشَادِ عَلَيْهِمْ

و با تفرقه افکنی میان آنان، از گرد آمدن بر ضد مسلمانان بازشان دار. ۱۰/۲۷

بازداشتن قلعه های زمین، از مشرکان

وَ أَمْنَعْ حُصُونَهَا مِنْهُمْ

و پناهگاه های آن (زمین) را از آنها بازدار.

۱۲/۲۷

پیش آمدن مانعی برای جهاد مسلمان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرٌ الْإِسْلَامِ... فَتَعَدَّ بِهِ ضَعْفٌ... أَوْ عَرَّضَ لَهُ دُونَ إِرَادَتِهِ مَانِعٌ فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، اما ناتوانی او را بازداشت، یا مانعی در راه اراده اش ایجاد شد؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

عصمتی بازدارنده (از گناهان)

و تَوَلَّيْ بَعْضَهُمَ مَانِعِهِ

و به نگهداری بازدارنده، سرپرستی ام کن.

۱۹/۳۱

عدم وجود محلّ بازدارنده بنده، از خدا

و لَا حِصْنٌ يَحْجُبُنِي عَنْكَ

و نه جای استواری است که مرا از تو بازدارد.

۱۴/۳۲

ص : ۱۶۴

عامل بازدارنده از بدخویی

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ... وَاعِظًا لَنَا، وَ زَاجِرًا عَنِ سُوءِ الْخُلُقِ، وَ اِقْتِرَافِ الْخَطِيئَةِ

پس آن عیب‌ها که پوشانیدی، برای ما پنددهنده و بازدارنده از بدخویی و خطاکاری، قرار ده.

۳/۳۴

آزمایش و بازداشته شدن توسط خداوند

وَ لَا تَفْتِنُهُمْ بِمَا مَنَعْتَنِي...

و آنان را به آنچه از من منع داشتی، دچار آزمون نساز. ۲/۳۵

سپاس از خدا، برای بازداشته هایش از بنده

وَ اجْعَلْ شُكْرِي لَكَ عَلَيَّ مَا زَوَيْتَ عَنِّي أَوْفَرَ مِنْ شُكْرِي إِيَّاكَ عَلَيَّ مَا خَوَّلْتَنِي

و شکرگزاری مرا، به آنچه از من گرفتی بیش از شکرم به آنچه به من مرحمت کردی، قرار ده.

۳/۳۵

عدم (توانایی) امتناع و بازداشتن غلبه الهی

وَ لَا بِأَحَدٍ عَن سَطْوَتِكَ اِمْتِنَاعٌ

و هیچ کس از غلبه ات امتناع نتواند کرد.

۵/۳۶

شکرگزاری، و توانایی خودداری از آن

تَشْكُرُ يَسِيرَ مَا شَكَرْتَهُ... حَتَّى كَأَنَّ شُكْرَ عِبَادِكَ الَّذِي أَوْجَبْتَ عَلَيْهِ ثَوَابَهُمْ... أَمْرٌ مَلَكُوا اسْتِطَاعَةَ الْاِمْتِنَاعِ مِنْهُ دُونَكَ فَكَافَيْتَهُمْ

اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی. تا اینکه گویا شکرگزاری بندگانت - که پاداش آنها را لازم گردانیدی - کاری

است که آنان بدون تو، توانایی خودداری از آن را داشتند. پس از این رو آنها را مزد داده ای. ۶/۳۷

منع الهی بر ریختن آبروی دیگران

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ... انْتَهَكَ مِنِّي مَا حَجَزْتَ عَلَيْهِ... فَاعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّي

خداوندا و هر بنده ای که آبرویی از من برد که بر او ممنوع ساخته بودی، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرزد. ۲/۳۹

بازنداشتن فضل الهی، از بندگان

...لَأَنَّكَ الرَّبُّ الْعَظِيمُ الَّذِي لَا يَمْنَعُ أَحَدًا فَضْلَهُ

...زیرا تو پروردگار بزرگی هستی که فضل خود را از کسی باز نمی دارد. ۱۳/۳۹

عامل بازدارنده گام ها، از رفتن به سوی گناه

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَقْدَامِنَا عَنْ نَقْلِهَا إِلَى الْمَعَاصِي حَابِسًا

ص : ۱۶۵

و قرآن را نگهدار گام های ما از حرکت به سوی گناهان، قرار ده. ۱۰/۴۲

عامل بازدارنده اندام، از انجام گناه

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِحِجَارِ حِنَا عَنِ اقْتِرَافِ الْاَثَامِ زَاجِرًا

و قرآن را مانع برای اندام های ما از انجام گناهان، قرار ده. ۱۰/۴۲

بازدارنده بودن مثل های قرآن (از گناه)

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَى قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ امْتِثَالِهِ...

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را به دل های ما برسانی. ۱۰/۴۲

قرآن، بازدارنده از تجاوز از احکام الهی

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ... لَنَا فِي الدُّنْيَا عَن سُخْطِكَ وَ تَعَدِّي حُدُودِكَ ذَائِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در دنیا بازدارنده ما از خشم تو و تجاوز از حدودت باشد.

۱۲/۴۲

منع خوردنی و آشامیدنی، در ماه رمضان

وَ حَجَرَ فِيهِ الْمَطَاعِمَ وَ الْمَشَارِبَ اِكْرَامًا

و از جهت گرامی داشتش، خوردنی ها و آشامیدنی ها را در آن ممنوع نمود. ۴/۴۴

روزه و بازداشتن اندام از گناهان

أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنِ مَعَاصِيكَ

ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان، یاری فرما. ۶/۴۴

نرفتن به سوی منع شده ها (در ماه رمضان)

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنِ مَعَاصِيكَ... حَتَّى... لَا نَخْطُوَ بِأَقْدَامِنَا إِلَى مَحْجُورٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان، یاری فرما. تا با پاهایمان به سوی هیچ حرامی نرویم. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

از روی ستم نبودن بازدارندگی خدا

إِنْ مَنَعْتَ لَمْ يَكُنْ مَنُوعَكَ تَعَدِّيًّا

اگر منع کنی، منع داشتنت از روی ستم نیست.

۵/۴۵

بازایستادن از نهی امام علیه السلام

وَأَمْرَتٌ بِامْتِنَالِ أَوْامِرِهِ، وَالْإِنْتِهَاءِ عِنْدَ نَهْيِهِ

و فرمان دادی که به امرهای او امتثال کنند و از نهی های او بازایستند. ۶۰/۴۷

منع نمودن خدا و بازنايستادن بنده

زَجْرَتُهُ فَلَمْ يَنْزَجِرْ

او را بازداشتی، پس بازنايستاد. ۶۸/۴۷

بازداشته نشدن بنده از خدا، توسط مانعی

ص : ۱۶۶

وَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُوقِنًا أَنَّهُ... لَا يَمْنَعُنِي مِنْكَ مَانِعٌ

و اینک منم در پیشگاه تو، باوردارنده به اینکه هیچ بازدارنده ای مرا از (بلای) تو باز نمی دارد.

۶۹/۴۷

بازداشتن و برنگرداندن نازپروردگان

فِيَا مَنْ... لَا يَنْدُهُ الْمُتَرْفِينَ

پس ای آنکه نازپروردگان را نمی رانی.

۷۵/۴۷

بازداشتن بنده، از قصد نمودن آنچه نزد خداست

وَ أَعْدَنِي مِمَّا... يَصُدُّنِي عَمَّا أَحَاوِلُ لَدَيْكَ

و از چیزی که مرا از آنچه نزد تو می خواهم، باز می دارد، مرا نگهدار. ۹۳/۴۷

مانعی بین بنده و سود او

وَ أَعْدَنِي مِمَّا... يَحُولُ بَيْنِي وَ بَيْنَ حَظِّي مِنْكَ

و از چیزی که میان من و بهره ام از تو، مانع می شود، مرا نگهدار. ۹۳/۴۷

ایجاد مانعی بین بنده و خواهش نفسش

وَ حُلِّ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَدُوِّ يُضِلُّنِي، وَ هَوَى يُوبِقُنِي، وَ مَنَقَصَهُ تَرْهَقُنِي

و میان من و دشمنی که مرا گمراه می کند، و

خواهش نفس که مرا هلاک می گرداند، و نقیصه ای که مرا فرامی گیرد، جدایی انداز. ۹۹/۴۷

بازایستادن از بدی های زشت

وَ أَشْعُرُ قَلْبِي الْإِزْدِجَارَ عَنْ قَبَائِحِ السَّيِّئَاتِ

و دلم را به خودداری از بدی های زشت، بیوشان. ۱۰۷/۴۷

دوستی دنیا، منع کننده از آنچه نزد خداست

وَ انْزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دِينِي، تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ

و دوستی دنیای پست که از آنچه نزد توست، بازمی دارد را از دلم بر کن. ۱۰۹/۴۷

بازداشته نشدن آمرزش الهی، از گنهکاران

ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طُولُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُرْمِ أَنْ عُذَّتْ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ

سپس اصرار بسیار آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش ببخشی، بازداشت. ۷/۴۸

مانع و جلوگیری خدا نبودن هیچ کس

وَ إِنْ أَهْلَكْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَعْرِضُ لَكَ فِي عَبْدِكَ

و اگر مرا نابود کنی، پس کیست آنکه درباره بنده ات معترض تو شود؟ ۱۵/۴۸

بازداشته نشدن خدا، از اتمام احسانش

ص : ۱۶۷

لَمْ تَمْنَعَكَ إِسَاءَتِي عَنْ إِيْتَامِ إِحْسَانِكَ

بدکرداری من تو را از تمام نمودن احسانت باز نداشت. ۱۳/۴۹

امتناع خداوند و امتناع بنده

أَبَيْتَ يَا مَوْلَايَ إِلَّا إِحْسَانًا وَ أَمِينًا وَ تَطَوُّلاً وَ إِنْعَامًا، وَ أَبَيْتُ إِلَّا تَفَحُّمًا لِحُرْمَاتِكَ

تو ای مولای من، جز احسان و بخشش و لطف و انعام کاری نکرده ای و من هم جز وارد شدن در حرام های تو کاری نداشته

ام. ۱۴/۴۹

منع قضا و قدر ترسناک الهی، از بنده

وَ مَنَعَتْ مِنِّي مَحْذُورَ الْقَضَاءِ

و مقدراتی که موجب ترس است را از من بازداشتی. ۲/۵۱

عدم توانایی بنده، بر منع قدرت الهی

وَ لَا يَمْتَنِعُ مِنْكَ مَنْ كَذَّبَ بِقُدْرَتِكَ

و کسی که قدرت تو را تکذیب نمود، نمی تواند خود را از تو بازدارد. ۳/۵۲

خدا، بازدارنده بنده از:

أ. ستم

وَ أَحْبَبْنَا عَنِ الْإِلْحَادِ فِي عَظَمَتِكَ

و ما را از کج روی در عظمت خود بازدار.

۱/۵

ب. اسراف و زیاده روی

وَ أَمْنَعِنِي مِنَ السَّرْفِ

و مرا از اسرافکاری بازدار. ۲۳/۲۰

وَ احْجُبْنِي عَنِ السَّرْفِ وَ الْاِزْدِيَادِ

و مرا از اسراف و زیاده روی باز دار.

۳/۳۰

ج. گناهان

وَ اخْضُرْنِي عَنِ الذُّنُوبِ

و از گناهان بازم دار. ۵/۲۲

أَسْتَعِصِمُكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اعْصِمْنِي

از تو می خواهم که مرا (از گناه) باز داری، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا (از گناه) باز دار. ۲۷/۴۸

د. آزار رساندن به مؤمنان

وَ امْنَعْنِي عَنِ اَذَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ، وَ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ

و مرا از آزار رساندن به هر مرد و زن با ایمان و به هر مرد و زن مسلمان باز دار.

۱/۳۹

هـ. آرزوی دراز

وَ اكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ

و ما را از آرزوی دراز باز دار. ۱/۴۰

و. در دل گذراندن اندیشه های بد

ص : ۱۶۸

وَ اِخْجَبْ بِهٖ خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ عَنِ صِحَّهِ ضَمَائِرِنَا

و با آن (قرآن)، خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار. ۱۱/۴۲

ز. درخواست آنچه نزد فاسقان است

وَ ذُنُوبِي عَنِ التَّمَّاسِ مَا عِنْدَ الْفَاسِقِينَ

و مرا از طلبیدن آنچه نزد فاسقان است، باز دار. ۱۳۱/۴۷

ح. سختی

فَحَصَّنْتَنِي مِنْ بَأْسِهِ بِقُدْرَتِكَ

پس تو به قدرت خویش، مرا از سختی و نیروی او بازداشتی. ۱۰/۴۹

بازگرداندن بازگشت

بازگشت

بازگشت تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، در حال خواهان و ترسان بودن از خدا

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ ... صَلَاةً ... تَبْعُهُمْ بِهَا عَلَى اعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَاءِ لَكَ... لِيَتَرَدَّهُمْ إِلَى الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدی نیکو به

خود برانگیزی. بدین جهت که آنان را به درخواست سوی خود و ترس از خویش بازگردانی.

۱۶-۱۳/۴

عدم بازگرداننده ای، برای آنچه خدا به بنده رساند

فَلَا مُصَدِّرَ لِمَا أُوْرِدَتْ

پس برای آنچه به من رساندی، بازگرداننده ای نیست. ۷/۷

عدم وجود بازگرداننده ای، برای آنچه خدا متوجه ساخته

وَ لَا صَارِفَ لِمَا وَجَّهَتْ

و برای آنچه بر من فرستادی، دورکننده ای نیست. ۷/۷

پناه بردن به خدا، از بدی بازگشت

و نَعُوذُ بِكَ مِنْ... سُوءِ الْمَأْتِبِ

و پناه می بریم به تو از بدی سرنوشت. ۹/۸

شادمان برگشتن نویسندگان نیکی ها، از نزد بندگان

و يَتَوَلَّى كُتَّابُ الْحَسَنَاتِ عَنَّا مَسْرُورِينَ بِمَا كَتَبُوا مِنْ حَسَنَاتِنَا

و نویسندگان خوبی ها - به سبب آنچه از نیکی های ما نوشته اند - شادمان برگردند. ۲/۱۱

ص : ۱۶۹

بازگشت از به سر درآمدن (در گناه)

رَجَعْتُ وَ نَكَصْتُ بِتَسَدِيدِكَ عَنْ عَثْرَتِي

با راهنمایی تو برگشته و از لغزشم دست برداشتم. ۱۶/۱۳

ناامید برنگرداندن بنده، از درگاه خدا

فَأَسْأَلُكَ... أَنْ لَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پس از تو می خواهم مرا ناامید برنگردانی.

۲۵/۱۳

مِنْهَا فَرَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ... دَاعِيًا فَلَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که خواهانم، به سوی تو گریخته ام، پس مرا ناامید برنگردان. ۸/۵۱

بازگشت از گناه را، روزی بنده نمودن

وَ ارزُقْنِي حُسْنَ الْإِنَابَةِ

و نیکی بازگشت از گناه را روزی ام فرما.

۳۳/۱۶

بازگرداندن آنچه از دست رفته، با باران

وَ تَرُدُّ بِهِ مَا قَدْ فَاتَ

و با آن آنچه را که از دست رفته، برگردانی.

۳/۱۹

بازگشت گیاه (سبز پیشین)، با باران

اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْثًا... تَرُدُّ بِهِ النَّهِيضَ

خداوندا ما را از بارانی که با آن گیاه روینده را بازگردانی، سیراب گردان. ۴/۱۹

بازنگرداندن دعا و درخواست بنده، به خودش

وَلَا تَرُدُّ دُعَائِي عَلَيَّ رَدًّا

و دعایم را به خودم بازگردان. ۲۲/۲۰

بازگرداندن بدخواه، از بنده

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز. ۷/۲۳

برگرداندن مکر و فریب شیطان، از بنده

وَاللَّا تَصْرِفُ عَنَّا كَيْدَهُ يُضِلَّنَا

و اگر فریب او را از ما بازنداری، گمراهمان کند. ۷/۲۵

وَأَتَّضِرُّعُ إِلَيْكَ فِي صَرْفِ كَيْدِهِ عَنِّي

و به درگاه تو زاری می کنم، تا فریبش را از من بازگردانی. ۲۷/۳۲

خدا، بازگرداننده همگان (در قیامت)

إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ الْمُجِيبُ الْمُعِيدُ...

به درستی که تو بسیار نعمت دهنده، ستوده، آغازگر، (و) بازگرداننده هستی. ۱۸/۲۷

در دل نگذراندن بازگشت به گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَهُ مَنْ... لَا يُضْمِرُ أَنْ يَعُودَ فِي خَطِيئِهِ

خداوندا من به درگاهت توبه می کنم، توبه کسی که قصد بازگشت به خطا را ندارد. ۱۴/۳۱

بازنگشتن به امر ناپسند

وَ لَكَ يَا رَبِّ شَرْطِي أَلَّا أَعُودَ فِي مَكْرُوهِكَ

و ای پروردگار من، با تو قرار می گذارم، در کاری که ناپسند توست، برنگردم. ۱۶/۳۱

توبه و بازگشت به گناه و خطای خویش

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ، وَ عَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ وَ خَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُودُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به درگاهت توبه نمود ولی در علم پنهانت، توبه شکن و بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که اینچنین باشم. ۲۰/۳۱

بازنگرداندن بنده، به ناامیدی از رحمت الهی

وَ لَا تَرْجِعْنِي مَرْجِعَ الْخَبِيئَةِ مِنْ رَحْمَتِكَ

و مرا به ناامیدی از رحمت بازگردان.

۲۹/۳۱

بازگشتی گرامی

وَ اخْتِمْ لَنَا بِالَّتِي هِيَ أَحْمَدُ عَاقِبَتِهَا، وَ أَكْرَمُ مَصِيرًا

و کار ما را به آنچه عاقبتش ستوده تر و سرانجامش گرامی تر است، ختم کن. ۶/۳۳

بازگرداندن زیان ابرها، از بندگان

وَ اصْرِفْ عَنَّا أَذَاهَا وَ مَضَرَّتَهَا

و آزار و زیانشان را از ما برگردان. ۲/۳۶

دیر شمردن بازگشت به سوی خدا

وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطُ مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کُند شماریم. ۳/۴۰

خوار نکردن بنده، با برگرداندنش از (درگاه) خدا

وَلَا تَسْمِنِي بِالرَّدِّ عَنْكَ

و با دست رد زدن بر سینه ام، مرا خوار نساز.

۱/۴۱

بازگشت بنده، نزد آنکه از بنده دوری گزیده

وَقَفْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُرَاجِعُ مَنْ هَاجَرَنَا

ما را در آن ماه توفیق ده، که به کسی که از ما دوری نموده، بازگردیم. ۱۰/۴۴

برگشتن بنده از حق و بازگرداندن او به حق

ص : ۱۷۱

وَإِنْ مِلْنَا فِيهِ فَعَدَلْنَا

و اگر در آن (ماه) کجروی کرده ایم، پس ما را بازگردان. ۱۶/۴۴

ترس دل ها، از بازگشت به سوی خدا

اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ... الَّذِينَ يُؤْءُتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ، أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ

ما را از بندگان صالحت قرار ده. آنان که آنچه را بخشیدند، در حالی می بخشند که دل هایشان از بازگشت به سوی پروردگارشان ترسان است.

۱۸/۴۴

رمضان و بازگشت بدی ها، از بندگان

كَمْ مِنْ سُوءٍ صُرِفَ بِكُمْ عَنَّا

چه بسیار بدی ها که به سبب تو، از ما برطرف شد! ۳۹/۴۵

بازگشت به طاعت و فرمانبری خداوند

وَاجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ الَّذِينَ... قَبِلْتَ مِنْهُمْ مُرَاجَعَةَ طَاعَتِكَ

و ما را در نزد خود از توبه کنندگانی قرار ده که بازگشت به طاعتت را از آنان پذیرفته ای.

۵۴/۴۵

کرم الهی و برگشتن آرزوها با خواسته ها

انصرفتِ الأَمَالُ دُونَ مَدَىٰ كَرَمِكَ بِالْحَاجَاتِ

آرزوها پیش از رسیدن به پایان کرمت، با

حاجت ها برآورده شده است. ۱۲/۴۶

بازگشت بندگان، به فرمان الهی

وَإِنَّمَا تَأْتِيَتْ بِهِمْ لِيَفِيؤُوا إِلَىٰ أَمْرِكَ

و همانا از این رو با آنان درنگ کرده ای، تا به فرمان تو بازگردند. ۱۷/۴۶

عذاب همیشگی در صورت برگشتن از خدا

فَالْوَيْلُ لِلدَّائِمِ لِمَنْ جَنَحَ عَنْكَ

پس افسوس همیشگی، برای کسیست که از تو برگشته. ۱۹/۴۶

بازگشت پی در پی (مغرور به کرم خدا)، در کیفر الهی

وَمَا أَطْوَلَ تَرُدُّدُهُ فِي عِقَابِكَ

و چه طولانی است پی در پی بازگشتنش، در کيفرت! ۲۰/۴۶

نمود بازگرداننده ای برای مشیت الهی

سُبْحَانَكَ لَا رَادَّ لِمَشِيَّتِكَ

پاک و منزهی! برای مشیت تو بازگرداننده ای نیست. ۳۰/۴۷

بی زیان گشتن بازگشت بنده (به قیامت)

وَ اجْعَلْ... كَرَّتِي غَيْرَ خَاسِرَةٍ

و بازگشتم (به قیامت) را بی زیان قرار ده.

۱۲۶/۴۷

ص : ۱۷۲

خداوند، تنها بازگرداننده بدی از بنده

فَإِنِّي... لَمْ يَصْرِفْ عَنِّي سُوءًا قَطُّ أَحَدٌ غَيْرُكَ

پس به درستی که هیچ کس جز تو بدی ای را از من برنگردانده است. ۴/۴۸

برنگشتن بنده به ناپسند الهی

فَإِنِّي لَنْ أَعُودَ لِشَيْءٍ كَرِهْتَهُ مِنِّي إِنْ شِئْتَ ذَلِكَ

پس به درستی که اگر تو بخواهی، من هرگز به چیزی که آن را از من نپسندیده ای، برنمی گردم.

۲۷/۴۸

شناخت نسبت به آنچه (گناهانی که) خدا بر گردانده

ثُمَّ عَرَفْتُ مَا أَصْدَرْتَ إِذْ عَرَفْتَنِيهِ

سپس چون آگاهم کردی، آنچه را بر گردانده بودی شناختم. ۱/۴۹

بازگرداندن نشانه گیری دشمن، به خودش

وَ جَعَلْتَ مَا سَدَّدَهُ مَرْدُودًا عَلَيْهِ

و آنچه آن را نشانه گرفته بود، بر خودش برگرداندی. ۶/۴۹

برگرداندن دشمن و عدم بهبودی خشمش

فَرَدَّدْتَهُ لَمْ يَشْفِ غَيْظُهُ، وَ لَمْ يَسْكُنْ غَلِيلُهُ

پس در حالی که خشمش را بهبودی نداده و کینه اش قرار نگرفته بود، او را باز گرداندی. ۶/۴۹

بازگرداندن ستمگر، در پرتگاه گودالش

رَدَّدْتَهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ

او را در پرتگاه گودالش باز گرداندی. ۸/۴۹

بازگرداندن سختی بلا، از بنده

وَ صَرَفْتُ عَنِّي جَهْدَ الْبَلَاءِ

و سختی گرفتاری را از من دور کردی. ۲/۵۱

إِلَهِي فَكَمْ مِنْ بَلَاءٍ جَاهِدٍ قَدْ صَرَفْتُ عَنِّي

خدای من، پس چه بسیار بلاهای سختی که از من برگرداندی! ۳/۵۱

ناتوانی از بازگرداندن فرمان الهی

وَ لَيْسَ يَسْتَطِيعُ مَنْ كَرِهَ قَضَاءَكَ أَنْ يُرَدَّ أَمْرَكَ

و کسی که حکم تو را نپسندید، نمی تواند فرمانت را بازگرداند. ۳/۵۲

اندک بودن اندیشه بنده، نسبت به آنچه به سویش بازمی گردد

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَ الْ... فِكْرُهُ قَلِيلٌ لِمَا هُوَ صَائِرٌ إِلَيْهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که اندیشه اش برای آنچه به سوی آن بازمی گردد، اندک

است. ۸/۵۲

بازگشت بنده، در میان یاران خدا

وَ اجْعَلْ... فِي أَحْبَابِكَ مَصْدَرِي

ص: ۱۷۳

و بازگشتم را در میان یارانت، قرار ده. ۷/۵۳

بازگشت بندگان به سوی:

أ. خوشنودکننده خداوند

فَمِلْ بِنَا إِلَىٰ مَا يُرْضِيكَ عَنَّا

پس ما را به آن کار که تو را از ما خوشنود می سازد برگردان. ۳/۹

ب. گذشت الهی

وَ اجْعَلْ... مُتَحَوِّلِي عَن صَرَعتِي إِلَىٰ تَجَاوُزِكَ

و بازگشت از به زمین افتادیم را به گذشت خود، قرار ده. ۶/۱۵

ج. آنچه خداوند دوست دارد

وَ اصْرِفْنِي بِقُدْرَتِكَ إِلَىٰ مَا أَحْبَبْتَ

و به قدرت خود، مرا به آنچه دوست داری، بازگردان. ۱۷/۳۱

د. خداوند

إِلَيْكَ الْمَصِيرُ

بازگشت (همه) به سوی توست. ۷/۳۶

وَ أَمْرُهُمْ آئِلَةٌ إِلَىٰ أَمْرِكَ

و کردارشان به فرمان تو بازمی گردد.

۱۸/۴۶

وَ أَكْرَمُ مِنِّ عِنْدِكَ مُنْصَرَفِي، وَ إِلَيْكَ مُنْقَلَبِي

و رفتنم را از نزدت و بازگشتم را به

سویت، گرامی دار. ۲۵/۴۶

وَ كُلِّ صَائِرٍ إِلَيْكَ

و همه به سوی تو برگشت کننده اند.

۵/۵۲

هـ. حکم خداوند

كُلُّهُمْ صَائِرُونَ، إِلَى حُكْمِكَ

همه ایشان به حکم تو می رسند. ۱۸/۴۶

و. بسیاری کرامت و رحمت خداوند

إِلَهِي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْوَاجِبِ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ... أَنْ تُثَبِّتَنِي بِالْكَثِيرِ مِنْ كَرَامَتِكَ بِرَحْمَتِكَ

خدای من، به آن حق واجب خود که بر همه آفریدگانت داری، از تو می خواهم که با رحمت خویش مرا به بسیاری بخشش خود بازگردانی. ۱۰/۵۲

بازماندن

بازماندن چشم ها، از دیدن خدا

و يَا مَنْ تَنْقَطِعُ دُونَ رُوعَيْتِهِ الْأَبْصَارُ

و ای کسی که چشم ها از دیدن او ناتوان است.

۴/۵

بازو

استوار نمودن بازوی والدین، به وسیله

ص : ۱۷۴

فرزندان

اللَّهُمَّ اشْدُدْ بِهِمْ عَضُدِي

خداوندا بازوی مرا به وسیله آنان محکم گردان. ۴/۲۵

توانایی بخشیدن به بازوی ولی خدا

وَقَوِّ عَضُدَهُ

و بازویش را قوت ده. ۶۱/۴۷

باطل

پناه بردن به خدا، از اختیار نمودن باطل

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... إِيثارِ الْبَاطِلِ عَلَى الْحَقِّ

خداوندا به تو پناه می برم از برتری دادن باطل بر حق. ۱/۸ و ۲

نفس و اختیار نمودن باطل

و لَا تُخَلِّ فِي ذَلِكَ بَيْنَ نَفْسِنَا وَ اِخْتِيَارِهَا، فَإِنَّهَا مُخْتَارَةٌ لِلْبَاطِلِ إِلَّا مَا وَفَّقْتَ

و در آنگاه، نفوس ما را به اختیار خود وامگذار، چون آن باطل را برمی گزیند مگر تو توفیق دهی. ۴/۹

فرورفتن در باطل و نادرستی

وَمَنْ أَبْعَدُ غَوْرًا فِي الْبَاطِلِ... مَنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ...

و چه کسی از من در نادرستی فرورونده تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می

پذیرم؟ ۲۳/۱۶۴

بی باکی در باطل

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَشَدُّ فِي الْبَاطِلِ تَهَوُّرًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - در انجام باطل گستاخ تر از آنم که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا

باشم.

باطل آرابی شیطان، برای بندگان

اللَّهُمَّ وَ مَا سَوَّلَ لَنَا مِنْ بَاطِلٍ فَعَرَّفْنَاهُ

خداوندا و آنچه از باطل برای ما آراسته، به ما بشناسان. ۷/۱۷

تبدیل گواهی باطل بنده، به سپاس الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أُجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... أَوْ شَهَادَةٍ بَاطِلٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت یا گواهی نادرست، سپاس برای خودت را قرار

ده. ۱۳/۲۰

شیطان و نمایاندن باطل، به صورت حق

و لَوْ لَا أَنَّهُ صَوَّرَ لَهُمُ الْبَاطِلَ فِي مِثَالِ الْحَقِّ مَا ضَلَّ عَنْ طَرِيقِكَ ضَالٌّ

ص : ۱۷۵

و اگر او (شیطان)، باطل را برای ایشان به صورت حق جلوه نمی داد، هیچ گمراهی از راه تو گمراه نمی شد. ۹/۳۷

عامل بازدارنده زبان ها، از فرو رفتن در باطل

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَلْسِنَتِنَا عَنِ الْخَوْصِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ غَيْرِ مَا آفَهُ مُخْرَسًا

و قرآن را بندآورنده زبان هایمان از فرورفتن در باطل، بی آنکه از بیماری باشد، قرار ده.

۱۰/۴۲

باطل نشدن برهان الهی

وَ لَمْ يَدْخُصْ لَتَرْكِ مُعَاجَلَتِهِمْ بُرْهَانُكَ

و از جهت شتاب نکردن در عذاب آنان، برهان تو باطل نشده است. ۱۸/۴۶

پابرجایی حجت الهی و باطل نشدن آن

حُجَّتُكَ قَائِمَةٌ لَا تُدْخِصُ

حجت تو پابرجاست که باطل نمی شود.

۱۹/۴۶

باطن درون

باغ

تابعین و باغ های بهشتی

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً... تَفْسُخُ لَهُمْ فِي رِيَاضِ جَنَّتِكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که در باغ های بهشتت بر ایشان وسعت دهی.

۱۳/۴ و ۱۴

بالا بلند

بامداد صبح

بخت بدبختی و نیز خوش بختی

بخشایش آمرزش و نیز عفو

بخشش کرم

بخشش نعمت های پی درپی، به بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَى مَا أَوْلَاهُمْ مِنْ مَنِّهِ الْمُتَتَابِعَهُ، وَ أَسْبَغَ عَلَيْهِمْ مِنْ نِعْمِهِ الْمُتَطَاهِرَهُ، لَتَصَيَّرُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ...

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش بر بخشش های پی درپی که به ایشان داده و نعمت های آشکار که برای آنها تمام کرده باز می داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند. ۸/۱

بخشش الهی و بی نیازی از دیگران

اللَّهُمَّ اغْنِنَا عَنْ هَبِّ الْوَهَابِينَ بِهَيْتِكَ... حَتَّى لَا نَزْعَبَ إِلَى أَحَدٍ مَعَ بَدْلِكَ

خداوندا ما را با عطای خود، از بخشش بخشندگان بی نیاز کن، تا با بخشش تو از دیگران درخواست نکنیم. ۷/۵

وَ اَغْنِنَا عَنْ غَيْرِكَ يَا زَفَادِكَ

و به یاری خود ما را از غیر خود بی نیاز گردان.

۱۳/۵

بخشندگی دیگران

وَ اِنَّمَا يُعْطَى الْمُعْطُونَ مِنْ فَضْلِ جِدَّتِكَ

و به درستی که بخشندگان از زیادی عطای تو می بخشند. ۱۱/۵

نبودن خیری برای بندگان، جز آنچه خدا عطا نموده

لَيْسَ لَنَا... مِنَ الْخَيْرِ اِلَّا مَا اَعْطَيْتَ

برای ما از خیر، چیزی جز آنچه تو بخشیدی نیست. ۱۱/۶

شاکرترین بندگان، نسبت به عطای الهی

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... اَشْكُرْهُمْ لِمَا اَوْلَيْتَ مِنْ نِعْمِكَ

و ما را از شکرگزارترین آنان بر نعمتی که ارزانی داشته ای قرار ده. ۲۰/۶

شیرینی بخشش الهی

وَ اَذِقْنِي حَلَاوَةَ الصُّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ

و شیرینی احسانت را در آنچه درخواست نمودم به من بچشان. ۸/۷

عدم وجود منت، در بخشش های الهی

وَ يَا مَنْ لَا يُكَدِّرُ عَطَايَاهُ بِالْاِمْتِنَانِ

و ای آنکه با منت گذاشتن، بخشش هایش را تیره نمی سازد. ۴/۱۳

إِنْ أُعْطِيتَ لَمْ تَشُبْ عَطَاءَكَ بِمَنْ

اگر عطا کنی، عطایت را با منت نیامیخته ای.

۵/۴۵

عطایا و بخشش های الهی

وَ عَلِمْتُ... أَنْ يَدَّكَ بِالْعَطَايَا أَعْلَى مِنْ كُلِّ يَدٍ

و دانستم که دست عطای تو از هر دستی بالاتر است. ۱۹/۱۳

وَ أَجْرِلُ لِي قِسْمَ الْمَوَاهِبِ مِنْ نَوَالِكَ

و سهم مرا از بخشش ها به لطف خود فراوان کن. ۱۲۹/۴۷

وَ وَفَّرْ عَلَيَّ حُظُوظَ الْإِحْسَانِ مِنْ إِفْضَالِكَ

و نصیب مرا از احسان، به فضل خود فراوان گردان. ۱۲۹/۴۷

بخشنده بودن خداوند

إِنَّكَ... الْوَهَّابُ الْكَرِيمُ

همانا تویی بسیار بخشنده که عطایت تمام

ص : ۱۷۷

خداوند، عطاکننده نعمت های بزرگ

إِنَّكَ... الْمَتَّطُولُ بِالْإِمْتِنَانِ

همانا تویی که بدون استحقاق نعمت بزرگ می بخشی. ۷/۱۵

إِنَّكَ... الْوَهَّابُ لِعَظِيمِ النِّعَمِ

همانا تو بخشنده نعمت های عظیمی. ۷/۳۶

افزونی بخشش خداوند، نسبت به منع او

وَ أَنْتَ الَّذِي عَطَاوَهُ أَكْثَرَ مِنْ مَنَعِهِ

و تویی آنکه عطا و بخشش او بیش از محروم نمودنش است. ۹/۱۶

نیافتن عطاکننده ای، جز خدا

إِلَهِي لَا تُخَيِّبْ مَنْ لَا يَجِدُ مُعْطِيًا غَيْرَكَ

خدای من کسی را که جز تو بخشنده ای نمی یابد ناامید نکن. ۱۶/۱۶

توفیق با بخشش پاداش دادن بنده، به محروم کننده اش

وَ سَدَّدَنِي لِأَنَّ... أَثِيبَ مَنْ حَرَمَنِي بِالْبَدْلِ

و مرا توفیق ده تا به آنکه محروم نموده، با بخشش پاداش دهم. ۹/۲۰

ترک بخشش، به غیر مستحق

وَ أَلْبَسَنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... تَرْكِ... الْإِفْضَالِ عَلَى غَيْرِ الْمُسْتَحِقِّ

و زیور پرهیزکاران را در احسان نکردن به کسی که شایسته احسان نیست، به من بپوشان.

أَنْتَ مِنْ دُونِهِمْ وَلِيُّ الْإِعْطَاءِ وَالْمَنْعِ

تو عهده دار بخشیدن و بازداشتنی، نه آنها.

۲۶/۲۰

بنده و ستایش نمودن از شخص عطاکننده

وَلَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ، فَاسْتَرْزِقْ أَهْلَ رِزْقِكَ... فَأَفْتِنَ بِحَمْدِ مَنْ أَعْطَانِي

و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخوام. آنگاه به ستایش آنکه به من عطا کرده، گرفتار شوم.

۲۶/۲۰

طلب عطا و بخشش، از افراد پست

صُنْ وَجْهِي بِالْيَسَارِ، وَلَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ، فَاسْتَرْزِقْ أَهْلَ رِزْقِكَ، وَ اسْتَعْطِي شِرَارَ خَلْقِكَ

آبرویم را با توانگری حفظ کن و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخوام و از آفریدگان بدت، عطا طلبم. ۲۶/۲۰

ص : ۱۷۸

عطای کم خویشان، به بنده

وَإِنِ الْجَائِئِينَ إِلَىٰ قَرَابَتِي حَرَمُونِي، وَإِنِ أَعْطُوا أَعْطُوا قَلِيلًا نَّكَدًا

و اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محرومم کنند و اگر عطا کنند، اندک و ناگوار عطا کرده اند.

۳/۲۲

عطای الهی، و فروگذاری تکلیف از بنده

فَادُّهُ عَنِّي مِنْ جَزِيلٍ عَطِيَّتِكَ وَ كَثِيرٍ مَا عِنْدَكَ

پس آن (تکلیف) را از عطای بزرگ و فراوانی که نزد توست، از جانب من ادا کن. ۷/۲۲

فرزند و بخشش به والدین

اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... فَقَدْ وَهَبْتَهُ لُهُمَا

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند، پس آن را به ایشان بخشیدم. ۹/۲۴

درخواست عطای الهی، برای مؤمنان

وَ أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لِوَلَدِي...

و به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم،

ببخش. ۱۲/۲۵

عطا فرمودن خواسته های بندگان

اللَّهُمَّ أَعْطِنَا جَمِيعَ ذَلِكَ بِتَوْفِيقِكَ وَ رَحْمَتِكَ

خداوندا به توفیق و رحمت همه آن (درخواست ها) را به ما عطا فرما. ۱۲/۲۵

سودرسانی همسایگان، با بخشش فراوان

وَ وَفَّقْهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ آدَبِكَ فِي... الْعُودِ عَلَيْهِمْ بِالْجِدَّةِ وَ الْإِفْضَالِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در رسیدگی با ثروت و بخشش فراوان به آنان، توفیق ده. ۲/۲۶

همسایگان و عطای قبل از درخواست

و وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... إِعْطَاءِ مَا يَجِبُ لَهُمْ قَبْلَ الشُّوْءِ إِلِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در عطا کردن آنچه برای آنان ضروری است پیش از درخواست آنان، توفیق ده.

۲/۲۶

فراوان گرداندن عطایای مرزداران اسلام

اللَّهُمَّ... أَسْئَلُكَ عَطَايَاهُمْ مِنْ جِدَّتِكَ

خداوندا از دارایی خویش، بخشش های آنان را فراوان ساز. ۱/۲۷

روگرداندن بنده از نیازمند به بخشش خداوند

و صَرَفْتُ وَجْهِي عَمَّنْ يَحْتَاجُ إِلَيَّ رِفْدِكَ

ص : ۱۷۹

و از آنکه نیازمند عطای توست، روگرداندم.

۳/۲۸

آنچه از مال دنیا، به بنده ارزانی شده

وَ اجْعَلْ مَا خَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا... بُلِّغَهُ إِلَى جِوَارِكَ...

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، وسیله رسیدن به جوار خود قرار ده.

۶/۳۰

خداوند، عطاکننده و بخشنده ترین کس

وَ أَنْتَ... أَعْطَى مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ

و تو بخشنده ترین کسی می باشی که از او درخواست شد. ۲۲/۳۲

إِنَّكَ تُفِيدُ الْكَرِيمَةَ، وَ تُعْطِي الْجَسِيمَةَ

به درستی که تو عطای گرانمایه می دهی و (نعمت) بزرگ می بخشی. ۶/۳۳

خداوند، عطاکننده حسنه و نیکی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... تُعْطِي الْحَسَنَةَ

خداوندا همانا تو نیکی عطا می کنی.

۳۳/۳۲

آزمایش الهی و عطای او (به ثروتمندان)

لَا تَفْتِنُنِي بِمَا أَعْطَيْتَهُمْ

مرا به آنچه به آنان (دنیاداران) عطا کردی، آزمایش نکن. ۲/۳۵

سپاس گزاری از خدا، برای بخشش های او

وَ اجْعَلْ شُكْرِي لَكَ عَلَى مَا زَوَيْتَ عَنِّي أَوْفَرَ مِنْ شُكْرِي إِيَّاكَ عَلَى مَا خَوَّلْتَنِي

و شکرگزاری مرا، به آنچه از من گرفتی بیش از شکرم به آنچه به من مرحمت کردی، قرار ده.

۳/۳۵

وَ لَكَ الشُّكْرُ عَلَىٰ مَا حَوَّلْنَا مِنَ النِّعَمَاءِ...

و شکر تو راست، بر آنچه از نعمت هایت که به ما بخشیدی. ۶/۳۶

إِلٰهِي أَحْمَدُكَ... عَلَيَّ... جَزِيلَ عَطَائِكَ عِنْدِي

خدای من، تو را سپاس گزارم بر بسیاری عطاها و بخشش هایت درباره من. ۱/۵۱

عطا و بخشش خداوند، به فرمانبر و گنهکار

أَعْطَيْتَ كُلًّا مِنْهُمَا مَا لَمْ يَجِبْ لَهُ

هر یک از آن دو (فرمانبر و گنهکار) را چیزی عطا کرده ای که برایش لازم نبود. ۱۱/۳۷

بالاترین عطایای تقرب جویان

وَ اجْعَلْ مَا سَمَحْتَ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ، وَ تَبَرَّعْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ... أَعْلَىٰ صَلَاتِ الْمُتَقَرِّبِينَ

و گذشت از ایشان را که من کردم، و بخششی که بی هیچ عوضی به آنان دادم، بالاترین بخشش های تقرب جویان قرار

۲/۳۹.ده

عطای دین، به بندگان

ص : ۱۸۰

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَبَانَا بِدِينِهِ

و سپاس خدای را که دین خود را به ما هدیه کرد. ۲/۴۴

نیکی کردن به خویشان، با صله و بخشش

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ نَصِلَ أَرْحَامَنَا بِالْبِرِّ وَالصَّلَاةِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که با نیکی و بخشش، به خویشاوندانمان نیکی کنیم. ۱۰/۴۴

دل جوئی از همسایگان، با عطا و احسان

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَعَاهَدُ جِيرَانَنَا بِالْإِفْضَالِ وَالْعَطِيَّةِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که با فضل و عطا، همسایگانمان را دلجوئی نماییم. ۱۰/۴۴

عدم پشیمانی خداوند، از عطا و بخشش

وَا مَنْ لَّا يَنْدُمُ عَلَى الْعَطَاءِ

و ای کسی که بر عطا (و بخشش) پشیمان نمی شود. ۲/۴۵

بخشش خدا و (توانایی او بر) منع نمودن

و تَجُودُ عَلَى مَنْ لَوْ شِئْتَ مَنَعْتَهُ

و می بخشی بر کسی که اگر می خواستی، محرومش می کردی. ۸/۴۵

پوشاندن بندگان، به نعمت و بخشش

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ، وَ غَمَرَهُمْ

بِالْمَنْ وَالطُّولِ

ای آنکه با احسان و تفضل، مورد ستایش بندگان قرار گرفته ای و با بخشش و نعمت، ایشان را پوشانده ای. ۱۸/۴۵

بخشندگی خداوند و فضل او

وَ أَنْتَ... الْجَوَادُ بِمَا سُئِلْتَ مِنْ فَضْلِكَ

و تو بخشنده هر آنچیزی هستی که از فضلت درخواست گردد. ۲۱/۴۵

إِنَّكَ... أَعْطَى مَنْ سئِلَ مِنْ فَضْلِهِ

به درستی که تو بخشنده تر کسی هستی که از فضل او درخواست شده. ۵۶/۴۵

گوارا بودن عطا و بخشش خداوند

إِنَّ عَطَاءَكَ لِلْعَطَاءِ الْمُهِتَاءِ

به درستی که عطای تو، عطایی گواراست.

۵۰/۴۵

عطایی چند برابر

اللَّهُمَّ وَ مَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ، وَ أَعْطِنَا أضعافَهُ مِنْ فَضْلِكَ

خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حق رعایتش است؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش و از فضلت، چندین برابر آن را به ما عطا فرما. ۵۰/۴۵

زیاد شدن جود و بخشش الهی

ص : ۱۸۱

وَ اِمْتَلَأَتْ بِفَيْضِ جُودِكَ أَوْعِيَهُ الطَّلِبَاتِ

و ظرف خواسته ها با زیادی جودت، پر گشته است. ۱۲/۴۶

روا بودن جود و بخشش خداوند، برای درخواست کنندگان

وَ جُودُكَ مُبَاحٌ لِلسَّائِلِينَ

و بخشش تو برای درخواست کنندگان، روا است. ۱۴/۴۶

نامید نگشتن از عطا و بخشش خداوند

وَ لَا يِنَاسُ مِنْ عَطَائِكَ الْمُتَعَرِّضُونَ

و آنان که به تو پرداختند، از عطایت مأیوس نمی گردند. ۱۵/۴۶

درخواست عطا و بخشش نیکو، از خدا

وَ أَسْأَلُكَ حُسْنَ الرَّفَادَةِ

و پذیرایی نیکو از تو می خواهم. ۲۵/۴۶

خدا، بخشنده ای با توانگری بسیار

سُبْحَانَكَ مِنْ... جَوَادٍ مَا أَوْسَعَكَ

پاک و مترهی! ای بخشنده که بسیار توانگری!

۲۴/۴۷

فراوانی بخشش های الهی، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او علیهم السلام

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نِحْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ، وَ تُكْمِلُ لَهُمُ الْأَشْيَاءَ مِنْ عَطَايَاكَ وَ نَوَافِلِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی و چیزهایی

از عطاها و بخشش هایت را برای آنها کامل گردانی. ۵۷/۴۷

بسیاری بخشش الهی، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ... أَجْزَلَتْ فِيهِ عَطِيَّتَكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که عطایت را در آن فراوان نموده ای. ۶۶/۴۷

بخشش به بنده تسلیم شونده خدا

وَجُدْ عَلَيَّ بِمَا تَجُودُ بِهِ - عَلَيَّ مَنْ أَلْقَى بِيَدِهِ إِلَيْكَ - مِنْ عَفْوِكَ

و به من ببخش همان چیزی را که به کسی که به خاطر عفو تو تسلیم می گردیده است می بخشی.

۷۰/۴۷

عدم بخشش الهی، در صورت عدم طاقت بنده

وَلَا تَمْنِخْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَبْهَطَنِي مِمَّا تُحْمَلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ

و آنچه طاقتش را ندارم به من نبخش، که پشتم را از بار گران دوستی ات که بر دوشم گذارده ای، بشکنی. ۱۰۲/۴۷

ص : ۱۸۲

پی در پی رساندن بخشش خدا، به بنده

وَ ظَاهِرٌ لَدَىٰ فَضْلِكَ وَ طَوْلِكَ

و فضل و بخشش خود را بر من پوسته گردان.

۱۱۲/۴۷

ستایش الهی و عطای او

وَ أَوْزَعْنِي أَنْ أَتُنِّي بِمَا أَوْلَيْتَنِيهِ

و به من الهام کن که به خاطر آنچه به من داده ای، ثنا (ی تو را) گویم. ۱۱۴/۴۷

مواهب و بخشش های خداوند، به بنده

وَ سُقِّ كَرَائِمَ مَوَاهِبِكَ إِلَيَّ

و بخشش های گرامی ات را به سوی من روان فرما. ۱۲۸/۴۷

عطایای بزرگ الهی (در بهشت)

جَلَّلْنِي شَرَائِفَ نِحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمَعْدَةِ لِأَجْبَائِكَ

در مکان هایی که برای دوستان آماده کرده ای، به عطاهای والایت مرا بیوشان. ۱۲۸/۴۷

درخواست از خدا، به سبب بخشش او

فَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از تو می خواهم به بخشش و کرمیت، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

عطا نمودن نیکی دنیا و آخرت، به بندگان

أَسْأَلُكَ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ تُعْطِيَهُمْ بِهِ خَيْرًا مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ أَنْ تُؤَفِّرَ حَطِّي وَ نَصِيْبِي مِنْهُ

از تو درخواست می نمایم که هر گاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می نمایی، یا خیری از خیرهای دنیا و آخرت را به ایشان عطا می کنی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان.

درخواست بخشش و عطاى خداوند

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ... لَوْفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رِفْدِهِ وَ نَوَافِلِهِ وَ طَلَبَ نَيْلِهِ وَ جَائِزَتِهِ، فَإِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ كَانَتِ الْيَوْمَ تَهَيَّئَتِي... رَجَاءَ عَفْوِكَ وَ رِفْدِكَ وَ طَلَبَ نَيْلِكَ وَ جَائِزَتِكَ

خداوندا، هر كسى خود را مهيا مى كند تا بر مخلوقى وارد شود، بدین امید كه به صله و عطا و درخواستِ بخشش و احسان او نائل شود. پس اى سرور من، امروز مهيا گشته تا به سوى تو آيم. بدین امید كه به آمرزش و صله و درخواستِ بخشش و احسان تو نائل شوم. ۵/۴۸

عطاى الهى، و كم نشدن از (گنجينه) خدا

يَا مَنْ... لَا يَنْقُصُهُ نَائِلٌ

اى كسى كه هيچ بخششى، (گنج هاى) او را نمى كاهد. ۶/۴۸

ص: ۱۸۳

عطای الهی، و نیک بختی بنده

وَ أَسْعِدْنِي بِمَا تُعْطِينِي مِنْهُ

و مرا به آنچه از آن عطا می کنی، نیک بخت گردان. ۲۸/۴۸

عطای نیکوی الهی

وَ أَنْبِئْتِ الْجَمِيلَ فَعَصَيْتُ

و عطای نیکو نمودی، پس نافرمانی کردم.

۱/۴۹

درخواست از خداوند و عطای او

وَ لَقَدْ سَأَلْتُ فَأَعْطَيْتَ، وَ لَمْ تُسْأَلْ فَابْتَدَأْتَ

و چون از تو درخواست شد، پس عطا کردی و درخواست نشد، پس به بخشش آغاز نمودی.

۱۴/۴۹

بخشنده یافتن خدا، نسبت به خواسته ها

...بَلْ وَجَدْتُكَ... لِمَطَالِبِي مُعْطِيًا

...بلکه تو را برای خواسته هایم، بخشنده یافتم. ۵/۵۱

توکل و اعتماد بر جود و بخشش خدا

وَ عَلَى جُودِكَ وَ كَرَمِكَ أَتَكَلُّ

و تنها بر بخشش و بزرگواری تو دل می بندم.

۱۱/۵۲

بخشش خداوند، در دنیا و آخرت

يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا

ای بخشنده در دنیا و آخرت و مهربان در آن دو. ۱/۵۴

از خدا درخواست نمودن بخشش:

أ. رحمت و گشایش بی رنج

وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَفَرَجًا هَنِيئًا

و از جانب خویش رحمت و گشایش گوارا به من ببخش. ۸/۷

ب. آسودگی روز معاد

وَهَبْ لِي أَمَّنَ يَوْمِ الْمَعَادِ

و مرا آسایش روز بازگشت ببخش.

۲۰/۲۰

ج. راهنمایی حقیقی

وَأْمِنِّي حُسْنَ الْإِشَادِ

و خوب ارشاد کردن را به من عطا نما.

۲۰/۲۰

وَهَبْ لِي صِدْقَ الْهِدَايَةِ

و مرا هدایت راستین ببخش. ۲۲/۲۰

د. زندگی آسوده

وَأْمِنِّي حُسْنَ الدَّعَى

و زندگی آسوده نیکو به من عطا فرما.

۲۲/۲۰

هـ. توان و نیرو

وَهَبْ لِي قُوَّةً أَحْتَمِلُ بِهَا جَمِيعَ مَرَضَاتِكَ

و به من نیرویی عنایت کن تا بتوانم همه خوشنودی ات را حمل کنم. ۱۱/۲۱

و. خو گرفتن باخدا، دوستان و پیروان او

هَبْ لِي الْإِنْسَ بِكَ وَ بِأَوْلِيَائِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ

انس با خودت و دوستانت و فرمانبرانت را به من ببخش. ۱۱/۲۱

ز. نور هدایت

وَهَبْ لِي نُورًا أَهْتَدِي بِهِ فِي النَّاسِ

و مرا نوری بخش که با آن در بین مردم راه روم. ۸/۲۲

ح. تندرستی

وَهَبْ لِي عَافِيَتَكَ

و عافیت را به من ببخش. ۱/۲۳

ط. فرزند پسر

وَهَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ أَوْلَادًا ذُكُورًا

و از نزد خود افزون بر ایشان، پسران دیگری به من ببخش. ۵/۲۵

ی. همه درخواست ها

اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كُلَّ سُوءٍ لِي

خداوندا همه خواسته هایم را به من عطا کن. ۹/۲۵

ک. حسنه و نیکی در دنیا و آخرت

وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

و ما را در دنیا نیکی و در آخرت نیکی عطا کن. ۱۳/۲۵

ل. یقین صادق

و هَبْ لَنَا یَقِیْناً صَادِقاً...

و ما را یقینی راستین ببخش. ۲/۲۹

م. آنچه بنده به آن امیدوار است

فَأَعْطِنِیْ یَا رَبِّ مَا رَجَوْتُ

پس ای پروردگار من، آنچه را امید دارم، به من عطا کن. ۲۰/۳۲

ن. آرزو

و هَبْ لِیْ أَمَلِی

و آرزویم را به من ببخش. ۱۶/۳۷

س. چیزی که بخشیدن آن، از خدا نمی کاهد

اللَّهُمَّ إِنِّی أَسْتَوْهِبُكَ - یَا إِلَهِی - مَا لَا یُنْقُصُكَ بَدْلُهُ

خداوندا، ای خدای من، همانا من از تو

ص : ۱۸۵

بخششی می خواهیم که بخشیدن آن از تو چیزی نمی کاهد. ۶/۳۹

ع. خوی های نیکوکاران

وَهَبْ لَنَا حُسْنَ شَمَائِلِ الْأَبْرَارِ

و زیبایی خوی های نیکوکاران را به ما ببخش. ۹/۴۲

ف. سلطنتی پیروزمند، به ولتش

وَ آتِهِ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

و او را از جانب خود، سلطنتی پیروزمند عطا فرما. ۶۱/۴۷

ص. مهربانی ولی خدا

وَهَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ

و محبت او را به ما روا دار. ۶۳/۴۷

ق. عصمت

وَهَبْ لِي عِصْمَةً تُدْنِينِي مِنْ خَشْيَتِكَ

و به من عصمتی بخش که مرا به ترس از تو نزدیک کند. ۱۱۱/۴۷

ر. گشایش و فرج

وَهَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرْجًا

و ما را - ای خدای من - از جانب خود گشایش ده. ۱۳/۴۸

ش. رحمت و توفیق همیشگی الهی

فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَ دَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا أَتَّخِذُهُ سَلْمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ

پس ای خدای من، از رحمت و توفیق همیشگی ات مرا چیزی ببخش که آن را نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از

آن بالا روم. ۱۷/۴۹

ت. توکل و اعتماد صادق

وَ هَبْ لِي صِدْقَ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ

و توکل راستین به خود را، به من ارزانی دار. ۴/۵۴

بخیل

بخیل نیافتن خدا، هنگام درخواست از او

إِلٰهِي مَا وَجَدْتُكَ بَخِيلاً حِينَ سَأَلْتُكَ

خدای من، هنگامی که از تو درخواست نمودم، تو را بخیل نیافتم. ۵/۵۱

بدبختی

نافرمانی خدا و بدبخت شدن

فَالْهَالِكُ مِنَّا مَنْ هَلَكَ عَلَيْهِ

پس بدبخت از ما کسی است که به خاطر

ص : ۱۸۶

نافرمانی او هلاک شود. ۲۴/۱

بدترین بدبختی

و نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَشَقَى الشَّقَاءِ

و پناه می بریم به تو از بدترین تیره بختی.

۹/۸

و الشَّقَاءِ الْأَشَقَى لِمَنْ اغْتَرَّ بِكَ

و بدبخت ترین بدبختی برای کسیست که به تو مغرور گشته. ۱۹/۴۶

سبب بدبخت گشتن نیک بختی خواه

و لَا تَقْطَعْ رَجَاءَنَا بِمَنْعِكَ، فَتَكُونَ قَدْ أَشَقَيْتَ مَنْ اسْتَسْعَدَ بِكَ

و به منع خویش، ما را ناامید مکن. و گرنه کسی که از تو نیک بختی خواسته، بدبخت کرده ای. ۳/۱۰

روی آوردن بدبخت، به درگاه الهی

فَتَكُونَ قَدْ أَشَقَيْتَ مَنْ اسْتَسْعَدَ بِكَ... فَإِلَى مَنْ حِينِيذٍ مُنْقَلَبًا عَنْكَ؟ وَإِلَى أَيْنَ مَذْهَبًا عَنْ بَابِكَ؟

...و گرنه کسی که از تو نیک بختی خواسته، بدبخت کرده ای. پس در این هنگام از جانب تو به چه کسی رو آوریم؟ و از در

خانه تو به کجا رویم؟

۳/۱۰ و ۴

بدبخت شدن، به سبب دوست داشتنی ها

فَلَا تَجْعَلْ حَظِّي مِنْ رَحْمَتِكَ مَا عَجَلْتِ لِي مِنْ عَافِيَتِكَ، فَأَكُونَ قَدْ شَقَيْتُ بِمَا أَحْبَبْتِ...

پس بهره مرا از رحمت، تندرستی ای که اکنون برای من پیش انداخته ای، قرار مده که به سبب آنچه دوست دارم، بدبخت

شوم. ۱/۱۸

بدبختی و به هلاکت افتادن

و مَنْ أَشَقَى مِمَّنْ هَلَكَ عَلَيْكَ؟

و شقی تر از کسی که بر اثر نافرمانی ات به هلاکت افتاده، کیست؟ ۱۶/۳۷

بدبختی و مهمانی مرگ

وَلَا تُشْقِنَا بِضِيَاغَتِهِ

و در پذیرایی از او ما را به شقاوت میفکن.

۴/۴۰

بدبختی، و نعمت الهی

تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا... يَشْقَى بِنِعْمَتِكَ شَقِيَّهُمْ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. ۹/۴۵

محرومیت بدبختان، از شناخت وقت ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي... وَقَفْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ حِينَ

ص : ۱۸۷

جَهْلَ الْأَشْقِيَاءِ وَقْتَهُ، وَ حُرْمُوا لِشَقَائِهِمْ فَضْلَهُ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را برای آن به وسیله نعمت، توفیق دادی، آنگاه که تیره بخنان، وقت آن را شناختند و بر اثر شقاوتشان، از فضل آن ماه محروم گشتند.

۴۳/۴۵

عدم بدبختی آموزش خواهان

و لَا يَشْقَى بِنَقْمَتِكَ الْمُشْتَغْفِرُونَ

و آموزش خواهان به کیفیت تیره بخت نمی شوند. ۱۵/۴۶

لایق بدبختی بودن

مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ خَدَلْتُهُ لَهَا

هر که از شقاوت‌مندان باشد، او را از آن جهت خوار می کنی. ۱۷/۴۶

بدبختان، و جرأت نمودن به (نافرمانی) خدا

قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي... مَوْقِفَ الْأَشْقِيَاءِ الْمُتَجَرِّينَ عَلَيْكَ

خود را در جایگاه بدبختانی که بر تو جرأت یافته اند، واداشته ام. ۲/۵۳

بدر

روز جنگ بدر و لشکری از فرشتگان

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنْدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ بِنُاسٍ مِنْ بَأْسِكَ كَفَعْلِكَ يَوْمَ بَدْرٍ

و بر آنان سپاهی از فرشتگان را با عذابی از عذاب هایت بفرست. مانند کارت در روز بدر.

۱۱/۲۷

بدرفتاری بدی

مبدل شدن بدرفتاری خویشاوندان، به خوش رفتاری

وَ أٰبِدِنِي... مِنْ عُقُوٰقِ ذَوِي الْاٰرْحَامِ الْمَبْرَةِ

و درباره من بدرفتاری خویشان را به نیکوکاری مبدل فرما. ۷/۲۰

بدرفتاری با والدین

وَ لَا تَجْعَلْنِي فِيْ اَهْلِ الْعُقُوٰقِ لِلْاٰبَاءِ وَ الْاُمَّهَاتِ

و مرا از بدرفتاری کنندگان با پدران و مادران قرار نده. ۱۱/۲۴

بدخویی و بدخلقی

فَاَجْعَلْ مَا سَتَرْتِ مِنْ الْعُوْرَةِ... زَاجِرًا عَنْ سُوْءِ الْخُلُقِ

پس آن عیب ها که پوشانیدی، بازدارنده از بدخویی قرار ده. ۳/۳۴

بدرود و داع

ص : ۱۸۸

بدعت

توفیق ترک بدعت ها

وَوَفَّقْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ مُجَانَبَةِ الْبَدْعِ

و در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و ترک بدعت ها، توفیق ده.

۱۸/۶

واگذاشتن بدعت گزاران

أَكْمِلْ ذَلِكَ لِي بِدَوَامِ الطَّاعَةِ... وَ رَفْضِ أَهْلِ الْبَدْعِ

این (اوصاف) را برای من با اطاعت همیشگی و فروگذاردن اهل بدعت، کامل گردان. ۱۰/۲۰

بدگمانی گمان

بدن اندام

مَشَقَّتْ هَيَّ وَارَدَه بِرِ بَدَنِ پيامبر صلی الله علیه و آله

وَ عَرَّضَ فَيْكَ لِلْمَكْرُوهِ بَدَنَهُ

و به خاطر تو، بدنش را در معرض سختی قرار داد. ۵/۲

بیرون شدن جان ها، از بدن ها

وَ تُهَوَّنَ عَلَيْهِمْ كُلَّ كَرْبٍ يَحُلُّ بِهِمْ يَوْمَ خُرُوجِ الْأَنْفُسِ مِنْ أَبْدَانِهَا

و در آن روز که جان ها از تن بیرون رود، هر

اندوهی را بر ایشان آسان گردانی. ۱۷/۴

آسایش بدن، در سپاس گزاری از نعمت الهی

وَ اجْعَلْ... فَرَاغَ أَبْدَانِنَا فِي شُكْرِ نِعْمَتِكَ

و آسایش تن هایمان را در سپاس گزاری نعمت خود قرار ده. ۱۴/۵

سلامت پیشین بدن و بیماری کنونی آن

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا لَمْ أَزَلْ أَتَصَرَّفُ فِيهِ مِنْ سَلَامِهِ بَدَنِي، وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَحْدَثْتَ بِي مِنْ عِلَّةٍ فِي جَسَدِي

خداوندا ترا سپاس بر تندرستی تنم که همواره از آن برخوردار هستم. و تو را سپاس بر بیماری ای که در جسمم پدید آوردی. ۱/۱۵

به کار بردن بدن، در آنچه خدا از بنده می پذیرد

وَ اسْتَعْمِلْ بَدَنِي فِيمَا تَقْبَلُهُ مِنِّي

و بدنم را در آنچه از من می پذیری به کار گیر.

۹/۲۱

ضعف بدن، از انجام واجبات

وَ اقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ... وَ إِنِ ضَعْفَ عَن ذَلِكَ بَدَنِي

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب

ص : ۱۸۹

نموده ای، توفیق ده و گرچه بدنم از (انجام) آن ناتوان باشد. ۶/۲۲

تندرستی در بدن بنده

وَ عَافِيَةٍ... عَافِيَةً تُؤَلِّدُ فِي بَدَنِي الْعَافِيَةَ، عَافِيَةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

و به من عافیت ده. عافیتی که در جسمم عافیت زاید، عافیت دنیا و آخرت. ۲/۲۳

سلامتی در جسم و دین

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰى بِالصَّحٰهِ وَالْاٰمِنِ وَالسَّلَامَةِ فِي دِيْنِي وَ بَدَنِي

و با تندرستی و ایمنی و سلامتی در دینم و جسمم بر من منت گذار. ۳/۲۳

سلامت بدن فرزندان

وَ اَصِحَّ لِيْ اَبْدَانَهُمْ...

و بدنشان را برای من سالم بدار. ۲/۲۵

بدن های دشمنان و توانائیشان

اللّٰهُمَّ اٰخِلِ... اَبْدَانَهُمْ مِنَ الْقُوَّةِ

خداوندا، تن هایشان را از قوت تهی دار.

۱۱/۲۷

بدن و عمر بنده، در راه طاعت الهی

وَ اَسْأَلُكَ... اَنْ تَجْعَلَ مَا ذَهَبَ مِنْ جِسْمِي وَ عُمْرِي فِي سَبِيْلِ طَاعَتِكَ

و از تو درخواست می کنم که آنچه از جسم و عمرم سپری شده در راه طاعتت قرار دهی. ۲۸/۳۲

عدم دگرگونی جسم بنده

وَ لَا تُبَدِّلْ لِيْ جِسْمًا

و تنم را دگرگون نکن. ۱۲۴/۴۷

جسم بنده، سپاس گزار خداوند

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي

تنم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. ۶/۵۱

آرمیدن رگ ها و غافل بودن بدن

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءًا لَمْ مَن... بَدَنُهُ غَافِلٌ لِسُكُونِ عُرْوَقِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که تن او به خاطر آرامش رگ هایش، غافل مانده. ۸/۵۲

عافیت تن بنده و حاجت خواهی از خدا

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي... عَافٍ فِيهَا جَسَدِي

خداوندا خواسته من این است. تنم را در آن عافیت بخش. ۷/۵۴

بدی

جزا دادن به بدی کردار بنده

ص : ۱۹۰

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا

تا بدکاران را بر وفق کار و کردارشان جزا دهد.

۶/۷، ۶/۱

خداوند، تبدیل کننده بدی ها به خوبی ها

يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ بِأَضْعَافِهَا مِنَ الْحَسَنَاتِ

ای تبدیل کننده بدی ها به چندین برابر آن از خوبی ها. ۸/۲۴، ۲۶/۲

بدی دام های شیطان

وَ أَكْفِنَا... شَرَّ مَصَايِدِ الشَّيْطَانِ

و ما را از شرّ دام های شیطان نگهدار. ۱۰/۵

توفیق دوری از بدی

وَ وَفَّقْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ، وَ هِجْرَانِ الشَّرِّ

و ما را برای انجام نیکی و ترک بدی، توفیق ده. ۱۸/۶

بدرفتاری با زبردستان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... سُوءِ الْوِلَايَةِ لِمَنْ تَحْتَ أَيْدِينَا

خداوندا به تو پناه می برم از بدرفتاری با زبردستان. ۱/۸ و ۳

بدی بازگشت (به دوزخ)

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ... سُوءِ الْمَأْبِ

و پناه می بریم به تو از بدی سرنوشت. ۹/۸

سبب باقی نماندن کار بد بنده

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... وَ لَهَجَاتِ أَلْسِنَتِنَا فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ، حَتَّى... لَا تَبْقَى لَنَا سَيِّئَةٌ نَسْتَوْجِبُ بِهَا عِقَابَكَ

و رازهای دل هایمان و سخنان زبان هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار بدی که به وسیله آن مستوجب عذاب تو شویم برای ما نماند. ۷/۹

فرشتگان نویسنده بدی ها و عدم ذکر بدی

فَإِنْ قَدَرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَيِّئَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبَعُهُ... حَتَّى يَنْصَرِفَ عَنَّا كُتَابُ السَّيِّئَاتِ بِصِيحَتِهِ خَالِيَةً مِنْ ذِكْرِ سَيِّئَاتِنَا

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. تا نویسندگان بدی ها با نامه ای خالی از کردار زشت از نزد ما بازگردند. ۲/۱۱

اعتراف به بدی و بدکرداری

فَهَلْ يَنْفَعُنِي، يَا إِلَهِي، إِقْرَارِي عِنْدَكَ بِسُوءٍ مَا اِكْتَسَبْتُ؟

ای خدای من آیا نزد تو اقرار به بدی ای که انجام داده ام، مرا سود می دهد؟ ۶/۱۲

اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ إِقْرَارًا بِالْإِسَاءَةِ

خداوندا، پس سپاس برای توست، در حالی که به بدکرداری، اقرار کننده ایم. ۴۵/۴۵

أَنَا الْمُسِيءُ الْمُعْتَرِفُ الْخَاطِئُ الْعَاثِرُ

منم بدکارِ اعتراف کننده خطا کار لغزشکار.

۷۶/۴۷

أَتَيْتُكَ مُقِرًّا بِالْجُرْمِ وَالْإِسَاءِ إِلَى نَفْسِي

به درگاه تو آمده‌ام، در حالی که اقرار به گناه و بدی بر خود دارم. ۷/۴۸

پناه دادن بنده، از آنچه بدکرداران از آن ترسانند

وَ أَجْرَنِي مِمَّا يَخَافُهُ أَهْلُ الْإِسَاءِ

و از آنچه بدکاران وحشت دارند پناهم ده.

۱۵/۱۲

بدرفتاری ستمگر، با بنده

وَ أَبَدِلْنِي بِسُوءِ صَنِيعِهِ بِي رَحْمَتِكَ

و به جای بدرفتاری اش، رحمت را به من عطا کن. ۹/۱۴

پناه بردن به خدا، از خواهش بد

وَ أَعِدْنِي مِنْ سُوءِ الرَّغْبَةِ...

و از خواهش بد پناهم ده. ۱۵/۱۴

سبب پاکی بنده، از بدی ها

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟... أَوْ وَقْتُ الصَّحَّةِ... أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ الَّتِي مَحَضَيْتَنِي بِهَا... تَطْهِيرًا لِمَا أَنْعَمْتَ فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گذاری برای تو سزاوارتر است؟ آیا وقت تندرستی یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا از بدی هایی که در آن فرورفته ام پاکم سازد؟ ۴-۱۵/۲

شرمندگی از خدا، به سبب بدرفتاری

...كُلَّ ذَلِكْ حَيَاءٌ مِنْكَ لِسُوءِ عَمَلِي

همه اینها از روی شرمی است که از بدکرداری خود دارم. ۲۰/۱۶

بدی بنده و همسایگان او

...وَلَمْ تُبَدِ سَوَاءَاتِهَا لِمَنْ يَلْتَمِسُ مَعَايِبِي مِنْ جِيرَتِي

و بدی های مرا پیش همسایگانم - که در جستجوی عیب های من می باشند - آشکار نکردی.

۲۱/۱۶

مهربانی های خدا و بدی های بنده

ثُمَّ لَمْ يَنْهَنِي ذَلِكَ عَنْ أَنْ جَرَيْتُ إِلَى سُوءِ مَا عَاهَدتَ مِنِّي

آن همه (عنایت) مرا از شتافتن به سوی بدی - که تو از من می دانی - بازداشت. ۲۲/۱۶

اقدام به بدی، هنگام ایستادن بین دعوت خدا و شیطان

وَمَنْ... أَشَدُّ إِقْدَامًا عَلَى السُّوءِ مِنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ

ص : ۱۹۲

دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةَ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ...

و چه کسی از من بر اعمال زشت بی باک تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می پذیرم؟ ۲۳/۱۶

بازداشتن خود، از بدی های خوارکننده

وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، بَلْ تَأْتِيَا مِنْكَ لِي... لِأَنَّ... أَقْلَعَ عَنْ سَيِّئَاتِي الْمُمْ-خَلْقَهُ

و این نه از گرامی بودن من نزد توست. بلکه از بردباری تو بر من است. برای اینکه از بدی های - خوارکننده ام - جدا شوم. ۲۶/۱۶

از بین بردن (محو) بدی های بنده

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيْتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَسْقُطَ أَشْفَارُ عَيْنَيْ... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتند، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

بدی جایگاه بنده

فَارْحَمْ... سُوءَ مَوْقِفِي

پس بر بدی جایگاهم رحم کن. ۳۲/۱۶

فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِسُوءِ مَوْقِفِي

شاید برخی از آنها به رحمتت بر بدی جایگاهم، به من رحم کند. ۲۷/۳۱

چشم پوشی از بدی

وَ سَدَّدْنِي لِأَنَّ... أَعْضِيَ عَنِ السَّيِّئَةِ

و مرا توفیق ده تا از بدی (دیگران) چشم پوشی کنم. ۹/۲۰

بخشش طلبیدن، از مردمان بدکردار

لَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْأَقْتَارِ، فَاسْتَرْزِقْ أَهْلَ رِزْقِكَ، وَاسْتَعْطِي شِرَارَ خَلْقِكَ

شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخواهم. و از آفریدگان بدت، عطا طلبم. ۲۶/۲۰

وحشت از بدکاران خلق

وَ أَلَيْسَ قَلْبِي الْوَحْشَهُ مِنْ شِرَارِ خَلْقِكَ

و دلم را به وحشت از بدکاران خلقت بیوشان.

۱۱/۲۱

سبب نیفزودن بر بدی های بنده در قیامت

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَغْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي، فَأَدِّهِ عَنِّي مِنْ جَزِيلِ عَطِيَّتِكَ وَ كَثِيرِ مَا عِنْدَكَ... حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ... تُضَاعِفَ بِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي يَوْمَ الْقَاكَ

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. پس آن را از عطای بزرگ و فراوانی که نزد توست، از جانب من ادا

ص : ۱۹۳

کن. تا چیزی از آن بر من نماند که بخواهی به سبب آن بر بدی هایم بیفزایی، در روزی که تو را دیدار می کنم. ۷/۲۲

سبب ایمن و آسوده شدن از بدی ها

وَ ارْزُقْنِي الرِّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِاٰخِرَتِي حَتَّى... اَمَّنَ مِنَ السَّيِّئَاتِ فَرَقًا وَ خَوْفًا

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا از بدی ها، از روی ترس و بیم ایمن بمانم. ۸/۲۲

پناه بردن به خدا، از شرّ و بدی اموری

وَ اَعِدْنِي وَ دُرِّيْتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، وَ مِنْ شَرِّ السَّمَاءِ وَ الْهَامَّةِ وَ الْعَامَّةِ وَ اللَّامَّةِ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ... وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ
أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا

و من و فرزندانم را از شیطانِ رانده شده و از شرّ جانور زهردار نکشنده و جانور زهردار کشنده و سایر جانوران و چشم زخم و از شرّ هر شیطانِ سرکش و از شرّ هر جنبنده ای که زلفش در اختیار توست، پناه ده. ۶/۲۳

دفع بدی بدخواه، از بنده

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اذْرَأْ عَنِّي شَرَّهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و شرش را از من بازدار. ۷/۲۳

ایمن فرمودن بنده، از بدی بدخواه

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُؤْءِ مَنِّي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَ شَرِّهِ...

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه زیان و بدی اش ایمن سازی. ۷/۲۳

همسایگان بدکردار

وَ اجْعَلْنِي اللّٰهُمَّ اَجْرِي بِالْاِحْسَانِ مُسِيئَتِهِمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که بدکارشان را به نیکی پاداش ده. ۳/۲۶

درخواست بخشش بدی کردار خود، از خدا

اللّٰهُمَّ اِنِّي... اَسْتَوْهَبُكَ سُوءَ فِعْلِي

خداوندا، به درستی که من از زشتی کردارم، از تو بخشش می طلبم. ۲۱/۳۱

گفتار بنده و بد کرداری او

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. ۲۶/۳۱

بدی بنده و دشوار نبودن عفو او بر خدا

وَلَنْ يَضِيقَ عَلَيْكَ عَفْوٌ عَنْ عَبْدِكَ وَإِنْ أَسَاءَ

و گذشت از بنده ات گر چه بد کرده، بر تو دشوار نیست. ۱۰/۳۲

ص : ۱۹۴

بدی کردار بنده و خشم خداوند

...وَ اسْتَوْجَبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَكَ

...و با زشتی کردارم، خشمت را سزاوار گشتم.

۱۳/۳۲

اندیشه بد و آراستن نادرستی برای بنده

وَ سَوَّلَ لِي الْخَطَاءَ خَاطِرُ الشُّوءِ فَفَرَّطْتُ

و اندیشه بد خطا را برای من آراست، پس (از فرمان تو) کوتاهی نمودم. ۱۶/۳۲

بدی مجاورت و همسایگی شیطان، با بنده

فَأَنَا أَشْكُو سُوءَ مُجَاوَرَتِهِ لِي

پس از بد همسایگی او با من، به تو شکایت می کنم. ۲۷/۳۲

اكتساب بدی های بسیار

كَمْ... سَيِّئَةٍ اِكْتَسَبْنَاهَا... كُنْتُ الْمَطَّلِعَ عَلَيْهَا

چه بسیار بدی ای که آن را کسب کردیم، (و) تو بر آن مطلع بودی. ۲/۳۴

بنده و نپذیرفتن عذرخواهی بد کردار

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ مُسِيءٍ اِعْتَدَرْتُ إِلَيْكَ فَلَمْ أَعِذْرَهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از بد کرداری که از من عذرخواهی کرد، پس عذر او را نپذیرفتم. ۱/۳۸

قصد بنده، بر به جا نیاوردن بدی

وَ اجْعَلْ... عَزْمِي عَلَى تَرْكِ مَا يَعْزِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

بسیاری رحمت خدا، به بدکاران

فَكَمْ قَدْ لِحِقَتْ رَحْمَتُكَ بِالْمُسِيئِينَ

پس چه بسیار رحمتت که به بدکاران رسید.

۹/۳۹

اندک بودن نیکی های بنده، در مقابل بدی هایش

تَفْعَلُ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَا أَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلِّهِ حَسَنَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک است.

۱۲/۳۹

بدی های آرزو

وَ آمِنًا مِنْ شُرُورِهِ

و ما را از شرورش ایمن ساز. ۲/۴۰

ص : ۱۹۵

ماه نو، ماه سلامتی از بدی ها

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هَلَالًا... سَلَامَةً مِنَ السَّيِّئَاتِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه سلامتی از بدی ها قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵/۴۳

خالص گشتن از بدی ها، در ماه رمضان

وَ اسْلُخْ عَنَّا تَبِعَاتِنَا مَعَ اسْتِسْلَاحِ أَيَّامِهِ حَتَّى يَنْقِضِي عَنَّا وَقَدْ... أَخْلَصْتَنَا فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ

و با گذشتن روزهایش سختی هایمان را از ما بکن. تا (این ماه) در حالی از ما بگذرد که در آن از بدی ها خالصمان نموده

ای. ۱۵/۴۴

زدودن بدی ها، از بندگان

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایمان را از شما بزدايد.

۱۰/۴۵

همانندی کیفر، با کار بد بنده

وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا

و هر کس کار بدی کند، جز مانند آن جزا داده نمی شود. ۱۲/۴۵

برگرداندن بدی ها از بنده، به سبب ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمْ مِنْ سُوءٍ صُرِفَ بِكَ عَنَّا

درود بر تو. چه بسیار بدی ها که به سبب تو، از ما برطرف شد! ۳۹/۴۵

خروج از بدی ها، با پایان ماه رمضان

وَ أَخْرِجْنَا بِخُرُوجِهِ مِنْ سَيِّئَاتِنَا

و با بیرون رفتنش، ما را از بدی هایمان بیرون بر. ۴۹/۴۵

توبه از کار بد و اندیشه بد

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا... مِنْ كُلِّ... سُوءٍ أَسْلَفْنَا، أَوْ خَاطِرٍ شَرٍّ أَضْمَرْنَا

خداوندا ما در روزِ فطرمان از هر بدی ای که در گذشته انجام داده ایم یا اندیشه بدی که در دل داشته ایم، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

در گذشتن خدا، از بدی

وَ يَا مَنْ... يَتَجَاوَزُ عَنِ السَّيِّئَةِ حَتَّى يُعْفِيَهَا

و ای کسی که از بدی درمی گذرد، تا آن را محو کند. ۱۱/۴۶

عادت خدا، احسان به بدکاران

عَادَتُكَ الْإِحْسَانُ إِلَى الْمُسِيئِينَ

عادت تو احسان به بدکاران است. ۱۶/۴۶

عدم شتاب خدا، در کیفر بدکاران

ص : ۱۹۶

فَيَا مَنْ لَمْ يُعَاجِلِ الْمُسِيئِينَ

پس ای آنکه بر (کیفر) بدکاران شتاب نمی کنی.

۷۵/۴۷

بازایستادن از بدی ها

أَشْعِرُ قَلْبِي الْإِزْدِجَارَ عَنْ قَبَائِحِ السَّيِّئَاتِ

دلم را به خودداری از بدی های زشت بپوشان.

۱۰۷/۴۷

نجات از بدی و فتنه

وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ فِتْنَةً أَوْ سُوءًا فَانجِنِي مِنْهَا لَوْأَدَّا بِكَ

و هرگاه خواستی به قومی، عذابی یا بدی ای (فروفرستی)، پس مرا که به تو پناه برده ام، نجات ده. ۱۲۰/۴۷

برگرداندن بدی، از بنده

فَإِنِّي... لَمْ يَصْرِفْ عَنِّي سُوءًا قَطُّ أَحَدٌ غَيْرُكَ

پس به درستی که هیچ کس جز تو بدی ای را از من برنگردانده است. ۴/۴۸

گریزگاه بدکار

وَ إِلَيْكَ مَفْرَأُ الْمُسِيءِ

و گریزگاه بدکار به سوی توست. ۳/۴۹

بدکرداری بنده و احسان خداوند

لَمْ تَمْنَعْكَ إِسَاءَتِي عَنْ إِتْمَامِ إِحْسَانِكَ

بدکرداری من تو را از تمام نمودن احسانت

بازنداشت. ۱۳/۴۹

وَعُدُّ... يَا حَسَانَكَ عَلَيَّ إِسَاءَتِي

و با احسانت بر بدکرداری ام تلافی کن.

۴/۵۳

پناه دادن بنده، از شر آنچه از آن پناه طلبد

وَ اتَّوَجَّهُ إِلَيْكَ بِهِمَا أَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ كَذَا وَ كَذَا

و به وسیله آنان، به درگاہت رومی آورم که مرا از شر این و آن پناه دهی. ۱۶/۴۹

بدی آنچه نوشته شده و گذشته

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كِتَابٍ قَدْ خَلَا

و از بدی آنچه نوشته شده و گذشته، به تو پناه می برم. ۵/۵۴

بذل بخشش

بزرگی

بر آوردن حاجت اجابت

برابر

عدم برابری رتبه کسی، با پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ... إِلَى الدَّرَجَةِ العُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى لَا يُسَاوَى فِي مَنْزِلِهِ

خداوندا، او را به بالاترین درجه از بهشت

ص : ۱۹۷

بالا بر. تا آنکه کسی در منزلت با او یکسان نباشد.

۲۴ و ۲۳/۲

عدم برابری هیچ فرشته مقرب و پیامبر مرسلی، با پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ... إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى... لَا يُوَازِيَهُ لَدَيْكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ

خداوندا، او را به بالاترین درجه از بهشتت بالا- بر. تا آنکه نزد تو هیچ فرشته مقرب و پیامبر فرستاده شده ای با او برابری

نکنند. ۲۴ و ۲۳/۲

یکسان بودن حال بنده، در خشم و رضا

وَ ارزُقْنِي... الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ... فِي حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می

رسد، حالی یکسان داشته باشم. ۲۲/۱۳

عدم برابری طاقت بنده، با خشم الهی

وَ اِنَّ طَاقَتِي لَا تَنْهَضُ بِسُخْطِكَ

و همانا طاقت من، با خشم تو برابری نمی کند.

۵/۳۹

عدم همسانی در پاداش (عمل)

وَ يَا مَنْ لَا يُكَافِي عِبْدَهُ عَلَى السَّوَاءِ

و ای کسی که بنده خود را همسان (عملش) جزا نمی دهد. ۴۵/۳

عدم برابری دیگر روزهای سال، با روزهای ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ لَا تُنَافِسُهُ الْاَيَّامُ

درود بر تو ماهی که روزها (دیگر) با آن برابری نمی کند. ۴۵/۳۳

سپاسی برابر با لطف و احسان خدا، از او

وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُوَازِي صُنْعَكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که با لطف تو، برابری کند. ۳۴/۴۷

سپاسی برابر با عرش الهی، از خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوَازِنُ عَرْشَكَ الْمَجِيدَ وَيُعَادِلُ كُرْسِيِّكَ الرَّفِيعَ

سپاس برای توست. سپاسی که با عرش بزرگ تو همسنگ باشد، و با کرسی بلندپایه ات برابری نماید. ۳۶/۴۷ و ۴۱

برادران

برادران پیشی گیرنده در ایمان

رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ...

پروردگارا! ما و برادرانمان را، که در ایمان، بر

ص : ۱۹۸

ما پیش قدم شدند پیامرز. ۹/۴

درخواست پناه دادن برادران، از خدا

وَ أَعِدُّنَا وَ أَهْلَيْنَا وَ إِخْوَانَنَا... مِمَّا اسْتَعَدَّنَا مِنْهُ

و ما و خویشاوندان و برادرانمان را، از آنچه از آن پناه بردیم، پناه ده. ۱۵/۱۷

براندازی

براندازی شوکت دشمن

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنُودًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ... تَخْضُدُ بِهِ شَوْكَتَهُمْ

و بر آنان سپاهی از فرشتگان بفرست. تا بدین سبب، سختی و صلابتشان را براندازی.

۱۱/۲۷

برانگیختن

برانگیختن آفریدگان، در طریق دوستی خدا

وَ بَعَثَهُمْ فِي سَبِيلِ مَحَبَّتِهِ

و آنها را در راه دوستی به خود، برانگیخت.

۴/۱

برانگیخته شدن حرص و آز

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَيْجَانِ الْحِرْصِ

خداوندا به تو پناه می برم از برانگیخته شدن حرص. ۱/۸

برانگیخته شدن بنده، با درخواست از خدا

وَ يَحْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفْضُلِكَ عَلَيَّ مِنْ أَقْبَلِ بَوَجْهِهِ إِلَيْكَ

و وادار می کند مرا به درخواست از تو، تفضل تو به آنکه رو به تو آورد. ۳/۱۲

برانگیختن لشکری از فرشتگان الهی

وَ اَبْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنُودًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ...

و بر آنان سپاهی از فرشتگانت بفرست.

۱۱/۲۷

برانگیختن ابرها برای عذاب

اللَّهُمَّ وَ اِنْ كُنْتَ بَعَثْتَهَا نِقْمَةً وَ اَرْسَلْتَهَا سَخَطَةً فَاِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا و اگر آن (ابرها) را برای کیفر برانگیخته ای و از روی خشم فرستاده ای، پس ما از خشمت، از تو امان می
خواهیم. ۳/۳۶

برانگیخته شدن بندگان، از قبور

وَ نَوَّزُ بِهِ قَبْلَ الْبُعْثِ سُدْفَ قُبُورِنَا

و پیش از برانگیخته شدن، تاریکی قبرهایمان را با آن (قرآن)، روشن ساز. ۱۵/۴۲

ص : ۱۹۹

برانگیخته شدن بندگان، برای دیدار خدا

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ تَبْعُنِي لِلْقَائِكَ

و روزی که مرا برای دیدارت برمی انگیزی، خوادم نسا. ۱۱۴/۴۷

برپا داشتن

برپا داشتن راهنما، برای مردمان هر زمان

فِي كُلِّ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أَرْسَلَتْ فِيهِ رَسُولًا، وَ أَقَمْتُ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا...

در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی و برای اهل آن راهنمایی گماشتی... ۲/۴

خدا، به پادارنده عدالت

أَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ... قَائِمٌ بِالْقِسْطِ

همانا من شهادت می دهم که تو برپادارنده عدلی. ۲۱/۶

برپا داشتن سنت الهی

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت توفیق ده.

۲/۲۶

اقامه قرآن، در ساعات شبانه روز

وَ أَقْفُ بِنَا آثَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ آثَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ...

و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند.

۹/۴۲

عدم عذر و بهانه، با برپا داشتن راهنما

فَمَا عَذْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَ إِقَامِهِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟! ۱۱/۴۵

به پا داشتن امام علیه السلام ، به عنوان نشانه ای برای بندگان

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ يَا مُمَامِ أَقَمْتَهُ عَلَمَاً لِعِبَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگان به پا داشتی. ۶۰/۴۷

به پا داشتن کتاب و احکام الهی

وَ أَقَمَ بِهِ كِتَابَكَ وَ حُدُودَكَ وَ شَرَائِعَكَ وَ سُنَنَ رَسُولِكَ

و کتاب خود و احکامت و قوانینت و روش های پیامبرت را، به وسیله او (ولیی خود) به پا دار.

۶۲/۴۷

برج قلعه

ص : ۲۰۰

برتری

برتری دادن انسان، بر همه آفریدگان

جَعَلَ لَنَا الْفَضِيلَةَ بِالْمَلَكَةِ عَلَى جَمِيعِ الْخَلْقِ

با دادن قدرت به ما، (ما را) بر همه آفریدگان برتری داد. ۱۸/۱

سپاسی برتر از هر سپاس

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يُفْضَلُ سَائِرَ الْحَمْدِ...

و سپاس خدای را، سپاسی که بر سایر سپاس ها برتری یابد. ۲۶/۱ و ۲۵/۱

برتری پروردگار، بر همه آفریدگانش

حَمْدًا يُفْضَلُ سَائِرَ الْحَمْدِ كَفَضْلِ رَبَّنَا عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ

...سپاسی که بر سایر سپاس ها، برتری یابد، همانند برتری پروردگارمان، بر همه آفریدگانش.

۲۶/۱

برترین همراه

وَ اجْعَلْهُ... أَفْضَلَ صَاحِبِ صَحْبَانَاهُ

و آن (روز) را برترین همراهی که با آن همراه شده ایم قرار ده. ۱۹/۶

پناه بردن به خدا، از برتری دادن باطل

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... إِثَارِ الْبَاطِلِ عَلَى الْحَقِّ

خداوندا به تو پناه می برم از برتری دادن باطل بر حق. ۱/۸ و ۲

برترین یقین

اللَّهُمَّ... اجْعَلْ يَقِينِي أَفْضَلَ الْيَقِينِ

خداوندا یقینم را برترین یقین قرار ده.

برترین راه

اللَّهُمَّ اسْلُكْ بِي الطَّرِيقَةَ الْمُثَلَّى

خداوندا مرا به بهترین راه ببر. ۱۷/۲۰

برترین درودها، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ قَبْلَهُ

خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست، همانند برترین درودی که پیش از او بر کسی از آفریدگانت فرستادی. ۳۰/۲۰

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ... وَ أَفْضَلَ مِنْ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، صَلَاةً تَبْلُغُنَا بَرَكَتُهَا

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. همچنانکه بر فرشتگان مقربت درود فرستادی. و برتر از آن ای پروردگار

جهانیان، درودی که برکت آن به ما رسد. ۵۶/۴۵

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد برترین درودهایت را بفرست.

۵۰/۴۷

ص: ۲۰۱

برترین را برای خود آرزو نمودن

وَ ارزُقْنِي سَلَامَةً الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَمَّا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمَتِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ...

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت در دین یا دنیا داده ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم.

۱۲/۲۲

برتری دادن رضای خدا، بر غیر رضای او

وَ ارزُقْنِي... الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ... مُؤَثِّرًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْأَوْلِيَاءِ وَ الْأَعْدَاءِ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. ۱۳/۲۲

برترین رحمت ها، نیکی ها، و درودها

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ، وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَ اخْصُصْهُمْ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ سَلَامِكَ
خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و بر خاندان پاکش درود فرست و ایشان را به برترین رحمت ها و برکات و سلام خویش، اختصاص ده.

۱/۲۴

برتری دادن میل والدین، به میل خود

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدِي وَ بَرِّي بِهِمَا أَفْرَأَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْوَاسِ... حَتَّى أُؤَثِّرَ عَلَيَّ هَوَايَ هَوَاهُمَا

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خواب آلوده، خوش تر قرار ده. تا میل ایشان را بر میل خود برتری دهم.

۵/۲۴

اختصاص والدین، به برترین امور

وَ اَخْصُصْ اَبُوِيْ بِاَفْضَلِ مَا خَصَّصْتَ بِهٖ اَبَاءَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ اُمَّهَاتِهِمْ

و پدر و مادر مرا به برترین چیزی که پدران و مادران بندگان با ایمانت را به آن امتیاز داده ای، اختصاص ده. ۱۲/۲۴

همسایگان و دوستان آشنا به حقّ ائمه علیهم السلام ، و برترین یاری الهی

وَ تَوَلَّيْنِي فِي جِرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِيْنَ بِحَقِّنَا، وَ الْمُتَابِدِيْنَ لِأَعْدَائِنَا بِأَفْضَلِ وَ لَأَيَّتِكَ

و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حقّ ما و مخالف با دشمنان ما هستند، به بهترین

ص : ۲۰۲

وجه یاری فرما. ۱/۲۶

افزایش معرفت همسایگان ائمه علیهم السلام ، به برتری ایشان

وَزِدَّهُمْ... مَعْرِفَةً بِفَضْلِي...

و بر فضیلت شناسی آنان نسبت به من بیفزاید.

۴/۲۶

برتری اعمال مستحبی

و لَسْتُ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَضْلِ نَافِلَةٍ...

و من هیچ گاه با فضیلت (عمل) مستحب به سویت توسل نمی جویم. ۱۸/۳۲

گمان برتر بودن ثروتمند

وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ... أَظُنَّ بِصَاحِبِ ثَرْوَةٍ فَضْلًا

و مرا از اینکه به ثروتمندی گمان فضل برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

برتری ندادن نیازمند درخواست کننده، بر خود

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ ذِي فَاقَةٍ سَأَلَنِي فَلَمْ أُؤْتِرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از نیازمندی که از من درخواست کرد، پس او را بر خود برتری ندادم. ۱/۳۸

برتری قرآن، بر هر سخن خداوند

وَ فَضَّلْتُهُ عَلَى كُلِّ حَدِيثٍ قَصَصْتُهُ

و آن را بر هر سخنی که حکایت کرده ای، برتری دادی. ۱/۴۲

برتری آل محمد صلی الله علیه و آله

وَ فَضَّلْتَنَا عَلَى مَنْ جَهِلَ عِلْمَهُ

و ما را بر کسی که به علم آن نادان بود، برتری بخشیدی. ۵/۴۲

شناساندن برتری قرآن، به امت مسلمان

اللَّهُمَّ فَكَمَا... عَرَفْنَا بِرَحْمَتِكَ شَرَفَهُ وَفَضْلَهُ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ

خداوندا، پس همچنان که به رحمت خود شرافت و فضیلت آن را به ما آموختی، پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست. ۶/۴۲

رساندن پیامبر صلی الله علیه و آله، به برترین فضل الهی

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَفَضْلِكَ وَكَرَامَتِكَ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد، برسانی. ۲۱/۴۲

برترین پاداش الهی، برای محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را

ص: ۲۰۳

ابلاغ نمود، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود دادی. ۲۲/۴۲

سبب برتری ماه رمضان، بر دیگر ماه ها

فَأَبَانَ فَضِيلَتَهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ بِمَا جَعَلَ لَهُ مِنَ الْحُرْمَاتِ الْمُؤَفُّورَةِ

پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها، به حرمت های فراوان آشکار ساخت. ۴/۴۴

برتری های آشکار ماه رمضان

فَأَبَانَ فَضِيلَتَهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ بِمَا جَعَلَ لَهُ مِنْ... الْفَضَائِلِ الْمَشْهُورَةِ

پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها، به فضایل مشهور آشکار ساخت. ۴/۴۴

برتری شبی از شب های ماه رمضان

ثُمَّ فَضَّلَ لَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ عَلَى لَيَالِيِ أَلْفِ شَهْرٍ

آنگاه یک شب از شب های آن را بر شب های هزار ماه برتری داد. ۵/۴۴

الهام برتری ماه رمضان، بر امت اسلام

وَ أَلْهِمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ...

و شناخت فضیلتش را به ما الهام کن.

۶/۴۴

سبب برتری ماه رمضان، بر همه اوقات سال

وَ آثَرَتْهُ عَلَى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ بِمَا أَنْزَلَتْ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَالنُّورِ

و آن را بر همه زمان های سال برگزیدی. به سبب آنچه در آن ماه از قرآن و نور نازل کردی.

۲۰/۴۵

برتری امت مسلمان، بر دیگر امت ها

ثُمَّ آثَرْتَنَا بِهِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَّمِ، وَ اصْطَفَيْتَنَا بِفَضْلِهِ دُونَ أَهْلِ الْمَلَلِ

سپس ما را بر بقیه ائمت ها به وسیله آن (ماه)، برتری دادی و به فضیلت آن ما را - نه اهل آئین های دیگر را - برگزیدی. ۲۱/۴۵

أَنْتَ وَلِيُّ مَا آتَرْتَنَا بِهِ مِنْ مَعْرِفَتِهِ

تویی مولایی که ما را به وسیله شناخت آن، برتری دادی. ۴۴/۴۵

سودمند گشتن به برترین سودها

وَ قَدْ أَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرُ مَقَامَ حَمْدٍ... وَ أَرْبَحْنَا أَفْضَلَ أَرْبَاحِ الْعَالَمِينَ

و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد و ما را به برترین سودهای جهانیان، سودمند نمود. ۲۲/۴۵

درود بر فضل و برتری ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى فَضْلِكَ الَّذِي حُرِّمْنَاهُ

درود بر تو و بر فضیلتت که از آن محروم

ص: ۲۰۴

سپاسی که تنها خدا برتری آن را شناسد

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا يَعْرِفُ أَحَدٌ سِوَاكَ فَضْلَهُ

سپاس برای توست. سپاسی که احدی جز تو، فضیلت آن را نداند. ۳۶/۴۷ و ۴۴

رحمت الهی و برتری دادن بنده

إِلَهِي أَحْمَدُكَ... عَلَيَّ مَا فَضَّلْتَنِي بِهِ مِنْ رَحْمَتِكَ

خدای من، تو را سپاس گزارم بر رحمتت که مرا به وسیله آن برتری دادی. ۱/۵۱

برخاستن قیام

بردباری

بردباری خدا، و منتظر بازگشت بندگان بودنش

وَ انْتَظَرُ مُرَاجَعَتَنَا بِرَأْفَتِهِ حِلْمًا

و به مهربانی اش از روی بردباری، بازگشت ما را انتظار کشید. ۲۱/۱

شگفت از بردباری خدا

وَ اعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنَا تُكَ عَنِّي

و شگفت تر از آن بردباری تو با من است.

۲۶/۱۶

بردباری خدا و فضل او

وَ حَلُمْتَ عَنِّي بِتَفْضُلِكَ فَلَمْ تُعَيِّرْ نِعْمَتَكَ عَلَيَّ

و به فضل خود درباره من بردباری نمودی و نعمتت را بر من تغییر ندادی. ۳۲/۱۶

به رنج نیفتادن خداوند، در بردباری اش

إِنَّ ذَلِكَ... لَا يَتَّصِعُكَ فِي أَنَاتِكَ

بدرستی که این در برابر بردباری ات دشوار نیست. ۳۴/۱۶

بردباری خداوند، با عصیان گران

و تَلَقَّيْتَ مَنْ عَصَاكَ بِالْحِلْمِ

و با کسی که نافرمانی ات را نموده، با بردباری رفتار می کنی. ۹/۴۵

حلیم و بردبار بودن خدا

و عَائِدَةً مِنْ عَطْفِكَ يَا حَلِيمٌ

و (این همه) سودی از مهربانی توست، ای بردبار! ۹/۴۵

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ

معبودی جز تو نیست، بردبارِ بزرگوار.

۲/۴۸

بردباری خدا، نسبت به دشمنش

و حِلْمُكَ مُعْتَرِضٌ لِمَنْ نَاوَاكَ

و حلمت به کسی که با تو دشمنی نموده،

ص: ۲۰۵

پرداخته است. ۱۶/۴۶

قدرت و بردباری خدا

تَعَمَّدَنِي فِيمَا أَطْلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَّعَمَدُ بِهِ الْقَادِرُ عَلَى الْبُطْحِ لَوْ لَا حِلْمُهُ

مراد در آنچه بر آن از من آگاهی بیوشان، آنگونه که می پوشاند قادر بر سختگیری، (و) اگر بردباری اش نبود (خطاها را ظاهر می کرد).

۱۱۹/۴۷

خشم و بردباری خداوند

اللَّهُمَّ لَيْسَ يَرُدُّ غَضَبَكَ إِلَّا حِلْمُكَ

خداوند، غضب تو را جز بردباری ات دور نمی سازد. ۱۳/۴۸

نادانی بنده و بردباری خداوند

وَ عُدَّ بِحِلْمِكَ عَلَى جَهْلِي

و با بردباری ات بر نادانی ام تلافی کن.

۴/۵۳

بردگی اسارت

بردن

عامل بازدارنده گام های بنده، از بردن او به سوی گناه

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَقْدَامِنَا عَنْ نَقْلِهَا إِلَى الْمَعَاصِي حَابِسًا

و قرآن را نگهدار گام های ما از حرکت به سوی گناهان، قرار ده. ۱۰/۴۲

بردن آلودگی خطایا، از بنده

وَ أَذْهَبَ عَنِّي دَرَنَ الْخَطَايَا

و آلودگیِ خطاها را از من بپر. ۱۱۲/۴۷

از خدا درخواست نمودنِ بردنِ بنده به سوی:

أ. راه اراده و خواست خدا

ثُمَّ سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ إِرَادَتِهِ

سپس آنها را در راهی که می خواست روان ساخت. ۴/۱

ب. راه حق

وَ اسْلُكْ بِنَا سَبِيلَ الْحَقِّ يَا رِشَادِكَ

و به راهنمایی خود ما را به راه حق رهسپار ساز. ۱۳/۵

ج. راه پرهیزکاری

وَ اسْلُكْ بِنَا مِنَ التَّقَى خِلَافَ سَبِيلِهِ مِنَ الرَّدَى

و برخلاف راه هلاکت بار او (شیطان)، ما را به راه پرهیزکاری بپر. ۵/۱۷

ص : ۲۰۶

د. بهترین راه

اللَّهُمَّ اسْلُكْ بِي الطَّرِيقَةَ الْمُثَلَّى

خداوند! مرا به بهترین راه ببر. ۱۷/۲۰

ه. راه پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ اسْلُكْ بِنَا سَبِيلَهُ

و ما را به راه او ببر. ۲۰/۴۲

برزخ

سپاسی روشن کننده تاریکی های برزخ

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يُضِيءُ لَنَا بِهِ ظُلُمَاتِ الْبَرْزَخِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، تاریکی های برزخ را برای ما روشن نماید. ۱۰/۱ و ۱۲/۱

برطرف کردن

خدا و برطرف کردن دشواری ها

...وَلَا يَنْكَشِفُ مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ

و از آنها جز آنچه تو برطرف کنی، برطرف نمی شود. ۴/۷

برطرف ساختن نیازمندی بندگان

فَاجْبُرْ فَاقْتِنَا بِوَسْعِكَ

پس نیاز ما را به توانگری خود برطرف کن.

۳/۱۰

برطرف ساختن گرفتاری رنج دیدگان

سُبْحَانَكَ نَحْنُ... أَهْلُ السُّوءِ الَّذِينَ وَعَدْتَ الْكَشْفَ عَنْهُمْ

پاک و منزهی تو! ما گرفتارانیم که رفع گرفتاری آنها را وعده داده ای. ۴/۱۰

برطرف کردن احتیاج از خود، به وسیله خدا

فَمَنْ... رَامَ صَرْفَ الْفَقْرِ عَنْ نَفْسِهِ بِكَ فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَظَانِّهَا

پس هر که برطرف کردن احتیاجش را به وسیله تو بخواند، بی گمان نیازمندی اش را در جایگاه بایسته طلب کرده. ۱۳/۱۳

خدا، برطرف کننده اندوه هر اندوهگین

وَا يَا فَرَجَ كُلِّ مَكْرُوبٍ كَتِيبٍ

و ای گشایش دهنده هر دلتنگ اندوهگین.

۴/۱۶

بار سنگین برطرف نشدنی

وَإِنْ يَكُنْ مَا ظَلَلْتُ فِيهِ، أَوْ بُتُ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيَّ بَلَاءٌ لَا يَنْقَطِعُ، وَوِزْرٌ لَا يَرْتَفِعُ فَقَدِّمِ لِي مَا أُخْرَتِ

و اگر این تندرستی، که روز را در آن به سر برده ام یا شب را در آن به سر رسانده ام، پیش از گرفتاری ای که قطع نمی گردد و گناهی که برداشته

ص: ۲۰۷

نمی شود باشد، پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز. ۲/۱۸

خدا، برطرف کننده ابرهای مصیبت بار

وَ كَمْ مِنْ سَحَابٍ مَكْرُوهٍ جَلَّيْتَهَا عَنِّي

و چه بسیار ابرهای مصیبت باری که از من برطرف نمودی. ۱۱/۴۹

خدا، برطرف کننده اندوه پناهنده به او

وَ تُفَرِّجُ عَمَّنْ لَأَذِ بِكَ

و غم و اندوه را از کسی که به تو پناه آورده، برطرف می کنی. ۱۲/۵۱

خدا، برطرف کننده غم و اندوه

يَا فَارِجَ الْغَمِّ، وَ كَاشِفَ الْغَمِّ

ای برطرف کننده اندوه و ازبین برنده غم.

۱/۵۴

برطرف ساختن غم و اندوه بنده

وَ أَفْرِجْ هَمِّي، وَ اكْشِفْ عَمِّي

و اندوه مرا برطرف کن و غم را بزدا.

۱/۵۴

برف

درود بر فرشتگان همراه برف

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ مُشَيِّعِي التَّلْجِ وَ الْبَرْدِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و همراهی کنندگان برف و

تگرگ. ۱۰/۳ و ۱۱/۱۵

درخشش شعله های برق ها و خروش ابرها

...فَصَيَّلَ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحِ الْإِنِّيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ، وَإِذَا سَبَّحْتَ بِهِ حَفِيفَةُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود و آنگاه که با خروش او، ابر به حرکت درآید، شعله های برق می درخشد. ۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

فریبده نبودن برق ابر

وَأَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ... وَتُوسِّعْ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ، سَحَابًا مُتْرَاكِمًا... غَيْرِ مُلْتٍ وَدُقُّهُ، وَلَا خُلْبٍ بَرَقُهُ

و رحمت را با باران فراوان از ابر، بر ما بگستران. و با آن روزی ها فراخی دهی. ابری درهم فشرده، نه ابری پیوسته بارانی و نه ابری جهنده و

بی باران. ۳ و ۱/۱۹

برق، نشانه ای از نشانه های خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ آيَاتِنِ مِنْ آيَاتِكَ

خداوندا همانا این دو (ابر و آذرخش)، دو نشانه از نشانه های تو هستند. ۱/۳۶

برق، خدمت گزار و شتابان در فرمان خدا

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ... عَوْنَانِ مِنْ أَعْوَانِكَ، يَبْتَذِرَانِ طَاعَتَكَ...

خداوندا همانا این دو (ابر و آذرخش)، دو خدمت گزار از خدمت گزاران تو هستند، که به طاعت می شتابند. ۱/۳۶

برکت

محمد صلی الله علیه و آله ، کلید برکت

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... مِفْتَاحِ الْبَرَكَهِ

خداوندا بر محمد - کلید برکت - درود فرست. ۳/۲

برکات آسمان ها و زمین

اللَّهُمَّ... اَرْزُقْنَا مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

خداوندا ما را از برکات آسمان ها و زمین روزی عطا فرما. ۷/۱۹

برکت در دارایی

وَوَفَّرْ مَلَكَتِي بِالْبَرَكَهِ فِيهِ

و دارایی ام را با برکت، افزون ساز. ۲۳/۲۰

برکت دادن خدا، به رزق و نعمتش

وَبَارِكْ لِي فِيمَا رَزَقْتَنِي وَفِيمَا خَوَّلْتَنِي وَفِيمَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ

و برایم در آنچه روزی ام نمودی، و به من ارزانی داشته ای، و به من نعمت داده ای، برکت ده.

برکات خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُوْلِكَ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلٰى آلِهِ

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت - که درودهایت بر او و رحمت و برکاتت بر او و بر خاندانش باد - .

وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلٰى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ رَحْمَهُ اللّٰهِ وَ بَرَكَاتُهُ

و درود و رحمت و برکات فزاینده خداوند، بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد.

بهترین برکات خدا، بر پیامبر صلی الله علیه و آله و آل او

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُوْلِكَ، وَ اَهْلِ بَيْتِهِ

الطَّاهِرِينَ، وَ اخْصُصْهُمْ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ سَلَامِكَ

خداوند ابر بر محمّد بنده خود و فرستاده ات و بر خاندان پاکش درود فرست و ایشان را به برترین رحمت ها و برکات و سلام خویش، اختصاص ده.

۱/۲۴

برکت ابرها

وَ أَنْزِلْ عَلَيْنَا نَفْعَ هَذِهِ السَّحَابِ وَ بَرَكَاتَهَا

و سود و برکت این ابرها را بر ما فرود آور.

۲/۳۶

پر خیر و برکت بودن خدا

فَتَبَارَكْتَ أَنْ تُوصَفَ إِلَّا بِالْإِحْسَانِ

پس والاتر (پر خیر و برکت تر) از آنی که جز به احسان وصف شوی. ۱۶/۳۷

يَا إِلَهِي تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ...

ای خدای مبارک و والای من... ۸/۴۹

فَتَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ

پس تو مبارک و برتری. ۵/۵۲

مبارک گرداندن فرود در قبر

وَ بَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلِي

و فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

مبارک گرداندن طول ماندن بنده، در بین

طبقات خاک

وَ بَارِكْ لَنَا فِي... طُولِ الْمُقَامَةِ بَيْنَ أَطْبَاقِ الثَّرَى

و ماندن طولانی در میان طبقه های خاک را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

ماه نو، ماه برکت

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالَ بَرَكَهٍ...

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار دهد. ۴/۴۳

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ... يُمِنُ لَنَا نَكَدَ مَعَهُ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه برکتی بی گرفتاری با آن، قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

ادامه برکت شب قدر، تا طلوع فجر

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ، دَائِمُ الْبَرَكَهِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ...

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. آن شبِ سلام (به همراه) برکتی است که تا

برآمدن سپیده دم دوام دارد. ۵/۴۴

بابرکت بودن نام خدا

فَقُلْتُ تَبَارَكَ اسْمُكَ...

پس تو که نامت مبارک است، فرمودی...

۱۰/۴۵

فَقُلْتُ تَبَارَكَ اسْمُكَ وَ تَعَالَيْتَ...

ص : ۲۱۰

پس تو که نامت مبارک و بلندمرتبه است، فرمودی... ۱۲/۴۵

برکات و نیکی های ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا وَقَدْتِ عَلَيْنَا بِالْبَرَكَاتِ

درود بر تو همان طور که با برکت ها بر ما وارد شدی. ۳۶/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ... وَ عَلَى مَاضٍ مِنْ بَرَكَاتِكَ سُلْبِنَاهُ

درود بر تو و بر نیکی های گذشته ات که از دست دادیم. ۴۲/۴۵

برکت روز عید فطر

وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَ فِطْرِنَا

و برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان.

۴۸/۴۵

رسیدن برکت صلوات خدا، به بندگان

وَ صَلَّى عَلَيْهِ وَ آلِهِ... صَلَاةً تَبْلُغُنَا بِرَكَّتِهَا

و بر او و خاندانش درود فرست، درودی که برکت آن به ما رسد. ۵۶/۴۵

کامل ترین برکات الهی، برای محمد صلی الله علیه و آله

وَ بَارِكْ عَلَيْهِ أَتَمَّ بَرَكَاتِكَ

و کامل ترین برکت هایت را بر او روان ساز.

۵۰/۴۷

درودهای با برکت، بر دوستان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلَّى عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الصَّلَوَاتِ الْمُبَارَكَاتِ

خداوندا و بر دوستان آنها درودهای مبارک بفرست. ۶۴/۴۷

ازین برنده برکات

وَ طَوْقِنِي طَوْقَ الْإِقْلَاعِ عَمَّا... يَذْهَبُ بِالْبَرَكَاتِ

و طوقِ دست برداشتن از آنچه برکت ها را از بین می برد، به گردنم انداز. ۱۰۶/۴۷

عید قربان و روز جمعه، روزهای با برکت

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُبَارَكٌ مَيِّمُونَ

خداوندا این روزیست مبارک و خجسته.

۱/۴۸

تقسیم برکت، بین مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَرَكَهٍ... أَنْ تُؤَفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، ای پروردگار ما، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمان، نیکی یا عافیت یا برکت قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

تقدیری مبارک و نیک

وَ خِزْلِي فِيمَا تَقْضِي مِنْهُ، وَ بَارِكْ لِي فِي ذَلِكَ

و به من در آنچه از آن برایم حکم می کنی، خیر ده و آن را برای من مبارک کن. ۲۸/۴۸

ص : ۲۱۱

برکناری

برکناری از شمار دوستان شیطان

وَ اغْزِلْنَا عَنْ عِدَادِ أَوْلِيَانِهِ

و ما را از شمار دوستانش برکنار فرما.

۱۴/۱۷

برکناری خودنمایی، از جنگجوی مسلمان

وَ اغْزِلْ عَنْهُ الرِّيَاءَ

و خودنمایی را از او دور کن. ۱۴/۲۷

برکناری قدرت از بنده

وَ لَوْ تَكَلَّنِي يَا رَبِّ فِي تِلْكَ الْحَالَاتِ إِلَى حَوْلِي، أَوْ تَضَطَّرَّنِي إِلَى قُوَّتِي لَكَانَ الْحَوْلُ عَنِّي مُعْتَرِلًا

و ای پروردگار من، اگر مرا در آن احوال به توانایی خودم وامی گذاردی یا مرا ناگزیر می ساختی، به نیروی خود پناه برم؛ همانا توان از من کناره می گرفت. ۲۵/۳۲

برگزیدن اختیار

برگشتن بازگشت

برندگی تیزی

برهان حجّت

بریدن

سپاسی قطع نشدنی، از خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا انْقِطَاعَ لِأَمْدِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که مدّتش نامقطوع می باشد. ۲۸ و ۲۷/۱

قطع نشدن درخواست های نیازمندان، از خدا

و يَا مَنْ لَا تَنْقَطِعُ عَنْهُ حَوَائِجُ الْمُحْتَاجِينَ

و ای آنکه درخواست های نیازمندان از او قطع نمی گردد. ۹/۱۳

قطع نکردن امید بنده، از خدا

و لَا تَقْطَعُ رَجَائِي عَنْكَ

و از خود ناامیدم نکن. ۲۲/۱۳

نالیدن با آواز بلند، تا قطع شدن صدا

يَا إِلَهِي لَوْ... انْتَجَبْتُ حَتَّى يَنْقَطِعَ صَوْتِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر چنان شیون کنم تا صدایم قطع شود، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

بلا و گرفتاری قطع نشدنی

وَ إِنْ يَكُنْ مَا ظَلَلْتُ فِيهِ، أَوْ بُتُّ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيَّ بَلَاءٍ لَا يَنْقَطِعُ... فَقَدَّمْ لِي مَا أَخَّرْتَ...

و اگر این تندرستی که روز را در آن به سر برده ام یا شب را در آن به سر رسانده ام، پیش از

ص: ۲۱۲

گرفتاری ای که قطع نمی گردد باشد، پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز. ۲/۱۸.

پیوستن بنده، به فرد بریده از او

وَ سَدَّدْنِي لِأَنْ... أَكْفَى مَنْ قَطَعَنِي بِالصَّلَاةِ

و مرا توفیق ده تا کسی را که از من جدا شده به پیوستن مکافات دهیم. ۹/۲۰.

بریده شدن رشته اتصال الهی، از بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِن... قَطَعْتَ عَنِّي سَبِيكَ لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ

خداوندا اگر رشته (رحمت) خود را از من ببری، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم. ۵/۲۱.

درودی قطع نشدنی، بر محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... صَلَاةً... لَا يَنْقَطِعُ عَدَدُهَا

خداوندا بر محمد درود فرست، درودی که شماره اش قطع نگردد. ۱۸/۲۷.

بریدن از دیگری و پیوستن به خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَخْلَصْتُ بِإِثْقَاعِي إِلَيْكَ

خداوندا همانا من خالصانه از دیگران دل بریده و به تو پیوسته ام. ۱/۲۸.

قطع اهتمام بنده، به رزق ضمانت شده

وَ اجْعَلْ مَا صَرَّحْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ... قَاطِعًا

لَاهْتِ مَا مَنَّا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكَفَّلْتَ بِهِ

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای قرار ده.

و تَقَطَّعْتُ عَنِّي عِصْمُ الْأَمْالِ إِلَّا مَا أَنَا مُعْتَصِمٌ بِهِ مِنْ عَفْوِكَ

و رشته های آرزو از من بریده، جز بخشایشت که به آن چنگ زده ام. ۹/۳۲

عدم قطع احسان الهی، از بندگان

و لَا تَقْطَعُ عَنَّا كَافَّةً مَادَّةَ بَرِّكَ

و اصل احسانت را از جمع ما قطع نساز.

۴/۳۶

بریده شدن گفتار بنده

و انْقَطَعَتْ مَقَالَتِي

و گفتارم قطع گردیده. ۱/۵۳

بریده شدن نشان و اثر بنده، از دنیا

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي إِذَا انْقَطَعَ مِنَ الدُّنْيَا أَثْرِي

مولای من! هنگامی که اثرم از دنیا قطع شود، به من رحم کن. ۵/۵۳

درخواست قطع و بریده شدن:

ص: ۲۱۳

أ. نشانه پای شیطان، از بندگان

وَ اقْطَعْ عَنَّا اِثْرَهُ

و اثرش را از ما قطع کن. ۴/۱۷

ب. امید شیطان، از بندگان

اللَّهُمَّ... اقْطَعْ رَجَاءَهُ مِنَّا

خداوندا امیدش را از ما قطع کن.

۹/۱۷

ج. کمک به دشمنان مرزداران اسلام

وَ اقْطَعْ عَنْهُمْ الْمَدَدَ

و کمک رسانی را از ایشان قطع کن.

۵/۲۷

د. نسل چهارپایان دشمنان

وَ اقْطَعْ نَسْلَ دَوَابِّهِمْ وَ اَنْعَامِهِمْ

و نسل چهارپایان و گاو و گوسفند و شترانشان را قطع کن. ۶/۲۷

ه. ریشه دشمنان

وَ اِجْعَلْ عَلَيْهِمْ جُنْدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ يَبْأَسُ مِنْ بَأْسِكَ كَفِعْلِكَ يَوْمَ بَدْرٍ، تَقْطَعُ بِهِ دَابِرَهُمْ

و بر آنان سپاهی از فرشتگانت را با عذابی از عذاب هایت بفرست. مانند کارت در روز بدر. تا بدین سبب، ایشان را ریشه کن سازی.

۱۱/۲۷

و. نیازمندی بنده به دنیا

وَ اقْطَعِ مِنَ الدُّنْيَا حَاجَتِي

و نیازم را از دنیا قطع کن. ۴/۵۴

بزرگان

فاش نساختن حال بنده، نزد بزرگان

وَ لَا تُعْلِنُ عَلَيَّ عُيُونَ الْمَلَأِ خَبْرِي

و حال (و چگونگی) مرا در پیش چشم بزرگان، علنی نکن. ۲/۴۱

بزرگداشت بزرگی

بزرگواری بزرگی

بزرگی

بزرگواری خدا و همراهی اش با گنهکاران

... وَ لَمْ يُعَاجِلْنَا بِنِقْمَتِهِ، بَلْ تَأَنَّنَا بِرَحْمَتِهِ تَكَرُّمًا

... و در سرکوب ما عجله ننمود. بلکه به رحمتش از روی کرامت، به ما مهلت داد. ۲۱/۱

بزرگی احسان و فضل الهی، بر بندگان

وَ جَلَّ إِحْسَانُهُ إِلَيْنَا، وَ جَسَمَ فَضْلُهُ عَلَيْنَا

و احسانش بر ما بزرگ و فضلش بر ما تمام است.

۲۲/۱

ص: ۲۱۴

فرشتگان، و تعظیم و بزرگداشت خدا

وَ الَّذِينَ... لَا يَقْطَعُهُمْ عَنْ تَعْظِيمِكَ سَهُوُ الْغَفَلَاتِ...

و همانها که فراموشی غفلت‌ها، آنها را از تعظیم تو جدا نمی‌سازد... ۷/۳

فروتنی فرشتگان، در پیشگاه عظمت خدا

الْمُتَوَاضِعُونَ دُونَ عَظَمَتِكَ وَ جَلَالِ كِبْرِيَاءِكَ

(آنان) در پیشگاه با عظمت، بزرگ و بلند تو فروتنند. ۸/۳

شگفتی‌های عظمت خدا

يَا مَنْ لَا تَنْقُضِي عَجَائِبُ عَظَمَتِهِ

ای کسی که شگفتی‌های بزرگی او پایانی ندارد.

۱/۵

بازداشتن بندگان، از ستم در عظمت خدا

وَ اخْجَبْنَا عَنِ الْإِلْحَادِ فِي عَظَمَتِكَ

و ما را از کج روی در عظمت خود بازدار.

۱/۵

سلامتی دل‌ها و یاد عظمت و بزرگی خدا

وَ اجْعَلْ سَلَامَةَ قُلُوبِنَا فِي ذِكْرِ عَظَمَتِكَ

و سلامتی دل‌های ما را در یاد بزرگی خود قرار ده. ۱۴/۵

خدا، بخشنده نعمت بزرگ

إِنَّكَ أَنْتَ الْمَنَّانُ بِالْجَسِيمِ

به درستی که تو بسیار بخشنده نعمت بزرگ هستی. ۲۴/۶

خدا، آمرزنده گناه بزرگ

إِنَّكَ أَنْتَ... الْغَافِرُ الْعَظِيمُ

به درستی که تو آمرزنده برای (گناه) بزرگ هستی. ۲۴/۶

عرش بزرگ الهی

يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

ای صاحب عرش و تخت بزرگ. ۱۰/۷

بزرگ داشتن طاعت و بندگی

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... اسْتِكْبَارِ الطَّاعَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از بزرگ شمردن طاعت و بندگی. ۱/۸ و ۲

بزرگواری خداوند و سزاوارترین کارها

وَأَوْلَى الْأُمُورِ بِكَ فِي عَظَمَتِكَ رَحْمَةً مَنِ اسْتَرْحَمَكَ

و سزاوارترین کارها به بزرگواری ات، بخشش است بر آنکه از تو رحمت خواسته. ۵/۱۰

بزرگی یاد خدا، برای یادکنندگان

يَا مَنْ ذِكْرُهُ شَرَفٌ لِلذَّاكِرِينَ

ای که یاد او برای یادکنندگان بزرگی است.

۱/۱۱

ص: ۲۱۵

خدا، صاحب عظمت و بزرگواری

إِنَّكَ... ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

همانا تویی دارای بزرگواری و احترام.

۷/۱۵

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ... ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

خداوندا سپاس برای توست، دارای بزرگواری و کرم. ۲/۴۷

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، ذُو الْبَهَاءِ وَالْمَجْدِ، وَالْكَبْرِيَاءِ وَالْحَمْدِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. دارای زیبایی و ارجمندی و بزرگواری و ستایشی.

۱۱/۴۷

سُبْحَانَكَ مِنْ... رَفِيعَ مَا أَرْفَعُكَ ذُو الْبَهَاءِ وَالْمَجْدِ وَالْكَبْرِيَاءِ وَالْحَمْدِ

پاک و منزهی! ای بلندمرتبه که بسیار بلندمرتبه ای! تویی دارای زیبایی و ارجمندی و بزرگواری و ستایش. ۲۴/۴۷

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

معبودی جز تو نیست، دارای بزرگواری و احترام. ۲/۴۸

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

ای دارای بزرگواری و کرم، بر محمد و خاندانش درود فرست. ۲۸/۴۸

تَجَاوَزْ عَنِّي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

از من درگذر، ای دارای بزرگی و کرم. ۷/۵۰

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَشَأَلُكَ عَمَلًا تُحِبُّ بِهِ مَنْ عَمِلَ بِهِ

ای صاحب عظمت و کرامت! از تو عملی را درخواست می کنم که به سبب آن هر کسی را که آن را انجام دهد، دوست

داری. ۳/۵۴

لرزش اندام بنده، از شکوه و بزرگی خدا

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي... انْتِقَاصَ جَوَارِحِي مِنْ هَيْبَتِكَ

ای خدای من، ناتوانی اندامم را از هیبت خود می بینی. ۱۹/۱۶

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ... اضْطِرَابَ أَرْكَانِي مِنْ هَيْبَتِكَ

خداوندا، پس به لرزش اندامم از شکوهت، رحم فرما. ۲۳/۳۱

مبدل ساختن القائنات شیطانی، به ذکر عظمت الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي... ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان در دل من می افکند، یاد بزرگی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

تبدیل سخن زشت، به بزرگ دانستن خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أُجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... ذَهَابًا فِي تَمْجِيدِكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت، اقدام به

بزرگ دانستنت را قرار ده. ۱۳/۲۰

به پا داشتن بنده، به عظمت الهی

و بِعَظَمَتِكَ فَأُنْعِشْنِي

و به عظمت خویش به پام دار. ۴/۲۲

بزرگ و عظیم بودن خداوند

إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

به درستی که تو ستوده بزرگواری.

۱۴/۲۲، ۱۱/۴۸

...لِأَنَّكَ الرَّبُّ الْعَظِيمُ

... زیرا تو پروردگار بزرگی هستی. ۱۳/۳۹

و لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

و هیچ حرکت و نیرویی نیست، مگر به یاری خداوند بلندمرتبه بزرگ. ۲۵/۴۶

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْعَظِيمُ الْمُتَعَزِّمُ، الْكَبِيرُ الْمُتَكَبِّرُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. عظیم در نهایت عظمت، بزرگ در نهایت بزرگی.

۴/۴۷

يَا عَظِيمُ يَا عَظِيمُ

ای بزرگ، ای بزرگ. ۸/۴۸

پناه بردن به خدا، از شر هر کوچک و بزرگ

وَ أَعِزَّنِي وَ ذَرَّيْتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ صَغِيرٍ وَ كَبِيرٍ

و من و فرزندانم را از شر هر کوچک و بزرگی پناه ده. ۶/۲۳

پناه بردن به خدا، از شرّ هر بزرگوار و پست

وَ أَعِزَّنِي وَ ذَرِّبْنِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ شَرِيفٍ وَ وَضِيعٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر بلندمرتبه و فرومایه ای پناه ده. ۶/۲۳

درهم شکستن بزرگی بدخواه بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تَكْسِرَ جَبْرُوتَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا بزرگی اش را بشکنی. ۷/۲۳ و ۸/۲۳

بزرگی و شرافت مسلمانان، به واسطه حضرت محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَمَا شَرَفْتَنَا بِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، چنانکه ما را به وسیله او شرافت دادی. ۴/۲۴

والدین، بزرگ ترین نعمت الهی بر فرزند

فَهُمَا... أَكْثَرُ مِنْهُ لَدَيَّ مِنْ أَنْ أَقَاصَهُمَا بِعَدْلِ

پس نعمتشان نزد من بزرگ تر از آن است که با عدل از آنان تقاص بگیرم. ۱۰/۲۴

بردن شوکت و بزرگی دشمنان اسلام

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنُودًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ... تَخْضُدُ بِهِ شَوْكَهُمْ

و بر آنان سپاهی از فرشتگان را بفرست. تا بدین سبب، سختی و صلابتشان را براندازی.

۱۱/۲۷

بزرگ دیدن گناه بزرگ خود

فَرَأَى كَبِيرَ عِصْيَانِهِ كَبِيرًا وَ جَلِيلَ مُخَالَفَتِهِ جَلِيلًا

پس گناه بزرگش را بزرگ و ناسازگاری سترگش را سترگ دانست. ۷/۳۱

بزرگ نشمردن عفو خداوند، (نسبت به سعه رحمتش)

وَ لَا يَسْتَعْظِمُ عَفْوَكَ إِنَّ عَفْوَتَ عَنْهُ وَ رَحْمَتَهُ

و اگر از او گذشتی و به او رحم آوردی، گذشتت را بزرگ نشمارد. ۱۰/۳۱

بزرگ نبودن آمرزش گناه بزرگ، نزد خدا

...لَا تَنْتَكِرُ الرَّبُّ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَتَعَاطَمُهُ غُفْرَانُ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ

... زیرا تویی پروردگار کریمی، که آمرزش گناه بزرگ در نظر تو بزرگ نیست. ۱۰/۳۱

کبریایی خدا و سرگردانی اندیشه ها در آن

وَ حَارَتْ فِي كِبْرِيَاكَ لَطَائِفُ الْأَوْهَامِ

و تصوّرهای دقیق در بزرگواری ات سرگردان گشته. ۷/۳۲

طاعت خدا و بزرگواری شدن

فَإِنَّ الشَّرِيفَ مَنْ شَرَّفَتْهُ طَاعَتُكَ

پس به درستی که شرافتمند کسی است که اطاعت تو شریفش گرداند. ۴/۳۵

بزرگواری خدا، در رفتار با فرمانبردار و گنهکار

فَسُبْحَانَكَ مَا أُبَيِّنُ كَرَمَكَ فِي مُعَامَلِهِ مَنْ أَطَاعَكَ أَوْ عَصَاكَ...

پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی کرده است. ۱۰/۳۷

بزرگی و شرافت آل محمد صلی الله علیه و آله

وَقَوَّيْنَا عَلَيْهِ لِنَرْفَعَنَّا فَوْقَ مَنْ لَمْ يُطِقْ حَمْلَهُ

و ما را بر (دریافت) آن قوت دادی، تا بدین سبب بر کسی که طاقت تحمل آن را نداشت، رفعت بخشی. ۵/۴۲

شناخت بزرگی و برتری قرآن

اللَّهُمَّ فَكَمَا... عَرَفْنَا بِرَحْمَتِكَ شَرَفَهُ وَفَضْلَهُ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ

خداوندا، پس همچنان که به رحمت خود

ص: ۲۱۸

شرافت و فضیلت آن را به ما آموختی، پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست. ۶/۴۲

پیامبر صلی الله علیه و آله و بزرگ ترین منزلت در قیامت

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا... وَ أَجْلَهُمْ عِنْدَكَ قَدْرًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود و بزرگوارترین آنها نزد خود، قرار ده. ۱۸/۴۲

بزرگ گرداندن برهان محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ عَظِّمْ بُرْهَانَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و برهان او را عظمت بخش. ۱۹/۴۲

بزرگی فضل خدا

إِنَّكَ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ، وَ فَضْلٍ كَرِيمٍ

به درستی که تو دارای رحمت گسترده و فضل بزرگ هستی. ۲۱/۴۲

بزرگداشت رمضان و حرام کردن حلال ها، در آن

فَحَرَّمَ فِيهِ مَا أَحَلَّ فِي غَيْرِهِ إِعْظَامًا

پس در آن به خاطر بزرگ داشتنش، آنچه در غیر آن حلال بود، حرام کرد. ۴/۴۴

شناخت بزرگداشت حرمت ماه رمضان

وَ أَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ وَ إِجْلَالَ حُرْمَتِهِ

و شناخت فضیلتش، و بزرگ داشتن احترامش را به ما الهام کن. ۶/۴۴

کوتاهی در بزرگداشت خدا

وَ جَبَّنَا... التَّقْصِيرَ فِي تَمْجِيدِكَ

و ما را از کوتاهی در بزرگ داشتن دور گردان.

بزرگ گرداندن شب قدر

وَ أَجَلَّتْ فِيهِ مِنْ لَيْلِهِ الْقَدْرِ (الَّتِي هِيَ) خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

و شب قدر را که از هزار ماه بهتر است، در آن بزرگ داشتی. ۲۰/۴۵

رمضان، بزرگ ترین ماه خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ الْأَكْبَرَ

درود بر تو، ای بزرگ ترین ماه خدا. ۲۳/۴۵

بزرگ بودن احترام و گرامیداشت رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينِ جَلَّ قَدْرُهُ مَوْجُودًا

درود بر تو همنشینی که تا بودی، احترامش بزرگ بود. ۲۶/۴۵

بزرگی ماه رمضان، در دل های مؤمنان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ... أَهْبَيْكَ فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ

دروود بر تو. چه با هیبت بودی، در سینه های مؤمنان! ۳۲/۴۵

بزرگی دادن (به امت اسلام)، به وسیله ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي شَرَّفْتَنَا بِهِ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را به وسیله آن شرافت دادی. ۴۳/۴۵

عمل اندک بنده و پاداش بزرگ خداوند

و يَا مَنْ يَشْكُرُ عَلَى الْقَلِيلِ وَيُجَازِي بِالْجَلِيلِ

و ای کسی که (عمل) کم را سپاس می گذارد و پاداش بزرگ می دهد. ۷/۴۶

خدا و بزرگ ترین بزرگی

فَلَكَ... الْجَلَالُ الْأَمَّجَدُ فَوْقَ كُلِّ جَلَالٍ

پس بزرگ ترین بزرگی بر فوق هر بزرگی برای توست. ۱۲/۴۶

خرد بودن هر بزرگی، در برابر خدا

كُلُّ جَلِيلٍ عِنْدَكَ صَغِيرٌ

هر بزرگی نزد تو کوچک است. ۱۳/۴۶

خواری هر بزرگواری، در برابر بزرگواری خدا

وَ كُلُّ شَرِيفٍ فِي جَنْبِ شَرَفِكَ حَقِيرٌ

و هر بزرگواری در کنار بزرگواری ات حقیر است. ۱۳/۴۶

دلیل خدا، بزرگ تر از توصیف شدن

حُجَّتُكَ أَجَلٌ مِنْ أَنْ تُوصَفَ بِكُلِّهَا

حجت تو بزرگ تر از آنست که به همه آن وصف شود. ۲۳/۴۶

بزرگی خدا و حقیقت آن

وَمَجْدُكَ أَزْفَعُ مِنْ أَنْ يُحَدَّ بِكُنْهِهِ

و بزرگی تو بالاتر از آنست که حقیقت آن به حدی درآید. ۲۳/۴۶

درمانده شدن از بزرگداشت خدا

و فَهَيْبَتِي الْإِمْسَاكُ عَنْ تَمْجِيدِكَ

و خودداری (از سخن)، مرا از بزرگ داشتن تو درمانده کرده. ۲۴/۴۶

بی مانندی خدا، در عظمت و بزرگی

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْعَظِيمُ الْمُتَعَزُّمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. عظیم در نهایت عظمت. ۴/۴۷

بزرگی مرتبه خداوند

سُبْحَانَكَ! مَا أَجَلَّ شَأْنُكَ

پاک و منزهی! چه بزرگ است شأن تو!

۲۲/۴۷

ص : ۲۲۰

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأْنُكَ

پاک و منزهی! چه بزرگست مرتبه تو! ۴/۵۲

فروتنی برای عظمت خداوند

وَ خَشَعَ لِعَظَمَتِكَ مَا دُونَ عَرْشِكَ

و آنچه زیر عرش تو است، برای بزرگی تو خاشع شد. ۲۶/۴۷

سپاسی همسنگ عرش بزرگ خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوَازِنُ عَرْشَكَ الْمَجِيدَ

سپاس برای توست. سپاسی که با عرش بزرگ تو همسنگ باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۱

سپاسی شایسته بزرگی ذات خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَجِبُ لِكْرَمِ وَجْهِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که سزاوار ذات کریم تو باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۹

سپاسی برابر با غلبه عظمت خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يُقَابِلُ عِزَّ جَلَالِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که با غلبه بزرگی ات برابر باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۹

بزرگداشت روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ شَرَّفْتَهُ وَ كَرَّمْتَهُ وَ عَظَّمْتَهُ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که آن را شرافت و کرامت و عظمت داده ای. ۶۶/۴۷

اقرار بنده، به گناهان بزرگ

هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُعْتَرِفًا بِعَظِيمِ مِنَ الذُّنُوبِ تَحَمَّلْتَهُ، وَ جَلِيلِ مِنَ الْخَطَايَا اجْتَرَمْتَهُ

اینک منم در پیشگاه تو، اعتراف کننده به بزرگی گناهانی که زیر بار آن رفته ام و به سترگی خطاهایی که مرتکب آن شده

بزرگ نبودن انعام آمرزش، به بنده

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰی - بِمَا لَا يَتَعَاظَمُكَ اَنْ تَمُنَّ بِهٖ عَلٰی مَنْ اَمْلَكَ - مِنْ غُفْرَانِكَ

و به من ارزانی دار آنچه بر تو گران نیست و به کسی که آمرزش تو را آرزو می کند ارزانی می داری.

عامل رهایی از گرفتار شدن به گناهان بزرگ

وَ هَبْ لِيْ عِصْمَةً... تَفَكَّنِيْ مِنْ اَسْرِ الْعِظَائِمِ

و به من عصمتی بخش که از بند گناهان بزرگ رهایم سازد. ۱۱۱/۴۷

توبه و گناهان کوچک و بزرگ

وَ تُبِّ عَلٰی تَوْبَةٍ نُّصُوْحًا لَا تُبْقِيْ مَعَهَا ذُنُوْبًا صَغِيْرَةً وَ لَا كَبِيْرَةً

و توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقی نگذاری.

پوشاندن بنده، به عطایای بزرگ

جَلَّلْنِي شَرَائِفَ نِحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمُعَدَّةِ لِأَحْبَائِكَ

در مکان هایی که برای دوستان آماده کرده ای، به عطاهای والایت مرا بپوشان. ۱۲۸/۴۷

بنده را با گناهان بزرگ نسنجیدن

وَ لَا تُقَايِسْنِي بِعَظِيمَاتِ الْجَرَائِرِ

و مرا با گناهان بزرگ مَسَنج. ۱۲۹/۴۷

اصرار ورزیدن بر گناه بزرگ

ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طَوْلُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُرْمِ أَنْ عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ

سپس اصرار بسیار آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش ببخشی، بازداشت. ۷/۴۸

بزرگی گذشت الهی

أَتَيْتَكَ أَرْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ الَّذِي عَفَوْتَ بِهِ عَنِ الْخَاطِئِينَ

به درگاه تو آمده ام، در حالی که به بخشایش بزرگت امیدوارم، بخشایشی که با آن از (تقصیر) خطاکاران گذشتی. ۷/۴۸

فِيَا مَنْ... عَفْوُهُ عَظِيمٌ

پس ای کسی که گذشتش بزرگ است. ۸/۴۸

برتری بزرگ خداوند

وَ قَدْ تَعَالَيْتَ يَا إِلَهِي عَنْ ذَلِكَ عُلُوًّا كَبِيرًا

و تو - ای خدای من - از این (امور) برتر و والاتری. ۱۵/۴۸

بزرگی سلطنت خداوند

لَكِنَّ سُلْطَانَكَ اللَّهُمَّ أَعْظَمُ... مِنْ أَنْ تَزِيدَ فِيهِ طَاعَهُ الْمُطِيعِينَ

ولی خداوندا، سلطنت تو بزرگ تر از آن است که طاعت فرمانبران بر آن بیفزاید. ۶/۵۰

نزد بنده بودن احسان بزرگ الهی

وَ كَمْ مِنْ صَنِيعِهِ كَرِيمٍ لَكَ عِنْدِي

و چه بسیار نیکی بزرگ، که برای تو نزد من است! ۳/۵۱

سوگند به اسم بزرگ خدا

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ... وَ بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به نام بزرگت و به بزرگی ذات بزرگوart، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

بزرگ گرداندن رغبت بنده، نسبت به حاجتش

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي فَأَعْظِمْ فِيهَا رَغْبَتِي

خداوندا خواسته من این است. پس رغبت

ص : ۲۲۲

بستر

گسترده بسترهای کرامت الهی، برای بنده

أَفْرِشِنِي مِهَادَ كَرَامَتِكَ

بسترهای کرامت را برای من بگستر. ۱/۴۱

بستن

بستن در نیازمندی بنده، به سوی بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَغْلَقَ عَنَّا بَابَ الْحَاجَةِ إِلَّا إِلَيْهِ

و سپاس خدایی را که در نیازمندی را جز به سوی خود، بر ما بست. ۱۹/۱

نبود گشاینده، برای آنچه خداوند بسته

وَ لَا فَاتِحَ لِمَا أَغْلَقْتَ، وَ لَا مُغْلِقَ لِمَا فَتَحْتَ

و برای آنچه بست، گشاینده ای و برای آنچه گشودی، بستنده ای نیست. ۷/۷

خدا، گشاینده آنچه شیطان ببندد

اللَّهُمَّ... افْتَقِ مَا رَتَقَ

خداوندا آنچه (شیطان) بست، بگشا. ۱۲/۱۷

بستن زبان دشمنان، از گفتار

وَ اخْرِمِ أَلْسِنَتَهُمْ عَنِ النُّطْقِ

و زبان هایشان را از گفتن ببند. ۵/۲۷

بسط گسترش

بسیاری فراوانی

بشارت مژده

بشر انسان

بشره پوست

بغض کینه

بقا

بندگان گذشته و باقی مانده

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ جَمِيعِ عِبَادِهِ الْمَاضِينَ وَالْبَاقِينَ...

پس سپاس او را، به جای هر نعمتی که او بر ما و بر همه بندگانش - گذشتگان و باقی ماندگان - دارد. ۲۷/۱

عفو الهی، در (زیان) ماندگارتر

اللَّهُمَّ وَمَتَى وَقَفْنَا بَيْنَ نَفْصَيْنِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النَّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً، وَاجْعَلِ التَّوْبَةَ فِي أَطْوَلِهِمَا بَقَاءً

خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا، پس زیان را در آن که زودگذر است و بازگشت را در آنکه دوامش طولانی است قرار ده.

۲/۹

ص: ۲۲۳

وَ غَيْرُ قَلِيلٍ مَّا عَاقِبَتُهُ الْبَقَاءُ

و آنچه فرجامش بقاست، کم نیست. ۳/۱۸

باقی نماندن (تکلیفی)، بر عهده بنده

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَغْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي، فَأَدِّهِ عَنِّي... حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ تُقَاصِنِي بِهِ مِنْ حَسَنَاتِي

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. پس آن را از جانب من ادا کن. تا چیزی از آن بر من نماند که بخواهی به سبب آن از نیکی هایم بکاهی. ۷/۲۲

حج و عمره، و باقی و زنده بودن بنده

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلَيَّ بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ... اَبَدًا مَا اَبْقَيْتَنِي...

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره، همیشه تا هنگامی که زنده ام. ۴/۲۳

باقی ماندن فرزندان و الدین

اللَّهُمَّ وَ مَنْ عَلَيَّ بِبِقَاءِ وُلْدِي

خداوندا و بر من به بقای فرزندانم منت گذار.

۱/۲۵

بقای نعمت همسایگان

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَحِبُّ بَقَاءَ النُّعْمَةِ عِنْدَهُمْ نُصْحًا

و خداوندا مرا بر آن دار که خیرخواهانه بقای نعمت را نزدشان دوست بدارم. ۳/۲۶

بقای گنجینه های خداوند

وَ مَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ فَادْخِرْهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيَةِ

و آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره فرما. ۵/۳۰

توبه و سلامتی در آنچه (از زندگی) باقی مانده

فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ... تَوْبَةً مُوجِبَةً لِمَحْوِ مَا سَلَفَ، وَ السَّلَامَةَ فِيمَا بَقِيَ

پس این توبه ام را توبه ای سبب محو آنچه گذشته و سلامتی در آنچه مانده است، قرار ده.

۲۰/۳۱

بقای عزت الهی

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَيَّ مَرَّ الدُّهُورِ

خداوندا ای عزیزی که با سپری شدن روزگارها، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳

آخرت، سرای هستی و بقا

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ...

ص : ۲۲۴

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشاندی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

بقای سپاس گزاری از خدا

فَلَكَ الْحَمْدُ... مَا بَقِيَ لِلْحَمْدِ لَفْظٌ تُحْمَدُ بِهِ، وَ مَعْنَى يَنْصَرِفُ إِلَيْهِ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که برای ستایش کلمه ای که با آن ستایش شوی باقی ماند و مقصودی که به آن باز گردد، وجود داشته باشد.

۱۷/۴۵

درودی پیوند خورده به بقای الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَّى... يَتَّصِلُ اتِّصَالَهَا بِبَقَائِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که اتصالش به بقای تو پیوند خورد. ۵۳/۴۷

توبه و باقی نگذاشتن گناهان

وَ تُبَّ عَلَيَّ تَوْبَةً نَّصُوحًا لَا تُبْقِي مَعَهَا ذُنُوبًا صَغِيرَةً وَ لَا كَبِيرَةً

و توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقی نگذاری. ۱۲۶/۴۷

(انجام) حج و عمره، در باقی مانده عمر

وَ اجْعَلْ بَاقِيَ عُمْرِي فِي الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ اِتِّبَاعًا وَ جِهَةً

و باقی زندگی ام را برای رضای خودت، در حج و عمره قرار ده. ۱۳۳/۴۷

بلا گرفتاری

بلند

بالا رفتن سپاس بنده، به اعلی علین

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَى أَعْلَى عِلِّيِّينَ...

سپاس خدای را، سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه ها (بهشتی) بالا رود. ۱۰/۱ و ۱۳/۱

بلند گردیدن «کلمه الله»

...عَلَّتْ كَلِمَتُكَ، وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

...سخن تو بلند گردید، اگر چه مشرکان نمی پسندیدند. ۲۲/۲

پیامبر صلی الله علیه و آله و بالاترین مقام بهشت

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ بِمَا كَدَحَ فِيكَ إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ

خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. ۲۳/۲

میکائیل، بلندمرتبه در نزد خدا

ص : ۲۲۵

مِكَائِيلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ، وَ الْمَكَانِ الرَّفِيعِ مِنْ طَاعَتِكَ

میکائیل نزد تو دارای مقام والا است، و از اطاعتت جایگاهی بلند دارد. ۳/۳

در ملک خدا بودن آنچه در هوا بالا رود

أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهَا وَ أَرْضُهَا... وَ مَا عَلَا فِي الْهَوَاءِ

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش و آنچه در هوا بالا رفته و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

بالا تر بودن دست خدا از هر دستی، در بخشش

وَ عَلِمْتُ... أَنَّ يَدَكَ بِالْعَطَايَا أَعْلَى مِنْ كُلِّ يَدٍ

و دانستم که دست عطا تو از هر دستی بالاتر است. ۱۹/۱۳

بالا تر بودن بخشش خدا، از کیفرش

وَ أَنْتَ الَّذِي عَفُوهُ أَعْلَى مِنْ عِقَابِهِ

و تویی آنکه بخشایش او از کیفرش برتر است.

۷/۱۶

دادن تندرستی بالاتر، به بنده

عَافِنِي عَافِيَةً... عَالِيَةً... عَافِيَةَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

به من عافیت ده. عافیتی عالی، عافیت دنیا و

آخرت. ۲/۲۳

سبب بلندی درجات والدین

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى... فَاجْعَلُهُ... عَلُوًّا فِي دَرَجَاتِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده، پس آن را سبب بلندی درجات ایشان قرار ده.

۸/۲۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَآلِ مُحَمَّدٍ، صَلَاةً عَالِيَةً عَلَى الصَّلَوَاتِ، مُشْرِفَةً فَوْقَ التَّحِيَّاتِ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست، درودی بالای همه درودها و مشرف بر همه تحیات

ها. ۱۸/۲۷

بلندی خواستن و پست شدن

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ... رَامُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا، وَحَاوَلُوا الْإِرْتِفَاعَ فَاتَّضَعُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند و بلندی خواستند و پست گشتند. ۶/۲۸

والایی و بلندمرتبتگی خداوند

لَكَ يَا إِلَهِي... دَرَجَةُ الْعُلُوِّ وَالرُّفْعَةِ

خداوندا درجه والایی و بلندی، از آنِ توست.

۱۰/۲۸

ص : ۲۲۶

...تَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَيْتَ

...نامت مبارک و بلندمرتبه است. ۱۲/۴۵

وَلَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

و هیچ حرکت و نیرویی نیست، مگر به یاری خداوند بلندمرتبه بزرگ. ۲۵/۴۶

يَا إِلَهِي تَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ...

ای خدای مبارک و والای من... ۸/۴۹

فَتَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

پس تو مبارک و برتری. جز تو معبودی نیست. یگانه ای هستی که برای تو شریکی نمی باشد.

۵/۵۲

خدا والاتر از داشتن همتا

فَتَعَالَيْتَ عَنِ الْأَشْبَاهِ وَالْأَضْدَادِ

پس تو از داشتن ماندها و همتاها برتر بودی.

۱۲/۲۸

بلندپایه بودن پادشاهی خدا

وَ اسْتَعْلَى مُلْكُكَ عَلَوًّا سَقَطَتِ الْأَشْيَاءُ دُونَ بُلُوغِ أَمَدِهِ

و سلطنت تو، چنان بلندمرتبه است، که همه چیز پیش از رسیدن به پایان آن، ساقط شود.

۵/۳۲

بالاترین عطایای تقرب جویان

وَ اجْعَلْ مَا سَمَحْتُ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ، وَ تَبَرَّعْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ... أَعْلَى صَلَاتِ الْمُتَقَرِّبِينَ

و گذشت از ایشان را که من کردم، و بخششی که بی هیچ عوضی به آنان دادم، بالاترین بخشش های تقرب جویان قرار

بالایی ذکر خدا

تَعَالَى ذِكْرَكَ عَنِ الْمَذْكُورِينَ

یاد تو از یادشدگان برتر است. ۱۴/۳۹

خوشنودی خدا و بلندمرتبه نمودن بنده

شَرَّفَ دَرَجَتِي بِرِضْوَانِكَ

درجه مرا به خوشنودیت، شرافت ده.

۴/۴۱

بالا بردن درجه و مرتبه محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ اَرْفَعْ دَرَجَتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و درجه اش را رفیع گردان. ۱۹/۴۲

سزاواران بالاترین مرتبه

وَ اجْعَلْنَا فِي نَظْمٍ مَنِ اسْتَحَقَّ الرَّفِيعَ الْأَعْلَى بِرَحْمَتِكَ

و ما را در صف کسانی که به واسطه رحمت تو، مستحق بالاترین مرتبه گشته اند، قرار ده.

۱۲/۴۴

بلندترین بلندی

ص : ۲۲۷

فَلَكَ الْعُلُوُّ الْأَعْلَى فَوْقَ كُلِّ عَالٍ، وَ الْجَلَالُ الْأَمَجْدُ فَوْقَ كُلِّ جَلَالٍ

پس بلندترین بلندی بر فوق هر بلندی، و بزرگ ترین بزرگی بر فوق هر بزرگی برای توست.

۱۲/۴۶

بالا تر بودن بزرگی خداوند، از به حدی (پایانی) در آمدن حقیقتش

و مَجْدُكَ أَرْفَعُ مِنْ أَنْ يُحَدَّ بِكُنْهِهِ

و بزرگی تو بالاتر از آنست که حقیقت آن به حدی در آید. ۲۳/۴۶

بلندمرتبه بودن خدا، در منتهای بلندی

و أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْعَلِيُّ الْمُتَعَالِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بلندمرتبه در نهایت بلندی مرتبه. ۵/۴۷

خداوند، نزدیک و بلندمرتبه

و أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الدَّانِي فِي عُلُوِّهِ، وَالْعَالِي فِي دُنُوِّهِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. با وجود بلندی خود نزدیک، و با وجود نزدیکی خود بلندی. ۱۰/۴۷

شگفت از بلندی منزلت خداوند

سُبْحَانَكَ! مَا... أَشْنَى فِي الْأَمَاكِنِ مَكَانَكَ

پاک و منزهی! چه بلند است در مکان ها، مکان (منزلت) تو! ۲۲/۴۷

سُبْحَانَكَ مِنْ... رَفِيعٍ مَا أَرْفَعَكَ

پاک و منزهی! ای بلندمرتبه که بسیار بلندمرتبه ای! ۲۴/۴۷

کرسی بلندپایه خداوند

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يُعَادِلُ كُرْسِيِّكَ الرَّفِيعِ

سپاس برای توست. سپاسی که با کرسی بلندپایه ات برابری نماید. ۳۶/۴۷ و ۴۱

درخواست از خدا و بلندی خواهی

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ الْبَائِسِ... لَا مُتَعَالِيًا بِدَالِهِ الْمُطِيعِينَ

از تو درخواست می نمایم، درخواست خُرد، خوار، بدحال. نه از روی بلندی خواهی به گستاخی و اعتمادِ فرمانبران. ۷۴/۴۷

درخواست از خدا و بلندپروازی

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ الْبَائِسِ... لَا مُسْتَطِيلًا بِتَكْبَرِ الْمُتَكَبِّرِينَ

از تو درخواست می نمایم، درخواست خُرد، خوار، بدحال، نه از روی برتری جستن (و بلند پروازی) به تکبر متکبران. ۷۴/۴۷

بلندمرتبه گشتن، در میان بندگان

ص : ۲۲۸

وَ ارْفَعْنِي بَيْنَ عِبَادِكَ

و مرا در میان بندگانت سر بلند فرما.

۱۱۸/۴۷

داشتن درجه ای بلند، در درگاه خدا

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ تَرْفَعَ لَهُمْ عِنْدَكَ دَرَجَةً... أَنْ تُوفِّرَ حَطِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، ای پروردگار ما، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می نمایی، یا درجه ای را که از ایشان نزد خود بالا می بری، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

برتری و بلندمرتبگی خداوند

وَ قَدْ تَعَالَيْتَ يَا إِلَهِي عَنْ ذَلِكَ عُلُوًّا كَبِيرًا

و تو - ای خدای من - از این (امور) برتر و والاتری. ۱۵/۴۸

بلند مرتبه گردیدن توسط خدا، و پست نشدن

إِلَهِي إِنْ رَفَعْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَضَعُنِي

خدای من، اگر تو مرا بلندمرتبه گردانی، پس کیست آنکه مرا پست نماید؟ ۱۵/۴۸

بلند مرتبه نشدن بنده، در صورت پست شدنش از جانب خدا

إِنْ وَضَعْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَرْفَعُنِي

اگر مرا پست کنی، پس کیست آنکه بلندمرتبه ام گرداند؟ ۱۵/۴۸

منزلت بلندپایه محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمُحَمَّدِيَّةِ الرَّفِيعَةِ

خداوندا، پس من به منزلت بلندپایه محمدی، به سوی تو نزدیکی می جویم. ۱۶/۴۹

بند

ایمن ساختن بنده از بندها و دام ها

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوْءَمِنِّي مِنْ جَمِيعِ... حَبَائِلِهِ وَ مَصَائِدِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منحرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه بندها و دام های او ایمن سازی. ۷/۲۳

کندن بند دل دشمنان

وَ اِخْلَعْ وَتَأْتِقَ أَفْنِدَتِهِمْ

و رگ های دلشان را بکن. ۵/۲۷

آزاد شدن از بند عدالت خدا، با احسان او

فَأَصْبِحَ... عَتِيقَ صُنْعِكَ مِنْ وَتَأْتِقَ عَدْلِكَ

پس به واسطه نیکی ات از بند دادگری ات، آزاد شده است. ۱۰/۳۹

ص : ۲۲۹

در آمدن دشمن، در بند دام

وَرَدَدَتْهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ، فَأَنْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبِيقِ حِبَالَتِهِ الَّتِي كَانَ يُقَدِّرُ أَنْ يَرَانِي فِيهَا

و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی، تا پس از آن همه گردن کشی، با خواری در بند دامی که در نظر داشت مرا در آن ببیند، در آمد. ۸/۴۹

بندگان

رفتار خدا با بنده

وَ أَفْعَلُ بِي فِعْلَ عَزِيزٍ تَضَرَّعَ إِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيلٌ فَرَحِمَهُ

و با من همچون رفتارِ عزیزِی که بنده ذلیلی پیش او زاری کرده، پس به او مهربانی نموده، رفتار نما. ۲۴/۳۱

کردار اندک و آرزوی بزرگ بنده

أَنَا الْعَبْدُ الضَّعِيفُ عَمَلًا، الْجَسِيمُ أَمَلًا

من بنده ای هستم که عملش ضعیف و آرزویش بزرگ است. ۹/۳۲

دشوار نبودن عفو بنده، بر خدا

لَنْ يَضِيقَ عَلَيْكَ عَفْوٌ عَنْ عَبْدِكَ وَإِنْ أَسَاءَ

گذشت از بنده ات گر چه بد کرده، بر تو دشوار نیست. ۱۰/۳۲

ناتوانی شاکرترین بندگان، از شکر خدا

فَأَشْكُرُ عِبَادَكَ عَاجِزٌ عَنْ شُكْرِكَ

پس شکر گزارترین بندگان از شکر تو، عاجز است. ۳/۳۷

کوتاهی عابدترین بندگان، از اطاعت خدا

أَعْبُدُهُمْ مُقَصِّرٌ عَنْ طَاعَتِكَ

عابدترین آنان از اطاعتت مقصر است. ۳/۳۷

لزوم پاداش الهی، بر سپاس گزاری بندگان

تَشْكُرُ يَسِيرَ مَا شَكَرْتَهُ... حَتَّى كَأَنَّ شُكْرَ عِبَادِكَ الَّذِي أَوْجَبْتَ عَلَيْهِ ثَوَابَهُمْ... أَمَرَ مَلَكَوَا اسْتِطَاعَةَ الْإِمْتِنَاعِ مِنْهُ دُونَكَ فَكَافَيْتَهُمْ

اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی. تا اینکه گویا شکرگزاری بندگانت - که پاداش آنها را لازم گرداندی - کاری است که آنان بدون تو، توانایی خودداری از آن را داشتند. پس از این رو آنها را مزد داده ای. ۶/۳۷

دعا در حق بنده

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ نَالَ مِنِّْي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ، وَ انْتَهَكْتَ مِنِّْي مَا حَجَزْتَ عَلَيْهِ... فَاعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّْي

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته بودی و آبرویی از من برد که بر او ممنوع ساخته بودی، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرز.

۲/۳۹

ص : ۲۳۰

خوشنود ساختن بنده و ادای حَقِّش، از جانب خدا

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا عِبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَذْرَكَهُ مِنِّي دَرَكٌ... أَرْضِهِ عَنِّي مِنْ وَجْدِكَ، وَ أَوْفِهِ حَقَّهُ مِنْ عِنْدِكَ

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که ناروایی از من به او رسیده، او را با توانگری خود، از من خوشنود گردان و حقّ او را به تمامی از نزد خودت پرداز. ۴/۳۹

شرح کتاب الهی، برای بندگان

وَ جَعَلْتَهُ... كِتَابًا فَصَلِّتَهُ لِعِبَادِكَ تَفْصِيلاً

و آن را کتابی قرار دادی که برای بندگانت با تفصیل بیان نمودی. ۲ و ۱/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله ، بنده خدا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود درود فرست.

۱۷/۴۲

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَةً... الْمَوْءَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سَنَّتِی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده خود درود فرستی. ۳/۴۸

پند دادن پیامبر صلی الله علیه و آله ، به بندگان

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا... نَصَحَ لِعِبَادِكَ

خداوندا او را به سبب اینکه بندگانت را نصیحت کرد، پاداش ده. ۲۲/۴۲

شب قدر و فرود آمدن فرشتگان بر بندگان

تَنْزِيلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ فِيهَا... عَلَيَّ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

در آن فرشتگان و روح، بر هر یک از بندگانش که بخواهد، فرود می آیند. ۵/۴۴

کوشش در بندگی خدا، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ مِنْ ابْتِدَائِهِ إِلَى وَقْتِ فَنَائِهِ: مِنْ مَلَكَ قَرَّبْتَهُ، أَوْ... عَبْدٍ صَالِحٍ اخْتَصَّيْتَهُ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی کرده اند؛ از فرشته ای که او را مقرب ساختی، یا بنده صالحی که او را برگزیدی، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

در زمره بندگان صالح قرار گرفتن

اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

ما را از بندگان صالحت قرار ده. ۱۸/۴۴

ص : ۲۳۱

خدا و جزای بنده

وَيَا مَنْ لَا يُكَافِي عَبْدَهُ عَلَى السَّوَاءِ

و ای کسی که بنده خود را همسان (عملش) جزا نمی دهد. ۳/۴۵

گشودن دری به سوی عفو الهی، برای بندگان

أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَابًا إِلَى عَفْوِكَ

تویی آنکه برای بندگان، دری به سوی بخشایش گشوده ای. ۱۰/۴۵

خدا، و داد و ستد با بندگان

أَنْتَ الَّذِي زِدْتَ فِي السُّؤْمِ عَلَى نَفْسِكَ لِعِبَادِكَ

تویی آنکه در داد و ستد با بندگان، در بهای آن بر خود افزوده ای. ۱۲/۴۵

بندگان و راهنمایی خداوند

وَلَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادَتُكَ مِنْكَ كَانَ مَوْصُوفًا بِالْإِحْسَانِ

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگان را از جانب خود راهنمایی فرموده ای، راهنمایی می کرد، به احسان وصف می شد.

۱۷/۴۵

نیکی و فزونی خداوند، بر بندگان

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ

ای آنکه با احسان و تفضّل، مورد ستایش بندگان قرار گرفته ای. ۱۸/۴۵

درود خدا، بر بندگان صالحش

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان شایسته ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

رحم بندگان و رحم الهی

يَا مَنْ يَرْحَمُ مَنْ لَا يَرْحَمُهُ الْعِبَادُ

ای کسی که رحم می کند، به آنکه بندگان به او رحم نمی کنند. ۱/۴۶

درودی دربرگیرنده درودهای بندگان

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً... تَشْتَمِلُ عَلَى صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جِنَّكَ وَإِنْسِكَ وَأَهْلِ إِجَابَتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای بندگان از جن و انست و اجابت کنندگان دعوت را شامل شود.

۵۴/۴۷

حجت های خدا بر بندگان

رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَجَعَلْتَهُمْ... حُجَجَكَ عَلَى عِبَادِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را حجت های خویش بر بندگان قرار دادی. ۵۶/۴۷

ص : ۲۳۲

امامان، علامت (راهنما) برای بندگان

أَقَمْتُهُ عَلَمًا لِعِبَادِكَ

او را نشانه برای بندگانت به پا داشتی. ۶۰/۴۷

روز عرفه و احسان الهی بر بندگان

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ... تَفَضَّلْتَ بِهِ عَلَيَّ عِبَادِكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که به وسیله آن بر بندگانت تفضل کرده ای. ۶۶/۴۷

نعمت الهی به بنده، پیش و پس از آفرینش او

اللَّهُمَّ وَ أَنَا عَبْدُكَ الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ قَبْلَ خَلْقِكَ لَهُ وَ بَعْدَ خَلْقِكَ إِيَّاهُ

خداوندا و من آن بنده تو هستم که پیش از آفرینش و پس از آفرینش، او را نعمت داده ای.

۶۷/۴۷

نعمت های خدا به بندگان

كَانَ أَحَقَّ عِبَادِكَ مَعَ مَا مَنَنْتَ عَلَيْهِ أَلَّا يَفْعَلَ

حال آنکه با آن عنایت هایی که به او داشته ای، سزاوارترین بندگانت بود که نافرمانی ات را نکند.

۶۸/۴۷

بنده، و آشکار نمودن (گناهان) نزد خدا

أَنَا الَّذِي اسْتَخْفَى مِنْ عِبَادِكَ وَ بَارَزَكَ

منم آنکه (گناهم را) از بندگانت پنهان کرده و

نزد تو آشکار نمودم. ۷۹/۴۷

ترس داشتن از بندگان خدا

أَنَا الَّذِي هَابَ عِبَادَكَ وَ أَمْنَكَ

منم آنکه از بندگانت ترسیده و از تو آسوده خاطر بودم. ۸۰/۴۷

بلندمرتبه ساختن بنده، در میان بندگان

وَ ارْفَعْنِي بَيْنَ عِبَادِكَ

و مرا در میان بندگانت سربلند فرما. ۱۱۸/۴۷

تقسیم خیر، تندرستی، برکت و هدایت بین بندگان مؤمن

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می‌نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می‌نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

شریک شدن در دعای بندگان با ایمان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَالِحِ مَنْ دَعَاكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ

خداوندا، از تو درخواست می‌کنم که ما را در درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می‌خواند، شریک گردانی. ۳/۴۸

زنده گشتن بندگان مرده

ص : ۲۳۳

وَهَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي بِهَا تُحْيِي أَمْوَاتَ الْعِبَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن بندگان مرده را زنده می کنی، گشایش ده. ۱۳/۴۸

بندگان، و هلاکت الهی

إِنْ أَهْلَكْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَعْرِضُ لَكَ فِي عَبْدِكَ

اگر مرا نابود کنی، پس کیست آنکه درباره بنده ات معترض تو شود؟ ۱۵/۴۸

خدا و بشارت به بندگان

اللَّهُمَّ إِنِّي وَحِدْتُ فِيمَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَ بَشَّرْتَ بِهِ عِبَادَكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

خداوندا، همانا من در کتابت که فرو فرستاده ای و بندگان را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

بندگی عبادت

بنیان

بنیان انسان، بر وهن و سستی

اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ... عَلَى الْوَهْنِ بَيْنَتَنَا

خداوندا و تو ما را بر سستی بنا نهاده ای.

۵/۹

بلند ساختن بنیان محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ شَرِّفْ بُيُوتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و بنیاد او را شرافت ده. ۱۹/۴۲

افعال خدا، بر بنیان احسان

أَنَّكَ بَنَيْتَ أفعالَكَ عَلَى التَّفْضِيلِ

همانا تو کارهایت را بر تفضل قرار داده ای.

۸/۴۵

بها

عدم فروش نعمت ها، به ازای قیمت ها

يَا مَنْ لَا يَبِيعُ نِعْمَهُ بِالْأَثْمَانِ

ای که نعمت هایش را به بها نمی فروشد. ۳/۱۳

ارزان ساختن نرخ ها، با آب

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُرْخِصْ بِهِ الْأَسْعَارَ فِي جَمِيعِ الْأَمْصَارِ

خداوندا ما را با بارانی که با آن قیمت ها را - در همه شهرهای بزرگ - ارزان کنی، سیراب نما.

۵/۱۹

ص : ۲۳۴

خدا و افزودن بها در داد و ستد با بندگان

أَنْتَ الَّذِي زِدْتِ فِي السَّوْمِ عَلَى نَفْسِكَ لِعِبَادِكَ

تویی آنکه در داد و ستد با بندگان، در بهای آن بر خود افزوده ای. ۱۲/۴۵

بهانه

جای بهانه نگذاشتن، برای بندگان

...وَلَمْ يَدْعُ لِأَحَدٍ مِّنَّا حُجَّةً وَلَا عُذْرًا

...و برای احدی از ما، برهان و عذری به جا ننهاد. ۲۳/۱

بدبختی، و بسیاری عذر

تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لَكِنَّمَا... يَشْفِي بِنِعْمَتِكَ شَفِيئَهُمْ إِلَّا عَن طُولِ الْإِعْذَارِ إِلَيْهِ، وَ بَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر بعد از عذرهای فراوان بر او و پس از حجت های پیاپی آوردن بر او. ۹/۴۵

بهانه نداشتن غافل، بعد از به پا داشتن راهنما

فَمَا عُذْرٌ مِّنْ أَغْفَلٍ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَإِقَامِهِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟! ۱۱/۴۵

گناهکار بودن، و ناتوانی از عذر آوردن

أَسْأَلُكَ أَنْ... تَغْفِرَ لِي فَلَسْتُ بَرِيئًا فَأَعْتَذِرَ

از تو می خواهم که بیماری ام. زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم. ۷/۵۱

بهبودی

بهبودی یافتن بنده، با خشم بر ستمگر

أَعْدِنِي عَلَيْهِ عَدْوَى حَاضِرَةٍ، تَكُونُ مِنْ غَيْظِي بِهِ شِفَاءً

مراد در مقابل او یاری کن. یاری نمودن آماده ای که خشم من با آن بهبودی یابد. ۸/۱۴

دادن تندرستی بهبودی دهنده، به بنده

عَافِنِي عَافِيَةً كَافِيَةً شَافِيَةً...

به من عافیت ده. عافیتی کافی و بهبودی بخش.

۲/۲۳

قرآن، شفا و بهبودی

وَ جَعَلْتَهُ... شِفَاءً لِمَنْ أَنْصَتَ بِهِمِ التَّصَدِيقِ إِلَى اسْتِمَاعِهِ

و آن را شفایی برای کسی که با فهم و تصدیق

ص : ۲۳۵

به آن گوش فرا داد و استماعش نمود، قرار دادی.

۳/۴۲

خشم بهبودی نیافته دشمن

فَرَدَدَتْهُ لَمْ يَشْفِ غَيْظُهُ، وَ لَمْ يَسْكُنْ غَلِيلُهُ

پس در حالی که خشمش را بهبودی نداده و کینه اش قرار نگرفته بود، او را بازگرداندی.

۶/۴۹

به پا خاستن قیام

به پایان بردن انجام دادن

بہتر

رساندن بہترین پاداش الہی، بہ تابعین اصحاب محمد صلی اللہ علیہ و آلہ

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ يَا حَسَانَ... خَيْرَ جَزَائِكَ

خداوندا و بہترین پاداش خود را بہ تابعین نیکوکار ایشان برسان. ۹/۴

بہترین زمان بودنِ ہر روز از زندگی

وَ اجْعَلْهُ... خَيْرَ وَقْتٍ ظَلَلْنَا فِيهِ

و آن (روز) را بہترین زمانی کہ در آن بہ سر بردہ ایم قرار دہ. ۱۹/۶

خدا، بہترین کسی کہ از او یاری خواستہ

شود

أَعْنِي يَا خَيْرَ مَنْ اسْتُعِينَ بِهِ

مرا یاری دہ. ای بہترین کسی کہ بہ وسیلہ او یاری خواستہ شدہ. ۱۱/۲۴

خدا، بہترین آمرزندگان

إِنَّكَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ

به درستی که تو بهترین آمرزندگان.

۱۵/۳۲

إِنَّكَ أَنْتَ... خَيْرُ الْغَافِرِينَ

همانا تو بهترین آمرزندگان. ۶۵/۴۷.

خداوند، بهترین روزی دهندگان

إِنَّكَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

به درستی که تو بهترین روزی دهندگان.

۲۸/۳۲

خدا، بهترین پناه دهندگان

...يَا خَيْرِ الْمُمْجِرِينَ

...ای بهترین پناه دهندگان. ۳۲/۳۲

قبرها، بهترین منزل ها

اجْعَلِ الْقُبُورَ بَعْدَ فِرَاقِ الدُّنْيَا خَيْرَ مَنَازِلِنَا

قبرها را پس از فراق از دنیا، بهترین خانه های ما قرار ده. ۱۴/۴۲

رساندن پیامبر صلی الله علیه و آله به بهترین نیکی و خیر

ص : ۲۳۶

الهی

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَفَضْلِكَ وَكَرَامَتِكَ

خداوند! بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد، برسانی. ۲۱/۴۲

در زمره بهترین اصحاب ماه رمضان بودن

اجْعَلْنَا لِشَهْرِنَا مِنْ خَيْرِ أَهْلِ وَأَصْحَابِ

ما را برای ماه مان از بهترین خویشان و یاران قرار ده. ۱۴/۴۴

شب قدر، بهتر از هزار ماه

وَ أَجَلَّتْ فِيهِ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ (الَّتِي هِيَ) خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

و شب قدر را که از هزار ماه بهتر است، در آن بزرگ داشتی. ۲۰/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه. ۴۰/۴۵

رمضان، بهترین ماه

السَّلَامُ عَلَيْكَ... يَا خَيْرَ شَهْرٍ فِي الْأَيَّامِ وَالسَّاعَاتِ

درود بر تو، ای بهترین ماه در روزها و ساعت ها. ۲۴/۴۵

روز عید فطر، بهترین روزها

بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَ فِطْرِنَا، وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا

برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان. و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده. ۴۸/۴۵

خدا، بهترین نعمت دهندگان

إِنَّكَ خَيْرُ الْمُنْعِمِينَ

به درستی که تو بهترین نعمت دهندگانی.

۱۳۲/۴۷

مقدر نمودن بهترین عاقبت امور، برای بنده

فَقَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَنْتَ ثِقْتِي وَ رَجَائِي فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا، فَأَقْضِ لِي بِخَيْرِهَا عَاقِبَةً

پس من صبح کردم، در حالی که اعتماد و امیدم در همه کارها تویی. پس آنچه سرانجامش بهترین است را برایم مقدر

فرما. ۸/۵۴

بهدت زدگی سرگردانی

به جا آوردن ادا و نیز انجام دادن

به دست آوردن کسب

ص : ۲۳۷

به دوش کشیدن

به دوش کشیدن معصیت

وَ كَثُرَ عَلَيَّ مَا أُبُوءُ بِهِ مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و معصیت که بر دوش کشم، بر من زیاد است.

۱۰/۳۲

بهروزی خوش بختی

بهره

بهره مندی از نسیم (خوش) زندگی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... مَتَّعَنَا بِأَرْوَاحِ الْحَيَاةِ

و سپاس خدای را که ما را به نسیم های زندگی بهره مند ساخت. ۲۰/۱

قرار دادن بهره ای در رحمت الهی، برای بندگان

اجْعَلْ لَنَا نَصِيْبًا فِي رَحْمَتِكَ

از رحمت خود برای ما بهره ای قرار ده.

۳/۵

صبح و بهره مندی از روشنی روز

اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ، وَ مَتَّعْنَا بِهِ مِنْ ضَوْءِ النَّهَارِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی و با آن ما را از روشنی روز

بهره مند گرداندی. ۸/۶

بهره ای از بندگان خدا، برای بنده

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ حِظًّا مِنْ عِبَادِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، بهره ای از بندگانت قرار ده. ۱۶/۶

بهره ای از سپاس گزاری خدا، برای بنده

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ... نَصِيْبًا مِنْ شُكْرِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، سهمی از سپاس گزاری ات قرار ده.

۱۶/۶

بهره ای برای هر آفریده، در نعمت های الهی

...جَعَلْتَ لِكُلِّ مَخْلُوقٍ فِي نِعْمِكَ سَهْمًا

برای هر آفریده ای در نعمت های بهره ای مقرر داشته ای. ۶/۱۶

غفلت بنده، نسبت به بهره خود

مَنْ أَغْفَلُ مِنِّْي عَنْ حَظِّهِ؟

چه کسی از بهره خود فراموشکارتر از من است؟ ۲۳/۱۶

إِنْ تُعَذِّبُ فَإِنَّا... الْمُغْفِلُ حَظَّ نَفْسِي

ص : ۲۳۸

اگر کیفر کنی، این من هستم که واگذارنده بهره خویشم. ۱۴/۵۱

بهره مندی از رستگاری

أَمْتَعْنَا مِنَ الْهُدَىٰ بِمِثْلِ ضَلَالَتِهِ

ما را به اندازه گمراهی او (شیطان)، از رستگاری ات بهره مند گردان. ۵/۱۷

رحمت الهی و بهره بنده

فَلَا تَجْعَلْ حَظِّي مِنْ رَحْمَتِكَ مَا عَجَّلْتَ لِي مِنْ عَافِيَتِكَ

پس بهره مرا از رحمتت، تندرستی ای که اکنون برای من پیش انداخته ای، قرار مده. ۱/۱۸

بهره مند گرداندن بنده، به میانه روی

مَتَّعَنِي بِالْأَقْصَادِ

مرا به میانه روی، بهره مند گردان. ۱۸/۲۰

نعمت بهره بردن از فرزندان

اللَّهُمَّ وَ مَنْ عَلَيَّ... يَا مَتَاعِي بِهِمْ

خداوندا و بر من به بهره مندی ام از آنان، منت گذار. ۱/۲۵

کامل ترین بهره های همسایگان

وَ اجْعَلْ لِي أَوْفَى الْحُظُوظِ فِيمَا عِنْدَهُمْ

و از آنچه ایشان (همسایگان) دارند، کامل ترین بهره ها را برای من قرار ده. ۴/۲۶

آسوده خاطری بنده، از بهره اش نزد خدا

فَعَدَّوْتَنِي بِفَضْلِكَ غِذَاءَ الْبِرِّ اللَّطِيفِ... لَا تَتَأَكَّدُ مَعَ ذَلِكَ ثِقَتِي فَأَتَفَرَّغَ لِمَا هُوَ أَحْظَى لِي عِنْدَكَ

پس به فضل خودت مرا مانند نیکوکاری مهربان خوراک دادی. با این همه اعتمادم به تو محکم نمی شود، تا برای آنچه که

برای من نزد تو بهره دهنده تر است آسوده خاطر شوم. ۲۶/۳۲

خوشنود ساختن بنده، نسبت به بهره اش

وَ أَسْأَلُكَ... أَنْ تُرْضِيَنِي بِحِصَّتِي فِيمَا قَسَمْتَ لِي

و از تو درخواست می کنم که مرا به بهره ام در آنچه برایم قسمت کرده ای، راضی نمایی. ۲۸/۳۲

بهره مندی از ثروتی همیشگی

مَتَّعْنَا بَنُوهُ لَّا تَنفَدُ

ما را به ثروتی که نابود نشود، بهره مند نما.

۵/۳۵

بهره بندگان، در ترغیب الهی

أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ وَ تَرْغِيكَ الَّذِي فِيهِ حَظُّهُمْ عَلَي مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ لَمْ تُدْرِكُهُ أَبْصَارُهُمْ

تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود، و با ترغیب نمودنت که بهره آنان را دربر دارد، راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشانیدی، دیدگانشان آن را در نمی یافت.

۱۴/۴۵

ص : ۲۳۹

بهره مندترین افراد، از ماه رمضان

اجْعَلْنَا مِنْ ... أَجْزَلِهِمْ قِسْمًا فِيهِ، وَ أَوْفَرِهِمْ حَظًّا مِنْهُ

و ما را از پرنسیب ترین آنان در آن ماه و از بهره مندترین ایشان از آن قرار ده. ۴۹/۴۵

نعمت الهی، و بهره محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نِحْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ... وَ تُوفِّرُ عَلَيْهِمُ الْحَظَّ مِنْ عَوَائِدِكَ وَ فَوَائِدِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی و بهره ی

آنان را از نعمت ها و سودهای فراوان گردانی. ۵۷/۴۷

بهره ای از خوشنودی خدا

اجْعَلْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ نَصِيبًا أَنَالُ بِهِ حَظًّا مِنْ رِضْوَانِكَ

در این روز برای من نصیبی قرار ده که با آن به بهره ای ویژه از خوشنودی ات برسم. ۷۱/۴۷

مانعی بین بنده و بهره او

أَعِدْنِي مِمَّا يُبَاعِدُنِي عَنْكَ، وَ يَحُولُ بَيْنِي وَ بَيْنَ حَظِّي مِنْكَ

از چیزی که مرا از تو دور می کند و میان من و بهره ام از تو، مانع می شود، مرا نگهدار. ۹۳/۴۷

بهره هایی از عطای الهی

أَجْزِلُ لِي قِسْمَ الْمَوَاهِبِ مِنْ نَوَالِكَ

سهم مرا از بخشش ها به لطف خود فراوان کن. ۱۲۹/۴۷

فراوانی بهره بنده

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُوْءَمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد

گردان. ۲/۴۸

تباه کردن بهره خود

وَإِلَيْكَ... مَفْرَعُ الْمُضَيِّعِ لِحَظِّ نَفْسِهِ الْمُلتَجِي

و پناهگاه آنکه بهره اش را تباه کرده و پناهنده گشته، به سوی توست. ۳/۴۹

احسان الهی و بهره بنده

لَوْ لَا إِحْسَانُكَ إِلَيَّ وَ سُبُوغُ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتُ إِخْرَازَ حَظِّي

اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه به بهره خود نمی رسیدم.

۲/۵۱

بهشت

سپاس الهی و راهی به سوی بهشت

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... طَرِيقًا إِلَى جَنَّتِهِ

ص : ۲۴۰

پس سپاس او را، سپاسی که راهی به سوی بهشتش باشد. ۲۹ و ۱/۲۷

پیامبر صلی الله علیه و آله و بالاترین مقام بهشت

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ بِمَا كَدَّحَ فِيكَ إِلَيَّ الدَّرَجَةَ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ

خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. ۲۳/۲

تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، و باغ های بهشت

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ ... صَلَاةً ... تَفْسَحُ لَهُمْ فِي رِيَاضِ جَنَّتِكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که در باغ های بهشت بر ایشان وسعت دهی.

۱۴ و ۱۳/۴

بهشت، سرانجام دعوت خدا

أَنَا حِينِنْدٍ مُوقِنٌ بِأَنَّ مُتَّهَى دَعْوَتِكَ إِلَيَّ الْجَنَّةِ

من در همان هنگام باور دارم که فرجام دعوت تو به سوی بهشت است. ۲۴/۱۶

جایگاهی در بهشت

وَ اجْعَلْ فِي جَنَّتِكَ مَثْوَايَ

و سرای مرا در بهشت مقرر گردان. ۱۱/۲۱

بهشت، در برابر چشمان مرزداران اسلام

وَ اجْعَلِ الْجَنَّةَ نَضْبَ أَعْيُنِهِمْ

و بهشت را در مقابل چشمانشان قرار ده.

۴/۲۷

رابطه دارایی دنیوی، با بهشت

وَ اجْعَلْ مَا خَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ مَتَاعِهَا... ذَرِيعَةً إِلَيَّ جَنَّتِكَ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله دست یابی به بهشت قرار

ده. ۶/۳۰

فرود آمدن در میان بهشت

أَحْلِلْنِي بُحْبُوحَةَ جَنَّاتِكَ

مرا در میان بهشت جای ده. ۱/۴۱

قرآن، پیشوایی به سوی بهشت

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ لَنَا فِي الْقِيَامَةِ إِلَى رِضْوَانِكَ وَ جَنَانِكَ قَائِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در قیامت جلودار ما به سوی خوشنودی تو و بهشت هایت باشد.

۱۲/۴۲

میراث بران بهشت

وَ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ يَرْتُونَ

ص : ۲۴۱

الْفِرْدَوْسَ...

و ما را از بندگان صالحت قرار ده. آنان که بهشت را ارث می برند. ۱۸/۴۴

توبه نصوح و درآمدن در بهشت ها

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نُّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ يُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایتان را از شما بزدايد و شما را به بهشت هایی داخل کند که نهرها از زیر آن جاری است. ۱۰/۴۵

اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله ، راه بهشت

رَبِّ صَلِّ عَلَىٰ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ... وَ جَعَلْتَهُمْ... الْمَسْلُوكَ إِلَىٰ جَنَّتِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنها را راهی به سوی بهشت قرار دادی. ۵۶/۴۷

کامیاب گشتن بنده، از بهشت

أَوْجِدُنِي... جَنَّةِ نَعِيمِكَ

مرا از بهشت پر نعمت، کامیاب گردان.

۱۲۵/۴۷

همسایگی در بهشت

وَ جَاوِزِ بِي الْأَطْيَبِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَّةِ

و در بهشت ها، مرا با پاک ترین دوستانت

همسایه گردان. ۱۲۸/۴۷

آراستن بهشت، برای برگزیدگان خدا

جَاوِزِ بِي الْأَطْيَبِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَّةِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِأَصْفِيَائِكَ

در بهشت هایی که آنها را برای برگزیدگان آراسته ای، مرا با پاک ترین دوستانت همسایه گردان. ۱۲۸/۴۷

به هم پیوستگی

به هم پیوستگی استخوان های پشت

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبِ مُتَصَائِقِ الْعِظَامِ، حَرَجِ الْمَسَالِكِ إِلَيَّ رَحِمِ ضَيْقِهِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با استخوان های درهم تنیده و راه های تنگ، به سوی رحمی تنگ، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

بیابان

تنها ماندن در بیابان خشم الهی

...فَأَصْحَرَنِي لِغَضَبِكَ فَرِيدًا

...پس مرا تنها در بیابان خشمت رها نمود.

۱۳/۳۲

ص : ۲۴۲

بیان احکام الهی، (به وسیله پیامبران)

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... أَقْوَمَهُمْ بِمَا شَرَعْتَ مِنْ شَرَائِعِكَ

و ما را از پایدارترین آنها به آئینی که مقدر نموده ای قرار ده. ۲۰/۶

بیان وعده و نوید الهی، در وحی

وَ اجْعَلْ مَا صَرَّحْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ... قَاطِعًا لَاهْتِ مَامِنَا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكَفَّلْتَ بِهِ...

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای، موجب قطع اهمیت ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای قرار

ده. ۳/۲۹

زبان بنده و نیکو بیان نمودن قرآن

اللَّهُمَّ فَإِذْ... سَهَّلْتَ جَوَاسِي السِّنِّيَا بِحُسْنِ عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که زبان های خشن ما را به نیکویی عبارتش نرم کردی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان

که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

پیامبر صلی الله علیه و آله ، بیان کننده فرمان خدا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... كَمَا... صَدَعَ بِأَمْرِكَ

خداوندا بر محمد درود فرست. همچنانکه

فرمانت را با صدای رسا بیان کرد. ۱۷/۴۲

گویا نشدن زبان، جز به آنچه خدا بیان فرموده

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعَاصِيكَ... حَتَّى... لَا تَنْطِقَ أَلْسِنَتُنَا إِلَّا بِمَا مَثَّلْتَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا زبان هایمان جز به آنچه تو بیان کرده ای، سخن نگوید. ۷/۴۴ و ۶/۴۴

بیان دلیل ها، از جانب خداوند

فَقَدْ... أَتَيْتَ الْأَعْدَارَ

پس به تحقیق عذرها را، بیان نموده ای.

۲۱/۴۶

عدم عجز الهی، از بیان و سخن فصیح

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يُعِيكَ بُرْهَانٌ وَلَا بَيَانٌ

تویی آنکه دلیل روشن و سخن آشکاری، تو را عاجز نکرده است. ۱۶/۴۷

بی باکی

بی باکی بنده، در باطل و نادرستی

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَشَدُّ فِي الْبَاطِلِ تَهَوُّرًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - در انجام باطل

ص : ۲۴۳

گستاخ تر از آنم که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم. ۲۷/۱۶

بی پروا

دست رد نزدن خدا، بر پیشانی بی پروایان

يَا مَنْ لَا يَجِبُهُ بِالرَّدِّ أَهْلَ الدَّالِّهِ عَلَيْهِ

ای کسی که دست رد بر پیشانی بی پروایان نمی زند. ۵/۴۶

علو و بلندی خواهی، به بی پروایی و ناز

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ... لَا مُتَعَالِيًا بِدَالِهِ الْمُطِيعِينَ

از تو درخواست می نمایم، درخواست خرد، خوار، بدحال، نه از روی بلندی خواهی به بی پروایی و گستاخی فرمانبران. ۷۴/۴۷

بی تاب

رفتن ماه رمضان و بی تابی دوستان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلَيْفٍ... أَوْحَشَ مُنْقَضِيًا فَمَضَّ

درود بر تو همدمی که چون سپری شد، بیمناک ساخت و بی تاب گرداند. ۲۷/۴۵

گرمی آفتاب و جان بی تاب بنده

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمِ-خُزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ

الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرَّمَّةَ الْهَلُوعَةَ، الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و

این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد. ۵/۵۰

جان و استخوان بی تاب بنده، و گرمی آتش دوزخ

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمِ-خُزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرَّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،

الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ حَرَّ نَارِكَ؟

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و

این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد، پس چگونه گرمای آتشت را توانایی دارد؟ ۵/۵۰

بیت المعمور

فرشتگانِ طواف کننده بیت المعمور

...فَصَلُّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ

ص : ۲۴۴

قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الطَّائِفِينَ بِالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و طواف کنندگان بیت المعمور. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

بیچارگی

اقرار به بیچارگی و اضطرار خویش

سُبْحَانَكَ نَحْنُ الْمُضْطَّرُّونَ الَّذِينَ أَوْجِبَتْ إِيَابَتُهُمْ

پاک و منزهی تو! ما درماندگانیم که اجابت آنها را واجب گردانده ای. ۴/۱۰

خدا و اجابت دعای بیچارگان

سُبْحَانَكَ نَحْنُ الْمُضْطَّرُّونَ الَّذِينَ أَوْجِبَتْ إِيَابَتُهُمْ

پاک و منزهی تو! ما درماندگانیم که اجابت آنها را واجب گردانده ای. ۴/۱۰

عَرَفْنِي مَا وَعَدْتَّ مِنْ إِيَابَةِ الْمُضْطَّرِّينَ

اجابتی که بیچارگان را وعده داده ای، به من بشناسان. ۱۴/۱۲

أَنْتَ الَّذِي أَجَبْتَ عِنْدَ الْإِضْطِرَارِ دَعْوَتِي

تویی که هنگام بیچارگی، دعایم را اجابت نمودی. ۴/۵۱

بیچارگان و ذکر احسان الهی

يَا مَنْ إِلَى ذِكْرِ إِحْسَانِهِ يَفْزَعُ الْمُضْطَّرُّونَ

ای کسی که بیچارگان به یاد نیکی اش پناه

می برند. ۲/۱۶

هنگام بیچارگی و یاری طلبیدن از غیر خدا

لَا تَقْتِنِي بِالْإِسْتِعَانَةِ بِغَيْرِكَ إِذَا اضْطُرَرْتُ

مرا به یاری خواستن از دیگران به وقت درماندگی ام، آزمایش نکن. ۱۲/۲۰

خواندن خدا، در حال اضطرار و بیچارگی

أَعْتَرِفُ بِضَعْفِ قُوَّتِي وَ قَلَّةِ حِيلَتِي

به ضعف قوتم و کمی چاره اندیشی ام اعتراف دارم. ۷/۲۱

دَعْوَتُكَ يَا رَبِّ... مُضْطَرًّا إِلَيْكَ

تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که بیچاره درگاه تو هستم. ۹/۵۱

در هنگام خوشی و بیچارگی، خدا را خواندن

وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يَدْعُوكَ مُخْلِصًا فِي الرَّخَاءِ دُعَاءَ الْمُخْلِصِينَ الْمُضْطَرِّينَ لَكَ فِي الدُّعَاءِ

و مرا از کسانی قرار ده که هنگام رفاه تو را خالصانه می خوانند. خواندن خالصان بیچاره، در نیایش برای تو. ۱۴/۲۲

خدا، بینا به بیچارگی بنده

...فَقَدْ تَرَى ضَعْفِي وَ قَلَّةَ حِيلَتِي وَ تَضَرَّرَعِي إِلَيْكَ

...زیرا ناتوانی و بیچارگی و زاری ام را به

درگاه خود می بینی. ۱۶/۴۸

بیچارگی بنده و رحم الهی

مَوْلَايَ... اَرْحَمُ... قَلَّةٌ حَيْتَى

مولای من! بر بیچارگی ام رحم کن. ۴/۵۳

بی خبری غفلت

بی خوابی

بی خوابی ناشی از وام

أَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ... شُغْلِ الدِّينِ وَ سَهَرِهِ

به تو پناه می برم - ای پروردگام - از کار قرض و بی خوابی اش. ۲/۳۰

بیداری

اطاعت خدا و سستی بیداری بنده

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَضَعُفُ عِنْدَ طَاعَتِكَ تَيْقُظًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذِكْرَ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - بیداری ام هنگام طاعتت سست تر از آن است که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم.

۲۷/۱۶

بیداری برای بندگی خدا

اعْمُرْ لَيْلِي بِإِقْظَانِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ

شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

از خدا درخواست نمودن بیداری از:

أ. خواب غفلت

اللَّهُمَّ... أَتَقِظْنَا عَنْ سِنَةِ الْغَفْلَةِ بِالرُّكُونِ إِلَيْهِ

خداوندا ما را از خواب غفلت و فراموشی، که به سبب میل و اعتماد به اوست، بیدار گردان. ۷/۱۷

ب. خواب بی خبران

تَبَّهْنِي مِنْ رَقْدَةِ الْغَافِلِينَ

مرا از خواب غافلان، بیدار فرما.

۹۱/۴۷

ج. خواب آلودگی اسرافکاران

تَبَّهْنِي مِنْ... سِنَةِ الْمُسْرِفِينَ

مرا از خواب آلودگی اسراف کاران، بیدار فرما. ۹۱/۴۷

د. چرت زدن خوارشدگان

تَبَّهْنِي مِنْ... نَعْسَةِ الْمَخْذُولِينَ

مرا از چرت خوارشدگان، بیدار فرما.

۹۱/۴۷

ص : ۲۴۶

بیراهه نرفتن زبانه ترازوی عدل قرآن

وَجَعَلْتَهُ... مِيزَانَ قِسْطٍ لَّا يَحِيْفُ عَنِ الْحَقِّ لِسَانُهُ

و آن را ترازوی عدلی که زبانه اش از راستی به بیراهه نمی رود، قرار دادی. ۳/۴۲

بیزاری

بیزاری جستن از سرکشی نمودن نزد خدا

أَنَا أَكْبَرُ إِلَيْكَ مِنْ أَنْ أَتَكْبِرَ

من از گردنکشی بر تو سخت بیزارم.

۱۴/۱۲

بیزاری شیطان، از بنده

...و تَوَلَّى الْبِرَاءَةَ مِنِّي

...و از من بیزاری جست. ۱۳/۳۲

بیزاری از گناه

تَغَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَغَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مَتَّصِلًا

در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری

نموده. ۸۶/۴۷

بیزاری از پرستش گر غیر خدا

بَرِئْتُ مِمَّنْ عَبَدَ سِوَاكَ

از هر که جز تو را پرستید، بیزاری جستم.

۶/۵۲

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و بیگانه پنداشته شدن توسط خویشانان

وَ الَّذِينَ... انْتَفَتْ مِنْهُمْ الْقَرَابَاتُ إِذْ سَكُنُوا فِي ظِلِّ قَرَابَتِهِ

و آنان که چون در سایه خویشی او ساکن شدند خویشاوندان، آنها را بیگانه دانستند.

۶/۴

بیم ترس

بیماری

سپاس گزاری از خدا، برای بیماری

وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ مَا أَحَدَّثَتْ بِي مِنْ عِلِّيٍّ فِي جَسَدِي

و تو را سپاس بر بیماری ای که در جسمم پدید آوردی. ۱/۱۵

وَ ارزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فِي الْيُسْرِ وَالْعُسْرِ وَالصَّحَّةِ وَالسَّقَمِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که در آسانی و سختی و تندرستی و بیماری به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم،

(اعتراف به) حق

ص : ۲۴۷

را روزی ام فرما. ۱۱/۲۲

رهاندن بنده (از گناهان)، هنگام بیماری

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟... أَوْ قَتُّ الصَّحَّةِ... أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحْضَتْنِي بِهَا

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گزاری برای تو سزاوارتر است؟ آیا وقت تندرستی یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی؟ ۴-۲/۱۵

خروج از بیماری، با عفو و بخشایش الهی

وَ اجْعَلْ مَخْرَجِي عَنْ عِلَّتِي إِلَى عَفْوِكَ

و بیرون شدنم از بیماری را به عفو و گذشتت قرار ده. ۶/۱۵

توفیق عیادت از همسایگان بیمار

وَ وَقَّفْهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... عِيَادَةِ مَرِيضِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در عیادت بیمارشان، توفیق ده.

۲/۲۶

آمیخته شدن خوراک مشرکان، با بیماری

اللَّهُمَّ وَ امزُجْ مِيَاهَهُمْ بِالْوَبَاءِ، وَ اطْعِمْتَهُمْ بِاللَّذْوَاءِ

خداوندا و آب هایشان را به وبا و خوردنی هایشان را به امراض درآمیز. ۱۲/۲۷

دچار بیماری مهلک نشدن، با ابرها

وَ لَا تُصِبْنَا فِيهَا بِآفِهِ

و در آنها آفتی به ما نرسان. ۲/۳۶

بینایی

بازماندن دیده ها، از دیدن خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الَّذِي قَصُرَتْ عَنْ رُوءَيْتِهِ أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ

سپاس خدای را، همان که چشم های بینندگان از دیدنش قاصر است. ۱/۱ و ۲

وَيَا مَنْ تَنْقَطِعُ دُونَ رُوءَيْتِهِ الْأَبْصَارُ...

و ای کسی که چشم ها از دیدن او ناتوان است.

۴/۵

خشوع و بینایی

...الْخَشَعُ الْأَبْصَارِ فَلَا يَرُومُونَ النَّظَرَ إِلَيْكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ...

(آنان که) دیدگان را به زیر افکنده و قصد نگریستن سوی تو را ندارند، پس بر ایشان درود فرست. ۱۰ و ۸/۳

بینایی تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و شک

لَمْ يَتَّبِعْهُمْ رَيْبٌ فِي بَصِيرَتِهِمْ

آنان که عقیده اشان را شکی برنگرداند. ۱۱/۴

ص : ۲۴۸

بیناکننده بودن روز، برای بندگان

وَ خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِرًا لِيَتَّبِعُوا فِيهِ مِنْ فَضْلِهِ

و روز را برای ایشان روشن گر آفرید تا در آن فضل او را طلب کنند. ۶/۶

بینایی به جاهای به دست آمدن روزی

اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ... وَ بَصَرَتْنَا مِنْ مَطَالِبِ الْأَقْوَاتِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی، و ما را از جایی که بتوان روزی به دست آورد بینا

نمودی. ۸/۶

بینایی بندگان و فریفتن شیطان، توسط آنها

اللَّهُمَّ... بَصَّرْنَا مَا نَكَايِدُهُ بِهِ

خداوندا ما را به راه فریب دادنش، آگاه کن.

۷/۱۷

مَنْت گذاشتن بر بنده و (ایجاد) بینایی در دلش

وَ اٰمَنُنَّ عَلٰى بِالصَّحٰه... وَ الْبَصِيْرَه فِي قَلْبِي

و با تندرستی و بینایی در دلم بر من مانت گذار. ۳/۲۳

دانایی و بینایی

وَ وَفَّقْنِي لِلنُّفُوذِ فِيمَا تُبَصِّرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى لَا يَفُوتَنِي

اسْتِعْمَالُ شَيْءٍ عَلَّمْتَنِيهِ

و مرا برای انجام آنچه به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. تا انجام دادن آنچه به من آموختی، از دستم نرود. ۳/۲۴

فرزندان بنده، در زمره بینایان (راه حق)

وَ اجْعَلْهُمْ اَبْرَارًا اَتْقِيَاءَ بُصْرَاءَ سَامِعِينَ مُطِيعِينَ لَكَ

و آنان را نیکوکارانی پرهیزکار و دانا و شنوا و فرمانبر خود قرار ده. ۳/۲۵

افزایش بینایی همسایگان امام علیه السلام ، در حق او

وَزِدَّهُمْ بَصِيرَةً فِي حَقِّ

و بر حق بینی آنان نسبت به من بیفزاید. ۴/۲۶

بینا ساختن مرزداران اسلام

وَبَصَّرَهُمْ مَا لَا يُبْصِرُونَ

و به آنچه بینایی ندارند، بینایشان ساز.

۳/۲۷

استوار ساختن بینایی بنده، در عبادت خدا

وَأَحْكِمَ فِي عِبَادَتِكَ بَصِيرَتِي

و بینش مرا در بندگی ات، استوار گردان.

۱۳/۳۱

بینا ساختن بندگان، به تقرب نزد خدا

ص : ۲۴۹

وَبَصَّرْتَنَا الزُّلْفَةَ لَدَيْكَ وَ الْوُصُولَ إِلَيَّ كَرَامَتِكَ

و ما را به (راه) نزدیکی نزد خودت و رسیدن به کرامتت، بینا نمودی. ۱۹/۴۵

بینا و بصیر بودن خداوند

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. شنوای بینا. ۷/۴۷

بینوایی

رحم نمودن به بینوایی بنده

فَارْحَمْ... شِدَّةَ مَسْكَتِي

پس بر شدت نیازم رحم کن. ۳۲/۱۶

ارْحَمْ... مَسْكَتِي وَ قَلَّهَ حِيلَتِي

بر نیازمندی ام و بیچارگی ام رحم کن. ۴/۵۳

زاری به درگاه خدا، هنگام بینوایی

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي... أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ عِنْدَ الْمَسْكَنَةِ

خداوندا مرا چنانم کن که هنگام تهی دستی، به درگاه تو زاری کنم. ۱۲/۲۰

مسکین و بینوای درگاه خدا بودن

فَإِنِّي عَبْدُكَ الْمِسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ...

پس به درستی که من بنده بینوا و زار توام.

۷/۲۱

دَعْوَتُكَ يَا رَبِّ مِسْكِينًا، مُسْتَكِينًا... إِلَيْكَ

تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که بینوا و فروتن درگاه تو هستم. ۹/۵۱

روز جمعه، و فرود آوردن بینوایی خود به درگاه خدا

اللَّهُمَّ... بِكَ أَنْزَلْتُ الْيَوْمَ فَقْرِي وَفَاقَتِي وَ مَسْكَتِي

خداوندا، در این روز، تنگدستی و نیازمندی و بی چیزی ام را به سوی تو فرود آوردم. ۴/۴۸

تغییر بینوایی و مسکنت بنده

وَ كَمْ مِنْ... مَسْكَنَةٍ حَوَّلَتْ

و چه بسیار نیازمندی هایی را که تغییر دادی.

۱۲/۴۹

بی نیازی توانگری

بی نیاز بودن فرشتگان، از خوردنی و آشامیدنی

وَ أَعْيَيْتَهُمْ عَنِ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ بِتَقْدِيرِكَ

و آنان را به ذکر تقدیس خود، از خوردنی و آشامیدنی بی نیاز نموده ای. ۱۱/۳

بی نیازی بی نیازان، به قوه الهی

اللَّهُمَّ إِنَّمَا يَكْتَفِي الْمُكْتَفُونَ بِفَضْلِ قُوَّتِكَ

خداوندا به درستی که بی نیازان به فزونی

ص : ۲۵۰

نیروی تو بی نیاز می شوند. ۱۱/۵

درخواستِ بی نیاز گشتن

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَكْفِنَا

پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را بی نیاز گردان. ۱۱/۵

وَ أَغْنِنِي وَ أَوْسِعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِكَ

و مرا بی نیاز گردان و روزی ات را بر من بگستر.

۳/۲۰

وَ أَشْتَكِفِيكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَكْفِنِي

و از تو کفایت می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا کفایت کن. ۲۳/۴۸

بی نیاز شدن با گواهی خداوند (از گواهی دیگران)

اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيدًا

خداوندا من تو را گواه می گیرم و گواهی تو کافی است. ۲۱/۶

خدا، بی نیاز بی نیازان

يَا غَنِيَّ الْأَغْنِيَاءِ

ای بی نیازترین بی نیازان. ۳/۱۰

نیاز به خدا و بی نیازی به وسیله او

وَ يَا مَنْ يُسْتَعْنَى بِهِ وَ لَا يُسْتَعْنَى عَنْهُ

و ای که به او بی نیاز می گردند و از او بی نیاز

نمی شوند. ۵/۱۳

خدا و بی نیازی از آفریدگانش

تَمَدَّحْتَ بِالْغِنَاءِ عَنِ خَلْقِكَ

خود را به بی نیازی از آفریدگان ستوده ای.

۱۱/۱۳

شایسته بودن خدا، به بی نیازی از بندگان

تَمَدَّحْتَ بِالْغِنَاءِ عَنِ خَلْقِكَ وَ أَنْتَ أَهْلُ الْغِنَى عَنْهُمْ

خود را به بی نیازی از آفریدگان ستوده ای و خود شایسته بی نیازی از آنهايي. ۱۱/۱۳

نفس، و جلوه گری حاجت خواهی از آنکه از خدا بی نیاز نیست

سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي رَفْعَهَا إِلَيَّ مِنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ، وَ لَا يَسْتَعِينِي فِي طَلِبَاتِهِ عَنكَ، وَ هِيَ زَلَّةٌ مِنْ زَلَلِ الْخَاطِئِينَ

نفس من رفع آن (حاجت) را از کسی که حاجت هایش را از تو طلب کرده و در خواسته هایش از تو بی نیاز نیست، برایم می آراید. و این لغزشی از لغزش های خطاکاران است.

۱۵/۱۳

پرسش از خدا، درباره بی نیاز شدن

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... مُغْنٍ مَن شَكَأ إِلَيْكَ، فَقَرَهُ تَوَكُّلاً؟

ای خدای من آیا تو هر کس را که از تهی دستی اش با توکل، به سوی تو شکایت کرد،

ص : ۲۵۱

بی نیاز می سازی؟ ۱۵/۱۶

بی نیاز نشدن بنده، جز به وسیله خداوند

إِلَهِي... لَا تَحْذُلْ مَنْ لَا يَسْتَعِينِي عَنْكَ بِأَحَدٍ دُونِكَ

خدای من کسی را که از غیر تو بی نیاز نمی گردد، خوار نگردان. ۱۶/۱۶

بی نیازی از کاری که بنده را از عبادت بازمی دارد

وَ اكْفِنِي مَا يَشْغَلُنِي الْاِهْتِـمَامُ بِهِ

و مرا از آنچه اهتمام به آن مشغولم می سازد کفایت کن. ۳/۲۰

بی نیازی بنده، به واسطه خداوند

وَ لَا أَفْتَقِرَنَّ وَ مِنْ عِنْدِكَ وَ سَعِي

و (چنان کن که) فقیر نگردم، در حالی که دارایی ام از نزد تو می باشد. ۱۴/۲۰

...بَلِ اجْعَلْ... اسْتِعْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ وَ بِخِيَارِ خَلْقِكَ

...بلکه بی نیازی ام و کفایتم را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده. ۱۲/۲۱

تاج بی نیازی

وَ تَوَجَّجْنِي بِالْكَفَايَةِ

و تاج بی نیازی بر سرم گذار. ۲۲/۲۰

بی نیازی از کسب روزی، با رنج

وَ اكْفِنِي مُؤُونَةَ الْاِكْتِسَابِ

و به دست آوردن روزی با زحمت بسیار را از من بردار. ۲۴/۲۰

خدا، بی نیازکننده ناتوان

اللَّهُمَّ يَا كَافِيَ الْفَرْدِ الضَّعِيفِ

خداوند ای کفایت کننده (شخص) تنهای ناتوان. ۱/۲۱

درخواست از خدا، در حال نیازمندی و بی نیازی

وَلَا تَجْعَلْنِي... أَيَسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي... فِي سَرَاءٍ كُنْتُ أَوْ ضَرَاءً... أَوْ فَقْرًا أَوْ غِنًى

و مرا ناامید از اجابتت قرار نده، در خوشی باشم یا سختی، یا تهی دستی یا ثروت. ۸/۲۱

تندرستی بی نیازکننده

وَعَافِي عَافِيَهُ كَافِيَهُ...

و به من عافیت ده. عافیتی کافی. ۲/۲۳

بی نیاز نمودن والدین، به وسیله فرزندان

وَأَعِنِّي بِهِمْ عَلَى حَاجَتِي

و در برآمدن نیازم به وسیله آنان یاری ام ده.

۴/۲۵

به بی نیازی خدا، از فقر توانگر گشتن

ص : ۲۵۲

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُغْنَيْنِ مِنَ الْفَقْرِ بِغِنَاكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به توانگری تو از فقر به بی نیازی رسیده اند، قرار ده.

۱۱ و ۲۵/۱۰

بی نیاز نبودن از فضل الهی

وَ قَلْبْتُ مَسْأَلَتِي عَمَّنْ لَمْ يَسْتَعِنْ عَنْ فَضْلِكَ

و درخواستم را از آنکه از فضل تو بی نیاز نبودم. بازگرداندم. ۴/۲۸

توانایی کافی و بی نیاز کننده

اللَّهُمَّ وَإِنَّهُ... لَا اسْتِمْسَاكَ بِي عَنِ الْخَطَايَا إِلَّا عَنْ قُوَّتِكَ، فَقَوِّنِي بِقُوَّةِ كَافِيهِ

خداوندا جز به قدرت تو، خودداری از گناهان برایم ممکن نیست. پس با قوت کافی، مرا قوی ساز. ۱۹/۳۱

رفتار خدا با بنده، مانند توانگر بی نیاز کننده فقیر

وَ أَفْعَلْ بِي فِعْلَ... غِيٍّ تَعَرَّضَ لَهُ عَبْدٌ فَقِيرٌ فَنَعَشَهُ

و با من همانند توانگری که بنده بینوایی پیش او آمده، پس او را بی نیاز کرده، رفتار نما.

۳۱/۲۴

بی نیاز نبودن جنین

وَ لَمْ أَسْتَعِنْ عَنْ غِيَاثِ فَضْلِكَ

و از فریادرسی فضل تو بی نیاز نبودم. ۲۴/۳۲

بی نیاز شدن، به وسیله خداوند

فَإِنَّ الْغِنَى مِنْ أَعْيَتِ

پس همانا توانگر کسی است که تو توانگر ساختی. ۴/۳۶

خدا، بی نیاز کننده ترین کس

إِنَّكَ... أَكْفَى مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْهِ

به درستی که تو بی نیازکننده تر کسی هستی که بر او اعتماد شده. ۵۶/۴۵

بی نیاز ساختن بنده، از فرد بی نیاز از او

وَ أَغْنِنِي عَمَّنْ هُوَ غَنِيٌّ عَنِّي

و از کسی که از من بی نیاز است، بی نیازم گردان. ۱۱۸/۴۷

فراهم نمودن بی نیازی، برای بنده

وَ اجْمَعْ لِي الْغِنَى...

و بی نیازی را برایم فراهم ساز. ۱۳۰/۴۷

بی نیازی خدا، از بنده

وَ تَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا... وَ بِفَقْرِي إِلَيْكَ، وَ غِنَاكَ عَنِّي

و برآوردن هر درخواستی را برای من، به قدرتی که بر آن داری و به نیازمندی من به تو و به بی نیازی تو از من، به عهده

گیر. ۴/۴۸

ص : ۲۵۳

بی نیازی خدا، از هر جزادهنده و حسابگر

وَ كَفَى بِكَ جَازِيًا، وَ كَفَى بِكَ حَسِيًّا

و از هر جزادهنده و حسابگری، بی نیازی.

۳/۵۰

روزی بنده نمودن بی نیازی در کارها

وَ رَزَقْتَنِي فِي أُمُورِي كُلِّهَا الْكِفَايَةَ

و بی نیازی را در همه کارهایم به من روزی دادی. ۲/۵۱

اسباب بی نیازی:

أ. فضل الهی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَغْنَانَا بِفَضْلِهِ

و سپاس خدای را که ما را به فضل خود، بی نیاز گرداند. ۲۰/۱

فَبِفَضْلِكَ، اللَّهُمَّ، فَأَغْنِنِي

پس به فضل خود، خداوندا بی نیازم گردان. ۴/۲۲

ب. صله و بخشش خداوند

اللَّهُمَّ اغْنِنَا عَنْ هَبِّهِ الْوَهَّابِينَ بِهَبَّتِكَ

خداوندا ما را با عطای خود، از بخشش بخشنندگان بی نیاز کن. ۷/۵

وَ اغْنِنَا عَنْ غَيْرِكَ يَا رِفَادِكَ

و به یاری خود ما را از غیر خود بی نیاز گردان. ۱۳/۵

ج. وا گذاشتن خود، در اختیار خداوند

اغْنِنَا إِذْ طَرَحْنَا أَنْفُسَنَا بَيْنَ يَدَيْكَ

چون خویش را در پیشگاه تو افکنده ایم، بی نیازمان گردان. ۵/۱۰

د. عافیت الهی

وَ أَعْنِي بِعَافِيَتِكَ

و مرا به عافیت بی نیاز فرما. ۱/۲۳

ه. عبادت و بندگی خدا

إِلَهِي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْوَاجِبِ عَلَيَّ جَمِيعِ خَلْقِكَ... أَنْ تُغْنِيَنِي عَنْ كُلِّ شَيْءٍ بِعِبَادَتِكَ

خدای من، به آن حق واجب خود که بر همه آفریدگانت داری، از تو می خواهم که مرا به وسیله بندگی ات از هر چیزی بی نیاز گردانی.

۱۰/۵۲

بینی

به خاک مالیدن بینی شیطان

اللَّهُمَّ... وَ أَرْغِمِ أَنْفَهُ

ص : ۲۵۴

خداوندا و بینی اش را به خاک بمال.

۱۳/۱۷

بیهوده باطل

سبب گوش ندادن به لغو و بیهوده

وَ أَعِنَّا عَلَىٰ صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، وَ اشْتِعْمَالَهَا فِيهِ بِمَا يُضْيِئُكَ حَتَّىٰ لَا نُصْغِيَ بِأَسْمَاعِنَا إِلَىٰ لَغْوٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. تا با

گوش هایمان هیچ لغوی گوش ندهیم. ۶/۴۴

ص : ۲۵۵

پا قدم

پابرجایی استواری

پاداش

پاداش سرشار و کیفر ترسناک خداوند

حَتَّىٰ إِذَا... اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ قَبْضَهُ إِلَىٰ مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورٍ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْدُورٍ عِقَابِهِ

زمانی که (آفریده) حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد.

۶/۱

جزا دادن به بدکرداران و نیکوکاران

...لِيُجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَىٰ

تا بدکاران را بر وفق کار و کردارشان جزا دهد و نیکوکاران را پاداش نیکو عنایت کند.

۶/۱، ۷/۶

روز به جزا رسیدن

يَوْمَ تُجْزَىٰ كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ

روزی که هر کس به آنچه کسب کرده، جزا داده شود. ۱۱/۲۴، ۱۲/۱

پاداش خداوند، به اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَىٰ هَجْرِهِمْ فَيْكَ دِيَارَ قَوْمِهِمْ...

و ایشان را به خاطر آنکه در راه تو از شهرهای خویشانشان هجرت کردند پاداش عنایت کن.

۸/۴

پاداش الهی، به تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ... خَيْرَ جَزَائِكَ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان. ۹/۴

سبب از دست نرفتن کار نیک سزاوار پاداش

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ، حَتَّى لَا تَفُوتَنَا حَسَنَةٌ نَسْتَحِقُّ بِهَا جَزَاءَكَ

و رازهای دل هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار نیکی که به سبب آن سزاوار پاداش تو شویم از دستمان

نرود. ۷/۹

نعمت دادن و پاداش نخواستن خداوند

ص : ۲۵۷

وَ أَنْتَ الَّذِي لَا يَزَعْبُ فِي جَزَاءِ مَنْ أَعْطَاهُ

و تویی آنکه به هر که نعمت داد، پاداش نمی خواهد. ۱۱/۱۶

اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَزَعْبُ فِي الْجَزَاءِ

خداوندا ای کسی که پاداش نمی خواهد.

۱/۴۵

توفیق پاداش دادن بنده، به برخی افراد

وَ سَدَّدْنِي لِأَنْ... أَجْرِي مَنْ هَجَرَنِي بِالْبِرِّ، وَ أُثِيبَ مَنْ حَرَمَنِي بِالْبَدْلِ، وَ أَكْفَيْ مَنْ قَطَعَنِي بِالصَّلَةِ

و مرا توفیق ده تا آنکه از من دوری کرده را به نیکی جزا دهم. و به آنکه محروم نموده، با بخشش پاداش بخشم. و کسی را که از من جدا شده به پیوستن مکافات دهم. ۹/۲۰

میل بنده، به پاداش وعده داده شده الهی

وَ ارزُقْنِي... شَوْقَ ثَوَابِ الْمُوعُودِ

و اشتیاق پاداش وعده ها (ی بهستی) را روزی ام فرما. ۹/۲۲

اللَّهُمَّ ارزُقْنَا... شَوْقَ ثَوَابِ الْمُوعُودِ

خداوندا شوق پاداش وعده داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

پاداش حج، عمره و زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنَّ عَلَيَّ بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ... وَ اجْعَلْ ذَلِكَ مَقْبُولًا، مَشْكُورًا...

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت. و آن را پذیرفته شده و پاداش داده شده قرار ده. ۴/۲۳

پاداش خدا به والدین، برای تربیت فرزند

اللَّهُمَّ اشْكُرْ لَهُمَا تَرْبِيَّتِي

خداوندا از آنان به پاس پرورش دادن من، قدردانی کن. ۷/۲۴

پاداش خدا به والدین، جهت گرامیداشت فرزند

اللَّهُمَّ... أَثْبُتْهُمَا عَلَيَّ تَكْرِمَتِي

خداوندا آنها را بر گرامی داشتتم، پاداش ده.

۷/۲۴

پاداش اوامر الهی

فَإِنَّكَ خَلَقْتَنَا وَ أَمَرْتَنَا وَ نَهَيْتَنَا وَ رَغَبْتَنَا فِي ثَوَابِ مَا أَمَرْتَنَا وَ رَهَبْتَنَا عِقَابَهُ

همانا تو ما را آفریدی و امر و نهی نمودی و در پاداش آنچه ما را امر کردی، رغبتمان و از کیفر نافرمانی خود بیممان داده

ای. ۶/۲۵

پاداش نیکو دادن، به همسایگان بدکردار

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ أَجْزِي بِالْإِحْسَانِ مُسِيئَهُمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که بدکارشان را به نیکی پاداش ده. ۳/۲۶

ص : ۲۵۸

پاداشی همانند پاداش مسلمان جنگجو

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَأَجْرُهُ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ وَزُنَا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

تباه نشدن پاداش نیکوکاران

يَا مَنْ لَا يَضِيعُ لَدَيْهِ أَجْرُ الْمُحْسِنِينَ

ای کسی که پاداش نیکوکاران، نزد او تباه نمی شود. ۳/۳۱

خدا، پاداش دهنده سپاس کم

إِنَّكَ... الشَّاكِرُ قَلِيلَ الشُّكْرِ

همانا تو پاداش دهنده شکر کمی. ۷/۳۶

پاداش الهی، به فرمانبری و طاعت کم

وَ تُثِيبُ عَلَى قَلِيلٍ مَا تُطَاعُ فِيهِ

و بر اندک طاعتی که از تو شود، پاداش می دهی. ۶/۳۷

و جوب پاداش، بر شکرگزاری بندگان

تَشْكُرُ يَسِيرًا مَا شَكَرْتَهُ... حَتَّى كَأَنَّ شُكْرَ عِبَادِكَ الَّذِي أَوْجَبْتَ عَلَيْهِ ثَوَابَهُمْ... أَمْرٌ مَلَكُوا اسْتِطَاعَةَ الْإِمْتِنَاعِ مِنْهُ دُونَكَ فَكَافَيْتَهُمْ

اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی. تا اینکه گویا شکرگزاری بندگانت - که پاداش آنها را لازم گرداندی - کاری است که آنان بدون تو، توانایی خودداری از آن را داشتند. پس از این رو آنها را مزد داده ای. ۶/۳۷

پاداش خدا، به عمل اندک

تَشْكُرُ يَسِيرًا مَا شَكَرْتَهُ

اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی.

يَا مَنْ... يَشْكُرُ يَسِيرَ مَا يُعْمَلُ لَهُ

ای کسی که اندک عملی را که برای او انجام می شود، سپاس می دارد. ۶/۴۶

آماده نمودن پاداش بندگان، پیش از فرمانبری

وَ أَعَدَدْتَ تَوَابَهُمْ قَبْلَ أَنْ يُفِيضُوا فِي طَاعَتِكَ

و پاداششان را آماده نموده ای، پیش از آنکه در طاعتت وارد شوند. ۷/۳۷

پاداش فرمانبر

فَسُبْحَانَكَ مَا أَبْيَنَ كَرَمَكَ فِي مُعَامَلِهِ مَنْ أَطَاعَكَ أَوْ عَصَاكَ تَشْكُرُ لِلْمُطِيعِ مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَهُ...

پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی کرده است، از فرمانبر در آنچه تو

برایش فراهم

ص : ۲۵۹

نموده ای، تشکر می کنی. ۱۰/۳۷

فرمانبر و نیافتن پاداش الهی

وَلَوْ كَفَأَتِ الْمُطِيعَ عَلَى مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَأَوْشَكَ أَنْ يَفْقَدَ ثَوَابَكَ

و اگر (بنا بود) فرمانبر را بر آنچه تو او را بر آن گماشته ای، جزا دهی، چه بسا پاداش تو را از دست می داد. ۱۲/۳۷

پاداش بلندمدت، به کردار کوتاه مدت

...لَكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازَيْتَهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيرَةِ الْفَائِيهِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيلَةِ الْخَالِدَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدت زودگذر، پاداش درازمدت همیشه دادی. ۱۲/۳۷

سزاوار پاداش الهی نبودن

فَمَتَى كَانَ يَسْتَحِقُّ شَيْئًا مِنْ ثَوَابِكَ؟ لَأَمْتَى!

پس کی (چنین بنده ای) مستحق ثوابی از سوی تو می شد؟ نه! هیچ گاه! ۱۳/۳۷

فروگذاردن پاداش بنده

وَلَا يُخَافُ إِغْفَالَكَ ثَوَابَ مَنْ أَرْضَاكَ

و ترسی نیست که پاداش آنکه تو را خوشنود گرداند، فروگذاری. ۱۶/۳۷

خدا، ضامن پاداش نیکوکاران

يَا ضَامِنَ جَزَاءِ الْمُنْجِسِينَ

ای ضامن پاداش نیکوکاران. ۵/۴۰

قرآن، عاملی جهت پاداش یافتن بندگان

وَاجْعَلِ الْقُرْآنَ... سَبَبًا نُجْزَى بِهِ النَّجَاةَ فِي عَرَصَةِ الْقِيَامَةِ

و قرآن را دستاویز پاداش ما به صورت نجات در عرصه قیامت قرار ده. ۸/۴۲

پاداش خداوند، به پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ الْمُصْطَفَيْنِ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود و پیامبران فرستاده شده برگزیده ات دادی. ۲۲/۴۲

پاداش شاکران و نیکوکاران

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... جَعَلَنَا مِنْ أَهْلِهِ... لِيُجْزِيََنَا عَلَى ذَلِكَ جَزَاءَ الْمُحْسِنِينَ

سپاس خدای را که ما را از اهل سپاس قرار داد. تا ما را بر آن، پاداش نیکوکاران دهد. ۱/۴۴

رنج نکشیدن، جز برای پاداش الهی

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعَاصِيكَ... حَتَّى... لَا نَتَكَلَّفَ إِلَّا مَا يُدْنِي مِنْ ثَوَابِكَ

ص : ۲۶۰

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا خود را جز در آنچه به پاداش تو نزدیک کند، به رنج نیندازیم. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

عدم همسانی در پاداش (عمل)

و يَا مَنْ لَا يُكَافِي عَبْدَهُ عَلَى السَّوَاءِ

و ای کسی که بنده خود را همسان (عملش) جزا نمی دهد. ۳/۴۵

خدا، پاداش دهنده ستایشگر

تَشْكُرُ مَنْ شَكَرَكَ

هر که تو را شکر کرد، قدردانی کنی. ۶/۴۵

و تُكَافِي مَنْ حَمَدَكَ

و هر که تو را سپاس گزارد، جزا دهی.

۷/۴۵

روزه و قیام وسیله دست یابی به پاداش الهی

فَصُمْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ، وَ قُفْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ... وَ تَسَبَّبْنَا إِلَيْهِ مِنْ مَثُوبَتِكَ

پس به فرمان تو روزش را روزه گرفتیم و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. و آن را وسیله پاداش تو قرار دادیم. ۲۱/۴۵

طلب پاداش، در ماه رمضان

فَأَجْرُنَا عَلَى مَا أَصَابَنَا فِيهِ مِنَ التَّفْرِيطِ أَجْرًا

نَسْتَدْرِكُ بِهِ الْفَضْلَ الْمَرْغُوبَ فِيهِ

پس ما را بر آنچه از کوتاهی در آن ماه به ما رسیده، پاداش ده. پاداشی که با آن فضل پسندیده را دریابیم. ۴۵/۴۵

پاداشی همانند روزه دار و عابد

وَ اَكْتُبْ لَنَا مِثْلَ أَجُورِ مَنْ صَامَهُ، أَوْ تَعَبَدَ لَكَ فِيهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

و برای ما مانند پاداش کسانی که روزه گرفته اند یا در این ماه تا روز قیامت تو را عبادت می کنند، بنویس. ۵۱/۴۵

پاداشی بزرگ، به عملی اندک

و يَا مَنْ يَشْكُرُ عَلَى الْقَلِيلِ وَيُجَازِي بِالْجَلِيلِ

و ای کسی که (عمل) کم را سپاس می گذارد و پاداش بزرگ می دهد. ۷/۴۶

سپاسی با پاداش کامل و فراگیر

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكْمُلُ لَدَيْكَ ثَوَابُهُ، وَ يَسْتَعْرِقُ كُلَّ جَزَاءٍ جَزَائِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که پاداش آن نزد تو کامل باشد، و جزایش همه جزاها را فراگیرد.

۳۶/۴۷ و ۴۲

خداوند پاداش دهنده

وَ كَفَى بِكَ جَازِيًا

و همین بس که تو جزادهنده ای. ۳/۵۰

ص : ۲۶۱

پادشاه

تلخی غلبه پادشاه

وَ أَكْفِنَا... مَرَارَةَ صَوْلِهِ السُّلْطَانِ

و ما را از تلخی قهر و غلبه پادشاه نگهدار.

۱۰/۵

ستم نمودن پادشاه، بر بندگان

نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... يَتَهَضَّمَنَا السُّلْطَانُ

پناه می بریم به تو از اینکه پادشاه به ما ستم کند. ۶/۸

پناه بردن به خدا، از شر پادشاه ستمگر

وَ أَعِزَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ سُلْطَانٍ عَنِيْدٍ

و من و فرزندانم را از شر هر پادشاه ستمگری پناه ده. ۶/۲۳

ترسیدن از والدین، همانند ترسیدن از پادشاه ستمکار

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَهَابُهُمَا هَيْبَةَ السُّلْطَانِ الْعُسُوفِ

خداوندا مرا چنان گردان که از هر دو (پدر و مادرم) همچون ترس از پادشاه خودکامه، بیمناک باشم. ۵/۲۴

پادشاهی

خدا، دارنده هر ملک و پادشاهی

أَنْتَ أَشْهَدُ أَنَّكَ... مَالِكُ الْمُلْكِ

همانا من شهادت می دهم که تو صاحب هر ملکی. ۲۱/۶

سلطه الهی و فرود آمدن (سختی) به بنده

وَ قَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي ثِقْلُهُ... وَ بِسُلْطَانِكَ وَجَّهْتُهُ إِلَيْ

و ای پروردگار من، بر من چیزی فرود آمده که سنگینی آن بر من دشوار است و تو به سلطه خویش آن را بر من فرستادی. ۶/۷

شکست دادن پادشاهی غم

وَ أَكْسِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ

و به توانایی ات سلطه غم و اندوه را بر من بشکن. ۸/۷

رها کردن بندگان، در پادشاهی جاویدان (بهشت)

وَ اسْرِخْنَا فِي مُلْكِكَ الْأَبَدِ

و ما را در سلطنت ابدی، رها کن. ۵/۳۵

ماه، نشانه ای از نشانه های پادشاهی خدا

وَ جَعَلْكَ آيَةً مِنْ آيَاتِ مُلْكِهِ، وَ عَلَامَةً مِنْ عَلَامَاتِ سُلْطَانِهِ

و تو را نشانه ای از نشانه های پادشاهی اش و علامتی از علامت های سلطنتش قرار داد. ۲/۴۳

ص : ۲۶۲

عطا نمودن سلطنت، به ولی خدا

وَ آتِهِ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

و او را از جانب خود، سلطنتی پیروزمند عطا فرما. ۶۱/۴۷

پادشاهی برای خداست

اللَّهُمَّ رَبَّنَا بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ

خداوندا، ای پروردگار ما، به درستی که پادشاهی برای توست. ۲/۴۸

اللَّهُمَّ بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ وَالْحَمْدَ

خداوندا به درستی که پادشاهی و سپاس مختص به توست. ۳/۴۸

عدم افزایش ملک خدا، با عذاب نمودن بنده

لَيْسَ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

عذاب من، چیزی نیست که ذره ای بر پادشاهی تو بیفزاید. ۶/۵۰

عذاب بنده و پادشاهی خدا

وَ لَوْ أَنَّ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ لَسَأَلْتُكَ الصَّبْرَ عَلَيْهِ

و اگر عذاب من چیزی بود که در پادشاهی ات می افزود، هر آینه شکیبایی بر آن را از تو می خواستم. ۶/۵۰

ویژگی های پادشاهی خدا:

أ. دارای مدتی بی پایان

وَ يَا مَنْ لَا تَنْتَهِي مُدَّةَ مُلْكِهِ

و ای کسی که زمان پادشاهی او به پایان نمی رسد. ۲/۵

عَزَّ سُلْطَانُكَ عِزًّا... لَا مُنْتَهَى لَهُ بِآخِرِيهِ

فرمانروایی تو، چنان با عزت است، که پایانی برای آخرش نیست. ۴/۳۲

ب. فراگیرنده بر بندگان

يَحْوِينَا مُلْكُكَ وَ سُلْطَانُكَ

سلطه و فرمانروایی توست که ما را فرامی گیرد. ۱۰/۶

ج. عدم رهایی از آن

وَ لَا قُوَّةَ لِي عَلَى الْخُرُوجِ مِنْ سُلْطَانِكَ

و مرا نیرویی برای خروج از سلطنت تو نیست. ۶/۲۱

كَيْفَ يَنْجُو مِنْكَ مَنْ لَا مَذْهَبَ لَهُ فِي غَيْرِ مُلْكِكَ؟

چگونه از تو رهایی یابد، کسی که در غیر قلمرو تو، راهی برایش نمی باشد؟ ۱/۵۲

د. ثبات

اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمُلْكِ الْمُتَابِدِ بِالْخُلُودِ

ص : ۲۶۳

خداوندا ای صاحب پادشاهی پاینده جاوید. ۱/۳۲

وَ سُلْطَانُكَ ثَابِتٌ لَا يَزُولُ

و سلطنت تو ثابت و بی زوال است.

۱۹/۴۶

ه. بدون لشکر و پشتیبان بودن

اللَّهُمَّ يَا ذَا... السُّلْطَانِ الْمُمْتَنِعِ بِغَيْرِ جُنُودٍ وَ لَا أَعْوَانٍ

خداوندا ای فرمانروای استوار بدون لشکریان و یاران. ۱/۳۲ و ۲

و. چیرگی و استواری

عَزَّ سُلْطَانُكَ عِزًّا لَا حَدَّ لَهُ بِأَوْلِيَّيْهِ، وَ لَا مُنْتَهَى لَهُ بِآخِرِيَّهِ

فرمانروایی تو، چنان با عزت است، که حدی برای اولش و پایانی برای آخرش نیست.

۴/۳۲

ز. بلندپایگی

وَ اسْتَعْلَى مُلْكُكَ عُلُوًّا سَقَطَتِ الْأَشْيَاءُ دُونَ بُلُوغِ أَمْدِهِ

و سلطنت تو، چنان بلندمرتبه است، که همه چیز پیش از رسیدن به پایان آن، ساقط شود. ۵/۳۲

ح. همیشگی بودن

أَمَّهَلْتُهُمْ ثِقَةً بِدَوَامِ مُلْكِكَ

از آن جهت مهلتشان داده ای که به دوام پادشاهی خود اعتماد داری. ۱۷/۴۶

لَكِنْ... مُلْكُكَ أَدْوَمُ مِنْ أَنْ تَزِيدَ فِيهِ طَاعَةُ الْمُطِيعِينَ

ولی پادشاهی ات پایدارتر از آن است که طاعت فرمانبران بر آن بیفزاید. ۶/۵۰

ط. قوی و توانا

سُبْحَانَكَ مِنْ مَلِيكَ مَا أَمْنَعَكَ

پاک و منزهی! ای پادشاه که شکست ناپذیری! ۲۴/۴۷

ی. بزرگ بودن

لَكِنْ سُلْطَانُكَ اللَّهُمَّ أَعْظَمُ... مِنْ أَنْ تَزِيدَ فِيهِ طَاعَهُ الْمُطِيعِينَ

ولی خداوندا، سلطنت تو بزرگ تر از آن است که طاعتِ فرمانبران بر آن بیفزاید.

۶/۵۰

ک. عدم کاهش و نقص آن

لَكِنْ سُلْطَانُكَ اللَّهُمَّ أَعْظَمُ، وَ مُلْكُكَ أَدْوَمُ مِنْ أَنْ... تَنْقُصَ مِنْهُ مَعْصِيَةُ الْمُذْنِبِينَ

ولی خداوندا، سلطنت تو بزرگ تر و پادشاهی ات پایدارتر از آن است که نافرمانی گنهکاران (چیزی) از آن بکاهد. ۶/۵۰

ص : ۲۶۴

لَا يُنْقِصُ سُلْطَانَكَ مَنْ أَشْرَكَ بِكَ، وَ كَذَّبَ رُسُلَكَ

کسی که به تو شرک آورد و پیامبرانت را دروغگو شمارد، از فرمانروایی ات نمی کاهد.

۳/۵۲

ل. قهر و غلبه

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأْنُكَ، وَ أَفْهَرَ سُلْطَانَكَ

پاک و منزهی! چه بزرگست مرتبه تو! و چه غالب است پادشاهی ات! ۴/۵۲

پارسایی زهد

پاره پاره

پاره پاره شدن روده های ساکنان دوزخ

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ... شَرَابِهَا الَّذِي يُقَطِّعُ أَمْعَاءَ وَ أَفْنِدَهُ سُكَّانِهَا

و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند، به تو پناه می برم.

۳۱/۳۲

پاره پاره شدن مفاصل بنده

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي... حَالِي إِذَا... تَقَطَّعَتْ أَوْصَالِي

مولای من! بر حال من، هنگامی که مفاصلم پاره پاره شود، رحم کن. ۶/۵۳

پاسداری نگهداری

پاشیدگی پراکندگی

پافشاری اصرار

پاکدامنی خویشتن داری

پاکدامنی، و فروبستن چشم از همسایگان

وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَغْضَبَ بَصَرِي عَنْهُمْ عَفَّةً

و خداوندا مرا بر آن دار که با پاکدامنی، دیده از ایشان فروبندم. ۳/۲۶

فراهم نمودن پاکدامنی، برای بنده

وَاجْمَعْ لِي... الْعَفَافَ

و پاکدامنی را برایم فراهم ساز. ۱۳۰/۴۷

پاکی و پاکیزگی

پاک و منزّه بودن نام های خداوند

تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُهُ

نام هایش مقدّس است. ۷/۱

تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ عَنِ الْمُنْسُوبِينَ

نام هایت از نسب داران مقدّس تر است.

۱۴/۳۹

بندگان و روزی های پاک

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَجْرَى عَلَيْنَا طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ

ص : ۲۶۵

و سپاس خدایی را که روزی های پاکیزه را برایمان جاری ساخت. ۱۷/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... غَدَّانَا بِطَيِّبَاتِ الرَّزْقِ

و سپاس خدای را که با روزی های پاکیزه، پرورشمان داد. ۲۰/۱

پاکی محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت و خاندان او

عَرَفَهُ فِي أَهْلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ أُمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلَ مَا وَعَدْتَهُ

او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش و مؤمنان امتش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

پس بر محمد و خاندانش که پاک، پاکیزه، نیکوکار و شریف ترین اند، درود فرست. ۲۴/۶

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

خداوندا بر محمد و بر خانواده پاک و پاکیزه او درود فرست. ۱۵/۱۷

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ، وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و بر خاندان پاکش درود فرست. ۱/۲۴

وَ صَلِّ عَلَى... مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ الصُّفْوَةِ مِنْ بَرِيَّتِكَ الطَّاهِرِينَ

و بر محمد و خانواده او که از آفریدگان پاک تو هستند، درود فرست. ۵/۳۴

وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و درود بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد. ۲۲/۴۲

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و خدا بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۷/۴۳

رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ... وَ طَهَّرْتَهُمْ مِنَ الرَّجْسِ وَ الدَّنَسِ تَطْهِيرًا يَارَادَتِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و به خواست خویش، آنان را از

پلیدی و آلودگی پاک نمودی. ۵۶/۴۷

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و خداوند بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۱۳۳/۴۷

أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... وَ عَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَبْرَارِ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ

از تو درخواست می‌کنم که بر محمد و بر خاندان محمد که نیکوکاران پاکان برگزیده اند، درود فرستی. ۳/۴۸

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ... وَ عَلَيَّ آلِهِ الطَّاهِرِينَ

و درود خدا بر سرور ما، محمد و بر خاندان

ص : ۲۶۶

فرشتگان، و تقدیس و پاک دانستن خدا

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ... لَا يَسْأَمُونَ مِنْ تَقْدِيسِكَ

خداوندا و حاملان عرش که از تقدیس تو دل‌تنگ نمی شوند... ۱/۳

وَ أَعْنَيْتَهُمْ عَنِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ بِتَقْدِيسِكَ

و آنان را به ذکر تقدیس خود، از خوردنی و آشامیدنی بی نیاز نموده ای. ۱۱/۳

خدا را به پاکی یاد کردن

سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۹/۳

سُبْحَانَكَ نَحْنُ الْمُضْطَرُّونَ الَّذِينَ أَوْجِبَتْ إِيَابَتُهُمْ

پاک و منزهی تو! ما درماندگانیم که اجابت آنها را واجب گردانده ای. ۴/۱۰

سُبْحَانَكَ

پاک و منزهی تو. ۷/۱۲

لَيْسَ... لِذَنْبِي غَافِرٌ غَيْرُكَ، حَاشَاكَ

برای گناهم غیر از تو آمرزنده ای ندارم. تو از عیوب منزه و دوری. ۱۵/۱۲

سُبْحَانَ رَبِّي...

منزه است پروردگارم. ۱۷/۱۳

اللَّهُمَّ... لَا أَسْتَعِينُ بِحَاكِمٍ غَيْرِكَ، حَاشَاكَ

خداوندا از حکم کننده ای جز تو یاری نمی جویم. پاک و منزهی. ۱۱/۱۴

سُبْحَانَكَ مَا أَعْجَبَ مَا أَشْهَدُ بِهِ عَلَى نَفْسِي

پاک و منزّهی تو، شگفتا از این گواهی که بر خود می دهی. ۲۵/۱۶

فَسُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

پس تو منزّهی. معبودی جز تو نیست.

۱۲/۲۸

فَسُبْحَانَكَ مَا أَبُيْنَ كَرَمَكَ فِي مُعَامَلِهِ مَنْ أَطَاعَكَ أَوْ عَصَاكَ...

پس منزّهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی کرده است. ۱۰/۳۷

سُبْحَانَهُ مَا أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ!

پاک و منزّه است او. چه شگفت انگیز است، آنچه در امر تو تدبیر نمود! ۳/۴۳

سُبْحَانَكَ! مَا أَجَلَّ شَأْنُكَ

پاک و منزّهی! چه بزرگ است شأن تو!

۲۲/۴۷

سُبْحَانَكَ مِنْ لَطِيفٍ مَا أَلْطَفَكَ

پاک و منزّهی! ای لطیفی که چه بسیار لطیفی!

۲۳/۴۷

سُبْحَانَكَ مِنْ مَلِيكِ مَا أَمْنَعَكَ

پاک و منزّهی! ای پادشاه که شکست ناپذیری!

۲۴/۴۷

ص : ۲۶۷

سُبْحَانَكَ بَسَطْتَ بِالْخَيْرَاتِ يَدَكَ

پاك و منزهي! دست را به نيكي ها گشوده اي.

۲۵/۴۷

سُبْحَانَكَ خَضَعَ لَكَ مَنْ جَرَى فِي عِلْمِكَ

پاك و منزهي! هر كه در علم تو قرار گرفت، براي تو فروتن گشت. ۲۶/۴۷

سُبْحَانَكَ لَا تُحَسُّ وَلَا تُجَسُّ

پاك و منزهي! نه حس مي شوي و نه قابل جستجو هستي. ۲۷/۴۷

سُبْحَانَكَ سَيِّلِكَ جَدُّ

پاك و منزهي! راه تو هموار است. ۲۸/۴۷

سُبْحَانَكَ قَوْلُكَ حُكْمٌ

پاك و منزهي! گفتارت حكمت است.

۲۹/۴۷

سُبْحَانَكَ لَا رَادَّ لِمَشِيَّتِكَ

پاك و منزهي! براي مشيت تو بازگرداننده اي نيست. ۳۰/۴۷

سُبْحَانَكَ بَاهِرَ الْآيَاتِ

پاك و منزهي! اي كه نشانه هایت آشكار است.

۳۱/۴۷

سُبْحَانَكَ أَحْشَى خَلْقِكَ لَكَ أَعْلَمُهُمْ بِكَ

پاك و منزهي! ترسنده ترين آفریدگان از تو، آگاه ترين آنها به (كبريائي) توست. ۲/۵۲

سُبْحَانَكَ لَا يَنْقُصُ سُلْطَانَكَ مَنْ أَشْرَكَ بِكَ

پاک و منزّهی! کسی که به تو شرک آورد، از

فرمانروایی ات نمی کاهد. ۳/۵۲

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأْنُكَ

پاک و منزّهی! چه بزرگست مرتبه تو! ۴/۵۲

سُبْحَانَكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِكَ الْمَوْتِ

پاک و منزّهی! مرگ را برای همه آفریدگانت رقم زده ای. ۵/۵۲

سُبْحَانَكَ أَيُّ جُرْأَةٍ اجْتَرَأْتُ عَلَيْكَ

پاک و منزّهی! به کدامین جرأت بر تو تجرّی نمودم؟ ۳/۵۳

افزایش پاکی فرشتگان

وَ صَلِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً تَزِيدُهُمْ... طَهَارَةً عَلَى طَهَارَتِهِمْ

و بر آنان درود فرست، درودی که پاکی ای بر پاکیشان بیفزاید. ۲۵/۳

برخاستن در پیشگاه خدا، با دلی پاک و پاکیزه

...فَقَامَ إِلَيْكَ بِقَلْبٍ طَاهِرٍ نَقِيٍّ

...پس با دلی پاک و پاکیزه به سوی تو برخاسته. ۸/۱۲

روزی های پاک و تندرستی بنده

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟... أَوْ قَتِ الصِّحَّةِ الَّتِي هَنَأْتَنِي فِيهَا طَيِّبَاتِ رِزْقِكَ...

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گذاری برای تو سزاوارتر است؟ آیا

وقت تندرستی که در آن روزی های پاکیزه ات را بر من گوارا نمودی؟ ۳ و ۲/۱۵

عامل پاکی از بدی ها

...أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحَّضْتَنِي بِهَا، وَالنَّعْمِ الَّتِي أَنْحَفْتَنِي بِهَا... تَطْهِيرًا لِمَا أَنْعَمَسْتُ فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی و نعمت هایی را به من هدیه نمودی تا از بدی هایی که در آن فرورفته ام پاکم

سازد. ۴/۱۵

نوشته شدن کردارهای پاک، برای بنده

وَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ

و در بین آن بیماری نویسندهگان اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند. ۵/۱۵

پاک ساختن بنده، از پلیدی اعمال پیش فرستاده اش

وَ طَهَّرَنِي مِنْ دَنَسٍ مَا أَسْلَفْتُ

و مرا از پلیدی آنچه پیش فرستاده ام، پاک نما. ۶/۱۵

پاک شدن از چرکی گناه

وَ هَبَ لِي التَّطْهِيرَ مِنْ دَنَسِ الْعِضْيَانِ

و پاک گشتن از چرکی گناه را به من ببخش.

۱۱۲/۴۷

حفظ نمودن و پاک گرداندن بنده

اعْصِمْنِي وَ طَهَّرْنِي

مرا حفظ کن و پاک گردان. ۲/۵۴

پاک نمودن بنده، با توبه

وَ طَهَّرْنِي بِالتَّوْبَةِ

و با توبه پاکم گردان. ۳۳/۱۶

آب وسیله به کمال رساندن روزی های پاک

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تَكْمِلُ لَنَا بِهِ طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ

خداوندا ما را با بارانی که روزی های پاکیزه را با آن برایمان کامل گردانی، سیراب نما. ۵/۱۹

پاکیزه ترین روش ها

و وَفَّقْنِي لِلتِّي هِيَ اَزْكٰى

و مرا به پاکیزه ترین روش توفیق ده. ۱۶/۲۰

پاکیزه ترین اعمال

و وَفَّقْنِي... اِذَا تَشَابَهَتْ اَلْاَعْمَالُ لِاَزْكَاهَا

هنگامی که اعمال شبیه (یکدیگر) گردید، به پاکیزه ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

پاکیزه ترین بخشش های بخشنندگان

و اجْعَلْ مَا... تَبَرَّعْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ اَزْكٰى صَدَقَاتِ الْمُتَصَدِّقِينَ

ص : ۲۶۹

و بخششی که بی هیچ عوضی به آنان دادم، پاکیزه ترین صدقه های صدقه دهندگان قرار ده.

۲/۳۹

منزه ندانستن نفس، از سزاواری انتقام الهی

إِنَّكَ إِنْ تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي تَفَعَّلَهُ بِمَنْ... لَا يُبْرِئُ نَفْسَهُ مِنْ اسْتِيجَابِ نِقْمَتِكَ

ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که نفس خود را از سزاواری انتقامت، مبرا نمی داند.

۱۱/۳۹

پاک نمودن بندگان، با تطهیر قرآنی

وَ اِخْطَطُ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلَ الْأَوْزَارِ... حَتَّى تُطَهَّرَنَا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ بِتَطْهِيرِهِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز، تا به پاک کنندگی آن، ما را از هر آلودگی پاک کنی. ۹/۴۲

ماه نو، ماه طهارت و پاکی

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِمَالًا... طَهَارِهِ لَا تُدْنِسُهَا الْأَثَامُ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه طهارتی قرار دهد، که گناهان آن را آلوده نکند.

۴/۴۳

پاکیزه ترین بینندگان ماه نو

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... أَزْكَى مَنْ نَظَرَ إِلَيْهِ

و ما را از پاک ترین کسانی که به سوی آن (ماه) نگرسته (اند) قرار ده. ۶/۴۳

رمضان، ماه پاکیزگی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السُّبُلِ شَهْرَهُ رَمَضَانَ... شَهْرَ الطُّهُورِ، وَ شَهْرَ التَّمْجِيسِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه پاکی و ماه پاکسازی را (یکی) از آن راه ها قرار داد. ۳/۴۴

به جا آوردن نماز، با کامل ترین طهارت

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَةً... الْمَوءَدِّينَ لَهَا... عَلَى أَتَمِّ الطَّهْوَرِ وَ أَسْبِغِهِ

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را با پاکی تمام و فراگیر به جا آورده اند.

۹/۴۴

زکات و پاک نمودن دارایی ها

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُطَهِّرُهَا بِإِخْرَاجِ الزَّكَّوَاتِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که آن (دارایی ها) را با بیرون کردن زکات ها پاک کنیم. ۱۰/۴۴

پاک ساختن بندگان از گناهان، با کردارهای پاکیزه

ص : ۲۷۰

وَوَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّكَاكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جویم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی. ۱۰/۴۴ و ۱۱/۴۴

ماه رمضان و پاک شدن از خطاها

وَ اسْلَخْنَا عَنَّا تَبِعَاتِنَا مَعَ اسْلَاحِ أَيَّامِهِ حَتَّى يَنْقُضِيَ عَنَّا وَقَدْ صَفَّيْتَنَا فِيهِ مِنَ الْخَطِيئَاتِ

و با گذشتن روزهایش سختی هایمان را از ما بکن. تا (این ماه) در حالی از ما بگذرد که ما را در آن از خطاها پاکیزه ساخته ای. ۱۵/۴۴

درودهای پاکیزه، بر دوستان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الصَّلَوَاتِ... الزَّكَاكِيَاتِ

خداوندا و بر دوستان آنها درودهای پاک بفرست. ۶۴/۴۷

زنده داشتن بنده، به زندگی پاکیزه

فَأَحْيِنِي حَيَاةً طَيِّبَةً

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار. ۱۱۷/۴۷

همسایگی با پاکیزه ترین دوستان خدا

وَ جَاوِزِ بِي الْأَطْيَبِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَّةِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِأَصْفِيَائِكَ

و در باغ هایی که آنها را برای برگزیدگان آراسته ای، مرا با پاک ترین دوستان همسایه

گردان. ۱۲۸/۴۷

پایان

آخر بودن خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الْآخِرِ بَلَا آخِرٍ يَكُونُ بَعْدَهُ

سپاس خدای را، آخری که پس از او آخری نباشد. ۱/۱

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْأَخِرُ بَعْدَ كُلِّ عَدَدٍ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. آخرین بعد از هر شمار. ۹/۴۷

پایانی معین، برای آفریدگان

وَ نَصَبَ لَهُ أَمَدًا مَحْدُودًا

و برای او (آفریده اش) زمانی محدود قرار داد. ۶/۱

به پایان رسیدن عمر

حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَقْصَىٰ أَثَرِهِ، وَ اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ قَبْضَهُ إِلَىٰ مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورٍ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْدُورٍ عِقَابِهِ

زمانی که به پایان عمرش رسد و حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد. ۶/۱

حَتَّىٰ إِذَا رَأَىٰ... غَايَةَ الْعُمُرِ قَدْ انْتَهَتْ...

تا اینکه می بیند مدت عمر به پایان رسیده.

۸/۱۲

ص : ۲۷۱

سپاسی بی پایان، از خدا

تُمْ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا مُنْتَهَى لِحَدِّهِ... وَ لَا مَبْلَغَ لِعَايَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که حدّش بدون انتها و آخرش بدون نهایت می باشد. ۲۸/۱ و ۲۷/۱

پایان ناپذیری شگفتی های عظمت خدا

يَا مَنْ لَا تَنْقِضِي عَجَائِبُ عَظَمَتِهِ

ای کسی که شگفتی های بزرگی او پایانی ندارد.

۱/۵

به آخر نرسیدن مدّت پادشاهی خدا

و يَا مَنْ لَا تَنْتَهِي مُدَّةَ مُلْكِهِ

و ای کسی که زمان پادشاهی او به پایان نمی رسد. ۲/۵

پایان معین، برای شب و روز

وَجَعَلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حَدًّا مَحْدُودًا، وَ أَمَدًا مَمْدُودًا

و برای هر یک پایانی معین و زمانی معلوم مقرر فرمود. ۳/۶

خدا، منتهای درخواستِ حاجت ها

اللَّهُمَّ يَا مُنْتَهَى مَطْلَبِ الْحَاجَاتِ

خداوندا ای نهایت درخواستِ نیازها. ۱/۱۳

درودی پایان ناپذیر

وَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَّى... لَا انْقِطَاعَ لِأَبْدِهَا وَ لَا مُنْتَهَى لِأَمَدِهَا

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که روزگار آن سپری نشود و مدّتش به پایان نرسد.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... صَلَاةً لَا يَنْتَهِي أَمَدُهَا

خداوندا بر محمد درود فرست، درودی که مدتش پایان نپذیرد. ۱۸/۲۷

وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ... صَلَاةً لَا حَدَّ لَهَا وَ لَا مُنْتَهَى

و درود خدا بر او و خاندانش. درودی که حد و نهایتی برایش نیست. ۳۵/۳۲

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ صَلَاةً لَا أَمَدَ فِي أَوَّلِهَا، وَ لَا غَايَةَ لِأَمَدِهَا، وَ لَا نِهَائَةَ لِآخِرِهَا

پروردگار من، بر او و بر آنها درود فرست، درودی که مرزی در اولش و زمانی برای پایانش و نهایتی برای آخرش

نباشد. ۵۸/۴۷

بهشت، سرانجام دعوت خدا

وَ أَنَا حِينَئِذٍ مُوقِنٌ بِأَنَّ مُنْتَهَى دَعْوَتِكَ إِلَى الْجَنَّةِ

و من در همان هنگام باور دارم که فرجام دعوت تو به سوی بهشت است. ۲۴/۱۶

آتش، سرانجام دعوت شیطان

وَ أَنَا حِينَئِذٍ مُوقِنٌ بِأَنَّ... مُنْتَهَى دَعْوَتِهِ إِلَى النَّارِ

و من در همان هنگام باور دارم که پایان دعوت او به سوی آتش است. ۲۴/۱۶

نوشیدن آب خاکستر آلود، تا پایان عمر

ص : ۲۷۲

يَا إِلَهِي لَوْ... شَرِبْتُ مَاءَ الرَّمَادِ آخِرَ دَهْرِي، وَ ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكِلَ لِسَانِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر در مدت زندگی ام آب خاکستر آلود بنوشم، و در این مدت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانم از کار بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

عفو الهی و پایان عمر بنده

اللَّهُمَّ اخْتِمْ بِعَفْوِكَ أَجَلِي

خداوندا زندگی مرا با آمرزش خود پایان ده.

۲۸/۲۰

شکست دادن مشرکان، تا پایان خاک در زمین

وَ أَمِدُّهُمْ بِمَلَائِكِهِ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التُّرَابِ...

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمین برانند.

۸/۲۷

مجاهد مسلمان و پایانی نیک

فَإِنْ حَتَمْتَ لَهُ بِالسَّعَادَةِ، وَ قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ أَنْ يَجْتَاحَ عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ...

پس اگر (زندگی اش را) برای او به خوش بختی پایان دادی و شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت را با کشتن نابود نموده است.

۱۵/۲۷

به پایان رسیدن وقت بنده، و فضل الهی

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمًا خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَمَا جَزَ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زَنَا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوَّضَهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَضًا حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا أَتَى بِهِ، إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ بِهِ الْوَقْتُ إِلَى مَا أُجْرِيَتْ لَهُ مِنْ فَضْلِكَ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوضِ نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. تا آنگاه که زمان او به پایان رسد، به آنچه از فضل برای او روان ساخته ای، برسد.

۱۶/۲۷

خدا، انتهای ترس عبادت کنندگان

وَايَا مَنْ هُوَ مُتْتَهَىٰ خَوْفِ الْعَابِدِينَ

و ای کسی که انتهای ترس عبادت کنندگان است. ۴/۳۱

خدا، پایان بیم پرهیزکاران

وَايَا مَنْ هُوَ غَايَةُ خَشْيَةِ الْمُتَّقِينَ

ص : ۲۷۳

و ای کسی که نهایت هراس پرهیزکاران است.

۵/۳۱

نبرد پایانی، برای سلطنت الهی

عَزَّ سُلْطَانُكَ عِزًّا... لَا مُنْتَهَى لَهُ بِآخِرِيهِ

فرمانروایی تو، چنان با عزت است، که پایانی برای آخرش نیست. ۴/۳۲

فروماندن هر چیز، پیش از رسیدن به پایان ملک خدا

وَ اسْتَعْلَى مُلْكُكَ عُلُوًّا سَقَطَتِ الْأَشْيَاءُ دُونَ بُلُوغِ أَمَدِهِ

و سلطنت تو، چنان بلندمرتبه است، که همه چیز پیش از رسیدن به پایان آن، ساقط شود.

۵/۳۲

پایانی ستوده

وَ اخْتِمْ لَنَا بِالَّتِي هِيَ أَحْمَدُ عَاقِبَتِهِ

و کار ما را به آنچه عاقبتش ستوده تر است، ختم کن. ۶/۳۳

نرسیدن به غایت و نهایت شکر خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا لَا يَبْلُغُ مِنْ شُكْرِكَ غَايَةَ

خداوندا همانا کسی به نهایت شکرگزاری ات نمی رسد. ۱/۳۷

کردار بنده و پایانی زایل شدنی

...لِكِنَّكَ بِكِرْمِكَ جَازِيَتُهُ... عَلَى الْغَايَةِ الْقَرِيبَةِ الرَّائِلَةِ بِالْغَايَةِ الْمَدِيدَةِ الْبَاقِيَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عملی با پایانی نزدیک و زوال پذیر، پاداشی درازمدت پایدار عطا نموده ای. ۱۲/۳۷

عبادت خدا، از آغاز تا پایان ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ مِنْ ابْتِدَائِهِ إِلَى وَقْتِ فَنَائِهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی کرده اند، که بر محمّد و خاندانش درود فرستی.

۱۲/۴۴

پایان یافتن وقت ماه رمضان

ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا عِنْدَ تَمَامِ وَقْتِهِ، وَ انْقِطَاعِ مَدَّتِهِ

سپس هنگام تمام شدن وقتش و به سر آمدن مدتش، از ما جدا شد. ۲۲/۴۵

آرزوها، خواسته ها و پایان جود و بخشش الهی

انصرفتِ الأَمَالُ دُونَ مَدَى كَرَمِكَ بِالْحَاجَاتِ

آرزوها پیش از رسیدن به پایان کرمت، با حاجت ها برآورده شده است. ۱۲/۴۶

پایان کار سزاوار نیک بختی

فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ خَتَمَتْ لَهُ بِهَا

ص : ۲۷۴

پس هر که از سعادت‌مندان باشد، برایش به سعادت پایان دهی. ۱۷/۴۶

گشایشی در پایانِ (کارِ) بنده مغرور به کرم الهی

وَمَا أُبْعَدَ عَائِتُهُ مِنَ الْفَرْجِ

و چه دور است که در پایان (کار) او گشایش حاصل شود! ۲۰/۴۶

به پایان نرساندن روز بنده، با ناامیدی

وَلَا تَخْتَمُ يَوْمِي بِخَيْبَتِي

و روزم را به ناامیدی به پایان نرسان.

۲۵/۴۶

قرار دادن پایان، برای هر چیز

أَنْتَ الَّذِي... جَعَلْتَ لِكُلِّ شَيْءٍ أَمَدًا

تویی آنکه برای هر چیز پایانی قرار داده ای.

۱۷/۴۷

نمودِ پایانی برای خدا

أَنْتَ الَّذِي لَا تُحَدُّ فَتَكُونُ مَحْدُودًا

تویی آنکه حدی نداری، تا محدود باشی.

۱۹/۴۷

دوامِ اوّل و آخر

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُشْتَدَّامُ بِهِ الْأَوَّلُ، وَ يُشْتَدَّعَى بِهِ دَوَامُ الْآخِرِ

سپاس برای توست. سپاسی که دوامِ اوّلین و بقایِ آخرین، به وسیله آن درخواست گردد.

۳۸ و ۳۶/۴۷

منتها درجات بنده مورد عنایت الهی

و بَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنِيَتْ بِهِ

و مرا به منتها درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای. ۱۰۵/۴۷

چشیدن مزه عافیت، تا پایان زندگی

و أَذِقْنِي طَعْمَ الْعَافِيَةِ إِلَى مُنْتَهَى أَجَلِي

و طعم عافیت را تا پایان مدّت زندگی ام به من بچشان. ۱۴/۴۸

سپاس، و منتهای خوشنودی خدا از بنده

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي... حَمْدًا يَكُونُ مَبْلَغَ رِضَاكَ عَنِّي

تم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. سپاسی که به اندازه خوشنودی تو از من باشد. ۶/۵۱

رحم خدا بر به پایان رسیدن روزها(ی زندگی)

ارْحَمْ شَيْئِي، وَ نَفَادَ أَيَّامِي

بر پیری ام و به آخر رسیدن روزهایم رحم کن.

۴/۵۳

ص : ۲۷۵

پایداری استواری

پایندگی بقا

پایه مرتبه

پایین

فرشتگانی (در مرتبه) پایین تر

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ...

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند. ۶/۳

نرسیدن وصف واصفان، به پایین ترین مرتبه الهی

وَ لَا يَبْلُغُ أَذْنَى مَا اسْتَأْثَرَتْ بِهِ مِنْ ذَلِكَ أَقْصَى نَعْتِ النَّاعِيْنَ

و آخرین وصف ستاینندگان، به پایین ترین مرتبه ای که به خود اختصاص داده ای، نمی رسد.

۶/۳۲

پدر و مادر والدین

پیکار اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، با پدران خود

وَ قَاتَلُوا الْآبَاءَ وَ الْأَبْنََاءَ فِي تَشْيِيتِ نُبُوَّتِهِ

و در پایدار ساختن نبوت او با پدران و فرزندانشان جنگیدند. ۴/۴

درخواست بنده از خدا، برای پدر و مادر

وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا... مِنْهُ فِي حِرْزِ حَارِزٍ، وَ حِصْنِ حَافِظٍ...

و پدران و مادرانمان را، از (شر) او در جایگاهی محکم و دژی نگهدارنده قرار ده.

۱۰/۱۷

اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا فِي أَدْبَارِ صَلَوَاتِي...

خداوندا یاد آنان را بعد نمازهایم از یادم نبر.

۱۳/۲۴

وَ اغْفِرْ لِي بِجُدْعَائِي لَهْمَا، وَ اغْفِرْ لَهُمَا بِبِرِّهِمَا بِي مَغْفِرَةٍ حَتَّى مَيِّا، وَ ارْضَ عَنْهُمَا بِشَفَاعَتِي لَهُمَا رِضًا عَزْمًا، وَ بَلِّغُهُمَا بِالْكَرَامَةِ
مَوَاطِنَ السَّلَامَةِ

و مرا به (برکت) دعایم برای آنان، بیامرزد. و ایشان را به خاطر نیکی ایشان بر من، آمرزشی حتمی عنایت کن. و به میانجیگری
من از آنها یکسره خوشنود شو. و ایشان را با کرامت به جایگاه های سلامتی رسان. ۱۴/۲۴

اللَّهُمَّ... وَ إِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي دَارِ كَرَامَتِكَ...

خداوندا و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو گرد آییم. ۱۵/۲۴

عاق شدگانِ پدران و مادران

وَ لَا تَجْعَلْنِي فِي أَهْلِ الْعُقُوقِ لِلْآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ

ص : ۲۷۶

و مرا در زمره عاق شدگان پدران و مادران قرار نده. ۱۱/۲۴

پاداش پدر و مادر بنده

وَ اِخْصُصْ اَبَوَيَّ بِاَفْضَلِ مَا خَصَّصْتَ بِهٖ اَبَاءَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِيْنَ وَ اُمَّهَاتِهِمْ

و پدر و مادر مرا به برترین چیزی که پدران و مادران بندگان با ایمانت را به آن امتیاز داده ای، اختصاص ده. ۱۲/۲۴

گذشت خداوند، از پدران و مادران

اللّٰهُمَّ تَجَاوَزْ عَنَّا وَاَبَائِنَا وَاُمَّهَاتِنَا... اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

خداوندا از پدران و مادران ما، تا روز رستاخیز در گذر. ۵۵/۴۵

پدیدار آشکار

پذیرش

پذیرش مقدرات الهی، بر سود و زیان خود

اللّٰهُمَّ... وَفَّقْنِي لِقَبُولِ مَا قَضَيْتَ لِي وَ عَلَيَّ

خداوندا مرا توفیق ده تا آنچه بر سود و زیانم مقدر نمودی، پذیرا باشم. ۱۳/۱۴

پذیرش دعوت شیطان

وَ مَنْ اَبْعَدُ غَوْرًا فِي الْبَاطِلِ، وَ اَشَدُّ اِقْدَامًا عَلَي السُّوْءِ

مَنْ حِيْنَ اَقْفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ...

و چه کسی از من در نادرستی فرورونده تر و بر اعمال زشت بی باک تر، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می

ایستم، دعوت او را می پذیرم؟

۲۳/۱۶

به کار گرفتن بدن، در آنچه خدا می پذیرد

وَ اسْتَعْمِلْ بَدَنِيْ فِيمَا تَقْبَلُهُ مِنِّيْ

و بدنم را در آنچه از من می پذیری به کار گیر.

۹/۲۱

پذیرفته شدن حج، عمره و زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه و آله ، از بنده

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُ عَلٰی بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ... وَ اجْعَلْ ذَلِكَ مَقْبُولًا...

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت. و آن را پذیرفته شده قرار ده.

۴/۲۳

خدا و عدم پذیرش تأخیر در وقت ماه رمضان

وَ جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنًا... لَا يَقْبَلُ أَنْ يُؤَخَّرَ عَنْهُ

و برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که نمی پذیرد از آن وقت به تأخیر افتد. ۴/۴۴

ص : ۲۷۷

پذیرش کتاب خدا

وَ قَبِلْتُ كِتَابَكَ

و کتابت را پذیرفتم. ۶/۵۲

خدا پذیرنده:

أ. عذرآورنده به پیشگاهش

وَ مَا أَنَا بِاللَّوْمِ مَنِ اعْتَدَرَ إِلَيْكَ فَقَبِلْتَ مِنْهُ

و من نکوهیده تر از عذرآورنده به پیشگاهت که تو عذرش را پذیرفته ای، نیستم.

۱۱/۱۲

ب. توبه

وَ قَدْ قُلْتُ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ... فَأَقْبَلُ تَوْبَتِي كَمَا وَعَدْتَنِي

و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه بندگانت را می پذیری. پس همانگونه که وعده دادی، توبه ام را بپذیر.

۱۵/۳۱

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً نَصُوحًا خَالِصَةً مِنَ الشُّكِّ وَاللَّازِيئَاتِ، فَتَقَبَّلْهَا مِنَّا

خدایاندا ما به درگاه تو توبه می کنیم. توبه خالصی که از تردید و دودلی پاک باشد. پس آن را از ما بپذیر. ۵۲/۴۵

ج. سپاس اندک

إِنَّكَ... الْقَابِلُ يَسِيرَ الْحَمْدِ

همانا تو قبول کننده سپاس اندکی.

۷/۳۶

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَتَقَبَّلُهُ مِنَّا

و سپاس خدای را. سیاسی که آن را از ما بپذیرد. ۲/۴۴

د. شفاعت محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ تَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و شفاعت او را بپذیر. ۱۹/۴۲

ه. بازگشت بندگان به طاعتش

وَ اجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ الَّذِينَ... قِيلَتْ مِنْهُمْ مُرَاجِعَهُ طَاعَتِكَ

و ما را در نزد خود از توبه کنندگانی قرار ده که بازگشت به طاعتت را از آنان پذیرفته ای.

۵۴/۴۵

و. کسی که اهل شهرها، او را نپذیرند

وَ يَا مَنْ يَقْبَلُ مَنْ لَا تَقْبَلُهُ الْبِلَادُ

و ای کسی که می پذیرد، آن را که (اهل) شهرها او را نمی پذیرند. ۲/۴۶

ز. هر چیز خرد

ص : ۲۷۸

وَيَا مَنْ يَجْتَبِي صَغِيرَ مَا يُتْحَفُ بِهِ

و ای کسی که تحفه خردی را که به او داده می شود، برمی گزیند. ۶/۴۶

پراکندگی

فرشتگان و نپاشیدن کوه ها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْمُؤَكَّلِينَ بِالْجِبَالِ فَلَا تَزُولُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و گمارده شدگان به کوه ها تا

فرونیاشد. ۱۵ و ۱۱ و ۱۰/۳

آنچه در آسمان و زمین پراکنده شده

وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمَلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهَا وَ أَرْضُهَا، وَ مَا بَثَّتْ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا

و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش، و آنچه در این دو پراکنده ساختی و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

(توفیق) گرد آوردن پراکنندگان

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... ضَمَّ أَهْلَ الْفُرْقَةِ

و زیور پرهیزکاران را در پیوند دادن پراکنندگان، به من پیوشان. ۱۰/۲۰

پراکنده ساختن دشمنان

وَ شَرَّدَ بِهِمْ مَنْ خَلَفَهُمْ...

و با (شکست) ایشان، پشت سری هایشان را پراکنده ساز. ۵/۲۷

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنُودًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ... تُفَرِّقُ بِهِ عَدَدَهُمْ

و بر آنان سپاهی از فرشتگان را بفرست. تا بدین سبب، تعدادشان را از هم پاشی. ۱۱/۲۷

پراکنده ساختن مشرکان، از گرد آمدن علیه مسلمانان

وَ بَطَّطُهُمْ بِالْفُرْقَةِ عَنِ الْإِحْتِشَادِ عَلَيْهِمْ

و با تفرقه افکنی میان آنان، از گرد آمدن بر ضد مسلمانان بازشان دار. ۱۰/۲۷

وام و پراکندگی اندیشه

و هَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دِينٍ... يَتَشَعَّبُ لَهُ فِكْرِي

و مرا معاف دار، از وامی که فکرم برای آن پریشان گردد. ۱/۳۰

پراکندگی نعمت خدا، در بین آفریدگان

و فَشَتْ نِعْمَتُكَ فِي جَمِيعِ الْمَخْلُوقِينَ

و نعمت در همه آفریدگان پراکنده است.

۱۴/۳۹

آنچه فاش و پراکنده کردنش ننگ است

أَخْفِ عَنْهُمْ مَا يَكُونُ نَشْرُهُ عَلَيَّ عَارًا

ص : ۲۷۹

آنچه انتشارش (مایه) ننگ من می باشد را، از آنان پنهان کن. ۳/۴۱

قرآن، گردآورنده کارهای پراکنده بنده

وَاجْمَعْ بِهِ مُنْتَشِرَ أُمُورِنَا

و با آن کارهای پراکنده ما را گرد آور.

۱۱/۴۲

پراکندگی و گستردگی کردار (شایسته)، در ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ... نُشِرَتْ فِيهِ الْأَعْمَالُ

درود بر تو ماهی که اعمال در آن گسترده گشت.

۲۵/۴۵

پراکندگی و از هم پاشیدگی اندام

مَوْلَايَ وَارْحَمْنِي... حَالِي إِذَا بَلَى جِسْمِي، وَتَفَرَّقَتْ أَعْضَائِي

مولای من! بر حال من، هنگامی که جسمم پوسیده گردد، و اعضایم گسسته شود، رحم کن.

۶/۵۳

پرت کردن

سقوط پرت شدگان (در عذاب)

وَلَا تَزِمْ بِي رَهْمِي... مَنْ اشْتَمَلَ عَلَيْهِ الْخِزْيُ مِنْ عِنْدِكَ، بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ سَقَطِهِ الْمُتَرَدِّينَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از جانب تو خواری او را شامل شده. بلکه از سقوط پرت شدگان، دستم را بگیر (نجاتم ده).

۱۰۴/۴۷

دور افتادن از دیده مراقبت الهی

وَلَا تَزِم بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. ۱۰۴/۴۷

ستمگر در پرتگاه گودالش

رَدَدَتْهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ

او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی. ۸/۴۹

پرده

فرشتگان حجاب ها و پرده ها

الرُّوحُ الَّذِي هُوَ عَلَى مَلَائِكَةِ الْحُجُبِ

روح، همان که او بر فرشتگان حجاب ها گماشته شده. ۵/۳

برنداشتن پرده، در برابر گواهان قیامت

وَلَا تَكْشِفْ عَنَّا سِتْرًا سَتَرْتَهُ عَلَي رُؤُوسِ الْأَشْهَادِ

و در برابر گواهان، پرده ای که با آن ما را پوشانده ای کنار نزن. ۴/۱۱

علم خداوند به پرده دری دیگران، درباره

ص : ۲۸۰

حرمت بنده

قَدْ عَلِمْتُ، يَا إِلَهِي، مَا... انْتَهَكُهُ مِنِّي مِمَّا حَجَزَتْ عَلَيْهِ

ای خدای من، تو می دانی از من حرمت هایی شکسته که تو ممنوع کرده ای. ۵/۱۴

در پرده داشتن گناهان بنده

وَ كَمْ مِنْ ذَنْبٍ غَطَّيْتُهُ عَلَيَّ فَلَمْ تَشْهَرْنِي

و چه بسیار گناهانی که برای من در پرده داشتی و (به آن) مشهورم نمودی. ۲۱/۱۶

به جا آوردن زشتی و عدم پرده دری خدا

وَ كَمْ مِنْ شَائِبَةٍ أَلَمَّمْتُ بِهَا فَلَمْ تَهْتِكْ عَنِّي سِتْرَهَا

و چه بسیار زشتی هایی که به جا آوردم و پرده مرا ندریدی. ۲۱/۱۶

پرده (عفو) الهی

إِلَهِي فَإِذْ قَدْ تَعَمَّدَتْنِي بِسِتْرِكَ فَلَمْ تَفْضَحْنِي...

خدای من، اکنون که مرا به پرده (عفو) خود پوشاندی و رسوایم نکردی... ۳۲/۱۶

وَ اسْتُرْنِي بِسِتْرِكَ...

و مرا با پوشش خود بیوشان. ۱۲/۳۱

وَ جَلَّلْنِي بِسِتْرِكَ

و مرا به پرده خویش بیوشان. ۲۴/۳۱

وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

و ما را به پرده خود بیوشان. ۴۷/۴۵

قرار دادن پرده ای میان بندگان و شیطان

وَ اجْعَلْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ سِتْرًا لَّا يَهْتِكُهُ

و میان ما و او پرده ای افکن که نتواند آن را چاک زند. ۳/۱۷

پرده عافیت الهی

اَسْتُرْنِي بِسِتْرِ عَافِيَتِكَ تَفْضُلًا

با فضل خویش، مرا به پرده عافیت بپوشان.

۲۱/۳۱

پوشش بودن عافیت الهی، از رسوایی های گناهان

وَ كَبَائِرِ ذُنُوبٍ اجْتَرَحْتَهَا، كَانَتْ عَافِيَتُكَ لِي مِنْ فَضَائِحِهَا سِتْرًا

و گناهان بزرگی انجام داده ام که عافیت داشتن تو از رسوایی های آن، برای من پوششی گردید.

۱۸/۳۲

پرده دری بنده

وَ تَعَدَّيْتُ عَنْ مَقَامَاتِ حُدُودِكَ إِلَى حُرْمَاتِ انْتِهَافَاتِهَا

و از به پا داشتن حدود تو تجاوز کرده، پرده حرام ها را دریده ام. ۱۸/۳۲

پوشاندن رجم، به پرده ها

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبٍ... إِلَى رَحِمٍ ضَيَّقَهُ سَتْرَتَهَا بِالْحُجْبِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست

ص : ۲۸۱

(بودم)، از صلیبی به سوی رحمی تنگ که آن را با پرده ها پوشاندی، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

عافیت الهی، پرده ای پیش چشم ناظران

كَانَتْ عَافِيَتُكَ لَنَا حِجَابًا دُونَ أَبْصَارِهِمْ

عافیت بخشیدن تو برای ما پرده ای پیش چشمانشان قرار داد. ۲/۳۴

منع الهی و پرده دری بندگان

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا عِبَادٍ... انْتَهَكَ مِنِّي مَا حَجَزَتْ عَلَيْهِ... فَأَغْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّي

خداوندا و هر بنده ای که از من پرده دری نمود که بر او ممنوع ساخته بودی، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرزد. ۲/۳۹

آمدن فرشته مرگ، از پرده های پنهانی ها

وَ تَجَلَّى مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن از پرده های پنهانی ها آشکار گردد. ۱۳/۴۲

پرده دری، و نسیان و فراموشی

اللَّهُمَّ وَمَا أَلَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ... أَوْ عَلَى نِسْيَانٍ ظَلَمْنَا فِيهِ أَنْفُسِنَا، أَوْ انْتَهَكْنَا بِهِ حُرْمَةً مِنْ غَيْرِنَا، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم یا فراموشی ای که در آن به خود ستم کردیم یا با آن حرمت دیگری را

پرده دری نمودیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان.

۴۷/۴۵

پرده های اندوه

وَ كَمْ مِنْ... غَوَاشِي كُرْبَاتٍ كَشَفْتَهَا

و چه بسیار پرده های اندوه که برداشتی.

۱۱/۴۹

پرده ها و پوشاندن جمال و نیکویی خدا

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرَّمَّةَ الْهَلُوعَةَ

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی. ۵/۵۰

پرده پوشی خدا، و عدم رسوایی بنده

فَلَوْ لَا سَتْرُكَ عَوْرَتِي لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ

پس اگر پرده پوشی تو (از موجبات) شرمندگی ام نبود، هر آینه از رسواشدگان بودم.

۷/۵۱

پرده پوشی پرده

پرده دری پرده

ص : ۲۸۲

پرستش

پرستش شده ای جز خدا نیست

أَنْتِ أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

همانا من شهادت می دهم تویی خدایی که جز تو خدایی نیست. ۲۱/۶

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

معبودی جز تو نیست.

۳ و ۲/۴۸، ۷/۳۶، ۱۲/۲۸

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

تویی خدایی که جز تو معبودی نیست.

۱۲-۳/۴۷

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

جز تو معبودی نیست. ۵/۵۲

خدا، پرستیده شده هر پرستیده ای

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ... إِلَهَ كُلِّ مَلُوءٍ

خداوندا سپاس برای توست، خدای خدایان.

۲/۴۷

پُر کردن

دو طرف روز بنده (اول تا آخرش) را با اموری پر کردن

وَ امْلَأْ لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفَيْهِ حَمْدًا وَ شُكْرًا وَ أَجْرًا وَ ذُخْرًا وَ فَضْلًا وَ إِحْسَانًا

و دو طرف آن (روز) را برای ما از سپاس و ستایش و پاداش و ذخیره و فزونی و نیکی پر ساز.

پر ساختن نامه های (اعمال) بندگان، از نیکی ها

وَ امْلَأْ لَنَا مِنْ حَسَنَاتِنَا صِحَائِفَنَا

و نامه های اعمال ما را از نیکی هایمان پر کن.

پر گشتن و لبریز شدن از غم

وَ امْتَلَأْتُ بِحَمَلٍ مَا حَدَّثَ عَلَيَّ هَمًّا

و از آنچه برایم رخ داده از غم و اندوه پر گشته ام. ۱۰/۷

پر ساختن چاه ها، با آب باران

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تَمْلَأُ مِنْهُ الْجِبَابَ

خداوندا ما را با بارانی که چاه ها را از آن پر کنی، سیراب نما. ۵/۱۹

پر ساختن دل دشمنان، از ترس

وَ امْلَأْ أُفَيْدَتَهُمُ الرُّعْبَ

و دل هایشان را از ترس پر ساز. ۵/۲۷

درودی پرکننده زمین و آسمان

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... صَلَاةً تَشْحَنُ الْهَوَاءَ، وَ تَمْلَأُ الْأَرْضَ وَ السَّمَاءَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که هوا را آکنده سازد و آسمان و زمین را پر کند.

۳۴/۳۲

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... مِلْءَ سَمَاوَاتِكَ وَ مَا فَوْقَهُنَّ

پروردگار من، بر ایشان به گنجایش آسمان هایت و آنچه در بالای آنهاست، درود فرست. ۵۹/۴۷

سپاسی پرکننده زمین و آسمان

فَلَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَمْلَأُ أَرْضَهُ وَ سَمَاءَهُ

پس سپاس تو راست، سپاسی که زمین و آسمانش را پر سازد. ۶/۳۶

پر ساختن ماه رمضان، از عبادت بندگان

اللَّهُمَّ اشْحِنهُ بِعِبَادَتِنَا إِيَّاكَ

خداوندا این (ماه) را از عبادت های ما، پر گردان. ۱۷/۴۴

بخشش الهی و پر شدن جام حاجات

وَ امْتَلَأَتْ بِفَيْضِ جُودِكَ أَوْعِيَهُ الطَّلِبَاتِ

و ظرف خواسته ها با زیادی جودت، پر گشته است. ۱۲/۴۶

پر ساختن دست بنده، از سودهای الهی

املاً مِنْ فَوَائِدِكَ يَدِي

دستم را از سودهای خود پر نما. ۱۲۸/۴۷

پروردگار

گشودن درهای علم به پروردگاری خدا، بر بنده

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... فَتَحَ لَنَا مِنْ أَبْوَابِ الْعِلْمِ بِرُبُوبِيَّتِهِ

و سپاس خدای را که درهایی از علم به پروردگاری اش را بر ما گشود. ۱۰/۱

خدا، پروردگار جهانیان

آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

اجابت فرما، پروردگار جهانیان.

۴/۲۶، ۱۶/۱۷، ۱۶/۱۴، ۱۶/۱۲

۱۲/۴۸، ۴/۴۱

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَىٰ ذَٰلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

پس تو را بر همه اینها سپاس. ای پروردگار جهانیان. ۱۴/۳۹

...يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

...ای پروردگار جهانیان.

۳/۴۸، ۱۳۳/۴۷، ۵۶/۴۵

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است.

۱/۴۷

يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

ای پروردگار جهانیان. ۷/۵۳

ص : ۲۸۴

خواندن خدا به اسم رب (پروردگار)

وَ مِنْ حَاجَتِي يَا رَبِّ كَذَا وَ كَذَا

ای پروردگار من و از جمله خواسته ام چنین و چنان است. ۲۵/۱۳

هَا أَنَا ذَا يَا رَبِّ مَطْرُوحٍ بَيْنَ يَدَيْكَ

ای پروردگار من اینک منم که در پیش روی تو افتاده ام. ۱۳/۱۶

أَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ

به تو پناه می برم، ای پروردگارم. ۲/۳۰

لَمْ أَتَقِ بِهِمْ رَبِّ فِي السِّتْرِ عَلَيَّ

پروردگار من، در رازپوشی بر من، به آنها اعتماد ندارم. ۲۲/۳۲

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست. ۵۱/۴۷-۵۴ و ۵۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ وَ آلِهِ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست.

۵۵/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ...

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست. ۵۶/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ وَ عَلِيَّهِمْ

پروردگار من، بر او و بر آنها درود فرست.

۵۸/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّهِمْ زِنَةَ عَوْشِكَ وَ مَا دُونَهُ

پروردگار من، بر ایشان هم وزن عرش خود و آنچه زیر آن است، درود فرست. ۵۹/۴۷

اللَّهُمَّ رَبَّنَا بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ

خداوندا، ای پروردگار ما، به درستی که پادشاهی برای توست. ۲/۴۸

يَا رَبِّ يَا رَبِّ...

ای پروردگار من، ای پروردگار من...

۲۸/۴۸

إِنْ تُعَذِّبْنِي فَإِنِّي لِدَلِيكَ أَهْلٌ، وَهُوَ يَا رَبِّ مِنْكَ عَدْلٌ

اگر مرا عذاب نمایی، پس به درستی که من سزاوار آنم و آن - ای پروردگار من - از جانب تو عدل است. ۴/۵۰

مِنْهَا فَرَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ تَائِبًا فَتُبَّ عَلَيَّ

پروردگار من، از آن (گناهان)، با حال توبه به سوی تو گریخته ام، پس توبه ام را بپذیر.

۸/۵۱

دَعْوَتِكَ يَا رَبِّ مِسْكِينًا... إِلَيْكَ

تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که بینوای درگاه تو هستم. ۹/۵۱

رَبِّ أَفْحَمْتَنِي ذُنُوبِي

ای پروردگار من، گناهانم خاموشم نموده.

۱/۵۳

گواهی به پروردگاری خدا

اللَّهُمَّ وَاعْتَمِدْ بِدَلِيكَ مَنْ شَهِدَ لَكَ بِالرُّبُوبِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر

که به پروردگاری ات گواهی داد، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

شناخت علم های پروردگار

اللَّهُمَّ وَاعْمَمِ بِذَلِكَ مَنْ... اسْتَظْهَرَ بِكَ عَلَيْهِ فِي مَعْرِفَةِ الْعُلُومِ الرَّبَّائِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که در راه شناخت علم های خدایی از تو یاری خواست تا بر ضد او اقدام کند، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

پرورده شده و پروردگار

لَا يُجِيرُ، يَا إِلَهِي، إِلَّا رَبُّ عَلَى مَرْبُوبٍ

ای خدای من، پرورده را جز پروردگار، پناه نمی دهد. ۳/۲۱

خدا، پروردگار بزرگ

...لَأَنَّكَ الرَّبُّ الْعَظِيمُ

... زیرا تو پروردگار بزرگی هستی. ۱۳/۳۹

پروردگار انسان و ماه

فَأَسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي وَرَبِّكَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هَلَالًا بَرَكَهٍ

پس از خدایی که پروردگار من و پروردگار تو است، درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار دهد. ۴/۴۳

فرود فرشتگان و روح، به اذن پروردگار

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا يَأْذِنُ رَبُّهُمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

زدودن بدی های بنده، از جانب پروردگار

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایتان را از شما بزداید.

۱۰/۴۵

نمود پروردگاری، جز خدا

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءًا لَّ مَنْ لَا رَبَّ لَهُ غَيْرُكَ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که پروردگاری برای او جز تو نیست. ۸/۵۲ و ۹

پرونده اعمال کتاب اعمال

پرهیزکاری زهد

جلوداران اهل تقوا و پرهیزکاری

أَقَمْتُ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا... مِنْ أُمَّهِ الْهُدَىٰ، وَقَادَهُ أَهْلُ التَّقَىٰ عَلَىٰ جَمِيعِهِمُ السَّلَامُ

برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی از امامان رستگاری و پیشوایان اهل

ص : ۲۸۶

پرهیزکاری - که بر همه آنها درود باد - ۲/۴

آسایشگاه پرهیزکاران (در بهشت)

و تُصَيِّرُهُمْ إِلَىٰ أَمْنٍ مِّنْ مَّقِيلِ الْمُتَّقِينَ

و آنها را به جایگاهی آسوده که استراحتگاه پرهیزکاران است روانه کنی. ۱۹/۴

خدا، سزاوار تقوا و پرهیزکاری

إِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ

زیرا تو سزاواری که از تو پروا کنند. ۱۶/۱۲

وَ أَنْتَ... أَهْلُ التَّقْوَىٰ

و شایسته ای که از تو بترسند. ۱۱۶/۴۷

يَا أَهْلَ التَّقْوَىٰ

ای سزاوار پرهیزکاری. ۷/۵۱

دادن توشه پرهیزکاری، به بندگان

وَ زُوِّدْنَا مِنَ التَّقْوَىٰ ضِدَّ غَوَايَتِهِ

و بر ضد گمراهی او (شیطان)، ما را از پرهیزکاری توشه ده. ۵/۱۷

زیور پرهیزکاران

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ

و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان.

۱۰/۲۰

حَلِّئِي حُلِّيَةَ الْمُتَّقِينَ

مرا به زیور پرهیزکاران بیارای. ۱۲۷/۴۷

الهام نمودن پرهیزکاری، به بنده

وَ أَلْهَمْنِي التَّقْوَى

و پرهیزکاری در دلم افکن. ۱۶/۲۰

پرهیزکاری از روی میانه روی

وَ ارْزُقْنِي... وَرَعًا فِي إِجْمَالٍ

و مرا پرهیزکاری از روی میانه روی، روزی فرما. ۲۷/۲۰

پوشاندن دل بنده، به جامه پرهیزکاری

أَشْعِرْ قَلْبِي تَقْوَاكَ

قلبم را به جامه پرهیز از خود ببوشان. ۹/۲۱

پرهیز از کیفر خدا، توشه بنده از دنیا

وَ اجْعَلْ تَقْوَاكَ مِنَ الدُّنْيَا زَادِي

و پرهیزکاری را توشه من از دنیا قرار ده.

۱۱/۲۱

پرهیزکار ساختن بنده، از حرام ها

وَ رَعْنِي عَنِ الْمَحْرَمِ

و مرا از حرام ها پرهیز ده. ۵/۲۲

آرزو نمودن بهترین پرهیزکاری

وَ ارْزُقْنِي سَلَامَةً الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فِي... تَقْوَى... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي أَفْضَلَ
ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا

نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت در پرهیزکاری داده ای، نسینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم.

۱۲/۲۲

پرهیزکار قرار دادن فرزندان

وَ اجْعَلْهُمْ اَبْرَارًا اَتْقِيَاءَ بُصْرَاءَ سَامِعِينَ مُطِيعِينَ لَكَ

و آنان را نیکوکارانی پرهیزکار و دانا و شنوا و فرمانبر خود قرار ده. ۳/۲۵

تقوا، و نگه داشتن بنده از گناه و لغزش

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعْصُومِينَ مِنَ الذُّنُوبِ وَ الزَّلَلِ وَ الْخَطَاةِ بِتَقْوَاكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با ترس از تو، از گناهان و نادرستی و خطا نگه داشته شده اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱/۱

خدا، منتهای بیم پرهیزکاران

يَا مَنْ هُوَ غَايَةُ خَشْيَةِ الْمُتَّقِينَ

ای کسی که نهایت هراس پرهیزکاران است.

۵/۳۱

خدا، شایسته تقوا

أَنْتَ... أَحَقُّ مَنْ خَشِيَهُ وَ اتَّقَاهُ

تو شایسته ترین کسی می باشی که باید از او ترسید و از او پرهیز نمود. ۲۰/۳۲

پرهیز از گناهان در ماه رمضان، به طور شایسته

اللَّهُمَّ وَ مَنْ... اتَّقَى ذُنُوبَهُ حَقَّ تَقَاتِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس از گناهان خویش به طوری که حق پرهیز کردن بوده پرهیز نموده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش.

۵۰/۴۵

سامان یافتن کردارِ دوستان ائمه علیهم السلام ، بر پایه تقوا

وَاجْمَعْ عَلَى التَّقْوَى أَمْرَهُمْ

و کردارشان را بر پرهیزکاری سامان ده.

۶۵/۴۷

پری جنّ

پریشانی آشفتگی

پزشک طیب

پس

نبودنِ آخری، پس از خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الْأَخِرِ بَلَا آخِرٍ يَكُونُ بَعْدَهُ

سپاس خدای را، آخری که پس از او آخری نباشد. ۱/۱

ص : ۲۸۸

ناتوانی جانداران از تأخیر آنچه خدا جلو انداخته

لَا يَمْلِكُونَ تَأْخِيرًا عَمَّا قَدَّمَ لَهُمْ إِلَيْهِ

آنها توانایی عقب انداختن آنچه (خدا) آنان را به سوی آن جلو انداخته، ندارند. ۴/۱

خیر بنده، در با تأخیر گرفتن حَقِّش

اللَّهُمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي... إِلَى يَوْمِ الْفَضْلِ وَ مَجْمَعِ الْخُصْمِ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَيِّدْنِي مِنْكَ بِبَيْتِهِ صَادِقَةٍ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حَقِّم تا روز رستخیر و محل جمع شدن دشمنان می باشد، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده.

۱۴/۱۴

مقدم انداختن آنچه به تأخیر افتاده

فَقَدَّمْ لِي مَا أَخَّرْتَ

پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز. ۲/۱۸

أَلْهِمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أَوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى لَا نُحِبَّ تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ

گردن نهدی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا تأخیر آنچه را پیش انداختی، دوست نداشته باشیم. ۵/۳۳

به تأخیر انداختن آنچه مقدم شده

وَ أَخَّرْ عَنِّي مَا قَدَّمْتَ

و آنچه از من پیش انداخته ای، پس انداز.

۲/۱۸

أَلْهِمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أَوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى لَا نُحِبَّ... تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ

گردن نهدی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا تعجیل آنچه را که به تأخیر انداخته ای، دوست

قصد جهاد و تأخیرداران

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ أَهْمَهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى عَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَفَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... أَوْ أَخْرَهُ عَنْهُ حَادِثٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت، یا حادثه ای او را (از جهاد) عقب انداخت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

نتیجه به تأخیر انداختن کیفر بنده

فَجَمِيعُ مَا أَخْرَتْ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ وَ أَبْطَأَتْ بِهِ عَلَيْهِ مِنْ سَطَوَاتِ النَّقْمَةِ وَ الْعِقَابِ تَرَكَ مِنْ حَقِّكَ، وَ رَضِيَ بِدُونِ وَاجِبِكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای و هر کیفر و عقابی که در انجام آن کُندی نموده ای،

ترک کردن حقّ خود و راضی شدن به کمتر از شایستگی خودت بوده است. ۱۵/۳۷

پیش یا پس انداختن ماه رمضان

جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنًا لَا يُجِيزُ جَلًّا وَعَزًّا أَنْ يُقَدَّمَ قَبْلَهُ، وَلَا يَقْبَلُ أَنْ يُؤَخَّرَ عَنْهُ

برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که خداوند عزیز و جلیل روا نمی دارد که پیش انداخته شود و نمی پذیرد که از آن وقت به تأخیر افتد. ۴/۴۴

پیش انداختن هشدار الهی، و به تأخیر انداختن (کیفر)

قَدْ تَقَدَّمْتَ بِالْوَعِيدِ... وَأَخَّرْتَ وَأَنْتَ مُسْتَطِيعٌ لِلْمَعَاجِلِ

هشدارها را، پیشتر داده ای و با آنکه بر شتاب نمودن توانایی، (عذاب را) به تأخیر انداخته ای.

۲۱/۴۶

پیش و پس نیفتادن از امام علیه السلام

أَمَرْتُ بِامْتِنَالِ أَوْامِرِهِ... وَأَلَّا يَتَقَدَّمَهُ مُتَقَدِّمٌ، وَلَا يَتَأَخَّرَ عَنْهُ مُتَأَخِّرٌ

فرمان دادی که به امرهای او امتثال کنند و هیچ پیشی گیرنده ای از او پیشی نگیرد و هیچ بازمانده ای از او بازماند. ۶۰/۴۷

پستان

پر (شیر) ساختن پستان چهارپایان

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُدْرِ بِهِ الضَّرْعَ

خداوندا ما را با بارانی که پستان حیوان را با آن پر (شیر) سازی، سیراب نما. ۵/۱۹

پستی خواری

آغاز نمودن انسان، از آب پست

إِنَّكَ... مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ابْتَدَأْتَنَا

همانا تو از آب ناچیز آغازمان نموده ای.

سرفرازی نزد مردم و پستی در مقابل نفس خود

وَلَا تَزْفَعْنِي فِي النَّاسِ دَرَجَةً إِلَّا حَطَطْتُني عِنْدَ نَفْسِي مِثْلَهَا

و در میان مردم درجه مرا بالا نبر، مگر آنکه به همان مقدار در نظر خودم فرود آوری.

۴/۲۰

اقرار به پستی خود

إِلَهِي أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ عَبْدًا دَاخِرًا لَكَ

خدای من، صبح و شام را به سر کردم، در حالی که بنده خوار توام. ۷/۲۱

وَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ صَاغِرًا ذَلِيلًا خَاضِعًا

و اینک منم در پیشگاه تو، پست، ذلیل، فروتن. ۶۹/۴۷

ص : ۲۹۰

شرّ افراد پست

وَ أَعْدُنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ شَرِيفٍ وَ وَضِعٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر بلندمرتبه و فرومایه ای پناه ده. ۶/۲۳

قصد بلندی کردن و پست شدن

فَكَمْ قَدَرَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ... رَامُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا، وَ حَاوَلُوا الْإِرْتِفَاعَ فَاتَّضَعُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند و بلندی خواستند و پست گشتند. ۶/۲۸

پست ساختن خود، برای خدا

وَ ارْفَعْنِي عَنْ مَصَارِعِ الدُّنُوبِ كَمَا وَضَعْتَ لَكَ نَفْسِي

و مرا از افتادنگاه های گناهان، بلند گردان، چنانکه خود را برای تو فروافکنده ام. ۱۲/۳۱

آبی پست و صلبی با استخوان های تنگ

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبٍ مُتَصَائِقِ الْعِظَامِ، حَرَجِ الْمَسَالِكِ إِلَيَّ رَحِمِ ضَيْقِهِ سَتَرْتَهَا بِالْحُجْبِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با استخوان های درهم تنیده و راه های تنگ، به سوی رحمی

تنگ که آن را با پرده ها پوشانیدی، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

گمان پست بودن فقیر

وَ اعْصَمْنِي مِنْ أَنْ أَظُنَّ بِذِي عَدَمٍ خَسَاسَةً

و مرا از اینکه به فقیری گمان پستی برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

دور ساختن بنده، از اخلاق پست

وَ جَبْتُنَا بِهِ الضَّرَائِبَ الْمَذْمُومَةَ وَ مَدَانِي الْأَخْلَاقِ

و با آن (قرآن)، ما را از خوی های نکوهیده و اخلاق پست، دور کن. ۱۲/۴۲

پست بودن دنیا

انزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دُنْيَاهُ تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ

دوستی دنیای پست که از آنچه نزد توست، بازمی دارد را از دلم بر کن. ۱۰۹/۴۷

گرفتار نساختن بنده، به پستی

وَلَا تَسْمِنِي خَسِيْسَةً يَضْعُرُ لَهَا قَدْرِي

و پستی ای را که با آن، مرتبه ام خُرد گردد، دچارم مساز. ۱۲۱/۴۷

پست گرداندن بنده

إِلَهِي إِنْ رَفَعْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَضْعُنِي، وَإِنْ وَضَعْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَرْفَعُنِي

خدای من، اگر تو مرا بلندمرتبه گردانی، پس کیست آنکه مرا پست نماید؟ و اگر مرا پست کنی، پس کیست آنکه بلندمرتبه ام گرداند؟

۱۵/۴۸

ص : ۲۹۱

پسندیده خوشنودی

سپاس خدا و پسندیده ترین ستایشگران

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ... أَرْضَى حَامِدِيهِ لَدَيْهِ

و سپاس خدای را، به هر سپاسی که پسندیده ترین سپاس گویانش، او را ستوده اند.

۲۵/۱

آنچه خدا برای بنده پسندیده

حَبَّبَ إِلَيَّ مَا رَضِيَتْ لِي

آنچه برایم پسندیده ای را محبوب من گردان.

۶/۱۵

گماشتن بنده، به کار پسندیده تر

وَ اسْتَعْمَلَنِي بِمَا هُوَ أَرْضَى

و مرا به پسندیده ترین رفتار وادار. ۱۶/۲۰

توفیق (پیروی از) پسندیده ترین مذهب

وَفَّقَنِي... إِذَا تَنَاقَصَتِ الْمِلَلُ لِأَرْضَاهَا

زمان تناقض آئین ها، به پسندیده ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

پسندیده گرداندن صدای فرزند، برای والدین

اللَّهُمَّ... أَطْبِ لَّهُمَا كَلَامِي

خداوندا، سختم را با آنها خوشایند فرما.

۶/۲۴

پایانی پسندیده

وَ اٰخِئْمِ لَنَا بِاَلَّتِي هِيَ اَحْمَدُ عَاقِبَةً

و کار ما را به آنچه عاقبتش ستوده تر است، ختم کن. ۶/۳۳

راهنمایی بندگان، به آئین مورد پسند خداوند

هَدَيْتَنَا لِديْنِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ، وَ مِلَّتِكَ الَّتِي ارْتَضَيْتَ

ما را به دینت که آن را برگزیدی و به آئینت که آن را پسندیدی، هدایت کردی. ۱۹/۴۵

پسندیده زیستن ماه رمضان، در میان مسلمانان

قَدْ اَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرَ مُقَامَ حَمْدٍ

این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد. ۲۲/۴۵

درودی پسندیده، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ... صَلَاةً مَرْضِيَّةً لَكَ وَ لِمَنْ دُونَكَ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که نزد تو و غیر تو پسندیده باشد.

۵۵/۴۷

یاری کردن بنده، به گفتار پسندیده

ص : ۲۹۲

أَعْنِي عَلَيَّ... مَرَضِي الْقَوْلِ

بر (داشتن) گفتار پسندیده یاری ام فرما.

۱۱۳/۴۷

پشت

سوار شدن بر پشت (مرکب های) نهی الهی

فَخَالَفْنَا عَنْ طَرِيقِ أَمْرِهِ، وَرَكِبْنَا مُتُونَ زَجْرِهِ

پس از راه فرمانش، مخالفت کردیم و بر پشت (مرکب)های نهی سوار شدیم. ۲۱/۱

پشت کردن روزگار، به بنده

أَذْبَرْتُ أَيَّامَهُ فَوَلَّتْ

روزگارش پشت کرده و سپری شده. ۸/۱۲

بیماری، سبک کننده گرانباری پشت بنده

...أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ الَّتِي مَحْضَنِي بِهَا... تَخْفِيفًا لِمَا ثَقُلَ بِهِ عَلَيَّ ظَهْرِي مِنَ الْخَطِيئَاتِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا خطاهایی را که پشت مرا سنگین کرده سبک نماید.

۴/۱۵

سنگین گشتن پشت بنده، با خطاها

أَنَا الَّذِي أَوْقَرْتُ الْخَطَايَا ظَهْرَهُ

من همانم که خطاها پشتش را سنگین کرده.

۱۴/۱۶

هَذَا ظَهْرِي قَدْ أَثَقَلْتُهُ الْخَطَايَا

این پشت من است که خطاها آن را سنگین کرده. ۲۹/۱۶

فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ... وَظَهَرَ مُثَقِّلٍ مِنَ الْخَطَايَا

پس با وجودی فروتن و پستی گرانبار از (بار) خطاها، پیش روی توست. ۱۹/۳۲

مرزداران اسلام و پشت نکردن به دشمن

وَ أَنسِهِمْ عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعَدُوَّ ذِكْرَ دُنْيَاهُمْ الْخَدَاعِ الْعُرُورِ، وَ أَمَحَّ عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفُتُونِ... حَتَّى لَا يَهَمَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ بِالْإِدْبَارِ

و هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبنده گول زنده را از خاطرشان ببر و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن، تا هیچ یک از آنان آهنگ پشت کردن (به دشمن) نکند. ۴/۲۷

پراکنده ساختن پشت سری (پشتیان)های دشمن

شَرَّدَ بِهِمْ مَنْ خَلْفَهُمْ وَ نَكَّلَ بِهِمْ مَنْ وَرَاءَهُمْ

با (شکست) ایشان، پشت سری هایشان را پراکنده ساز و آنان را برای کسانی که در پس ایشانند، عبرت گردان. ۵/۲۷

شهادت بنده، پس از پشت کردن و شکست خوردن دشمن

فَإِنْ... قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ... أَنْ يُؤَلَّى عَدُوَّكَ

ص : ۲۹۳

پس اگر شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت روگردانده، فرار نموده است.

۱۵/۲۷

حفظ آبروی جنگجو، در پشت سر او

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَايَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ رَعَى لَهُ مِنْ وَرَائِهِ حُرْمَةً، فَأَجْرُ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوْزِنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا آبرویش را در نبود او نگهداشت؛

پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

پشت کردن و فرار کردن شیطان

...إِذَا قَارَفْتُ مَعْصِيَتَكَ... أَذْبَرَ مَوْلِيًا عَنِّي، فَأَصْحَرَنِي لِعُضْبِكَ فَرِيدًا

...همین که به نافرمانی ات پرداختم، پشت کنان از من فرار کرد. پس مرا تنها در بیابان خشمت رها نمود. ۱۳/۳۲

پشت کردن به خدا و خوانده شدن به سوی او

يَا مَنْ يَدْعُو إِلَىٰ نَفْسِهِ مَنْ أَذْبَرَ عَنْهُ

ای کسی که به سوی خود می خواند کسی را که، از او روی گرداند. ۹/۴۶

پشت کردن و فرار کردن دشمن

أَذْبَرَ مَوْلِيًا قَدْ أَخْلَفْتُ سَرَايَاهُ

پشت کرده، فرار نمود. در حالی که سپاهیانش از آنچه گفته بودند، تخلف کردند. ۶/۴۹

پشتیبان

سپاسی پشتیبان اطاعت از خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... ظَهِيرًا عَلَىٰ طَاعَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که پشتیبانی بر طاعتش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

دفاع و پشتیبانی از امام علیه السلام

وَ اجْعَلْنَا لَهُ... إِلَى نُصْرَتِهِ وَ الْمُدَافَعَةِ عَنْهُ مُكْنِفِينَ

و ما را در مدد نمودنش و دفاع از او، یاری کنندگان قرار ده. ۶۳/۴۷

پشتیبان ستمگران

لَا تَجْعَلْنِي لِلظَّالِمِينَ ظَهِيرًا

مرا پشتیبان ستمگران قرار نده. ۱۳۲/۴۷

پشیمانی

پشیمانی بنده و توبه

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً نَادِمٍ عَلَى مَا فَرَطَ مِنْهُ

ص : ۲۹۴

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو باز می گردم، باز گشت کسی که از آنچه از او سر زده، پشیمان است. ۱۲/۱۲

وَ اجْعَلْ نَدَامَتِي عَلَى مَا وَقَعْتُ فِيهِ مِنَ الزَّلَّاتِ، وَ عَزْمِي عَلَى تَرْكِ مَا يَعْرِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و پشیمانی ام را از لغزش هایی که به آن دچار شدم، و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

آشکار ساختن پشیمانی خود، برای خدا

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِّي بِسُوءِ أَثْرِي... لَكِن لِيَسْمَعَ سَمَاوَةٌكَ وَ مَنْ فِيهَا وَ أَرْضُكَ وَ مَنْ عَلَيْهَا مَا أَظْهَرْتُ لَكَ مِنَ النَّدَمِ

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. بلکه برای آن است که آسمان و هر که در آن است و زمین و هر که بر روی آن است، پشیمانی ای که به پیشگاهت آشکار نمودم را بشنود.

۲۶/۳۱

پشیمان ترین پشیمانان

اللَّهُمَّ إِنْ يَكُنِ النَّدَمُ تَوْبَةً إِلَيْكَ فَأَنَا أَنْدَمُ النَّادِمِينَ

خداوندا اگر پشیمانی، توبه به درگاه توست، پس من پشیمان ترین پشیمانانم. ۲۸/۳۱

عذرخواهی از خدا، از روی پشیمانی

اعْتَذِرُ إِلَيْكَ يَا إِلَهِي مِنْهُمْ وَ مِنْ نَظَائِرِهِمْ اعْتِدَارَ نَدَامَةٍ...

ای خدای من، از آنها و نظایر آنها از تو عذر می خواهم، عذرخواهی از روی پشیمانی. ۲/۳۸

روز پشیمانی و ندامت

وَ بَيِّضُ وُجُوهَنَا يَوْمَ تَسْوَدُ وُجُوهُ الظَّالِمِينَ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما را سفید گردان. ۱۶/۴۲

پشیمان نشدن خدا، از عطا و بخشش

يَا مَنْ لَا يَنْدَمُ عَلَى الْعَطَاءِ

ای کسی که بر عطا (و بخشش) پشیمان نمی شود. ۲/۴۵

پشیمانی حقیقی دل‌ها، برای خداست

وَ لَكَ مِنْ قُلُوبِنَا عَقْدُ النَّدَمِ

و پشیمانی قطعی دل‌هایمان، برای توست.

۴۵/۴۵

پل

لرزیدن پل دوزخ، در روز گذشتن از آن

ص : ۲۹۵

ثَبَّتْ بِهِ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَـجَازِ عَلَيْهَا زَلَّ أَقْدَامِنَا

هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن (قرآن)، پابرجا گردان. ۱۵/۴۲

پلک

گریستن تا افتادن پلک های چشمان

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَشَقَطَ أَشْفَارُ عَيْنِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَعْوَةَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگرییم تا پلک های چشمانم بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از

بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

پلیدی چرکی

پاکی اهل بیت علیهم السلام ، از هر گونه پلیدی

طَهَّرْتَهُمْ مِنَ الرَّجْسِ وَالدَّنَسِ تَطْهِيرًا يَارَادَتِكَ

به خواست خویش، آنان را از پلیدی و آلودگی پاک نمودی. ۵۶/۴۷

پناه

سپاسی پناه دهنده از عذاب الهی

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... خَفِيرًا مِنْ نَقِمَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که پناه دهنده ای از عذابش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

خدا، پناهگاه سختی ها

أَنْتَ الْمَفْرُغُ فِي الْمَلِمَاتِ

تویی خوانده شده برای دشواری ها. ۴/۷

پناه دادن بنده و همه مؤمنان، به رحمت الهی

أَعْدَنِي مِنْ كُلِّ ذَلِكَ بِرَحْمَتِكَ وَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ

مرا و همه مردان و زنان با ایمان را به رحمت از آنچه گفته شد پناه ده. ۱۰/۸

پناهگاهی برای بنده

أَيُّقِنَنَّ أَنَّهُ لَا مَحِيصَ لَهُ مِنْكَ، وَلَا مَهْرَبَ لَهُ عَنْكَ

باور کرده که پناهگاه و گریزگاهی از تو برایش نیست. ۸/۱۲

وَلَا مَلَأُكَ الْجَأُ إِلَيْهِ مِنْكَ

و نه پناهگاهی است که از تو بدان پناه برم.

۱۴/۳۲

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَ أَلَمَنْ... لَا مَلْجَأَ لَهُ مِنْكَ، إِلَّا إِلَيْكَ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که پناهگاهی برای او از

ص : ۲۹۶

تو، جز به سوی تو نیست. ۸/۵۲ و ۹

پناه بردن بیچارگان، به یاد احسان خدا

يَا مَنْ إِلَىٰ ذِكْرِ إِحْسَانِهِ يَفْرَعُ الْمُضْطَرُّونَ

ای کسی که بیچارگان به یاد نیکی اش پناه می برند. ۲/۱۶

پناهگاه های نگهدارنده از شرّ شیطان

وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا... مِنْهُ فِي حِرْزٍ حَارِزٍ، وَ حِصْنٍ حَافِظٍ، وَ كَهْفٍ مَانِعٍ

و پدران و مادرانمان را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم و دژی نگهدارنده و پناهگاهی بازدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

ویران ساختن پناهگاه شیطان

اللَّهُمَّ... وَ اهْدِمْ كَهْفَهُ

خداوندا و پناهگاهش را ویران ساز. ۱۳/۱۷

پروردگار، و پناه دادن به پرورده

لَا يُجِيرُ، يَا إِلَهِي، إِلَّا رَبُّ عَلَىٰ مَرْبُوبٍ

ای خدای من، پرورده را جز پروردگار، پناه نمی دهد. ۳/۲۱

پناه دادن گریز بنده

أَجْرُ هَرَبِي

گریزم را پناه ده. ۴/۲۱

پناهندگی بنده، به خدا

فَإِنِّي عَبْدُكَ... الْمُسْتَجِيرُ

پس به درستی که من بنده پناه گیرنده توام.

مِنْهَا فَزَرْتُ إِلَيْكَ رَبِّ... مُتَعَوِّذًا فَأَعِدْنِي

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که پناهنده ام، به سوی تو گریخته ام، پس پناهم ده.

۸/۵۱

و تَفَرِّجْ عَمَّنْ لَأَذِّبُكَ

و غم و اندوه را از کسی که به تو پناه آورده، برطرف می کنی. ۱۲/۵۱

وَ إِلَيْكَ أَلْجَأُ

و تنها به سوی تو پناه می برم. ۱۱/۵۲

بنده را در هر حال، پناه داده شده قرار دادن

وَ اجْعَلْنِي فِي كُلِّ حَالَتِي... مُعَاذًا، مُجَارًا

و مرا در همه حالت هایم، پناه داده شده، (از عذاب الهی) امان داده شده قرار ده. ۵/۲۲

خو گرفتن به پناه بردن به خدا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعَوِّدِينَ بِالتَّعَوُّذِ بِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به پناه بردن به تو خو گرفته اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱

پناه بردن به عزت و توانایی خدا

ص : ۲۹۷

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَجَارِينَ بِعِزِّكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به عزّت تو پناه آورده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

پناه دهنده بنده

اللَّهُمَّ لَا خَفِيرَ لِي مِنْكَ فَلْيَخْفُرْنِي عِزُّكَ

خداوندا برای من پناه دهنده ای از (عقوبت) تو نیست، پس باید عزّت مرا پناه دهد. ۲۵/۳۱

هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُوقِنًا أَنَّهُ لَا يُجِيرُنِي مِنْكَ مُجِيرٌ

اینک منم در پیشگاه تو، باوردارنده به اینکه هیچ امان دهنده ای مرا از تو امان نمی دهد. ۶۹/۴۷

توبه و پناه بردن به خدا

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي... لَكِنْ لَتَسْمَعَ سَمَاوَةٌكَ وَ مَنْ فِيهَا وَ أَرْضُكَ وَ مَنْ عَلَيْهَا مَا... لَجَأْتُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ التَّوْبَةِ

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. بلکه برای آن است که آسمان و هر که در آن است و زمین و هر که بر روی آن است، توبه ای که به سبب آن به درگاهت پناه بردم را بشنود. ۲۶/۳۱

پناه آورنده به خدا

فَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ

پس این جایگاه پناهنده شده به توست.

۱۵/۳۲

خدا، بهترین پناه دهندگان

... يَا خَيْرَ الْمَجِيرِينَ

... ای بهترین پناه دهندگان. ۳۲/۳۲

پناه برندگان به دلیل های روشن قرآن

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يُفْزَعُ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِهِهِ، وَ مُوضَحَاتِ بَيِّنَاتِهِ

پس ما را از کسانى قرار ده كه خود را در پناه اقرار به (آيات) متشابه و دلايل روشنش قرار مى دهند. ۴/۴۲

به پناهگاه محكم قرآن پناه بردن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَاوَى مِنَ الْمُتَشَابِهَاتِ إِلَى حِرْزِ مَعْقِلِهِ

و ما را از كسانى قرار ده كه از متشابهات به پناهگاه محكمش پناه مى برند. ۷/۴۲

اندوه و پناه بردن به خدا

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ... حَتَّى نَجِدَ... كَأَبِهِ مَا نَسْتَجِيرُكَ مِنْهُ

خداوندا ترسِ كيفر هشدار داده شده را روزى ما گردان. تا اندوه آنچه از آن به تو پناه مى بريم، دريابيم. ۵۳/۴۵

امام عليه السلام ، پناه اهل ايمان

فَهُوَ عِصْمَةُ اللَّائِدِينَ، وَ كَهْفُ الْمُؤْمِنِينَ

پس او نگهدارنده پناهندگان و پناهگاه

ص : ۲۹۸

پناهندگی بنده، به عفو و رحمت خدا

وَ هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُسْتَجِيرًا بِصَفْحِكَ، لَأَيْدًا بِرَحْمَتِكَ

و اینک منم در پیشگاه تو، پناهنده به بخشایش، پناه خواه به رحمت. ۶۹/۴۷

درخواست از خدا، از روی پناه خواهی

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ... وَ مَعَ ذَلِكَ... تَعُوذًا وَ تَلَوُّذًا

از تو درخواست می نمایم، درخواست خرد، خوار، بدحال. و با آن احوال، درخواستم به همراه پناه خواهی و پناه جویی است. ۷۴/۴۷

پناه آوردن به آمرزش خدا

تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ... عَاذَ بِاسْتِغْفَارِكَ تَائِبًا

در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال توبه، پناه به آمرزش خواستن از تو آورده. ۸۶/۴۷

پناهندگی به خدا و نجات یافتن

وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ فَتَنَهُ أَوْ سُوءًا فَانجِنِي مِنْهَا لَوْذَا بِكَ

و هرگاه خواستی به قومی، عذابی یا بدی ای (فروفرستی)، پس مرا که به تو پناه برده ام، نجات ده. ۱۲۰/۴۷

خدا، پناهگاه پناهنده

وَ إِلَيْكَ... مَفْرَعُ الْمُضَيِّعِ لِحِطِّ نَفْسِهِ الْمُتَلَجِّئِ

و پناهگاه آنکه بهره اش را تباه کرده و پناهنده گشته، به سوی توست. ۳/۴۹

پناهنده شدن به پناهگاه انتقام الهی

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي... عَالِمًا أَنَّهُ... لَا يَفْزَعُ مَنْ لَجَأَ إِلَى مَعْقِلِ انْتِصَارِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که می دانستم هر که به پناهگاه انتقام تو پناهنده شود، هراسی ندارد. ۱۰/۴۹

پناه خواستن از شرّ هر چیز بد

فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمَحْمَدِيَّةِ الرَّفِيعَةِ، وَالْعَلَوِيَّةِ الْبَيْضَاءِ، وَآتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِهِمَا أَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ كَذَا وَكَذَا

خداوندا، پس من به منزلت بلندپایه محمدی و مقام گرامی علوی، به سوی تو نزدیکی می جویم و به وسیله آنان به درگاہت رومی آورم که مرا از شرّ این و آن پناه دهی. ۱۶/۴۹.

خدا، پناه بنده در هنگام ناتوانی

يَا كَهْفِي حِينَ تُعِينِي الْمَذَاهِبُ

ای پناه من، وقتی که راه‌ها مرا ناتوان می‌کند و راه نمی‌نماید. ۷/۵۱.

به خدا پناه بردن از:

ص : ۲۹۹

أ. افراط در شهوت و عصبیت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... إلْحَاحِ الشَّهْوَةِ، وَ مَلَكَهِ الْحَمِيَّةِ

خداوندا به تو پناه می برم از زیاده روی شهوت و غلبه عصبیت. ۱/۸

ب. کمی قناعت و تندخویی

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... قَلَّةِ الْقَنَاعَةِ، وَ شَكَاسَةِ الْخُلُقِ

خداوندا به تو پناه می برم از کاستی قناعت و بدخلقی. ۱/۸

ج. تندی خشم، غلبه حسد و ضعف صبر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... سُورَةِ الْغَضَبِ، وَ غَلْبَةِ الْحَسَدِ، وَ ضَعْفِ الصَّبْرِ

خداوندا به تو پناه می برم از شدت خشم و چیرگی حسد و سستی شکیبایی. ۱/۸

د. حرص و آز

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَيْجَانِ الْحِرْصِ

خداوندا به تو پناه می برم از برانگیخته شدن حرص. ۱/۸

أَعْدَنِي مِنْ ... هَلَعِ أَهْلِ الْحِرْصِ

از آز حریصان پناهم ده. ۱۵/۱۴

ه. پیروی هوس و مخالفت با رستگاری

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... مُتَابَعَةِ الْهَوَى، وَ مُخَالَفَةِ الْهُدَى

خداوندا به تو پناه می برم از پیروی هوا و هوس و مخالفت رستگاری. ۱/۸ و ۲

و. سهل انگاری و کار با زحمت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... سِنَةِ الْغَفْلَةِ، وَ تَعَاطِي الْكُلْفَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از خواب غفلت و انجام دادن کار با مشقت. ۱/۸ و ۲

ز. بزرگ شمردن طاعات

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... اسْتِكْبَارِ الطَّاعَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از بزرگ شمردن طاعت و بندگی. ۱/۸ و ۲/۸

ح. برتری دادن باطل بر حق

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... إِثَارِ الْبَاطِلِ عَلَى الْحَقِّ

خداوندا به تو پناه می برم از برتری دادن باطل بر حق. ۱/۸ و ۲/۸

ط. کوچک شمردن گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... اسْتِضْعَارِ الْمُعْصِيَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از کوچک شمردن نافرمانی. ۱/۸ و ۲/۸

ص : ۳۰۰

وَتَعُوذُ بِكَ مِنْ... اخْتِقَارِ الصَّغِيرَةِ

و پناه می بریم به تو از ناچیز شمردن گناه کوچک. ۶/۸

ی. اصرار بر گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... الْإِصْرَارِ عَلَى الْمَأْثَمِ

خداوندا به تو پناه می برم از پافشاری بر گناه. ۱/۸ و ۲

أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُصِرَّ

از اصرار (بر گناه) به تو پناه می برم.

۱۴/۱۲

ک. فخر کردن ثروتمندان و حقیر کردن تهی دستان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... مُبَاهَاةِ الْمُكْثَرِينَ، وَالْإِزْرَاءِ بِالْمُقَلِّينَ

خداوندا به تو پناه می برم از فخرفروشی ثروتمندان و تحقیر کردن تهی دستان.

۱/۸ و ۳

ل. بدرفتاری با زیردستان و ناسپاسی از هدیه دهنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... سُوءِ الْوِلَايَةِ لِمَنْ تَحْتَ أَيْدِينَا، وَتَرْكِ الشُّكْرِ لِمَنْ اضْطَنَّعَ الْعَارِفَهُ عِنْدَنَا

خداوندا به تو پناه می برم از بدرفتاری با زیردستان و ناسپاسی از کسی که به ما نیکی

کرده است. ۱/۸ و ۳

م. یاری نمودن ستمگر و خوار گرداندن ستم دیده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ نَعُصِدَ ظَالِمًا، أَوْ نَحْدَلَ مَلْهُوفًا

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه ستمگری را کمک کنیم یا آنکه ستم دیده ای را خوار گردانیم. ۱/۸ و ۴

ن. خواستن افزون بر حق خود، و گفتار بدون علم

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... نُرُومَ مَا لَيْسَ لَنَا بِحَقٍّ، أَوْ نَقُولَ فِي الْعِلْمِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه آنچه حق ما نیست بخواهیم یا بدون داشتن آگاهی سخن بگوییم. ۱/۸ و ۴

س. خیانت، خودپسندی در اعمال، و آرزوهای بلند

و نَعُوذُ بِكَ أَنْ نَنْطَوِيَ عَلَى غِشِّ أَحَدٍ، وَ أَنْ نُعْجِبَ بِأَعْمَالِنَا، وَ نَمُدَّ فِي آمَالِنَا

و پناه می بریم به تو از اینکه قصد خیانت به کسی داشته باشیم و در کارهایمان خودپسند باشیم و آرزوهایمان را دراز کنیم.

۵/۸

ص : ۳۰۱

ع. بددلی، چیره شدن شیطان و ستم پادشاهان

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ السَّرِيرَةِ... وَ أَنْ يَسْتَحْوِذَ عَلَيْنَا الشَّيْطَانُ، أَوْ يَنْكَبَنَا الزَّمَانُ، أَوْ يَتَهَضَّنَا السُّلْطَانُ

و پناه می بریم به تو از نیت بد و اینکه شیطان بر ما دست یابد یا زمانه ما را دچار سختی نماید یا پادشاه به ما ستم کند. ۶/۸

ف. اسراف و نیافتن روزی به اندازه کافی

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ تَنَاوُلِ الْأِسْرَافِ، وَ مِنْ فِقْدَانِ الْكَفَافِ

و پناه می بریم به تو از انجام اسراف و از نیافتن روزی کافی. ۷/۸

ص. زندگی سخت و مرگ بدون آمادگی

وَ نَعُوذُ بِكَ... مِنْ مَعِيشَةٍ فِي شِدَّةٍ، وَ مِيتَةٍ عَلَى غَيْرِ عُدَّةٍ

و پناه می بریم به تو از زندگی در سختی و از مرگ ناگهانی. ۸/۸

ق. شماتت و سرزنش دشمنان

نَعُوذُ بِكَ مِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ

پناه می بریم به تو از سرزنش دشمنان.

۸/۸

أَعْدَانِي مِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ

مرا از سرزنش دشمنان پناه ده.

۱۱۹/۴۷

ر. حسرت عظیم و مصیبت بزرگ

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحَسْرَةِ الْعَظْمَى، وَ الْمُصِيبَةِ الْكُبْرَى

و پناه می بریم به تو از حسرت بزرگ و بزرگ ترین مصیبت. ۹/۸

ش. بدترین تیره بختی و بازگشت بد

وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَشَقَى الشَّقَاءِ، وَ سُوءِ الْمَأْتِ

و پناه می بریم به تو از بدترین تیره بختی و بدی سرنوشت. ۹/۸

ت. محرومیت از ثواب و فرود آمدن کیفر

وَنَعُوذُ بِكَ مِنْ... حِرْمَانِ الثَّوَابِ، وَ حُلُولِ الْعِقَابِ

و پناه می بریم به تو از بی بهرگی از پاداش و فرود آمدن کیفر. ۹/۸

ث. آنچه بدکرداران از آن ترسانند (کیفر)

أَجْرِنِي مِمَّا يَخَافُهُ أَهْلُ الْإِسَاءِ

از آنچه بدکاران وحشت دارند پناهم ده.

۱۵/۱۲

ص: ۳۰۲

خ. خواهش بد

وَ أَعِدَّنِي مِنْ سُوءِ الرَّغْبَةِ

و از خواهش بد پناهم ده. ۱۵/۱۴

ذ. شیطان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

خداوندا ما از وسوسه های شیطان - رانده شده - به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

وَ أَعِدَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر شیطانِ سرکش پناه ده. ۶/۲۳

وَ أَعِدَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

و من و فرزندانم را از شیطانِ رانده شده پناه ده. ۶/۲۵، ۶/۲۳

ض. آنچه از ترس آن، پناه خواسته شود

أَعِدَّنَا وَ أَهْلَانَا وَ إِخْوَانَنَا وَ جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِمَّا اسْتَعَدَّنَا مِنْهُ، وَ أَجْرَنَا مِمَّا اسْتَجَرْنَا بِكَ مِنْ خَوْفِهِ

ما و خویشاوندان و برادرانمان و همه مردان و زنان با ایمان را، از آنچه از آن پناه بردیم، پناه ده. و از آنچه از ترس آن از تو

ایمنی طلبیدیم، امانمان ده. ۱۵/۱۷

ظ. پادشاه ستمگر

وَ أَعِدَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ سُلْطَانٍ عَنِيدٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر پادشاهِ ستمگری پناه ده. ۶/۲۳

غ. شرّ انسان ها و جن ها

وَ أَعِدَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ شَرِيفٍ وَ وَضِيعٍ... وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لِرَسُولِكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ حَرْبًا مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ

و من و فرزندانم را از شرّ هر بلندمرتبه و فرومایه و از شرّ هر جنّ و انس که برای پیامبرت و خاندان او جنگی به پا نمودند، پناه

ده. ۶/۲۳

أ.ب. شرّ حیوانات

وَ أَعِدُنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا

و من و فرزندانم را از شرّ هر جنبنده ای که زلفش در اختیار توست، پناه ده. ۶/۲۳

أ.ج. شرّ امور زهر آگین، مردمان (جاهل) و چشم زخم

وَ أَعِدُنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ السَّامَةِ وَ الْهَامَةِ وَ الْعَامَةِ وَ اللَّامَةِ

و من و فرزندانم را از شرّ جانور زهر دار نکشنده و جانور زهر دار کشنده و سایر جانوران و چشم زخم پناه ده. ۶/۲۳

ص: ۳۰۳

أ.د. ظلم و ستم

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكُمْ مِنْ... الْمَجَارِينَ مِنَ الظُّلْمِ بِعَدْلِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) از ستم (دیگران) به عدل تو پناه آورده اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱/۲۵

أهـ. آتش دوزخ و عذاب آن

أَعِدْنَا مِنْ عَذَابِ السَّعِيرِ

ما را از شکنجه آتش پناه ده. ۱۲/۲۵

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ تَغْلُظُ بِهَا عَلَى مَنْ عَصَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن به هر که تو را نافرمانی کرده، سخت گرفتی. ۲۹/۳۲

أَجْرِنِي مِنْهَا بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ

مرا به بسیاری رحمت از آن (آتش) ایمن ساز. ۳۲/۳۲

أ.و. قرض و وام

أَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ هَمِّ الدَّيْنِ وَ فِكْرِهِ، وَ شُغْلِ الدَّيْنِ وَ سَيِّئِهِ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعِدْنِي مِنْهُ، وَ أَسْتَجِيرُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ ذَلَّتِهِ فِي الْحَيَاةِ، وَ مِنْ تَبِعْتِهِ بَعْدَ الْوَفَاةِ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَجْرِنِي مِنْهُ بِوَسْعِ فَاضِلٍ أَوْ كِفَافٍ وَاصِلٍ

و به تو پناه می برم - ای پروردگرم - از

اندوه و اندیشه وام و از کار قرض و بی خوابی اش، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا از آن پناه ده. و پناه از تو می جویم - ای پروردگرم - از خواری آن در زندگی و از پیامد آن پس از مرگ، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا با ثروت فراوان و روزی کافی، از آن نجات ده. ۲/۳۰

أ.ز. توبه شکستن

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ، وَ عَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ وَ خَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به درگاهت توبه نمود ولی در علم پنهانت، توبه شکن و بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که اینچنین باشم.

أ.ح. رسوایی های سرای آخرت

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بَعْفُوكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ الرُّسُلِ الْمُكْرَمِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان

ارجمند و پیامبران بزرگوار، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

ص: ۳۰۴

أ. ط. کژدم ها و مارهای آتش دوزخ

أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَقَابِهَا الْفَاعِزَةِ أَفْوَاهُهَا، وَ حَيَاتِهَا الصَّالِقَةَ بِأَنْيَابِهَا

از عقرب های آن که دهانشان گشوده است و از مارهای آن که با نیش هایشان می زنند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

أ. ی. آشامیدنی های آتش دوزخ

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... شَرَابِهَا الَّذِي يُقَطِّعُ أَمْعَاءَ وَ أَفْتِدَهُ سُكَّانِهَا

و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

أ. ک. غضبش

فَإِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ

پس ما از خشم، از تو امان می خواهیم.

۳/۳۶

أَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ الْيَوْمَ مِنْ غَضَبِكَ، فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعِزَّنِي

خداوندا امروز از غضبت به تو پناه می آورم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و پناهم ده. ۱۷/۴۸

أ. ل. دورگرداننده بنده، از خدا

وَ أَعِزَّنِي مِمَّا يُبَاعِدُنِي عَنْكَ

و از چیزی که از تو دورم می کند، مرا

نگهدار. ۹۳/۴۷

أ. م. مانع شونده میان بنده و بهره اش

أَعِزَّنِي مِمَّا... يَحُولُ بَيْنِي وَ بَيْنَ حَظِّي مِنْكَ

از چیزی که میان من و بهره ام از تو، مانع می شود، مرا نگهدار. ۹۳/۴۷

أ. ن. بازدارنده بنده از قصدش، نزد خدا

أَعِدُّنِي مِمَّا... يَصُدُّنِي عَمَّا أَحَاوِلُ لَدَيْكَ

از چیزی که مرا از آنچه نزد تو می خواهم، باز می دارد، مرا نگهدار. ۹۳/۴۷

أ.س. مؤاخذه مهلت دادن

أَجْرِنِي مِنْ أَخْذِ الْإِمْلَاءِ

از مؤاخذه مهلت دادن پناهم ده. ۹۸/۴۷

أ.ع. فتنه و بدی ای که خدا برای قومی بخواهد

وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ فِتْنَةً أَوْ سُوءًا فَتَنْجِنِي مِنْهَا لَوْ إِذَا بِكَ

و هرگاه خواستی به قومی، عذابی یا بدی ای (فروفرستی)، پس مرا که به تو پناه برده ام، نجات ده. ۱۲۰/۴۷

أ.ف. خشم و سخط او

أَسْتَجِيرُ بِكَ الْيَوْمَ مِنْ سَخَطِكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَجْرِنِي

ص : ۳۰۵

امروز از خشمت به تو پناه آورده ام، پس بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا پناه ده. ۱۸/۴۸

أص. بدی آنچه نوشته شده و گذشته

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كِتَابٍ قَدْ خَلَا

از بدی آنچه نوشته شده و گذشته، به تو پناه می برم. ۵/۵۴

پنجگانه

اوقات نمازهای پنجگانه

وَ قَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِبِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدْتَ، وَ فُرُوضِهَا الَّتِي فَرَضْتَ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی و واجباتش که واجب کردی، آگاه فرما. ۸/۴۴

پند

اشتغال پیامبر صلی الله علیه و آله، به نصیحت پذیرندگان دعوت الهی

شَغَلَهَا بِالنُّصْحِ لِأَهْلِ دَعْوَتِكَ

خود را به نصیحت کردن به پذیرندگان دعوت مشغول ساخت. ۱۵/۲

پند دادن پیامبر صلی الله علیه و آله، به امت

أَمَرَتْهُ بِالنُّصْحِ لِأُمَّتِهِ فَنَصَحَ لَهَا

او را به نصیحت کردن امتش دستور دادی، پس آنها را نصیحت کرد. ۲۲/۶

پنددهندگان دوستان خداوند

وَ اجْعَلْهُمْ... لِأَوْلِيَائِكَ مُحِبِّينَ مُنَاصِحِينَ

و آنان (فرزندانم) را دوستدار و پنددهنده دوستانت قرار ده. ۳/۲۵

توفیق همسایگان، به پند دادن

وَفَقَّهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... مُنَاصِحِهِ مُسْتَشِيرِهِمْ

آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در پند دادنِ مشورت کننده شان، توفیق ده. ۲/۲۶

عبرت قرار دادن دشمن

...نَكَلُ بِهِمْ مَنْ وَرَاءَهُمْ

آنان را برای کسانی که در پس ایشانند، عبرت گردان. ۵/۲۷

پند گرفتن دورانیش

فَصَحَّ بِمَعَايِنِهِ أَمْثَالِهِمْ حَازِمٌ وَفَقَّهُ اعْتِبَارُهُ

پس (شخص) دورانیش، با دیدن امثال ایشان سالم ماند. پند گرفتنش سبب توفیق او شد.

۷/۲۸

ص : ۳۰۶

پنهان نمودن بدی های بنده و پنددهنده بودنش

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ، وَ أَخْفَيْتَ مِنَ الدَّخِيلَةِ وَاعِظًا لَنَا

پس آن عیب ها که پوشاندی و بدی ها که پنهان نمودی، برای ما پنددهنده قرار ده. ۳/۳۴

عذرخواهی از روی پشیمانی و پنددهنده بودنش

أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ يَا إِلَهِي مِنْهُنَّ وَ مِنْ نَظَائِرِهِنَّ أَعْتَذَارَ نَدَامَةٍ يَكُونُ وَاعِظًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنْ أَشْبَاهِهِنَّ

ای خدای من، از آنها و نظایر آنها از تو عذر می خواهم، عذرخواهی از روی پشیمانی، که از مانند آنها مرا در آینده ام، پنددهنده باشد.

۲/۳۸

قرآن، منتشرکننده پندها

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِمَا طَوَّتِ الْعُقْلَةُ عَنَّا مِنْ تَصْفُحِ الْإِعْتِبَارِ نَاشِرًا

و قرآن را ناشر پندهایی که غفلت از دید ما می پوشاند، قرار ده. ۱۰/۴۲

پند دادن پیامبر صلی الله علیه و آله ، به بندگان خدا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... كَمَا... نَصَحَ لِعِبَادِكَ

خداوندا بر محمد درود فرست. همچنانکه بندگان را نصیحت کرد. ۱۷/۴۲

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا... نَصَحَ لِعِبَادِكَ

خداوندا او را به سبب اینکه بندگان را نصیحت کرد، پاداش ده. ۲۲/۴۲

پند گرفتن پندپذیران

وَ لَا تَجْعَلْنِي عِظَةً لِمَنْ اتَّعَظَ، وَ لَا نَكَالًا لِمَنْ اِعْتَبَرَ

و مرا پند پذیران و درس عبرت پذیران، قرار نده. ۱۲۴/۴۷

پند دادن خدا و سخت دل گشتن بنده

إِلَهِي... وَعَظَّتْ فَقَسَوْتُ

خدای من، پند دادی، پس سنگدل گشتم.

۱/۴۹

پندار گمان

پنهان

درود خدا بر حاملان غیب

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَحُمَاةِ الْغَيْبِ إِلَى رُسُلِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که رسانندگان اخبار نهانی بر رسولانت می باشند. ۱۰/۳

ایمان آوردن به پیامبران، به طور پنهانی

اللَّهُمَّ وَاتَّبِعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ

ص : ۳۰۷

الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ...

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین... ۱/۴

آنچه در زیر خاک پنهان است

أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجَمَلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهَا وَ أَرْضُهَا... وَ مَا كُنَّ تَحْتَ الثَّرَى

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش و آنچه در زیر زمین پنهان است و همه از آن تو هستییم. ۹/۶

شمارش کارهای پنهانی خویش

سُبْحَانَكَ مَا أَعْجَبَ مَا أَشْهَدُ بِهِ عَلَى نَفْسِي، وَ أَعَدَّدُهُ مِنْ مَكْتُومِ أَمْرِي

پاک و منزهی تو، شگفتا از این گواهی که بر خود می دهم. و کار پنهانی خویش را می شمارم.

۲۵/۱۶

غیبت کردن از مؤمن غائب

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَعْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ... اغْتِيَابِ مُؤْمِنٍ غَائِبٍ أَوْ سَبِّ حَاضِرٍ وَ مَا أَشْبَهَ ذَلِكَ نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از غیبت مؤمن غائب یا ناسزا به شخص حاضر و مانند اینها، سپاس

برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

ارزانی داشتن امور پنهان، به بنده

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰى كُلِّ مَا يُصَلِحُنِي فِي دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي مَا ذَكَرْتُ مِنْهُ وَ مَا نَسِيتُ، اَوْ اَظْهَرْتُ اَوْ اَخْفَيْتُ

و هر چه در دنیا و آخرت به صلاحم است، چه آن را به یاد آوردم یا آنچه فراموش کردم، و اظهار کردم یا پنهان نمودم، بر

من ارزانی دار.

۹/۲۵

کتمان رازها و عیب های همسایگان

وَفَقَّهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... كِتَابِ مَنْ أَسْرَارِهِمْ، وَ سَتْرِ عَوْرَاتِهِمْ

آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در کتمان اسرارشان و پوشاندن عیب هایشان، توفیق ده. ۲/۲۶

دوستی همسایگان، در پنهان

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أُسْرُ لَهُمْ بِالْغَيْبِ مَوَدَّةً

و خداوندا مرا بر آن دار که در نبودشان دوستی را، آشکار سازم. ۳/۲۶

پنهان بودن نام و نشان برخی مشرکان

اللَّهُمَّ وَ اعْمَمْ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَ الرُّومِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرْكِ، الَّذِينَ تَخْفَى أَسْمَاءُهُمْ وَ صِفَاتُهُمْ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و

ص : ۳۰۸

دیگر امت های مشرک، که نام ها و نشانه هایشان پنهان است. ۹/۲۷

توبه نمودن از گناهان پنهان و آشکار

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ... بَوَاطِنِ سَيِّئَاتِي وَظَوَاهِرِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از گناهان پنهان و آشکارم به در گاهت توبه می کنم. ۱۴/۳۱

توبه شکستن و علم غیب خداوند

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَهُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ، وَعَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ وَخَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به در گاهت توبه نمود ولی در علم پنهانت، توبه شکن و بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که اینچنین باشم. ۲۰/۳۱

دانایی خدا بر کارهای پنهان

اللَّهُمَّ وَقَدْ أَشْرَفَ عَلَيَّ خَفَايَا الْأَعْمَالِ عِلْمُكَ

خداوندا علم تو بر اعمال پنهان ما، آگاه است. ۱۱/۳۲

پنهان نمودن بدی های خود، از همسایه

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَيَّرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضَّةِ يَحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ... مِنْ حِيَارِ كُنْتُ أَكَاتِمُهُ سَيِّئَاتِي

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشاندی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان ارجمند و از همسایه ای که بدی هایم را از او پنهان می داشتم، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

خدا، پنهان کننده بدی و زشتی

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ، وَ أَحْفَيْتَ مِنَ الدَّخِيلَةِ وَاعِظًا لَنَا...

پس آن عیب ها که پوشاندی و بدی ها که پنهان نمودی، برای ما پنددهنده، قرار ده.

وَلَا تُبْرِزْ مَكْتُومِي

و (عیب) پوشیده ام را نمایان نساز.

۲/۴۱

پنهان داشتن امور ننگین بنده

أَخْفِ عَنْهُمْ مَا يَكُونُ نَشْرُهُ عَلَيَّ عَارًا

آنچه انتشارش (مایه) ننگ من می باشد را، از آنان پنهان کن. ۳/۴۱

پنهان داشتن امور رسواکننده بنده

وَ اطو عَنْهُمْ مَا يُلْحِقُنِي عِنْدَكَ شَارًا

و آنچه نزد تو مرا رسوا می نماید، از آنان بیوشان. ۳/۴۱

ص : ۳۰۹

آشکار شدن فرشته مرگ، از پرده های پنهان

تَجَلَّىٰ مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ

فرشته مرگ برای گرفتن آن از پرده های پنهانی ها آشکار گردد. ۱۳/۴۲

سخن خدا از (عالم) غیب و نهان

أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ

تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود راهنمایی کردی. ۱۴/۴۵

مطابق بودن آشکار سپاس، با نهان آن

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفَقُّ لِبَاطِنِهِ، وَ بَاطِنُهُ وَفَقُّ لِيَصِدِّقَ النَّبِيَّ

سپاس برای توست. سپاسی که ظاهرش با باطنش همخوان باشد و باطنش با نیت صادقانه موافق باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۳

پنهان نمودن (گناهان خود)، از بندگان

أَنَا الَّذِي اسْتَخْفَى مِنْ عِبَادِكَ وَ بَارَزَكَ

منم آنکه (گناهم را) از بندگان پنهان کرده و نزد تو آشکار نمودم. ۷۹/۴۷

توبه و وانگذاشتن گناهان آشکار و نهان بنده

تُبَّ عَلَيَّ تَوْبَةً نَصُوحًا... وَ لَا تَذَرُ مَعَهَا عَلَانِيَةً وَ لَا

سَرِيرَةً

توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن (گناهان) آشکار و نهان را وانگذاری. ۱۲۶/۴۷

زشتی پنهان کاری های دشمن

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي... فُتِحَ مَا انْطَوَى عَلَيْهِ، أَرْكَسْتَهُ لِأُمَّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ

پس همین که - ای خدای من - زشتی آنچه در دل داشت، ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کننده

بود)، سرنگون نمودی. ۸/۴۹

بر خدا پنهان نبودن:

أ. اخبار شکوه کنندگان

يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ أَنْبَاءُ الْمُتَظَلِّمِينَ

ای کسی که خبرهای دادخواهان بر او پنهان نیست. ۱/۱۴

ب. کارهای اندک و رازهای نهانی

لَا تَنْطَوِي عَنْكَ دَقَائِقُ الْأُمُورِ، وَلَا تَعْزُبُ عَنْكَ غَيْبَاتُ السَّرَائِرِ

کارهای ریز و کوچک، از تو پنهان نمی ماند و رازهای نهان، از تو غایب نیست.

۱۱/۳۲

ج. علم و دانستنی های هر چیز

ص : ۳۱۰

لَا يَغْرُبُ عَنْهُ عِلْمُ شَيْءٍ

چیزی از علم او پنهان نیست. ۲/۴۷

د. هیچ چیز نهانی، در زمین و آسمان

وَ أَنْتَ لَا تَخْفَى عَلَيْكَ خَافِيَةٌ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي السَّمَاءِ

و تویی که هیچ چیز پنهانی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. ۳/۵۰

يَا اللَّهُ الَّذِي لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي السَّمَاءِ

ای خدایی که چیزی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. ۱/۵۲

ه. آفریدگان و آنچه خود تدبیر نموده

كَيْفَ يَخْفَى عَلَيْكَ يَا إِلَهِي مَا أَنْتَ خَلَقْتَهُ؟ وَ كَيْفَ لَا تُحْصِي مَا أَنْتَ صَنَعْتَهُ؟ أَوْ كَيْفَ يَغِيبُ عَنْكَ مَا أَنْتَ تُدَبِّرُهُ؟

چگونه آنچه را که خود آن را آفریده ای - ای خدای من - بر تو پنهان باشد؟ و چگونه آنچه را که خود ساخته ای، شمار آن را ندانی؟ یا چگونه از تو پنهان شود، آنچه که خود آن را تدبیر می نمایی؟ ۱/۵۲

پوزش

پوزش خواهی به پیشگاه خدا و پذیرش

پوزش

وَ مَا أَنَا بِاللَّوْمِ مَنِ اعْتَدَرَ إِلَيْكَ فَقَبِلْتَ مِنْهُ

و من نکوهیده تر از عذرآورنده به پیشگاهت که تو عذرش را پذیرفته ای، نیستم. ۱۱/۱۲

عذر خواهی از خدا، به سبب نپذیرفتن پوزش عذرخواه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَدَرُ إِلَيْكَ... مِنْ مُسِيءٍ اعْتَدَرَ إِلَيَّ فَلَمْ أَعْدِرْهُ

خداوند من به درگاه تو عذر می آورم از بدکرداری که از من عذرخواهی کرد، پس عذر او را نپذیرفتم. ۱/۳۸

پوزش خواستن از خدا، از روی پشیمانی

أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ يَا إِلَهِي مِنْهُنَّ وَ مِنْ نَظَائِرِهِنَّ اعْتِدَارَ نَدَامِهِ...

ای خدای من، از آنها و نظایر آنها از تو عذر می خواهم، عذرخواهی از روی پشیمانی. ۲/۳۸

پوزش خواستن از روی راستی و برای خدا

وَ لَكَ... مِنْ أَلْسِنَتِنَا صِدْقُ الْإِعْتِدَارِ

و عذر خواستن راستین زبان هایمان، برای توست. ۴۵/۴۵

پوزش خواهی بنده از خدا، برای:

ص : ۳۱۱

أ. جهل و نادانی خود

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِنْ جَهْلِي

خداوندا، به درستی که من از نادانی ام، در پیشگاه تو عذر می خواهم. ۲۱/۳۱

ب. گناهان

أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ يَا إِلَهِي مِنْهُمْ وَمِنْ نَظَائِرِهِمْ أَعْتَذَارَ نَدَامَةٍ يَكُونُ وَعَظًّا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنْ أَشْبَاهِهِمْ

ای خدای من، از آنها (گناهان) و نظایر آنها از تو عذر می خواهم، عذرخواهی از روی پشیمانی، که از مانند آنها مرا در آینده ام، پنددهنده باشد. ۲/۳۸

وَ اتَّصَلُ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي قَدْ أَوْبَقْتَنِي

و به درگاه تو از گناهانم که تباهم ساخته، پوزش می طلبم. ۸/۵۱

پوست

سیاه شدن پوست ها

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... تَبْيَضُّ بِهِ وُجُوهُنَا إِذَا اسْوَدَّتِ الْأَبْشَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که چهره هایمان با آن سفید گردد، هنگامی که پوست ها سیاه می گردد.

۱۰/۱۴

پوسیدگی

پوسیدن استخوان ها، با آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ تَذَرُ الْعِظَامَ رَمِيًّا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که استخوان ها را می پوساند. ۲۹/۳۲ و ۳۰

فرود به خانه پوسیده (قبر)

اللَّهُمَّ... بَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلِي

خداوندا فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

پوسیدن تن بنده

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي عِنْدَ تَغْيِيرِ صُورَتِي وَ حَالِي إِذَا بَلِيَ جِسْمِي

مولای من! هنگام دگرگون شدن صورتم، و حالم هنگامی که جسمم پوسیده گردد، بر من رحم کن. ۶/۵۳

پوشاندن

پوشاندن (گناهان بندگان) در قیامت

وَ لَا تَكْشِفْ عَنَّا سِتْرًا سَتَرْتَهُ عَلَي رُؤُوسِ الْأَشْهَادِ، يَوْمَ تَبْلُو أَخْبَارَ عِبَادِكَ

و در برابر گواهان، پرده ای که با آن ما را پوشانده ای کنار زن، روزی که اخبار بندگان را

ص: ۳۱۲

آشکار می کنی. ۴/۱۱

خدا، پوشاننده عیب ها و زشتی های بنده

فَكَمْ مِنْ عَائِيهِ سَتَرْتَهَا عَلَيَّ فَلَمْ تَفْضَحْنِي

چه بسیار عیب هایی که بر من پوشاندی و رسوایم نکردی. ۲۱/۱۶

پوشاندن بنده، به پرده و ستر الهی

إِلَهِي فَإِذْ قَدْ تَعَمَّدَتَنِي بِسِتْرِكَ فَلَمْ تَفْضَحْنِي...

خدای من، اکنون که مرا به پرده (عفو) خود پوشاندی و رسوایم نکردی... ۳۲/۱۶

وَ اسْتُرْنِي بِسِتْرِكَ كَمَا تَأْتِينِي عَنِ الْإِنْتِقَامِ مِنِّي

و مرا با پوشش خود بیوشان، آنگونه که در انتقام از من درنگ فرمودی. ۱۲/۳۱

وَ جَلَّلْنِي بِسِتْرِكَ

و مرا به پرده خویش بیوشان. ۲۴/۳۱

وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

و ما را به پرده خود بیوشان. ۴۷/۴۵

پوشاندن زره های محافظت کننده از شر شیطان، به مؤمنان

وَ أَلْبَسُهُمْ مِنْهُ جُنًّا وَاقِيَةً

و بر اندام آنان زره های بازدارنده از آزار و اذیت او بیوشان. ۱۰/۱۷

پوشاندن زیور پرهیزکاران، به بنده

أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ

زیور پرهیزکاران را به من بیوشان. ۱۰/۲۰

(توفیق) پوشاندن عیب و زشتی

أَلْسِنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... سِتْرِ الْعَائِبَةِ

زیور پرهیزکاران را در پوشاندن عیب، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

پوشاندن خوشنودی خدا، بر بنده

جَلَّلْنِي رِضَاكَ

خوشنودی ات را بر من بپوشان. ۲۱/۲۰

پوشاندن دل بنده، به (جامه) تقوا

أَشْعِرْ قَلْبِي تَقْوَاكَ

قلبم را به جامه پرهیز از خود بپوشان.

۹/۲۱

پوشاندن (جامه) وحشت از بدکاران خلق بر دل بنده

وَ أَلْبَسْ قَلْبِي الْوَحْشَةَ مِنْ شِرَارِ خَلْقِكَ

و دلم را به وحشت از بدکاران خلقت بپوشان.

۱۱/۲۱

بنده را در هر حال، پوشیده قرار دادن

وَ اجْعَلْنِي فِي كُلِّ حَالَتِي مَحْفُوظًا، مَكْلُوءًا، مَسْتُوْرًا، مَمْنُوعًا، مُعَاذًا، مُجَارًا

و مرا در همه حالت هایم، محفوظ، نگاه داشته،

ص: ۳۱۳

(گناهانم را) پنهان شده، (در برابر دشمنانم) حمایت شده، پناه داده شده، (از عذاب الهی) امان داده شده قرار ده. ۵/۲۲

پوشاندن عافیت، بر بنده

أَلْبَسْنِي عَافِيَتَكَ

لباس عافیت را بر من بپوشان. ۱/۲۳

أَلْبَسْنَا فِيهِ جُنَّ الْعَافِيَةِ

در آن (ماه) پوشش های عافیت را به ما بپوشان. ۷/۴۳

سَرَّلْنِي بِسِرِّبَالِ عَافِيَتِكَ

لباس عافیت خود را به من بپوشان.

۱۱۲/۴۷

كَمْ مِنْ... عَافِيَةِ الْبَسْتِهَا

چه بسیار (جامه های) تندرستی ای که (بر من) پوشاندی. ۱۱/۴۹

إِنْ تَعْفُ عَنِّي فَقَدِيمًا... أَلْبَسْتَنِي عَافِيَتَكَ

اگر از من درگذری، پس از دیرزمانیست که عافیت خویش را بر من پوشانده ای. ۴/۵۰

توفیق پوشاندن عیب های همسایگان

وَفَقَّهْمُ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... سِتْرِ عَوْرَاتِهِمْ

آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در پوشاندن عیب هایشان، توفیق ده. ۲/۲۶

پوشاندن بنده، به پرده عافیت الهی

اسْتُرْنِي بِسِتْرِ عَافِيَتِكَ تَفَضُّلاً

با فضل خویش، مرا به پرده عافیت بپوشان.

پوشاندن بنده در دنیا، به عفو و فضل الهی

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ، وَ تَعَمَّدْتَنِي بِفَضْلِكَ فِي دَارِ الْفَنَاءِ بِحَضْرَةِ الْأَكْفَاءِ فَأَجْرُنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشاندی و (گناه) مرا به فضلت در سرای فانی در حضور همانندانم نهان داشتی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

پوشاندن رحم، به پرده ها

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبِ مُتَضَائِقِ الْعِظَامِ، حَرَجِ الْمَسَالِكِ إِلَى رَحِمِ ضَيْقِهِ سَتَرْتَهَا بِالْحُجْبِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با استخوان های درهم تنیده و راه های تنگ، به سوی رحمی تنگ که آن را با پرده ها پوشاندی، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

پوشاندن (خطا توسط) خدا، پس از علم او

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى سِتْرِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ

خداوندا سپاس تو را، بر (خطا) پوشاندنت پس از علمت. ۱/۳۴

ص : ۳۱۴

خدا، پوشاننده عیب ها

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ... وَاعِظًا لَنَا...

پس آن عیب ها که پوشاندی، برای ما پنددهنده قرار ده. ۳/۳۴

به رحمت نپوشاندن بنده و تباه شدنش

فَإِنَّكَ إِنْ تَكْفَيْتَنِي بِالْحَقِّ تَهْلِكُنِي، وَإِلَّا تَعَمَّدَنِي بِرَحْمَتِكَ تُوبِقِنِي

زیرا اگر تو مرا به حق مکافات دهی، هلاکم. و اگر مرا به رحمت نپوشانی، تباهم. ۵/۳۹

پوشاندن جامه های امان، به بندگان

وَ اَكْسَنَا بِهِ حُلَّ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا

و با آن (قرآن)، ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که از قبرها سربرمی آوریم، به جامه های امان بیوشان. ۱۱/۴۲

پوشاندن (گناه) بنده و رسوا نکردنش

تَشْتُرْ عَلَيَّ مِنْ لَوْ شِئْتَ فَضَخْتَهُ

می پوشانی بر کسی که اگر می خواستی، رسوایش می نمودی. ۸/۴۵

امید به پوشاندن بدی، از جانب پروردگار

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید

است که پروردگارتان بدی هایتان را ببوشاند.

۱۰/۴۵

عدم دریافت (حقایق) پوشاننده شده از بنده

أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ... عَلَيَّ مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ لَمْ تُدْرِكْهُ أَبْصَارُهُمْ

تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود، راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشاندی دیدگانشان آن را

درنمی یافت.

۱۴/۴۵

رمضان، پوشاننده زشتی ها

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ... أَشْتَرَكَ لِأَنْوَاعِ الْعُيُوبِ

درود بر تو. چه پوشنده بودی، انواع عیب ها را!! ۳۱/۴۵

عطا نمودن پوشش، به بنده

فَعُدْ عَلَيَّ بِمَا تَعُوذُ بِهِ - عَلَيَّ مَنِ اقْتَرَفَ - مِنْ تَعَمُّدِكَ

پس بر من از پوششت، همان چیزی را که به کسی که گناه کرده می دهی، عطا کن. ۷۰/۴۷

پوشاندن بنده زاری کننده به درگاه خدا

تَعَمُّدُنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که

ص: ۳۱۵

پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

پوشاندن یا آشکار ساختن (گناه)

أَنْتَكَ بِأَنْ تَسْتُرَ أَقْرَبُ مِنْكَ إِلَيَّ أَنْ تَشْهَرَ

به درستی که تو به پرده پوشی نزدیک تری تا اینکه آشکار سازی. ۱۱۶/۴۷

پوشاندن آنچه خدا از بنده می داند

تَغَمَّدَنِي فِيمَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي

مرا در آنچه بر آن از من آگاهی ببوشان.

۱۱۹/۴۷

پوشاندن بنده و توانایی بر سخت گرفتن بر او

تَغَمَّدَنِي فِيمَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَغَمَّدُ بِهِ الْقَادِرُ عَلَى الْبَطْشِ لَوْ لَا حِلْمُهُ

مرا در آنچه بر آن از من آگاهی ببوشان، آنگونه که می پوشاند قادر بر سختگیری، (و) اگر بردباری اش نبود (خطاها را ظاهر می کرد).

۱۱۹/۴۷

پوشاندن بنده، به عطایای بزرگ الهی

جَلَّلَنِي شَرَائِفَ نَحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمُعَدَّةِ لِأَحْبَائِكَ

در مکان هایی که برای دوستان آماده کرده ای، به عطاهای والایت مرا ببوشان. ۱۲۸/۴۷

بازگشت بنده (به گناه)، و پوشاندن خدا

فَعُدْتُ فَسْتَرْتُ

پس (باز به نافرمانی) برگشتم و تو پوشاندی.

۱/۴۹

پوشیده شدن جمال و نیکویی خداوند

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخُزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرَّمَّةَ الْهَلُوعَةَ

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوشیده بقرار رحم نمایی. ۵/۵۰

پوشیده پنهان

پهن پهناور

پهناور

بارانی پهناور و عریض

اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا مَرِيحًا مُمْرِغًا عَرِيضًا وَاسِعًا غَزِيرًا

خداوندا ما را از بارانی ثمربخش، خرمی بخش، سرسبزکننده، پهناور، دامنه دار و پُر آب، سیراب گردان. ۴/۱۹

ص: ۳۱۶

ایمن ساختن بنده از پیادگان و سواران بدخواه

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوءَمِنَنِي مِنْ... رَجَلِهِ وَحَيْلِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از نیروهای پیاده و سواره اش ایمن سازی.

۷/۲۳ و ۸

جنگیدن دشمن با پیادگان (مسلمان)

أَوْهِنُ أَرْكَانَهُمْ عَن مُّنَازَلَةِ الرَّجَالِ

اندام آنها (مشرکان) را از جنگیدن با مردان (پیاده نظام) سست گردان. ۱۱/۲۷

پیام

خستگی پیامبر صلی الله علیه و آله ، در تبلیغ پیام خدا

أَذَابَ نَفْسَهُ فِي تَبْلِيغِ رِسَالَتِكَ

در تبلیغ پیام تو، خود را به رنج انداخت.

۱۳/۲

فرشتگان، امانت داران پیام خداوند

...فَصَلُّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ مِنْ... أَهْلِ الْأَمَانَةِ عَلَى رِسَالَاتِكَ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند و بر رساندن پیام هایت امانت دارند. ۶/۳

برهان رسالت و پیام های پیامبر صلی الله علیه و آله

اسْتَجَابُوا لَهُ حَيْثُ أَسْمَعَهُمْ حُجَّجَهُ رِسَالَاتِهِ

هنگامی که دلیل رسالت های خود را به گوششان رساند، اجابت کردند. ۳/۴

پیامبر صلی الله علیه و آله و رساندن پیام خدا

أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ وَخَيْرُتُكَ مِنْ خَلْقِكَ، حَمَلْتُهُ رِسَالَتِكَ فَأَدَّأَهَا

همانا محمد بنده تو و فرستاده ات و برگزیده تو از بین آفریدگانت است، رسالت خود را بر او دادم، پس آن را انجام

داد. ۲۲/۶

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا بَلَّغَ رِسَالَتِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. همچنانکه رسالت تو را ابلاغ کرد.

۱۷/۴۲

پاداش ابلاغ پیام های خدا

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَّغَ مِنْ رِسَالَتِكَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده.

۲۲/۴۲

ص: ۳۱۷

گرد آمدن با پیامبران خدا، در بهشت

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نَزَّاجِمًا بِهِ مَلَائِكَتُهُ الْمُقَرَّبِينَ، وَ نُضَامًا بِهِ أَنْبِيََاءُهُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ الَّتِي لَا تَزُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، جا را بر فرشتگان مقرب تنگ نماییم و با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در سرای ماندگاری که جاودانی است. ۱۶/۱ و ۱۰/۱

مَنْت گذاشتن خدا بر مسلمانان، به خاطر پیامبر صلی الله علیه و آله

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ

سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد بر ما مانت نهاد. ۱/۲

برابری نداشتن هیچ پیامبر مرسل، با محمد صلی الله علیه و آله

...لَا يُسَاوَى فِي مَنْزِلِهِ، وَلَا يُكَافَأُ فِي مَرْتَبِهِ، وَلَا يُوَازِيهِ لَدَيْكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَلَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ

...کسی در منزلت با او (محمد)، یکسان و در مقام همتا نباشد و نزد تو هیچ فرشته مقرب و پیامبر فرستاده شده ای با او برابری نکند. ۲۴/۲

استوار کردن پیامبری محمد صلی الله علیه و آله

قَاتَلُوا الْأَبَاءَ وَالْأَبْنََاءَ فِي تَثْبِيتِ بُرُوتِهِ

و در پایدار ساختن نبوت او با پدران و فرزندانشان جنگیدند. ۴/۴

پاداش محمد صلی الله علیه و آله، برترین پاداش خدا به پیامبران

اللَّهُمَّ فَضَّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... وَ اجْزِهِ عَنَّا أَفْضَلَ وَ أَكْرَمَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ أَنْبِيَائِكَ عَنْ أُمَّتِهِ

خداوند! پس بر محمد و خاندانش درود فرست و از طرف ما بهترین و گرامی ترین پاداشی را که به پیامبران از جانب امتش دادی، به او پاداش ده. ۲۳/۶

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ الْمُصْطَفَيْنَ

خداوند! او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود و

پیامبران فرستاده شده برگزیده ات دادی. ۲۲/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله ، خاتم پیامبران

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ

خداوندا بر محمد - آخر پیامبران - درود فرست. ۱۵/۱۷

مردن بر آیین پیامبر خدا صلی الله علیه و آله

و تَوَفَّنِي عَلَى مِلَّتِكَ وَ مِلَّةِ نَبِيِّكَ: مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ

ص : ۳۱۸

و هنگامی که مرا میراندی، بر دین خود و دین پیامبرت محمد - که درود بر او باد - بمیران.

۱۳/۳۱

نزول وحی، بر پیامبر خدا؛ محمد صلی الله علیه و آله

جَعَلْتَهُ... وَحْيًا أَنْزَلْتَهُ عَلَيَّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَنْزِيلًا

و آن را وحیی قرار دادی که بر پیامبرت محمد - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - به تدریج نازل فرمودی. ۱/۴۲ و ۲/۴۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَيَّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُجَمَّلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ، بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

نزدیک ترین پیامبران به خدا، در روز رستاخیز

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود قرار

ده. ۱۸/۴۲

پیامبران فرستاده شده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ مِنْ ابْنَيْدَائِهِ إِلَى وَفْتِ فَنَائِهِ: مِنْ مَلِكٍ قَرَّبْتَهُ، أَوْ نَبِيٍّ أَرْسَلْتَهُ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ
آلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی کرده اند؛ از فرشته ای که او

را مقرب ساختی، یا پیامبری که او را فرستادی، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

خوار نشدن پیامبر صلی الله علیه و آله ، در روز رستاخیز

...يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ

...روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. ۱۱/۴۵

درود خدا بر محمد صلی الله علیه و آله ، پیامبر مسلمانان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا...

خداوندا بر محمد پیامبرمان درود فرست.

۵۶/۴۵

درود خدا، بر پیامبران مرسل

صَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ

بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر پیامبران فرستاده شده ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

درودی جمع کننده درودهای پیامبران

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تَنْتَظِمُ صَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ وَ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ

ص : ۳۱۹

پروردگار من، بر محمّد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و فرمانبران تو را
فراگیرد. ۵۴/۴۷

ترک شدن سنّت های پیامبر خدا صلی الله علیه و آله

يُرُونَ... سُنَنَ نَبِيِّكَ مَثْرُوكَةً

می بینند روش های پیامبرت ترک شده است.

۹/۴۸

پیایی (پی درپی)

پی درپی بودن نعمت های خدا

تَظَاهَرَتْ أَلَاوَةٌ

نعمت هایش آشکار و پی درپی است. ۷/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَى مَا... أَشْبَعَ عَلَيْهِمْ مِنْ نِعْمِهِ الْمُتَظَاهِرَةِ، لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش بر نعمت های آشکار که برای آنها تمام کرده بازمی داشت، آنها
نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند.

۸/۱

پی درپی رساندن آذوقه مرزداران اسلام

وَ اتَزَيَّنَ مَبْرَهُمْ

آذوقه ایشان را پیایی برسان. ۲/۲۷

نفس زدن های پی درپی محتضر، در وقت جان کندن

هُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا... تَرَادَفَ الْحَشَارِجِ إِذَا بَلَغَتِ النَّفُوسُ التَّرَاقِي

به وسیله قرآن هنگام مرگ، خرناسه های پی درپی زمان جان کندن را بر ما آسان گردان، آن زمان که جان ها به گلوگاه می

رسد. ۱۳/۴۲

تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا... يَشْقَى بِنِعْمَتِكَ شَقِيَّهُمْ إِلَّا عَنِ طُولِ الْأَعْدَارِ إِلَيْهِ، وَ بَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر بعد از عذرهای فراوان بر او و پس از حجّت های پیاپی آوردن بر او. ۹/۴۵

پی در پی ساختن ارجمندی های نعمت، نزد بنده

تَمَّمْ سُبُوغَ نِعْمَتِكَ، عَلَيَّ، وَ ظَاهِرُ كَرَامَاتِهَا لَدَيَّ

فراخی نعمت را بر من تمام کن، و کرامت های آن را نزد من پیوسته گردان. ۱۲۸/۴۷

پیدا آشکار

پیرایه زیور

ص : ۳۲۰

ایمان واقعی پیروان پیامبران

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ... عِنْدَ... الْإِشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ...

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران، هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند... ۱/۴

روبرو شدن پیروان پیامبران، با تکذیب ستیزه جویان

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ عِنْدَ مُعَارَضِهِ الْمُعَانِدِينَ لَهُمْ بِالتَّكْذِيبِ...

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین، در هنگامی که با تکذیب ستیزه جویان روبرو می شدند... ۱/۴

بهترین پاداش الهی، به پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ... خَيْرَ جَزَائِكَ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان. ۹/۴

ویژگی های پیروان اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله

الَّذِينَ يَقُولُونَ: رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ

سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ خَيْرَ جَزَائِكَ

همان (تابعین) که می گویند: پروردگارا! ما و برادرانمان را، که در ایمان، بر ما پیش قدم شدند پیامرز. ۹/۴

الَّذِينَ قَصَدُوا سَمَتَهُمْ، وَ تَحَرَّوْا وَجْهَتَهُمْ، وَ مَضَوْا عَلَى سَاكِلَتِهِمْ

آنان که راه ایشان را قصد نمودند و به سوی جهت آنها رو آوردند و به روش آنها رفتار نمودند.

۱۰/۴

لَمْ يَنْهَبْهُمْ رَيْبٌ فِي بَصِيرَتِهِمْ، وَ لَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي قَفْوِ آثَارِهِمْ

آنان که عقیده اشان را شکی برنگرداند و تردیدی ایشان را از پیروی نشانه های آنها آشفته نساخت. ۱۱/۴

يَدِينُونَ بِدِينِهِمْ، وَيَهْتَدُونَ بِهَدْيِهِمْ، يَتَّفِقُونَ عَلَيْهِمْ، وَلَا يَتَّهَمُونَهُمْ فِيمَا أُدْوِيَ إِلَيْهِمْ

...دین آنان را پیروی می کنند، به راهنمایی آنها راه می یابند، با ایشان موافقت دارند و به آنچه آنها رساندند، تهمت نمی

زنند. ۱۲/۴

درود خدا، بر پیروان پیامبران علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

خداوندا و از امروز ما تا روز قیامت بر تابعین درود فرست. ۱۳/۴

ص : ۳۲۱

درخواست از خدا، برای پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صِلَامًا تَعْصِمُهُمْ بِهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ، وَ تَفْسَحَ لَهُمْ فِي رِيَاضِ جَنَّتِكَ، وَ تَمْنَعُهُمْ بِهَا مِنْ كَيْدِ الشَّيْطَانِ، وَ تُعِينُهُمْ بِهَا عَلَى مَا اسْتَعَانُوكَ عَلَيْهِ مِنْ بَرٍّ، وَ تَقِيَهُمْ طَوَارِقَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را از معصیت نگه داری و در باغ های بهشت بر ایشان وسعت دهی، و آنان را از حيله شيطان بازداري، و بر خواسته های نيك آنان كمك رسانی و آنها را از حوادث شب و روز - مگر خيري که پيش آيد - حفظ نمایی. ۱۳/۴ و ۱۴

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صِلَامًا... تَبْعْتُهُمْ بِهَا عَلَى اعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّحَاءِ لَكَ، وَ الطَّمَعِ فِيمَا عِنْدَكَ وَ تَرْكِ التُّهْمَةِ فِيمَا تَحْوِيهِ أَيْدِي الْعِبَادِ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدی نیکو به تو و طمع در آنچه نزد تو است و ترک تهمت در آنچه که در دست بندگان است، برانگیزی.

۱۳/۴ و ۱۴ و ۱۵

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... لِتُرَدَّهُمْ إِلَى الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ، وَ تُزَهِّدَهُمْ فِي سَعَةِ الْعَاجِلِ، وَ تُحَبِّبَ إِلَيْهِمُ الْعَمَلَ لِلْآجِلِ، وَ الْاسْتِعْدَادَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، بدین جهت که آنان را به درخواست سوی خود و ترس

از خویش بازگردانی و در گشادگی دنیا آنان را بی میل نمایی، و عمل برای آخرت و آمادگی برای بعد از مرگ را در نظرشان محبوب کنی.

۱۳/۴ و ۱۶

تُهَوَّنَ عَلَيْهِمْ كُلُّ كَرْبٍ يَحُلُّ بِهِمْ يَوْمَ خُرُوجِ الْأَنْفُسِ مِنْ أُبْدَانِهَا

در آن روز که جان ها از تن بیرون می رود، هر اندوهی را بر ایشان آسان گردانی. ۱۷/۴

تُعَافِيَهُمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَحْدُورَاتِهَا، وَ كَبَبِ النَّارِ وَ طُولِ الْخُلُودِ فِيهَا

ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از امور ترسناک و سختی آتش و همیشه ماندن در آتش است، عافیت بخشی.

۱۸/۴

تُصَيِّرُهُمْ إِلَىٰ أَمْنٍ مِّنْ مَّقِيلِ الْمُتَّقِينَ

آنها را به جایگاهی آسوده که استراحتگاه پرهیزکاران است روانه کنی. ۱۹/۴

دوستان ائمه علیهم السلام ، پیروان راه ایشان

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَىٰ أَوْلِيَائِهِمْ... الْمُتَّبِعِينَ مِنْهُمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که پیروان راه روشن ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

لعنت خدا، بر پیروان دشمنان برگزیدگان خدا

اللَّهُمَّ الْعَنْ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْأُولَىٰ وَالْآخِرِينَ

ص : ۳۲۲

خداوندا، دشمنان ایشان را از گذشتگان و آیندگان لعنت کن. ۱۰/۴۸

پیروزی

پیروزی اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، به همراه او

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ ... انْتَصَرُوا بِهِ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که به همراه او پیروز شدند... ۳/۴ و ۴/۴

پیروز گرداندن بنده، بر دشمنش

وَ اجْعَلْ لِي ... ظَفْرًا بِمَنْ عَانَدَنِي

و برایم بر آنکه با من ناسازگاری نمود، پیروزی ای قرار ده. ۸/۲۰

وَ اَعْلَيْتَ كَعَبِي عَلَيْهِ

و مرا بر او پیروز نمودی. ۶/۴۹

قرار گرفتن در زمره پیروزشدگان

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ بِسُوءِ إِلِيَّكَ، الْمُتَجِدِينَ بِالطَّلَبِ إِلَيْكَ

و مرا در همه آن (امور) به خاطر درخواستم از تو، از شایسته کارانی قرار ده که با درخواست از تو، کامیاب شدند. ۱۰/۲۵

اسباب پیروزی

فَيَنَالِنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِنْ دُعَائِي، أَوْ

شَفَاعِهِ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي تَكُونُ بِهَا... فَوْزَتِي بِرِضَاكَ

پس دعایی از او به من رسد که از دعای من نزد تو شنیدنی تر است، یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است،

که پیروزی من به وسیله خوشنودی ات حاصل شود. ۲۷/۳۱

فَذَكِّرْهُ بِمَنِّكَ، وَ شَكَرْهُ بِفَضْلِكَ، وَ دَعُوْكَ بِأَمْرِكَ، وَ تَصَدَّقُوا لَكُمْ طَلَبًا لِمَزِيدِكَ، وَ فِيهَا كَانَتْ... فَوْزُهُمْ بِرِضَاكَ

پس با نعمت خودت، تو را یاد کردند و با تفضلت، تو را شکر گزاردند و به فرمانت، تو را خواندند و جهت طلب افزودن

(نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند و در (همه) اینها، پیروزشان به خوشنودی ات نهفته بود. ۱۶/۴۵

پناهنده شدن به پناهگاه پیروزی خدا

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي... عَالِمًا أَنَّهُ... لَا يَفْزَعُ مَنْ لَجَأَ إِلَى مَعْقِلِ انْتِصَارِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که می دانستم هر که به پناهگاه پیروزی تو پناهنده شود، هراسی ندارد. ۱۰/۴۹

ناتوانی از پیروزی

أَسْأَلُكَ أَنْ تَغْفُوَ عَنِّي، وَ تَغْفِرَ لِي فَلَسْتُ بِرَبِيًّا فَأَعْتَدِرَ، وَ لَا بَدِي قُوَّةٍ فَأَنْتَصِرَ

از تو می خواهم که مرا ببخشایی و بیامرزی ام.

ص: ۳۲۳

زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم و دارای توانی نمی باشم تا پیروز شوم. ۷/۵۱

پیروی

پیروی تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از نشانه های صحابه

لَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي قَفْوِ آثَارِهِمْ

تردیدی ایشان را از پیروی نشانه های آنها آشفته نساخت. ۱۱/۴

توفیق پیروی از سنت ها

وَفَقْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ... وَ اتِّبَاعِ السُّنَنِ

و در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و پیروی از سنت ها، توفیق ده. ۱۸/۶

پیروی از هوس

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... مُتَابَعَةِ الْهَوَى

خداوندا به تو پناه می برم از پیروی هوا و هوس. ۱/۸ و ۲

دور شدن از پیروی شیطان

نَعِطُّ عَنْ مُتَابَعَتِهِ مَنْ اتَّبَعَ زَجْرَنَا

هر کس نهی ما را پذیرفت، از پیروی او

(شیطان) بازداریم. ۱۴/۱۷

توفیق پیروی از راهنما

وَفَقَّنِي لِبَطَاعِهِ مَنْ سَدَّدَنِي، وَ مُتَابَعِهِ مَنْ أَرَشَدَنِي

مرا به اطاعت از آنکه به راه راست استوارم گرداند و پیروی از کسی که ارشادم کرد، توفیق ده.

۸/۲۰

پیروی از نور قرآن

جَعَلْتُهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالَةِ وَالْجَهَالَةِ بِاتِّبَاعِهِ

آن را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی ره یابیم. ۳/۴۲

پیروی از روشنی جویندگان از نور قرآن

و تَقْفُوا بِنَا آثَارَ الَّذِينَ اسْتَضَاءُوا بِنُورِهِ، وَلَمْ يُلْهِهِمُ الْأَمَلُ عَنِ الْعَمَلِ

و ما را در پی کسانی گردانی که از نور آن، روشنی جستند و آرزو، آنان را از کار (نیک) سرگرم نکرد. ۹/۴۲

پیروی از نشانه های به پادارندگان قرآن

وَ أَقْفُوا بِنَا آثَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ آثَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافِ النَّهَارِ

و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند.

۹/۴۲

ص : ۳۲۴

خدا و پدید آوردن نوپیداشده ها، بدون پیروی (از دیگران)

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الَّذِي... ابْتَدَعْتَ الْمُبْتَدِعَاتِ بِلَا اخْتِدَاءٍ

تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که نوپیداها را بدون پیروی (از الگویی) پدید آوردی. ۱۲/۴۷

پیروی از راه روشن ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَىٰ أَوْلِيَانِهِمْ... الْمُتَّبِعِينَ مِنْهُمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که پیروان راه روشن ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

پیرو خوشنودی خدا بودن

وَلَا تَتَّخِذْنِي هُزُؤًا لِخَلْقِكَ... وَلَا تَبْعَا إِلَّا لِمَرْضَاتِكَ

و مرا سبب خنده آفریدگانت و جز پیرو خوشنودی ات قرار نده. ۱۲۴/۴۷

پیری

روزی خدا و هنگام پیری

اجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ إِذَا كَبُرْتُ

فراخ ترین روزی ات را بر من، زمانی که پیر شدم قرار ده. ۱۱/۲۰

رحم نمودن خدا، بر پیری بنده

مَوْلَايَ... اَرْحَمِ شَيْئِي

مولای من! بر پیری ام رحم کن. ۴/۵۳

پیش

نبودنِ اوّلی، پیش از خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بِلَا أَوَّلٍ كَانَ قَبْلَهُ

سپاس خدای را، اوّلی که پیش از او اوّلی نبوده است. ۱/۱

ناتوانی جانداران از به تأخیر انداختن آنچه خدا پیش انداخته

لَا يَمْلِكُونَ تَأْخِيرًا عَمَّا قَدَّمَ لَهُمْ إِلَيْهِ

آنها توانایی عقب انداختن آنچه (خدا) آنان را به سوی آن جلو انداخته، ندارند. ۴/۱

محو ساختن اعمال بدی که بنده پیش از این انجام داده

وَ امْحُ عَنِّي شَرَّ مَا قَدَّمْتُ

و از من زشتی آنچه پیش فرستاده ام را بزدای.

۶/۱۵

مقدم انداختن آنچه به تأخیر افتاده

فَقَدَّمْ لِي مَا أَخَّرْتُ

پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز. ۲/۱۸

ص : ۳۲۵

أَلْهَمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أُوْرَدَتْ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى لَا نُحِبَّ تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ

گردن نهدی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا تأخیر آنچه را پیش انداختی، دوست نداشته باشیم. ۵/۳۳

به تأخیر انداختن آنچه مقدم شده

وَ أَخْرَجْنِي مَا قَدَّمْتَ

و آنچه از من پیش انداخته ای، پس انداز.

۲/۱۸

أَلْهَمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أُوْرَدَتْ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى لَا نُحِبَّ... تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ

گردن نهدی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا تعجیل آنچه را که به تأخیر انداخته ای، دوست نداشته باشیم. ۵/۳۳

پیش انداختن خوشنودی پدر و مادر، بر خوشنودی خود

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لِرِوَالِدِي وَ بَرِي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ... حَتَّى... أُقَدِّمَ عَلَى رِضَايَ رِضَاهُمَا

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خواب خواب آلوده، خوش تر قرار ده. تا خوشنودی آنان را بر خوشنودی خود مقدم اندازم. ۵/۲۴

سود آنچه پیش از این انجام شده

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَمَا جَزَلَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوَّضَهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَّضًا حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُورَ مَا أَتَى بِهِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوض نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. ۱۶/۲۷

پیش انداختن مُتَاع دنیا، برای بنده

وَ اجْعَلْ مَا حَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ مَتَاعِهَا بُلْغَةً إِلَى جِوَارِكِ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله رسیدن به جوار خود قرار

ده. ۶/۳۰

پیش یا پس انداختن ماه رمضان

جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنًا لَا يُجِزُّ جَلًّا وَعَزًّا أَنْ يُقَدَّمَ قَبْلَهُ، وَلَا يَقْبَلُ أَنْ يُؤَخَّرَ عَنْهُ

برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که خداوند عزیز و جلیل روا نمی دارد که پیش انداخته شود و نمی پذیرد که از آن وقت به

تأخیر افتد. ۴/۴۴

پیش انداختن هشدار الهی، و به تأخیر

ص : ۳۲۶

انداختن (کیفر)

قَدْ تَقَدَّمْتَ بِالْوَعِيدِ... وَ أَخَّرْتَ وَ أَنْتَ مُسْتَطِيعٌ لِلْمُعَاجَلَةِ

هشدارها را، پیشتر داده ای و با آنکه بر شتاب نمودن توانایی، (عذاب را) به تأخیر انداخته ای.

۲۱/۴۶

پیش و پس نیفتادن از امام علیه السلام

أَمَرْتُ بِامْتِثَالِ أَوْامِرِهِ... وَ أَلَّا يَتَقَدَّمَ مُتَقَدِّمًا، وَ لَا يَتَأَخَّرَ عَنْهُ مُتَأَخِّرًا

فرمان دادی که به امرهای او امتثال کنند و هیچ پیشی گیرنده ای از او پیشی نگیرد و هیچ بازمانده ای از او بازماند. ۶۰/۴۷

پیش فرستادن ایمان به یگانگی خدا

إِنِّي وَ إِن لَّمْ أَقْدِمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ وَ نَفَى الْأَضْدَادِ وَ الْأَشْبَاهِ عَنْكَ

همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانگی دانستن تو و نفی شریکان و

همتایان و ماندهایی از تو را، پیش فرستاده ام. ۷۲/۴۷

کردار شایسته پیش فرستاده شده

فَإِنِّي لَمِ آتِكَ ثِقَةً مِّنِّي بِعَمَلِ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم، به درگاه تو

نیامده ام. ۶/۴۸

دانایی خدا به آنچه پیش از این از بنده سرزده

قَدْ تَقَدَّمْ مِّنِّي مَا قَدْ عَلِمْتَ وَ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِّنِّي

پیش از این از من (گناهای) سرزده که تو می دانی و از من به آنها داناتری. ۲/۵۰

پیشامد

پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و پیشامد نیک

وَتَقِيهِمْ طَوَارِقَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ

و آنها را از حوادث شب و روز - مگر خیری که پیش آید - حفظ نمایی. ۱۴/۴

پیشامدهای بلا و سختی ها

اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلَقْتَنَا لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ،... وَ وَقَيْتَنَا فِيهِ مِنْ طَوَارِقِ الْآفَاتِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی و در آن ما را از پیشامدها و بلاها نگهداشتی. ۸/۶

پیشامد آرامش دل

...حَتَّى أُنْعَرَفَ مِنْ نَفْسِي رَوْحَ الرِّضَا وَ طُمَأْنِينَ النَّفْسِ مِئِّي بِمَا يَجِبُ لَكَ فِيهَا يَحْدُثُ

...تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت

ص : ۳۲۷

به آنچه رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم. ۱۱/۲۲

پیشامد به تأخیراندازنده مجاهد، از جنگ

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى عَزُورًا... فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... أَوْ أَخْرَهُ عَنْهُ حَادِثٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ، وَ أُوجِبَ لَهُ ثَوَابُ الْمَجَاهِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت، یا حادثه ای او را (از جهاد) عقب انداخت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس و پاداش مجاهدان را برای او واجب گردان. ۱۷/۲۷

پیشامد آزمایش الهی

لَا تُحِطُ... خَلَوَاتِي بِمَا يَعْرِضُ لِي مِنْ نَزَعَاتِ فِتْنَتِكَ

تنهایی هایم را با آزمایش های فسادانگیزت که برایم پیش می آید، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

پیشانی

دست رد زدن بر پیشانی بنده

إِلَهِي... لَا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ وَقَدْ انْتَصَبْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ

خدای من در حالی که در پیشگاه تو ایستاده ام دست رد بر پیشانی ام نزن. ۱۷/۱۶

يَا مَنْ لَا يَجِبُهُ بِالرَّدِّ أَهْلَ الدَّالَّةِ عَلَيْهِ

ای کسی که دست رد بر پیشانی آنان که به محبت او اعتماد دارند، نمی زند. ۵/۴۶

و لَا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ فِي مَسْأَلَتِي

و در خواشتم، دست رد بر پیشانی ام نزن.

۲۵/۴۶

لَا تَجْبِهْنِي بِمَا جَبَهْتَ بِهِ الْمُعَانِدِينَ لَكَ

همانگونه که دست رد بر پیشانی ستیزه جویان با خود زده ای، دست رد بر پیشانی ام نزن.

۱۱۶/۴۷

پیشانی به خاک گذاردن برای خدا

اللَّهُمَّ وَ قَوْ بِذَلِكَ مَحَالَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ، وَ حَصَّنْ بِهِ دِيَارَهُمْ... حَتَّى... لَا تُعَفِّرَ لِأَحَدٍ مِنْهُمْ جَبْهَهُ دُونَكَ

خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش و شهرهایشان را استوار ساز، تا پیشانی هر یک از آنان جز در برابر تو به خاک گذاشته نشود. ۷/۲۷

پیشتازی

پیش افتادن از پیشی گرفتگان به سوی خوشنودی و عفو الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نَسِيقُ بِهِ مَنْ سَبَقَ إِلَي رِضَاهُ وَ عَفْوِهِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن بر پیشی گرفتگان به سوی خوشنودی و بخشایش او،

ص : ۳۲۸

پیشی گیریم. ۱۱/۱۰

پیشی گیرندگان به ایمان

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ، الَّذِينَ يَقُولُونَ: رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ خَيْرَ جَزَائِكَ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان. همانها که می گویند: پروردگارا! ما و برادرانمان را، که در ایمان، بر ما پیش قدم شدند بیامرزد. ۹/۴

پیشی گرفتن رحمت خدا، بر غضبش

أَنْتَ الَّذِي تَسْعَى رَحْمَتُهُ أَمَامَ غَضَبِهِ

تو آنی که رحمتش بر غضبش پیشی می گیرد.

۸/۱۶

پیشی گرفتن به فضیلت

الْبِسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... وَ السَّبْقِ إِلَى الْفَضِيلَةِ

زیور پرهیزکاران را در پیشی گرفتن به فضیلت، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

پیشی گرفتن آمرزش خدا بر والدین یا فرزندان

اللَّهُمَّ وَ إِنْ سَبَقْتُ مَغْفِرَتَكَ لَهُمَا فَشَفِّعْهُمَا فِيَّ، وَ إِنْ سَبَقْتُ مَغْفِرَتَكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا

خداوندا و اگر آمرزشت برای ایشان پیشی

گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. ۱۵/۲۴

پیشی گیرندگان به نیکی ها

اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ... مِنَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَ هُمْ لَهَا سَابِقُونَ

ما را از بندگان صالحت قرار ده. از آنان که در نیکی ها می شتابند و ایشان برای آن پیشی می گیرند. ۱۸/۴۴

پیشی نگرفتن بر امام علیه السلام

أَمَرَتْ بِأَمْتِئَالِ أَوْامِرِهِ... وَ أَلَّا يَتَقَدَّمَ مَتَقَدِّمٌ

فرمان دادی که به امرهای او امتثال کنند و هیچ پیشی گیرنده ای از او پیشی نگیرد. ۶۰/۴۷

پیشی گرفتن به راه نیکویی ها

وَ سَهْلٌ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ، وَ الْمُسَابَقَةَ إِلَيْهَا مِنْ حَيْثُ أَمَرْتُ

و راه خیرات به سوی خود و پیشی گرفتن به آنها را از جهتی که فرمان داده ای، برای من آسان گردان. ۹۴/۴۷

پیشرفت

پیشرفت نمودن در کارها

ص : ۳۲۹

وَ اٰمَنُ عَلٰی بِالصَّحَّهِ... وَ النَّفَاذِ فِيْ اُمُوْرِيْ

و با تندرستی و پیشرفت در کارهایم بر من منت گذار. ۳/۲۳

پیشوا

محمد صلی الله علیه و آله ، پیشوای رحمت

اللّٰهُمَّ فَصِّلْ عَلٰی مُحَمَّدٍ اَمِيْنِكَ عَلٰی وَحِيْكَ... وَ صَفِيْكَ مِنْ عِبَادِكَ، اِمَامِ الرَّحْمَةِ

خداوندا بر محمد - امین و حیت و دوست تو از بندگان، آن پیشوای رحمت - درود فرست.

۳/۲

پیشوایان هدایت و رستگاری

وَ اَقَمْتَ لِاَهْلِهِ دَلِيْلًا... مِنْ اَنْمِهِ الْهُدٰى...

و برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از امامان رستگاری... ۲/۴

تأیید گشتن دین اسلام، به امام و پیشوا

اللّٰهُمَّ اِنَّكَ اَيَّدْتَ دِيْنَكَ فِيْ كُلِّ اَوَانٍ يَا اِمَامٍ اَقَمْتَهُ عَلَمًا لِعِبَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگان به پا داشتی. ۶۰/۴۷

قرار گرفتن در زمره امامان و پیشوایان

اللّٰهُمَّ وَ اجْعَلْنِيْ مِنْ اَهْلِ... التَّصَدِيْقِ بِرَسُوْلِكَ، وَ الْاٰثِمَةِ الَّذِيْنَ حَتَمْتَ طَاعَتَهُمْ

خداوندا و مرا از باورداران به پیامبرت و امامانی که اطاعتشان را واجب نمودی، قرار ده.

۱۲/۴۸

پیشینیان گذشتگان

پیکار جنگ

پیمان

عهد بنده با خدا، دوری نمودن از معاصی

وَ لَكَ يَا رَبِّ... عَهْدِي أَنْ أَهْجُرَ جَمِيعَ مَعَاصِيكَ

و ای پروردگار من، با تو عهد می بندم، از همه نافرمانی های تو، دوری گزینم. ۱۶/۳۱

پیمان با رمضان

فَنَحْنُ مُؤَدَّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ... لَزِمْنَا لَهُ الدِّمَامُ الْمَـ حَفُوظُ

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که بر ما لازم است برای او پیمان نگه داریم. ۲۳/۴۵

پیمان امام علیه السلام و حبل الهی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ عَلَمَاً لِعِبَادِكَ... بَعْدَ أَنْ وَصَلْتَ حَبْلَهُ بِحَبْلِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای

ص : ۳۳۰

بندگان به پا داشتی، پس از آنکه ریسمان او را به ریسمان خود پیوستی. ۶۰/۴۷

وفا نمودن به عهد و پیمان خداوند

تَوَحَّدَنِي بِمَا تَتَوَحَّدُ بِهِ مَنْ وَفَى بِعَهْدِكَ

تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می کنی با کسی که به عهد تو وفا کرده.

۸۸/۴۷

پیمانه

پیمانه باران و فرشتگان

... وَالَّذِينَ عَرَفْتَهُمْ... كَيْلَ مَا تَحْوِيهِ لَوَاعِجُ الْأَمْطَارِ وَعَوَالِجُهَا

... و آنها که پیمانه باران های شدید و رگبارهای متراکم را به آنان شناسانده ای. ۱۶/۳

پیوستگی

به هم پیوستن ابزار بسط، در بدن

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَكَّبَ فِيْنَا آلَاتِ الْبَسْطِ

سپاس خدای را که آلات بسط و گشادن را در ما به هم پیوست. ۲۰/۱

پیوستن دعای بنده، به اجابت

صِلْ دُعَائِي بِالْإِجَابَةِ

درخواست مرا به روا شدن متصل گردان.

۱۱/۱۴

پیوستن به خدا

لَا تَبْتَلِيْنِي بِالْكَسْلِ عَنْ عِبَادَتِكَ... وَ لَا مُجَامَعِهِ مَنْ تَفَرَّقَ عَنْكَ، وَ لَا مُفَارَقَهُ مَنِ اجْتَمَعَ إِلَيْكَ

مرا به سستی در عبادتت و گرد آمدن با کسی که از تو دوری نموده و جدایی از آنکه به تو پیوسته، گرفتار نساز. ۱۱/۲۰

پیوستن به قرب الهی

وَ اجْعَلْ مَا خَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا... وَصَلِّهِ إِلَى قُرْبِكَ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، وسیله پیوستن به قربت قرار ده. ۶/۳۰

پیوستگی، و رحمت خداوند

خَرَجْتُ مِنْ يَدِي أَسْبَابُ الْوَصْلَاتِ إِلَّا مَا وَصَلَهُ رَحْمَتُكَ

اسباب پیوندها از دستم بیرون رفته، جز آنچه به رحمت وصل شده. ۹/۳۲

سبب آرزو نمودن پیوستگی نفسی به نفس دیگر

وَ اكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ، وَ قَصْرَهُ عَنَّا بِصِدْقِ الْعَمَلِ حَتَّى... لَا اتَّصَالَ نَفْسٍ بِنَفْسٍ، وَ لَا لُحُوقَ قَدَمٍ بِقَدَمٍ

و ما را از آرزوی دراز بازدار و با عمل

ص : ۳۳۱

راستین، آن را از ما کوتاه کن، تا بدانجا که پیوستگی نفسی را به نفسی و در پی هم آمدن گامی را به گامی، آرزو نکنیم. ۱/۴۰

پیوستن حمد بنده، به افزونی

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... تَصِلُهُ بِمَزِيدٍ بَعْدَ مَزِيدٍ طَوَّلًا مِنْكَ

سپاس برای توست. سپاسی که تو آن را از روی احسانت، با افزونی پی در پی پیوند دهی.

۳۶/۴۷ و ۴۸

پیوستگی درود بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او، به بقای الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... يَتَّصِلُ اتِّصَالُهَا بِبَقَائِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که اتصالش به بقای تو پیوند خورد. ۵۳/۴۷

پیوستگی درود بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او، به دیگر درودها

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... صَلَاةً... مُتَّصِلَةً بِنظَائِرِهِمْ أَبَدًا

پروردگار من، بر ایشان درود فرست. درودی که تا ابد به ماندهای آن (درودها) متصل باشد.

۵۹/۴۷

پیوستگی پیمان امام علیه السلام، به پیمان خدا

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ يَا مُمِيتُ عِلْمًا لِعِبَادِكَ... بَعْدَ أَنْ وَصَلْتَ حَبْلَهُ بِحَبْلِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگانت به پا داشتی، پس از

آنکه ریسمان او را به ریسمان خود پیوستی. ۶۰/۴۷

پیوستگی اطاعت از محمد صلی الله علیه و آله، به طاعت الهی

بِحَقِّ مَنْ وَصَلَتْ طَاعَتُهُ بِطَاعَتِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

به حق کسی که اطاعت از او را به اطاعت خود پیوند زده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن،

کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده.

پیوستن زندگی بنده، به خواسته هایش

فَأَخِينِي حَيَاةً طَيِّبَةً تَنْتَظِمُ بِمَا أُرِيدُ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که به آنچه می خواهم پیوسته گردد. ۱۱۷/۴۷

پیوستن فضل خدا در دنیا، به خیر آخرت

وَزِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ سَعَهُ مَا عِنْدَكَ... وَ صِلْ ذَلِكَ بِخَيْرِ الْآخِرَةِ وَ نَعِيمِهَا

و برایم از فضل و فراخی آنچه نزد توست، بیفزا. و آن را به خیر آخرت و نعمت فراوانش پیوسته گردان. ۲۸/۴۸

ص : ۳۳۲

تابش درخشش

تابعین پیروان

تأخیر پس

تاریکی تیرگی و نیز ظلمت

تازه

روز نو و تازه

هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ

این روزی نو و تازه است. ۱۲/۶

لغزش های گذشته و تازه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ ... سَوَالِفِ زَلَّاتِي وَ حَوَادِثِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از لغزش های گذشته و تازه ام، به درگاہت توبه می کنم. ۱۴/۳۱

ماه نو، ماهی نو برای کاری نو

جَعَلَكَ مِفْتَاحَ شَهْرِ حَادِثٍ لِأَمْرِ حَادِثٍ

تو را کلید ماهی نو برای کاری نو قرار داد.

۳/۴۳

خدا و تازه های خلقت

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الَّذِي... ابْتَدَعْتَ الْمُتَبَدِّعَاتِ بِلَا اخْتِدَاءٍ

تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که نوپیداها را بدون پیروی (از الگویی) پدید آوردی. ۱۲/۴۷

درودی دربردارنده هر درود گذشته و تازه

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ، صَلَاةً تُحِيطُ بِكُلِّ صَلَاةٍ سَالَفَتْهُ وَ مُسْتَأْنَفَتْهُ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که هر درود گذشته و تازه ای را فراگیرد.

۵۵/۴۷

سودهای دیرینه و تازه الهی

اشْفَعْ لِي أَوَائِلَ مَنِّكَ بِأَوَاخِرِهَا، وَقَدِيمَ فَوَائِدِكَ بِحَوَادِثِهَا

برای من اولین نعمت هایت را، با آخرین آن و سودهای دیرینه را، با تازه های آن توأم ساز.

۱۲۱/۴۷

تأنی مهلت

ص: ۳۳۳

تاوان قصاص

تباهی هلاکت

توبه و اصلاح تباهی ها

يَا مَنْ اسْتَضَلَّحَ فَاسِدَهُمْ بِالتَّوْبَةِ

ای آنکه فاسد ایشان را با توبه اصلاح کرده است. ۱۰/۱۲

تبهکاری های شیطان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

خداوندا ما از وسوسه های شیطان - رانده شده - به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

إِلَّا تَقْنَا خَبَالَهُ يَسْتَرِلْنَا

اگر ما را از تبهکاری اش نگه نداری، به لغزشمان اندازد. ۷/۲۵

راه شیطان، راه تباهی

وَ اسْلُكْ بِنَا مِنَ التُّقَى خِلَافَ سَبِيلِهِ مِنَ الرَّدَى

و برخلاف راه هلاکت بار او (شیطان)، ما را به راه پرهیزکاری ببر. ۵/۱۷

اصلاح آنچه تباہ شده

اللَّهُمَّ... اسْتَضَلِّحْ بِقُدْرَتِكَ مَا فَسَدَ مِنِّي

خداوندا امور تباہم را به توانایی خود، اصلاح نما. ۲/۲۰

عِنْدَكَ... لِمَا فَسَدَ صَلَّاحُ

اصلاح آنچه تباہ شده، نزد توست. ۲۰/۲۰

تباہ نساختن عبادت بنده

عَبْدُنِي لَكَ وَ لَا تُفْسِدْ عِبَادَتِي بِالْعُجْبِ

مرا به عبادت خود وادار ولی بندگی ام را با خودپسندی تباه نگردان. ۳/۲۰

حفظ روزی از تباه گشتن

حَصَّنْ رِزْقِي مِنَ التَّلَفِ

روزی ام را از تلف شدن نگهدار. ۲۳/۲۰

تباه گشتن حق پدر و مادر

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى... أَوْ ضَاعَ قَبِيْلِي لُهُمَا مِنْ حَقٍّ فَاجْعَلْهُ حِطَّةً لِدُنُوبِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده یا حقی از آنها نزد من ضایع شده، پس آن را سبب ریزش گناهانشان قرار

ده. ۸/۲۴

تباه شدن حق فرزند

اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّى عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... أَوْ ضَيَّعَا لِي مِنْ حَقٍّ... فَقَدْ وَهَبْتُهُ لَهُمَا

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند یا حقی را از من ضایع ساخته اند، پس آن را به ایشان بخشیدم. ۹/۲۴

تباه نشدن پاداش نیکوکاران، نزد خدا

يَا مَنْ لَا يَضِيْعُ لَدَيْهِ أَجْرُ الْمُحْسِنِيْنَ

ص : ۳۳۴

ای کسی که پاداش نیکوکاران، نزد او تباه نمی شود. ۳/۳۱

کارهای بزرگ تباه کننده

فَأَوْقَعَنِي وَقَدْ هَرَبْتُ إِلَيْكَ مِنْ صَغَائِرِ ذُنُوبٍ مُؤَبِّقَةٍ، وَكِبَائِرِ أَعْمَالٍ مُرْدِيَةٍ

پس (دشمن تو) در حالی که از گناهان کوچکِ هلاکت بار و از کردارهای بزرگِ نابودکننده به سویت می گریختم، مرا بر

زمین زد. ۱۳/۳۲

تباه ساختن واجبات

...حَاشَا فُرُوضِكَ الَّتِي مَنْ ضَيَعَهَا هَلَكَ

...مگر واجبات تو، که هر که آن را انجام نداد، به هلاکت رسد. ۱۷/۳۲

نپوشاندن بنده به رحمت الهی و تباه شدنش

وَإِلَّا تَعَمَّدَنِي بِرَحْمَتِكَ تُؤَبِّقِنِي

و اگر مرا به رحمت نپوشانی، تباهم.

۵/۳۹

اصلاح کردار تبهکاران

يَا... مُشْتَصِلِحِ عَمَلِ الْمُفْسِدِينَ

ای خواهان اصلاح عمل تبهکاران. ۵/۴۰

عامل محافظ بنده از تبهکاری های شیطان

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا... مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ وَخَطَرَاتِ الْوَسْوَاسِ حَارِسًا

قرآن را نگهبان ما از تبهکاری های شیطان و از اندیشه های بد، قرار ده. ۱۰/۴۲

رسوایی با گناهان تباه سازنده

لَا تَفْضَحْنَا فِي حَاضِرِ الْقِيَامَةِ بِمُوبِقَاتِ آثَامِنَا

ما را با گناهان هلاک کننده مان، در برابر حاضرانِ قیامت، رسوا نکن. ۱۴/۴۲

اعتراف بنده، به تباه نمودن

اللَّهُمَّ فَلِكِ الْحَمْدُ... اعْتِرَافًا بِالْإِضَاعَةِ

خداوندا، پس سپاس برای توست، در حالی که به تباه نمودن، اعتراف کننده ایم. ۴۵/۴۵

هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اعْتِرَافٍ بِسُبُوغِ النَّعْمِ... وَ شَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّضْيِيعِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده و به تباه ساختن (نعمت ها)، به ضرر خود گواهی داده

است. ۱۵/۴۹

إِنْ تُعَذَّبْ فَإِنَّا الظَّالِمُ الْمُفْرَطُ الْمُضَيِّعُ الْآثِمُ الْمُقَصِّرُ الْمُضَجِّعُ الْمُغْفَلُ حَظَّ نَفْسِي

اگر کیفر کنی، این من هستم که ستمکار، سهل انگار، تباه کننده، گنهکار، مقصّر، اهمال کننده، واگذارنده بهره

خویشم. ۱۴/۵۱

فروود آمدن به درگاه غیر خدا و تباه شدن

ص : ۳۳۵

وَضَاعَ الْمَلِئُونَ إِلَّا بِكَ

و آنان که بر درگاه جز تو فرود آمدند، ضایع شدند. ۱۳/۴۶

حسنات تباه شده

طَوَّقَنِي طَوْقَ الْإِقْلَاعِ عَمَّا يُحِبُّ الْحَسَنَاتِ

طوق دست برداشتن از آنچه نیکی ها را باطل کرده، به گردنم انداز. ۱۰۶/۴۷

تباه نساختن حسنات بنده، با معصیت

لَا تُحِبُّ حَسَنَاتِي بِمَا يَشُوبُهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

کارهای نیک مرا با درآمیختن به نافرمانی ات، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

تنهایی بنده، و آزمایش های تباه کننده

لَا تُحِبُّ... خَلَوَاتِي بِمَا يَعْزُضُ لِي مِنْ نَزَغَاتِ فِتْنَتِكَ

تنهایی هایم را با آزمایش های فسادانگیزت که برایم آشکار می شود، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

ورود به درّه های تباهی

حَلَلْتُ شِعَابَ تَلْفٍ

به درّه های نابودی وارد شدم. ۲/۴۹

تباه شدن بهره بنده

إِلَيْكَ مَفَرُّ الْمُسِيءِ، وَ مَفْرَعُ الْمُضْيِعِ لِحَظِّ نَفْسِهِ الْمُلْتَجِي

گریزگاه بدکار و پناهگاه آنکه بهره اش را تباه کرده و پناهنده گشته، به سوی توست. ۳/۴۹

تباهی و فساد قصد دشمن

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ دَعَلَ سَرِيرَتِهِ... أَرْكَسْتَهُ لَأُمِّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ

پس همین که -ای خدای مبارک و والای من- تباهی باطن او را ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار

کنده بود)، سرنگون نمودی. ۸/۴۹

گناهان تباه سازنده بنده

أَسْتَقِيلُكَ عَثْرَاتِي، وَ أَتَنصَلُّ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي قَدْ أُوْبَقْتَنِي

از تو می خواهم که از لغزش هایم در گذری و به درگاه تو از گناهانم که تباهم ساخته، پوزش می طلبم. ۸/۵۱

تبذیر و لخرجی

تبشیر مژده

تبعات

تبعات و وبال های کسب

وَ ارزُقْنِي مِنْ غَيْرِ احْتِسَابٍ، فَلَا اسْتِغْلَالَ عَنْ عِبَادَتِكَ بِالطَّلَبِ، وَ لَا اَحْتِمَلَ إِضْرَ تَبِعَاتِ الْمَكْسَبِ

و مرا بی حساب روزی ده، تا به جای عبادت تو سرگرم روزی جستن نشوم و زیر بار پیامدهای بد کسب نروم. ۲۴/۲۰

ص : ۳۳۶

تبعات وام، پس از مرگ

أَسْتَجِيرُ بِكَ، يَا رَبُّ... مِنْ تَبِعْتِهِ بَعْدَ الْوَفَاةِ

و پناه از تو می جویم - ای پروردگار من - از پیامد آن (وام) پس از مرگ. ۲/۳۰

سپری شدن گناهان و به جا ماندن تبعاتش

... مِنْ ذُنُوبٍ أَدْبَرْتُ لَهَا فَدَهَبَتْ، وَ أَقَامَتْ تَبِعَاتُهَا فَلَزِمَتْ

از گناهانی که لذت هایش سپری شد و گذشت، و پیامدهای آن به جای ماند و پایدار شد. ۹/۳۱

تبعات و گرفتاری های بنده

اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبِعَاتٌ قَدْ حَفِظْتُهُنَّ، وَ تَبِعَاتٌ قَدْ نَسِيتُهُنَّ

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است که به یاد دارم و گرفتاری هایی است که فراموش کرده ام. ۱۸/۳۱

در پیش چشم خدا بودن تبعات بنده

كُلُّهُنَّ بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَ عَلِمِكَ الَّذِي لَا يَنْسَى

و همه آنها (گرفتاری ها) پیش چشم تو که نمی خوابد و در علم تو که فراموش نمی کند، قرار دارد. ۱۸/۳۱

تبعات و آثار گناه

تَفْعَلُ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَا أَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلْبِهِ حَسَنَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ، وَ ضَعْفِ حُجَجِهِ فِي جَمِيعِ تَبِعَاتِهِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک و دلیل هایش درباره همه تبعاتش (و گناهانش) ضعیف

است. ۱۲/۳۹

خالص نمودن اموال، از تبعات

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُخَلِّصُ أَمْوَالَنَا مِنَ التَّبِعَاتِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که دارایی هایمان را از مظالم خالص گردانیم. ۱۰/۴۴

رمضان و کاستن تبعات (کارهای) بندگان

اسْلَخْ عَنَّا تَبِعَاتِنَا مَعَ اَنْسِلَاخِ اَيَّامِهِ

با گذشتن روزهایش تبعاتمان (سختی هایمان) را از ما بکن. ۱۵/۴۴

تبعیت پیروی

تپش

خدا، بینا به دلهره و تپش قلب بنده

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي... وَجِيبَ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ

ص : ۳۳۷

ای خدای من، نگرانی دلم را از بیم خود می بینی. ۱۹/۱۶

تپش قلب بنده، از ترس خداوند

اللَّهُمَّ فَارْحَمِ... وَجِيبْ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ

خداوندا، پس به تپیدن دلم از ترس، رحم فرما. ۲۳/۳۱

تپه

باران و روان شدن تپه ها

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا تُسِيلُ مِنْهُ الظُّرَابَ

خداوندا ما را با بارانی که از آن تپه ها را جاری گردانی، سیراب نما. ۵/۱۹

تجارت

تجارتی بدون کساد

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ... مَنْ كَانُوا مُنْطَوِينَ عَلَى مَحَبَّتِهِ، يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ فِي مَوَدَّتِهِ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنها که محبت او را در دل پرورانده، در دوستی اش امید به تجارتی بدون کساد داشتند...

۳/۴۵

تجارت با خداوند

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الرَّابِحِينَ فِي التِّجَارَةِ عَلَيْكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) در تجارت با تو سود کرده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

تُرِيدُ رَبِّحَهُمْ فِي مُتَاجَرَتِهِمْ لَكَ

می خواهی در تجارت کردنشان با تو، سود ببری. ۱۲/۴۵

سودمند گرداندن تجارت بنده

وَ اجْعَلْ تِجَارَتِي رَابِحَةً

و تجارت (اخروی) مرا سودمند قرار ده.

۱۲۶/۴۷

تجاوز

تعدی از مواضع احکام الهی

و تَعَدَّيْتُ عَنْ مَقَامَاتِ حُدُودِكَ إِلَى حُرْمَاتِ انْتِهَاجِهَا

و از به پا داشتن حدود تو تجاوز کرده، پرده حرام ها را دریده ام. ۱۸/۳۲

تجاوز از فرمان خداوند

كَمْ نَهَيْ لَكَ قَدْ أَتَيْنَاهُ، وَ أَمْرٍ قَدْ وَقَفْتَنَا عَلَيْهِ فَتَعَدَّيْنَاهُ

چه بسیار نهی نمودنی که آن را انجام دادیم و امری که ما را بر آن آگاه کردی، پس ما از آن تعدی نمودیم. ۲/۳۴

ص : ۳۳۸

عامل بازدارنده بنده، از تجاوز از حدود الهی

اجْبُرْ بِالْقُرْآنِ خَلْتَنَا مِنْ عَدَمِ الْإِمْلَاقِ... حَتَّى يَكُونَ... لَنَا فِي الدُّنْيَا عَنْ سُخْطِكَ وَتَعَدَّى حُدُودِكَ ذَائِدًا

به وسیله قرآن، تنگدستی ما را به نداشتن نیازمندی جبران کن. تا در دنیا بازدارنده ما از خشم تو و تجاوز از حدودت باشد. ۱۲/۴۲

رابطه رحمت خدا و تجاوزکنندگان از حد

سُتِّكَ الْإِبْقَاءَ عَلَى الْمُعْتَدِينَ

روش تو مهربانی با تجاوزکنندگان است.

۱۶/۴۶

درودی متجاوز از خوشنودی خدا

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَاةً تُجَاوِزُ رِضْوَانَكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که از خوشنودی تو درگذرد.

۵۳/۴۷

تجاوز از حدود و احکام الهی

لَا تُؤَاخِذْنِي بِتَفْرِيطِي فِي جَنْبِكَ، وَتَعَدَّى طُورِي فِي حُدُودِكَ، وَمُجَاوَزِهِ أَحْكَامِكَ

مرا به کوتاهی نمودنم در حقت و تعدی کردنم در حدودت و تجاوز از احکامت کیفر نکن.

۸۹/۴۷

أَيُّتُ إِلَّا... تَعَدَّى لِحُدُودِكَ

من جز تعدی از حدود تو کاری نداشته ام.

۱۴/۴۹

تدبیر قطعی خدا، و عدم تجاوز از آن

لَا يُجَاوِزُ الْمَـحْـذُومُ مِنْ تَدْبِيرِكَ كَيْفَ شِئْتَ وَ أُنَى شِئْتَ

از تدبیر قطعی تو، به هر گونه و هر زمان که بخواهی نمی توان در گذشت. ۹/۴۸

تجاهل نادانی

تجمع اجتماع

تحریف

تحریف واجبات الهی

يُرْوَنَ... فَرَأَيْتَكَ مُحَرِّفَهُ عَنِ جِهَاتِ أَسْرَاعِكَ

می بینند واجبات از جهاتی که قانون نهاده ای، تحریف شده است. ۹/۴۸

تحریک برانگیختن

تحفه ارمغان

تحیر سرگردانی

تخیل اندیشه

تداوم همیشگی

ص : ۳۳۹

تدبیر

تدبیر پیامبر صلی الله علیه و آله

اسْتَتَمَّ لَهُ مَا دَبَّرَ فِي أَوْلِيَائِكَ

آنچه او درباره دوستان می اندیشید، برایش کامل گردید. ۱۸/۲

تصرّف بندگان، در حیطة تدبیر خدا

نَتَصَرَّفُ عَنْ أَمْرِكَ، وَ نَتَقَلَّبُ فِي تَدْبِيرِكَ

از روی فرمان توست که دست به کاری می زنیم و به تدبیر توست که در کارها تصرّف می کنیم. ۱۰/۶

برهم زدن تدبیر شیطان

اللَّهُمَّ... افسَحْ مَا دَبَّرَ

خداوندا آنچه (شیطان) اندیشید، باطل کن.

۱۲/۱۷

القائات شیطانی و تدبیر در (کار) دشمن خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي... تَدْبِيرًا عَلَيَّ عَدُوِّكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان در دل من می افکند، تدبیر علیه دشمنت را قرار ده. ۱۳/۲۰

مرزداران اسلام و تدبیر نمودن کار ایشان

اللَّهُمَّ... دَبِّرْ أَمْرَهُمْ

خداوندا امرشان را تدبیر فرما. ۲/۲۷

ماه و فلک تدبیر

أَيُّهَا... الْمُتَرَدِّدُ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ، الْمُتَصَرِّفُ فِي فَلَكَ التَّدْبِيرِ

ای که در منزل های قرارداد شده، آمد و شد می کنی و در فلک تدبیر تصرّف می کنی. ۱/۴۳

تدبیر خدا، در امر (آفرینش) ماه

سُبْحَانَهُ مَا أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ!

پاک و منزّه است او. چه شگفت انگیز است، آنچه در امر تو تدبیر نمود! ۳/۴۳

تدبیر خدا برای ماسوای خود

أَنْتَ الَّذِي... دَبَّرْتَ مَا دُونَكَ تَدْبِيرًا

تویی آنکه ماسوای خود را اداره نمودی.

۱۳/۴۷

تدبیر قطعی خداوند

لَا يُجَاوِزُ الْمَـ حُتُومٌ مِنْ تَدْبِيرِكَ

از تدبیر قطعی تو، نمی توان در گذشت.

۹/۴۸

تدبیر الهی، و پنهان نگشتن امور از خدا

كَيْفَ يَغِيبُ عَنْكَ مَا أَنْتَ تُدَبِّرُهُ؟

چگونه از تو پنهان شود، آنچه که خود آن را تدبیر می نمایی؟ ۱/۵۲

ص : ۳۴۰

ترازو

ترازوی عدل الهی و کردار بنده

لَا تَحْمِلْ عَلَيَّ مِيزَانَ الْإِنصَافِ عَمَلِي

عملم را در ترازوی انصاف نگذار. ۲/۴۱

قرآن، ترازوی عدل

جَعَلْتَهُ... مِيزَانَ قِسْطٍ لَّا يَحِيفُ عَنِ الْحَقِّ لِسَانُهُ

آن را ترازوی عدلی که زبانه اش از راستی به بیراهه نمی رود، قرار دادی. ۳/۴۲

سنگین ساختن ترازوی محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ ثَقِّلْ مِيزَانَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و میزانش را سنگین گردان. ۱۹/۴۲

تربیت

تربیت فرزند و سپاس الهی

اللَّهُمَّ اشْكُرْ لَهُمَا تَرْبِيَّتِي

خداوندا از آنان به پاس پرورش دادن من، قدردانی کن. ۷/۲۴

بسیاری و طول کار والدین، برای تربیت فرزند

فَهُمَا أَوْجِبُ حَقًّا عَلَيَّ... مِنْ أَنْ أَقَاصَهُمَا بِعَدْلٍ... أَيْنَ

إِذَا يَا إِلَهِي طُولُ شُغْلِهِمَا بِتَرْبِيَّتِي؟!

پس حق ایشان بر من واجب تر از آن است که با عدل از آنان تقاص بگیرم. ای خدای من، در این هنگام کجاست درازی کار

آنها، در پرورش دادن من؟! ۱۰/۲۴

پرورش دادن فرزندان خردسال، برای والدین

إِلَهِي... رَبِّ لِي صَغِيرَهُمْ

خداوندا خردسالشان را برای من پرورش ده.

۲/۲۵

یاری کردن والدین، در تربیت فرزندان

أَعْنِي عَلَى تَرْبِيَتِهِمْ وَتَأْدِيبِهِمْ، وَبِرَّهُمْ

مرا بر تربیت و ادب آموختن و نیکی به ایشان یاری نما. ۵/۲۵

پرورش دادن بنده، در کوچکی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... رَبِّيَتِي صَغِيرًا

خداوندا، تو مرا در کوچکی پرورش دادی.

۱/۵۰

تردد

تردد ماه

أَيُّهَا... الْمُتَرَدِّدُ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ

ص : ۳۴۱

ای که در منزل های قرارداد شده، آمد و شد می کنی. ۱/۴۳

تردید شک

ترس

پاداش سرشار و کیفر ترسناک خداوند

اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ قَبْضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورٍ تَوَابِهِ، أَوْ مَحْذُورٍ عِقَابِهِ

زمانی که (آفریده) حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد.

۶/۱

خواهان و ترسان بودن از خدا

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ ... صَلَاةً ... تَبْعُهُمْ بِهَا عَلَى اعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَاءِ لَكَ ... لِتَرْدَهُمْ إِلَى الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ

خداوند! و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدوی نیکو به خود برانگیزی. بدین جهت که آنان را به درخواست سوی خود و ترس از خویش بازگردانی.

۱۶-۱۳/۴

رهاندن تابعین، از آزمایش های ترسناک

وَ تُعَافِيَهُمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَحْذُورَاتِهَا

و ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از امور ترسناک است، عافیت بخشی. ۱۸/۴

ترس بنده، از دوری گزینندگان از او

اَكْفِنَا وَخَشَةَ الْقَاطِعِينَ بِصَلَاتِكَ

با پیوستن به خود، ما را از وحشت دوری کنندگان، نگهدار. ۷/۵

فضل الهی، و نهراسیدن بنده (از دوری گزیدن دیگران)

لَا نَسْتَوْحِشُ مِنْ أَحَدٍ مَعَ فَضْلِكَ

با احسانت از کسی نهراسیم. ۷/۵

نهیی که خدا از آن ترسانده

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... اَوْقَفَهُمْ عَمَّا حَذَرْتَ مِنْ نَهْيِكَ

و ما را از خوددارترین ایشان از حرام هایی که از آن بیم داده ای قرار ده. ۲۰/۶

لرزش پاهای بنده، از ترس خدا

قَدْ اَرَعَشْتُ خَشِيَّتَهُ رَجَلَيْهِ

ترس پاهایش را به لرزه انداخته. ۹/۱۲

توبه پشیمان ترسان

اَتُوبُ اِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً نَادِمٍ عَلٰى مَا فَرَطَ

ص : ۳۴۲

مِنْهُ، مُشْفِقٍ مِمَّا اجْتَمَعَ عَلَيْهِ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو باز می گردم، بازگشت کسی که از آنچه از او سر زده، پشیمان است. و از آنچه بر او گرد آمده، ترسان است. ۱۲/۱۲

پناه دادن بنده، از آنچه بدکرداران از آن ترسانند

أَجْرُنِي مِمَّا يَخَافُهُ أَهْلُ الْإِسَاءِ

از آنچه بدکاران وحشت دارند پناهم ده.

۱۵/۱۲

نهراسیدن بنده بر خود، مگر از خدا

وَلَا أَخَافُ عَلَى نَفْسِي إِلَّا إِيَّاكَ

و من بر خود جز از تو نمی ترسم. ۱۶/۱۲

نتیجه نترسیدن از کیفر الهی

قَدْ عَلِمْتُ، يَا إِلَهِي، مَا نَالَنِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ... وَ اغْتَرَارًا بِنَكِيرِكَ عَلَيْهِ

ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای و این از بی باکی او از کیفر تو می باشد.

۵/۱۴

گریستن خطاکاران، از ترس خداوند

وَا يَا مَنْ لِيخِيفَتِهِ يَنْتَحِبُ الْخَاطِئُونَ

و ای کسی که خطاکاران از ترس او سخت می گیرند. ۳/۱۶

روان شدن اشک بنده، از ترس خداوند

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي، فَيُضِّدُ دَمْعِي مِنْ خِيفَتِكَ

ای خدای من، ریزش اشکم را از ترس خود می بینی. ۱۹/۱۶

پناه خواهی از خدا، از ترس اموری

أَعْدَانَا وَ أَهَالِينَا وَ إِخْوَانَنَا وَ جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِمَّا اسْتَعَدْنَا مِنْهُ، وَ أَجْرُنَا مِمَّا اسْتَجْرْنَا بِكَ مِنْ خَوْفِهِ

ما و خویشاوندان و برادرانمان و همه مردان و زنان با ایمان را، از آنچه از آن پناه بردیم، پناه ده. و از آنچه از ترس آن از تو ایمنی طلبیدیم، امانمان ده. ۱۵/۱۷

تلخی ترس از ستمکار و شیرینی ایمنی از او

وَ أَبْدَلْنِي... مِنْ مَرَارِهِ خَوْفِ الظَّالِمِينَ حَلَاوَةَ الأَمْنِهِ

و درباره من تلخی بیم از ستمگران را به شیرینی امتیّت مبدل فرما. ۷/۲۰

سلامتی یافتن، از عامل ترساننده

هَبْ لِي... سَلَامَةً مِمَّنْ تَوَعَّدَنِي

مرا از آنکه تهدیدم نمود، سلامتی بخش.

۸/۲۰

ص : ۳۴۳

ترسیدن، و زاری در نزد غیر خدا

وَلَا تَفْتِنِّي... بِالتَّضَرُّعِ إِلَى مَنْ دُونَكَ إِذَا رَهْبْتُ

و مرا به زاری به درگاه دیگران هنگام ترسم، آزمایش نکن. ۱۲/۲۰

پناه دادن بنده، از ترس

وَأَجْرِنِي بِعِزَّتِكَ مِمَّا أَرْهَبُ

و به عزت خود، از آنچه می ترسم، ایمنی ام ده. ۲۵/۲۰

ترس از دیدار خدا

أَشْرَفْتُ عَلَى خَوْفِ لِقَائِكَ. فَلَا مُسَكِّنَ لِرَوْعَتِي

به ترس دیدارت نزدیک گشته ام و آرامش دهنده ای برای ترسم ندارم. ۱/۲۱

خدا، نگهدار (بندگان) از چیز ترسناک

اللَّهُمَّ يَا... وَاقِيَ الْأَمْرِ الْمَخُوفِ

خداوندا ای نگهدارنده از هر چیز ترسناک.

۱/۲۱

عدم وجود ایمن کننده ای، هنگام ترس از خدا

وَمَنْ يُوْءِ مِنْنِي مِنْكَ وَ أَنْتَ أَحْفَنِي؟

و چه کسی مرا از تو امان بخشد، در حالی که تو مرا ترسانده ای؟ ۲/۲۱

بنده ترسان و زینهارخواه خدا بودن

فَإِنِّي عَبْدُكَ الْمِسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ الضَّعِيفُ الضَّرِيرُ الْحَقِيرُ الْمُهِنُ الْفَقِيرُ الْخَائِفُ الْمُسْتَجِيرُ

پس به درستی که من بنده بینوا، زار، ضعیف، بدحال و خوار، ناچیز، پست، فقیر، ترسان و پناه گیرنده توام. ۷/۲۱

بلندمرتبتگی دل بنده، با ترس از خدا

فَرَّغَ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ... وَانْعَشُهُ بِخَوْفِكَ وَبِالْوَجَلِ مِنْكَ

دلم را برای دوستی ات خالی گردان و به خوف و ترس از خود بلندمرتبه کن. ۱۰/۲۱

ترس، و ایمنی از نواهی

وَازْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي حَتَّى... آمَنْ مِنَ السَّيِّئَاتِ فَرَقًا وَخَوْفًا

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا از نواهی از روی ترس و بیم ایمن بمانم. ۸/۲۲

ترس از اندوه (کیفر)

وَازْزُقْنِي خَوْفَ غَمِّ الْوَعِيدِ

و ترسِ اندوهِ وعده‌ها (ی عذاب) را روزی ام فرما. ۹/۲۲

یافتن آرامش دل، هنگام ترس و ایمنی

وَازْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيْرِ يَوْمِي فِي الشُّكْرِ لَكَ... حَتَّى أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رُوحَ الرِّضَا وَطَمَئِنِّيهِ النَّفْسِ مِنْ مِمَّا يَجِبُ لَكَ فِيمَا
يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَالْأَمْنِ...

ص : ۳۴۴

و هنگامی که در شکر کت کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم. ۱۱/۲۲

مَنْتَ كُذَّارِدْنَ بَرِ بِنْدَه، بَا تَرَسِ از خدَاوند

وَ اَمْنُنْ عَلَيَّ بِالصَّحْهِ وَ الْاَمْنِ وَ السَّلَامَةِ فِي دِينِي وَ بَدَنِي... وَ الْخَشْيَةِ لَكَ، وَ الْخَوْفِ مِنْكَ...

و با تندرستی و ایمنی و سلامتی در دینم و جسمم و بیم و هراس از خودت بر من منت گذار.

۳/۲۳

ترس از والدین، همانند ترس از پادشاه ستمگر

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَهَابُهُمَا هَيْبَةَ السُّلْطَانِ الْعُسُوفِ

خدَاوندَا مَرَا چَنَانِ كُردَانِ كِهَ از هَر دُو (پدر و مادرم) هَمچُونِ تَرَسِ از پادشاهِ خُودِ كَامِه، بِيْمَنَاكِ بَاشْم. ۵/۲۴

ترساندن بندگان، از کیفر

فَإِنَّكَ... رَهْبَتَنَا عِقَابُهُ

همانا تو از کیفر نافرمانی خود بیمان داده ای.

۶/۲۵

خواهان پادشاه الهی و ترسان از کیفر او

فَإِنَّكَ... رَغْبَتَنَا فِي ثَوَابِ مَا أَمَرْتَنَا وَ رَهْبَتَنَا عِقَابُهُ

همانا تو در پادشاه آنچه ما را امر کردی، رغبتمان و از کیفر نافرمانی خود بیمان داده ای.

۶/۲۵

ترس از خدا و نگه داشته شدن از خطا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعْصُومِينَ مِنَ الدُّنُوبِ وَ الزَّلَلِ وَ الْخَطَايَا بِتَقْوَاكَ

و مَرَا در هَمِه آن (امور) از (آنان که) با ترس از تو از گناهان و نادرستی و خطا نگه داشته شده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

ترسان ساختن دل های دشمنان

وَ اَمَلًا اَفْتَدَتْهُمْ الرُّعْبَ

و دل هایشان را از ترس پر ساز. ۵/۲۷

ترساندن دشمن، از پیکار با دلاوران اسلام

جَبْنَهُمْ عَنْ مَقَارِعِهِ الْأَبْطَالِ

ایشان (مشرکان) را از پیکار با دلاوران بترسان. ۱۱/۲۷

سالم ماندن مرزدار، از ترس

وَ اَعْظَمِهِ مِنَ الْجُبَيْنِ

و از ترس، سالمش دار. ۱۴/۲۷

خدا، انتهای ترس عبادت کنندگان

ص : ۳۴۵

وَايَا مَنْ هُوَ مُنْتَهَىٰ خَوْفِ الْعَابِدِينَ

و ای کسی که انتهای ترس عبادت کنندگان است. ۴/۳۱

خدا، پایان بیم پرهیزکاران

وَايَا مَنْ هُوَ غَايَةُ خَشْيَةِ الْمُتَّقِينَ

و ای کسی که نهایت هراس پرهیزکاران است.

۵/۳۱

با ترس، خدا را قصد نمودن

فَصَدَّكَ بِخَوْفِهِ إِخْلَاصًا

از سر اخلاص با ترس، آهنگ تو نمود.

۸/۳۱

از کسی جز خدا نهراسیدن

وَأَفْرَحَ رَوْعُهُ مِنْ كُلِّ مَحْذُورٍ مِنْهُ سِوَاكَ

و ترسش از هر که - جز تو - از او بترسند، برطرف شد. ۸/۳۱

ترس بیدادگران، از قهر الهی

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَىٰ حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ، وَ تَأْمَنُ مِمَّا يَخَافُ الْمُعْتَدُونَ مِنْ أَلِيمِ سَطَوَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاہت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند و از قهرهای

دردناکت که بیدادگران می ترسند، در امان باشد. ۲۲/۳۱

تپش قلب بنده، از ترس خداوند

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ... وَجِيبْ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ

خداوندا، پس به تپیدن دلم از ترست، رحم فرما. ۲۳/۳۱

ترسیدن بنده، از خطاهایش

وَ قَدْ أَوْجَلْتَنِي خَطَايَايَ فَلْيُوْءِ مِنِّي عَفْوُكَ

و خطاهایم مرا ترسانده، پس باید بخشایشت مرا ایمن گرداند. ۲۵/۳۱

بنده، ایستا بین میل به خدا و ترس از او

هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ... فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ... وَاقِفًا بَيْنَ الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ

این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت. پس با وجودی فروتن پیش روی توست، در حالی که میان (دو راهی) میل به تو و ترس از تو ایستاده است. ۱۹/۳۲

ترس بنده و ایمن نمودن او

وَ آمِنِّي مَا حَذِرْتُ

و از آنچه ترسیده ام، مرا ایمنی ده.

۲۰/۳۲

خدا، شایسته ترسیدن از او

وَ أَنْتَ... أَحَقُّ مِنْ خَشِيئِهِ وَ اتَّقَاهُ

و تو شایسته ترین کسی می باشی که باید از او ترسید. ۲۰/۳۲

ص : ۳۴۶

انجام معصیت و نترسیدن از ستم الهی

لَا يُخْشَى جَوْرَكَ عَلَى مَنْ عَصَاكَ

بیمی از آن نیست که بر کسی که تو را معصیت کرد، ستم کنی. ۱۶/۳۷

نترسیدن از غفلت خدا، درباره پاداش دادن به خوشنودکننده اش

وَلَا يُخَافُ إِغْفَالُكَ ثَوَابَ مَنْ أَرْضَاكَ

و ترسی نیست که پاداش آنکه تو را خوشنود گرداند، فروگذاری. ۱۶/۳۷

ترس از عدل الهی

و كَرُمْتَ أَنْ يُخَافَ مِنْكَ إِلَّا الْعَدْلُ

و کریم تر از آنی که جز از عدالت ترسند.

۱۶/۳۷

عَلَّتْ كَمِي طَمَعُ بِهِ خُودَا، نَسَبَتْ بِه تَرَسْ اَز اَو

تَفْعَلْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَا أَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلِّهِ حَسَنَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ...

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست، نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک است.

۱۲/۳۹

قیامت، روزِ ترسی عظیم

وَ اكْسُنَا بِهِ حُلَّ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا

و با آن (قرآن)، ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که از قبرها سربرمی آوریم، به جامه های امان بپوشان. ۱۱/۴۲

کمان مرگ و تیرهای ترس از فراق

وَ تَجَلَّى مَلِكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَائِي بِأَسْهُمِ وَحْشَةِ الْفِرَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن (جان ها) از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و آن را با تیرهای وحشت جدایی از کمان مرگ ها نشانه گیرد.

۱۳/۴۲

نجات از ترس و اندوه روز قیامت

وَنَجِّنَا بِهِ مِنْ كُلِّ كَرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَشَدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامَّةِ

و ما را در روز رستاخیز از هر اندوهی و از ترس های سخت روز قیامت، به وسیله آن (قرآن)، نجات ده. ۱۵/۴۲

ترسان بودن دل ها، از بازگشت به سوی خدا

اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ... الَّذِينَ يُؤْءُتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ، أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ

ما را از بندگان صالحت قرار ده. آنان که آنچه

ص : ۳۴۷

را بخشیدند، در حالی می بخشند که دل هایشان از بازگشت به سوی پروردگارشان ترسان است.

۱۸/۴۴

سپری شدن ماه رمضان و بیمناکی دوستان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلَيْفٍ... أَوْحَشَ مُتَّقِضِيًا فَمَضَّ

درود بر تو همدمی که چون سپری شد، بیمناک ساخت و بی تاب گرداند. ۲۷/۴۵

ترس از کیفرِ بیم داده شده

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ

خداوندا ترسِ کیفرِ هشدار داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

خواهش نفس و خواندن بنده به آنچه خدا از آن ترسانده

...بَلْ دَعَا هَوَاهُ إِلَى مَا زَيَّلْتَهُ وَ إِلَى مَا حَذَّرْتَهُ

...بلکه خواهش نفسش به آنچه او را از آن بازداشتی و به آنچه از آن برحذر نمودی، فراخواندش. ۶۸/۴۷

اعتراف بنده ترسان (از خدا)، به گناهانش

وَ هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ صَاغِرًا ذَلِيلًا خَاضِعًا خَاشِعًا خَائِفًا، مُعْتَرِفًا بِعَظِيمٍ مِنَ الدُّنُوبِ تَحَمَّلْتَهُ

و اینک منم در پیشگاه تو، پست، ذلیل، فروتن، متواضع، ترسان، اعتراف کننده به بزرگی گناهانی که زیر بار آن رفته

۶۹/۴۷.م

درخواست بنده نیازمند ترسان، از خدا

وَ سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ

و از تو درخواست می نمایم، درخواستِ خُرد، خوار، بدحال، نیازمند، ترسان، پناهنده.

۷۴/۴۷

درخواست از خدا، از روی ترس و زاری

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةً... الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ، وَمَعَ ذَلِكَ خِيفَهُ وَ تَضَرُّعًا وَ تَعُوذًا وَ تَلَوُّدًا

از تو درخواست می نمایم، درخواستِ ترسان، پناهنده. و با آن احوال، درخواستم به همراه ترس و زاری و پناه خواهی و پناه جویی است. ۷۴/۴۷

ایمن گشتن از خدا و ترسیدن از بندگان

أَنَا الَّذِي هَابَ عِبَادَكَ وَ أَمِنَكَ

منم آنکه از بندگانت ترسیده و از تو آسوده خاطر بودم. ۸۰/۴۷

هراسان نبودن از عذاب الهی

أَنَا الَّذِي... لَمْ يَخَفْ بِأَسْكَ

منم آنکه از عذابت نهراسیده ام. ۸۱/۴۷

نهراسیدن بنده، از قهر و غلبه الهی

أَنَا الَّذِي لَمْ يَزْهَبْ سَطْوَتَكَ

منم آنکه از قهر (و غلبه) تو نترسیده ام.

۸۱/۴۷

ص : ۳۴۸

دستگیری بنده، از ترسیدن (همانند) گمراهان

وَلَا تَزِم بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ... بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ... وَهَلِ الْمُتَعَسِّفِينَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. بلکه از وحشت گمراهان، دستم را بگیر (نجاتم ده). ۱۰۴/۴۷.

عصمتی نزدیک کننده به ترس از خدا

وَهَبْ لِي عِصْمَةً تُدْنِينِي مِنْ خَشْيَتِكَ

و به من عصمتی بخش که مرا به ترس از تو نزدیک کند. ۱۱۱/۴۷

ترس (از عذاب) و ناامیدی (از عفو)

لَا تَرْغِبِي رَوْعَهُ أُبْلِسُ بِهَا

مرا چنان وحشت نده که ناامید گردم.

۱۲۲/۴۷

ترس، هنگام خواندن آیات قرآن

اجْعَلْ... رَهْبَتِي عِنْدَ تِلَاوَةِ آيَاتِكَ

هول مرا هنگام تلاوت آیات خود، قرار ده.

۱۲۲/۴۷

ترس از تهدید الهی

اجْعَلْ هَيْبَتِي فِي وَعِيدِكَ

هراس مرا در تهدیدهایت قرار ده. ۱۲۲/۴۷

بیم داشتن از مهلت دادن خداوند

اجْعَلْ... حَذْرِي مِنْ إِعْذَارِكَ وَ إِنْذَارِكَ

بیم مرا از مهلت دادن ها و ترساندنهایت، قرار ده. ۱۲۲/۴۷

هراسان شدن، در برابر بیم الهی

لَا تَرَعْنِي... خَيْفَةً أَوْ جِسْ دُونَهَا

مرا چنان بیم نده که همیشه هراسان باشم.

۱۲۲/۴۷

ترساندن بنده، از مقام الهی

وَ أَخْفِنِي مَقَامَكَ

و مرا از مقامت بترسان. ۱۲۶/۴۷

مسلمانان طالب، راغب و ترسان

وَ الْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَ الطَّالِبُ وَ الرَّاعِبُ وَ الرَّاهِبُ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمینت گرد هم می آیند، درخواست کننده و جويا و خواهان و ترسان، آنان همگی حاضر می

شوند. ۱/۴۸

شتاب، و ترس از فوت وقت

وَ إِنَّمَا يَعْجَلُ مَنْ يَخَافُ الْفُوتَ

و همانا کسی شتاب می کند که از گذشتن فرصت می ترسد. ۱۵/۴۸

قضا و قدر ترسناک

ص : ۳۴۹

وَمَنْعَتِ مِنِّي مَحْذُورَ الْقَضَاءِ

و مقدراتی که موجب ترس است را از من بازداشتی. ۲/۵۱

ترس پادشاهان، از قهر و غلبه های خدا

يَا مَنْ وَضَعْتَ لَهُ الْمُلُوكَ نَيْرَ الْمَذَلَّةِ عَلَى أَعْنَاقِهَا، فَهُمْ مِنْ سَطَوَاتِهِ خَائِفُونَ

ای کسی که پادشاهان برای او یوغ خواری بر گردن هایشان نهاده اند و از قهرها و غلبه های او ترسانند. ۷/۵۱

خواندن خدا، در حال ترسان بودن به درگاه او

دَعْوَتِكَ يَا رَبِّ مِسْكِينًا، مُسْتَكِينًا، مُشْفِقًا، خَائِفًا، وَجِلًّا، فَقِيرًا، مُضْطَرًّا إِلَيْكَ

تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که بینوا، فروتن، حذرکننده، ترسان، بیمناک، فقیر و بیچاره درگاه تو هستم. ۹/۵۱

خدا و بیم دادن دشمنانش (از عذاب)

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ... الْم - جَانِبِهِ عَمَّا حَذَرْتَهُ أَعْدَاءُكَ

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در دوری نمودن از آنچه دشمنانت را به آن بیم داده ای، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

ترسوترین، افتاده ترین و خوارترین خلق خدا

سُبْحَانَكَ أَحْشَى خَلْقِكَ لِمَا أَعْلَمْتَهُمْ بِحُكِّكَ، وَ أَحْضَمْتَهُمْ لِمَا أَعْمَلْتَهُمْ بِطَاعَتِكَ، وَ أَهْوَنُهُمْ عَلَيْكَ مَنْ أَنْتَ تَرْزُقُهُ وَ هُوَ يَعْبُدُ غَيْرَكَ

پاک و منزهی! ترسنده ترین آفریدگان از تو، آگاه ترین آنها به (کبریایی) توست. و خاضع ترین آنان از تو، عمل کننده

ترین ایشان به فرمان توست. و پست ترین آنها نزد تو، کسیست که تو او را روزی می دهی و او غیر تو را می پرستد. ۲/۵۲

ترس از خدا، و دوری از دنیا

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُسَلِّيَ نَفْسِي عَنِ الدُّنْيَا بِمَخَافَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که مرا با ترس از خود، در دوری از دنیا، تسلی بخشی. ۱۰/۵۲

گریختن به سوی خدا و ترس داشتن از او

فَإِلَيْكَ أَفْرٌ، وَ مِنْكَ أَخَافُ

پس فقط به سوی تو می گریزم و تنها از تو می ترسم. ۱۱/۵۲

درخواست ترس عبادت کنندگان، از خدا

أَسْأَلُكَ خَوْفَ الْعَابِدِينَ لَكَ

ترس عبادت کنندگان برای تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

ترسی همانند ترس دوستان خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... رَهْبَتِي مِثْلَ رَهْبِهِ أَوْلِيَائِكَ

خداوندا، ترسم را مانند ترس اولیاءت قرار

ص : ۳۵۰

رها نکردن دین خدا، بر اثر ترس از کسی

اسْتَعْمَلَنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم. ۶/۵۴

ترک

توفیق ترک بدعت ها

وَفُتْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ مُجَابَةِ الْبِدْعِ

ما را برای انجام نیکی و ترک بدعت ها، توفیق ده. ۱۸/۶

ترک کنندگان معصیت

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... التَّارِكِينَ لِكُلِّ مَعْصِيَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) همه نافرمانی هایت را ترک کرده اند، قرار ده.

۱۱ و ۱۰/۲۵

توبه و ترک معصیت

إِنْ يَكُنِ التَّرْكَ لِمَعْصِيَتِكَ إِنَابَةً فَأَنَا أَوَّلُ الْمُتَنَبِّئِينَ

اگر ترک معصیت تو، بازگشت است، پس من

نخستین بازگشت کننده ام. ۲۸/۳۱

ترک فرمان الهی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَمَرْتَنِي فَتَرَكْتُ

خداوندا همانا تو مرا امر کردی، پس ترک گفتم. ۱۶/۳۲

ترک حق خدا

فَجَمِيعُ مَا... أَبْطَأَتْ بِهِ عَلَيْهِ مِنْ سَطَوَاتِ النَّقْمَةِ وَالْعِقَابِ تَرْكٌ مِنْ حَقِّكَ

پس هر کيفر و عقابی که در انجام آن کندی نموده ای، ترک کردن حق خودت بوده است.

۱۵/۳۷

توبه قرار گرفتن عزم ترک بدی ها

وَ اجْعَلْ... عَزْمِي عَلَى تَرْكِ مَا يَعْزِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

استکبار و ترک دعا

فَسَمَّيْتَ دُعَاءَكَ عِبَادَةً، وَ تَرَكْتَهُ اسْتِكْبَارًا

پس دعا کردن را عبادت و ترک آن را استکبار نامیدی. ۱۵/۴۵

ترک روزه، پس از ماه رمضان

ص : ۳۵۱

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ مُودَعٍ بَرَمًا وَ لَا مَثْرُوكٍ صِيَامُهُ سَأَمَّا

درود بر تو. نه آنکه وداع با او از روی دلتنگی باشد. و نه آنکه ترک روزه اش از سر ملالت باشد.

۳۷/۴۵

ترک سنت پیامبر صلی الله علیه و آله

يَرُونَ... سُنَنَ نَبِيِّكَ مَثْرُوكَةً

می بینند روش های پیامبرت ترک شده است.

۹/۴۸

ترک نکردن چیزی از دین خدا

اسْتَعْمَلَنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم. ۶/۵۴

تساوی برابر

تسبیح پاکی و پاکیزگی

فرشتگان و تسبیح خداوند

اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ لَا يُفْتَرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ

خداوندا و حاملان عرشت که از تسبیح تو سستی نمی کنند... ۱/۳

و الَّذِينَ... لَا تَشْغَلُهُمْ عَنْ تَسْبِيحِكَ الشَّهَوَاتُ...

و همانها که خواهش های نفسانی، آنها را از تسبیح تو باز نمی دارد... ۷/۳

پیامبر صلی الله علیه و آله ، تسبیح گوی خدا به نام بزرگش

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي أَمَرْتَ رَسُولَكَ أَنْ يُسَبِّحَكَ بِهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن نام بزرگت که پیامبرت را فرمان دادی که تو را با آن تسبیح گوید، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان

تسلط غلبه

تسلیم

معرفت اختیار و تسلیم حکم خدا شدن

أَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ الْإِخْتِيَارِ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ ذَرْبِيَّ إِلَى الرِّضَا بِمَا قَضَيْتَ لَنَا وَ التَّسْلِيمِ لِمَا حَكَمْتَ

معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما و آن را وسیله خوشنودی به آنچه برای ما مقدر فرمودی و تسلیم به آنچه حکم نمودی،

قرار ده. ۲/۳۳

تسلیم شدن، در برابر آیات محکم قرآن

فَاجْعَلْنَا مَمَّنْ... يَدِينُ لَكَ بِاعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِمِـْحُكْمِ آيَاتِهِ

ص : ۳۵۲

پس ما را از کسانی قرار ده که با اعتقاد و تسلیم در برابر آیات محکم آن، دینداری می کنند.

۴/۴۲

تسلیم و گردن نهادن به (فرمان) خدا

انْقَادَ لِلتَّسْلِيمِ لَكَ كُلُّ خَلْقِكَ

همه آفریدگانت برای تسلیم در برابر تو، گردن نهاده اند. ۲۶/۴۷

تسلیم فرمان ائمه علیهم السلام بودن

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَانِهِمْ... الْمُسْلِمِينَ لِأَمْرِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که تسلیم شدگانِ فرمان ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

تسلیم شونده خدا و عفو الهی

جُدْ عَلَيَّ بِمَا تَجُودُ بِهِ - عَلَيَّ مَنْ أَلْقَى بِيَدِهِ إِلَيْكَ - مِنْ عَفْوِكَ

به من ببخش همان چیزی را که به کسی که به خاطر عفو تو تسلیم تو گردیده است می بخشی.

۷۰/۴۷

تشنگی

گواراتر از رفع تشنگی

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدِي... أَتَلَجُ لِبَدْرِي مِنْ شَرِّهِ الظَّمَانِ

و اطاعت از پدر و مادرم را برای سینه ام از نوشیدن تشنه کام، مطبوع تر قرار ده. ۵/۲۴

عامل سیراب گشتن تشنگی بندگان

وَ أَرْوِ بِهِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ظَمًا هَوَّاجِرِنَا

و با آن (قرآن)، تشنگی شدید ما را در جاهای گرم در جایگاهی که در پیشگاه توست، سیراب فرما. ۱۱/۴۲

تصدیق

ایمان واقعی تصدیق کنندگان پیامبران

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ... عِنْدَ... الْإِشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ...

خداوند! و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران، هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند... ۱/۴

تصدیق قرآن

جَعَلْتَهُ... شِفَاءً لِمَنْ أَنْصَتَ بِفَهْمِ التَّصْدِيقِ إِلَى اسْتِمَاعِهِ

آن را شفایی برای کسی که با فهم و تصدیق به آن گوش فرا داد و استماعش نمود، قرار دادی.

۳/۴۲

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى لَا يُعَارِضَنَا الشُّكُّ فِي تَصْدِيقِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به

ص : ۳۵۳

اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا شکی جلودار تصدیق ما نشود. ۶/۴۲

تصدیق کنندگان رسول خدا صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَاجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ... التَّصْدِيقِ بِرَسُولِكَ

خداوندا و مرا از باورداران به پیامبرت قرار ده. ۱۲/۴۸

تصدیق نمودن پیامبران خدا علیهم السلام

صَدَّقْتُ رُسُلَكَ

پیامبرانت را تصدیق نمودم. ۶/۵۲

تَصَرَّفَ

تصرف بندگان

نَتَصَرَّفُ عَنْ أَمْرِكَ، وَنَتَقَلَّبُ فِي تَدْبِيرِكَ

از روی فرمان توست که دست به کاری می زنیم و به تدبیر توست که در کارها تصرف می کنیم. ۱۰/۶

تصرف ماه، در فلک تدبیر

أَيُّهَا... الْمُتَصَرِّفُ فِي فَلَكِ التَّدْبِيرِ

ای که در فلک تدبیر تصرف می کنی. ۱/۴۳

تصمیم قصد

تضرع زاری

تعبد عبادت

تعجب شگفتی

تعجیل شتاب

تعدي تجاوز و نیز ستم

تعصّب حمیت

تعقل اندیشه

تغذیه خوردنی

تغییر

تغییر نیافتن سرای کرامت (بهشت)

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نُضَامٌ بِهِ أَنْبِيَاءُهُ الْمُرْسَلِينَ فِي... مَحَلِّ كَرَامَتِهِ الَّتِي لَا تَحُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در محل کرامتی که همیشگی است. ۱۶ و ۱۰/۱

خدا، تبدیل کننده بدی ها به خوبی ها

يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ بِأَضْعَافِهَا مِنَ الْحَسَنَاتِ

ای تبدیل کننده بدی ها به چندین برابر آن از خوبی ها. ۲۴/۸، ۲۶/۲

تائب و صدای تغییر یافته اش

...دَعَاكَ بِصَوْتٍ حَائِلٍ خَفِيٍّ

...با صدای آهسته پنهانی تو را می خواند.

۸/۱۲

ص: ۳۵۴

تغییر نیافتن حکمت الهی

يَا مَنْ لَا تُبَدَّلُ حِكْمَتُهُ الْوَسَائِلُ

ای آنکه ابزارها، حکمتش را دگرگون نمی کند.

۸/۱۳

همراه ساختن شکایت بنده، با دگرگونی

اقْرُنْ شِكَايَتِي بِالتَّغْيِيرِ

دادخواهیم را با دگرگونی پیوند ده. ۱۱/۱۴

خدا و تغییر نعمت

حَلُمْتُ عَنِّي بِتَفْضُلِكَ فَلَمْ تُغَيِّرْ نِعْمَتَكَ عَلَيَّ

به فضل خود از من درگذشتی و نعمت را بر من تغییر ندادی. ۳۲/۱۶

يَا مَنْ لَا يُغَيِّرُ النِّعْمَةَ، وَلَا يُبَادِرُ بِالنِّقْمَةِ

ای کسی که نعمت را تغییر نمی دهد و به کیفر سخت، شتاب نمی کند. ۱۰/۴۶

تغییر دشمنی دشمنان، به دوستی

وَأَبْدَلْنِي مِنْ بَغْضِهِ أَهْلَ الشَّنَانِ الْمُحِبَّةِ

و درباره من کینه توزی دشمنان را به محبت مبدل فرما. ۷/۲۰

تغییر زشتی ها

اللَّهُمَّ... عِنْدَكَ... فِيمَا أَنْكَرْتَ تَغْيِيرُ

خداوندا تغییر آنچه زشت دانسته ای، نزد توست. ۲۰/۲۰

تغییر حال معصیت، به حال توبه

فَأَمَّا الْعَاصِيَ أَمْرَكَ وَ الْمَوَاقِعَ نَهْيِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ لِكَيْ يَسْتَبْدِلَ بِحَالِهِ فِي مَعْصِيَتِكَ حَالَ الْإِنَابَةِ إِلَى طَاعَتِكَ

و امّا آنکه امر تو را سرپیچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی، تا حال خود را در نافرمانی ات به حال طاعت عوض کند.

۱۴/۳۷

عدم تغییر کلمات خداوند

سُبْحَانَكَ لَا رَادَّ لِمَشِيَّتِكَ، وَ لَا مُبَدَّلَ لِكَلِمَاتِكَ

پاک و منزهی! برای مشیت تو بازگرداننده ای، و برای کلمات تغییردهنده ای نیست. ۳۰/۴۷

تغییر ندادن نام و جسم بنده

لَا تُعَيِّرُ لِي اسْمًا، وَ لَا تُبَدِّلُ لِي جِسْمًا

نامم را تغییر نده و تنم را دگرگون نکن.

۱۲۴/۴۷

تغییر یافتن حکم خدا

يَرْوُنَّ حُكْمَكَ مُبَدَّلًا

می بینند که احکامت تغییر یافته است. ۹/۴۸

خدا، تغییردهنده بی چیزی ها

كَمْ مِنْ... مَسْكَنَةٍ حَوَّلَتْ

چه بسیار نیازمندی هایی را که تغییر دادی.

۱۲/۴۹

ص : ۳۵۵

تغییر نیافتن بزرگی ذات خداوند

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ، الَّذِي لَا يَبْلَى وَلَا يَتَغَيَّرُ، وَلَا يَحُولُ وَلَا يَفْنَى، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن بزرگی ذات بزرگوارت که کهنه و دگرگون نمی شود، و تغییر حال نمی دهد، و نابود نمی گردد، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

رحم الهی و دگرگون شدن چهره بنده

مَوْلَايَ وَارْحَمْنِي عِنْدَ تَغْيِيرِ صُورَتِي

مولای من! هنگام دگرگون شدن صورتم، بر من رحم کن. ۶/۵۳

تفاخر فخر فروشی

تَفْحَصْ جَسْتَجُو

تفریط کوتاهی

تفسیر

آل محمد علیهم السلام ، تفسیرکنندگان قرآن

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَيَّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُجْمَلًا... وَوَرَّثْتَنَا عِلْمَهُ مُفَسَّرًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون تفصیل و شرح نازل کردی و علم آن را تفسیرشده،

به ما ارث دادی. ۵/۴۲

تفصیل

تفصیل و شرح قرآن، برای بندگان

جَعَلْتَهُ... كِتَابًا فَصَّلْتَهُ لِعِبَادِكَ تَفْصِيلًا

آن را کتابی قرار دادی که برای بندگان با تفصیل بیان نمودی. ۱/۴۲ و ۲

تفضل لطف و نیز نیکی

رابطه روی آوردن به خداوند و تفضل او

يَحْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفَضُّكَ عَلَيَّ مَنْ أَقْبَلَ بِوَجْهِهِ إِلَيْكَ

و اداری می کند مرا به درخواست از تو، تفضل تو به آنکه رو به تو آورد. ۳/۱۲

و عده پاداش نیکو و تفضل الهی

يَا مَنْ وَعَدَهُمْ عَلَى نَفْسِهِ بِتَفَضُّلِهِ حُسْنَ الْجَزَاءِ

ای آنکه ایشان را به فضل خود، پاداش نیک و عده داده است. ۱۰/۱۲

کرم و تفضل الهی

احْمِلْنِي بِكَرَمِكَ عَلَى التَّفَضُّلِ

به فضل خویش با من به احسان رفتار نما.

۲۰/۱۳

ص : ۳۵۶

تفضل نمودن خدا، به احسان و نیکی

إِنَّكَ الْمُتَفَضِّلُ بِالْإِحْسَانِ

همانا تویی که بدون سبب به نیکی رفتار می کنی. ۷/۱۵

بردباری خداوند و تفضل او

أَعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنْتَكَ عَنِّي... وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، بَلْ... تَفَضُّلاً مِنْكَ عَلَيَّ...

شگفت تر از آن بردباری تو با من است و این نه از گرامی بودن من نزد توست. بلکه از تفضل تو بر من است. ۲۶/۱۶

حَلَمْتُ عَنِّي بِتَفَضُّلِكَ فَلَمْ تُغَيِّرْ نِعْمَتَكَ عَلَيَّ

به فضل خود از من درگذشتی و نعمت را بر من تغییر ندادی. ۳۲/۱۶

تفضل الهی و عافیت بخشی به آفریدگان

فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ... شَاهِدَةٌ بِأَنَّكَ مُتَفَضِّلٌ عَلَيَّ مِنْ عَافِيَةٍ

پس همه آفریدگان گواهند که تو هر که را عافیت بخشی، به فضل رفتار نموده ای. ۸/۳۷

تفضل الهی، بر فرمانبر و گنهکار

تَفَضَّلْتَ عَلَيَّ كُلِّ مِنْهُمَا بِمَا يَقْضُرُ عَمَلُهُ عَنْهُ

به هر یک از آنان (فرمانبر و گنهکار)، چیزی تفضل نموده ای که عملش کمتر از آن است.

۱۱/۳۷

از روی تفضل بودن عفو الهی

مِنْتَكَ ابْتِدَاءً، وَ عَفْوُكَ تَفَضُّلاً

بخشش تو ابتدا(یی و بدون مقدمه) و بخشایش از روی تفضل است. ۴/۴۵

بر تفضل بنا شدن افعال الهی

أَنَّكَ بَنَيْتَ أَفْعَالَكَ عَلَيَّ التَّفَضُّلِ

همانا تو کارهایت را بر تفضّل قرار داده ای.

۸/۴۵

تفضّل الهی، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ... تَفَضَّلْتَ بِهِ عَلَيَّ عِبَادِكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که به وسیله آن بر بندگانت تفضّل کرده ای. ۶۶/۴۷

مهلت دادن خداوند و تفضّل او

يَا مَنْ... يَتَفَضَّلُ بِإِنظَارِ الْخَاطِئِينَ

ای آنکه با تفضّل خود خطاکاران را مهلت می دهی. ۷۵/۴۷

استجاب و تفضّل نمودن بر بنده

اسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ... وَ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِهِ

همه آنچه را که از تو خواسته ام، برایم مستجاب فرما و با آن بر من تفضّل نما. ۲۸/۴۸

سبب تفضّل الهی، بر بنده

وَ خِرْ لِي فِيْمَا تَقْضِي مِنْهُ، وَ بَارِكْ لِي فِي ذَلِكَ، وَ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِهِ

ص : ۳۵۷

و به من در آنچه از آن برایم حکم می کنی، خیر ده و آن را برای من مبارک کن و با آن بر من تفضل نما. ۲۸/۴۸

تقدیر

خدا، تقدیرکننده شب و روز

يُولِجُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي صَاحِبِهِ، وَ يُوَلِّجُ صَاحِبَهُ فِيهِ بِتَقْدِيرٍ مِنْهُ لِلْعِبَادِ، فِيمَا يَغْذُوهُمْ بِهِ

بنا به تقدیرش هر یک از شب و روز را جای یکدیگر قرار می دهد تا برای بندگان روزی دهد.

۴/۶

تقدیر الهی و اراده بنده

لَيْسَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ إِلَّا مَا قَضَيْتَ

برای ما از اراده و خواسته، چیزی جز آنچه تو حکم کردی نیست. ۱۱/۶

قدرت و تقدیر الهی

وَ جَزَى بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ

و تقدیر به قدرت تو اجرا شد. ۲/۷

مقدر شدن فراغت از کارها، برای بنده

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاحًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاحَ سَلَامَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَةٌ

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را

نگیرد. ۲/۱۱

نیکی تقدیر خدا، درباره همه امور بنده

تَوَلَّيْ بِنُجْحِ طَلَبِي... وَ حُسْنِ تَقْدِيرِكَ لِي فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ

به برآورده گشتن خواسته ام و نیکی تقدیرت برای من، در تمامی امور یاری ام فرما. ۲۳/۱۳

توفیق پذیرفتن تقدیر الهی

اللَّهُمَّ... وَفَّقْنِي لِقَبُولِ مَا قَضَيْتَ لِي وَ عَلَيَّ

خداوندا مرا توفیق ده تا آنچه بر سود و زیانم مقدر نمودی، پذیرا باشم. ۱۳/۱۴

خوشنودی به تقدیر الهی

اجْعَلْ ذَلِكَ سَبَبًا لِقَنَاعَتِي بِمَا قَضَيْتَ

آن را وسیله راضی شدنم به آنچه مقدر نمودی قرار ده. ۱۵/۱۴

اللَّهُمَّ مَعْرِفَةَ الْاِخْتِيَارِ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ ذَرِيْعَةً اِلَى الرِّضَا بِمَا قَضَيْتَ لَنَا

معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما و آن را وسیله خوشنودی به آنچه برای ما مقدر فرمودی، قرار ده. ۲/۳۳

نیکویی تقدیر الهی

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ حُسْنِ قَضَائِكَ

خداوندا بر سرنوشت نیکی که برایم تقدیر کردی، تو را سپاس. ۱/۱۸

ص : ۳۵۸

تقدیر و عدل الهی

عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ

آنچه برای من تقدیر نمودی، عادلانه است.

۶/۲۱

تقدیر شهادت، برای مجاهد مسلمان

فَإِنْ... قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ أَنْ يَجْتَاحَ عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ

پس اگر شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت را با کشتن نابود نموده است.

۱۵/۲۷

آموختن تقدیر نیکو (در معیشت)، به بنده

عَلَّمَنِي حُسْنَ التَّقْدِيرِ

تقدیر و روش نیکو را به من بیاموز. ۳/۳۰

قانع به تقدیر الهی

وَ أَسْأَلُكَ... أَنْ تُقَنِّعَنِي بِتَقْدِيرِكَ لِي

و از تو درخواست می کنم که مرا به آنچه برایم مقدر فرموده ای، قانع سازی. ۲۸/۳۲

تقدیر خیر و نیکی، برای بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَقْضِ لِي بِالْخَيْرِ

خداوندا، همانا من به علمت از تو درخواست

خیر دارم. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و برایم به خیر حکم فرما. ۱/۳۳

بندگان و نپسندیدن تقدیر الهی

حَبَّبَ إِلَيْنَا مَا نَكْرَهُ مِنْ قَضَائِكَ

آنچه از مقدرات که نمی پسندیم، نزد ما محبوب فرما. ۴/۳۳

آسان گرداندن قضای الهی

سَهْلٌ عَلَيْنَا مَا نَسْتَضِعُّ مِنْ حُكْمِكَ

آنچه از حکمت که سخت می شماریم، بر ما آسان گردان. ۴/۳۳

علت سبک شمردن تقدیر الهی

لَا تَقْتِنِي بِمَا أُعْطَيْتَهُمْ... فَأَحْسَدَ خَلْقَكَ، وَ أَعْطَطَ حُكْمَكَ

مرا به آنچه به آنان (دنیا داران) عطا کردی، آزمایش نکن، که بر آفریدگانت حسد برم و حکم تو را سبک شمارم. ۲/۳۵

فراخی سینه بنده، نسبت به مقدرات

وَسَّعَ بِمَوَاقِعِ حُكْمِكَ صَدْرِي

سینه ام را به احکام (مقدرات) خود، فراخ ساز. ۳/۳۵

آمد و شد ماه، در منزلگاه های مقدر

أَيُّهَا... الْمُتَرَدِّدُ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ

ص : ۳۵۹

ای که در منزل های قرارداد شده، آمد و شد می کنی. ۱/۴۳

خدا، تقدیرکننده انسان و ماه

فَأَسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي وَرَبِّكَ... وَ مُقَدِّرِي وَ مُقَدِّرِكَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِمَالاً بَرَكَهٍ

پس از خدایی که پروردگار من و پروردگار تو، و تقدیرکننده من و تقدیرکننده تو است، درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار دهد.

۴/۴۳

تقدیر الهی و شب قدر

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ فِيهَا يَأْذِنُ رَبُّهُمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ... عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ بِمَا أَحْكَمَ مِنْ قَضَائِهِ

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، بر هر یک از بندگانش که بخواهد، با آنچه از تقدیرش که محکم نموده، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

لیله القدر، شبی از شب های ماه رمضان

ثُمَّ فَضَّلَ لَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ عَلَى لَيَالِي أَلْفِ شَهْرٍ، وَ سَمَّاهَا لَيْلَةَ الْقَدْرِ

آنگاه یک شب از شب های آن را بر شب های هزار ماه برتری داد، و آن را شب قدر نامید. ۵/۴۴

بزرگی شب قدر، در ماه رمضان

أَجَلَّتْ فِيهِ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ (الَّتِي هِيَ) خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

شب قدر را که از هزار ماه بهتر است، در آن بزرگ داشتی. ۲۰/۴۵

لیله القدر، بهتر از هزار ماه

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه. ۴۰/۴۵

خدا، تقدیرکننده (غصب خلافت)

أَنْتَ الْمُقَدِّرُ لِذَلِكَ

تویی که چنین تقدیر کرده ای. ۹/۴۸

خواست بنده، و تقدیر الهی

اسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ... وَ أَرَدُهُ وَ قَدَّرُهُ وَ أَقْضِهِ وَ أَقْضِهِ

همه آنچه را که از تو خواسته ام، برایم مستجاب فرما و آن را بخواه و مقدر کن و فرمان ده و اجرا کن. ۲۸/۴۸

قضا و قدر ترسناک

وَ مَنَعْتَ مِنِّي مَحْذُورَ الْقَضَاءِ

و مقدراتی که موجب ترس است را از من بازداشتی. ۲/۵۱

ص : ۳۶۰

تقدیر نمودن مرگ، برای همه آفریدگان

سُبْحَانَكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِكَ الْمَوْتِ

پاک و منزهی! مرگ را برای همه آفریدگانت رقم زده ای. ۵/۵۲

تقدیر انجام بهترین کارها، برای بنده

فَأَفْضِلْ لِي بِخَيْرِهَا عَاقِبَةً

پس آنچه سرانجامش بهترین است را برایم مقدّر فرما. ۸/۵۴

تقدیم پیش

تقرّب نزدیکی

تقسیم

تقسیم عادلانه معیشت ها

شَهِدْتُ أَنَّ اللَّهَ قَسَمَ مَعَاشِ عِبَادِهِ بِالْعَدْلِ

گواهی می دهم که خدا روزی های بندگانش را عادلانه تقسیم نمود. ۱/۳۵

فراوان ساختن بهره بنده، از تقسیم نموده خداوند

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمَوْءَمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَنْ تُؤَفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، ای پروردگار ما، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی

قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

تقصیر کوتاهی

تقوا پرهیزکاری

تکبر استکبار

دچار نکردن بنده، به کبر

أَعِزَّنِي وَلَا تَبْتَلِنِي بِالْكِبْرِ

مرا گرامی دار و به خود بزرگ بینی گرفتارم نسا. ۳/۲۰

برهم زدن کبر بدخواه بنده

مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تَنْفَسَخَ كِبْرُهُ

هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا کبرش را بر هم زنی. ۷/۲۳ و ۸/۲۳

تکبر خداوند

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْكَبِيرُ الْمُتَكَبِّرُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بزرگ در نهایت بزرگی. ۴/۴۷

درخواست از خدا، و تکبر متکبران

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ... لَا مُسْتَطِيلًا

ص : ۳۶۱

بِتَكْبِيرِ الْمُتَكَبِّرِينَ

از تو درخواست می‌نمایم، درخواستِ خُرد، خوار، بدحال. نه از روی برتری جستن به تکبیر متکبران. ۷۴/۴۷

تکبیر و بلندی جویی ستمگر

وَ رَدَدْتَهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ، فَأَنْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبِّهِ حِبَالَتِهِ الَّتِي كَانَ يُقَدِّرُ أَنْ يَرَانِي فِيهَا

و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی، تا پس از آن همه گردن‌کشی، با خواری در بند دامی که در نظر داشت مرا در آن ببیند، در آمد. ۸/۴۹

تکلیف

طاقت و تکلیف

لَمْ يُكَلِّفْنَا إِلَّا وُسْعًا

(خداوند) جز به اندازه توان، بر ما تکلیف ننموده. ۲۳/۱

وَ لَا تَمْنَحْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَجْهَظَنِي مِمَّا تُحْمَلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ

و آنچه طاقتش را ندارم به من نبخش، که پشتم را از بار گران دوستی ات که بر دوشم گذارده ای (و تکلیف نموده ای)، بشکنی.

۱۰۲/۴۷

توانایی خداوند و تکلیف نمودن بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ كَلَّفْتَنِي مِنْ نَفْسِي مَا أَنْتَ أَمْلِكُ بِهِ مِنِّي

خداوندا مرا - درباره خودم - به کاری مکلف ساختی، که تو از من به آن تواناتری. ۱/۲۲

تکیه گاه

وَلِيَّ خِدا و تواناترین تکیه گاه الهی

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيَّكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ... وَ أَعِنُّهُ بِرُكْنِكَ الْأَعَزِّ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما. و او را به تواناترین تکیه گاه (نیروی) خود، یاری

تگرگ

فرشتگان همراه با تگرگ

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمُسَيِّعِي النَّجِجِ وَالْبَرِّدِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و همراهی کنندگان برف و

تگرگ. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

تلاوت

کمک نمودن بندگان، به تلاوت قرآن

ص : ۳۶۲

اللَّهُمَّ فَإِذْ أَفَدْتَنَا الْمَعُونَةَ عَلَى تِلَاوَتِهِ... فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَزْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که ما را بر تلاوتش یاری نمودی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

هراس داشتن هنگام تلاوت آیات قرآن

اجْعَلْ... رَهْبَتِي عِنْدَ تِلَاوَةِ آيَاتِكَ

هول مرا هنگام تلاوت آیات خود، قرار ده.

۱۲۲/۴۷

تلخی

تلخی غلبه پادشاه

اَكْفِنَا... مَرَارَةَ صَوْلِهِ السُّلْطَانِ

ما را از تلخی قهر و غلبه پادشاه نگهدار.

۱۰/۵

تلخی ترس از ستمگر و شیرینی ایمنی از او

وَ أَبْدِلْنِي... مِنْ مَرَارَةِ خَوْفِ الظَّالِمِينَ حَلَاوَةَ الأَمْنِهِ

و درباره من تلخی بیم از ستمگران را به شیرینی امتیّت مبدّل فرما. ۷/۲۰

نوشیدن آب تلخ

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... يُجْرِعُنِي زُعَاقَ مَرَارَتِهِ

پس چه بسیار دشمنی که آب بسیار تلخ زهر آگین را جرعه جرعه به من نوشاند. ۴/۴۹

تلقین

تلقین برهان بنده به او، در خواسته و حاجتش

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي... لَقِّنِي فِيهَا حُجَّتِي

خداوندا خواسته من این است. حجتم را در آن به من بفهمان. ۷/۵۴

تمام کامل

تمرد سرکشی

تمسخر مسخره

تمسك

تمسك جویان به قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَصِمُ بِحَبْلِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که به ریسمان آن چنگ می زنند. ۷/۴۲

امام علیه السلام ، دستاویز چنگ زندگان

فَهُوَ... عُرْوَةُ الْمُتَمَسِّكِينَ

پس او دستاویز چنگ زندگان است. ۶۰/۴۷

ص : ۳۶۳

تَمَسَّكَ جُویَانُ بِهٖ وَوَلَایْتُ اَئِمَّهٖ عَلَیْهِمُ السَّلَامُ

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَيَّ أَوْلِيَائِهِمْ... الْمُسْتَمْسِكِينَ بِعُزْوَتِهِمْ، الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَتِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که چنگ زندگان به دستاویزشان و تمسک جویان به ولایت ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

تَمَسَّكَ بِهٖ خَدَاوَنَدُ

مِنْهَا فَرَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ... مُعْتَصِمًا فَلَا تُسَلِّمْنِي

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که چنگ زنده ام، به سوی تو گریخته ام، پس رهایم نکن. ۸/۵۱

وَ تَخَلَّصُ مِنْ اِعْتَصَمَ بِكَ

و هر کس را که به (رشته) تو دست آویزد، می رهانی. ۱۲/۵۱

تَمَلَّقُ چاپلوسی

تن اندام و نیز بدن

تن آسایی کاهلی

تناقض

تناقض مذاهب، و پسندیده ترین آئین ها

وَفَّقْنِي... إِذَا تَنَاقَضَتِ الْمِلَلُ لِأَرْضَاهَا

زمان تناقض آئین ها، به پسندیده ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

تنبلی کاهلی

تندرستی

نگهداری شدن توسط خدا و سالم ماندن

إِنَّ مَنْ تَقِيَ يَسْلَمَ

همانا هر کس را که حفظ کنی، سالم می ماند.

إِنَّ السَّلَامَ مَنْ وَقَّيْتِ

همانا سالم کسی است که تو نگهداری نمودی.

۴/۳۶

سلامتی دل ها، در ذکر عظمت الهی

وَ اجْعَلْ سَلَامَهُ قُلُوبِنَا فِي ذِكْرِ عَظَمَتِكَ

و سلامتی دل های ما را در یاد بزرگی خود قرار ده. ۱۴/۵

فراغت از کار، همراه با سلامتی

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاحًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاحَ سَلَامِهِ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَهُ

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. ۲/۱۱

گماشته شدن به امور سالم

وَ اسْتَعْمِلْنِي بِمَا هُوَ أَسْلَمٌ

و مرا به آنچه سالم تر است، بگمار.

۱۳/۱۴

ص : ۳۶۴

سپاس گزاری از خدا، برای تندرستی

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا لَمْ أَزَلْ أَتَصَرَّفُ فِيهِ مِنْ سَلَامِهِ بَدَنِي

خداوندا ترا سپاس بر تندرستی تنم که همواره از آن برخوردار هستم. ۱/۱۵

توفیق اطاعت خدا، با تندرستی

قَوِّئِنِّي مَعَهَا عَلَى مَا وَفَّقْتَنِي لَهُ مِنْ طَاعَتِكَ؟

با آن (تندرستی) بر طاعت خود توفیقم داده، توانایم گرداندی. ۳/۱۵

تندرستی و گوارایی روزی ها

أَوْقْتُ الصَّحَّةِ الَّتِي هُنَّاتَنِي فِيهَا طَيِّبَاتِ رِزْقِكَ...

آیا وقت تندرستی که در آن روزی های پاکیزه ات را بر من گوارا نمودی؟ ۳/۱۵

تندرستی و شادمانی

نَشَطَّتَنِي بِهَا لِاتِّغَاءِ مَرْضَاتِكَ وَفَضْلِكَ

مرا به وسیله آن (تندرستی) برای درخواستِ خوشنودی و احسانت شادی بخشیدی. ۳/۱۵

تندرستی بنده و گشایش الهی

وَاجْعَلْ... سَلَامَتِي مِنْ هَذِهِ الشُّدَّةِ إِلَى فَرْجِكَ

و تندرستی ام از این سختی را به گشایشت قرار ده. ۶/۱۵

شیرینی تندرستی

أَوْجِدُنِي حَلَاوَةَ الْعَافِيَةِ

مرا از شیرینی تندرستی کامیاب فرما. ۶/۱۵

گوارایی سلامت

أَذِقْنِي بَرْدَ السَّلَامَةِ

گوارایی سلامتی را به من بچشان. ۶/۱۵

سازگار نمودن بنده، با سلامت و تندرستی

وَ اسْتَضِلِحْنِي بِالْعَافِيَةِ

و صلاحم را با تندرستی بخواه. ۳۳/۱۶

تندرستی، بهره ای از رحمت خدا

فَلَا تَجْعَلْ حَظِّي مِنْ رَحْمَتِكَ مَا عَجَّلْتَ لِي مِنْ عَافِيَتِكَ

پس بهره مرا از رحمتت، تندرستی ای که اکنون برای من پیش انداخته ای، قرار مده. ۱/۱۸

بلا و گرفتاری شدن تندرستی، برای بنده

وَ إِنْ يَكُنْ مَا ظَلَلْتُ فِيهِ، أَوْ بُتُّ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيَّ بَلَاءٍ لَا يَنْقَطِعُ... فَقَدِّمْ لِي مَا أَخَّرْتَ، وَ أَخِّرْ عَنِّي مَا قَدَّمْتَ

و اگر این تندرستی که روز را در آن به سر برده ام یا شب را در آن به سر رسانده ام، پیش از گرفتاری ای که قطع نمی گردد باشد، پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز و آنچه از من پیش انداخته ای، پس انداز.

۲/۱۸

ص : ۳۶۵

بلا و عافیت

فَأْمُنْ عَلَيَّ قَبْلَ الْبَلَاءِ بِالْعَافِيَةِ

پس پیش از گرفتاری، با تندرستی بر من منت گذار. ۲۰/۲۰

تندرستی در عبادت

ارزُقْنِي صِحَّةً فِي عِبَادَةِ

مرا تندرستی در عبادت، روزی فرما.

۲۷/۲۰

اجابت درخواست بنده، در تندرستی و گرفتاری

وَلَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ اِجَابَتِكَ لِي وَ اِنْ اَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي سَرَاءٍ كُنْتُ اَوْ ضَرَاءً، اَوْ شِدَّةٍ اَوْ رَخَاءٍ، اَوْ عَافِيَةٍ اَوْ بَلَاءٍ

و مرا ناامید از اجابت - گرچه دیر شود - قرار نده، در خوشی باشم یا سختی، یا تنگی یا فراخی، یا تندرستی یا گرفتاری. ۸/۲۱

رضای الهی و تندرستی بنده

خُذْ لِنَفْسِكَ رِضَاهَا مِنْ نَفْسِي فِي عَافِيَةٍ

رضای خود را از من در حال عافیت دریافت نما. ۱/۲۲

نعمت تندرستی و بیماری

وَ ارزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ بِمَا اَنْعَمْتَ عَلَيَّ فِي الْيُسْرِ وَالْعُسْرِ وَالصَّحَّةِ وَالسَّقَمِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که در آسانی و سختی و تندرستی و بیماری به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم،

(اعتراف به) حق را روزی ام فرما. ۱۱/۲۲

فروبردن بنده، در تندرستی

جَلِّئْنِي عَافِيَتَكَ

مرا با عافیت فراگیر. ۱/۲۳

نگاه داشتن بنده، به تندرستی

حَصِّنِي بِعَافِيَتِكَ

به عافیت حفظم کن. ۱/۲۳

عطا کردن و بخشیدن تندرستی، به بنده

تَصَدَّقْ عَلَيَّ بِعَافِيَتِكَ، وَ هَبْ لِي عَافِيَتَكَ

عافیت را به من صدقه ده و عافیت را به من ببخش. ۱/۲۳

بی نیاز شدن بنده، با تندرستی

أَغْنِنِي بِعَافِيَتِكَ

مرا به عافیت بی نیاز فرما. ۱/۲۳

گستراندن تندرستی، برای بنده

أَفْرِشْنِي عَافِيَتَكَ

عافیت را برایم بگستران. ۱/۲۳

سامان دادن تندرستی، برای بنده

ص : ۳۶۶

أَصْلِحْ لِي عَافِيَتَكَ

عافیت را بر من سامان ده. ۱/۲۳

جدایی نینداختن بین بنده و تندرستی

لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَافِيَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

در دنیا و آخرت بین من و عافیت جدایی نینداز. ۱/۲۳

گرامی ساختن بنده، به تندرستی

أَكْرِمْنِي بِعَافِيَتِكَ

به عافیت گرامی ام دار. ۱/۲۳

پوشاندن لباس عافیت، به بنده

الْبَسْنِي عَافِيَتَكَ

لباس عافیت را بر من بپوشان. ۱/۲۳

اسْتُرْنِي بِسِتْرِ عَافِيَتِكَ تَفَضُّلاً

با فضل خویش، مرا به پرده عافیت بپوشان.

۲۱/۳۱

الْبَسْنَا فِيهِ جُنَّ الْعَافِيَةِ

در آن (ماه) پوشش های عافیت را به ما بپوشان. ۷/۴۳

سَرِبْنِي بِسِرِّبَالِ عَافِيَتِكَ، وَ رَدَّنِي رِدَاءَ مُعَافَاَتِكَ

لباس عافیت خود را به من بپوشان و ردای تندرستی ات را بر تنم کن. ۱۱۲/۴۷

كَمْ مِنْ... عَافِيَةٍ أَلْبَسْتَهَا

چه بسیار (جامه های) تندرستی ای که (بر من) پوشاندی. ۱۱/۴۹

وَإِنْ تَعَفُّ عَنِّي فَقَدِيمًا شَمَلَنِي عَفْوُكَ، وَ أَلْبَسْتَنِي عَافِيَتَكَ

و اگر از من درگذری، پس از دیرزمانیست که بخشایشت مرا فراگرفته و عافیت خویش را بر من پوشانده ای. ۴/۵۰

تندرستی ای، با ویژگی های خاص

عَافِنِي عَافِيَةً كَافِيَةً شَافِيَةً عَالِيَةً نَامِيَةً، عَافِيَةً تُؤَلِّدُ فِي بَدَنِي الْعَافِيَةَ، عَافِيَةَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

به من عافیت ده. عافیتی کافی، بهبودی بخش، عالی و روزافزون. عافیتی که در جسم عافیت زاید، عافیت دنیا و آخرت. ۲/۲۳

تندرستی و سلامتی در دین و بدن

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰى بِالصَّحٰهِ وَالْاٰمِنِ وَالسَّلَامَةِ فِي دِيْنِي وَ بَدَنِي

و با تندرستی و ایمنی و سلامتی در دینم و جسمم بر من منت گذار. ۳/۲۳

سالم داشتن تن فرزندان، برای والدین

إِلٰهِي... أَصِحَّ لِيْ أَبْدَانَهُمْ وَ أَدْيَانَهُمْ وَ أَخْلَاقَهُمْ

خداوندا بدن و دین و اخلاقشان را برای من سالم بدار. ۲/۲۵

عافیت بخشیدن به جان و اندام فرزندان

عَافِهِمْ فِيْ أَنْفُسِهِمْ وَ فِيْ جَوَارِحِهِمْ وَ فِيْ كُلِّ مَا عُنِيْتُ بِهِ مِنْ أَمْرِهِمْ

ص : ۳۶۷

آنان را در جان و اعضا و کارهایشان - که برای من مهم است - تندرستی ده. ۲/۲۵

مجاهد مسلمان، و عافیت و سلامتی

تَوَلَّه بِالْعَافِيهِ، وَ أَصْحَبَهُ السَّلَامَةَ

تندرستی اش را به عهده گیر و رهایی از آفت ها را، همراهش فرما. ۱۴/۲۷

توبه و سلامتی (از معاصی)

فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ... تَوْبَةً مُّوجِبَةً لِمَحْوِ مَا سَلَفَ، وَ السَّلَامَةَ فِيمَا بَقِيَ

پس این توبه ام را توبه ای سبب محو آنچه گذشته و سلامتی در آنچه مانده است، گردان.

۲۰/۳۱

سالم ماندن اندام، از کیفرهای الهی

اللَّهُمَّ وَ اِنِّي اَتُوبُ اِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَي حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاہت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند. ۲۲/۳۱

عافیت الهی، پوششی از رسوایی های گناهان

وَ كَبَائِرِ ذُنُوبٍ اجْتَرَحْتُهَا، كَانَتْ عَافِيَتِكَ لِي مِنْ فَضَائِحِهَا سِتْرًا

و گناهان بزرگی انجام داده ام که عافیت داشتن تو از رسوایی های آن، برای من پوششی گردید.

۱۸/۳۲

سبب متمایل شدن به راه خلاف عافیت

لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَنَعْمِطَ قَدْرَكَ... نَجْنَحَ اِلَى الَّتِي هِيَ... اَقْرَبُ اِلَى ضِدِّ الْعَافِيهِ

ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و به آنچه که به ضد عافیت نزدیک تر

است، تکیه نماییم. ۳/۳۳

عافیت بخشیدن به بنده، پس از آگاهی

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ... مُعَافَاتِكَ بَعْدَ خَيْرِكَ

خداوندا سپاس تو را، بر عافیت بخشی ات پس از آگاهی ات. ۱/۳۴

اثر عافیت بخشیدن به بندگان

كَانَتْ عَافِيَتُكَ لَنَا حِجَابًا دُونَ أَبْصَارِهِمْ

عافیت بخشیدن تو برای ما پرده ای پیش چشمانشان قرار داد. ۲/۳۴

تفضل الهی و عافیت بخشی به آفریدگان

فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ... شَاهِدَةٌ بِأَنَّكَ مُتَفَضِّلٌ عَلَيَّ مَنْ عَافَيْتَ

پس همه آفریدگان گواهند که تو هر که را عافیت بخشی، به فضل رفتار نموده ای. ۸/۳۷

ص : ۳۶۸

قرآن و رسیدن به جایگاه سلامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... سَلَامًا نَعْرُجُ فِيهِ إِلَى مَحَلِّ السَّلَامَةِ

و قرآن را نردبانی برای عروجمان به محل سلامت، قرار ده. ۸/۴۲

ماه نو، ماه سلامتی از بدی ها

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هَلَالًا... سَلَامَةً مِنَ السَّيِّئَاتِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه سلامتی از بدی ها قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵/۴۳

ماه نو، ماه سلامت و اسلام

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هَلَالًا... سَلَامَةً وَ إِسْلَامًا

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه سلامت و اسلام قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵/۴۳

رمضان، ماه سلامت و بی گزند

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ هُوَ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ

درود بر تو ماهی که از هر چیز سلامت است.

۳۴/۴۵

سرای سلامت (بهشت)

اجْعَلْنَا مَعَهُمْ فِي دَارِ السَّلَامِ بِرَحْمَتِكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

ما را به همراه آنان در خانه سلامتی (بهشت) قرار ده. به رحمت خودت، ای مهربان ترین

مهربانان. ۶۵/۴۷

درخواست تندرستی، از خداوند

اجْمَعْ لِي... الْمَعَاوَةَ وَ الصُّحَّةَ وَ السَّعَةَ وَ الطَّمَأْنِينَةَ وَ الْعَافِيَةَ

سلامتی و تندرستی و فراخی و آرامش و عافیت را، برایم فراهم ساز. ۱۳۰/۴۷

فراوان ساختن بهره بنده، از تندرستی

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ أَوْ عَافِيَةٍ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَنَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می‌نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی یا عافیت قسمت می‌نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان.

۲/۴۸

چشاندن طعم تندرستی، به بنده

أَذِقْنِي طَعْمَ الْعَافِيَةِ إِلَى مُنْتَهَى أَجَلِي

طعم عافیت را تا پایان مدّت زندگی ام به من بچشان. ۱۴/۴۸

عافیت تن بنده، در حاجت درخواست شده از خدا

اللَّهُمَّ هِدِّهِ حَاجَتِي... عَافٍ فِيهَا جَسَدِي

خداوندا خواسته من این است. تنم را در آن عافیت بخش. ۷/۵۴

ص : ۳۶۹

از خدا درخواست نمودن سلامتی از:

أ. آنکه بنده را می ترساند

هَبْ لِي... سَلَامَةً مِمَّنْ تَوَعَّدَنِي

مرا از آنکه تهدیدم نمود، سلامتی بخش.

۸/۲۰

ب. حسد

وَ اَرْزُقْنِي سَلَامَةً الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان.

۱۲/۲۲

ج. فریب آرزو

سَلَّمْنَا مِنْ غُرُورِهِ

ما را از فریبش سلامتی ده. ۲/۴۰

د. اندیشه های وسوسه انگیز در دل

وَ اِخْجُبْ بِهٖ خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ عَنِ صِحَّهِ ضَمَائِرِنَا

و با آن، خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار. ۱۱/۴۲

ه. آنچه غلامان و کنیزان به آن دچارند

وَ عَافِنِي مِمَّا ابْتَلَيْتَ بِهٖ طَبَقَاتِ عِبِيدِكَ وَ اِمَائِكَ

و مرا از آنچه طبقات (مختلف) غلامان و کنیزان را به آن مبتلا نموده ای، عافیت بخش. ۱۰۵/۴۷

تنگ دستی فقر

فرو نریختن شکوه بنده، با تنگ دستی

لَا تَبْتَذِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ

شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز. ۲۶/۲۰

اجابت درخواست بنده، در تنگ دستی و توانگری

وَلَا تَجْعَلْنِي... أَيَسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَإِنْ أَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي... جِدِّهِ أَوْ لَأُوءَاءَ

و مرا ناامید از اجابتت - گرچه دیر شود - قرار نده، در توانگری باشم یا تنگدستی. ۸/۲۱

والدین و تنگ دستی

أَيْنَ إِقْتَارُهُمَا عَلَيَّ أَنْفُسُهُمَا لِلتَّوَسُّعِ عَلَيَّ!؟

تنگی هایی که آن دو (پدر و مادرم) برای گشایش من بر خود گرفته اند، چه می شود؟

۱۰/۲۴

تنگی

تنگ ساختن جای فرشتگان

و الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُزَاجِمُ بِهِ مَلَائِكَتَهُ الْمُقَرَّبِينَ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، جا را بر فرشتگان مقرب تنگ نمایم. ۱۰/۱۶ و ۱۰/۱۶

ص : ۳۷۰

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، و تنگی و سختی در زندگی

وَ اشْكُرْهُمْ عَلٰى... خُرُوجِهِمْ مِنْ سَعَةِ الْمَعٰشِ اِلٰى ضَيْقِهِ

و ایشان را به خاطر آنکه از زندگی راحت به سختی افتادند، پاداش عنایت کن. ۸/۴

ضیق نبودن کرم الهی

اَنَّ كَرَمَكَ لَا يَضِيقُ عَنْ سُوءِ الْاَحَدِ

همانا بخشش تو از درخواست کسی تنگ نمی گردد. ۱۹/۱۳

ضیق نبودن احسان خداوند

فَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ... فَلَا يَضِيقُنَّ عَنِّي فَضْلُكَ

پس این جایگاه پناهنده شده به توست. پس مبادا فضل تو از من تنگی نماید. ۱۵/۳۲

تنگی رحم مادر

اللَّهُمَّ وَ اَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبِ مُتَصَائِقِ الْعِظَامِ... اِلٰى رَحِمِ ضَيْقِهِ سَتَرْتَهَا بِالْحُجْبِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با استخوان های درهم تنیده، به سوی رحمی تنگ که آن را با

پرده ها پوشاندی، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

تنگی سوراخ مهره های پشت

اللَّهُمَّ وَ اَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبِ... حَرَجِ الْمَسَالِكِ اِلٰى رَحِمِ ضَيْقِهِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با راه های تنگ به سوی رحمی تنگ، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

رحمت الهی و فراخ گرداندن تنگی لحد

وَ اَفْسَحَ لَنَا بِرَحْمَتِكَ فِي ضَيْقِ مَلَا حِدِنَا

و به رحمتت، تنگی لحدهایمان را برای ما گشاد گردان. ۱۴/۴۲

تنهایی

خدا، فریادرس هر تنها

يَا غَوْثَ كُلِّ مَخْذُولٍ فَرِيدٍ

ای فریادرس هر خوارشده تنها. ۴/۱۶

خدا، کفایت کننده تنها و ناتوان

اللَّهُمَّ يَا كَافِيَ الْفَرْدِ الضَّعِيفِ

خداوند ای کفایت کننده (شخص) تنهای ناتوان. ۱/۲۱

خطاکاری، و تنها ماندن

أَفْرَدْتَنِي الْخَطَايَا فَلَا صَاحِبَ مَعِيَ

خطاها مرا تنها گردانده و همراهی ندارم.

۱/۲۱

ص : ۳۷۱

تنها گذاردن بنده

مَنْ يُسَاعِدُنِي وَ أَنْتَ أَفْرَدْتَنِي؟

چه کسی مرا یاری دهد، در حالی که تو مرا تنها گذاشته ای؟ ۲/۲۱

خدا، تنها برآورنده حاجت بنده

... بَلْ تَفَرَّدَ بِحَاجَتِي

... بلکه درخواستم را به تنهایی روا کن.

۲/۲۲

خدا، برگزیننده تنهایی برای خود

وَ خَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

یگانه و بی شریکی. ۱۲/۲۲

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْفَرْدُ الْمُتَفَرَّدُ

تویی خدایی که معبودی جز تو نیست. تنهای بی نظیر. ۳/۴۷

خدا، تنها کارگزار سختی های مرزداران

تَوَحَّدَ بِكِفَايَةِ مُؤَدِّيهِمْ

سنگینی هایشان را به تنهایی کفایت فرما.

۲/۲۷

مسلمانان و تنهایی گزیدن با خدا

وَ فَرَّغَهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ، وَ عَنْ مُنَابَذَتِهِمْ لِلْخَلْوَةِ بِكَ حَتَّى لَا يُعْبَدَ فِي بَقَاعِ الْأَرْضِ غَيْرُكَ

و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن،

برای عبادت خویش و کارزار با آنان، برای خلوت با خودت آسوده ساز، تا در همه جای زمین، جز تو پرستش نشود. ۷/۲۷

رحم خدا، به تنهایی بنده

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ وَخَدِّتِي بَيْنَ يَدَيْكَ

خداوندا، پس به تنهایی ام در برابرت، رحم فرما. ۲۳/۳۱

شیطان، و تنها رها کردن بنده، در بیابان گمراهی

فَأُضْحِرْنِي لِعُضْبِكَ فَرِيدًا

پس مرا تنها در بیابان خشمت رها نمود.

۱۳/۳۲

به تنهایی (احسان و نیکی کردن) خدا، به بنده

تَوَخَّذْنِي بِمَا تَتَوَخَّذُ بِهِ مَنْ وَفَى بِعَهْدِكَ

تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می کنی با کسی که به عهد تو وفا کرده.

۸۸/۴۷

تنها به سر بردن بنده، به مناجات با خدا

وَ زَيْنٌ لِي التَّفَرُّدُ بِمُنَاجَاتِكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ

و تنهایی مناجات با خودت را در شب و روز برایم بیار. ۱۱۰/۴۷

ص : ۳۷۲

تنها به سر بردن (و خلوت کردن) با خدا

وَ ضَعْنِي إِذَا خَلَوْتُ بِكَ

و چون با تو خلوت کردم، مرا فروتن گردان.

۱۱۸/۴۷

تنهایی، و شب زنده داری برای خدا

اعْمُرْ لَيْلِي بِإِقْظَاظِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ، وَ تَقَرُّدِي بِالتَّهَجُّدِ لَكَ

شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و تنها بودنم به شب زنده داری برای تو، آباد گردان.

۱۲۳/۴۷

تنهایی، و آزمایش فسادانگیز

لَا تُحِبُّ... خَلَوَاتِي بِمَا يَعْرِضُ لِي مِنْ نَزَعَاتِ فِتْنَتِكَ

تنهایی هایم را با آزمایش های فسادانگیزت که برایم آشکار می شود، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

بینایی خدا به تنهایی بنده، در برابر دشمن

فَنظَرْتَ يَا إِلَهِي إِلَي... وَخَدَتِي فِي كَثِيرٍ عَدَدٍ مَنْ نَاوَانِي

ای خدای من، پس تو تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده، مشاهده کردی. ۵/۴۹

تنها گذاشتن دشمن

وَ صَيَّرْتَهُ مِنْ بَعْدِ جَمْعٍ عَدِيدٍ وَخَدَهُ

و پس از آنکه در گروهی بسیار بود، او را تنها گذاشتی. ۶/۴۹

تواضع فروتنی

توانایی

توانایی، عامل برتری انسان بر آفریدگان

جَعَلَ لَنَا الْفَضِيلَةَ بِالْمَلَكَةِ عَلَى جَمِيعِ الْخَلْقِ

با دادن قدرت به ما، (ما را) بر همه آفریدگان برتری داد. ۱۸/۱

ناتوانی امت مسلمان و برداشتن وظیفه از آنها

لَقَدْ وَضَعَ عَنَّا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ

از (دوش) ما آنچه به آن طاقت نداریم برداشته. ۲۳/۱

تکلیف و توان

لَمْ يُكَلِّفْنَا إِلَّا وُسْعًا

(خداوند) جز به اندازه توان، بر ما تکلیف ننموده. ۲۳/۱

قدرت و توانایی خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ... بِقُدْرَتِهِ الَّتِي لَا تَعْجِزُ عَنْ شَيْءٍ وَ إِنَّ عَظْمَ

ص : ۳۷۳

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، به قدرتش که از چیزی - اگر چه بزرگ باشد - ناتوان نیست. ۱/۲

نرھیدن چیزی، از قدرت و توانایی خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ... بِقُدْرَتِهِ الَّتِي... لَا يَقْوَتْهَا شَيْءٌ وَإِنْ لَطْفَ

سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، به قدرتش که چیزی - اگر چه خرد باشد - از او رهایی نمی یابد. ۱/۲

توانایی محمد صلی الله علیه و آله ، به یاری خدا

فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ... مُتَّقَوِيًّا عَلَىٰ ضَعْفِهِ بِنَصْرِكَ

پس با قوت بخشیدن ضعف خود به کمک تو، به سوی آنان تاخت. ۱۹/۲

بی نیازی بی نیازان، به فضل قوه الهی

اللَّهُمَّ إِنَّمَا يَكْتَفِي الْمُكْتَفُونَ بِفَضْلِ قُوَّتِكَ

خداوندا به درستی که بی نیازان به فزونی نیروی تو بی نیاز می شوند. ۱۱/۵

فراگیر بودن توانایی خداوند

يَحْوِينَا مُلْكُكَ وَ سُلْطَانُكَ

سلطه و فرمانروایی توست که ما را فرامی گیرد.

۱۰/۶

خشم الهی و سست نمودن توان بندگان

أَوْهِنُ قُوَّتَنَا عَمَّا يُسْحِطُكَ عَلَيْنَا

توانمان را از کاری که تو را بر ما خشمگین می سازد سست کن. ۳/۹

توانایی خدا و جنبش بنده

فَلَا حَوْلَ لَنَا إِلَّا بِقُوَّتِكَ

پس جنبشی برای ما جز به قدرت تو نیست.

۵/۹

توانایی دادن به بنده، با یاری کردنش

وَلَا قُوَّةَ لَنَا إِلَّا بِالْعَوْنِكَ

و نیرویی برای ما جز به یاری تو نیست.

۵/۹

يَا مُوءَيِّدِي بِالضَّرِّ

ای نیرودهنده با یاری نمودن. ۷/۵۱

توانا ساختن بنده بر اطاعت خدا، هنگام تندرستی

قَوَّيْتَنِي مَعَهَا عَلَىٰ مَا وَفَّقْتَنِي لَهُ مِنْ طَاعَتِكَ

با آن (تندرستی) بر طاعت خود توفیقم داده، توانایم گرداندی. ۳/۱۵

قرار گرفتن آفریدگان، در قدرت الهی

أَنْتَ الَّذِي اتَّسَعَ الْخَلْقُ كُلُّهُمْ فِي وَسْعِهِ

تویی آنکه همه آفریدگان در گستره قدرتش گنجیده اند. ۱۰/۱۶

ص : ۳۷۴

توانایی خدا و روا ساختن درخواست بنده

إِنَّ ذَلِكَ لَا يَضِيقُ عَلَيْكَ فِي وُسْعِكَ، وَلَا يَتَكَادُكَ فِي قُدْرَتِكَ

به درستی که این (خواسته های من) در برابر گستره توانایی ات بر تو دشوار نیست و در برابر قدرتت سخت نمی باشد. ۳۴/۱۶

فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَضِيقُ عَلَيْكَ فِي وُجْدِكَ، وَلَا يَتَكَادُكَ فِي قُدْرَتِكَ

پس به درستی که این (کار) در برابر دارایی ات بر تو دشوار نیست و در برابر قدرتت بر تو سخت نمی باشد. ۱۶/۴۹

توانا ساختن بنده، هنگام درماندگی اش

اجْعَلْ... أَقْوَى قُوَّتِكَ فِي إِذَا نَصَبْتُ

قوی ترین توانایی ات را در من، هنگامی که درمانده شدم قرار ده. ۱۱/۲۰

تبدیل القائنات شیطانی، به تفکر در قدرت الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي... تَفَكُّرًا فِي قُدْرَتِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان در دل من می افکند، اندیشه در قدرتت را قرار ده. ۱۳/۲۰

نبود نیرودهنده ای برای بنده، در برابر خشم خدا

ضَعُفْتُ عَنْ غَضَبِكَ فَلَا مَوْءِدَ لِي

در برابر خشم تو ناتوان شده ام و یاری دهنده ای ندارم. ۱/۲۱

توانا ساختن دل بنده، به رغبت داشتن به سوی خدا

فَرَّغَ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ... وَقَوَّهِ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ

دلم را برای دوستی ات خالی گردان و به رغبت به سوی خود، توانایی ده. ۱۰/۲۱

توانایی یافتن بر اطاعت از فرمان خدا

وَ اٰمَنْتُ عَلَيَّ بِالصَّحَّةِ... وَ الْقُوَّةِ عَلَيَّ مَا اَمَرْتَنِي بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ

و با تندرستی و توانایی بر انجام طاعتت - که مرا به آن فرمان داده ای - بر من منت گذار. ۳/۲۳

پناه بردن به خدا، از ناتوان و توانا

أَعِزَّنِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ ضَعِيفٍ وَ شَدِيدٍ

مرا از شرّ هر ناتوان و توانا پناه ده. ۶/۲۳

توانمندی فرزندان

إِلَهِي... قَوْلِي ضَعِيفَهُمْ

خداوندا ناتوانشان را برایم نیرومند نما.

۲/۲۵

توانمند ساختن تدبیر مسلمانان

اللَّهُمَّ وَقَوْلِي بِذَلِكَ مَحَالَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ

ص : ۳۷۵

خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش. ۷/۲۷

تهی ساختن تن مشرکان، از توانایی

اللَّهُمَّ أَحْلِلْ... أَبْدَانَهُمْ مِنَ الْقُوَّةِ

خداوندا، تن هایشان را از قوت تهی دار.

۱۱/۲۷

توانمندی جنگجویان اسلام

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِكَ، أَوْ مُجَاهِدٍ جَاهَدَهُمْ... فَلَقَّهِ الْيُسْرَ... وَ ارزُقْهُ الشَّدَّةَ

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد و هر مجاهدی که با ایشان جهاد نماید، پس او را با آسانی روبرو کن

و نیرومندی را روزی اش نما. ۱۴ و ۱۳/۲۷

خدا دارای قدرت کامل و کمال توانایی

لَكَ يَا إِلَهِي... مَلَكَةُ الْقُدْرَةِ الصَّمَدِ، وَ فَضِيلَةُ الْحَوْلِ وَ الْقُوَّةِ

خداوندا تسلط قدرت همیشهگی و کمال توان و نیرو، از آن توست. ۱۰/۲۸

جهل بنده به توانایی خدا بر او

فَقَصَّرَ عَمَّا أَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا، وَ تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيبًا. كَالْجَاهِلِ بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهِ

پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده و با بی باکی آنچه از آن نهی نموده ای، انجام

داده. مانند نادان به قدرت تو بر خودش.

۶/۳۱ و ۷

توانا شدن بنده، به توانایی بی نیازکننده

اللَّهُمَّ وَ إِنَّهُ... لَا اسْتِمْسَاكَ بِي عَنِ الْخَطَايَا إِلَّا عَنْ قُوَّتِكَ، فَقَوِّنِي بِقُوَّةِ كَافِيَةٍ

خداوندا جز به قدرت تو، خودداری از خطاها برایم ممکن نیست. پس با قوت کافی، مرا قوی ساز. ۱۹/۳۱

وانگذاشتن بنده، به قدرت و توان خود

لَوْ تَكَلَّنِي يَا رَبِّ فِي تِلْكَ الْحَالَاتِ إِلَى حَوْلِي، أَوْ تَضَطَّرَّنِي إِلَى قُوَّتِي لَكَانَ الْحَوْلُ عَنِّي مُعْتَزِلًا، وَ لَكَانَتِ الْقُوَّةُ مِنِّي بَعِيدَةً

و ای پروردگار من، اگر مرا در آن احوال به توانایی خودم وامی گذاردی یا مرا ناگزیر می ساختی، به نیروی خود پناه برم؛ همانا توان از من کناره می گرفت و نیرو از من دور می شد.

۲۵/۳۲

لَا تَكِلْنِي إِلَى حَوْلِي وَ قُوَّتِي دُونَ حَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ

مرا به توانایی و نیروی خودم بدون توانایی و نیروی خودت وامگذار. ۱۱۳/۴۷

ناتوانی آتش دوزخ، از سبک کردن خود

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... لَا تَقْدِرُ عَلَى التَّخْفِيفِ عَمَّنْ خَشَعَ لَهَا وَ اسْتَسَلَمَ إِلَيْهَا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که

ص : ۳۷۶

قادر بر سبک کردن (شعله‌ها) از کسی که برایش فروتنی نماید و تسلیم او گردد، نیست.

۳۰ و ۲۹/۳۲

توان خداوند و توان بنده

مَلَكْتَ - يَا إِلَهِي - أَمْرُهُمْ قَبْلَ أَنْ يَمْلِكُوا عِبَادَتَكَ

ای خدای من، تو زمام امرشان را به دست داشته‌ای، پیش از آنکه بر عبادت تو توانایی داشته باشند. ۷/۳۷

توانایی بر اطاعت خدا، با خوردن رزق او

لَمْ تَسْمُهُ الْقِصَاصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ الَّذِي يَقْوَى بِهِ عَلَى طَاعَتِكَ

از او در آنچه از روزی تو خورد، و بر طاعتت نیرو گرفت، نقاص نخواستی. ۱۳/۳۷

قدرت خدا و آفرینش بشر

...لَكِنْ أَنْشَأْتَهَا إِبْرَاءًا لِقُدْرَتِكَ عَلَى مِثْلِهَا

...بلکه آن را آفریدی، تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود. ۷/۳۹

توانایی دادن به آل محمد صلی الله علیه و آله (بر فهم قرآن)

وَ قَوَّيْتَنَا عَلَيْهِ لِتَرْفَعَنَا فَوْقَ مَنْ لَمْ يُطِقْ حَمْلَهُ

و ما را بر (دریافت) آن قوت دادی، تا بدین سبب بر کسی که طاقت تحمل آن را نداشت، رفعت

بخشی. ۵/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله ، تواناترین پیامبر

اللَّهُمَّ اجْعَلْ بَيْنَنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ الْبُيُوتِ مِنْكَ مَجْلِسًا، وَ أَمْكَنَهُمْ مِنْكَ شَفَاعَةً

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود و

تواناترین شفاعت کنندگان ایشان قرار ده. ۱۸/۴۲

توانی نیست، جز به یاری خداوند

لَا حَوْلَ وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ

هیچ حرکت و نیرویی نیست، مگر به یاری خداوند بلندمرتبه بزرگ. ۲۵/۴۶

توانایی نداشتن تسلط و غلبه ای، بر تسلط الهی

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يَقُمْ لِسُلْطَانِكَ سُلْطَانٌ

تویی آنکه در برابر سلطه و غلبه ات، سلطه و قدرتی، توانایی ندارد. ۱۶/۴۷

توانایی بسیار خداوند

سُبْحَانَكَ مِنْ مَلِيكَ مَا أَمْنَعَكَ

پاک و منزهی! ای پادشاه که شکست ناپذیری!

۲۴/۴۷

توانایی بخشیدن به بازوی ولی خدا

ص : ۳۷۷

وَقُوِّ عَضُدَهُ

و بازویش را قوت ده. ۶۱/۴۷

ولی خدا و تواناترین تکیه گاه

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيْهِ... وَاعِنْتَهُ بِرُكْنِكَ الْأَعَزِّ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما و او را به تواناترین تکیه گاه (نیروی) خود، یاری

فرما. ۶۱/۴۷

عدم بخشش الهی، در صورت عدم طاقت بنده

وَلَا تَمْنَحْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَبْهَظَنِي مِمَّا تُحْمَلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ

و آنچه طاقتش را ندارم به من نبخش، که پشتم را از بار گران دوستی ات که بر دوشم گذارده ای، بشکنی. ۱۰۲/۴۷

توانا نساختن دشمن، بر بنده

لَا تُمَكِّنُهُ مِنْ عُنُقِي

او را بر من توانا نساز. ۱۴/۴۸

خدا، توانایی مغلوب نشدنی

فَلَكَ الْحَمْدُ إِلَهِي مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ

پس خدای من، سپاس برای توست. توانایی که شکست نمی خورد. ۱۴/۴۹

مصون نماندن تکذیب کننده توانایی خدا، از او

لَا يَمْنَعُ مِنْكَ مَنْ كَذَّبَ بِقُدْرَتِكَ

کسی که قدرت تو را تکذیب نمود، نمی تواند خود را از تو بازدارد. ۳/۵۲

شگفت از شدت توانایی خداوند

سُبْحَانَكَ مَا... أَشَدَّ قُوَّتَكَ

پاک و منزهی! چه شدید است قدرت تو!

۴/۵۲

سست بودن توانایی بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءَ آلِ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ، وَ ضَعْفَتْ قُوَّتُهُ... سُوءَ آلِ مَنْ لَا يَجِدُ... لِضَعْفِهِ مُقَوِّيًا... غَيْرَكَ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند، و نیرویش ضعیف است. درخواست کسی که نیرودهنده ای برای ضعفش جز تو نمی یابد. ۳/۵۴

خدا، توانا بر:

أ. آفرینش خلق

ابْتَدَعَ بِقُدْرَتِهِ الْخَلْقَ ابْتِدَاعًا

به قدرت خویش آفریدگان را بی هیچ نمونه ای آفرید. ۳/۱

ب. فرمانبری مخلوقات از انسان

ص : ۳۷۸

فَكَلَّ خَلِيقَتِهِ مُنْقَادَةً لَنَا بِقُدْرَتِهِ

پس به قدرت او، همه آفریدگانش برای ما فرمانبردارند. ۱۸/۱

ج. منت گذاشتن بر امت مسلمان، به وجود محمد صلی الله علیه و آله

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنْ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ... بِقُدْرَتِهِ الَّتِي لَا تَعْجِزُ عَنْ شَيْءٍ وَإِنْ عَظُمَ

سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، به قدرتش که از چیزی - اگر چه بزرگ باشد - ناتوان نیست. ۱/۲

د. آفرینش شب و روز

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ بِقُوَّتِهِ

سپاس خدای را که شب و روز را به توانایی خود آفرید. ۱/۶

ه. فرق گذاشتن بین شب و روز

مَيِّزَ بَيْنَهُمَا بِقُدْرَتِهِ

به قدرت خویش بین آن دو فرق گذاشت.

۲/۶

و. آسان شدن کارهای دشوار

ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابُ

سختی ها به توانایی تو آسان شد. ۲/۷

ز. انجام شدن قضا

جَرَى بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ

تقدیر به قدرت تو اجرا شد. ۲/۷

ح. رساندن (گرفتاری) به بنده

قَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي ثِقْلُهُ... وَ بِقُدْرَتِكَ أَوْرَدْتَهُ عَلَيَّ، وَ بِسُلْطَانِكَ وَجَّهْتَهُ إِلَيَّ

ای پروردگار من، بر من چیزی فرود آمده که سنگینی آن بر من دشوار است و تو به قدرتت آن را بر من وارد نمودی و به سلطه خویش آن را بر من فرستادی. ۵/۷۶

ط. شکست دادن تسلط غم، از بنده

وَ اكْسِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ

و به توانایی ات سلطه غم و اندوه را بر من بشکن. ۸/۷

ی. عفو و بخشایش

فَاِنَّكَ مَلِيٌّ بِالْعَفْوِ

همانا تو بر بخشایش نمودن توانایی.

۱۵/۱۲

ک. بازداشتن ستم کننده و دشمن، از بنده

خُذْ ظَالِمِي وَ عَدُوِّي عَنْ ظُلْمِي بِقُوَّتِكَ

ستم کننده به من و دشمنم را با نیروی خود از ستم کردن به من بازدار. ۶/۱۴

ص : ۳۷۹

ل. شکستن برندگی دشمن

أَفْلَلْ حَدَّهُ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ

با توانایی خود برندگی اش را از من بردار.

۶/۱۴

م. هر چیز

أَنْتَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

تو بر هر چیزی توانایی.

۱۶/۱۴، ۳۳/۳۲، ۶/۳۳، ۵۶/۴۵

۲۵/۴۶، ۱۶/۴۹

إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

بدرستی که تو بر هر چیزی توانایی.

۳۴/۱۶، ۱۳/۲۱، ۳۰/۳۱، ۱۱/۴۵

۳/۴۸

إِنَّكَ عَزِيزٌ قَدِيرٌ

به درستی که تو پیروزِ توانایی. ۸/۲۳

ن. اصلاح امورِ تباہِ بنده

اللَّهُمَّ... اسْتَصْلِحْ بِقُدْرَتِكَ مَا فَسَدَ مِنِّي

خداوندا امورِ تباہم را به توانایی خود، اصلاح نما. ۲/۲۰

س. روا ساختن حاجت بنده

اللَّهُمَّ فَأَطْلِبْنِي بِقُدْرَتِكَ مَا أَطْلُبُ

خداوندا پس به قدرت خویش، آنچه طلب می کنم، برایم برآور. ۲۵/۲۰

وَ تَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا

و بر آوردن هر درخواستی را برای من، به قدرتی که بر آن داری، به عهده گیر. ۴/۴۸

ع. اصلاح نفس بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ كَلَّفْتَنِي مِنْ نَفْسِي مَا أَنْتَ أَمْلِكُ بِهِ مِنِّي، وَ قُدْرَتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ أَغْلَبُ مِنْ قُدْرَتِي

خداوندا مرا - درباره (اصلاح) نفسم - به کاری گماشتی که تو از من به آن تواناتری و قدرت تو بر آن و بر من، از توانایی

من چیره تر است. ۱/۲۲

ف. ایجاد مانع میان بنده و گناهان

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْم - حَالِ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ الذُّنُوبِ بِقُدْرَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به قدرت تو میان آنها و گناهان فاصله افتاده، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

ص. یاری دادن مرزداران

اللَّهُمَّ... أَيْدِ حُمَاتِهَا بِقُوَّتِكَ

خداوندا به قدرت خویش، نگهبانان آن (مرزها) را یاری ده. ۱/۲۷

ق. آگاهی بر مشرکان

اللَّهُمَّ وَ اَعْمُمِ بِذَلِكَ اَعْدَاءَكَ فِي اَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَ الرُّومِ... وَ سَائِرِ اُمَمِ الشُّرْكِ، الَّذِيْنَ تَخْفَى

ص : ۳۸۰

أَسْمَاءُهُمْ وَصِفَاتُهُمْ... وَ أَشْرَفَتْ عَلَيْهِمْ بِقُدْرَتِكَ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و دیگر امت های مشرک، که نام ها و نشانه هایشان پنهان است و به توانایی ات بر آنان اشراف داری. ۹/۲۷

ر. بازگرداندن بنده، به آنچه خدا دوست دارد

وَ أَصْرَفْنِي بِقُدْرَتِكَ إِلَيَّ مَا أَحْبَبْتَ

و به قدرت خود، مرا به آنچه دوست داری، بازگردان. ۱۷/۳۱

ش. خودداری دادن بنده، از خطا

اللَّهُمَّ وَ إِنَّهُ... لَا اسْتِمْسَاكَ بِي عَنِ الْخَطَايَا إِلَّا عَنْ قُوَّتِكَ

خداوندا جز به قدرت تو، خودداری از خطاها برایم ممکن نیست. ۱۹/۳۱

ت. آشکار ساختن خطاهای بنده

كُنْتُ... الْقَادِرَ عَلَىٰ إِعْلَانِهَا فَوْقَ الْقَادِرِينَ

تو بیشتر از همه قدرتمندان بر آشکار کردنش قادر بودی. ۲/۳۴

ث. گذشت

أَنَّكَ... أَجْرِيَتْ قُدْرَتُكَ عَلَيَّ التَّجَاوُزِ

همانا تو قدرتت را بر گذشت، جاری

ساخته ای. ۸/۴۵

خ. درخواست شده ها به درگاهش

أَنْتَ الْمَلِيءُ بِمَا رُغِبَ فِيهِ إِلَيْكَ

تو توانا بر هر آنچه هستی که از درگاهت خواسته شود. ۲۱/۴۵

ذ. شتاب و پیش دستی نمودن

أَخْرَجَتْ وَ أَنْتَ مُسْتَطِيعٌ لِلْمَعَاجِلَةِ، وَ تَأْتَيْتَ وَ أَنْتَ مَلِيٌّ بِالْمُبَادَرَةِ

با آنکه بر شتاب نمودن توانایی، (عذاب را) به تأخیر انداخته ای و با آنکه به پیش دستی کردن قادری، درنگ نموده ای.

۲۱/۴۶

ض. سخت گیری

تَعَمَّدَنِي فِيمَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَعَمَّدُ بِهِ الْقَادِرُ عَلَى الْبَطْشِ لَوْ لَا حِلْمُهُ

مراد آنچه بر آن از من آگاهی بپوشان، آنگونه که می پوشاند قادر بر سختگیری، (و) اگر بردباری اش نبود (خطاها را ظاهر می کرد).

۱۱۹/۴۷

ظ. شمارش درود بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ... وَ عَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَبْرَارِ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ صَلَاةَ لَا يَقْوَى عَلَيَّ إِحْصَائُهَا إِلَّا أَنْتَ

ص : ۳۸۱

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده خود و بر خاندان محمد که نیکوکارانِ پاکانِ برگزیده اند، درود فرستی. درودی که جز تو کسی بر شمردن آن توانایی نداشته باشد. ۳/۴۸

غ. زنده کردن مردگان

وَهَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي بِهَا تُحْيِي أَمْوَاتَ الْعِبَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن بندگان مرده را زنده می کنی، گشایش ده. ۱۳/۴۸

أب. زندگی بخشیدن به سرزمین های مرده

وَهَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي... بِهَا تَنْشُرُ مَيِّتَ الْبِلَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن سرزمین های مرده را زندگی می بخشی، گشایش ده. ۱۳/۴۸

أج. استوار گرداندن پشت بنده

شَدَدَتْ أَرْزِي بِقُوَّتِكَ

به توانایی ات پشتم را نیرومند ساختی.

۶/۴۹

أد. بازداشتن بنده، از نیروی حسود

فَحَصَّصْتَنِي مِنْ بَأْسِهِ بِقُدْرَتِكَ

پس تو به قدرت خویش، مرا از سختی و نیروی او بازداشتی. ۱۰/۴۹

ناتوانی بنده:

أ. در رسیدن به حاجاتش

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ قَصَرَ عَنْهَا جُهْدِي

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که توان انجامش را ندارم. ۱۵/۱۳

ب. در خروج از سلطنت خداوند

لَا قُوَّةَ لِي عَلَى الْخُرُوجِ مِنْ سُلْطَانِكَ

مرا نیرویی برای خروج از سلطنت تو نیست. ۶/۲۱

ج. در تجاوز از قدرت الهی

لَا أَسْتَطِيعُ مُجَاوَزَةَ قُدْرَتِكَ

نمی توانم از قدرت تو بگریزم. ۶/۲۱

د. بر فقر

اللَّهُمَّ ... لَا قُوَّةَ لِي عَلَى الْفَقْرِ

خداوندا تحمل فقر ندارم. ۲/۲۲

ه. در انجام واجبات

وَ أَفْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ فِي وَجْهِ مِنْ وُجُوهِ طَاعَتِكَ أَوْ لِحَلْقٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ إِنَّ

ص : ۳۸۲

ضَعُفَ عَنِ ذَلِكَ بَدَنِي، وَوَهَنْتُ عَنْهُ قُوَّتِي، وَلَمْ تَنْلُهُ مَقْدَرَتِي

و مرا به انجام آنچه که در جهتی از جهات طاعتت یا برای آفریده ای از آفریدگانت، بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده و گرچه بدنم از (انجام) آن ناتوان و نیرویم از آن سست و توانایی ام به آن نرسد.

۶/۲۲

و. در مقابل خشم خدا

إِنَّ طَاقَتِي لَا تَنْهَضُ بِسُخْطِكَ

همانا طاقت من، با خشم تو برابری نمی کند. ۵/۳۹

ز. از تحمّل انتقام الهی

فَإِنَّ قُوَّتِي لَا تَسْتَقِيلُ بِنِقْمَتِكَ

پس به درستی که نیروی من تاب انتقام تو را ندارد. ۵/۳۹

ح. در گریز از خداوند

لَوْ أَنَّ أَحَدًا اسْتَطَاعَ الْهَرَبَ مِنْ رَبِّهِ لَكُنْتُ أَنَا أَحَقُّ بِالْهَرَبِ مِنْكَ

اگر کسی می توانست از پروردگار خود بگریزد، من به گریختن از تو سزاوارتر بودم.

۳/۵۰

كَيْفَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَهْرَبَ مِنْكَ مَنْ لَا حَيَاةَ لَهُ إِلَّا بِرِزْقِكَ؟

چگونه می تواند از تو بگریزد، آنکه جز به وسیله روزی ات زندگی برایش نیست؟

۱/۵۲

ط. از (تحمّل) گرمی آفتاب

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْرُوفِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ، الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و

این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد. ۵/۵۰

ی. از (تحمل) آتش دوزخ

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،
الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ حَرَّ نَارِكَ؟

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تومی خواهم که بر این جان بی تاب و
این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد، پس چگونه گرمای آفتاب را توانایی دارد؟ ۵/۵۰

ص : ۳۸۳

ک. از (تَحْمَل) آواز رعد و غرش ابر

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلَمِ خُرُونِ مَنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرَّمَّةَ
الْهَلُوعَةَ... الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ صَوْتَ رَعْدِكَ

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و
این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی صدای غرش ابرت را ندارد. ۵/۵۰

ل. از (تَحْمَل) بانگ خشم خدا

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلَمِ خُرُونِ مَنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرَّمَّةَ
الْهَلُوعَةَ... الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ صَوْتَ رَعْدِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ صَوْتَ غَضَبِكَ؟

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و
این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی صدای غرش ابرت را ندارد، پس چگونه بانگ خشم را توانایی دارد؟

۵/۵۰

م. در پیروز شدن

أَسْأَلُكَ أَنْ تَغْفِرَ عَنِّي، وَتَغْفِرَ لِي فَلَسْتُ بَرِيئًا فَأَعْتَدِرْ، وَ لَا بَدِي قُوَّةٍ فَأَتَّصِرْ

از تو می خواهم که مرا ببخشایی و بیامرزی ام. زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم و دارای توانی نمی باشم تا پیروز
شوم. ۷/۵۱

ن. در برابر بازگرداندن فرمان خدا

لَيْسَ يَسْتَطِيعُ مَنْ كَرِهَ قَضَاءَكَ أَنْ يَرُدَّ أَمْرَكَ

کسی که حکم تو را نپسندید، نمی تواند فرمانت را بازگرداند. ۳/۵۲

توانگری بی نیازی

بخشندگان، و بخشش از زیادی توانگری خداوند

إِنَّمَا يُعْطَى الْمُعْطُونَ مِنْ فَضْلِ جَدِّكَ

به درستی که بخشندگان از زیادی عطا (و توانگری) تو می بخشند. ۱۱/۵

برطرف ساختن نیاز بندگان، به توانگری خدا

فَاجِبُهُ فَاَقْتَنَّا بِوَسْعِكَ

پس نیاز ما را به توانگری خود برطرف کن.

۳/۱۰

ص : ۳۸۴

خواسته های بنده و توانگری خداوند

عَلِمْتُ أَنَّ كَثِيرَ مَا أَسْأَلُكَ يَسِيرٌ فِي وُجْدِكَ

دانستم هر چه از تو زیاد درخواست کنم نزد (دارایی) تو اندک است. ۱۹/۱۳

توانگری بنده، از خداست

وَلَا أَفْتَقِرَنَّ وَ مِنْ عِنْدِكَ وُسْعِي، وَ لَا أُطْعِنَنَّ وَ مِنْ عِنْدِكَ وَجْدِي

و (چنان کن که) فقیر نگردم، در حالی که دارایی ام از نزد تو می باشد و سرکشی نکنم، در حالی که توانایی ام از نزد

توست. ۱۴/۲۰

عطای توانگری به بنده، قبل از خواهش او

فَأُثْنُ عَلَيَّ... قَبْلَ الطَّلَبِ بِالْجِدِّهِ

پس پیش از درخواست، با توانگری بر من منت گذار. ۲۰/۲۰

توانگری خدا و آزمایش بنده

لَا تَقْتِنِي بِالسَّعَةِ

به توانگری آزمایشم مکن. ۲۲/۲۰

حفظ آبروی بنده، به توانگری

اللَّهُمَّ... صُنْ وَجْهِي بِالْيَسَارِ

خداوندا آبرویم را با توانگری حفظ کن.

۲۶/۲۰

روا ساختن درخواست بنده، در توانگری و تنگ دستی اش

وَلَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ اِجَابَتِكَ لِي وَ اِنْ اَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي... جِدِّهِ اَوْ لَأَوْاءِ

و مرا ناامید از اجابتت - گرچه دیر شود - قرار نده، در توانگری باشم یا تنگ دستی.

توانگری خدا و گشودن دست بنده

بِسَعَتِكَ فَأَبْسُطْ يَدِي

به توانگری ات گشاده دستم گردان. ۴/۲۲

توانگر و بخشنده بودن خداوند

فَإِنَّكَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ

زیرا تو توانگرِ بخشنده ای. ۲۸/۴۸، ۷/۲۲

توانگری نسبت به همسایگان

وَوَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَالْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... الْعُودِ عَلَيْهِمْ بِالْجِدَّةِ وَالْإِفْضَالِ

آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در رسیدگی با ثروت و بخشش فراوان به آنان، توفیق ده. ۲/۲۶

رهاندن بنده از ذلت و ام، با توانگری

أَجْرَنِي مِنْهُ بُوْسَعٍ فَاضِلٍ أَوْ كَفَافٍ وَاصِلٍ

مرا با ثروت فراوان و روزی کافی، از آن

(قرض) نجات ده. ۲/۳۰

توانگری خدا و بخشش پاداش به بندگان

فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

شگفت از توانگری بسیار خدا

سُبْحَانَكَ مِنْ... جَوَادٍ مَا أَوْسَعَكَ

پاک و منزهی! ای بخشنده که بسیار توانگری!

۲۴/۴۷

توانگری خدا، و چشاندن مزه فراغت به بنده

أَذِقْنِي طَعْمَ الْفَرَاغِ لِمَا تُحِبُّ بِسَعَةِ مِنْ سَعَتِكَ

به وسیله توانگری ای از توانگری ات، طعم فراغت برای (پرداختن به) آنچه را دوست داری، به من بچشان. ۱۲۵/۴۷

توانگری و پناه دهی خداوند

وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِهِمَا أَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ كَذَا وَ كَذَا، فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَضِيقُ عَلَيْكَ فِي وُجْدِكَ

و به وسیله آنان، به درگاهت رومی آورم که مرا از شرّ این و آن پناه دهی. پس به درستی که این (کار) در برابر توانایی ات بر تو دشوار نیست.

۱۶/۴۹

توبه

راهنمایی بندگان، به (حقیقت) توبه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى التَّوْبَةِ الَّتِي لَمْ نُفِدْهَا إِلَّا مِنْ فَضْلِهِ

و سپاس خدای را که ما را به توبه ای ره نمود که جز به فضل او، آن را به دست نیاوردیم. ۲۲/۱

فَمَا هَكَذَا كَانَتْ سُنَّتُهُ فِي التَّوْبَةِ لِمَنْ كَانَ قَبْلَنَا، لَقَدْ وَضَعَ عَنَّا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ

البته روش او در (قبول) توبه، برای کسانی که پیش از ما بودند، این چنین نبوده و از (دوش) ما آنچه به آن طاقت نداریم برداشته. ۲۳/۱

توبه، محبوب خداوند

صَيَّرْنَا إِلَىٰ مَحْبُوبِكَ مِنَ التَّوْبَةِ

ما را به سوی توبه پسندیده خود بیر. ۱/۹

توبه الهی (بازگشت خدا از کیفر بنده)

اللَّهُمَّ وَ مَتَى وَقَفْنَا بَيْنَ نَقْصَيْنِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النِّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً، وَ اجْعَلِ التَّوْبَةَ فِي أَطُولِهِمَا بَقَاءً

خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا، پس زیان را در آن که زودگذر است و بازگشت را در آنکه دوامش طولانی است قرار ده.

ناامید نشدن از خدا، با وجود در توبه

سُبْحَانَكَ، لَا أَيْسُ مِنْكَ وَقَدْ فَتَحْتَ لِي بَابَ التَّوْبَةِ إِلَيْكَ

پاک و منزهی تو، از تو که در توبه را به رویم گشوده ای، ناامید نمی شوم. ۷/۱۲

رو آوردن به خدا، با توبه خالص

تَلَقَّاكَ بِالْإِنَابَةِ، وَأَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ

با توبه به تو روی آورده و خالصانه برای تو توبه می کند. ۸/۱۲

عادت کردن بندگان، به توبه پذیری خدا

يَا مَنْ عَوَّدَ عِبَادَهُ قَبُولَ الْإِنَابَةِ

ای آنکه بندگانش را به قبول پشیمانی عادت داده است. ۱۰/۱۲

توبه و اصلاح تباهی های بندگان

يَا مَنْ اسْتَصْلَحَ فَاسِدَهُمْ بِالتَّوْبَةِ

ای آنکه فاسد ایشان را با توبه اصلاح کرده است. ۱۰/۱۲

احسان الهی به توبه کننده

مَا أَنَا بِأَظْلَمَ مَنْ تَابَ إِلَيْكَ فَعُدْتَ عَلَيْهِ

من ستمکارتر از توبه کننده به درگاهت که توبه او نیکی نموده ای، نمی باشم. ۱۱/۱۲

ویژگی های توبه

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً نَادِمٍ عَلَى مَا فَرَطَ مِنْهُ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که از آنچه از او سر زده، پشیمان است. ۱۲/۱۲

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً مَنْ لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ بِمَعْصِيَةِ

خداوندا من به درگاهت توبه می کنم، توبه کسی که نافرمانی از ذهنش نمی گذرد. ۱۴/۳۱

آگاه نمودن بنده، برای توبه

...أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحَّضْتَنِي بِهَا... تَنْبِيهَا لِتَنَاوُلِ التَّوْبَةِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا برای فراگرفتن توبه آگاهی باشد. ۴/۱۵

پاک کردن بنده، با توبه

وَ طَهَّرَنِي بِالتَّوْبَةِ

و با توبه پاکم گردان. ۳۳/۱۶

پذیرفتن توبه بنده

وَ قَدْ قُلْتُ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ... فَأَقْبَلُ تَوْبَتِي كَمَا وَعَدْتَ

و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه بندگانت را می پذیری. پس همانگونه که وعده دادی، توبه ام را

پذیر. ۱۵/۳۱

ص : ۳۸۷

وَاقْبَلْ تَوْبَتِي

و توبه ام را قبول کن. ۲۹/۳۱

فَارْحَمْنِي... وَ تُبَّ عَلَيَّ

پس بر من رحم کن و توبه ام را بپذیر. ۷/۵۰

خدا، دوستدار توبه کنندگان

وَ قَدْ قُلْتُ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ... تُحِبُّ التَّوَّابِينَ

و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه کنندگان را دوست می داری. ۱۵/۳۱

يَا مُحِبَّ التَّوَّابِينَ

ای دوستدار توبه کنندگان. ۳/۳۸

وفای به توبه، با عصمت الهی

اللَّهُمَّ وَ إِنَّهُ لَا وَفَاءَ لِي بِالتَّوْبَةِ إِلَّا بِعِصْمَتِكَ

خداوندا مرا جز به نگهداری تو، وفای به توبه نیست. ۱۹/۳۱

توبه شکنی و بازگشت به گناه

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ، وَ عَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ وَ خَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به در گاهت توبه نمود ولی در علم پنهانت، توبه شکن و بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس

همانا من به تو پناه می برم که اینچنین باشم. ۲۰/۳۱

توبه و نتایج آن

فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ تَوْبَةً لَا أحتاجُ بَعْدَهَا إِلَى تَوْبَةٍ تَوْبَةً مُوجِبَةً لِمَحْوِ مَا سَلَفَ، وَ السَّلَامَةَ فِيمَا بَقِيَ

پس این توبه ام را گردان که پس از آن، به توبه ای نیازمند نشوم. توبه ای سبب محو آنچه گذشته و سلامتی در آنچه

مانده است. ۲۰/۳۱

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَيَّ حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاهت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند. ۲۲/۳۱

وَ اجْعَلْ... عَزْمِي عَلَىٰ تَرْكِ مَا يَعْزِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

توبه و پناه بردن به خدا

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي... لَكِن لَتَسْمَعَ سَمَاوَةٌكَ وَ مَنْ فِيهَا وَ أَرْضُكَ وَ مَنْ عَلَيْهَا مَا... لَجَأْتُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ التَّوْبَةِ

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. بلکه برای آن است که آسمان و هر که در آن است و زمین و هر که بر روی آن است، توبه ای که به سبب آن به درگاهت پناه بردم را

ص : ۳۸۸

تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَعَمَّدُ بِهِ مَنْ... عَاذَ بِاسْتِعْفَارِكَ تَائِبًا

در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال توبه، پناه به آمرزش خواستن از تو آورده. ۸۶/۴۷

از نخستین توبه کنندگان بودن

إِنْ يَكُنِ التَّرْكَ لِمَعْصِيَتِكَ إِيَابَهُ فَأَنَا أَوَّلُ الْمُتَابِعِينَ

اگر ترک معصیت تو، بازگشت است، پس من نخستین بازگشت کننده ام. ۲۸/۳۱

توبه و پشیمانی به سوی خدا

اللَّهُمَّ إِنْ يَكُنِ النَّدَمُ تَوْبَةً إِلَيْكَ فَأَنَا أَوَّلُ النَّادِمِينَ

خداوندا اگر پشیمانی، توبه به درگاه توست، پس من پشیمان ترین پشیمانانم. ۲۸/۳۱

پذیرش توبه گنهکاران

إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ عَلَى الْمُذْنِبِينَ

همانا تو توبه گنهکاران را می پذیری. ۲۹/۳۱

ناامیدترین توبه کننده

وَلَا أَكُنْ أَحْبَبَ عِبَادِكَ التَّائِبِينَ

و مبادا من بی بهره ترین بندگان توبه کننده ات باشم. ۱۵/۳۲

کوشش برای توبه نابودکننده (ی بدی)

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ، وَ أَخْفَيْتَ مِنَ الدَّخِيلَةِ وَاعْظَا لَنَا... وَ سَعِيَا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاحِيَةِ

پس آن عیب ها که پوشاندی و بدی ها که پنهان نمودی، برای ما پنددهنده و کوشش به توبه محوکننده قرار ده. ۳/۳۴

رغبت به خداوند و توبه به درگاه او

إِنَّا إِلَيْكَ رَاغِبُونَ، وَمِنَ الذُّنُوبِ تَائِبُونَ

زیرا ما به سوی تو راغب هستیم و از گناهان، توبه کننده ایم. ۴/۳۴

توبه، پشیمانی از لغزش و عزم ترک بدی

وَاجْعَلْ نِدَامَتِي عَلَى مَا وَقَعْتُ فِيهِ مِنَ الزَّلَّاتِ، وَعَزْمِي عَلَى تَرْكِ مَا يَعْرِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و پشیمانی ام را از لغزش هایی که به آن دچار شدم، و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

مردن به همراه توبه

أَمْتَنَا... تَائِبِينَ غَيْرِ عَاصِينَ وَلَا مُصِرِّينَ

ما را توبه کنندگان غیر گنهکار و اصرارنکننده، بمیران. ۵/۴۰

توفیق توبه کردن، در هر ماه نو

ص : ۳۸۹

و وَفَّقْنَا فِيهِ لِلتَّوْبَةِ

و ما را در آن (ماه) برای توبه توفیق ده.

۶/۴۳

کیفر معصیت کار و توبه

و تَلَقَّيْتِ مَنْ عَصَاكَ بِالْحِلْمِ... وَ تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ

و با کسی که نافرمانی ات را نموده، با بردباری رفتار می کنی و تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی. ۹/۴۵

فرمان خدا، به توبه نصوح

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا...

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. ۱۰/۴۵

توبه، دری گشوده شده به سوی عفو الهی

أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَابًا إِلَى عَفْوِكَ، وَ سَمَّيْتَهُ التَّوْبَةَ

تویی آنکه برای بندگانت، دری به سوی بخشایشت گشوده ای و آن را توبه نامیده ای.

۱۰/۴۵

توبه نمودن در روز عید فطر

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا... تَوْبَةً نَصُوحًا خَلَصْتُ مِنَ الشُّكِّ وَ الْإِزْتِيَابِ

خداوندا ما در روز فطرمان به درگاه تو توبه می کنیم. توبه خالصی که از تردید و دودلی پاک

باشد. ۵۲/۴۵

توبه کنندگان و دوستی خدا برای آنها

وَ اجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ الَّذِينَ أُوجِبَتْ لَهُمْ مَحَبَّتُكَ، وَ قَبِلْتَ مِنْهُمْ مُرَاجَعَةَ طَاعَتِكَ

و ما را در نزد خود از توبه کنندگانی قرار ده که دوستی ات را برای آنها واجب نموده ای، و بازگشت به طاعتت را از آنان

پذیرفته ای.

۵۴/۴۵

پذیرش توبه دوستانه ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... وَتُبَّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها درود فرست و توبه آنان را بپذیر. ۶۴/۴۷ و ۶۵

توبه پذیر بودن خداوند

إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

به درستی که تویی توبه پذیر بسیار مهربان.

۶۵/۴۷، ۷/۵۰

توبه و طلب قرب الهی

وَإِنِّي وَإِنْ لَمْ أُقَدِّمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... تَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ. ثُمَّ أَتْبَعْتُ ذَلِكَ بِالْإِنَابَةِ إِلَيْكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی

ص : ۳۹۰

جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام. سپس بازگشت به سوی تو را، در پی آن روانه ساخته ام.

۷۳ و ۷۲/۴۷

پذیرش توبه نصوح، از بنده

تُبَّ عَلَيَّ تَوْبَةً نُّصُوحًا لَأُتْبِقَ مَعَهَا ذُنُوبًا صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً، وَلَا تَذَرُ مَعَهَا عَلَانِيَةً وَلَا سِرِيرَةً

توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقی نگذاشته و با آن (گناهان) آشکار و نهان را وانگذاری. ۱۲۶/۴۷.

گشودن در توبه، به سوی بنده

اَفْتَحْ لِي أَبْوَابَ تَوْبَتِكَ...

درهای توبه ات را بر من بگشای. ۱۳۲/۴۷.

توبه کنان، از گناهان گریختن

مِنْهَا فَوَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ تَائِبًا فُتِبَ عَلَيَّ

پروردگار من، از آن (گناهان)، با حال توبه به سوی تو گریخته ام، پس توبه ام را بپذیر. ۸/۵۱.

توبه نمودن بنده از:

أ. گناهان کوچک و بزرگ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ كَبَائِرِ ذُنُوبِي وَ صَغَائِرِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از گناهان بزرگ و کوچکم به درگاہت توبه می کنم.

۱۴/۳۱

ب. انجام امور خلاف اراده الهی

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ إِرَادَتَكَ

خداوندا و همانا من از هر چه مخالف خواسته توست، به درگاہت توبه می کنم.

توبیخ سرزنش

توجه روی آوری و نیز اهتمام

نبرد دورکننده ای برای آنچه خدا متوجه ساخته

لَا صَارِفَ لِمَا وَجَّهَتْ

برای آنچه بر من فرستادی، دورکننده ای نیست. ۷/۷

توجه به غیر خدا

لَا تُوجِّهْنِي فِي حَاجَتِي هَذِهِ وَغَيْرِهَا إِلَى سِوَاكَ

در این حاجت و دیگر حاجتها، مرا به غیر خود متوجه نساز. ۲۲/۱۳

توجه خدا، به درخواست های بنده

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمْتُ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَآخِرَتِي فَكُنْ بِحَوَائِجِي حَفِيًّا

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را

ص : ۳۹۱

اصلاح می کند می دانی. پس به درخواست هایم عنایت فرما. ۱۰/۲۲

متوجه گرداندن انفاق بنده، در راه خیر

وَجَّهْ فِي أَبْوَابِ الْبِرِّ انْفَاقِي

انفاق نمودنم را در مسیرهای خیر متوجه ساز.

۳/۳۰

خواهش خود را به سوی خدا متوجه گرداندن

وَجَّهْ رَغْبَتَهُ إِلَيْكَ ثَقَّ بِكَ

با اعتماد به تو، خواهشش را به سوی تو گردانده است. ۸/۳۱

توجه رحمت الهی، بر بنده

اللَّهُمَّ وَمَنْ... تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ... عَطَفْتَ رَحْمَتَكَ عَلَيْهِ، فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جسته، که رحمت را به او برگردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

توحید

اخلاص در توحید

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... دَلَّنَا عَلَيْهِ مِنَ الْإِخْلَاصِ لَهُ فِي تَوْحِيدِهِ

و سپاس خدای را که ما را به اخلاص در یگانگی اش راهنمایی نمود. ۱۰/۱

اخلاص داشتن در وحدانیت خدا

اللَّهُمَّ وَ اعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ... أَخْلَصَ لَكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به یگانگی ات اخلاص ورزید، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

دشمن و اعتراف به یگانگی خدا

وَ أَمْدُدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُؤَدِّينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطِعِ الثَّرَابِ قَتَلًا فِي أَرْضِكَ وَ أَسِيرًا، أَوْ يُقْرِؤُوا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمینت برانند، یا به یکتایی تو که معبودی جز تو نیست، تنها و بی شریک هستی، اقرار نمایند.

۸/۲۷

خدا و یکتایی در عدد

لَكَ يَا إِلَهِي وَحْدَانِيَّةُ الْعَدَدِ

خداوندا یگانگی شمار از آنِ توست. ۱۰/۲۸

یگانگی خداوند

إِنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ

به درستی که تو تنها یکتایی. ۵/۳۵

ص : ۳۹۲

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْأَحَدُ الْمُتَوَحَّدُ الْفَرْدُ الْمُتَقَرَّدُ

تویی خدایی که معبودی جز تو نیست. یکتای یگانه تنهای بی نظیر. ۳/۴۷

سُبْحَانَكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِكَ الْمَوْتَ مَنْ وَحَدَّكَ وَ مَنْ كَفَرَ بِكَ

پاک و منزهی! مرگ را برای همه آفریدگانت - آنکه تو را یگانه دانست و آنکه به تو کفر ورزید - رقم زده ای. ۵/۵۲

يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

ای یگانه، ای یکتا، ای بی نیاز، ای که نزائیده و زائیده نشده ای و برای او همتایی نبوده است.

۲/۵۴

دور گرداندن بندگان، از الحاد در توحید

وَ جَبَّبْنَا الْإِلْحَادَ فِي تَوْحِيدِكَ

و ما را از کجروی در یگانگی ات دور گردان.

۱۳/۴۴

بنده، و پیش فرستادن یگانه دانستن خدا

وَ إِنِّي وَ إِن لَّمْ أَقْدَمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانه دانستن تو را، پیش فرستاده

۷۲/۴۷.م

قرار گرفتن در زمره یکتاپرستان

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ وَ الْإِيمَانِ بِكَ

خداوندا و مرا از یکتاپرستان و ایمان آورندگان به خود قرار ده. ۱۲/۴۸

یگانه دانستن خدا، دستاویز بنده به سوی او

وَ وَسَّيَلْتِي إِلَيْكَ التَّوْحِيدُ

و وسیله من به سویت یگانه دانستن توست.

۳/۴۹

توسعه گسترش

توسل

عمل مستحبی و توسل بنده به خدا

وَلَسْتُ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَضْلِ نَافِلِهِ مَعَ كَثِيرٍ مَّا أَغْفَلْتُ مِنْ وُظَائِفِ فُرُوضِكَ

و من هیچ گاه با فضیلت (عمل) مستحب به سویت توسل نمی جویم، با آنکه از بسیاری از شرایط واجبات غفلت نمودم. ۱۸/۳۲

توشه آذوقه

توشه تقوای بندگان

ص : ۳۹۳

وَزُوْدُنَا مِنَ التَّقْوَىٰ ضِدًّا غَوَايَتِهِ

و بر ضد گمراهی او (شیطان)، ما را از پرهیزکاری توشه ده. ۵/۱۷

توشه بنده، از دنیا

وَ اجْعَلْ تَقْوَاكَ مِنَ الدُّنْيَا زَادِي

و پرهیزکاری را توشه من از دنیا قرار ده.

۱۱/۲۱

دشمنان و توشه آنها

وَ بَاعِدْ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ اَزْوَدَتِهِمْ

و میان آنها و زاد و توشه اشان جدایی انداز.

۵/۲۷

توصیف

عجز از توصیف خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الَّذِي... عَجَزْتُ عَنْ نَعْتِهِ اَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ

سپاس خدای را، همان که پندارهای وصف کنندگان از وصفش عاجز است. ۱/۱ و ۲

وَ تَفَسَّخَتْ دُونَ بُلُوغِ نَعْتِكَ الصِّفَاتُ

و توصیف ها پیش از رسیدن به وصف تو، از هم گسیخته اند. ۱۲/۴۶

توصیف حیوان صفتان، در قرآن کریم

وَ لَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْاِنْسَانِيَّةِ اِلَى حَيْدِ الْبَهِيْمِيَّةِ، فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ: اِنْ هُمْ اِلَّا كَالْاَنْعَامِ بَلْ هُمْ اَضَلُّ سَبِيْلًا

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانیت خارج شده، به مرز حیوانیت رومی آوردند. پس چنان بودند که (خداوند) در کتاب

محکم خود وصف کرده: «آنها جز مانند چهارپایان نیستند، بلکه آنان گمراه ترند.» ۹/۱

شیرینی زبان بندگان، در توصیف خدا

وَ اجْعَلْ... انْطَلَقَ اَلْسِنَتِنَا فِي وَصْفِ مِتِّكَ

و خوش سخنی هایمان را در بیان نعمت بزرگ خود قرار ده. ۱۴/۵

خدا و توصیف نمودن خود به رحمت

أَنْتَ الَّذِي وَصَفْتَ نَفْسَكَ بِالرَّحْمَةِ

تویی آنکه خود را به رحمت وصف نموده ای.

۱۸/۱۶

بر نیامدن توصیف کنندگان، از وصف خدا

اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَصِفُهُ نَعْتُ الْوَاصِفِينَ

خداوندا ای کسی که توصیف وصف کنندگان، او را نمی ستایند. ۱/۳۱

منتهای توصیف واصفان، و پایین ترین مرتبه وصف الهی

ص : ۳۹۴

وَلَا يَبْلُغُ أَدْنَىٰ مَا اسْتَأْثَرْتُ بِهِ مِنْ ذَلِكَ أَقْصَىٰ نَعْتِ النَّاعِيَتَيْنِ

و آخرین وصف ستاینندگان، به پایین ترین مرتبه ای که به خود اختصاص داده ای، نمی رسد.

۶/۳۲

توصیف جنین، در کتاب خدا

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ... كَمَا نَعَتَ فِي كِتَابِكَ: (نُطِفَةٌ ثُمَّ عَلَقَةٌ ثُمَّ مُضْغَةٌ ثُمَّ عَظْمًا ثُمَّ كَسَوَاتِ الْعِظَامِ لَحْمًا، ثُمَّ أَنْشَأْتَنِي خَلْقًا آخَرَ) كَمَا شِئْتَ

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. نخست نطفه سپس خون بسته شده و سپس پاره گوشت، سپس استخوان آفریدی، سپس استخوان ها را با گوشت پوشاندی، آنگاه مرا آنچنانکه خواستی، آفرینشی دیگر دادی. ۲۳/۳۲.

توصیف نشدن خدا، جز به احسان

فَتَبَارَكْتَ أَنْ تُوصَفَ إِلَّا بِالْإِحْسَانِ

پس والاتر از آنی که جز به احسان وصف شوی. ۱۶/۳۷.

وصف گشتن مخلوق

وَلَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَىٰ مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادُكَ مِنْكَ كَانَ مَوْصُوفًا بِالْإِحْسَانِ، وَ مَنُوعُوتًا بِالْإِمْتِنَانِ

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای، راهنمایی می کرد، به احسان وصف می شد و به بخشندگی تعریف می گشت. ۱۷/۴۵.

توصیف حجت و دلیل الهی

حُجَّتُكَ أَجَلٌ مِنْ أَنْ تُوصَفَ بِكُلِّهَا

حجت تو بزرگ تر از آنست که به همه آن وصف شود. ۲۳/۴۶.

توفیق

توفیق دادن بنده، از جانب راهنماترین کس

وَوَفَّقْنِي يَا أَهْدَىٰ مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ

و مرا توفیق ده. ای راهنماترین کسی که به او رغبت شده. ۱۱/۲۴

اطاعت خدا و توفیق یافتن در راه راست

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُؤَفَّقِينَ لِلْخَيْرِ وَالرُّشْدِ وَالصَّوَابِ بِطَاعَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با فرمانبری تو به کار خیر و رشد و صواب، موفق گشته اند، قرار ده.

۱۱ و ۱۰/۲۵

ص: ۳۹۵

درخواست توفیق برای همسایگان

وَ تَوَلَّنِي فِي حَيْرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا... وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ

و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما هستند، یاری فرما. و آنان را برای به پا داشتن سنت توفیق ده. ۱/۲۶ و ۲/۲۶

پند گرفتن دوراندیش و توفیق وی

فَصَحَّ بِمُعَايَنَةِ أَمْثَالِهِمْ حَازِمٌ وَفَّقَهُ اعْتِبَارُهُ

پس (شخص) دوراندیش، با دیدن امثال ایشان سالم ماند. پند گرفتن سبب توفیق او شد.

۷/۲۸

رسیدن به توفیق در کردار

وَ زِدْنِي مِنْ هُدَاكَ مَا أَصِلُ بِهِ إِلَى التَّوْفِيقِ فِي عَمَلِي

و هدایت خود را برایم بیفزای، که با آن به توفیق در عملم برسم. ۱۶/۳۷

دوام توفیق

فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَ دَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا أَتَّخِذُهُ سُلْمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ

پس ای خدای من، از رحمت و توفیق همیشگی ات مرا چیزی ببخش که آن را نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از آن بالا روم.

۱۷/۴۹

از خدا درخواست نمودن توفیق:

أ. پذیرش مقدرات

وَ وَفَّقْنِي لِقَبُولِ مَا قَضَيْتَ لِي وَ عَلَيَّ

خداوندا مرا توفیق ده تا آنچه بر سود و زیانم مقدر نمودی، پذیرا باشم. ۱۳/۱۴

ب. فرمانبری و پیروی از راهنما

وَوَفَّقْنِي لِمَا أَرْضَى مِنْ أَرْضَانِي، وَتَتَابَعَهُ مَنْ أَرَشَدَنِي

و مرا به اطاعت از آنکه به راه راست استوارم گرداند و پیروی از کسی که ارشادم کرد، توفیق ده. ۸/۲۰

ج. رفتار خالصانه با خیانتکار

وَوَفَّقْنِي لِأَنْ أُعَارِضَ مَنْ غَشَّنِي بِالنُّصْحِ

و مرا توفیق ده تا با آنکه با من نادرستی نموده، از روی خیرخواهی برخورد کنم.

۹/۲۰

د. داشتن روشی پاکیزه تر

وَوَفَّقْنِي لِلَّتِي هِيَ أَزْكَى

و مرا به پاکیزه ترین روش توفیق ده.

۱۶/۲۰

ه. (آشنا شدن با) درست ترین کارها

وَوَفَّقْنِي إِذَا اشْتَكَلْتُ عَلَى الْأُمُورِ لِأَهْدَاهَا

و آنگاه که کارها بر من درهم گشت، به راست ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

ص : ۳۹۶

و. (انجام) پاکیزه ترین کردارها

وَفَّقْنِي... إِذَا تَشَابَهَتِ الْأَعْمَالُ لِأَرْكَاهَا

هنگامی که اعمال شبیه (یکدیگر) گردید، به پاکیزه ترین آنها توفیق ده. ۲۱/۲۰

ز. (پیروی از) پسندیده ترین مذاهب

وَفَّقْنِي... إِذَا تَنَاقَضَتِ الْمِلَلُ لِأَرْضَاهَا

و زمان تناقض آئین ها، به پسندیده ترین آنها توفیق ده. ۲۱/۲۰

ح. انجام واجبات

وَ أَقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ فِي وَجْهِ مِنْ وَجْهِ طَاعَتِكَ أَوْ لِحَلْقٍ مِنْ خَلْقِكَ

و مرا به انجام آنچه که در جهتی از جهات طاعتت یا برای آفریده ای از آفریدگانت، بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق

ده. ۶/۲۲

ط. انجام آنچه بنده به آن بینا شده

وَ وَفَّقْنِي لِلنَّفُودِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ...

و مرا برای انجام آنچه به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. ۳/۲۴

ی. انجام اعمال شوینده چرکی خطایا

وَ وَفَّقْنِي مِنَ الْأَعْمَالِ لِمَا تَغْسِلُ بِهِ دَنَسَ الْخَطَايَا عَنِّي

و مرا به کارهایی که با آن چرکی خطاها را از من بشویی، توفیق ده. ۱۳/۳۱

ک. توبه نمودن در هر ماه نو

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِلتَّوْبَةِ

و ما را در آن (ماه) برای توبه توفیق ده.

ل. انجام اموری در ماه رمضان

وَوَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنْ نَصِلَ أَرْحَامَنَا بِالْبِرِّ وَالصَّلَةِ، وَ أَنْ نَتَعَاهِدَ جِيرَانَنَا بِالْإِفْضَالِ وَالْعَطِيَّةِ، وَ أَنْ نُخَلِّصَ أَمْوَالَنَا مِنَ التَّبَعَاتِ، وَ أَنْ نُطَهِّرَهَا بِإِخْرَاجِ الزَّكَاةِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که با نیکی و بخشش، به خویشاوندانمان نیکی کنیم و با فضل و عطا، همسایگانمان را دلجویی نماییم. و دارایی هایمان را از مظالم خالص گردانیم و آن را با بیرون کردن زکات ها پاک کنیم. ۱۰/۴۴

م. (عبادت) در ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي... وَفَّقْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ حِينَ جَهَلَ الْأَشْقِيَاءُ وَقْتَهُ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را برای آن به وسیله نعمت، توفیق دادی، آنگاه که تیره بختان، وقت آن را

نشناختند. ۴۳/۴۵

ص : ۳۹۷

آنچه به توفیق الهی انجام می شود:

أ. برخاستن از لغزش ها

وَنَهَضْتُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ زَلَّتِي

و با توفیق تو از لغزیدنم برخاستم.

۱۶/۱۳

ب. اطاعت خداوند

قَوَّيْتَنِي مَعَهَا عَلَى مَا وَفَّقْتَنِي لَهُ مِنْ طَاعَتِكَ

با آن (تندرستی) بر طاعت خود توفیقم داده، توانایم گرداندی. ۳/۱۵

ج. یاری شدن بر مخالفت با شیطان

اللَّهُمَّ... أَحْسِنُ بِتَوْفِيقِكَ عَوْنَنَا عَلَيْهِ

خداوندا به توفیق خود ما را بر ضد او، نیکو یاری نما. ۷/۱۷

د. عطا فرمودن خواسته های بندگان

اللَّهُمَّ أَعْطِنَا جَمِيعَ ذَلِكَ بِتَوْفِيقِكَ وَرَحْمَتِكَ

خداوندا به توفیق و رحمت همه آن (درخواست ها) را به ما عطا فرما. ۱۲/۲۵

ه. رهایی یافتن از مهلکه های گنهکاران

اجْعَلْنِي أُسْوَةً مَنْ قَدْ... خَلَّصْتَهُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ وَرَطَاتِ الْمُنْجَرِمِينَ

مرا اسوه کسی گردان که به توفیق خود، او را از منجلاب های مجرمان، رهاندی. ۱۰/۳۹

و. روزه و به پا خاستن، در ماه رمضان

وَقَدْ تَوَلَّيْنَا بِتَوْفِيقِكَ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ عَلَى تَقْصِيرٍ

و ما را -با (همه) کوتاهی (کردن هایمان)- توفیق دادی تا روزه اش و به پا خاستنش (در شبانگاه) را عهده دار شویم. ۴۴/۴۵

ز. ادای حقّ الهی

فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ... وَفَقَّتَهُ لِحَقِّكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که برای ادای حقّ خود، به وی توفیق دادی. ۶۷/۴۷

ح. نیرومند ساختن بنده

وَ أَيْدِنِي بِتَوْفِيقِكَ وَ تَشْدِيدِكَ

و مرا به توفیق و راهنمایی ات، نیرو ده.

۱۱۳/۴۷

توکل

بی نیاز کردن شکایت کننده متوکل

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... مُغْنٍ مَنْ شَكَأَ إِلَيْكَ، فَقَرَهُ تَوَكُّلاً؟

ای خدای من آیا تو هر کس را که از تهی دستی اش با توکل، به سوی تو شکایت کرد، بی نیاز می سازی؟ ۱۵/۱۶

باز داشته نشدن کامیابان (اجابت شدگان)، با توکل

ص : ۳۹۸

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ بِسُوءِ الْإِيَّاكَ، الْمُنْجِحِينَ بِالطَّلَبِ إِلَيْكَ غَيْرِ الْمَمْنُوعِينَ بِالتَّوَكُّلِ عَلَيْكَ

و مرا در همه آن (امور) به خاطر درخواستم از تو، از شایسته کارانی قرار ده که با درخواست از تو، کامیاب شدند. که با توکل بر تو، (از لطف) بازداشته نشدند. ۱۰/۲۵

توکل به بی نیازکننده ترین کس

إِنَّكَ... أَكْفَى مَنْ تُوَكَّلَ عَلَيْهِ

به درستی که تو بی نیازکننده تر کسی هستی که بر او اعتماد شده. ۵۶/۴۵

روی آوردن خدا، به توکل کننده

وَ تَلْقَى مَنْ تُوَكَّلَ عَلَيْكَ

و به کسی که بر تو اعتماد کرده، رو می آوری.

۱۲/۵۱

توکل به خدا، و جود و بخشش او

وَ عَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ، وَ عَلَى جُودِكَ وَ كَرَمِكَ أَتَكِلُ

و فقط بر تو توکل می کنم و تنها بر بخشش و بزرگواری تو دل می بندم. ۱۱/۵۲

بخشیدن صدق توکل، به بنده

وَ هَبْ لِي صِدْقَ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ

و توکل راستین به خود را، به من ارزانی دار.

۴/۵۴

یقین توکل کنندگان و توکل مؤمنان

أَسْأَلُكَ... يَقِينِ الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ، وَ تَوَكُّلِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْكَ

یقین توکل کنندگان بر تو و توکل مؤمنان بر تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

توهین اهانت

تهاجم حمله

تهجد شب زنده داری

تهمت

مورد تهمت نبودن اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

وَلَا يَتَّبِعُونَهُمْ فِيمَا أَذَوْا لِإِيَّهِمْ

و به آنچه آنها رساندند، تهمت نمی زنند.

۱۲/۴

تهمت نزدن پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

صَلَاةً... تَبَعْتُهُمْ بِهَا عَلَى... الطَّمَعِ فِيمَا عِنْدَكَ وَ تَرَكَ التُّهْمَةَ فِيمَا تَخَوِيهِ أَيْدِي الْعِبَادِ

درودی که به سبب آن ایشان را بر طمع در آنچه نزد تو است و ترک تهمت در آنچه که در دست بندگان است،

برانگیزی. ۱۴/۴ و ۱۵

متهم نبودن خدا

ص : ۳۹۹

...لِمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ غَيْرُ مُتَّبِعٍ عَلَى خَلْقِكَ وَلَا لِإِرَادَتِكَ

...برای اینکه تو به آن داناتری و در آفریدنت و اراده ات متهم نیستی. ۹/۴۸

تهمت زدن حسود

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... وَ حَرْنِي بِقَرَفِ عِيُوبِهِ

و چه بسیار حسودی که با نسبت دادن عیب های خود به من، سینه اش را از خشم بر من پر ساخت. ۹/۴۹

تهی خالی

تهی دستی تنگ دستی

تیر

تیرهای ترس از فراق

وَ تَجَلَّىٰ مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَائِبِ بِأَسْهُمِ وَحْشَةِ الْفِرَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن (جان ها)، از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و آن را با تیرهای وحشت جدایی از کمان آرزوها نشانه گیرد.

۱۳/۴۲

دشمن و آماج تیرهایش

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... سَدَّدَ نَحْوِي صَوَائِبَ سِهَامِهِ

پس چه بسیار دشمنی که تیرهای هدف گیری خود را، به سوی من نشانه گرفت. ۴/۴۹

آبروی بنده، هدف تیرهای حسود

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... جَعَلَ عَرَضِي غَرَضًا لِمَرَامِيهِ

و چه بسیار حسودی که آبروی مرا هدف تیرهای خود قرار داد. ۹/۴۹

تیرگی ظلمت

تیره نمودن بخشش، با منت

وَيَا مَنْ لَا يُكَدِّرُ عَطَايَاهُ بِالْإِمْتِنَانِ

و ای آنکه با منت گذاشتن، بخشش هایش را تیره نمی سازد. ۴/۱۳

تیره نساختن احسان الهی، بر بنده

وَلَمْ تُكَدِّرْ مَعْرُوفَكَ عِنْدِي

و نیکی ات را به من تیره نساختی. ۳۲/۱۶

تیزی

شکسته شدن تندی و تیزی سختی ها

وَيَا مَنْ يُفْتَنُ بِهِ حَدُّ الشَّدَائِدِ

و ای کسی که شدت دشواری ها با او آرام می گردد. ۱/۷

تندی غضب

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... سَوْرَةِ الْغَضَبِ

خداوندا به تو پناه می برم از شدت خشم.

۱/۸

ص : ۴۰۰

شکستن برندگی و تیزی دشمن

وَ خُذْ ظَالِمِيَّ وَ عَدُوِّيَّ عَنْ ظُلْمِي بَقُوَّتِكَ، وَ أَفْلُلْ حَدَّهُ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ

و ستم کننده به من و دشمنم را با نیروی خود از ستم کردن به من بازدار. و با توانایی خود برندگی اش را از من بردار. ۶/۱۴

ثُمَّ فَلَلْتُ لِي حَدَّهُ

سپس تیزی (تیغ) او را برای من شکستی.

۶/۴۹

سلاح هایی برنده

وَ أُعْطِيَهُمْ عَلَيْهِ أَسْلِحَهُ مَا ضِيَّهُ

و سلاح های برنده بر ضد او (شیطان) به آنان عطا فرما. ۱۰/۱۷

تیز ساختن سلاح مرزداران اسلام

وَ أَشْحَذُ أَسْلِحَتَهُمْ

و سلاح (جنگی) شان را تیز کن. ۲/۲۷

تیزی لبه تیغ دشمن

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... شَحَدَ لِي ظُبَّهُ مُدِّيَّتِهِ، وَ أَزْهَفَ لِي شَبَا حَدِّهِ

پس چه بسیار دشمنی که لبه تیغش را برای من تیز نمود و طرف تیز آن را برایم نازک کرد.

۴/۴۹

حسود و تیزی زبانش

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... سَلَقَنِي بِحَدِّ لِسَانِهِ

و چه بسیار حسودی که با زبان تیزش مرا آزرده. ۹/۴۹

ص : ۴۰۱

ثبات همیشگی

ثروت دارایی

فخر فروشی ثروتمندان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... مَبَاهَاهِ الْمُكْثِرِينَ

خداوندا به تو پناه می برم از فخر فروشی ثروتمندان. ۱/۸ و ۳

پناه خواهی از شر ثروتمند خوشگذران

وَ أَعِزَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي ... مِنْ شَرِّ كُلِّ مُتَرَفِّ حَفِيدٍ

و من و فرزندانم را از شر هر مُرفّه ناز پرورده پناه ده. ۶/۲۳

ثروت طلبیدن، از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنَاسٍ ... رَامُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند. ۶/۲۸

برتر پنداشتن ثروتمند

وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ ... أَظُنَّ بِصَاحِبِ ثَرْوَةٍ فَضْلًا

و مرا از اینکه به ثروتمندی گمانِ فضل برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

ثروتی همیشگی

وَ مَتَّعْنَا بِثَرْوَةٍ لَا تَنْفَدُ

و ما را ثروتی که نابود نشود، ببخش. ۵/۳۵

ثمره میوه

ثنا سپاس

ثواب پاداش

ص: ۴۰۳

جابه جایی

عَلَّتْ جَابَهُ جَانِشْدَن كُوه هَا

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْمُؤَكَّلِينَ بِالْجِبَالِ فَلَا تَزُولُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و گمارده شدگان به کوه ها تا جابه جا

نگردد. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

جاری روان

جالب

جالب ترین روزها

وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَ فِطْرِنَا، وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا أَجْلِبِهِ لِعَفْوٍ

و برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان. و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده که جالب ترین روز، برای عفو باشد.

۴۸/۴۵

جام

فرشته مرگ و جام زهر آگینش

وَ تَجَلَّى مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضَةِهَا مِنْ حُجْبِ الْعُيُوبِ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَانِيَا بِأَسْبِيهِمْ وَ حَشَى الْفِرَاقِ، وَ دَافَ لَهَا مِنْ دُعَافِ الْمَوْتِ كَأَسَا مَشْمُومَةَ الْمَذَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن، از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و آن را با تیرهای وحشت جدایی از کمان آرزوها نشانه گیرد و برای آن (جان ها)، جامی از شوکران مرگ - که چشیدن آن زهر آلود است - آمیخته سازد. ۴۲/۱۳

سیرابی از جام پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ، وَ اسْقَيْنَا بِكَأْسِهِ

و به حوض او واردمان کن و از جام او سیرابمان ساز. ۴۲/۲۰

جام های حاجات

وَ اَمْتَلَأْتُ بِفَيْضِ جُودِكَ اَوْعِيَهُ الطَّلِبَاتِ

و ظرف خواسته ها با زیادی جودت، پر گشته است. ۱۲/۴۶

جامه لباس

جانشین

جانشینی جنگجو، در امور خانه اش

ص: ۴۰۵

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَاجْزِ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

جانشینان خداوند، در زمین

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَ جَعَلْتَهُمْ... خُلَفَاءَكَ فِي أَرْضِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را جانشینان خود در زمینت قرار دادی. ۵۶/۴۷.

جانشینان خدا و مقام (نماز عید قربان و جمعه)

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِيُخْلَفَاكَ وَ أَصْفِيَاكَ

خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان و برگزیدگان است. ۹/۴۸

از دست رفتن حق جانشینان خداوند

...حَتَّى عَادَ صِفْوَتُكَ وَ خُلَفَاؤُكَ مَغْلُوبِينَ مَقْهُورِينَ مُبْتَرِينَ

...تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب و شکست خورده شده، حقوقشان به غارت رفت.

۹/۴۸

جانشینان الهی و آنچه دیده اند

...حَتَّى عَادَ صِفْوَتُكَ وَ خُلَفَاؤُكَ مَغْلُوبِينَ... يَرُونَ حُكْمَكَ مُبَدَّلًا، وَ كِتَابَكَ مَبْثُودًا...

...تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب شده. می بینند که احکامت تغییر یافته و کتاب تو دور افتاده است. ۹/۴۸

جاوید همیشگی

جایگاه

جایگاه گواهان

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... يُشْرَفُ بِهِ مَنَازِلُنَا عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، منزلت ما را در جایگاه های گواهان، شرافت (و آبرو) دهد.

۱۰/۱۲

جایگاه پر برکت همیشگی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نُضَامُ بِهِ أَنْبِيَاءَهُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمُقَامَةِ الَّتِي لَا تَزُولُ، وَ مَحَلُّ كَرَامَتِهِ الَّتِي لَا تَحُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در سرای ماندگاری که جاودانی است و محل کرامتی که همیشگی است.

۱۰/۱۶

ص: ۴۰۶

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله از قدمگاه (پرورشگاه) خود، به جای دور

وَ هَاجَرَ إِلَى... مَحَلِّ النَّأْيِ عَنِ مَوْطِنِ رَحْلِهِ، وَ مَوْضِعِ رِجْلِهِ

و از جایگاه اقامتش و قدمگاهش، به محل دور هجرت نمود. ۱۶/۲

جایگاه واجبات

وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ، وَ مَنَازِلِ فُرُوضِهِ

و می نگرد آنها در اوقات طاعت و جاهای واجباتش چگونه اند. ۷/۶

جای دادن آفریدگان، در آسمان و زمین

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَ سَائِرِ خَلْقِكَ...

و آسمانت و زمینت و آنچه در آن دو جای دادی از فرشتگان و سایر آفریدگانت را شاهد می گیرم. ۲۱/۶

گواه گرفتن جایگاه بنده، در شهادت به یکتایی خدا

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ... فِي يَوْمِي هَذَا... وَ مُسْتَقَرِّي هَذَا، أَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

و آسمانت و زمینت را در این روز و این جایگاه شاهد می گیرم که من شهادت می دهم تویی خدایی که جز تو خدایی

نیست. ۲۱/۶

بدی جایگاه بنده

فَارْحَمْ... سُوءَ مَوْفِي

پس بر بدی جایگاهم رحم کن. ۳۲/۱۶

آماده نساختن جایگاهی، برای شیطان

اللَّهُمَّ... لَا تُوْطِنَنَّ لَهُ فِيمَا لَدَيْنَا مَنْزِلًا

خداوندا او را در آنچه نزد ماست، منزل نده.

جایگاهی استوار از شرّ شیطان

وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا... مِنْهُ فِي حِرْزِ حَارِزٍ

و پدران و مادرانمان را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم قرار ده. ۱۰/۱۷

قرار دادن جای بنده، در بهشت

وَ اجْعَلْ فِي جَنَّتِكَ مَثْوًى

و سرای مرا در بهشت مقرر گردان. ۱۱/۲۱

رساندن والدین به جایگاه آسایش (در بهشت)

وَ بَلِّغُهُمَا بِالْكَرَامَةِ مَوَاطِنَ السَّلَامَةِ

و ایشان را با کرامت به جایگاه های سلامتی رسان. ۱۴/۲۴

جایگاه آمرزش الهی

وَ إِن سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي دَارِ كَرَامَتِكَ وَ مَحَلِّ مَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ

ص: ۴۰۷

و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو و محل آمرزش و رحمت
گرد آیم. ۱۵/۲۴

نمایان ساختن جاهای همیشگی (بهشتی)

و لَوْحٍ مِنْهَا لِلْبَصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِينِ الْخُلْدِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از خانه های همیشگی، در مقابل دیدگان نشان نمایان ساز. ۴/۲۷

نمایان ساختن منازل کرامت

و لَوْحٍ مِنْهَا لِلْبَصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از سراهای کرامت، در مقابل دیدگان نشان نمایان ساز.

۴/۲۷

جایگاه بنده، جایگاه مغلوب شده شیطان

هَذَا مَقَامٌ مَنْ... اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ

این مقام کسی است که شیطان بر او چیره گشته. ۶/۳۱

گناهان و ماندگار نمودن بنده، در جایگاه رسوایی

فَقَدْ أَقَامْتَنِي يَا رَبُّ دُنُوبِي مَقَامَ الْخِزْيِ بِفِنَائِكَ

پس ای پروردگار من، گناهانم به درگاهت، مرا در جایگاه رسوایی ماندگار نموده. ۲۳/۳۱

بدی جایگاه بنده

فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِشَوْءٍ مَوْقِفِي

شاید برخی از آنها به رحمتت بر بدی جایگاهم، به من رحم کند. ۲۷/۳۱

مواضع احکام و حدود الهی

و تَعَدَّيْتُ عَنْ مَقَامَاتِ حُدُودِكَ إِلَى حُرْمَاتِ انْتَهَكْتُهَا

و از به پا داشتن حدود تو تجاوز کرده، پرده حرام ها را دریده ام. ۱۸/۳۲

جایگاه حاضران و رسوایی های بنده

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشاندی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان، مرا ایمن

ساز. ۲۱/۳۲

جایگاه رضای خداوند

وَلَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتَنْعِمِطَ قَدْرِكَ، وَ نَكْرَهُ مَوْضِعِ رِضَاكَ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و مورد رضایت تو را ناپسند داریم. ۳/۳۳

ص: ۴۰۸

نردبان رسیدن به جایگاه سلامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ، وَ سَلِّمًا نَعْرُجُ فِيهِ إِلَى مَحَلِّ السَّلَامَةِ

و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت و نردبانی برای عروجمان به محل سلامت، قرار ده. ۸/۴۲

جایگاهی در پیشگاه الهی

وَ أَرَوْهُ بِه فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ظَمًا هَوَّاجِرِنَا

و با آن، تشنگی شدید ما را در جایگاهی که در پیشگاه توست، سیراب فرما. ۱۱/۴۲

وَ اَرْحَمِ بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ذُلَّ مَقَامِنَا

و به (برکت) قرآن، در جای ایستادن که به پیشگاهت عرضه می شویم، بر خواری ما رحم کن.

۱۵/۴۲

بهترین جایگاه، پس از دنیا

وَ اجْعَلِ الْقُبُورَ بَعْدَ فِرَاقِ الدُّنْيَا خَيْرَ مَنَازِلِنَا

و قبرها را پس از فراق از دنیا، بهترین خانه های ما قرار ده. ۱۴/۴۲

تردد ماه، در منزلگاه های مقدر

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ... الْمُرْتَدُّ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ

ای آفریده فرمانبردار که در منزل های قرارداده شده، آمد و شد می کنی. ۱/۴۳

غفلت از آمدن به جایگاه (بهشت)

فَمَا عُدْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَ إِقَامَةِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟! ۱۱/۴۵

جایگاه رسوایی

وَ إِذْ لَمْ تُقْمِنِي مَقَامَ فَضِيحِهِ فِي دُنْيَاكَ فَلَا تُقْمِنِي مِثْلَهُ فِي آخِرَتِكَ

و آن زمان که مرا در دنیایت در مقام رسوایی به پا نداشتی، پس مانند آن در آخرت مرا (در مقام رسوایی) به پا ندار. ۱۲۰/۴۷

مقام و جایگاه دوستان خدا

جَلَّلْنِي شَرَائِفَ نِحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمُعَدَّةِ لِأَحِبَّائِكَ

در مکان هایی که برای دوستان آماده کرده ای، به عطاهای ولایت مرا ببوشان. ۱۲۸/۴۷

جایگاه بنده، نزد خدا

وَ اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ... مَثَابَةً أَسْتَبُوهُنَّهَا

و برایم نزد خود جایگاهی که در آن اقامت گزینم، قرار ده. ۱۲۹/۴۷

جایگاه درستکاران

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِخُلَفَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ وَ مَوَاضِعَ أُمْنَائِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي اخْتَصَصْتَهُمْ بِهَا

خداوندا، به درستی که این مقام، برای

ص : ۴۰۹

جانشینان و برگزیدگان و جایگاه امانت دارانت است، در درجه والایی که به ایشان اختصاص دادی. ۹/۴۸

جایگاه خواران گنهکار و بدبختان

قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي مَوْقِفَ الْأَذِلَّةِ الْمُنْذِبِينَ: مَوْقِفَ الْأَشْقِيَاءِ الْمُتَجَرِّينَ عَلَيْكَ

خود را در جایگاه خواران گناهکار، جایگاه بدبختانی که بر تو جرأت یافته اند، واداشته ام.

۲/۵۳

جایگاه بنده، در جوار خداوند

وَ اجْعَلْ... فِي جِوَارِكَ مَسْكِنِي

و خانه ام را در جوار خود قرار ده. ۷/۵۳

جایگزینی عوض

جبران

جبران فقر بنده

وَ اجْزُ بِالْقُرْآنِ خَلَّتْنَا مِنْ عَدَمِ الْإِمْلَاقِ

و به وسیله قرآن، تنگدستی ما را به نداشتن نیازمندی جبران کن. ۱۲/۴۲

وَ كَمْ مِنْ... عَدَمِ جَبْرَتٍ

و چه بسیار کمبودهایی که جبران نمودی.

۱۲/۴۹

جبران اندوه از دست رفتن ماه رمضان

اجْزُ مُصِيبَتَنَا بِشَهْرِنَا

مصیبت ما را در (رفتن) ماه مان جبران کن.

۴۸/۴۵

جبرئیل

جبرئیل، امین وحی خدا

جِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَى وَحْيِكَ

جبرئیل امین وحی توست. ۴/۳

جبرئیل، پیروی شده در آسمان ها

جِبْرِيلُ... الْمُطَاعُ فِي أَهْلِ سَمَاوَاتِكَ

جبرئیل فرمانروا در میان اهل آسمان هایت است. ۴/۳

جبرئیل، ارجمند و مقرب در گاه الهی

جِبْرِيلُ... الْمَكِينُ لَدَيْكَ، الْمُقَرَّبُ عِنْدَكَ

جبرئیل ارجمند در پیشگاه تو و مقرب نزد توست. ۴/۳

جدا کردن بریدن

جدال

زبانی (برهانی)، برای جدال

ص : ۴۱۰

وَاجْعَلْ لِي... لِسَانًا عَلَيَّ مَنْ خَاصَمَنِي

و برایم بر کسی که با من جدال کرد، زبانی قرار ده. ۸/۲۰

جدال نشدن، با خدا

سُبْحَانَكَ... لَا تُجَارَى وَلَا تُمَارَى

پاک و منزهی! نه با کسی کشمکش داری و نه بگو مگو می کنی. ۲۷/۴۷

جدایی

جدا نشدن فرشتگان، از تعظیم خداوند

وَ الَّذِينَ... لَا يَقْطَعُهُمْ عَنْ تَعْظِيمِكَ سَهْوُ الْغَفَلَاتِ...

و همانها که فراموشی غفلت ها، آنها را از تعظیم تو جدا نمی سازد... ۷/۳

فاصله انداختن خدا، بین شب و روز

...خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ بِقُوَّتِهِ وَ مَيَّزَ بَيْنَهُمَا بِقُدْرَتِهِ

شب و روز را به توانایی خود آفرید و به قدرت خویش بین آن دو فرق گذاشت. ۱/۶ و ۲/۶

جدا شدن روز، از بندگان

وَ هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ... إِنَّ أَحْسَنًا وَدَعْنَا بِحَمْدِهِ، وَ إِنَّ أَسْأَنًا فَارْقَنَا بِدَمٍّ

و این روزی نو و تازه است. اگر نیکی کردیم، با سپاس ما را بدرود گوید و اگر بدی کردیم، با

نکوهش از ما جدا شود. ۱۲/۶

بدی جدا شدن بنده، از روزها (ی سال)

وَ اعْصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِارْتِكَابِ جَرِيرَةٍ

و از بدی جدایی از آن (روز)، بر اثر انجام گناهی حفظمان کن. ۱۳/۶

رستاخیز، روز جدایی (حق و باطل)

اللَّهُمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي... إِلَى يَوْمِ الْفَضْلِ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَيْدِنِي مِنْكَ بِبَيْتِهِ صَادِقِهِ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حَقَم تا روز رستاخیر می باشد، پس بر مُحَمَّد و خاندانش درود فرست و مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده. ۱۴/۱۴

جدا شدن از بدی های خوارکننده

وَ أَعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنَّكَ عَنِّي... وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، بَلْ تَأْتِيَا مِنْكَ لِي... لِأَنَّ... أَقْلَعَ عَنْ سَيِّئَاتِي الْمُمْ-خُلِقَهُ

و شگفت تر از آن بردباری تو با من است و این نه از گرمی بودن من نزد توست. بلکه از بردباری تو بر من است. برای اینکه از بدی های - خوار کننده ام - جدا شوم. ۲۶/۱۶

جدایی از آنکه به خدا پیوسته

ص : ۴۱۱

وَلَا تَبْتَلِنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ... وَ لَا مُفَارَقِهِ مَنِ اجْتَمَعَ إِلَيْكَ

و مرا به سستی در عبادت و جدایی از آنکه به تو پیوسته، گرفتار نساز. ۱۱/۲۰

جدایی نینداختن بین بنده و تندرستی

لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَافِيَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

در دنیا و آخرت بین من و عافیت جدایی نینداز. ۱/۲۳

جدا ساختن ناخن های دشمنان

وَ أَقْلِمِ عَنْهُمْ أَظْفَارَهُمْ

و چنگالشان را از آنان جدا کن. ۵/۲۷

جدایی افکندن بین دشمنان و سلاحشان

وَ فَرِّقْ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ أَسْلِحَتِهِمْ

و میان آنان و سلاح هایشان جدایی انداز.

۵/۲۷

عامل جداکننده حلال و حرام

وَ جَعَلْتَهُ... فُرْقَانًا فَرَّقْتَ بِهِ بَيْنَ حَلَالِكَ وَ حَرَامِكَ

و آن را جداکننده ای قرار دادی که به وسیله آن بین حلال و حرمت را جدا کردی. ۱/۴۲ و ۲

جدا نشدن از راه راست قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى... لَا يَخْتَلِجَنَا الزُّيْغُ عَنْ قَصْدِ طَرِيقِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا انحرافی ما را از راه راستش جدا نسازد. ۶/۴۲

فرشته مرگ و ترس (بنده)، از جدایی

وَ تَجَلَّى مَلَكَ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَائِمِ بِأَسْهُمِ وَحْشِهِ الْفِرَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن (جان‌ها)، از پرده‌های پنهانی‌ها آشکار گردد و آن را با تیرهای وحشت جدایی از کمان آرزوها نشانه گیرد.

۱۳/۴۲

جدایی از دنیا و بهترین منزل‌ها

اجْعَلِ الْقُبُورَ بَعْدَ فِرَاقِ الدُّنْيَا خَيْرَ مَنَازِلِنَا

قبرها را پس از فراق از دنیا، بهترین خانه‌های ما قرار ده. ۱۴/۴۲

زمان جدا شدن ماه رمضان، از بندگان

ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا عِنْدَ تَمَامِ وَقْتِهِ

سپس هنگام تمام شدن وقتش، از ما جدا شد.

۲۲/۴۵

دشواری جدایی از ماه مبارک رمضان

فَنَحْنُ مُودِّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ عَزَّ فِرَاقُهُ عَلَيْنَا

پس آن را وداع می‌گوییم، وداع از کسی که فراقش بر ما دشوار است. ۲۳/۴۵

ص: ۴۱۲

رنج جدایی از ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ... مَرْجُوَّ آلمَ فِرَاقُهُ

درود بر تو مایه امیدی که فراقش رنج آور بود.

۲۶/۴۵

جدا کردن سختی، از راه خدا

وَ أَيْنَ بِهِ الضَّرَاءُ مِنْ سَبِيلِكَ

و به سبب او سختی را از راهت جدا کن.

۶۲/۴۷

جدید تازه

جرات دلیری

جرم گناه

جزا پاداش

جستجو (خواستہ)

طلبیدن آسایش و رهایی از گرفتاری

وَ يَا مَنْ يُلْتَمَسُ مِنْهُ الْـمُـخْرَجُ إِلَى رَوْحِ الْفَرْجِ

و ای کسی که رهایی و رفتن به سوی آسایشی فراخ، از او درخواست می شود. ۱/۷

همسایگان و جستجوی عیب های بنده

...وَ لَمْ تُبَدِ سَوَاءَاتِهَا لِمَنْ يُلْتَمَسُ مَعَايِي مِنْ جِيرَتِي

و بدی های مرا پیش همسایگانم - که در جستجوی عیب های من می باشند - آشکار نکردی.

۲۱/۱۶

جوینده (طالب)، تنها یاری گرِ مطلوب

لَا يُعِينُ إِلَّا طَالِبٌ عَلَىٰ مَطْلُوبٍ

طلب شده را جز طلب کننده، یاری نمی رساند.

۳/۲۱

طلب روزی، از روزی خواران

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا فِي أَرْزَاقِنَا بِسُوءِ الظَّنِّ... حَتَّى التَّمَسْنَا أَرْزَاقَكَ مِنْ عِنْدِ الْمَرْزُوقِينَ

خداوندا همانا تو ما را در روزی هایمان به بدگمانی، آزمودی. تا جایی که روزی های تو را از روزی خواران درخواست نمودیم. ۱/۲۹

جستجو نمودن رستگاری، در قرآن

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... لَا يَلْتَمِسُ الْهُدَىٰ فِي غَيْرِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که در غیر آن، هدایت را نمی جویند. ۷/۴۲

در جستجوی خدا بودن

فَمَنْ التَّمَسَّكَ لِدِينٍ أَوْ دُنْيَا وَجَدَكَ

پس هر که برای دین یا دنیا به دنبال تو گشت، تو را می یابد. ۲۵/۴۷

درک نشدن خدا، با کاوش

سُبْحَانَكَ لَا تُحَسُّوهُ وَ لَا تُجَسُّوهُ

پاک و منزهی! نه حس می شوی و نه قابل جستجو هستی.

۲۷/۴۷

ص: ۴۱۳

طلب نمودن آنچه نزد فاسقان است

وَذُئِبِي عَنِ التَّمَّاسِ مَا عِنْدَ الْفَاسِقِينَ

و مرا از طلبیدن آنچه نزد فاسقان است، باز دار. ۱۳۱/۴۷

گماشتن جستجو و مراقبت ستمگر، بر بنده

كَمْ مِنْ بَاغٍ... وَكَلَّ بِي تَفَقُّدَ رِعَايَتِهِ

چه بسیار ستمگری که مراقبت و جستجویش را بر من گماشت. ۷/۴۹

خدا طالب و جوینده بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ طَالِبِي إِنْ أَنَا هَرَبْتُ

خداوندا، همانا تو جویای منی، اگر بگریزم.

۴/۵۰

جسم اندام و نیز بدن

جفا ستم

جفت

جفت گرداندن امید به خدا (با طلب قرب او)

...و شَفَعْتُهُ بِرَجَائِكَ الَّذِي قَلَّ مَا يَخِيبُ عَلَيْهِ رَاجِيكَ

...و آن را جفت امید به تو کردم. همان (امیدی) که با وجود آن، امیدوار به تو کمتر ناامید می شود. ۷۳/۴۷

جفت گرداندن اوایل نعمت ها، با اواخر آنها

وَ أَشْفَعْ لِي أَوَائِلَ مَنِّكَ بِأَوَاخِرِهَا

و برای من اولین نعمت هایت را، با آخرین آن توأم ساز. ۱۲۱/۴۷

جلد پوست

محمد صلی الله علیه و آله ، جلودار نیکی

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... قَائِدِ الْخَيْرِ

خداوندا بر محمد - رهبر خیر - درود فرست.

۳/۲

جلودارانِ اهل تقوا

وَ أَقَمْتَ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ... قَادِهِ أَهْلِ التَّقَى عَلَى جَمِيعِهِمُ السَّلَامُ

و برای اهل آن راهنمایی گماشتی، از پیشوایان اهل پرهیزکاری - که بر همه آنها درود باد - ۲/۴...

جایگاه بنده، جایگاه آنکه مهار خطاها او را از پی خود کشیده

هَذَا مَقَامٌ مَنْ... قَادَتُهُ أَرْمَهُ الْخَطَايَا

این مقام کسی است که مهارهای خطاها او را

ص: ۴۱۴

از پی خود کشیده. ۶/۳۱

قرآن، جلودار بندگان در قیامت

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ لَنَا فِي الْقِيَامَةِ إِلَى رِضْوَانِكَ وَ جَنَانِكَ قَائِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در قیامت جلودار ما به سوی خوشنودی تو و بهشت هایت باشد.

۱۲/۴۲

جلوگیری بازداشتن

جماعت گروه

جَنِّ

پناه بردن به خدا، از شرّ هر جنّ و انس

وَ اعْذِنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لِرَسُولِكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ حَرْبًا مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ

و من و فرزندانم را از شرّ هر جنّ و انس که برای پیامبرت و خاندان او جنگی به پا نمودند پناه ده. ۶/۲۳

درودی محاط بر درودهای جنّ و انس

رَبِّ صَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً... تَشْتَمِلُ عَلَي صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جَنِّكَ وَ إِنْسِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود

فرست، درودی که درودهای بندگانت از جن و انس را شامل شود. ۵۴/۴۷

جنایت گناه

جنبش

جنبش های رنج آور

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ مِنْ حَرَكَاتِ التَّعَبِ وَ نَهَضَاتِ النَّصَبِ

پس شب را برای آنان آفرید تا از حرکت های خسته کننده و جنبش های سخت بیسایند. ۵/۶

به صبح وارد شدن جنبنده

أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهُا وَ أَرْضُهَا، وَ مَا بَثَّتْ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا، سَاكِنُهُ وَ مُتَحَرِّكُهُ

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش، و آنچه در این دو پراکنده ساختی، از آرام و جنبنده و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

جنبش های اندام بندگان و ثواب الهی

وَ اجْعَلْ... حَرَكَاتِ أَعْضَائِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ

و جنبش های اعضایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده. ۷/۹

جنت بهشت

ص: ۴۱۵

جنگ

جنگیدن پیامبر صلی الله علیه و آله ، با قبیله اش

وَ حَارَبَ فِي رِضَاكَ أُسْرَتَهُ

و در (راه) خوشنودی تو، با قبیله اش جنگید.

۷/۲

جنگیدن پیامبر صلی الله علیه و آله ، با دشمنان خدا

فَغَزَاهُمْ فِي عُقْرِ دِيَارِهِمْ

پس در وسط دیارشان به جنگ آنها رفت.

۲۰/۲

جنگیدن اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، با پدران و فرزندان خود

وَ قَاتَلُوا الْأَبَاءَ وَالْأَبْنَاءَ فِي تَثْبِيتِ نُبُوَّتِهِ

و در پایدار ساختن نبوت او با پدران و فرزندانشان جنگیدند. ۴/۴

جنگ به پا کردن جن و انس

وَ أَعَدَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لِرَسُولِكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ حَزْبًا مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ

و من و فرزندانم را از شر هر جن و انس که برای پیامبرت و خاندان او جنگی به پا نمودند، پناه ده. ۶/۲۳

آسوده شدن، از جنگ با دشمنان

وَ فَرَّغَهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ، وَ عَنْ مُنَابَذَتِهِمْ

لِلْخَلْوَةِ بِكَ...

و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن، برای عبادت خویش و کارزار با آنان، برای خلوت با خودت آسوده ساز. ۷/۲۷

فرستادن مسلمانان، به جنگ با مشرکان

اللَّهُمَّ اغْزُبْ كُلَّ نَاحِيَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْ يَازَائِهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

خداوندا مسلمانان هر ناحیه را به جنگ با مشرکانی که در مقابل آنند، گسیل دار. ۸/۲۷

سست شدن اندام دشمنان، از جنگیدن

وَ أَوْهِنُ أَرْكَانَهُمْ عَنِ مَنَازِلِهِ الرَّجَالِ

و اندامشان را از جنگیدن با مردان (مسلمان) سست گردان. ۱۱/۲۷

پاداش خداوند به مسلمان، در قصد جنگ علیه مشرکان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزْوًا... فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را

در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

ناتوانی بنده، بر انتقام گیری از قصدکننده جنگ

ص: ۴۱۶

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَيَّ... عَجَزِي عَنِ الْإِنْتِصَارِ مِمَّنْ قَصَدَنِي بِمُحَارَبَتِهِ

ای خدای من، پس تو عجزم را از انتقام گرفتن از کسی که قصد جنگ با من نموده، مشاهده کردی.

۵/۴۹

جنگجو

جانشینی جنگجو، در امور خانه اش

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَاظِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَأَجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

جوارح اندام و نیز بدن

جود بخشش

جور ستم

جوی

جاری گشتن جوی ها

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُفَجِّرْ بِهِ الْأَنْهَارَ

خداوندا ما را با بارانی که رودخانه ها را با آن

روان سازی، سیراب نما. ۵/۱۹

جوی های نوشیدنی های گوناگون بهشتی

وَ لَوْحٍ مِنْهَا لِابْنِصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الْأَنْهَارِ الْمُطَّرِدَةِ بِأَنْوَاعِ الْأَشْرِبَةِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از جوی هایی که به نوشیدنی های گوناگون روان شده، در مقابل دیدگانشان

نمایان ساز. ۴/۲۷

تَوَابِينَ، وَبَهْشْتِ هَائِي بَا جَوِي هَائِي رَوَان

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایتان را از شما بزدايد و شما را به بهشت هایی داخل کند که نهرها از زیر آن جاری است. ۱۰/۴۵

جوی های رحمت الهی

كَمْ مِنْ... جَدَاوِلٍ رَحْمَةٍ نَشْرَتْهَا

چه بسیار جوی های رحمتی که روان نمودی.

۱۱/۴۹

جهاد

مجاهد و جهاد با مشرکان

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِكَ، أَوْ مُجَاهِدٍ

ص: ۴۱۷

جَاهِدْهُمْ... فَلَقَّهِ الْيُسْرَ

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد و هر مجاهدی که با ایشان جهاد نماید، پس او را با آسانی روبرو کن. ۱۳/۲۷

و داشتن جنگجو، به جهاد

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ شَحَدَهُ عَلَى جِهَادٍ... فَأَجْرُ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زُنًا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را بر جهاد تشویق کرد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

پاداش مسلمان، در قصد جهاد نمودن

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَتَعَدَّ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

جهاد کردن پیامبر صلی الله علیه و آله ، در راه خدا

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا... جَاهِدَ فِي سَبِيلِكَ

خداوندا او را به سبب اینکه در راه تو مجاهدت کرد، پاداش ده. ۲۲/۴۲

جهانیان

خدا، پروردگار جهانیان

آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

اجابت فرما، پروردگار جهانیان.

۱۶/۱۲، ۱۶/۱۴، ۱۶/۱۷، ۴/۲۶

۴/۴۱، ۱۲/۴۸

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

پس تو را بر همه اینها سپاس. ای پروردگار جهانیان. ۱۴/۳۹

يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ

ای پروردگار جهانیان.

۵۶/۴۵، ۱۳۳/۴۷، ۳/۴۸، ۷/۵۳

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است.

۱/۴۷

رمضان و بهترین سوده‌های جهانیان

قَدْ أَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرُ... وَ أَرْبَحْنَا أَفْضَلَ أَرْبَاحِ الْعَالَمِينَ

این ماه در بین ما اقامت کرد و ما را به برترین سوده‌های جهانیان، سودمند نمود. ۲۲/۴۵

امام علیه السلام، ارجمندی جهانیان

فَهُوَ... بَهَاءِ الْعَالَمِينَ

پس او ارجمندی جهانیان است. ۶۰/۴۷

ص: ۴۱۸

درخواست نمودن از جهانیان

و صُنَّ وَجْهِي عَنِ الطَّلَبِ إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ

و آبرویم را از درخواست به سوی احدی از جهانیان، حفظ کن. ۱۳۱/۴۷

جهت

روی آوردن تابعین، به سمت اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

الَّذِينَ... تَحَرَّوْا وَجْهَهُمْ

آنان که به سوی جهت آنها رو آوردند. ۱۰/۴

حفظ نمودن بندگان، از همه جوانب

وَ اخْفَظْنَا... مِنْ جَمِيعِ نَوَاحِينَا حِفْظًا عَاصِمًا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و ما را از همه اطرافمان نگهداری کن، نگهداری ای که ما را از نافرمانی تو بازدارد.

۱۷/۶

انجام آنچه از جهتی بر بنده واجب گشته

وَ اَقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ فِي وَجْهِ مِنْ وُجُوهِ طَاعَتِكَ...

و مرا به انجام آنچه که در جهتی از جهات طاعتت، بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده.

۶/۲۲

گمراه ساختن دشمنان، از جهشان

وَ ضَلَّلَهُمْ عَن وَجْهِهِمْ

و از جهشان گمراهشان نما. ۵/۲۷

جنگ مسلمانان هر ناحیه، با مشرکان

اللَّهُمَّ اغْزُبْ كُلَّ نَاحِيَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْ يَارَأِيهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

خداوندا مسلمانان هر ناحیه را به جنگ با مشرکانی که در مقابل آنند، گسیل دار. ۸/۲۷

انفاق در جهات گوناگون نیکی

وَوَجَّهْ فِي أَبْوَابِ الْبِرِّ انْفَاقِي

و انفاق نمودنم را در مسیرهای خیر قرار ده.

۳/۳۰

تغییر یافتن واجبات، از جهات تشریح شده

يُرُونَ... فَرَانِصَكَ مُحَرَّفَةً عَنِ جِهَاتِ أَشْرَاعِكَ

می بینند واجبات از جهاتی که قانون نهاده ای، تحریف شده است. ۹/۴۸

جهل نادانی

جهنم دوزخ

ص : ۴۱۹

چاپلوسی

خوش رویی و چاپلوسی ستمگر

... وَ هُوَ يُظْهِرُ لِي بَشَاشَةَ الْمَلِكِ

... در حالی که چاپلوسانه برایم خوش رویی می کرد. ۷/۴۹

چارپایان چهارپایان

چاره جویی

چاره جویی های بنده و حاجت های او

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ قَصَّرَ عَنْهَا جُهْدِي، وَ تَقَطَّعَتْ دُونَهَا حِيلِي

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که توان انجامش را ندارم و چاره جویی های زیرکانه ام در برابر آن گسسته است. ۱۵/۱۳

نیرومند ساختن تدبیر مسلمانان

اللَّهُمَّ وَ قَوْ بِذَلِكَ مِحَالِ أَهْلِ الْإِسْلَامِ

خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش. ۷/۲۷

بی خبر ساختن دل های دشمنان، از تدبیر و چاره جویی

وَ أَذْهَلْ قُلُوبَهُمْ عَنِ الْإِحْتِيَالِ

و قلب هایشان را از چاره جویی بی خبر ساز.

۱۱/۲۷

طول کشیدن کار بنده، در چاره وام

وَ هَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ... يُطَوِّلُ بِمُمَارَسَتِهِ شُغْلِي

و مرا معاف دار، از وامی که کارم در چاره آن طول کشد. ۱/۳۰

چانه

فرشتگانی با چانه های به زیر انداخته

...النَّوَاكِسُ الْأَذْقَانِ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ...

(آنان که) چانه ها را به زیر انداخته اند، پس بر ایشان درود فرست. ۸/۳ و ۱۰/۳

چاه

پر گرداندن چاه ها، با آب

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تَمَلُّا مِنْهُ الْجِبَابَ

خداوندا ما را با بارانی که چاه ها را از آن پر

ص : ۴۲۱

کنی، سیراب نما. ۵/۱۹

چراغ

چراغ افروختن، به چراغ قرآن

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَسْتَضِيحُ بِمِصْبَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که از نور چراغ آن، روشنی می افروزند. ۷/۴۲

چراگاه

عمر بنده، چراگاه شیطان

فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ...

پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد، مرا به سوی خود بازگردان. ۵/۲۰

چرب زبانی چاپلوسی

چرت

پناه بردن به خدا، از چرت غفلت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... سِنَةِ الْعَفْلَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از خواب غفلت.

۱/۸ و ۲

بیداری از چرت غفلت

اللَّهُمَّ... أَيْقِظْنَا عَنْ سِنَةِ الْعَفْلَةِ بِالرُّكُونِ إِلَيْهِ

خداوندا ما را از خواب غفلت و فراموشی، که به سبب میل و اعتماد به اوست، بیدار گردان.

۷/۱۷

خوش تر از خوابِ خوابِ آلوده

وَاجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيَّ وَبُرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. ۵/۲۴

بیداری از چرت اسراف کاران

تَبَهَّنِي مِنْ... سِنَّهُ الْمُسْرِفِينَ

مرا از خوابِ آلودگی اسراف کاران، بیدار فرما.

۹۱/۴۷

بیداری از چرت خوارشدگان

وَ تَبَهَّنِي مِنْ... نَعْسِهِ الْمَخْذُولِينَ

و مرا از چرت خوارشدگان، بیدار فرما. ۹۱/۴۷

چرکی

چرکی کردارهای پیشین بنده

وَ طَهَّرْنِي مِنْ دَنْسِ مَا أَسْلَفْتُ

و مرا از پلیدی آنچه پیش فرستاده ام، پاک نما.

۶/۱۵

ص : ۴۲۲

اعمال شوینده چرکی خطایا

وَ وَفَّقْنِي مِنَ الْأَعْمَالِ لِمَا تَغْسِلُ بِهِ دَنَسَ الْخَطَايَا عَنِّي

و مرا به کارهایی که با آن چرکی خطاها را از من بشویی، توفیق ده. ۱۳/۳۱

سبب پاک نمودن بندگان، از چرکی

وَ أَقْفُ بِنَا آتَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ حَتَّى تُطَهِّرَنَا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ بِتَطْهِيرِهِ

و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند، تا به پاک کنندگی آن، ما را از هر آلودگی پاک کنی.

۹/۴۲

قرآن، شوینده چرکی دل ها

وَ اغْسِلْ بِهِ دَرَنَ قُلُوبِنَا

و به وسیله آن (قرآن)، چرکی دل هایمان را بشوی. ۱۱/۴۲

چرکی گناهان و ماه نو

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالًا... طَهَارَهُ لَأُتَدَنِّسَهَا الْآثَامُ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه طهارتی قرار دهد، که گناهان آن را آلوده نکند.

۴/۴۳

رمضان، شوینده چرکی خطاها

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا... غَسَلْتَ عَنَّا دَنَسَ الْخَطِيئَاتِ

درود بر تو همان طور که چرکی خطاها را از ما شستی. ۳۶/۴۵

زدودن ناپاکی، از اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ طَهَّرْتَهُمْ مِنَ الرَّجْسِ وَ الدَّنَسِ تَطْهِيرًا بِإِرَادَتِكَ

و به خواست خویش، آنان را از پلیدی و آلودگی پاک نمودی. ۵۶/۴۷

چرکی گناه و معصیت

وَهَبْ لِي التَّطَهِيرَ مِنْ ذَنْسِ الْعِضْيَانِ، وَ اَذْهَبْ عَنِّي دَرَنَ الْخَطَايَا

و پاک گشتن از چرکی گناه را به من ببخش و آلودگی خطاها را از من ببر. ۱۱۲/۴۷

چشم

بازماندن دیده ها، از دیدن خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الَّذِي قَصَّرَتْ عَنْ رُوءَيْتِهِ أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ

سپاس خدای را، همان که چشم های بینندگان از دیدنش قاصر است. ۱/۱ و ۲

وَ يَا مَنْ تَنْقَطِعُ دُونَ رُوءَيْتِهِ الْأَبْصَارُ...

و ای کسی که چشم ها از دیدن او ناتوان است.

۴/۵

ص : ۴۲۳

خیره شدن چشم ها

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا تَقَرُّ بِهِ عُيُونُنَا إِذَا بَرَقَتِ الْأَبْصَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به وسیله آن چشمانمان روشن شود، هنگامی که دیده ها، خیره می شود. ۱۰/۱۴

کور گرداندن چشم دل بندگان، از امور خلاف دوستی خدا

وَ أَعْمِ أَبْصَارَ قُلُوبِنَا عَمَّا خَالَفَ مَحَبَّتَكَ

و چشم دل ما را از آنچه برخلاف دوستی توست کور گردان. ۶/۹

بیرون زدن سیاهی چشمان از حلقه، بر اثر سجده

يَا إِلَهِي لَوْ... سَجَدْتُ لَكَ حَتَّى تَتَفَقَّأَ حَدَفَتَايَ... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر برایت سجده نمایم تا سیاهی چشمانم از کاسه بیرون آید، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی

ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

افتادن پلک های چشمان، بر اثر گریستن

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَسْقُطَ أَشْفَارُ عَيْنِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتد، باز هم با آن همه،

سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

کوری کردن چشم بدخواه بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى تُعْمِيَ عَنِّي بَصَرَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا چشمش را از (دیدن) من کور

سازی. ۷/۲۳

چشم پوشاندن از همسایگان، با پاکدامنی

وَ اجْعَلْنِي لِلَّهِمَّ... أَغْضُ بَصْرِي عَنْهُمْ عَفَّةً

و خداوندا مرا بر آن دار که با پاکدامنی، دیده از ایشان فروبندم. ۳/۲۶

بهشت، در برابر چشمان مرزداران اسلام

اجْعَلِ الْجَنَّةَ نَصَبَ أَعْيُنِهِمْ

بهشت را در مقابل چشمانشان قرار ده. ۴/۲۷

اندک نمایاندن دشمن، در پیش چشم مجاهد

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلِّلْهُمْ فِي عَيْنِهِ

پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما. ۱۵/۲۷

نتیجه گشودن چشم هدایت منکر احسان الهی

ص : ۴۲۴

...حَتَّى إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَى... أَحْصَى مَا ظَلَمَ بِهِ نَفْسَهُ... فَرَأَى كَبِيرَ عِصْيَانِهِ كَبِيرًا

...اگرچه همین که چشم هدایت برای او گشوده شد، آنچه با آن به خود ستم کرده، شمرد. پس گناه بزرگش را بزرگ دانست. ۷/۳۱

با فروتنی، چشم به زمین افکندن

وَ غَمَّضَ بَصَرَهُ إِلَى الْأَرْضِ مُتَخَشِّعًا

و دیده اش را با سرافکنندگی به زمین دوخته.

۹/۳۱

پیش چشم خدا بودن گرفتاری های بنده

اللَّهُمَّ وَعَلَى تَبَعَاتٍ... وَ كُلُّهُنَّ بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است و همه آنها پیش چشم تو که نمی خوابد، قرار دارد. ۱۸/۳۱

عافیت الهی، پرده ای پیش چشم ناظران

كَانَتْ عَافِيَتُكَ لَنَا حِجَابًا دُونَ أَبْصَارِهِمْ

عافیت بخشیدن تو برای ما پرده ای پیش چشمانشان قرار داد. ۲/۳۴

فاش نساختن حال بنده، در پیش چشم بزرگان

وَ لَا تُغْلِنُ عَلَيَّ عُيُونِ الْمَلَأِ خَبْرِي

و حال (و چگونگی) مرا در پیش چشم

بزرگان، علنی نکن. ۲/۴۱

سبب نشناختن چشم ها، به سوی لهُو

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْصِيَتِكَ... حَتَّى... لَا نُشْرِعَ بِأَبْصَارِنَا إِلَى لَهْوٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا با چشم هایمان به سوی هیچ لهُوی نشناییم. ۶/۴۴

چشم و دریافت حقایق

وَ أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ... عَلَى مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ لَمْ تُدْرِكْهُ أَبْصَارُهُمْ

و تویی آنکه ایشان را راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشانیدی، دیدگانشان آن را در نمی یافت. ۱۴/۴۵

قرار ندادن (گناه) بنده، در پیش چشم شماتت کنندگان

لَا تَنْصِبْنَا فِيهِ لِأَعْيُنِ الشَّامِتِينَ

ما را در آن (ماه)، پیش چشمان شماتت کنندگان قرار نده. ۴۷/۴۵

دیده ها و نیافتن جای خداوند

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ تُدْرِكِ الْأَبْصَارُ مَوْضِعَ أَيْتِيكَ

تویی آنکه دیده ها جا و مکان تو را در نیافتند.

۱۸/۴۷

ص : ۴۲۵

حفظ ولی خدا، به دیده (مراقبت) الهی

و رَاعِهِ بِعَيْنِكَ

و به دیده (مراقبت) خود، از او نگهداری کن.

۶۱/۴۷

چشم دوختن دوستان ائمه علیهم السلام ، به سوی (ظهور دولت) ایشان

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الْمُتَنْتِظِرِينَ أَيَّامَهُمْ، الْمَادِّينَ إِلَيْهِمْ أَعْيُنَهُمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که منتظران روزهای (دولت) آنان، و چشم دوختگان به ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

افتادن از چشم حفظ و نگهداری خداوند

و لَا تَزِمِ بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. ۱۰۴/۴۷

روشن شدن چشم بنده، به آرامگاهی نزد خدا

اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ مَقِيلًا أَوْيَ إِلَيْهِ مُطْمَئِنًّا، وَ مَنَابَهُ أَبَوَوْءَهَا، وَ أَقْرَبَ عَيْنًا

برایم نزد خود استراحتگاهی که آسوده خاطر در آن آرام گیرم، و بازگشتگاهی که در آن اقامت گزینم و چشم را روشن

سازم قرار ده. ۱۲۹/۴۷

نخفتن چشم دشمن

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... لَمْ تَنْمِ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ

پس چه بسیار دشمنی که چشم نگهبانی اش از من نخفت. ۴/۴۹

کور گشتن چشم مصائب

وَ كَمْ مِنْ... أَعْيُنٍ أَخْدَاثٍ طَمَسَتْهَا

و چه بسیار چشم های مصیبت آفرینی که کور گرداندی. ۱۱/۴۹

روشن ساختن چشم بنده، به نعمت وافر

وَ كَمْ مِنْ نِعْمَةٍ سَابَعَهُ أَفْرَزَتْ بِهَا عَيْنِي

و چه بسیار نعمت فراخی که دیده ام را به آن روشن نمودی! ۳/۵۱۱

چشم افروز

روشن شدن چشم ها، به سپاس گزاری

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا تَقَرُّ بِهِ عُيُونُنَا إِذَا بَرَقَتِ الْأَبْصَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به وسیله آن چشمانمان روشن شود، هنگامی که دیده ها، خیره می شود. ۱۴ و ۱۰/۱

روشن شدن چشم بنده، به آرامگاهی نزد خدا

اجْعَلْ لِي عِنْدَكَ مَقِيلًا آوِي إِلَيْهِ مُطْمَئِنًّا... وَ أَفْرُ

ص : ۴۲۶

برایم نزد خود استراحتگاهی که آسوده خاطر در آن آرام گیرم، و چشم را روشن سازم قرار ده.

۱۲۹/۴۷

روشن ساختن چشم بنده، به نعمت

وَ كُمْ مِنْ نِعْمِهِ سَابِغَةً أَفْرَزْتَ بِهَا عَيْنِي

و چه بسیار نعمت فراخی که دیده ام را به آن روشن نمودی! ۳/۵۱

چشم به راهی انتظار

چشم پوشی

چشم پوشی خدا، از جرم های بسیار زشت

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٌ بَأَنَّ... اِحْتِمَالَ الْجَنَائِيَاتِ الْفَاحِشَةِ لَا يَتَكَادُكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که می داند چشم پوشی از جرم های بسیار زشت بر تو سخت نمی باشد.

۱۲/۱۲ و ۱۳

توفیق چشم پوشی از بدی

سَدَّدْنِي لِأَنَّ... أُغْضِيَ عَنِ السَّيِّئَةِ

مرا توفیق ده تا از بدی (دیگران) چشم پوشی کنم. ۹/۲۰

چشم زخم

پناه بردن به خدا، از چشم زخم

وَ أَعْدُنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ... اللَّامَةِ

و من و فرزندانم را از شر چشم زخم پناه ده.

چشیدن

چشیدن از جام زهرآلود

وَتَجَلَّىٰ مَلِكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ... وَ دَافَ لَهَا مِنْ دُعَافِ الْمَوْتِ كَأَسَا مَسْمُومَةٍ الْمَذَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و برای آن (جان ها)، جامی از شوکران مرگ - که چشیدن آن زهرآلود است - آمیخته سازد. ۱۳/۴۲

چشنده مرگ

وَ كُلُّ ذَائِقِ الْمَوْتِ

و همه چشنده مرگ هستند. ۵/۵۲

آنچه بنده از خدا درخواست می کند که به او بچشانند:

أ. شیرینی بخشش خداوند

وَ أَذِقْنِي حَلَاوَةَ الصُّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ

ص : ۴۲۷

و شیرینی احسانت را در آنچه درخواست نمودم به من بچشان. ۸/۷

ب. شیرینی آمرزش

وَ أَذِقْنِي حَلَاوَةَ الْمَغْفِرَةِ

و شیرینی آمرزش را به من بچشان.

۳۳/۱۶

ج. مزه فراغت برای انجام آنچه خدا دوست دارد

وَ أَذِقْنِي طَعْمَ الْفَرَاغِ لِمَا تُحِبُّ بِسَعَةِ مِنْ سَعَتِكَ، وَ الْاجْتِهَادِ فِيمَا يُزِلُّ لَدَيْكَ وَ عِنْدَكَ

و به وسیله گشایشی از گشایشگری ات، طعم فراغت برای (پرداختن به) آنچه را دوست داری و (طعم) کوشش را در آنچه (موجب) نزدیکی به پیشگاه تو و درگاه توست، به من بچشان.

۱۲۵/۴۷

د. مزه تندرستی و عافیت

وَ أَذِقْنِي طَعْمَ الْعَافِيَةِ إِلَى مُنْتَهَى أَجَلِي

و طعم عافیت را تا پایان مدت زندگی ام به من بچشان. ۱۴/۴۸

چگونگی حال و نیز کیفیت

چهارپایان

گمراه تر از چهارپایان

وَ لَوْ كَانُوا كَمَا كَانُوا لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى حَيْدِ الْبُهْمِيَّةِ، فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ: إِنَّهُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانیت خارج شده، به مرز حیوانیت رومی آوردند. پس چنان بودند که (خداوند) در کتاب محکم خود وصف کرده: «آنها جز مانند چهارپایان نیستند، بلکه آنان گمراه ترند.» ۹/۱

آب، مایه سر پا داشتن چهارپایان

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تَنْعَشُ بِهِ الْبَهَائِمُ وَالْخَلْقَ

خداوندا ما را با بارانی که چهارپایان و سایر آفریدگان را به وسیله آن سرِ پا بداری، سیراب نما.

۵/۱۹

مقطع النسل نمودن چهارپایان دشمن

وَ أَقْطَعْ نَسْلَ دَوَابِّهِمْ وَ أَنْعَامِهِمْ

و نسل چهارپایان و گاو و گوسفند و شترانشان را قطع کن. ۶/۲۷

چهره

سفید گشتن چهره بندگان

ص : ۴۲۸

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... تَبْيَضُّ بِهِ وُجُوهُنَا إِذَا اسْوَدَّتِ الْأَبْشَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که چهره هایمان با آن سفید گردد، هنگامی که پوست ها سیاه می گردد.

۱۰/۱۱۴

نتیجه گرداندن روی نیکوی خدا، از بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِن صَرَفْتَ عَنِّي وَجْهَكَ الْكَرِيمَ... لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ

خداوندا اگر روی کریمت را از من برگردانی، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم.

۵/۲۱

سیاهی چهره های ستمگران

وَ بَيِّضُ وُجُوهُنَا يَوْمَ تَسْوَدُ وُجُوهُ الظَّالِمِينَ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما را سفید گردان. ۱۶/۴۲

روسفید نمودن حضرت محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ بَيِّضُ وَجْهَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و روسفیدش فرما. ۱۹/۴۲

صورت بخشی به انسان و ماه

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... مُصَوِّرِي وَ مُصَوِّرَكَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از خدایی که صورتگر من و صورتگر تو است، درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد. ۴/۴۳

صورت نگاری خدا، بدون هیچ نمونه ای

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الَّذِي... صَوَّرْتَ مَا صَوَّرْتَ مِنْ غَيْرِ مِثَالٍ

تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که صورت ها را بدون نمونه نگاشتی. ۱۲/۴۷

به زمین افتادن بنده، با تمام رخسارش

مَوْلَايَ اَرْحَمَ كَبَوْتِي لِحُرِّ وَجْهِي

مولای من! بر به رو افتادتم با تمام رخسارم رحم کن. ۴/۵۳

رحم خدا، هنگام دگرگونی چهره بندگان

مَوْلَايَ وَ اَرْحَمِنِي عِنْدَ تَغْيْرِ صُوْرَتِي

مولای من! هنگام دگرگون شدن صورتم، بر من رحم کن. ۶/۵۳

چیرگی غلبه

ص : ۴۲۹

حاجت

خدا، و بستن در حاجت خواهی، جز به سوی خود

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَغْلَقَ عَنَّا بَابَ الْحَاجَةِ إِلَّا إِلَيْهِ

و سپاس خدایی را که در نیازمندی را جز به سوی خود، بر ما بست. ۱۹/۱

روا ساختن حاجات بنده

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ أَقْضِ حَاجَتِي

بر محمد و خاندان محمد درود فرست و حاجتم را روا کن. ۱۶/۱۲

وَ أَقْضِ لِي حَوَائِجِي

و حاجت هایم را برآور. ۹/۲۵

خدا، منتهای درخواست حاجت ها

اللَّهُمَّ يَا مُنْتَهَى مَطْلَبِ الْحَاجَاتِ

خداوندا ای نهایت درخواست نیازها. ۱/۱۳

حاجت های نیازمندان

وَ يَا مَنْ لَا تَنْقَطِعُ عَنْهُ حَوَائِجُ الْمُحْتَاجِينَ

و ای آنکه درخواست های نیازمندان از او قطع نمی گردد. ۹/۱۳

درخواست حاجت، در جایگاهش

فَمَنْ حَاوَلَ سَدَّ خَلَّتِهِ مِنْ عِنْدِكَ... فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَظَانِّهَا

پس هر که دفع فقرش را از تو جوید، بی گمان نیازمندی اش را در جایگاه بایسته طلب کرده.

طلب حاجت از آفریدگان و ناامیدی

وَمَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَّتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ جَعَلَهُ سَبَبَ نُجْحِهَا دُونَكَ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْحِزْمَانِ

و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگانِ تو رو آورد یا سبب روا شدن آن را غیر تو قرار دهد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده.

۱۴/۱۳

حاجت خواهی بنده، از حاجت برنده نزد خدا

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ... سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي رَفْعَهَا إِلَيَّ مِنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که نفس من رفع آن را از کسی که حاجت هایش را از تو طلب کرده برایم می

آراید. ۱۵/۱۳

ص : ۴۳۱

چگونگی حاجات

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ قَصَّرَ عَنْهَا جُهْدِي، وَ تَقَطَّعَتْ دُونَهَا حِيلِي

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که توان انجامش را ندارم و چاره جویی های زیرکانه ام در برابر آن گسسته است. ۱۵/۱۳

وانگذازدن حاجت بنده، به غیر خدا

وَ لَا تُوجِّهْنِي فِي حَاجَتِي هَذِهِ وَ غَيْرِهَا إِلَى سِوَاكَ

و در این حاجت و دیگر حاجتها، مرا به غیر خود وانگذازد. ۲۲/۱۳

یاری بنده، در برآوردن حاجتش

وَ تَوَلَّنِي بِنُجْحِ طَلِبَتِي وَ قَضَاءِ حَاجَتِي...

و به برآورده گشتن خواسته ام و روا شدن حاجتم مرا یاری فرما. ۲۳/۱۳

عرضه کردن حاجت، به درگاه خدا

وَ مِنْ حَاجَتِي يَا رَبِّ كَذَا وَ كَذَا. وَ تَذَكَّرْ حَاجَتَكَ...

ای پروردگار من و از جمله خواسته ام چنین و چنان است. و حاجت خود را نام می بری...

۲۵/۱۳

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي فَأَعْظِمْ فِيهَا رَغْبَتِي، وَ أَظْهِرْ فِيهَا عُذْرِي، وَ لَفِّنِي فِيهَا حُجَّتِي، وَ عَافِ فِيهَا جَسَدِي

خداوندا خواسته من این است. پس رغبت مرا در آن افزون گردان و عذرم را در آن آشکار

فرما و حجتم را در آن به من بفهمان و تنم را در آن عافیت بخش. ۷/۵۴

درخواست از خدا، هنگام حاجت

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي... أَسْأَلُكَ عِنْدَ الْحَاجَةِ

خداوندا مرا چنانم کن که هنگام نیازمندی از تو درخواست کنم. ۱۲/۲۰

وانگذازدن حاجت بنده، به گنهکار و کافر

وَلَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَلَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنْهُ... وَلَا بِي إِلَيْهِمْ حَاجَةً

و برای بدکار و کافر، بر من منت و مرا به سوی آنها حاجت، قرار نده. ۱۲/۲۱

خدا، تنها برآورنده حاجت

وَلَا تَكِلْنِي إِلَى خَلْقِكَ، بَلْ تَفَرِّدْ بِحَاجَتِي...

و مرا به خلقت وانگذار. بلکه درخواستم را به تنهایی روا کن. ۲/۲۲

عنایت خداوند، به حوائج بنده

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمُ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي فَكُنْ بِحَوَائِجِي حَفِيًّا

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. پس به درخواست هایم عنایت فرما. ۱۰/۲۲

یاری شدن والدین در حاجت هایشان، به

ص : ۴۳۲

وسيله فرزندان

أَعْنِي بِهِمْ عَلَى حَاجَتِي

در برآمدن حاجتم به وسيله آنان یاری ام ده.

۴/۲۵

خدا، رواکننده حاجت

فَأَنْتَ يَا مَوْلَايَ... دُونَ كُلِّ مَطْلُوبٍ إِلَيْهِ وَلِيٌّ حَاجَتِي

پس - ای سرور من - صاحب حاجتم تویی، نه هر که از او طلب شود. ۸/۲۸

خوار نگرداندن حاجتمندان

و يَا مَنْ لَا يَحْتَقِرُ أَهْلَ الْحَاجَةِ إِلَيْهِ

و ای کسی که حاجتمندانش را خوار و پست نمی شمارد. ۳/۴۶

(روا شدن) حاجت، پیش از رسیدن به پایان کرم خداوند

انْصَرَفَتِ الْأَمْالُ دُونَ مَدَى كَرَمِكَ بِالْحَاجَاتِ

آرزوها پیش از رسیدن به پایان کرمت، با حاجت ها برآورده شده است. ۱۲/۴۶

عدم حاجتمندی خدا، به (طاعت) بنده

و لَا تُرْسِلْنِي مِنْ يَدِكَ إِزْسَالَ مَنْ لَا خَيْرَ فِيهِ، وَ لَا حَاجَةَ بِكَ إِلَيْهِ

و مرا از نزد خود رها نکن همانند رها کردن کسی که در او خیری نیست و تو را با او کاری نیست. ۱۰۳/۴۷

درخواست نمودن حاجات، از درگاه الهی

وَ اعْمُرْ لَيْلِي بِإِقْطَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ... وَ انْزَالِ حَوَائِجِي بِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و درخواست نمودن حاجت هایم از تو، آباد گردان.

۱۲۳/۴۷

خدا، بینا به حاجات

و الْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ وَالرَّاعِبُ وَالرَّاهِبُ وَأَنْتَ النَّاطِرُ فِي حَوَائِجِهِمْ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمین گرد هم می آیند، درخواست کننده و جويا و خواهان و ترسان، آنان همگی حاضر می شوند و تو بیننده بر نیازهایشان هستی. ۱/۴۸

قصد نمودن حاجت، به سوی خدا

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَعَمَّدْتُ بِحَاجَتِي

خداوندا، برای نیازم به سوی تو قصد نمودم.

۴/۴۸

خدا، متکفل روا کردن هر حاجت بنده

و تَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا

و برآوردن هر درخواستی را برای من، به قدرتی که بر آن داری، به عهده گیر. ۴/۴۸

درخواست نمودن هر حاجتی، از خدا

ص: ۴۳۳

وَ أَسْأَلُكَ كُلَّمَا شِئْتُ مِنْ حَوَائِجِي

و هر حاجتی که می خواهم، از تو درخواست می کنم. ۱۱/۵۱

قطع حاجت بنده، از دنیا

وَ أَقْطَعُ مِنَ الدُّنْيَا حَاجَتِي

و نیازم را از دنیا قطع کن. ۴/۵۴

حال

اصلاح نمودن حال بندگان

...بِكُلِّ ذَلِكَ يُصْلِحُ شَأْنَهُمْ

بدین گونه حال ایشان را اصلاح می نماید.

۷/۶

احسان خدا به بنده، در همه حال

مُقَرَّرٌ لَكَ بِأَنِّي... لَمْ أَحُلْ فِي الْحَالَاتِ كُلِّهَا مِنْ ائْتِنَانِكَ

اقرار می کنم به اینکه در همه حال از احسان تو بی بهره نبوده ام. ۵/۱۲

قرار نگرفتن در حال ستمگر

...وَ اعْصِمْنِي مِنْ مِثْلِ أَعْمَالِهِ، وَ لَا تَجْعَلْنِي فِي مِثْلِ حَالِهِ

و مرا از انجام مانند کارهای او بازدار و در مانند حال او قرار نده. ۷/۱۴

شایسته ترین حالت سپاس گذاری

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟... أَمْ وَقْتُ الصَّحِّهِ... أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گذاری برای تو سزاوارتر است؟ آیا وقت تندرستی یا وقت

بیماری؟ ۲/۱۵-۴

غیر خدا، و گوناگونی حالات

وَ مَنْ سِوَاكَ... مَغْلُوبٌ عَلَىٰ أَمْرِهِ، مَقْهُورٌ عَلَىٰ شَأْنِهِ، مُخْتَلِفٌ الْحَالَاتِ

و غیر تو، در کار خود مغلوب، در امورش زبردست، در حالاتش گوناگون می باشد. ۱۱/۲۸

دل سوزی نمودن بر بدحالی بنده

فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِسُوءِ مَوْقِفِي، أَوْ تُدْرِكُهُ الرَّقَّةُ عَلَيَّ لِسُوءِ حَالِي

شاید برخی از آنها به رحمتت بر بدی جایگاهم، به من رحم کند یا بخاطر بدی حالم، بر من دلسوزی نماید. ۲۷/۳۱

از حالی به حال دیگر گرداندن جنین

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ حَتَّىٰ انْتَهَيْتَ بِي إِلَىٰ تَمَامِ الصُّورَةِ، وَ أَثْبَتَّ فِي الْجَوَارِحِ

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. تا اینکه مرا به صورت کامل رساندی و در من اندام ها را پابرجا کردی. ۲۳/۳۲

به خود وانگذاشتن جنین، در حالات

ص : ۴۳۴

وَ لَوْ تَكَلَّنِي يَا رَبِّ فِي تِلْكَ الْحَالَاتِ إِلَى حَوْلِي... لَكَانَ الْحَوْلُ عَنِّي مُعْتَرِلاً

و ای پروردگار من، اگر مرا در آن احوال به توانایی خودم وامی گذاردی؛ همانا توان از من کناره می گرفت. ۲۵/۳۲

تغییر حال معصیت، به حال توبه

فَأَمَّا الْعَاصِي أَمْرَكَ... فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ لِكَيْ يَسْتَبْدِلَ بِحَالِهِ فِي مَعْصِيَتِكَ حَالَ الْإِنَابَةِ إِلَى طَاعَتِكَ

و امّا آنکه امر تو را سرپیچی کند، پس به کیفرش شتاب نکردی، تا حال خود را در نافرمانی ات به حال طاعت عوض

کند. ۱۴/۳۷

فاش نگرداندن حال بنده

وَ لَا تُغْلِبْ عَلَيَّ عَيْنِ الْمَلَأِ خَبْرِي

و حال (و چگونگی) مرا در پیش چشم بزرگان، علنی نکن. ۲/۴۱

درود خدا بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او، در هر حال

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، فِي كُلِّ وَقْتٍ وَ كُلِّ أَوَانٍ وَ عَلَيَّ كُلِّ حَالٍ...

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، در هر وقت و هر آن و بر هر حال. ۱۹/۴۴

اصلاح احوال دوستداران ائمه عليهم السلام

وَ أَصْلِحْ لَهُمْ شُؤْنَهُمْ

و احوالشان را برای آنها اصلاح نما. ۶۵/۴۷

شکرگزاری و حالات فراموشی

وَ لَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ، بَلْ أَلْزِمْنِيهِ فِي أَحْوَالِ السَّهْوِ عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِأَلَّا يَكُنَّ

و شکرگزاری را از من نگیر. بلکه آن را همیشه در حالات بی توجهی، هنگام فراموشی های نادانان به نعمت هایت، با من

همراه گردان.

فراوان یافتن نعمت های خدا، در هر حال از حالات بنده

و وَجَدْتُ نِعْمَاكَ عَلَيَّ سَابِغَةً فِي كُلِّ شَأْنٍ مِنْ شَأْنِي وَ كُلِّ زَمَانٍ مِنْ زَمَانِي

و نعمت هایت را بر خود، در هر حالی از حالم و هر وقتی از اوقاتم، گسترده یافتم. ۵/۵۱

دگرگون شدن حال و چگونگی بنده

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي عِنْدَ تَغْيِيرِ صُورَتِي وَ حَالِي إِذَا بَلَى جِسْمِي

مولای من! هنگام دگرگون شدن صورتم، و حالم هنگامی که جسمم پوسیده گردد، بر من رحم کن. ۶/۵۳

ص : ۴۳۵

حالا اکنون

حبشه

دشمنان خداوند، در حبشه

اللَّهُمَّ وَاعْمُمِ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ... وَالْحَبَشِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرُكِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و حبشه و دیگر امت های مشرک.

۹/۲۷

حتمی قطعی

حج

منت گزاردن بر بنده، با حج

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ...

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره.

۴/۲۳

قرار دادن باقیمانده عمر بنده، در حج

وَ اجْعَلْ بَاقِيَ عُمْرِي فِي الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ اِتِّبَاعًا وَ جِهَةً

و باقی زندگی ام را برای رضای خودت، در حج و عمره قرار ده. ۱۳۳/۴۷

حجاب پرده

حجّت

نبودن هیچ برهان و حجّتی، برای بندگان

لَمْ يُكَلِّفْنَا اِلَّا وُسْعًا، وَ لَمْ يُجَسِّمْنَا اِلَّا يُسْرًا، وَ لَمْ يَدْعُ لِاحِدٍ مِنَّا حُجَّةً وَ لَا عُذْرًا

جز به اندازه توان، بر ما تکلیف ننموده و ما را جز به کار آسان نگماشته و برای احدی از ما، برهان و عذری به جا ننهاد. ۲۳/۱

رَبِّ أَفْحَمْتَنِي ذُنُوبِي، وَانْقَطَعْتَ مَقَالَتِي، فَلَا حُجَّةَ لِي

ای پروردگار من، گناهانم خاموشم نموده و گفتارم قطع گردیده. پس برای من هیچ حجّتی نیست. ۱/۵۳

حجّتی بر آفریدن شبیه انسان

...لَكِنْ أَنْشَأْتَهَا إِبْطَاتًا لِقُدْرَتِكَ عَلَى مِثْلِهَا، وَاحْتِجَاجًا بِهَا عَلَى شَكْلِهَا

...بلکه آن را آفریدی، تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود و بدین سبب بر (آفرینش) شبیه آن، دلیل آوردی. ۷/۳۹

سستی دلیل های بنده

تَفْعِيلُ ذَلِكْ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَأَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلِّهِ حَسَبَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ، وَضَعْفِ حُجَجِهِ فِي جَمِيعِ تَبَعَاتِهِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه

ص : ۴۳۶

طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک و دلیل هایش درباره همه گناهانش ضعیف است.

۱۲/۳۹

خاموش نشدن (روشنایی) حجت قرآن

وَ جَعَلْتَهُ... نُورَ هُدًى لَّا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانَهُ

و آن را نور هدایتی که برهانش از (دید) شاهدان خاموش نمی شود، قرار دادی. ۳/۴۲

بزرگ گرداندن برهان پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ عَظِّمْ بُرْهَانَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و برهان او را عظمت بخش. ۱۹/۴۲

بدبختی بدبخت، و آوردن حجت های پی در پی بر او

تَتْرُكَ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلًا... يَشْقَى بِنِعْمَتِكَ شَفِيئُهُمْ إِلَّا... بَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر پس از حجت های پیایی آوردن بر او.

۹/۴۵

پابرجایی و عدم ابطال حجت خداوند

لَمْ يَهِنْ عَلَى طُولِ مُدَّتِهِمْ سُلْطَانُكَ، وَ لَمْ يَدْخُضْ لِتَرْكِ مُعَاجَلَتِهِمْ بُرْهَانُكَ

درازی زمان ایشان، حجت تو را سست نکرده و از جهت شتاب نکردن در عذاب آنان، برهان تو باطل نشده است. ۱۸/۴۶

حُجَّتُكَ قَائِمَةٌ لَّا تُدْخِضُ

حجت تو پابرجاست که باطل نمی شود.

۱۹/۴۶

پی در پی و آشکار بودن حجت های الهی

فَقَدْ ظَاهَرَتِ الْحُجَّجُ، وَ أُبْلِيَتِ الْأَعْدَارُ

پس به تحقیق حجت ها را، پی در پی آشکار کرده ای و عذرها را، بیان نموده ای. ۲۱/۴۶

رساتر گشتن حجت خدا

لَمْ تَكُنْ أَنْتُكَ عَجْرًا... بَلْ لَتَكُونَ حُجَّتَكَ أَبْلَغَ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است. بلکه برای آنست که حجت تو رساتر باشد. ۲۲/۴۶

بزرگ بودن حجت خداوند

حُجَّتُكَ أَجَلٌ مِنْ أَنْ تُوصَفَ بِكُلِّهَا

حجت تو بزرگ تر از آنست که به همه آن وصف شود. ۲۳/۴۶

امامان علیهم السلام ، حجت های الهی

وَ جَعَلْتَهُمْ... حُجَجَكَ عَلَى عِبَادِكَ

و آنان را حجت های خویش بر بندگانت قرار دادی. ۵۶/۴۷

حجت و دلیل برای خداست

ص : ۴۳۷

أَعْلَمُ أَنَّ الْحُجَّةَ لَكَ

می دانم دلیل روشن از آنِ توست. ۱۱۶/۴۷

آموختن برهان به بنده، برای حاجت خواستن

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي... لَقْنِي فِيهَا حُجَّتِي

خداوندا خواسته من این است. حجتّم را در آن به من بفهمان. ۷/۵۴

حدّ مرز

حدقه

بیرون آمدن حدقه چشمان، از کاسه

يَا إِلَهِي لَوْ... سَجَدْتُ لَكَ حَتَّى تَتَفَقَّأَ حَدَقَتَايَ... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر برایت سجده نمایم تا سیاهی چشمانم از کاسه بیرون آید، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی

ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

حدود احکام

حراست نگهداری

حرام

پرهیز کاری بنده، از محارم

وَوَرَعْنِي عَنِ الْمَحْرَمِ

و مرا از حرام ها پرهیز ده. ۵/۲۲

دریدن پرده های محرّمات

وَتَعَدِّيْتُ عَنْ مَقَامَاتِ حُدُودِكَ إِلَى حُرْمَاتِ انْتَهَكْتُهَا

و از به پا داشتن حدود تو تجاوز کرده، پرده حرام ها را دریده ام. ۱۸/۳۲

بازداشتن خواهش نفس، از هر چیز حرام

وَ اكْسِرْ شَهْوَتِي عَنْ كُلِّ مَحْرَمٍ

و خواهش نفس مرا، از هر حرامی بشکن.

۱/۳۹

قرآن، جداکننده حلال و حرام

وَ جَعَلْتَهُ... فُوقَانَا فَرَقْتَ بَيْنَ حَلَالِكَ وَ حَرَامِكَ

و آن را جداکننده ای قرار دادی که به وسیله آن بین حلال و حرمت را جدا کردی. ۱/۴۲ و ۲

گواهی قرآن، به حرام دانستن حرام خدا

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ... لِمَا عِنْدَكَ بِتَخْلِيلِ حَلَالِهِ وَ تَحْرِيمِ حَرَامِهِ شَاهِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا شاهد ما به آنچه نزد توست به حلال

دانستن حلالش و حرام شمردن حرامش، باشد. ۱۲/۴۲

بزرگ داشت ماه رمضان، و حرام نمودن

ص : ۴۳۸

حلال ها در آن

فَحَرَّمَ فِيهِ مَا أَحَلَّ فِي غَيْرِهِ إِعْظَامًا

پس در آن به خاطر بزرگ داشتش، آنچه در غیر آن حلال بود، حرام کرد. ۴/۴۴

به سوی حرام نرفتن گام ها

وَ أَعْنَاءَ عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا نَخْطُو بِأَقْدَامِنَا إِلَى مَحْجُورٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا با پاهایمان به سوی هیچ حرامی نرویم. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

عصمتی بازدارنده از حرام

وَ هَبْ لِي عِصْمَةً... تَقْطَعُنِي عَنْ رُكُوبِ مَحَارِمِكَ

و به من عصمتی بخش که از انجام دادن حرمت بازم دارد. ۱۱۱/۴۷

خود را در محرمات افکندن

وَ آيَاتُ إِلَّا تَقْحُمًا لِجُرْمَاتِكَ

و من جز وارد شدن در حرام های تو کاری نداشته ام. ۱۴/۴۹

حرص طمع

برانگیخته شدن حرص و آز

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَيْجَانِ الْحِرْصِ

خداوندا به تو پناه می برم از برانگیخته شدن حرص. ۱/۸

حرص آزمندان

وَ أَعِدُنِي مِنْ... هَلَعِ أَهْلِ الْحِرْصِ

و از آز حریصان پناهم ده. ۱۵/۱۴

بازداشتن شیطان از حرص به بندگان

وَ اذْرَاهُ عَنِ الْوُلُوعِ بِنَا

و او (شیطان) را از حریص بودن به ما باز دار.

۹/۱۷

حرص و رزیدن بنده، به گناه

وَ اَزُو حِرْصِي عَنْ كُلِّ مَا تُنْمِ

و حرص مرا از هر گناهی دور کن. ۱/۳۹

حرص داشتن، بر زود رسیدن به خدا

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا... نَحْرِضُ لَهُ عَلَى وَشِكِّ اللَّحَاقِ بِكَ...

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن به زود رسیدن به تو حرص ورزیم.

۳/۴۰

حرص بر ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ!

درود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حریص بودیم! ۴۱/۴۵

ص : ۴۳۹

حرص ورزی بر اندوخته، و عوض ستاندن پاداش

فَأَجْرُنَا... أَجْرًا... نَعْتَاضُ بِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الذُّخْرِ الْمَحْرُوصِ عَلَيْهِ

پس ما را پاداش ده. پاداشی که با آن اندوخته های گوناگون که بر آن حریص و آزمند شده ایم را عوض بستانیم. ۴۵/۴۵

حرکت جنبش

حرمت

عدم رعایت حرمت پروردگار

...بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ الْمُسْتَخِفِّ بِحُرْمَةِ رَبِّهِ

...بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده و حرمت پروردگارش را سبک شمرده سخن می گویم. ۷/۱۲

حرمت مقَرَّر الهی، برای ماه رمضان

فَأَبَانَ فَضِيلَتَهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ بِمَا جَعَلَ لَهُ مِنَ الْحُرْمَاتِ الْمُؤَفُّورَةِ

پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها، به حرمت های فراوان آشکار ساخت. ۴/۴۴

الهام بزرگداشت حرمت ماه رمضان، به بندگان

وَ أَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ وَ إِجْلَالَ حُرْمَتِهِ

و شناخت فضیلتش، و بزرگ داشتن احترامش را به ما الهام کن. ۶/۴۴

سهل انگاری به حرمت الهی

وَ جَنَّبْنَا... الْأَغْفَالَ لِحُرْمَتِكَ

و ما را از سهل انگاری حرمت دور گردان.

۱۳/۴۴

لزوم رعایت حرمت ماه رمضان

فَنَحْنُ مُؤَدَّعُوهُ وَ دَاعٍ مَنْ... لَزِمْنَا لَهُ... الْحُرْمَةَ الْمُرْعِيَّةَ

پس آن را وداع می‌گوییم، وداع از کسی که بر ما لازم است برای او حرمت رعایت کنیم.

۲۳/۴۵

بزرگی حرمت ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ جَلَّ قَدْرُهُ مَوْجُودًا

درود بر تو همنشینی که تا بودی، احترامش بزرگ بود. ۲۶/۴۵

هتک حرمت بندگان، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَمَا أَلْمَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ... أَوْ عَلَى نَسِيَانٍ ظَلَمْنَا فِيهِ أَنْفُسِنَا، أَوْ ائْتَهَكُنَا بِهِ حُرْمَةً مِنْ غَيْرِنَا، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... وَاعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ

خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم یا فراموشی ای که در آن به خود ستم کردیم یا با آن حرمت دیگری را

ص : ۴۴۰

پرده دری نمودیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به عفو خود از ما درگذر. ۴۷/۴۵

نتیجه احترام گذاشتن به ماه رمضان:

أ. نیک بختی

مَا أَسْعَدَ مَنْ رَعَى حُرْمَتَكَ بِكَ!

چه نیک بخت است کسی که به سبب تو، حرمت را رعایت کند! ۳۰/۴۵

ب. خوشنودی خدا

اللَّهُمَّ وَمَنْ ... حَفِظَ حُرْمَتَهُ حَقَّ حِفْظِهَا... أَوْ تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ أَوْجَبَتْ رِضَاكَ لَهُ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس حرمتش را آن طوری که حق بوده نگه داشته یا به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جست، که خوشنودی تو را برای او لازم گردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

حزب گروه

حزن اندوه

حس حواس

حساب

ستاندن حساب عمر بنده

وَ اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ...

و حساب زندگی اش را بستاند. ۶/۱

حمد بی حساب

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا حِسَابَ لِعَدَدِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که عددش بی حساب می باشد. ۲۸ و ۲۷/۱

روزی بی حساب خداوند

وَ ارْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ احْتِسَابٍ

و مرا بی حساب روزی ده. ۲۴/۲۰

حسابگری خداوند

وَ كَفَى بِكَ حَسِيًّا

و همین بس که تو حسابگری. ۳/۵۰

حسادت حسد

حَسَبٌ وَ نَسَبٌ

حسب و نسب داران، و نام های خداوند

وَ تَقَدَّسَتْ أَسْمَاءُكَ عَنِ الْمُنْسُوبِينَ

و نام هایت از نسب داران مقدس تر است.

۱۴/۳۹

حسد

چیرگی رشک و حسد

ص : ۴۴۱

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... غَلْبَةِ الْحَسَدِ

خداوندا به تو پناه می برم از چیرگی حسد.

۱/۸

آشکار نساختن نعمت های عطا شده به بنده، بر حسودان

... وَ لَمْ تُبَدِ سَوَاءِهَا لِمَنْ يَلْتَمِسُ مَعَايِي مِنْ جِيرَتِي، وَ حَسَدَهُ نِعْمَتِكَ عِنْدِي

و بدی های مرا پیش همسایگانم - که در جستجوی عیب های من می باشند و حسودان نعمت تو بر منند - آشکار

نکردی. ۲۱/۱۶

تغییر دادن حسد، به دوستی

وَ أَبَدِلْنِي ... مِنْ حَسَدِ أَهْلِ الْبُغْيِ الْمَوَدَّةَ

و درباره من حسد متجاوزان را به دوستی مبدل فرما. ۷/۲۰

افکندن حسد، به دل بنده

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّي وَ التَّظَنِّي وَ الْحَسَدِ ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو و خیال بافی و رشک، در دل من می افکند، یاد بزرگی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

رهایی از حسدورزی

وَ خَلَّصْنِي مِنَ الْحَسَدِ

و مرا از حسد، رهایی ده. ۵/۲۲

حسد ورزیدن قصد بد کننده، نسبت به بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي ... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى ... تُؤْءَمِنَنِي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَ شَرِّهِ ... وَ حَسَدِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منحرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه زیان و بدی و حسدش

ایمن سازی.

۷/۲۳ و ۸

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ شَرِقَ بِي بَعْضَتِهِ، وَ شَجِيَ مِنِّي بَعْضُهُ، وَ سَلَقَنِي بِحِدِّ لِسَانِهِ، وَ وَحَرَنِي بِقُرْفِ عُيُوبِهِ، وَ جَعَلَ عِرْضِي عَرَضًا
لِمَرَامِيهِ، وَ قَلَدَنِي خِلَالًا لَمْ تَزَلْ فِيهِ، وَ وَحَرَنِي بِكَيْدِهِ، وَ قَصَدَنِي بِمَكِيدَتِهِ

و چه بسیار حسودی که به خاطر من اندوهش گلوگیر او شد و سختی خشمش از من، گلویش را گرفت و با زبان تیزش مرا آزرده و با نسبت دادن عیب های خود به من، سینه اش را از خشم بر من پر ساخت. و آبروی مرا هدف تیرهای خود قرار داد و ویژگی هایی را که همیشه در خود او بود، به من نسبت داد. و با مکر خویش بر من خشم نمود و با نیرنگش آهنگ من کرد. ۹/۴۹.

سبب رشک نبردن به آفریدگان:

ص : ۴۴۲

أ. تهی گرداندن سینه بنده، از حسد

وَ اَرْزُقْنِي سَلَامَةَ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ حَتَّى لَا اَحْسُدَ اَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ عَلَيَّ شَيْءٍ مِنْ فَضْلِكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا به هیچ یک از آفریدگانت، بر آنچه از فضلت به آنان داده ای، حسد نبرم. ۱۲/۲۲

ب. آزمایش نشدن نسبت به آنچه خدا به ثروتمندان بخشیده

وَ لَا تَفْتِنِّي بِمَا اَعْطَيْتَهُمْ، وَ لَا تَفْتِنَهُمْ بِمَا مَنَعْتَنِي فَاَحْسُدَ خَلْقَكَ

و مرا به آنچه به آنان (دنیا داران) عطا کردی، آزمایش نکن و آنان را به آنچه از من منع داشتی، دچار آزمون نسا که بر

آفریدگانت حسد برم. ۲/۳۵

حسرت

بزرگ ترین حسرت

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحَسْرَةِ الْعُظْمَى

و پناه می بریم به تو از حسرت بزرگ. ۹/۸

سفید گرداندن چهره ها، در روز حسرت

وَ بَيِّضُ وُجُوهُنَا يَوْمَ تَسْوَدُ وُجُوهُ الظَّالِمِينَ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما را سفید گردان. ۱۶/۴۲

حسنة نیکی

حصن قلعه

حضور

احضار فرمودن بندگان

وَ اسْتَحْضَرْنَا دَعْوَتَكَ الَّتِي لَا بُدَّ مِنْهَا وَ مِنْ اِجَابَتِهَا

و ما را دعوت تو - که چاره ای جز پذیرفتن آن نیست - فراخواند... ۳/۱۱

یاری نمودنی حاضر و آماده، به بنده

وَ أَعِدِّنِي عَلَيْهِ عِدْوَى حَاضِرَةً، تَكُونُ مِنْ غِيْظِي بِهِ شِفَاءً

و مرا در مقابل او یاری کن. یاری نمودنِ آماده ای که خشم من با آن بهبودی یابد. ۸/۱۴

حاضر ساختن فرشتگان، جهت آب رسانی

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكِرَامَ السَّفَرَةَ بِسَقْيِ مِنْكَ نَافِعٍ

و فرشتگانِ بزرگوارِ نویسنده ات را به فرستادنِ آبی سودمند از جانب خود، آماده ساز. ۲/۱۹

ناسزاگویی بنده، به شخص حاضر

ص : ۴۴۳

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرِي عَلَى لِسَانِي مِنْ... سَبِّ حَاضِرٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از ناسزا به شخص حاضر، سپاس برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

پوشاندن (گناه) بنده، در حضور دیگران

اللَّهُمَّ وَ إِذْ... تَعَمَّدْتَنِي بِفَضْلِكَ فِي دَارِ الْفَنَاءِ بِحَضْرِهِ الْأَكْفَاءِ فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ

خداوندا و اکنون که (گناه) مرا به فضل در سرای فانی در حضور همانندانم نهان داشتی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز.

۲۱/۳۲

حاضر نمودن مرگ، بر بندگان

فَإِذَا أُوْرِدْتَهُ عَلَيْنَا وَ أَنْزَلْتَهُ بِنَا فَأَسْعِدْنَا بِهِ زَائِرًا

پس هنگامی که آن را نزد ما وارد نمودی و آن را بر ما فرود آوردی، ما را به زیارت آن سعادتمند گردان. ۴/۴۰

رسوا نساختن بنده، در برابر حاضران در قیامت

وَ لَا تَفْضَحْنَا فِي حَاضِرِي الْقِيَامَةِ بِمُوبِقَاتِ آثَامِنَا

و ما را با گناهان هلاک کننده مان، در برابر حاضران قیامت، رسوا نکن. ۱۴/۴۲

سبب حاضر نکردن طاعت بنده، از جانب

فرشتگان

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ... حَتَّى لَا يُورِدَ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ مَلَائِكَتِكَ إِلَّا دُونَ مَا نُورِدُ مِنْ أَبْوَابِ الطَّاعَةِ لَكَ، وَ أَنْوَاعِ الْقُرْبَةِ إِلَيْكَ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن با اعمال شایسته به سوی تو تقرّب می جویم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی. تا هیچ یک از فرشتگانت به درگاہت حاضر نسازد، مگر کمتر از طاعت های گوناگون برای تو و انواع تقرّبی که

به سوی تو انجام می دهیم. ۱۰/۴۴ و ۱۱

حضور سائل، طالب، راغب و راهب، روز قربان و جمعه

وَالْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ وَالرَّاعِبُ وَالرَّاهِبُ وَأَنْتَ النَّاطِرُ فِي حَوَائِجِهِمْ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمین گرد هم می آیند، درخواست کننده و جويا و خواهان و ترسان، آنان همگی حاضر می شوند و تو بیننده بر نیازهایشان هستی. ۱/۴۸

حاضر بودن امور پنهانی، در قیامت

وَأَنْتَ لَا تَخْفَى عَلَيْكَ خَافِيَةٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ إِلَّا أَتَيْتَ بِهَا

و تویی که هیچ چیز پنهانی در زمین و آسمان

ص : ۴۴۴

بر تو پنهان نیست، مگر آن را حاضر نموده ای.

۳/۵۰

حفظ نگهداری

حقد کینه

حقوق

ادای حق والدین

فَهُمَا أَوْجِبُ حَقًّا عَلَيَّ... مِنْ أَنْ أُقَاصَّهُمَا بِعَدْلِ

پس حق ایشان بر من واجب تر از آن است که با عدل از آنان تقاص بگیرم. ۱۰/۲۴

هَيْهَاتَ مَا يَسْتَوْفِيَانِ مِنِّي حَقَّهُمَا

هیئات! آنها تمامی حقشان را از من نمی گیرند.

۱۱/۲۴

آگاه بودن دوستان امام علیه السلام ، به حقوق او

وَ تَوَلَّيْتَنِي فِي جِيرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا... بِأَفْضَلِ وَلَائِكَ

و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما هستند، به بهترین وجه یاری فرما. ۱/۲۶

افزودن بینایی خود، به حقوق امام علیه السلام

وَ زِدَّهُمْ بَصِيرَةً فِي حَقِّي

و بر بینایی آنان نسبت به حق من بیفزای. ۴/۲۶

چشم پوشی خدا، از حق خود

فَجَمِيعُ مَا أَخْرَجَتْ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ وَ أَبْطَأَتْ بِهِ عَلَيْهِ مِنْ سَطَوَاتِ النَّقْمَةِ وَ الْعِقَابِ تَرَكَ مِنْ حَقِّكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای و هر کیفر و عقابی که در انجام آن کنیدی نموده ای، ترک کردن حق خودت

ادا نکردن حقّ صاحب حقّ مؤمن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَدِرُ إِلَيْكَ... مِنْ حَقِّ ذِي حَقِّ لَزِمَنِي لِمَوْءٍ مِنْ فَلَمَّ أُؤْفِرُهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از حقّ لازمِ حقدارِ مؤمنی که تمامش را ادا نکردم. ۱/۳۸

پایمال کردن حقّ دیگران

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ... لِحَقِّهِ بِي أَوْ بِسَبَبِي ظُلْمٌ فَفُتُّهُ بِحَقِّهِ... أَرْضِهِ عَنِّي مِنْ وُجْدِكَ، وَ أَوْفِيهِ حَقَّهُ مِنْ عِنْدِكَ

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که به دست من یا به وسیله من، ستمی به او شده، پس حقّش را تباه کرده ام، او را با توانگری خود، از من خوشنود گردان و حقّ او را به تمامی از نزد خودت بپرداز. ۴/۳۹

حقّ خداوند

...لِأَنَّكَ الرَّبُّ الْعَظِيمُ الَّذِي... لَا يَسْتَقْصِي مِنْ أَحَدٍ حَقَّهُ

...زیرا تو پروردگار بزرگی هستی که حقّ خود

را از کسی طلب نمی کنی. ۱۳/۳۹

سوگند دادن خداوند، به حقّ ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الشَّهْرِ، وَبِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حقّ این ماه و به حقّ کسانی که در آن تو را بندگی کرده اند، که بر محمد و خاندانش درود فرستی.

۱۲/۴۴

ادای حقّ ماه رمضان و وداع با آن

فَنَحْنُ مُودِّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ... لَزِمْنَا لَهُ... الْحَقُّ الْمَقْضِيُّ

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که بر ما لازم است برای او، حقّ ادا نماییم. ۲۳/۴۵

تقصیر از (ادای) حقّ خدا، در ماه رمضان

وَ أَوْجِبُ لَنَا عُذْرَكَ عَلَيَّ مَا قَصَرْنَا فِيهِ مِنْ حَقِّكَ

و (قبول) عذر ما را که در آن (ماه) بر حقت کوتاهی کرده ایم، بر ما لازم گردان. ۴۶/۴۵

سبب به دست آوردن حقّ خدا، در ماه رمضان

وَ أَجْرٍ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشَّهْرَيْنِ مِنْ شُهُورِ الدَّهْرِ

و از اعمال شایسته، آنچه را که سبب دریافتن حقّ تو در دو ماه (رمضان گذشته و آینده) از

ماه های روزگار باشد، برای ما پیوسته گردان.

۴۶/۴۵

توفیق ادای حقّ الهی

فَجَعَلْتُهُ مِمَّنْ... وَفَّقْتُهُ لِحَقِّكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که برای ادای حقّ خود، به وی توفیق دادی. ۶۷/۴۷

قسم دادن خدا، به حقّ (پیامبر صلی الله علیه و آله)

بِحَقِّ مَنْ اُنْتَجِبْتَ مِنْ خَلْقِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ اِلَيْكَ مُتَنَصِّلاً

به حقّ آنکه او را از آفریدگانت برگزیده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال
بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

کوتاهی نمودن بنده، در حقّ خداوند

وَ لَا تُؤْأَخِذْنِي بِتَفْرِيطِي فِي جَنْبِكَ

و مرا به کوتاهی نمودنم در حقّت، کیفر نکن.

۸۹/۴۷

سوگند دادن خدا، به حقّ خودش

اِلٰهِي اَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْوَاجِبِ عَلٰی جَمِيعِ خَلْقِكَ... اَنْ تُصَلِّيَ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن حقّ واجب خود که بر همه آفریدگانت داری، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود
فرستی. ۱۰/۵۲

ص : ۴۴۶

پیامبر صلی الله علیه و آله ، و حقیقت ایمان

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ... عِنْدَ... الْإِشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند... ۱/۴

دشمنی با شیطان، از روی حقیقت

اللَّهُمَّ وَ أَعْمَمَ بِذَلِكَ مَنْ... عَادَاهُ لَكَ بِحَقِيقَةِ الْعُبُودِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به سبب حقیقت بندگی تو، با او دشمنی کرد، اجابت فرما. ۱۱/۱۷

حقیقت بودن گفتار خداوند

فَقُلْتَ وَ قَوْلِكَ الْحَقُّ الْأَصْدَقُ... وَ فِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَ مَا تُوْعَدُونَ

پس فرمودی و فرموده تو بر حقیقت و درست ترین است: «و روزی شما و آنچه به آن وعده داده می شوید، در آسمان

است.» ۴/۲۹

ثُمَّ قُلْتَ: فَو رَبِّ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ

سپس فرمودی: «پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین که آن (سخن) حق و درست است، مانند آنچه شما سخن می

گویید.» ۵/۲۹

شیطان و نمایاندن باطل، به صورت حق

وَ لَوْ لَا أَنَّهُ صَوَّرَ لَهُمُ الْبَاطِلَ فِي مِثَالِ الْحَقِّ مَا ضَلَّ عَنْ طَرِيقِكَ ضَالٌّ

و اگر او (شیطان)، باطل را برای ایشان به صورت حق جلوه نمی داد، هیچ گمراهی از راه تو گمراه نمی شد. ۹/۳۷

به حقیقت مکافات دادن بنده و هلاکت او

فَإِنَّكَ إِنْ تَكَاْفَنِي بِالْحَقِّ تُهْلِكُنِي

زیرا اگر تو مرا به حق مکافات دهی، هلاکم.

برنگشتن ترازوی عدل، از حقیقت

وَ جَعَلْتَهُ... مِيزَانَ قِسْطٍ لَّا يَحِيفُ عَنِ الْحَقِّ لِسَانُهُ

و آن را ترازوی عدلی که زبانه اش از حقیقت به بیراهه نمی رود، قرار دادی. ۳/۴۲

قرآن، آشکارکننده حق

سُبْحَانَكَ! مَا... أَصْدَعَ بِالْحَقِّ فُوقَانَكَ!

پاک و منزهی! چه آشکارکننده حق است کتاب فرق گذار (قرآن) تو! ۲۲/۴۷

قرار دادن راهی در حق، برای بنده

وَ اجْعَلْ لِي فِي الْحَقِّ طَرِيقًا مِنْ كُلِّ رَحْمَةٍ

و برای من در راستای حق، از هر رحمتی راهی قرار ده.

۱۲۹/۴۷

ص : ۴۴۷

به حقیقت پیوستن گمان های نیک

وَ كَمْ مِنْ ظَنَّ حَسَنٍ حَقَّقَتْ

و چه بسیار گمان نیکو که به حقیقت پیوستی.

۱۲/۴۹

حقیقت شکر و سپاس

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي، حَمْدًا يَبْلُغُ الْوَفَاءَ وَ حَقِيقَةَ الشُّكْرِ

تم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. سپاسی که به کمال و حقیقت ستایش رسد. ۶/۵۱

دست یافتن، به حقّ الیقین

أَسْأَلُكَ... يَقِينًا تَتَّقِعُ بِهِ مِنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَاذِ أَمْرِكَ

از تو یقینی می خواهم که به وسیله آن هر کس را که به نافذ بودن امر تو حقیقتاً یقین پیدا کند، سود می دهی. ۳/۵۴

حکم احکام و نیز فرمان

حکمت

تغییر نیافتن حکمت الهی

يَا مَنْ لَا تُبَدِّلُ حِكْمَتَهُ الْوَسَائِلُ

ای آنکه ابزارها، حکمتش را دگرگون نمی کند.

۸/۱۳

حکیم بودن خداوند

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. دانای حکیم. ۶/۴۷

سُبْحَانَكَ مِنْ... حَكِيمٍ مَا أَعْرَفَكَ

پاک و منزهی! ای حکیمی که چه بسیار آگاهی!

۲۳/۴۷

حکیمانه بودن گفتار خداوند

سُبْحَانَكَ قَوْلُكَ حُكْمٌ

پاک و منزهی! گفتارت حکمت است.

۲۹/۴۷

حلال

فراخ گشتن روزی حلال، بر بنده

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَوْسِعِ عَلَيْهِمُ الرِّزْقُ الْحَلَالُ مِنْ فَضْلِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) از فضلت روزی حلال برای آنان سرشار شده، قرار ده.

۱۱ و ۱۰/۲۵

روزی بنده، و وسایل حلال

أَجْرٍ مِنْ أَسْبَابِ الْحَلَالِ أَرْزَاقِي

روزی هایم را از اسباب حلال، پیوسته گردان.

۳/۳۰

ص : ۴۴۸

قرآن، جداکننده حلال و حرام خداوند

وَ جَعَلْتَهُ... فُرْقَانًا فَرَّقْتَ بِهِ بَيْنَ حَلَالِكَ وَ حَرَامِكَ

و آن را جداکننده ای قرار دادی که به وسیله آن بین حلال و حرمت را جدا کردی. ۱/۴۲ و ۲/۴۲

قرآن و حلال دانستن حلال حکم خدا

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ... لِمَا عِنْدَكَ بِتَحْلِيلِ حَلَالِهِ وَ تَحْرِيمِ حَرَامِهِ شَاهِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا شاهد ما به آنچه نزد توست به حلال دانستن حلالش و حرام شمردن حرامش، باشد. ۱۲/۴۲

حرام نمودن حلال ها، در ماه رمضان

فَحَرَّمَ فِيهِ مَا أَحَلَّ فِي غَيْرِهِ إِعْظَامًا

پس در آن به خاطر بزرگ داشتش، آنچه در غیر آن حلال بود، حرام کرد. ۴/۴۴

در شکم جا دادن (روزی های) حلال

وَ أَعْنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعَاصِيكَ... حَتَّى لَا تَعَى بُطُونُنَا إِلَّا مَا أَحَلَّلْتَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا شکم هایمان جز آنچه تو حلال نموده ای در خود جای ندهد. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

حلاوت شیرینی

حلم بردباری

حمد سپاس

حمل

حمل چیزی و واماندن

وَ أَلَّمْ بِي مَا قَدْ بَهَطْنِي حَمْلُهُ

و به من امری وارد شده که تحمّل آن مرا به مشقت انداخته. ۵/۷

زیر بار زیان های عواقب کسب نرفتن

وَ ارْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ احْتِسَابٍ، فَلَا... اَحْتَمِلَ اِضْرَ تَبِعَاتِ الْمَكْسَبِ

و مرا بی حساب روزی ده، تا زیر بار پیامدهای بد کسب نروم. ۲۴/۲۰

گرانبار نشدن خدا، با برداشتن بار (گناه) بنده

وَ اَسْتَحْمِلُكَ مَا لَا يَبْهَظُكَ حَمْلُهُ

و از تو حمل باری را خواهم که حملش برای تو سنگین نیست. ۶/۳۹

حمل گناهان

وَ اَسْتَحْمِلُكَ مِنْ ذُنُوبِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ

و از تو می خواهم گناهانم را از من برداری که حملش بر من فشار می آورد. ۸/۳۹

رحمت الهی و حملی گران

ص : ۴۴۹

وَ كَلِّ رَحْمَتِكَ بِاِحْتِمَالِ اِضْرِي

و رحمتت را به تحمل بار سنگینم بگمار.

۹/۳۹

ائمه عليهم السلام و توانایی زیر بار فهم قرآن رفتن

وَ قَوَّيْتَنَا عَلَيْهِ لِتَرْفَعَنَا فَوْقَ مَنْ لَمْ يُطِقْ حَمْلَهُ

و ما را بر (دریافت) آن قوت دادی، تا بدین سبب بر کسی که طاقت تحمل آن را نداشت، رفعت بخشی. ۵/۴۲

انداختن بار سنگین گناهان، با قرآن

وَ اِخْطَطُ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلَ الْأَوْزَارِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز. ۹/۴۲

ناتوانی کوه ها، از زیر بار فهم قرآن رفتن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَى قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ امْتِنَالِهِ الَّتِي ضَعُفَتِ الْجِبَالُ الرَّوَاسِي عَلَى صَلَاتِهَا عَنِ اِحْتِمَالِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را که کوه های استوار با محکمیشان از تحمل آن ناتوانند، به دل های ما برسانی. ۱۰/۴۲

ناتوانی بنده، از تحمل رنج های دشوار

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى ضَعْفِي عَنِ اِحْتِمَالِ الْفَوَاحِ

ای خدای من، پس تو ناتوانی ام را از تحمل مصیبت های سخت، مشاهده کردی. ۵/۴۹

حمله

هجوم بردن پیامبر صلی الله علیه و آله ، به دشمنان خدا

وَ هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُحْبُوحِهِ قَرَارِهِمْ

و در میان قرارگاهشان، بر آنان هجوم برد.

حمله آوردن به (یاری) خدا، در هنگام اضطرار

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَصُولُ بِكَ عِنْدَ الضَّرُورَةِ

خداوندا مرا چنانم کن که به وقت ضرورت، به (یاری) تو حمله آورم. ۱۲/۲۰

حمله پاره ای از آتش دوزخ، به پاره دیگر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... يَصُولُ بَعْضُهَا عَلَى بَعْضٍ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که برخی بر برخی دیگر حمله می برد. ۲۹/۳۲

حمیت

پناه بردن به خدا، از غلبه حمیت و عصبیت

ص : ۴۵۰

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... مَلَكِهِ الْحَمِيَّةِ

خداوندا به تو پناه می برم از غلبه عصبیت.

۱/۸

حواس

درک نشدن خدا، با حواس

سُبْحَانَكَ لَا تُحَسُّ وَ لَا تُجَسُّ

پاک و منزهی! نه حس می شوی و نه قابل جستجو هستی. ۲۷/۴۷

حوض

وارد ساختن بندگان، به حوض پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ، وَ اشْقِنَا بِكَأْسِهِ

و به حوض او واردمان کن و از جام او سیرابمان ساز. ۲۰/۴۲

حیا شرم

حیات زندگی

حیثیت آبرو

حیرت سرگردانی

حیله فریب

حیوان

روی آوردن به مرز حیوانیت

وَ لَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى حَدِّ الْبَيْمِيَّةِ

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانیت خارج شده، به مرز حیوانیت رومی آوردند. ۹/۱

پناه بردن به خدا، از شرّ هر حیوانی

وَ أَعِزَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا

و من و فرزندانم را از شرّ هر جنبنده ای که زلفش در اختیار توست، پناه ده. ۶/۲۳

مقطوع النسل نمودن حیوانات دشمن

وَ أَقْطَعْ نَسْلَ دَوَابِّهِمْ وَ أَنْعَامِهِمْ

و نسل چهارپایان و گاو و گوسفند و شترانشان را قطع کن. ۶/۲۷

ص : ۴۵۱

خاک

به صبح در آمدن آنچه در زیر خاک پنهان است

...أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهَا وَ أَرْضُهَا... وَ مَا كُنَّ تَحْتَ الثَّرَى

صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش و آنچه در زیر خاک پنهان است و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

با خواری، روی خود به خاک مالیدن

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... مُتَجَاوِزُ عَمَّنْ عَفَّرَ لَكَ وَجْهَهُ تَذَلُّلاً؟

ای خدای من آیا تو از آنکه به خواری برای تو روی خود را به خاک مالید، درمی گذری؟

۱۵/۱۶

خوردن خاک زمین، و سزاوار محو بدی نشدن

يَا إِلَهِي لَوْ... أَكَلْتُ تُرَابَ الْأَرْضِ طُولَ عُمْرِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر همه عمرم خاک زمین خورم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

به خاک مالیدن بینی شیطان

اللَّهُمَّ... وَ أَرْغِمِ أَنْفَهُ

خداوندا و بینی اش را به خاک بمال. ۱۳/۱۷

پیشانی به خاک گذاردن، تنها برای خدا

وَ فَرَّغُهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ... حَتَّى... لَا تُعْفَرَ لِأَحَدٍ مِنْهُمْ جِبْهَةً دُونَكَ

و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن، برای عبادت خویش آسوده ساز تا پیشانی هر یک از آنان جز در برابر تو به خاک گذاشته نشود.

راندن مشرکان، به انتهای خاک (محلّ بی آبادانی) در زمین

وَ أَمْدُدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرْدِفِينَ حَتَّىٰ يَكْشِفُوهُمْ إِلَىٰ مُنْقَطَعِ التُّرَابِ...

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمینت برانند.

۸/۲۷

ص: ۴۵۳

طول اقامت بندگان، در بین طبقات خاک

وَ بَارِكْ لَنَا فِي... طُولِ الْمُقَامَةِ بَيْنَ أَطْبَاقِ التُّرَى

و ماندن طولانی در میان طبقه های خاک را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

خاکسترآلود

آشامیدن آب خاکسترآلود، تا پایان عمر

يَا إِلَهِي لَوْ... شَرِبْتُ مَاءَ الرَّمَادِ آخِرَ دَهْرِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر در مدت زندگی ام آب خاکسترآلود بنوشم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

خالص گردیدن اخلاص

خالی

تهی ساختن بنده از بدی ها

وَ أَخْلَيْنَا فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ

و ما را در آن (روز) از بدی ها تهی ساز.

۱۴/۶

نامه ای خالی از یاد گناهان

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَلَامَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَةٌ... حَتَّى يَنْصَرِفَ عَنَّا كِتَابُ السَّيِّئَاتِ

بِصَحِيْفِهِ خَالِيَهُ مِنْ ذِكْرِ سَيِّئَاتِنَا

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. تا نویسندگان بدی

ها با نامه ای خالی از کردار زشت از نزد ما باز گردند. ۲/۱۱

خالی نبودن بنده، از احسان الهی

مُقَرَّرٌ لَكَ بِأَنِّي... لَمْ أَخْلُ فِي الْحَالَاتِ كُلِّهَا مِنْ امْتِنَانِكَ

اقرار می کنم به اینکه در همه حال از احسان تو بی بهره نبوده ام. ۵/۱۲

خالی گرداندن دل، برای دوستی خدا

وَفَرَّغَ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ

و دلم را برای دوستی ات خالی گردان.

۱۰/۲۱

تهی ساختن قلوب دشمنان، از آرامش

اللَّهُمَّ أَخْلِ قُلُوبَهُمْ مِنَ الْأَمْنَةِ

خداوندا، دل هایشان را از آرامش تهی دار.

۱۱/۲۷

تهی ساختن تن های دشمنان، از توانایی

اللَّهُمَّ أَخْلِ... أَبْدَانَهُمْ مِنَ الْقُوَّةِ

خداوندا، تن هایشان را از قوت تهی دار.

۱۱/۲۷

خالی بودن طمع بنده از هر کس، جز خدا

ص : ۴۵۴

قَدْ خَلَا طَمَعُهُ مِنْ كُلِّ مَطْمُوعٍ فِيهِ غَيْرُكَ

در حالی که طمعش از هر که - جز تو - در او طمع کنند، خالی است. ۸/۳۱

دست خالی برنگرداندن بنده

وَ لَا تَرُدَّنِي صِفْرًا مِمَّا يَنْقَلِبُ بِهِ الْمُتَعَبِّدُونَ لَكَ مِنْ عِبَادِكَ

و مرا تهی دست از آنچه بندگان پرستشگرت با (دستی پر از) آن بازمی گردند، بازنگردان.

۷۱/۴۷

خاموش

خاموش کردن آتش دشمنی

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ فِي ... إِطْفَاءِ النَّائِرِ

و زیور پرهیزکاران را در فرونشاندن (آتش) کینه، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

(توفیق) فرونشاندن خشم

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ فِي ... كَظْمِ الْغَيْظِ

و زیور پرهیزکاران را در فرو بردن خشم، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

خاموش کردن گرمی آرزوی مجاهد

وَ أَطْفِ عَنهُ حَرَاةَ السُّوقِ

و گرمی آرزو را از او فرو نشان. ۱۳/۲۷

قرآن نور هدایتگر، با حجت و برهانی خاموش نشدنی

وَ جَعَلْتَهُ ... نُورَ هُدًى لَا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانُهُ

و آن را نور هدایتی که برهانش از (دید) شاهدان خاموش نمی شود، قرار دادی. ۳/۴۲

خاموش گشتن بنده، به خاطر گناهانش

رَبِّ أَفْحَمْتَنِي ذُنُوبِي

ای پروردگار من، گناهانم خاموشم نموده.

۱/۵۳

خاندان

درخواست کردن از خدا، به حق خاندان محمد صلی الله علیه و آله

فَأَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، أَنْ لَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که درودهای تو بر ایشان باد - مرا ناامید برنگردانی. ۲۵/۱۳

خاندان محمد صلی الله علیه و آله ، گنجینه داران قرآن

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ، وَ عَلَيَّ آلِهِ الْخُزَّانِ لَهُ

پس بر محمد که با آن سخن راند و بر خاندانش، گنجینه داران آن، درود فرست. ۶/۴۲

ص : ۴۵۵

درود خدا، بر خاندان ابراهیم علیه السلام

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ... كَصَلَوَاتِكَ... عَلَى أَصْفِيَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ

خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست. مانند درودهایی که بر برگزیدگان: ابراهیم و آل ابراهیم فرستادی. ۱۱/۴۸

درود و تحیت بر محمد صلی الله علیه و آله و خاندانش

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد.

۱/۲

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ أَمِينِكَ عَلَى وَخِيكَ

خداوندا بر محمد - امین و حیت - درود فرست. ۳/۲

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ... فِي كُلِّ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أَرْسَلْتَ فِيهِ رَسُولًا... مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران، در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی، از دوران آدم تا محمد - که درود

خدا بر او و خاندانش باد - ... ۱/۴ و ۲

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

بر محمد و خاندانش درود فرست.

۴/۲۴، ۳۰/۳۱، ۳۴/۳۲، ۲۸/۴۸، ۶-۱/۵، ۱/۱۱، ۳/۱۸، ۲۴/۱۳

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست. ۲۰/۱۳، ۷/۹، ۲۳/۶، ۸/۵، ۱۲/۳۱، ۶/۱۵، ۶/۱۴

فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس بر محمد و خاندانش درود فرست.

۳/۱۱، ۶/۱۰، ۸/۷، ۱۳ و ۱۱ و ۸/۵، ۴/۲۱، ۱۵/۲۰، ۱۸/۱۶ و ۲۹، ۱۱/۱۴ و ۲۸/۳۲، ۲۹/۳۱، ۲/۳۰، ۲/۲۹، ۱۱/۲۴، ۳/۳۸، ۱۶/۳۷،

۱۷/۴۸-۲۷، ۴/۳۹ و ۱۰، ۸/۴۲، ۴۷/۴۵، ۲۵/۴۶، ۱/۳۳، ۵/۳۵

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۰/۸، ۱۷-۱۹ و ۱۳/۶، ۱۵ و ۱۴ و ۱۰ و ۹/۵ و ۱۳ و ۹ و ۱۴ و ۸/۱۴، ۲۱/۱۳، ۱۵/۱۲، ۱/۹ و ۱۱-۱۸ و ۴ و ۳ و ۱/۲۰، ۱۰ و ۹ و ۵ و ۴ و ۱۷/۴، ۳۳/۱۶، ۱۰-
۸/۲۱، ۳۰ و ۲۹ و ۲۷ و ۲۶ و ۲۴-۲۱ و ۱۸ و ۲۰ و ۱۴/۲۰ و ۷ و ۲ و ۲۳/۱، ۱۳ و ۱۲ و ۹ و ۸ و ۶ و ۵ و ۲۲/۵، ۱۳/۲۱ و ۳ و ۳۰/۱، ۴-۲۷/۱، ۴ و ۲۶/۱،
۱۴ و ۴ و ۲۴ و ۳/۲۶ و ۲/۳۶ و ۳ و ۳۴ و ۳۲/۳۲، ۳۰ و ۳۱ و ۲۴ و ۴۳/۶، ۱۴-۹ و ۱/۴۰، ۱/۴۱، ۷/۴۲، ۱/۳۹ و ۵ و ۴۵ و ۴۸/۴، ۱۹ و ۱۶-۱۳ و ۴۴/۶

ص : ۴۵۶

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ

پس بر محمد و خاندانش که پاک اند، درود فرست. ۲۴/۶

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱۶/۱۲

فَأَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، أَنْ لَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که درودهای تو بر ایشان باد - مرا ناامید برنگردانی. ۲۵/۱۳

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست.

۷/۱۴

إِلَهِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خدای من بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۷/۱۶

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱۱/۴۸ و ۱۶، ۴/۵۴ و ۱۹، ۵/۲۰ و ۷، ۱۱/۲۲، ۱۹/۴۲

اللَّهُمَّ وَامْنُنْ عَلَيَّ بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، وَزِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَرَحْمَتِكَ وَبَرَكَاتِكَ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ (وَآلِ رَسُولِكَ) عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت - که درودهایت بر او و رحمت و برکات بر او و بر خاندانش باد - و خاندان پیامبرت - که درود بر ایشان باد - .

۴/۲۳

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَذُرِّيَّتِهِ

خداوندا بر محمد و خاندان او و نسل او درود فرست. ۱۲/۲۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست. ۱۸/۲۷

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْضَى، وَصَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ بَعْدَ الرُّضَا صَلَاةً لَا حَدَّ لَهَا وَ لَا مُنْتَهَى

درود خدا بر او تا اینکه خوشنود شود و درود خدا بر او و خاندانش، پس از خوشنود شدن. درودی که حدّ و نهایتی برایش نیست. ۳۵/۳۲

وَ جَعَلْتَهُ... وَحْيًا أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ تَنْزِيلًا

و آن را وحیی قرار دادی که بر پیامبرت محمد - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - به تدریج نازل فرمودی. ۱/۴۲ و ۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُجَمَّلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون

ص : ۴۵۷

تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ، وَ عَلَيَّ آلِهِ الْخُزَّانِ لَهُ

پس بر محمد که با آن (قرآن) سخن راند و بر خاندانش، گنجینه داران آن، درود فرست. ۶/۴۲

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. همچنانکه رسالت تو را ابلاغ کرد.

۱۷/۴۲

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود قرار

ده. ۱۸/۴۲

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست.

۲۱/۴۲

وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و درود بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد. ۲۲/۴۲

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از خدا درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد. ۴/۴۳

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و خدا بر محمد و خاندانش که پاک و

پاکیزه اند، درود فرستد. ۷/۴۳

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَةً... الْمَوْءِدِينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَيَّ مَا سَنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَآلِهِ

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. ۵۶/۴۵

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر پیامبران فرستاده شده ات درود فرستادی.

۵۶/۴۵

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان شایسته ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ... أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد، برترین درودهایت را بفرست. ۵۰/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود

ص : ۴۵۸

فرست. ۵۷ و ۵۴-۵۱/۴۷

رَبُّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست.

۵۵/۴۷

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ

و بر او و بر خاندانش درود فرست. ۵۵/۴۷

وَ أَقِمَّ بِهِ... سُنَنَ رَسُولِكَ، صَلَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و روش های پیامبرت را - خداوندا درودهایت بر او و خاندانش باد - به وسیله او (ولی خود) به پا دار. ۶۲/۴۷

وَ اجْعَلْنَا لَهُ سَامِعِينَ... وَ إِلَيْكَ وَ إِلَى رَسُولِكَ صَلَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِذَلِكَ مُتَقَرِّبِينَ

و ما را برای او شنوندگان و بدین وسیله جویای تقرب به سوی خود و پیامبرت - که خداوندا درودهایت را بر او و خاندانش

بفرست - قرار ده. ۶۳/۴۷

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و خداوند بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۱۳۳/۴۷

فَأَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ... وَ عَلَى آلِ مُحَمَّدٍ...

از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده

خود و بر خاندان محمد، درود فرستی. ۳/۴۸

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَآلِ مُحَمَّدٍ

خداوند، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست. ۶/۴۸

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَآلِ مُحَمَّدٍ

پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

وَ تَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ

و بر محمد و خاندانش هزار بار درود فرست.

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

وَ صَلِّ اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى وَ عَلَيَّ آلِهِ الطَّاهِرِينَ

و درود خدا بر سرور ما، محمد، فرستاده خدا

که برگزیده است و بر خاندان پاکش باد. ۹/۵۴

خانواده

پناهگاهی بازدارنده از شرّ شیطان، برای خانواده بنده

وَ اجْعَلْ... أَهْلَيْنَا... مِنْهُ فِي حِزِّ حَارِزٍ، وَ حِصْنٍ حَافِظٍ، وَ كَهْفٍ مَانِعٍ

و خانواده ما را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم و دژی نگهدارنده و پناهگاهی بازدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

بردن یاد خانواده، از خاطر مجاهد

وَ أَنْسِهِ ذِكْرَ الْأَهْلِ وَالْوَالِدِ

و یاد خانواده و فرزند را فراموشش ساز.

۱۳/۲۷

نگهداری از خانواده جنگجو یا مرزدار

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ، أَوْ تَعَهَّدَ خَالِفِيهِ فِي غَيْبَتِهِ... فَأَجْرُ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا در نبود او خانواده اش را نگهداری

کرد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

درود خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و خانواده او

وَ صَلِّ عَلَى خَيْرَتِكَ اللَّهُمَّ مِنْ خَلْقِكَ: مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ الصُّفْوَةِ مِنْ بَرِيَّتِكَ الطَّاهِرِينَ

خداوندا و بر برگزیده ات از آفریدگان خود؛ محمد و خانواده او که از آفریدگان پاک تو هستند، درود فرست. ۵/۳۴

خانه

گرد آمدن با رسولان، در سرای جاودانی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نَصَامًا بِهِ أَنْبِيَاءَهُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ الَّتِي لَا تَزُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در سرای ماندگاری که جاودانی است. ۱۰/۱۶

جنگیدن پیامبر صلی الله علیه و آله با دشمنان، در میان خانه هایشان

فَعَزَّاهُمْ فِي عُقْرِ دِيَارِهِمْ

پس در وسط دیارشان به جنگ آنها رفت.

۲۰/۲

فرزندان و والدین، در سرای کرامت

وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي دَارِ كَرَامَتِكَ

ص : ۴۶۰

و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو گرد آییم. ۱۵/۲۴

جانشین جنگجو شدن، در امور خانه اش

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَأَجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بِوِزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

پوشاندن (گناه) بنده، در سرای نیستی

اللَّهُمَّ وَ إِذْ... تَعَمَّدْتَنِي بِفَضْلِكَ فِي دَارِ الْفَنَاءِ بِحَضْرَةِ الْأَكْفَاءِ فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ...

خداوندا و اکنون که (گناه) مرا به فضلت در سرای فانی در حضور همانندانم نهمان داشتی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز.

۲۱/۳۲

رسوایی های سرای هستی

فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ الرُّسُلِ الْمُكْرَمِينَ

پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان ارجمند و پیامبران بزرگوار، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

وسیله قدم نهادن بر نعمت سرای اقامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... ذَرِيَعَةً نَقْدُمُ بِهَا عَلَى نَعِيمِ دَارِ الْمَقَامَةِ

و قرآن را وسیله ای برای قدم نهادن ما بر نعمت سرای اقامت، قرار ده. ۸/۴۲

فرود آمدن بنده، به خانه کهنه (قبر)

وَ بَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلَى

و فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

بودن با دوستان ائمه علیهم السلام، در سرای سلامت

وَاجْعَلْنَا مَعَهُمْ فِي دَارِ السَّلَامِ بِرَحْمَتِكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

و ما را به همراه آنان در خانه سلامتی (بهشت) قرار ده. به رحمت خودت، ای مهربان ترین مهربانان. ۶۵/۴۷

خبر اخبار

ختم

خاتم (امت ها)، امت اسلام

فَخْتَمَ بِنَا عَلَىٰ جَمِيعِ مَنْ ذَرَأَ

پس به وسیله ما به همه آفریدگانش پایان داد.

۲/۲

ص : ۴۶۱

خاتم پیامبران، محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ...

خداوندا بر محمد - آخر پیامبران - درود فرست. ۱۵/۱۷

ختم نمودن کتاب خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْتَنَيْتَنِي عَلَى خَتْمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا

خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان نور نازل کردی. ۱/۴۲

خجالت شرم

خدا

حمد و سپاس برای خداست

الْحَمْدُ لِلَّهِ

سپاس برای خداست.

۱/۴۷، ۱/۴۴، ۱/۳۵، ۱/۶، ۱/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ

و سپاس خدای را.

۳ و ۲۵، ۱/۲، ۲/۴۴ و ۲۲ و ۲۰ و ۱۹ و ۱۷ و ۱۰ و ۱/۸

رستن از آتش خدا، و رهسپاری در جوار رحمتش

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نَعْتَقُ بِهِ مِنْ أَلِيمِ نَارِ اللَّهِ إِلَى كَرِيمِ

جِوَارِ اللَّهِ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن از آتش دردناک خداوند آزاد شده، به جوار ارجمند خدا، واصل شویم. ۱۵ و ۱/۱۰

درود خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد.

۱/۲

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْضَى

درود خدا بر او تا اینکه خوشنود شود.

۳۵/۳۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجَمَّلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و خدا بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۱۳۳/۴۷، ۷/۴۳

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى وَ عَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ

و درود خدا بر سرور ما، محمد، فرستاده خدا

ص : ۴۶۲

که برگزیده است و بر خاندان پاکش باد. ۹/۵۴

خدا را به نام مبارک «الله» خواندن

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ أَمِينِكَ عَلَيَّ وَخِيكَ

خداوندا بر محمد - امین و حیت - درود فرست. ۳/۲

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ بِمَا كَدَحَ فِيكَ إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ

خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. ۲۳/۲

اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشِكَ الَّذِينَ لَا يُفْتَرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ

خداوندا و حاملان عرشت که از تسبیح تو سستی نمی کنند... ۱/۳

اللَّهُمَّ وَ إِذَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ وَ رُسُلِكَ... فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان

ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ...

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران...

۱/۴ و ۲

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابِ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ أَحْسَنُوا الصَّحَابَةَ...

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که همراهانی نیکو بودند... ۳/۴

...فَلَا تَنْسَ لَهُمُ اللَّهُمَّ مَا تَرَكُوا لَكَ وَ فِيكَ

پس خداوندا آنچه را برای تو و در راه تو رها کردند برای آنان از نظر دور ندار. ۷/۴

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ... خَيْرَ جَزَائِكَ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان ۹/۴

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

خداوندا و از امروز ما تا روز قیامت بر تابعین درود فرست. ۱۳/۴

اللَّهُمَّ أَعْنِنَا عَنْ هَيْبَةِ الْوَهَّابِينَ

خداوندا ما را، از بخشش بخشنندگان بی نیاز کن. ۷/۵

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست. ۲۰/۱۳، ۷/۹، ۲۳/۶، ۸/۵، ۱۲/۳۱، ۶/۱۵، ۶/۱۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۰/۸، ۱۷-۱۹ و ۱۳/۶، ۱۵ و ۱۴ و ۱۰ و ۵ و ۹ و ۱۳ و ۸ و ۱۴ و ۲۱/۱۳، ۱۵/۱۲، ۱/۹ و ۱۱-۱۸ و ۴ و ۳ و ۱/۲۰، ۱۰ و ۹ و ۵ و ۴/۱۷، ۳۳/۱۶

ص : ۴۶۳

۱۰-۸/۲۱ ، ۳۰ و ۲۹ و ۲۷ و ۲۶ و ۲۴-۲۱ و ۱۸ و ۱۴/۲۰ و ۷ و ۲ و ۱/۲۳ ، ۱۳ و ۱۲ و ۹ و ۸ و ۶ و ۵ و ۲۲/۵ ، ۱۳/۲۱ و ۳ و ۳۰/۱ ، ۴-۲۷/۱ ، ۴ و ۲۶/۱ ، ۱۴ و ۴ و ۲۴/۳ و ۳۶/۲ ، ۳ و ۳۵/۲ ، ۳۴ و ۳۲/۳ ، ۳۰ و ۳۱/۲۴ و ۴۳/۶ ، ۱۴-۹ و ۴۰/۱ ، ۴۱/۱ ، ۴۲/۷ ، ۳۹/۱ و ۵۱ و ۴۵/۴ ، ۱۹ و ۱۶-۱۳ و ۴۴/۶

اللَّهُمَّ إِنَّمَا يَكْتَفِي الْمُكْتَفُونَ بِفَضْلِ قُوَّتِكَ

خداوندا به درستی که بی نیازان به فزونی نیروی تو بی نیاز می شوند. ۱۱/۵

اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَنْ وَالَيْتَ لَمْ يَضُرَّهُ خِذْلَانُ الْخَاذِلِينَ

خداوندا هر کس را که تو یاری نمودی، خواری خوارکنندگان به او زیان نرساند. ۱۲/۵

اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی. ۸/۶

اللَّهُمَّ يَسِّرْ عَلَيَّ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ مَوْوَتَنَا

خداوندا زحمت ما را بر نویسندگان (فرشتگان) گرامی آسان ساز. ۱۵/۶

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ حِطًّا مِنْ عِبَادِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، بهره ای از بندگانت قرار ده. ۱۶/۶

اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَكَفَى بِكَ شَهِيدًا

خداوندا من تو را گواه می گیرم و گواهی تو کافی است. ۲۱/۶

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَيْجَانِ الْحِرْصِ

خداوندا به تو پناه می برم از برانگیخته شدن حرص. ۱/۸

اللَّهُمَّ وَ مَتَى وَقَفْنَا بَيْنَ نَقْصَيْنِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النَّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً

خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا، پس زیان را در آن که زودگذر است قرار ده. ۲/۹

اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ مِنَ الضَّعِيفِ خَلَقْتَنَا

خداوندا و تو ما را از ناتوانی آفریده ای.

اللَّهُمَّ إِنِّ تَسَأُ تَعْفُ عَنَّا فَبِضْلِكَ

خداوندا اگر خواهی ما را ببخشایی، از احسان توست. ۱/۱۰

اللَّهُمَّ إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ شَمِتَ بِنَا إِذْ شَايَعَنَا عَلَى مَعْصِيَتِكَ

خداوندا چون بر نافرمانی از تو، شیطان را همراهی نمودیم، او ما را شماتت کرد. ۶/۱۰

اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَحْجُبُنِي عَنْ مَسْأَلَتِكَ خِلَالُ ثَلَاثٍ...

خداوندا سه خصلت مرا از درخواست از تو بازمی دارد... ۱/۱۲

اللَّهُمَّ يَا مُتْتَهَى مَطْلَبِ الْحَاجَاتِ

خداوندا ای نهایت درخواست نیازها.

۱/۱۳

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ قَصَرَ عَنْهَا جُهْدِي

ص : ۴۶۴

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که توان انجامش را ندارم. ۱۵/۱۳

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست.

۷/۱۴

اللَّهُمَّ فَكَمَا كَرِهْتَ إِلَيَّ أَنْ أَظْلِمَ فَنِي مِنْ أَنْ أَظْلِمَ

خداوند همچنان که ستم کشیدن را در نظرم ناپسند نمودی، مرا از ستم نمودن حفظ کن.

۱۰/۱۴

اللَّهُمَّ لَا أَشْكُو إِلَيْ أَحَدٍ سِوَاكَ

خداوندا به کسی جز تو شکوه نمی کنم.

۱۱/۱۴

اللَّهُمَّ لَا تَقْتِنِي بِالْقُنُوطِ مِنْ إِنْصَافِكَ

خداوندا مرا به ناامیدی از عدلت آزمایش نکن. ۱۲/۱۴

اللَّهُمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي... إِلَى يَوْمِ الْفَصْلِ... أَيْدِنِي مِنْكَ بِبَيْتِهِ صَادِقَةٍ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حقم تا روز رستخیز می باشد، پس مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری

ده. ۱۴/۱۴

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا لَمْ أَرَلْ أَنْتَصَرَفُ فِيهِ مِنْ سَلَامِهِ بَدَنِي

خداوندا ترا سپاس بر تندرستی تنم که همواره از آن برخوردار هستم. ۱/۱۵

اللَّهُمَّ يَا مَنْ بِرَحْمَتِهِ يَسْتَعِيثُ الْمُذْتَبُونَ

خداوندا ای کسی که گناهکاران به رحمت او فریادرسی می جویند. ۱/۱۶

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقِيَّتِي فَدُ أَرْقُتْهَا الدُّنُوبُ

خداوندا و این گردن من است که گناهان آن را باریک نموده. ۲۹/۱۶

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ نَزَاغَاتِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

خداوندا ما از وسوسه های شیطان - رانده شده - به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

اللَّهُمَّ اخْسَأْهُ عَنَّا بِعِبَادَتِكَ

خداوندا او را از ما - به سبب عبادت و بندگی ات - دور کن. ۳/۱۷

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ لَهُ فِي قُلُوبِنَا مَدْخَلًا

خداوندا برای او در دل های ما راه ورودی قرار نده. ۶/۱۷

اللَّهُمَّ وَ مَا سَوَّلَ لَنَا مِنْ بَاطِلٍ فَعَرِّفْنَاهُ

خداوندا و آنچه از باطل برای ما آراسته، به ما بشناسان. ۷/۱۷

اللَّهُمَّ وَ أَشْرَبِ قُلُوبَنَا انْكَارَ عَمَلِهِ

خداوندا و دل های ما را از انکار او سیراب ساز. ۸/۱۷

اللَّهُمَّ وَ اعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ شَهِدَ لَكَ بِالرُّبُوبِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به پروردگاری ات گواهی داد، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

ص : ۴۶۵

اللَّهُمَّ اخْلُصْ مَا عَقَدَ

خداوندا آنچه (شیطان) گره زد، باز کن.

۱۲/۱۷

اللَّهُمَّ وَاهْزِمِ جُنْدَهُ

خداوندا و لشکرش را شکست ده. ۱۳/۱۷

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي نَظْمِ أَعْدَائِهِ

خداوندا ما را در گروه دشمنانش قرار ده.

۱۴/۱۷

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ...

خداوندا بر محمد - آخر پیامبران - درود فرست. ۱۵/۱۷

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى حُسْنِ قَضَائِكَ

خداوندا بر سرنوشت نیکی که برایم تقدیر کردی، تو را سپاس. ۱/۱۸

اللَّهُمَّ اسْقِنَا الْعَيْثَ

خداوندا ما را از باران سیراب نما. ۱/۱۹

اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْثًا مُغِيثًا...

خداوندا ما را از بارانی ثمربخش سیراب گردان. ۴/۱۹

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا تُسِيلُ مِنْهُ الظُّرَابَ

خداوندا ما را با بارانی که از آن تپه ها را جاری گردانی، سیراب نما. ۵/۱۹

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ ظِلَّهُ عَلَيْنَا سَمُومًا

خداوندا سایه آن (ابر) را بر ما گرم و سوزان قرار نده. ۶/۱۹

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱۱/۴۲، ۱۹/۴۲، ۱۱/۲۲، ۷ و ۵/۲۰، ۴/۵۴۷/۱۹، ۱۶ و ۱۱/۴۸

اللَّهُمَّ وَفِّرْ بِلُطْفِكَ بَيْتِي

خداوندا به لطف خود نیت مرا کامل گردان.

۲/۲۰

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ خَصْلَةَ تُعَابٍ مِنِّي إِلَّا أَصْلَحَتْهَا

خداوندا مرا در خصلتی عیبناک وانگذار، مگر آنکه اصلاحش نمایی. ۶/۲۰

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَصُولُ بِكَ عِنْدَ الضَّرُورَةِ

خداوندا مرا چنانم کن که به وقت ضرورت، به (یاری) تو حمله آورم. ۱۲/۲۰

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّي... ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ...

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو در دل من می افکند، یاد بزرگی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

اللَّهُمَّ إِلِي مَغْفِرَتِكَ وَقَدْتُ

خداوندا به سوی آمرزشت روی آورده ام.

۱۵/۲۰

اللَّهُمَّ وَأَنْطِقْنِي بِالْهُدَى

خداوندا و مرا به هدایت گویا کن. ۱۶/۲۰

اللَّهُمَّ اسْلُكْ بِي الطَّرِيقَةَ الْمَثَلَى

خداوندا مرا به بهترین راه ببر. ۱۷/۲۰

اللَّهُمَّ خُذْ لِنَفْسِكَ مِنْ نَفْسِي مَا يُخَلِّصُهَا

خداوندا برای خود از من، آنچه را که رهایی ام دهد، بگیر. ۱۹/۲۰

اللَّهُمَّ أَنْتَ عُدَّتِي إِنْ حَزَنْتُ

خداوندا اگر اندوهگین شوم، مایه دلخوشی ام تویی. ۲۰/۲۰

اللَّهُمَّ فَأَطِئْنِي بِقُدْرَتِكَ مَا أَطْلُبُ

خداوندا پس به قدرت خویش، آنچه طلب می کنم، برایم برآور. ۲۵/۲۰

اللَّهُمَّ اخْتِمْ بَعْفُوكَ أَجَلِي

خداوندا زندگی مرا با آمرزش خود پایان ده.

۲۸/۲۰

اللَّهُمَّ يَا كَافِيَ الْفَرْدِ الضَّعِيفِ

خداوندا ای کفایت کننده (شخص) تنهای ناتوان. ۱/۲۱

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ صَرَفْتَ عَنِّي وَجْهَكَ الْكَرِيمَ... لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ...

خداوندا اگر روی کریمت را از من برگردانی، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم.

۵/۲۱

اللَّهُمَّ إِنَّكَ كَلَّفْتَنِي مِنْ نَفْسِي مَا أَنْتَ أَمْلِكُ بِهِ مِنِّي

خداوندا مرا - درباره خودم - به کاری گماشتی که تو از من به آن تواناتری. ۱/۲۲

اللَّهُمَّ لَا طَاقَةَ لِي بِالْجَهْدِ

خداوندا طاقت رنج کشیدن ندارم. ۲/۲۲

فَبِفَضْلِكَ، اللَّهُمَّ، فَأَغْنِنِي

پس به فضل خود، خداوندا بی نیازم گردان.

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمُ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي ...

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. ۱۰/۲۲

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُوْلِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. ۱/۲۴

وَ اٰخِصِّصِ اللّٰهُمَّ وَالِدِيَّ بِالْكَرَامَةِ لَدَيْكَ

و خداوندا، پدر و مادر مرا به کرامت نزد خود اختصاص ده. ۲/۲۴

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِيْ اَهَابُهُمَا هَيْبَةَ السُّلْطَانِ الْعَسُوْفِ

خداوندا مرا چنان گردان که از هر دو (پدر و مادرم) همچون ترس از پادشاه خود کامه، بیمناک باشم. ۵/۲۴

اللَّهُمَّ خَفِّضْ لَهُمَا صَوْتِيْ

خداوندا، صدایم را برای ایشان آهسته ساز.

اللَّهُمَّ اشْكُرْ لَهُمَا تَرْبِيَّتِيْ

خداوندا از آنان به پاس پرورش دادن من، قدردانی کن. ۷/۲۴

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهَمَا مِنِّي مِنْ أَدَى... فَاجْعَلْهُ حِطَّةً لِدُنُوبِهِمَا...

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده، پس آن را سبب ریزش گناهانشان قرار ده. ۸/۲۴

اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... فَقَدْ وَهَبْتُهُ لَهُمَا...

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند، پس آن را به ایشان بخشیدم. ۹/۲۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ

خداوندا بر محمد و خاندان او و نسل او درود فرست. ۱۲/۲۴

اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا فِي أَذْبَارِ صَلَوَاتِي

خداوندا یاد آنان را بعد نمازهایم از یادم نبر.

۱۳/۲۴

اللَّهُمَّ وَ إِنِ سَبَقَتْ مَعْفِرَتُكَ لَهُمَا فَسَنِّعُهُمَا فِيَّ

خداوندا و اگر آمرزشت برای ایشان پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. ۱۵/۲۴

اللَّهُمَّ وَ مَنْ عَلَيَّ بِنَقَاءِ وُلْدِي

خداوندا و بر من به بقای فرزندانم منت گذار.

۱/۲۵

اللَّهُمَّ اشْدُدْ بِهِمْ عَضِدِي

خداوندا بازوی مرا به وسیله آنان محکم گردان. ۴/۲۵

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ...

خداوندا با سلطه خود، تسلط او (شیطان) را از ما دور کن. ۸/۲۵

اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كُلَّ سُوءٍ لِي

خداوندا همه خواسته هایم را به من عطا کن.

اللَّهُمَّ أَعْطِنَا جَمِيعَ ذَلِكَ بِتَوْفِيقِكَ وَرَحْمَتِكَ

خداوندا به توفیق و رحمت همه آن (درخواست ها) را به ما عطا فرما. ۱۲/۲۵

وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ أَجْزِي بِالْإِحْسَانِ مُسِيئَهُمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که بدکارشان را به نیکی پاداش دهم. ۳/۲۶

اللَّهُمَّ أَفْلُ بِذَلِكَ عَدُوَّهُمْ

خداوندا بدین وسیله، دشمنانشان را درهم شکن. ۵/۲۷

اللَّهُمَّ عَقِّمِ أَرْحَامَ نِسَائِهِمْ

خداوندا رحم زنانشان را عقیم گردان.

۶/۲۷

اللَّهُمَّ وَقِّ بِذَلِكَ مِحَالَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ

خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش. ۷/۲۷

اللَّهُمَّ اغْزُبِ كُلَّ نَاحِيَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْ يَارَائِهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

خداوندا مسلمانان هر ناحیه را به جنگ با مشرکانی که در مقابل آنند، گسیل دار. ۸/۲۷

اللَّهُمَّ وَاعْمُمِ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ...

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند. ۹/۲۷

اللَّهُمَّ اشْغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ...

خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان.

۱۰/۲۷

اللَّهُمَّ أَخْلِ قُلُوبَهُمْ مِنَ الْأَمْنَةِ

خداوندا دل هایشان را از آرامش تهی دار.

۱۱/۲۷

اللَّهُمَّ وَ امْرُج مِيَاهَهُمْ بِالْوَبَاءِ

خداوندا و آب هایشان را به وبا درآمیز.

۱۲/۲۷

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مَلَّتِكَ... فَلَقَّهِ الْيُسْرَ

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد، پس او را با آسانی روبرو کن.

۱۳/۲۷

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَاجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بوزنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزَوًا... فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست. ۱۸/۲۷

اللَّهُمَّ إِنِّي أَخْلَصْتُ بِإِنْتِطَاعِي إِلَيْكَ

خداوندا همانا من خالصانه از دیگران دل بریده و به تو پیوسته ام. ۱/۲۸

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا فِي أَرْزَاقِنَا بِسُوءِ الظَّنِّ

خداوندا همانا تو ما را در روزی هایمان به بدگمانی، آزمودی. ۱/۲۹

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ صُحْبَةَ الْفُقَرَاءِ

خداوندا، همنشینی نیازمندان را نزد من محبوب گردان. ۴/۳۰

اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَصِفُهُ نَعْتُ الْوَاصِينَ

خداوندا ای کسی که توصیف و صف کنندگان، او را نمی ستاید. ۱/۳۱

اللَّهُمَّ فَهَذَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ مُطِيعًا لِأَمْرِكَ فِيمَا أَمَرْتَ بِهِ مِنَ الدُّعَاءِ

خداوندا، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که فرمان تو را که به دعا کردن امر نموده ای، اطاعت کرده

ام. ۱۱/۳۱

اللَّهُمَّ وَتَبَّتْ فِي طَاعَتِكَ يَتِي

خداوندا و نیت مرا در فرمانبرداریت، ثابت بدار. ۱۳/۳۱

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ كَبَائِرِ ذُنُوبِي وَصَغَائِرِهَا

ص : ۴۶۹

خداوندا من در این جایگاهم، از گناهان بزرگ و کوچکم به درگاہت توبه می کنم. ۱۴/۳۱

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْلَمُ بِمَا عَمِلْتُ فَاعْفُ لِي مَا عَلِمْتَ

خداوندا به درستی که تو به کارهایم، داناتری. پس آنچه (گناه) از من می دانی، ببامرز.

۱۷/۳۱

اللَّهُمَّ وَعَلَى تَبِعَاتٍ قَدْ حَفِظْتُهُنَّ، وَتَبِعَاتٍ قَدْ نَسِيتُهُنَّ

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است که به یاد دارم و گرفتاری هایی است که فراموش کرده ام. ۱۸/۳۱

اللَّهُمَّ وَإِنَّهُ لَا وَفَاءَ لِي بِالتَّوْبَةِ إِلَّا بِعِصْمَتِكَ

خداوندا مرا جز به نگهداری تو، وفای به توبه نیست. ۱۹/۳۱

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَهُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ... فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به درگاہت توبه نمود ولی در علم پنهانت، توبه شکن باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که

اینچنین باشم. ۲۰/۳۱

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَدِرُ إِلَيْكَ مِنْ جَهْلِي

خداوندا، به درستی که من از نادانی ام، در پیشگاه تو عذر می خواهم. ۲۱/۳۱

اللَّهُمَّ وَإِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ إِرَادَتَكَ

خداوندا و همانا من از هر چه مخالف خواسته توست، به درگاہت توبه می کنم. ۲۲/۳۱

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ وَحَدَّتِي بَيْنَ يَدَيْكَ

خداوندا، پس به تنهایی ام در برابرت، رحم فرما. ۲۳/۳۱

اللَّهُمَّ لَا خَفِيرَ لِي مِنْكَ فَلْيُخْفِرْنِي عِزُّكَ

خداوندا برای من پناه دهنده ای از (عقوبت) تو نیست، پس باید عزت مرا پناه دهد. ۲۵/۳۱

اللَّهُمَّ إِنْ يَكُنِ النَّدَمُ تَوْبَةً إِلَيْكَ فَأَنَا أَنْدَمُ النَّادِمِينَ

خداوندا اگر پشیمانی، توبه به درگاه توست، پس من پشیمان ترین پشیمانانم. ۲۸/۳۱

اللَّهُمَّ فَكَمَا أَمَرْتَ بِالتَّوْبَةِ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاقْبَلْ تَوْبَتِي

خداوندا، پس چنانکه به توبه فرمان دادی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و توبه ام را قبول کن. ۲۹/۳۱

اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمُلْكِ الْمُتَابِدِ بِالْخُلُودِ

خداوندا ای صاحب پادشاهی پاینده جاوید.

۱/۳۲

اللَّهُمَّ وَقَدْ أَشْرَفَ عَلَيَّ خَفَايَا الْأَعْمَالِ عِلْمُكَ

خداوندا علم تو بر اعمال پنهان ما، آگاه است. ۱۱/۳۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَمَرْتَنِي فَتَرَكْتُ

خداوندا همانا تو مرا امر کردی، پس ترک گفتم. ۱۶/۳۲

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ...

ص : ۴۷۰

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشاندی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبِ مُتَصَائِقِ الْعِظَامِ... إِلَى رَحِمِ صَيِّقِهِ سَتَرْتَهَا بِالْحُجْبِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلیبی با استخوان های درهم تنیده به سوی رحمی تنگ که آن را با پرده ها پوشاندی، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ تَغَلَّظَتْ بِهَا عَلَى مَنْ عَصَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن به هر که تو را نافرمانی کرده، سخت گرفتی.

۲۹/۳۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَقِي الْكَرِيهَةَ

خداوندا همانا تو از ناخوشایندی ها نگهداری می کنی. ۳۳/۳۲

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ

خداوندا، همانا من به علمت از تو درخواستِ خیر دارم. ۱/۳۳

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى سِتْرِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ

خداوندا سپاس تو را، بر (خطا) پوشاندنت پس از علمت. ۱/۳۴

وَ صَلِّ عَلَى خَيْرَتِكَ اللَّهُمَّ مِنْ خَلْقِكَ...

خداوندا و بر برگزیده ات از آفریدگان خود

درود فرست. ۵/۳۴

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ آيَاتِنِ مِنْ آيَاتِكَ

خداوندا همانا این دو، دو نشانه از نشانه های تو هستند. ۱/۳۶

اللَّهُمَّ وَ إِنْ كُنْتَ بَعَثْتَهَا نِقْمَةً وَ أَرْسَلْتَهَا سَخَطَةً فَإِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا و اگر آن (ابرها) را برای کیفر برانگیخته ای و از روی خشم فرستاده ای، پس ما از خشمت، از تو امان می خواهیم.

اللَّهُمَّ أَذْهِبْ مَحَلَّ بِلَادِنَا بِسُقْيَاكَ

خداوندا خشکسالی شهرهای ما را، با آبیاری خویش برطرف ساز. ۴/۳۶

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا لَا يَبْلُغُ مِنْ شُكْرِكَ غَايَةً

خداوندا همانا کسی به نهایت شکرگزاری ات نمی رسد. ۱/۳۷

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَدِرُ إِلَيْكَ مِنْ مَظْلُومٍ ظَلَمَ بِحَضْرَتِي فَلَمْ أَنْصُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از ستم دیده ای که در حضور من به او ستم شد، پس او را یاری نکردم. ۱/۳۸

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ نَالَ مِنْ مَنِّي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ... فَاعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّي...

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته

بودی، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرز.

۲/۳۹

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَدْرَكَهُ مِنِّي دَرَكٌ... أَرْضِهِ عَنِّي مِنْ وَجْدِكَ...

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که ناروایی از من به او رسیده، او را با توانگری خود، از من خوشنود گردان. ۴/۳۹

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْهِبُكَ - يَا إِلَهِي - مَا لَأ يُنْقِصَكَ بَدْلُهُ

خداوندا، ای خدای من، همانا من از تو بخششی می خواهم که بخشیدن آن از تو چیزی نمی کاهد. ۶/۳۹

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعَنْتَنِي عَلَى خْتَمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا

خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان نور نازل کردی. ۱/۴۲

اللَّهُمَّ فَإِذَا أَفَدْتَنَا الْمَعُونَةَ عَلَى تِلَاوَتِهِ... فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَزْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که ما را بر تلاوتش یاری نمودی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می

کنند. ۴/۴۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجَمَّلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَةً... فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ...

خداوندا، پس همچنان که دل های ما را حامل آن (قرآن) قرار دادی، پس بر محمد درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که

اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. ۶/۴۲

اللَّهُمَّ وَ كَمَا نَصَبْتَ بِهِ مُحَمَّدًا عَلَمًا لِلدَّلَالَةِ عَلَيْكَ... فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكَرَامَةِ...

خداوندا و چنان که به وسیله قرآن، محمد را نشانه ای برای راهنمایی به خود نصب نمودی، پس بر محمد و خاندانش درود

فرست و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت، قرار ده. ۸/۴۲

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. همچنانکه رسالت تو را ابلاغ کرد.

۱۷/۴۲

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّنَ مِنْكَ مَجْلِسًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود قرار

ده. ۱۸/۴۲

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

ص : ۴۷۲

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست.

۲۱/۴۲

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده. ۲۲/۴۲

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الشَّهْرِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق این ماه، که بر محمد و خاندانش درود فرستی.

۱۲/۴۴

اللَّهُمَّ اشْحَنهُ بِعِبَادَتِنَا إِيَّاكَ

خداوندا این (ماه) را از عبادت های ما، پر گردان. ۱۷/۴۴

اللَّهُمَّ وَاجْعَلْنَا فِي سَائِرِ الشُّهُورِ وَالْأَيَّامِ كَذَلِكَ مَا عَمَّرْتَنَا

خداوندا و ما را تا زمانی که عمر می دهی در بقیه ماه ها و روزها، این چنین قرار ده. ۱۸/۴۴

اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَزَعَبُ فِي الْجَزَاءِ

خداوندا ای کسی که پاداش نمی خواهد.

۱/۴۵

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ صَفَايَا تِلْكَ الْوُظَائِفِ... شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي اخْتَصَصْتَهُ مِنْ سَائِرِ الشُّهُورِ

خداوندا و تو از کارهای برگزیده، ماه رمضان را قرار دادی. همان که آن را از بقیه ماه ها مخصوص داشتی. ۲۰/۴۵

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي شَرَّفْتَنَا بِهِ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را به وسیله آن شرافت دادی. ۴۳/۴۵

اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ إِقْرَارًا بِالْإِسَاءَةِ

خداوندا، پس سپاس برای توست، در حالی که به بد کرداری، اقرار کننده ایم. ۴۵/۴۵

اللَّهُمَّ وَمَا أَلَمَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان.

۴۷/۴۵

اللَّهُمَّ اسْلَخْنَا بِإِسْلَاحِ هَذَا الشَّهْرِ مِنْ خَطَايَانَا

خداوندا با گذشتن این ماه، ما را از خطاها درآور. ۴۹/۴۵

اللَّهُمَّ وَمَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... أَوْ تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ أَوْ جَبَّتْ رِضَاكَ لَهُ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حق رعایتش است، یا به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جست، که خوشنودی تو را برای او لازم گردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش.

۵۰/۴۵

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا...

خداوندا ما در روزِ فطرمان به درگاه تو توبه

ص : ۴۷۳

می کنیم. ۵۲/۴۵

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ

خداوندا ترسِ کیفرِ هشدار داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَنَّا وَآبَائِنَا وَ أُمَّهَاتِنَا...

خداوندا از پدران و مادران ما در گذر.

۵۵/۴۵

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَ آلِهِ

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. ۵۶/۴۵

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ

خداوندا سپاس برای توست، پدیدآورنده آسمان ها و زمین. ۲/۴۷

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ عَلَمًا لِعِبَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگانت به پا داشتی. ۶۰/۴۷

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيَّكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما. ۶۱/۴۷

صَلِّوَاتُكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

خداوندا درودهایت بر او و خاندانش باد.

۶۲/۴۷

وَ اجْعَلْنَا لَهُ سَامِعِينَ... وَ إِلَيْكَ وَ إِلَى رَسُولِكَ

صَلِّوَاتُكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِذَلِكَ مُتَقَرِّبِينَ

و ما را برای او شنوندگان و بدین وسیله جویای تقرب به سوی خود و پیامبرت - که خداوندا درودهایت را بر او و خاندانش

بفرست - قرار ده. ۶۳/۴۷

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمُ الْمُعْتَرِفِينَ بِمَقَامِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که اعتراف کنندگان به مقام ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ شَرَّفْتَهُ وَكَرَّمْتَهُ وَعَظَّمْتَهُ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که آن را شرافت و کرامت و عظمت داده ای.

۶۶/۴۷

اللَّهُمَّ وَ أَنَا عَبْدُكَ الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ...

خداوندا و من آن بنده تو هستم که او را نعمت داده ای. ۶۷/۴۷

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُبَارَكٌ مَيْمُونٌ

خداوندا این روزیست مبارک و خجسته.

۱/۴۸

اللَّهُمَّ رَبَّنَا بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ

خداوندا، ای پروردگار ما، به درستی که پادشاهی برای توست. ۲/۴۸

اللَّهُمَّ بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ وَالْحَمْدَ

خداوندا، به درستی که پادشاهی و سپاس مختص به توست. ۳/۴۸

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَعَمَّدْتُ بِحَاجَتِي

ص : ۴۷۴

خداوندا، برای نیازم به سوی تو قصد نمودم.

۴/۴۸

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ وَتَعَبَّأَ وَ أَعَدَّ وَ اسْتَعَدَّ لِرَفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ... فَإِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ كَانَتِ الْيَوْمَ تَهَيَّيْتِي...

خداوندا، هر کسی خود را مهیا و آماده می کند و ساز و برگ تهیه می نماید تا بر مخلوقی وارد شود. پس ای سرور من، امروز مهیا گشته تا به سوی تو آیم. ۵/۴۸

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست. ۶/۴۸

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِخُلَفَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ

خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان و برگزیدگان است.

۹/۴۸

اللَّهُمَّ الْعَنُ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ

خداوندا، دشمنان ایشان را از گذشتگان و آیندگان لعنت کن. ۱۰/۴۸

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ وَ الْإِيمَانِ بِكَ

خداوندا و مرا از یکتاپرستان و ایمان آورندگان به خود قرار ده. ۱۲/۴۸

اللَّهُمَّ لَيْسَ يَرُدُّ غَضَبَكَ إِلَّا حِلْمُكَ

خداوندا، غضب تو را جز بردباری ات دور نمی سازد. ۱۳/۴۸

أَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ الْيَوْمَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا امروز از غضبت به تو پناه می آورم.

۱۷/۴۸

اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمُحَمَّديِّهِ الرَّفِيعِ

خداوندا، پس من به منزلت بلند پایه محمدی، به سوی تو نزدیکی می جویم. ۱۶/۴۹

اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَنِي سَوِيًّا

خداوندا، تو مرا بی عیب و نقص آفریدی.

۱/۵۰

اللَّهُمَّ إِنِّي وَجِدْتُ فِيهَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ... أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ جَمِيعًا

خداوندا، همانا من در کتابت که فرفرستاده ای یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت
خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

اللَّهُمَّ إِنَّكَ طَالِبِي إِنْ أَنَا هَرَبْتُ

خداوندا، همانا تو جویای منی، اگر بگریزم.

۴/۵۰

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب
رحم نمایی.

۵/۵۰

فَارْحَمْنِي اللَّهُمَّ فَإِنِّي امْرُوءٌ حَقِيرٌ

ص : ۴۷۵

پس خداوندا، بر من رحم کن. زیرا من فردی حقیرم. ۶/۵۰

لَكِنْ سُلْطَانُكَ اللَّهُمَّ أَعْظَمُ... مِنْ أَنْ تَزِيدَ فِيهِ طَاعَةَ الْمُطِيعِينَ

ولی خداوندا، سلطنت تو بزرگ تر از آن است که طاعتِ فرمانبران بر آن بیفزاید. ۶/۵۰

اللَّهُمَّ إِنِّي أُصْبِحُ وَ أُمْسِي مُسْتَقِلًّا لِعَمَلِي

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که عملم را اندک می بینم.

۷/۵۲

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءَ آلٍ مِنْ أَسْتَدَّتْ فَاقَتَهُ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند است. ۳/۵۴

اللَّهُمَّ اجْعَلْ رَغْبَتِي فِي مَسْأَلَتِي مِثْلَ رَغْبَةِ أَوْلِيَائِكَ فِي مَسَائِلِهِمْ

خداوندا، رغبت مرا در درخواستم، همانند رغبت اولیای خود در خواسته هایشان قرار ده.

۶/۵۴

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي فَأَعْظِمْ فِيهَا رَغْبَتِي

خداوندا خواسته من این است. پس رغبت مرا در آن افزون گردان. ۷/۵۴

اللَّهُمَّ مَنْ أَصْبَحَ لَهُ ثِقَةٌ أَوْ رَجَاءٌ غَيْرُكَ، فَقَدْ أَصْبَحَتْ وَ أَنْتَ ثِقَتِي وَ رَجَائِي فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا

خداوندا، هر کس صبح کرد، در حالی که اعتماد یا امیدش به جز تو بود. پس من صبح

کردم، در حالی که اعتماد و امیدم در همه کارها تویی. ۸/۵۴

فرشتگان و عدم نافرمانی از خدا

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ، وَ يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنان که خدا را در آنچه به آنان امر کرده، سرپیچی نمی کنند و آنچه به آنان فرمان داده شده، انجام می دهند.

گواهی دادن به خدایی و یکتایی خدا

أَنْتَ أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

همانا من شهادت می دهم تویی خدایی که جز تو خدایی نیست. ۲۱/۶

وَأَمْدِدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرْسِلِينَ حَتَّىٰ يَكْشِفَتْهُمُ إِلَىٰ مُنْقَطِعِ التُّرَابِ فَتَنَّا فِي الْأَرْضِ وَأَسِيرًا، أَوْ يُمِزُّوا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمینت برانند، یا به یکتایی تو که معبودی جز تو نیست، تنها و بی شریک هستی، اقرار نمایند.

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ

تویی خدایی که جز تو معبودی نیست.

۱۲-۳/۴۷

پیکار با دشمنان، تا اعترافشان به خدایی و یکتایی خدا

وَ أَمْدِدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرْدِفِينَ حَتَّىٰ يَكْشِفَتْهُمُ إِلَىٰ مُنْقَطِعِ التُّرَابِ فَنَلَّا فِي أَرْضِكَ وَأَسِيرًا، أَوْ يُمِزُّوا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمین برانند، یا به یکتایی تو که معبودی جز تو نیست، تنها و بی شریک هستی، اقرار نمایند.

۸/۲۷

اول بودن خدا، در اولیتش

كَذَلِكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَوَّلُ فِي أَوْلِيَّتِكَ

چنین است که تو خدایی هستی که در اولیت خود اولی. ۸/۳۲

رضایت داشتن، به حکم خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ رِضَىٰ بِحُكْمِ اللَّهِ

سپاس خدای را که راضی به حکم اویم.

۱/۳۵

تقسیم عادلانه معیشت، توسط خدا

شَهِدْتُ أَنَّ اللَّهَ قَسَمَ مَعَايِشَ عِبَادِهِ بِالْعَدْلِ

گواهی می دهم که خدا روزی های بندگانش را عادلانه تقسیم نمود. ۱/۳۵

رحمت خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَىٰ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

و درود و رحمت و برکات فزاینده خداوند، بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد.

۲۲/۴۲

خدا، پروردگار انسان و ماه

فَأَسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبِّكَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالَ بَرَكَهٍ

پس از خدایی که پروردگار من و پروردگار تو است، درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار دهد. ۴/۴۳

توبه نمودن، به درگاه خدا

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا...

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. ۱۰/۴۵

خدا، و خوار نکردن پیامبر صلی الله علیه و آله و مؤمنان

...يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ

...روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. ۱۱/۴۵

خدا و چندین برابر نمودن (نعمت ها)

ص : ۴۷۷

وَ اللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند. ۱۳/۴۵

قرض نیکو دادن، به خداوند

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً

کیست آنکه به خدا وام دهد، وامی نیکو. که خدا آن را برایش به چندین و چند برابر افزون نماید؟. ۱۳/۴۵

انفاق اموال، در راه خدا

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَتَتْ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٍ...

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد.

۱۳/۴۵

ماه رمضان، ماه خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ الْأَكْبَرَ

درود بر تو، ای بزرگ ترین ماه خدا. ۲۳/۴۵

کثرت آزادشدگان خدا، در ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا أَكْثَرَ عِتْقَاءَ اللَّهِ فِيكَ!

درود بر تو. چه بسیار است آزادشدگان (از عذاب) خدا در تو! ۳۰/۴۵

خدا، آمرزنده گناهان

إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

به درستی که خدا همه گناهان را می آمرزد.

۲/۵۰

ناامید نشدن از رحمت خداوند

اللَّهُمَّ إِنِّي وَحِيدٌ فِيمَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَبَشَرٌ بِهِ عِبَادَتُكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسَهُمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ...

خداوندا، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای و بندگانت را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید.» ۲/۵۰

پوشیده نبودن چیزی، بر خداوند

يَا اللَّهُ الَّذِي لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

ای خدایی که چیزی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. ۱/۵۲

خداحافظی وداع

خدعه فریب

خدمت

خدمت گزاران بهشت ها

ص : ۴۷۸

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ سَدَنِهِ الْجِنَانِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و خدمت گزاران بهشت ها. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

خدمت در آنچه به بنده الهام شده

و وَفَّقْنِي لِلْفُؤُودِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى... لَا تَثْقُلَ أَرْكَانِي عَنِ الْحُفُوفِ فِيمَا أَلْهَمْتَنِيهِ

و مرا برای انجام آنچه به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. تا اعضايم از انجام آنچه آن را به من الهام فرموده ای، سنگین نشود. ۲۴/۳

به جا آوردن خدمت و چاکری والدین

و لَا أَنَا بِقَاضٍ وَظِيفَهُ خِدْمَتِهِمَا

و من وظیفه خدمت گزاری ایشان را انجام نداده ام. ۲۴/۱۱

به خدمت گرفتن ماه

و اُمَّتَهُنَّكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ

و تو را با افزونی و کاستی، به خدمت گرفت.

۴۳/۲

به خدمت گرفتن بنده، جهت انتقام گرفتن برای خدا

و لَا تَتَّخِذْنِي هُزُؤًا لِخَلْقِكَ... وَ لَا مُمْتَهَنًا إِلَّا بِالْإِنْتِقَامِ

لَكَ

و مرا سبب خنده آفریدگان قرار نده و جز برای انتقام گرفتن برای تو، خدمت گزارم نگردان.

۴۷/۱۲۴

خذلان خواری

خُرْخُرُ

عامل آسان نمودن خُرخرهای زمان جان کندن

وَ هُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا... تَرَادُفَ الْحَشَارِجِ إِذَا بَلَغَتِ النَّفُوسُ التَّرَاقِي

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، خرناسه های پی در پی زمان جان کندن را بر ما آسان گردان، آن زمان که جان ها به گلوگاه می رسد. ۱۳/۴۲

خُرد اندک و نیز کوچک

خرده گیری و سخت گیری

عدم سخت گیری خدا، در ابزار رساندن بنده به آموزش

وَ لَمْ تَحْمِلْهُ عَلَى الْمُنَاقَشَاتِ فِي الْأَلَاتِ الَّتِي تَسَبَّبَ بِاسْتِعْمَالِهَا إِلَى مَغْفِرَتِكَ

و از او نسبت به ابزاری که با به کار بردن آنها،

ص : ۴۷۹

به آموزش تو نائل شد، حسابکشی سخت نکردی.

۱۳/۳۷

خرده گیری نکردن خدا، بر بنده

وَلَا تُنَاقِشْنِي بِمَا اَكْتَسَبْتُ

و به آنچه کسب کردم، بر من سخت مگیر.

۲/۴۱

خرّم

بارانی خرّمی بخش و سرسبزکننده

اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْثًا مُغِيثًا مَرِيحًا مُمَرِّعًا...

خداوندا ما را از بارانی ثمربخش، خرّمی بخش و سرسبزکننده سیراب گردان. ۴/۱۹

خُرْناسُ خُرْ خُرْ

خروج

خارج شدن از حدود انسانیّت

...وَلَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى حُدِّ الْبَهِيمِيَّةِ

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانیّت خارج شده، به مرز حیوانیّت رومی آوردند. ۹/۱

خروج از فراخی معیشت

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى... خُرُوجِهِمْ مِنْ سَعَةِ الْمَعَاشِ إِلَى ضَيْقِهِ

و ایشان را به خاطر آنکه از زندگی راحت به سختی افتادند، پاداش عنایت کن. ۸/۴

روز خروج جان ها، از تن ها

وَ تُهَوِّنَ عَلَيْهِمْ كُلَّ كَرْبٍ يَحُلُّ بِهِمْ يَوْمَ خُرُوجِ الْأَنْفُسِ مِنْ أَبْدَانِهَا

و در آن روز که جان‌ها از تن بیرون رود، هر اندوهی را بر ایشان آسان گردانی. ۱۷/۴

خارج نمودن آنچه آمدنیست (گیاه)، با باران

و تُخْرِجُ بِهِ مَا هُوَ آتٍ

و به وسیله آن آنچه که آمدنی است، بیرون آوری. ۳/۱۹

ناتوانی بنده، از خارج شدن از سلطنت خدا

و لَا قُوَّةَ لِي عَلَى الْخُرُوجِ مِنْ سُلْطَانِكَ

و مرا نیرویی برای خروج از سلطنت تو نیست. ۶/۲۱

خارج شدن اسباب پیوندها، از دست بنده

خَرَجَتْ مِنْ يَدِي أَسْبَابُ الْوُصَلَاتِ إِلَّا مَا وَصَلَهُ رَحْمَتُكَ

ص : ۴۸۰

اسباب پیوندها از دستم بیرون رفته، جز آنچه به رحمت وصل شده. ۹/۳۲

خارج کردن زکات از مال

وَوَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَطَّهَرَهَا بِإِخْرَاجِ الزَّكَّاتِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که آن (دارایی ها) را با بیرون کردن زکات ها پاک کنیم. ۱۰/۴۴

ماه رمضان، و خروج بنده از بدی

أَخْرَجْنَا بِخُرُوجِهِ مِنْ سَيِّئَاتِنَا

با بیرون رفتنش، ما را از بدی هایمان بیرون بر.

۴۹/۴۵

خروش

به شنا درآمدن ابر خروشان

...فَصَيَّلَ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحِ الْبَيِّنِ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمِعُ زَجْلَ الرُّعُودِ، وَإِذَا سَبَحْتَ بِهِ حَفِيفَةُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدا شنیده می شود و آنگاه که با خروش او، ابر به حرکت درآید، شعله های برق می درخشد. ۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

خزانه گنجینه

خسارت زیان

خستگی

رو نیاوردن خستگی، به فرشتگان

وَالَّذِينَ لَا تَدْخُلُهُمْ سَأْمَةٌ مِنْ دُؤُوبٍ، وَلَا إِعْيَاءٌ مِنْ لُغُوبٍ وَلَا فُتُورٌ...

و همانها که از کوشش دائمی دلتنگ نمی شوند، و از خستگی زیاد، وامانده و سست نمی گردند... ۷/۳

شب و آرمیدن از حرکات خسته کننده

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ مِنْ حَرَكَاتِ التَّعَبِ وَ نَهَضَاتِ النَّصَبِ

پس شب را برای آنان آفرید تا از حرکت های خسته کننده و جنبش های سخت بیسایند. ۵/۶

درخواست رو نیاوردن خستگی، به بنده

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاحًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاحَ سَلَامَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَةٌ، وَ لَا تَلْحَقُنَا فِيهِ سَأْمَةٌ

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد و خستگی ای به ما
نرسد. ۲/۱۱

از روی خستگی نبودن وداع با رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ مُودَّعٍ بَرَمًا وَ لَا مَتْرُوكٍ صِيَامُهُ سَأْمًا

درود بر تو. نه آنکه وداع با او از روی دلتنگی

ص : ۴۸۱

باشد. و نه آنکه ترک روزه اش از سر ملالت باشد.

۳۷/۴۵

خسیس بخیل

خشکی

خشک گرداندن پشت های مردان دشمن

وَ يَيْسُ أَصْلَابَ رِجَالِهِمْ

و صلب مردانشان را خشک نما. ۶/۲۷

قحطی و خشک سالی شهرهای دشمنان

وَ اِزْمِ بِلَادِهِمْ بِالْخُسُوفِ... وَ اَفْرَعَهَا بِالْمِمْ-حَوْلِ

و شهرهایشان را در زمین فروبر و آن را به قحطی و خشک سالی دچار ساز.

۱۲/۲۷

زایل گرداندن خشکی شهرها، با باران

اللَّهُمَّ اذْهَبْ مَحَلَّ بِلَادِنَا بِسُقْيَاكَ

خداوندا خشک سالی شهرهای ما را، با آبیاری خویش برطرف ساز. ۴/۳۶

جستن فضل غیر خدا، و دچار خشک سالی گشتن

وَ اَجْدَبَ الْمُتَتَجِعُونَ اِلَّا مَنْ اَنْتَجَعَ فَضْلَكَ

و جویندگان که غیر از فضل تو جو یا شدند، دچار خشک سالی گردیدند. ۱۳/۴۶

خشم

پناه بردن به خدا، از تندی غضب

اللَّهُمَّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنْ... سَوْرَةِ الْغَضَبِ

خداوندا به تو پناه می برم از شدت خشم.

۱/۸

تصمیمی به خشم آورنده خداوند

وَ إِذَا هَمَمْنَا بِهَمِّينَ يُرْضِيكَ أَحَدُهُمَا عَنَّا، وَ يُسْخِطُكَ الْآخَرَ عَلَيْنَا...

و چون بر دو کار تصمیم گرفتیم، یکی تو را از ما خوشنود می سازد و دیگری تو را بر ما به خشم می آورد... ۳/۹

سستی نیروی بندگان، از به خشم آوردن خدا

وَ أَوْهِنُ قُوَّتَنَا عَمَّا يُسْخِطُكَ عَلَيْنَا

و توانمان را از کاری که تو را بر ما خشمگین می سازد سست کن. ۳/۹

عامل بهبودی خشم بنده، علیه ستمگر

وَ أَعِدِنِي عَلَيْهِ عَدْوِي حَاضِرَةً، تَكُونُ مِنْ غِيْظِي بِهِ شِفَاءً

و مرا در مقابل او یاری کن. یاری نمودن آماده ای که خشم من با آن بهبودی یابد. ۸/۱۴

اندک بودن هر ناپسندی، در برابر خشم خدا

ص : ۴۸۲

فَكَلَّ مَكْرُوهُ جَلَلٌ دُونَ سَخَطِكَ

پس هر ناپسندی در مقابل خشم تو اندک است. ۹/۱۴

هموار بودن هر اندوهی، با پیشامد غضب الهی

وَ كُلُّ مَرْزُئِهِ سِوَاءَ مَعَ مَوْجِدَتِكَ

و هر گرفتاری ای با غضب تو هموارشدنی است. ۹/۱۴

پیشی گرفتن رحمت خدا، بر غضبش

وَ أَنْتَ الَّذِي تَسْعَى رَحْمَتُهُ أَمَامَ غَضَبِهِ

و تو آنی که رحمتش بر غضبش پیشی می گیرد.

۸/۱۶

معصیت به خشم آورنده خدا

وَ أَعْجِبُ مِنْ ذَلِكَ أَنَا تُكَ عَنِّي... وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، بَلْ تَأْتِيَا مِنْكَ لِي، وَ تَفَضُّلًا مِنْكَ عَلَيَّ لِأَنْ أَرْتَدِعَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ الْمُسَخِطَةَ

و شگفت تر از آن بردباری تو با من است و این نه از گرامی بودن من نزد توست. بلکه از بردباری تو بر من و از تفضل تو بر من است. برای اینکه از نافرمانی - برانگیزنده خشم تو - دست بردارم.

۲۶/۱۶

ایمنی از خشم خداوند

وَ أَكْتُبُ لِي أَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس. ۳۳/۱۶

میراندن بنده و استواری خشم خدا

فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ... يَسْتَحْكِمَ غَضَبُكَ عَلَيَّ

پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد - پیش از آنکه خشمت بر من استوار گردد - مرا به سوی خود بازگردان. ۵/۲۰

(توفیق) فرونشاندن خشم

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ فِي... كَظْمِ الْعَيْظِ

و زیور پرهیزکاران را در فرو بردن خشم، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

ناتوان شدن بنده، در برابر خشم الهی

ضَعُفْتُ عَنْ غَضَبِكَ فَلَا مُوءَيْدَ لِي

در برابر خشم تو ناتوان شده ام و یاری دهنده ای ندارم. ۱/۲۱

به خشم نیامدن از آنچه موجب رضای خداست

وَلَا أَسْحَطُ شَيْئًا مِنْ رِضَاكَ

و از چیزی که خوشنودی توست، خشمگین نشوم. ۹/۲۱

سبب دوست نداشتن به خشم آورنده خدا

وَ اشْغَلُ بِطَاعَتِكَ نَفْسِي عَنْ كُلِّ مَا يَرِدُ عَلَيَّ حَتَّى لَا

ص : ۴۸۳

أَحِبَّ شَيْئًا مِنْ سُخْطِكَ

و مرا از هر چه به من برسد، به طاعت خویش مشغول دار. تا چیزی که تو را به خشم می آورد، دوست نداشته باشم. ۹/۲۱

یافتن آرامش دل، در هنگام خوشنودی و خشم

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لِمَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ... حَيْثِي أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رَوْحَ الرِّضَا وَ طَمَأُنِينَ النَّفْسِ مِنِّي بِمَا يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَخْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَ الْأَمْنِ وَ الرِّضَا وَ السُّخْطِ...

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی و خوشنودی و خشم رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم. ۱۱/۲۲

خطاها و لغزش ها، در خوشنودی و خشم

وَ ارْزُقْنِي التَّحَفُّظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. ۱۳/۲۲

عامل سزاوار خشم خدا گشتن

...وَ اسْتَوْجِبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَكَ

...و با زشتی کردارم، خشمت را سزاوار گشتم.

۱۳/۳۲

خشم نمودن بنده، بر نفس خود

وَ هَذَا مَقَامٌ مِنْ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ، وَ سَخَطَ عَلَيْهَا

و این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت و بر خود خشمگین است.

۱۹/۳۲

گرداندن خشم خدا، به سوی کفار

فَمِلْ بِالْغَضَبِ إِلَى الْمُشْرِكِينَ

پس خشم را به سوی مشرکان بگردان.

۳/۳۶

فرستادن ابرها، از روی خشم

اللَّهُمَّ وَإِنْ كُنْتَ بَعَثْتَهَا نِقْمَةً وَأَرْسَلْتَهَا سَخَطَةً فَإِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا و اگر آن (ابرها) را برای کیفر برانگیخته ای و از روی خشم فرستاده ای، پس ما از خشمت، از تو امان می

خواهیم. ۳/۳۶

نیروی بنده و خشم خداوند

وَإِنَّ طَاقَتِي لَأَتَنْهَضُ بِسُخْطِكَ

و همانا طاقت من، با خشم تو برابری نمی کند. ۵/۳۹

ص : ۴۸۴

رها شدن از خشم خدا، به واسطه عفو او

وَ اجْعَلْنِي اَسْوَهَ مَنْ قَدْ... خَلَصْتَهُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ وَرَطَاتِ الْمِ-جْرَمِينَ، فَأَصْبَحَ طَلِيقَ عَفْوِكَ مِنْ اِسَارِ سُخْطِكَ

و مرا اسوه کسی گردان که به توفیق خود، او را از منجلاب های مجرمان، رهاندی. پس به واسطه عفو از قید و بند خشم،
رها گردیده است. ۱۰/۳۹

خوشنود نشدن خدا، پس از خشمش

لَا تُعْرِضْ عَنِّي اِعْرَاضَ مَنْ لَا تَرْضَى عَنْهُ بَعْدَ غَضَبِكَ

از من رونگردان همانند روگرداندن از کسی که پس از خشم از او خوشنود نمی شوی. ۱۰۰/۴۷

عامل بازگرداننده خشم خداوند

اللَّهُمَّ لَيْسَ يَرُدُّ غَضَبَكَ إِلَّا حِلْمُكَ، وَ لَا يَرُدُّ سَخَطَكَ إِلَّا عَفْوُكَ

خداوندا، غضب تو را جز بردباری ات دور نمی سازد، و خشم تو را جز بخشایش فرو نمی نشاند. ۱۳/۴۸

پناه بردن به خدا، از خشم او

أَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ الْيَوْمَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا امروز از غضب تو پناه می آورم.

۱۷/۴۸

زنهار جستن از خشم الهی

أَسْتَجِيرُ بِكَ الْيَوْمَ مِنْ سَخَطِكَ

امروز از خشم تو پناه آورده ام. ۱۸/۴۸

بهبودی نیافتن خشم دشمن

فَرَدَدْتَهُ لَمْ يَشْفِ غَيْظُهُ، وَ لَمْ يَسْكُنْ غَلِيلُهُ

پس در حالی که خشمش را بهبودی نداده و کینه اش قرار نگرفته بود، او را باز گرداندی. ۶/۴۹

با خشم نگریستن ستمگر، به بنده

وَ يَنْظُرُنِي عَلَىٰ شِدَّةِ الْحَقِّ

و با خشم سخت به من می نگریست. ۷/۴۹

سختی خشم حسود

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... سَجَىٰ مِنِّي بِغَيْظِهِ

و چه بسیار حسودی که سختی خشمش از من، گلویش را گرفت. ۹/۴۹

خشم حسود، و تهمت زدن عیوب خود بر دیگری

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... وَ حَزَنِي بِقُرْفِ عُيُوبِهِ... وَ حَزَنِي بِكَيْدِهِ

و چه بسیار حسودی که با نسبت دادن عیب های خود به من، سینه اش را از خشم بر من پر ساخت. و با مکر خویش بر من خشم نمود.

۹/۴۹

نیکی خدا، و انجام به خشم آورنده او

ص : ۴۸۵

لَمْ تَمْنَعَكَ إِسَاءَتِي عَنْ إِتْمَامِ إِحْسَانِكَ، وَلَا حَجْرَنِي ذَلِكَ عَنِ ارْتِكَابِ مَسَاخِطِكَ

بدکرداری من تو را از تمام نمودن احسانت باز نداشت. و آن مرا از ارتکاب آنچه تو را به خشم می آورد، جلوگیری نمود. ۱۳/۴۹

بانگ خشم خدا

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلَمِ خُرُونِ مَنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرَّمَّةَ الْهَلُوعَةَ... الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ صَوْتَ رَعْدِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ صَوْتَ غَضَبِكَ؟

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی صدای غرش ابرت را ندارد، پس چگونه بانگ خشم را توانایی دارد؟ ۵/۵۰

عوامل رهایی بنده، از خشم خداوند:

أ. شفاعت اهل زمین و آسمان

فَيَأْتِنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ... أَوْ شَفَاعِهِ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي تَكُونُ بِهَا نَجَاتِي مِنْ غَضَبِكَ

پس دعایی از او به من رسد یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است، که رهایی من از خشم به وسیله آن حاصل

شود. ۲۷/۳۱

ب. عفو الهی

وَاجْعَلْنِي أَسْوَأَ مَنْ قَدْ أَنْهَضَتْهُ بِتَجَاوُزِكَ عَنِ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ... فَأَصْبَحَ طَلِيقَ عَفْوِكَ مِنْ إِسَارِ سُخْطِكَ

و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گاه های خطاکاران بلند کردی. پس به واسطه عفو از قید و بند خشم، رها گردیده است. ۱۰/۳۹

اللَّهُمَّ لَيْسَ... يَرُدُّ سَخَطَكَ إِلَّا عَفْوُكَ

خداوند! خشم تو را جز بخشایشت فرو نمی نشاند. ۱۳/۴۸

ج. قرآن

وَاعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَدَوَاعِي النِّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ... لَنَا فِي الدُّنْيَا عَنْ سُخْطِكَ وَتَعَدَّى حُدُودِكَ ذَائِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در دنیا بازدارنده ما از خشم تو و تجاوز از حدودت باشد. ۱۲/۴۲

د. سپاس گزاری از خدا و صدقه دادن

وَ تَصَدَّقُوا لَكُمْ طَلَبًا لِمَزِيدِكُمْ، وَ فِيهَا كَانَتْ نَجَاتُهُمْ مِنْ غَضَبِكُمْ

ص : ۴۸۶

و جهت طلبِ افزودن (نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند و در (همه) اینها نجات ایشان از خشم نهفته بود. ۱۶/۴۵

ه. سپاسی خوشنودکننده خدا

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي... حَمْدًا يَكُونُ مَبْلَغَ رِضَاكَ عَنِّي، فَتَجْنِي مِنْ سُخْطِكَ

تم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. سپاسی که به اندازه خوشنودی تو از من باشد. پس مرا از خشم سخت نجات ده.

۶/۵۱

خشوع فروتنی

خصلت اخلاق

خصوصیات صفات

خضوع فروتنی

خطا گناه

نفس و جلوه دادن لغزش خطاکاران

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ... سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي رَفْعَهَا إِلَيَّ مَنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ... وَ هِيَ زَلَّةٌ مِنْ زَلَلِ الْخَاطِئِينَ

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که نفس من رفع آن را از کسی که حاجت هایش را از تو طلب کرده برایم می آراید. و این لغزشی از لغزش های خطاکاران است. ۱۵/۱۳

گریستن خطاکاران، از ترس خداوند

وَ يَا مَنْ لِي خِيفَتِهِ يَتَّحِبُّ الْخَاطِئُونَ

و ای کسی که خطاکاران از ترس او سخت می گریند. ۳/۱۶

سنگین گشتن پشت بنده، به واسطه خطاها

أَنَا الَّذِي أَوْقَرْتِ الْخَطَايَا ظَهْرَهُ

من همانم که خطاها پشتش را سنگین کرده.

وَ هَذَا ظَهَرِي قَدْ أَثَقَلْتَهُ الْخَطَايَا

و این پشت من است که خطاها آن را سنگین کرده. ۲۹/۱۶

سبب رهایی گردن خطاکاران

وَ إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي... رَجَاءٌ لِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا فَكَاكُ رِقَابِ الْخَاطِئِينَ

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون امیدواری به رحمت تو - که رهایی گردن های خطاکاران است - می باشد.

نگهداری بنده از خطاها، روزی خدا به او

وَ أَرْزُقُنِي التَّحْفُظَ مِنَ الْخَطَايَا

و خودداری از خطاها را روزی ام کن.

خطاکار نگرداندن فرزندان، برای والدین

وَاجْعَلُهُمْ لِي... غَيْرَ عَاصِينَ... وَ لَا خَاطِئِينَ

و آنان را نسبت به من سرکش و خطاکار قرار نده. ۴/۲۵

ترس از خدا و نگه داشته شدن از خطا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكُمْ مِنْ... الْمَعْصُومِينَ مِنَ الذُّنُوبِ وَ الرِّلِّ وَ الْخَطَايَا بَتُّوَاكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با ترس از تو، از گناهان و نادرستی و خطا نگه داشته شده اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱/۲۵

کشیده شدن بنده، با مهارِ خطاها

هَذَا مَقَامٌ مَنْ... قَادَتْهُ أَرْمَةُ الْخَطَايَا

این مقام کسی است که مهارهای خطاها او را از پی خود کشیده. ۶/۳۱

عامل خودداری بنده، از خطایا

اللَّهُمَّ وَ إِنَّهُ... لَا اسْتِمْسَاكَ بِي عَنِ الْخَطَايَا إِلَّا عَنْ قُوَّتِكَ

خداوندا جز به قدرت تو، خودداری از خطاها برایم ممکن نیست. ۱۹/۳۱

توبه شکستن و بازگشتن به خطا

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ، وَ عَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ وَ خَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به درگاہت توبه نمود

ولی در علم پنهانت، توبه شکن و بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که اینچنین

باشم. ۲۰/۳۱

کرم خدا، شفیع در خطاها

وَ شَفَعٌ فِي خَطَايَايَ كَرَمَكَ

و کرمت را شفیع خطاهایم گردان. ۲۴/۳۱

ترسیدن بنده، از خطاهایش

وَقَدْ أُوْجَلْتَنِي خَطَايَايَ فَلْيُوْءِ مِنِّي عَفْوُكَ

و خطاهایم مرا ترسانده، پس باید بخشایش مرا ایمن گرداند. ۲۵/۳۱

مهربانی خدا، بر خطاکاران توبه کننده

إِنَّكَ أَنْتَ... الرَّحِيمُ لِلْخَاطِيْنَ الْمُنِيْبِيْنَ

همانا تو بر خطاکاران توبه پیشه، مهربانی.

۲۹/۳۱

اندیشه بد، آراینده خطا برای بنده

وَ سَوَّلَ لِي الْخَطَاءَ خَاطِرُ الشُّوْءِ فَفَرَطْتُ

و اندیشه بد خطا را برای من آراست، پس (از فرمان تو) کوتاهی نمودم. ۱۶/۳۲

آمدن به درگاه خدا، با پستی گرانبار از خطا

وَ هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ... فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ... وَ ظَهَرَ مُنْقَلِبٌ مِّنَ الْخَطَايَا

ص : ۴۸۸

و این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت. پس با وجودی فروتن و پستی گرانبار از (بار) خطاها، پیش روی توست.

۱۹/۳۲

آگاهی خدا، از خطاهای بندگان

كَمْ... خَطِيئَةٍ اَرْتَكَبْنَاهَا كُنْتَ الْمَطَّلِعُ عَلَيْهَا دُونَ النَّاطِرِينَ

چه بسیار خطایی که مرتکب شدیم، (و) تو بر آن مطلع بودی نه (دیگر) بینندگان. ۲/۳۴

بازدارنده بندگان، از خطاکاری

فَاَجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعَوْرَةِ... زَاَجِرًا عَنْ... اِقْتِرَافِ الْخَطِيئَةِ

پس آن عیب‌ها که پوشانیدی، بازدارنده از خطاکاری قرار ده. ۳/۳۴

افتادن گناه‌های خطاکاران

وَ اجْعَلْنِي اُسْوَةً مَنْ قَدْ اَنْهَضْتَهُ بِتَجَاوُزِكَ عَنْ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ

و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گناه‌های خطاکاران بلند کردی. ۱۰/۳۹

پایان رمضان و پاکی از خطا

وَ اسْلُخْ عَنَّا تَبِعَاتِنَا مَعَ اِسْلَاحِ اَيَّامِهِ حَتَّى يَنْقُضِي عَنَّا وَ قَدْ صَفَّيْتَنَا فِيهِ مِنَ الْخَطِيئَاتِ

و با گذشتن روزهایش سختی‌هایمان را از ما

بکن. تا (این ماه) در حالی از ما بگذرد که ما را در آن از خطاها پاکیزه ساخته‌ای. ۱۵/۴۴

رمضان، شوینده چرکی خطاها

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا... غَسَلْتَ عَنَّا دَنَسَ الْخَطِيئَاتِ

درود بر تو همان طور که چرکی خطاها را از ما شستی. ۳۶/۴۵

درگذشتن خدا از خطا، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَا... اِكْتَسَبْنَا فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ عَلَيَّ تَعَمَّدِ مِنَّا... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... وَ اعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ

خداوندا و خطایبی که ما در آن (ماه) از روی عمد زیر بارش رفتیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به عفو خود از ما در گذر. ۴۷/۴۵

سپری شدن رمضان و در گذشتن از خطای بنده

اللَّهُمَّ اسْلَخْنَا بِاِسْلَاحِ هَذَا الشَّهْرِ مِنْ خَطَايَانَا

خداوندا با گذشتن این ماه، ما را از خطاها در آور. ۴۹/۴۵

بازنگشتن به خطا، با توبه روز عید فطر

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا... تَوْبَةً مَنْ... لَا يَعُودُ بَعْدَهَا فِي خَطِيئَةٍ

خداوندا ما در روز فطرمان به درگاه تو توبه می کنیم. توبه کسی که پس از توبه به خطایی بازمی گردد. ۵۲/۴۵

ص : ۴۸۹

اقرار به خطا

وَ هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُعْتَرِفًا بِعَظِيمٍ مِنَ الذُّنُوبِ تَحَمَّلْتَهُ، وَ جَلِيلٍ مِنَ الْخَطَايَا اجْتَرَمْتَهُ

و اینک منم در پیشگاه تو، اعتراف کننده به بزرگی گناہانی که زیر بار آن رفته ام و به سترگی خطاهایی که مرتکب آن شده ام. ۶۹/۴۷

اللَّهُمَّ إِنِّي أُصْبِحُ وَ أُمْسِي... مُعْتَرِفًا بِذَنْبِي، مُقِرًّا بِخَطَايَايَ

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که به گناہم اعتراف دارم و به خطاهایم اقرار می کنم. ۷/۵۲

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَآلَ مَنْ اسْتَكْتَرُ ذُنُوبَهُ، وَ اعْتَرَفَ بِخَطِيئَتِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که گناہانش را بسیار دانسته، و به خطایش اعتراف نموده است.

۸/۵۲ و ۹

فَأَنَا الْمُقِرُّ بِذَنْبِي

زیرا من به گناہ خود، اقرار داشته ام. ۴/۵۳

مهلت دادن خدا، به خطاکاران

وَ يَا مَنْ... يَنْفَضُّ لِئَانْظَارِ الْخَاطِئِينَ

و ای آنکه با تفضّل خود خطاکاران را مهلت می دهی. ۷۵/۴۷

خطاکار بودن بنده

أَنَا الْمُسِيءُ الْمُعْتَرِفُ الْخَاطِئُ الْعَاثِرُ

منم بدکار اعتراف کننده خطاکار لغزشکار.

۷۶/۴۷

بردن آلودگی به خطاها، از بنده

وَ أَذْهَبَ عَنِّي دَرَنَ الْخَطَايَا

و آلودگیِ خطاها را از من بپر. ۱۱۲/۴۷

سبب گذشتن خدا، از خطاکاران

أَتَيْتُكَ أَرْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ الَّذِي عَفَوْتَ بِهِ عَنِ الْخَاطِئِينَ

به درگاه تو آمده ام، در حالی که به بخشایش بزرگت امیدوارم، بخشایشی که با آن از (تقصیر) خطاکاران گذشتی. ۷/۴۸

مردّد بودن، در خطای خویش

فَأَنَا... الْمُرْتَدُّ فِي خَطِيئَتِي

از این رو من مردد در خطای خود هستم.

۱/۵۳

خطبه

با قرآن خطبه خواندن محمد صلی الله علیه و آله

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدِ الْخَطِيبِ بِهِ

پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست. ۶/۴۲

ص : ۴۹۰

خلاصی رهایی

خُلف وعده

خلف وعده شیطان

وَإِنْ مَنَّا أَخْلَفْنَا

و اگر به ما نوید دهد، خلف وعده کند. ۷/۲۵

دشمن، و خلف وعده کردن سپاهیان

وَ أَذْبَرَ مُؤَلِّيًا قَدْ أَخْلَفْتُ سَرَايَاهُ

و پشت کرده، فرار نمود. در حالی که سپاهیان از آنچه گفته بودند، تخلف کردند.

۶/۴۹

خلقت آفرینش

خلوت تنهایی

خلود همیشگی

خلوص اخلاص

خَم

خم گشتن بنده، برای خدا

قَدْ تَطَّأْتَ لَكَ فَاَنْحَنِى

با حال فروتنی برای تو خم شده. ۹/۱۲

درختانِ خم شده به انواع میوه، در بهشت

وَ لَوْحٍ مِنْهَا لِابْصَارِهِمْ مَا اَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ...

الْاشْجَارِ الْمْتَدَلِّيَةِ بِصُنُوفِ الثَّمَرِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از درختانی که شاخه هایشان به انواع میوه ها خم گشته، در مقابل دیدگانشان
نمایان ساز. ۴/۲۷

خواب

آرامش و خوابِ شبانه

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... وَ جَعَلَهُ لِبَاسًا لِيَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ

پس شب را برای آنان آفرید و آن را پوشش ساخت تا جامه راحتی و خواب را دربر کنند.

۵/۶

فرمانبری از والدین، خوش تر از خواب خواب آلوده

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيْ وَ بَرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خواب آلوده، خوش تر قرار ده. ۵/۲۴

به خواب نرفتن چشم خدا

اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبِعَاتٌ... وَ كُلُّهُنَّ بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است و همه آنها پیش چشم تو که نمی خوابد،

ص : ۴۹۱

بیدار نمودن بنده، از خواب بی خبران

و تَبَهَّنِي مِنْ رَقْدِهِ الْغَافِلِينَ

و مرا از خواب غافلان، بیدار فرما. ۹۱/۴۷

نخفتن چشم حراست دشمن، از بنده

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... لَمْ تَنْمَ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ

پس چه بسیار دشمنی که چشم نگهبانی اش از من نخفت. ۴/۴۹

خواری پستی

شرط زیان ندیدن بنده، از خواری خوارکنندگان

اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَنْ وَالَيْتَ لَمْ يَضُرُّهُ خِذْلَانُ الْخَازِلِينَ

خداوندا هر کس را که تو یاری نمودی، خواری خوارکنندگان به او زیان نرساند.

۱۲/۵

خوارشده توسط خدا، و یاری نشدنش

وَلَا نَاصِرَ لِمَنْ خَذَلَتْ

و برای آنکه خوار نمودی، یاری دهنده ای نیست. ۷/۷

خوار شمردن فقرا و نیازمندان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... الْإِزْرَاءِ بِالْمُقَلِّينَ

خداوندا به تو پناه می برم از تحقیر کردن تهی دستان. ۱/۸ و ۳

خوار گرداندن ستم دیده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... نَخْذَلَ مَلْهُوفاً

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه ستم دیده ای را خوار گردانیم. ۴ و ۱/۸

ایستادن در پیشگاه خدا، همانند فرمانبری خوار

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي. وَأَقِفْ بَبَابِ عِزِّكَ وَوُقُوفَ الْمُسْتَسْلِمِ الدَّلِيلِ

پس ای خدای من، به درگاه عزت تو همچون فرمانبری خوار، ایستاده ام. ۴/۱۲

بنده خوار ستم کننده به خود

...بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الدَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ...

...بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده سخن می گویم. ۷/۱۲

خدا، فریادرس هر خوارشده

و يَا غَوْثَ كُلِّ مَخْذُولٍ فَرِيدٍ

و ای فریادرس هر خوارشده تنها. ۴/۱۶

رو به خاک مالیدن با خواری، برای خدا

ص : ۴۹۲

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... مُتَجَاوِزٌ عَمَّنْ عَفَرَ لَكَ وَجْهَهُ تَذَلُّلاً؟

ای خدای من آیا تو از آنکه به خواری برای تو روی خود را به خاک مالید، درمی گذاری؟

۱۵/۱۶

خوار نگرداندن بنده نیازمند به خدا

إِلَهِي... لَا تَخْذُلْ مَنْ لَا يَسْتَعِينِي عَنْكَ بِأَحَدٍ دُونِكَ

خدای من کسی را که از غیر تو بی نیاز نمی گردد، خوار نگردان. ۱۶/۱۶

و لَا تَخْذُلْنِي عِنْدَ فَاقَتِي إِلَيْكَ

و هنگام نیازمندی ام به سویت خوارم نساز.

۱۱۶/۴۷

بازداشتن بنده، از بدی های خوارکننده

أَعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنْتَكَ عَنِّي... وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، بَلْ تَأْتِيَا مِنْكَ لِي، وَ تَفْضُلًا مِنْكَ عَلَيَّ لِأَنَّ... أَفْلَحَ عَنْ سَيِّئَاتِي
الْمُـ خَلْقِهِ

شگفت تر از آن بردباری تو با من است و این نه از گرامی بودن من نزد توست. بلکه از بردباری تو بر من و از تفضل تو بر من است. برای اینکه از بدی های - خوارکننده ام - جدا شوم. ۲۶/۱۶

شیطان، و خوار کردن بندگان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يُطْمِعَ نَفْسَهُ فِي إِضْلَالِنَا عَنْ طَاعَتِكَ، وَ امْتِهَانِنَا بِمَعْصِيَتِكَ

خداوندا ما از اینکه او (شیطان) در گمراه کردن ما از طاعتت و خوار نمودن ما به نافرمانی ات طمع کند، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷و۲

عامل خوار نمودن شیطان، توسط بنده

وَ اكْبِتُهُ بِدُؤُوبِنَا فِي مَحَبَّتِكَ

و با کوشش مستمر ما - در دوستی ات - او را خوار نما. ۳/۱۷

خواری پنهان بنده، پیش نفسش

وَلَا تُحَدِّثْ لِي عِزًّا ظَاهِرًا إِلَّا أَحَدْتُتْ لِي ذِلَّةً بَاطِنَةً عِنْدَ نَفْسِي بِقَدْرِهَا

و عزتی آشکار برایم پدید نیاور، مگر آنکه به همان اندازه ذلتی پنهانی در نزد خودم پدید آوری. ۴/۲۰

تبدیل خواری بنده، به یاری نمودن او

وَأَبْدِلْنِي... مِنْ خِذْلَانِ الْأَقْرَبِينَ النَّصْرَةَ

و درباره من خوار گرداندن خویشان را به یاری نمودن مبدل فرما. ۷/۲۰

سبب سزاوار خواری شدن

وَلَا تَفْتِنِّي بِالِاسْتِعَانَةِ بِغَيْرِكَ إِذَا اضْطُرَرْتُ... فَأَسْتَحِقَّ بِذَلِكَ خِذْلَانَكَ وَ مَنَعَكَ وَ إِعْرَاضَكَ

و مرا به یاری خواستن از دیگران به وقت درماندگی ام، آزمایش نکن. تا به سبب آن، سزاوار

ص : ۴۹۳

خواری و بی بهرگی و روی گرداندن تو شوم.

۱۲/۲۰

خوار نگرداندن شکوه بنده، با تنگ دستی

و لَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ

و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز. ۲۶/۲۰

بنده خوار خدا بودن

إِلَهِي أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ عَبْدًا دَاخِرًا لَكَ

خدای من، صبح و شام را به سر کردم، در حالی که بنده خوار توام. ۷/۲۱

خوار نمودن قصدبدکننده درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُدِلَّ عِزَّهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا عزّتش را به ذلّت تبدیل

نمایی. ۷/۲۳و۸

فرو آوردن گردن قصد بد دارنده درباره بنده، با خواری

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُدِلَّ رِقَبَتَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا گردنش را به خواری

فروآوری. ۷/۲۳و۸

از ذلّت به عزّت رسیدن، به وسیله خدا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعَزَّيْنِ مِنَ الدُّلِّ بِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به یاری تو از ذلّت به عزّت رسیده اند، قرار ده. ۱۱و۱۰/۲۵

خوار ساختن دشمن، و قطع طمع پسنیان آنها

وَ اقْطَعْ بِخَزْيِهِمْ أَطْمَاعَ مَنْ بَعْدَهُمْ

و با خواری آنان، طمع آیندگانشان را قطع نما. ۵/۲۷

عزّت طلبیدن از غیر خدا، و خوار گشتن

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ طَلَبُوا الْعِزَّ بِغَيْرِكَ فَذَلُّوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو عزّت خواستند و خوار گشتند. ۶/۲۸

ذلت و خواری وام

وَ اسْتَجِيرُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ ذِلَّتِهِ فِي الْحَيَاةِ

و پناه از تو می جویم - ای پروردگار من - از خواری آن (وام) در زندگی. ۲/۳۰

سر به زیر افکندن با خواری

...وَ طَاطَأَ رَأْسَهُ لِعِزَّتِكَ مُتَذَلِّلاً

و با خواری برای عزّت سرش را به زیر افکنده. ۹/۳۱

ص : ۴۹۴

رفتار خدا و زاری نمودن بنده خوار

وَ أَفْعَلُ بِي فِعْلَ عَزِيزٍ تَضَرَّعَ إِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيلٌ فَرَحِمَهُ

و با من همچون رفتارِ عزیزِ که بنده ذلیلی پیش او زاری کرده، پس به او مهربانی نموده، رفتار نما. ۲۴/۳۱

خوار ساختن بنده

وَ لَا تَخْذُلْنِي يَا خَيْرَ الْمَمِّ جِيرِينَ

و مرا خوار نساز. ای بهترین پناه دهندگان.

۳۲/۳۲

خوار نساختن بندگان، از دیدار مرگ

وَ لَا تُخْزِنَا بِزِيَارَتِهِ

و از دیدارش ما را خوار نساز. ۴/۴۰

خوار نکردن بنده، با برگرداندنش از (درگاه) خدا

وَ لَا تَسْمِنِي بِالرَّدِّ عَنْكَ

و با دست رد زدن بر سینه ام، مرا خوار نساز.

۱/۴۱

قرآن، و خواری مقام بندگان

وَ ارْحَمِ بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ذُلَّ مَقَامِنَا

و به (برکت) قرآن، در جای ایستادن که به پیشگاهت عرضه می شویم، بر خواری ما رحم کن.

۱۵/۴۲

خواری در برابر خدا، در ماه رمضان

وَ أَعِنَّا... فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ... وَ الذَّلَّةَ بَيْنَ يَدَيْكَ

و ما را در شبش بر نماز و خواری در پیشگاهت، یاری نما. ۱۷/۴۴

خوار نساختن پیامبر صلی الله علیه و آله و مؤمنانش

...يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ

...روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. ۱۱/۴۵

ورودِ خفتِ بارِ سرکشان، در دوزخ

وَقُلْتُ: ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ، إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

و فرمودی: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم. همانا کسانی که از عبادت من کبر می ورزند، به زودی با خواری داخل جهنم خواهند شد.»

۱۵/۴۵

تهدید الهی به ورود در دوزخ، با خواری

فَسَمَّيْتَ دُعَاءَكَ عِبَادَةً، وَ تَرَكَهُ اسْتِكْبَارًا، وَ تَوَعَّدْتَ عَلَي تَوَكُّهِ دُخُولَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

پس دعا کردن را عبادت و ترک آن را استکبار نامیدی و بر ترک آن، داخل شدن در جهنم با خواری را هشدار دادی. ۱۵/۴۵

خوار نگرداندن نیازمندان

ص : ۴۹۵

وَيَا مَنْ لَا يَحْتَقِرُ أَهْلَ الْحَاجَةِ إِلَيْهِ

و ای کسی که حاجتمندانش را خوار و پست نمی شمارد. ۳/۴۶

خوار بودن در برابر ارجمندی خدا

وَ كُلُّ شَرِيفٍ فِي جَنْبِ شَرَفِكَ حَقِيرٌ

و هر بزرگواری در کنار بزرگواری ات حقیر است. ۱۳/۴۶

خواری شقاوتمندان

مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ خَذَلَتْهُ لَهَا

هر که از شقاوتمندان باشد، او را از آن جهت خوار می کنی. ۱۷/۴۶

ناامیدی خوارکننده

وَ الْحَيْبَةُ الْخَاذِلَةُ لِمَنْ حَابَ مِنْكَ

و یأس ذلت بار برای کسیست که از تو ناامید شده. ۱۹/۴۶

اقرار به خواری

وَ هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ صَاغِرًا ذَلِيلًا خَاضِعًا خَاشِعًا خَائِفًا

و اینک منم در پیشگاه تو، پست، ذلیل، فروتن، متواضع، ترسان. ۶۹/۴۷

فَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ خَاضِعٌ ذَلِيلٌ رَاغِمٌ

پس اینک منم در پیشگاهت فروتن، خوار، زبون. ۴/۵۰

خواری و زاری در پیشگاه خدا، در طلب قرب او

وَ إِنِّي وَ إِن لَّمْ أَقْدَمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... تَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ. ثُمَّ أَتْبَعْتُ ذَلِكَ بِالْإِنَابَةِ إِلَيْكَ، وَ التَّدَلُّلِ وَ الْإِسْتِكَانَةِ لَكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام. سپس بازگشت به سوی تو و فروتنی و زاری برای تو را، در پی آن روانه

درخواست فرد خوار، از خدا

وَ سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ الْبَائِسِ

و از تو درخواست می نمایم، درخواست خرد، خوار، بدحال. ۷۴/۴۷

خوارترین خواران

وَ أَنَا بَعْدُ أَقَلُّ الْأَقْلِينَ، وَ أَذَلُّ الْأَذَلِّينَ

و من بعد از این، کمترین کمتران و خوارترین خوارانم. ۷۵/۴۷

چرت زدن خوارشدگان

وَ بَبَّهْنِي مِنْ... نَعْسِهِ الْمِ—خُدُولِينَ

و مرا از چرت خوارشدگان، بیدار فرما.

خواریِ دربرگیرنده بنده، از جانب خدا

وَلَا تَزِم بِي رَمِي... مَنِ اشْتَمَلَ عَلَيْهِ الْخِزْيُ مِنْ عِنْدِكَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از جانب تو خواری او را شامل شده. ۱۰۴/۴۷

خوار نساختن بنده، در روز برانگیخته شدن

وَلَا تُخْزِنِي يَوْمَ تَبْعُنِي لِلْقَائِكَ

و روزی که مرا برای دیدارت برمی انگیزی، خوارم نساز. ۱۱۴/۴۷

خواری در درگاه خدا و ارجمندی نزد آفریدگان

و دَلَّلْنِي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَ أَعَزَّنِي عِنْدَ خَلْقِكَ

و مرا در پیشگاهت ذلیل کن و در نزد آفریدگانت عزیز دار. ۱۱۸/۴۷

پناه بردن به خدا، از ذلت

وَأَعِزَّنِي... مِنَ الذُّلِّ وَالْعَنَاءِ

و مرا از خواری و سختی پناه ده. ۱۱۹/۴۷

خوار نشدن بنده، در صورت گرامی داشته شدنش توسط خدا

وَ إِنْ أَكْرَمْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يُهِينُنِي

و اگر مرا گرامی داری، پس کیست آنکه خوارم کند؟ ۱۵/۴۸

مکرم نبودن بنده، در صورت خوار شدن از جانب خدا

إِنْ أَهْتَنَّنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يُكْرِمُنِي

اگر مرا خوار کنی، پس کیست آنکه گرامی ام دارد؟ ۱۵/۴۸

با خواری در آمدن ستمگر، در دام خود

وَرَدَدْتَهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ، فَأَنْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبِّهِ جِبَالَتِهِ الَّتِي كَانَ يُقَدِّرُ أَنْ يَرَانِي فِيهَا

و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی، تا پس از آن همه گردن کشی، با خواری در بند دامی که در نظر داشت مرا در آن ببیند، در آمد. ۸/۴۹

ذَلَّتْ بِنْدَهُ، سَبَبَ رَحْمِ نَمُودِنِ خُدَا بَرِ اَو

فَاَرْحَمْنِي اللّٰهُمَّ فَاِنِّيْ اَمْرُوٌّ حَقِيْرٌ

پس خداوندا، بر من رحم کن. زیرا من فردی زبونم. ۶/۵۰

پادشاهان و یوغ ذَلَّتْ و خواری

يَا مَنْ وَضَعْتَ لَهُ الْمُلُوكُ نَيْرَ الْمَدَلَّةِ عَلَيَّ اَعْنَاقِهَا

ای کسی که پادشاهان برای او یوغ خواری بر گردن هایشان نهاده اند. ۷/۵۱

زنهارخواهی از خدا، و خوار نگشتن

مِنْهَا فَرَزْتُ اِلَيْكَ رَبِّ... مُسْتَجِيْرًا فَلَا تَخْذُلْنِي

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که زنهارخواهنده ام، به سوی تو گریخته ام، پس

ص : ۴۹۷

خوارم نکن. ۸/۵۱

خوارترینِ خلق، نزد خدا

وَ أَهْوَنُهُمْ عَلَيْكَ مَنْ أَنْتَ تَرْزُقُهُ وَ هُوَ يَعْبُدُ غَيْرَكَ

و پست ترین آنها نزد تو، کسیست که تو او را روزی می دهی و او غیر تو را می پرستد.

۲/۵۲

علتِ خوار و ذلیل شدن بنده

أَنَا يَا سِرَافِي عَلَى نَفْسِي ذَلِيلٌ

من به خاطر زیاده روی بر خود، خوار گشته ام.

۷/۵۲

و داشتنِ نفس، در جایگاه خواران

قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي مَوْقِفَ الْأَذِلَّةِ الْمَذْنِبِينَ

خود را در جایگاه خوارانِ گناهکار، و داشته ام. ۲/۵۳

خواسته اراده

مورد سؤال قرار گرفتن بندگان

... وَ هُمْ يُسْأَلُونَ

... و ایشان (آفریدگان) بازخواست شوند.

۷/۱

مورد سؤال واقع نشدن خدا

لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ

از آنچه او انجام می دهد، بازخواست نشود.

لَا تُسْأَلُ عَمَّا تَفْعَلُ

تو از آنچه انجام می دهی، بازخواست نخواهی شد. ۱۳/۴۹

آنچه پیامبر صلی الله علیه و آله درباره دشمنان خواسته

...حَتَّى اسْتَتَبَ لَهُ مَا حَاوَلَ فِي أَعْدَائِكَ

سرانجام آنچه درباره دشمنان می خواست، برایش به دست آمد. ۱۷/۲

رغبت فرشتگان، در آنچه نزد خداست

الَّذِينَ قَدْ طَالَتْ رَغْبَتُهُمْ فِيمَا لَدَيْكَ

آنهایی که به آنچه در نزد توست، مشتاق بودند نشان بسیار است. ۸/۳

راغب بازگرداندن تابعین، به سوی خدا

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً... لِتُرَدُّهُمْ إِلَى الرَّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که آنان را به درخواست سوی خود و ترس از خویش بازگردانی. ۱۶ و ۱۴ و ۱۳/۴

طلب فضل خدا، در روز

خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِرًا لِيُبْتَغُوا فِيهِ مِنْ فَضْلِهِ

و روز را برای ایشان روشن گر آفرید تا در آن فضل او را طلب کنند. ۶/۶

گردش در زمین و طلب خواسته ها

يَسْرُحُوا فِي أَرْضِهِ، طَلَبًا لِمَا فِيهِ نَيْلُ الْعَاجِلِ مِنْ دُنْيَاهُمْ

در زمین به تکاپو افتند، برای رسیدن به سود کنونی از دنیا. ۶/۶

مکان های به دست آوردن روزی

اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ... وَ بَصْرَتَنَا مِنْ مَطَالِبِ الْأَقْوَاتِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی، و ما را از جایی که بتوان روزی به دست آورد بینا

نمودی. ۸/۶

چشاندن شیرینی بخشش به بنده، در آنچه درخواست نموده

أَذِقْنِي حَلَاوَةَ الصُّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ

شیرینی احسانت را در آنچه درخواست نمودم به من بچشان. ۸/۷

طلبیدن غیر حق خود، توسط بندگان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... نُرُومَ مَا لَيْسَ لَنَا بِحَقٍّ

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه آنچه حق ما نیست بخواهیم. ۱/۸ و ۴

خصلت های وادارنده و بازدارنده بنده، از درخواست از خدا

اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَحْجُبُنِي عَنْ مَسْأَلَتِكَ خِلَالَ ثَلَاثٍ، وَ تَحْدُونِي عَلَيْهَا خَلَّةٌ وَاحِدَةٌ

خداوندا سه خصلت مرا از درخواست از تو بازمی دارد و یک خصلت مرا بر آن می راند.

۱/۱۲

خصلت وادارنده، به درخواست از خدا

اللَّهُمَّ... تَحْدُونِي عَلَيْهَا خَلَّةٌ وَاحِدَةٌ... يَحْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفْضُلِكَ عَلَى مَنْ أَقْبَلَ بِوَجْهِهِ إِلَيْكَ

خداوندا یک خصلت مرا بر آن (درخواست از تو) می راند. وادار می کند مرا به درخواست از تو، تفضل تو به آنکه رو به تو

آورد. ۱/۱۲ و ۳

چگونگی درخواست از خدا

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي... سَأَلْتُكَ عَلَى الْحَيَاءِ مِنِّي سُوءًا لَبِئْسَ الْمُعِيلِ

پس ای خدای من، با وجود شرمندگی ام همانند تھی دستی عیالمنند از تو درخواست دارم.

۴/۱۲

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الذَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ الْخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ

از تو درخواست می نمایم، درخواست خرد، خوار، بدحال، نیازمند، ترسان، پناهنده.

۷۴/۴۷

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءًا لَمْ يَنْفُسُهُ لَهَا فِيهِ لِطَوْلِ أَمَلِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست

ص : ۴۹۹

می کنم، درخواست کسی که نفس او به خاطر آرزوهای درازش سرگرم شده. ۸/۵۲

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَآلَ مَنْ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْأَمَلُ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که آرزو بر او چیره گشته است. ۸/۵۲ و ۹

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءَآلَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند است. ۳/۵۴

روا ساختن خواسته بنده

أُنَجِّحُ طَلِبَتِي... إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَذَلِكَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ

درخواستم را برآور. زیرا تو به هر چیز توانایی و آنچه خواستم بر تو آسان است.

۱۶/۱۲

أُنَجِّحُ مَطْلَبِي

مطلبم را برآور. ۴/۲۱

خدا، منتهای درخواست حاجت ها

اللَّهُمَّ يَا مُنْتَهَى مَطْلَبِ الْحَاجَاتِ

خداوندا ای نهایت درخواست نیازها.

۱/۱۳

نزد خدا بودن رسیدن به خواسته ها

يَا مَنْ عِنْدَهُ نَيْلُ الطَّلِبَاتِ

ای آنکه رسیدن به خواسته ها نزد اوست.

۲/۱۳

فانی نگاشتن خزائن الهی، با درخواست از خدا

يَا مَنْ لَا تُفْنِي خَزَائِنُهُ الْمَسَائِلُ

ای آنکه درخواست‌ها، گنجینه‌های او را فانی نمی‌سازد. ۷/۱۳

خواستن حاجات، در جایگاهش

فَمَنْ حَاوَلَ سَدَّ خَلَّتِهِ مِنْ عِنْدِكَ... فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَظَانِّهَا

پس هر که دفع فقرش را از تو جوید، بی گمان نیازمندی‌اش را در جایگاه بایسته طلب کرده.

۱۳/۱۳

در آمدن به مطلب خویش، از راهش

فَمَنْ... رَامَ صَرْفَ الْفَقْرِ عَنِ نَفْسِهِ بِكَ فَقَدْ... أَتَى طَلِبَتَهُ مِنْ وَجْهِهَا

پس هر که برطرف کردن احتیاجش را به وسیله تو بخواهد، بی گمان از راهش به مراد خود رسیده. ۱۳/۱۳

بی نیاز نبودن از خدا، در خواسته‌ها

لَا يَسْتَعْنِي فِي طَلِبَاتِهِ عَنكَ

در خواسته‌هایش از تو بی نیاز نیست. ۱۵/۱۳

ص : ۵۰۰

درخواست نیازمند از نیازمند

سُبْحَانَ رَبِّيَ كَيْفَ يَسْأَلُ مُحْتَاجٌ مُحْتَاجًا؟

منزه است پروردگارم چگونه نیازمند از نیازمند درخواست کند؟ ۱۷/۱۳

رَأَيْتُ أَنْ طَلَبَ الْمُمْسِكُ إِلَى الْمُمْسِكِ حَتَّى سَفَهُ مِنْ رَأْيِهِ

دانستم، درخواست نیازمند از نیازمند، از سبکی اندیشه است. ۵/۲۸

قصد خدا نمودن، از روی رغبت

فَقَصَدْتُكَ، يَا إِلَهِي بِالرَّغْبَةِ

پس ای خدای من از روی میل آهنگ تو کردم.

۱۸/۱۳

تنگ نشدن بخشش الهی، از درخواست بنده

أَنْ كَرَمَكَ لَا يَضِيقُ عَنْ سُوءِ الْإِحْدِ

همانا بخشش تو از درخواست کسی تنگ نمی گردد. ۱۹/۱۳

توانگری خدا، و اندک بودن درخواست بنده

عَلِمْتُ أَنَّ كَثِيرَ مَا أَسْأَلُكَ يَسِيرٌ فِي وُجْدِكَ

دانستم هر چه از تو زیاد درخواست کنم نزد (دارایی) تو اندک است. ۱۹/۱۳

اولین درخواست کننده از خدا نبودن

فَمَا أَنَا... بِأَوَّلِ سَائِلِ سَأَلِكَ...

پس من نخستین سؤال کننده که از تو درخواست کرده نیستم. ۲۰/۱۳

یاری بنده، در رسیدن به خواسته اش

وَ تَوَلَّيْنِي بِنُجْحِ طَلْبَتِي وَ قَضَاءِ حَاجَتِي

و به برآورده گشتن خواسته ام و روا شدن حاجتم مرا یاری فرما. ۲۳/۱۳

سبب برآمدن خواسته بنده

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... وَاجْعَلْ ذَلِكَ عَوْنًا لِي وَ سَبَبًا لِنَجَاحِ طَلِبَتِي

بر محمد و خاندانش درود فرست. و آن را کمکی برای من و وسیله روا شدن حاجتم قرار ده.

۲۴/۱۳

درخواست از خدا، به حق پیامبر صلی الله علیه و آله

فَأَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، أَنْ لَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که درودهای تو بر ایشان باد - مرا ناامید برنگردانی. ۲۵/۱۳

خواهش و خواسته بد

أَعِدُّنِي مِنْ سُوءِ الرَّعْبَةِ

از خواهش بد پناهم ده. ۱۵/۱۴

ص : ۵۰۱

درخواست خوشنودی خدا

نَسْتُطِنِي بِهَا لِإِتِّغَاءِ مَرْضَاتِكَ وَفَضْلِكَ

مرا به وسیله آن (تندرستی) برای درخواستِ خوشنودی و احسانت شادی بخشیدی. ۳/۱۵

نعمت دادن خدا و پاداش نخواستنش

أَنْتَ الَّذِي لَا يَرْغَبُ فِي جَزَاءٍ مَنْ أَعْطَاهُ

تویی آنکه به هر که نعمت داد، پاداش نمی خواهد. ۱۱/۱۶

اللَّهُمَّ يَا مَنْ لَا يَرْغَبُ فِي الْجَزَاءِ

خداوندا ای کسی که پاداش نمی خواهد.

۱/۴۵

آنچه خدا فردا از آن سؤال می نماید

اسْتَعْمِلْنِي بِمَا تَسْأَلُنِي غَدًا عَنْهُ

مرا به کاری که فردا از آن بازپرسی می نمایی وادار. ۳/۲۰

خواستن از خدا، در هنگام نیازمندی

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي... أَسْأَلُكَ عِنْدَ الْحَاجَةِ

خداوندا مرا چنانم کن که هنگام نیازمندی از تو درخواست کنم. ۱۲/۲۰

فروتنی برای درخواست از غیر خدا

لَا تَقْتِنِي... بِالْخُضُوعِ لِسُوءِ الْغَيْرِ كَ إِذَا افْتَقَرْتُ

مرا به فروتنی برای درخواست از دیگران به

هنگام نیازم، آزمایش نکن. ۱۲/۲۰

طلب روزی و بازماندن از عبادت

وَ أَكْفِنِي مَوْنَهُ الْاِكْتِسَابِ، وَ اَرْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ اِحْتِسَابٍ، فَلَا اَشْتَغِلْ عَنْ عِبَادَتِكَ بِالطَّلَبِ

و به دست آوردن روزی با زحمت بسیار را از من بردار. و مرا بی حساب روزی ده، تا به جای عبادت تو سرگرم روزی جستن نشوم. ۲۴/۲۰

یاری مطلوب، تنها به وسیله طالب

لَا يُعِينُ إِلَّا طَالِبٌ عَلَى مَطْلُوبٍ

طلب شده را جز طلب کننده، یاری نمی رساند.

۳/۲۱

توانا ساختن دل بنده، به رغبت به سوی خدا

فَرَّغَ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ... وَ قَوَّهِ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ

دلم را برای دوستی ات خالی گردان و به رغبت به سوی خود، توانایی ده. ۱۰/۲۱

رغبت بنده، به آنچه نزد خداست

اجْعَلْ... رَغْبَتِي فِيْمَا عِنْدَكَ

و رغبتم را در آنچه نزد توست قرار ده.

۱۱/۲۱

رغبت در عمل برای آخرت

وَ اَرْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِاٰخِرَتِي

ص : ۵۰۲

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. ۸/۲۲

درخواست رفع گرفتاری، برای والدین

فَقَدْ... رَغِبْتُ إِلَيْكَ فِي وَضْعِ تَبِعْتَهُ عَنْهُمَا

...پس از تو می خواهم، گرفتاری را از آنها برداری. ۹/۲۴

خواهان پاداش نمودن بندگان

فَأِنَّكَ... رَغَبْنَا فِي ثَوَابِ مَا أَمَرْتَنَا

همانا تو در پاداش آنچه ما را امر کردی، رغبتمان داده ای. ۶/۲۵

عطا کردن همه درخواست های بنده

اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كُلَّ سُوءٍ لِي

خداوندا همه خواسته هایم را به من عطا کن.

۹/۲۵

درخواست از خدا و کامیابی بنده

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ بِسُوءِ أَلِيَّيَاكَ، الْمُنْجِحِينَ بِالطَّلَبِ إِلَيْكَ

و مرا در همه آن (امور) به خاطر درخواستم از تو، از شایسته کارانی قرار ده که با درخواست از تو، کامیاب شدند. ۱۰/۲۵

عطا به همسایگان، قبل از درخواستشان

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... إِعْطَاءِ مَا يَجِبُ لَهُمْ قَبْلَ السُّؤَالِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در عطا کردن آنچه برای آنان ضروری است پیش از درخواست آنان، توفیق ده.

۲/۲۶

برگرداندن خواهش خود، از نیازمند به فضل خدا

قَلْبْتُ مَسْأَلَتِي عَمَّنْ لَمْ يَسْتَعْنِ عَن فَضْلِكَ

در خواستم را از آنکه از فضلت بی نیاز نبود، بازگرداندم. ۴/۲۸

بلندی خواستن، از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ... رَامُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا، وَ حَاوَلُوا الْإِزْتِفَاعَ فَاتَّضَعُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند و بلندی خواستند و پست گشتند. ۶/۲۸

طلب عزت، به وسیله غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ طَلَبُوا الْعِزَّ بِغَيْرِكَ فَذَلُّوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو عزت خواستند و خوار گشتند. ۶/۲۸

ص: ۵۰۳

طلب دارایی از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ... رَأَمُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند. ۶/۲۸

خدا، درخواستگاه بنده

فَأَنْتَ يَا مَوْلَايَ دُونَ كُلِّ مَسْئُولٍ مَوْضِعَ مَسْأَلَتِي

پس - ای سرور من - جایگاه درخواستم تویی نه هر که از او درخواست شود. ۸/۲۸

خدا، رواکننده حاجت است، نه هر که از او طلب شود

فَأَنْتَ يَا مَوْلَايَ... دُونَ كُلِّ مَطْلُوبٍ إِلَيْهِ وَلِيَّ حَاجَتِي

پس - ای سرور من - صاحب حاجتم تویی، نه هر که از او طلب شود. ۸/۲۸

متوجه گرداندن خواهش خود، به خدا

وَجَّهَ رَغْبَتَهُ إِلَيْكَ ثِقَةً بِكَ

با اعتماد به تو، خواهشش را به سوی تو گردانده است. ۸/۳۱

بنده، ایستابین درخواست از خدا و ترس از او

هَذَا مَقَامٌ مَنِ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ... فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ... وَاقِفًا بَيْنَ الرِّغْبَةِ إِلَيْكَ وَ الرِّهْبَةِ مِنْكَ

این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت. پس با وجودی فروتن پیش روی توست، در حالی که میان

(دو راهی) میل به تو و ترس از تو ایستاده است. ۱۹/۳۲

درخواست از بخشنده ترین کس

إِنَّكَ أَكْرَمُ الْمَسْئُولِينَ

همانا تو بخشنده ترین کسی هستی که از آنها درخواست می شود. ۲۰/۳۲

إِنَّكَ... أَعْطَى مَنْ سُئِلَ مِنْ فَضْلِهِ

به درستی که تو بخشنده تر کسی هستی که از فضل او درخواست شده. ۵۶/۴۵

خواهان بودن بندگان، به سوی خدا

إِنَّا إِلَيْكَ رَاغِبُونَ

زیرا ما به سوی تو راغب هستیم. ۴/۳۴

درخواست عفو الهی

نَبْتَهَلُ إِلَيْكَ فِي سُوءِ أَلِ عَفْوِكَ

برای درخواست بخشش، به سوی تو زاری می کنیم. ۳/۳۶

برتری ندادن نیازمند درخواست کننده، بر خود

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ ذِي فَاقِهِ سَأَلَنِي فَلَمْ أُؤْتِرْهُ

ص: ۵۰۴

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از نیازمندی که از من درخواست کرد، پس او را بر خود برتری ندادم. ۱/۳۸

نطلبیدن مقصودی، جز خدا

ثُمَّ خَلَصَ ذَلِكُ كُلُّهُ مِنْ رِئَاءِ الْمُرَائِينَ... لَا نَبْتَغِي فِيهِ مُرَادًا سِوَاكَ

سپس همه آن را از خودنمایی ریاکاران خالص گردان. که جز تو در آن مرادی را نطلبیم.

۷/۴۴

ترغیب الهی دربردارنده بهره

أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ وَتَزَغِيكِ الَّذِي فِيهِ حَظُّهُمْ عَلَيَّ مَا لَوْ سَنَزْتَهُ عَنْهُمْ لَمْ تُدْرِكْهُ أَبْصَارُهُمْ

تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود و با ترغیب نمودنت که بهره آنان را دربر دارد، راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشاندی دیدگان نشان آن را در نمی یافت.

۱۴/۴۵

درخواست افزودن نعمت

تَصَدَّقُوا لَكُمْ طَلْبًا لِمَزِيدِكُمْ

جهت طلب افزودن (نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند. ۱۶/۴۵

ترغیب نمودن بندگان، به قیام (در شب)

وَرَغَبْتَ فِيهِ مِنَ الْقِيَامِ

و در آن (ماه)، به برپا خاستن (شب) ترغیب نمودی. ۲۰/۴۵

توانایی خدا، به آنچه خواسته شود

أَنْتَ الْمَلِيُّ بِمَا رُغِبَ فِيهِ إِلَيْكَ

تو دارنده هر آنچه هستی که از درگاهت خواسته شود. ۲۱/۴۵

درخواست نزدیکی به خدا

وَ أَنْتَ... الْقَرِيبُ إِلَى مَنْ حَاوَلَ قُرْبَكَ

و تو نزدیک به هر آن کسی هستی که برای قرب به تو کوشد. ۲۱/۴۵

درخواست از فضل خداوند

وَ أَنْتَ... الْجَوَادُ بِمَا سُئِلْتَ مِنْ فَضْلِكَ

و تو بخشنده هر آنچه‌ای هستی که از فضلت درخواست گردد. ۲۱/۴۵

رمضان، ماه درخواست شده

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مَطْلُوبٍ قَبْلَ وَقْتِهِ

درود بر تو که پیش از زمان آمدنش، طلب شده. ۳۸/۴۵

دریافت نیکی درخواست شده، در ماه رمضان

ص : ۵۰۵

فَأَجْرُنَا عَلَىٰ مَا أَصَابَنَا فِيهِ مِنَ التَّفْرِيطِ أَجْرًا نَسْتَدْرِكُ بِهِ الْفَضْلَ الْمَرْغُوبَ فِيهِ

پس ما را بر آنچه از کوتاهی در آن ماه به ما رسیده، پاداش ده. پاداشی که با آن فضل درخواست شده را دریابیم. ۴۵/۴۵

دریافت خوشی آنچه بندگان از خدا خواهند

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا... شَوْقَ ثَوَابِ الْمُؤْعُودِ، حَتَّى نَجِدَ لَذَّةَ مَا نَدْعُوكَ بِهِ

خداوندا شوقِ پاداشِ وعده داده شده را روزی ما گردان. تا خوشی آنچه از تو می خواهیم، دریابیم. ۵۳/۴۵

پر شدن جام های خواسته ها

امْتَلَأَتْ بِفَيْضِ جُودِكَ أَوْعِيَةَ الطَّلِبَاتِ

ظرف خواسته ها با زیادی جودت، پر گشته است. ۱۲/۴۶

جز خدا را درخواست نمودن

وَ حَسِرَ الْمُتَعَرِّضُونَ إِلَّا لَكَ

و آنان که از غیر تو درخواست نمودند، زیان دیدند. ۱۳/۴۶

باز بودن در خدا، به روی خواهانان

بَابِكَ مَفْتُوحٌ لِلرَّاعِبِينَ

در تو برای آنان که خواهانند، باز است.

۱۴/۴۶

روا بودن بخشش، بر درخواست کنندگان

جُودُكَ مُبَاحٌ لِلسَّائِلِينَ

بخشش تو برای درخواست کنندگان، روا است. ۱۴/۴۶

نامید نگشتن درخواست کنندگان عطا‌ی الهی

لَا يَيْئَسُ مِنْ عَطَائِكَ الْمُتَعَرِّضُونَ

آنان که از تو درخواست نمودند، از عطایت مأیوس نمی گردند. ۱۵/۴۶

لطف خدا، در ترغیب نمودن (به پاداش)

وَقَدْ... تَلَطَّفْتَ فِي التَّرْغِيبِ

و با لطف خود، ترغیب نموده ای. ۲۱/۴۶

دست رد نزدن، بر خواهش بنده

وَلَا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ فِي مَسْأَلَتِي

و در خواشتم، دست رد بر پیشانی ام نزن.

۲۵/۴۶

بازداشته شدن بنده، از طلب آنچه نزد خداست

أَعِدْنِي مِمَّا... يَصُدُّنِي عَمَّا أُحَاوِلُ لَدَيْكَ

ص : ۵۰۶

از چیزی که مرا از آنچه نزد تو می خواهم، باز می دارد، مرا نگهدار. ۹۳/۴۷

تباه ساختن طالب دشمنی خدا

وَلَا تُهْلِكْنِي مَعَ مَنْ تُهْلِكُ مِنَ الْمُتَعَرِّضِينَ لِمَقْتِكَ

و مرا همراه هلاک شوندگانی که دشمنی تو را می طلبند، هلاک نگردان. ۹۶/۴۷

سبب بازداشتن بنده، از طلب دستاویز به سوی خدا

وَأَنْزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دَيْتِيهِ، تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ، وَتَصُدُّ عَنِ ابْتِغَاءِ الْوَسِيلَةِ إِلَيْكَ

و دوستی دنیای پست که از آنچه نزد توست، بازمی دارد و از طلبیدن دستاویز به سوی تو، منع می کند را از دلم بر کن. ۱۰۹/۴۷

درخواست به سوی جهانیان

صُنْ وَجْهِي عَنِ الطَّلَبِ إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ

آبرویم را از درخواست به سوی احدی از جهانیان، حفظ کن. ۱۳۱/۴۷

حج و عمره، و درخواست رضای خدا

اجْعَلْ بَاقِيَ عُمْرِي فِي الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ ابْتِغَاءً وَجْهَكَ

باقی زندگی ام را برای درخواست رضای خودت، در حج و عمره قرار ده. ۱۳۳/۴۷

حاجات درخواست کنندگان

يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ... وَأَنْتَ النَّاطِرُ فِي حَوَائِجِهِمْ

درخواست کننده و جويا، آنان همگی حاضر می شوند و تو بیننده بر نیازهایشان هستی.

۱/۴۸

آسان بودن درخواست ها، بر خدا

فَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ... هَوَانِ مَا سَأَلْتُكَ عَلَيْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس از تو می خواهیم به بخشش و آسانی آنچه درخواست نمودم بر تو، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

درخواست از خدا، به سبب کرمش

فَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس از تو می خواهیم به بخشش و کرمت، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

مسلمانان سائل و خواهان

يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ وَالرَّاعِبُ وَالرَّاهِبُ

درخواست کننده و جويا و خواهان و ترسان، آنان همگی حاضر می شوند. ۱/۴۸

درخواست احسان از مخلوق

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ وَتَعَبَّأَ وَأَعَدَّ وَاسْتَعَدَّ لِرُفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رِفْدِهِ وَنَوَافِلِهِ وَطَلَبَ نَيْلِهِ وَجَائِزَتِهِ

خداوندا، هر کسی خود را مهیا و آماده می کند

ص : ۵۰۷

و ساز و برگ تهیه می نماید تا بر مخلوقی وارد شود، بدین امید که به صله و عطا و درخواستِ بخشش و احسان او نائل شود. ۵/۴۸.

به رنج نیفتادن خدا، از درخواست بنده

يَا مَنْ لَا يُخْفِيهِ سَائِلٌ

ای کسی که درخواست کننده ای او را به رنج نمی اندازد. ۶/۴۸

سؤال نشدن از خدا، درباره هلاکت بنده

إِنْ أَهْلَكْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَعْرِضُ لَكَ فِي عَبْدِكَ، أَوْ يَسْأَلُكَ عَنْ أَمْرِهِ

اگر مرا نابود کنی، پس کیست آنکه درباره بنده ات معترض تو شود یا درباره کار او، تو را بازخواست کند؟ ۱۵/۴۸

استجابِ آنچه از خدا درخواست شده

اسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ وَ طَلَبْتُ إِلَيْكَ وَ رَغَبْتُ فِيهِ إِلَيْكَ

همه آنچه را که از تو خواسته ام و طلب کرده ام و به آن میل نموده ام، برایم مستجاب فرما.

۲۸/۴۸

درخواست شدن از خدا و بخشیدن او

لَقَدْ سُئِلْتُ فَأَعْطَيْتَ

چون از تو درخواست شد، پس عطا کردی.

۱۴/۴۹

بخشش خدا، با وجود عدم درخواست از او

وَ لَمْ تُسْأَلْ فَأَبْتَدَأْتَ

و از تو درخواست نشد، پس به بخشش آغاز نمودی. ۱۴/۴۹

عذاب بنده و درخواست شکیبایی بر آن

لَوْ أَنَّ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ لَسَأَلْتُكَ الصَّبْرَ عَلَيْهِ

اگر عذاب من چیزی بود که در پادشاهی ات می افزود، هر آینه شکیبایی بر آن را از تو می خواستم. ۶/۵۰

بخشنده یافتن خدا، برای خواسته ها

...بَلْ وَجَدْتُكَ... لِمَطَالِبِي مُعْطِيًا

...بلکه تو را برای خواسته هایم، بخشنده یافتم. ۵/۵۱

درخواست از خدا و بخیل نیافتن او

إِلَهِي مَا وَجَدْتُكَ بَخِيلًا حِينَ سَأَلْتُكَ

خدای من، هنگامی که از تو درخواست نمودم، تو را بخیل نیافتم. ۵/۵۱

سائل بودن بنده و محروم نفرمودن وی

مِنْهَا فَرَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ... سَائِلًا فَلَا تَحْرِمْنِي

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که درخواست کننده ام، به سوی تو گریخته ام، پس

ص : ۵۰۸

بی بهره ام نگردان. ۸/۵۱

بنده خواهان، و ناامید برنگرداندن او

مِنْهَا فَرَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ... دَاعِيًا فَلَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که خواهانم به سوی تو گریخته ام، پس مرا ناامید برنگردان. ۸/۵۱

رغبت بنده، در شوق دیدار خداوند

وَ اجْعَلْ فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتِي شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ

و در آنچه نزد توست، رغبتم را، آرزومندی دیدارت قرار ده. ۴/۵۴

رغبت دوستان خدا در خواسته هایشان

اللَّهُمَّ اجْعَلْ رَغْبَتِي فِي مَسْأَلَتِي مِثْلَ رَغْبَةِ أَوْلِيَائِكَ فِي مَسَائِلِهِمْ

خداوندا، رغبت مرا در درخواستم، همانند رغبت اولیای خود در خواسته هایشان قرار ده.

۶/۵۴

بزرگ گرداندن رغبت بنده، در حاجتش

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي فَأَعْظِمْ فِيهَا رَغْبَتِي

خداوندا خواسته من این است. پس رغبت مرا در آن افزون گردان. ۷/۵۴

آنچه بنده از خدا درخواست می کند:

أ. ناامید برنگرداندن او

فَأَسْأَلُكَ بِكَ وَ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، أَنْ لَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که دروهای تو بر ایشان باد - مرا ناامید برنگردانی. ۲۵/۱۳

ب. یاری شدن از جانب فرزندان

وَ اجْعَلْهُمْ لِي عَوْنًا عَلَى مَا سَأَلْتُكَ

و ایشان را برای من، بر آنچه از تو خواستم، مددکار قرار ده. ۵/۲۵

ج. شمول خواسته اش در حق همه مسلمانان و مؤمنان

أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لِوَلَدِي...

به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، ببخش.

۱۲/۲۵

د. با برکت بودن ماه نو

فَأَسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي... أَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالَ بَرَكَهٍ

پس از خدایی که پروردگار من است، درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار

ص : ۵۰۹

ه. درود فرستادن خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

فَأَسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي... أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس از خدایی که پروردگار من است، درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد. ۴/۴۳

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

فَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ وَهَوَانِ مَا سَأَلْتُكَ عَلَيْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس از تو می خواهم به بخشش و کرمی و آسانی آنچه درخواست نمودم بر تو، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ... وَ عَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده خود و بر خاندان محمد درود فرستی. ۳/۴۸

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

و. در صف سزاواران بالاترین مرتبه

قرار گرفتن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... وَ اجْعَلْنَا فِي نَظْمٍ مَنِ اسْتَحَقَّ الرَّفِيعَ الْأَعْلَى بِرَحْمَتِكَ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم بر محمد و خاندانش درود فرستی و ما را در صف کسانی که به واسطه رحمت تو،

مستحق بالاترین مرتبه گشته اند، قرار ده. ۱۲/۴۴

ز. سزاوار کرامت های خداوند شدن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَهْلُنَا فِيهِ لِمَا وَعَدْتَ أَوْلِيَاءَكَ مِنْ كَرَامَتِكَ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم بر محمد و خاندانش درود فرستی و ما را در این (ماه) به کرامت خود که به دوستانت

وعده داده ای، سزاوار نما. ۱۲/۴۴

ح. برای او لازم شدن آنچه در رمضان، برای فرمانبران واجب گشته

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... وَأَوْجِبَ لَنَا فِيهِ مَا أَوْجِبْتَ لِأَهْلِ الْمُبَالِغَةِ فِي طَاعَتِكَ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم بر محمد و خاندانش درود فرستی و برای ما در این (ماه)، آنچه برای کوشش گران در طاعتت لازم کرده ای، لازم گردان. ۱۲/۴۴

ط. عطا و بخشش نیکو، از خدا

ص : ۵۱۰

وَ أَسْأَلُكَ حُسْنَ الرَّفَادِهِ

و پذیرایی نیکو از تو می خواهم.

۲۵/۴۶

ی. بسیار گرداندن نصیب و بهره او، از قسمت شونده میان مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ أَوْ عَافِيَةٍ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمان، نیکی یا عافیت را قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا

از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

ک. ایمنی از عذاب خدا

أَسْأَلُكَ أَمْنًا مِنْ عَذَابِكَ

ایمنی از عذابت را از تو می خواهم.

۱۹/۴۸

ل. رحم خدا، به جان بی تاب و استخوان ضعیف او

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمِ-خُزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و

این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی. ۵/۵۰

م. عفو و آمرزش الهی

أَسْأَلُكَ أَنْ تَعْفُو عَنِّي

از تو می خواهم که مرا ببخشایی.

۷/۵۱

ن. هر حاجت و خواسته اش

أَسْأَلُكَ كَلِمًا شِئْتُ مِنْ حَوَائِجِي

هر حاجتی که می خواهم، از تو درخواست می کنم. ۱۱/۵۱

س. عمل و یقینی، با ویژگی های خاص

أَسْأَلُكَ عَمَلًا تُحِبُّ بِهِ مَنْ عَمِلَ بِهِ، وَ يَقِينًا تَنْفَعُ بِهِ مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَاذِ أَمْرِكَ

از تو عملی را درخواست می کنم که به سبب آن هر کسی را که آن را انجام دهد، دوست داری. و یقینی می خواهم که به وسیله آن هر کس را که به نافع بودن امر تو حقیقتاً یقین پیدا کند، سود می دهی. ۳/۵۴

ع. ترس عبادت کنندگان

أَسْأَلُكَ خَوْفَ الْعَابِدِينَ لَكَ

ترس عبادت کنندگان برای تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

ف. نیکی آنچه (درباره او) نوشته شده

ص : ۵۱۱

أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ كِتَابٍ قَدْ خَلَا

از تو نیکی آنچه نوشته شده و گذشته را درخواست می نمایم. ۵/۵۴

ص. پرستش فروتنان

أَسْأَلُكَ... عِبَادَةَ الْخَاشِعِينَ لَكَ

پرستش فروتنان برای تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

ق. یقین اعتمادکنندگان به خدا

أَسْأَلُكَ... يَقِينِ الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ

یقین توکل کنندگان بر تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

خواندن خدا دعا

خواهش نفسانی شهوت

خودپسندی

خودپسندی در اعمال

نَعُوذُ بِكَ... أَنْ نُعْجِبَ بِأَعْمَالِنَا

پناه می بریم به تو از اینکه در کارهایمان خودپسند باشیم. ۵/۸

تباه نساختن عبادت بنده، به خودپسندی

عَبْدُنِي لَكَ وَلَا تُفْسِدْ عِبَادَتِي بِالْعُجْبِ

مرا عبادت خود وادار ولی بندگی ام را با

خودپسندی تباه نگردان. ۳/۲۰

خودداری

تنها درباره خودداری از معصیت، از خدا فرمان بردن

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي... مُقَرَّرٌ لَكَ بِأَنِّي لَمْ أُسْتَسَلِمَ وَقْتُ إِحْسَانِكَ إِلَّا بِالْإِقْلَاعِ عَنْ عَضْيَانِكَ

پس ای خدای من، اقرار می کنم به اینکه هنگام احسانت، جز با خودداری از معصیت تو، فرمان نبرده ام. ۴/۱۲و۵

خودداری از خطایا

اللَّهُمَّ وَ إِنَّهُ... لَا اسْتِمْسَاكَ بِي عَنِ الْخَطَايَا إِلَّا عَنْ قُوَّتِكَ

خداوندا جز به قدرت تو، خودداری از خطایا برایم ممکن نیست. ۱۹/۳۱

از روی بی خبری نبودن خودداری خدا

لَمْ تُكُنْ... إِسْمَاكَكَ غَفْلَةً

خودداری ات از روی غفلت نبوده است.

۲۲/۴۶

خودداری (ناشی از ناتوانی) بنده

فَهَهْنِي الْإِسْمَاكَكَ عَنْ تَمَجِيدِكَ

و خودداری (از سخن)، مرا از بزرگ داشتن

ص: ۵۱۲

خودداری نمودن از مبطل حسنات

طَوْفُنِي طَوْقَ الْأَقْلَاعِ عَمَّا يُحِبُّ الْحَسَنَاتِ

طوق دست برداشتن از آنچه نیکی ها را باطل کرده، به گردنم انداز. ۱۰۶/۴۷

خودنمایی ریا

خوردنی

بی نیاز کردن فرشتگان، از خوردنی

وَ أَغْنَيْتَهُمْ عَنِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ بِتَقْدِيرِكَ

و آنان را به ذکر تقدیس خود، از خوردنی و آشامیدنی بی نیاز نموده ای. ۱۱/۳

روزی بندگان و گماشتگی شب و روز

يُولِجُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي صَاحِبِهِ، وَ يُوَلِّجُ صَاحِبَهُ فِيهِ بِتَقْدِيرٍ مِنْهُ لِلْعِبَادِ، فِيمَا يَغْذُوهُمْ بِهِ

بنا به تقدیرش هر یک از شب و روز را جای یکدیگر قرار می دهد تا برای بندگان روزی دهد.

۴/۶

خاک زمین خوردن، و سزاوار محو بدی نشدن

يَا إِلَهِي لَوْ... أَكَلْتُ تُرَابَ الْأَرْضِ طَوْلَ عُمْرِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر همه عمرم خاک زمین خورم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

آمیختگی خوردنی دشمن، به بیماری

اللَّهُمَّ وَ امْرُجْ... أَطْعَمْتَهُمْ بِالْأَدْوَاءِ

خداوند و خوردنی هایشان را به امراض درآمیز. ۱۲/۲۷

قرار دادن خوراک، برای جنین

جَعَلْتَ لِي قُوَّةً مِنْ فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيَّتَهُ لِأَمَتِكَ الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا

از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقرر فرموده بودی، برایم خوراک قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی. ۲۴/۳۲

غذا و خوراک دادن خدا، به بنده

فَعَذَّوْتَنِي بِفَضْلِكَ غَدَاءَ الْبَرِّ اللَّطِيفِ

پس به فضل خودت مرا مانند نیکوکاری مهربان خوراک دادی. ۲۶/۳۲

خورده شدن پاره آتش، توسط پاره دیگر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ يَأْكُلُ بَعْضَهَا بَعْضٌ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که پاره هایش یکدیگر را می خورد. ۲۹/۳۲

ص: ۵۱۳

خوردن روزی و توانایی طاعت

لَمْ تَسْمُهُ الْقِصَاصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ الَّذِي يَقْوَى بِهِ عَلَى طَاعَتِكَ

از او در آنچه از روزی تو خورد، و بر طاعت نیرو گرفت، تقاص نخواستی. ۱۳/۳۷

منع کردن خوردنی ها، در ماه رمضان

وَ حَجَرَ فِيهِ الْمَطَاعِمَ وَ الْمَشَارِبَ إِكْرَامًا

و از جهت گرامی داشتش، خوردنی ها و آشامیدنی ها را در آن ممنوع نمود. ۴/۴۴

خورشید آفتاب

خوشایند پسندیده

خوش بختی

رو آوردن به خدا، سبب خوش بختی

السَّعِيدُ مِنَّا مَنْ رَغِبَ إِلَيْهِ

نیک بخت از ما کسی است که به سوی او رغبت ورزد. ۲۴/۱

کامروا گشتن در بین دوستان نیک بخت خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا نَسَعُدُ بِهِ فِي السُّعَدَاءِ مِنْ أَوْلِيَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در بین سعادت‌مندان از دوستانش به سعادت برسیم.

۲۷/۱ و ۳۰

سبب بدبخت کردن طالب خوش بختی

وَ لَا تَقْطَعِ رَجَاءَنَا بِمَنْعِكَ، فَتَكُونَ قَدْ أَشَقَيْتَ مَنْ اسْتَشَعَدَ بِكَ

و به منع خویش، ما را ناامید مکن. و گرنه کسی که از تو نیک بختی خواسته، بدبخت کرده ای.

سبب خوش بختی دیگران و بدبختی بنده

فَلَا تَجْعَلْ حَظِّي مِنْ رَحْمَتِكَ مَا عَجَّلْتَ لِي مِنْ عَافِيَتِكَ، فَأَكُونَ قَدْ شَقِيتُ بِمَا أَحْبَبْتُ وَ سَعِدَ غَيْرِي بِمَا كَرِهْتُ

پس بهره مرا از رحمتت، تندرستی ای که اکنون برای من پیش انداخته ای، قرار مده که به سبب آنچه دوست دارم، بدبخت شوم و دیگری به سبب آنچه دوست ندارم، خوشبخت شود.

۱/۱۸

سبب نیک بختی امام علیه السلام و همسایگان وی

وَزِدَّهُمْ بَصِيرَةً فِي حَقِّي، وَ مَعْرِفَةً بِفَضْلِي حَتَّى يَسْعَدُوا بِي وَ أَسْعَدَ بِهِمْ

و بر حق بینی و فضیلت شناسی آنان نسبت به من بیفزای. تا آنان به وسیله من، نیک بخت شوند و من به وسیله آنها، نیک بخت گردم. ۴/۲۶

پایان دادن زندگی مجاهد، به نیک بختی

فَإِنْ خَتَمْتَ لَهُ بِالسَّعَادَةِ، وَ قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ

ص: ۵۱۴

أَنْ يَجْتَا حَ عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ...

پس اگر (زندگی اش را) برای او به خوش بختی پایان دادی و شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت را با کشتن نابود نموده است. ۱۵/۲۷

سبب نیک بخت شدن ستم دیده و ستمگر

عَوَّضِنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوِكَ، وَ مِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتِكَ حَتَّى يَسْعَدَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِفَضْلِكَ

به جای گذشتم از ایشان، گذشت خودت را و به جای دعایم بر آنان، رحمتت را به من عوض ده. تا هر یک از ما به فضل تو، سعادتمند شود.

۳/۳۹

نیک بخت ساختن بندگان، با مرگ

فَإِذَا أُوْرِدَتْهُ عَلَيْنَا وَ أَنْزَلْتُهُ بِنَا فَأَسْعِدْنَا بِهِ زَائِرًا

پس هنگامی که آن را نزد ما وارد نمودی و آن را بر ما فرود آوردی، ما را به زیارت آن سعادتمند گردان. ۴/۴۰

ماه نو، ماه سعادت و نیک بختی

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ سَعْدٍ لَّا نَحْسَ فِيهِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه سعادتمندی بی تیره بختی قرار دهد. ۴/۴۳ و ۴/۴۵

خوش بخت ترین عابدان، در ماه نو

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... أَسْعَدَ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ

و ما را از نیک بخت ترین کسانی که تو را در آن (ماه) بندگی نموده (اند)، قرار ده. ۶/۴۳

رعایت حرمت ماه رمضان، و نیک بختی

مَا أَسْعَدَ مَنْ رَعَى حُرْمَتَكَ بِكَ!

چه نیک بخت است کسی که به سبب تو، حرمتت را رعایت کند! ۳۰/۴۵

نیک بخت ترین اهل ماه رمضان

اجْعَلْنَا مِنْ أَسْعَدِ أَهْلِهِ بِهِ

و به وسیله آن، ما را از سعادت‌مندترین اهل آن قرار ده. ۴۹/۴۵

نیک بخت گرداندن پایان کار بنده شایسته خوش بختی

فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ خَتَمَتْ لَهُ بِهَا

پس هر که از سعادت‌مندان باشد، برایش به سعادت پایان دهی. ۱۷/۴۶

سبب نیک بخت میراندن بنده

و بَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنِيَتْ بِهِ... وَ رَضِيَتْ عَنْهُ، فَأَعَشَّتُهُ حَمِيدًا، وَ تَوَفَّيْتُهُ سَعِيدًا

و مرا به درجات کسی رسان که به او عنایت داشته‌ای و از او خوشنود گشته‌ای پس بدین سبب او را ستوده، زنده داشته و نیک بخت میرانده‌ای.

۱۰۵/۴۷

ص : ۵۱۵

خوش بختی بنده، با عطای خواسته هایش

أَسْعِدْنِي بِمَا تُعْطِينِي مِنْهُ

مرا به آنچه از آن عطا می کنی، نیک بخت گردان. ۲۸/۴۸

خوش رفتاری

تغییر بدرفتاری خویشان به خوش رفتاری

أَبْدِلْنِي... مِنْ عُقُوقِ ذَوِي الْأَرْحَامِ الْمَبْرَةِ

درباره من بدرفتاری خویشان را به نیکوکاری مبدل فرما. ۷/۲۰

تغییر اهانت معاشران، به خوش رفتاری

أَبْدِلْنِي... مِنْ رَدِّ الْمَلَابِسِينَ كَرَمِ الْعِشْرَةِ

درباره من اهانت معاشران را به خوش رفتاری مبدل فرما. ۷/۲۰

خوش رفتاری با والدین، همانند مادری مهربان

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي... أَبْرَهُمَا بَرَّ الْأُمِّ الرَّؤُوفِ

خداوندا مرا چنان گردان که با آن دو (پدر و مادرم) همانند خوش رفتاری مادری مهربان، خوش رفتاری کنم. ۵/۲۴

خوش رفتار بودن خدا

إِنَّكَ... أَلَمْ-حَسِنُ أَلَمْ-جَمِلٌ

همانا تو نیکوکار خوش رفتار هستی. ۷/۳۶

خوش رویی

خوش رویی و چاپلوسی ستمگر

...وَهُوَ يُظْهِرُ لِي بَشَاشَةَ الْمَلَقِ

...در حالی که چاپلوسانه برایم خوش رویی می کرد. ۷/۴۹

خوش گمانی گمان

خوشنودی پسندیده

سبقت گرفتن، در خوشنودی خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نَسْبِقُ بِهِ مَنْ سَبَقَ إِلَى رِضَاهُ وَ عَفْوِهِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، بر پیشی گرفتگان به سوی خوشنودی و بخشایش او، پیشی گیریم. ۱۱/۱ و ۱۰/۱

سپاسی موجب خوشنودی خداوند

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... سَبَبًا إِلَى رِضْوَانِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که سببی به سوی خوشنودی اش باشد. ۲۹/۱ و ۲۷/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَتَقَبَّلُهُ مِنَّا، وَ يَرْضَى بِهِ عَنَّا

و سپاس خدای را. سپاسی که آن را از ما

ص : ۵۱۶

بپذیرد و به سبب آن از ما خوشنود شود. ۲/۴۴

مبارزه در (راه) خوشنودی خدا

وَ حَارَبَ فِي رِضَاكَ أُسْرَتَهُ

و در (راه) خوشنودی تو، با قبیله اش جنگید.

۷/۲

پیشوایان هدایت، و خوشنودی خداوند

وَ أَقَمْتَ لِلْأَهْلِ دَلِيلًا... مِنْ أُنْمَةِ الْهُدَى، وَ قَادَهُ أَهْلُ التَّقَى عَلَى جَمِيعِهِمُ السَّلَامَ، فَادْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرَةٍ وَ رِضْوَانٍ

و برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از امامان رستگاری و پیشوایان اهل پرهیزکاری - که بر همه آنها درود باد - پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۲/۴

خوشنودی اصحاب محمد صلی الله علیه و آله، از خوشنودی خدا

وَ أَرْضِيهِمْ مِنْ رِضْوَانِكَ

و به خوشنودی خود ایشان را خوشنود ساز.

۷/۴

خوشنودترین کسان از آفریدگان

وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ مَرَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ مِنْ جُمَّلِهِ خَلْقِكَ

و ما را از خوشنودترین آفریدگانت که شب و روز بر آنها گذشته قرار ده. ۲۰/۶

تصمیمی خوشنودکننده خداوند

وَ إِذَا هَمَمْنَا بِهَمِّينِ يُرْضِيكَ أَحَدُهُمَا عَنَّا، وَ يُسْخِطُكَ الْآخَرَ عَلَيْنَا...

و چون بر دو کار تصمیم گرفتیم، یکی تو را از ما خوشنود می سازد و دیگری تو را بر ما به خشم می آورد... ۳/۹

برگشت به تصمیم خوشنودگرداننده خدا

...فَمِلْ بِنَا إِلَى مَا يُرِضِيكَ عَنَّا

پس ما را به آن کار که تو را از ما خوشنود می سازد برگردان. ۳/۹

فزونی خوشنودی خدا، از خشم او

و يَا مَنْ رِضَاهُ أَوْفَرُ مِنْ سَخَطِهِ

و ای کسی که خوشنودی او از خشمش افزون تر است. ۹/۱۲

خوشنودی خدا، از کردار اندک بندگان

و يَا مَنْ رَضِيَ مِنْ فِعْلِهِمْ بِالْيُسْرِ

و ای آنکه از کردار اندک ایشان، خرسند شده است. ۱۰/۱۲

خوشنود گرداندن بنده، به آنچه از او سلب شده

و رَضِينِي بِمَا أَخَذْتَ لِي وَمَنِي

و مرا به آنچه برای من و از من گرفتی،

ص: ۵۱۷

خوشنود گردان. ۱۳/۱۴

شادمانی بنده و خوشنودی خدا

نَشْطَتِنِي بِهَا لِاتِّغَاءِ مَرْضَاتِكَ وَ فَضْلِكَ

مرا به وسیله آن (تندرستی) برای درخواستِ خوشنودی و احسانت شادی بخشیدی. ۳/۱۵

خوشنود ساختن پیوسته خداوند

وَ أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالِدُّعَاءِ، فَقَالَ: لَتَيْبِكَ وَ سَعْدَيْكَ

و من - ای خدای من - بنده توام که او را به نیایش کردن فرمان دادی. پس گفت: اطاعت می کنم و گوش به فرمانم. ۱۳/۱۶

پوشاندن خوشنودی خدا، بر بنده

وَ جَلَّلَنِي رِضَاكَ

و خوشنودی ات را بر من پوشان. ۲۱/۲۰

آسان نمودن راه ها، برای رسیدن به خوشنودی خدا

وَ سَهَّلَ إِلَيَّ بُلُوغَ رِضَاكَ سُبُلِي

و راه هایم را برای رسیدن به خوشنودی ات، آسان فرما. ۲۸/۲۰

عوامل رسیدن به خوشنودی خدا

وَ لَا أَبْلُغُ رِضَاكَ، وَ لَا أَنَالُ مَا عِنْدَكَ إِلَّا بِطَاعَتِكَ وَ بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ

و توانایی (جلب) رضایت را ندارم. و نائل به آنچه نزد توست نیستم، جز با اطاعت (از) تو و به فزونوی رحمتت. ۶/۲۱

خشمگین نگشتن از آنچه خوشنودکننده خداست

وَ اشْغَلُ بِطَاعَتِكَ نَفْسِي... حَتَّى... لَا أَشْخَطَ شَيْئًا مِنْ رِضَاكَ

و مرا به طاعت خویش مشغول دار. تا از چیزی که خوشنودی توست، خشمگین نشوم.

نیرویی به دوش کشنده خوشنودی خدا

وَ هَبْ لِي قُوَّةً أَحْتَمِلُ بِهَا جَمِيعَ مَرْضَاتِكَ

و به من نیرویی عنایت کن تا بتوانم همه خوشنودی ات را حمل کنم. ۱۱/۲۱

ورود به خوشنودی خداوند

وَ اجْعَلْ... فِي مَرْضَاتِكَ مَدْخِلِي

و ورود مرا در خوشنودی ات قرار ده.

۱۱/۲۱

انجام آنچه خوشنود کننده خداست

وَ امْنُنْ عَلَيَّ... بِالْعَمَلِ لَكَ بِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى

و عمل - برای خودت - به آنچه دوست داری و خوشنود می شوی را به من ارزانی دار. ۱۳/۲۱

ص : ۵۱۸

رضای خدا از بنده، در حال تندرستی

وَ خُذْ لِنَفْسِكَ رِضَاهَا مِنْ نَفْسِي فِي عَافِيهِ

و رضای خود را از من در حال عافیت دریافت نما. ۱/۲۲

عطای آنچه موجب خوشنودی خداست، به بنده

فَأَعْطِنِي مِنْ نَفْسِي مَا يُرْضِيكَ عَنِّي

پس آنچه تو را از من راضی می گرداند، به من عطا فرما. ۱/۲۲

رضایت بنده، در آنچه از خدا به او رسد

وَ اجْعَلْ... رِضَايَ فِيمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْكَ

و خوشنودی ام را، در آنچه از تو به من می رسد قرار ده. ۵/۲۲

سبب آرامش یافتن، در هنگام خوشنودی و خشم

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ... حَتَّى أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رُوحَ الرِّضَا وَ طَمَئِنِّيهِ النَّفْسِ مِنِّي بِمَا يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَ الْأَمْنِ وَ الرِّضَا وَ السُّخْطِ...

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی و

خوشنودی و خشم رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم. ۱۱/۲۲

سبب برگزیدن رضایت خداوند

وَ ارْزُقْنِي... الْآخِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةَ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ... مُؤَثِّرًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْأَوْلِيَاءِ وَ الْأَعْدَاءِ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم.

نگهداری از لغزش، در حال خوشنودی و خشم

وَ ارْزُقْنِي التَّحَفُّظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْعُصَبِ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. ۱۳/۲۲

مقدم شمردن خوشنودی والدین، بر خوشنودی خود

ص : ۵۱۹

وَاجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيَّ وَبِرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ... حَتَّى... أَقْدِمَ عَلَيَّ رِضَايَ رِضَاهُمَا...

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. تا خوشنودی آنان را بر خوشنودی خود مقدم اندازم. ۵/۲۴

خوشنودی خدا از والدین، با شفاعت فرزند

وَ اَرْضَ عَنْهُمَا بِشَفَاعَتِي لَهُمَا رِضًى عَزْمًا

و به میانجیگری من از آنها یکسره خوشنود شو. ۱۴/۲۴

رستگار شدن بنده، با خوشنودی خدا

فَيَنَالْنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ... أَوْ شَفَاعَةِ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي تَكُونُ بِهَا... فَوْزَتِي بِرِضَاكَ

پس دعایی از او به من رسد یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است، که رستگاری ام به خوشنودی ات به وسیله آن حاصل شود. ۲۷/۳۱

خشم گرفتن بر نفس خود، و خوشنودی از خدا

وَ هَذَا مَقَامٌ مَنِ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ، وَ سَخِطَ عَلَيْهَا، وَ رَضِيَ عَنْكَ

و این جایگاه کسی است که درباره خویش، از

تو شرمنده گشت و بر خود خشمگین و از تو خوشنود است. ۱۹/۳۲

خوشنودی بنده، به بهره مقدر برای او

وَ أَسْأَلُكَ... أَنْ تُرْضِيَنِي بِحِصَّتِي فِيمَا قَسَمْتَ لِي

و از تو درخواست می کنم که مرا به بهره ام در آنچه برایم قسمت کرده ای، راضی نمایی.

۲۸/۳۲

روگرداندن از خوشنودی خدا، و تهدید او

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... تَوَعَّدَتْ بِهَا مَنْ صَدَفَ عَنْ رِضَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن هر که را از خوشنودی تو روی گرداند، تهدید نمودی. ۲۹/۳۲

درودی خوشنودکننده محمد صلی الله علیه و آله و آتش

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْضَى، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بَعْدَ الرِّضَا

درود خدا بر او تا اینکه خوشنود شود و درود خدا بر او و خاندانش، پس از خوشنود شدن.

۳۵/۳۲

وسیله خوشنودی بندگان، به مقدرات

وَ أَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ الْإِخْتِيَارِ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ ذَرْبَةً إِلَى الرِّضَا بِمَا قَضَيْتَ لَنَا

ص : ۵۲۰

و معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما و آن را وسیله خوشنودی به آنچه برای ما مقدر فرمودی، قرار ده. ۲/۳۳

سبب ناپسند شمردن آنچه مورد رضای خداست

وَلَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَنَعْمَطَ قَدْرَكَ، وَ نُكْرَهُ مَوْضِعَ رِضَاكَ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و مورد رضایت تو را ناپسند داریم. ۳/۳۳

رضایت بنده، به حکم الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ رِضَىٰ بِحُكْمِ اللَّهِ

سپاس خدای را که راضی به حکم اویم.

۱/۳۵

خوشنود ساختن بنده، به قضا و قدر الهی

وَ طَيِّبٌ بِقَضَائِكَ نَفْسِي

و مرا به قضای خود، خوشنود گردان.

۳/۳۵

خوشنودی خدا، و عدم شایستگی بنده

لَا يَجِبُ لِأَحَدٍ أَنْ تَغْفِرَ لَهُ بِاسْتِحْقَاقِهِ، وَلَا أَنْ تَرْضَىٰ عَنْهُ بِاسْتِجَابِهِ

هیچ کس در حدی نیست که به سبب

استحقاقش آمرزشش را ایجاب کند و شایستگی اش رضایت تو را لازم سازد. ۴/۳۷

فضل خدا، سبب رضایت او از بندگان

وَ مَنْ رَضِيَتْ عَنْهُ فَبِفَضْلِكَ

و از هر که راضی شوی، از فضل توست.

۵/۳۷

خوشنودی خدا به کمتر از استحقاق خود

فَجَمِيعُ مَا أَخَّرْتَ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ... رَضِيَ بِدُونِ وَاجِبِكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای، راضی شدن به کمتر از شایستگی خودت بوده است. ۱۵/۳۷

فروگذاری پاداش خوشنود گرداننده خدا

وَلَا يُخَافُ إِعْقَابَكَ تَوَابَ مَنْ أَرْضَاكَ

و ترسی نیست که پاداش آنکه تو را خوشنود گرداند، فروگذاری. ۱۶/۳۷

خوشنود نمودن بنده رنج دیده از دیگری، با توانگری خدا

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَدْرَكَهُ مِنِّْي دَرَكٌ... أَرْضِيهِ عَنِّي مِنْ وَجْدِكَ

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که ناروایی از من به او رسیده، او را با توانگری خود، از من

خوشنود گردان. ۴/۳۹

شرافت دادن درجه بنده، با رضای الهی

شَرَّفَ دَرَجَتِي بِرِضْوَانِكَ

درجه مرا به خوشنودیت، شرافت ده.

۴/۴۱

آشکار ساختن راه های خوشنودی خدا

اللَّهُمَّ وَ كَمَا... أَنْهَجْتَ بِآلِهِ سُبُلَ الرِّضَا إِلَيْكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا و چنان که به وسیله خاندانش، راه های خوشنودی به سوی خود را آشکار ساختی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست. ۸/۴۲

قرآن، جلودار بندگان به سوی خوشنودی خدا

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ لَنَا فِي الْقِيَامَةِ إِلَى رِضْوَانِكَ وَ جَنَانِكَ قَائِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در قیامت جلودار ما به سوی خوشنودی تو و بهشت هایت باشد.

۱۲/۴۲

خوشنودترین افراد، در هنگام طلوع ماه

وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ طَلَعَ عَلَيْهِ

و ما را از خوشنودترین کسانی که ماه بر او

طلوع کرده، قرار ده. ۶/۴۳

دست یافتن (امت محمد صلی الله علیه و آله)، به رضای الهی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... سَبَّلْنَا فِي سُبُلِ إِحْسَانِهِ لِنَسْلُكَهَا بِمَنْنِهِ إِلَى رِضْوَانِهِ

و سپاس خدای را که ما را در راه های احسانش، راهی نمود، تا در آن (راه ها)، به وسیله نعمتش به سوی خوشنودی اش

روزه ماه رمضان، و خوشنودی خداوند

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، وَ اسْتِعْمَالِهَا فِيهِ بِمَا يُرْضِيكَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. ۶/۴۴

سبب دست یافتن به خوشنودی خدا

وَ تَصَدَّقُوا لَكُمْ طَلَبًا لِمَزِيدِكُمْ، وَ فِيهَا كَانَتْ نَجَاتُهُمْ مِنْ غَضَبِكَ، وَ فَوْزُهُمْ بِرِضَاكَ

و جهت طلبِ افزودن (نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند و در (همه) اینها نجات ایشان از خشم و دست یافتنشان به خوشنودی ات نهفته بود. ۱۶/۴۵

خوشنودی خدا از بنده، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَمَنْ... تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ أَوْجَبَتْ رِضَاكَ لَهُ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جست، که خوشنودی تو را برای او لازم گردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

خوشنود شدن خدا، با توبه نصح بندگان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَهُ نَصُوحًا خَلَصَتْ مِنَ الشُّكِّ وَالرَّيْبِ، فَتَقَبَّلْهَا مِنَّا، وَارْضَ عَنَّا

خداوندا ما به درگاه تو توبه می کنیم. توبه خالصی که از تردید و دودلی پاک باشد. پس آن را از ما بپذیر و از ما خوشنود باش. ۵۲/۴۵

سپاسی فزاینده خوشنودی خداوند

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَزِيدُ عَلَى رِضَاكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که بر خوشنودی ات بیفزاید. ۳۵/۴۷

درودی خوشنودکننده

صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً رَاضِيَةً لَا تُكُونُ صَلَاةً فَوْقَهَا

بر او درود فرست، درود خوشنودکننده ای که درودی بالاتر از آن نباشد. ۵۱/۴۷

درودی فزاینده خوشنودی خداوند

وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً تُرْضِيكَ وَ تَزِيدُ عَلَى رِضَاكَ لَهُ

و بر او درود فرست، درودی که تو را خوشنود

کند و بر خوشنودی ات برای او بیفزاید. ۵۲/۴۷

خوشنود ساختن محمد صلی الله علیه و آله

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُرْضِيهِ وَ تَزِيدُ عَلَى رِضَاهُ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که خوشنودش سازد و بر خوشنودی اش بیفزاید. ۵۲/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... صَلَاةً... تَكُونُ لَكَ وَ لَهُمْ رِضَى

پروردگار من، بر ایشان درود فرست. درودی که برای تو و برای ایشان پسندیده باشد. ۵۹/۴۷

درودی متجاوز از خوشنودی خداوند

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَّى تَجَاوَزُ رِضْوَانِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که از خوشنودی تو درگذرد.

۵۳/۴۷

امام علیه السلام، سبب خوشنودی خدا

جَعَلْتَهُ الذَّرِيعَةَ إِلَى رِضْوَانِكَ

او را سبب رسیدن به خوشنودی ات قرار دادی. ۶۰/۴۷

کوشش در (کسب) خوشنودی ولی خدا

وَاجْعَلْنَا... فِي رِضَاةِ سَاعِيْنَ

و ما را کوشا در خوشنودی او قرار ده.

۶۳/۴۷

ص: ۵۲۳

بهره ای ویژه از خوشنودی خدا

وَ اجْعَلْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ نَصِيْبًا اَنَالَ بِهِ حَظًّا مِنْ رِضْوَانِكَ

و در این روز برای من نصیبی قرار ده که با آن به بهره ای ویژه از خوشنودی ات برسم.

۷۱/۴۷

کوشش، در کسب خوشنودی خداوند

وَ تَوَحَّدَنِي بِمَا تَوَحَّدُ بِهِ مَنْ... أَتَعَبَ نَفْسَهُ فِي ذَاتِكَ، وَ أَجْهَدَهَا فِي مَرْضَاتِكَ

و تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می کنی با کسی که برای تو خود را به سختی انداخته و در خوشنودی ات کوشیده.

۸۸/۴۷

خوشنود نشدن خدا، پس از خشمش

لَا تُعْرِضْ عَنِّي إِعْرَاضَ مَنْ لَا تَرْضَى عَنْهُ بَعْدَ غَضَبِكَ

از من رونگردان همانند روگرداندن از کسی که پس از خشمت از او خوشنود نمی شوی.

۱۰۰/۴۷

درجات بنده، و خوشنودی خدا

وَ بَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ... رَضِيَتْ عَنْهُ

و مرا به درجات کسی رسان که از او خوشنود گشته ای. ۱۰۵/۴۷

بازماندن از امر خوشنود گرداننده خدا

وَ لَا تَشْغَلْنِي بِمَا لَا أُدْرِكُهُ إِلَّا بِكَ عَمَّا لَا يُرْضِيكَ عَنِّي غَيْرُهُ

و مرا به چیزی که آن را در نمی یابم، مگر به (کمک) تو، مشغول منما، تا از چیزی که جز آن تو را از من خوشنود نمی کند،

باز مانم. ۱۰۸/۴۷

بنده، پیرو خوشنودی خدا

وَلَا تَتَّخِذْنِي هُزُؤًا لِحَلْقِكَ... وَلَا تَبِعَا إِلَّا لِمَرْضَاتِكَ

و مرا سبب خنده آفریدگانت و جز پیرو خوشنودی ات قرار نده. ۱۲۴/۴۷

انجام حج و عمره، و خوشنودی خداوند

وَ اجْعَلْ بَاقِيَ عُمْرِي فِي الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ ائْتِنَاءَ وَجْهِكَ

و باقی زندگی ام را برای رضای خودت، در حج و عمره قرار ده. ۱۳۳/۴۷

خوشنودی از اعمال دشمنان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ الْعَنِ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَ مَنْ رَضِيَ بِفِعَالِهِمْ وَ أَشْيَاعِهِمْ وَ اتَّبَاعَهُمْ

خداوندا، دشمنان ایشان را از گذشتگان و آیندگان و هر که را به کردارشان خوشنود می شود و دوستان و پیروانشان را لعنت کن. ۱۰/۴۸

نردبانی به سوی خوشنودی خدا

فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي... مَا اتَّخَذَهُ سَلْمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ

پس ای خدای من، مرا چیزی ببخش که آن را

ص : ۵۲۴

نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از آن بالا روم. ۱۷/۴۹

سپاسی نشانگر منتهای خوشنودی خدا

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي... حَمْدًا يَكُونُ مَبْلَغَ رِضَاكَ عَنِّي

تم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. سپاسی که به اندازه خوشنودی تو از من باشد. ۶/۵۱

وداشتن بنده، در (راه) خوشنودی خدا

اسْتَعْمِلْنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم. ۶/۵۴

خوشه

داستان دانه ای رویانده هفت خوشه

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٍ

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد.

۱۳/۴۵

خوشی لذت

خون

روان نمودن شیطان، در رگ های خون بندگان

أَجْرِيَّتُهُ مَجَارِي دِمَائِنَا

او (شیطان) را در رگ های خونمان روان نمودی. ۶/۲۵

خون بسته شده، یکی از مراحل تکوین جنین

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ... كَمَا نَعَتَّ فِي كِتَابِكَ: (نُطِفَةٌ ثُمَّ عَلَقَةٌ ثُمَّ مُضْغَةٌ ثُمَّ عَظْمًا ثُمَّ كَسَوَتِ الْعِظَامَ لَحْمًا، ثُمَّ أَنْشَأْتَنِي خَلْقًا آخَرَ)

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. نخست نطفه سپس خونِ بسته شده و سپس پاره گوشت، سپس استخوان آفریدی، سپس استخوان ها را با گوشت پوشاندی، آنگاه مرا آفرینشی دیگر دادی.

۲۳/۳۲

خوی اخلاق

خویشان

دشمنی پیامبر صلی الله علیه و آله با خویشانش، و دعوت

ص : ۵۲۵

به سوی خدا

كَاشَفَ فِي الدُّعَاءِ إِلَيْكَ حَامَتَهُ

در دعوت به سوی تو با خویشانش، آشکارا به ستیز پرداخت. ۶/۲

دوری پیامبر صلی الله علیه و آله از خویشانش، و احیای دین الهی

قَطَعَ فِي إِحْيَاءِ دِينِكَ رَحِمَهُ

در برپا داشتن دین تو، از ارحامش گسست.

۸/۲

شفاعت پیامبر صلی الله علیه و آله، درباره خویشانش

عَرَفَهُ فِي أَهْلِهِ الطَّاهِرِينَ... مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلٌ مَا وَعَدْتَهُ

او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

گسستن پیوند خویشاوندی

وَ الَّذِينَ... انْتَفَتْ مِنْهُمْ الْقَرَابَاتُ إِذْ سَكَنُوا فِي ظِلِّ قَرَابَتِهِ

و آنان که چون در سایه خویشی او ساکن شدند خویشاوندان، آنها را بیگانه دانستند.

۶/۴

دوری اصحاب محمد صلی الله علیه و آله، از شهر ارحام خود

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى هَجْرِهِمْ فِيكَ دِيَارَ قَوْمِهِمْ

و ایشان را به خاطر آنکه در راه تو از شهرهای خویشانشان هجرت کردند پاداش عنایت کن.

۸/۴

خویشان مؤمن بنده، در محلی نگهدارنده از شر شیطان

وَ اجْعَلْ... ذَوِي أَرْحَامِنَا... مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي حَزْزِ حَارِزِ، وَ حِصْنِ حَافِظِ

و خویشان ما از مردان و زنان با ایمان را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم و دثری نگهدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

پناه دادن خویشان بندگان، از آنچه از آن پناه برده اند

أَعِدْنَا وَ أَهْلَيْنَا... مِمَّا اسْتَعَدْنَا مِنْهُ

ما و خویشاوندانمان را، از آنچه از آن پناه بردیم، پناه ده. ۱۵/۱۷

تبدیل بدرفتاری خویشان، به نیکوکاری

أَبْدِلْنِي... مِنْ عُقُوقِ ذَوِي الْأَرْحَامِ الْمَبْرَةِ

درباره من بدرفتاری خویشان را به نیکوکاری مبدل فرما. ۷/۲۰

خویشان، ناامیدکننده بنده

إِنْ أَلْجَأْتَنِي إِلَى قَرَابَتِي حَرْمُونِي

ص : ۵۲۶

اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محرومم کنند. ۳/۲۲

درباره همسایگان لازم دانستن آنچه برای خویشان واجب است

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَوْجِبْ لَهُمْ مَا أَوْجِبُ لِحَامَتِي

و خداوندا مرا بر آن دار که آنچه را برای خویشانم لازم می دانم، برای آنها لازم بدانم.

۳/۲۶

رسوایی بنده، در برابر خویشانش

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضْلِ يَحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ... وَ مِنْ ذِي رَحْمٍ كُنْتُ أَحْتَشِمُ مِنْهُ فِي سِرِّيَاتِي

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان ارجمند و از خویشاوندی که در کارهای مخفی خود از او شرم می نمودم، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

مرگ، خویشاوند نزدیک بنده

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا... نَحْرِصُ لَهُ عَلَى وَشِكِّ اللَّحَاقِ بِكَ حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ... حَامَتَنَا الَّتِي نُحِبُّ الدُّنْيَا مِنْهَا

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن به زود رسیدن به تو حرص ورزیم. تا جایی

که مرگ برای ما (همانند) خویشاوند نزدیک ما باشد که نزدیک شدن به او را دوست داریم.

۳/۴۰

بخشش به خویشان

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ نَصِلَ أَرْحَامَنَا بِالْبِرِّ وَ الصَّلَةِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که با نیکی و بخشش، به خویشاوندانمان نیکی کنیم. ۱۰/۴۴

خویشاوندان خویشان

خویشتن داری پاکدامنی

خویشتن داری از خطاها، روزی خدا به بنده

وَ ارْزُقْنِي التَّحَفُّظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

و مرا خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. ۱۳/۲۲

الهام نمودن خویشتن داری به بنده

أَلْهِمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ وَ إِجْلَالَ حُرْمَتِهِ، وَ التَّحَفُّظَ مِمَّا حَظَرَتْ فِيهِ

شناختِ فضیلتش، و بزرگِ داشتِ احترامش، و خویشتن داری از آنچه را که در آن (ماه) حرام نموده ای، به ما الهام کن. ۶/۴۴

ص : ۵۲۷

خیانت

قصد خیانت نمودن

نَعُوذُ بِكَ أَنْ نَنْطَوِيَ عَلَى غِشِّ أَحَدٍ

پناه می بریم به تو از اینکه قصد خیانت به کسی داشته باشیم. ۵/۸

مخلصانه رفتار کردن، با خیانت کار

سَدِّدْنِي لِأَنْ أُعَارِضَ مَنْ غَشَّنِي بِالنُّصْحِ

مرا توفیق ده تا با آنکه با من نادرستی نموده، از روی خیرخواهی برخورد کنم. ۹/۲۰

خیر نیکی

خیرگی

خیرگی دیده های مردم (در قیامت)

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا تَقَرُّ بِهِ عُيُونُنَا إِذَا بَرَقَتِ الْأَبْصَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به وسیله آن چشمانمان روشن شود، هنگامی که دیده ها، خیره می شود. ۱۴/۱ و ۱۰/۱

خیره ماندن صاحب صور، در انتظار امر الهی

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ، وَ حُلُولَ الْأَمْرِ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه و رسیدن فرمان توست.

داد عدل

داد و ستد تجارت

دارایی ثروت

سرمایه بخشیدن، به بندگان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَغْنَانَا بِفَضْلِهِ، وَ أَقْنَانَا بِمَنِّهِ

سپاس خدای را که ما را به فضل خود، بی نیاز گرداند و به نعمت خویش، سرمایه مان داد. ۲۰/۱

خدا، دارنده هر مُلک و پادشاهی

أَنْتَ... مَالِكُ الْمُلْكِ

همانا تو صاحب هر ملکی. ۲۱/۶

افزون گرداندن دارایی بنده، با برکت

وَفَزَّ مَلَكَتِي بِالْبَرَكَهَةِ فِيهِ

دارایی ام را با برکت، افزون ساز. ۲۳/۲۰

عدم گنجایش دارایی بنده، جهت انجام امور واجب

وَ أَقْضِ عَنِّي كَمَلًا مِمَّا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ فِي وَجْهِ مِنْ وُجُوهِ طَاعَتِكَ أَوْ لِيَخْلُقَ مِنْ خَلْقِكَ وَ إِن... لَمْ يَسِّرْهُ مَالِي وَ لَا ذَاتُ يَدِي

و مرا به انجام آنچه که در جهتی از جهات طاعتت یا برای آفریده ای از آفریدگانت، بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده و گرچه ثروت و دارایی ام گنجایش آن را نداشته باشد. ۶/۲۲

اندیشه دارایی گمراه کننده

وَ أَمْحُ عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفُتُونِ

و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن. ۴/۲۷

بسیار نمودن دارایی مسلمانان

اللَّهُمَّ... تَمَرِّ بِهِ أَمْوَالَهُمْ

خداوندا به وسیله آن، ثروت هایشان را بیفزا.

۷/۲۷

کمک به جنگجو یا مرزدار، با دارایی خود

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَارِيًّا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ أَعَانَهُ بِطَائِفِهِ مِنْ مَالِهِ... فَأَجْرٌ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنًا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ، وَ عَوَضُهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَضًا حَاضِرًا

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را به پاره ای از دارایی خود یاری داد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش

ص : ۵۳۳

طلب دور شدن دارایی ای با ویژگی های خاص، از بنده

وَ اَزُو عَنِّي مِنَ الْمَالِ مَا يُحَدِّثُ لِي مَخِيلَةً اَوْ تَأْدِيًّا اِلَىٰ بَغْيٍ اَوْ مَا اَتَعَقَّبُ مِنْهُ طُعْيَانًا

و مالی که برایم خودپسندی پیش آورد یا به ستمگری برساند یا در پی آن دچار سرکشی شوم را، از من دور ساز. ۳/۳۰

دارایی دنیا، وسیله رسیدن به جوار خدا

وَ اجْعَلْ مَا خَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ مَتَاعِهَا بُلْغَةً اِلَىٰ جِوَارِكَ، وَ وُضِّلَهُ اِلَىٰ قُرْبِكَ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله رسیدن به جوار خود و وسیله پیوستن به جایگاه بزرگت قرار ده. ۶/۳۰

خدا، مالک امور بندگان

مَلَكْتَ - يَا اِلٰهِي - اَمْرُهُمْ قَبْلَ اَنْ يَمْلِكُوا عِبَادَتَكَ

ای خدای من، تو زمام امرشان را به دست داشته ای، پیش از آنکه بر عبادت تو توانایی داشته باشند. ۷/۳۷

خالص گرداندن دارایی ها، از مظالم

وَ وُقِفْنَا فِيهِ لِاَنَّ... نُخْلِصَ اَمْوَالَنَا مِنَ التَّبِعَاتِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که دارایی هایمان را از مظالم خالص گردانیم. ۱۰/۴۴

انفاق کنندگان دارایی، در راه خدا

مَثَلُ الَّذِيْنَ يُنْفِقُوْنَ اَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيْلِ اللّٰهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ اَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سَبْتَلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٍ، وَ اللّٰهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.

خدا، دارنده دارندگان

اللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ... رَبِّ الْاَرْبَابِ

خداوندا سپاس برای توست، دارنده دارندگان. ۲/۴۷

دام

حفظ بندگان، از بدی دام های شیطان

اَكْفِنَا... شَرَّ مَصَايِدِ الشَّيْطَانِ

ما را از شرّ دام های شیطان نگهدار. ۱۰/۵

دام های شیطان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... غُرُورِهِ وَ مَصَايِدِهِ

ص : ۵۳۴

خداوندا ما از فریب ها و دام هایش به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

دام های قصدبدکننده، درباره بنده

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوءِّمَنِي مِنْ... مَصَائِدِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از دام هایش ایمن

سازی. ۷/۲۳

برپایی دام شکار (بنده)، توسط ستمگر

كَمْ مِنْ بَاغٍ بَغَانِي بِمَكَائِدِهِ، وَنَصَبَ لِي شَرَكَ مَصَائِدِهِ

چه بسیار ستمگری که با نیرنگ هایش به من ستم کرد و دام های خود را برایم گسترده. ۷/۴۹

درآمدن ستمگر در بند دام خود

وَرَدَدْتُهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ، فَانْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبْقِ حَبَالَتِهِ الَّتِي كَانَ يُقَدِّرُ أَنْ يَرَانِي فِيهَا

و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی، تا پس از آن همه گردن کشی، با خواری در بند دامی که در نظر داشت مرا در آن

بیند، درآمد. ۸/۴۹

دانش علم

دانه

داستان دانه ای رویاننده هفت خوشه

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویاننده، که در هر خوشه

صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.

۱۳/۴۵

دائمی همیشگی

دخول ورود

درهای علم به ربوبیت خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... فَتَحَ لَنَا مِنْ أَبْوَابِ الْعِلْمِ بِرُبُوبِيَّتِهِ

و سپاس خدای را که درهایی از علم به پروردگاری اش را بر ما گشود. ۱۰/۱

بستن در حاجت، جز به سوی خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَغْلَقَ عَنَّا بَابَ الْحَاجَةِ إِلَّا إِلَيْهِ

سپاس خدایی را که درِ نیازمندی را جز به سوی خود، بر ما بست. ۱۹/۱

گشودن در آسایش، به روی بنده

وَ افْتَحْ لِي يَا رَبِّ بَابَ الْفَرَجِ بِطَوْلِكَ

و ای پروردگار من، به فضل خود در آسایش را به رویم بگشای. ۸/۷

(پناه نداشتن بنده)، جز به درگاه خدا

فَالِي مَنْ حِينِيذٍ مُنْقَلَبِنَا عَنْكَ؟ وَ إِلَى أَيْنَ مَذْهَبِنَا عَنْ بَابِكَ؟

پس در این هنگام از جانب تو به چه کسی رو آوریم؟ و از در خانه تو به کجا رویم؟ ۴/۱۰

ایستادن به در عزت خداوند

وَ اقِفْ بِيَابِ عِزِّكَ وَ قُوفَ الْمُسْتَسْلِمِ الدَّلِيلِ

به درگاه عزت تو همچون فرمانبری خوار، ایستاده ام. ۴/۱۲

گشوده بودن در توبه

سُبْحَانَكَ، لَأَ أَيُّسُ مِنْكَ وَ قَدْ فَتَحْتَ لِي بَابَ التَّوْبَةِ إِلَيْكَ

پاک و منزهی تو، از تو که در توبه را به رویم گشوده ای، ناامید نمی شوم. ۷/۱۲

مرگ، دری از درهای آمرزش الهی

اجْعَلْهُ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ مَغْفِرَتِكَ

آن را دری از درهای آمرزش قرار ده. ۴/۴۰

دری به سوی عفو الهی

أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَابًا إِلَى عَفْوِكَ

تویی آنکه برای بندگانت، دری به سوی بخشایش گشوده ای. ۱۰/۴۵

گشودن در و به پا داشتن راهنما

فَمَا عُذْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَ إِقَامَةِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟! ۱۱/۴۵

گشایش در (رحمت) الهی، به روی طالبان

بَابُكَ مَفْتُوحٌ لِلرَّاعِبِينَ

در تو برای آنان که خواهانند، باز است.

۱۴/۴۶

درهای برای آمدن به سوی خداوند

إِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدَمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... أَتَيْتُكَ مِنَ الْأَبْوَابِ الَّتِي أَمَرْتَ أَنْ تُؤْتَى مِنْهَا

همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی از همان درهایی که فرمان داده ای از آنها وارد شوند، نزد تو آمده ام. ۷۲/۴۷

گشودن درهای توبه، رحمت و روزی بر بنده

اَفْتَحْ لِي أَبْوَابَ تَوْبَتِكَ وَرَحْمَتِكَ وَرَأْفَتِكَ وَرِزْقِكَ الْوَاسِعِ

ص : ۵۳۶

درهای توبه و رحمت و رأفت و روزی فراخت را بر من بگشای. ۱۳۲/۴۷

دراز طولانی

درب در

درجه مرتبه

درخت

رویاندن درخت ها، با آب

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُنْبِتُ بِهِ الْأَشْجَارَ

خداوندا ما را با بارانی که درخت ها را به وسیله آن برویانی، سیراب نما. ۵/۱۹

درخت هایی خم شده به انواع میوه ها، در بهشت

و لَوْحٌ مِنْهَا لِلْبَصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الْأَشْجَارِ الْمُتَدَلِّيَةِ بِصُنُوفِ الثَّمَرِ

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از درختانی که شاخه هایشان به انواع میوه ها خم گشته، در مقابل دیدگانشان

نمایان ساز. ۴/۲۷

درخشش

درخشش شعله های برق ها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحِ الْبَاطِنِينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمِعُ زَجْلُ الرُّعُودِ، وَ إِذَا سَبَحَتْ بِهِ حَفِيفَةُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها

شنیده می شود و آنگاه که با خروش او، ابر به حرکت درآید، شعله های برق می درخشد. ۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

اقتداکنندگان به درخشش روشنایی قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَقْتَدِي بِتَلْجِ إِسْفَارِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که به درخشش روشنایی آن اقتدا می کنند. ۷/۴۲

وسيله رستن از آتش دردناك خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُعْتَقُ بِهِ مِنْ أَلِيمِ نَارِ اللَّهِ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن از آتش دردناك خداوند آزاد شویم. ۱۵/۱ و ۱۰/۱

دچار ساختن دشمن، به بیماری دردناك

أَصَبُهُمْ بِالْجُوعِ الْمُقِيمِ وَالسُّقْمِ الْأَلِيمِ

آنان را دچار گرسنگی دائم و بیماری دردناك گردان. ۲۷/۱۲

ترس ستمگران، از قهرهای دردناک خدا

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَى حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ، وَ تَأْمَنُ مِمَّا يَخَافُ الْمُعْتَدُونَ مِنْ أَلِيمِ سَطَوَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاهت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند و از قهرهای دردناکت که بیدادگران می ترسند، در امان باشد. ۲۲/۳۱

آتشی با آسایشی دردناک

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... هَيْئُهَا أَلِيمٌ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که آسایشش دردناک است. ۲۹/۳۲

کیفر دردناک آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَلْقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرَّ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می شود. ۲۹/۳۲ و ۳۰

درد آور بودن فقدان رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ... أَفْجَعُ فَقْدَهُ مَفْقُودًا

درود بر تو همنشینی که چون از دست رفت، فقدانش درد آور بود. ۲۶/۴۵

در دل گذراندن

در دل داشتن دوستی محمد صلی الله علیه و آله

مَنْ كَانُوا مُنْطَوِينَ عَلَى مَحَبَّتِهِ

آنها که محبت او را در دل پرورانده اند.

۵/۴

در دل گذراندن اندیشه های بد

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا... مِنْ... خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ حَارِسًا

قرآن را نگهبان ما از اندیشه های بد، قرار ده.

۱۰/۴۲

قرآن، بازدارنده خطور اندیشه های بد

وَ اٰخِذْ بِهٖ خَطَرَاتِ الْوَسْوَسِ عَنِ صِحِّهِ ضَمَائِرِنَا

و با آن (قرآن)، خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار. ۱۱/۴۲

توبه کردن از اندیشه بد

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... مِنْ كُلِّ... خَاطِرٍ شَرٍّ أَضْمَرْنَاهُ

خداوندا ما از هر اندیشه بدی که در دل داشته ایم، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

در دل نگذراندن رجوع به گناه

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَهُ مَنْ لَا يَنْطَوِي عَلَى رُجُوعٍ إِلَى ذَنْبٍ

خداوندا ما به درگاه تو توبه می کنیم. توبه

ص : ۵۳۸

کسی که بازگشتن به گناه را در دل ندارد. ۵۲/۴۵

در دل گذراندن شَرِّسانی به بنده، توسط دشمن

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... أَضْمَرَ أَنْ يَسُومَنِي الْمَكْرُوهَ

پس چه بسیار دشمنی که در دل قصدِ آسیب رساندن به من داشت. ۴/۴۹

درگاه

رسوایی در درگاه خدا، به واسطه گناهان

فَقَدْ أَقَامْتَنِي يَا رَبُّ ذُنُوبِي مَقَامَ الْخِزْيِ بِفَنَائِكَ

پس ای پروردگار من، گناهانم به درگاهت، مرا در جایگاه رسوایی ماندگار نموده. ۲۳/۳۱

درگاه انتقام الهی

...وَأُخْرِجَنِي إِلَىٰ فَنَاءِ نِقْمَتِكَ طَرِيدًا

...و مرا رانده شده، به سوی درگاه انتقامت درآورد. ۱۳/۳۲

درمان مداوا

درماندگی بیچارگی و نیز ناتوانی

درمانده نگشتن حاملان عرش، از پرستش خدا

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشِكَ الَّذِينَ... لَا يَسْتَحْسِرُونَ مِنْ عِبَادَتِكَ

خداوندا و حاملان عرشت که از پرستش درمانده نمی گردند... ۱/۳

قرار دادن قوی ترین توانایی در بنده، هنگام درماندگی او

اجْعَلْ... أَقْوَىٰ قُوَّتِكَ فِيَّ إِذَا نَصَبْتُ

قوی ترین توانایی ات را در من، هنگامی که درمانده شدم قرار ده. ۱۱/۲۰

سبب درمانده گشتن بنده، از بزرگ داشت خدا

وَفَهَّيْنِي الْإِمْسَاكَ عَنْ تَمَجِيدِكَ، وَقَصَارَايَ الْإِقْرَارُ بِالْحُسُورِ، لَا رَغْبَةَ - يَا إِلَهِي - بَلْ عَجْزًا

و خودداری (از سخن)، مرا از بزرگ داشتن تو درمانده کرده، و نهایت تلاش من اقرار به درماندگی است. نه از روی بی رغبتی - ای خدای من - بلکه از روی ناتوانی است. ۲۴/۴۶

درنده

در کمین نشستن ستمگر همچون درنده

وَ كَمْ مِنْ بَاغٍ... أَضْبَأَ إِلَىٰ إِضْبَاءِ السَّبْعِ لِطَرِيدَتِهِ انْتِظَارًا لِانْتِهَازِ الْفُرْصَةِ لِفَرِيَسَتِهِ

ص : ۵۳۹

و چه بسیار ستمگری که همانند در کمین نشستن درنده ای برای شکارش، با چشم به راهی برای غنیمت دانستن وقت مناسبی
برای شکار، در کمین من نشست. ۷/۴۹

درنگ مهلت

درود

درود خدا بر محمد صلی الله علیه و آله و خاندانش

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

درود خدا بر او و خاندانش باد.

۱/۲، ۲/۴

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ

خداوندا پس بر محمد درود فرست. ۳/۲

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

بر محمد و خاندانش درود فرست.

۳/۱۸، ۱/۱۱، ۱/۵-۶

فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس بر محمد و خاندانش درود فرست.

۳/۱۱، ۶/۱۰، ۸/۷، ۱۳ و ۱۱ و ۸/۵ و ۴/۲۱، ۱۵/۲۰، ۱۸/۱۶ و ۲۹، ۱۱/۱۴ و ۱۱/۱۴، ۲۸/۳۲، ۲۹/۳۱، ۲/۳۰، ۲/۲۹، ۱۱/۲۴، ۳/۳۸، ۱۶/۳۷،
۵/۳۵، ۱/۳۳، ۲۵/۴۶، ۴۷/۴۵، ۸/۴۲، ۱۰ و ۹ و ۴/۳۹ و ۲۷-۱۷/۴۸

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۰/۸، ۱۷-۱۳/۶ و ۱۳، ۱۵ و ۱۰ و ۹/۵ و ۱۳ و ۸/۱۴، ۲۱/۱۳، ۱۵/۱۲، ۱/۹، ۱۱-۸ و ۳ و ۱/۲۰، ۱۰ و ۹ و ۵ و ۴/۱۷، ۳۳/۱۶، ۱۰-
۸/۲۱، ۳۰ و ۲۹ و ۲۷ و ۲۶ و ۲۴-۲۱ و ۱۸ و ۱۴/۲۰، ۷ و ۲ و ۱/۲۳، ۱۳ و ۱۲ و ۹ و ۸ و ۶ و ۵/۲۲، ۱۳/۲۱، ۳ و ۱/۳۰، ۴-۱/۲۷، ۴ و ۱/۲۶،

۱۴ و ۴ و ۲۴ و ۳ و ۲/۳۶، ۳ و ۲/۳۵، ۳۴ و ۳۲/۳۲، ۳۰ و ۳۱/۲۴ و ۴۳/۶، ۱۴-۹ و ۱/۴۰، ۱/۴۱، ۷/۴۲، ۱/۳۹، ۵۱ و ۴۵/۴۸، ۱۹ و ۱۶-۱۳ و ۸ و ۴۴/۶

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، أَكْثَرَ مَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

خداوند! پس بر محمد و خاندانش درود فرست بیش از آنچه بر کسی از آفریدگانت فرستادی. ۲۳/۶

فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْأَنْجَبِينَ

پس بر محمد و خاندانش که پاک، پاکیزه، نیکوکار و شریف ترین اند، درود فرست. ۲۴/۶

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوند! پس بر محمد و خاندانش درود فرست. ۲۰/۱۳، ۷/۹، ۲۳/۶، ۸/۵، ۱۲/۳۱، ۶/۱۵، ۶/۱۴

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

ص : ۵۴۰

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱۶/۱۲

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَاةً دَائِمَةً نَامِيَةً لَا انْقِطَاعَ لِأَبْدِهَا وَلَا مُنْتَهَى لِأَمَدِهَا، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ عَوْنًا لِي وَ سَبَبًا لِنَجَاحِ طَلِبَتِي

بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی پیوسته و فزاینده که روزگار آن سپری نشود و مدتش به پایان نرسد و آن را کمکی برای من و وسیله روا شدن حاجتم قرار ده. ۲۴/۱۳

فَأَسْأَلُكَ بِكَ وَ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ...

پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که درودهای تو بر ایشان باد - ... ۲۵/۱۳

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست.

۷/۱۴

إِلَهِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خدای من بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۷/۱۶

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست. ۱۹/۴۲، ۲۲/۱۱، ۷/۲۰، ۱۹/۷

۱۶/۴۸، ۴/۵۴

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ قَبْلَهُ

خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست، همانند برترین درودی که پیش از او بر کسی از آفریدگانت فرستادی. ۳۰/۲۰

صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ

درودهایت بر او و رحمتت و برکاتت بر او و بر خاندانش باد. ۴/۲۳

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا شَرَّفْتَنَا بِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، چنانکه ما را به وسیله او شرافت دادی. ۴/۲۴

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا أُوجِبْتَ لَنَا الْحَقَّ عَلَى الْخَلْقِ بِسَبَبِهِ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، چنانکه به سبب او برای ما حقی بر خلق واجب نمودی.

۴/۲۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ

خداوندا بر محمد و خاندان او و نسل او درود فرست. ۱۲/۲۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، صَلَاةً عَالِيَةً عَلَى الصَّلَوَاتِ، مُشْرِفَةً فَوْقَ التَّحِيَّاتِ، صَلَاةً لَا يَنْتَهِي أَمْدُهَا، وَ لَا يَنْقَطِعُ عَدْدُهَا كَأَنَّكُمْ مَا مَضَى مِنْ صَلَوَاتِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست، درودی بالای همه درودها و مشرف بر همه تحیات ها. درودی که مدتش پایان نپذیرد و شماره اش قطع نگردد.

ص : ۵۴۱

مانند کامل ترین درودهایت که بر هر یک از اولیای فرستاده شده. ۱۸/۲۷

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، همچنانکه ما را به سبب او هدایت کردی.

۳۰/۳۱

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا اسْتَقَدْتَنَا بِهِ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَوْمَ الْفَاقَةِ إِلَيْكَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، آنچنان که ما را به وسیله او نجات دادی و بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که

روز رستاخیز و روز نیازمندی به تو، ما را شفاعت کند. ۳۰/۳۱

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، مَا اخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ، صَلَاةً لَا يَنْقَطِعُ مَدَدُهَا، وَ لَا يُحْصَى عَدَدُهَا، صَلَاةً تَشْحَنُ الْهَوَاءَ، وَ تَمْلَأُ الْأَرْضَ وَ

السَّمَاءَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، تا شب و روز در گردش هستند. درودی که پشته‌ها را اش قطع نشود و تعدادش به شمار

درنیاید. درودی که هوا را آکنده سازد و آسمان و زمین را پر کند.

۳۴/۳۲

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، إِذَا ذُكِرَ الْأَبْرَارُ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست هنگامی که نیکوکاران یاد شوند. ۳۴/۳۲

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْضَى، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

بَعْدَ الرِّضَا صَلَاةً لَا حَدَّ لَهَا وَ لَا مُنْتَهَى

درود خدا بر او تا اینکه خوشنود شود و درود خدا بر او و خاندانش، پس از خوشنود شدن. درودی که حد و نهایی برایش

نیست. ۳۵/۳۲

صَلِّوْا تُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

درودهای تو بر او و خاندانش باد. ۲/۴۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجَمَّلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ، بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدِ الْخَطِيبِ بِهِ، وَ عَلَي آلِهِ الْخُرَّانِ لَهُ

پس بر محمد که با آن سخن راند و بر خاندانش، گنجینه داران آن، درود فرست. ۶/۴۲

صَلِّوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَي آلِهِ

درودهای تو بر او و بر خاندانش باد.

۱۸/۴۲

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَ فَضْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد،

برسانی. ۲۱/۴۲

السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَي آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ رَحْمَةُ اللَّهِ وَ بَرَكَاتُهُ

درود و رحمت و برکات فزاینده خداوند، بر

ص : ۵۴۲

او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد.

۲۲/۴۲

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس از خدا درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد. ۴/۴۳

صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

خدا بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۷/۴۳

صَلَّوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ

درودهایت بر او و خاندانش باد. ۹/۴۴

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، فِي كُلِّ وَقْتٍ وَكُلِّ أَوَانٍ وَعَلَى كُلِّ حَالٍ عَدَدَ مَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، در هر وقت و هر آن و بر هر حال. به عدد درودی که بر دیگران درود فرستاده

ای. ۱۹/۴۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَصَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ، وَصَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، وَأَفْضَلْ مِنْ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، صِيْلَاهُ تَبْلُغُنَا بَرَكَتُهَا، وَيُنَالُنَا نَفْعُهَا، وَيُسْتَجَابُ لَهَا دُعَاؤُنَا

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. همچنانکه بر فرشتگان مقربیت درود

فرستادی. و بر او و بر خاندانش درود فرست، همچنانکه بر پیامبران فرستاده شده ات درود فرستادی. و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان شایسته ات درود فرستادی. و برتر از آن ای پروردگار جهانیان، درودی که برکت آن به ما رسد و سودش ما را دریابد و دعای ما به سبب آن مستجاب گردد. ۵۶/۴۵

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، الْمُتَتَجِبِ الْمُضْطَفَى الْمُكْرَمِ الْمُقَرَّبِ، أَفْضَلَ صَلَّوَاتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد که برگزیده، اختیار شده، گرامی و مقرب داشته شده اند، برترین درودهایت را

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلِّ لِمَا زَاكِيَةً لَا تُكُونُ صَلَاةً أَرْكَى مِنْهَا، وَ صَلِّ عَلَيَّ صَلَاةً نَامِيَةً لَا تُكُونُ صَلَاةً أَنْمَى مِنْهَا، وَ صَلِّ عَلَيَّ صَلَاةً رَاضِيَةً لَا تُكُونُ صَلَاةً فَوْقَهَا

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درود پیراسته ای که درودی پیراسته تر از آن نباشد. و بر او درود فرست، درود فراوانی که درودی فراوان تر از آن نباشد. و بر او درود فرست، درود خوشنودکننده ای که درودی بالاتر از آن نباشد. ۵۱/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلِّ لِمَا تُرْضِيهِ وَ تَزِيدُ عَلَيَّ رِضَاءً، وَ صَلِّ عَلَيَّ صَلَاةً تُرْضِيكَ وَ تَزِيدُ عَلَيَّ رِضَاكَ لَهُ وَ صَلِّ عَلَيَّ صَلَاةً لَا تُرْضِي لَهُ إِلَّا بِهَا، وَ لَا تَرَى غَيْرَهُ لَهَا أَهْلًا

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که خوشنودش سازد و بر خوشنودی اش بیفزاید. و بر او درود فرست، درودی که تو را خوشنود کند و بر خوشنودی ات برای او بیفزاید. و بر او درود فرست، درودی که برای او جز به آن راضی نشوی و جز او را سزاوار آن نبینی. ۵۲/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَاةً تُجَاوِزُ رِضْوَانَكَ، وَ يَتَّصِلُ اتِّصَالَهَا بِبَقَائِكَ، وَ لَا يَنْفَدُ كَمَا لَا تَنْفَدُ كَلِمَاتُكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که از خوشنودی تو درگذرد و اتصالش به بقای تو پیوند خورد و فانی نشود، همچنانکه کلمات تو فانی نمی شود. ۵۳/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صِلَامَةً تَنْتَظِمُ صِلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ وَ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ، وَ تَشْتَمِلُ عَلَيَّ صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جَنَّكَ وَ إِنْسِكَ وَ أَهْلِ إِجَابَتِكَ، وَ تَجْتَمِعُ عَلَيَّ صَلَاةِ كُلِّ مَنْ ذَرَأَتْ وَ بَرَأَتْ مِنْ أَصْنَافِ خَلْقِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که دروهای فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و فرمانبران تو را فراگیرد و دروهای بندگانت از جن و انس و اجابت کنندگان دعوت را شامل شود و درود هر که آفریده ای و ایجاد نموده ای از انواع آفریدگانت را دربرگیرد.

۵۴/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، صِلَامَةً تُحِيطُ بِكُلِّ صِلَامَةٍ سَالَفَتْهُ وَ مُسْتَأْنَفَتْهُ، وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، صَلَاةً مَرْضِيَّةً لَكَ وَ لِمَنْ دُونَكَ، وَ تُنْشِئُ مَعَ ذَلِكَ صَلَوَاتٍ تُضَاعِفُ مَعَهَا تِلْكَ الصَّلَوَاتِ عِنْدَهَا، وَ تَزِيدُهَا عَلَيَّ كُرُورِ الْأَيَّامِ زِيَادَةً فِي تَضَاعِيفِ لَا يُعَدُّهَا غَيْرُكَ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که هر درود گذشته و تازه ای را فراگیرد. و بر او و بر خاندانش درود فرست، درودی که نزد تو و غیر تو پسندیده باشد و با آن دروهای دیگر پدید آوری، که دروهای گذشته را با آن چندین برابر کنی و آن را با گذر روزگار بیفزایی، افزودنی در چندین برابر که جز تو (کسی) نتواند آن را شمارش کند. ۵۵/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نَحْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی. ۵۷/۴۷

صَلَوَاتُكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

خداوندا درودهایت بر او و خاندانش باد.

۶۳ و ۶۲/۴۷

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و خداوند بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۱۳۳/۴۷

فَأَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

ص : ۵۴۴

پس از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ الْأَبْرَارِ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ صَلَاةً لَا يَقْوَى عَلَى إِحْصَائِهَا إِلَّا أَنْتَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد و بر خاندان محمد که نیکوکاران پاکان برگزیده اند، درود فرستی. درودی که جز تو کسی بر شمردن آن توانایی نداشته باشد. ۳/۴۸

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۴/۴۸

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست. ۶/۴۸

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۸/۴۸

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ... كَصَلَوَاتِكَ وَبَرَكَاتِكَ وَتَحِيَّاتِكَ عَلَيَّ أَصْفِيَاثِكَ إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ

خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست. مانند درودها و برکت ها و تحیت هایی که بر برگزیدگان: ابراهیم و آل ابراهیم فرستادی.

۱۱/۴۸

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱۳/۴۸

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ

بر محمد و خاندانش درود فرست و همه آنچه را که از تو خواسته ام، برایم مستجاب فرما.

ثُمَّ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ، وَتُصَلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ

سپس دعا کن آنچه را برایت آشکار شد و بر محمد و خاندانش هزار بار درود فرست. ۲۸/۴۸

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱/۵۴

صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى وَ عَلَيَّ آلِهِ الطَّاهِرِينَ

درود خدا بر سرور ما، محمد، فرستاده خدا که برگزیده است و بر خاندان پاکش باد. ۹/۵۴

درود خدا، بر فرشتگان گوناگون

اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشِكَ... وَ إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرش و اسرافیل، صاحب صور، پس بر آنها درود فرست. ۱/۳ و ۲ و ۶

ص : ۵۴۵

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشِكَ... وَمِيكَائِيلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرش و میکائیل که نزد تو دارای مقام والا است، پس بر آنها درود فرست.

۱/۳ و ۳ و ۶

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشِكَ... وَجِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَيَّ وَحَيْكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرش و جبرئیل که امین وحی توست، پس بر آنها درود فرست.

۱/۳ و ۴ و ۶

اللَّهُمَّ... وَالرُّوحُ الَّذِي هُوَ عَلَيَّ مَلَائِكَةُ الْحُجُبِ. وَالرُّوحُ الَّذِي هُوَ مِنْ أَمْرِكَ، فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَيَّ الْمَلَائِكَةُ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ: مِنْ سُكَّانِ سَمَاوَاتِكَ، وَ أَهْلِ الْأَمَانَةِ عَلَيَّ رِسَالَاتِكَ

خداوندا و روح، همان که او بر فرشتگان حجاب ها گماشته شده، و روح، که از عالم امر تو می باشد، پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند، در آسمان هایت ساکنند و بر رساندن پیام هایت امانت دارند.

۱/۳ و ۵ و ۶

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشِكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرش، پس بر آنها درود فرست. ۱/۳ و ۶

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَيَّ الْمَلَائِكَةُ... الَّذِينَ لَا تَدْخُلُهُمْ سَأْمَةٌ مِنْ دُؤُوبٍ، وَ لَا إِعْيَاءٌ مِنْ لُغُوبٍ وَ لَا فُتُورٍ، وَ لَا

تَشْغَلُهُمْ عَنْ تَسْبِيحِكَ الشَّهَوَاتُ، وَ لَا يَقْطَعُهُمْ عَنْ تَعْظِيمِكَ سَهْوُ الْغَفَلَاتِ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از کوشش دائمی دلتنگ نمی شوند، و از خستگی زیاد، وامانده و سست نمی گردند، و خواهش های نفسانی، آنها را از تسبیح تو باز نمی دارد، و فراموشی غفلت ها، آنها را از تعظیم تو جدا نمی

سازد. ۶/۳ و ۷

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَيَّ الْمَلَائِكَةُ... الَّذِينَ قَدْ طَالَتْ رَغْبَتُهُمْ فِيمَا لَدَيْكَ، الْمُسِيَّ تَهْتَرُونَ بِذِكْرِ آلَائِكَ، وَ الْمُتَوَاضِعُونَ دُونَ عَظَمَتِكَ وَ جَلَالِ كِبْرِيَاءِكَ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که به آنچه در نزد توست مشتاق بودندشان بسیار است و به ذکر نعمت های تو حریص می باشند، و در پیشگاه با عظمت، بزرگ و بلند تو فروتنند.

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ يَقُولُونَ إِذَا نَظَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ تَزْفِرُ عَلَىٰ أَهْلِ مَعْصِيَتِكَ: سُبْحَانَكَ يَا عَيْدُنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که چون دوزخ را می نگرند که بر گنهکاران شعله می کشد، گویند: منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۶/۳۹ و ۶/۳۸

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ، وَ أَهْلِ الزُّلْفَةِ عِنْدَكَ، وَ حَمَالِ الْعَيْبِ إِلَىٰ رُسُلِكَ، وَ الْمُؤْمِنِينَ

عَلَىٰ وَحْيِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که نزدت مقرّبند، و آنها که رسانندگان اخبار نهانی بر رسولانت می باشند و بر وحی تو امانت دارند. ۱۰/۳

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ اخْتَصَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ، وَ أَعْنَيْتَهُمْ عَنِ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ بِتَقْدِيسِكَ، وَ أَسَكَنْتَهُمْ بُطُونَ أَطْبَاقِ سَمَاوَاتِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که به خود اختصاصشان داده ای و آنان را به ذکر تقدیس خود از خوردنی و آشامیدنی بی نیاز نموده ای، و در دل طبقه های آسمان هایت، سکونتشان داده ای.

۱۰/۳ و ۱۱

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَلَى أَرْجَائِهَا إِذَا نَزَلَ الْأَمْرُ بِتَمَامِ وَعْدِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که بر اطراف آن آسمان هایت، آنگاه که فرمان تمام شدن وعده ات نازل شود. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۲

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ... خُزَانَ الْمَطَرِ وَ زَوَاجِرِ السَّحَابِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از

فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که خزانه داران باران و حرکت دهندگان ابرند.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۳

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ، وَ إِذَا سَبَحَتْ بِهِ حَفِيفَةُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود و آنگاه که با خروش او، ابر به حرکت درآید، شعله های برق می درخشد. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۴

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ... مُشِيعِي الثَّلْجِ وَ الْبَرْدِ، وَ الْهَابِطِينَ مَعَ قَطْرِ الْمَطَرِ إِذَا نَزَلَ، وَ الْقَوَامِ عَلَى خَزَائِنِ الرِّيَّاحِ، وَ الْمُوَكَّلِينَ بِالْجِبَالِ فَلَا تَزُولُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که همراهی کنندگان برف و تگرگ، و فرودآمدگان به همراه قطره های نازل شده باران، و زمامداران بر گنجینه بادها، و گمارده شدگان به کوه ها تا فرونپاشد، می

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَرَفْتُهُمْ مَتَاعِيلَ الْمِيَاهِ، وَكَيْلَ مَا تَحْوِيهِ لَوَاعِجِ الْأَمْطَارِ وَ
عَوَالِجِهَا

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از

ص : ۵۴۷

فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که وزن آب ها و پیمانه باران های شدید و رگبارهای متراکم را به آنان شناسانده
ای. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۶

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَرُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ بِمَكْرُوهِ مَا يُنَزَّلُ مِنَ
الْبَلَاءِ وَمَحْبُوبِ الرَّخَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، که بلائی
ناخوشایند و آسایش خوشایند به سوی اهل زمین می فرستی.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۷

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالسَّفَرَةَ الْكِرَامِ الْبَرَرَةَ، وَالْحَفَظَةَ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ، وَمَلَكَ
الْمُوتِ وَأَعْوَانِهِ، وَمُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ، وَرُومَانَ فَتَانَ الْقُبُورِ، وَالطَّائِفِينَ بِالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ، وَمَالِكٍ، وَالْخَزَنَةَ، وَرِضْوَانَ، وَسَدَنَةَ الْجَنَانِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و سفیران بزرگوار نیکوکار و حافظان
گرامی نویسنده (اعمال)، و فرشته مرگ و یارانش و بر منکر و نکیر و رومان آزمایش کننده (مردگان) قبرها و طواف
کنندگان بیت المعمور و مالک و خزانه دار دوزخ و رضوان و کلیددار بهشت ها.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۸

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ

قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ، وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنان که خدا را در آنچه به آنان امر کرده،
سریچی نمی کنند و آنچه به آنان فرمان داده شده، انجام می دهند.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۹

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنان که (به بهشتیان) می گویند: درود بر
شما، به پاس بردباری ای که نمودید، پس چه نیکوست فرجام این سرای. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۲۰

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالزَّبَانِيَةَ الَّذِينَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ: خُذُوهُ فَعُلُوهُ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ.
ابْتَدَرُوهُ سِرَاعًا، وَلَمْ يُنْظَرُوهُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و آن پاسبانانی که چون به آنها گفته شود:
او را بگیرد و در زنجیرش کشید، سپس به دوزخ افکنید، به سرعت به او حمله برند و مهلتش ندهند. ۲۱ و ۱۱ و ۱۰/۳

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ... سُكَّانِ الْهَوَاءِ وَالْأَرْضِ وَالْمَاءِ،

ص : ۵۴۸

وَمَنْ مِنْهُمْ عَلَى الْخَلْقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که ساکنان هوا و زمین و آب اند و هر کدام از آنان که بر خلق مشغولند. ۲۳ و ۲۰ و ۱۱ و ۳/۱۰

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمَنْ أَوْهَمْنَا ذِكْرَهُ، وَلَمْ نَعْلَمْ مَكَانَهُ مِنْكَ، وَبِأَيِّ أَمْرٍ وَكَلَّمْتَهُ...
...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، و هر (فرشته ای) که نامش را نبردیم و جایگاهش را در پیشگاه تو و مأموریتی را که به او سپرده ای، نمی دانیم. ۲۲ و ۱۱ و ۳/۱۰

درود خدا بر فرشتگان، در روزی که با هر کس گواهیست

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ يَوْمَ يَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ

...پس بر آنها درود فرست، روزی که هر شخص با راننده ای و گواهی (از فرشتگان) بیاید.

۲۴/۳

درود خدا بر فرشتگان و ویژگی این درود

صَلِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً تَزِيدُهُمْ كَرَامَةً عَلَى كَرَامَتِهِمْ وَطَهَارَةً عَلَى طَهَارَتِهِمْ

بر آنان درود فرست، درودی که کرامتی بر

کرامتشان و پاکی ای بر پاکیشان بیفزاید. ۲۵/۳

درود بندگان، به فرشتگان و فرستادگان خدا

اللَّهُمَّ وَإِذَا صَلَّيْتَ عَلَى مَلَائِكَتِكَ وَرُسُلِكَ، وَبَلَّغْتَهُمْ صَلَاتَنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

درود خدا، بر پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و بر همسران و فرزندانشان

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ، وَعَلَى أَرْوَاجِهِمْ، وَعَلَى ذُرِّيَّاتِهِمْ، وَعَلَى مَنْ أَطَاعَكَ مِنْهُمْ

خداوندا و از امروز ما تا روز قیامت بر تابعین و زنان و فرزندانشان و بر هر کسی از آنها که فرمان تو را برده، درود

ویژگی های درود خدا، بر تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صِيْلَمَاءُ تَعْصَمُ مِنْهُمْ بِهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ، وَ تَفْسَحُ لَهُمْ فِي رِيَاضِ جَنَّتِكَ، وَ تَمْنَعُهُمْ بِهَا مِنْ كَيْدِ الشَّيْطَانِ، وَ تُعِينُهُمْ بِهَا عَلَى مَا اسْتَعَانُواكَ عَلَيْهِ مِنْ بَرٍّ

ص : ۵۴۹

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را از معصیت نگه داری و در باغ های بهشت بر ایشان وسعت دهی، و آنان را از حيله شيطان بازداري، و بر خواسته های نيك آنان كمك رساني. ۱۳/۴ و ۱۴

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صِلْمَاهُ... تَبَعْتُهُمْ بِهَا عَلَى اعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَاءِ لَكَ، وَ الطَّمَعِ فِيمَا عِنْدَكَ وَ تَوَكُّكِ التُّهْمَةِ فِيمَا تَحْوِيهِ
أَيْدِي الْعِبَادِ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدی نیکو به تو و طمع در آنچه نزد تو است و ترک تهمت در آنچه که در دست بندگان است، برانگیزی. ۱۳/۴ و ۱۴ و ۱۵

فرستادن درود و رحمت خدا، بر والدین

وَ اخْصِصِ اللَّهُمَّ وَالِدِي بِالْكَرَامَةِ لَدَيْكَ، وَ الصَّلَاةِ مِنْكَ

و خداوندا، پدر و مادر مرا به کرامت نزد خود و درود از جانب خود، اختصاص ده. ۲/۲۴

درود فرستادن خدا، بر پیامبران و بندگان شایسته اش

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ، وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر پیامبران فرستاده شده ات درود فرستادی. و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان

شایسته ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

درود فرشتگان، انبیا، رسولان، اهل طاعت و همه آفریدگان، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صِلْمَاهُ تَنْتِظُمُ صَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ وَ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ، وَ تَشْتَمِلُ عَلَى صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جَنْكَ وَ إِنْسِكَ وَ أَهْلِ إِجَابَتِكَ، وَ تَجْتَمِعُ عَلَى صَلَاةِ كُلِّ مَنْ ذَرَأَتْ وَ بَرَأَتْ مِنْ أَصْنَافِ خَلْقِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و فرمانبران تو را فراگیرد و درودهای بندگان از جن و انس و اجابت کنندگان دعوت را شامل شود و درود هر که آفریده ای و ایجاد نموده ای از انواع آفریدگان را دربرگیرد. ۵۴/۴۷

درود خدا، بر دوستان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الصَّلَوَاتِ الْمُبَارَكَاتِ الرَّائِحَاتِ النَّامِيَاتِ الْعَادِيَاتِ الرَّائِحَاتِ

خداوندا و بر دوستان آنها درودهای مبارک، پاک، فزاینده (در) هر صبح و شام، بفرست.

۶۴/۴۷

دروغ

دشمنان و تکذیب پیامبران

ص : ۵۵۰

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ عِنْدَ مُعَارَضِهِ الْمُعَانِدِينَ لَهُمْ بِالتَّكْذِيبِ...

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین، در هنگامی که با تکذیب ستیزه جویان روبرو می شدند... ۱/۴

اطمینان نمودن به دروغ های شیطان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ... مِنَ التَّقَهُ بِأَمَانِيهِ

خداوندا ما از اطمینان به آرزوهای او به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

تکذیب دشنام دهنده

هَبْ لِي... تَكْذِيبًا لِمَنْ قَصَبَنِي

مرا تکذیبی بر آنکه دشنامم داد، ببخش.

۸/۲۰

دروغ گفتن شیطان، در وعده هایش

إِنْ وَعَدْنَا كَذَبْنَا، وَإِنْ مَنَّا أَخْلَفْنَا

اگر ما را وعده دهد، به ما دروغ گوید. و اگر به ما نوید دهد، خلف وعده کند. ۷/۲۵

نسبت دادن دروغگویی، به پیامبران

لَا يُنْقِصُ سُلْطَانَكَ مَنْ... كَذَّبَ رُسُلَكَ

کسی که پیامبران را دروغگو شمارد، از فرمانروایی ات نمی کاهد. ۳/۵۲

درون

جای دادن فرشتگان، در اندرون طبقات آسمان

وَ أَشْكَنَّهُمْ بُطُونَ أَطْبَاقِ سَمَاوَاتِكَ

و آنها را در دل طبقه های آسمان هایت، سکونت داده ای. ۱۱/۳

آشکار بودن باطن اخبار، بر خداوند

يَا مَنْ تَطَهَّرَ عِنْدَهُ بَوَاطِنُ الْأَخْبَارِ

ای کسی که اخبار پنهانی نزد او آشکار است.

۶/۵

جنین در اندرون مادر

...الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا، وَ أَوْدَعْتَنِي قَرَارَ رَحِمِهَا

...همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی و مرا در قرارگاه رحم او سپردی. ۲۴/۳۲

مانعی برای سلامتی ضمیر بندگان

وَ اخْجُبْ بِهِ خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ عَن صِحِّهِ ضَمَائِرِنَا

و با آن (قرآن)، خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار. ۱۱/۴۲

درّه

افکندن خود، در درّه های نابودی

ص : ۵۵۱

تَقَحَّمْتُ أَوْدِيَةَ الْهَلَائِكِ، وَ حَلَلْتُ شِعَابَ تَلْفٍ

در وادی های هلاکت رفتم و به درّه های نابودی وارد شدم. ۲/۴۹

عذاب الهی، در درّه های هلاکت

تَعَرَّضْتُ فِيهَا لِسَطَوَاتِكَ وَ بِحُلُولِهَا عُقُوبَاتِكَ

در آنها، خود را در معرض سخت گیری هایت قرار داده، با عقوبت هایت روبرو شدم. ۲/۴۹

درهم پیچیدگی

عامل گشاینده آنچه غفلت آن را درهم پیچیده

اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِمَا طَوَّتِ الْعُقْلَةُ عَنَّا مِنْ تَصَفُّحِ الْإِعْتِبَارِ نَاشِرًا

قرآن را برای اندیشه در پند گرفتن که فراموشی ما آن را درهم پیچیده، گشاینده گردان.

۱۰/۴۲

دریافت

اوقات فراغت و یافت شدن بنده، در گناه

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَلَامَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَهُ

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای،

پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. ۲/۱۱

دریافت خوشنودی خدا از بنده، در حال تندرستی

خُذْ لِنَفْسِكَ رِضَاهَا مِنْ نَفْسِي فِي عَافِيَةٍ

رضای خود را از من در حال عافیت دریافت نما. ۱/۲۲

دریافتن لذت بهشت و اندوه دوزخ

وَ ارْزُقْنِي خَوْفَ غَمِّ الْوَعِيدِ، وَ شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ، حَتَّى أَجِدَ لَدَّهَ مَا أَدْعُوكَ لَهُ، وَ كَأْبَهُ مَا أَسْتَجِيرُ بِكَ مِنْهُ

و ترسِ اندوهِ وعده‌ها (ای عذاب) و اشتیاقِ پاداشِ وعده‌ها (ای بهشتی) را روزی ام فرما. تا لذت آنچه را که تو را برای آن می‌خوانم و اندوه آنچه را که از آن به تو پناه می‌آورم، دریابم.

۹/۲۲

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ، وَ شَوْقَ ثَوَابِ الْمُوعُودِ، حَتَّى نَجِدَ لَدَّهُ مَا نَدْعُوكَ بِهِ، وَ كَأَبَهُ مَا نَسْتَجِيرُكَ مِنْهُ

خداوندا ترسِ کیفرِ هشدار داده شده و شوقِ پاداشِ وعده داده شده را روزی ما گردان. تا خوشی آنچه از تو می‌خواهیم و اندوه آنچه از آن به تو پناه می‌بریم، دریابیم. ۵۳/۴۵

دریافت آرامش دل

ص : ۵۵۲

وَازْرُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيْرِ يَرِي فِي الشُّكْرِ لِمَكَ... حَتَّى أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رَوْحَ الرِّضَا وَطَمَ أَيْنَهُ النَّفْسِ مِنْي بِمَا يَجِبُ لِمَكَ فِيمَا
يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَالْأَمْنِ

و هنگامی که در شکر کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به
آنچه در حال ترس و ایمنی رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم. ۱۱/۲۲

ادراک حق پدر و مادر

لَا أُدْرِكُ مَا يَجِبُ عَلَيَّ لَهُمَا

آنچه برای ایشان بر من واجب است را در نمی یابم. ۱۱/۲۴

عدم ادراک آنچه خدا از بندگان پوشانده

أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ... عَلَى مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ لَمْ تُدْرِكْهُ أَبْصَارُهُمْ

تویی آنکه ایشان را راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشانیدی، دیدگانشان آن را در نمی یافت. ۱۴/۴۵

دریافتن خیر و نیکی خواسته شده

فَأَجْرُنَا عَلَى مَا أَصَابْنَا فِيهِ مِنَ التَّفْرِيطِ أَجْرًا نَسْتَدْرِكُ بِهِ الْفَضْلَ الْمَرْغُوبَ فِيهِ

پس ما را بر آنچه از کوتاهی در آن ماه به ما رسیده، پاداش ده. پاداشی که با آن فضل

درخواست شده را دریابیم. ۴۵/۴۵

دیده ها و درک نکردن جای خداوند

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ تُدْرِكِ الْأَبْصَارُ مَوْضِعَ أَيْتِكَ

تویی آنکه دیده ها جا و مکان تو را در نیافتند.

۱۸/۴۷

طلبیدن خدا و دریافتن او

فَمَنْ التَّمَسَّكَ لِدِينٍ أَوْ دُنْيَا وَجَدَكَ

پس هر که برای دین یا دنیا به دنبال تو گشت، تو را می یابد. ۲۵/۴۷

ادراک امور، به مدد الهی

وَلَا تَشْغَلْنِي بِمَا لَا أُدْرِكُهُ إِلَّا بِكَ عَمَّا لَا يُضِيكَ عَنِّي غَيْرُهُ

و مرا به چیزی که آن را در نمی یابم، مگر به (کمک) تو، مشغول منما، تا از چیزی که جز آن تو را از من خوشنود نمی کند،
باز مانم. ۱۰۸/۴۷

خدا، دریابنده بنده گریز پای

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... مُدْرِكِي إِنْ أَنَا فَرَرْتُ

خداوندا، همانا تو یابنده منی، اگر فرار کنم.

۴/۵۰

دژ قلعه

دست

تابعین، و ترک تهمت بر آنچه در دست

ص : ۵۵۳

بندگان است

صَلَاةٌ... تَبَعْتُهُمْ بِهَا عَلَى... تَزُكُّ التُّهْمَةَ فِيمَا تَحْوِيهِ أَيْدِي الْعِبَادِ

درودی که به سبب آن ایشان را بر ترک تهمت در آنچه که در دست بندگان است، برانگیزی.

۱۴/۴ و ۱۵

برتری دست خدا، در بخشش ها

أَنَّ يَدَكَ بِالْعَطَايَا أَعْلَى مِنْ كُلِّ يَدٍ

همانا دست عطاى تو از هر دستى بالاتر است.

۱۹/۱۳

روان ساختن نیکی به دست بنده، برای مردم

أَجْرٌ لِلنَّاسِ عَلَى يَدَى الْخَيْرِ

نیکی کردن به مردم را به دست من جاری ساز.

۳/۲۰

قرار دادن دستی برای بنده، در مقابل ستمگر

اجْعَلْ لِي يَدًا عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي

برایم بر آنکه به من ستم کرد، دستی قرار ده.

۸/۲۰

به دست خدا بودن همه امور

بِيَدِكَ، يَا إِلَهِي جَمِيعَ ذَلِكَ السَّبَبِ، وَإِلَيْكَ الْمَقَرُّ وَ

الْمَهْرَبُ

ای خدای من، همه این سبب ها به دست توست و مقر و گریز به سوی توست. ۴/۲۱

به دست خدا بودن موی پیشانی بنده

نَاصِيَتِي يَدِكَ

موی پیشانی (و اختیار)م به دست توست.

۵/۲۱

نگذاشتن دستی (نعمت و احسانی) برای گنهکار و کافر

لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَلَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنْهُ، وَلَا لَهُ عِنْدِي يَدًا

برای بدکار و کافر، بر من منت و برای او نزد من دستی (نعمتی)، قرار نده. ۱۲/۲۱

گشودن دست بنده، به توانگری خدا

بِسَعَتِكَ، فَأَبْسُطْ يَدِي

به توانگری ات گشاده دستم گردان. ۴/۲۲

فراوانی روزی فرزندان، به دست والدین

أَذِرْ لِي وَ عَلَيَّ يَدِي أَرْزَأَقَهُمْ

برای من و به دست من روزی هایشان را بسیار نما. ۲/۲۵

بازداشتن دستان دشمن، از گشوده شدن

وَ اقْبِضْ أَيْدِيَهُمْ عَنِ الْبَسْطِ

و دست هایشان را از گشودن بازدار. ۵/۲۷

ص : ۵۵۴

دست های گناهان

هَذَا مَقَامٌ مَنْ تَدَاوَلَتْهُ أَيْدِي الذُّنُوبِ

این مقام کسی است که بازیچه دست های گناهان گردیده. ۶/۳۱

دست مهالک و تباهی ها

لَا تَنَالُ أَيْدِي الْهَلَكَاتِ مَنْ تَعَلَّقَ بِعُرْوِهِ عِضْمَتِهِ

هر که به دستاویز عصمت آن چنگ زد، دست هلاکت به او نمی رسد. ۳/۴۲

دراز نکردن دست ها، به سوی حرام

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْصِيكَ... حَتَّى لَا نَبْطُطَ أَيْدِينَا إِلَى مَحْظُورٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا دست هایمان را به سوی هیچ ممنوعی دراز نکنیم. ۶/۴۴ و ۷

گشوده بودن دست خدا، به نیکی ها

بَسَطَتْ بِالْخَيْرَاتِ يَدَكَ

دست را به نیکی ها گشوده ای. ۲۵/۴۷

گشودن دست ولی خدا، بر دشمنان

ابْسُطْ يَدَهُ عَلَى أَعْدَائِكَ

دستش را بر دشمنانت بگستر. ۶۳/۴۷

گرفتن دست بنده

وَ لَا تَزِمْ بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ... بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ سَقَطِهِ الْمُتَرَدِّينَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. بلکه از سقوط پرت شدگان، دستم را بگیر (نجاتم

ده). ۱۰۴/۴۷

پر ساختن دست بنده، از سودهای الهی

املاً مِنْ فَوَائِدِكَ يَدِي

دستم را از سودهای خود پر نما. ۱۲۸/۴۷

واقع شدن اموری، به دست گروهی از بندگان

اللَّهُمَّ وَاجْعَلْنِي... مِمَّنْ يَجْرِي ذَلِكَ بِهِ وَعَلَى يَدَيْهِ

خداوندا و مرا از کسانی که آن (توحید و ایمان) به وسیله و به دست آنان اجرا می گردد، قرار ده. ۱۲/۴۸

دست بنده و موی جلوی سر او

هَذِهِ يَدِي وَ نَاصِيَّتِي، أَسْتَكِينُ بِالْقَوَدِ مِنْ نَفْسِي

این دست من و موی جلوی سرم است. برای قصاص خویش، فروتن می شوم. ۴/۵۳

دستاویز سبب

آویختن یاران پیامبر صلی الله علیه و آله ، به دستاویز او (دین)

ص : ۵۵۵

الَّذِينَ هَجَرْتَهُمُ الْعَشَائِرُ إِذْ تَعَلَّقُوا بِعُرْوَتِهِ

آنان که چون به دسته آن حضرت آویختند، قبیله هایشان از آنها دوری نمودند. ۶/۴

آویختن به دستاویز عصمت قرآن

جَعَلْتَهُ... نُورَ هُدًى... لَا تَنَالُ أَيْدِيَ الْهَالِكَاتِ مَنْ تَعَلَّقَ بِعُرْوَةِ عِصْمَتِهِ

آن را نور هدایتی قرار دادی که هر کس به دستاویز عصمت آن چنگ زد، دست هلاکت به او نمی رسد. ۳/۴۲

نزدیک ساختن دستاویز پیامبر صلی الله علیه و آله ، به خدا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ قَرِّبْ وَسِيلَتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و دستاویزش را نزدیک نما. ۱۹/۴۲

امامان علیهم السلام ، دستاویز چنگ زندگان

فَهُوَ... عُرْوَةُ الْمُتَمَسِّكِينَ

پس او دستاویز چنگ زندگان است. ۶۰/۴۷

چنگ زدن دوستان ائمه علیهم السلام ، به دستاویز ایشان (دین)

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَانِهِمْ... الْمُتَمَسِّكِينَ بِعُرْوَتِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که چنگ زندگان به دستاویز ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

دستور احکام، اذن و نیز فرمان

دسته گروه

دست یابی رسیدن

دشمنی ستیزه جویی

کشتگان شمشیرهای دشمنان خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... نَصِيرٌ بِهِ فِي نَظْمِ الشُّهَدَاءِ بِسُيُوفِ أَعْدَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در ردیف کشته شدگان به شمشیرهای دشمنانش درآییم.

۲۷/۱ و ۳۰

عَلَّتْ دَشْمَنِي بِمِمْبِرِ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ، بِأَنْزِدِيكَ تَرِينِ (اشخاص)

عَادِي فِيكَ الْأَقْرَبِينَ

به خاطر تو با نزدیک ترین (اشخاص)، دشمنی نمود. ۱۲/۲

دشمنان خدا

...اَسْتَتَبَّ لَهُ مَا حَاوَلَ فِي اَعْدَائِكَ

آنچه (محمد) درباره دشمنانت می خواست، برایش به دست آمد. ۱۷/۲

شماتت دشمنان

نُعُوذُ بِكَ مِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ

پناه می بریم به تو از سرزنش دشمنان. ۸/۸

ص : ۵۵۶

أَعِدُنِي مِنْ شَمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ

مرا از سرزنش دشمنان پناه ده. ۱۱۹/۴۷

پرسش بنده از همراهی دشمنی خدا با او، در هنگام دعا کردنش

...أَمْ لَزِمَنِي فِي وَقْتِ دُعَايَ مَقْتُكَ؟

...آیا هنگامی که تو را می خوانم، دشمنی ات مرا لازم گشته است؟ ۶/۱۲

ناتوان گرداندن دشمن بنده

اجْعَلْ لَهُ... عَجْزًا عَمَّا يُنَاوِيهِ

او را در برابر آنکه با او دشمنی می کند ناتوان ساز. ۶/۱۴

آنچه بنده درباره دشمن خود، از خدا می خواهد

خُذْ ظَالِمِي وَعَدُوِّي عَنْ ظُلْمِي بِقُوَّتِكَ، وَ أَفْلُلْ حِدَّةَ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ، وَ اجْعَلْ لَهُ شُغْلًا فِيمَا يَلِيهِ، وَ عَجْزًا عَمَّا يُنَاوِيهِ... وَ لَا تُسَوِّغْ لَهُ ظُلْمِي، وَ أَحْسِنْ عَلَيْهِ عَوْنِي، وَ اعْصِمْنِي مِنْ مِثْلِ أَفْعَالِهِ، وَ لَا تَجْعَلْنِي فِي مِثْلِ حَالِهِ

ستم کننده به من و دشمنم را با نیروی خود از ستم کردن به من بازدار. و با توانایی خود بزندگی اش را از من بردار. و او را به آنچه درخورش است مشغول دار. و او را در برابر آنکه با او دشمنی می کند ناتوان ساز. و ستم کردن او را بر من آسان نگردان و مرا در مخالفت با او به خوبی

یاری فرما و مرا از انجام مانند کارهای او بازدار و در مانند حال او قرار نده. ۶/۱۴ و ۷/۱۴

اللَّهُمَّ... أَعِدُنِي عَلَيْهِ عَدُوِّي حَاضِرَةً، تَكُونُ مِنْ غِيْظِي بِهِ شِفَاءً، وَ مِنْ حَنْقِي عَلَيْهِ وَفَاءً

خداوندا مرا در مقابل او یاری کن. یاری نمودن آماده ای که خشم من با آن بهبودی یابد و کینه ام را بر او کامل نماید. ۸/۱۴

اللَّهُمَّ... عَوِّضْنِي مِنْ ظُلْمِهِ لِي عَفْوَكَ، وَ أَبْدِلْنِي بِسُوءِ صَنِيعِهِ بِرَحْمَتِكَ

خداوندا در عوض ستمی که او به من نمود، مرا ببخش و به جای بدرفتاری اش، رحمت را به من عطا کن. ۹/۱۴

روز رستاخیز و جای گرد آمدن دشمنان

اللَّهُمَّ وَ إِنْ كَانَتِ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي... تَزْكِ الْإِنْتِقَامِ مِمَّنْ ظَلَمَنِي إِلَى يَوْمِ الْفُضْلِ وَ مَجْمَعِ الْخِصْمِ... أَيِّدْنِي مِنْكَ بِنَبِيِّ صَادِقِهِ وَ

صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در به کیفر نرسیدن ستمگرم تا روز رستاخیر و محل جمع شدن دشمنان می باشد، پس مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده. ۱۴/۱۴

کیفری آماده شده، برای دشمن

وَ صَوَّرَ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا... أَعَدَدْتَ لِخَصْمِي مِنْ جَزَائِكَ وَعِقَابِكَ

و نمونه مجازات و کیفری که برای دشمنم

ص : ۵۵۷

آماده کردی، در دلم بگذار. ۱۵/۱۴

مشغول ساختن شیطان به دشمنان خدا

وَ اشْغَلْهُ عَنَّا بِبَعْضِ اَعْدَائِكَ

و او را به جای ما به برخی دشمنانت سرگرم نما. ۴/۱۷

کمک خواستن از خدا، بر دشمنی با شیطان

اللَّهُمَّ وَ اَعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ ... اسْتَظْهَرَ بِكَ عَلَيْهِ فِي مَعْرِفَةِ الْعُلُومِ الرَّبَّائِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که در راه شناخت علم های خدایی از تو یاری خواست تا بر ضد او اقدام کند، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

دشمنی نمودن با شیطان، از روی حقیقت

اللَّهُمَّ وَ اَعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ ... عَادَاهُ لَكَ بِحَقِيقَةِ الْعُبُودِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به سبب حقیقت بندگی تو، با او دشمنی کرد، اجابت فرما. ۱۱/۱۷

امر کردن پیروان، به دشمنی با شیطان

نَأْمُرُ بِمَنَاوَاتِهِ، مَنْ اطَاعَ اَمْرَنَا

هر که فرمان ما را پیروی کند، به دشمنی او فرمان دهیم. ۱۴/۱۷

بندگان، در زمره دشمنان شیطان

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي نَظْمِ اَعْدَائِهِ

خداوندا ما را در گروه دشمنانش قرار ده.

۱۴/۱۷

مبدل نمودن دشمنی دشمنان و نزدیکان، به دوستی

أَبْدَلْنِي مِنْ بَغْضِهِ أَهْلَ الشَّنَانِ الْمَحَبَّةِ... وَ مِنْ عَدَاوِهِ الْأَذْنِينَ الْوَلَايَةَ

درباره من کینه توزی دشمنان را به محبت، و دشمنی نزدیکان را به دوستی مبدل فرما. ۷/۲۰

عاقبت اندیشی نسبت به دشمن خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي... تَدْبِيرًا عَلَيَّ عَدُوِّكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان در دل من می افکند، تدبیر علیه دشمنت را قرار ده.

۱۳/۲۰

برگزیدن رضای خدا در حق دشمنان، بر غیر رضای او

وَ ارْزُقْنِي التَّحَفُّظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْعُصْبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرُدُّ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ، عَامِلًا بِطَاعَتِكَ، مُؤْتِرًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْأَوْلِيَاءِ وَ الْأَعْدَاءِ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و

ص : ۵۵۸

آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته، عامل به طاعت باشم. درباره
دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. ۱۳/۲۲

سبب آسودگی دشمن، از ستم بنده

وَ ارْزُقْنِي التَّحْفَظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِخْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ، حَتَّى اَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا
بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ، عَامِلًا بِطَاعَتِكَ، مُؤْتِرًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْاَوْلِيَاءِ وَ الْاَعْدَاءِ، حَتَّى يَأْمَنَ عَدُوِّي مِنْ ظُلْمِي وَ جَوْرِي

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از
آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته، عامل به طاعت باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی
تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. تا دشمنم از ظلم و ستم من ایمن باشد. ۱۳/۲۲

ایمن فرمودن بنده، از دشمن

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوءَمِنَنِي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَ شَرِّهِ وَ غَمِّهِ وَ هَمِّهِ وَ لَمَزِهِ وَ حَسَدِهِ وَ
عَدَاوَتِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من

منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه زیان و بدی و طعنه و بدگویی و عیب جویی و حسد و دشمنی اش
ایمن سازی. ۷/۲۳

ستیزه جویی فرزندان بنده، با دشمنان خدا

وَ اجْعَلْهُمْ... لِجَمِيعِ اَعْدَائِكَ مُعَانِدِينَ وَ مُبْغِضِينَ

و آنان (فرزندنام) را ستیزه جو و کینه توز همه دشمنانت قرار ده. ۳/۲۵

شیطان، دشمنی مکرکننده برای بندگان

جَعَلْتَ لَنَا عَدُوًّا يَكِيدُنَا، سَلَطْتَهُ مِنَّا عَلَيَّ مَا لَمْ تَسَلْطْنَا عَلَيْهِ مِنْهُ، اَسْكَنْتَهُ صُدُورَنَا، وَ اَجْرِيْتَهُ مَجَارِي دِمَائِنَا

برای ما دشمنی قرار دادی که به ما نیرنگ می زند. او را بر ما تسلط دادی، و ما را بر او تسلطی نیست. او را در سینه های ما جا
دادی و در رگ های خونمان روان نمودی. ۶/۲۵

إِلَّا تَصْرِفَ عَنَّا كَيْدَهُ يُضِلُّنَا، وَ إِلَّا تَقِنَّا حَبَالَهُ يَسْتَرِلْنَا

اگر فریب او را از ما بازنداری، گمراهمان کند و اگر ما را از تبهکاری اش نگه نداری، به لغزشمان اندازد. ۷/۲۵

درخواست بندگان از خدا، درباره دشمن خود (شیطان)

ص : ۵۵۹

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنَّا بِكَتْرِهِ الدُّعَاءِ لَكَ فَتُصِحَّ مِنْ كَيْدِهِ فِي الْمَعْصُومِينَ بِكَ

خداوندا با سلطه خود، تسلط او را از ما دور کن، تا اینکه با دعای زیاد ما، او را از ما بازداری. پس به وسیله تو از نیرنگ او، در زمره بازداشته شدگان (از گناه) در آییم. ۸/۲۵

مخالفت با دشمنان ائمه علیهم السلام

تَوَلَّيْنِي فِي جِيرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا، وَ الْمُنَابِدِينَ لِأَعْدَائِنَا بِأَفْضَلِ وَ لَائِتِكَ

مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما و مخالف با دشمنان ما هستند، به بهترین وجه یاری فرما. ۱/۲۶

درخواست بنده، در هنگام روبرو شدن مرزداران با دشمن

أَنْسِيَهُمْ عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعَدُوَّ ذَكَرَ دُنْيَاهُمْ الْخَدَاعَةَ الْغُرُورِ...

هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبنده گول زنده را از خاطرشان ببر. ۴/۲۷

درخواست بنده، برای دشمنان مرزداران اسلام

اللَّهُمَّ أَفْلُلْ بِذَلِكَ عِدُوَّهُمْ، وَ أَقْلِمْ عَنْهُمْ أَظْفَارَهُمْ، وَ فَرِّقْ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ أَسْلِحَتِهِمْ، وَ اخْلَعْ وَ ثَانِقْ أَفْتِدَتِهِمْ، وَ بَاعِدْ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ أَرْوَدَتِهِمْ، وَ حَيِّرْهُمْ فِي سُبُلِهِمْ، وَ ضَلِّلْهُمْ

عَنْ وَجْهِهِمْ، وَ أَقْطِعْ عَنْهُمْ الْمِدَدَ، وَ انْقُصْ مِنْهُمْ الْعِيدَ، وَ اَمْلَأْ أَفْتِدَتَهُمُ الرُّغْبَ، وَ أَقْبِضْ أَيْدِيَهُمْ عَنِ الْبَسْطِ، وَ اخْزِمِ أَلْسِنَتَهُمْ عَنِ النَّطْقِ، وَ شَرِّدْ بِهِمْ مِنْ خَلْفَتِهِمْ وَ نَكَلْ بِهِمْ مَنْ وَرَاءَهُمْ، وَ أَقْطِعْ بِحَزْبِهِمْ أَطْمَاعَ مَنْ بَعْدَهُمْ. اللَّهُمَّ عَقِّمِ أَرْحَامَ نِسَائِهِمْ، وَ يَبِّسْ أَضْلَابَ رِجَالِهِمْ، وَ أَقْطِعْ نَسْلَ دَوَابِّهِمْ وَ أَنْعَامِهِمْ، لَّا تَأْذُنَ لِسَمَائِهِمْ فِي قَطْرٍ، وَ لَّا لِأَرْضِهِمْ فِي نَبَاتٍ

خداوندا بدین وسیله، دشمنانشان را درهم شکن و چنگالشان را از آنان جدا کن و میان آنان و سلاح هایشان جدایی انداز و رگ های دلشان را بکن و میان آنها و زاد و توشه اشان جدایی انداز و در راه هایشان سرگردانشان ساز و از هدفشان گمراهشان نما و کمک رسانی را از ایشان قطع کن و از تعدادشان بکاه و دل هایشان را از ترس پر ساز و دست هایشان را از گشودن بازدار و زبان هایشان را از گفتن ببند و با (شکست) ایشان، پشت سری هایشان را پراکنده ساز و آنان را برای کسانی که در پس ایشانند، عبرت گردان و با خواری آنان طمع آیندگانشان را قطع نما. خداوندا رحم زنانشان را عقیم گردان و صلب مردانشان را خشک نما و نسل چهارپایان و گاو و گوسفند و شترانشان را قطع کن و آسمانشان را در باریدن و زمینشان را در رویدن، اذن نده. ۵/۲۷و۶

درخواست (کشته و اسیر گشتن) دشمنان خدا

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند. ۹/۲۷

اندک نمودن دشمن، پیش چشم مجاهد

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلَّلْهُمْ فِي عَيْنِهِ

پس هر گاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما. ۱۵/۲۷

غلبه دشمن خدا (شیطان)، بر بنده

قَدْ اسْتَحْوَذَ عَلَيَّ عَدُوُّكَ...

دشمن تو، بر من چیره شده است. ۱۲/۳۲

مهلت خواستن دشمن خدا، از خدا

وَ قَدْ اسْتَحْوَذَ عَلَيَّ عَدُوُّكَ الَّذِي اسْتَنْظَرَكَ لِعَوَائِي فَأَنْظَرْتَهُ، وَ اسْتَمَهَكَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ لِإِضْلَالِي فَأَمَهَلْتَهُ

و دشمن تو که برای بیراهه بردن من از تو فرصت خواست، پس فرصتش دادی، و برای گمراه کردنم از تو - تا روز جزا - مهلت طلبید، پس مهلتش دادی، بر من چیره شده است.

۱۲/۳۲

چگونگی برخورد دشمن خدا (شیطان)، با بنده

فَتَلَّ عَنِّي عِدَارَ غَدْرِهِ، وَ تَلَقَّانِي بِكَلِمَةٍ كُفْرِهِ

پس عنان حيله اش را از من برگرداند و با گفتار کفرش با من روبرو شد. ۱۳/۳۲

آشتی بنده، با دشمنی کننده با او

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُسَّالِمَ مَنْ عَادَانَا

ما را در آن ماه توفیق ده، که با کسی که با ما دشمنی کرده، مسالمت نماییم. ۱۰/۴۴

علت آشتی نکردن با دشمن

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُسَالِمَ مَنْ عَادَانَا حَاشَى مَنْ عُدِيَ فِيكَ وَ لَكَ، فَإِنَّهُ الْعَدُوُّ الَّذِي لَا نُؤَالِيهِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که با کسی که با ما دشمنی کرده، مسالمت نماییم. مگر آنان که در راه تو و برای تو با آنها دشمنی شده. که او دشمنی است که با او دوستی نمی کنیم. ۱۰/۴۴

شیطان، دشمن خدا

جَبْتِنَا... الْإِنِّخْدَاعِ لِعَدُوِّكَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

ما را از فریب خوردن از دشمنت؛ شیطان رانده شده، دور گردان. ۱۳/۴۴

بردباری خدا، در مقابل دشمنش

حِلْمُكَ مُعْتَرِضٌ لِمَنْ نَاوَاكَ

حلمت به کسی که با تو دشمنی نموده، پرداخته است. ۱۶/۴۶

گشودن دست ولی خدا، بر دشمنان

ابْسُطْ يَدَهُ عَلَى أَعْدَائِكَ

دستش را بر دشمنانت بگستر.

۶۳/۴۷

ص : ۵۶۱

دشمنی با دشمنان خدا

فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ... أَرْشَدْتَهُ لِمَوَالِهِ أَوْلِيَاءِكَ، وَ مُعَادَاهِ أَعْدَائِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که به دوستی با دوستانت و دشمنی با دشمنانت راهنمایی اش نمودی. ۶۷/۴۷

یاری شدن به ارتکاب نهی الهی، از جانب دشمن خدا

أَعَانَهُ عَلَىٰ ذَلِكِ عَدُوُّكَ وَ عَدُوُّهُ

دشمن تو و دشمن او (شیطان)، او را بر آن یاری کرد. ۶۸/۴۷

نافرمانی بنده، و دشمنی نداشتن با خدا

نَهَيْتَهُ عَنِ مَعْصِيَتِكَ، فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَىٰ نَهْيِكَ، لَا مُعَادَةَ لَكَ

او را از نافرمانی نهی کردی، پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهیت شتافت. نه از روی عناد با تو. ۶۸/۴۷

آنکه خدا دشمنی اش را با دشمنی خویش مرتبط نموده

بِحَقِّ... مَنْ نُطِتَ مُعَادَاتُهُ بِمُعَادَاتِكَ، تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَّعَمِدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُنْصَلًّا

به حق کسی که دشمنی اش را به دشمنی خویش مرتبط نموده ای، در این روز، مرا بپوشان،

با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده.

۸۶/۴۷

طلبیدن دشمنی خدا

وَلَا تُهْلِكُنِي مَعَ مَنْ تُهْلِكُ مِنَ الْمُتَعَرِّضِينَ لِمَقْتِكَ

و مرا همراه هلاک شوندگانی که دشمنی تو را می طلبند، هلاک نگردان. ۹۶/۴۷

دشمن گمراه سازنده

حُلُّ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَدُوِّ يُضِلُّنِي

میان من و دشمنی که مرا گمراه می کند، جدایی انداز. ۹۹/۴۷

لعنت خدا بر دشمنان ائمه عليهم السلام

اللَّهُمَّ الْعَنِ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ، وَمَنْ رَضِيَ بِفِعَالِهِمْ وَأَشْيَاعِهِمْ وَاتَّبَاعَهُمْ

خداوندا، دشمنان ایشان را از گذشتگان و آیندگان و هر که را به کردارشان خوشنود می شود و دوستان و پیروانشان را لعنت کن. ۱۰/۴۸.

شاد نکردن دشمن و مسلط نساختنش، بر بنده

لَا تُشِمُّ بِي عَدُوِّي، وَلَا تُمَكِّنُهُ مِنْ عُنُقِي، وَلَا تُسَلِّطُهُ عَلَيَّ

دشمنم را بر من شاد نگردان و او را بر من توانا نساز و او را بر من مسلط نگردان. ۱۴/۴۸.

ص : ۵۶۲

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ انْتَضَى عَلَيَّ سَيْفَ عَدَاوَتِهِ، وَ شَحَذَ لِي ظَبَهَ مُدْيَتِهِ، وَ اَرْهَفَ لِي شَبَا حَدِّهِ، وَ دَافَ لِي قَوَاتِلَ سُومِيهِ، وَ سَدَّدَ نَحْوِي صَوَابَ سِهَامِهِ، وَ لَمْ تَنْمِ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ، وَ اَضْمَرَ اَنْ يَسُوْمِنِي الْمَكْرُوهُ، وَ يُجَرِّعَنِي زُعَاقَ مَرَارَتِهِ

پس چه بسیار دشمنی که شمشیر دشمنی اش را بر روی من کشید، و لبه تیغش را برای من تیز نمود و طرف تیز آن را برایم نازک کرد و آن را برای من با زهرهای کشنده اش درهم آمیخت و تیرهای هدف گیری خود را، به سوی من نشانه گرفت و چشم نگهبانی اش از من نخفت و در دل قصد آسیب رساندن به من داشت و آب بسیار تلخ زهر آگین را جرعه جرعه به من نوشاند. ۴/۴۹

خدا، بینا به بسیاری دشمنان

فَنظَرْتَ يَا إِلَهِي إِلَيَّ... وَ خَدَّتِي فِي كَثِيرٍ عَدَدٍ مِنْ نَاوَانِي

ای خدای من، پس تو تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده، مشاهده کردی. ۵/۴۹

ظفر یافتن بر دشمن، به مدد الهی

فَابْتَدَأْتَنِي بِنَضْرِكٍ... ثُمَّ فَلَلْتَ لِي حَدَّهُ، وَ صَيَّرْتَهُ مِنْ بَعْدِ جَمْعِ عَدِيدٍ وَحَدَّهُ، وَ أَعْلَيْتَ كَعْبِي عَلَيْهِ

پس به یاری کردنم آغاز نمودی. سپس تیزی (تیغ) او را برای من شکستی و پس از آنکه در

گروهی بسیار بود، او را تنها گذاشتی و مرا بر او پیروز نمودی. ۶/۴۹

بازستاندن چیزهای گرفته شده از بنده، توسط دشمن

أَنْتَ الَّذِي... أَخَذْتَ لِي مِنَ الْأَعْدَاءِ بِظُلَامَتِي

تویی که داد مرا از دشمنانم گرفتی. ۴/۵۱

آنچه خدا دشمنانش را به آن بیم داده

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنْ... الْمِ-جَائِبِهِ عَمَّا حَذَّرْتَهُ أَعْدَاءَ كَ

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در دوری نمودن از آنچه دشمنانت را به آن بیم داده ای، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

تکذیب دشنام دهنده

هَبْ لِي... تَكْذِيبًا لِمَنْ قَصَبَنِي

مرا تکذیبی بر آنکه دشنامم داد، ببخش.

۸/۲۰

تبدیل دشنامگویی بنده، به حمد الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ أَوْ هُجْرٍ أَوْ شَمٍّ عَرِضٍ... وَ مَا أَشْبَهَ ذَلِكَ نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت یا دشنام یا

ص : ۵۶۳

دشواری سختی

دعا اجابت و نیز مناجات

خواندن خدا، در دشواری ها

أَنْتَ الْمَدْعُوُّ لِلْمُهْمَاتِ

تویی خواننده شده برای دشواری ها. ۴/۷

مهربانی خدا، با هر که بخواندش

إِنَّكَ رَجِيمٌ بِمَنْ دَعَاكَ

به درستی که تو به هر که تو را خواند، مهربانی. ۵/۱۱

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي، رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَأُبَلِّغُ فِي الدُّعَاءِ

ای خدای من آیا تو بر کسی که تو را بخواند رحم کننده ای تا من هر چه بیشتر در دعا بکوشم؟

۱۵/۱۶

بنده معترف به گناه و دعای او

هَلْ يُنَجِّبُنِي مِنْكَ اعْتِرَافِي لَكَ بِقِيحِ مَا اذْتَكَبْتُ؟... أَمْ لَزِمَنِي فِي وَقْتِ دُعَايَ مُقْتِكَ؟

آیا اعترافم در درگاه تو به زشتی آنچه (گناهی که) مرتکب شده ام، مرا رها می نماید؟ یا هنگامی که تو را می خوانم،

دشمنی ات مرا لازم گشته است؟ ۶/۱۲

خواندن خدا، با اسمایش

يَدْعُوكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ...

تو را صدا می زند: ای مهربان ترین مهربانان...

به رنج نیفتادن خدا، از دعای دعاکنندگان

يَا مَنْ لَا يُعَيِّهِ دُعَاءُ الدَّاعِينَ

ای آنکه دعای نیایشگران او را خسته نمی کند. ۱۰/۱۳

درخواست اجابت دعا، از خدا

كُنْ لِذُعَائِي مُجِيبًا

درخواستم را اجابت کن. ۲۱/۱۳

اسْتَجِبْ دُعَائِي

دعایم را مستجاب کن. ۲۵/۴۶

بازنگرداندن دعای بنده، از درگاه خدا

لَا تَبْتَسِبْ سَبِيَّ مِنْكَ

رشته ارتباط مرا از خود قطع نگردان.

۲۲/۱۳

لَا تَرُدَّ دُعَائِي عَلَيَّ رَدًّا

دعایم را به خودم بازنگردان. ۲۲/۲۰

لَا تَحْجُبْ دُعَائِي عَنْكَ وَقَدْ أَمَرْتَنِي بِهِ

دعایم را از خود بازندار، که خود مرا به آن امر فرموده ای. ۹/۲۵

پیوند دادن دعای بنده، به اجابت

ص : ۵۶۴

صَلِّ دُعَائِي بِالْإِجَابَةِ

درخواست مرا به روا شدن متصل گردان.

۱۱/۱۴

فرمان خدا، به دعا

أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالْدُعَاءِ

من - ای خدای من - بنده توام که او را به نیایش کردن فرمان دادی. ۱۳/۱۶

لَا تَحْجُبْ دُعَائِي عَنْكَ وَقَدْ أَمَرْتَنِي بِهِ

دعایم را از خود بازدار، که خود مرا به آن امر فرموده ای. ۹/۲۵

اللَّهُمَّ فَهِيَ أَنَا ذَا قَدِّحْتِكَ مُطِيعًا لِأَمْرِكَ فِيمَا أَمَرْتَنِي بِهِ مِنَ الدُّعَاءِ، مُتَنَجِّزًا وَعِيدَكَ فِيمَا وَعَيْدْتَنِي بِهِ مِنَ الْإِجَابَةِ، إِذْ تَقُولُ: اذْعُونِي
أَسْتَجِبْ لَكُمْ

خداوندا، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که فرمان تو را که به دعا کردن امر نموده ای، اطاعت کرده ام و وفا به وعده ای را که پیرامون اجابت داده ای، خواستارم. زیرا که می فرمایی: «مرا بخوانید، تا شما را اجابت کنم.»

۱۱/۳۱

اذْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم. ۱۵/۴۵

وَدَعَوَكَ بِأَمْرِكَ

و به فرمانت، تو را خواندند. ۱۶/۴۵

نخواندن ماندی با خدا

لَا أَدْعُو مَعَكَ نِدًّا

با تو همانندی را نمی خوانم. ۲۲/۲۰

دریافت لذت آنچه بنده، خدا را برای آن می خواند

وَازْرُقْنِي خَوْفَ غَمِّ الْوَعِيدِ، وَشَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ، حَتَّى أَجِدَ لَدَّهَ مَا أَدْعُوكَ لَهُ

و ترسِ اندوهِ وعده‌ها (ای عذاب) و اشتیاقِ پاداشِ وعده‌ها (ای بهشتی) را روزی ام فرما. تا لذت آنچه را که تو را برای آن می‌خوانم، دریابم.

۹/۲۲

خواندن خدا، با اخلاص

وَاجْعَلْنِي مِمَّنْ يَدْعُوكَ مُخْلِصًا فِي الرَّخَاءِ دُعَاءِ الْأُمِّ خَلِصِينَ الْمُضْطَرِّينَ لَكَ فِي الدُّعَاءِ

و مرا از کسانی قرار ده که هنگام رفاه تو را خالصانه می‌خوانند. خواندن خالصانه بیچاره، در نیایش برای تو. ۱۴/۲۲

دعا در حق والدین

وَاعْفِرْ لِي بِدُعَائِي لَهُمَا

و مرا به (برکت) دعایم برای آنان، ببامرز.

۱۴/۲۴

دعا، سبب بازداشتن شیطان از بندگان

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنَّا

ص : ۵۶۵

خداوندا با سلطه خود، تسلط او را از ما دور کن، تا اینکه با دعای زیاد ما، او را از ما بازدارد.

۸/۲۵

دعا به جنگجو یا مزدار مسلمان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ أَتْبَعَهُ فِي وَجْهِهِ دَعْوَةً... فَأَجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوْرِنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را با دعا در جهتی که به آن رو آورد همراهی نمود، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

اختصاص داشتن خدا، به دعای بنده

أَنْتَ الْمَخْصُوصُ قَبْلَ كُلِّ مَدْعُوٍّ بِدَعْوَتِي

تویی مخصوص به خواندن من، پیش از آنکه کسی را بخوانم. ۹/۲۸

برابر نبودن کسی در دعای بنده، با خدا

لَا يَنْفِقُ أَحَدٌ مَعَكَ فِي دُعَائِي

در دعایم، کسی با تو برابر نیست. ۹/۲۸

خواندن خدا و اجابت گشتن

ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

مرا بخوانید، تا شما را اجابت کنم.

۱۵/۴۵، ۱۱/۳۱

نزدیک تر بودن اجابت دعای غیر، در حق بنده

فَيَأْتِي مِنِّي بِدَعْوَةٍ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِنْ دُعَائِي

پس دعایی از او به من رسد که از دعای من نزد تو شنیدنی تر است. ۲۷/۳۱

دعای بنده و رحمت الهی

عَوِّضْنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوِكَ، وَ مِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتِكَ

به جای گذشتم از ایشان، گذشت خودت را و به جای دعایم بر آنان، رحمتت را به من عوض ده. ۳/۳۹

عبادت نامیده شدن دعا

فَسَمَّيْتَ دُعَاءَكَ عِبَادَةً

پس دعا کردن را عبادت نامیدی. ۱۵/۴۵

سبب اجابت دعای بندگان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَ آلِهِ... صَلَاةً... يُسْتَجَابُ لَهَا دُعَاؤُنَا

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. درودی که دعای ما به سبب آن مستجاب گردد. ۵۶/۴۵

شریک گرداندن بنده، در دعای بندگان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَالِحِ مَنْ دَعَاكَ فِي هَذَا

ص : ۵۶۶

الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ

خداوندا، از تو درخواست می‌کنم که ما را در درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می‌خواند، شریک گردانی.

۳/۴۸

آگاه ساختن بنده، از روا کردن دعایش

لَا تُهْلِكُنِي يَا إِلَهِي عَمَّا حَتَّى تَشْتَجِبَ لِي، وَ تَعْرِفَنِي الْإِجَابَةَ فِي دُعَائِي

ای خدای من، مرا اندوهگین نمیران، تا اینکه اجابت کنی و از روا شدن دعایم آگاهم نمایی.

۱۴/۴۸

دعای بنده و هزار درود، بر محمد صلی الله علیه و آله و آلش

ثُمَّ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ، وَ تُصَلِّي عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ

سپس دعا کن آنچه را برایت آشکار شد و بر محمد و خاندانش هزار بار درود فرست.

۲۸/۴۸

پذیرفتن دعای بنده، هنگام اضطرار

أَنْتَ الَّذِي أَحْبَبْتَ عِنْدَ الْإِضْطِرَارِ دَعْوَتِي

تویی که هنگام بیچارگی، دعایم را اجابت نمودی. ۴/۵۱

خدا، شنونده دعای بنده

إِلَهِي مَا وَجَدْتُكَ بَخِيلًا حِينَ سَأَلْتُكَ... بَلْ وَجَدْتُكَ لِذُعَائِي سَامِعًا

خدای من، هنگامی که از تو درخواست نمودم، تو را بخیل نیافتم. بلکه تو را برای نیایشم، شنونده یافتم. ۵/۵۱

خواندن خدا و ناامید بازنگشتن از درگاه او

مِنْهَا فَرَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ... دَاعِيًا فَلَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که (تو را) خواهانم به سوی تو گریخته ام، پس مرا ناامید برنگردان. ۸/۵۱

حالِ خواننده خدا

دَعْوَتُكَ يَا رَبِّ مِسْكِينًا، مُسْتَكِينًا، مُشْفِقًا، خَائِفًا، وَجِلًّا، فَقِيرًا، مُضْطَّرًّا إِلَيْكَ

تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که بینوا، فروتن، حذرکننده، ترسان، بیمناک، فقیر و بیچاره درگاه تو هستم. ۹/۵۱

خدا را خواندن و اجابت شدن

أَدْعُوكَ فَتَجِيبُنِي

تو را می خوانم، پس مرا اجابت می کنی.

۱۱/۵۱

خوانده شدن بنده و کند بودنش

ص : ۵۶۷

إِنْ كُنْتَ بَطِيئًا حِينَ تَدْعُونِي

اگر چه هنگامی که مرا می خوانی، کند هستم.

۱۱/۵۱

فقط خدا را خواندن

لَكَ أَذْعُو

تنها تو را می خوانم. ۱۱/۵۲

دعوت

دعوت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به سوی خدا

كَاشَفَ فِي الدُّعَاءِ إِلَيْكَ حَامَتَهُ

در دعوت به سوی تو با خویشانش، آشکارا به ستیز پرداخت. ۶/۲

رنج پیامبر صلی الله علیه و آله ، در دعوت به دین الهی

أَتَعَبَهَا بِالْدُّعَاءِ إِلَىٰ مِلَّتِكَ

با دعوت به دین تو، خود را خسته کرد.

۱۴/۲

نصیحت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به پذیرندگان دعوت از جانب خداوند

شَغَلَهَا بِالنُّصْحِ لِأَهْلِ دَعْوَتِكَ

خود را به نصیحت کردن به پذیرندگان دعوت مشغول ساخت. ۱۵/۲

پیشی گرفتن یاران محمد صلی الله علیه و آله ، به دعوت او

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ... سَابَقُوا إِلَيَّ دَعْوَتِهِ...

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که به سوی دعوتش پیشی گرفتند... ۳/۴

دعوت یاران محمّد صلی الله علیه و آله ، به سوی خدا

وَ كَانُوا مَعَ رَسُولِكَ دُعَاةً لَكَ إِلَيْكَ

و برای تو با پیامبرت دعوت کننده به سوی تو بوده اند. ۷/۴

داعیان خدا و دعوت کردن به سوی او

وَ اجْعَلْنَا مِنْ دُعَاتِكَ الدَّاعِينَ إِلَيْكَ

و ما را از داعیان دعوت کننده به سوی خود قرار ده. ۱۵/۵

ایستادن بنده بین دعوت خدا و شیطان

وَ مَنْ... أَشَدُّ إِقْدَامًا عَلَى الشُّوءِ مِنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ عَلَى غَيْرِ عَمِّي مِنِّي فِي مَعْرِفِهِ بِهِ

و چه کسی از من بر اعمال زشت بی باک تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می پذیرم با آنکه در شناخت او کور نیستم؟ ۲۳/۱۶

سرانجام دعوت خدا، بهشت

أَنَا حِينِيذٍ مُوقِنٌ بِأَنَّ مُتْتَهَى دَعْوَتِكَ إِلَى الْجَنَّةِ

من در همان هنگام باور دارم که فرجام دعوت

ص : ۵۶۸

تو به سوی بهشت است. ۲۴/۱۶

سرانجام دعوت شیطان، آتش جهنم

وَ أَنَا حِينِيذٍ مُّوقِنٌ بِأَنَّ... مُتْتَهَى دَعْوَتِهِ إِلَى النَّارِ

و من در همان هنگام باور دارم که پایان دعوت او به سوی آتش است. ۲۴/۱۶

دعوت خدا، از روی گرداننده اش

يَا مَنْ يَدْعُو إِلَى نَفْسِهِ مَنْ أَدْبَرَ عَنْهُ

ای کسی که به سوی خود می خواند کسی را که، از او روی گرداند. ۹/۴۶

دعوت هوای نفس، به نواهی

...بَلْ دَعَا هَوَاهُ إِلَى مَا زَيَّلْتَهُ وَ إِلَى مَا حَذَّرْتَهُ

...بلکه خواهش نفسش به آنچه او را از آن بازداشتی و به آنچه از آن برحذر نمودی، فراخواندش. ۶۸/۴۷

دقیق

دَقَّتْ نَظْرَ عَطَا نَمُودِن، به مرزداران اسلام

وَ الطُّفِّ لَهُمْ فِي الْمَكْرِ

و در مکر، دَقَّتْ نَظْرَ به ایشان عطا فرما.

۲/۲۷

سرگردانی اندیشه های دقیق، در بزرگی خداوند

حَارَتْ فِي كِبْرِيَاكَ لَطَائِفُ الْأَوْهَامِ

تصوّرهای دقیق در بزرگواری ات سرگردان گشته. ۷/۳۲

دقیق بودن کار خداوند، درباره ماه

مَا أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ! وَ الطُّفِّ مَا صَنَعَ فِي شَأْنِكَ!

چه شگفت انگیز است، آنچه در امر تو تدبیر نمود! و چقدر دقیق است، آن صنعتی که درباره کار تو انجام داد! ۳/۴۳

دل

سلامتی دل ها، در یاد بزرگی خدا

اجْعَلْ سَلَامَةً قُلُوبِنَا فِي ذِكْرِ عَظَمَتِكَ

سلامتی دل های ما را در یاد بزرگی خود قرار ده. ۱۴/۵

پوشاندن جامه تقوا، بر دل بنده

أَشْعِرْ قَلْبِي تَقْوَاكَ

قلبم را به جامه پرهیز از خود ببوشان.

۹/۲۱

خالی نمودن دل بنده، برای دوستی خدا

فَرِّغْ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ

دلم را برای دوستی ات خالی گردان.

۱۰/۲۱

ص : ۵۶۹

وحشت دل بنده، از بدکاران خلق

أَلَيْسَ قَلْبِي الْوَحْشَهُ مِنْ شِرَارِ خَلْقِكَ

دلم را به وحشت از بدکاران خلقت ببوشان.

۱۱/۲۱

آرامش دل بنده، به خدا و نیکان خلق

...بَلْ اجْعَلْ سُكُونَ قَلْبِي وَ اُنْسَ نَفْسِي وَ اسْتِغْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ وَ بِخِيَارِ خَلْقِكَ

...بلکه آرامش دلم و انس جانم و بی نیازی ام و کفایتم را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده.

۱۲/۲۱

از روی دل شناختنِ درستی عمل خویش

وَ ارْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي حَتَّى اَعْرِفَ صِدْقَ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِي

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا درستی آن را از (اعماق) دلم بشناسم. ۸/۲۲

مَنْت گذاشتن بر بنده، با بینا ساختن دلش

وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالصَّحْهِ... وَ الْبَصِيْرَةَ فِي قَلْبِي

و با تندرستی و بینایی در دلم بر من مانت گذار. ۳/۲۳

گشایش دل بنده، برای مقاصد دین الهی

وَ اَشْرَحْ لِمَرَاثِدِ دِيْنِكَ قَلْبِي

و دلم را برای راه های مستقیم دینت بگشا.

۵/۲۳

قفل نهادن بر دل قصد بد دارنده، درباره بنده

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوْءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُقْفِلَ دُوْنَ اِخْطَارِي قَلْبَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدی قرار ده، تا دلش را هنگام یاد من، قفل زنی. ۷/۲۳ و ۸/۲۳

مهربان ساختن دل فرزند، به والدین

وَ اعْطِفْ عَلَيْهِمَا قَلْبِي

و دلم را بر آن دو مهربان گردان. ۶/۲۴

دل های مرزداران اسلام و اندیشه دارایی گمراه کننده

وَ امْحُ عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفِتُونِ

و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن. ۴/۲۷

پر نمودن دل دشمنان، از ترس

وَ اخْلَعْ وَ نَائِقَ افْتِدَتِهِمْ... وَ امْلَأْ افْتِدَتَهُمُ الرُّعْبَ

و رگ های دلشان را بکن و دل هایشان را از ترس پر ساز. ۵/۲۷

تهی ساختن دل های دشمنان، از آرامش

ص : ۵۷۰

اللَّهُمَّ أَخْلِ قُلُوبَهُمْ مِنَ الْأَمْنَةِ

خداوندا، دل هایشان را از آرامش تهی دار.

۱۱/۲۷

بی خبری قلب دشمن، از چاره جویی

وَ أَذْهِلْ قُلُوبَهُمْ عَنِ الْإِخْتِيَالِ

و قلب هایشان را از چاره جویی بی خبر ساز.

۱۱/۲۷

کوچکی مقام دشمن، در دل مجاهد

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلِّلْهُمْ فِي عَيْنِهِ، وَ صَغِّرْ شَأْنَهُمْ فِي قَلْبِهِ

پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما و مقامشان را در دلش کوچک

گردان. ۱۵/۲۷

دردل گذراندن اندیشه های دور از دوستی خدا

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا... زَالَ عَنِ مَحَبَّتِكَ مِنْ خَطَرَاتِ قَلْبِي، وَ لَحَظَاتِ عَيْنِي

خداوندا و همانا من از هر چه دور از دوستی توست؛ از اندیشه های دلم و نگاه های چشمم، به درگاہت توبه می کنم. ۲۲/۳۱

طپش دل بنده، از ترس خداوند

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ... وَ جِيبْ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ

خداوندا، پس به تپیدن دلم از ترست، رحم فرما. ۲۳/۳۱

پاره پاره گشتن دل های ساکنان جهنم، از آشامیدنی دوزخ

وَ أَعْوِذُ بِكَ مِنْ... سَرَابِهَا الَّذِي يُقَطِّعُ أَمْعَاءَ وَ أَفْنِدَةَ سُكَّانِهَا، وَ يَنْزِعُ قُلُوبَهُمْ

و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند و دل هایشان را برمی کند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

قلوب بندگان، نگهدارنده قرآن

اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَةً... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ...

خداوندا، پس همچنان که دل های ما را حامل آن قرار دادی، پس بر محمد درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. ۶/۴۲

قلوب بندگان و فهم شگفتی های قرآن

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَيْنَا قُلُوبَنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ

قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن را به دل های ما برسانی.

۱۰/۴۲

شستن چرکی قلوب بندگان، با قرآن

ص : ۵۷۱

وَ اغْسِلْ بِهِ دَرْنَ قُلُوبِنَا

و به وسیله آن چرکی دل هایمان را بشوی.

۱۱/۴۲

ترسان بودن دل ها، از بازگشت به سوی خدا

اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ... يُؤْءُتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ، أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ

ما را از بندگان صالحت قرار ده. آنان که آنچه را بخشیدند، در حالی می بخشند که دل هایشان از بازگشت به سوی پروردگارشان ترسان است.

۱۸/۴۴

پشیمانی حقیقی دل ها

وَ لَكَ مِنْ قُلُوبِنَا عَقْدُ النَّدَمِ

و پشیمانی قطعی دل هایمان، برای توست.

۴۵/۴۵

متوجه ساختن دل، به آنچه نیایشگران به آن گمارده شده اند

خُذْ بِقَلْبِي إِلَى مَا اسْتَعْمَلْتَ بِهِ الْقَائِتِينَ

دلم را به سوی آنچه نیایشگران را به آن گماشته ای، متوجه ساز. ۹۲/۴۷

پوشاندن دل بنده، به خودداری از بدی

وَ أَشْعِرْ قَلْبِي الْإِزْدِجَارَ عَنْ فَبَائِحِ السَّيِّئَاتِ، وَ

فَوَاضِحِ الْحَوْبَاتِ

و دلم را به خودداری از بدی های زشت و نافرمانی های رسواکننده بیوشان. ۱۰۷/۴۷

کندن دوستی دنیای پست، از دل بنده

انزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دُنْيَاهِ، تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ

دوستی دنیای پست که از آنچه نزد توست، بازمی دارد را از دلم بر کن. ۱۰۹/۴۷

مهربان گرداندن دل بنده، با فروتنان

اعْطِفْ بِقَلْبِي عَلَى الْخَاشِعِينَ

دلم را بر فروتنان مهربان گردان. ۱۲۷/۴۷

سیراب شدن دل، با طاعت الهی

أَشْرَبَ قَلْبِي عِنْدَ ذُهُولِ الْعُقُولِ طَاعَتِكَ

دلم را هنگام غفلت عقل ها، به طاعت خود سیراب کن. ۱۳۰/۴۷

شیفتگی دل، به سبب بسیاری نعمت خدا

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءًا مَنْ... قَلْبُهُ مَفْتُونٌ بِكَثْرَةِ النُّعْمِ عَلَيْهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که دلش به سبب زیادی نعمت ها بر او، فریفته شده. ۸/۵۲

دلالت راهنمایی

ص : ۵۷۲

دل‌باختگی

فرشتگان؛ دل‌باختگان ذکر نعمت های خدا

الْمُسْتَهْتَرُونَ بِذِكْرِ آلَائِكَ

(آنان) به ذکر نعمت های تو حریص می باشند.

۸/۳

دل‌بستگی علاقه

دلجویی

دلجویی از همسایگان، با عطا و احسان

وَفُقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَعَاهَدَ جِيرَانَنَا بِالْإِفْضَالِ وَالْعَطِيَّةِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که با فضل و عطا، همسایگانمان را دلجویی نماییم. ۱۰/۴۴

دلدادگی علاقه

دلسوزی رحمت

دل شکستگی

خدا، گشاینده اندوه دل شکسته

يَا فَرَجَ كُلِّ مَكْرُوبٍ كَيْبٍ

ای گشایش دهنده هر دلتنگ اندوهگین.

۴/۱۶

دلهره تپش

دلیری

دلیر نگرداندن بنده، بر نافرمانی ها

وَلَا تُجْرِّئُنِي عَلَى الْمَعَاصِي

و بر نافرمانی‌ها جرأت‌م مده. ۵/۲۲

عاملِ دلیر کردنِ بندگان، بر فحشا

إِنْ هَمَمْنَا بِفَاحِشِهِ شَجَعْنَا عَلَيْهَا

اگر قصد کار زشتی کنیم، (شیطان) ما را بر آن دلیر گرداند. ۷/۲۵

ترساندن دشمن، از جنگ با دلیران اسلام

جَبْنَهُمْ عَنْ مُقَارَعَةِ الْأَبْطَالِ

ایشان را از پیکار با دلاوران ترسان.

۱۱/۲۷

جرأت افکندن در دل مجاهد

وَأَلْهَمَهُ الْجُرْأَةَ

و دلیری در دلش انداز. ۱۴/۲۷

گستاخانه، در برابر خدا جرأت یافتن

أَنَا الَّذِي أَقْدَمَ عَلَيْكَ مُجْتَرِّئًا

منم آنکه گستاخانه بر تو جرأت نمودم.

۷۷/۴۷

واداشتن نفس، در جایگاه بدبختان متجری بر خدا

ص : ۵۷۳

قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي... مَوْقِفَ الْأَشْقِيَاءِ الْمَتَجَرِّينَ عَلَيْكَ

خود را در جایگاه بدبختانی که بر تو جرأت یافته اند، واداشته ام. ۲/۵۳

جرأت نمودن بنده، بر خدا

أَيَّ جُرْأَةٍ اجْتَرَأْتُ عَلَيْكَ

به کدامین جرأت بر تو تجرّی نمودم؟

۳/۵۳

دلیل حجت

دمیدن

دمیدن اسرافیل (در صور)

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ... فَيَنْبُتُهُ بِالنَّفْخَةِ صَرَغَى رَهَائِنِ الْقُبُورِ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست، تا با دمیدنی مردگانِ گرو گورها را بیدار کند. ۲/۳

دنیا

وسیله کامل گرداندن نیکی دنیا و آخرت

تَبَهَّنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ، وَ اسْتَعْمَلَنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهَلَّةِ... أَكْمِلْ لِي بِهَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن. و در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار.

و بدین وسیله، خیر دنیا و آخرت را برایم کامل نما. ۲۹/۲۰

عطای حسنه به بنده، در دنیا و آخرت

آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

در دنیا نیکی و در آخرت هم نیکی، عطایمان کن. ۱۳/۲۵، ۳۰/۲۰

دانایی خدا، به اصلاح کار دنیا و آخرت بنده

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمْتُ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. ۱۰/۲۲

درخواست نعمتی از نعمت های خدا، در دین یا دنیا

وَ ارْزُقْنِي سَلَامَةً الصَّادِرِ مِنَ الْحَسِيدِ... حَتَّى لَمَّا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعَمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي
أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت در دین یا دنیا داده ای،
نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم.

۱۲/۲۲

پاسداری از لغزش ها، روزی بنده در دنیا و آخرت

ص : ۵۷۴

وَ ارْزُقْنِي التَّحَفُّظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

و مرا خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. ۱۳/۲۲

عدم جدایی میان بنده و تندرستی اش، در دنیا و آخرت

لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَافِيَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

در دنیا و آخرت بین من و عافیت جدایی نینداز. ۱/۲۳

تندرستی دنیا و آخرت

عَافِنِي... عَافِيَةَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

به من عافیت ده. عافیت دنیا و آخرت.

۲/۲۳

اصلاح حال بنده، در دنیا و آخرت

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰی بِكُلِّ مَا يُصْلِحُنِي فِي دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي

و هر چه در دنیایم و آخرتم به صلاحم است، بر من ارزانی دار. ۹/۲۵

عطای همه درخواست های بنده به او، در دنیا و آخرت

اللَّهُمَّ اَعْطِنَا جَمِيعَ ذَلِكَ بِتَوْفِيقِكَ وَ رَحْمَتِكَ... وَ اَعْطِ جَمِيعَ... الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَعْدِي فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا وَ آجِلِ الْآخِرَةِ

خداوندا به توفیق و رحمت همه آن (درخواست ها) را به ما عطا فرما و به همه مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و

فرزندانم از تو درخواست نمودم، در دنیای کنونی و آخرت آینده ببخش. ۱۲/۲۵

کالای دنیا؛ وسیله رسیدن به جوار الهی

وَ اجْعَلْ مَا خَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَايَاهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ مَتَاعِهَا بُلْغَةً اِلَى جِوَارِكَ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله رسیدن به جوار خود قرار

ده. ۶/۳۰

قرآن؛ بازدارنده بندگان در دنیا، از خشم خدا

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ... لَنَا فِي الدُّنْيَا عَنْ سُخْطِكَ وَ تَعَدَّى حُدُودِكَ ذَائِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در دنیا بازدارنده ما از خشم تو و تجاوز از حدودت باشد.

۱۲/۴۲

بهترین منزل ها، پس از جدایی از دنیا

اجْعَلِ الْقُبُورَ بَعْدَ فِرَاقِ الدُّنْيَا خَيْرَ مَنَازِلِنَا

قبرها را پس از فراق از دنیا، بهترین خانه های ما قرار ده. ۱۴/۴۲

ص : ۵۷۵

طلبیدن و دریافتن خدا، برای دین یا دنیا

فَمَنْ التَّمَسَّكَ لِدِينٍ أَوْ دُنْيَا وَجَدَكَ

پس هر که برای دین یا دنیا به دنبال تو گشت، تو را می یابد. ۲۵/۴۷

به پا نداشتن بنده، در جایگاه رسوایی در دنیا

وَ إِذْ لَمْ تُقِمْنِي مَقَامَ فَضِيحَةٍ فِي دُنْيَاكَ فَلَا تُقِمْنِي مِثْلَهُ فِي آخِرَتِكَ

و آن زمان که مرا در دنیایت در مقام رسوایی به پا نداشتی، پس مانند آن در آخرت مرا (در مقام رسوایی) به پا ندار. ۱۲۰/۴۷

عطای خیر دنیا و آخرت، به مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَيْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ تُعْطِيَهُمْ بِهِ خَيْرًا مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْ تُؤَفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هر گاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می نمایی یا خیری از خیرهای دنیا و آخرت را به ایشان عطا می کنی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان.

۲/۴۸

ناامیدی از غیر خدا، برای امور دنیا و آخرت

فَإِنِّي... لَا أَرْجُو لِأَمْرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ سِوَاكَ

پس به درستی که برای کار آخرت و دنیا به احدی جز تو امید ندارم. ۴/۴۸

محروم نکردن بنده، از خیر دنیا و آخرت

إِلَهِي فَلَا تَحْرِمْنِي خَيْرَ الْآخِرَةِ وَ الْأُولَى لِقَلِّهِ شُكْرِي

خدای من، پس مرا به خاطر سپاس اندکم، از خیر آخرت و دنیا بی بهره نگردان. ۱۳/۵۱

نپسندیدن دیدار خدا، و طول عمر نیافتن در دنیا

لَا يُعَمَّرُ فِي الدُّنْيَا مَنْ كَرِهَ لِقَاءَكَ

کسی که (مرگ و) دیدار تو را نپسندید، در دنیا عمر جاودان نیابد. ۳/۵۲

تسلط یافتن دنیا، بر بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءًا مِّنْ قَدِّ... اسْتَمَكَّتْ مِنْهُ الدُّنْيَا

پس -ای مولای من- از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که دنیا بر او تسلط یافته است.

۸/۵۲۹

ترس از خدا، عامل دوری از دنیا

إِلٰهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُسَلِّيَ نَفْسِي عَنِ الدُّنْيَا بِمَخَافَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که مرا با ترس از

ص : ۵۷۶

خود، در دوری از دنیا، تسلی بخشی. ۱۰/۵۲

بریده شدن اثر و نشان بنده، از دنیا

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي إِذَا انْقَطَعَ مِنَ الدُّنْيَا أَثْرِي

مولای من! هنگامی که اثرم از دنیا قطع شود، به من رحم کن. ۵/۵۳

مهربانی خدا، در دنیا و آخرت

يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا

ای بخشنده در دنیا و آخرت و مهربان در آن دو. ۱/۵۴

ویژگی های دنیا:

أ. فریب دهنده

أَنْسِهِمْ عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعُدُوَّ ذَكَرَ دُنْيَاهُمْ الْحَدَّاعَةَ الْعُرُورِ

هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبنده گول زنده را از خاطرشان ببر.

۴/۲۷

ب. فنا و نیستی

مَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَائِيهِ فَادْخِرْهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيَةِ

آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره فرما. ۵/۳۰

ج. پستی

انزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دَيْيَةِ، تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ

دوستی دنیای پست که از آنچه نزد توست، بازمی دارد را از دلم بر کن.

۱۰۹/۴۷

دوام همیشگی

دودلی شک

دوراندیشی

سالم ماندن دوراندیش

فَصَحَّ بِمُعَايِنَةِ أَمْثَالِهِمْ حَازِمٌ

پس (شخص) دوراندیش، با دیدن امثال ایشان سالم ماند. ۷/۲۸

سبب موفقیت دوراندیش

...وَفَقَّهُ اعْتِبَارُهُ

...پند گرفتنش سبب توفیق او شد. ۷/۲۸

سبب رهنمونی دوراندیش، به راه راست

فَصَحَّ بِمُعَايِنَةِ أَمْثَالِهِمْ حَازِمٌ وَفَقَّهُ اعْتِبَارُهُ، وَارْشَدَهُ إِلَى طَرِيقِ صَوَابِهِ اخْتِبَارُهُ

پس (شخص) دوراندیش، با دیدن امثال ایشان سالم ماند. پند گرفتنش سبب توفیق او شد و برگزیدن راه صواب، او را

راهنمایی کرد. ۷/۲۸

ص : ۵۷۷

دورنگی نفاق

دورویی نفاق

دوری

دور ساختن بنده، از شک در امر الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... جَبَبْنَا مِنَ الْإِلْحَادِ وَالشَّكِّ فِي أَمْرِهِ

سپاس خدای را که ما را از کج روی و شک در امر خود، دور ساخت. ۱۰/۱

دوری پیامبر صلی الله علیه و آله از خویشانش، جهت احیای دین الهی

قَطَعَ فِي إِحْيَاءِ دِينِكَ رَحِمَهُ

در برپا داشتن دین تو، از ارحامش دوری نمود. ۸/۲

سبب دور گرداندن نزدیکان، به وسیله پیامبر صلی الله علیه و آله

أَفْصَى الْأَذْنَيْنِ عَلَى جُحُودِهِمْ

نزدیکان را بر اثر انکارشان، دور نمود. ۹/۲

سبب نزدیک نمودن افراد دور، توسط پیامبر صلی الله علیه و آله

قَرَّبَ الْأَقْصَيْنِ عَلَى اسْتِجَابَتِهِمْ لَكَ

دورتران را بر اثر پذیرفتنشان - برای تو - نزدیک نمود. ۱۰/۲

دوستی پیامبر صلی الله علیه و آله ، با دورترین (مردم)

وَالَى فِيكَ الْأَبْعَدِينَ

به خاطر تو، با دورترین (مردم) دوستی کرد.

۱۱/۲

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به محلی دور از خویشانش

هَيَّا جَرَّ إِلَى بِلَادِ الْغُرَبِ، وَ مَحِلَّ النَّأْيِ عَنِ مَوْطِنِ رَحْلِهِ، وَ مَوْضِعِ رِجْلِهِ، وَ مَسَدِ قَطْرِ رَأْسِهِ، وَ مَأْنَسِ نَفْسِهِ، إِزَادَةً مِنْهُ لِإِعْزَازِ دِينِكَ، وَ اسْتِنْصَارًا عَلَى أَهْلِ الْكُفْرِ بِكَ

از جایگاه اقامتش و قدمگاهش و زادگاهش و جای انس گرفتنش، به شهرهای غربت و محل دور هجرت نمود. بر این خواسته که دین تو را عزت دهد و بر (ضد) کافران به تو یاری طلبد. ۱۶/۲

دوری نمودن اصحاب محمد صلی الله علیه و آله، از زنان و فرزندان خویش

فَارْقُوا الْأَزْوَاجَ وَالْأَوْلَادَ فِي إِظْهَارِ كَلِمَتِهِ

در راه آشکار نمودن دین او، از زنان و فرزندان خود جدا شدند. ۴/۴

دور نساختن بندگان، از خدا

وَ لَا تُبَاعِدْنَا عَنْكَ

و ما را از خود دور نکن. ۹/۵

دور نشدن سختی ها، از بنده

ص : ۵۷۸

لَا يَنْدَفِعُ مِنْهَا إِلَّا مَا دَفَعَتْ

از آنها جز آنچه تو دور کنی، دور نمی گردد.

۴/۷

دور ساختن آنچه بنده در آن افتاده

أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى... دَفْعِ مَا وَقَعَتْ فِيهِ

تو بر برطرف کردن آنچه در آن افتاده ام توانایی. ۱۰/۷

دور ساختن گرفتاری از بنده، علی رغم عدم شایستگی اش

وَ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى... دَفْعِ مَا وَقَعَتْ فِيهِ، فَأَفْعَلُ بِكَ ذَلِكَ وَإِنْ لَمْ أَسْتَوْجِبْهُ مِنْكَ

و تو بر برطرف کردن آنچه در آن افتاده ام توانایی. پس آن را برای من انجام ده. اگر چه از جانب تو شایسته آن نیستم. ۱۰/۷

دوری گزیدن بنده از شیطان، برای خدا

وَ لَا تُشْمِتُهُ بِنَا بَعْدَ تَرْكِنَا إِلَيْهِ لَكَ

و پس از آنکه به خاطر تو از او (شیطان) دوری کردیم، اندوهی به ما نرسان که او را شاد گرداند. ۶/۱۰

دوری ورزیدن از اصرار (بر گناه)

أَنَّ أَحَبَّ عِبَادِكَ إِلَيْكَ مَنْ... جَانِبَ الْإِضْرَارِ

همانا محبوب ترین بندگانت نزد تو کسی است

که پافشاری (بر گناه) را ترک کند. ۱۳/۱۲

دور بودن مدد خدا، از ستمگران

يَا مَنْ بَعَدَ عَوْنُهُ عَنِ الظَّالِمِينَ

ای کسی که مددش از ستمگران دور است.

۴/۱۴

دور بودن بنده، از اصلاح نفسش

وَمَنْ أْبْعَدُ مِنِّي مِنْ اسْتِصْلَاحِ نَفْسِهِ

و کیست که به صلاح نفس خود از من دورتر باشد؟ ۲۳/۱۶

دور کردن شیطان از بندگان، با عبادت

اللَّهُمَّ احْصَاهُ عَنَّا بِعِبَادَتِكَ

خداوندا او را از ما - به سبب عبادت و بندگی ات - دور کن. ۳/۱۷

دور ساختن آفت و بدی از بنده

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى حُسْنِ قَضَائِكَ، وَبِمَا صَرَفْتَ عَنِّي مِنْ بَلَائِكَ

خداوندا بر سرنوشت نیکی که برایم تقدیر کردی و بلایی که از من برگرداندی، تو را سپاس.

۱/۱۸

دوری گزیننده از خدا

وَلَا تَبْتَلِنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ... وَ لَا مُفَارَقِهِ مَنِ اجْتَمَعَ إِلَيْكَ

ص : ۵۷۹

و مرا به سستی در عبادت و جدایی از آنکه به تو پیوسته، گرفتار نساز. ۱۱/۲۰

توانایی خدا، بر دور کردن ستم از بنده

وَلَا أُظْلَمَنَّ وَأَنْتَ مُطِيقٌ لِلدَّفْعِ عَنِّي

و (چنان کن که) بر من ستم نشود، در حالی که تو بر دفاع از من توانایی. ۱۴/۲۰

دوری از معصیت، منت الهی بر بنده

وَأَمُننَّ عَلَيَّ بِالصَّحَّةِ... وَالْإِجْتِنَابِ لِمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و با تندرستی و دوری جستن از نافرمانی ات - که مرا از آن بازداشته ای - بر من منت گذار.

۳/۲۳

پناه بردن به خدا، از شرّ هر نزدیک و دور

أَعِدْنِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ قَرِيبٍ وَبَعِيدٍ

مرا از شرّ هر نزدیک و دوری پناه ده. ۶/۲۳

دوری انداختن بین دشمنان و آذوقه شان

بَاعِدْ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ أَرْوَادِهِمْ

میان آنها و زاد و توشه اشان جدایی انداز.

۵/۲۷

آذوقه های دشمنان، در دورترین (نقاط) زمین

وَاجْعَلْ مِيرَهُمْ فِي أَحْصَ أَرْضِكَ وَابْعِدْهَا عَنْهُمْ

و آذوقه هایشان را در بی برکت ترین و دورترین (نقاط) زمین خود قرار ده. ۱۲/۲۷

دور بودن نیرو و قدرت، از بنده

لَوْ... تَضَطَّرُّنِي إِلَى قُوَّتِي... لَكَانَتِ الْقُوَّةُ مِنِّي بِعِيدَةٍ

اگر مرا ناگزیر می ساختی، به نیروی خود پناه برم؛ همانا نیرو از من دور می شد. ۲۵/۳۲

نزدیک بودن دور آتش دوزخ

إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... بَعِيدُهَا قَرِيبٌ

همانا به تو پناه می آورم از آتشی که دورش نزدیک است. ۲۹/۳۲

راه جویی از خدا، برای آنچه از آتش دوزخ دور سازد

وَ أَسْتَهْدِيكَ لِمَا بَاعَدَ مِنْهَا

و از تو راهنمایی می خواهم، برای آنچه از آن (آتش) دور سازد. ۳۱/۳۲

دوری از حسن عاقبت

لَا تَسْمُنَا عَجَزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَنُغْمِطَ قَدْرَكَ... وَ نَجْنَحَ إِلَى الَّتِي هِيَ أَبْعَدُ مِنْ حُسْنِ الْعَاقِبَةِ

ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و به آنچه که از حسن عاقبت دورتر است، تکیه نماییم.

۳/۳۳

ص : ۵۸۰

دور گرداندن حرص بنده، از گناه

وَ اَزُو حِرْصِي عَنْ كُلِّ مَا تُنْمِي

و حرص مرا از هر گناهی دور کن. ۱/۳۹

دور بودن ایجاد گشایشی در پایان (امور) مغرور به کرم الهی

مَا أَبْعَدَ عَائِيْتَهُ مِنَ الْفَرْجِ

چه دور است که در پایان (کار) او گشایش حاصل شود! ۲۰/۴۶

ناتوانی بر دور ساختن خدا

سُبْحَانَكَ... لَا تُمَاطُ وَلَا تُنَازِعُ

پاک و منزهی! نه با مقاومت برکنار می روی و نه قابل نزاع هستی. ۲۷/۴۷

دور گرداننده بنده، از خدا

أَعْدِنِي مِمَّا يُبَاعِدُنِي عَنْكَ

از چیزی که از تو دورم می کند، مرا نگهدار.

۹۳/۴۷

دور نینداختن بنده، مانند دور افتاده از چشم نگهداری خدا

لَا تَرْمِ بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ

مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. ۱۰۴/۴۷

ناظران دور افتادن کتاب خدا

...حَتَّىٰ عَادَ صِفْوَتُكَ وَ خُلْفَاؤُكَ مَغْلُوبِينَ... يَرُونَ... كِتَابَكَ مَبْثُودًا

...تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب شده، می بینند که کتاب تو دور افتاده است.

ناتوانی نفس، در دوری از محذورات

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ... الْمُمْ جَائِبِهِ عَمَّا حَذَّرْتَهُ أَعْدَاءَكَ

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در دوری نمودن از آنچه دشمنانت را به آن بیم داده ای، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

آنچه بندگان دوری خود را از آن، خواهانند:

أ. خوی های نکوهیده و اخلاق پست

جَنَّبْنَا بِهِ الضَّرَائِبَ الْمَذْمُومَةَ وَ مَدَانِيَ الْأَخْلَاقِ

با آن (قرآن)، ما را از خوی های نکوهیده و اخلاق پست، دور کن. ۱۲/۴۲

ب. برگشتن از توحید، کوتاهی در تمجید خداوند و تردید در دین

جَنَّبْنَا إِلَّا الْحَادَ فِي تَوْحِيدِكَ، وَ التَّقْصِيرَ فِي تَمْجِيدِكَ، وَ الشُّكَّ فِي دِينِكَ

ما را از کجروی در یگانگی ات و کوتاهی

ص : ۵۸۱

در بزرگ داشتنت و شک در دینت دور گردان.

۱۳/۴۴

ج. کوری از راه راست، سهل انگاری و فریب خوردن از شیطان

جَبْنُنَا... الْعَمَىٰ عَنِ سَبِيلِكَ، وَ الْإِغْفَالَ لِحُرْمَتِكَ، وَ الْإِنْخِدَاعَ لِعَدُوِّكَ الشَّيْطَانَ الرَّجِيمِ

ما را از کوری از راهت و سهل انگاری حرمتت و فریب خوردن از دشمنت؛ شیطان رانده شده، دور گردان. ۱۳/۴۴

آنچه بندگان دور شدن آن را از خود، از خدا خواستارند:

أ. ترس از قطع رابطه کنندگان

اَكْفِنَا وَخَشَةَ الْقَاطِعِينَ بِصَلَاتِكَ

با پیوستن به خود، ما را از وحشت دوری کنندگان، نگهدار. ۷/۵

ب. اصرار (بر گناه)

أَزَلْنَا عَنْ مَكْرُوهِكَ مِنَ الْإِصْرَارِ

ما را از اصرار بر آنچه ناپسند توست، دور بدار. ۱/۹

ج. شیطان

اللَّهُمَّ اخْسَأْ عَنَّا بِعِبَادَتِكَ

خداوندا او را از ما - به سبب عبادت و بندگی ات - دور کن. ۳/۱۷

د. مکر شیطان

وَ اَكْفِنَا خَيْرَهُ

و حيله او را از ما دور کن. ۴/۱۷

ه. عیب جوئی بندگان

اَكْفِنِي مَوُونَهُ مَعْرَهُ الْعِبَادِ

سنگینی گناه عیب جوییِ بندگان را از من بردار. ۲۰/۲۰

و. مکر قصد بدکننده

نَ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي، وَادْحَرْ عَنِّي مَكْرَهُ

هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و مکرش را از من بران. ۷/۲۳

ز. نگرانی شک

فَأَزِحْ عَنَّا رَيْبَ الْإِرْتِيَابِ

پس آشفتگیِ تردید را از ما دور گردان.

۲/۳۳

ح. هر شک و شبهه ای

زِلْ عَنِّي كُلَّ شَكٍّ وَشُبْهَةٍ

هر شک و شبهه ای را از من دور ساز.

۱۲۹/۴۷

ص : ۵۸۲

دوزخ آتش

برافروختگی جهنم، بر گنهکاران

و الَّذِينَ يَقُولُونَ إِذَا نَظَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ تَزْفِرُ عَلَىٰ أَهْلِ مَعْصِيَتِكَ: سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

و همان (فرشته)هایی که چون دوزخ را می نگرند که بر گنهکاران شعله می کشد، گویند: منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۹/۳

به دوزخ انداختن جهنمیان

الزَّبَانِيَةُ الَّذِينَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ: خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلُّوهُ. ابْتَدَرُوهُ سِرَاعًا، وَلَمْ يُنْظَرُوهُ

پاسبانانی که چون به آنها گفته شود: او را بگیرد و در زنجیرش کشید، سپس به دوزخ افکنید، به سرعت به او حمله برند و مهلتش ندهند. ۲۱/۳

رهایی از دوزخ را روزی بنده نمودن

ارزُقْنِي... سَلَامَةَ الْمِرْصَادِ

رهایی از کمین گاه (دوزخ) را روزی ام فرما.

۱۸/۲۰

آب جوشان نوشاندن آتش دوزخ، به دوزخیان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَسْقِي أَهْلَهَا حَمِيًّا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که اهلش را آب جوشان می نوشاند. ۲۹/۳۲ و ۳۰

گذشتن از پل لرزان دوزخ

بُتَّ بِهِ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَ—جَازَ عَلَيْهَا زَلَلْ أَقْدَامِنَا

هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن (قرآن)، پابرجا گردان. ۱۵/۴۲

درآمدن مستکبران، به جهنم

فَسَمِيَتْ دُعَاءُكَ عِبَادَةً، وَ تَوَكَّلْهُ اسْتِكْبَارًا، وَ تَوَعَّدَتْ عَلَىٰ تَوَكُّلِهِ دُخُولَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

پس دعا کردن را عبادت و ترک آن را استکبار نامیدی و بر ترک آن، داخل شدن در جهنم با خواری را هشدار دادی. ۱۵/۴۵

دوستی

برانگیختن آفریدگان، در راه دوستی خدا

بَعَثُهُمْ فِي سَبِيلِ مَحَبَّتِهِ

آنها را در راه دوستی به خود، برانگیخت.

۴/۱

کامروایی در بین دوستان نیک بخت خدا

ص : ۵۸۳

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا نَسْعُدُ بِهِ فِي السُّعْدَاءِ مِنْ أَوْلِيَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در بین سعادت‌مندان از دوستانش به سعادت برسیم.

۲۷/۱ و ۳۰

دوستی پیامبر صلی الله علیه و آله ، با دورترین (مردم)

وَأَلَىٰ فِيكَ الْأَبْعَدِينَ

به خاطر تو، با دورترین (مردم) دوستی کرد.

۱۱/۲

کامل شدن اندیشه های پیامبر صلی الله علیه و آله درباره دوستان خدا

اسْتَمَّ لَهُ مَا دَبَّرَ فِي أَوْلِيَائِكَ

آنچه او درباره دوستان می اندیشید، برایش کامل گردید. ۱۸/۲

فرستادن گشایشی خوشایند برای زمینیان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ بِمَكْرُوهِ مَا يَنْزِلُ مِنَ
الْبَلَاءِ وَ مَحْبُوبِ الرِّخَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، که بلائی
ناخوشایند و آسایش خوشایند به سوی اهل زمین می فرستی.

۱۷ و ۱۱ و ۳/۱۰

دوستی محمد صلی الله علیه و آله ، تجارتی بدون کساد

...يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ فِي مَوَدَّتِهِ

در دوستی اش امید به تجارتی بدون کساد داشتند. ۵/۴

در دل داشتن دوستی محمد صلی الله علیه و آله

كَانُوا مُنْطَوِينَ عَلَى مَحَبَّتِهِ

آنها که محبت او را در دل پرورانده اند.

۵/۴

آنچه محبوب تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله است

تُحِبُّ إِلَيْهِمُ الْعَمَلَ لِلْأَجْلِ، وَالِاسْتِعْدَادَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ

عمل برای آخرت و آمادگی برای بعد از مرگ را در نظرشان محبوب کنی. ۱۶/۴

دوستی خدا، و حفظ نمودن بنده

أَحْفَظُنَا... حِفْظًا... مُسْتَعْمِلًا لِمَحَبَّتِكَ

ما را نگهداری کن، نگهداری ای که در جهت دوستی تو به کار برد. ۱۷/۶

توبه، محبوب خدا

صَيَّرْنَا إِلَى مَحْبُوبِكَ مِنَ التَّوْبَةِ

ما را به سوی توبه پسندیده خود بیر. ۱/۹

دیده دل و دوستی خداوند

أَعْمِ أَبْصَارَ قُلُوبِنَا عَمَّا خَالَفَ مَحَبَّتَكَ

چشم دل ما را از آنچه برخلاف دوستی

ص : ۵۸۴

توست کور گردان. ۶/۹

دوست ترین بندگان خدا، نزد او

أَنَّ أَحَبَّ عِبَادِكَ إِلَيْكَ مَنْ تَرَكَ الْإِسْتِكْبَارَ عَلَيْكَ، وَجَانَبَ الْإِضْرَارَ، وَ لَزِمَ الْإِسْتِعْفَارَ

همانا محبوب ترین بندگان نزد تو کسی است که بر تو گردنکشی نکند و پافشاری (بر گناه) را ترک کند و پیوسته آمرزش خواهد. ۱۳/۱۲

دوست داشتنی تر بودن عفو بنده از به کیفر رساندنش، نزد خدا

...وَلَاَنَّ عَفْوَكَ عَنِّي أَحَبُّ إِلَيْكَ مِنْ عُقُوبَتِي

...و از آن روست که بخشایش من نزد تو محبوب تر از کیفر من است. ۲۶/۱۶

خوار کردن شیطان، با کوشش در دوستی خدا

اللَّهُمَّ... اكْبِتْهُ بِدُؤُونِنَا فِي مَحَبَّتِكَ

خداوندا با کوشش مستمر ما - در دوستی ات - او را خوار نما. ۳/۱۷

در شمار دوستان شیطان

اللَّهُمَّ... اغْزِلْنَا عَنْ عِدَادِ أَوْلِيَائِهِ

خداوندا ما را از شمار دوستانش برکنار فرما.

۱۴/۱۷

بدبخت شدن بنده، به آنچه دوست دارد

فَلَا تَجْعَلْ حَظِّي مِنْ رَحْمَتِكَ مَا عَجَلْتْ لِي مِنْ عَافِيَتِكَ، فَأَكُونَ قَدْ شَقِيتُ بِمَا أَحْبَبْتُ

پس بهره مرا از رحمتت، تندرستی ای که اکنون برای من پیش انداخته ای، قرار مده که به سبب آنچه دوست دارم، بدبخت شوم. ۱/۱۸

تغییر دوستی مدارا کنندگان، به دوستی واقعی

أَبْدِلْنِي... مِنْ حُبِّ الْمُدَارِينَ تَصْحِيحَ الْمَقَه

درباره من دوستی (ظاهری) مداراکنندگان را به دوستی واقعی مبدل فرما. ۷/۲۰

مبدل نمودن دشمنی دشمنان و نزدیکان، به دوستی

أَبْدِلْنِي مِنْ بَعْضِهِ أَهْلَ الشَّانِ الْمَحَبَّةِ... وَ مِنْ عَدَاوِهِ الْأَذْنِينَ الْوَلَايَةَ

درباره من کینه توزی دشمنان را به محبت و دشمنی نزدیکان را به دوستی مبدل فرما. ۷/۲۰

تغییر رشک سرکشان از حق، به محبت

أَبْدِلْنِي... مِنْ حَسَدِ أَهْلِ الْبُغْيِ الْمَوَدَّةَ

درباره من حسد متجاوزان را به دوستی مبدل فرما. ۷/۲۰

گرفتار نساختن بنده، به درخواستِ خلاف دوستی خدا

وَلَا تَبْتَلِنِي... بِالتَّعَرُّضِ لِخِلَافِ مَحَبَّتِكَ

و مرا به پرداختن به کاری خلاف دوستی ات، گرفتار نساز. ۱۱/۲۰

راهی هموار، به سوی محبت خدا

انْهَجْ لِي إِلَى مَحَبَّتِكَ سَبِيلًا سَهْلَةً

راهی آسان به سوی محبت، برایم هموار گردان. ۲۹/۲۰

ناتوانی بنده از متوجه گرداندن دوستی خدا، به خود

لَا أَسْتَمِيلُ هَوَاكَ

نمی توانم محبت تو را جلب نمایم. ۶/۲۱

خالی ساختن دل بنده، برای محبت خدا

فَرَّغْتُ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ

دلم را برای دوستی ات خالی گردان.

۱۰/۲۱

روانه کردن دل بنده، در خوشایندترین راه های به سوی خدا

وَأَجْرِي بِهِ فِي أَحَبِّ السُّبُلِ إِلَيْكَ

و آن را در محبوب ترین راه ها به سوی تو فرما. ۱۰/۲۱

انس گرفتن با دوستان خدا

هَبْ لِي الْإِنْسَ بِكَ وَ بِأَوْلِيَائِكَ

انس با خودت و دوستانت و فرمانبرانت را به من ببخش. ۱۱/۲۱

انجام آنچه خدا دوست دارد

وَأْمُنْ عَلَيَّ... بِالْعَمَلِ لَكَ بِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى

و عمل - برای خودت - به آنچه دوست داری و خوشنود می شوی را به من ارزانی دار.

۱۳/۲۱

أَذِقْنِي طَعْمَ الْفَرَاغِ لِمَا تُحِبُّ بِسَعَةِ مِنْ سَعَتِكَ

به وسیله گشایشی از گشایشگری ات، طعم فراغت برای (پرداختن به) آنچه را دوست داری، به من بچشان. ۱۲۵/۴۷

برگزیدن رضای خدا درباره دوستان و دشمنان، بر غیر رضای او

وَ ارْزُقْنِي... الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ... مُوَدِّعًا
لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْأَوْلِيَاءِ وَالْأَعْدَاءِ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم.

۱۳/۲۲

ص : ۵۸۶

دوستداران و پنددهندگان دوستان خدا

وَ اجْعَلُهُمْ... لِأَوْلِيَائِكَ مُحِبِّينَ مُنَاصِحِينَ

و آنان (فرزندانم) را دوستدار و پنددهنده دوستانت قرار ده. ۳/۲۵

فرزندان، دوستدار والدین

وَ اجْعَلُهُمْ لِي مُحِبِّينَ

و آنان را دوستدار من قرار ده. ۴/۲۵

یاری خدا به امام علیه السلام ، درباره دوستانش

تَوَلَّيْتَنِي فِي جِيرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا

مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما هستند، یاری فرما. ۱/۲۶

آشنا بودن دوستان امام علیه السلام ، به حق وی

تَوَلَّيْتَنِي فِي جِيرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا، وَ الْمُنَابِذِينَ لِأَعْدَائِنَا بِأَفْضَلٍ وَ لَأَيَّتِكَ

مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما و مخالف با دشمنان ما هستند، به بهترین وجه یاری فرما. ۱/۲۶

دوستی همسایگان

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أُسْرًا لَهُمْ بِالْغَيْبِ مَوَدَّةً

و خداوندا مرا بر آن دار که در نبودشان دوستی را، آشکار سازم. ۳/۲۶

دوست داشتن نعمت باقی و جاوید، برای

همسایگان

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَحِبُّ بَقَاءَ النُّعْمَةِ عِنْدَهُمْ نُصْحًا

و خداوندا مرا بر آن دار که خیرخواهانه بقای نعمت را نزدشان دوست بدارم. ۳/۲۶

درود فرستادن خدا، بر اولیایش

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ... صَلَاةً لَا يَنْتَهِي أَمْدُهَا... كَأَنَّكُمْ مَا مَضَى مِنْ صَلَوَاتِكِ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ

خداوندا بر محمد درود فرست، درودی که مدتش پایان نپذیرد. مانند کامل ترین درودهایت که بر هر یک از اولیای فرستاده شده. ۱۸/۲۷

خدا، دوستدار توبه کنندگان

وَ قَدْ قُلْتَ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ... تُحِبُّ التَّوَّابِينَ

و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه کنندگان را دوست می داری. ۱۵/۳۱

يَا مُحِبَّ التَّوَّابِينَ

ای دوستدار توبه کنندگان. ۳/۳۸

لازم گرداندن دوستی خدا برای بنده

وَ أَوْجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ كَمَا شَرَطْتَ

و همان طور که شرط کرده ای، دوستی خود را برایم واجب گردان. ۱۵/۳۱

وَ اجْعَلْ... عَزْمِي عَلَى تَرْكِ مَا يَعْزِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

ص : ۵۸۷

و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

برگشتن بنده، به آنچه محبوب خداست

وَ اضْرَفِنِي بِقُدْرَتِكَ إِلَى مَا أَحْبَبْتَ

و به قدرت خود، مرا به آنچه دوست داری، بازگردان. ۱۷/۳۱

امور دور از دوستی خداوند

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا... زَالَ عَنْ مَحَبَّتِكَ

خداوندا و همانا من از هر چه دور از دوستی توست، به درگاہت توبه می کنم. ۲۲/۳۱

دوست نداشتن تأخیر و تعجیل، در آنچه خدا اراده کرده

أَلْهَمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أُوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى لَا نُحِبَّ تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ، وَ لَا تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ

گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا تأخیر آنچه را پیش انداختی و تعجیل آنچه را که به

تأخیر انداخته ای، دوست نداشته باشیم. ۵/۳۳

ناپسند نشمردن آنچه خدا دوست دارد

أَلْهَمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أُوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى... لَا نَكْرَهُ مَا أَحْبَبْتَ

گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا آنچه را دوست داشتی، ناپسند نشماریم. ۵/۳۳

مرگ، جای الفت و دوستی

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا... نَحْرِصُ لَهُ عَلَى وَشِكِّ اللَّحَاقِ بِكَ حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ... مَا لَفْنَا الَّذِي نَشْتَاقُ إِلَيْهِ

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن به زود رسیدن به تو حرص ورزیم. تا جایی که مرگ برای ما محل الفتی

باشد که به سوی آن مشتاقیم. ۳/۴۰

مرگ، و محبوبیت نزدیک شدنش به بنده

اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطِي مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ... حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ... حَامَتَنَا الَّتِي نُحِبُّ الدُّنُوَّ مِنْهَا

از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کند شماریم. تا جایی که مرگ برای ما (همانند)

خویشاوند نزدیک ما باشد که نزدیک شدن به او را دوست داریم. ۳/۴۰

قرار دادن محبت بنده، در سینه های اهل ایمان

وَاجْعَلْ لَنَا فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ وُدًّا

و دوستی ما را در سینه های مؤمنان، قرار ده.

۱۶/۴۲

ص : ۵۸۸

به دوستی نگرفتن آنکه، برای خدا با او دشمنی شده

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُسَالِمَ مَنْ عَادَانَا حَاشَى مَنْ عُوِدَى فَيْكَ وَ لَكَ، فَإِنَّهُ الْعَدُوُّ الَّذِي لَا تُوَالِيهِ، وَ الْحِزْبُ الَّذِي لَا تُصَافِيهِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که با کسی که با ما دشمنی کرده، مسالمت نماییم. مگر آنان که در راه تو و برای تو با آنها دشمنی شده. که او دشمنی است که با او دوستی نمی کنیم و حزبی است که با او صمیمی نمی شویم. ۱۰/۴۴

سزاواری کرامت وعده داده شده خدا، به دوستانش

أَهْلُنَا فِيهِ لِمَا وَعَدْتَ أَوْلِيَاءَكَ مِنْ كَرَامَتِكَ

ما را در این (ماه) به کرامت خود که به دوستانت وعده داده ای، سزاوار نما. ۱۲/۴۴

رمضان، عید دوستان خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا... عِيدَ أَوْلِيَاءِهِ

درود بر تو، ای عید دوستان او. ۲۳/۴۵

توبه کنندگان و وجوب محبت خداوند

اجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَابِينَ الَّذِينَ أَوْجِبْتَ لَهُمْ مَحَبَّتَكَ

ما را در نزد خود از توبه کنندگانی قرار ده که دوستی ات را برای آنها واجب نموده ای. ۵۴/۴۵

نرم خویی ولی خدا، برای اولیای الهی

وَ أَلِنْ جَانِبَهُ لِأَوْلِيَائِكَ

و خوی او را برای دوستانت نرم فرما.

۶۳/۴۷

درود خدا بر دوستان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمُ الْمُعْتَرِفِينَ بِمَقَامِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که اعتراف کنندگان به مقام ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

درخواست از خدا، برای دوستداران ائمه علیهم السلام

سَلِّمْ عَلَيْهِمْ وَعَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ، وَاجْمَعْ عَلَيَّ التَّقْوَىٰ أَمْرَهُمْ، وَأَصْلِحْ لَهُمْ شُؤْنَهُمْ، وَتُبْ عَلَيْهِمْ

و بر آنان و بر جان هایشان سلام فرست و کردارشان را بر پرهیزکاری سامان ده و احوالشان را برای آنها اصلاح نما و توبه آنان را بپذیر.

۶۵/۴۷

دوستی بنده، با دوستداران خدا

فَجَعَلْتُهُ مِمَّنْ... أَرْشَدْتَهُ لِمَوَالِهِ أَوْلِيَائِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که به دوستی با دوستانت راهنمایی اش نمودی. ۶۷/۴۷

خدا، و مقرون نمودن دوستی پیامبر صلی الله علیه و آله به دوستی خود

ص : ۵۸۹

بِحَقِّ مَنْ قَرَنْتَ مُوَالَاتَهُ بِمُوَالَاتِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُنْصَلًّا

به حق کسی که دوستی اش را با دوستی خود قرین کرده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشانندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده.

۸۶/۴۷

فزوننی دوستی خدا، بر بنده

لَا تَمْنِحْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَبْهَطَنِي مِمَّا تُحْمَلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ

آنچه طاقتش را ندارم به من نبخش، که پشتم را از فزوننی دوستی ات که بر دوشم گذارده ای، بشکنی. ۱۰۲/۴۷

دوستی دنیای پست

انزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دَيْتِي

دوستی دنیای پست را از دلم بر کن.

۱۰۹/۴۷

رسوا نساختن بنده، در برابر دوستان خدا

لَا تَفْضَحْنِي بَيْنَ يَدَيْ أَوْلِيَائِكَ

در برابر دوستانت رسوایم نگردان. ۱۱۴/۴۷

پایانی دوست داشتنی

فَأَخِينِي حَيَاةً طَيِّبَةً... تَبْلُغْ مَا أَحْبُّ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که به آنچه

دوست دارم پایان یابد. ۱۱۷/۴۷

همسایگی با پاکیزه ترین دوستان خدا

جَاوِزِي بِي الْأَطْيَبِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَانِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِأَصْفِيَائِكَ

در باغ هایی که آنها را برای برگزیدگان آراسته ای، مرا با پاک ترین دوستان همسایه گردان. ۱۲۸/۴۷

مکان های آماده شده (در بهشت)، برای دوستان خدا

جَلَّلْنِي شَرَائِفَ نِحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمُعَدَّةِ لِأَحِبَّائِكَ

در مکان هایی که برای دوستان آماده کرده ای، به عطاهای ولایت مرا ببوشان. ۱۲۸/۴۷

محمد صلی الله علیه و آله ، حبیب و دوست خدا

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ وَحَبِيبِكَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده و فرستاده و دوست خود، درود فرستی.

۳/۴۸

لعت بر دوستان دشمنان جانشینان خدا

اللَّهُمَّ الْعَنِ أَعْدَاءَهُمْ... وَ أَشْيَاعَهُمْ وَ أَتْبَاعَهُمْ

خداوندا، دشمنان ایشان و دوستان و پیروانشان را لعنت کن.

۱۰/۴۸

ص : ۵۹۰

دوست داشتن فزونی پادشاهی خدا، نزد بنده

لَوْ أَنَّ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ لَسَأَلْتُكَ الصَّبْرَ عَلَيْهِ، وَ أَحَبَبْتُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ لَكَ

اگر عذاب من چیزی بود که در پادشاهی ات می افزود، هر آینه شکیبایی بر آن را از تو می خواستم و دوست داشتم که آن (فزونی) بر (ملک) تو باشد. ۶/۵۰

ناتوانی نفس از شتاب نمودن به وعده خدا به دوستانش

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ الْمَسَارَعَةِ فِيمَا وَعَدْتَهُ أَوْلِيَاءَكَ

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در شتافتن به آنچه به دوستانت نوید داده ای، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

نداشتن دوستی، جز خدا

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ... لَا وَلِيَّ لَهُ دُونَكَ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که دوستی برایش غیر تو نیست. ۸/۵۲ و ۹/۵۱

قرار دادن جایگاه بنده با دوستان خدا، در قیامت

اجْعَلْ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ مَعَ أَوْلِيَائِكَ مَوْقِفِي

جایگاهم را در آن روز با دوستانت قرار ده.

۷/۵۳

قرار دادن بازگشت بنده در میان دوستان خدا، (به سرای جزا)

اجْعَلْ... فِي أَحْبَابِكَ مَصْدَرِي

بازگشتم را در میان یارانانت قرار ده. ۷/۵۳

محبوبیت عاملی به سبب عملش، نزد خدا

أَسْأَلُكَ عَمَلًا تُحِبُّ بِهِ مَنْ عَمِلَ بِهِ

از تو عملی را درخواست می کنم که به سبب آن هر کسی را که آن را انجام دهد، دوست داری.

همانندی رغبت بنده با دوستان خدا، در خواسته ها

اللَّهُمَّ اجْعَلْ رَغْبَتِي فِي مَسْأَلَتِي مِثْلَ رَغْبِهِ أَوْلِيَائِكَ فِي مَسَائِلِهِمْ

خداوندا، رغبت مرا در درخواستم، همانند رغبت اولیای خود در خواسته هایشان قرار ده.

داشتن ترسی همانند ترس دوستان خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... رَهْبَتِي مِثْلَ رَهْبِهِ أَوْلِيَائِكَ

خداوندا، ترسم را مانند ترس اولیایت قرار

آنچه بندگان محبوبيت آن را نزد خود، از خدا خواستارند:

أ. آنچه خدا پسندیده است

حَبَّبَ إِلَيَّ مَا رَضِيَتْ لِي

آنچه برایم پسندیده ای را محبوب من گردان. ۶/۱۵

ب. همنشینی درویشان

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ صُحْبَةَ الْفُقَرَاءِ

خداوندا، همنشینی نیازمندان را نزد من محبوب گردان. ۴/۳۰

ج. ناپسندیده هایشان از تقدیر الهی

حَبَّبَ إِلَيْنَا مَا نَكْرَهُ مِنْ قَضَائِكَ

آنچه از مقدراتت که نمی پسندیم، نزد ما محبوب فرما. ۴/۳۳

ده

ده برابر بودن مزد به جا آورنده نیکی

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا

هر کس کار نیکی به جا آورد، پس برای او ده برابر آن است. ۱۲/۴۵

دهان

گشوده بودن دهان کژدم های آتش دوزخ

وَ أَعْوَدُ بِكَ مِنْ عَقَابِهَا الْفَاعِرَةِ أَفْوَاهُهَا

و از عقرب های آن که دهانشان گشوده است، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

دیدار

ترس از دیدار خدا

أَشْرَفْتُ عَلَى خَوْفِ لِقَائِكَ. فَلَا مُسْكِنَ لِرَوْعَتِي

به ترس دیدارت نزدیک گشته ام و آرامش دهنده ای برای ترسم ندارم. ۱/۲۱

روز دیدار

فَأَدِّهِ عَنِّي... حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ... تُضَاعِفَ بِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي يَوْمَ الْفَلَاحِ يَا رَبِّ

پس آن (تکلیف) را از جانب من ادا کن. تا چیزی از آن بر من نماند که بخواهی به سبب آن بر بدی هایم بیفزایی، در روزی

که تو را دیدار می کنم. ای پروردگار من. ۷/۲۲

وَكَانَتِ الْقُبُورُ هِيَ الْمَأْوَى إِلَى مِيقَاتِ يَوْمِ التَّلَاقِ

و گورها تا روز دیدار (هنگام قیامت)، جایگاه ماندن باشد. ۱۳/۴۲

توفیق دیدار همسایگان از سفر آمده

ص : ۵۹۲

وَوَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَالْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... تَعْهُدِ قَادِمِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در دیدار با از سفر بازگشته شان، توفیق ده. ۲/۲۶

دیدار مرزداران مسلمان، با دشمن

أَنْسِيهِمْ عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعَدُوَّ ذِكْرَ دُنْيَاهُمْ الْخَدَاعَةِ الْغُرُورِ...

هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبنده گول زنده را از خاطرشان ببر. ۴/۲۷

دیدار نمودن آتش دوزخ، از ساکنانش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَلْقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرٍ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می شود. ۲۹/۳۲ و ۳۰

برانگیخته شدن، برای دیدار خدا

وَ لَا تُخْزِنِي يَوْمَ تَبْعُنِي لِلِقَائِكَ

و روزی که مرا برای دیدارت برمی انگیزی، خوادم نسا. ۱۱۴/۴۷

شوق دیدار خداوند

شَوْقِي لِقَاءَكَ

مرا به دیدارت مشتاق گردان. ۱۲۶/۴۷

وَ اجْعَلْ فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتِي شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ

و در آنچه نزد توست، رغبتم را، آرزومندی دیدارت قرار ده. ۴/۵۴

رابطه نپسندیدن دیدار خدا و طول عمر

لَا يُعَمَّرُ فِي الدُّنْيَا مَنْ كَرِهَ لِقَاءَكَ

کسی که (مرگ و) دیدار تو را نپسندید، در دنیا عمر جاودان نیابد. ۳/۵۲

دیدن بینایی

دیده چشم

دیروز

دیروز (روزهای گذشته)، و حرص مؤمنان به رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِاللَّامِسِ عَلَيْكَ!

دروود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حرص بودیم! ۴۱/۴۵

دیرینه

دیرینگی نیکی والدین، به فرزند

فَهُمَا... أَقْدَمُ إِحْسَانًا إِلَيَّ... مِنْ أَنْ أَقَاصَهُمَا بِعَدْلِ

پس احسانشان به من دیرینه تر از آن است که با عدل از آنان تقاص بگیرم. ۱۰/۲۴

ص : ۵۹۳

صاحب نعمت دیرین

إِنَّكَ ذُو... الْمَنَّ الْقَدِيمِ

به درستی که تو صاحب نعمت دیرینه ای.

۱۵/۲۴

قدیم بودن خدا

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْقَدِيمُ الْخَبِيرُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. قدیم آگاه. ۷/۴۷

توأم ساختن سودهای دیرین الهی، با تازه های آن

اشْفَعْ لِي... قَدِيمَ فَوَائِدِكَ بِحَوَادِثِهَا

برای من سودهای دیرینت را، با تازه های آن توأم ساز. ۱۲۱/۴۷

دیرینه بودن عفو الهی

إِنْ تَعَفَّ عَنِّي فَقَدِيمًا شَمَلَنِي عَفْوُكَ

اگر از من درگذری، پس از دیرزمانیست که بخشایش مرا فراگرفته است. ۴/۵۰

دین

پیامبر صلی الله علیه و آله و احیای دین خداوند

قَطَعَ فِي إِحْيَاءِ دِينِكَ رَحِمَهُ

در برپا داشتن دین تو، از ارحامش گسست.

۸/۲

رنج بردن پیامبر صلی الله علیه و آله ، با دعوت (مردم) به دین خدا

أَتَعَبَهَا بِالْدُعَاءِ إِلَى مِلَّتِكَ

با دعوت به دین تو، خود را خسته کرد.

۱۴/۲

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، جهت ارجمندی دین

هَاجِرَ إِلَى بِلَادِ الْغُرَبَاءِ، وَ مَحَلِّ النَّأْيِ عَنِ مَوْطِنِ رَحْلِهِ... إِرَادَةً مِنْهُ لِإِعْزَازِ دِينِكَ

از جایگاه اقامتش، به شهرهای غربت و محل دور هجرت نمود. بر این خواسته که دین تو را عزت دهد. ۱۴/۲

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و ارجمند نمودن دین الهی

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى... مَنْ كَثُرَتْ فِي إِعْزَازِ دِينِكَ مِنْ مَظْلُومِهِمْ

و آن افراد بسیاری را که به خاطر ارجمند ساختن دینت ستم ها دیدند، پاداش عنایت کن.

۸/۴

پیروی تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از دین ایشان

يَدِينُونَ بِدِينِهِمْ

...دین آنان را پیروی می کنند.

۱۲/۴

ص : ۵۹۴

قرار گرفتن بین زیان دینی و دنیوی

اللَّهُمَّ وَ مَتَى وَقَفْنَا بَيْنَ نَقْصَيْنِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النَّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً، وَ اجْعَلِ التَّوْبَةَ فِي أَطْوَلِهِمَا بَقَاءً

خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا، پس زیان را در آن که زود گذر است و بازگشت را در آنکه دوامش طولانی است قرار ده.

۲/۹

میراندن بنده، بر دین خدا

اجْعَلْنِي عَلَى مِلَّتِكَ أَمْوْتُ وَأَحْيَا

چنانم گردان که بر آئین تو بمیرم و زنده شوم.

۱۷/۲۰

وَ تَوَفَّنِي عَلَى مِلَّتِكَ وَ مَلَهُ نَبِيِّكَ: مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا تَوَفَّيْتَنِي

و هنگامی که مرا میراندی، بر دین خود و دین پیامبرت محمد - که درود بر او باد - بمیران.

۱۳/۳۱

پیروی از پسندیده ترین مذاهب

وَفَّقْنِي... إِذَا تَنَاقَضَتِ الْمِلَلُ لِأَرْضَاهَا

زمان تناقض آئین ها، به پسندیده ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

چگونگی برخورد با نعمت دینی یا دنیوی دیگران

وَ ارْزُقْنِي سَلَامَةَ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا أَرَى

نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت در دین یا دنیا داده ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم.

۱۲/۲۲

سلامتی بنده، در دین و بدنش

وَ اٰمَنُ عَلٰی بِالصَّحٰهِ وَ الْاٰمَنِ وَ السَّلَامَةِ فِی دِیْنِی وَ بَدَنِی

و با تندرستی و ایمنی و سلامتی در دینم و جسمم بر من منت گذار. ۳/۲۳

گشودن دل بنده، برای مقاصد دین خدا

وَ اَشْرَحَ لِمَرَّ اَشِدِّ دِیْنِكَ قَلْبِی

و دلم را برای راه های مستقیم دینت بگشا.

۵/۲۳

سالم داشتن دین و کیش فرزندان

اَصِحَّ لِی... اَذِیَانَهُمْ...

دینشان را برای من سالم بدار. ۲/۲۵

سبب جنگیدن جنگجویان اهل دین خدا

اللّٰهُمَّ وَ اٰیْمًا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ اَهْلِ مِلَّتِكَ، اَوْ مُجَاهِدٍ جَاهِدَهُمْ مِنْ اَتْبَاعِ سِبْتِكَ لِيَكُونَ دِينُكَ الْاَعْلٰی وَ حِزْبُكَ الْاَقْوٰی وَ حَظُّكَ الْاَوْفٰی فَلَقَّه الْیُسْرَ

ص : ۵۹۵

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد و هر مجاهدی از پیروان سنت تو که با ایشان جهاد نماید، تا دین تو برتر و حزب تو قوی تر و بهره تو کامل تر گردد، پس او را با آسانی روبرو کن. ۱۳/۲۷

اختصاص یافتن امت اسلام، به دین خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... اخْتَصَّنَا بِمِلَّتِهِ

سپاس خدای را که ما را به آئین خویش اختصاص داد. ۲/۴۴

سپاس گزاری از خدا، به سبب عطای دین خود، به بندگان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَبَّأَنَا بِدِينِهِ

سپاس خدای را که دین خود را به ما هدیه کرد. ۲/۴۴

شک و دودلی، در دین خدا

جَبْتُنَا... الشَّكَّ فِي دِينِكَ

ما را از شک در دینت دور گردان. ۱۳/۴۴

پسندیده بودن آیین الهی

هَدَيْتَنَا لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ، وَ مِلَّتِكَ الَّتِي ارْتَضَيْتَ

ما را به دینت که آن را برگزیدی و به آئینت که آن را پسندیدی، هدایت کردی. ۱۹/۴۵

راهنمایی بنده، به دین خدا

هَدَيْتَنَا لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ، وَ مِلَّتِكَ الَّتِي ارْتَضَيْتَ

ما را به دینت که آن را برگزیدی و به آئینت که آن را پسندیدی، هدایت کردی. ۱۹/۴۵

فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ هَدَيْتَهُ لِدِينِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که به دین خود راه نمودی اش. ۶۷/۴۷

برتری امت مسلمان، بر اهل سایر آئین ها

ثُمَّ آتَيْنَا بِهِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ، وَاصْطَفَيْنَا بِفَضْلِهِ دُونَ أَهْلِ الْمِلَّةِ

سپس ما را بر بقیه امت ها به وسیله آن (ماه)، برتری دادی و به فضیلت آن ما را - نه اهل آئین های دیگر را - برگزیدی. ۲۱/۴۵

درگذشتن خدا، از همه هم کیشان مسلمان

اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَنْ... أَهْلِ دِينِنَا جَمِيعًا

خداوندا از همه هم کیشان ما درگذر. ۵۵/۴۵

طلبیدن خدا و یافتنش، برای دین یا دنیا

فَمَنْ التَّمَسَّكَ لِدِينٍ أَوْ دُنْيَا وَجَدَكَ

پس هر که برای دین یا دنیا به دنبال تو گشت، تو را می یابد. ۲۵/۴۷

نگهبانان دین الهی

ص : ۵۹۶

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَجَعَلْتَهُمْ... حَفَظَهُ دِينِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را نگهبانان دینت قرار دادی. ۵۶/۴۷

تأیید دین خدا، به وسیله امام

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ يَا مُمَامَ أَقَمْتَهُ عَلَمًا لِعِبَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگانت به پا داشتی. ۶۰/۴۷

عامل زنده گرداندن نشانه های دین خدا

أَخِي بِهِ مَا أَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ

با او (ولی خود)، آنچه ستمگران از نشانه های دینت محو می کنند را زنده گردان. ۶۲/۴۷

اقامه شرایع الهی، به وسیله ولی خدا

أَقِمْ بِهِ كِتَابَكَ وَحُدُودَكَ وَشَرَائِعَكَ

کتاب خود و احکامات و قوانینت را به وسیله او به پا دار. ۶۲/۴۷

رها نکردن دین خدا، بر اثر ترس از کسی

اسْتَعْمِلْنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم.

۶/۵۴

ص : ۵۹۷

ذات

ره یافتن هدایت یافتگان، به نور ذات الهی

وَ إِنَّمَا يَهْتَدُونَ بِنُورِ وَجْهِكَ

و به درستی که ره یافتگان به وسیله نور ذات تو راه می یابند. ۱۱/۵

بزرگی کنه و ذات خداوند

مَجْدُكَ أَرْفَعُ مِنْ أَنْ يُحَدَّ بِكُنْهِهِ

بزرگی تو بالاتر از آنست که حقیقت ذات آن به حدی درآید. ۲۳/۴۶

واماندن اندیشه ها، از ادراک ذات خدا

أَنْتَ الَّذِي قَصَّرْتَ الْأَوْهَامَ عَنْ ذَاتِيكَ

تویی آنکه اندیشه ها از حقیقت ذات تو قاصرنند. ۱۸/۴۷

سپاسی سزاوار بزرگی ذات خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَجِبُ لِكْرَمِ وَجْهِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که سزاوار ذات

کریم تو باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۹

درخواست از خدا، به حق بزرگی ذات او

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن بزرگی ذات بزرگوارت، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

ذخیره

پُر گرداندن ابتدا تا انتهای روز بنده، به ذخیره (برای آخرت)

وَ امْلَأْ لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفَيْهِ حَمْدًا وَ شُكْرًا وَ أَجْرًا وَ ذُخْرًا وَ فَضْلًا وَ إِحْسَانًا

و دو طرف آن (روز) را برای ما از سپاس و ستایش و پاداش و ذخیره و فزونی و نیکی پر ساز.

۱۴/۶

ذخیره شدن پاداش بنده

صَوَّرَ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا ادَّخَرْتُ لِي مِنْ ثَوَابِكَ

نمونه پاداشی را که برایم ذخیره نمودی، در دلم بگذار. ۱۵/۱۴

ذخیره شدن (ثواب) حج، عمره و زیارت قبر پیامبر صلی الله علیه و آله ، نزد خدا

ص : ۵۹۹

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ، صَيِّمُوا تُكَ عَلَيَّهِ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَيَّهِ وَ عَلٰى آلِهِ (وَ آلِ رَسُولِكَ) عَلَيَّهِمُ السَّلَامُ... وَ اجْعَلْ ذَلِكُ... مَذْخُورًا عِنْدَكَ

خداوندا و بر من ممت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت - که درودهایت بر او و رحمت و برکاتت بر او و بر خاندانش باد - و خاندان پیامبرت - که درود بر ایشان باد - . و آن را ذخیره شده نزد خویش، قرار ده.

۴/۲۳

ذخیره شدن در گنجینه های الهی

مَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَائِيهِ فَاذْخَرَهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيهِ

آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره فرما. ۵/۳۰

ستاندن ذخیره های گوناگون مورد حرص بنده

فَأَجْزُنَا... أَجْرًا... نَعْتَاضُ بِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الدُّخْرِ الْمَحْرُوصِ عَلَيْهِ

پس ما را پاداش ده. پاداشی که با آن

اندوخته های گوناگون که بر آن حریص و آزمند شده ایم را عوض بستانیم. ۴۵/۴۵

ذره

همچون ذره بودن بنده

أَنَا... مِثْلُ الذَّرَّةِ أَوْ دُونَهَا

من مانند ذره ای یا کمتر از آنم. ۷۵/۴۷

افزون نشدن ذره ای به پادشاهی خدا، با عذاب بنده

لَيْسَ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

عذاب من، چیزی نیست که ذره ای بر پادشاهی تو بیفزاید. ۶/۵۰

ذریه نسل

ذلت خواری

ذهن

پرشان گشتن ذهن، در وام

وَهَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ... يَحَارُ فِيهِ ذَهْنِي

و مرا معاف دار، از وامی که ذهنم در آن سرگردان شود. ۱/۳۰

ص : ۶۰۰

راحتی آسایش

راز

پناه بردن به خدا، از بدی رازِ نهفته در دل

نَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ السَّرِيرَةِ

پناه می بریم به تو از نیت بد. ۶/۸

پنهان کردن اسرار همسایگان

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... كِتَابِ أَسْرَارِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در کتمان اسرارشان، توفیق ده.

۲/۲۶

خدا داناتر از بنده، به راز او

أَبْنَيْكَ مِنْ سِرِّهِ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْهُ خُضُوعًا

با خضوع، از رازهایش - آنچه را که خود به آن داناتری - برایت آشکار کرده. ۹/۳۱

پوشیده نبودن رازهای نهانی، از خدا

لَا تَعْرُبُ عَنْكَ غَيْبَاتِ السَّرَائِرِ

رازهای نهان، از تو غایب نیست. ۱۱/۳۲

شرم نمودن از خویشان درباره اسرار خود

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضَّةِ يَحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ... وَ مِنْ ذِي رَحِمٍ كُنْتُ أَحْتَشِمُ مِنْهُ فِي سَرِيرَاتِي

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان

ارجمند و از خویشاوندی که در کارهای مخفی خود از او شرم می نمودم، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

عدم اعتماد بنده، به رازپوشی (همسایه و خویشاوند)

لَمْ أَتَقِ بِهَم رَّبِّ فِي السِّرِّ عَلَيَّ

پروردگار من، در رازپوشی بر من، به آنها اعتماد ندارم. ۲۲/۳۲

شنیدن نجوا و رازگویی بنده

اسْمَعُ نَجْوَايَ

نجوایم را بشنو. ۲۵/۴۶

روز آشکار شدن رازها و پنهانی ها

وَلَا تُهْلِكُنِي يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ

ص : ۶۰۱

و در روزی که پنهان‌ها آشکار می‌شود هلاکم نکن. ۱۲۹/۴۷

گذاردن راز خود، نزد خدا

وَ أَسْأَلُكَ كُلَّمَا شِئْتُ مِنْ حَوَائِجِي، وَ حَيْثُ مَا كُنْتُ وَضَعْتُ عِنْدَكَ سِرِّي

و هر حاجتی که می‌خواهم، از تو درخواست می‌کنم و هر کجا که باشم راز خود را نزد تو می‌گذارم. ۱۱/۵۱

رسوا نمودن بنده، به سبب (بدی) راز نهفته در دل او

إِلَهِي لَمْ تَفْضَحْنِي بِسِرِّي

خدای من، به (ناپاکی) راز درونم مرا رسوا نکردی. ۱۱/۵۱

راست و درست

قرار دادن گواه صادقی از فرشتگان، برای بندگان

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ... شَاهِدَ صِدْقٍ مِنْ مَلَائِكَتِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت‌های این روز، گواه صادقی از فرشتگان قرار ده.

۱۶/۶

راهنمایی نمودن بنده، به راست‌ترین راه

وَ اهْدِنِي لِلسَّبِيلِ الَّتِي هِيَ اَقْوَمُ

و مرا به راست‌ترین راه، راهنمایی کن.

۱۳/۱۴

بهره‌مند ساختن بنده، از نیت صواب

مَتَّعْنِي بِهَدْيِ صَالِحٍ لَّا أُسْتَبَدَلُ بِهِ... وَ نِيَّةٍ رُشِدٍ لَّا أُشَكُّ فِيهَا

مرا به هدایتی شایسته که با هیچ چیز عوض نکنم و به نیت درستی که در آن تردید نکنم، بهره‌مند ساز. ۵/۲۰

توفیق (آشنایی با) درست‌ترین کارها

وَفَقِّنِي إِذَا اشْتَكَلَتْ عَلَيَّ الْأُمُورُ لِأَهْدَاهَا

آنگاه که کارها بر من درهم گشت، به راست ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

سبب از روی دل شناختن درستی عمل

وَ ارْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي حَتَّى أَعْرِفَ صِدْقَ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِي

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا درستی آن را از (اعماق) دلم بشناسم. ۸/۲۲

راست گرداندن کجی والدین، با فرزندان

اللَّهُمَّ... أَفِمْ بِهِمْ أَوْدِي

ص : ۶۰۲

خداوندا کجی مرا به وسیله ایشان راست فرما.

۴/۲۵

توفیق یافتن راه راست و درست

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُؤَفَّقِينَ لِلْخَيْرِ وَ الرُّشْدِ وَ الصَّوَابِ بِطَاعَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با فرمانبری تو به کار خیر و رشد و صواب، موفق گشته اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱/۲۵

به جا بودن دوران‌دیشی دوران‌دیش

فَصَحَّ بِمُعَايَنَةِ امْتَالِهِمْ حَازِمٌ

پس دوران‌دیشی (شخص) دوران‌دیش، با دیدن امثال ایشان، درست و به جاست. ۷/۲۸

اثر برگزیدن راه راست

أَرْشَدَهُ إِلَى طَرِيقِ صَوَابِهِ اخْتِيَارُهُ

برگزیدن راه صواب، او را راهنمایی کرد.

۷/۲۸

بخشیدن باور و یقین صادق، به بنده

هَبْ لَنَا يَقِينًا صَادِقًا تَكْفِينًا بِهِ مِنْ مَوْوَنِهِ الطَّلَبِ

ما را یقینی راستین ببخش، که بدان سبب ما را از زحمت طلب، بی نیاز نمایی. ۲/۲۹

گفتار خدا، راست ترین گفتارها

فَقُلْتُ وَ قَوْلُكَ الْحَقُّ الْأَصْدَقُ

پس فرمودی و فرموده تو راست و درست ترین است. ۴/۲۹

مغرور نشدن صدیقین، به (رحمت) خدا

فَأَمَّا أَنْتَ يَا إِلَهِي فَأَهْلٌ أَنْ لَا يَعْتَرَّ بِكَ الصَّادِقُونَ

و اما تو ای خدای من، پس شایسته ای که راستگویان به تو مغرور نشوند. ۱۳/۳۹

کردار راستین و کوتاه شدن آرزوها

وَ أَكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ، وَ قَصَّرَهُ عَنَّا بِصِدْقِ الْعَمَلِ

و ما را از آرزوی دراز بازدار و با عمل راستین، آن را از ما کوتاه کن. ۱/۴۰

جدا نساختن بنده، از راه راست قرآن

اللَّهُمَّ فَكِّرِيَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَةً... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى... لَا يَخْتَلِجَنَا الزَّيْغُ عَنُ قَصِيدِ طَرِيقِهِ

خداوندا، پس همچنان که دل های ما را حامل آن قرار دادی، پس بر محمد درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا انحرافی ما را از راه راستش جدا نسازد. ۶/۴۲

عذر خواستن صادقانه زبان ها، برای خدا

وَ لَكَ... مِنْ أَلْسِنَتِنَا صِدْقُ الْإِعْتِدَارِ

و عذر خواستن راستین زبان هایمان، برای توست. ۴۵/۴۵

ص : ۶۰۳

سپاسی از خدا، که باطنش با نیت صادقانه موافق باشد

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفُقُّ لِبَاطِنِهِ، وَ بَاطِنُهُ وَفُقُّ لِحَقِّهِ

سپاس برای توست. سپاسی که ظاهرش با باطنش همخوان باشد و باطنش با نیت صادقانه موافق باشد. ۴۳ و ۴۶/۴۷

درست اندام آفریدن بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَنِي سَوِيًّا

خداوندا، تو مرا بی عیب و نقص آفریدی.

۱/۵۰

سرگردانی، به سبب انحراف از راه راست

فَأَنَا... الْمُرْتَدُّ فِي خَطِيئَتِي، الْمَتَّحِرُّ عَنْ قَصْدِي

...از این رو من مردد در خطای خود و منحرف از راه راستم. ۱/۵۳

میراندن بنده، بر صدق و راستی

اقْبِضْ عَلَيَّ الصِّدْقِ نَفْسِي

مرا بر راستی بمیران. ۴/۵۴

عطا نمودن توکل راستین، به بنده

هَبْ لِي صِدْقَ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ

توکل راستین به خود را، به من ارزانی دار.

۴/۵۴

رام

رام ساختن بنده، برای بندگی خدا

عَبَّدَنِي لَكَ

مرا به عبادت خود وادار. ۳/۲۰

عامل رام کردن دل بنده

ذَلَّلَهُ بِالرَّغْبَةِ فِيمَا عِنْدَكَ أَيَّامَ حَيَاتِي كُلِّهَا

آن را با رغبت به آنچه نزد توست، در همه روزهای زندگی ام رام گردان. ۱۰/۲۱

راندن

درود خدا، بر رانندگان ابر

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ... زَوَاجِرِ السَّحَابِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که حرکت دهندگان ابرند. ۱۳ و ۱۱ و ۱۰/۳

شنیده شدن بانگ رعدها، از صدای رانده شدن فرشته

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای

ص: ۶۰۴

راندنش، بانگ رعد‌ها شنیده می‌شود.

۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

به حرکت درآمدن ابر، از صدای راندن فرشته

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحِ الْبَاطِنِينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّتِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ، وَإِذَا سَبَّحْتَ بِهِ حَفِيفَةُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه‌های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعد‌ها شنیده می‌شود و آنگاه که با خروش او، ابر به حرکت درآید، شعله‌های برق می‌درخشد. ۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

همراه بودن راننده ای (در قیامت)، با هر کس

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ يَوْمَ يَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَ شَهِيدٌ

...پس بر آنها درود فرست، روزی که هر شخص با راننده ای و گواهی (از فرشتگان) بیاید.

۳/۲۴

خدا، مددکار هر نیازمند راننده ای

يَا عِزُّدَ كُلِّ مُحْتَاجٍ طَرِيدٍ

ای یاور هر نیازمند راننده شده. ۴/۱۶

شیطان، راننده شده (از رحمت الهی)

...الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

...شیطان راننده شده.

۴۴/۱۳، ۲۵/۶، ۲۳/۶، ۱۷/۱

بنده راننده شده، و درگاه انتقام الهی

...وَ أَخْرَجَنِي إِلَىٰ فَنَاءِ نِقْمَتِكَ طَرِيدًا

...و مرا راننده شده، به سوی درگاه انتقامت درآورد. ۳۲/۱۳

قصد نمودن راه اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، به وسیله تابعین

الَّذِينَ قَصَدُوا سَمَتَهُمْ

آنان که راه ایشان را قصد نمودند. ۱۰/۴

راه پرهیزکاری و راه تباهی

وَ اسْلُكْ بِنَا مِنَ التُّقَى خِلَافَ سَبِيلِهِ مِنَ الرَّدَى

و برخلاف راه هلاکت بار او (شیطان)، ما را به راه پرهیزکاری ببر. ۵/۱۷

بیرون نشدن از راه حق

مَتَّعْنِي بِهَدَى صَالِحٍ لَّا أَسْتَبْدِلُ بِهِ، وَ طَرِيقَهُ حَقٌّ لَّا أَزِيغُ عَنْهَا

ص : ۶۰۵

مرا به هدایتی شایسته که با هیچ چیز عوض نکنم و به راه حقی که از آن به بیراهه نروم، بهرمند ساز. ۵/۲۰

راهنمایان به راه راست

اجْعَلْنِي... مِنْ أَدْلِهِ الرَّشَادِ

مرا از راهنمایان به راه راست قرار ده.

۱۸/۲۰

وسیله رساندن بنده، به راه رستگاری

وَ أَصَبْتُ بِى سَبِيلَ الْهَدَايَةِ لِلْبِرِّ فِيمَا أُنْفِقُ مِنْهُ

و مرا در آنچه از آن دارایی انفاق می کنم، به راه رستگاری برسان. ۲۳/۲۰

آسان گردیدن راه رسیدن به خوشنودی خدا

سَهْلٌ إِلَى بُلُوغِ رِضَاكَ سُبُلِي

راه هایم را برای رسیدن به خوشنودی ات، آسان فرما. ۲۸/۲۰

روانه ساختن دل بنده، در خوشایندترین راه ها

وَ أَجْرٍ بِهِ فِى أَحَبِّ السُّبُلِ إِلَيْكَ

و آن را در محبوب ترین راه ها به سویت روانه فرما. ۱۰/۲۱

گشودن دل بنده، برای راه های مستقیم

دین خدا

وَ اشْرَحْ لِمَرَاثِدِ دِينِكَ قَلْبِي

و دلم را برای راه های مستقیم دینت بگشا.

۵/۲۳

وسیله توفیق یافتن به راه راست

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُؤَفَّقِينَ لِلْخَيْرِ وَالرُّشْدِ وَالصَّوَابِ بِطَاعَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با فرمانبری تو به کار خیر و رشد و صواب، موفق گشته اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱

آموختن راه ها و روش ها، به مجاهد

عَلَّمَهُ السَّيْرَ وَالسُّنَنَ

راه ها و روش ها (ای جهاد) و سنت ها (ای اسلامی) را، به او بیاموز. ۱۴/۲۷

تنگ بودن راه های تیره پشت

اللَّهُمَّ وَأَنْتَ حَذَرْتَنِي مَاءَ مَهِينًا مِنْ صُلْبٍ... حَرَجِ الْمَسَالِكِ إِلَى رَحِمِ ضَيْقِهِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با راه های تنگ، به سوی رحمی تنگ، سرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

درخواست راهی آسان، برای روزی

أَسْأَلُكَ فِي أَنْ تُسَهِّلَ إِلَيَّ رِزْقِي سَبِيلًا

ص : ۶۰۶

از تو درخواست می کنم که راهی آسان برای روزی ام، (فراهم) نمایی. ۲۸/۳۲

راه پسندیده و ستوده

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ، وَ أَحْفَيْتَ مِنَ الدَّخِيلَةِ وَاعِظًا لَنَا... وَ سَعِيًّا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاجِيَةِ، وَ الطَّرِيقِ الْمَحْمُودَةِ

پس آن عیب ها که پوشاندی و بدی ها که پنهان نمودی، برای ما پنددهنده و کوشش به توبه محوکننده و (حرکت در) راه ستوده، قرار ده.

۳/۳۴

راه خدا، عفو و گذشت

ذَلِكَ أَنْ... سَبِيلَكَ الْعَفْوُ

زیرا راه تو بخشایش است. ۷/۳۷

سبب گمراه نگشتن از راه خدا

لَوْ لَا أَنَّهُ صَوَّرَ لَهُمُ الْبَاطِلَ فِي مِثَالِ الْحَقِّ مَا ضَلَّ عَنْ طَرِيقِكَ ضَالٌّ

اگر او (شیطان)، باطل را برای ایشان به صورت حق جلوه نمی داد، هیچ گمراهی از راه تو گمراه نمی شد. ۹/۳۷

راه کوشنده در بندگی خدا

...هَذَا يَا إِلَهِي... سَبِيلُ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ

...ای خدای من، این راه کسی است که در بندگی تو کوشیده. ۱۴/۳۷

راه های ایمن شدگان

وَجَّهْنِي فِي مَسَالِكِ الْأَمِينِ

مرا به سوی راه های ایمن شدگان بفرست.

۴/۴۱

آشکار نمودن راه های احکام خدا

جَعَلْتُهُ... قُرْآنًا أُعْرِبْتَ بِهِ عَنْ شَرَائِعِ أَحْكَامِكَ

آن را قرآنی قرار دادی که با آن راه های احکامات را روشن ساختی. ۱/۴۲ و ۲/۴۲

جدا نگشتن از راه راست قرآن

اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَةً... فَصِدِّ لِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى... لَا يَخْتَلِجَنَا الزَّيْغُ عَنْ قَصِيدِ طَرِيقِهِ

خداوندا، پس همچنان که دل های ما را حامل آن قرار دادی، پس بر محمد درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا انحرافی ما را از راه راستش جدا نسازد. ۶/۴۲

آشکار ساختن راه های خوشنودی خدا

اللَّهُمَّ وَ كَمَا... أَنَّهُجَتِ بِآلِهِ سُبُلَ الرِّضَا إِلَيْكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا و چنان که به وسیله خاندانش، راه های خوشنودی به سوی خود را آشکار ساختی، پس بر محمد و خاندانش درود

ص : ۶۰۷

به راه پیامبر صلی الله علیه و آله رفتن

وَ اَسْئَلُكَ بِنَا سَبِيلَهُ

و ما را به راه او ببر. ۲۰/۴۲

سیر نمودن در راه روشن پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ خُذْ بِنَا مِنْهَا جَهْ

و ما را در راه روشن او سیر ده. ۲۰/۴۲

جهاد پیامبر صلی الله علیه و آله ، در راه خدا

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا... جَاهِدَ فِي سَبِيلِكَ

خداوندا او را به سبب اینکه در راه تو مجاهدت کرد، پاداش ده. ۲۲/۴۲

راه های احسان خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... سَبَلْنَا فِي سُبُلِ إِحْسَانِهِ لِنَسْئَلُكَهَا بِمَنْتِهِ إِلَى رِضْوَانِهِ

سپاس خدای را که ما را در راه های احسانش، راهی نمود، تا در آن (راه ها)، به وسیله نعمتش به سوی خوشنودی اش

رویم. ۲/۴۴

دور گرداندن بندگان، از کوری از راه خدا

جَبْتَنَا... الْعَمَى عَنْ سَبِيلِكَ

ما را از کوری از راهت دور گردان. ۱۳/۴۴

انفاق اموال، در راه خدا

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه

صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.

یافتن شدن راهی، در سپاس خداوند

فَلَکَ الْحَمْدُ مَا وَجَدَ فِی حَمْدِکَ مَذْهَبٌ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که راهی در ستایش تو یافت شود. ۱۷/۴۵

آسان بودن راه خدا

هَدَيْتَنَا لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ... وَ سَبَّحْتَ الَّذِي سَهَّلْتَ

ما را به دینت که آن را برگزیدی و به راهت که آن را آسان نمودی، هدایت کردی. ۱۹/۴۵

آسان شدن راه های نیکی، با رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ... صَاحِبِ سَهْلِ سُبُلِ الْإِحْسَانِ

درود بر تو همراهی که راه های احسان را آسان نمود. ۲۹/۴۵

هموار بودن راه خدا

ص : ۶۰۸

سَبِيلُكَ جَدِّدٌ

راه تو هموار است. ۲۸/۴۷

اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله ، راه بهشت خدا

رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ... وَ جَعَلْتَهُمْ... الْمَسْلُوكَ إِلَى جَنَّتِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنها را راهی به سوی بهشت

قرار دادی. ۵۶/۴۷

دور ساختن سختی، از راه خدا

أَبْنِ بِهِ الضَّرَاءَ مِنْ سَبِيلِكَ

به سبب او سختی را از راهت دور کن.

۶۲/۴۷

زدودن زنگار ستم، از راه خدا

اجْلُ بِهِ صَدَاءَ الْجُورِ عَنْ طَرِيقَتِكَ

با او زنگار ستم را از راهت بزدا. ۶۲/۴۷

بیرون کردن منحرفان، از راه خدا

أَزِلْ بِهِ النَّاكِبِينَ عَنْ صِرَاطِكَ

به وسیله او، منحرفان را از راهت بیرون کن.

۶۲/۴۷

نابود گرداندن کج طلبان راه راست خدا

امْحَقْ بِهِ بُغَاةَ قَصْدِكَ عَوْجًا

به وسیله او آنان که می خواهند راه راست تو

را کج کنند، نابود گردان. ۶۲/۴۷

پیروی دوستان ائمه علیهم السلام ، از راه روشن ایشان

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَىٰ أَوْلِيَائِهِمْ... الْمُتَّبِعِينَ مِنْهُمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که پیروان راه روشن ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

آسان نمودن راه نیکویی ها به سوی خدا

وَ سَهِّلْ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ

و راه خیرات به سوی خود را برای من آسان گردان. ۹۴/۴۷

درهم نشکستن بنده، همراه با منحرفان از راه های خدا

وَ لَا تُبْزِرْنِي فِيمَنْ تُبْزِرُ مِنَ الْمُنْحَرِفِينَ عَنْ سُبُلِكَ

و مرا در شمار شکستگانی که از راه های تو منحرف شده اند، در هم نشکن. ۹۷/۴۷

قرار دادن راهی برای بنده، در حق

اجْعَلْ لِي فِي الْحَقِّ طَرِيقًا مِنْ كُلِّ رَحْمَةٍ

برای من در راستای حق، از هر رحمتی راهی قرار ده. ۱۲۹/۴۷

تحریف واجبات، از مقاصد راه های روشن خدا

يُرْوُونَ... فَوَائِضَكَ مُحَرِّفَةً عَنْ جِهَاتِ أَسْرَاعِكَ

ص : ۶۰۹

می بینند که واجبات از جهاتِ راه روشنت، تحریف شده است. ۹/۴۸

فرود آمدن در راه های سختِ نابودی

حَلَلْتُ شِعَابَ تَلْفٍ

به راه های سختِ نابودی وارد شدم. ۲/۴۹

راه های ناتوان کننده بنده

يَا كَهْفِي حِينَ تُعِينِي الْمَذَاهِبُ

ای پناه من، وقتی که راه ها مرا ناتوان می کند و راه نمی نماید. ۷/۵۱

نبودن راهی برای بنده، جز در ملک خدا

كَيْفَ يَنْجُو مِنْكَ مَنْ لَا مَذْهَبَ لَهُ فِي غَيْرِ مُلْكِكَ؟

چگونه از تو رهایی یابد، کسی که در غیر قلمرو تو، راهی برایش نمی باشد؟ ۱/۵۲

انحراف از راه راست و در راه ماندن

فَأَنَا... الْمُنْحَرِفُ عَنْ قَصْدِي، الْمُنْقَطِعُ بِي

...از این رو من منحرف از راه راست خویش و در راه مانده ام. ۱/۵۳

راه رفتن

راه رفتن در بین مردم، با نور عطاشده از جانب خداوند

هَبْ لِي نُورًا أَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ

مرا نوری بخش که با آن در بین مردم راه روم.

۸/۲۲

راهنمایی

راهنمایی بندگان، به توبه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى التَّوْبَةِ الَّتِي لَمْ نُفِدْهَا إِلَّا مِنْ فَضْلِهِ

سپاس خدای را که ما را به توبه ای ره نمود که جز به فضل او، آن را به دست نیاوردیم. ۲۲/۱

گماشتن راهنما، از دوران آدم علیه السلام تا زمان محمد صلی الله علیه و آله

أَقَمْتُ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ

برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ۲/۴

سلام خدا، بر پیشوایان هدایت

أَقَمْتُ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ، مِنْ أُنْتَمَهُ الْهُدَى، وَقَادَهُ أَهْلُ التَّقَى عَلَى جَمِيعِهِمُ السَّلَامُ

برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ، از امامان
رستگاری و

ص : ۶۱۰

پیشوایان اهل پرهیزکاری - که بر همه آنها درود باد - ۲/۴

به خوشنودی یاد نمودن خدا، از امامان رستگاری

أَقَمْتِ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا... مِنْ أُمَّةٍ الْهُدَى... فَادْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرَةٍ وَرِضْوَانٍ

برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از امامان رستگاری، پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۲/۴

راه یافتن تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، به راهنمایی ایشان

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ... خَيْرِ جَزَائِكَ. الَّذِينَ... يَهْتَدُونَ بِهَدْيِهِمْ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان. همانها که به راهنمایی آنها راه می یابند. ۱۲ و ۱۰ و ۹/۴

عدم نگرانی تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از اقتدا به نشانه های هدایت صحابه

لَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي... الْإِنْتِ مَامٍ بِهِدَايَةِ مَنَارِهِمْ

تردیدی ایشان را از اقتدا به چراغ هدایت آنها آشفته نساخت. ۱۱/۴

راهنمایی بندگان، به سوی خدا

أَهْدِنَا إِلَيْكَ

ما را به سوی خود هدایت فرما. ۹/۵

دانایی به وسیله راهنمایی خداوند

إِنَّ مَنْ... تَهْدِيهِ يَعْلَمُ

زیرا هر کس را که هدایت کنی، دانا می شود.

۹/۵

هدایت شدن ره یافتگان، با نور ذات خدا

إِنَّمَا يَهْتَدِي الْمُهْتَدُونَ بِنُورِ وَجْهِكَ

به درستی که ره یافتگان به وسیله نور ذات تو راه می یابند. ۱۱/۵

راهنمایی نمودن بندگان

إِنَّمَا يَهْتَدِي الْمُهْتَدُونَ بِنُورِ وَجْهِكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاهْدِنَا

به درستی که ره یافتگان به وسیله نور ذات تو راه می یابند پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را هدایت فرما. ۱۱/۵

وَاسْتَهْدِيكَ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاهْدِنِي

و از تو راهنمایی می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا راهنمایی کن.

۲۰/۴۸

راهنمایی خدا و گمراهی گمراه کنندگان

اللَّهُمَّ... مَنْ هَدَيْتَ لَمْ يُعْوِهِ إِضْلَالُ الْمُضِلِّينَ

خداوندا هر که را تو راهنمایی نمودی، گمراهی گمراه کنندگان او را گمراه نکرد. ۱۲/۵

ص : ۶۱۱

راهنمایی راهنماینده به راه خدا

اجْعَلْنَا مِنْ... هُدَاتِكَ الدَّالِّينَ عَلَيْكَ

ما را از هادیان راهنمایی کننده به راه خود قرار ده. ۱۵/۵

نگهداری ای راهنمایی کننده، به طاعت الهی

احْفَظْنَا... حَفْظًا... هَادِيًا إِلَى طَاعَتِكَ

ما را نگهداری کن، نگهداری ای که ما را به فرمانبرداریت راهنمایی کند. ۱۷/۶

راهنمایی کردن گمراه

وَفَقْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَإِرشَادِ الصَّالِّ

ما را برای انجام نیکی و راهنمایی گمراهان، توفیق ده. ۱۸/۶

پناه بردن به خدا، از مخالفت هدایت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... مُتَابَعَةِ الْهَوَى

خداوندا به تو پناه می برم از پیروی هوا و هوس. ۱/۸ و ۲

احسان به بنده، راهنمای او (به درگاه خدا)

إِحْسَانُكَ دَلِّي

احسان تو مرا راهنمایی کرد. ۲۵/۱۳

راهنمایی بنده، به راست ترین راه

وَ اهْدِنِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ

و مرا به راست ترین راه، راهنمایی کن.

۱۳/۱۴

جهل بنده، نسبت به رشد و هدایت خود

فَمَنْ أَجْهَلُ مِنِّْي، يَا إِلَهِي، بِرُشْدِهِ؟

پس ای خدای من، چه کسی به رستگاری خود نادان تر از من است؟ ۲۳/۱۶

دلالت داشتن آیات قرآن، بر عطایای فراوان الهی

إِنَّ ذَلِكَ... لَا يُؤْوِدُكَ فِي جَزِيلِ هَبَاتِكَ الَّتِي دَلَّتْ عَلَيْهَا آيَاتُكَ

بدرستی که این در برابر بخشش های بسیار است که نشانه هایت بر آن دلالت دارد بر تو سنگین نمی باشد. ۳۴/۱۶

بهره مندی از هدایت، در برابر گمراهی

أَمْتَعْنَا مِنَ الْهُدَىٰ بِمِثْلِ ضَلَالَتِهِ

ما را به اندازه گمراهی او (شیطان)، از رستگاری ات بهره مند گردان. ۵/۱۷

بهره مند نمودن بنده، از هدایت شایسته

مَتَّعِنِي بِهُدَىٰ صَالِحٍ لَّا أُسْتَبَدَّلُ بِهِ

مرا به هدایتی شایسته که با هیچ چیز عوض نکنم بهر مند ساز. ۵/۲۰

توفیق پیروی از راهنما

ص : ۶۱۲

وَفَقِّنِي لِبَطَاعِهِ مَنْ سَدَّدَنِي، وَ مُتَابَعِهِ مَنْ أَرْشَدَنِي

مرا به اطاعت از آنکه به راه راست استوارم گرداند و پیروی از کسی که ارشادم کرد، توفیق ده.

۸/۲۰

آسان بودن راهنمایی بنده، بر خدا

لَا أَضِلُّنَّ وَ قَدْ أَمَكَّتْكَ هِدَايَتِي

(چنان کن که) گمراه نگردم، در حالی که می توانی هدایتم کنی. ۱۴/۲۰

گویا فرمودن بنده، به هدایت و راهنمایی خدا

اللَّهُمَّ وَ أَنْطِقْنِي بِالْهُدَى

خداوندا و مرا به هدایت گویا کن. ۱۶/۲۰

بودن در زمره راهنمایان به راه راست

اجْعَلْنِي... مِنْ أَدْلِهِ الرَّشَادِ

مرا از راهنمایان به راه راست قرار ده.

۱۸/۲۰

راهنمایی بنده، قبل از گمراه شدنش

فَاثْمُنْ عَلَيَّ... قَبْلَ الضَّلَالِ بِالرَّشَادِ

پس پیش از گمراهی، با راهنمایی بر من منت گذار. ۲۰/۲۰

عطای نیکی راهنمایی

امْنِحْنِي حُسْنَ الْإِرْشَادِ

خوب ارشاد کردن را به من عطا نما.

۲۰/۲۰

بخشیدن راهنمایی حقیقی، به بنده

هَبْ لِي صِدْقَ الْهُدَايَةِ

مرا هدایت راستین ببخش. ۲۲/۲۰

وسیله رساندن بنده، به راه هدایت

أَصِبْ بِي سَبِيلَ الْهُدَايَةِ لِلْبِرِّ فِيمَا أَنْفَقْتُ مِنْهُ

مرا در آنچه از آن دارایی انفاق می کنم، به راه رستگاری برسان. ۲۳/۲۰

هدایت شدن در تاریکی ها، با نور بخشیده شده از جانب خداوند

هَبْ لِي نُورًا... أَهْتَدِي بِهِ فِي الظُّلُمَاتِ

مرا نوری بخش که در تاریکی ها با آن راه یابم.

۸/۲۲

گشایش دل برای راهنمایی های دین الهی

وَ اشْرَحْ لِمَرَاشِدِ دِينِكَ قَلْبِي

و دلم را برای راه های مستقیم دینت بگشا.

۵/۲۳

خدا، راهنماینده ترین کس

يَا أَهْدِي مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ

ای راهنماترین کسی که به او رغبت شده.

۱۱/۲۴

ص: ۶۱۳

راهنمایی نمودن راه جویان از همسایگان

و وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... هِدَايَةِ مُسْتَرْشِدِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در راهنمایی راه جویشان، توفیق ده.

۲/۲۶

راهنمایی مجاهد مسلمان، به حسن نیت

أَثْرُ لَهُ حُسْنِ النَّيِّهِ

او را به حسن نیت، راهنمایی فرما. ۱۴/۲۷

سبب راهنمایی دورانیش، به راه راست

فَصَحَّ بِمُعَايَنَةِ أَمْثَالِهِمْ حَازِمٌ وَفَقَهُ اعْتِبَارَهُ، وَ أَرْشَدَهُ إِلَى طَرِيقِ صَوَابِهِ اخْتِيَارَهُ

پس (شخص) دورانیش، با دیدن امثال ایشان سالم ماند. پند گرفتنش سبب توفیق او شد و برگزیدن راه صواب، او را

راهنمایی کرد. ۷/۲۸

گشوده شدن دیده هدایت منکر احسان الهی

فَقَصَّرَ عَمَّا أَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا، وَ تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيرًا... كَالْمُنْكَرِ فَضَلَ إِحْسَانِكَ إِلَيْهِ حَتَّى إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصِيرُ الْهُدَى... فَرَأَى كَبِيرَ عَصِيَانِهِ كَبِيرًا

پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده و با بی باکی آنچه از آن نهی نموده ای، انجام داده. مانند انکارکننده

بسیاری فضل تو به

خودش. اما همین که چشم هدایت برای او گشوده شد، پس گناه بزرگش را بزرگ دانست. ۶/۳۱ و ۷/۳۱

راهنمایی بندگان، به وسیله محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، همچنانکه ما را به سبب او هدایت کردی.

۳۰/۳۱

راه جستن از خدا

وَ أَشْهَدِيكَ لِمَا بَاعَدَ مِنْهَا، وَ أَخَّرَ عَنْهَا

و از تو راهنمایی می خواهم، برای آنچه از آن (آتش) دور سازد و عقب گرداند. ۳۱/۳۲

عدم راهنمایی کسی، بر عیب های پنهان بنده

فَكُنَّا قَدْ... تَسْتَرُّ بِالْمَسَاوِي فَلَمْ تَدُلُّ عَلَيْهِ

چرا که هر کدام از ما عیب های پنهان داشت، پس کسی را بر (عیب های) او راهنمایی نکردی.

۱/۳۴

افزودن هدایت بنده

وَ زِدْنِي مِنْ هُدَاكَ مَا أَصِلُ بِهِ إِلَى التَّوْفِيقِ فِي عَمَلِي

و هدایت خود را برایم بیفزای، که با آن به توفیق در عملم برسم. ۱۶/۳۷

آفرینش نفس بنده، و عدم راه جویی خدا

ص: ۶۱۴

أَسْتَوْهَبُكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا... لِتَطَّرَقَ بِهَا إِلَى نَفْعِ

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به وسیله آن به سودی راه جویی. ۷/۳۹

هدایت شده از دنیا رفتن

أَمِتْنَا مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ

ما را ره یافتگانِ ناگمراه، بمیران. ۵/۴۰

هدایت شدن در تاریکی های گمراهی و نادانی

جَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالَةِ وَالْجَهَالَةِ بِاتِّبَاعِهِ

آن را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی ره یابیم. ۳/۴۲

قرآن، نور هدایت

جَعَلْتَهُ... نُورَ هُدًى لَّا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانُهُ

آن را نور هدایتی که برهانش از (دید) شاهدان خاموش نمی شود، قرا ده. ۳/۴۲

هدایت شدن، با روشنی بامداد قرآن

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَهْتَدِي بِضَوْءِ صَبَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که با نور صبحگاهش

راه می یابند. ۷/۴۲

نطلبیدن هدایت، در غیر قرآن

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... لَّا يَلْتَمِسُ الْهُدَى فِي غَيْرِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که در غیر آن هدایت را نمی جویند. ۷/۴۲

به پا داشتن محمد صلی الله علیه و آله ، برای راهنمایی به خدا

اللَّهُمَّ وَ كَمَا نَصَبْتَ بِهِ مُحَمَّدًا عَلَمًا لِلدَّلَالَةِ عَلَيْكَ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكَرَامَةِ

خداوندا و چنان که به وسیله قرآن، محمد را نشانه ای برای راهنمایی به خود نصب نمودی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت، قرار ده. ۸/۴۲

راهنمایی بندگان، به سپاس گزاری از خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِحَمْدِهِ

سپاس خدای را که ما را برای سپاس گزاری اش راهنمایی فرمود. ۱/۴۴

قرآن، راهنمای مردم

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ، هُدًى لِلنَّاسِ، وَ بَيِّنَاتٍ

ص : ۶۱۵

مِنَ الْهُدَىٰ وَالْفُرْقَانِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فروفرستاده شد که برای مردم هدایتگر و نشانه های آشکار از هدایت و جدا سازی (حق از باطل) است. ۳/۴۴

راهنمایی از وحی، بر در توبه

جَعَلْتَ عَلَيَّ ذَلِكَ الْبَابِ دَلِيلًا مِنْ وَحْيِكَ

بر آن در از وحی خود، راهنمایی قرار داده ای.

۱۰/۴۵

بهبانه نداشتن غافل، پس از برپایی راهنما

فَمَا عُدْرُ مَنْ أَعْفَلَ دُخُولَ ذَلِكِ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَإِقَامِهِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟! ۱۱/۴۵

راهنمایی بندگان، با سخن خدا

أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ

تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود راهنمایی کردی. ۱۴/۴۵

راهنمایی آفریده ای، به آنچه بندگان به آن راهنمایی شده اند

لَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَىٰ مِثْلِ الَّذِي دَلَلْتَ عَلَيْهِ عِبَادَكَ مِنْكَ كَانَ مَوْصُوفًا بِالْإِحْسَانِ

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای،

راهنمایی می کرد، به احسان وصف می شد. ۱۷/۴۵

راهنمایی بندگان، به دین برگزیده شده از جانب خدا

هَدَيْتَنَا لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ

ما را به دینت که آن را برگزیدی، هدایت کردی. ۱۹/۴۵

راهنمایی بندگان، به سنت ماه رمضان

أَنْتَ وَلِيُّ... هَدَيْتَنَا لَهُ مِنْ سُنَّتِهِ

تویی مولایی که ما را به روش آن، راهنمایی نمودی. ۴۴/۴۵

شناخته شدن هدایت و راهنمایی

عُرِفَتِ الْهُدَايَةُ مِنْ عِنْدِكَ

هدایت از جانب تو شناخته شد. ۲۵/۴۷

راهنما بودن امر الهی

أَمْرُكَ رَشْدٌ

فرمانت هدایتگر است. ۲۸/۴۷

راهنمایی بنده، به دین خدا

ص: ۶۱۶

فَجَعَلْتُهُ مِمَّنْ هَدَيْتَهُ لِدِينِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که به دین خود راه نمودی اش. ۶۷/۴۷

راهنمایی بنده، به دوستی با دوستان خدا و دشمنی با دشمنانش

فَجَعَلْتُهُ مِمَّنْ... أَرْشَدْتَهُ لِمَوَالَاهِ أَوْلِيَائِكَ، وَ مُعَادَاهِ أَعْدَائِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که به دوستی با دوستان و دشمنی با دشمنان راهنمایی اش نمودی. ۶۷/۴۷

تقسیم نمودن هدایت، در بین مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ... هُدًى... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، ای پروردگار ما، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، هدایت را قسمت می نمایی، بهره و

نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

سبب راهنمایی مؤمنان، به سوی خدا

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ خَيْرٍ تَمُنُّ بِهِ عَلَيْهِمْ تَهْدِيهِمْ بِهِ إِلَيْكَ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی را قسمت می نمایی

یا خیری را به ایشان عنایت می کنی و بدین وسیله آنان را به سوی خود هدایت می کنی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد

گردان. ۲/۴۸

هدایت و راهنمایی خواستن، از خدا

وَ أَسْتَهْدِيكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اهْدِنِي

و از تو راهنمایی می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا راهنمایی کن.

۲۰/۴۸

راهنمایی کردن خدا و غافل ماندن بنده

إِلَهِي هَدَيْتَنِي فَلَهُوْتُ

خدای من، مرا راه نمودی، پس به کار بیهوده مشغول شدم. ۱/۴۹

رأفت رحمت

ربوبیت پروردگار

ربودن

ربوده شدن برکات رمضان، از بندگان

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَيَّ... مَا ضِ مِنْ بَرَكَاتِكَ سُلَيْبِنَاهُ

درود بر تو و بر نیکی های گذشته ات که از ما ربوده شد. ۴۲/۴۵

ربودن درجه والای درست کاران

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِيُخْلَفَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ وَ مَوَاضِعَ

ص : ۶۱۷

أَمْنَائِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي اخْتَصَصْتَهُمْ بِهَا قَدْ ابْتَرَوْهَا

خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان و برگزیدگان و جایگاه امانت دارانت است، در درجه والایی که به ایشان اختصاص دادی، (و دشمنان آن را) ربودند. ۹/۴۸

رتبه مرتبه

رجا امید

رجوع بازگشت

رحلت کوچ

رجم زهدان

رحمت

درود خدا بر فرشتگان رحمت

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان. ۱۰/۳

گنجینه های نابودشدنی رحمت خدا

يَا مَنْ لَا تَفْنَى خَزَائِنُ رَحْمَتِهِ

ای کسی که گنج های رحمت او نابود نمی شود.

۳/۵

قرار دادن بهره برای بندگان، در رحمت

خدا

اجْعَلْ لَنَا نَصِيبًا فِي رَحْمَتِكَ

از رحمت خود برای ما بهره ای قرار ده.

خدا، مهربان با بندگان

أَنْتَ أَشْهَدُ أَنَّكَ... رَؤُوفٌ بِالْعِبَادِ

همانا من شهادت می دهم که تو با بندگان بسیار مهربانی. ۲۱/۶

خدا، مهربان ترین مهربانان

أَنْتَ أَرْحَمُ مِنْ كُلِّ رَحِيمٍ

تویی مهربان تر از هر مهربان. ۲۴/۶

يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

ای مهربان ترین مهربانان.

۸/۵۴ ۷/۵۰، ۶۵/۴۷، ۲۸/۴۸، ۱۷/۴۹، ۱۰/۸، ۱۲/۲۰، ۲/۲۴ و ۳۵/۳۲

يَدْعُوكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

تو را صدا می زند: ای مهربان ترین مهربانان.

۹/۱۲

أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

تو بخشاینده ترین بخشاینده گانی. ۱۵/۲۴

فَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

پس تو بخشاینده ترین بخشاینده گانی.

۱۴/۵۱

ص: ۶۱۸

امر به بدی نمودن نفس، و رحم فرمودن خداوند

وَلَا تُخَلِّ فِي ذَلِكَ بَيْنَ نَفُوسِنَا وَ اِخْتِيَارِهَا، فَإِنَّهَا... أَمَارَةٌ بِالشُّوْءِ إِلَّا مَا رَحِمْتَ

و در آنگاه، نفوس ما را به اختیار خود وامگذار، چون آن به بدی امر می کند مگر تو رحم کنی. ۴/۹

رحم خدا، بر درخواست کننده رحمتش

أُولَى الْأُمُورِ بِكَ فِي عَظَمَتِكَ رَحْمَهُ مَنِ اسْتَرْحَمَكَ

سزاوارترین کارها به بزرگواری ات، بخشش است بر آنکه از تو رحمت خواسته. ۵/۱۰

مهربانی خدا، با هر که او را بخواند

إِنَّكَ رَحِيمٌ بِمَنْ دَعَاكَ

به درستی که تو به هر که تو را خواند، مهربانی.

۵/۱۱

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي، رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَأُتِلِّغَ فِي الدُّعَاءِ؟

ای خدای من آیا تو بر کسی که تو را بخواند رحم کننده ای تا من هر چه بیشتر در دعا بکوشم؟

۱۵/۱۶

روی آوردن رحمت خواهان، به خدا

يَا أَرْحَمَ مَنْ اِتَّابَهُ الْمُسْتَوْحِمُونَ

ای بخشنده ای که رحمت خواهان پی در پی نزد او می آیند. ۹/۱۲

گردش آمرزش طلبان، به گرد مهربان ترین کس (خدا)

يَا أَعْطَفَ مَنْ أَطَافَ بِهِ الْمُسْتَغْفِرُونَ

ای مهربانی که آمرزش خواهان گرد او می گردند. ۹/۱۲

رحم نمودن خدا به زاری بنده

كُنْ... لِتَضْرُعِي رَاحِمًا

به زاریم ترحم فرما. ۲۱/۱۳

فَارْحَمِ طُولَ تَضْرُعِي

پس بر بسیاری زاریم رحم کن. ۳۲/۱۶

خدا خود را به رحمت وصف فرموده

أَنْتَ الَّذِي وَصَفْتَ نَفْسَكَ بِالرَّحْمَةِ

تویی آنکه خود را به رحمت وصف نموده ای.

۱۸/۱۶

رحم نمودن به بنده

...وَأَرْحَمَنِي

...و به من رحم کن. ۱۸/۱۶

فَارْحَمْنِي

پس به من رحم کن. ۲۲/۳۲

وَأَسْتَرْحِمُكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَرْحَمْنِي

و از تو رحمت می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به من رحم کن.

۲۲/۴۸

ص : ۶۱۹

فَارْحَمْنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

پس بر من رحم کن، ای مهربان ترین مهربانان.

۷/۵۰

رهایی کردن خطاکاران، با امید به رحمت خدا

إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي... رَجَاءً لِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا فَكَاكَ رِقَابِ الْخَاطِئِينَ

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون امیدواری به رحمت تو - که رهایی کردن های خطاکاران است - می باشد.

۲۸/۱۶

اصلاح کار گنهکاران، با طمع در مهربانی خدا

إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَأْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلَّاحُ أَمْرِ الْمُذْنِبِينَ

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم - که اصلاح کار گناهکاران به آنست

- ۲۸/۱۶.

رحم نمودن خدا، به سختی فقر بنده

فَارْحَمْ... شِدَّةَ مَسْكَتِي

پس بر شدت نیازم رحم کن. ۳۲/۱۶

رحم نمودن خدا، به بدی جایگاه بنده

فَارْحَمْ... سُوءَ مَوْقِفِي

پس بر بدی جایگاهم رحم کن. ۳۲/۱۶

نیکی به والدین، همچون مادری مهربان

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي... أَبْرَهُمَا بَرَّ الْأُمِّ الرَّؤُوفِ

خداوندا مرا چنان گردان که با آن دو (پدر و مادرم) همانند نیکی مادری مهربان، نیکی کنم.

مهربان نمودن دل فرزند، با والدین

وَ اعْطِفْ عَلَيْهِمَا قَلْبِي

و دلم را بر آن دو مهربان گردان. ۶/۲۴

فرزند، دلسوز و مهربان با والدین

صَيَّرْنِي بِهِمَا رَفِيقًا، وَ عَلَيْهِمَا شَفِيقًا

مرا با آنان دوست و برایشان دلسوز فرما.

وَ اجْعَلْهُمْ لِي مُحِبِّينَ، وَ عَلَيَّ حَدِيثِينَ مُقْبِلِينَ

و آنان را دوستدار من و بر من مهربان، و به من متوجه ساز. ۴/۲۵

خدای مهربان

إِنَّكَ... رَوْوْفٌ رَحِيمٌ

همانا تو دلسوز و مهربانی. ۱۲/۲۵

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست.

بخشنده مهربان. ۶/۴۷

إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

به درستی که تویی توبه پذیر بسیار مهربان.

۶۵/۴۷، ۷/۵۰

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ الْحَنَّانُ

معبودی جز تو نیست، بردبار بزرگوار مهربان.

۲/۴۸

با مهربانی دلسوزی نمودن، بر همسایگان گرفتار

وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَرْقٌ عَلَى أَهْلِ الْبَلَاءِ مِنْهُمْ رَحْمَةً

و خداوندا مرا بر آن دار که با مهربانی بر بلادیدگان آنها، دلسوزی نمایم. ۳/۲۶

نیازمندی هر کس به رحمت، جز خدا

مَنْ سِوَاكَ مَرْحُومٌ فِي عُمْرِهِ

غیر تو، در زندگی اش نیازمند رحمت می باشد.

۱۱/۲۸

بزرگ نشمردن مهربانی خدا

لَا يَسْتَعْظِمُ عَفْوَكَ إِِنْ عَفَوْتَ عَنْهُ وَرَحْمَتَهُ

اگر از او گذشتی و به او رحم آوردی، گذشتت را بزرگ نشمارد. ۱۰/۳۱

رحم نمودن خدا، بر تنهایی بنده در برابر خود

اللَّهُمَّ فَارْحَمْ وَحَدِّثِي بَيْنَ يَدَيْكَ

خداوندا، پس به تنهایی ام در برابرت، رحم فرما. ۲۳/۳۱

مهربانی خدا، با بنده خوار زاری کننده

وَ أَفْعَلْ بِي فِعْلٍ عَزِيزٍ تَضَرَّعَ إِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيلٌ فَرَحِمَهُ

و با من همچون رفتارِ عزیزِی که بنده ذلیلی پیش او زاری کرده، پس به او مهربانی نموده، رفتار نما. ۲۴/۳۱

بنده و جلب مهربانی آسمانیان و زمینیان

فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِشَوْءٍ مَوْفِقِي، أَوْ تُدْرِكُهُ الرَّقَّةُ عَلَيَّ لِشَوْءٍ حَالِي

شاید برخی از آنها به رحمتت بر بدی جایگاهم، به من رحم کند یا بخاطر بدی حالم، بر من دلسوزی نماید. ۲۷/۳۱

خدا، مهربان با خطاکاران توبه کار

إِنَّكَ أَنْتَ... الرَّحِيمُ لِلْخَاطِئِينَ الْمُنِيبِينَ

همانا تو بر خطاکارانِ توبه پیشه، مهربانی.

۲۹/۳۱

ناامید بازنگرداندن بنده، از رحمت خدا

لَا تَرْجِعْنِي مَرْجِعَ الْخَيْبَةِ مِنْ رَحْمَتِكَ

مرا به ناامیدی از رحمتت بازنگردان.

۲۹/۳۱

ص : ۶۲۱

پیوستگی رحمت خدا

حَرَجَتْ مِنْ يَدِي أَسْبَابُ الْوُصَلَاتِ إِلَّا مَا وَصَلَهُ رَحْمَتُكَ

اسباب پیوندها از دستم بیرون رفته، جز آنچه به رحمت وصل شده. ۹/۳۲

احسان نمودن سود رحمت خدا، به بنده

وَعُدَّ عَلَيَّ بِعَائِدِهِ رَحْمَتِكَ

و سود رحمت خود را به من ارزانی دار.

۲۰/۳۲

مهربانی خواستن از مهربان ترین کس

أَنْتَ... أَرْأَفُ مَنْ اسْتُرِحِمَ

تو مهربان ترین کسی هستی که از او رحمت خواسته شد. ۲۲/۳۲

غذا دادن خدا به بنده، همانند نیکوکاری مهربان

فَعَذَّوْتَنِي بِفَضْلِكَ غَدَاءَ الْبَرِّ اللَّطِيفِ

پس به فضل خودت مرا مانند نیکوکاری مهربان خوراک دادی. ۲۶/۳۲

نامهربانی آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ لَا تُبْقِي عَلَيَّ مِنْ تَصَرَّعٍ إِلَيْهَا، وَلَا تَرْحِمُ مَنْ اسْتَعْطَفَهَا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که

بر زاری کنندگانش مهربان نیست و به مهرجویانش رحم نمی کند. ۲۹/۳۲ و ۳۰

پناه جستن از آتش دوزخ، به بسیاری رحمت خدا

أَجْزَنِي مِنْهَا بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ

مرا به بسیاری رحمت از آن (آتش) ایمن ساز. ۳۲/۳۲

شناختن رعد و برق، در رساندن رحمتی سودمند

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ... يَتَّبِعَانِ طَاعَتَكَ بِرَحْمَةٍ نَافِعَةٍ...

خداوندا همانا این دو، به رساندن رحمتی سودمند، به طاعتت می شتابند. ۱/۳۶

رحمت خدا، در عوض دعای بنده در حق ستمگرش

عَوَّضْنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوَكَ، وَ مِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتَكَ

به جای گذشتم از ایشان، گذشت خودت را و به جای دعایم بر آنان، رحمتت را به من عوض ده.

۳/۳۹

تباهی بنده، و رحمت خداوند

إِلَّا تَغَمَّدَنِي بِرَحْمَتِكَ تُوبِقِنِي

اگر مرا به رحمتت نپوشانی، تباهم. ۵/۳۹

ص : ۶۲۲

رحمت الهی، و بار گران (گناهان)

وَ وَكُلُّ رَحْمَتِكَ بِإِحْتِمَالٍ إِضْرَى

و رحمتت را به تحمل بار سنگینم بگمار.

۹/۳۹

رسیدن رحمت خدا، به بدکاران

فَكَمْ قَدْ لَحِقَتْ رَحْمَتُكَ بِالْمُسِيئِينَ

پس چه بسیار رحمتت که به بدکاران رسید.

۹/۳۹

مرگ، کلیدی از کلیدهای رحمت خدا

اجْعَلْهُ... مِفْتَاحًا مِنْ مَفَاتِيحِ رَحْمَتِكَ

آن را کلیدی از کلیدهای رحمتت قرار ده.

۴/۴۰

سبب رحم نمودن خدا بر خواری مقام بندگان، در قیامت

ارْحَمْنَا بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ذُلَّ مَقَامِنَا

به (برکت) قرآن، در جای ایستادن که به پیشگاهت عرضه می شویم، بر خواری ما رحم کن.

۱۵/۴۲

فراخی رحمت خدا

إِنَّكَ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ

به درستی که تو دارای رحمت گسترده هستی.

۲۱/۴۲

فَيَا مَنْ رَحْمَتُهُ وَاسِعَةٌ

پس ای کسی که رحمتش وسیع است.

۸/۴۸

رحمت خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

السَّلَامُ عَلَيْهِ وَعَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ

درود و رحمت و برکات فزاینده خداوند، بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد.

۲۲/۴۲

در آوردن بنده، در آبشخور رحمت خدا

أُورِدْنِي مَشَارِعَ رَحْمَتِكَ

مرا در آبشخورهای رحمتت در آور. ۱/۴۱

در آوردن خود در رحمت خدا، با روزه و نماز شب

فَصُمْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ، وَقُمْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ، مُتَعَرِّضِينَ بِصِيَامِهِ وَقِيَامِهِ لِمَا عَرَّضْتَنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِكَ

پس به فرمان تو روزش را روزه گرفتیم و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. در حالی که در معرض روزه داشتن و به پا خاستن (شبانه) بودیم، از رحمت - بدان خاطر - به ما عرضه داشتی.

۲۱/۴۵

بریده و نابود نشدن مهربانی خدا

ص : ۶۲۳

اسْتَعْمَلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِّمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ

به مهربانی ات که نابود نمی شود، ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره کارهایی می شود که بر ما نمی پسندی، بگمار. ۴۷/۴۵

عامل متوجه گشتن رحمت خدا، به بنده

اللَّهُمَّ وَ مَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... أَوْ تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ... عَطَفْتَ رَحْمَتَكَ عَلَيْهِ، فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حق رعایتش است، یا به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جست، که رحمت را به او برگردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

رحم خدا، بر کسی که بندگان به او رحم نکنند

يَا مَنْ يَرْحَمُ مَنْ لَا يَرْحَمُهُ الْعِبَادُ

ای کسی که رحم می کند، به آنکه بندگان به او رحم نمی کنند. ۱/۴۶

مهربانی خدا، با تجاوزکنندگان از حد

سُنَّتَكَ الْإِبْتِغَاءُ عَلَى الْمُعْتَدِينَ

روش تو مهربانی با تجاوزکنندگان است.

۱۶/۴۶

شگفت از بسیاری رأفت و رحمت الهی

سُبْحَانَكَ مِنْ... رَوْوفٍ مَا أَرَأَفَكَ، وَ حَكِيمٍ مَا أَعْرَفَكَ

پاک و منزهی! ای رئوفی که چه بسیار رئوفی! و حکیمی که چه بسیار آگاهی! ۲۳/۴۷

سودمندترین مهربانی های خداوند

وَ تَرَحَّمْ عَلَيْهِ أَمْتَعِ رَحْمَاتِكَ

و با سودمندترین رحمت هایت، بر او رحمت فرست. ۵۰/۴۷

مهربانی ولی خدا را به بندگان بخشیدن

هَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ، وَرَحْمَتَهُ وَتَعَطَّفَهُ وَتَحَنُّنَهُ

محبت و رحمت و عطف و دلسوزی او را به ما روا دار. ۶۳/۴۷

گسترده‌گی رحمت خدا، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ... نَشَرْتَ فِيهِ رَحْمَتَكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که رحمت را در آن گسترده ای. ۶۶/۴۷

پناه بردن به رحمت الهی

هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... لَأُنْذِرُ بِرَحْمَتِكَ

اینک منم در پیشگاه تو، پناه خواه به رحمت.

۶۹/۴۷

سبب غلبه ناامیدی از رحمت خدا، بر بنده

ص : ۶۲۴

لَا تُؤْخِزْنِي مِنَ الْأَمَلِ فِيكَ فَيَغْلِبَ عَلَيَّ الْقُنُوطُ مِنْ رَحْمَتِكَ

از آرزومندی به خود ناامیدم نکن، که ناامیدی از رحمتت بر من چیره شود. ۱۰۱/۴۷

کامیاب نمودن بنده، به شیرینی مهربانی خدا

أَوْجِدُنِي... حَلَاوَةَ رَحْمَتِكَ

مرا از شیرینی رحمتت، کامیاب گردان.

۱۲۵/۴۷

مهربان گرداندن دل بنده، با فروتنان

اعْطِفْ بِقَلْبِي عَلَى الْخَاشِعِينَ

دل مرا بر فروتنان مهربان گردان. ۱۲۷/۴۷

گشودن درهای رحمت خدا، بر بنده

اَفْتَحْ لِي أَبْوَابَ تَوَاتُتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ رَأْفَتِكَ...

درهای توبه و رحمت و رأفت را بر من بگشای. ۱۳۲/۴۷

اطمینان بنده به رحمت خدا، بیش از عمل خود

إِنِّي بِمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ أَوْثِقُ مِنِّي بِعَمَلِي

همانا اطمینانم به آمرزش و رحمت تو، از (اطمینانم به) عملم بیشتر است. ۴/۴۸

رحمت خدا، فراخ تر از گناهان بنده

إِنِّي... لَمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي

همانا آمرزش و رحمت تو، از گناهانم وسیع تر است. ۴/۴۸

گناهان بنده، و رحمت الهی

ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طَوْلُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُرْمِ أَنْ عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَ الْمَغْفِرَةِ

سپس اصرار بسیار آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش ببخشی، بازداشت. ۷/۴۸

رحمت خدا، بر برگزیدگانش

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ... كَصَلَوَاتِكَ وَبَرَكَاتِكَ وَتَحِيَّاتِكَ عَلَى أَصْفِيَاءِكَ إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ

خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست. مانند رحمت ها و برکت ها و تحیت هایی که بر برگزیدگانت: ابراهیم و آل ابراهیم فرستادی.

۱۱/۴۸

تنها امان دهنده کیفر خدا، رحمت او

لَا يُجِيرُ مِنْ عِقَابِكَ إِلَّا رَحْمَتُكَ

از کیفرت، جز رحمت پناه نمی دهد.

۱۳/۴۸

عذاب خدا و رحم نکردن کسی بر بنده

إِنْ عَذَّبْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَرْحَمُنِي

اگر مرا عذاب کنی، پس کیست آنکه به من

ص : ۶۲۵

رحم کند؟ ۱۵/۴۸

درخواست رحمت و مهربانی خدا

وَ أَشْتَزِحْمُكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ ارْحَمْنِي

و از تو رحمت می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به من رحم کن.

۲۲/۴۸

روان نمودن جوی های رحمت و مهربانی

كَمْ مِنْ... جَدَاوِلٍ رَحْمَةٍ نَشَرْتَهَا

چه بسیار جوی های رحمتی که روان نمودی.

۱۱/۴۹

ناامید نشدن از رحمت خدا

يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد. ۲/۵۰

مهربانی خدا، بر جان بی تاب و استخوان ضعیف بنده

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلْمِ خُزُونٍ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به

زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده ببقار رحم نمایی. ۵/۵۰

عَلَّتْ دِرْخَوَاسْتُ مَهْرَبَانِي خُودَا

فَارْحَمْنِي اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَمْرُوءٌ حَقِيرٌ، وَ خَطَرِي يَسِيرٌ

پس خداوندا، بر من رحم کن. زیرا من فردی حقیرم، و منزلتم اندک است. ۶/۵۰

برتری دادن بنده، به وسیله رحمت الهی

إِلَهِي أَعْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ - ... عَلَى مَا فَضَّلْتَنِي بِهِ مِنْ رَحْمَتِكَ

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی، بر رحمتت که مرا به وسیله آن برتری دادی. ۱/۵۱

رحم نمودن خدا، بر افتادن بنده با تمام رخسارش

ارْحَمْ كَبُوتِي لِحُرِّ وَجْهِي وَ زَلَّةَ قَدَمِي

بر به رو افتادنم با تمام رخسارم، و بر لغزش گام هایم رحم کن. ۴/۵۳

رحم نمودن خدا، بر پیری بنده و نزدیکی مرگ

ارْحَمْ شَيْبَتِي، وَ نَفَادَ أَيَّامِي، وَ اقْتِرَابَ أَجَلِي وَ ضَعْفِي وَ مَسْكَنَتِي وَ قَلَّةَ حِيلَتِي

ص : ۶۲۶

بر پیری ام و به آخر رسیدن روزهایم و نزدیک شدن مرگم و ناتوانی ام و نیازمندی ام و بیچارگی ام رحم کن. ۴/۵۳

زمان نیازمندی به رحمت خدا

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي إِذَا انْقَطَعَ مِنَ الدُّنْيَا أَثْرِي

مولای من! هنگامی که اثرم از دنیا قطع شود، به من رحم کن. ۵/۵۳

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي عِنْدَ تَغْيِيرِ صُورَتِي وَ حَالِي إِذَا بَلَى جِسْمِي

مولای من! هنگام دگرگون شدن صورتم، و حالم هنگامی که جسمم پوسیده گردد، بر من رحم کن. ۶/۵۳

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي فِي حَشْرِي وَ نَشْرِي

مولای من! و در برانگیخته شدن و زنده شدنم به من رحم کن. ۷/۵۳

مهربانی خدا، در دو سرا

يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَحِيمَهُمَا

ای بخشنده در دنیا و آخرت و مهربان در آن دو. ۱/۵۴

آنچه رحمت خدا ایجاب می کند:

أ. انتظار بازگشت بندگان، (به راه راست)

اِنْتَظِرْ مُرَاجَعَتَنَا بِرَأْفَتِهِ حِلْمًا

به مهربانی اش از روی بردباری، بازگشت ما را انتظار کشید. ۲۱/۱

ب. شتاب نکردن خدا، در کیفر بندگان

لَمْ يُعَاجِلْنَا بِنِقْمَتِهِ، بَلْ تَأَنَّنَا بِرَحْمَتِهِ تَكْرُمًا

در سرکوب ما عجله نمود. بلکه به رحمتش از روی کرامت، به ما مهلت داد.

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، که (این همه) کرامت، از گذشت توست، ای کریم! ۹/۴۵

ج. پناه دادن مؤمنان از آنچه خواستند

أَعِدْنِي مِنْ كُلِّ ذَلِكِ بِرَحْمَتِكَ وَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ

مرا و همه مردان و زنان با ایمان را به رحمت از آنچه گفته شد پناه ده. ۱۰/۸

د. گرد آمدن در سرای گرمی و محل آموزش

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي سَأَلْتُكَ مَغْفِرَتَكَ لَهُمَا فَاغْفِرْ لَهُمَا فِيَّ، وَ إِنِّي سَأَلْتُكَ مَغْفِرَتَكَ لِي فَاسْفَعْ بِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي دَارِ كَرَامَتِكَ وَ مَحَلِّ مَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ

خداوندا و اگر آموزش برای ایشان

ص : ۶۲۷

پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو و محل آمرزش و رحمت گرد آییم.

۱۵/۲۴

ه. عطای درخواست های بندگان

اللَّهُمَّ أَعْطِنَا جَمِيعَ ذَلِكَ بِتَوْفِيقِكَ وَرَحْمَتِكَ

خداوندا به توفیق و رحمت همه آن (درخواست ها) را به ما عطا فرما. ۱۲/۲۵

و. شناساندن بزرگی و برتری قرآن

اللَّهُمَّ فَكَمَا... عَرَفْنَا بِرَحْمَتِكَ شَرَفَهُ وَفَضْلَهُ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ

خداوندا، پس همچنان که به رحمت خود شرافت و فضیلت آن را به ما آموختی، پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست.

۶/۴۲

ز. گشاد گشتن تنگی لحد

وَافْسَحْ لَنَا بِرَحْمَتِكَ فِي ضَيْقِ مَلَأَاحِدِنَا

و به رحمت، تنگی لحدهایمان را برای ما گشاد گردان. ۱۴/۴۲

ح. در صف سزاواران بالاترین مرتبه قرار گرفتن

وَاجْعَلْنَا فِي نَظْمٍ مَنِ اسْتَحَقَّ الرَّفِيعَ الْأَعْلَى

بِرَحْمَتِكَ

و ما را در صف کسانی که به واسطه رحمت تو، مستحق بالاترین مرتبه گشته اند، قرار ده. ۱۲/۴۴

ط. گماشتن بندگان به آنچه سبب کفاره (گناه) شود

وَاسْتَعْمِلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَكَفَّارَةً لِمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ

و به مهربانی ات که ناپود نمی شود، ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره کارهایی می شود که بر ما نمی

ی. بودن با ائمه علیهم السلام، در سرای سلامت

اجْعَلْنَا مَعَهُمْ فِي دَارِ السَّلَامِ بِرَحْمَتِكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

ما را به همراه آنان در خانه سلامتی (بهشت) قرار ده. به رحمت خودت، ای مهربان ترین مهربانان. ۶۵/۴۷

ک. قرار دادن راهی در حق، برای بنده

اجْعَلْ لِي فِي الْحَقِّ طَرِيقًا مِنْ كُلِّ رَحْمَةٍ

برای من در راستای حق، از هر رحمتی راهی قرار ده. ۱۲۹/۴۷

ل. احسان خدا، بر بنده

عُدُّ عَلَيَّ بِرَحْمَتِكَ

به رحمتت بر من نیکی کن. ۸/۴۸

م. فرونیامدن بلا، بر بنده

وَ قَدْ كَادَ أَنْ يَحُلَّ بِي - لَوْ لَا رَحْمَتُكَ - مَا حَلَّ بِسَاحَتِهِ

و اگر رحمت تو نبود، نزدیک بود بر من فرود آید، آنچه بر خودش فرود آمد. ۸/۴۹

ن. بازگرداندن بنده، به بخشش الهی

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُثَنِّنِي بِالْكَثِيرِ مِنْ كَرَامَتِكَ بِرَحْمَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که با رحمت خویش مرا به بسیاری بخشش خود بازگردانی.

۱۰/۵۲

س. رهایی دادن بنده، از آزمایش های گمراه کننده

نَجِّنِي مِنْ مُضَلَّاتِ الْفِتَنِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

مرا از آزمایش های گمراه کننده نجات ده. به رحمت خودت، ای مهربان ترین مهربانان.

۸/۵۴

رخسار چهره

رخصت اذن

رد

دست رد زدن خدا، بر پیشانی بنده

إِلَهِي... لَا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ وَقَدْ انْتَصَبْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ

خدای من در حالی که در پیشگاه تو ایستاده ام دست رد بر پیشانی ام نزن. ۱۷/۱۶

يَا مَنْ لَا يَجْبُهُ بِالرَّدِّ أَهْلَ الدَّالَّةِ عَلَيْهِ

ای کسی که دست رد بر پیشانی آنان که به محبت او اعتماد دارند، نمی زند. ۵/۴۶

وَلَا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ فِي مَسْأَلَتِي

و در خواهم، دست رد بر پیشانی ام نزن.

۲۵/۴۶

لَا تَجْبِهْنِي بِمَا جَبَّهْتَ بِهِ الْمُعَانِدِينَ لَكَ

همانگونه که دست رد بر پیشانی ستیزه جویان با خود زده ای، دست رد بر پیشانی ام نزن.

۱۱۶/۴۷

ردا عبا

رذالت خواری

رزق

نیافتن روزی به اندازه کافی

و نَعُوذُ بِكَ... مِنْ فَقْدَانِ الْكَفَافِ

و پناه می بریم به تو از نیافتن روزی کافی.

۷/۸

ص : ۶۲۹

سبب روزی خواستن از روزی خواران

صُنْ وَجْهِي بِالْيَسَارِ، وَلَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْأُقْتَارِ، فَأَسْتَرْزِقَ أَهْلَ رِزْقِكَ

آبرویم را با توانگری حفظ کن و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخواهم. ۲۶/۲۰

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا فِي أَرْزَاقِنَا بِسُوءِ الظَّنِّ... حَتَّى التَّمَسْنَا أَرْزَاقَكَ مِنْ عِنْدِ الْمَرْزُوقِينَ

خداوندا همانا تو ما را در روزی هایمان به بدگمانی، آزمودی. تا جایی که روزی های تو را از روزی خواران درخواست نمودیم. ۱/۲۹

فراوان گشتن روزی های فرزندان، برای والدین

أَذِرْ لِي وَ عَلَى يَدِي أَرْزَاقَهُمْ

برای من و به دست من روزی هایشان را بسیار نما. ۲/۲۵

فراخی روزی حلال، بر برخی از بندگان

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَوْسِعِ عَلَيْهِمُ الرِّزْقُ الْحَلَالُ مِنْ فَضْلِكَ، الْوَاسِعِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به جود و کرم تو از فضل گسترده ات روزی حلال برای آنان سرشار شده، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱/۲۵

نیرومندی، روزی مجاهد مسلمان

وَ ارْزُقْهُ الشَّدَّةَ

و نیرومندی را، روزی اش کن. ۱۴/۲۷

آزمایش بنده و بدگمانی در روزی ها

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا فِي أَرْزَاقِنَا بِسُوءِ الظَّنِّ

خداوندا همانا تو ما را در روزی هایمان به بدگمانی، آزمودی. ۱/۲۹

کفالتِ روزی بندگان، از جانب خدا

وَاجْعَلْ مِا صَيْرَرَحْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ... قَاطِعًا لِأَهْتِ مَامِنَا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكْفَلْتُ بِهِ، وَحَسْمًا لِلِاشْتِغَالِ بِمَا ضَمِنْتَ الْكِفَايَةَ لَهُ

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای و قطع اشتغال ما به آنچه خود کفایت آن را ضمانت فرموده ای قرار ده. ۳/۲۹

در آسمان بودن روزی بندگان

فَقُلْتَ وَقَوْلِكَ الْحَقُّ الْأَصْدَقُ... وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

پس فرمودی و فرموده تو راست و درست ترین است: «و روزی شما و آنچه به آن وعده داده می شوید، در آسمان است.» ۴/۲۹

روزی ای به اندازه کفاف

وَ أَجْرُنِي مِنْهُ بَوْسَعٍ فَاضِلٍ أَوْ كَفَافٍ وَاصِلٍ

و مرا با ثروت فراوان و روزی کافی، از آن

ص : ۶۳۰

(قرض) نجات ده. ۲/۳۰

روزی ای از اسباب حلال

أَجْرٍ مِنْ أَسْبَابِ الْحَلَالِ أَرْزَاقِي

روزی هایم را از اسباب حلال، پیوسته گردان.

۳/۳۰

خوراک جنین در رحم مادر، و نیازمندی به روزی خدا

...حَتَّى إِذَا احْتَجْتُ إِلَيْ رِزْقِكَ... جَعَلْتَ لِي قُوَّةً مِنْ فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيتهُ لِأَمَتِكَ الَّتِي أَشْكَنْتَنِي جَوْفَهَا

...تا هنگامی که به روزی تو محتاج شدم. از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقرر فرموده بودی، برایم خوراک قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی. ۲۴/۳۲

خدا، بهترین روزی دهندگان

إِنَّكَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

به درستی که تو بهترین روزی دهندگانی.

۲۸/۳۲

آسان گرداندن روزی بنده، بر او

سَهَّلْ عَلَيَّ رِزْقِي

روزی ام را بر من آسان فرما. ۲۸/۳۲

فراهم نمودن راهی آسان، برای روزی بنده

أَسْأَلُكَ فِي أَنْ تُسَهِّلَ إِلَيَّ رِزْقِي سَبِيلاً

از تو درخواست می کنم که راهی آسان برای روزی ام، (فراهم) نمایی. ۲۸/۳۲

تقسیم عادلانه روزی های بندگان

شَهِدْتُ أَنَّ اللَّهَ قَسَمَ مَعَايِشَ عِبَادِهِ بِالْعَدْلِ

گواهی می دهم که خدا روزی های بندگانش را عادلانه تقسیم نمود. ۱/۳۵

آفت نفرستادن بر روزی

لَا تُرْسِلْ عَلَيَّ مَعَايِشَنَا عَاهَةً

زیانی بر معیشت ما نفرست. ۲/۳۶

بیرون نمودن وسوسه دل ها، با روزی خدا

أَخْرِجْ وَحَرَ صُدُورِنَا بِرِزْقِكَ

وسوسه دل هایمان را، با روزی ات بگشا.

۴/۳۶

توانایی بر طاعت، در اثر خوردن روزی

لَمْ تَسْمُهُ الْقِصَاصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ الَّذِي يَقْوَى بِهِ عَلَيَّ طَاعَتِكَ

از او در آنچه از روزی تو خورد، و بر طاعتت نیرو گرفت، تقاص نخواستی. ۱۳/۳۷

عوض نخواستن از بنده، به خاطر روزی خوردنش

ثُمَّ لَمْ تَسْمُهُ الْقِصَاصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ

ص : ۶۳۱

سپس از او در آنچه از روزی تو خورد، تقاص نخواستی. ۱۳/۳۷

عامل سوق دادن روزی های فراوان، به سوی بندگان

سُقْ إِلَيْنَا بِهِ رَعَدَ الْعَيْشِ وَ خِصْبَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ

به وسیله آن (قرآن)، آسایش زندگی و توسعه روزی های فراوان را به سوی ما سوق بده.

۱۲/۴۲

روزی خدا، به معصیت کار

رِزْقُكَ مَبْسُوطٌ لِمَنْ عَصَاكَ

روزی تو برای کسی که تو را نافرمانی کرده، گسترده است. ۱۶/۴۶

کامیابی به شیرینی روزی الهی

أَوْجِدُنِي... حَلَاوَةَ رَحْمَتِكَ وَ رَوْحَكَ وَ رِيحَانِكَ

مرا از شیرینی رحمت و آسودگی و روزیت، کامیاب گردان. ۱۲۵/۴۷

گشودن درهای روزی فراخ

اَفْتَحْ لِي أَبْوَابَ... رِزْقِكَ الْوَاسِعِ

درهای روزی فراخ را بر من بگشای.

۱۳۲/۴۷

طلب روزی از خدا

وَ اسْتَزِقْكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ ارْزُقْنِي

و از تو روزی می طلبم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا روزی ده. ۲۴/۴۸

روزی دادن به بنده، به قدر کفایت

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... رَزَقْتَنِي مَكْفِيًّا

خداوندا، تو به قدر کفایت، به من روزی دادی. ۱/۵۰

بی نیازی از دیگران، روزی خدا به بنده

وَرَزَقْتَنِي فِي أُمُورِي كُلِّهَا الْكِفَايَةَ

و بی نیازی را در همه کارهایم به من روزی دادی. ۲/۵۱

نبود زندگی برای بنده، جز با روزی خدا

كَيْفَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَهْرَبَ مِنْكَ مَنْ لَا حَيَاةَ لَهُ إِلَّا بِرِزْقِكَ؟

چگونه می تواند از تو بگریزد، آنکه جز به وسیله روزی ات زندگی برایش نیست؟ ۱/۵۲

روزی خواری از خدا و پرستش غیر خدا

وَأَهْوَنُهُمْ عَلَيْكَ مَنْ أَنْتَ تَرْزُقُهُ وَهُوَ يَعْبُدُ غَيْرَكَ

و پست ترین آنها نزد تو، کسیست که تو او را روزی می دهی و او غیر تو را می پرستد. ۲/۵۲

آنچه بنده از خدا می خواهد، که روزی او گرداند:

أ. رغبت در عمل برای خدا و آخرت

ص : ۶۳۲

ارزُقْنِي الرِّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي

برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. ۸/۲۲

ب. ترس کیفر و ترس اندوه آن

وَ ارزُقْنِي خَوْفَ غَمِّ الْوَعِيدِ... حَتَّىٰ أَحَدًا... كَأَبِيهِ مَا اسْتَجِيرُ بِكَ مِنْهُ

و ترس اندوه وعده های عذاب را روزی ام فرما. تا اندوه آنچه را که از آن به تو پناه می آورم، دریابم. ۹/۲۲

اللَّهُمَّ ارزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ

خداوندا ترس کیفر هشدار داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

ج. شوق ثواب وعده داده شده

وَ ارزُقْنِي... شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ

و اشتیاق پاداش وعده های بهشتی را روزی ام فرما. ۹/۲۲

اللَّهُمَّ ارزُقْنَا... شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ

خداوندا شوق پاداش وعده داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

د. اعتراف به حق

وَ ارزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فِي الْيُسْرِ وَالْعُسْرِ وَالصَّحَّةِ وَالسَّقَمِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که در

آسانی و سختی و تندرستی و بیماری به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما. ۱۱/۲۲

ه. سلامتی سینه از حسد

وَ ارزُقْنِي سَلَامَةَ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان.

و. نگهداری از خطاها و لغزش ها

وَ ارزُقْنِي التَّحْفُظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

و مرا خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده.

۱۳/۲۲

ز. همانند آنچه را که درباره همسایگان درخواست می کند

وَ ارزُقْنِي مِثْلَ ذَلِكَ مِنْهُمْ، وَ اجْعَلْ لِي اَوْفَى الْحُظُوظِ فِيمَا عِنْدَهُمْ

و مرا مانند همین امور از جانب آنان روزی فرما و از آنچه ایشان دارند، کامل ترین بهره ها را برای من قرار ده. ۴/۲۶

رسالت پیام

ص : ۶۳۳

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَةً... الْمَوْءِدِينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا... عَلَىٰ أَتَمِّ الطُّهُورِ وَ أَسْبَغِهِ، وَ أَيْمِينَ الْخُشُوعِ وَ أَبْلَغِهِ

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود با پاکی تمام و فراگیر، و روشن ترین و رساترین خشوع به جا آورده اند.

۹/۴۴

رساتر گشتن حجت خدا

لَمْ تُكُنْ أَنْتُكَ عَجْزًا... بَلْ لِتُكُونَ حُجَّتِكَ أَبْلَغَ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است. بلکه برای آنست که حجت تو رساتر باشد.

۲۲/۴۶

رستاخیز قیامت

رستگاری

اسباب رستگار شدن بندگان

يَا مَنْ شُكْرُهُ فَوْزٌ لِلشَّاكِرِينَ

ای که سپاس او برای سپاس گزاران رستگاری است. ۱/۱۱

فَيَأْتِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِنْ دُعَائِي... تَكُونُ بِهَا... فَوْزَتِي بِرِضَاكَ

پس دعایی از او به من رسد که از دعای من

نزد تو شنیدنی تر است، که رستگاری ام به خوشنودی ات به وسیله آن حاصل شود. ۲۷/۳۱

فَذَكَرْتُكَ بِمَنِّكَ، وَ شَكَرْتُكَ بِفَضْلِكَ... وَ فِيهَا كَانَتْ... فَوْزُهُمْ بِرِضَاكَ

پس با نعمت خودت، تو را یاد کردند و با تفضلت، تو را شکر گزاردند و در (همه) اینها رستگاریشان به خوشنودی ات

است. ۱۶/۴۵

رستگاری در قیامت

ارزُفُنِي فَوْزَ الْمَعَادِ

رستگاری قیامت را روزی ام فرما. ۱۸/۲۰

قرار دادن بنده، در زمره رستگاران

وَ اجْعَلْنِي فِي فَوْجِ الْفَائِزِينَ

و مرا در گروه رستگاران قرار ده. ۴/۴۱

اراده خدا، بر رستگار شدن بندگان

أَنْتَ الَّذِي زِدْتَ فِي السَّوْمِ عَلَى نَفْسِكَ لِعِبَادِكَ، تُرِيدُ رَبِّحَهُمْ فِي مُتَاجَرَتِهِمْ لَكَ، وَ فَوْزَهُمْ بِالْوَفَادَةِ عَلَيْكَ

تویی آنکه در داد و ستد با بندگان، در بهای آن بر خود افزوده ای. می خواهی در تجارت کردنشان با تو، سود برند و در آمدن به سوی تو و افزونی یافتن از جانب تو، رستگار شوند. ۱۲/۴۵

رسوایی

رسوا نساختن بندگان، نزد خدا

ص : ۶۳۴

لَا تَفْضَحْنَا لَدَيْكَ

ما را پیش خود رسوا نکن. ۶/۵

رسوا نگشتن بندگان نزد نویسندگان اعمال

لَا تُخْزِنَا عِنْدَهُمْ بِسُوءِ أَعْمَالِنَا

ما را نزد آنها به سبب زشتی رفتارمان رسوا نگردان. ۱۵/۶

پوشاندن عیب بنده، و رسوا نساختنش

فَكَمْ مِنْ عَائِبَةٍ سَتَرْتَهَا عَلَيَّ فَلَمْ تَفْضَحْنِي

چه بسیار عیب‌هایی که بر من پوشاندی و رسوایم نکردی. ۲۱/۱۶

رسوا نمودن بنده

إِلَهِي فَإِذْ قَدْ تَعَمَّدَتْنِي بِسِتْرِكَ فَلَمْ تَفْضَحْنِي...

خدای من، اکنون که مرا به پرده (عفو) خود پوشاندی و رسوایم نکردی... ۳۲/۱۶

رسواگری کردار زشت

اسْتَعَاثَ بِكَ مِنْ... قَبِيحٍ مَا فَضَحَهُ فِي حُكْمِكَ

از (کار) زشتی که در حکم تو رسواگر است، از تو کمک خواسته. ۹/۳۱

گناهان، و ماندگاری بنده، در جایگاه رسوایی

فَقَدْ أَقَامْتَنِي يَا رَبُّ ذُنُوبِي مَقَامَ الْخِزْيِ بِفِنَائِكَ

پس ای پروردگار من، گناهانم به درگاهت، مرا

در جایگاه رسوایی ماندگار نموده. ۲۳/۳۱

سلامت داشتن بنده، از رسوایی گناهان

وَ كَبَائِرِ ذُنُوبِ اجْتَرَحْتُهَا، كَأَنْتَ عَافِيْتُكَ لِي مِنْ فَضَائِحِهَا سِتْرًا

و گناهان بزرگی انجام داده ام که عافیت داشتن تو از رسوایی های آن، برای من پوششی گردید.

۱۸/۳۲

پناه دادن بنده، از رسوایی های سرای هستی

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بَعْفِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

رسوا نساختن بنده، در اثر ارتکاب کار زشت

فَكُلُّنَا قَدْ اقْتَرَفَ الْعَاطِبَةَ فَلَمْ تَشْهَرُهُ، وَ ارْتَكَبَ الْفَاحِشَةَ فَلَمْ تَفْضَحْهُ

چرا که هر کدام از ما کار ناپسند انجام داد، او را مشهور (در بدکاری) نکردی و کردار زشت به جا آورد، پس او را رسوا

نمودی. ۱/۳۴

درخواست رسوا نشدن آزاردهنده بنده، از خدا

ص : ۶۳۵

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا عَبْدٍ نَالَ مِنْ مَنِي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ... فَاعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنْ مَنِي... وَ لَا تَكْشِفُهُ عَمَّا اكْتَسَبَ بِي

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته بودی، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرزد و از آنچه بر من کرده، رسوایش نساز. ۲/۳۹

پوشاندن امور رسواکننده بنده

وَ اطوِ عَنْهُمْ مَا يُلْحِقُنِي عِنْدَكَ شَرًّا

و آنچه نزد تو مرا رسوا می نماید، از آنان بپوشان. ۳/۴۱

رسوا نساختن بندگان، در قیامت

لَا تَفْضَحْنَا فِي حَاضِرِي الْقِيَامَةِ بِمُوبِقَاتِ آثَامِنَا

ما را با گناهان هلاک کننده مان، در برابر حاضران قیامت، رسوا نکن. ۱۴/۴۲

پوشاندن (گناه) بنده و رسوا نکردنش

تَسْتُرْ عَلَيَّ مَنْ لَوْ شِئْتَ فَضَحْتَهُ

می پوشانی بر کسی که اگر می خواستی، رسوایش می نمودی. ۸/۴۵

سزاوار رسوایی

تَسْتُرْ عَلَيَّ مَنْ لَوْ شِئْتَ فَضَحْتَهُ، وَ تَجُودُ عَلَيَّ مَنْ لَوْ شِئْتَ مَنَعْتَهُ، وَ كِلَاهُمَا أَهْلٌ مِنْكَ لِلْفَضِيحَةِ وَ الْمُنْعِ

می پوشانی بر کسی که اگر می خواستی، رسوایش می نمودی، و می بخشی بر کسی که اگر

می خواستی، محرومش می کردی. و حال آنکه هر دو از جانب تو سزاوار رسوایی و محرومیتند.

۸/۴۵

بازایستادن از نافرمانی های رسواکننده

وَ أَشْعُرُ قَلْبِي الْإِزْدِجَارَ عَنِ قَبَائِحِ السَّيِّئَاتِ، وَ فَوَاضِحِ الْحَوْبَاتِ

و دلم را به خودداری از گناهان زشت و نافرمانی های رسواکننده بپوشان. ۱۰۷/۴۷

رسوا نشدن در برابر دوستان خدا

لَا تَفْضَحْنِي بَيْنَ يَدَيْ أَوْلِيَّائِكَ

در برابر دوستانت رسوایم نگردان. ۱۱۴/۴۷

پوشاندن گناه، یا رسوا نمودن آن

أَنْتَكَ بِأَنْ تَعْفُو أَوْلَىٰ مِنْكَ بِأَنْ تُعَاقِبَ، وَ أَنْتَكَ بِأَنْ تَشْتُرَ أَقْرَبُ مِنْكَ إِلَىٰ أَنْ تَشْهَرَ

به درستی که تو به بخشایش شایسته تری تا اینکه کیفر کنی. و به پرده پوشی نزدیک تری تا اینکه رسوا سازی. ۱۱۶/۴۷

به پا نداشتن بنده، در مقام رسوایی

وَ إِذْ لَمْ تُقَمِّنِي مَقَامَ فَضِيحَةٍ فِي دُنْيَاكَ فَلَا تُقَمِّنِي مِثْلَهُ فِي آخِرَتِكَ

و آن زمان که مرا در دنیایت در مقام رسوایی به پا نداشتی، پس مانند آن در آخرت مرا (در مقام رسوایی) به پا ندار. ۱۲۰/۴۷

ص : ۶۳۶

رسوایی بنده، در صورت عدم عیب پوشی خداوند

فَلَوْ لَا سُرْتُكَ عَوْرَتِي لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ

پس اگر عیب پوشی تو (از موجبات) شرمندگی ام نبود، هر آینه از رسواشدگان بودم.

۷/۵۱

رسوا نساختن بنده، به سبب نیتش

إِلَهِي لَمْ تَفْضَحْنِي بِسِرِّي

خدای من، به (ناپاکی) راز درونم مرا رسوا نکردی. ۱۱/۵۱

رسول فرستاده

رسیدن

رسیدن بنده به پایان زندگی اش

...إِذَا بَلَغَ أَقْصَىٰ أَثَرِهِ

...زمانی که به پایان عمرش رسد. ۶/۱

رسیدن به فرمانبری از خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ وَضَلَّهُ إِلَى طَاعَتِهِ وَعَفْوِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که به طاعت و بخشایش او برسیم. ۲۹ و ۲۷/۱

زحمت پیامبر صلی الله علیه و آله، در رساندن پیام خدا

أَذَابَ نَفْسَهُ فِي تَبْلِيغِ رِسَالَتِكَ

در تبلیغ پیام تو، خود را به رنج انداخت.

۱۳/۲

رساننده غیب به پیامبران خدا

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَحُمَاةِ الْغَيْبِ إِلَى رُسُلِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که رسانندگان اخبار نهانی بر رسولانت می باشند. ۱۰/۳

رساندن درود بندگان، بر فرستادگان خدا

اللَّهُمَّ وَإِذَا صَلَّيْتَ عَلَى مَلَائِكَتِكَ وَرُسُلِكَ، وَبَلَّغْتَهُمْ صَلَاتَنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

رساندن چیزهایی از صحابه به تابعین

لَا يَنْهَمُونَهُمْ فِيمَا أَدَّوْا إِلَيْهِمْ

به آنچه آنها رساندند، تهمت نمی زنند.

۱۲/۴

خواب و دست یابی به لذت و خوشی

ص : ۶۳۷

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... وَجَعَلَهُ لِيَاسًا... لِيُنَالُوا بِهِ لَذَّةَ وَشَهْوَةَ

پس شب را برای آنان آفرید و آن را پوشش ساخت تا به سبب آن خوشی و کام دل یابند.

۵/۶

رسیدن به سود کنونی دنیا

يَسْرَحُوا فِي أَرْضِهِ، طَلَبًا لِمَا فِيهِ نَيْلُ الْعَاجِلِ مِنْ دُنْيَاهُمْ

در زمین به تکاپو افتند، برای رسیدن به سود کنونی از دنیا. ۶/۶

رساندن پیام خدا، به وسیله محمد صلی الله علیه و آله

أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ... حَمَلْتُهُ رِسَالَتَكَ فَأَدَّاهَا

همانا محمد بنده توست. رسالت خود را بر او دادی، پس آن را انجام داد. ۲۲/۶

رساندن (بلا و گرفتاری)، به بنده

و بِقُدْرَتِكَ أَوْرَدْتَهُ عَلَيَّ

و تو به قدرتت آن را بر من وارد نمودی.

۶/۷

نبودن برگرداننده ای، برای آنچه خدا رسانده

فَلَا مُصْدِرَ لِمَا أَوْرَدْتَ

پس برای آنچه به من رساندی، بازگرداننده ای

نیست. ۷/۷

نرسیدن خستگی به بندگان، هنگام فراغت

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاحًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاحَ سَلَامَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعُهُ، وَ لَا تَلْحَقُنَا فِيهِ سَأْمُهُ

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد و خستگی ای به ما

نزد خدا بودنِ رسیدن به خواسته ها

يَا مَنْ عِنْدَهُ نَيْلُ الطَّلِبَاتِ

ای آنکه رسیدن به خواسته ها نزد اوست.

۲/۱۳

یاری بنده، با رسیدن به خواسته اش

تَوَلَّيْنِي بِنُجْحِ طَلِبَتِي وَ قَضَاءِ حَاجَتِي وَ نَيْلِ سُؤْأَلِي قَبْلَ زَوَالِي عَنْ مَوْقِفِي

به برآورده گشتن خواسته ام و روا شدن حاجتم، و یافتن خواسته ام، قبل از رفتنم از این مکان، مرا یاری فرما. ۲۳/۱۳

دانایی خدا، به آنچه از کسی به بنده رسیده

قَدْ عَلِمْتَ، يَا إِلَهِي، مَا نَأَلِنِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ

ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند

ص : ۶۳۸

فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای. ۵/۱۴

احسان بر بندگان، با رسیده شدن میوه

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰی عِبَادِكَ يَا بِنَاعِ الثَّمَرَةِ

و با به بار آمدن میوه، بر بندگانت احسان نما.

۲/۱۹

رساندن ایمان بنده، به کامل ترین ایمان

اللّٰهُمَّ... بَلِّغْ يٰ اِيْمَانِيْ اَكْمَلَ الْاِيْمَانِ

خداوندا ایمان مرا به کامل ترین ایمان برسان.

۱/۲۰

سبب رساندن بنده، به راه هدایت

اَصْبَبْ بِيْ سَبِيْلِ الْهُدَايَةِ لِئَلَّا يَلِيْرَ فَيَمَّا اُنْفِقُ مِنْهُ

مرا در آنچه از آن دارایی انفاق می کنم، به راه رستگاری برسان. ۲۳/۲۰

آسان نمودن راه، برای رسیدن به رضای خدا

اللّٰهُمَّ... سَهِّلْ اِلَيّْ بُلُوْغَ رِضَاكَ سُبُلِيْ

خداوندا راه هایم را برای رسیدن به خوشنودی ات، آسان فرما. ۲۸/۲۰

شرایط رسیدن به خوشنودی خدا

لَا اَبْلُغُ رِضَاكَ، وَ لَا اَنْالُ مَا عِنْدَكَ اِلَّا بِطَاعَتِكَ وَ بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ

توانایی (جلب) رضایت را ندارم. و نائل به آنچه نزد توست نیستم، جز با اطاعت (از) تو و به به فزونی رحمتت. ۶/۲۱

از هر چه به بنده رسد، او را به طاعت خدا مشغول ساختن

وَ اشْغَلْ بِطَاعَتِكَ نَفْسِيْ عَنْ كُلِّ مَا يَرُدُّ عَلَيَّ

و مرا از هر چه به من برسد، به طاعت خویش مشغول دار. ۹/۲۱

رضایت بنده، در آنچه از خدا به او رسد

وَ اجْعَلْ... رِضَايَ فِيمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْكَ

و خوشنودی ام را، در آنچه از تو به من می رسد قرار ده. ۵/۲۲

توفیق انجام واجبات، با وجود نرسیدن توان بنده به آن

وَ اقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ... وَ إِن... لَمْ تَنْلُهُ مَقْدَرَتِي

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده و گرچه توانایی ام به آن نرسد.

۶/۲۲

وسیله رسیدن به جوار الهی

وَ اجْعَلْ مَا حَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَايَاهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ مَتَاعِهَا بُلْغَةً إِلَى جِوَارِكَ، وَ وُضِّلَهُ إِلَى قُرْبِكَ

ص : ۶۳۹

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله رسیدن به جوار خود و وسیله پیوستن به جایگاه بزرگت قرار ده. ۶/۳۰

رسیدن دعا و شفاعت آسمانیان و زمینیان، به بنده

فَيُنَالِنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِنْ دُعَائِي، أَوْ شَفَاعِهِ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي

پس دعایی از او به من رسد که از دعای من نزد تو شنیدنی تر است، یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است. ۲۷/۳۱

نرسیدن به نهایت پادشاهی و ملک خدا

وَ اسْتَعْلَى مُلْكِكَ غُلُوبًا سَقَطَتِ الْأَشْيَاءُ دُونَ بُلُوغِ أَمْدِهِ

و سلطنت تو، چنان بلندمرتبه است، که همه چیز پیش از رسیدن به پایان آن، ساقط شود.

۵/۳۲

نرسیدن وصف و اصفان، به مرتبه رفعت الهی

لَا يَبْلُغُ أَدْنَى مَا اسْتَأْثَرَتْ بِهِ مِنْ ذَلِكَ أَفْصَى نَعْتِ النَّاعِيَتَيْنِ

آخرین وصف ستاینندگان، به پایین ترین مرتبه ای (از رفعت) که به خود اختصاص داده ای،

نمی رسد. ۶/۳۲

نرساندن بیماری به بندگان، با ابرها

لَا تُصِيبْنَا فِيهَا بِأَفِّهِ

در آنها (ابرها)، آفتی به ما نرسان. ۲/۳۶

نرسیدن به نهایت شکر خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا لَا يَبْلُغُ مِنْ شُكْرِكَ غَايَةً

خداوندا همانا کسی به نهایت شکرگزاری ات نمی رسد. ۱/۳۷

کوشش بنده، و نرسیدن به طاعت الهی

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا... لَا يَبْلُغُ مَبْلَغًا مِنْ طَاعَتِكَ وَإِنْ اجْتَهَدَ

خداوندا همانا کسی در طاعت تو هر چند تلاش کند، به جایی نمی رسد. ۱/۳۷ و ۲/۳۷

وسيله رسيدن به توفيق در عمل

زِدْنِي مِنْ هُدَاكَ مَا أَصِلُ بِهِ إِلَى التَّوْفِيقِ فِي عَمَلِي

هدايت خود را براي من بيفزا، كه با آن به توفيق در عملم برسم. ۱۶/۳۷

سبب حرص و رزى بر زود رسيدن به خدا

اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطِي مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ، وَ نَحْرِصُ لَهُ عَلَى وَشْكِ اللَّحَاقِ بِكَ

از اعمال شايسته، عملى براى ما قرار ده كه با آن بازگشت به سوى تو را كند شماريم و به زود

ص : ۶۴۰

رسیدن به تو حرص ورزیم. ۳/۴۰

رساندن فهم عجایب قرآن، به دل های بندگان

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا، وَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ وَ حَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ حَارِسًا... حَتَّى تُوَصِّلَ إِلَي قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ

قرآن را مونس ما در تاریکی های شب و نگهبان ما از وسوسه های شیطان و از اندیشه های بد، قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را به دل های ما برسانی. ۱۰/۴۲

رساندن پیامبر صلی الله علیه و آله ، به بهترین چیزها

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَ فَضْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ

خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد، برسانی. ۲۱/۴۲

پیامبر صلی الله علیه و آله و رساندن پیام ها و آیات الهی

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ، وَ أَدَى مِنْ آيَاتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود و آیه هایت را رساند، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود دادی.

۲۲/۴۲

نرسیدن اندیشه ها، به آنچه خدا بر بندگان پوشانده

أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ... عَلَي مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ... لَمْ تَلْحَقْهُ أَوْهَامُهُمْ

تویی آنکه ایشان را راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشانیدی، اندیشه هایشان به آن نمی رسید. ۱۴/۴۵

بینایی نسبت به، رسیدن به کرامت الهی

بَصُرَتْنَا... الْوُصُولَ إِلَي كَرَامَتِكَ

ما را به (راه) رسیدن به کرامت، بینا نمودی.

رساندن عمرهای بندگان، به ماه رمضان آینده

وَ اَبْلُغْ بِاَعْمَارِنَا مَا بَيْنَ اَيْدِينَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ

و عمر ما - که در پیش روی ماست - را، به ماه رمضان آینده برسان. ۴۶/۴۵

رسیدن به حقّ خدا، در دو ماه رمضان (گذشته و آینده)

اَجْرِنَا مِنْ صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشَّهْرَيْنِ مِنْ شُهُورِ الدَّهْرِ

از اعمال شایسته، آنچه را که سبب دریافتن حقّ تو در دو ماه (رمضان گذشته و آینده) از

ص : ۶۴۱

ماه های روزگار باشد، برای ما پیوسته گردان.

۴۶/۴۵

رساندن بندگان به ماه رمضان آینده

ابْلُغْ بِأَعْمَارِنَا مَا بَيْنَ أَيْدِينَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ، فَإِذَا بَلَغْتَنَاهُ فَأَعِنَّا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ

عمر ما - که در پیش روی ماست - را، به ماه رمضان آینده برسان. پس چون ما را به آن رساندی، ما را بر انجام عبادتی که تو شایسته آنی، یاری فرما. ۴۶/۴۵

رساندن بندگان، به رعایت فرمانبری خدا

أَدِّنَا إِلَى الْقِيَامِ بِمَا يَسْتَحِقُّهُ مِنَ الطَّاعَةِ

ما را بر قیام به طاعتی که سزاوار آن ماه است، برسان. ۴۶/۴۵

رسیدن برکات درود، بر فرستنده آن

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَآلِهِ... صَلَاةً تَبْلُغُنَا بِرِكَاتِهَا، وَيَنَالُنَا نَفْعَهَا

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. درودی که برکت آن به ما رسد و سودش ما را دریابد. ۵۶/۴۵

گسیختن اوصاف، پیش از رسیدن به وصف خدا

تَفَسَّخَتْ دُونَ بُلُوغِ نَعْتِكَ الصِّفَاتُ

توصیف ها پیش از رسیدن به وصف تو، از هم گسیخته اند. ۱۲/۴۶

رسیدن همه نیک بختان و بدبختان، به حکم خدا

كُلُّهُمْ صَائِرُونَ إِلَى حُكْمِكَ

همه ایشان به حکم تو می رسند. ۱۸/۴۶

رسیدن به خوشنودی خدا، در روز عرفه

اجْعَلْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ نَصِيبًا أَنَالُ بِهِ حَظًّا مِنْ رِضْوَانِكَ

در این روز برای من نصیبی قرار ده که با آن به بهره ای ویژه از خوشنودی ات برسم. ۷۱/۴۷

شریک نداشتن خدا، در رسیدن نعمت به بنده

لَا تَسْتَدْرِجْنِي بِأَمْلَائِكَ لِي اسْتَدْرَاجَ مَنْ مَنَعَنِي خَيْرَ مَا عِنْدَهُ وَلَمْ يَشْرُكْكَ فِي حُلُولِ نِعْمَتِهِ بِي

مرا با مهلت دادنت، غافلگیر نکن. همانند غافلگیر نمودن کسی که مرا از نیکی آنچه نزدش است، بی بهره گردانده، در حالی که در رسیدن نعمتش به من شریک تو نبوده است. ۹۰/۴۷

ویژگی های آنکه به منتها درجات رسیده

بَلَّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنِيَتْ بِهِ، وَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ، وَ رَضِيتَ عَنْهُ، فَأَعَشْتَهُ حَمِيدًا

ص : ۶۴۲

مرا به منتها درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای و به او نعمت داده ای و از او خوشنود گشته ای پس بدین سبب او را ستوده، زنده داشته ای. ۱۰۵/۴۷

زندگی پاکیزه، و رسیدن بنده به آنچه دوست دارد

فَأُخِينِي حَيَاةً طَيِّبَةً تَنْتَظِمُ بِمَا أُرِيدُ، وَ تَبْلُغُ مَا أَحِبُّ مِنْ حَيْثُ لَا آتِي مَا تَكْرَهُ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که آنچه می خواهم فراهم گردد و به آنچه دوست دارم برسد. در صورتی که آنچه را نمی پسندی، انجام ندهم. ۱۱۷/۴۷

نرسیدن به نیکی، جز از جانب خداوند

فَإِنِّي لَمْ أَصِبْ خَيْرًا قَطُّ إِلَّا مِنْكَ

پس به درستی که هرگز به خیری جز از جانب تو نرسیده ام. ۴/۴۸

سبب احراز بهره و رسیدن به اصلاح نفس

لَوْ لَا إِحْسَانُكَ إِلَيَّ وَ سُبُوغُ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتَ إِحْرَارَ حَظِّي، وَ لَا إِصْلَاحَ نَفْسِي

اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه به بهره خود نمی رسیدم و اصلاح خویش را نمی یافتم. ۲/۵۱

رشته سبب

رشک حسد

رضوان

درود خدا بر (فرشته) رضوان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رِضْوَانَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و (فرشته) رضوان. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

رعد

شنیده شدن بانگ رعدها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّتِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود.

۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

ناتوانی بنده، از تحمل (شنیدن) صدای رعد

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ يَا لَمْ خُزُونٍ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ

ص : ۶۴۳

الْحُجُبِ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ... الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ صَوْتَ رَعْدِكَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی صدای غرش ابرت را ندارد. ۵/۵۰

رغبت خواسته

رفاه آسایش

رفتار کردار

رفتار تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، به روش صحابه

الَّذِينَ... مَضَوْا عَلَيَّ شَاكِلَتِهِمْ

آنان که به روش آنها رفتار نمودند. ۱۰/۴

خوشنودی خدا، به رفتار (نیک) اندک بنده

يَا مَنْ رَضِيَ مِنْ فِعْلِهِمْ بِالْيَسِيرِ، وَيَا مَنْ كَفَى قَلِيلَهُمْ بِالْكَثِيرِ

ای آنکه از کردار اندک ایشان، خرسند شده و ای آنکه کم ایشان را پاداش فراوان داده است.

۱۰/۱۲

درخواست بنده بر به عدالت رفتار نکردن خدا با او

وَلَا تَحْمِلْنِي بِعَدْلِكَ عَلَى الْإِسْتِحْقَاقِ

و با دادگری ات بر آنچه سزاوارم رفتار نکن.

۲۰/۱۳

به احسان رفتار نمودن خدا، با آفریدگان

وَ اِحْمِلْنِي بِكَرَمِكَ عَلَى التَّفْضِيلِ

و به فضل خویش با من به احسان رفتار نما.

وَ أَخَذَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِهِ بِالْفَضْلِ

و با همه آفریدگانش با فضل رفتار کرد.

۱/۳۵

نابود ساختن رفتار پیشین

وَ امْحُ عَنِّي شَرَّ مَا قَدَّمْتُ

و از من زشتی آنچه پیش فرستاده ام را بزدای.

۶/۱۵

ناتوانی بنده بر یادآوری رفتارهای بدش

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَشْعُ أَفْعَالًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - کردارهایم بدتر از آن است که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا

باشم. ۲۷/۱۶

ص : ۶۴۴

کم شمردن رفتار نیک خود

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... اسْتِقْلَالِ الْخَيْرِ وَ إِنْ كَثُرَ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي

و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان در کم شمردن نیکی گفتار و کردارم اگر چه بسیار باشد.

۱۰/۲۰

زیاد شمردن کردار بد خویش

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... اسْتِكْثَارِ الشَّرِّ وَ إِنْ قَلَّ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي

و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان در بسیار شمردن بدی گفتار و کردارم اگر چه کم باشد.

۱۰/۲۰

بخشیدن رفتار بیجای پدر و مادر

اللَّهُمَّ وَ مَا... أَسْرَفًا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ فِعْلٍ... فَقَدْ وَهَبْتَهُ لَهُمَا

خداوندا و آنچه بر من در کردار، زیاده روی کرده اند، پس آن را به ایشان بخشیدم. ۹/۲۴

بخشش بدرفتاری بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي... أَسْتَوْهَبُكَ سُوءَ فِعْلِي

خداوندا، به درستی که من از زشتی کردارم، از تو بخشش می طلبم. ۲۱/۳۱

رفتار خدا با بنده، رفتار نیرومندی مهربان

با بنده ای خوار

وَ أَفْعَلْ بِي فِعْلَ عَزِيزٍ تَضَرَّعَ إِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيلٌ فَرَحِمَهُ، أَوْ غِنَى تَعَرَّضَ لَهُ عَبْدٌ فَقِيرٌ فَنَعَشَهُ

و با من همچون رفتار عزیزی که بنده ذلیلی پیش او زاری کرده، پس به او مهربانی نموده، رفتار نما. یا همانند توانگری که

بنده بینوایی پیش او آمده، پس او را بی نیاز کرده. ۲۴/۳۱

بنده و عدم فراموشی رفتار ناپسند خود

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي، وَ لَا نِسْيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيمِ فِعْلِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم و از فراموشی کردار نکوهیده گذشته ام نیست.

۲۶/۳۱

رفتار خدا با فرمانبران و معصیت کاران

فَسُبْحَانَكَ مَا أَتَيْنَ كَرَمَكَ فِي مُعَامَلَةٍ مَنْ أَطَاعَكَ أَوْ عَصَاكَ...

پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی کرده است. ۱۰/۳۷

از دست رفتن دست رنج بنده و رفتار خدا با او

...وَلَوْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِهِ لَذَهَبَ بِجَمِيعِ مَا كَدَحَ لَهُ وَ جُمْلَهُ مَا سَعَى فِيهِ جَزَاءً لِلصُّعْرَى مِنْ أَيَادِيكَ وَ مِنْكَ

ص : ۶۴۵

... و اگر با او چنین رفتار می نمودی، همه آنچه برای آن تلاش نموده و همه آنچه در آن کوشیده، در برابر کوچک ترین احسان های تو و نعمت هایت از دست رفته بود. ۱۳/۳۷

رفتار خداوند، با بنده

إِنَّكَ إِنْ تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي تَفَعَّلَهُ بِمَنْ لَا يَجْحَدُ اسْتِحْقَاقَ عُقُوبَتِكَ...

ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین رفتار کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که شایستگی عقوبت تو را انکار نمی کند. ۱۱/۳۹

تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ...

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. ۱۲/۳۹

بردباری خدا، در رفتار با معصیت کار

و تَلَقَّيْتَ مَنْ عَصَاكَ بِالْحِلْمِ

و با کسی که نافرمانی ات را نموده، با بردباری رفتار می کنی. ۹/۴۵

خوشنود شده به رفتار دشمنان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ الْعَنِ أَعْدَاءَهُمْ... وَ مَنْ رَضِيَ بِفِعَالِهِمْ

خداوندا، دشمنان ایشان را و هر که را به کردارشان خوشنود می شود، لعنت کن. ۱۰/۴۸

رفتن

به صبح درآمدن ثابت و رونده، در ملک خدا

أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ... مُقِيمُهُ وَ شَاخِصُهُ

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از ثابت و رونده و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

روز عبور از پل دوزخ

وَ تَبَّتْ بِهِ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَـجَازِ عَلَيْهَا زَلَّ الْأَقْدَامُ

و هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن (قرآن)، پابرجا

رفتن نور پیامبر صلی الله علیه و آله و مؤمنان، از پیش رو و سمت راستشان (در قیامت)

يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ، نُورُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ...

روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. نورشان پیش رو و از سمت راستشان حرکت

می کند. ۱۱/۴۵

رفتن رمضان از میان مسلمانان

ص : ۶۴۶

فَنَحْنُ مُودِعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ... أَوْحَسْنَا أَنْصِرَافُهُ عَنَّا

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که رفتنش از (میان) ما، بیمناکمان می سازد.

۲۳/۴۵

گرامیداشت رفتن بنده از نزد خدا و بازگشتنش

وَ أَكْرَمَ مِنْ عِنْدِكَ مُنْصَرَفِي، وَ إِلَيْكَ مُنْقَلَبِي

و رفتنم را از نزدت و بازگشتم را به سویت، گرامی دار. ۲۵/۴۶

میراندن بنده و رفتن نور از سمت راست و پیش رویش

وَ أَمْتِنِي مَيْتَهُ مَنْ يَسْعَى نُورُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ عَنِ يَمِينِهِ

و مرا بمیران، همچون مردن کسی که روشنایی اش در پیش رویش و از سمت راستش در حرکت است. ۱۱۷/۴۷

رفت و آمد

رفت و آمد شب و روز

وَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، مَا اخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، تا شب و روز در گردش هستند. ۳۴/۳۲

رکوع

رکوع برای خدا، تا کنده شدن استخوان پشت

يَا إِلَهِي لَوْ... رَكَعْتُ لَكَ حَتَّى يَنْخَلِعَ صُلْبِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئَةٍ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر برای تو رکوع کنم تا استخوان پشتم کنده شود، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

به جا آوردن رکوع و سجود، طبق سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَهُ... الْمُؤَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي رُكُوعِهَا وَ سُجُودِهَا...

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] در رکوع و سجود آن قرار داد - به جا آورده اند.

۹/۴۴

رگ

روان گرداندن شیطان، در رگ های بنده

ص : ۶۴۷

وَ أَجْرِيَّتُهُ مَجَارِي دِمَائِنَا

و او (شیطان) را در رگ های خونمان روان نمودی. ۶/۲۵

آرمیدن رگ های بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ... بَدَنُهُ غَافِلٌ لِسُكُونِ عُرْوَقِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که تن او به خاطر آرامش رگ هایش، غافل مانده. ۸/۵۲

رگبار

شناساندن پیمانانه رگبارها، به فرشتگان

... وَالَّذِينَ عَرَفْتُهُمْ... كَيْلَ مَا تَحْوِيهِ لَوَاعِجُ الْأَمْطَارِ وَعَوَالِجُهَا

... و آنها که پیمانانه باران های شدید و رگبارهای متراکم را به آنان شناسانده ای.

۱۶/۳

رمضان

رمضان، ماه احسان خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السُّبُلِ شَهْرَهُ رَمَضَانَ

و سپاس سزاوار خدایبست که ماه خود، ماه

رمضان را، (یکی) از آن راه ها (ای احسان) قرار داد.

۳/۴۴

رمضان، ماه روزه، اسلام، پاکیزگی و تصفیه

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السُّبُلِ شَهْرَهُ رَمَضَانَ، شَهْرَ الصَّيَامِ، وَ شَهْرَ الْإِسْلَامِ، وَ شَهْرَ الطَّهْوَرِ، وَ شَهْرَ التَّمْحِيصِ

و سپاس سزاوار خدایبست که ماه خود، ماه رمضان، ماه روزه و ماه اسلام و ماه پاکی و ماه پاکسازی را (یکی) از آن راه ها

قرار داد. ۳/۴۴

رمضان، ماه قیام (برای نماز) و ماه نزول قرآن

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ الشُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... شَهْرَ الْقِيَامِ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان (و) ماه به پا خواستن را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فرو فرستاده شد.

۳/۴۴

سبب برتری ماه رمضان، بر دیگر ماه ها

فَأَبَانَ فَضِيلَتَهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ بِمَا جَعَلَ لَهُ مِنَ الْحُرْمَاتِ الْمُؤَفَّرَةِ...

پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها، به حرمت های فراوان آشکار ساخت. ۴/۴۴

عَلَّتْ حَرَامَ نُمُودِنِ حَلَالِهَا، دَرِ رَمَضَانَ

ص : ۶۴۸

فَحَرَّمَ فِيهِ مَا أَحَلَّ فِي غَيْرِهِ إِعْظَامًا

پس در آن به خاطر بزرگ داشتش، آنچه در غیر آن حلال بود، حرام کرد. ۴/۴۴

منع خوردنی و آشامیدنی، در رمضان

وَ حَجَرَ فِيهِ الْمَطَاعِمَ وَ الْمَشَارِبَ إِكْرَامًا

و از جهت گرامی داشتش، خوردنی ها و آشامیدنی ها را در آن ممنوع نمود. ۴/۴۴

قرار دادن وقت معین، برای رمضان

وَ جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيِّنًا...

و برای آن، زمان آشکاری قرار داد. ۴/۴۴

برتری شبی از رمضان، بر هزار ماه

ثُمَّ فَضَّلَ لَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ عَلَى لَيَالِي الشَّهْرِ

آنگاه یک شب از شب های آن را بر شب های هزار ماه برتری داد. ۵/۴۴

آنچه در ماه رمضان الهام نمودن آن، از خدا درخواست شود

وَ أَلْهِمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ وَ إِجْلَالَ حُرْمَتِهِ، وَ التَّحْفِظَ مِمَّا حَظَرْتَ فِيهِ

و شناخت فضیلتش، و بزرگ داشت احترامش، و خویشتن داری از آنچه را که در آن حرام نموده ای، به ما الهام کن. ۶/۴۴

درخواست یاری شدن به روزه داری، در

ماه رمضان

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكِفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعَاصِيكَ، وَ اسْتِعْمَالِهَا فِيهِ بِمَا يُوضِّحُكَ...

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. ۶/۴۴

وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ، وَ فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَيْكَ، وَ الْخُشُوعِ لَكَ

و ما را در روزش به روزه داری آن و در شبش بر نماز و زاری به درگاهت و خشوع برای تو، یاری نما. ۱۷/۴۴

ماه رمضان و اوقات نمازهای پنجگانه

وَقَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِبِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدَتْ... وَ أَوْقَاتِهَا الَّتِي وَقَّتْ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی و اوقاتش که تعیین گرداندی، آگاه فرما. ۸/۴۴

توفیق انجام اموری، در ماه رمضان

و وَقَفْنَا فِيهِ لِأَنَّ نَصَلَ أَرْحَامَنَا بِالْبِرِّ وَالصَّلَةِ، وَ أَنْ نَتَعَاهِدَ جِيرَانَنَا بِالْإِفْضَالِ وَالْعَطِيَّةِ، وَ أَنْ نُخَلِّصَ أَمْوَالَنَا مِنَ التَّبِعَاتِ، وَ أَنْ نُطَهِّرَهَا بِإِخْرَاجِ الزَّكَاةِ...

و ما را در آن ماه توفیق ده، که با نیکی و بخشش، به خویشاوندانمان نیکی کنیم و با فضل و عطا، همسایگانمان را دلجویی نماییم. و

ص : ۶۴۹

دارایی هایمان را از مظالم خالص گردانیم و آن را با بیرون کردن زکات ها پاک کنیم. ۱۰/۴۴

و وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ...

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جویم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی.

۱۱ و ۱۰/۴۴

درخواست از خدا، به حق ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الشَّهْرِ، وَبِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ مِنْ ابْتِدَائِهِ إِلَى وَقْتِ فَنَائِهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ...

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق این ماه و به حق کسانی که در آن، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی کرده اند، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

بودن در زمره آزادشدگان عفو خدا، در شب های ماه رمضان

وَإِذَا كَانَ لَكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ لَيَالِي شَهْرِنَا هَذَا رِقَابٌ يُعْتَقُهَا عَفْوُكَ... فَاجْعَلْ رِقَابَنَا مِنْ تِلْكَ الرِّقَابِ

و چنانچه در هر شب از شب های این ماه ما، برای تو بندگانی باشد، که عفو تو، آنها را آزاد می کند، پس ما بندگان را از آن بندگان قرار ده.

۱۴/۴۴

در زمره بهترین یاران رمضان بودن

اجْعَلْنَا لِشَهْرِنَا مِنْ خَيْرِ أَهْلِ وَأَصْحَابِ

ما را برای ماه مان از بهترین خویشان و یاران قرار ده. ۱۴/۴۴

نابودی گناهان بنده، با سپری شدن هلال ماه رمضان

وَ امْحَقْ ذُنُوبَنَا مَعَ امْحَاقِ هَالِهِ

و با محو شدن هلال ماه، گناهان ما را محو کن.

۱۵/۴۴

کندن بدی های بندگان، با گذر روزهای رمضان

وَ اسْلُخْ عَنَّا تَبِعَاتِنَا مَعَ اسْلَاخِ أَيَّامِهِ حَتَّى يَنْقُضِيَ عَنَّا وَقَدْ صَفَّيْتَنَا فِيهِ مِنَ الْخَطِيئَاتِ...

و با گذشتن روزهایش، بدی هایمان را از ما بکن. تا (این ماه) در حالی از ما بگذرد که ما را در آن از خطاها پاکیزه ساخته ای. ۱۵/۴۴

کجروی در ماه رمضان، و بازگشت از آن

وَ إِن مِلْنَا فِيهِ فَعَدَلْنَا، وَ إِن زُغْنَا فِيهِ فَقَوَّمْنَا

و اگر در آن کجروی کرده ایم، پس ما را بازگردان و اگر در آن منحرف شده ایم، ما را استوار بدار. ۱۶/۴۴

پر ساختن ماه رمضان، از عبادت بندگان

ص : ۶۵۰

اللَّهُمَّ اشْحَنهُ بِعِبَادَتِنَا إِيَّاكَ، وَ زَيْنِ أَوْقَاتِهِ بِطَاعَتِنَا لَكَ

خداوندا این (ماه) را از عبادت های ما، پر گردان و اوقاتش را به طاعت ما برای خود، زینت ده. ۱۷/۴۴

شمول درخواست در ماه رمضان، در همه ماه ها

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنَا فِي سَائِرِ الشُّهُورِ وَ الْأَيَّامِ كَذَلِكَ مَا عَمَّرْتَنَا

خداوندا و ما را تا زمانی که عمر می دهی در بقیه ماه ها و روزها، این چنین قرار ده. ۱۸/۴۴

ماه رمضان، از کارهای برگزیده و واجبات مخصوص

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ صَفَايَا تِلْكَ الْوُظَائِفِ، وَ خَصَائِصِ تِلْكَ الْفُرُوضِ شَهْرَ رَمَضَانَ...

خداوندا و تو از کارهای برگزیده و واجبات مخصوصه، ماه رمضان را قرار دادی. ۲۰/۴۵

خاص بودن ماه رمضان، در مقایسه با سایر ماه ها

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ... خَصَائِصِ تِلْكَ الْفُرُوضِ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي اخْتَصَصْتَهُ مِنْ سَائِرِ الشُّهُورِ

خداوندا و تو از واجبات مخصوصه، ماه رمضان را قرار دادی. همان که آن را از بقیه ماه ها

مخصوص داشتی. ۲۰/۴۵

ماه رمضان، سبب برتری امت اسلام

ثُمَّ آتَرْتَنَا بِهِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ، وَ اصْطَفَيْتَنَا بِفَضْلِهِ دُونَ أَهْلِ الْمَلَلِ

سپس ما را بر بقیه امت ها به وسیله آن (ماه)، برتری دادی و به فضیلت آن ما را - نه اهل آئین های دیگر را -

برگزیدی. ۲۱/۴۵

رمضان و شب قدر

وَ أَجَلَلَتْ فِيهِ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ (الَّتِي هِيَ) خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

و شب قدر را که از هزار ماه بهتر است، در آن بزرگ داشتی. ۲۰/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه. ۴۰/۴۵

روزه داشتن، در روزهای ماه رمضان

فَصُمْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ

پس به فرمان تو روزش را روزه گرفتیم.

۲۱/۴۵

برخاستن در شب های رمضان

وَقُمْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ

و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. ۲۱/۴۵

ص : ۶۵۱

ماه رمضان، وسیله پاداش خدا

وَ تَسْبَبْنَا إِلَيْهِ مِنْ مُتُوبَتِكَ

و آن را وسیله پاداش تو قرار دادیم.

۲۱/۴۵

پسندیده زیستن رمضان، در بین مسلمانان

وَ قَدْ أَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرُ مَقَامَ حَمْدِ

و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد. ۲۲/۴۵

ماه رمضان، مصاحب و یاری نیکو

وَ قَدْ أَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرُ مَقَامَ حَمْدِ، وَ صَحِبْنَا صُحْبَةَ مَبْرُورٍ

و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد و با ما همچون یار نیکو همراه شد. ۲۲/۴۵

رمضان و بهترین سودها

وَ قَدْ أَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرُ مَقَامَ حَمْدِ، وَ... أَرْبَحْنَا أَفْضَلَ أَرْبَاحِ الْعَالَمِينَ

و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد و ما را به برترین سودهای جهانیان، سودمند نمود. ۲۲/۴۵

جدا شدن رمضان، از بنده

ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا عِنْدَ تَمَامِ وَقْتِهِ، وَ انْقِطَاعِ مَدَّتِهِ

سپس هنگام تمام شدن وقتش و به سر آمدن مدتش، از ما جدا شد. ۲۲/۴۵

وداع نمودن با رمضان

فَنَحْنُ مُودِّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ عَزَّ فِرَاقُهُ عَلَيْنَا

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که فراقش بر ما دشوار است. ۲۳/۴۵

دروود خدا بر رمضان، و بیان ویژگی های آن

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ الْأَكْبَرَ، وَيَا عِيدَ أَوْلِيَائِهِ

درود بر تو، ای بزرگ ترین ماه خدا، و ای عید دوستان او. ۲۳/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ... يَا خَيْرَ شَهْرٍ فِي الْأَيَّامِ وَالسَّاعَاتِ

درود بر تو، ای بهترین ماه در روزها و ساعت ها. ۲۴/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ قَرَّبَتْ فِيهِ الْأَمَالَ، وَ نُشِرَتْ فِيهِ الْأَعْمَالُ

درود بر تو ماهی که آرزوها در آن نزدیک شد و اعمال در آن گسترده گشت. ۲۵/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ جَلَّ قَدْرُهُ مَوْجُودًا

درود بر تو همنشینی که تا بودی، احترامش بزرگ بود. ۲۶/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلِيفٍ آتَسَ مُقْبِلًا فَسَرَ

درود بر تو همدمی که چون روی آورد، دل ها را آرام نمود و شادمان ساخت. ۲۷/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مُجَاوِرٍ رَقَّتْ فِيهِ الْقُلُوبُ

درود بر تو همسایه ای که دل ها در آن فروتن

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ نَاصِرٍ أَعَانَ عَلَى الشَّيْطَانِ

درود بر تو یاوری که در برابر شیطان یاری کرد. ۲۹/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا أَكْثَرَ عِتْقَاءَ اللَّهِ فِيكَ! وَمَا أَسْعَدَ مَنْ رَعَى حُرْمَتَكَ بِكَ!

درود بر تو. چه بسیار است آزادشدگان (از عذاب) خدا در تو! و چه نیک بخت است کسی که به سبب تو، حرمتت را رعایت

کند! ۳۰/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَمْحَاكَ لِلذُّنُوبِ، وَ أَسْتَرَكَ لِأَنْوَاعِ الْعُيُوبِ

درود بر تو. چه محوکننده بودی، گناهان را! و چه پوشنده بودی، انواع عیب ها را! ۳۱/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَطْوَلَكَ عَلَى الْمِـجْرِمِينَ، وَ أَهْيَبَكَ فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ

درود بر تو. چه طولانی بودی، بر گناهکاران! و چه با هیبت بودی، در سینه های مؤمنان!

۳۲/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ لَا تُنَافِسُهُ الْأَيَّامُ

درود بر تو ماهی که روزها (دیگر) با آن برابری نمی کند. ۳۳/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ هُوَ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ

درود بر تو ماهی که از هر چیز سلامت است.

۳۴/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ كَرِيهِ الْمُصَاحِبِ

درود بر تو که همراهی اش ناپسند نیست.

۳۵/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا وَفَدَتْ عَلَيْنَا بِالْبَرَكَاتِ، وَ غَسَلَتْ عَنَّا دَنَسَ الْخَطِيئَاتِ

درود بر تو همان طور که با برکت ها بر ما وارد شدی و چرکی خطاها را از ما شستی. ۳۶/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ مُؤَدَّعٍ بَرَمًا

درود بر تو نه آنکه وداع با او از روی دلتنگی باشد. ۳۷/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مَطْلُوبٍ قَبْلَ وَقْتِهِ

درود بر تو که پیش از زمان آمدنش، طلب شده. ۳۸/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمْ مِنْ سُوءٍ صُرِفَ بِكَ عَنَّا

درود بر تو. چه بسیار بدی ها که به سبب تو، از ما برطرف شد! ۳۹/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلِهِ الْقَدْرُ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه. ۴۰/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ! وَأَشَدَّ شَوْقَنَا غَدًا إِلَيْكَ!

درود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حریص بودیم! و فردا چه سخت به سوی تو مشتاقیم!

۴۱/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى فَضْلِكَ الَّذِي حُرْمَتَاهُ، وَ عَلَى

ص : ۶۵۳

مَا ضٍ مِنْ بَرَكَاتِكَ سُلَيْمًا

درود بر تو و بر فضیلتت که از آن محروم شدیم و بر نیکی های گذشته ات که از دست دادیم.

۴۲/۴۵

(امت اسلام)، اهل ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي شَرَّفْتَنَا بِهِ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را به وسیله آن شرافت دادی. ۴۳/۴۵

ارجمندی با ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي شَرَّفْتَنَا بِهِ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را به وسیله آن شرافت دادی. ۴۳/۴۵

عطای توفیق (عبادت) در ماه رمضان

وَوَفَّقْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ...

و ما را برای آن به وسیله نعمت، توفیق دادی.

۴۳/۴۵

بدبختان، و ناآشنایی به وقت رمضان

وَوَفَّقْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ حِينَ جَهَلَ الْأَشْقِيَاءُ وَقْتَهُ، وَ حُرِّمُوا لِشَقَائِهِمْ فَضْلَهُ

و ما را برای آن به وسیله نعمت، توفیق دادی، آنگاه که تیره بختان، وقت آن را نشناختند و بر اثر شقاوتشان، از فضل آن ماه محروم گشتند.

۴۳/۴۵

برگزیده شدن (امت اسلام)، به شناخت ماه رمضان

أَنْتَ وَلِيُّ مَا آثَرْتَنَا بِهِ مِنْ مَعْرِفَتِهِ

تویی مولایی که ما را به وسیله شناخت آن، برتری دادی. ۴۴/۴۵

راه نمودن (امت اسلام)، به طریقه رمضان

أَنْتَ وَوَلِيِّ... هَدَيْتَنَا لَهُ مِنْ سُنَّتِهِ

تویی مولایی که ما را به روش آن، راهنمایی نمودی. ۴۴/۴۵

روزه و قیام (برای عبادت) در ماه رمضان

وَ قَدْ تَوَلَّيْنَا بِتَوْفِيقِكَ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ عَلَى تَقْصِيرٍ

و ما را - با (همه) کوتاهی (کردن هایمان) - توفیق دادی تا روزه اش و به پا خاستنش (در شبانگاه) را عهده دار شویم. ۴۴/۴۵

انجام اندکی از بسیار، در ماه رمضان

وَ أَدَّيْنَا فِيهِ قَلِيلًا مِنْ كَثِيرٍ

و در آن اندکی از بسیار را انجام دادیم.

۴۴/۴۵

ماه رمضان و پاداش خواهی از خدا

فَأَجْرُنَا عَلَى مَا أَصَابَنَا فِيهِ مِنَ التَّفْرِيطِ أَجْرًا نَسْتَدْرِكُ بِهِ الْفُضْلَ الْمَرْغُوبَ فِيهِ

پس ما را بر آنچه از کوتاهی در آن ماه به ما

ص : ۶۵۴

رسیده، پاداش ده. پاداشی که با آن فضل پسندیده را دریابیم. ۴۵/۴۵

کوتاهی از (ادای) حقّ خدا، در رمضان

وَ أَوْجِبْ لَنَا عُذْرَكَ عَلَى مَا قَصَرْنَا فِيهِ مِنْ حَقِّكَ

و (قبول) عذر ما را که در آن (ماه) بر حقّت کوتاهی کرده ایم، بر ما لازم گردان. ۴۶/۴۵

رساندن عمر بندگان، به ماه رمضان آینده

وَ ابْلُغْ بِأَعْمَارِنَا مَا بَيْنَ أَيْدِينَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ، فَإِذَا بَلَغْتَنَاهُ فَأَعِنَّا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ

و عمر ما - که در پیش روی ماست - را، به ماه رمضان آینده برسان. پس چون ما را به آن رساندی، ما را بر انجام عبادتی که تو شایسته آنی، یاری فرما. ۴۶/۴۵

سبب بدست آوردن حقّ خدا، در دو ماه رمضان (گذشته و آینده)

وَ أَجْرٍ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشَّهْرَيْنِ مِنَ شُهُورِ الدَّهْرِ

و از اعمال شایسته، آنچه را که سبب دریافتن حقّ تو در دو ماه (رمضان گذشته و آینده) از ماه های روزگار باشد، برای ما پیوسته گردان.

۴۶/۴۵

ارتکاب گناه، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَا أَلْمَنَّا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ... وَ اِكْتَسَبْنَا فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ عَلَى تَعْمُدٍ مِنَّا... فَضَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم و خطایی که ما در آن (ماه) از روی عمد زیر بارش رفتیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان.

۴۷/۴۵

اندوه بندگان با رفتن ماه رمضان

اجْبُرْ مُصِيبَتَنَا بِشَهْرِنَا

مصیبت ما را در (رفتن) ماه مان جبران کن. ۴۸/۴۵

در گذشتن از خطایای بنده، با سپری شدن ماه رمضان

اللَّهُمَّ اسْلُخْنَا بِإِسْلَاحِ هَذَا الشَّهْرِ مِنْ خَطَايَانَا

خداوندا با گذشتن این ماه، ما را از خطاها درآور. ۴۹/۴۵

خروج از بدی ها، با پایان ماه رمضان

وَ أَخْرِجْنَا بِخُرُوجِهِ مِنْ سَيِّئَاتِنَا

و با بیرون رفتنش، ما را از بدی هایمان بیرون بر. ۴۹/۴۵

بودن در زمره نیک بخت ترین اهل ماه رمضان

ص : ۶۵۵

وَاجْعَلْنَا مِنْ أَسْعَدِ أَهْلِهِ بِهِ، وَ أَجْزَلِهِمْ قِسْمًا فِيهِ، وَ أَوْفَرِهِمْ حَظًّا مِنْهُ

و به وسیله آن، ما را از سعادت‌مندترین اهل آن و از پرنصیب‌ترین آنان در آن ماه و از بهره‌مندترین ایشان از آن قرار ده. ۴۹/۴۵

رعایت حقّ ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ، وَ أَعْطِنَا أضعافَهُ مِنْ فَضْلِكَ

خداوند! و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حقّ رعایتش است؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش و از فضلت، چندین برابر آن را به ما عطا فرما. ۵۰/۴۵

عبادت خدا، از ماه رمضان تا روز قیامت

وَ اكْتُبْ لَنَا مِثْلَ أَجْرِ مَنْ صَامَهُ، أَوْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

و برای ما مانند پاداش کسانی که روزه گرفته‌اند یا در این ماه تا روز قیامت تو را عبادت می‌کنند، بنویس. ۵۱/۴۵

رنج سختی

زحمت پیامبر صلی الله علیه و آله ، در رساندن پیام خدا

وَ أَذْأَبَ نَفْسِهِ فِي تَبْلِيغِ رِسَالَتِكَ

و در تبلیغ پیام تو، خود را به رنج انداخت.

۱۳/۲

رنج بردن پیامبر صلی الله علیه و آله ، با دعوت (مردم) به دین

وَ أَنْعَبَهَا بِالْدُّعَاءِ إِلَى مِلَّتِكَ

و با دعوت به دین تو، خود را خسته کرد.

۱۴/۲

بالاترین درجه بهشت برای پیامبر صلی الله علیه و آله ، در مقابل رنج کشیدنش

اللَّهُمَّ فَارْفَعْهُ بِمَا كَدَحَ فِيكَ إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ

خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. ۲۳/۲

زحمت بندگان، بر نویسندگان (اعمال)

اللَّهُمَّ يَسِّرْ عَلَيَّ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ مَوُوتَنَا

خداوندا زحمت ما را بر نویسندگان (فرشتگان) گرامی آسان ساز. ۱۵/۶

اقدام به کار با مشقت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... تَعَاطِي الْكُلْفَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از انجام دادن کار با مشقت. ۱/۸ و ۲

رفع گرفتاری رنج دیدگان

سُبْحَانَكَ نَحْنُ... أَهْلُ السُّوءِ الَّذِينَ وَعَدْتَ الْكُشْفَ

ص : ۶۵۶

پاک و منزهی تو! ما گرفتارانیم که رفع گرفتاری آنها را وعده داده ای. ۴/۱۰

به رنج نیفتادن خدا، از دعای بنده

و يَا مَنْ لَا يُعْنِيهِ دُعَاءُ الدَّاعِينَ

و ای آنکه دعای نیایشگران او را خسته نمی کند. ۱۰/۱۳

رنج نکشیدن بنده، برای اعمال (نیکوی) ثبت شده در حال بیماری اش

و فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ، مَا... لَا جَارِحَهُ تَكَلَّفَتْهُ

و در بین آن بیماری نویسندهگان اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که اندامی آن را با مشقت انجام نداده. ۵/۱۵

به رنج نیفتادن خدا، با روا کردن خواسته بنده

إِنَّ ذَلِكَ لَا يَضِيقُ عَلَيْكَ فِي وَسْعِكَ

به درستی که این (خواسته های من) در برابر گستره توانایی ات بر تو، رنج آور نیست. ۳۴/۱۶

به دست آوردن روزی، با رنج

وَ أَكْفِنِي مَوْوَنَةَ الْاِكْتِسَابِ

و به دست آوردن روزی با زحمت بسیار را از

من بردار. ۲۴/۲۰

بنده و نداشتن طاقت رنج

اللَّهُمَّ لَا طَاقَةَ لِي بِالْجَهْدِ

خداوندا طاقت رنج کشیدن ندارم. ۲/۲۲

رنج والدین، در حراست از فرزند

...وَأَيْنَ شِدَّةُ تَعْبِهِمَا فِي حِرَاسَتِي!؟

و سختی هایی که آن دو (پدر و مادرم) در نگهداری من کشیده اند چه می شود؟ ۱۰/۲۴

به رنج افکندن دشمنان، با اسیری

فَإِنْ حَنَمْتَ لَهُ بِالسَّعَادَةِ، وَقَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ أَنْ يَجْتَاحَ عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ، وَبَعْدَ أَنْ يَجْهَدَ بِهِمُ الْأَسْرُ

پس اگر (زندگی اش را) برای او به خوش بختی پایان دادی و شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت را با

کشتن نابود نموده و با اسیری، ایشان را به سختی افکنده است. ۱۵/۲۷

رهاندن بنده، از زحمت درخواست (از غیر خدا)

وَهَبْ لَنَا يَقِينًا صَادِقًا تَكْفِينًا بِهِ مِنْ مَوْوَنِهِ الطَّلَبِ

و ما را یقینی راستین ببخش، که بدان سبب ما را از زحمت طلب، بی نیاز نمایی. ۲/۲۹

نگاهداشتن بندگان، از سختی رنج

ص : ۶۵۷

وَ أَلْهِمْنَا ثِقَةً خَالِصَةً تُغْفِينَا بِهَا مِنْ شِدَّةِ النَّصَبِ

و اطمینانی خالص در دلمان بینداز، که با آن ما را از سختی رنج معاف داری. ۲/۲۹

از دست رفتن آنچه بنده برای آن، رنج کشیده

... وَ لَوْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِهِ لَذَهَبَ بِجَمِيعِ مَا كَدَحَ لَهُ وَ جُمَلَهُ مَا سَعَى فِيهِ ...

... و اگر با او چنین رفتار می نمودی، همه آنچه برای آن تلاش نموده و همه آنچه در آن کوشیده، از دست رفته بود. ۱۳/۳۷

رنج نکشیدن، جز برای پاداش الهی

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعَاصِيكَ ... حَتَّى ... لَا نَتَكَلَّفَ إِلَّا مَا يُدْنِي مِنْ ثَوَابِكَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا خود را جز در آنچه به پاداش تو نزدیک کند، به رنج

نیندازیم. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

بنده، گرفتار رنج طولانی

أَنَا الطَّوِيلُ الْعَنَاءِ

منم که گرفتاری ام دراز است. ۸۵/۴۷

به رنج انداختن خود، برای خدا

وَ تَوَخَّجْتَنِي بِمَا تَتَوَخَّجُ بِهِ مَنْ وَفَى بِعَهْدِكَ، وَ أَتَعَبَ

نَفْسَهُ فِي ذَاتِكَ

و تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می کنی با کسی که به عهد تو وفا کرده و برای تو خود را به سختی

انداخته. ۸۸/۴۷

پناه بردن به خدا، از رنج

وَ أَعِدْنِي ... مِنَ الذُّلِّ وَالْعَنَاءِ

و مرا از خواری و سختی پناه ده. ۱۱۹/۴۷

به رنج نیفتادن خدا، از درخواست بنده

يَا مَنْ لَا يُخْفِيهِ سَائِلٌ

ای کسی که درخواست کننده ای او را به رنج نمی اندازد. ۶/۴۸

برگرداندن رنج گرفتاری، از بنده

وَ صَرَفَتْ عَنِّي جَهْدَ الْبَلَاءِ

و سختی گرفتاری را از من دور کردی.

۲/۵۱

برگرداندن گرفتاری رنج آور، از بنده

إِلَهِي فَكَمْ مِنْ بَلَاءٍ جَاهِدٍ قَدْ صَرَفْتَ عَنِّي

خدای من، پس چه بسیار بلاهای سختی که از من برگرداندی! ۳/۵۱

روا مباح

ص : ۶۵۸

روان [جریان]

روان نمودن روزی های پاکیزه، بر بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَجْرِي عَلَيْنَا طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ

و سپاس خدایی را که روزی های پاکیزه را برایمان جاری ساخت. ۱۷/۱

جاری شدن قضا و قدر، به قدرت خدا

وَ جَرَى بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ

و تقدیر به قدرت تو اجرا شد. ۲/۷

روان شدن اشک بنده، به سبب ترس از خدا

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي، فَيُضْ دَمْعِي مِنْ خِيفَتِكَ

ای خدای من، ریزش اشکم را از ترس خود می بینی. ۱۹/۱۶

علت روان بودن ابرها

وَ انْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُعْدِقِ مِنَ السَّحَابِ، الْمُنْسَاقِ لِنَبَاتِ أَرْضِكَ، الْمُوتِقِ فِي جَمِيعِ الْأَفَاقِ

و رحمت را با باران فراوان از ابری که برای رویاندن گیاه چشم انداز در همه نواحی زمینت روان است، بر ما بگستران. ۱/۱۹

آبی با جریانی فراگیر

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكَرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقْيِ مِنْكَ نَافِعٍ... وَاسِعِ دَرْرُهُ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود که جاری شدنش بسیار باشد، آماده ساز. ۲/۱۹

جاری ساختن جوی ها، با آب

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُفَجِّرُ بِهِ الْأَنْهَارَ

خداوندا ما را با بارانی که رودخانه ها را با آن روان سازی، سیراب نما. ۵/۱۹

روان ساختن نیکی، به دست بنده

وَ أَجْرٍ لِلنَّاسِ عَلَى يَدِي الْخَيْرِ

و نیکی کردن به مردم را به دست من جاری ساز. ۳/۲۰

روانه ساختن دل بنده، در خوشایندترین راه ها به سوی خدا

وَ أَجْرٍ بِهِ فِي أَحَبِّ السُّبُلِ إِلَيْكَ

و آن را در محبوب ترین راه ها به سویت روانه فرما. ۱۰/۲۱

روان گشتن شیطان، در رگ های بندگان

وَ أَجْرِيَّتُهُ مَجَارِي دِمَائِنَا

و او (شیطان) را در رگ های خونمان روان نمودی. ۶/۲۵

روان شدن جوی های بهشتی، به انواع آشامیدنی ها

ص : ۶۵۹

وَلَوْحٍ مِنْهَا لِابْصَارِهِمْ مَا أُعِدَّتْ فِيهَا مِنْ... الْأَنْهَارِ الْمُطْرَدَةِ بِأَنْوَاعِ الْأَشْرِبَةِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از جوی هایی که به نوشیدنی های گوناگون روان شده، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز. ۴/۲۷

روان ساختن فضل خدا

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَمَا جَزَ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زَنَّا بوزنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوَّضَهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَّضًا حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا أَتَى بِهِ، إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ بِهِ الْوَقْتُ إِلَى مَا أُجْرِيَتْ لَهُ مِنْ فَضْلِكَ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوضِ نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. تا آنگاه که زمان او به پایان رسد، به آنچه از فضلت برای او روان ساخته ای، برسد.

۱۶/۲۷

روان ساختن روزی، از اسباب حلال

وَ أُجْرٍ مِنْ أَشْيَابِ الْحَلَالِ أَرْزَاقِي

و روزی هایم را از اسباب حلال، روان ساز.

۳/۳۰

روان نشدن قضا و قدر الهی، جز به نیکی

وَ هَبْ لِي الثَّقَةَ لِأَقْرَبِّ مَعَهَا بِأَنْ قَضَاءَكَ لَمْ يَجْرِ إِلَّا بِالْخَيْرِ

و به من اعتمادی بخش تا به اینکه قضای تو جز به نیکی جاری نگشته، اعتراف کنم. ۳/۳۵

روانه ساختن بندگان، در ملک جاودان (بهشت)

وَ اسْرَحْنَا فِي مُلْكِكَ الْأَبَدِ

و ما را در سلطنت ابدی، رها کن. ۵/۳۵

عامل روان گشتن گشایش زندگی و فراخی روزی

وَسُقِ الْإِنَّا بِهِ رَغَدًا الْعَيْشِ وَ خِصْبَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ

و به وسیله آن (قرآن)، آسایش زندگی و توسعه روزی های فراوان را به سوی ما سوق بده.

۱۲/۴۲

نزدیک گشتن زمان روانه شدن به سوی آخرت

وَدَنَا مِنَّا إِلَى الْأَخْرَةِ رَحِيلٌ وَ انْطِلَاقٌ

و کوچ کردن و رفتن ما به جهان دیگر نزدیک شود. ۱۳/۴۲

روان شدن قدرت الهی، بر گذشت

أَنْتَ... أَجْرَيْتَ قُدْرَتَكَ عَلَى التَّجَاوُزِ

همانا تو قدرتت را بر گذشت، جاری

ص : ۶۶۰

جاری بودن جوی ها، از زیر (درختان) بهشت

و يُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

و شما را به بهشت هایی داخل کند که نهرها از زیر آن جاری است. ۱۰/۴۵

روان گشتن نیکی، با رمضان

وَ كَمْ مِنْ خَيْرٍ أُفِيضَ بِكَ عَلَيْنَا

و چه بسیار نیکی ای که به وسیله تو، بر ما روان گشت! ۳۹/۴۵

روان ساختن عمل شایسته ای برای بنده

وَ أَجْرٍ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشَّهْرَيْنِ مِنْ شَهْرِ الدَّهْرِ

و از اعمال شایسته، آنچه را که سبب دریافتن حق تو در دو ماه (رمضان گذشته و آینده) از ماه های روزگار باشد، برای ما

روان ساز. ۴۶/۴۵

جام های حاجات، و جریان جود و بخشش الهی

وَ امْتَلَأَتْ بِفَيْضِ جُودِكَ أَوْعِيَهُ الطَّلِبَاتِ

و ظرف خواسته ها با زیادی جودت، پر گشته است. ۱۲/۴۶

روان نمودن بخشش های گرامی، به سوی

بنده

وَ سُقِّ كَرَائِمَ مَوَاهِبِكَ إِلَيَّ

و بخشش های گرامی ات را به سوی من روان فرما. ۱۲۸/۴۷

اجرای توحید، به دست برخی از بندگان

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ وَ الْإِيمَانِ بِكَ، وَ... مِمَّنْ يَجْرِي ذَلِكَ بِهِ وَ عَلَيَّ يَدِيهِ

خداوندا و مرا از یکتاپرستان و ایمان آورندگان به خود و از کسانی که آن (توحید و ایمان) به وسیله و به دست آنان اجرا می گردد، قرار ده.

۱۲/۴۸

روان بودن فرمان خدا

سُبْحَانَكَ مَا... أَنْفَذَ أَمْرَكَ

پاک و منزهی! چه روان است فرمانت!

۴/۵۲

به دست آوردن حقیقت یقین، در جریان امر خداوند

أَسْأَلُكَ... يَقِينًا تَنْفَعُ بِهِ مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَاذِ أَمْرِكَ

از تو یقینی می خواهم که به وسیله آن هر کس را که به نافذ بودن امر تو حقیقتاً یقین پیدا کند، سود می دهی.

۳/۵۴

ص : ۶۶۱

روبرو شدن پیروان پیامبران، با تکذیب دشمنان

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ عِنْدَ مُعَارَضِهِ الْمُعَانِدِينَ لَهُمْ بِالتَّكْذِيبِ...

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین، در هنگامی که با تکذیب ستیزه جویان روبرو می شدند... ۱/۴

روبرو شدن مجاهد مسلمان، با دشمن

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلَّلَهُمْ فِي عَيْنِهِ...

پس هر گاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما. ۱۵/۲۷

روبرو شدن با خدا، با تنی فروتن

فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ، وَ رَقَبَةٍ خَاضِعَةٍ، وَ ظَهْرٍ مُثْقَلٍ مِنَ الْخَطَايَا...

پس با وجودی فروتن و گردنی فروافتاده و پستی گرانبار از (بار) خطاها، پیش روی توست.

۱۹/۳۲

روبرو شدن شیطان، با بنده

... وَ تَلَقَّانِي بِكَلِمَةٍ كُفْرَةٍ

... و با گفتار کفرش با من روبرو شد. ۱۳/۳۲

نبود همتا، برای برابری با خدا

أَنْتَ الَّذِي... لَا نِدَّ لَكَ فَيَعَارِضُكَ

تویی آنکه مانندی نداری تا با تو معارضه کند. ۲۰/۴۷

سپاسی برابری کننده با عزت جلال الهی

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يُقَابِلُ عِزَّ جَلَالِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که با عزتِ جلال تو برابر باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۹

روبرو شدن با عذاب

تَعَرَّضْتُ فِيهَا لِسَطَوَاتِكَ وَ بِحُلُولِهَا عُقُوبَاتِكَ

در آنها، خود را در معرض سخت گیری هایت قرار داده، با عقوبت هایت روبرو شدم. ۲/۴۹

مقابله کوتاهی بنده، با فراوانی نعمت

هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اعْتِرَافٍ بِسُبُوحِ النِّعَمِ، وَ قَابِلَةٌ بِالتَّقْصِيرِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده و آنها را با کوتاهی مقابله نموده است. ۱۵/۴۹

روح

بهره مند ساختن بندگان، از ارواح زندگی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... مَتَّعَنَا بِأَرْوَاحِ الْحَيَاةِ

و سپاس خدای را که ما را به روح های زندگی

ص : ۶۶۲

درود خدا بر (فرشته) روح

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ لَا يَفْتُرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ... وَالرُّوحُ الَّذِي هُوَ عَلَى مَلَائِكَهِ الْحُجُبِ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرش که از تسبیح تو سستی نمی کنند و روح، همان که او بر فرشتگان حجاب ها گماشته شده، پس بر آنها درود فرست.

۱/۳ و ۵ و ۶

(فرشته) روح، از عالم امر

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ لَا يَفْتُرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ... وَالرُّوحُ الَّذِي هُوَ مِنْ أَمْرِكَ، فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرش که از تسبیح تو سستی نمی کنند و روح، که از عالم امر تو می باشد، پس بر آنها درود فرست. ۱/۳ و ۶

فرود آمدن فرشتگان و روح، در شب قدر

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

سلام بر دوستان ائمه علیهم السلام و ارواحشان

و سَلِّمْ عَلَيْهِمْ وَ عَلَىٰ أَرْوَاحِهِمْ

و بر آنان و بر روح هایشان سلام فرست.

۶۵/۴۷

روده

پاره پاره شدن روده های ساکنان آتش دوزخ، از آشامیدنی آن

وَ أَعْوَدُ بِكَ مِنْ... شَرَابِهَا الَّذِي يُقَطِّعُ أَمْعَاءَ وَ أَفْنِدَةَ سُكَّانِهَا

و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

گام برداشتن با روزه‌های زندگی، به سوی سرآمدی خاص

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا... يَنْحَطُّ إِلَيْهِ بِأَيَّامِ عُمُرِهِ

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود، که با روزه‌های زندگی اش، به سوی آن گام بردارد. ۶/۱

درود خدا بر تابعین از امروز تا روز قیامت

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

خداوندا و از امروز ما تا روز قیامت بر تابعین درود فرست. ۱۳/۴

پر کردن دو طرف (اول تا آخر) روز بنده

وَ امْلَأْ لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفَيْهِ حَمْدًا وَ شُكْرًا وَ أَجْرًا وَ ذُخْرًا وَ فَضْلًا وَ إِحْسَانًا

و دو طرف آن (روز) را برای ما از سپاس و ستایش و پاداش و ذخیره و فزونی و نیکی پر ساز.

۱۴/۶

نیکی ها و بدی های بندگان، در روز

وَ أَجْزَلُ لَنَا فِيهِ مِنَ الْحَسَنَاتِ، وَ أَخْلِنَا فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ

و در آن روز خوبی ها را برای ما بسیار گردان و ما را در آن از بدی ها تهی ساز. ۱۴/۶

توفیق انجام نیکی، در امروز و همه روزها

وَ وَفَّقْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ...

و در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی توفیق ده. ۱۸/۶

گواه گرفتن آسمان و زمین و ساکنانشان، در هر روز

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَ سَائِرِ خَلْقِكَ فِي يَوْمِي هَذَا...

و آسمان و زمین و آنچه در آن دو جای دادی از فرشتگان و سایر آفریدگانت را در این روز شاهد می گیرم. ۲۱/۶

پشت کردن ایام، به بنده

وَ أَذْبَرْتُ أَيَّامَهُ فَوَلَّيْتُ

و روزگارش (به او) پشت کرده و سپری شده.

۸/۱۲

تندرستی، و روز و شب

وَ إِنْ يَكُنْ مَا ظَلَمْتُ فِيهِ، أَوْ بُتُّ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيَّ بَلَاءٍ لَا يَنْقَطِعُ... فَقَدِّمْ لِي مَا أَخَّرْتَ...

و اگر این تندرستی که روز را در آن به سر برده ام یا شب را در آن به سر رسانده ام، پیش از گرفتاری ای که قطع نمی گردد

باشد، پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز. ۲/۱۸

گماشتن بنده به طاعت خدا، در ایام مهلت

وَ اسْتَعْمِلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهَلَّةِ

و مرا در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار. ۲۹/۲۰

پایندگی عزت خدا، با گردش ایام

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَيَّ... مَوَاضِي الْأَزْمَانِ وَالْأَيَّامِ

خداوندا ای عزیزی که با گذشتن زمان ها و روزها، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳

برپایی قرآن، در آغاز و پایان روز

وَ أَقْفُ بِنَا آثَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ آتَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ...

ص : ۶۶۴

و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند.

۹/۴۲

برکت ماه نو، و (گذشت) روزها

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِمَالًا بَرَكَهٍ لَا تَمَحُّهَا الْأَيَّامُ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار دهد، که (گذشت) روزها از بینش نبرد.

۴/۴۳

کندن بدی از بندگان، با گذشت روزهای رمضان

وَ اسْلُخْ عَنَّا تَبَعَاتِنَا مَعَ انْسِلَاخِ أَيَّامِهِ...

و با گذشتن روزهایش، بدی هایمان را از ما بکن. ۱۵/۴۴

یاری بندگان به روزه داری، در روز ماه رمضان

وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَي صِيَامِهِ

و ما را در روزش به روزه داری آن، یاری نما.

۱۷/۴۴

گواهی ندادن روزهای رمضان، بر غفلت بنده

وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَي صِيَامِهِ... حَتَّى لَا يَشْهَدَ نَهَارُهُ عَلَيْنَا بِغَفْلَةٍ

و ما را در روزش به روزه داری آن، یاری نما.

تا روزش بر ما به غفلت، گواهی ندهد. ۱۷/۴۴

شمول درخواست در ماه رمضان، بر سایر روزهای زندگی

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنَا فِي سَائِرِ الشُّهُورِ وَ الْأَيَّامِ كَذَلِكَ مَا عَمَرْتَنَا

خداوندا و ما را تا زمانی که عمر می دهی در بقیه ماه ها و روزها، این چنین قرار ده. ۱۸/۴۴

روزه داشتن، در روزهای ماه رمضان

فَصُمْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ

پس به فرمان تو روزش را روزه گرفتیم.

۲۱/۴۵

رمضان، بهترین ماه در روزها و ساعت ها

السَّلَامُ عَلَيْكَ... يَا خَيْرَ شَهْرٍ فِي الْأَيَّامِ وَالسَّاعَاتِ

درود بر تو، ای بهترین ماه در روزها و ساعت ها. ۲۴/۴۵

رمضان، ماه برابری نکردن روزها با آن

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ لَا تُنَافِسُهُ الْأَيَّامُ

درود بر تو ماهی که روزها(ی دیگر) با آن برابری نمی کند. ۳۳/۴۵

عید فطر، جلب کننده ترین روز جهت عفو

وَاجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا أَجْلِبِهِ لِعَفْوٍ

و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته

ص : ۶۶۵

است قرار ده که جلب کننده ترین روز، برای عفو باشد. ۴۸/۴۵

عید فطر، نابودکننده ترین روز برای گناه

وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا... اَمْحَاهُ لِذَنْبٍ

و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده که محوکننده ترین آن، برای گناه باشد. ۴۸/۴۵

مبارک گرداندن روز عید فطر

وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَ فِطْرِنَا

و برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان.

۴۸/۴۵

روز عید فطر، بهترین روزها

وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا...

و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده. ۴۸/۴۵

روز فطر، روز عید و شادی

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَ سُورًا

خداوندا ما در روز فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

روز فطر، روز اجتماع و گردهمایی

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا الَّذِي جَعَلْتَهُ... لِأَهْلِ مِلَّتِكَ مَجْمَعًا وَ مُحْتَشِدًا

خداوندا ما در روز فطرمان که آن را برای اهل دینت محل اجتماع و گردهمایی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

توبه در روز فطر

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا... مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْنَاهُ...

خداوندا ما در روز فطرمان از هر گناهی که آن را مرتکب شده ایم، به درگاه تو توبه می کنیم.

به پایان نرساندن روز بنده، با ناامیدی

وَلَا تَخْتَمِ يَوْمِي بِخَيْبَتِي

و روزم را به ناامیدی به پایان نرسان.

گذر روزها، و فرونی درود بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

و صَلَّى عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ، صَلَاةً... تَزِيدُهَا عَلَى كُرُورِ الْأَيَّامِ...

و بر او و بر خاندانش درود فرست، درودی که آن را با گذر روزها بیفزایی. ۵۵/۴۷.

دوستان ائمه علیهم السلام، منتظر ایام (دولت) ایشان

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَيَّ أَوْلِيَاءِهِمْ... الْمُتَنْتِظِرِينَ أَيَّامَهُمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که منتظران روزهای (دولت) آنانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

روز عرفه، روزی شریف و عظیم

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ شَرَّفْتَهُ وَ كَرَّمْتَهُ وَ عَظَّمْتَهُ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که آن را شرافت و کرامت و عظمت داده ای. ۶۶/۴۷

گسترده رحمت خدا، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ... نَشَرْتَ فِيهِ رَحْمَتَكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که رحمت را در آن گسترده ای. ۶۶/۴۷

انعام عفو الهی به بندگان، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ... مَنَنْتَ فِيهِ بِعَفْوِكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که بخشایش را در آن ارزانی داشته ای. ۶۶/۴۷

بسیاری عطای الهی، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ... أُجِرْتَ فِيهِ عَطِيَّتِكَ، وَ تَفَضَّلْتَ بِهِ عَلَيَّ عِبَادِكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که عطایت را در آن فراوان نموده ای و به وسیله آن بر بندگان تفضل کرده ای. ۶۶/۴۷

بهره ای ویژه برای بنده، در روز عرفه

وَ اجْعَلْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ نَصِيْبًا اَنَالَ بِهِ حَظًّا مِنْ رِضْوَانِكَ

و در این روز برای من نصیبی قرار ده که با آن به بهره ای ویژه از خوشنودی ات برسم. ۷۱/۴۷

چگونه پوشاندن بنده، در روز عرفه

تَغَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَغَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

در این روز، مرا پوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری

آراستن مناجات برای بنده، در شب و روز

وَزَيْنٌ لِّيَ التَّفَرُّدَ بِمَنَاجَاتِكَ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ

و تنهایی مناجات با خودت را در شب و روز برایم بیار. ۱۱۰/۴۷

مبارک بودن روز عید قربان و روز جمعه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُّبَارَكٌ مَيْمُونٌ، وَ الْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ

خداوندا این روزیست مبارک و خجسته و در آن مسلمانان در اطراف زمینت گرد هم می آیند.

۱/۴۸

شریک شدن در دعای مؤمنان، روز عید قربان و جمعه

ص : ۶۶۷

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَالِحِ مَنْ دَعَاكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ

خداوندا، از تو درخواست می‌کنم که ما را در درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می‌خواند، شریک گردانی.

۳/۴۸

فرود آوردن نیاز خود به درگاه خدا، در روز عید قربان و جمعه

اللَّهُمَّ... بِكَ أَنْزَلْتُ الْيَوْمَ فَقْرِي وَفَاقَتِي وَمَسْكَتِي

خداوندا، در این روز، تنگدستی و نیازمندی و بی‌چیزی ام را به سوی تو فرود آوردم. ۴/۴۸

امید به عفو الهی، در روز عید قربان و جمعه

فَالَيْكَ يَا مَوْلَايَ كَانَتِ الْيَوْمَ تَهَيُّتِي وَتَعَبَّتِي وَإِعْدَادِي وَاسْتِعْدَادِي رَجَاءَ عَفْوِكَ وَرِفْدِكَ وَطَلَبَ نَيْلِكَ وَجَائِزَتِكَ

پس ای سرور من، امروز مهیا و آماده گشته و ساز و برگ تهیه نموده تا به سوی تو آیم. بدین امید که به آمرزش و صلّه و درخواست بخشش و احسان تو نائل شوم. ۵/۴۸

ناامید نکردن بنده، در روز عید قربان و جمعه

لَا تُخَيِّبِ الْيَوْمَ ذَلِكَ مِنْ رَجَائِي

امروز این امید مرا ناامید نکن. ۶/۴۸

پناه بردن به خدا از غضبش، در روز عید قربان و جمعه

أَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ الْيَوْمَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا امروز از غضبت به تو پناه می‌آورم.

۱۷/۴۸

زنده‌ارجویی از خشم خدا، در روز عید قربان و جمعه

أَسْتَجِيرُ بِكَ الْيَوْمَ مِنْ سَخَطِكَ

امروز از خشمت به تو پناه آورده‌ام. ۱۸/۴۸

به پایان رسیدن روزهای زندگی بنده

ارْحَمْ... نَفَادَ أَيَّامِي

بر به آخر رسیدن روزهایم رحم کن. ۴/۵۳

روز قیامت قیامت

روزگار

نزدیک شدن با سال های روزگار، به سوی سرآمدی خاص

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا... يَرْهَقُهُ بِأَعْوَامِ دَهْرِهِ

ص : ۶۶۸

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود، که با سال های روزگارش، به آن نزدیک می شود. ۶/۱

فرستادن پیامبر، در هر عصر و زمان

فِي كُلِّ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أَرْسَلْتُ فِيهِ رَسُولًا...

در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی...

۲/۴

درودی که روزگارش به سر نرسد

وَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَّى دَائِمَةً نَامِيَةً لَا انْقِطَاعَ لَهَا أَبَدًا وَ لَا مُنْتَهَى لَهَا

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی پیوسته و فزاینده که روزگار آن سپری نشود و مدتش به پایان نرسد. ۲۴/۱۳

پایندگی عزت خدا، با گردش روزگاریها

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَى مَرِّ الدُّهُورِ...

خداوند ای عزیزی که با سپری شدن روزگاریها، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳

برتری رمضان، از بین همه روزگاریها

وَ تَخَيَّرْتَهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَزْمِنَةِ وَ الدُّهُورِ

و از همه زمان ها و روزگاریها برتری اش دادی.

۲۰/۴۵

ماه های روزگار، و دریافت حق خدا

وَ أَجْرٍ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشَّهْرَيْنِ مِنْ شُهُورِ الدَّهْرِ

و از اعمال شایسته، آنچه را که سبب دریافتن حق تو در دو ماه (رمضان گذشته و آینده) از ماه های روزگار باشد، برای ما پیوسته گردان.

۴۶/۴۵

روزه

گواه نگرفتن روزی، به روزه داشتن خود

وَلَا أَسْتَشْهَدُ عَلَى صِيَامِي نَهَارًا

و روزی را بر روزه داری ام شاهد نمی گیرم.

۱۷/۳۲

یاری بندگان، به روزه داشتن

وَأَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْصِيكَ...

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. ۶/۴۴

وَأَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ

و ما را در روزش به روزه داری آن، یاری نما.

۱۷/۴۴

وجوب روزه، در ماه رمضان

وَفَرَضَتْ فِيهِ مِنَ الصِّيَامِ

و روزه را در آن واجب کردی. ۲۰/۴۵

روزه در ماه رمضان، به فرمان خدا

ص : ۶۶۹

فَصُمْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ

پس به فرمان تو روزش را روزه گرفتیم.

۲۱/۴۵

روزه ماه رمضان و گرویدن به رحمت خدا

مُتَعَرِّضِينَ بِصِيَامِهِ وَ قِيَامِهِ لِمَا عَرَّضْتَنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِكَ

در حالی که در معرض روزه داشتن و به پا خاستن (شبانه) بودیم، از رحمت - بدان خاطر - به ما عرضه داشتی. ۲۱/۴۵

عَلَّتْ تَرْكُ كَرْدَن روزه ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ مُودِّعٍ بَرَمًا وَ لَا مَتْرُوكٍ صِيَامَهُ سَأَمَّا

دروود بر تو. نه آنکه وداع با او از روی دلتنگی باشد. و نه آنکه ترک روزه اش از سر ملالت باشد.

۳۷/۴۵

توفیق الهی و عهده داری روزه

وَ قَدْ تَوَلَّيْنَا بِتَوْفِيقِكَ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ عَلَى تَقْصِيرٍ

و ما را - با (همه) کوتاهی (کردن هایمان) - توفیق دادی تا روزه اش و به پا خاستنش (در شبانگاه) را عهده دار شویم. ۴۴/۴۵

مبارک گرداندن روز روزه گشودن

وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَ فِطْرِنَا

و برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان.

۴۸/۴۵

پاداشی همانند روزه دار ماه رمضان

اَكْتُبْ لَنَا مِثْلَ أُجُورِ مَنْ صَامَهُ، أَوْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

برای ما مانند پاداش کسانی که روزه گرفته اند یا در این ماه تا روز قیامت تو را عبادت می کنند، بنویس. ۵۱/۴۵

روز فطر و روزه گشودن، روز عید و شادی

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا - الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَ سُورًا، وَ لِأَهْلِ مِلَّتِكَ مَجْمَعًا وَ مُحْتَشِدًا -

خداوندا ما در روز فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی و برای اهل دینت محل اجتماع و گردهمایی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم.

۵۲/۴۵

توبه به درگاه خدا، در روز فطر و روزه گشودن

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا...

خداوندا ما در روز فطرمان به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

روزی رزق

روش

سنت خدا در توبه، برای پیشینیان

...فَمَا هَكَذَا كَانَتْ سُنَّتُهُ فِي التَّوْبَةِ لِمَنْ كَانَ قَبْلَنَا، لَقَدْ

ص : ۶۷۰

وَضَعْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ

البته روش او در (قبول) توبه، برای کسانی که پیش از ما بودند، این چنین نبوده و از (دوش) ما آنچه به آن طاقت نداریم برداشته. ۲۳/۱

رفتار کردن تابعین اصحاب، مطابق روش صحابه

الَّذِينَ... مَضَوْا عَلَيَّ شَاكِلَتِهِمْ

آنان که به روش آنها رفتار نمودند. ۱۰/۴

توفیق پیروی از سنت ها، در تمام زندگی

وَوَفَّقْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ اتَّبَاعِ السُّنَنِ

و در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و پیروی از سنت ها، توفیق ده. ۱۸/۶

برپا داشتن روش و سنت خدا

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت توفیق ده.

۲/۲۶

آموختن راه ها و روش ها، به مجاهد

وَ عَلَّمَهُ السَّيْرَ وَ السُّنَانَ

و راه ها و روش ها (ی جهاد) و سنت ها (ی اسلامی) را، به او بیاموز. ۱۴/۲۷

انعام، سنت الهی

ذَلِكَ أَنَّ سُنَّتَكَ الْإِفْضَالُ

زیرا سنت تو بخشش است. ۷/۳۷

عدم گمراهی قصدکننده راه و روش قرآن

وَ جَعَلْتُهُ... عِلْمَ نَجَاةٍ لَا يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصْدَ سُنَّتِهِ

و آن را نشانه نجاتی قرار دادی که هر کس قصد راه و روش آن کند، گمراه نمی شود. ۳/۴۲

زنده داشتن بندگان، بر سنت پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ أَحْيَيْنَا عَلَى سُنَّتِهِ

و ما را بر سنت او زنده بدار. ۲۰/۴۲

نماز، و سیره پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَثَرًا... الْمَوَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهَ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ...

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

هدایت بندگان، به سنت ماه رمضان

وَ هَدَيْنَا لَهُ مِنْ سُنَّتِهِ

و ما را به روش آن، راهنمایی نمودی.

۴۴/۴۵

مهربانی؛ روش خدا با تجاوزکنندگان

ص : ۶۷۱

وَسُنَّتِكَ الْإِيقَاءُ عَلَى الْمُعْتَدِينَ

و روش تو مهربانی با تجاوزکنندگان است.

۱۶/۴۶

برپایی روش های پیامبر صلی الله علیه و آله ، توسط ولی خدا

وَأَقِم بِهِ... سُنَنَ رَسُولِكَ

و روش های پیامبر را به وسیله او به پا دار.

۶۲/۴۷

ترک سنت های پیامبر صلی الله علیه و آله

يُرُونَ... سُنَنَ نَبِيِّكَ مَثْرُوكَةً

می بینند که روش های پیامبر ترک شده است. ۹/۴۸

روشن کردن افروختن

روشنی

روشن ساختن تاریکی های برزخ

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يُضِيءُ لَنَا بِهِ ظُلُمَاتِ الْبَرْزَخِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، تاریکی های برزخ را برای ما روشن نماید. ۱۰/۱ و ۱۲

اقتدا نمودن تابعین، به مناره هدایت و رستگاری صحابه

و لَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي... الْإِثْتِ مَامَ بِهِدَايِهِ مَنَارِهِمْ

و تردیدی ایشان را از اقتدا به چراغ هدایت آنها آشفته نساخت. ۱۱/۴

راه یافتن ره یافتگان، به نور هدایت خدا

وَ إِنَّمَا يَهْتَدِي الْمُهْتَدُونَ بِنُورِ وَجْهِكَ

و به درستی که ره یافتگان به وسیله نور ذات تو راه می یابند. ۱۱/۵

بهره مندی از روشنی روز

اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ عَلٰی مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ، وَ مَتَّعْنَا بِهِ مِنْ ضَوْءِ النَّهَارِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی و با آن ما را از روشنی روز بهره مند گرداندی. ۸/۶

راه رفتن بین مردم، با نور (علم)

وَ هَبْ لِي نُورًا أَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ

و مرا نوری بخش که با آن در بین مردم راه روم. ۸/۲۲

راه یافتن در تاریکی ها، با نور (علم)

وَ هَبْ لِي نُورًا... أَهْتَدِي بِهِ فِي الظُّلُمَاتِ

و مرا نوری بخش که در تاریکی ها با آن راه یابم. ۸/۲۲

روشنی جستن از شک، با نور (علم)

ص : ۶۷۲

وَهَبْ لِي نُورًا... أَسْتَضِيءُ بِهِ مِنَ الشُّكِّ وَالشُّبُهَاتِ

و مرا نوری بخش که به وسیله آن از شک و شبهه ها روشنی یابم. ۸/۲۲

تاریک بودن روشنی آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ نُورُهَا ظُلْمَةٌ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که نورش تاریکی است. ۲۹/۳۲

قرآن، نور و روشنایی فرستاده شده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعَنْتَنِي عَلَى خْتَمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا

خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان نور نازل کردی. ۱/۴۲

نور قرار دادن قرآن

وَجَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالَةِ وَالْجَهَالَةِ بِاتِّبَاعِهِ

و آن را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی ره یابیم. ۳/۴۲

قرآن، نور هدایت و راهنمایی

وَجَعَلْتَهُ... نُورَ هُدًى لَا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانُهُ

و آن را نور هدایتی که برهانش از (دید) شاهدان خاموش نمی شود، قرار دادی. ۳/۴۲

ره یافتن با روشنایی قرآن، از تاریکی های

گمراهی

وَجَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالَةِ وَالْجَهَالَةِ بِاتِّبَاعِهِ

و آن را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی ره یابیم. ۳/۴۲

راه یافتن به روشنی بامداد قرآن

وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَهْتَدِي بِضَوْءِ صَبَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که با نور صبحگاهش راه می یابند. ۷/۴۲

اقتدا به درخشش روشنایی قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَفْتَدِي بِتَلْجِ إِسْفَارِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که به درخشش روشنایی آن اقتدا می کنند. ۷/۴۲

روشن نمودن چراغ، به چراغ قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَسْتَضِيحُ بِمِضْبَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که از نور چراغ آن، روشنی می افروزند. ۷/۴۲

روشنی جستن به روشنایی قرآن

وَ تَقْفُوا بِنَا آثَارَ الَّذِينَ اسْتَضَاءُوا بِنُورِهِ

و ما را در پی کسانی گردانی که از نور آن، روشنی جستند. ۹/۴۲

روشن ساختن تاریکی قبرها، به قرآن

ص : ۶۷۳

و نَوَّرَ بِهِ قَبْلَ الْبُعْثِ سُدْفَ قُبُورِنَا

و پیش از برانگیخته شدن، تاریکی قبرهایمان را با آن (قرآن)، روشن ساز. ۱۵/۴۲

کامل نمودن نور پیامبر صلی الله علیه و آله

لَهُمْ صَلَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ أَتَمَّ نُورَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و نورش را کامل ساز. ۱۹/۴۲

روشن کردن تاریکی ها، به وسیله ماه

أَمَنْتُ بِمَنْ نَوَّرَ بِكَ الظُّلْمَ

ایمان آوردم به کسی که به وسیله تو ظلمت ها را نورانی ساخت. ۲/۴۳

ماه، و نورافشانی اش

وَ أَمْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النَّقْصَانِ... وَ الْإِنَارَةِ وَ الْكُشُوفِ

و تو را با فزونی و کاستی، و نورافشانی و گرفتگی، به خدمت گرفت. ۲/۴۳

نور پیامبر صلی الله علیه و آله و مؤمنان

يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ، نُورُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ بَأْيْمَانِهِمْ

روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. نورشان پیش رو و از سمت راستشان حرکت

می کند. ۱۱/۴۵

کامل گرداندن نور پیامبر صلی الله علیه و آله و مؤمنان، (در قیامت)

يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ... يَقُولُونَ رَبَّنَا أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا

روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند، گویند: پروردگارا، نورمان را برای ما کامل

گردان.

۱۱/۴۵

فروفرستادن قرآن و نور، در ماه رمضان

وَ آثَرَتْهُ عَلَى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ بِمَا أَنْزَلَتْ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَالنُّورِ

و آن را بر همه زمان های سال برگزیدی. به سبب آنچه در آن ماه از قرآن و نور نازل کردی.

۲۰/۴۵

امام علیه السلام ، مناره و روشنایی بخش راه (حق)

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ... مَنَارًا فِي بِلَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را مناره ای (روشن) در شهرهایت به پا

داشتی. ۶۰/۴۷

میراندن بنده، و نور و روشنایی او

وَ أَمْتِنِي مَيْتَهُ مَنْ يَسْعَى نُورُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ عَنِ يَمِينِهِ

ص : ۶۷۴

و مرا بمیران، همچون مردن کسی که روشنایی اش در پیش رویش و از سمت راستش در حرکت است. ۱۱۷/۴۷

روگردانی

رو گردان نشدن، از خداوند

و يَا مَنْ يُرْغَبُ إِلَيْهِ وَ لَا يُرْغَبُ عَنْهُ

و ای که به او رو می آورند و از او روگردان نمی شوند. ۶/۱۳

رو نگرداندن از بنده

إِلَهِي... لَا تُعْرِضْ عَنِّي وَ قَدْ أَقْبَلْتُ عَلَيْكَ

خدای من، از من که به تو رو آورده ام روی نگردان. ۱۷/۱۶

لَا تُعْرِضْ عَنِّي إِعْرَاضَ مَنْ لَا تَرْضَى عَنْهُ بَعْدَ غَضَبِكَ

از من رونگردان همانند رو گرداندن از کسی که پس از خشم از او خوشنود نمی شوی.

۱۰۰/۴۷

سبب رو گرداندن خدا، از بنده

وَ لَا تَفْتِنِّي... بِالتَّضَرُّعِ إِلَى مَنْ دُونَكَ إِذَا رَهَبْتُ، فَأَسْتَحِقَّ بِذَلِكَ خِذْلَانَكَ وَ مَنَعَكَ وَ إِعْرَاضَكَ

و مرا به زاری به درگاه دیگران هنگام ترسم، آزمایش نکن. تا به سبب آن، سزاوار خواری و بی بهرگی و روی گرداندن تو

شوم. ۱۲/۲۰

گرداندن روزی نیکوی خدا، از بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ صَرَفْتَ عَنِّي وَجْهَكَ الْكَرِيمَ... لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ

خداوندا اگر روی کریمت را از من برگردانی، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم.

۵/۲۱

رو گرداندن از نیازمند بخشش خدا

وَ صَرَفْتُ وَجْهِي عَمَّنْ يَحْتَاجُ إِلَيَّ رِفْدِكَ

و از آنکه نیازمند عطای توست، روگرداندم.

۳/۲۸

روی گرداندن از رضا و خوشنودی خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... تَوَعَّدْتَ بِهَا مَنْ صَدَفَ عَن رِضَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن هر که را از خوشنودی تو روی گرداند، تهدید نمودی. ۲۹/۳۲

روم

دشمنان خدا در روم

اللَّهُمَّ وَ اَعْمَمُ بِدَلِكِ اَعْدَاءِكَ فِي اَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَ الرُّومِ... وَ سَائِرِ اُمَمِ الشُّرْكِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و

ص : ۶۷۵

رومان

درود خدا بر (فرشته) رُومان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَرُومَانَ فَتَانَ الْقُبُورِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و رومان آزمایش کننده (مردگان)

قبرها. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

روی چهره

رؤیا خواب

روی آوری توجه

روی آوردن به خدا، و نیک بخت شدن

و السَّعِيدُ مَنَّا مَنْ رَغِبَ إِلَيْهِ

و نیک بخت از ما کسی است که به سوی او رغبت ورزد. ۲۴/۱

رو نمودن تابعین، به سمت روی آوردن اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

الَّذِينَ... تَحَرَّوْا وَجْهَهُمْ

آنان که به سوی جهت آنها رو آوردند.

۱۰/۴

سبب رو نیاوردن به غیر خدا

وَ اكْفِنَا وَحْشَةَ الْقَاطِعِينَ. بِصَلَّتِكَ، حَتَّى لَا نَزْغَبَ إِلَيَّ أَحَدٌ مَعَ بَدْلِكَ

و با پیوستن به خود، ما را از وحشت دوری کنندگان، نگهدار، تا با بخشش تو به دیگران رو نیاوریم. ۷/۵

تفضل خدا، به رو آورنده به سوی او

وَيَحْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفْضُلِكَ عَلَيَّ مِنْ أَمَّا بِيَوْمِ جَبَلٍ إِذْ نَبَاكَ

و وادار می کند مرا به درخواست از تو، تفضل تو به آنکه رو به تو آورد. ۳/۱۲

رو آوردن به سوی خدا، با توبه

تَلَقَّاكَ بِالْإِنَابَةِ، وَأَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ

با توبه به تو روی آورده و خالصانه برای تو توبه می کند. ۸/۱۲

رو آوردن به خدا و روگردان نشدن او

وَيَا مَنْ يُرْغَبُ إِلَيْهِ وَلَا يُرْغَبُ عَنْهُ

و ای که به او رو می آورند و از او روگردان نمی شوند. ۶/۱۳

روی آوردن به آفریدگان

وَمَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ جَعَلَهُ سَبَبَ نُجْحِهَا دُونَكَ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْحِرْمَانِ

ص : ۶۷۶

و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگانِ تو رو آورد یا سبب روا شدن آن را غیر تو قرار دهد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده.

۱۴/۱۳

رو آوردن فقیر به فقیر

وَ أَنَّى يَرْغَبُ مُعْدِمٌ إِلَى مُعْدِمٍ؟

و کجا تهی دست به تهی دست رو آورد؟

۱۷/۱۳

اولین رو آورنده به سوی خدا

فَمَا أَنَا بِأَوَّلِ رَاغِبٍ رَغِبَ إِلَيْكَ فَأَعْطَيْتُهُ وَ هُوَ يَسْتَحِقُّ الْمَنَعَ

پس من اولین رو آورنده نیستم که به تو رو آورده و به او بخشش کردی، با اینکه سزاوار منع است. ۲۰/۱۳

رو آوردن بنده و رونگرداندن خدا

إِلَهِي... لَا تُعْرِضْ عَنِّي وَ قَدْ أَقْبَلْتُ عَلَيْكَ

خدای من، از من که به تو رو آورده ام روی نگردان. ۱۷/۱۶

رغبت به عمل برای خداوند

وَ ارْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي حَتَّى أَعْرِفَ صِدْقَ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِي

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا درستی آن را از (اعماق) دلم

بشناسم. ۸/۲۲

رو آوردن خطایا و لغزش ها، به بنده

وَ ارْزُقْنِي التَّحَفُّظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از

آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم.

۱۳/۲۲

روی آوری به راهنماینده ترین کس

وَ وَفَّقْنِي يَا أَهْدَى مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ

و مرا توفیق ده. ای راهنماترین کسی که به او رغبت شده. ۱۱/۲۴

روی آوردن فرزندان، به والدین

وَ اجْعَلْهُمْ لِي... مُقْبِلِينَ

و آنان را به من متوجه ساز. ۴/۲۵

رو آوردن به خدا، با همه وجود

وَ أَقْبَلْتُ بِكُلِّي عَلَيْكَ

و با همه وجودم به تو رو آوردم. ۲/۲۸

رو آوردن بنده به خدا، در حال شرم و امید

ص : ۶۷۷

فَأَقْبَلَ نَحْوَك مُوءَّمًّا لَكَ مُسْتَحْيَا مِنْكَ

پس امیدوار به تو و شرمنده از تو، به سویت روی آورده. ۸/۳۱

روآوری خدا به بنده، با آمرزش

وَ الْقِنِي بِمَغْفِرَتِكَ

و با آمرزش خود به من رو آور. ۱۲/۳۱

روی آوری بنده به خدا، با اعتراف

وَ الْقِنِي بِمَغْفِرَتِكَ كَمَا لَقَيْتَكَ بِإِقْرَارِي

و با آمرزش خود به من رو آور، همچنان که من با اقرارم به تو رو آوردم. ۱۲/۳۱

روی آوری به بخشنده ترین کس

وَ أَنْتَ... أَعْطَى مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ

و تو بخشنده ترین کسی می باشی که از او درخواست شد. ۲۲/۳۲

إِنَّكَ أَكْرَمُ مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ

به درستی که تو کریم تر کسی هستی که از او درخواست شده. ۵۶/۴۵

رو آوردن بدی ها، به سوی بنده

وَ اجْعَلْ... عَزْمِي عَلَى تَوَكِّي مَا يَعْزِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَهُ تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و عزمم را بر ترک بدی هایی که به من رو آورد، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

رو نیوردن شک به بنده، در تصدیق قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى لَا يُعَارِضَنَا الشُّكُّ فِي تَصَدِيقِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا شکی جلودار تصدیق ما نشود. ۶/۴۲

رمضان و رو آوردنش

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلَيْفِ آنَسٍ مُقْبِلًا فَسَّرَ

درود بر تو همدمی که چون روی آورد، دل ها را آرام نمود و شادمان ساخت. ۲۷/۴۵

رو آوردن بردباری خدا، به دشمنی کننده با او

وَ حِلْمُكَ مُعْتَرِضٌ لِمَنْ نَاوَاكَ

و حلمت به کسی که با تو دشمنی نموده، پرداخته است. ۱۶/۴۶

رو آوردن روی آورندگان، به سوی خدا

وَ اجْعَلْ رَغْبَتِي إِلَيْكَ فَوْقَ رَغْبَةِ الرَّاعِيْنَ

و رغبت مرا به سوی خود، بالاتر از رغبت همه روی آورندگان قرار ده. ۱۱۵/۴۷

روی آوردن به خدا، و باز شدن درهای توبه، رأفت و روزی

ص : ۶۷۸

وَ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ تَوْبَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ رَافِعِكَ وَ رِزْقِكَ الْوَاسِعِ، اِنِّيْ اِلَيْكَ مِنَ الرَّاْغِبِيْنَ

درهای توبه و رحمت و رأفت و روزی فراخت را بر من بگشای، همانا من از روآوردندگان به سوی توام. ۱۳۲/۴۷

طولانی بودن روآوری گنهکاران، بر گناه

ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طَوْلُ عُكُوفِهِمْ عَلٰى عَظِيْمِ الْجُرْمِ اَنْ عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَ الْمَغْفِرَةِ

سپس روآوردن بسیار آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش ببخشی، باز نداشت. ۷/۴۸

روآوردن بنده به خدا، به واسطه منزلت محمدی و مقام علوی

اللّٰهُمَّ فَاِنِّيْ اَتَقَرَّبُ اِلَيْكَ بِالْمُحَمَّديِّهِ الرَّفِيعَةِ، وَ الْعَلَوِيَّهِ الْبَيْضَاءِ، وَ اَتَوَجَّهُ اِلَيْكَ بِهَمَا

خداوندا، پس من به منزلت بلندپایه محمدی و مقام گرامی علوی، به سوی تو نزدیکی می جویم و به وسیله آنان به درگاهت

رومی آورم. ۱۶/۴۹

روی آوری خدا، به متوکل

وَ تَلَقَى مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْكَ

و به کسی که بر تو اعتماد کرده، رو می آوری.

۱۲/۵۱

رؤیت نگاه

رویش

روانی ابر و رویش گیاه

وَ اَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُعْدِقِ مِنَ السَّحَابِ الْمُنْسَاقِ لِبَيَاتِ اَرْضِكَ، الْمُوْتِقِ فِيْ جَمِيْعِ الْاَفَاقِ

و رحمتت را با باران فراوان از ابری که برای رویاندن گیاه چشم انداز در همه نواحی زمینت روان است، بر ما بگستران. ۱/۱۹

آبی رویاننده درخت و کشت

اللّٰهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُنْبِتُ بِهِ الْاَشْجَارَ

خداوندا ما را با بارانی که درخت ها را به وسیله آن برویانی، سیراب نما. ۵/۱۹

عدم اذن رویش، به زمین دشمن

لَا تَأْذَنُ لِسَمَائِهِمْ فِي قَطْرِ، وَلَا لَأَرْضِهِمْ فِي نَبَاتٍ

آسمانشان را در باریدن و زمینشان را در رویدن، اذن نده. ۶/۲۷

رویاندن هفت خوشه از یک دانه

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٍ

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت

ص : ۶۷۹

خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد.

۱۳/۴۵

رها کردن ترک

رهایی

رهایی بخشیدن به تابعین از آزمایش های ترسناک

و تُعَافِيهِمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَحْذُورَاتِهَا

و ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از امور ترسناک است، عافیت بخشی.

۱۸/۴

درخواست رهایی از گرفتاری ها

وَايَا مَنْ يُلْتَمَسُ مِنْهُ الْمَخْرُجُ إِلَى رَوْحِ الْفَرَجِ

و ای کسی که رهایی و رفتن به سوی آسایشی فراخ، از او درخواست می شود. ۱/۷

به زودی رهایی یافتن، برای بنده

وَاجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجًا وَحَيًّا

و نزد خود زود رها شدن را برای من مقرر کن.

۸/۷

رهایی نیافتن کسی، بدون بخشایش خدا

وَلَا نَجَاةَ لِأَحَدٍ مِّنَّا دُونَ عَفْوِكَ

و بدون بخشایش تو، هیچ یک از ما نجات

نمی یابیم. ۲/۱۰

رهایی فرمان برداران، با اطاعت خدا

يَا مَنْ طَاعْتُهُ نَجَاةٌ لِلْمُطِيعِينَ

ای که اطاعت او برای فرمانبران رهایی است.

۱/۱۱

رهایی بنده (از عذاب) و اقرار به زشتی ارتکاب ها

هَلْ يُنَجِّنِي مِنْكَ اعْتِرَافِي لَكَ بِقَبِيحِ مَا اَزْتَكَبْتُ؟

آیا اعترافم در درگاه تو به زشتی آنچه مرتکب شده ام، مرا رها می نماید؟ ۶/۱۲

رهایی دادن بنده و سزاواری او (به کیفر)

وَ عَافِنِي مِمَّا اَسْتَوْجِبُهُ مِنْكَ

و مرا از آنچه از جانب تو سزاوارش هستم رها کن. ۱۵/۱۲

رحمت الهی و رهایی از گرفتاری

وَ اجْعَلْ... خَلَّاصِي مِنْ كَرْبِي اِلَى رَوْحِكَ

و رهایی از گرفتاریم را به بخشایشت قرار ده.

۶/۱۵

رهایی کردن خطاکاران، با امید به رحمت خدا

وَ اِنَّمَا اُوْبِّخُ بِهَذَا نَفْسِي... رَجَاءً لِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا فَكَأَكُ رِقَابِ الْخَاطِئِينَ

ص : ۶۸۰

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون امیدواری به رحمت تو - که رهایی گردن های خطاکاران است - می باشد. ۲۸/۱۶

رهاشده عفو و آزاد گردیده رحمت خدا

وَ اجْعَلْنِي طَلِيقَ عَفْوِكَ، وَ عَتِيقَ رَحْمَتِكَ

و مرا رهاشده گذشتت و آزاد گردیده رحمت قرار ده. ۳۳/۱۶

رهایی طلبیدن از خدا، و رها شدن

وَ اَجِرْنَا مِمَّا اسْتَجِرْنَا بِكَ مِنْ خَوْفِهِ

و از آنچه از ترس آن از تو ایمنی طلبیدیم، امانان ده. ۱۵/۱۷

رهایی از دوزخ را روزی بنده نمودن

وَ اِزْزُقْنِي... سَلَامَةَ الْمِرْصَادِ

و رهایی از کمین گاه (دوزخ) را روزی ام فرما.

۱۸/۲۰

نفس بنده و رهانده شدن از عذاب

اللَّهُمَّ خُذْ لِنَفْسِكَ مِنْ نَفْسِي مَا يُخَلِّصُهَا

خداوندا برای خود از من، آنچه را که رهایی ام دهد، بگیر. ۱۹/۲۰

رهاندن بنده، از حسد

وَ خَلِّصْنِي مِنَ الْحَسَدِ

و مرا از حسد، رهایی ده. ۵/۲۲

رهاندن مجاهد مسلمان، از اندوه تنهایی

وَ اَجِرْهُ مِنْ غَمِّ الْوَحْشَةِ

و او را از اندوه تنهایی حفظ کن. ۱۳/۲۷

رهاندن مجاهد مسلمان، از کسب شهرت

وَ خَلَّصَهُ مِنَ السُّمْعَةِ

و او را از شهرت طلبی نجات ده. ۱۴/۲۷

سبب رهایی دادن بندگان، از سختی رنج

وَ أَلْهَمْنَا ثِقَةً خَالِصَةً تُغْفِينَا بِهَا مِنْ شِدَّةِ النَّصَبِ

و اطمینانی خالص در دلمان بینداز، که با آن ما را از سختی رنج معاف داری. ۲/۲۹

رهاندن بنده، از وام آبروبرنده

وَ هَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ تُخْلِقُ بِهِ وَجْهِي

و مرا معاف دار، از وامی که با آن آبرویم را ببری. ۱/۳۰

سبب رهایی دادن بنده، از قرض

وَ أَجْرُنِي مِنْهُ بِوَسْعٍ فَاضِلٍ أَوْ كَفَافٍ وَاصِلٍ

و مرا با ثروت فراوان و روزی کافی، از آن (قرض) نجات ده. ۲/۳۰

رها شدن از خشم خدا

فَيَأْتِنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ... أَوْ شَفَاعَةٍ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي تُكُونُ بِهَا نَجَاتِي مِنْ غَضَبِكَ

پس دعایی از او به من رسد یا شفاعتی کند که

از شفاعت من نزد تو کارسازتر است، که رهایی من از خشمت به وسیله آن حاصل شود. ۲۷/۳۱

وَ اجْعَلْنِي اُسْوَةً مَنْ قَدْ اَنْهَضْتَهُ بِتَجَاوُزِكَ عَنْ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ... فَأَصْبَحَ طَلِيقَ عَفْوِكَ مِنْ اِسَارِ سُخْطِكَ

و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گاه های خطا کاران بلند کردی. پس به واسطه عفو تو از قید و بند خشمت، رها گردیده است. ۱۰/۳۹

وَ تَصَدَّقُوا لَكُمْ طَلَبًا لِمَزِيدِكُمْ، وَ فِيهَا كَانَتْ نَجَاتُهُمْ مِنْ غَضَبِكُمْ

و جهت طلب افزودن (نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند و در (همه) اینها نجات ایشان از خشمت نهفته بود. ۱۶/۴۵

فَنَجِّنِي مِنْ سُخْطِكَ

پس مرا از خشم سختت نجات ده. ۶/۵۱

رهاندن بندگان، به وسیله محمد صلی الله علیه و آله

وَ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَمَا اسْتَنْقَذْتَنَا بِهِ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، آنچنان که ما را به وسیله او نجات دادی. ۳۰/۳۱

عامل رهایی یافتن (ستمگر و ستم دیده)

وَ عَوْضُنِي... مِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتِكَ حَتَّى... يَنْجُو كُلُّ مَنَّا بِمَنْنِكَ

و به جای دعایم بر آنان، رحمت را به من عوض ده. تا هر کدام از ما به سبب نعمتت، نجات

یابد. ۳/۳۹

رهایی از حکم عدل الهی

وَ خَلَّصْنِي مِمَّا يَحْكُمُ بِهِ عَدْلُكَ

و مرا از آنچه عدل تو را حکم می کند، خلاص گردان. ۵/۳۹

رهایی بنده از مهلکه ها، به توفیق الهی

وَ اجْعَلْنِي اُسْوَةً مَنْ قَدْ... خَلَّصْتَهُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ وِرْطَاتِ الْمُنْجَرِمِينَ

و مرا اسوه کسی گردان که به توفیق خود، او را از منجلاب های مجرمان، رهاندی. ۱۰/۳۹

رها شدن از بند عدل خدا، با احسان او

وَ اجْعَلْنِي أُسْوَةً مَّنْ قَدْ أَنهَضْتَهُ بِتَجَاوُزِكَ عَن مَّصَارِعِ الْخَاطِئِينَ... فَأَصْبِحَ... عَتِيقَ صُنْعِكَ مِنْ وَثَاقِ عَدْلِكَ

و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گاه های خطاکاران بلند کردی. پس به واسطه نیکی ات از بند دادگری ات، آزاد شده است.

۱۰/۳۹

ناامیدی از نجات، استوارتر از امید به رهایی

تَفْعَلْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي... بِمَنْ يَأْسُهُ مِنَ النَّجَاهِ أَوْ كَدُّ مِنْ رَجَائِهِ لِلْخَلَاصِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که

ص : ۶۸۲

ناامیدی اش از نجات، محکم تر از امیدش به رهایی است. ۱۲/۳۹

قرآن، نشانه نجات

وَجَعَلْتَهُ... عَلِمَ نَجَاهٍ لَّا يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصْدَ سُنَّتِهِ

و آن را نشانه نجاتی قرار دادی که هر کس قصد راه و روش آن کند، گمراه نمی شود. ۳/۴۲

سبب رهایی در عرصه قیامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... سَبَبًا نُجْرَى بِهِ النَّجَاهَ فِي عَرَصَةِ الْقِيَامَةِ

و قرآن را دستاویز پاداش ما به صورت نجات در عرصه قیامت، قرار ده. ۸/۴۲

نجات از ترس و اندوه روز قیامت

وَ نَجِّنَا بِهِ مِنْ كُلِّ كَرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ شَدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامَةِ

و ما را در روز رستاخیز از هر اندوهی و از ترس های سخت روز قیامت، به وسیله آن (قرآن)، نجات ده. ۱۵/۴۲

رهاندن بندگان، از احاطه شیطان

وَ إِنِ اشْتَمَلَ عَلَيْنَا عَدُوُّكَ الشَّيْطَانُ فَاسْتَنْقِذْنَا مِنْهُ

و اگر دشمن تو شیطان، بر ما چیره شده، پس ما را از او رهایی ده. ۱۶/۴۴

ناامیدی (مغرور به کرم خدا)، از به آسانی

رهایی یافتنش

وَ مَا أَقْنَطُهُ مِنْ سُهُولِهِ الْمَخْرَجِ

و چه ناامید است از به آسانی رهایی یافتن!

۲۰/۴۶

نجات سهل انگاران

وَ خُذْ بِقَلْبِي إِلَى مَا... اسْتَنْقَذْتَ بِهِ الْمُتَهَاوِنِينَ

و دلم را به سوی آنچه سهل انگاران را با آن نجات داده ای، متوجه ساز. ۹۲/۴۷

رهاندن بنده، از گرداب های بلا

و نَجِّیْ مِنْ غَمَرَاتِ الْفِتْنَةِ، وَ خَلِّصْنِی مِنْ لَهَوَاتِ الْبُلُوْی

و از گرداب های فتنه نجاتم ده و از کام های بلا رهایی ام بخش. ۹۸/۴۷

سبب رهایی از گرفتاری به گناهان بزرگ

وَ هَبْ لِیْ عِصْمَةً... تُفَكِّئِنِی مِنْ اَسْرِ الْعِظَامِ

و به من عصمتی بخش که از بند گناهان بزرگ رهایم سازد. ۱۱۱/۴۷

رهاندن بنده از تباهی یا بدی اراده شده خدا، در مورد قومی

وَ اِذَا اَرَدْتَ بِقَوْمٍ فِتْنَةً اَوْ سُوْءًا فَانْجِنِیْ مِنْهَا لِوَاِذَا بِكَ

و هرگاه خواستی به قومی، عذابی یا بدی ای (فروفرستی)، پس مرا که به تو پناه برده ام، نجات

ص : ۶۸۳

راه رهایی یافتن از (عذاب) خدا

وَلَا يُنَجِّينِي مِنْكَ إِلَّا التَّضَرُّعُ إِلَيْكَ وَبَيْنَ يَدَيْكَ

و جز زاری به درگاهت و در پیش رویت، مرا از (عذاب) تو نجات نمی دهد. ۱۳/۴۸

رهاندن متمسک شده به خداوند

و تُخَلِّصُ مَنْ اعْتَصَمَ بِكَ

و هر کس را که به (رشته) تو دست آویزد، می رهانی. ۱۲/۵۱

عدم رهایی بنده، از خدا

كَيْفَ يَنْجُو مِنْكَ مَنْ لَا مَذْهَبَ لَهُ فِي غَيْرِ مُلْكِكَ؟

چگونه از تو رهایی یابد، کسی که در غیر قلمرو تو، راهی برایش نمی باشد؟ ۱/۵۲

نبودن رهایی دهنده ای از خدا، برای بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءًا... لَا مُتَقَدَّ لَهُ مِنْكَ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که نجات دهنده ای برای او از تو نمی باشد. ۸/۵۲ و ۹/۵۲

عامل رهایی از آزمایش های گمراه کننده

نَجِّنِي مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

مرا از آزمایش های گمراه کننده نجات ده. به

رحمت خودت، ای مهربان ترین مهربانان.

برکنار نمودن ریا، از مجاهد مسلمان

وَ أَعْزَلُ عَنْهُ الرِّيَاءُ

و خودنمایی را از او دور کن. ۱۴/۲۷

خالص گرداندن کردار بنده، از ریا

ثُمَّ خَلَصَ ذَلِكَ كُلَّهُ مِنْ رِئَاءِ الْمُرَائِينَ

سپس همه آن را از خودنمایی ریاکاران خالص گردان. ۷/۴۴

ریسمان

چنگ زندگان به ریسمان قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْصِمُ بِحَبْلِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که به ریسمان آن چنگ می زنند. ۷/۴۲

نگاه داشتن بنده، به ریسمان الهی

فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ ... عَصَمْتَهُ بِحَبْلِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که به ریسمان خویش، وی را نگه داشتی. ۶۷/۴۷

ص : ۶۸۴

زاد توشه

زادگاه

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به جایی دور از زادگاه خویش

وَ هَاجَرَ إِلَى... مَحَلِّ النَّأْيِ عَنْ... مَسْقَطِ رَأْسِهِ

و از زادگاهش، به محل دور هجرت نمود.

۱۶/۲

زاری

مهربان بودن خدا، به زاری بنده

فَارْحَمَ تَضَرُّعَنَا إِلَيْكَ

پس به زاری ما به درگاهت رحم کن. ۵/۱۰

وَ كُنْ... لِتَضَرُّعِي رَاحِمًا

و به زاریم ترحم فرما. ۲۱/۱۳

سبب گرفتگی صدای زاری بنده، به درگاه خدا

كُلُّ ذَلِكَ حَيَاءٌ مِنْكَ لِسُوءِ عَمَلِي، وَ لِذَاكَ خَمَدَ صَوْتِي عَنِ الْجَارِ إِلَيْكَ

همه اینها از روی شرمی است که از بدکرداری خود دارم. و از همین جهت است که صدای زاریم به درگاه تو گرفته. ۲۰/۱۶

رحم نمودن خدا، بر تضرع بسیار بنده

فَارْحَمَ طُولَ تَضَرُّعِي

پس بر بسیاری زاریم رحم کن. ۳۲/۱۶

زاری به درگاه خدا، هنگام درویشی

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي ... أَتَضَرُّعُ إِلَيْكَ عِنْدَ الْمَسْكَنَةِ

خداوندا مرا چنانم کن که هنگام تهی دستی، به درگاه تو زاری کنم. ۱۲/۲۰

زاری نمودن نزد غیر خدا

لَا تَفْتِنِّي ... بِالتَّضَرُّعِ إِلَى مَنْ دُونَكَ إِذَا رَهَبْتُ

مرا به زاری به درگاه دیگران هنگام ترسم، آزمایش نکن. ۱۲/۲۰

با زاری به درگاه خدا ایستادن

فَمَثَلٌ بَيْنَ يَدَيْكَ مُتَضَرِّعًا

پس زاری کنان در پیشگاهت ایستاده. ۹/۳۱

زاری ذلیل، نزد عزیز

وَ أَفْعَلُ بِي فِعْلَ عَزِيزٍ تَضَرَّعَ إِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيلٌ فَرَحِمَهُ

و با من همچون رفتارِ عزیزی که بنده ذلیلی

ص : ۶۸۵

پیش او زاری کرده، پس به او مهربانی نموده، رفتار نما. ۲۴/۳۱

زاری بنده به درگاه خدا، برای برگرداندن مکر شیطان

وَ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ فِي صَرْفِ كَيْدِهِ

و به درگاه تو زاری می کنم، تا فریبش را از من بازگردانی. ۲۷/۳۲

آتش دوزخ و زاری به سوی آن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ لَا تُبْقِي عَلَيَّ مَنْ تَضَرَّعَ إِلَيْهَا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که بر زاری کنندگانش مهربان نیست. ۲۹/۳۲ و ۳۰

زاری و درخواست عفو الهی

وَ نَبْتَهِلُ إِلَيْكَ فِي سُوءِ عَفْوِكَ

و برای درخواست بخششت، به سوی تو زاری می کنیم. ۳/۳۶

یاری نمودن بنده، به تضرع در ماه رمضان

وَ أَعَانَا... فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَيْكَ

و ما را در شبش بر نماز و زاری به درگاهت، یاری نما. ۱۷/۴۴

درخواست از خدا، از روی تضرع

وَ سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ الْبَائِسِ... وَ مَعَ ذَلِكَ

خَيْفَةً وَ تَضَرُّعًا...

و از تو درخواست می نمایم، درخواست خرد، خوار، بدحال. و با آن احوال، درخواستم به همراه ترس و زاری است. ۷۴/۴۷

زاری بیزار از گناه، به درگاه خدا

تَغَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَغَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری

زاری به درگاه خدا، و رهایی از (عقاب) او

وَلَا يُنَجِّنِي مِنْكَ إِلَّا التَّضَرُّعُ إِلَيْكَ وَبَيْنَ يَدَيْكَ

و جز زاری به درگاهت و در پیش رویت، مرا از (عذاب) تو نجات نمی دهد. ۱۳/۴۸

خدا، بینا به زاری بنده، به درگاهش

فَقَدْ تَرَى ضَعْفِي وَقَلَّةَ حِيلَتِي وَتَضَرُّعِي إِلَيْكَ

زیرا ناتوانی و بیچارگی و زاری ام را به درگاه خود می بینی. ۱۶/۴۸

اجابت آنچه درباره اش، به درگاه خدا زاری شده

وَاسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ وَطَلَبْتُ إِلَيْكَ وَرَغِبْتُ فِيهِ إِلَيْكَ

و همه آنچه را که از تو خواسته ام و طلب کرده ام و به آن میل نموده ام، برایم مستجاب فرما.

۲۸/۴۸

زایش

فرزند نیاوردن و زاده شده نبودن خدا

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ تَلِدْ فَتَكُونَ مَوْلُودًا

تویی آنکه فرزندی نیاورده ای، تا زائیده شده باشی. ۱۹/۴۷

نزاییدن و زاده نشدن خدا

يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُوَلَدْ

ای که نزائیده و زائیده نشده ای. ۲/۵۴

زبان

شیرینی زبان ها، در بیان نعمت الهی

وَ اجْعَلْ... انْطَلَقَ اَلْسِنَتِنَا فِي وَصْفِ مَنَّكَ

و خوش سخنی هایمان را در بیان نعمت بزرگ خود قرار ده. ۱۴/۵

سخنان زبان و ثواب الهی

وَ اجْعَلْ... لَهْجَاتِ اَلْسِنَتِنَا فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ

و سخنان زبان هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده. ۷/۹

مشغول ساختن زبان ها از هر سپاسی، به سپاس گزاری خدا

وَ اشْغَلْ... اَلْسِنَتِنَا بِشُكْرِكَ عَنْ كُلِّ شُكْرٍ

و زبان های ما را به سپاس خود از هر سپاسی مشغول ساز. ۱/۱۱

ثبت کردارهای پاکیزه برای بنده، در حال بیماری و گویا نگشتن زبانی بر آن

وَفِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكِيِّ الْأَعْمَالِ، مَا... لَا لِسَانَ نَطَقَ بِهِ

و در بین آن بیماری نویسنده‌گان اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که زبانی به آن گویا نگشته. ۵/۱۵

کُنْدُ شَدْنِ زَبَانِ رَازٍ وَ نِيزَا بِاِخْدَا

وَ كَلَّ لِسَانِي عَنِ مُنَاجَاتِكَ

و زبانه از مناجات با تو بند آمده. ۲۰/۱۶

کُنْدِي زَبَانَ بَرِ اَثْرٍ (زِيَادِي) يَادِ اِخْدَا، وَ اَثْرَ اَنْ

يَا اِلَهِي لَوْ... ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكِلَّ لِسَانِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَهُ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر در این مدت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانه از کار بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

ص : ۶۸۷

زبانی برای بنده، در مقابل نزاع کننده با او

وَ اجْعَلْ لِي... لِسَانًا عَلِيَّ مَنْ خَاصَمَنِي

و برایم بر کسی که با من جدال کرد، زبانی قرار ده. ۸/۲۰

تبدیل سخن زشت جاری شده بر زبان، به سپاس الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرِي عَلَيَّ لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... نَطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت، سپاس برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

گویا ساختن زبان بنده، به حمد، شکر، یاد و ستایش نیکوی خدا

وَ أَنْطِقْ بِحَمْدِكَ وَ شُكْرِكَ وَ ذِكْرِكَ وَ حُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْكَ لِسَانِي

و زبانم را به حمد خود و شکر و یاد و ستایش نیکوی خود، گویا فرما. ۵/۲۳

لال شدن زبان قصد بدکننده، درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُخْرِسَ عَنِّي لِسَانَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا زبانش را درباره من لال

کنی. ۷/۲۳

بستن زبان های دشمنان، از گفتار

وَ اخْرِمْ أَلْسِنَتَهُمْ عَنِ النُّطْقِ

و زبان هایشان را از گفتن ببند. ۵/۲۷

توبه نمودن از گفتگوهای (بیجای) زبان

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا... زَالَ عَن مَحَبَّتِكَ مِنْ... لِحَظَاتِ عَيْنِي، وَ حِكَايَاتِ لِسَانِي

خداوندا و همانا من از هر چه دور از دوستی توست؛ از نگاه های چشمم و بیانات زبانم، به درگناهت توبه می کنم. ۲۲/۳۱

برنگشتن زبانه ترازوی عدل، از درستی

وَ جَعَلْتَهُ... مِيزَانَ قِسْطٍ لَّا يَحِيفُ عَنِ الْحَقِّ لِسَانُهُ

و آن (قرآن) را ترازوی عدلی قرار دادی که زبانه اش از راستی به بیراهه نمی رود. ۳/۴۲

سختی زبان و نیکویی عبارت قرآن

اللَّهُمَّ فَإِذْ... سَهَّلْتَ جَوَاسِي أَلْسِنَتِنَا بِحُسْنِ عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَزْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که زبان های خشن ما را به نیکویی عبارتش نرم کردی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان

که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

عامل گنگ کننده زبان، از فرو رفتن در باطل

ص : ۶۸۸

وَاجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَلْسِنَتِنَا عَنِ الْخَوْصِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ غَيْرِ مَا آفَهُ مُخْرَسًا

و قرآن را بندآورنده زبان هایمان از فرورفتن در باطل، بی آنکه از بیماری باشد، قرار ده. ۱۰/۴۲

گویا نشدن زبان ها، جز به آنچه خدا خبر داده

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعَاصِيكَ... حَتَّى... لَا تَنْطِقَ أَلْسِنَتُنَا إِلَّا بِمَا مَثَلَتْ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا زبان هایمان جز به آنچه تو بیان کرده ای، سخن نگوید. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

شرط ستایش شدن مخلوق، به هر زبانی

وَ لَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادَتُكَ مِنْكَ كَانَتْ... مَحْمُودًا بِكُلِّ لِسَانٍ

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای،

راهنمایی می کرد، به هر زبانی (مورد) ستایش قرار می گرفت. ۱۷/۴۵

عذر خواستن زبان ها، از روی راستی

وَ لَكَ... مِنْ أَلْسِنَتِنَا صِدْقُ الْإِعْتِدَارِ

و عذر خواستن راستین زبان هایمان، برای توست. ۴۵/۴۵

نگشودن زبان طعنه زندگان، بر بنده

وَ لَا تَبْسُطْ عَلَيْنَا فِيهِ أَلْسِنَ الطَّاغِيَتِينَ

و زبان طعنه زندگان را در آن (ماه) بر ما نگشا. ۴۷/۴۵

آزار رساندن حسود، با نیش زبانش

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... سَلَقَنِي بِحَدِّ لِسَانِهِ

و چه بسیار حسودی که با زبان تیزش مرا آزرده. ۹/۴۹

زبان بنده، سپاس گزار خدا

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي

تم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. ۶/۵۱

زحمت رنج

زدایش

زدایش زنگار ستم، به وسیله ولی خدا

وَ اجْلُ بِهِ صِدَاءُ الْجَوْرِ عَنْ طَرِيقَتِكَ

و با او زنگار ستم را از راهت بزداي.

۶۲/۴۷

زد و خورد

ترساندن دشمنان، از زد و خورد با دلیران (اسلام)

ص : ۶۸۹

وَ جَبَّئْتُمْ عَنْ مُقَارَعَةِ الْبُطَالِ

و ایشان را از پیکار با دلاوران بترسان.

۱۱/۲۷

زرع کشت

زره

پوشاندن زره های محافظت کننده از شرّ شیطان، بر مؤمنان

وَ أَلْبَسْنَاهُمْ مِنْهُ جُنَّاتٍ وَاقِيَةً

و بر اندام آنان زره های بازدارنده از آزار و اذیت او پوشان. ۱۰/۱۷

زشتی

اقرار به زشتی ارتکاب ها

هَلْ يُنْجِيكَ مِنْكَ اعْتِرَافِي لَكَ بِقِيحٍ مَا ارْتَكَبْتُ؟

آیا اعترافم در درگاه تو به زشتی آنچه مرتکب شده ام، مرا رها می نماید؟ ۶/۱۲

چشم پوشی خدا، بر جرم های بسیار زشت

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٍ بَأَنَّ... اِحْتِمَالَ الْجِنَايَاتِ الْفَاحِشَةِ لَا يَتَكَادُكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو باز می گردم، بازگشت کسی که می داند چشم پوشی

از جرم های بسیار زشت بر تو سخت نمی باشد.

۱۲/۱۲ و ۱۳

کثرت زشتی ها و عدم پرده دری خدا

وَ كَمْ مِنْ شَائِبَةٍ أَلْمَمْتُ بِهَا فَلَمْ تَهْتِكْ عَنِّي سِتْرَهَا

و چه بسیار زشتی هایی که به جا آوردم و پرده مرا ندریدی. ۲۱/۱۶

وَ كَمْ مِنْ شَائِبَةٍ أَلْمَمْتُ بِهَا فَلَمْ... تُقَلِّدُنِي مَكْرُوهَ شَنَايَا

و چه بسیار زشتی هایی که به جا آوردم و طوق ناپسندی و زشتی آن را به گردنم نینداختی.

۲۱/۱۶

زشتی کردار بنده و شمارش عیوبش

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَفْبِحُ آثَارًا، وَ أَشْنَعُ أَعْمَالًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - نشانه هایم زشت تر و کردارهایم بدتر از آن است که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم.

۲۷/۱۶

تبدیل سخن زشت زبان، به سپاس الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرَى عَلَيَّ لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... نُطَقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم

ص : ۶۹۰

جاری ساخته از سخن زشت، سپاس برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

آنچه خدا زشت دانسته

اللَّهُمَّ... عِنْدَكَ... فِيمَا أَنْكَرْتَ تَغْيِيرٌ

خداوندا تغییر آنچه زشت دانسته ای، نزد توست. ۲۰/۲۰

عامل دلیر کردن بندگان، بر فحشا

إِنْ هَمَمْنَا بِفَاحِشَةٍ شَجَعْنَا عَلَيْهَا

اگر قصد کار زشتی کنیم، (شیطان) ما را بر آن دلیر گرداند. ۷/۲۵

زشتی رسواگر

وَ اسْتَعَاثَ بِكَ مِنْ عَظِيمٍ مَا وَقَعَ بِهِ فِي عِلْمِكَ وَقَبِيحٍ مَا فَضَحَهُ فِي حُكْمِكَ...

و در (گناهان) بزرگی که می دانی به آن گرفتار شده و از (کار) زشتی که در حکم تو رسواگر است، از تو کمک

خواسته. ۹/۳۱

رسوا نمودن فحشای بندگان

فَكُلُّنَا قَد... اَزْتَكَبَ الْفَاحِشَةَ فَلَمْ تَفْضَحْهُ

چرا که هر کدام از ما کردار زشت به جا آورد، پس او را رسوا نمودی. ۱/۳۴

پوشاندن زشتی های بنده

فَكُلُّنَا قَد... تَسَتَّرَ بِالْمَسَاوِي فَلَمْ تَدُلُّ عَلَيْهِ

چرا که هر کدام از ما زشتی های پنهان داشت، پس آن را نمایان نکردی. ۱/۳۴

زشتی پنهان شده به وسیله خداوند

فَاجْعَلْ مَا... أَخْفَيْتَ مِنَ الدَّخِيلَةِ وَاعْظَا لَنَا...

پس آن بدی ها که پنهان نمودی، برای ما پنددهنده قرار ده. ۳/۳۴

پوششی برای زشتی ها

وَ اسْتَعْمِلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِّمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ

و به مهربانی ات که نابود نمی شود، ما را در این (ماه) به کاری بگمار، که سبب فروریختن (گناه) و پوشاندن چیز است که از ما زشت است.

۴۷/۴۵

بازایستادن از بدی های زشت

أَشْعِرُ قَلْبِي الْإِزْدِجَارَ عَنْ قَبَائِحِ السَّيِّئَاتِ

دلم را به خودداری از بدی های زشت بپوشان.

۱۰۷/۴۷

خدا، بینا به زشتی اعمال ستمگر

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي... قُبْحَ مَا انْطَوَى عَلَيْهِ، أَرْكَسْتَهُ لَأُمِّ رَأْسِهِ فِي زُبيته

پس همین که - ای خدای من - زشتی آنچه در دل داشت، ملاحظه کردی، او را با مغز سر در

ص : ۶۹۱

گودالش (که برای شکار کنده بود)، سرنگون نمودی. ۸/۴۹

زکات

پاکی مال، با بیرون کردن زکات از آن

و وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُطَهَّرَهَا بِإِخْرَاجِ الزَّكَاةِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که آن (دارایی ها) را با بیرون کردن زکات ها پاک کنیم. ۱۰/۴۴

زلف مو

زمان

قرار دادن مدّت معین، برای زندگی هر جاندار

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مُوقُوتًا

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود. ۶/۱

سپاسی با مدّت نامقطوع

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا انْقِطَاعَ لِمُدَّةِ

پس سپاس او را، سپاسی که مدّتش نامقطوع می باشد. ۲۸ و ۲۷/۱

فرستادن پیامبر از دوران آدم علیه السلام تا زمان محمد صلی الله علیه و آله

... فِي كُلِّ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أَرْسَلْتُ فِيهِ رَسُولًا، وَ أَقَمْتُ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ...

در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی و برای اهل آن راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ...

۲/۴

به آخر نرسیدن مدّت پادشاهی خدا

وَ يَا مَنْ لَا تَنْتَهِي مُدَّةُ مُلْكِهِ

و ای کسی که زمان پادشاهی او به پایان نمی رسد. ۲/۵

سختی پیشامدها و اندوه های زمان

وَ أَكْفِنَا حَدَّ نَوَائِبِ الزَّمَانِ

و ما را از سختی حوادث روزگار نگاهدار.

۱۰/۵

قرار دادن مدت معلوم، برای شب و روز

وَ جَعَلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حَدًّا مَحْدُودًا، وَ أَمَدًا مَمْدُودًا

و برای هر یک پایانی معین و زمانی معلوم مقرر فرمود. ۳/۶

چگونگی بندگان، در اوقات طاعت

وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ

و می نگرد آنها در اوقات طاعتش چگونه اند.

۷/۶

به سر بردن در بهترین وقت

ص : ۶۹۲

وَاجْعَلْهُ... خَيْرَ وَقْتٍ ظَلَلْنَا فِيهِ

و آن (روز) را بهترین زمانی که در آن به سر برده ایم قرار ده. ۱۹/۶

روزگارِ سختی و نکبت

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... يُنْكَبَنَا الزَّمَانُ

و پناه می بریم به تو از اینکه زمانه ما را دچار سختی نماید. ۶/۸

وقت دعا و پریشی درباره آن

...أَمْ لَزِمَنِي فِي وَقْتِ دُعَايِ مَقْتُكَ؟

... آیا هنگامی که تو را می خوانم، دشمنی ات مرا لازم گشته است؟ ۶/۱۲

گذشتن زمان کار و عمل

حَتَّى إِذَا رَأَى مُدَّةَ الْعَمَلِ قَدِ انْقَضَتْ... تَلَقَّاكَ بِالْإِنَابَةِ، وَ أَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ

تا اینکه می بیند زمان عمل گذشته. با توبه به تو روی آورده و خالصانه برای تو توبه می کند.

۸/۱۲

درودی با مدتی پایان ناپذیر

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَاةً... لَا مُنْتَهَى لِأَمْدِهَا

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که مدتش به پایان نرسد. ۲۴/۱۳

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... صَلَاةً لَا يَنْتَهِي أَمْدُهَا

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست. درودی که مدتش پایان نپذیرد. ۱۸/۲۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ صَلَاةً... لَا غَايَةَ لِأَمْدِهَا

پروردگار من، بر او و بر آنها درود فرست، درودی که زمانی برای پایش نباشد. ۵۸/۴۷

سزاواری وقت تندرستی و بیماری، برای ستایش

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي... أَيُّ الْوَقْتَيْنِ أَوْلَى بِالْحَمْدِ لَكَ؟ أَوْ قَتُّ الصَّحَّةِ الَّتِي هَنَأْتَنِي فِيهَا طَيِّبَاتِ رِزْقِكَ... أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ الَّتِي مَحْضَتْنِي بِهَا...

ای خدای من نمی دانم کدامین یک از دو وقت، برای ستایش تو شایسته تر می باشد؟ آیا وقت تندرستی که در آن روزی های پاکیزه ات را بر من گوارا نمودی؟ یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی؟ ۴-۲/۱۵

یاد خدا و اوقات غفلت

وَبَبَّهْنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ

و مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن.

۲۹/۲۰

از خاطر نبردن یاد والدین، در هر وقت از اوقات شب

اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا... فِي إِنْ مِنْ آتَاءِ لَيْلِي

ص: ۶۹۳

خداوندا یاد آنان را در هیچ وقتی از اوقات شبم از یادم نبر. ۱۳/۲۴

به پایان رسیدن وقت مسلمان

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَمَا جَزَ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوْزَنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوَّضُهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَّضًا حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا أَتَى بِهِ، إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ بِهِ الْوَقْتُ إِلَى مَا أُجْرِيَتْ لَهُ مِنْ فَضْلِكَ...

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مزدداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوض نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. تا آنگاه که زمان او به پایان رسد، به آنچه از فضلت برای او روان ساخته ای، برسد.

۱۶/۲۷

پایندگی عزت خدا، با گذشتن زمان ها

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَى مَرِّ الدُّهُورِ وَ خَوَالِي الْأَعْوَامِ وَ مَوَاضِي الْأَزْمَانِ وَ الْأَيَّامِ

خداوندا ای عزیزی که با سپری شدن روز گارها و سال های گذشته و گذشتن زمان ها و روزها، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳/۳۲

درودی تا زمان در پی هم آمدن شب و روز

وَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، مَا اخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، تا شب و روز در گردش هستند. ۳۴/۳۲

وقت کوشش جهت توبه

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ... وَاعْظَا لَنَا... وَ سَعِيًا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاجِيَةِ... وَ قَرَّبِ الْوَقْتَ فِيهِ

پس آن عیب ها که پوشانیدی، برای ما پنددهنده و کوشش به توبه محوکننده قرار ده و زمان آن را نزدیک گردان. ۳/۳۴ و ۴/۳۴

عمل کوتاه مدت و پاداش درازمدت

...لَكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازَيْتَهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيرَةِ الْفَائِيَةِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيلَةِ الْخَالِدَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدت زودگذر، پاداش درازمدت همیشگی دادی. ۱۲/۳۷

برپایی قرآن، در اوقات شب و روز

وَاقْفُ بِنَا آثَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ آثَاءَ اللَّيْلِ وَ اطْرَافَ النَّهَارِ...

و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند.

۹/۴۲

آرامگاه بودن گورها، تا هنگام قیامت

ص : ۶۹۴

وَكَانَتْ الْقُبُورُ هِيَ الْمَأْوَى إِلَى مِيقَاتِ يَوْمِ التَّلَاقِ

و گورها تا هنگام قیامت، جایگاه ماندن باشد.

۱۳/۴۲

وقتی آشکار، برای ماه رمضان

وَ جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنًا لَا يُجِيزُ جَلًّا وَ عَزًّا أَنْ يُقَدَّمَ قَبْلَهُ، وَ لَا يَقْبَلُ أَنْ يُؤَخَّرَ عَنْهُ

و برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که خداوند عزیز و جلیل روا نمی دارد که پیش انداخته شود و نمی پذیرد که از آن وقت به تأخیر افتد. ۴/۴۴

آگاه شدن از اوقات نمازهای پنجگانه

وَ قَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِيتِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدْتَ... وَ أَوْقَاتِهَا الَّتِي وَقَّتَ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی و اوقاتش که تعیین گرداندی، آگاه فرما. ۸/۴۴

به جا آوردن نماز، در وقت آن

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَةً... الْمَوْءَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا...

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود به جا آورده اند. ۹/۴۴

آراستگی اوقات ماه رمضان، به اطاعت خدا

وَ زَيْنَ أَوْقَاتِهِ بِطَاعَتِنَا لَكَ

و اوقاتش را به طاعت ما برای خود، زینت ده.

۱۷/۴۴

درودی به شماره درود خدا، در هر زمان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، فِي كُلِّ وَقْتٍ وَ كُلِّ أَوَانٍ وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ عَدَدَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، در هر وقت و هر آن و بر هر حال. به عدد درودی که بر دیگران درود فرستاده

ای. ۱۹/۴۴

برتری ماه رمضان، از (بین) همه زمان ها

وَ تَخَيَّرْتَهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَزْمِنَةِ وَاللَّهُوَرِ

و از همه زمان ها و روزگارها برتری اش دادی.

۲۰/۴۵

عَلَّتْ بِرِغْزِيدِن مَاهِ رَمَضَانَ، بِرِ هَمِه اَوْقَاتِ سَالِ

وَ آثَرْتَهُ عَلٰی كُلِّ اَوْقَاتِ السَّنَةِ بِمَا اَنْزَلْتَ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَالنُّورِ

و آن را بر همه زمان های سال برگزیدی. به سبب آنچه در آن ماه از قرآن و نور نازل کردی.

۲۰/۴۵

پایان یافتن وقت رمضان و به سر رسیدن زمانش

ص : ۶۹۵

ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا عِنْدَ تَمَامِ وَقْتِهِ، وَ انْقِطَاعِ مُدَّتِهِ

سپس هنگام تمام شدن وقتش و به سر آمدن مدتش، از ما جدا شد. ۲۲/۴۵

گرامی ترین وقت ها، ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ

درود بر تو، ای گرامی ترین وقت هایی که همراه بودی. ۲۴/۴۵

نشاختن وقت (آمدن و رفتن) رمضان

و وَفَّقْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ حِينَ جَهَلَ الْأَشْقِيَاءُ وَقْتَهُ

و ما را برای آن به وسیله نعمت، توفیق دادی، آنگاه که تیره بختان، وقت آن را نشناختند.

۴۳/۴۵

عدم سستی سلطنت الهی، با طول مدت (مهلت به بنده)

لَمْ يَهِنْ عَلَى طُولِ مُدَّتِهِمْ سُلْطَانُكَ

درازی زمان ایشان، سلطنت تو را سست نکرده است. ۱۸/۴۶

بی شمار گشتن سپاس، با گردش زمان ها

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَتَضَاعَفُ عَلَى كُرُورِ الْأَزْمَنِه

سپاس برای توست. سپاسی که با گردش زمان ها، چندین برابر شود. ۳۹ و ۳۶/۴۷

تأیید دین خدا در هر زمان، به وسیله امام

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ عَلَمًا لِعِبَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگانت به پا داشتی. ۶۰/۴۷

فراوانی نعمت های خدا، در هر زمان

و وَجَدْتُ نِعْمَاكَ عَلَيَّ سَابِعَهُ فِي كُلِّ شَأْنٍ مِنْ شَأْنِي وَ كُلِّ زَمَانٍ مِنْ زَمَانِي

و نعمت هایت را بر خود، در هر حالی از حالم و هر وقتی از اوقاتم، گسترده یافتم. ۵/۵۱

زمین

درود خدا بر فرشتگان فرستاده شده، بر اهل زمین

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، به سوی اهل

زمین. ۱۷ و ۱۱ و ۳/۱۰

فرشتگان و جای داشتن در زمین

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ سُكَّانِ الْهَوَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ الْمَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از

ص : ۶۹۶

فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و ساکنان هوا و زمین و آب. ۲۳ و ۱۱ و ۳/۱۰

یاد کردن از پیروان پیامبران از اهل زمین

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ الْأَرْضِ... فَادْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرَةٍ وَ رِضْوَانٍ

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران از اهل زمین، پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۲ و ۴/۱

زمین و آسمان، از آن خداوند

أُصْبِحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهُا وَ أَرْضُهَا

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش و همه از آن تو هستیم. ۶/۹

گواه گرفتن آسمان و زمین و ساکنان آنها

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَ سَائِرِ خَلْقِكَ

و آسمانت و زمینت و آنچه در آن دو جای دادی از فرشتگان و سایر آفریدگان را شاهد می گیرم. ۶/۲۱

خوردن خاک زمین، در همه عمر

يَا إِلَهِي لَوْ... أَكَلْتُ تُرَابَ الْأَرْضِ طُولَ عُمْرِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَعْوَةَ سَيِّئَةٍ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر همه عمرم خاک زمین

خورم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۱۶/۳۰

روان گشتن ابر، در اطراف زمین

وَ أَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ، الْمُنْسَاقِ لِنَبَاتِ أَرْضِكَ، الْمُوْتِقِ فِي جَمِيعِ الْأَفَاقِ

و رحمتت را با باران فراوان از ابری که برای رویاندن گیاه چشم انداز در همه نواحی زمینت روان است، بر ما بگستران. ۱۹/۱

روزی بندگان، از برکات آسمان ها و زمین

اللَّهُمَّ... ارْزُقْنَا مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ

خداوندا ما را از برکات آسمان ها و زمین روزی عطا فرما. ۱۹/۷

اذن ندادن به زمین دشمن، در رویش

لَا تَأْذَنُ... لِأَرْضِهِمْ فِي تَبَاتٍ

زمینشان را در رویدن، اذن نده. ۶/۲۷

پرستش شدن خدا، در همه جای زمین

وَفَرَّغَهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ... حَتَّى لَا يُعْبَدَ فِي بَقَاعِ الْأَرْضِ غَيْرُكَ

و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن، برای عبادت خویش آسوده ساز تا در همه جای زمین، جز تو پرستش

نشود. ۷/۲۷

شکست دشمن، به پایان خاک در زمین

ص : ۶۹۷

وَ أَمَدِدْهُمْ بِمَلَائِكِهِ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التُّرَابِ قَتْلًا فِي أَرْضِكَ وَ أَسْرًا

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمینت برانند. ۸/۲۷

آذوقه های دشمنان، در بی برکت ترین و دورترین (نقاط) زمین

وَ اجْعَلْ مِيرَهُمْ فِي أَحْصَ أَرْضِكَ وَ أَبْعِدْهَا عَنْهُمْ

و آذوقه هایشان را در بی برکت ترین و دورترین (نقاط) زمین خود قرار ده. ۱۲/۲۷

سوگند به پروردگار آسمان و زمین

ثُمَّ قُلْتُ: فَو رَبِّ السَّمَاءِ وَ الْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنْطِقُونَ

سپس فرمودی: «پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین که آن (سخن) حق و درست است، مانند آنچه شما سخن می گوید.» ۵/۲۹

با فروتنی دیده بر زمین انداختن، در برابر خدا

وَ غَمَّضَ بَصَرَهُ إِلَى الْأَرْضِ مُتَحَشِّئًا

و دیده اش را با سرافکنندگی به زمین دوخته.

۹/۳۱

بیان نمودن حال خویش، جهت شنیدن زمین و اهل آن

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِّي بِسُوءِ أَثْرِي... لَكِنْ لَتَسْمَعَ سَمَاوُكَ وَ مَنْ فِيهَا وَ أَرْضُكَ وَ مَنْ عَلَيْهَا مَا أَظْهَرْتُ لَكَ مِنَ النَّدَمِ

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. بلکه برای آن است که آسمان و هر که در آن است و زمین و هر که بر روی آن است، پشیمانی ای که به پیشگامت آشکار نمودم را بشنود. ۲۶/۳۱

درودی پُرکننده آسمان و زمین

وَ صَلَّى عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... صَلَاةً... تَمَلُّ الْأَرْضَ وَ السَّمَاءَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که آسمان و زمین را پر کند. ۳۴/۳۲

سیاسی پُرکننده زمین و آسمان

فَلَکَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَمْلَأُ أَرْضَهُ وَ سَمَاءَهُ

پس سپاس تو راست، سیاسی که زمین و آسمانش را پر سازد. ۶/۳۶

سبب رهایی بندگان، در عرصه قیامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... سَبَبًا نُجْزِي بِهِ النَّجَاةَ فِي عَرْضِهِ الْقِيَامَةِ

ص : ۶۹۸

و قرآن را دستاویز پاداش ما به صورت نجات در عرصه قیامت قرار ده. ۸/۴۲

پدیدآورنده آسمان ها و زمین

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

خداوند اسپاس برای توست، پدیدآورنده آسمان ها و زمین. ۲/۴۷

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... بَدِيعَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

معبودی جز تو نیست، پدیدآورنده آسمان ها و زمین. ۲/۴۸

جانشینان خدا در زمین

رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَ جَعَلْتَهُمْ... خُلَفَاءَكَ فِي أَرْضِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را جانشینان خود در زمینت

قرار دادی. ۵۶/۴۷

درودی به شماره زمین های خداوند

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... عَدَدَ أَرْضِيكَ وَ مَا تَحْتُهُنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ

پروردگار من، بر ایشان به تعداد زمین هایت و آنچه زیر آنها و میان آنهاست، درود فرست.

۵۹/۴۷

در آوردن بنده، در میان پیشینیان در زمین (رستاخیز)

وَ وَافِ بِبِ عَرَضَةِ الْأَوْلِيْنَ

و مرا به زمین (رستاخیز) پیشینیان برسان.

۱۲۷/۴۷

اجتماع مسلمانان، در روز عید قربان و جمعه در اطراف زمین

وَ الْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمینت گرد هم می آیند. ۱/۴۸

بر خدا پوشیده نبودن چیزی، در آسمان و زمین

وَ أَنْتَ لَا تَخْفَىٰ عَلَيْكَ خَافِيَةٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

و تویی که هیچ چیز پنهانی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. ۳/۵۰

يَا اللَّهُ الَّذِي لَا يَخْفَىٰ عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

ای خدایی که چیزی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. ۱/۵۲

زن

پناه خواهی برای مردان و زنان باایمان

وَ أَعِدِّنِي مِنْ كُلِّ ذَلِكِ بِرَحْمَتِكَ وَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ

و مرا و همه مردان و زنان باایمان را به

ص : ۶۹۹

رحمت از آنچه گفته شد پناه ده. ۱۰/۸

وَ أَعِدُّنَا وَ أَهْلِيْنَا وَ إِخْوَانَنَا وَ جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِمَّا اسْتَعَدْنَا مِنْهُ

و ما و خویشاوندان و برادرانمان و همه مردان و زنان با ایمان را، از آنچه از آن پناه بردیم، پناه ده. ۱۵/۱۷

مردان و زنان با ایمان، و شرّ شیطان

وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ... قَرَابَاتِنَا وَ جِيرَانَنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي حِرْزِ حَارِزٍ

و پدران و مادران و نزدیکان و همسایگانمان از مردان و زنان با ایمان را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم قرار ده. ۱۰/۱۷

درخواست عطای الهی، برای همه مردان و زنان با ایمان

وَ أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لِوَلَدِي...

و به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم،

بیخش. ۱۲/۲۵

زن های چشم درشت زیبای بهشتی

وَ لَوْحٍ مِنْهَا لِلْبُصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الْحُورِ الْحِسَانِ

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از

حوریان زیباروی، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز. ۴/۲۷

بچه دان های زنان دشمنان

اللَّهُمَّ عَقِّمْ أَرْحَامَ نِسَائِهِمْ

خداوندا رحم زنانشان را عقیم گردان.

۶/۲۷

آزار رساندن به هر مرد و زن با ایمان و مسلمان

وَ امْنَعْنِي عَنْ أَدَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ، وَ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ

و مرا از آزار رساندن به هر مرد و زن با ایمان و به هر مرد و زن مسلمان بازدار. ۱/۳۹

زنجیر

به زنجیر کشیدن و انداختن دوزخیان، در دوزخ

...خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ

... او را بگیرد و در زنجیرش کشید، سپس به دوزخ افکنید. ۲۱/۳

زندگی

مدّت معلوم و پایان معین در زندگی

ص : ۷۰۰

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مُوقُوتًا

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود. ۶/۱

گام برداشتن با روزهای زندگی، به سوی پایانی معین

يَتَخَطَّ إِلَيْهِ بِأَيَّامِ عُمُرِهِ

با روزهای زندگی اش، به سوی آن (سرآمد خاص) گام بردارد. ۶/۱

ستاندن حساب عمر و زندگی بنده

اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمُرِهِ قَبْضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورٍ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْذُورٍ عِقَابِهِ

زمانی که حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد. ۶/۱

زندگی کردن در بین سپاس گزاران

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُعَمَّرُ بِهِ فِيْمَنْ حَمَدَهُ مِنْ خَلْقِهِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، بین آفریدگان سپاس گزارش، عمر طولانی نماییم.

۱۱/۱۰

بهره مندی از نسیم زندگی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... مَتَّعَنَا بِأَرْوَاحِ الْحَيَاةِ

و سپاس خدای را که ما را به نسیم های

زندگی بهره مند ساخت. ۲۰/۱

پیامبر صلی الله علیه و آله، و احیای دین خدا

وَ قَطَعَ فِي إِحْيَاءِ دِينِكَ رَحِمَهُ

و در برپا داشتن دین تو، از ارحامش گسست.

رو آوردن اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از زندگی فراخ، به سختی

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى... خُرُوجِهِمْ مِنْ سَعَةِ الْمَعَاشِ إِلَى ضَيْقِهِ

و ایشان را به خاطر آنکه از زندگی راحت به سختی افتادند، پاداش عنایت کن. ۸/۴

زندگی کردن در سختی

وَ نَعُوذُ بِكَ... مِنْ مَعِيشَةٍ فِي شِدَّةٍ

و پناه می بریم به تو از زندگی در سختی.

سپری شدن روزهای زندگی و اوقات عمر

وَ إِذَا انْقَضَتْ أَيَّامُ حَيَاتِنَا، وَ تَصَيَّرَمَتْ مُيَدَدُ أَعْمَارِنَا... فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْ خَيْرَ مَا تَخْتَارُ عَلَيْنَا كِتَابَهُ أَعْمَالِنَا. تَوْبَهُ مَقْبُولَهُ...

و آن هنگام که روزهای زندگانی ما به سر رسید و اوقات عمرمان سپری شد، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و پایان آنچه نویسندگان

کارهایمان برای ما می شمارند، توبه پذیرفته شده قرار ده. ۳/۱۱

توبه در پایان عمر

حَتَّىٰ إِذَا رَأَىٰ... غَايَةَ الْعُمُرِ قَدْ انْتَهَتْ... تَلَقَّاكَ بِالْإِنَابَةِ، وَ أَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ

تا اینکه می بیند مدّت عمر به پایان رسیده. با توبه به تو روی آورده و خالصانه برای تو توبه می کند. ۸/۱۲

گناهان، به سر رساننده عمر بنده

وَ أَنَا الَّذِي أَفْنَيْتِ الذُّنُوبَ عُمْرَهُ

و منم آنکه گناهان عمرش را به فنا داده.

۱۴/۱۶

آشامیدن آب خاکسترآلود، تا پایان عمر

يَا إِلَهِي لَوْ... شَرِبْتُ مَاءَ الرِّمَادِ آخِرَ دَهْرِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر در مدّت زندگی ام آب خاکسترآلود بنوشم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

خوردن خاک زمین، در همه عمر

يَا إِلَهِي لَوْ... أَكَلْتُ تُرَابَ الْأَرْضِ طُولَ عُمْرِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر همه عمرم خاک زمین خورم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن

بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

زنده ساختن شهرها

وَ أَحْيَىٰ بِلَادَكَ بِبُلُوغِ الزَّهْرَةِ

و با شکفتن شکوفه، سرزمین هایت را زنده گردان. ۲/۱۹

زنده نمودن آنچه مرده، با باران

تُحْيِي بِهِ مَا قَدْ مَاتَ

به سبب آن، آنچه را که مرده است، زنده نمایی. ۳/۱۹

عمر بنده، چراگاه شیطان

فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَأَقِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَ مَقْتُكَ إِلَيَّ

پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد - پیش از آنکه دشمنی ات به سوی من شتابد - مرا به سوی خود بازگردان. ۵/۲۰

مردن و زنده شدن، بر دین خدا

وَ اجْعَلْنِي عَلَىٰ مِلَّتِكَ أَمْوْتُ وَ أَحْيَا

و چنانم گردان که بر آئین تو بمیرم و زنده شوم. ۱۷/۲۰

سخت نکردن زندگی، بر بنده

وَ لَا تَجْعَلْ عَيْشِي كَدًّا كَدًّا

و زندگی ام را پر دردسر قرار نده. ۲۲/۲۰

ص : ۷۰۲

وَلَا تَجْعَلِ الْحَيَاةَ عَلَيْنَا نَكَدًا

و زندگی را بر ما دشوار نگردان. ۱۶/۴۲

پایان عمر و گذشت الهی

اللَّهُمَّ اخْتِمْ بِعَفْوِكَ أَجَلِي

خداوندا زندگی مرا با آمرزش خود پایان ده.

۲۸/۲۰

خواستن آنچه نزد خداست ، در تمامی روزهای زندگی

وَذَلَّلَهُ بِالرَّغْبَةِ فِيمَا عِنْدَكَ أَيَّامَ حَيَاتِي كُلِّهَا

و آن را با رغبت به آنچه نزد توست، در همه روزهای زندگی ام رام گردان. ۱۰/۲۱

سبب ممت خدا بر بنده، تا هنگام زنده بودن

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ... اَبَدًا مَا اَبْقَيْتَنِي...

خداوندا و بر من ممت گذار به حج و عمره، همیشه تا هنگامی که زنده ام. ۴/۲۳

درخواست طول عمر فرزندان

إِلٰهِي اَمُدُّ لِي فِيْ اَعْمَارِهِمْ، وَ زِدْ لِي فِيْ اَجَالِهِمْ

خداوندا عمرشان را برای من دراز گردان و در مدت عمرشان برایم بیفزای. ۲/۲۵

زنده داشتن یاد والدین

وَ اٰخِيْ بِهٖمْ ذِكْرِيْ

و یاد مرا به وسیله آنها (فرزندانم) زنده گردان. ۴/۲۵

نیاز به رحمت، در زندگی

وَ مَنْ سِوَاكَ مَرْحُوْمٌ فِيْ عُمْرِهِ

و غیر تو، در زندگی اش نیازمند رحمت می باشد. ۱۱/۲۸

آزمایش شدن به آرزوی دراز، در مدّت عمر

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا... فِي آجَالِنَا بِطُولِ الْأَمَلِ...

خداوندا همانا تو ما را در مدّت زندگی هایمان به آرزوی دراز، آزمودی. ۱/۲۹

آرزو، سبب طمع در عمر کهنسالان

وَ طَمِعْنَا بِأَمْالِنَا فِي أَعْمَارِ الْمُعَمَّرِينَ

و با آرزوهایمان، در عمرهای کهنسالان، طمع کردیم. ۱/۲۹

ذلت و خواری وام، در زندگی

وَ أَسْتَجِيرُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ ذِلَّتِهِ فِي الْحَيَاةِ

و پناه از تو می جویم - ای پروردگار من - از خواری آن (وام) در زندگی. ۲/۳۰

طاعت خدا و عمر بنده

ص: ۷۰۳

وَأَسْأَلُكَ... أَنْ تَجْعَلَ مَا ذَهَبَ مِنْ جِسْمِي وَ عُمْرِي فِي سَبِيلِ طَاعَتِكَ

و از تو درخواست می کنم که آنچه از جسم و عمرم سپری شده در راه طاعتت قرار دهی.

۲۸/۳۲

آسیب دیدن از طرف شخص زنده و طلب مغفرت برای او

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ نَالَ مِنِّْي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ... فَمَضَى بِظُلَامَتِي مَيِّتًا، أَوْ حَصَلَتْ لِي قَبْلَهُ حَيًّا فَاعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّْي

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته بودی و او با همان وزر و وبال از دنیا رفته یا وزر و وبال من او را در دنیا در حال حیات گرفته، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرزد. ۲/۳۹

روز زنده شدن بندگان

وَ اكْسُنَا بِهِ حُلَّ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا

و با آن، ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که زنده می شویم، به جامه های امان بپوشان.

۱۱/۴۲

وسیله روان ساختن گشایش زندگانی

وَ سُقِ إِلَيْنَا بِهِ رَغَدَ الْعَيْشِ...

و به وسیله آن (قرآن)، آسایش زندگی را به

سوی ما سوق بده. ۱۲/۴۲

زنده داشتن بندگان، به روش پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ أَحْيَيْنَا عَلَى سُنَّتِهِ

و ما را بر سنت او زنده بدار. ۲۰/۴۲

شمول درخواست در ماه رمضان، تا پایان عمر

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنَا فِي سَائِرِ الشُّهُورِ وَ الْأَيَّامِ كَذَلِكَ مَا عَمَرْتَنَا

خداوندا و ما را تا زمانی که عمر می دهی در بقیه ماه ها و روزها، این چنین قرار ده. ۱۸/۴۴

رمضان آینده و عمرهای بندگان

وَ اَبْلُغْ بِاَعْمَارِنَا مَا بَيْنَ اَيْدِينَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ

و عمر ما - که در پیش روی ماست - را، به ماه رمضان آینده برسان. ۴۶/۴۵

درخواست گذشت از خدا، برای تمامی هم کیشانِ مرده و زنده

اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَنْ... أَهْلِ دِينِنَا جَمِيعًا مَنْ سَلَفَ مِنْهُمْ وَ مَنْ غَبَرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

خداوندا از همه هم کیشان ما، هر که از ایشان در گذشته و مرده و هر که زنده مانده، تا روز رستاخیز درگذر. ۵۵/۴۵

زنده بودن خدا

ص : ۷۰۴

وَ أَنْتَ حَيٌّ صَمَدٌ

و تویی زنده بی نیاز. ۲۸/۴۷

ولی خدا و زنده گرداندن نشانه های دین

وَ أَحْيِي بِهِ مَا أَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ

و با او آنچه ستمگران از نشانه های دینت محو می کنند را زنده گردان. ۶۲/۴۷

ستوده زنده داشتن بنده

وَ بَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنَيْتَ بِهِ... فَأَعَشْتُهُ حَمِيدًا

و مرا به درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای، پس بدین سبب او را ستوده، زنده داشته ای. ۱۰۵/۴۷

زنده داشتن بنده، به زندگی پاکیزه

فَأَحْيَيْتَنِي حَيَاةً طَيِّبَةً تَنْتَظِمُ بِمَا أُرِيدُ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که آنچه می خواهم فراهم گردد. ۱۱۷/۴۷

قرار دادن بازمانده عمر بنده، در حج و عمره

وَ اجْعَلْ بَاقِيَ عُمْرِي فِي الْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ اتِّبَاعًا وَجْهَكَ

و باقی زندگی ام را برای رضای خودت، در حج و عمره قرار ده. ۱۳۳/۴۷

زنده کردن مردگان و زندگی بخشیدن به شهرهای مرده

وَ هَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي بِهَا تُحْيِي أَمْوَاتَ الْعِبَادِ، وَ بِهَا تَنْشُرُ مَيِّتَ الْبِلَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن بندگان مرده را زنده می کنی و با آن سرزمین های مرده را

زندگی می بخشی، گشایش ده. ۱۳/۴۸

طعم تندرستی، تا پایان زندگی

وَ أَذِقْنِي طَعْمَ الْعَافِيَةِ إِلَى مُنْتَهَى أَجَلِي

و طعم عافیت را تا پایان مدّت زندگی ام به من بچشان. ۱۴/۴۸

روزی خدا و حیات بنده

كَيْفَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَهْرَبَ مِنْكَ مَنْ لَا حَيَاةَ لَهُ إِلَّا بِرِزْقِكَ؟

چگونه می تواند از تو بگریزد، آنکه جز به وسیله روزی ات زندگی برایش نیست؟ ۱/۵۲

نپسندیدن دیدار خدا و طول عمر نیافتن

لَا يُعَمَّرُ فِي الدُّنْيَا مَنْ كَرِهَ لِقَاءَكَ

کسی که (مرگ و) دیدار تو را نپسندید، در دنیا عمر جاودان نیابد. ۳/۵۲

برانگیخته گشتن و زنده شدن

مَوْلَايَ وَارْحَمَنِي فِي حَشْرِي وَنَشْرِي

مولای من! و در برانگیخته شدن و زنده شدنم به من رحم کن. ۷/۵۳

ص : ۷۰۵

زنده کردن احیا

زنگار

ولی خدا و زدایش زنگار ستم

وَ اجْلُ بِهِ صَدَاءُ الْجَوْرِ عَنْ طَرِيقَتِكَ

و با او زنگار ستم را از راهت بزداى.

۶۲/۴۷

زنگبار

زنگبار و دشمنان خدا

اللَّهُمَّ وَ اَعْمَمُ بِذَلِكَ اَعْدَاءَكَ فِي اَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ... وَ الزَّنَجِ... وَ سَائِرِ اُمَمِ الشُّرُوكِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و زنگبار و دیگر امت های مشرک. ۹/۲۷

زوال

زوال ناپذیری سرای اقامت (بهشت)

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نَصَامًا بِهِ اَنْبِيَاءُهُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ الَّتِي لَا تَزُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در سرای ماندگاری که جاودانی است. ۱۰/۱ و ۱۶

یاری بنده در اموری، پیش از زوال وی

وَ تَوَلَّيْنِي... قَبْلَ زَوَالِي عَنْ مَوْقِفِي هَذَا بِتَيْسِيرِكَ لِي الْعَسِيرِ وَ حُسْنِ تَقْدِيرِكَ لِي فِي جَمِيعِ الْاُمُورِ

و قبل از رفتنم از این مکان، با آسان کردن سختی و نیکی تقدیرت برای من، در تمامی امور یاری ام فرما. ۲۳/۱۳

زوال ناپذیری خداوند

وَ عَلَيَّ ذَلِكَ اَنْتَ دَائِمٌ لَا تَزُولُ

و در این (صفت) دائم و جاویدی. ۸/۳۲

زایل ساختن خشکی شهرها

اللَّهُمَّ أَذْهِبْ مَحَلَّ بِلَادِنَا بِسُقْيَاكَ

خداوندا خشکسالی شهرهای ما را، با آبیاری خویش برطرف ساز. ۴/۳۶

کرداری زایل شدنی و پاداشی جاودانی

...لَكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازَيْتَهُ... عَلَى الْغَايَةِ الْقَرِيبَةِ الرَّائِلَةِ بِالْغَايَةِ الْمَدِيدَةِ الْبَاقِيَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل نزدیک مدتی زوال پذیر، پاداش درازمدت پایدار عطا نموده ای. ۱۲/۳۷

زوال ناپذیری پادشاهی خداوند

و سُلْطَانُكَ ثَابِتٌ لَا يَزُولُ

و سلطنت تو ثابت و بی زوال است. ۱۹/۴۶

ص : ۷۰۶

زایل نساختن سپاس خدا، از بنده

وَلَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ

و شکر گزاریت را از من نگیر. ۱۱۴/۴۷

عامل زایل نمودن دوستی دنیا، از بنده

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُسَلِّيَ نَفْسِي عَنِ الدُّنْيَا بِمَخَافَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که با ترس از خود، دوستی دنیا را از من زایل نمایی. ۱۰/۵۲

زهد پرهیزکاری

زاهد ساختن تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

و تُرْهِدَهُمْ فِي سَعَةِ الْعَاجِلِ

و در گشادگی دنیا آنان را بی میل نمایی.

۱۶/۴

آسایش در زهد، روزی خدا به بنده

و اَرْزُقْنِي... فَرَاغًا فِي زَهَادِهِ

و مرا فراغت در زهد، روزی فرما. ۲۷/۲۰

سبب دست یابی به زهد

و اَرْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي... حَتَّى يَكُونَ الْغَالِبُ عَلَيَّ الزُّهْدُ فِي دُنْيَايَ

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا آنکه بی رغبتی در دنیا بر من چیره شود. ۸/۲۲

زُهدان

تنگی رحم مادر و پوشاندن آن به پرده ها

و أَنْتَ حَذَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبٍ مُتَّصِقٍ الْعِظَامِ... إِلَى رَحِمٍ ضَيِّقَةٍ سَتَرْتَهَا بِالْحُجْبِ

و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلیبی با استخوان های درهم تنیده به سوی رحمی تنگ که آن را با پرده ها پوشانندی، سرازیر نمودی.

۲۳/۳۲

سپردن جنین، در قرارگاه زهدان مادر

وَ أَوْدَعْتَنِي قَرَارَ رَحِمِهَا

و مرا در قرارگاه رحم او سپردی. ۲۴/۳۲

زهدان زنان دشمنان و نزاییدن

اللَّهُمَّ عَقِّمِ أَرْحَامَ نِسَائِهِمْ

خداوندا رحم زنانشان را عقیم گردان.

۶/۲۷

زهر

شرّ موجود زهردار و پناه جویی از خدا

وَ أَعِدَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ السَّامَةِ وَ الْهَامَةِ...

و من و فرزندانم را از شرّ جانور زهردار نکشنده و جانور زهردار کشنده پناه ده. ۶/۲۳

چشیدن از جام زهرآلود مرگ

ص : ۷۰۷

وَتَجَلَّىٰ مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ... وَدَافَ لَهَا مِنْ دُعَافِ الْمَوْتِ كَأَسَا مَسْمُومَةَ الْمَدَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و برای آن (جان ها)، جامی از شوکران مرگ - که چشیدن آن زهر آلود است - آمیخته سازد. ۱۳/۴۲

آمیختن لبه تیغ، با زهر کشنده

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... شَحَذَ لِي ظُبَّهُ مُدَيْتِهِ... وَ دَافَ لِي قَوَاتِلَ سُومِهِ

پس چه بسیار دشمنی که لبه تیغش را برای من تیز نمود و آن را برای من با زهرهای کشنده اش درهم آمیخت. ۴/۴۹

زیادت افزایش

زیاده روی افراط

زیادی فراوانی

زیارت

زیارت قبر رسول خدا صلی الله علیه و آله و آل او

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنَّ عَلٰی بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ... (وَ آلِ رَسُولِكَ) عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

خداوندا و بر من مَنّت گذار به حجّ و عمره و زیارت قبر پیامبرت، و خاندان پیامبرت - که درود بر ایشان باد - ۴/۲۳.

نیک بختی بندگان، هنگام زیارت مرگ

فَإِذَا أُوْرِدَتْهُ عَلَيْنَا وَ أَنْزَلْتُهُ بِنَا فَأَسْعِدْنَا بِهِ زَائِرًا

پس هنگامی که آن را نزد ما وارد نمودی و آن را بر ما فرود آوردی، ما را به زیارت آن سعادتمند گردان. ۴/۴۰

رسوا نساختن بندگان، از زیارت مرگ

وَ لَا تُخْزِنَا بِزِيَارَتِهِ

و از دیدارش ما را خوار نسااز. ۴/۴۰

زیان

زیان نرساندن خواری خوارکنندگان، به یاری شونده توسط خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَنْ وَالَيْتَ لَمْ يَضُرَّهُ خِذْلَانُ الْخَازِلِينَ

خداوندا هر کس را که تو یاری نمودی، خواری خوارکنندگان به او زیان نرساند. ۱۲/۵

قرار گرفتن بین دو زیان دینی و دنیوی

اللَّهُمَّ وَ مَتَى وَقَفْنَا بَيْنَ نَقْصَيْنِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النِّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً

خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا، پس زیان را در آن که زودگذر است قرار ده. ۲/۹

ناتوانی بنده، نسبت به سود و زیان خود

ص : ۷۰۸

لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا بِكَ

جز به یاری تو بر سود و زیانی، توانا نیستم.

۷/۲۱

یافتن آرامش دل، در حال سود و زیان

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيْرِ يَرِي فِي الشُّكْرِ لِمَكَ بِمَا اَنْعَمْتَ عَلَيَّ... حَيْتَّى اَتَعْرِفَ مِنْ نَفْسِي رُوحَ الرِّضَا وَ طُمَ اُنَيْنَه النَّفْسِ مِنْ مِّنِّي بِمَا يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالِ... الضَّرِّ وَ النَّفْعِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال زیان و سود رخ می دهد، و شکر آن تو واجب است، دریابم.

۱۱/۲۲

ایمنی بنده، از زیان قصدکننده درباره او

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوءَمِنَنِي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَ شَرِّهِ...

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه زیان و بدی اش ایمن

سازی. ۷/۲۳

رعد و برق، و عذاب زیان بار

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ... يَبْتَذِرَانِ طَاعَتَكَ بِرَحْمَةٍ نَافِعَةٍ أَوْ

نَقِمَةٍ ضَارَّةٍ

خداوندا همانا این دو، به رساندن رحمتی سودمند یا کیفری زیان بار به طاعتت می شتابند.

۱/۳۶

باران ضرر و زیان، بر بندگان

فَلَا تُمْطِرْنَا بِهِمَا مَطَرَ السُّوءِ

پس به سبب آن دو، باران زیانبار بر ما نباران.

آزار و زیان ابرها

وَ اصْرِفْ عَنَّا اَذَاهَا وَ مَصْرَتَهَا

و آزار و زیانشان را از ما برگردان. ۲/۳۶

عدم دفع زیان از خدا، با آفرینش انسان

أَسْتَوْهَبُكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا لِتَمْتَنِعَ بِهَا مِنْ سُوءِ

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به سبب آن از زیان حمایت شوی. ۷/۳۹

زیان کردن درخواست کنندگان غیر خدا

وَ خَسِرَ الْمُتَعَرِّضُونَ إِلَّا لَكَ

و آنان که از غیر تو درخواست نمودند، زیان دیدند. ۱۳/۴۶

خدا، مانع بین بنده و زیانش

ص : ۷۰۹

وَ حُلِّ بَيْنِي وَ بَيْنَ... مَنْقَصَهُ تَرْهَقُنِي

و میان من و نقیصه ای که مرا فرامی گیرد، جدایی انداز. ۹۹/۴۷

بی زیان گرداندن بازگشت (به قیامت)

وَ اجْعَلْ... كَرَّتِي غَيْرَ خَاسِرَةٍ

و بازگشتم (به قیامت) را بی زیان قرار ده.

۱۲۶/۴۷

زیان کاری بدبختی

زیبایی

روان بودن ابرها، برای رویاندن گیاه زیبا

وَ انشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بَعْثِكَ الْمُعَدِّقِ مِنَ السَّحَابِ الْمُنْسَاقِ لِبَتَاتِ أَرْضِكَ، الْمُتَوَقِّ فِي جَمِيعِ الْأَفَاقِ

و رحمت را با باران فراوان از ابری که برای رویاندن گیاه چشم انداز در همه نواحی زمینت روان است، بر ما بگستران. ۱/۱۹

زن های زیباروی بهشتی

وَ لَوْحٍ مِنْهَا لِأَبْصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الْأُحُورِ الْحَسَنِ

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از حوریان زیباروی، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز.

۴/۲۷

خدا، صاحب زیبایی و جمال

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، ذُو الْبَهَاءِ وَ الْمَجْدِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. دارای زیبایی و ارجمندی هستی. ۱۱/۴۷

سُبْحَانَكَ مِنْ... رَفِيعٍ مَا أَرْفَعُكَ ذُو الْبَهَاءِ وَ الْمَجْدِ وَ الْكِبْرِيَاءِ وَ الْحَمْدِ

پاک و منزهی! ای بلندمرتبه که بسیار بلندمرتبه ای! تویی دارای زیبایی و ارجمندی و بزرگواری و ستایش. ۲۴/۴۷

امام علیه السلام ، جمال و زیبایی جهانیان

فَهُوَ... بِهَاءِ الْعَالَمِينَ

پس او جمال و زیبایی جهانیان است.

۶۰/۴۷

رفتن زیبایی و خوشی بنده، بر اثر مصیبت

وَلَا تَقْرَعْنِي قَارِعَةً يَذْهَبُ لَهَا بَهَائِي

و بر من مصیبت بزرگی که با آن، زیبایی و خوشی ام از بین برود، وارد نکن. ۱۲۱/۴۷

قسم خوردن به زیبایی خداوند

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو

ص : ۷۱۰

می خواهیم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی. ۵/۵۰

زیردست

بدرفتاری با زیردستان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... سُوءِ الْوَلَايَةِ لِمَنْ تَحْتَ أَيْدِينَا

خداوندا به تو پناه می برم از بدرفتاری با زیردستان. ۱/۸ و ۳

زیردست بودن هر کس، جز خدا

مَنْ سِوَاكَ... مَقْهُورٌ عَلَى شَأْنِهِ

غیر تو در امورش زیردست می باشد. ۱۱/۲۸

زیور

آراستن بنده، به زینت صالحان

وَ حَلِيِّ بِحَلِيهِ الصَّالِحِينَ

و مرا به زینت شایستگان بیارا. ۱۰/۲۰

پوشاندن زیور پرهیزکاران، به بنده

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ

و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان.

۱۰/۲۰

آراستن بنده، به زیور پرهیزکاران

وَ حَلِيِّ حَلِيَّةِ الْمُتَّقِينَ

و مرا به زیور پرهیزکاران بیارای.

۱۲۷/۴۷

سادگی

ساده و بی آرایش رفتار نمودن

وَ سَدُّنِي لِأَنْ أُعَارِضَ مَنْ عَشَّنِي بِالنُّصْحِ

و مرا توفیق ده تا با آنکه با من نادرستی نموده، از روی خیرخواهی برخورد کنم. ۹/۲۰

سازش آشتی

ساز و برگ جنگی

پادشاه مسلمان یاری دهنده جنگجو، در ساز و برگ جنگ

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ أَمَدَّهُ بِعِتَادٍ... فَاجْزَلُهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مزدداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را با ساز و برگ جنگ کمک نمود، پس وی را همسنگ و همگون پادشاه او، پادشاه ده. ۱۶/۲۷

ساز و سامان

مردن بی ساز و سامان

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ... مَيْتَةٍ عَلَيَّ غَيْرِ عُدَّةٍ

و پناه می بریم به تو از مرگ ناگهانی. ۸/۸

خدا، ساز و سامان بنده اندوهگین

اللَّهُمَّ أَنْتَ عُدَّتِي إِنْ حَزِنْتُ

خداوندا اگر اندوهگین شوم، مایه دلخوشی ام تویی. ۲۰/۲۰

ساعت

درخواست از خدا، در هر ساعت از روز

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ حِطًّا مِنْ عِبَادِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، بهره ای از بندگانت قرار ده. ۱۶/۶

گواه گرفتن و گواهی دادن، در این ساعت

وَأَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ... فِي يَوْمِي هَذَا وَ سَاعَتِي هَذِهِ...

و آسمانت و زمینت را در این روز و این ساعت شاهد می گیرم. ۲۱/۶

یاد والدین، در هر ساعت از ساعات روز

ص: ۷۱۳

اللَّهُمَّ لَا تُسِنِي ذِكْرَهُمَا... فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِ نَهَارِي

خداوندا یاد آنان را در هیچ ساعتی از ساعات روزم، از یادم نبر. ۱۳/۲۴

آرزو نکردنِ تمام شدن ساعتی، پس از ساعت دیگر

وَ اَكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ... حَتَّى لَا نُوءَمِّلَ اسْتِثْنَاءً مِمَّا سَاعَةٍ بَعْدَ سَاعَةٍ

و ما را از آرزوی دراز بازدار، تا بدانجا که تمام کردن ساعتی را پس از ساعتی، آرزو نکنیم.

۱/۴۰

رمضان، بهترین ماه در ساعت ها

السَّلَامُ عَلَيْكَ... يَا خَيْرَ شَهْرٍ فِي الْأَيَّامِ وَالسَّاعَاتِ

درود بر تو، ای بهترین ماه در روزها و ساعت ها. ۲۴/۴۵

ساکنان

فرشتگانِ ساکن آسمان ها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ: مِنْ سُكَّانِ سَمَاوَاتِكَ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند، در آسمان های ساکنند.

۶/۳

فرشتگانِ ساکن هوا، زمین و آب

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ سُكَّانِ الْهَوَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ الْمَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و ساکنان هوا و زمین و آب. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۲۳

گواه گرفتن ساکنان آسمان و زمین

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا...

و آسمانت و زمینت و آنچه در آن دو جای دادی را شاهد می گیرم. ۲۱/۶

سکونت گزیدن، در جوار خداوند

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكُمْ مِنْ ... السَّاكِنِينَ فِي جِوَارِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) در همسایگی تو جای گرفته اند، قرار ده. ۱۱ و ۲۵/۱۰

چگونگی دیدار آتش دوزخ، از ساکنانش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَلْقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرٍ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می

شود. ۳۰ و ۳۲/۲۹

پاره گشتن دل های ساکنان آتش دوزخ، با آشامیدنی آن

ص: ۷۱۴

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ... شَرَابِهَا الَّذِي يُقَطِّعُ أَمْعَاءَ وَ أَفئِدَةَ سُكَّانِهَا

و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

سال

سال های روزگار، و نزدیکی به سرآمدی معین

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا... يَرْهَقُهُ بِأَعْوَامِ دَهْرِهِ

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود، که با سال های روزگارش، به آن نزدیک می شود. ۶/۱

حج، عمره و زیارت قبر رسول صلی الله علیه و آله ، در هر سال

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ... اَبَدًا مَا اَبْقَيْتَنِي فِي عَامِي هَذَا وَ فِي كُلِّ عَامٍ

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت، همیشه تا هنگامی که زنده ام، در این سال و در همه

سال. ۴/۲۳

پابندگی عزت خدا، با سپری شدن سال ها

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلٰى مَرِّ الدُّهُورِ وَ خَوَالِي

الْأَعْوَامِ...

خداوندا ای عزیزی که با سپری شدن روزگارا و سال های گذشته، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳

سبب برگزیدن رمضان، بر همه زمان های سال

وَ آثَرَتْهُ عَلٰى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ بِمَا أَنْزَلَتْ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَ النُّورِ

و آن را بر همه زمان های سال برگزیدی. به سبب آنچه در آن ماه از قرآن و نور نازل کردی.

۲۰/۴۵

سایه

جای گرفتن اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، در سایه خویشی با او

وَالَّذِينَ... انْتَفَتَ مِنْهُمْ الْقَرَابَاتُ إِذْ سَكَنُوا فِي ظِلِّ قَرَابَتِهِ

و آنان که چون در سایه خویشی او ساکن شدند خویشاوندان، آنها را بیگانه دانستند،

۶/۴

باد گرم قرار ندادن سایه ابر، بر بندگان

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ ظِلُّهُ عَلَيْنَا سَمُومًا

خداوندا سایه آن (ابر) را بر ما گرم و سوزان

ص : ۷۱۵

جای دادن بنده، در سایه رحمت خدا

وَ أَظَلَّنِي فِي ذَرَاكَ

و در سایه خود، قرارم ده. ۲۱/۲۰

آرام گرفتن، در سایه بال قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَسْكُنُ فِي ظِلِّ جَنَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که در سایه بال (حمایت) آن ساکن می شوند. ۷/۴۲

شکست نخوردن پناهنده به سایه رحمت الهی

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي... عَالِمًا أَنَّهُ لَا يُضْطَهُدُ مَنْ أَوَىٰ إِلَىٰ ظِلِّ كَنَفِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که می دانستم هر که به سایه رحمت تو پناه برد، شکست نمی خورد. ۱۰/۴۹

سایه افکندن مرگ، بر بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءًا لَّ مَنْ قَدْ... أَظَلَّهُ الْأَجَلُ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که مرگ بر او سایه افکنده است. ۸/۵۲ و ۹

سبب دستاویز

آفرینش روز، جهت وسیله جویی بندگان به روزی

وَ خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِرًا... لِيَتَسَبَّبُوا إِلَىٰ رِزْقِهِ

و روز را برای ایشان روشن گر آفرید تا جهت دست یابی به روزی، وسیله جویی کنند. ۶/۶

لطف خدا سبب فراهم شدن اسباب هر کار

وَ تَسَبَّبَتْ بِلُطْفِكَ الْأَسْبَابُ

و به لطف تو وسیله ها فراهم گردید. ۲/۷

تغییر نیافتن حکمت الهی، با اسباب

وَايَا مَنْ لَا تُبَدَّلُ حِكْمَتُهُ الْوَسَائِلُ

و ای آنکه ابزارها، حکمتش را دگرگون نمی کند. ۸/۱۳

غیر خدا را، سبب برآوردن حاجات قرار دادن

وَمَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ جَعَلَهُ سَبَبَ نُجْحِهَا دُونَكَ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْحِزْمَانِ

و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگانِ تو رو آورد یا سبب روا شدن آن را غیر تو قرار دهد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده.

۱۴/۱۳

سبب برآمدن حاجت بنده

وَ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... وَ اجْعَلْ ذَلِكَ عَوْنًا لِي وَ

ص : ۷۱۶

و بر محمد و خاندانش درود فرست و آن را کمکی برای من و وسیله روا شدن حاجتم قرار ده.

۲۴/۱۳

سبب خوشنود گشتن بنده، به مقدرات الهی

وَ صَوَّرَ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا ادَّخَرْتَ لِي مِنْ ثَوَابِكَ، وَ أَعْيَدْتِ لِحَضِيمِي مِنْ جَزَائِكَ وَ عِقَابِكَ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ سَبَبًا لِقِنَاعَتِي بِمَا قَضَيْتَ

و نمونه پاداشی را که برایم ذخیره نمودی و مجازات و کیفری که برای دشمنم آماده کردی، در دلم بگذار و آن را وسیله راضی شدنم به آنچه مقدر نمودی قرار ده. ۱۵/۱۴

گسستن رشته خدا، از بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ... قَطَعْتَ عَنِّي سَبَبَكَ لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ

خداوندا اگر رشته (رحمت) خود را از من ببری، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم. ۵/۲۱

روزی ای از اسباب حلال

وَ أَجْرٍ مِنْ أَسْبَابِ الْحَلَالِ أَرْزَاقِي

و روزی هایم را از اسباب حلال، پیوسته گردان. ۳/۳۰

سبب رسیدن به جوار الهی و بهشت

وَ اجْعَلْ مَا خَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا... ذَرِيَعَةً إِلَى جَنَّتِكَ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، وسیله دست یابی به بهشت قرار ده.

۶/۳۰

خارج شدن اسباب پیوندها، از دست بنده

خَرَجْتُ مِنْ يَدِي أَسْبَابُ الْوُصْلَاتِ إِلَّا مَا وَصَلَهُ رَحْمَتُكَ

اسباب پیوندها از دستم بیرون رفته، جز آنچه به رحمت وصل شده. ۹/۳۲

بریده شدن رشته آرزوها، از بنده

وَ تَقَطَّعَتْ عَنِّي عِصْمُ الْأَمَالِ إِلَّا مَا أَنَا مُعْتَصِمٌ بِهِ مِنْ عَفْوِكَ

و رشته های آرزو از من بریده، جز بخشایشت که به آن چنگ زده ام. ۹/۳۲

سبب سر فرود آوردن در مقابل حکم خدا

وَ أَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ الْإِخْتِيَارِ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ ذَرِيعَةً إِلَى الرِّضَا بِمَا قَضَيْتَ لَنَا وَ التَّسْلِيمِ لِمَا حَكَمْتَ

و معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما و آن را وسیله خوشنودی به آنچه برای ما مقدر فرمودی و تسلیم به آنچه حکم نمودی،

قرار ده. ۲/۳۳

خوشنود ساختن آن که به وسیله بنده،

ص: ۷۱۷

ستمی به او رسیده

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ... لِحَقِّهِ بِي أَوْ بِسَبَبِي ظَلَمْتُ... أَرْضِهِ عَنِّي مِنْ وَجْدِكَ...

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که به دست من یا به وسیله من، ستمی به او شده، او را با توانگری خود، از من خوشنود گردان. ۴/۳۹

وسیله رسیدن به والاترین منازل کرامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ

و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت قرار ده. ۸/۴۲

روزه، سبب پاداش الهی

فَصُومْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ، وَ قُومْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ... وَ تَسَبَّبْنَا إِلَيْهِ مِنْ مَثُوبَتِكَ

پس به فرمان تو روزش را روزه گرفتیم و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. و آن را وسیله پاداش تو قرار دادیم. ۲۱/۴۵

توحید، سبب و وسیله ای به سوی خدا

وَ وَسِيلَتِي إِلَيْكَ التَّوْحِيدُ

و وسیله من به سویت یگانه دانستن توست.

۳/۴۹

اهل بیت علیهم السلام ، وسیله ای به سوی خدا

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ

لَأْمْرِكَ... وَ جَعَلْتَهُمُ الْوَسِيلَةَ إِلَيْكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنها را وسیله ای به سوی خود قرار دادی. ۵۶/۴۷

دوستی دنیا، و طلب وسیله ای به سوی خدا

وَ انزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دَيْتِي... تَصَدُّ عَنِ ابْتِغَاءِ الْوَسِيلَةِ إِلَيْكَ

و دوستی دنیای پست که از طلبدن دستاویز به سوی تو، منع می کند را از دلم بر کن.

۱۰۹/۴۷

سبب رسیدن به آمرزش الهی:

أ. سپاس گزاری

تُمْ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... ذَرِيْعَةً إِلَى مَغْفِرَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که وسیله ای به سوی آمرزشش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

ب. به کارگیری ابزار (قوای ظاهری و باطنی)

وَلَمْ تَحْمِلْهُ عَلَى الْمُنَاقَشَاتِ فِي الْأَلَاتِ الَّتِي تَسَبَّبَ بِاشْتِعْمَالِهَا إِلَى مَغْفِرَتِكَ

و از او نسبت به ابزاری که با به کار بردن آنها، به آمرزش تو نائل شد، حسابگشی

ص : ۷۱۸

سخت نکردی. ۱۳/۳۷

سبب خوشنودی خدا:

أ. سپاس گزاری

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... سَبًِّا إِلَى رِضْوَانِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که سببی به سوی خوشنودی اش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

ب. امام علیه السلام

وَ جَعَلْتَهُ الذَّرِيعَةَ إِلَى رِضْوَانِكَ

و او را سبب رسیدن به خوشنودی ات قرار دادی. ۶۰/۴۷

سبکی

سبک شمارنده حرمت الهی

...بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ الْمُسْتَخِفِّ بِحُزْمِهِ رَبِّهِ

...بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده و حرمت پروردگارش را سبک شمرده سخن می گویم. ۷/۱۲

بیماری و سبک گردیدن پشت بنده

...أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحَّضْتَنِي بِهَا... تَخْفِيفًا لِمَا ثَقُلَ بِهِ عَلَيَّ ظَهْرِي مِنَ الْخَطِيئَاتِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا

خطاهایی را که پشت مرا سنگین کرده سبک نماید.

۴/۱۵

سبک کردن پشت بنده

وَ هَذَا ظَهْرِي قَدْ أَثْقَلْتَهُ الْخَطَايَا، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ خَفِّفْ عَنْهُ بِمَنْكَ

و این پشت من است که خطاها آن را سنگین کرده، پس بر محمد و آل او صلوات بفرست و به بخشش آن را سبک

سبک نمودن سنگینی گرفتاری

اللَّهُمَّ وَعَلَى تَبَعَاتٍ... فَعَوَّضُ مِنْهَا أَهْلَهَا... وَخَفَّفُ عَنِّي ثِقَلَهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است. پس صاحبانش را عوض ده و سنگینی اش را از من سبک فرما. ۱۸/۳۱

آتش دوزخ و سبک شدنش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... لَا تَقْدِرُ عَلَى التَّخْفِيفِ عَمَّنْ خَشَعَ لَهَا وَاسْتَسَلَّمَ إِلَيْهَا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که قادر بر سبک کردن (شعله ها) از کسی که برایش فروتنی نماید و تسلیم او گردد، نیست.

۲۹/۳۲ و ۳۰

سبک دانستن مقدرات الهی

وَلَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتَنْعِمِطَ قَدْرَكَ

ص : ۷۱۹

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم.

۳/۳۳

سبک شمردن حکم خداوند

وَلَا تَفْتِنِّي بِمَا أُعْطَيْتَهُمْ، وَلَا تَفْتِنَّهُمْ بِمَا مَنَعْتَنِي فَأَحْسَدَ خَلْقَكَ، وَ أَغْمَطَ حُكْمَكَ

و مرا به آنچه به آنان (دنیاداران) عطا کردی، آزمایش نکن و آنان را به آنچه از من منع داشتی، دچار آزمون نساز که بر آفریدگانت حسد برم و حکم تو را سبک شمارم. ۲/۳۵

سبک نشمردن انتقام الهی

فَإِنَّ قُوَّتِي لَا تَسْتَقِلُّ بِنِقْمَتِكَ

پس به درستی که نیروی من انتقام تو را سبک نمی شمارد. ۵/۳۹

سبک شمارندگان تهدید الهی

وَلَا تَمَحِّقْنِي فِيمَنْ تَمَحِّقُ مِنَ الْمُسْتَخْفِيْنَ بِمَا أَوْعَدْتَ

و مرا در شمار نابودشوندگانی که تهدید تو را سبک می شمارند، نابود نکن. ۹۵/۴۷

سبک شمارندگان وعده الهی

قَدْ أَوْفَقْتُ نَفْسِي مَوْقِفَ... الْمُسْتَخْفِيْنَ بِوَعْدِكَ

خود را در جایگاه سبک شمارندگان وعده تو، واداشته ام. ۲/۵۳

سپاس

حمد و سپاس الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بِلَا أَوَّلٍ كَانَ قَبْلَهُ

سپاس خدای را، اوّلی که پیش از او اوّلی نبوده است. ۱/۱

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَى مَا أَبْلَاهُمْ مِنْ مَنِّهِ الْمُتَتَابِعِهِ... لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ...

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش بر بخشش های پی در پی که به ایشان داده بازمی داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند.

۸/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا عَرَّفْنَا مِنْ نَفْسِهِ

و سپاس خدای را که خودش را به ما شناساند.

۱۰/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اخْتَارَ لَنَا مَحَاسِنَ الْخَلْقِ

و سپاس خدایی را که زیبایی های آفرینش را برای ما برگزید. ۱۷/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَغْلَقَ عَنَّا بَابَ الْحَاجَةِ إِلَّا إِلَيْهِ

و سپاس خدایی را که در نیامندی را جز به سوی خود، بر ما بست. ۱۹/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَكَّبَ فِيْنَا آلَاتِ الْبُسْطِ

و سپاس خدای را که آلات بسط و گشادن را

ص : ۷۲۰

در ما به هم پیوست. ۲۰/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى التَّوْبَةِ...

و سپاس خدای را که ما را به توبه ره نمود.

۲۲/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ أَدْنَى مَلَائِكَتِهِ إِلَيْهِ...

و سپاس خدای را، به هر سپاسی که نزدیک ترین فرشتگانش، او را ستوده اند. ۲۵/۱

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا

پس سپاس او را، به جای هر نعمتی که او بر ما دارد. ۲۷/۱

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ...

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد.

۱/۲

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ بِقُوَّتِهِ

سپاس خدای را که شب و روز را به توانایی خود آفرید. ۱/۶

الْحَمْدُ لِلَّهِ رِضَى بِحُكْمِ اللَّهِ

سپاس خدای را که راضی به حکم اویم.

۱/۳۵

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا وَقَّيْتَنَا مِنَ الْبَلَاءِ

پس سپاس تو راست، بر بلاهایی که ما را از آن نگهداشتی. ۶/۳۶

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِحَمْدِهِ

سپاس خدای را که ما را برای سپاس گزاری اش راهنمایی فرمود. ۱/۴۴

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَبَانَا بِدِينِهِ

و سپاس خدای را که دین خود را به ما هدیه کرد. ۲/۴۴

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ الشُّبْلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ

و سپاس سزاوار خدا بیست که ماه خود، ماه رمضان را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. ۳/۴۴

فَلَكَ الْحَمْدُ مَا وَجَدَ فِي حَمْدِكَ مَذْهَبٌ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که راهی در ستایش تو یافت شود. ۱۷/۴۵

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است.

۱/۴۷

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بَدِيعِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ

خداوندا سپاس برای توست، پدیدآورنده آسمان ها و زمین. ۲/۴۷

لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَدُومُ بِدَوَامِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که با همیشگی بودن تو، همیشگی است. ۳۲/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا خَالِدًا بِنِعْمَتِكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که همراه نعمت تو، جاوید ماند. ۳۳/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُوَازِي صُنْعَكَ

ص : ۷۲۱

و سپاس برای توست. سپاسی که با لطف تو، برابری کند. ۳۴/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَزِيدُ عَلَي رِضَاكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که بر خوشنودی ات بیفزاید. ۳۵/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا مَعَ حَمْدِ كُلِّ حَامِدٍ

و سپاس برای توست. سپاسی که همراه با سپاس هر سپاس گزار باشد. ۳۶/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ

و سپاس ویژه توست. ۲/۴۸

اللَّهُمَّ بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ وَالْحَمْدُ

خداوندا، به درستی که پادشاهی و سپاس مختص به توست. ۳/۴۸

فَلَكَ إِلَهِي الْحَمْدُ

پس خدای من، تو را سپاس. ۱/۴۹

فَلَكَ الْحَمْدُ إِلَهِي مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ

پس خدای من، سپاس برای توست. توانایی که شکست نمی خورد. ۱۴/۴۹

إِلَهِي أَحْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ -

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی. ۱/۵۱

عدم سپاس گزاری از خدا، و بازداشته شدن از معرفت حمد

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ

عَلَى مَا أَبْلَاهُمْ مِنْ مَنِّهِ الْمُتَتَابِعِهِ... لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ، وَ تَوَسَّعُوا فِي رِزْقِهِ فَلَمْ يَشْكُرُوهُ

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش بر بخشش های پی در پی که به ایشان داده بازمی داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند و از روزی ای که عطا فرموده، فراوان استفاده می برند و

شکرش به جا نمی آوردند. ۸/۱

ناسپاسی از خدا، و روی آوری به مرز حیوانیت

...وَلَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى حَدِّ الْبَهِيمِيَّةِ

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانیت خارج شده، به مرز حیوانیت رومی آوردند. ۹/۱

ویژگی های سپاس الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نَعْمَرُ بِهِ فِيمَنْ حَمَدَهُ مِنْ خَلْقِهِ، وَ نَسْبِقُ بِهِ مَنْ سَبَقَ إِلَى رِضَاهُ وَ عَفْوِهِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، بین آفریدگان سپاس گزارش، عمر طولانی نماییم و با آن، بر پیشی گرفتگان به سوی خوشنودی و بخشایش او، پیشی گیریم. ۱۰/۱ و ۱۱/۱

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يُضِيءُ لَنَا بِه ظُلَمَاتِ الْبُرْزَخِ، وَ يُسَهِّلُ عَلَيْنَا بِه سَبِيلَ الْمَبْعَثِ، وَ يُشَرِّفُ بِه مَنَازِلَنَا عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ

ص : ۷۲۲

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، تاریکی های برزخ را برای ما روشن نماید و با آن راه رستاخیز را بر ما آسان سازد و با آن سپاس، منزلت ما را در جایگاه های گواهان، شرافت (و آبرو) دهد.

۱۰/۱۱۲

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَزْتَفِعُ مِنَّا إِلَىٰ أَعْلَىٰ عِلِّيِّينَ فِي كِتَابٍ مَرْقُومٍ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ

سپاس خدای را، سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه ها (بهشتی) بالا رود، «در کتاب نوشته شده ای که مقربان الهی گواه آنند».

۱۰/۱۱۳

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا تَقَرَّرُ بِهِ عُيُونُنَا إِذَا بَرَقَتِ الْأَبْصَارُ، وَ تَبْيَضُّ بِهِ وُجُوهُنَا إِذَا اسْوَدَّتِ الْأَبْشَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به وسیله آن چشمانمان روشن شود، هنگامی که دیده ها، خیره می شود. و چهره هایمان با آن سفید گردد، هنگامی که پوست ها سیاه می گردد. ۱۰/۱۱۴

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُعْتَقُ بِهِ مِنْ أَلِيمِ نَارِ اللَّهِ إِلَىٰ كَرِيمِ جِوَارِ اللَّهِ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن از آتش دردناک خداوند آزاد شده، به جوار ارجمند خدا، واصل شویم. ۱۰/۱۱۵

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُرَاحِمُ بِهِ مَلَائِكَتَهُ الْمُقَرَّبِينَ، وَ نُضَامُّ بِهِ أَنْبِيََاءَهُ الْمُؤَسَّلِينَ...

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن،

جا را بر فرشتگان مقرب تنگ نماییم و با پیامبران فرستاده اش گرد آییم. ۱۰/۱۱۶

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ أَدْنَىٰ مَلَائِكَتِهِ إِلَيْهِ...

و سپاس خدای را، به هر سپاسی که نزدیک ترین فرشتگانش، او را ستوده اند. ۲۵/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يُفْضَلُ سَائِرَ الْحَمْدِ...

و سپاس خدای را، سپاسی که بر سایر سپاس ها، برتری یابد. ۲۶/۱ و ۲۵/۱

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا

پس سپاس او را، به جای هر نعمتی که او بر ما دارد. ۲۷/۱

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا مُنْتَهَى لِحَدِّهِ، وَلَا حِسَابَ لِعَدَدِهِ، وَلَا مَبْلَغَ لِغَايَتِهِ، وَلَا انْقِطَاعَ لِأَمَدِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که حدش بدون انتها و عددش بی حساب و آخرش بدون نهایت و مدتش نامقطوع می باشد. ۲۷/۱ و ۲۸

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ وَضْلَهُ إِلَى طَاعَتِهِ وَ عَفْوِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که به سوی طاعت و بخشایش او پیوند خوریم. ۲۷/۱ و ۲۹

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا نَسْعُدُ بِهِ فِي السُّعْدَاءِ مِنْ أَوْلِيَائِهِ، وَ نَصِيرُ بِهِ فِي نَظْمِ الشُّهَدَاءِ بِسُيُوفِ أَعْدَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در بین سعادت‌مندان از دوستانش به سعادت برسیم و با آن در ردیف کشته شدگان به شمشیرهای دشمنانش در آییم. ۲۷/۱ و ۳۰

ص : ۷۲۳

فَلَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُخَلِّفُ حَمْدَ الْحَامِدِينَ وَرَاءَهُ، حَمْدًا يَمَلَأُ أَرْضَهُ وَ سَمَاءَهُ

پس سپاس تو راست، سپاسی که سپاس سپاس گزاران را پشت سر گذارد و سپاسی که زمین و آسمانش را پر سازد. ۶/۳۶

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَتَقَبَّلُهُ مِنَّا، وَ يَرْضَى بِهِ عَنَّا

و سپاس خدای را. سپاسی که آن را از ما بپذیرد و به سبب آن از ما خوشنود شود. ۲/۴۴

لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَدُومُ بِدَوَامِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که با همیشگی بودن تو، همیشگی است. ۳۲/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا خَالِدًا بِنِعْمَتِكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که همراه نعمت تو، جاوید ماند. ۳۳/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُوَازِي صُنْعَكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که با لطف تو، برابری کند. ۳۴/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَزِيدُ عَلَى رِضَاكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که بر خوشنودی ات بیفزاید. ۳۵/۴۷

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا مَعَ حَمْدِ كُلِّ حَامِدٍ

و سپاس برای توست. سپاسی که همراه با سپاس هر سپاس گزار باشد. ۳۶/۴۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا يَتَّبِعِي إِلَّا لَكَ، وَ لَا يَتَّقَرَّبُ بِهِ إِلَّا إِلَيْكَ

سپاس برای توست. سپاسی که جز برای تو، سزاوار نباشد و به وسیله آن جز به سوی تو، تقرب نتوان جست. ۳۶/۴۷ و ۳۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُسْتَدَامُ بِهِ الْأَوَّلُ، وَ يُسْتَدَعَى بِهِ دَوَامُ الْآخِرِ

سپاس برای توست. سپاسی که دوام اولین و بقای آخرین، به وسیله آن درخواست گردد.

۳۶/۴۷ و ۳۸

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَتَضَاعَفُ عَلَى كُرُورِ الْأَرْزَمَةِ

سپاس برای توست. سپاسی که با گردش زمان ها، چندین برابر شود. ۳۹ و ۳۶/۴۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَعْجِزُ عَنِ إِحْصَائِهِ الْحَفَظُهُ، وَ يَزِيدُ عَلَى مَا أُخْصَتْهُ فِي كِتَابِكَ الْكُتُبُ

سپاس برای توست. سپاسی که نگهبانانِ (اعمال) از شمردنش عاجز باشند، و بر آنچه نویسندگان (اعمال) در کتاب تو به شمار

آورده اند، افزونی یابد. ۴۰ و ۳۶/۴۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوَازِنُ عَرْشَكَ الْمَـجِيدَ

سپاس برای توست. سپاسی که با عرش بزرگ تو همسنگ باشد. ۴۱ و ۳۶/۴۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكْمُلُ لَدَيْكَ ثَوَابُهُ

سپاس برای توست. سپاسی که پاداش آن نزد تو کامل باشد. ۴۲ و ۳۶/۴۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفُقُ لِبَاطِنِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که ظاهرش با

ص : ۷۲۴

باطنش همخوان باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۳

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَمْ يَحْمَدَكَ خَلْقٌ مِثْلَهُ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ آفریده ای مانند آن، تو را ستایش نکرده باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۴

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُعَانُ مِنْ اجْتِهَادٍ فِي تَعْدِيدِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هر که در بسیاری آن کوشید، یاری گردد. ۳۶/۴۷ و ۴۵

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَجْمَعُ مَا خَلَقْتَ مِنَ الْحَمْدِ

سپاس برای توست. سپاسی که آنچه از سپاس ها آفریدی را گرد آورد. ۳۶/۴۷ و ۴۶

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا حَمْدَ أَقْرَبُ إِلَي قَوْلِكَ مِنْهُ، وَلَا أَحْمَدَ مِمَّنْ يَحْمَدُكَ بِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ سپاسی نزدیک تر از آن به سپاسی که (در) گفتار توست، نباشد و هیچ سپاس گزار،

سپاس گزارتر از آنکه تو را سپاس گزارد، نباشد. ۳۶/۴۷ و ۴۷

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوجِبُ بِكَرَمِكَ الْمَزِيدَ بِوَفُورِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که با بسیاری اش به همراه کرمت، فراوانی (نعمت) را لازم گرداند.

۳۶/۴۷ و ۴۸

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَجِبُ لِكْرَمِ وَجْهِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که سزاوار ذاتِ کریم تو باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۹

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي، حَمْدًا يَبْلُغُ الْوَفَاءَ وَ حَقِيقَةَ الشُّكْرِ، حَمْدًا يَكُونُ مَبْلَغَ رِضَاكَ عَنِّي

تم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزار می کنند. سپاسی که به کمال و حقیقت ستایش رسد. سپاسی که به اندازه خوشنودی

تو از من باشد. ۶/۵۱

ناتوانی بنده، از سپاس خداوند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَعْلَقَ عَنَّا بَابَ الْحَاجَةِ إِلَّا إِلَيْهِ، فَكَيْفَ نُطِيقُ حَمْدَهُ؟ أَمْ مَتَى نُؤَدِّي شُكْرَهُ؟ لَأَمْتَى؟

و سپاس خدایی را که در نیازمندی را جز به سوی خود، بر ما بست. پس چگونه سپاس او را به جا آوریم یا چه زمان توانیم

شکرش گزاریم؟ نه! چه زمان (هیچ گاه)؟ ۱۹/۱

نهی بندگان، جهت آزمودن سپاس گزاری آنان

... وَ نَهَانَا لِيَبْتَلِيَ شُكْرَنَا

... و نهمان نمود تا شکرگزاریمان را آزمایش کند. ۲۱/۱

نزدیک ترین فرشتگان خدا، و سپاس الهی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ أَذْنَىٰ مَلَائِكَتِهِ إِلَيْهِ وَ أَكْرَمُ خَلْقَتِهِ عَلَيْهِ وَ أَرْضَىٰ حَامِدِيهِ لَدَيْهِ

و سپاس خدای را، به هر سپاسی که نزدیک ترین فرشتگانش و گرامی ترین آفریدگانش و پسندیده ترین سپاس گویانش، او را ستوده اند.

۲۵/۱

ص : ۷۲۵

خداوند ستایش شده

إِنَّهُ وَلِيُّ حَمِيدٌ

به درستی که او یاری دهنده ستوده است.

۲۷/۱۳۰

إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

به درستی که تو ستوده بزرگواری. ۱۴/۲۲

إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ...

به درستی که تو بسیار نعمت دهنده ستوده ای.

۱۸/۲۷

إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ

به درستی که تو بسیار نعمت دهنده و ستوده ای. ۷/۴۳

إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ

به درستی که تو ستوده بزرگواری. ۱۱/۴۸

فَأَنْتَ عِنْدِي مَحْمُودٌ

پس تو نزد من ستوده ای. ۵/۵۱

آسایش بدن ها، در سپاس گزاری از نعمت

وَ اجْعَلْ... فَرَاغَ أْبْدَانِنَا فِي شُكْرِ نِعْمَتِكَ

و آسایش تن هایمان را در سپاس گزاری نعمت خود قرار ده. ۱۴/۵

سبب جدایی روز از بنده، با سپاس گزاری

وَ هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ... إِنَّ أَحْسَنَّا وَدَّعْنَا بِحَمْدِ

و این روزی نو و تازه است. اگر نیکی کردیم، با سپاس ما را بدرود گوید. ۱۲/۶

روز را به سپاس خدا، پر ساختن

وَ اَمَلًا لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفَيْهِ حَمْدًا وَ شُكْرًا...

و دو طرف آن (روز) را برای ما از سپاس و ستایش پر ساز. ۱۴/۶

قرار دادن بهره ای از شکر الهی، برای بندگان

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ... نَصِيًّا مِنْ شُكْرِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، سهمی از سپاس گزاری ات قرار ده.

۱۶/۶

سپاس گزاری از نعمت ها

وَ وَقَفْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ شُكْرِ النِّعَمِ

و ما را برای انجام نیکی و سپاس نعمت ها، توفیق ده. ۱۸/۶

سپاس گزارترین آفریدگان

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... أَشْكُرُهُمْ لِمَا أَوْلَيْتَ مِنْ نِعَمِكَ

و ما را از شکر گزارترین آنان بر نعمتی که ارزانی داشته ای قرار ده. ۲۰/۶

عدم سپاس گزاری بنده، از نیکویی کننده به او

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... تَرْكِ الشُّكْرِ لِمَنْ اصْطَنَعَ

ص : ۷۲۶

خداوندا به تو پناه می برم از ناسپاسی از کسی که به ما نیکی کرده است. ۱/۸ و ۳

مشغول ساختن زبان ها، به سپاس خدا

وَ اشْغَلْ... أَلَسْتَنَا بِشُكْرِكَ عَنْ كُلِّ شُكْرٍ

و زبان های ما را به سپاس خود از هر سپاسی مشغول ساز. ۱/۱۱

سپاس خدا و پیروزی

يَا مَنْ شُكْرُهُ فَوْزٌ لِلشَّاكِرِينَ

ای که سپاس او برای سپاس گزاران پیروزی است. ۱/۱۱

کوتاهی در سپاس گزاری خدا

...يَخْجُبُنِي... نِعْمَةٌ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ. فَقَصَّرْتُ فِي شُكْرِهَا

بازمی دارد مرا (از درخواست از تو)، نعمتی که به من بخشیدی و من در شکرگزاری آن کوتاهی کردم. ۲/۱۲

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ...

و هنگامی که در شکرکوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما. ۱۱/۲۲

به ستایش واداشتن آفریدگان، با گذشت نیکو

وَ يَا مَنْ تَحَمَدًا إِلَى خَلْقِهِ بِحُسْنِ التَّجَاوُزِ

و ای آنکه با گذشت نیک، آفریدگانش را به سپاس خود واداشته است. ۱۰/۱۲

ستودن خدا خود را، به بی نیازی اش

تَمَدَّخْتَ بِالْغِنَاءِ عَنْ خَلْقِكَ وَ أَنْتَ أَهْلُ الْغِنَى عَنْهُمْ

خود را به بی نیازی از آفریدگانت ستوده ای و خود شایسته بی نیازی از آنهايي. ۱۱/۱۳

شایسته ترین حالت (تندرستی یا بیماری)، جهت سپاس

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟...

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گذاری برای تو سزاوارتر است؟

۲/۱۵

شایسته ترین زمان (تندرستی یا بیماری)، برای ستایش

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي... أَيُّ الْوَقْتَيْنِ أَوْلَى بِالْحَمْدِ لَكَ؟...

ای خدای من نمی دانم کدامین یک از دو وقت، برای ستایش تو شایسته تر می باشد؟

۲/۱۵

سپاس گذاری از نیکی

وَ سَدُّ ذُنُوبِي لِأَنَّ... أَشْكُرُ الْحَسَنَةَ

و مرا توفیق ده تا نیکی (دیگران) را سپاس گزارم. ۹/۲۰

ص : ۷۲۷

تبدیل دشنامگویی بنده، به سپاس و شکر الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرِي عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ، وَ إِعْرَاقًا فِي الثَّنَاءِ عَلَيْكَ... وَ شُكْرًا لِنِعْمَتِكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت، سپاس برای خودت و ثنای فراوانت و شکر نعمتت را قرار ده.

۱۳/۲۰

گرفتار شدن بنده، به ستایش نمودن فرد عطاکننده به او

لَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ، فَاسْتَرْزِقْ أَهْلَ رِزْقِكَ، وَ اسْتَعْطِي شِرَارَ خَلْقِكَ، فَأَفْتِنَ بِحَمْدٍ مَنْ أَعْطَانِي

شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخواهم و از آفریدگان بدت، عطا طلبم. آنگاه به ستایش آنکه به من عطا کرده، گرفتار شوم. ۲۶/۲۰

گماشتن بنده به ستایش

وَ اجْعَلْ ثَنَائِي عَلَيْكَ، وَ مَدْحِي إِيَّاكَ، وَ حَمْدِي لَكَ فِي كُلِّ حَالَاتِي

و ستایش مرا ویژه خودت و مدح مرا بر خودت و سپاسم را در همه حالات، برای خودت قرار ده. ۹/۲۱

گویایی زبان، به حمد خدا

وَ أَنْطِقُ بِحَمْدِكَ وَ شُكْرِكَ وَ ذِكْرِكَ وَ حُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْكَ لِسَانِي

و زبانم را به حمد خود و شکر و یادت و ستایش نیکوی خود، گویا فرما.

۵/۲۳

زنده ساختن مستحبات، و ستوده شدن

وَ لَا تُثْنِي عَلَيَّ بِإِحْيَائِهَا سُنَّةَ حَاشَا فُرُوضِكَ الَّتِي مِنْ ضَيَعِهَا هَلَكُوكَ

و نه (عمل) مستحبی، به خاطر زنده ساختنش مرا می ستاید. مگر واجبات تو، که هر که آن را انجام نداد، به هلاکت

رسد. ۱۷/۳۲

سپاس گزاری از خدا، برای بازداشته هایش از بنده

وَاجْعَلْ شُكْرِي لَكَ عَلَيَّ مَا زَوَيْتَ عَنِّي...

و شکرگزاری مرا، به آنچه از من گرفتی قرار ده. ۳/۳۵

سپاس از خدا، برای آنچه به بنده بخشیده

وَاجْعَلْ شُكْرِي لَكَ عَلَيَّ مَا زَوَيْتَ عَنِّي أَوْفَرَ مِنْ شُكْرِي إِلَيْكَ عَلَيَّ مَا خَوَّلْتَنِي

و شکرگزاری مرا، به آنچه از من گرفتی بیش از شکرم به آنچه به من مرحمت کردی، قرار ده.

۳/۳۵

ص : ۷۲۸

سپاسی پشت سر گذارنده سپاس شاكران

فَلَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُخَلِّفُ حَمْدَ الْحَامِدِينَ وَرَاءَهُ

پس سپاس تو راست، سپاسی که سپاس سپاس گزاران را پشت سر گذارد. ۶/۳۶

موجب سپاس

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا وَقَيْتَنَا مِنَ الْبَلَاءِ، وَ لَكَ الشُّكْرُ عَلَى مَا حَوَّلْتَنَا مِنَ النِّعَمَاءِ...

پس سپاس تو راست، بر بلاهایی که ما را از آن نگهداشتی و شکر تو راست، بر آنچه از نعمت هایت که به ما بخشیدی. ۶/۳۶

احسان خداوند و پایان شکر او

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا لَا يَبْلُغُ مِنْ شُكْرِكَ غَايَةَ إِلَّا حَصَلَ عَلَيْهِ مِنْ إِحْسَانِكَ مَا يُلْزِمُهُ شُكْرًا

خداوندا همانا کسی به نهایت شکرگزاری ات نمی رسد، مگر آنکه از احسان تو چیزی به دست آورد که او را شکر (دیگری)

لازم آید. ۱/۳۷

ناتوانی سپاس گزارترین بندگان، از سپاس خداوند

فَأَشْكُرُ عِبَادِكَ عَاجِزٌ عَنْ شُكْرِكَ

پس شکر گزارترین بندگان از شکر تو، عاجز است. ۳/۳۷

لزوم پاداش، بر شکرگزاری بنده

تَشْكُرُ يَسِيرَ مَا شَكَرْتَهُ... حَتَّى كَأَنَّ شُكْرَ عِبَادِكَ الَّذِي أَوْجِبْتَ عَلَيْهِ ثَوَابَهُمْ... أَمْرٌ مَلَكُوا اسْتِطَاعَهُ الْإِمْتِنَاعَ مِنْهُ دُونَكَ فَكَافَيْتَهُمْ

اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی. تا اینکه گویا شکرگزاری بندگان - که پاداش آنها را لازم گرداندی - کاری

است که آنان بدون تو، توانایی خودداری از آن را داشتند. پس از این رو آنها را مزد داده ای. ۶/۳۷

احسان خدا و عدم سپاس گذاری بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ مَعْرُوفٍ أُسْدِي إِلَيَّ فَلَمْ أَشْكُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از نیکی ای که به من شد، پس شکر آن را به جا نیاوردم. ۱/۳۸

سپاس گذاری نعمت

وَ أَوْزِعْنَا فِيهِ شُكْرَ نِعْمَتِكَ

و در آن (ماه) شکر نعمت را به ما الهام کن.

۷/۴۳

هدایت به سپاس گزاری

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِحَمْدِهِ

سپاس خدای را که ما را برای سپاس گزاری اش راهنمایی فرمود. ۱/۴۴

سپاس گزاری از احسان خدا

ص : ۷۲۹

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... جَعَلَنَا مِنْ أَهْلِهِ لِنَكُونَ لِإِحْسَانِهِ مِنَ الشَّاكِرِينَ

سپاس خدای را که ما را از اهل سپاس قرار داد. تا برای احسانش از شکر گزاران باشیم.

۱/۴۴

الهام و آموختن سپاس گزاری، به بنده

تَشْكُرُ مَنْ شَكَرَكَ وَ أَنْتَ أَلْهَمْتَهُ شُكْرَكَ. وَ تُكَافِي مَنْ حَمِدَكَ وَ أَنْتَ عَلَّمْتَهُ حَمْدَكَ

هر که تو را شکر کرد، قدردانی کنی و حال آنکه شکر گزاری را تو به او الهام کرده ای. و هر که تو را سپاس گزارد، جزا

دهی و حال آنکه سپاس گزاری را تو به او آموخته ای. ۶/۴۵ و ۷/۴۵

فرمان به سپاس گزاری

وَ اشْكُرُوا لِي وَ لَا تَكْفُرُونِ

و مرا شکر گزارید و مرا کفران نکنید.

۱۴/۴۵

نتیجه سپاس گزاری

وَ قُلْتُ: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ

و فرمودی: اگر شکر گزارید، شما را افزونی دهم. ۱۴/۴۵

سپاس گزاری از خدا، به فضل او

وَ شَكَرُواكَ بِفَضْلِكَ

و با تفضلت، تو را شکر گزاردند. ۱۶/۴۵

سپاس خدا، تا هنگام یافت شدن راهی در سپاسش

فَلَكَ الْحَمْدُ مَا وَجَدَ فِي حَمْدِكَ مَذْهَبٌ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که راهی در ستایش تو یافت شود. ۱۷/۴۵

سپاس خداوند، تا باقی بودن سخنی برای ستودنش

فَلَكَ الْحَمْدُ... مَا بَقِيَ لِلْحَمْدِ لَفْظٌ تُحْمَدُ بِهِ، وَ مَعْنَى يَنْصَرِفُ إِلَيْهِ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که برای ستایش کلمه ای که با آن ستایش شوی باقی ماند و مقصودی که به آن بازگردد، وجود داشته باشد.

۱۷/۴۵

شرط ستوده شدن مخلوق

وَلَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادَكَ مِنْكَ كَان... مَحْمُودًا بِكُلِّ لِسَانٍ

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای، راهنمایی می کرد، به هر زبانی (مورد) ستایش قرار می گرفت. ۱۷/۴۵

سکوت و کوتاهی از سپاس الهی

وَ قَدْ قَصَرَ بِي السُّكُوتُ عَنْ تَحْمِيدِكَ

و سکوت، مرا از سپاس تو به کوتاهی انداخته.

۲۴/۴۶

ص : ۷۳۰

خدا، دارنده سپاس

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، ذُو الْبَهَاءِ... وَالْحَمْدِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. دارای زیبایی و ستایشی. ۱۱/۴۷

سُبْحَانَكَ مِنْ... رَفِيعٍ مَا أَرْفَعُكَ ذُو الْبَهَاءِ... وَالْحَمْدِ

پاک و منزهی! ای بلندمرتبه که بسیار بلندمرتبه ای! تویی دارای زیبایی و ستایش.

۲۴/۴۷

سپاسی که هر سپاس گزار از آن بازماند

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا مَعَ حَمْدِ كُلِّ حَامِدٍ، وَ شُكْرًا يَقْضِرُ عَنْهُ شُكْرُ كُلِّ شَاكِرٍ

و سپاس برای توست. سپاسی که همراه با سپاس هر سپاس گزار باشد، و ستایشی که ستایش هر ستاینده ای از آن

بازماند. ۳۶/۴۷

سپاس گزاری از خدا و سخن خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا حَمْدَ أَقْرَبُ إِلَيَّ قَوْلِكَ مِنْهُ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ سپاسی نزدیک تر از آن به سپاسی که (در) گفتار توست، نباشد. ۳۶/۴۷ و ۴۷

سپاس گزارنده ترین سپاس گزار

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا أَحْمَدَ مِمَّنْ يَحْمَدُكَ بِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ سپاس گزاری، سپاس گزارتر از آنکه تو را سپاس

گزارد، نباشد. ۳۶/۴۷ و ۴۷

ولی خدا و الهام شکر نعمت

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيْهِ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما. ۶۱/۴۷

الهام سپاس نعمت، به بنده

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّهِ، وَ أَوْزِعْنَا مِثْلَهُ فِيهِ

خداوند!، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما و مانند آن (شکر) را در نعمت، به ما الهام نما. ۶۱/۴۷

بنده ستوده و زنده داشته شده

وَ بَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنِيَتْ بِهِ... فَأَعَشْتُهُ حَمِيدًا

و مرا به درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای، پس بدین سبب او را ستوده، زنده داشته ای. ۱۰۵/۴۷

الهام سپاس گزاری از عطای الهی، به بنده

وَ أَوْزِعْنِي أَنْ أُثْنِيَ بِمَا أَوْلَيْتَنِيهِ

و به من الهام کن که به خاطر آنچه به من داده ای، ثنا (ی تو را) گویم. ۱۱۴/۴۷

ملازم ساختن سپاس گزاری خدا، با بنده

وَ لَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ، بَلْ أَلْزِمْنِيهِ فِي أَحْوَالِ السَّهْوِ

ص : ۷۳۱

عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِآلَائِكَ

و شکرگزاری را از من نگیر. بلکه آن را همیشه در حالات بی توجهی، هنگام فراموشی های نادانان به نعمت هایت، با من همراه گردان.

۱۱۴/۴۷

زایل نساختن سپاس خدا، از بنده

و لَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ

و شکرگزاری را از من نگیر. ۱۱۴/۴۷

سپاسی بالاتر از سپاس سپاس گزاران

وَ اجْعَلْ... حَمْدِي إِيَّاكَ فَوْقَ حَمْدِ الْحَامِدِينَ

و سپاس گزاری ام را در حقّ خودت، بالاتر از سپاس همه سپاس گزاران قرار ده. ۱۱۵/۴۷

خدا، سزاوار سپاس

إِلَهِي أَحْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ - عَلَي حُسْنِ صَنِيعِكَ إِلَي

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی، بر نیکویی نیکی ات به من. ۱/۵۱

سپاس گزاری اجزای بنده، از خدا

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي

تنم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. ۶/۵۱

سپاه لشکر

سپری شدن گذشته

سپیده دم فجر

ستایش سپاس

ستم

ستم نشدن به بندگان، در روز قیامت

يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

روزی که هر کس به آنچه کسب کرده، جزا داده شود و آنان هرگز ستم نبینند. ۱۱/۲۴، ۱۲/۱

ارجمند ساختن دین خدا و ستم دیدن

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى... مَنْ كَثُرَتْ فِي إِعْرَازِ دِينِكَ مِنْ مَظْلُومِهِمْ

و آن افراد بسیاری را که به خاطر ارجمند ساختن دینت ستم ها دیدند، پاداش عنایت کن.

۸/۴

به فریاد ستم دیده رسیدن

وَ وَقَفْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا... وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ إِذْرَاكَ اللَّهُفِ

و در امروز ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و یاری دادن ستم دیده، توفیق ده.

۱۸/۶

پناه بردن به خدا، از یاری نمودن ستمگر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ نَعُصِدَ ظَالِمًا

ص : ۷۳۲

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه ستمگری را کمک کنیم. ۱/۸و۴

پناه بردن به خدا، از خوار گرداندنِ ستم دیده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... نَحْدُلَ مَلْهُوفًا

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه ستم دیده ای را خوار گردانیم. ۱/۸و۴

ستم نمودن پادشاه، بر بنده

و نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... يَتَهَضَّمَنَا السُّلْطَانُ

و پناه می بریم به تو از اینکه پادشاه به ما ستم کند. ۶/۸

سخن گفتن، مانند بنده ستم کننده به خود

...بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الذَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ...

...بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده سخن می گویم. ۷/۱۲

ستمکارتر نبودن بنده، از توبه کننده به درگاه خدا

وَمَا أَنَا بِأَظْلَمَ مَنْ تَابَ إِلَيْكَ فَعُدَّتْ عَلَيْهِ

و من ستمکارتر از توبه کننده به درگاهت که توبه او نیکی نموده ای، نمی باشم. ۱۱/۱۲

یاری خدا، به مظلومان و ستم دیدگان

و يَا مَنْ قَرَّبْتُ نَصْرَتَهُ مِنَ الْمَظْلُومِينَ

و ای کسی که یاری او به ستم دیدگان نزدیک است. ۳/۱۴

مدد الهی و ستمگران

و يَا مَنْ بَعَدَ عَوْنُهُ عَنِ الظَّالِمِينَ

و ای کسی که مددش از ستمگران دور است.

بازداشتن ستمگر و دشمن بنده، از ستم

وَ خُذْ ظَالِمِي وَعَدُوِّي عَنْ ظُلْمِي بِقُوَّتِكَ...

و ستم کننده به من و دشمنم را با نیروی خود از ستم کردن به من بازدار. ۶/۱۴

رخصت ستم ندادن خدا، به ستمگر

وَلَا تُسَوِّغْ لَهُ ظُلْمِي

و ستم کردن او را بر من آسان نگردان.

۷/۱۴

یاری بنده، در برابر ستمگر

أَعِدْنِي عَلَيْهِ عَدُوِّي حَاضِرَةً، تَكُونُ مِنْ غِيْظِي بِهِ شِفَاءً

مرا در مقابل او یاری کن. یاری نمودن آماده ای که خشم من با آن بهبودی یابد. ۸/۱۴

مشمول عفو گرداندن بنده، در عوض ستم ستمگر به او

ص: ۷۳۳

اللَّهُمَّ... عَوِّضْنِي مِنْ ظُلْمِهِ لِي عَفْوَكَ

خداوندا در عوض ستمی که او به من نمود، مرا ببخش. ۹/۱۴

عطای رحمت به بنده، در عوض بدرفتاری ستمگر با او

اللَّهُمَّ... أَبْدِلْنِي بِسُوءِ صَنِيعِهِ بِرَحْمَتِكَ

خداوندا به جای بدرفتاری اش، رحمت را به من عطا کن. ۹/۱۴

ناپسند گرداندن ستم کشیدن، در نظر بنده

اللَّهُمَّ فَكَمَا كَرِهْتَ إِلَيَّ أَنْ أُظْلَمَ فَفِنِي مِنْ أَنْ أُظْلَمَ

خداوند همچنان که ستم کشیدن را در نظرم ناپسند نمودی، مرا از ستم نمودن حفظ کن.

۱۰/۱۴

نگه داشتن بنده، از ستم کردن

...فَقِنِي مِنْ أَنْ أُظْلَمَ

...پس مرا از ستم نمودن حفظ کن. ۱۰/۱۴

سبب ادامه دادن ستمگر، بر ستم

اللَّهُمَّ... لَا تَفْتِنَهُ بِالْأَمْنِ مِنْ إِنْكَارِكَ، فَيَصِرَ عَلَيَّ ظُلْمِي

خداوندا او را به ایمنی از کیفیت آزمایش نکن، تا به ستم نمودن بر من پافشاری کند.

۱۲/۱۴

نشان دادن (کیفر) ستم

وَ عَرَّفَهُ عَمَّا قَلِيلٍ مَا أَوْعَدَتِ الظَّالِمِينَ

و آنچه ستمگران را به آن تهدید نمودی، بر او بنما. ۱۲/۱۴

علت کیفر نشدن ستمگر، تا رستاخیز

اللَّهُمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْدِ لِي وَ تَرْكِ الْإِنْتِقَامِ مِمَّنْ ظَلَمَنِي إِلَى يَوْمِ الْفُضْلِ... أَيُّدِنِي مِنْكَ بَيْنَهُ صَادِقَهُ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حَقِّم و به کیفر نرسیدن ستمگرم تا روز رستخیر می باشد، پس مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده. ۱۴/۱۴

ستم کار نبودن خدا، نسبت به کیفر شده

فَإِنْ تُعَذِّبْنِي فَأَنْتَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِي

پس اگر مرا عذاب کنی ستمکار به من نیستی.

۳۱/۱۶

فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ مُعْتَرِفَةٌ بِأَنَّكَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِمَنْ عَاقَبَتْ

پس همه آفریدگان اعتراف می کنند که تو هر که را عقوبت نمودی، ستمگر نیستی. ۸/۳۷

جلوگیری از ستم ستم کننده

وَ اجْعَلْ لِي يَدًا عَلَيَّ مَنْ ظَلَمَنِي

و برایم بر آنکه به من ستم کرد، دستی قرار ده.

۸/۲۰

سبب ستم نشدن بر بنده

ص : ۷۳۴

وَلَا أَظْلَمَنَّ وَأَنْتَ مُطِيقٌ لِلدَّفْعِ عَنِّي

و (چنان کن که) بر من ستم نشود، در حالی که تو بر دفاع از من توانایی. ۱۴/۲۰

سبب ستم نکردن بنده، به دیگران

وَلَا أَظْلَمَنَّ وَأَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى الْقَبْضِ مِنِّي

و (چنان کن که) بر کسی ستم نکنم، در حالی که تو قادری بازم داری. ۱۴/۲۰

آسودگی دشمن، از ستم بنده

وَ ارْزُقْنِي... الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ... مُوَعِّثًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْاَوْلِيَاءِ وَالْاَعْدَاءِ، حَتَّى يَأْمَنَ عَدُوِّي مِنْ ظُلْمِي وَ جَوْرِي

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. تا دشمنم از ظلم و ستم من ایمن باشد. ۱۳/۲۲

پناه بردن به خدا، از شر هر پادشاه ستمگر

وَ اَعِزَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ سُلْطَانٍ عَنِيدٍ

و من و فرزندانم را از شر هر پادشاه ستمگری پناه ده. ۶/۲۳

ترس از والدین، همانند ترس از پادشاه ستمگر

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي اَهَابُهُمَا هَيْبَةَ السُّلْطَانِ الْعُسُوفِ

خداوندا مرا چنان گردان که از هر دو (پدر و مادرم) همچون ترس از پادشاه خودکامه، بیمناک باشم. ۵/۲۴

تعدي والدین در سخن گفتن با فرزند

اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... فَقَدْ وَهَبْتُهُ لَهُمَا...

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند، پس آن را به ایشان بخشیدم. ۹/۲۴

از ظلم و ستم، به عدل خدا پناه جستن

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَجَارِيْنَ مِنَ الظُّلْمِ بِعَدْلِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) از ستم (دیگران) به عدل تو پناه آورده اند، قرار ده.

۱۱ و ۲۵/۱۰

یاری همسایگان ستم دیده

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... نُصْرِهِ مَظْلُومِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در یاری ستم دیده شان، توفیق ده.

۲/۲۶

درگذشتن از همسایگان ستمکار

ص : ۷۳۵

وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَعْرِضُ بِالتَّجَاوُزِ عَنْ ظَالِمِهِمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که از ستمگرشان با چشم پوشی صرف نظر کنم. ۳/۲۶

مالی کشاننده بنده، به ظلم و ستم

وَازِوَعَنِّي مِنَ الْمَالِ مَا يُحَدِّثُ لِي مَخِيلَةً أَوْ تَأْدِيًّا إِلَيَّ بَغِيٍّ...

و مالی که برایم خودپسندی پیش آورد یا به ستمگری برساند را از من دور ساز. ۳/۳۰

به خود ستم نمودن بنده

...حَتَّى إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَى... أَحْصَى مَا ظَلَمَ بِهِ نَفْسَهُ

...اما همین که چشم هدایت برای او گشوده شد، آنچه با آن به خود ستم کرده، شمرد.

۷/۳۱

وَ هَبْ لِنَفْسِي عَلَى ظُلْمِهَا نَفْسِي

و مرا به خاطر ظلمی که به خود کرده ام، ببخش. ۹/۳۹

ترس بیدادگران، از قهر خدا

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَى حِيَالِهَا مِنْ تِبْعَاتِكَ، وَ تَأْمَنُ مِمَّا يَخَافُ الْمُعْتَدُونَ مِنْ أَلِيمِ سَطَوَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاهت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از

کیفرهایت سالم ماند و از قهرهای دردناکت که بیدادگران می ترسند، در امان باشد. ۲۲/۳۱

انجام معصیت و نترسیدن از ستم الهی

لَا يُخْشَى جَوْرُكَ عَلَيَّ مِنْ عَصَاكَ

بیمی از آن نیست که بر کسی که تو را معصیت کرد، ستم کنی. ۱۶/۳۷

ستم شدن به ستم دیده ای، در حضور بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِنْ مَظْلُومٍ ظَلَمْتُ بِحَضْرَتِي فَلَمْ أَنْصُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از ستم دیده ای که در حضور من به او ستم شد، پس او را یاری نکردم. ۱/۳۸

طلب آمرزش برای ستم کننده

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا عَبْدٍ نَالَ مِنِّي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ... فَأَغْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّي

خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته بودی، پس او را که بر من ستم نمود، ببامرز.

۲/۳۹

درخواست درباره آنکه از بنده، ستمی به او رسیده

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ... لِحَقِّهِ بِي أَوْ بِسَبَبِي

ص : ۷۳۶

ظَلَمْتُ... أَرْضِيهِ عَنِّي مِنْ وُجْدِكَ...

خداوندا و هر بنده ای از بندگانت که به دست من یا به وسیله من، ستمی به او شده، او را با توانگری خود، از من خوشنود گردان. ۴/۳۹

عفو خدا، بر ستم کاران

وَ كَمْ قَدْ شَمِلَ عَفْوُكَ الظَّالِمِينَ

و چه بسیار عفو تو که ستمگران را فرا گرفت.

۹/۳۹

روز سیاه شدن چهره ستمگران

وَ بَيِّضُ وُجُوهَنَا يَوْمَ تَسْوَدُ وُجُوهُ الظَّالِمِينَ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما را سفید گردان. ۱۶/۴۲

انصاف داشتن با ستمگر

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُنْصِفَ مَنْ ظَلَمَنَا

و ما را در آن راه توفیق ده، که با کسی که به ما ظلم نموده، منصفانه رفتار کنیم. ۱۰/۴۴

از روی ستم نبودن منع الهی

إِنْ مَنَعْتَ لَمْ يَكُنْ مَنَعَكَ تَعَدُّيًا

اگر منع کنی، منع داشتنت از روی ستم نیست.

۵/۴۵

قصد ستم نمودن به خود و مهلت الهی

وَ أَمَهَلْتَ مَنْ قَصَدَ لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ

و کسی را که به خود قصد ستم نموده، مهلت داده ای. ۹/۴۵

ستم به خود و فراموشی

اللَّهُمَّ وَ مَا ... اِكْتَسَبْنَا فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ عَلَيَّ تَعَمَّدِ مِنَّا، اَوْ عَلَيَّ نِسْيَانٍ ظَلَمْنَا فِيهِ اَنْفُسَنَا... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و خطایی که ما در آن (ماه) از روی عمد زیر بارش رفتیم، یا فراموشی ای که در آن به خود ستم کردیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود ببوشان. ۴۷/۴۵

ظلم نکردن خدا، از روی عدل در حکمش

وَ مَا أَقْنَطَهُ مِنْ سُهُولِهِ اَلْمُـخْرَجِ عَدْلًا مِنْ قَضَائِكَ لَا تَجُورُ فِيهِ

و چه ناامید است از به آسانی رهایی یافتن! (همه گرفتاری هایش) از روی عدل در حکم توست، که در آن ستم نمی کنی. ۲۰/۴۶

ظلم ننمودن خداوند، و حکم منصفانه او

وَ مَا أَقْنَطَهُ مِنْ سُهُولِهِ اَلْمُـخْرَجِ... اِنْصَافًا مِنْ حُكْمِكَ لَا تَحِيفُ عَلَيْهِ

و چه ناامید است از به آسانی رهایی یافتن! (همه گرفتاری هایش) از حکم منصفانه توست، که بر او جفا نمی نمایی.

۲۰/۴۶

ص : ۷۳۷

وَلِيَّ خِذَا وَزْدَائِش زَنكَار ستم

وَ اَجْلُ بِه صَدَاءَ الْجَوْرِ عَنْ طَرِيقَتِكَ

و با او زنگار ستم را از راهت بزداى.

۶۲/۴۷

ستمکاران و میراندن نشانه های دین خدا

وَ اَحِي بِه مَا اَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ

و با او آنچه ستمگران از نشانه های دینت محو می کنند را زنده گردان. ۶۲/۴۷

پشتیبان ستمگران قرار ندادن بنده

وَ لَا تَجْعَلْنِي لِلظَّالِمِينَ ظَهِيرًا

و مرا پشتیبان ستمگران قرار نده. ۱۳۲/۴۷

نبودن ستم، در فرمان الهی

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ

دانسته ام که در فرمان تو ستم نیست.

۱۵/۴۸

نیازمندی ضعیف، به ستم کردن

إِنَّمَا يَحْتَاجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ

همانا ضعیف، نیازمند به ستم کردن است.

۱۵/۴۸

برتری خدا، از ستم کردن

قَدْ تَعَالَيْتَ يَا إِلَهِي عَنْ ذَلِكَ عُلُوًّا كَبِيرًا

تو - ای خدای من - از آن (ستم کردن) برتر و

والاتری. ۱۵/۴۸

ستم متجاوز، به وسیله حيله هایش

وَ كَمْ مِنْ بَاغٍ بَعَانِي بِمَكَابِدِهِ

و چه بسیار ستمگری که با نیرنگ هایش به من ستم کرد. ۷/۴۹

رفتار خدا، با ستمگر

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي... دَغَلَ سَرِيرَتِهِ... أَزْكَشْتَهُ لِأُمِّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ، وَ رَدَدْتَهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ

پس همین که - ای خدای من - تباهی باطن او را ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کننده بود)، سرنگون نمودی. و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی. ۸/۴۹

عذاب خدا و ستم کاری بنده

إِنْ تُعَذِّبْ فَإِنَّا الظَّالِمُ

اگر کیفر کنی، این من هستم که ستمکارم.

۱۴/۵۱

ستیز جدال و نیز جنگ

ستیزه جویی دشمنی

ستیزه جویان و تکذیب پیامبران

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ عِنْدَ مُعَارَضِهِ الْمُعَانِدِينَ لَهُمْ بِالتَّكْذِيبِ...

ص : ۷۳۸

فَاذْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرَةٍ وَرِضْوَانٍ

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین، در هنگامی که با تکذیب ستیزه جویان روبرو می شدند، پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۱/۴ و ۲/۴

پیروزی بنده، بر ستیزه جو

وَ اجْعَلْ لِي... ظَفْرًا بِمَنْ عَانَدَنِي

و برایم بر آنکه با من ناسازگاری نمود، پیروزی ای قرار ده. ۸/۲۰

ستیزه جویی فرزندان بنده، با دشمنان خدا

وَ اجْعَلْهُمْ... لِجَمِيعِ اَعْدَائِكَ مُعَانِدِينَ وَ مُبْغِضِينَ

و آنان (فرزندانم) را ستیزه جو و کینه توز همه دشمنان قرار ده. ۳/۲۵

نبودن ضدی، برای ستیز با خدا

أَنْتَ الَّذِي لَأِ ضِدًّا مَعَكَ فَيَعَانِدُكَ

تویی آنکه ضدی نداری تا با تو دشمنی کند.

۲۰/۴۷

از روی ستیزه جویی نبودن نافرمانی خدا

فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَى نَهْيِكَ، لَأِ مُعَانَدَةً لَكَ

پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهیت شتافت. نه از روی عناد با تو. ۶۸/۴۷

ستیزه جویی نمودن با خدا

لَأِ تَجِبُنِي بِمَا جَبَّهْتَ بِهِ الْمُعَانِدِينَ لَكَ

همانگونه که دست رد بر پیشانی ستیزه جویان با خود زده ای، دست رد بر پیشانی ام نزن.

۱۱۶/۴۷ سجده

سجده نمودن و گفتن ذکر سجده

وَ تَذَكَّرُ حَاجَتَكَ ثُمَّ تَسْجُدُ وَ تَقُولُ فِي سُجُودِكَ...

و حاجت خود را نام می بری. پس سجده می کنی و در سجده ات می گویی... ۲۵/۱۳

نتیجه سجده، تا پنهان شدن سیاهی چشم

يَا إِلَهِي لَوْ... سَجَدْتُ لَكَ حَتَّى تَتَفَقَّأَ حَدَقَتَايَ... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر برایت سجده نمایم تا سیاهی چشمانم از کاسه بیرون آید، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی

ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

نمازی مطابق با سیره پیامبر صلی الله علیه و آله، در رکوع و سجود

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَهُ... الْمَوْءَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهَ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي رُكُوعِهَا وَ سُجُودِهَا...

ص : ۷۳۹

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] در رکوع و سجود آن قرار داد - به جا آورده اند.

۹/۴۴

سختی رنج

رهایی تابعین اصحاب، از سختی آتش دوزخ

و تُعَافِيهِمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ ... كَبِّهِ النَّارِ ...

و ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از سختی آتش است، عافیت بخشی.

۱۸/۴

سختی پیشامدها و اندوه های روزگار

وَ أَكْفِنَا حَدَّ نَوَائِبِ الزَّمَانِ

و ما را از سختی حوادث روزگار نگهدار.

۱۰/۵

شکسته شدن تندی سختی ها

وَ يَا مَنْ يُفْتَأُ بِهِ حَدُّ الشَّدَائِدِ

و ای کسی که شدت دشواری ها با او آرام می گردد. ۱/۷

قدرت خدا و آسان گشتن کارهای دشوار

ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصَّعَابُ

سختی ها به توانایی تو آسان شد. ۲/۷

خدا، پناهگاه در سختی ها

أَنْتَ الْمَدْعُوُّ لِلْمُهْمَاتِ، وَ أَنْتَ الْمَفْرَعُ فِي الْمُلِمَاتِ

تویی خوانده شده برای دشواری ها و تویی فریادرس در سختی ها. ۴/۷

برطرف نشدن سختی ها و دشواری ها

...لَا يَنْدَفِعُ مِنْهَا إِلَّا مَا دَفَعْتَ، وَلَا يَنْكَشِفُ مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ

از آنها جز آنچه تو دور کنی، دور نمی گردد و از آنها جز آنچه تو برطرف کنی، برطرف نمی شود.

۴/۷

دشوار بودن سنگینی (گرفتاری) فرود آمده، بر بنده

قَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي ثِقْلُهُ

ای پروردگار من، بر من چیزی فرود آمده که سنگینی آن بر من دشوار است. ۵/۷

نبود آسان کننده ای برای آنچه خدا دشوار نموده

وَلَا مُيسِّرٍ لِمَا عَسَّرْتَ

و برای آنچه دشوار کردی، آسان کننده ای نیست. ۷/۷

ص : ۷۴۰

پناه بردن به خدا، از سختی روزگار

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... يُنْكَبَنَا الزَّمَانُ

و پناه می بریم به تو از اینکه زمانه ما را دچار سختی نماید. ۶/۸

پناه بردن به خدا، از زندگی در سختی

وَ نَعُوذُ بِكَ... مِنْ مَعِيشَةٍ فِي شِدَّةٍ

و پناه می بریم به تو از زندگی در سختی.

۸/۸

آسان نمودن سختی بنده، پیش از رفتن از دنیا

وَ تَوَلَّيْنِي بِنُجْحِ طَلَبْتِي... وَ نَيْلِ سُوءِ لِي قَبْلَ زَوَالِي عَنْ مَوْفِي هَذَا بِتَيْسِيرِكَ لِي الْعَسِيرِ

و به برآورده گشتن خواسته ام و یافتن درخواستم، قبل از رفتنم از این مکان، با آسان کردن سختی برای من یاری ام

فرما. ۲۳/۱۳

سختی و گشایش

وَ اجْعَلْ... سَلَامَتِي مِنْ هَذِهِ الشَّدَّةِ إِلَى فَرْجِكَ

و تندرستی ام از این سختی را به گشایشت قرار ده. ۶/۱۵

سخت بودن بنده، در اقدام به بدی

وَ مَنْ... أَشَدُّ إِقْدَامًا عَلَى الشُّوءِ مِنِّي...

و چه کسی از من بر اعمال زشت بی باک تر است؟ ۲۳/۱۶

سخت بودن بی باکی بنده، در باطل

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَشَدُّ فِي الْبَاطِلِ تَهَوُّرًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - در انجام باطل گستاخ تر از آنم که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا

باشم.

رحم نمودن خدا، به سختی فقر بنده

فَارْحَمْ... شِدَّةَ مَسْكَتِي

پس بر شدت نیازم رحم کن. ۳۲/۱۶

فریادرس بنده، هنگام دشواری

وَبِكَ اسْتَعَاثَنِي إِنْ كَرِهْتُ

و اگر اندوه مرا فراگیرد، از تو فریادرسی خواهم. ۲۰/۲۰

دشوار نگرداندن زندگی، بر بنده

وَلَا تَجْعَلْ عَيْشِي كَدًّا كَدًّا

و زندگی ام را پر دردسر قرار نده. ۲۲/۲۰

وَلَا تَجْعَلِ الْحَيَاةَ عَلَيْنَا نَكْدًا

و زندگی را بر ما دشوار نگردان. ۱۶/۴۲

روا ساختن درخواست بنده، در سختی

وَلَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ اِجَابَتِكَ لِي وَ اِنْ اَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي سَرَاءٍ كُنْتُ اَوْ ضَرَاءً، اَوْ شِدَّةٍ اَوْ رَخَاءٍ

و مرا ناامید از اجابت - گرچه دیر شود - قرار نده، در خوشی باشم یا سختی، یا تنگی یا فراخی. ۸/۲۱

کوتاهی نمودن در ادای شکر نعمت، در هنگام سختی

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فِي الْيُسْرِ وَالْعُسْرِ...

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که در آسانی و سختی به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما.

۱۱/۲۲

سختی رنج والدین در حراست از فرزند

...وَ أَيْنَ شِدَّةُ تَعْبِهِمَا فِي حِرَاسَتِي!؟

و سختی هایی که آن دو (پدر و مادرم) در نگهداری من کشیده اند چه می شود؟ ۱۰/۲۴

وسیله نگه داشتن بنده، از سختی رنج

وَ أَلْهَمْنَا ثِقَةً خَالِصَةً تُغْفِينَا بِهَا مِنْ شِدَّةِ النَّصَبِ

و اطمینانی خالص در دلمان بینداز، که با آن ما را از سختی رنج معاف داری. ۲/۲۹

وسیله سخت گرفتن خدا، بر نافرمان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ تَغْلَظَتْ بِهَا عَلَيَّ مِنْ عَصَاكَ

خداوند، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن به هر که تو را نافرمانی کرده، سخت گرفتی.

۲۹/۳۲

بد فرجامی سخت دیدار آتش دوزخ، با دوزخیان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَلْقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرَّ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ

خداوند، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می

شود. ۲۹/۳۲ و ۳۰

دشوار دانستن قضای الهی

وَ سَهِّلْ عَلَيْنَا مَا نَسْتَصْعِبُ مِنْ حُكْمِكَ

و آنچه از حکمت که سخت می شماریم، بر ما آسان گردان. ۴/۳۳

باز پس داشتن هر کیفر سختی، از بنده

فَجَمِيعُ مَا أَخْرَجَتْ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ وَأَبْطَأَتْ بِهِ عَلَيْهِ مِنْ سَطَوَاتِ النَّقِمَةِ وَالْعِقَابِ تَرْكُكَ مِنْ حَقِّكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای و هر کیفر سختی و عقابی که در انجام آن کُندی نموده ای، ترک کردن حقّ خودت بوده است.

۱۵/۳۷

سختی زبان ها و نیکویی عبارت قرآن

ص : ۷۴۲

اللَّهُمَّ فَإِذْ... سَهَّلْتَ جَوَاسِي أَلْسِنَتِنَا بِحُسْنِ عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَزْعَاهُ حَقُّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که زبان های خشن ما را به نیکویی عبارتش نرم کردی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

سختی کوه های استوار، و ناتوانیشان از تحمل قرآن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوَصِّلَ إِلَيْنَا قُلُوبَنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ الَّتِي ضَمَّتِ الْجِبَالَ الرَّوَاسِي عَلَى صَلَاتِهَا عَنِ اخْتِمَالِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را که کوه های استوار با محکمیشان از تحمل آن ناتوانند، به دل های ما برسانی.

۱۰/۴۲

وسيله آسان گرداندن سختی ناله ، هنگام مرگ

وَ هَوْنٌ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا... جَهْدَ الْأَيْنِ، وَ تَرَادُفَ الْحُشَارِجِ...

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، سختی ناله و خرناسه های پی در پی زمان جان کندن را بر ما آسان گردان. ۱۳/۴۲

روز قیامت و سختی های هولناک

وَ نَجِّنَا بِهِ مِنْ... شِدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامَةِ

و ما را از سختی های هولناک روز قیامت، به وسیله آن (قرآن)، نجات ده. ۱۵/۴۲

ماه نو و عدم سختی و دشواری

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هَلَالًا... يُمْنًا لَا نَكْدَ مَعَهُ، وَ يُسِّرَ لَنَا يَمَازِجَهُ عُسْرًا

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه برکتی بی گرفتاری با آن، و آسانی نیامیخته با دشواری قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

سختی عذاب خدا

لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

اگر کفران نمایید، همانا عذاب من شدید است. ۱۴/۴۵

روزه داران، و سختی جدایی از رمضان

فَنَحْنُ مُودِّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ عَزَّ فِرَاقُهُ عَلَيْنَا

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که فراقش بر ما دشوار است. ۲۳/۴۵

گرفتار سختی نشدن خدا

إِنَّكَ غَيْرُ ضَائِقٍ بِمَا تُرِيدُ

به درستی که تو آنچه بخواهی، برایت سخت و دشوار نیست. ۲۵/۴۶

ص : ۷۴۳

سختی به کیفر رساندن بنده

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْعَلِيُّ الْمُتَعَالِ، الشَّدِيدُ الْمَحَالِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بلندمرتبه در نهایت بلندی مرتبه، سخت کیفر می کند. ۵/۴۷

سخت و هموار بودن راه خدا

سُبْحَانَكَ سَبِيلَكَ جَدِّدٌ

پاک و منزهی! راه تو هموار است. ۲۸/۴۷

عامل دور ساختن سختی، از راه خدا

وَ أَبْنُ بِهِ الضَّرَاءَ مِنْ سَبِيلِكَ

و به سبب او (ولی خود)، سختی را از راهت دور کن. ۶۲/۴۷

نهراسیدن بنده، از سختی گزند خدا

أَنَا الَّذِي... لَمْ يَخَفْ بِأَسْكَ

منم آنکه از سختی گزندت نهراسیده ام.

۸۱/۴۷

قدرت داشتن بر سخت گیری

تَعَمَّدَنِي فِيمَا اِطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَعَمَّدُ بِهِ الْقَادِرُ عَلَى الْبَطْشِ لَوْ لَا حِلْمُهُ

مراد در آنچه بر آن از من آگاهی ببوشان، آنگونه که می پوشاند قادر بر سختگیری، (و) اگر

بردباری اش نبود (خطاها را ظاهر می کرد).

۱۱۹/۴۷

با خشم سخت نگریستن ستمگر، به بنده

وَ يَنْظُرُنِي عَلَى شِدَّةِ الْحَقِّ

و با خشم سخت به من می نگریست. ۷/۴۹

بازداشتن بنده، از سختی و نیروی حسود

فَحَصَّنْتَنِي مِنْ بَأْسِهِ بِقُدْرَتِكَ

پس تو به قدرت خویش، مرا از سختی و نیروی او بازداشتی. ۱۰/۴۹

سخت بودن توانایی خدا

سُبْحَانَكَ مَا... أَشَدُّ قُوَّتَكَ

پاک و منزهی! چه شدید است قدرت تو!

۴/۵۲

نیازمندی سخت بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءَآلَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند است. ۳/۵۴

آنچه انجام آن بر خدا دشوار نیست:

أ. گذشت از معصیت بسیار بنده

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٌ بِأَنَّ... التَّجَاوُزَ عَنِ الْإِثْمِ الْجَلِيلِ لَا يَسْتَصْعِبُكَ، وَ أَنَّ احْتِمَالَ

ص : ۷۴۴

الْجَنَائِبِ الْفَاحِشِهِ لَا يَتَكَادُكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که می داند در گذشتن از معصیت بسیار، بر تو دشوار نیست و چشم پوشی از جرم های بسیار زشت بر تو سخت نمی باشد. ۱۲/۱۲ و ۱۳

ب. روا ساختن درخواست بنده

...إِنَّ ذَلِكَ لَا يَضِيقُ عَلَيْكَ فِي وُسْعِكَ، وَ لَا يَتَكَادُكَ فِي قُدْرَتِكَ...

بدرستی که این در برابر گستره توانایی ات بر تو دشوار نیست و در برابر قدرتت سخت نمی باشد. ۳۴/۱۶

ج. عفو بنده

وَ لَنْ يَضِيقَ عَلَيْكَ عَفْوٌ عَنْ عَبْدِكَ...

و گذشت از بنده ات، بر تو دشوار نیست.

۱۰/۳۲

د. پناه دادن به بنده

وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِهِمَا أَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ كَذَا وَ كَذَا، فَإِنَّ ذَلِكَ لَا يَضِيقُ عَلَيْكَ فِي وُجْدِكَ، وَ لَا يَتَكَادُكَ فِي قُدْرَتِكَ

و به وسیله آنان، به درگاهت رومی آورم که مرا از شر این و آن پناه دهی. پس به درستی که این (کار) در برابر دارایی ات بر تو

دشوار نیست و در برابر قدرتت بر تو سخت نمی باشد. ۱۶/۴۹

سخن

گفتار فرشتگان (به اهل بهشت)

...وَ الَّذِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

...و آنان که (به بهشتیان) می گویند: درود بر شما، به پاس بردباری ای که نمودید، پس چه نیکوست فرجام این سرای. ۲۰/۳

گفتار نیکوی بندگان (صلوات)، در مورد اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ إِذَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ عَلَى مَلَائِكَتِكَ وَ رُسُلِكَ، وَ بَلَغْتَهُمْ صَلَاتِنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

گفتار تابعین و پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

...الَّذِينَ يَقُولُونَ: رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ...

همانها که می گویند: پروردگارا! ما و برادرانمان

ص : ۷۴۵

را، که در ایمان، بر ما پیش قدم شدند پیامرز.

۹/۴

فرمانبری اشیا، به اراده خدا و بدون گفتار او

فَهِيَ بِمَشِيَّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مُوءْتَمِرَةٌ

پس آن اشیا به خواست تو بدون سخنت فرمانبردارند. ۳/۷

از روی نادانی سخن گفتن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... نَقُولَ فِي الْعِلْمِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه بدون داشتن آگاهی سخن بگویم. ۱/۸ و ۴

سخنان زبان ها و ثواب الهی

وَ اجْعَلْ... لَهْجَاتِ أَلْسِنَتِنَا فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ

و سخنان زبان هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده. ۷/۹

گفتار پنهانی و آهسته دل ها، و ثواب الهی

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ

و گفتارهای پنهان و آهسته دل هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده. ۷/۹

سخن گفتن همانند گفتار بنده خوار

...بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الدَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ

الْمُسْتَخْفِ بِحُرْمَةِ رَبِّهِ

...بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده و حرمت پروردگارش را سبک شمرده سخن می گویم. ۷/۱۲

گفتار بنده، درباره طلب نیازمند از نیازمند

وَقُلْتُ: سُبْحَانَ رَبِّيَ كَيْفَ يَسْأَلُ مُحْتَاجٌ مُحْتَاجًا؟

و گفتم: منزّه است پروردگارم چگونه نیازمند از نیازمند درخواست کند؟ ۱۷/۱۳

گویا نشدن هیچ زبانی، به کردارهای پاکیزه نوشته شده در بیماری، برای بنده

وَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ، مَا... لَا لِسَانَ نَطَقَ بِهِ

و در بین آن بیماری نویسنده اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که زبانی به آن گویا نگشته. ۵/۱۵

گفتار بنده، در برابر فرمان خدا به دعا

وَ أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالِدُّعَاءِ، فَقَالَ: لَتَيْبِكَ وَ سَعْدَيْكَ، هَا أَنَا ذَا يَا رَبِّ مَطْرُوحٍ بَيْنَ يَدَيْكَ

و من - ای خدای من - بنده توام که او را به نیایش کردن فرمان دادی. پس گفت: اطاعت می کنم و گوش به فرمانم. ای

پروردگار من اینک منم که در پیش روی تو افتاده ام. ۱۳/۱۶

توفیق حق گویی

ص : ۷۴۶

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... الْقَوْلِ بِالْحَقِّ وَإِنْ عَزَّ

و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان در سخن حق گفتن اگر چه سخت باشد. ۱۰/۲۰

بسیاری نیکی در گفتار و کم شمردن آن

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... اسْتِقْلَالِ الْخَيْرِ وَإِنْ كَثُرَ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي

و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان در کم شمردن نیکی گفتار و کردارم اگر چه بسیار باشد.

۱۰/۲۰

کمی بدی در گفتار و بسیار شمردنش

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... اسْتِكْثَارِ الشَّرِّ وَإِنْ قَلَّ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي

و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان در بسیار شمردن بدی گفتار و کردارم اگر چه کم باشد.

۱۰/۲۰

گفتن سپاس خدا، به جای سخن زشت

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرِي عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... نُطَقًا بِالْحَمْدِ لَكَ...

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت، سپاس برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

گویا ساختن بنده، به هدایت و راهنمایی

اللَّهُمَّ وَ أَنْطِقْنِي بِالْهُدَى

خداوندا و مرا به هدایت گویا کن. ۱۶/۲۰

گویا ساختن زبان بنده، به سپاس و یاد خدا

وَ أَنْطِقْ بِحَمْدِكَ وَ شُكْرِكَ وَ ذِكْرِكَ وَ حُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْكَ لِسَانِي

و زبانم را به حمد خود و شکر و یادت و ستایش نیکوی خود، گویا فرما. ۵/۲۳

خوشایندی سخن فرزندان، در برابر والدین

وَ أَطِيبْ لَهُمَا كَلَامِي

و سخنم را با آنها خوشایند فرما. ۶/۲۴

تعدی والدین، در گفتار با فرزند

وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... فَقَدْ وَهَبْتُهُ لَهُمَا...

و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند، پس آن را به ایشان بخشیدم. ۹/۲۴

بستن زبان دشمنان، از گفتار

وَ اخْرِمِ أَلْسِنَتَهُمْ عَنِ النُّطْقِ

و زبان هایشان را از گفتن ببند. ۵/۲۷

به حق بودن گفتار خدا

فَقُلْتَ وَ قَوْلُكَ الْحَقُّ الْأَصْدَقُ!

پس فرمودی و فرموده تو راست و درست ترین

ص : ۷۴۷

ثُمَّ قُلْتُ: فَوَرَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقُّ مِثْلَ مَا أَنْتُمْ تَنْطِقُونَ

سپس فرمودی: «پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین که آن (سخن) حق و درست است، مانند آنچه شما سخن می گوید.» ۵/۲۹

گفتار خداوند

...إِذْ تَقُولُ: ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

... زیرا که می فرمایی: «مرا بخوانید، تا شما را اجابت کنم.» ۱۱/۳۱

وَقَدْ قُلْتُ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ

و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه بندگانت را می پذیری. ۱۵/۳۱

فَقُلْتُ تَبَارَكَ اسْمُكَ: تُوْبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

پس تو که نامت مبارک است، فرمودی: «به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایتان را از شما بزدايد و شما را به بهشت هایی داخل کند که نهرا از زیر آن جاری است.» ۱۰/۴۵

فَقُلْتُ تَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَيْتَ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا، وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَىٰ إِلَّا مِثْلَهَا

پس تو که نامت مبارک و بلندمرتبه است، فرمودی: «هر کس کار نیکی به جا آورد، پس برای او ده برابر آن است و هر کس کار بدی کند، جز مانند آن جزا داده نمی شود.» ۱۲/۴۵

وَقُلْتُ: مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَ قُلْتُ: مَنْ ذَا الَّذِي يُفْرِضُ اللَّهُ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفُهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً

و فرمودی: «داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.» و فرمودی: «کیست آنکه به خدا وام دهد، وامی نیکو. که خدا آن را برایش به چندین و چند برابر افزون نماید؟» ۱۳/۴۵

فَقُلْتُ: اذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ، وَ اشْكُرُوا لِي وَ لَا تَكْفُرُونِ، وَ قُلْتُ: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ، وَ لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

پس فرمودی: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم و مرا شکر گزارید و مرا کفران نکنید.» و فرمودی: «اگر شکر گزارید، شما را فزونی دهم و اگر کفران نمایید، همانا عذاب من شدید است.» ۱۴/۴۵

وَقُلْتُ: ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ

و فرمودی: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم.» ۱۵/۴۵

ص : ۷۴۸

اللَّهُمَّ إِنِّي وَحَدَّثْتُ فِيمَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَبَشَّرْتُ بِهِ عِبَادَكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسَهُمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

خداوندا، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای و بندگانت را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

توبه از بیانات مخالف با خواست خداوند

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ إِرَادَتَكَ، أَوْ زَالَ عَنْ مَحَبَّتِكَ مِنْ... لِحَظَاتٍ عَيْنِي، وَ حِكَايَاتٍ لِسَانِي

خداوندا و همانا من از هر چه مخالف خواسته تو یا دور از دوستی توست؛ از نگاه های چشمم و بیانات زبانم، به درگاہت توبه می کنم.

۲۲/۳۱

سکوت گنهکار، و سخن نگفتن هیچ کس از جانب او

فَإِنْ سَكَتٌ لَمْ يَنْطِقْ عَنِّي أَحَدٌ

پس اگر خاموش شوم، کسی از جانب من سخن نگوید. ۲۳/۳۱

علت گفتار بنده

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي، وَ لَا نِسْيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيمٍ فِعْلِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم و از فراموشی کردار نکوهیده گذشته ام نیست.

۲۶/۳۱

روبرو شدن شیطان با بنده، با سخن کفر

... وَ تَلَقَّانِي بِكَلِمَةٍ كُفْرِهِ

... و با گفتار کفرش با من روبرو شد. ۱۳/۳۲

برتری قرآن، بر هر سخن خدا

فَضَّلْتُهُ عَلَيَّ كُلِّ حَدِيثٍ قَصَصْتُهُ

آن را بر هر سخنی که حکایت کرده ای، برتری دادی. ۱/۴۲

سبب گوش ندادن به سخن بیهوده

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ، وَ اسْتِعْمَالَهَا فِيهِ بِمَا يُضِيكَ حَتَّى لَا نُضْغِي بِأَسْمَاعِنَا إِلَى لَغْوٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. تا با

گوش هایمان هیچ لغوی گوش ندهیم. ۶/۴۴

گویا نشدن زبان بندگان، جز به آنچه خدا بیان نموده

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا تَنْطِقَ أَلْسِنَتُنَا إِلَّا بِمَا مَثَلَتْ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان

ص : ۷۴۹

یاری فرما. تا زبان هایمان جز به آنچه تو بیان کرده ای، سخن نگوید. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

گفتار مؤمنان، در روز قیامت

يَقُولُونَ رَبَّنَا اٰتِنَا لِمَا نُوْرِنَا، وَ اَعْفِرْ لَنَا، اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ

گویند: پروردگارا، نورمان را برای ما کامل گردان و ما را بیامرزد. به درستی که تو بر هر چیزی توانایی. ۱۱/۴۵

هدایت بندگان، با سخن غیبی خداوند

وَ اَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ

و تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود، راهنمایی کردی. ۱۴/۴۵

سپاس خدا، تا باقی بودن سخنی برای ستودنش

فَلَكَ الْحَمْدُ... مَا بَقِيَ لِلْحَمْدِ لَفْظٌ تُحْمَدُ بِهِ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که برای ستایش کلمه ای که با آن ستایش شوی باقی ماند.

۱۷/۴۵

گفتار بندگان، در وداع با ماه رمضان

فَنَحْنُ قَائِلُونَ: السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ الْأَكْبَرَ، وَيَا عِيدَ أَوْلِيَائِهِ

پس می گوئیم: درود بر تو، ای بزرگ ترین ماه

خدا، و ای عید دوستان او. ۲۳/۴۵

بازگشتن گفتار و کردار همه، به فرمان خدا

وَ اُمُوْرُهُمْ اٰتِلَةٌ اِلَى اَمْرِكَ

و کردارشان به فرمان تو خواهد رسید.

۱۸/۴۶

سخن خدا، حکمت و دانایی

سُبْحَانَكَ قَوْلُكَ حُكْمٌ

پاک و منزّهی! گفتارت حکمت است.

۲۹/۴۷

سپاس خداوند و سخن او

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا حَمْدَ أَقْرَبُ إِلَيَّ قَوْلِكَ مِنْهُ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ سپاسی نزدیک تر از آن به سپاسی که (در) گفتار توست، نباشد. ۴۷ و ۳۶/۴۷

یاری نمودن بنده، به گفتار پسندیده

وَ أَعْنِي عَلَى... مَرْضِي الْقَوْلِ

و بر (داشتن) گفتار پسندیده یاری ام فرما.

۱۱۳/۴۷

گسسته شدن گفتار بنده

وَ انْقَطَعَتْ مَقَالَتِي، فَلَا حُجَّةَ لِي

و گفتارم قطع گردیده. پس برای من هیچ حجّتی نیست. ۱/۵۳

ص : ۷۵۰

سدّی میان بنده و شیطان

وَ اجْعَلْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ... رَدْمًا مُصَمِّمًا لَا يَفْتَقُهُ

و میان ما و او سد استواری قرار ده که نتواند آن را بشکافد. ۳/۱۷

سدّی در برابر قصدبدارنده، درباره بنده

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى تُعْمِيَ عَنِّي بَصَرَهُ...

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا چشمش را از (دیدن) من کور

سازی. ۷/۲۳ و ۸/۲۳

سدّی در برابر گوش های قدرتمندان

كَانَتْ عَافِيَتُكَ لَنَا... رَدْمًا دُونَ اَسْمَاعِهِمْ

عافیت بخشیدن تو برای ما مانعی در برابر گوش هایشان قرار داد. ۲/۳۴

سر

کوبیدن سر قصدبدارنده درباره بنده

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تَقْمَعَ رَأْسُهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من

منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا سرش را بکوبی. ۷/۲۳ و ۸/۲۳

سرنگونی ستمگر با مغز سر

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا اِلٰهِي... دَعَلَ سَرِيْرَتِهِ... اَزْكَشْتَهُ لِاُمِّ رَاسِهِ فِي زُبِّيْتِهِ

پس همین که - ای خدای من - تباهی باطن او را ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کننده بود)،

سرنگون نمودی. ۸/۴۹

سِرِّ راز

سَرا خانَه

سَرازیر

سَرازیر ساختن آبی پست از صلب ، به سوی رَحِم

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَهِينًا مِنْ صُلْبٍ مُتَّصِيْقٍ الْعِظَامِ، حَرَجِ الْمَسَالِكِ إِلَى رَحِمِ ضَيْقِهِ سَتَرْتَهَا بِالْحُجْبِ

خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با استخوان های درهم تنیده و راه های تنگ، به سوی رحمی تنگ که آن را با پرده ها پوشاندی، سَرازیر نمودی. ۲۳/۳۲

سَرافکنَدگی

سَرافکنَدگی برای خدا

ص : ۷۵۱

وَنَكَّسَ رَأْسَهُ فَانْتَسَى

و سرش را کج و به زیر افکنده. ۹/۱۲

سر به زیر افکندن، برای عزت خدا

وَ طَاطَأَ رَأْسَهُ لِعِزَّتِكَ مُتَذَلِّلًا

و با خواری برای عزت سرش را به زیر افکنده. ۹/۳۱

سرانجام پایان و نیز عاقبت

سرانگشت

دشمن، و به دندان گزیدن سرانگشت خود

قَدْ عَضَّ عَلَى شَوَاهٍ وَأَذْبَرَ مَوْلِيًا

سرانگشتان خود را گزید و پشت کرده، فرار نمود. ۶/۴۹

سرپرستی عهده داری

سرپرستی نمودن از همه همسایگان، با نیکی

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَتَوَلَّى بِالْبِرِّ عَامَّتَهُمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که با نیکی، همه آنان را سرپرستی نمایم. ۳/۲۶

سرپرستی خدا، از بنده

وَ تَوَلَّيْنِي بِعِضْمِهِ مَا نِعِهِ

و به نگهداری بازدارنده، سرپرستی ام کن.

۱۹/۳۱

وَ تَوَلَّيْنِي بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ أَهْلَ طَاعَتِكَ...

و مرا سرپرستی کن همانگونه که فرمانبرانت را سرپرستی می کنی. ۸۷/۴۷

سردی

شوم نگرداندن سردی ابر، بر بندگان

اللَّهُمَّ... لَا تَجْعَلْ بَرْدَهُ عَلَيْنَا حُسُومًا

خداوندا سردی اش را بر ما شوم نگردان.

۶/۱۹

سرزنش

علت با نکوهش جدا شدن روز، از بنده

و هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ... إِنَّ أَسَانَا فَارَقَنَا بِدَمِّ

و این روزی نو و تازه است. اگر بدی کردیم، با نکوهش از ما جدا شود. ۱۲/۶

نکوهش باطل و نادرستی

وَقَفْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ انْتِقَاصِ الْبَاطِلِ وَ إِذْلالِهِ

در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و نکوهش کردن و خوار نمودن نادرستی ها، توفیق

ده. ۱۸/۶

ص : ۷۵۲

نکوهیده تر نبودن بنده، از عذرآورنده به پیشگاه خدا

وَمَا أَنَا بِاللَّوْمِ مَنِ اعْتَذَرَ إِلَيْكَ فَقَبِلْتَ مِنْهُ

و من نکوهیده تر از عذرآورنده به پیشگاهت که تو عذرش را پذیرفته ای، نیستم. ۱۱/۱۲

سرزنش نمودن خود

وَ إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَأْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلَاحُ أَمْرِ الْمُذْنِبِينَ...

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم - که اصلاح کار گناهکاران به آنست

- ۲۸/۱۶

عیبی مسبب سرزنش

اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ... عَائِبَهُ أَوْ نُبِّ بِهَا إِلَّا حَسَنَتَهَا

خداوندا مرا در عیبی که بدان سرزنش شوم وامگذار، مگر آنکه نیکویش گردانی. ۶/۲۰

توفیق ترک سرزنش

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... تَرْكِ التَّعْيِيرِ

و زیور پرهیزکاران را در ترک سرزنش نمودن، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

نکوهش نمودن آنکه (عطایش را) از بنده بازداشته

لَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ، فَأَسْتَرْزِقَ أَهْلَ رِزْقِكَ...

فَأَفْتِنَ بِحَمْدِ مَنْ أَعْطَانِي، وَ أُبْتَلَى بِدَمِّ مَنْ مَنَعَنِي

شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخواهم. آنگاه به ستایش آنکه به من عطا

کرده، گرفتار شوم و به نکوهش آنکه از من بازداشته، دچار گردم.

۲۶/۲۰

عطای خویشاوند، همراه با نکوهش بسیار

إِنْ أَلْجَأْتَنِي إِلَى فَرَاتِي حَرْمُونِي، وَ إِنْ أَعْطُوا قَلِيلًا نَكِدًا... وَ ذَمُّوا كَثِيرًا

اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محروم کنند و اگر عطا کنند، اندک و ناگوار عطا کرده اند و نکوهش فراوان کنند. ۳/۲۲

سرزنش قصدبدارنده، درباره بنده

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوءِّمَنِي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَشَرِّهِ وَغَمِّهِ...

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه زیان و بدی و طعنه اش ایمن سازی.

۷/۲۳و۸

رجوع نمودن به نکوهیده و مذموم الهی

وَ لَكَ يَا رَبِّ... ضَمَانِي أَنْ لَا أَرْجِعَ فِي مَذْمُومِكَ

و ای پروردگار من، به تو ضمانت می دهم در کاری که نکوهیده توست، بازنگردم. ۱۶/۳۱

ص : ۷۵۳

عدم فراموشی کار نکوهیده گذشته

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِّنِّي بِسُوءِ أَثْرِي، وَ لَا نِشْيَانٍ لِّمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيمٍ فِعْلِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم و از فراموشیِ کردار نکوهیده گذشته ام نیست.

۲۶/۳۱

دوری از خوی های مذموم و نکوهیده

وَ جَنَّبْنَا بِهِ الضَّرَائِبَ الْمَذْمُومَةَ

و با آن (قرآن)، ما را از خوی های نکوهیده دور کن. ۱۲/۴۲

عدم نکوهیدگی معاشرت با ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ كَرِيهِ الْمُصَاحِبِ، وَ لَا ذَمِيمِ الْمَلَابِسِ

درود بر تو که همراهی اش ناپسند و معاشرتش نکوهیده نیست. ۳۵/۴۵

سرزنش نشدن بندگان، در کوتاهی از ادای حق الهی

وَ أَوْجِبْ لَنَا عُذْرَكَ عَلَى مَا قَصَّرْنَا فِيهِ مِنْ حَقِّكَ

و ما را در تقصیر از (ادای) حق خود، سرزنش نکن. ۴۶/۴۵

نگشودن زبان طعنه زندگان، بر بندگان

وَ لَا تَبْسُطْ عَلَيْنَا فِيهِ أَلْسِنَ الطَّاعِنِينَ

و زبان طعنه زندگان را در آن (ماه) بر ما نگشا. ۴۷/۴۵

سرزنش نمودن بنده، در حاجتش

اللَّهُمَّ هَذِهِ حَاجَتِي... أَطْهِرْ فِيهَا عُذْرِي

خداوندا خواسته من این است. سرزنش نمودنم را در آن آشکار فرما. ۷/۵۴

سرکشی نافرمانی

سرکشی ستمگر، در نعمت خدا

قَدْ عَلِمْتُ، يَا إِلَهِي، مَا نَالَنِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ، وَانْتَهَكُهُ مِنِّي مِمَّا حَجَرْتَ عَلَيْهِ، بَطْرًا فِي نِعْمَتِكَ عِنْدَهُ

ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای و از من حرمت هایی شکسته که تو ممنوع کرده ای و این از سرکشی او در نعمت توست. ۵/۱۴

تغییر حسد سرکشان، به محبت

وَ أَدْبُلْنِي... مِنْ حَسَدِ أَهْلِ الْبُغْيِ الْمَوَدَّةَ

و درباره من حسد متجاوزان را به دوستی مبدل فرما. ۷/۲۰

توانایی و سرکشی

ص : ۷۵۴

وَلَا أَطْعَيْنَ وَ مِنْ عِنْدِكَ وَجْدِي

و (چنان کن که) سرکشی نکنم، در حالی که توانایی ام از نزد توست. ۱۴/۲۰

پناه بردن به خدا، از شرّ هر شیطان سرکش

وَ أَعِدْنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر شیطانِ سرکشی پناه ده. ۶/۲۳

گرفتار طغیان و سرکشی شدن بنده

وَ اِزْوِ عَنِّي مِنَ الْمَالِ مَا يُحَدِّثُ لِي مَخِيلَةً اَوْ تَأْدِيبًا اِلَىٰ بَغْيٍ اَوْ مَا اتَّعَقَّبَ مِنْهُ طُغْيَانًا

و مالی که برایم خودپسندی پیش آورد یا به ستمگری برساند یا در پی آن دچار سرکشی شوم را، از من دور ساز. ۳/۳۰

سرگردانی بنده، در طغیان خویش

وَ لَا تَذَرْنِي فِي طُغْيَانِي عَامِهًا

و مرا در سرکشی ام سرگردان، رها نکن.

۱۲۴/۴۷

سرگذشت

بی نیازی خدا از گواهی شاهدان، درباره سرگذشت های شکوه کنندگان

وَ يَا مَنْ لَا يَحْتَاٰجُ فِي قَصَصِهِمْ اِلَىٰ شَهَادَاتِ

الشَّاهِدِيْنَ

و ای کسی که در سرگذشت های ایشان از گواهی شهادت دهندگان بی نیاز است. ۲/۱۴

سرگردانی

سرگردان ساختن دشمنان، در راه ها

وَ حَيْرُهُمْ فِي سُبُلِهِمْ

و در راه هایشان سرگردانشان ساز. ۵/۲۷

وام و سرگردانی ذهن

وَهَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ... يَحَارُ فِيهِ ذَهْنِي

و مرا معاف دار، از وامی که ذهنم در آن سرگردان شود. ۱/۳۰

سرگردانی اندیشه ها، در بزرگواری خدا

وَحَارَتْ فِي كِبْرِيَاءِكَ لَطَائِفُ الْأَوْهَامِ

و تصوّرهای دقیق در بزرگواری ات سرگردان گشته. ۷/۳۲

طولانی بودن سرگردانی در کیفر الهی

وَمَا أَطْوَلَ تَرَدُّدَهُ فِي عِقَابِكَ

و چه طولانی است سرگردانی اش، در کیفرت!

۲۰/۴۶

سرگردان رها نشدن، در سرکشی

ص : ۷۵۵

وَلَا تَذَرْنِي فِي طُغْيَانِي عَامِيًّا

و مرا در سرکشی ام سرگردان، رها نکن.

۱۲۴/۴۷

سرگردانی از مقصد

فَأَنَا... الْمُرَدُّ فِي خَطِيئَتِي، الْمُتَحَيِّرُ عَنْ قَصْدِي

از این رو من مردد در خطای خود و منحرف از راه راستم. ۱/۵۳

سرگرمی مشغولیت

سرنگونی

سرنگون ساختن ستمگر، در گودال

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي... دَخَلَ سَرِيرَتِهِ... أَزْكَشْتَهُ لِأُمِّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ

پس همین که - ای خدای من - تباهی باطن او را ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کننده بود)،

سرنگون نمودی. ۸/۴۹

سرور شادی

سزاواری شایستگی

سستی

سست نشدن حاملان عرش خدا، از تسبیح

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ لَا يُقْتَرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ

خداوندا و حاملان عرشت که از تسبیح تو سستی نمی کنند... ۱/۳

سست نشدن فرشتگان، از هیچ رنجی

وَالَّذِينَ لَا تَدْخُلُهُمْ... إِعْيَاءٌ مِنْ لُغُوبٍ وَ لَا فُتُورٌ...

و همانها که از خستگی زیاد، وامانده و سست نمی گردند... ۷/۳

سستی صبر و شکیبایی

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... ضَعْفِ الصَّبْرِ

خداوندا به تو پناه می برم از سستی شکیبایی.

۱/۸

سستی نیروی بندگان، از به خشم آوردن خدا

وَ إِذَا هَمَمْنَا بِهَمِّينٍ يُرْضِيكَ أَحَدُهُمَا عَنَّا، وَ يُسْخِطُكَ الْآخَرَ عَلَيْنَا... أَوْ هِنُ قُوَّتِنَا عَمَّا يُسْخِطُكَ عَلَيْنَا

و چون بر دو کار تصمیم گرفتیم، یکی تو را از ما خوشنود می سازد و دیگری تو را بر ما به خشم می آورد، پس توانمان را از کاری که تو را بر ما خشمگین می سازد سست کن. ۳/۹

بنا نهادن بندگان، بر وهن و سستی

اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ... عَلَى الْوَهْنِ بَيْنَنَا

خداوندا و تو ما را بر سستی بنا نهاده ای.

۵/۹

ص : ۷۵۶

سستی بیداری بنده، هنگام اطاعت خدا

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَضْعَفُ عِنْدَ طَاعَتِكَ تَقِيظًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذِكْرَ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - بیداری ام هنگام طاعتت سست تر از آن است که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم.

۲۷/۱۶

سستی نیروی بنده، از انجام امور واجب

وَ أَقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ... وَ إِنِّ... وَ هَنْتَ عَنْهُ قُوَّتِي

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده و گرچه نیرویم از آن سست گردد. ۶/۲۲

سست نمودن اندام دشمن، از جنگیدن

وَ أَوْهِنُ أَرْكَانَهُمْ عَنْ مُنَازَلَةِ الرَّجَالِ

و اندامشان را از جنگیدن با مردان (مسلمان) سست گردان. ۱۱/۲۷

شیطان و سستی یقین بنده

قَدْ مَلَكَ الشَّيْطَانُ عِنَانِي فِي سُوءِ الظَّنِّ وَ ضَعْفِ اليَقِينِ

شیطان افسار مرا در بدگمانی و سستی باوری به دست گرفت. ۲۷/۳۲

سستی دلیل های بنده، درباره گناهانش

تَفْعَلُ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَأَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلِّهِ حَسَبَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ، وَ ضَعْفِ حُجَجِهِ فِي جَمِيعِ تَبَعَاتِهِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک و دلیل هایش درباره همه گناهانش ضعیف است.

۱۲/۳۹

عدم سستی سلطنت الهی

لَمْ يَهِنْ عَلَى طَوْلِ مُدَّتِهِمْ سُلْطَانُكَ

درازی زمانِ ایشان، سلطنت تو را سست نکرده است. ۱۸/۴۶

از روی سستی نبودن مهلت دادن خدا

لَمْ تَكُنْ أَنْتَكَ عَجْرًا، وَلَا إِمْهَالُكَ وَهْنًا

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی است. ۲۲/۴۶

سستی توان بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءَ آلِ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ، وَ ضَعْفَتْ قُوَّتُهُ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند، و نیرویش ضعیف است. ۳/۵۴

ص : ۷۵۷

سعادت خوش بختی

سعی کوشش

سفاهت

سفاهت، علّت درخواست نمودن نیازمند از نیازمند

وَ رَأَيْتُ أَنَّ طَلَبَ الْمُمْحْتَاجِ إِلَى الْمُمْحْتَاجِ سَفَهُ مِنْ رَأْيِهِ

و دانستم، درخواست نیازمند از نیازمند، از سبکی اندیشه است. ۵/۲۸

سفید

سفید گشتن روی بندگان، با سپاس خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... تَبْيِضُ بِهِ وُجُوهَنَا إِذَا اسْوَدَّتِ الْأَبْشَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که چهره هایمان با آن سفید گردد، هنگامی که پوست ها سیاه می گردد.

۱۰/۱۱۴

سفید روی گرداندن بنده، روز سیاهی چهره ستمگران

وَ يَبْيِضُ وُجُوهَنَا يَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهُ الظَّالِمِينَ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما

را سفید گردان. ۱۶/۴۲

روسفید نمودن حضرت محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ يَبْيِضُ وَجْهَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و روسفیدش فرما. ۱۹/۴۲

سفیر

درود خدا، بر سفرای گرامی

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالسَّفَرَةَ الْكِرَامِ الْبَرَزَةَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و سفیران بزرگوار نیکوکار. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

سفیران الهی، و آب رسانی سودمند، به بندگان

وَأَشْهَدُ مَلَائِكَتِكَ الْكِرَامِ السَّفَرَةَ. بِسَقْيِ مِنْكَ نَافِعٍ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود، آماده ساز. ۱۹/۲

سقوط افتادن

سکوت

سخن نگفتن هیچ کس، از جانب (گنهکار)

ص : ۷۵۸

سکوت کننده، در درگاه خدا

فَإِنْ سَكَتَ لَمْ يَنْطِقْ عَنِّي أَحَدٌ

پس اگر خاموش شوم، کسی از جانب من سخن نگوید. ۲۳/۳۱

سکوت، و کوتاهی از سپاس گزاری خدا

وَ قَدْ قَصَّرَ بِي السُّكُوتُ عَن تَحْمِيدِكَ

و سکوت، مرا از سپاس تو به کوتاهی انداخته.

۲۴/۴۶

سلاح

سلاح های برنده و زد و خورد با شیطان

وَ أَعْطَاهُمْ عَلَيْهِ أَسْلِحَهُ مَاضِيَةً

و سلاح های برنده بر ضد او (شیطان) به آنان عطا فرما. ۱۰/۱۷

بَرَّان نمودن سلاح های مرزداران اسلام

وَ أَشْحَذُ أَسْلِحَتَهُمْ

و سلاح (جنگی) شان را تیز کن.

۲/۲۷

جدایی افکندن میان دشمنان و سلاحشان

وَ فَزَّقُ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ أَسْلِحَتِهِمْ

و میان آنان و سلاح هایشان جدایی انداز.

۵/۲۷

سلام

سلام فرشتگان، به اهل بهشت

...وَالَّذِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

...و آنان که (به بهشتیان) می گویند: درود بر شما، به پاس بردباری ای که نمودید، پس چه نیکوست فرجام این سرای. ۲۰/۳

سلام بر پیشوایان اهل تقوا

فِي كُلِّ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أَرْسَلَتْ فِيهِ رَسُولًا، وَ أَقَمْتَ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ... قَادَهُ أَهْلُ التَّقَى عَلَى جَمِيعِهِمُ السَّلَامُ...

در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی و برای اهل آن راهنمایی گماشتی، از پیشوایان اهل پرهیزکاری - که بر همه آنها درود باد - ۲/۴

سلام بر امامان رستگاری

فِي كُلِّ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أَرْسَلَتْ فِيهِ رَسُولًا... مِنْ أَيْمَةِ الْهُدَى... عَلَى جَمِيعِهِمُ السَّلَامُ...

در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی، از امامان رستگاری - که بر همه آنها درود باد - ...

۲/۴

سلام بر رسول صلی الله علیه و آله و آل او

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنَّ عَلٰى بِالْحَيِّجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ، صِيْلَمَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلٰى آلِهِ (وَ آلِ رَسُولِكَ) عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

ص : ۷۵۹

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت - که درودهایت بر او و رحمت و برکاتت بر او و بر خاندانش باد - و خاندان پیامبرت - که درود بر ایشان باد - .

۴/۲۳

وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و درود بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد. ۲۲/۴۲

السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ أَبَدَ الْأَبَدِينَ

بر او و بر ایشان سلامی همیشگی باد.

۱۳۳/۴۷

فَإِنِّي لَمِ آتِكَ تَقَهُ مِنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ، وَ لَا شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ إِلَّا شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم و شفاعت آفریده ای که به او امید بسته باشم به درگاه تو نیامده ام، جز شفاعت محمد و خانواده او - که درود تو بر او و بر ایشان باد - ۶/۴۸

بهترین سلام خدا بر محمد صلی الله علیه و آله و خاندان او علیهم السلام

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ، وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَ اخْصُصْهُمْ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ سَلَامِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و بر خاندان پاکش درود فرست و ایشان را به برترین رحمت ها و برکات و سلام خویش، اختصاص ده.

۱/۲۴

لیله القدر، شب سلام و درود فرشتگان

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. آن شب سلام است.

۵/۴۴

دوام برکت سلام فرشتگان تا صبح، درشب قدر

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ، دَائِمُ الْبَرَكَهِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ...

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. آن شبِ سلام (به همراه) برکتی است که تا برآمدن سپیده دم دوام دارد. ۵/۴۴

سلام بر ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ الْأَكْبَرَ

درود بر تو، ای بزرگ ترین ماه خدا. ۲۳/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ

درود بر تو، ای گرامی ترین وقت هایی که

ص : ۷۶۰

همراه بودی. ۲۴/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرِ قَرَبْتِ فِيهِ الْأَمَلُ

درود بر تو ماهی که آرزوها در آن نزدیک شد.

۲۵/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ جَلَّ قَدْرُهُ مَوْجُودًا

درود بر تو همنشینی که تا بودی، احترامش بزرگ بود. ۲۶/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلِيفٍ آتَسَ مُقْبِلًا فَسَرَ

درود بر تو همدمی که چون روی آورد، دل ها را آرام نمود و شادمان ساخت. ۲۷/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مُجَاوِرٍ رَقَّتْ فِيهِ الْقُلُوبُ

درود بر تو همسایه ای که دل ها در آن فروتن گردید. ۲۸/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ نَاصِرٍ أَعَانَ عَلَى الشَّيْطَانِ

درود بر تو یاورى که در برابر شیطان یاری کرد. ۲۹/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا أَكْثَرَ عِتْقَاءَ اللَّهِ فِيكَ!

درود بر تو. چه بسیار است آزادشدگان (از عذاب) خدا در تو! ۳۰/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَمْحَاكَ لِلذُّنُوبِ

درود بر تو. چه محوکننده بودی، گناهان را!.

۳۱/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَطْوَلَكَ عَلَى الْمِجْرَمِينَ

درود بر تو. چه طولانی بودی، بر گناهکاران!.

۳۲/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ لَا تُنَافِسُهُ الْأَيَّامُ

درود بر تو ماهی که روزها (دیگر) با آن برابری نمی کند. ۳۳/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ هُوَ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ

درود بر تو ماهی که از هر چیز سلامت است.

۳۴/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ كَرِيهِ الْمُصَاحِبِ

درود بر تو که همراهی اش ناپسند نیست.

۳۵/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا وَفَدَتْ عَلَيْنَا بِالْبَرَكَاتِ

درود بر تو همان طور که با برکت ها بر ما وارد شدی. ۳۶/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ مُودِّعٍ بَرِّمَا

درود بر تو. نه آنکه وداع با او از روی دلتنگی باشد. ۳۷/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مَطْلُوبٍ قَبْلَ وَقْتِهِ

درود بر تو که پیش از زمان آمدنش، طلب شده. ۳۸/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمْ مِنْ سُوءٍ صُرِفَ بِكَ عَنَّا

درود بر تو. چه بسیار بدی ها که به سبب تو، از ما برطرف شد! ۳۹/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلِهِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه. ۴۰/۴۵

ص : ۷۶۱

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ!

درود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حریص بودیم! ۴۱/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى فَضْلِكَ الَّذِي حُرِّمْنَاهُ

درود بر تو و بر فضیلتت که از آن محروم شدیم. ۴۲/۴۵

سلامتی تندرستی

سلطان پادشاه

سلطنت پادشاهی

سلطه غلبه

سَم زهر

سَمَت جهت

سَنَّت روش

سنجش

نسنجیدن بنده، با گناهان بزرگ

وَلَا تُقَابِسْنِي بِعَظِيمَاتِ الْجَرَائِرِ

و مرا با گناهان بزرگ مَسَنج. ۱۲۹/۴۷

سنگباران

سنگباران نمودن شهرهای دشمن

وَأَلْحِ عَلَيْهَا بِالْقُدُوفِ

و پیوسته آن (شهرها) را سنگباران فرما.

سنگسار

سنگسار نساختن بندگان، به بارش ابر

اللَّهُمَّ... لَا تَجْعَلْ صَوْبَهُ عَلَيْنَا رُجُومًا

خداوندا باریدنش را بر ما (همچون) سنگسار قرار نده. ۶/۱۹

سنگینی

دشوار بودن سنگینی (بلا) فرودآمده بر بنده

وَ قَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي ثِقْلُهُ

و ای پروردگار من، بر من چیزی فرود آمده که سنگینی آن بر من دشوار است. ۵/۷

سنگینی زیر بار (بلا) رفتن، بر بنده

وَ أَلَمَّ بِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ

و به من امری وارد شده که تحمل آن مرا به مشقت انداخته. ۵/۷

بیماری سبک گرداننده سنگینی پشت بنده

ص : ۷۶۲

...أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحَّصْتَنِي بِهَا... تَخْفِيفًا لِمَا ثَقُلَ بِهِ عَلَيَّ ظَهْرِي مِنَ الْخَطِيئَاتِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا خطاهایی را که پشت مرا سنگین کرده سبک نماید.

۴/۱۵

سنگینی پشت بنده، از خطاها

أَنَا الَّذِي أَوْقَرْتُ الْخَطَايَا ظَهْرَهُ

من همانم که خطاها پشتش را سنگین کرده.

۱۴/۱۶

و هَذَا ظَهْرِي قَدْ أَثْقَلَتْهُ الْخَطَايَا

و این پشت من است که خطاها آن را سنگین کرده. ۲۹/۱۶

سنگینی عمل زشت

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يَثْقُلَ عَلَيْنَا مَا كَرِهَ إِلَيْنَا

خداوندا ما از اینکه چیزی را که در نظر ما زشت نموده، بر ما سنگین آید، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷ و ۲

سنگینی بار عیب جوئی و بدگویی

وَ أَكْفِنِي مَوْوَنَهُ مَعْرَهُ الْعِبَادِ

و سنگینی گناه عیب جوئی بندگان را از من بردار. ۲۰/۲۰

سبب سنگین نگشتن اندام بنده

وَ وَفَّقَنِي لِلنُّفُوزِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى... لَا تَثْقُلَ

أَرْكَانِي عَنِ الْحُفُوفِ فِيمَا أَلْهَمْتَنِيهِ

و مرا برای انجام آنچه به دانستش بینایم می کنی، توفیق ده. تا اعضایم از انجام آنچه آن را به من الهام فرموده ای، سنگین

سنگین باری (مسئولیت) مرزداران اسلام

وَ تَوَخَّذْ بِكِفَايَةِ مُؤَنِّهِمْ

و سنگینی هایشان را به تنهایی کفایت فرما.

۲/۲۷

سبک گرداندن سنگینی گرفتاری، از بنده

اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبَعَاتٌ... فَعَوَّضُ مِنْهَا أَهْلَهَا، وَ أَحْطُطُ عَنِّي وَ زَرَّهَا، وَ خَفَّفُ عَنِّي ثِقَلَهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است. پس صاحبانش را عوض ده و سنگین باری اش را از من بیفکن و سنگینی اش را از من سبک فرما.

۱۸/۳۱

پشتی گرانبار از خطا

فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ... وَ ظَهَرَ مُثْقَلٍ مِنَ الْخَطَايَا...

پس با وجودی فروتن و پشتی گرانبار از (بار) خطاها، پیش روی توست. ۱۹/۳۲

گران بار نشدن خدا، از برداشتن باری

وَ أَسْتَخِمُّكَ، مَا لَا يَبْهُطُكَ حَمْلُهُ

و از تو حمل باری را خواهم که حملش برای تو سنگین نیست. ۶/۳۹

ص : ۷۶۳

سنگین بار شدن بنده، با رفتن به زیر بار گناه

وَ اسْتَحْمِلُكَ مِنْ ذُنُوبِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ

و از تو می خواهم گناهانم را از من برداری که حملش بر من فشار می آورد. ۸/۳۹

سنگینی شکننده پشت بنده

وَ اسْتَعِينُ بِكَ عَلَيَّ مَا قَدْ فَدَحَنِي ثِقْلُهُ

و از تو یاری می جویم بر آنچه سنگینی اش پشت مرا شکسته. ۸/۳۹

عامل فرو ریختن سنگینی بار گناهان، از بندگان

وَ اخْطَطُ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلَ الْأَوْزَارِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز. ۹/۴۲

سنگینی ترازوی (حسنات) پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ ثَقِّلْ مِيزَانَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و میزانش را سنگین گردان.

۱۹/۴۲

سبب گرانبار شدن بنده، از فرونی محبت الهی

وَ لَا تَمْنَحْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَبْهَظَنِي مِمَّا تُحْمَلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ

و آنچه طاقتش را ندارم به من نبخش، که پشتم را از بار گران دوستی ات که بر دوشم گذارده ای، بشکنی. ۱۰۲/۴۷

سوار

برهم سوار کردن ابزار بسط، در بدن انسان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَكَّبَ فِيْنَا آلَاتِ الْبَسْطِ

و سپاس خدای را که آلات بسط و گشادن را در ما، بر هم سوار کرد. ۲۰/۱

سوار شدن بر پشت (مرکب) های نهی خدا

فَخَالَفْنَا عَنْ طَرِيقِ أَمْرِهِ، وَرَكِبْنَا مُتَوَنِّزِينَ زَجْرِهِ

پس از راه فرمانش، مخالفت کردیم و بر پشت (مرکب) های نهی سوار شدیم. ۲۱/۱

ایمنی بنده، از سوارانِ قصدبددارنده درباره او

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوْءَمِنَنِي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَشَرِّهِ... وَرَجَلِهِ وَخَيْلِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از همه زیان و بدی و نیروهای

پیاده و سواره اش ایمن سازی. ۸ و ۲۳/۷

ص : ۷۶۴

سود نداشتن دوستی، در روز رستاخیز

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنصَرُونَ

روزی که هیچ دوست، به سود دوست دیگر نباشد و یاری نمی شوند. ۱۲/۱

سود بردن بنده نزدیک شده به خداوند

وَمَنْ تَقَرَّبَهُ إِلَيْكَ يَغْنَمْ

و هر کس را که به خود نزدیک سازی، سود می برد. ۹/۵

سود داشتن یا سود نداشتن اعتراف نزد خدا

فَهَلْ يَنْفَعُنِي، يَا إِلَهِي، إِقْرَارِي عِنْدَكَ بِسُوءِ مَا اكْتَسَبْتُ؟

ای خدای من آیا نزد تو اقرار به بدی ای که انجام داده ام، مرا سود می دهد؟ ۶/۱۲

فرشتگان، و آب رسانی سودمند به بندگان

وَأَشْهَدُ مَلَائِكَتِكَ الْكِرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقِي مِنْكَ نَافِعٍ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود، آماده ساز. ۲/۱۹

ناتوانی بنده، نسبت به سود و زیان خود

لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا بِكَ

جز به یاری تو بر سود و زیانی، توانا نیستم.

۷/۲۱

یافتن آرامش دل و هنگام سود و زیان

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لِمَكَ بِي يَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ... حَيْثِي أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رُوحَ الرِّضَا وَ طَمَ أُنِينَهُ النَّفْسِ مِنِّي بِمَا
يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالٍ... الضَّرِّ وَ النَّفْعِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال زیان و سود رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم.

۱۱/۲۲

سود بردن در تجارت و سوداگری با خدا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكُمْ مِنْ... الرَّابِحِينَ فِي التِّجَارَةِ عَلَيْكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) در تجارت با تو سود کرده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

تُرِيدُ رَبِّحَهُمْ فِي مُتَاجَرَتِهِمْ لَكَ

می خواهی در تجارت کردنشان با تو، سود ببرد. ۱۲/۴۵

سود رساندن به همسایگان ناتوان

وَ وَقَّفُهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي إِزْفَاقِ ضَعِيفِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان، توفیق ده.

۲/۲۶

ص : ۷۶۵

به سود رسیدن، در دنیا

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَأَجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنًا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ، وَ عَوِّضْهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوِّضًا حَاضِرًا
يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا أَتَى بِهِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوض نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. ۱۶/۲۷

احسان سود رحمت الهی، بر بنده

وَ عُدَّ عَلَيَّ بِعَائِدِهِ رَحْمَتِكَ

و سود رحمت خود را به من ارزانی دار.

۲۰/۳۲

شتاب رعد و برق، بر رساندن رحمتی سودمند، به بندگان

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ... يَتَّبِعَانِ طَاعَتَكَ بِرَحْمَةٍ نَافِعَةٍ أَوْ نِقْمَةٍ ضَارَةٍ

خداوندا همانا این دو، به رساندن رحمتی سودمند یا کیفری زیان بار به طاعتت می شتابند.

۱/۳۶

فروفرستادن سود ابرها، بر بندگان

وَ أَنْزِلْ عَلَيْنَا نَفْعَ هَذِهِ السَّحَابِ وَ بَرَكَاتِهَا

و سود و برکت این ابرها را بر ما فرود آور.

۲/۳۶

نبودن سودی برای خدا، در آفرینش بنده

أَسْتَوْهَبُكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا... لِتَطْرُقَ بِهَا إِلَيَّ نَفْعٌ

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به وسیله آن به سودی راه جویی. ۷/۳۹

بیان سودی از مهربانی خدا

تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا... يَشْقَى بِنِعْمَتِكَ شَقِيَّهُمْ إِلَّا عَن طُولِ الْأَعْدَارِ إِلَيْهِ... عَائِدَةً مِنْ عَطْفِكَ يَا حَلِيمٌ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر بعد از عذرهای فراوان بر او. که (این همه) سودی از مهربانی توست، ای بردبار!

۹/۴۵

رمضان، وسیله سودمند گشتن به بهترین سودهای جهانیان

وَأَرْبَحْنَا أَفْضَلَ أَرْبَاحِ الْعَالَمِينَ

و ما را به برترین سودهای جهانیان، سودمند

ص : ۷۶۶

درودی سودمند

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ... صَلَاةً... يَنَالُنَا نَفْعَهَا

و بر او و خاندانش درود فرست، درودی که سودش ما را دریابد. ۵۶/۴۵

سودمندترین رحمت الهی، بر محمد صلی الله علیه و آله

وَ تَرَحَّمْ عَلَيْهِ أَمْتَعِ رَحْمَاتِكَ

و با سودمندترین رحمت هایت، بر او رحمت فرست. ۵۰/۴۷

سبب بسیاری بهره محمد صلی الله علیه و آله و آل او، از سودهای الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نِحْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ... وَ تُوفِّرُ عَلَيْهِمُ الْحِطَّ مِنْ عَوَائِدِكَ وَ فَوَائِدِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی و بهره ی

آنان را از نعمت ها و سودهای فراوان گردانی. ۵۷/۴۷

سوددهنده بودن خدا، به احسان

أَعْلَمُ... أَنْتَ... أَعُوذُ بِالْإِحْسَانِ

می دانم که تو به احسان سوددهنده تر هستی.

۱۱۶/۴۷

سودهای دیرینه الهی

وَ اشْفَعْ لِي... قَدِيمَ فَوَائِدِكَ بِحَوَائِدِهَا

و برای من سودهای دیرینت را، با تازه های آن توأم ساز. ۱۲۱/۴۷

سودمند ساختن تجارت بنده

وَ اجْعَلْ تِجَارَتِي رَابِحَةً

و تجارت (اخروی) مرا سودمند قرار ده.

۱۲۶/۴۷

پر ساختن دست بنده، از سودهای الهی

املاً مِنْ فَوَائِدِكَ يَدِي

دستم را از سودهای خود پر نما. ۱۲۸/۴۷

به حقّ الیقین رسیدن، و یافتن سود الهی

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَسْأَلُكَ... يَقِينًا تَنْفَعُ بِهِ مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَاذِ أَمْرِكَ

ای صاحب عظمت و کرامت! از تو یقینی می خواهم که به وسیله آن هر کس را که به نافذ بودن امر تو حقیقتاً یقین پیدا کند، سود می دهی.

۳/۵۴

سودا تجارت

سوغات ارمغان

ص : ۷۶۷

سوگند

سوگند خداوند، در قرآن

وَاجْعَلْ مَا صَرَخْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ، وَاتَّبِعْتَهُ مِنْ قَسْمِكَ فِي كِتَابِكَ قَاطِعًا لَاهِتِ - مَا مِنَّا بِالرُّزْقِ الَّذِي تَكْفَلْتِ بِهِ...

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای و در پی آن سوگند خود را در کتابت آورده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای قرار ده. ۳/۲۹

راست و وفاکننده تر بودن سوگند خدا

وَ أَقْسَمْتُ وَ قَسَمْتُكَ الْأَبْرُ الْأَوْفَى

و سوگند یاد کردی و سوگند تو محقق ترین و وفاشده ترین است. ۴/۲۹

سوگند خوردن خدا، به پروردگار آسمان و زمین

ثُمَّ قُلْتُ: فَو رَبِّ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ...

سپس فرمودی: «پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین...» ۵/۲۹

قسم دادن خدا، به حق (محمد صلی الله علیه و آله)

بِحَقِّ مَنْ اِنْجَبَتْ مِنْ خَلْقِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَنَصِّلاً

به حق آنکه او را از آفریدگانت برگزیده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی

با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

سوگند خوردن، به خدا

وَ لَقَدْ سَأَلْتُ فَأَعْطَيْتَ

و به بزرگی ات قسم، آنگاه که از تو درخواست شد، پس عطا کردی. ۱۴/۴۹

سهل آسان

سهل انگاری

سهل انگاری نسبت به حرمت الهی

وَ جَنَّبْنَا... الْأَغْفَالَ لِحُرْمَتِكَ

و ما را از سهل انگاری حرمت دور گردان.

۱۳/۴۴

نجات سهل انگاران

وَ خُذْ بِقَلْبِي إِلَيَّ مَا... اسْتَنْقَذْتَ بِهِ الْمُتَهَاوِنِينَ

و دلم را به سوی آنچه سهل انگاران را با آن نجات داده ای، متوجه ساز. ۹۲/۴۷

سهل انگاری و اهمال گری بنده

إِنْ تُعَذِّبْ فَإِنَّا الظَّالِمُ الْمُفْرَطُ... الْمُغْفِلُ حَظَّ نَفْسِي

اگر کیفر کنی، این من هستم که ستمکار، سهل انگار (و) اهمال گر (نسبت به) بهره خویشم.

۱۴/۵۱

ص : ۷۶۸

سیاهی

سیاه شدن چهره ها، در روز قیامت

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... تَبْيَضُّ بِهِ وُجُوهُنَا إِذَا اسْوَدَّتِ الْأَبْشَارُ

و سپاس خدای را، سپاسی که چهره هایمان با آن سفید گردد، هنگامی که پوست ها سیاه می گردد.

۱۰/۱۴

وَ يَبْيَضُّ وُجُوهَنَا يَوْمَ تَسْوَدُّ وُجُوهُ الظَّالِمَةِ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما را سفید گردان. ۱۶/۴۲

سیاهی چشم حذقه

سید

درود خدا، بر آقای فرستادگان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ وَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ...

خداوندا بر محمد - آخر پیامبران و سرور فرستادگان - درود فرست. ۱۵/۱۷

درود خدا، بر سید بندگان

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى

و درود خدا بر سرور ما، محمد، فرستاده خدا که برگزیده است باد. ۹/۵۴

سیرابی

سیراب گرداندن بندگان، به باران

اللَّهُمَّ اسْقِنَا الْغَيْثَ

خداوندا ما را از باران سیراب نما. ۱/۱۹

اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُغِيثًا...

خداوندا ما را از بارانی ثمربخش سیراب گردان. ۴/۱۹

سیراب گرداندن بندگان، با آب

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا تُسِيلُ مِنْهُ الطَّرَابَ...

خداوندا ما را با بارانی که از آن تپه ها را جاری گردانی، سیراب نما. ۵/۱۹

عامل سیراب شدن بندگان، در جایگاهی در پیشگاه خدا

وَأَرْوِ بِهِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْصِ عَلَيْكَ ظَمًا هَوَّاجِرِنَا

و با آن (قرآن)، تشنگی شدید ما را در جاهای گرم در جایگاهی که در پیشگاه توست، سیراب فرما. ۱۱/۴۲

سیراب گشتن بندگان، از جام پیامبر صلی الله علیه و آله

وَأُورِدْنَا حَوْضَهُ، وَ اسْقِنَا بِكَأْسِهِ

و به حوض او واردمان کن و از جام او سیرابمان ساز. ۲۰/۴۲

سیره روش

ص : ۷۶۹

سیطره غلبه

سیما چهره

سینه

خالی ساختن سینه بنده، از حسد

وَ اَرْزُقْنِي سَلَامَةَ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان.

۱۲/۲۲

گوارایی نیکی به والدین، در سینه فرزند

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لِوَالِدَيَّ وَ بَرِي بِهِمَا... اَتَلَّحِ لِصَدْرِي مِنْ شَرِّبِهِ الظُّمَانِ حَتَّى اُوْتِرَ عَلَيَّ هَوَايَ هَوَاهُمَا

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را برای سینه ام از نوشیدن تشنه کام، مطبوع تر قرار ده. تا میل ایشان را بر میل خود برتری دهم.

۵/۲۴

جا دادن شیطان، در سینه های بندگان

اَشَكَّتُهُ صُدُورَنَا

او (شیطان) را در سینه های ما جا دادی.

۶/۲۵

فراخ نمودن سینه بنده

وَ وَسَّعَ بِمَوَاقِعِ حُكْمِكَ صَدْرِي

و سینه ام را به احکام خود، فراخ ساز. ۳/۳۵

عامل بیرون نمودن اندیشه بد سینه ها

وَ أَخْرِجْ وَ حَرَ صُدُورِنَا بِرِزْقِكَ

و اندیشه بد سینه هایمان را، با روزی ات بگشا. ۴/۳۶

قرار گرفتن دوستی بنده، در سینه های مؤمنان

وَ اجْعَلْ لَنَا فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ وُدًّا

و دوستی ما را در سینه های مؤمنان، قرار ده.

۱۶/۴۲

شکوه ماه رمضان، در سینه اهل ایمان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ... أَهْيَبُكَ فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ

درود بر تو. چه با هیبت بودی، در سینه های مؤمنان! ۳۲/۴۵

برکندن کینه اهل ایمان، از سینه بنده

وَ أَنْزِعِ الْغِلَّ مِنْ صَدْرِي لِلْمُؤْمِنِينَ

و کینه داشتن برای مؤمنان را از سینه ام بر کن.

۱۲۷/۴۷

ص : ۷۷۰

سبب شادمان بر گشتن فرشتگانِ نویسنده نیکی ها

وَ يَتَوَلَّى كُتَابَ الْحَسَنَاتِ عَلَّمْنَا مَسْرُورِينَ بِمَا كَتَبُوا مِنْ حَسَنَاتِنَا

و نویسندگان خوبی ها - به سبب آنچه از نیکی های ما نوشته اند - شادمان برگردند. ۲/۱۱

شادمانی بخشیدن به بنده، با تندرستی

نَشَطَّنِي بِهَا لِاتِّغَاءِ مَرْضَاتِكَ وَ فَضْلِكَ

مرا به وسیله آن (تندرستی) برای درخواستِ خوشنودی و احسانت شادی بخشیدی. ۳/۱۵

روا نمودن درخواست بنده، در خوشی یا ناخوشی

وَ لَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ اِجَابَتِكَ لِي وَ اِنْ اَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي سَرَاءٍ كُنْتُ اَوْ ضَرَاءٍ

و مرا ناامید از اجابتت - گرچه دیر شود -

قرار نده، در خوشی باشم یا سختی. ۸/۲۱

سبب شادمان نگشتن به داده های خدا، از دنیا

وَ اجْعَلْ ثَنَائِي عَلَيْكَ... حَتَّى لَا اَفْرَحَ بِمَا آتَيْتَنِي مِنَ الدُّنْيَا

و ستایش مرا ویژه خودت قرار ده. تا به آنچه از دنیا به من داده ای، خوشحال نشوم. ۹/۲۱

دریافتن مسرت خاطر و آرامش

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ نَقْصِ يَرِي فِي الشُّكْرِ لِمَكَ بِمَا اَنْعَمْتَ عَلَيَّ... حَتَّى اَتَعْرِفَ مِنْ نَفْسِي رُوحَ الرِّضَا وَ طَمَ اُنَيْنَهَ النَّفْسِ مِنْنِي بِمَا
يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَ الْاَمْنِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم.

فرمانبری از والدین، خوش تر از خواب خواب آلوده

وَاجْعَلْ طَاعَتِي لِوَالِدَيَّ وَبِرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْطَانِ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو

ص : ۷۷۱

را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. ۵/۲۴

سبب زود دریافتن شادی کار انجام شده

اللَّهُمَّ وَ أَيُّهَا مُسْلِمِمْ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَمَا جَزَلُهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زَنَّا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوَّضَهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَّضًا حَاضِرًا
يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُورَ مَا أَتَى بِهِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مزدداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوضِ نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. ۱۶/۲۷

رمضان، همدمی شادگرداننده

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلَيْفِ آنَسٍ مُقْبِلًا فَسَرَّ

درود بر تو همدمی که چون روی آورد، دل ها را آرام نمود و شادمان ساخت. ۲۷/۴۵

روز فطر، روز عید و شادی

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا - الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَ سُورًا

خداوندا ما در روزِ فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

شامگاه شب

شایستگان شایستگی و نیز صالح

شایستگی

پرستش نشدن خدا، آنگونه که شایسته است

سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۹/۳

عدم شایستگی بنده، به دور شدن گرفتاری از او

وَ أَنْتَ الْفَادِرُ عَلَى كَشْفِ مَا مُنِيتُ بِهِ، وَ دَفِعَ مَا وَقَعْتُ فِيهِ، فَافْعَلْ بِي ذَلِكَ وَ إِن لَّمْ أَسْتَوْجِبْهُ مِنْكَ

و تو بر دفع آنچه به آن گرفتار شده ام و برطرف کردن آنچه در آن افتاده ام توانایی. پس آن را برای من انجام ده. اگر چه از جانب تو شایسته آن نیستم. ۱۰/۷

سبب از دست رفتن کار نیک سزاوار پاداش

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ، حَتَّى لَا تُفَوِّتَنَا حَسَنَةً نَسْتَحِقُّ بِهَا جَزَاءَكَ

و رازهای دل هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار نیکی که به سبب آن سزاوار

ص : ۷۷۲

پاداش تو شویم از دستمان نرود. ۷/۹

عامل باقی نماندن کار بد مستوجب کیفر

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ، حَتَّى... لَا تَبْقَى لَنَا سَيِّئَةٌ نَسْتَوْجِبُ بِهَا عِقَابَكَ

و رازهای دل هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار بدی که به وسیله آن مستوجب عذاب تو شویم برای ما نماند. ۷/۹

سزاواری (کیفر)

وَ عَافِنِي مِمَّا اسْتَوْجِبُهُ مِنْكَ

و مرا از آنچه از جانب تو سزاوارش هستم رها کن. ۱۵/۱۲

سزاوار محرومیت از احسان الهی

وَ مَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَّتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ جَعَلَهُ سَبَبَ نُجْحِهَا دُونَكَ فَقَدْ... اسْتَحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فَوْتَ الْإِحْسَانِ

و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگان تو رو آورد یا سبب روا شدن آن را غیر تو قرار دهد، بی گمان نیافتن احسان تو را سزاوار گشته. ۱۴/۱۳

عدل الهی و استحقاق بنده

وَ لَا تَحْمِلْنِي بِعَدْلِكَ عَلَى الْإِسْتِحْقَاقِ

و با دادگری ات بر آنچه سزاوارم رفتار نکن.

۲۰/۱۳

کاری سزاوار ستمگر

وَ اجْعَلْ لَهُ شُغْلًا فِيمَا يَلِيهِ

و او را به آنچه درخورش است مشغول دار.

۶/۱۴

شایستگی ستایش خدا در دو حال (بیماری و سلامتی)

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟ وَ أَيُّ الْوَقْتَيْنِ أَوْلَى بِالْحَمْدِ لَكَ؟ أَوْ قَتُّ الصَّحِّهِ... أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ...

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گزاری برای تو سزاوارتر است؟ و کدامین یک از دو وقت، برای ستایش تو شایسته تر می باشد؟ آیا وقت تندرستی یا وقت بیماری؟

۴-۲/۱۵

سزاوار نافرمانی نبودن خداوند

وَ أَنَا الَّذِي بِجَهْلِهِ عَصَاكَ، وَ لَمْ تُكُنْ أَهْلًا مِنْهُ لِذَلِكَ

و منم آن کسی که از روی نادانی تو را نافرمانی کرده و تو شایسته نافرمانی او نبودی. ۱۴/۱۶

سبب قرار گرفتن در درجه شایستگان

...وَ صَيَّرْنَا بِذَلِكَ فِي دَرَجَاتِ الصَّالِحِينَ...

...و به وسیله آن ما را در مرتبه های نیکوکاران قرار ده. ۱۶/۱۷

ص : ۷۷۳

ترک احسان، به غیر مستحقّ

وَأَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... تَزَكٍ... الْإِفْضَالِ عَلَى غَيْرِ الْمُسْتَحِقِّ

و زیور پرهیزکاران را در احسان نکردن به کسی که شایسته احسان نیست، به من بپوشان.

۱۰/۲۰

سبب استحقاق خواری

وَلَا تَفْتِنِّي... بِالتَّضَرُّعِ إِلَى مَنْ دُونَكَ إِذَا رَهَيْتُ، فَاسْتَحِقَّ بِذَلِكَ خِذْلَانَكَ وَ مَنَعَكَ وَ إِعْرَاضَكَ

و مرا به زاری به درگاه دیگران هنگام ترسم، آزمایش نکن. تا به سبب آن، سزاوار خواری و بی بهره گی و روی گرداندن تو

شوم. ۱۲/۲۰

در زمره بندگان شایسته بودن

وَ اجْعَلْنِي... مِنْ صَالِحِ الْعِبَادِ

و مرا از بندگان شایسته قرار ده. ۱۸/۲۰

وَ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و ما را از بندگان صالحت قرار ده. ۱۸/۴۴

قصد انجام عمل صالح، و بازداشته شدن توسط شیطان

إِنْ هَمَمْنَا بِعَمَلٍ صَالِحٍ بَطَّنَا عَنْهُ

چنانچه قصد کار شایسته ای کردیم، (شیطان) ما را از آن بازدارد. ۷/۲۵

قرار گرفتن در صف شایستگان

...وَ اجْعَلْهُ فِي نِظَامِ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ

...و او را در صف شهیدان و صالحان قرار ده.

۱۷/۲۷

شایستگان، در جایگاه گواهان (در قیامت)

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بَعْفُوكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ... وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان
ارجمند و شهیدان و صالحان، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

قصور بنده و استحقاق الهی

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا... لَا يَبْلُغُ مَبْلَغًا مِنْ طَاعَتِكَ وَإِنْ اجْتَهَدَ إِلَّا كَانَ مُقَصِّرًا دُونَ اسْتِحْقَاقِكَ بِفَضْلِكَ

خداوندا همانا کسی در طاعت تو هر چند تلاش کند، به جایی نمی رسد، جز آنکه در برابر آنچه شایسته فضل توست، مقصر
است. ۱/۳۷ و ۲

اقرار همگان به ناتوانیشان، نسبت به ادای استحقاق خداوند

وَ كُلُّ مُقِرٍّ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّقْصِيرِ عَمَّا اسْتَوْجِبَتْ

و همگی به تقصیر خود در ادای آنچه تو شایسته آنی، اقرار دارند. ۸/۳۷

ص : ۷۷۴

تأخیر کیفر، و رضایت خداوند به کمتر از استحقاق خود

فَجَمِيعُ مَا أَخْرَزْتَ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ... تَرُكُ مِنْ حَقِّكَ، وَ رِضَى بِدُونِ وَاجِبِكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای، ترک کردن حق خود و راضی شدن به کمتر از شایستگی خودت بوده است. ۱۵/۳۷

بنده و عدم انکار شایستگی کیفر

إِنَّكَ إِنْ تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي تَفَعَّلَهُ بِمَنْ لَا يَجْحَدُ اسْتِحْقَاقَ عُقُوبَتِكَ

ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که شایستگی عقوبت تو را انکار نمی کند. ۱۱/۳۹

اعمال شایسته و گُند شمردن بازگشت به خدا

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطِي مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را گُند شماریم. ۳/۴۰

آباد ساختن مجالس شایستگان

وَ اعْمُرْ بِي مَجَالِسِ الصَّالِحِينَ

و مجالس شایستگان را به وسیله من آباد ساز.

۴/۴۱

نگهداری قرآن، به طور شایسته

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که شایسته است نگهداری می کنند. ۴/۴۲

سزاواران بالاترین مرتبه (ی بهشت)

وَ اجْعَلْنَا فِي نَظْمٍ مَنِ اسْتَحَقَّ الرَّفِيعَ الْأَعْلَى بِرَحْمَتِكَ

و ما را در صف کسانی که به واسطه رحمت تو، مستحق بالاترین مرتبه گشته اند، قرار ده.

سزاواری کرامت الهی

وَ أَهْلُنَا فِيهِ لِمَا وَعَدْتَ أَوْلِيَاءَكَ مِنْ كَرَامَتِكَ

و ما را در این (ماه) به کرامت خود که به دوستانت وعده داده ای، سزاوار نما. ۱۲/۴۴

شایسته ترین یارانِ ماه رمضان

اجْعَلْنَا لِشَهْرِنَا مِنْ خَيْرِ أَهْلِ وَأَصْحَابِ

ما را برای ماه مان از بهترین خویشان و یاران قرار ده. ۱۴/۴۴

عبادتی شایسته خداوند

فَإِذَا بَلَغْتَنَاهُ فَأَعِنَّا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ

پس چون ما را به آن رساندی، ما را بر انجام عبادتی که تو شایسته آنی، یاری فرما. ۴۶/۴۵

ص : ۷۷۵

طاعتی سزاوار ماه رمضان

وَ أَدْنَا إِلَى الْقِيَامِ بِمَا يَسْتَحِقُّهُ مِنَ الطَّاعَةِ

و ما را بر قیام به طاعتی که سزاوار آن ماه است، موفق بدار. ۴۶/۴۵

درود خدا، بر بندگان شایسته اش

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان شایسته ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

سزاوار نیک بختی و شایسته بدبختی

فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّعَادَةِ حَتَمَتْ لَهُ بِهَا، وَ مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ حَدَلَتْهُ لَهَا

پس هر که سزاوار نیک بختی باشد، برایش بدان پایان دهی و هر که شایسته شقاوت باشد، او را از آن جهت خوار می

کنی. ۱۷/۴۶

سپاسی سزاوار خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا يُتْبَعِي إِلَّا لَكَ

سپاس برای توست. سپاسی که جز برای تو، سزاوار نباشد. ۳۷ و ۳۶/۴۷

سپاسی سزاوار بزرگی ذات خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَجِبُ لِكَرَمِ وَجْهِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که سزاوار ذاتِ کریم تو باشد. ۴۹ و ۳۶/۴۷

محمد صلی الله علیه و آله و سزاواری درود

وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً... لَا تَرَى غَيْرَهُ لَهَا أَهْلًا

و بر او درود فرست، درودی که جز او را سزاوار آن نبینی. ۵۲/۴۷

پیش نفرستادن کردارهای شایسته

وَإِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدَمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانه دانستن تو را، پیش فرستاده
ام. ۷۲/۴۷

یاری بنده، بر تبت شایسته

وَ أَعْنِي عَلَى صَالِحِ النَّبِيِّ

و بر (داشتن) تبت صالح یاری ام فرما.

۱۱۳/۴۷

شایسته دوزخ

وَ أَعْمُرْ لَيْلِي بِإِقْطَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ... وَ إِجَارَتِي مِمَّا فِيهِ أَهْلُهَا مِنْ عَذَابِكَ

و شبم را با بیدار ساختم برای بندگی ات، و حفظ نمودم از عذابت که سزاوارش [دوزخیان]، در آن به سر می برد، آباد
گردان. ۱۲۳/۴۷

همانند شایستگان

وَ كُنْ لِي كَمَا تَكُونُ لِلصَّالِحِينَ

ص : ۷۷۶

و با من چنان باش که با شایستگان هستی.

۱۲۷/۴۷

شریک شدن در دعای شایسته مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَالِحِ مَنْ دَعَاكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ

خداوندا، از تو درخواست می‌کنم که ما را در درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می‌خواند، شریک گردانی.

۳/۴۸

اعتماد به عمل شایسته پیش فرستاده خود

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ تَقَةً مِنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم، به درگاه تو نیامده‌ام. ۶/۴۸

سزاواری بنده، به گریز از پروردگارش

لَوْ أَنَّ أَحَدًا اسْتَطَاعَ الْهَرَبَ مِنْ رَبِّهِ لَكُنْتُ أَنَا أَحَقُّ بِالْهَرَبِ مِنْكَ

اگر کسی می‌توانست از پروردگار خود بگریزد، من به گریختن از تو سزاوارتر بودم. ۳/۵۰

خدا شایسته:

أ. بی‌نیازی از آفریدگان

تَمَدَّحْتَ بِالْغِنَاءِ عَنِ خَلْقِكَ وَأَنْتَ أَهْلُ الْغِنَى

عَنْهُمْ

خود را به بی‌نیازی از آفریدگانت ستوده ای و خود شایسته بی‌نیازی از آنهایی.

۱۱/۱۳

ب. امید بستن به او

وَ أَنْتَ أَوْلَىٰ مَنْ رَجَاهُ

و تو سزاوارترین کسی هستی که به او امید است. ۲۰/۳۲

ج. ترس و پرهیز از (کیفر) او

وَ أَنْتَ... أَحَقُّ مَنْ خَشِيَهُ وَ اتَّقَاهُ

و تو شایسته ترین کسی می باشی که باید از او ترسید و از او پرهیز نمود. ۲۰/۳۲

أَعْلَمُ... أَنْكَ... أَهْلُ التَّقْوَى

می دانم شایسته ای که از تو بترسند.

۱۱۶/۴۷

يَا أَهْلَ التَّقْوَى

ای سزاوار پرهیزکاری. ۷/۵۱

د. اعتماد کردن به او

وَ أَنْتَ أَوْلَىٰ مَنْ وَثِقَ بِهِ

و تو سزاوارترین کسی هستی که به او اعتماد شد. ۲۲/۳۲

ه. مغرور نشدن صدیقین، به (رحمت) او

ص : ۷۷۷

فَأَمَّا أَنْتَ يَا إِلَهِي فَأَهْلٌ أَنْ لَا يَغْتَرَّ بِكَ الصَّادِقُونَ

و اما تو ای خدای من، پس شایسته ای که راستگویان به تو مغرور نشوند. ۱۳/۳۹

و. آمرزش بنده

أَعْلَمُ... أَنْكَ... أَهْلُ الْمَغْفِرَةِ

می دانم همانا تو سزاواری که بیامری.

۱۱۶/۴۷

ز. فضل و بخشش

أَعْلَمُ... أَنْكَ أَوْلَى بِالْفَضْلِ

می دانم که تو به بخشش سزاوارتر هستی.

۱۱۶/۴۷

ح. سپاس و حمد

إِلَهِي أَحْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ -

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی. ۱/۵۱

بنده شایسته:

أ. احتیاج به خدا

وَ نَسَبْتَهُمْ إِلَى الْفَقْرِ وَ هُمْ أَهْلُ الْفَقْرِ إِلَيْكَ

و آنها را به تنگدستی نسبت داده ای و ایشان سزاوارند که به تو نیازمند باشند.

۱۲/۱۳

ب. ناامیدی و منع

فَمَا أَنَا بِأَوَّلِ رَاغِبٍ رَغِبَ إِلَيْكَ فَأَعْطَيْتَهُ وَ هُوَ يَسْتَحِقُّ الْمَنْعَ

پس من اولین روآورنده نیستم که به تو روآورده و به او بخشش کردی، با اینکه سزاوار منع است. ۲۰/۱۳

ج. خشم خدا

... وَاسْتَوْجِبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَتَكَ

... و بازشتی کردارم، خشمت را سزاوار گشتم. ۱۳/۳۲

د. عذاب و کیفر الهی

وَ لَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِعِصْيَانِكَ كُلَّ مَا أَعَدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ

و حال آنکه او در آغاز که همت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت های تو را که برای همه آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می شد.

۱۴/۳۷

إِنْ تُعَذِّبْنِي فَإِنِّي لِلذَّكَ أَهْلٌ

اگر مرا عذاب نمایی، پس به درستی که من سزاوار آنم. ۴/۵۰

ه. رسوایی و منع

تَسْتُرُّ عَلَيَّ مَنْ لَوْ شِئْتَ فَضَحْتَهُ، وَ تَجُودُ عَلَيَّ مَنْ لَوْ شِئْتَ مَنَعْتَهُ، وَ كَلَاهُمَا أَهْلٌ مِنْكَ لِلْفَضِيحَةِ وَ

ص : ۷۷۸

می پوشانی بر کسی که اگر می خواستی، رسوایش می نمودی، و می بخشی بر کسی که اگر می خواستی، محرومش می کردی. و حال آنکه هر دو از جانب تو سزاوار رسوایی و محرومیتند. ۸/۴۵

عدم شایستگی بنده، نسبت به:

أ. از بین رفتن بدی ای از بدی هایش

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيْتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَشْقَطَ أَشْفَارُ عَيْنِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَعْوَةَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةً مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

ب. آمرزش الهی

وَإِنْ كُنْتَ تَغْفِرُ لِي حِينَ أَسْتَوْجِبُ مَغْفِرَتَكَ، وَ تَغْفُو عَنِّي حِينَ أَسْتَحِقُّ عَفْوَكَ فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرٌ وَاجِبٌ لِي بِاسْتِحْقَاقِي، وَلَا أَنَا أَهْلٌ لَهُ بِاسْتِجَابِ

و اگر مرا بیامرزی هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، و ببخشایی آنگاه که مستحق بخشایش تو گردم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست و از روی شایستگی من لازم نشده. ۳۱/۱۶

لَا يَجِبُ لِأَحَدٍ أَنْ تَغْفِرَ لَهُ بِاسْتِحْقَاقِهِ

هیچ کس در حدی نیست که به سبب استحقاقش آمرزش را ایجاب کند. ۴/۳۷

ج. عفو الهی

وَإِنْ كُنْتُ... تَغْفُو عَنِّي حِينَ أَسْتَحِقُّ عَفْوَكَ فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرٌ وَاجِبٌ لِي بِاسْتِحْقَاقِي، وَلَا أَنَا أَهْلٌ لَهُ بِاسْتِجَابِ

و اگر مرا ببخشایی آنگاه که مستحق بخشایش تو گردم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست و از روی شایستگی من لازم نشده. ۳۱/۱۶

اللَّهُمَّ إِلَيَّ مَغْفِرَتِكَ وَفَدْتُ... وَ لَيْسَ عِنْدِي مَا يُوجِبُ لِي مَغْفِرَتَكَ، وَ لَا فِي عَمَلِي مَا أَسْتَحِقُّ بِهِ عَفْوَكَ

خدایاندا به سوی آمرزشت روی آورده ام. در حالی که آنچه موجب آمرزیدن تو گردد، در من نیست و در عملم چیزی که سزاوار عفو تو شوم وجود ندارد. ۱۵/۲۰

د. شفاعت

وَإِنْ شَفَعْتُ فَلَسْتُ بِأَهْلِ الشَّفَاعَةِ

و اگر شفیع خواهم، سزاوار شفاعت نیستم. ۲۳/۳۱

ه. رضا و خوشنودی خدا

ص : ۷۷۹

لَا يَجِبُ لِأَحَدٍ... أَنْ تَرْضَى عَنْهُ بِاسْتِجَابِهِ

هیچ کس در حدی نیست که شایستگی اش رضایت تو را لازم سازد. ۴/۳۷

و. عطای الهی

أَعْطَيْتَ كُلًّا مِنْهُمَا مَا لَمْ يَجِبْ لَهُ

هر یک از آن دو (فرمانبر و گنهکار) را چیزی عطا کرده ای که برایش لازم نبود.

۱۱/۳۷

ز. پاداش الهی

فَمَتَى كَانَ يَسْتَحِقُّ شَيْئًا مِنْ تَوَابِكِ؟ لَا! مَتَى!؟

پس کی (چنین بنده ای) مستحقّ ثوابی از سوی تو می شد؟ نه! هیچ گاه! ۱۳/۳۷

ح. اقدام به نافرمانی از خدا

وَ كَانَ أَحَقَّ عِبَادِكَ مَعَ مَا مَنَنْتَ عَلَيْهِ أَلَّا يَفْعَلَ

و حال آنکه با آن عنایت هایی که به او داشته ای، سزاوارترین بندگانت بود که نافرمانی ات را نکند. ۶۸/۴۷

آنکه در ماه رمضان آنطور که سزاوار است:

أ. رعایت این ماه را کرده

اللَّهُمَّ وَ مَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حقّ رعایتش است؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما

بیخش. ۵۰/۴۵

ب. حرمتش را حفظ نموده

اللَّهُمَّ وَ مَنْ... حَفِظَ حُرْمَتَهُ حَقَّ حِفْظِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس حرمتش را آن طوری که حقّ بوده نگه داشته؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما

بیخش. ۵۰/۴۵

ج. حدودش را به پا داشته

اللَّهُمَّ وَ مَنْ ... قَامَ بِحُدُودِهِ حَقَّ قِيَامِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس حدودش را آن طوری که حَقّش بوده به پا داشته؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش.

۵۰/۴۵

د. از گناهان پرهیز نموده

اللَّهُمَّ وَ مَنْ ... اتَّقَى ذُنُوبَهُ حَقَّ تَقَاتِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس از گناهان خویش به طوری که حَقّ پرهیز کردن بوده پرهیز نموده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به

ص : ۷۸۰

شب

حفظ شدن پیروان اصحاب، از حوادث شب و روز

وَ تَقِيهِمْ طَوَارِقَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ

و آنها را از حوادث شب و روز - مگر خیری که پیش آید - حفظ نمایی. ۱۴/۴

آفرینش شب و روز، به قدرت خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَ النَّهَارَ بِقُوَّتِهِ

سپاس خدای را که شب و روز را به توانایی خود آفرید. ۱/۶

فاصله انداختن بین شب و روز، به قدرت خدا

وَ مَيَّزَ بَيْنَهُمَا بِقُدْرَتِهِ

و به قدرت خویش بین آن دو فرق گذاشت.

۲/۶

مدت و پایان معین، برای شب و روز

وَ جَعَلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حَدًّا مَحْدُودًا، وَ أَمَدًا مَمْدُودًا

و برای هر یک پایانی معین و زمانی معلوم مقرر فرمود. ۳/۶

سبب گماشتن شب و روز، به جای یکدیگر

يُولِجُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي صَاحِبِهِ، وَ يُولِجُ صَاحِبَهُ فِيهِ بِتَقْدِيرٍ مِنْهُ لِلْعِبَادِ، فِيمَا يَغْدُوهُمْ بِهِ

بنا به تقدیرش هر یک از شب و روز را جای یکدیگر قرار می دهد تا برای بندگان روزی دهد.

۴/۶

علت آفرینش شب

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ مِنْ حَرَكَاتِ النَّعْبِ وَ نَهَضَاتِ النَّصَبِ

پس شب را برای آنان آفرید تا از حرکت های خسته کننده و جنبش های سخت بیسایند. ۵/۶

عَلَّتْ لِبَاسٍ كَرْدَانِدْنَ شَبِّ، بَرَايَ بِنْدَه

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... وَ جَعَلَهُ لِبَاسًا لِيَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ

پس شب را برای آنان آفرید و آن را پوشش ساخت تا جامه راحتی و خواب را دربر کنند.

۵/۶

توفیق انجام نیکی، در شب و روز

وَفَقَّنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ...

در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی توفیق ده. ۱۸/۶

ص : ۷۸۱

گذر شب و روز، بر آفریدگان

وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ مَرَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ مِنْ جُمَّلِهِ خَلْقِكَ

و ما را از خوشنودترین آفریدگانت که شب و روز بر آنها گذشته قرار ده. ۲۰/۶

گواه گرفتن و گواهی دادن بنده، در شب

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ... فِي يَوْمِي هَذَا... وَ لَيْلِي هَذِهِ...

و آسمان و زمین را در این روز و این شب شاهد می گیرم. ۲۱/۶

عافیتی مقدمه بلا، در شب و روز

وَ إِنْ يَكُنْ مَا ظَلَمْتُ فِيهِ، أَوْ بَتُّ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيَّ بَلَاءٍ لَا يَنْقَطِعُ... فَقَدِّمْ لِي مَا أَخَزَّتْ...

و اگر این تندرستی که روز را در آن به سر برده ام یا شب را در آن به سر رسانده ام، پیش از گرفتاری ای که قطع نمی گردد باشد، پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز. ۲/۱۸

حال بنده و ورود در صبح و شام

إِلَهِي أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ عَبْدًا دَاخِرًا لَكَ...

خدای من، صبح و شام را به سر کردم، در حالی که بنده خوار توام. ۷/۲۱

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبِحُ وَ أَمْسِي مُسْتَقِلًّا لِعَمَلِي

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به

شام می آورم، در حالی که عملم را اندک می بینم.

۷/۵۲

از یاد نبردن والدین، در شبانگاه

اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا... فِي إِيَّايَ مِنْ آتَاءِ لَيْلِي

خداوندا یاد آنان را در هیچ وقتی از اوقات شبم، از یادم نبر. ۱۳/۲۴

پناه نجستن به شب زنده داری شب هنگام

وَلَا أَسْتَجِيرُ بِتَهْجُدِي لَيْلًا

و نه شب زنده داری شبی را پناه خود خواهم.

۱۷/۳۲

درود بر محمد صلی الله علیه و آله ، تا زمان در پی هم آمدن شب و روز

وَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، مَا اخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، تا شب و روز در گردش هستند. ۳۴/۳۲

به پادارندگان قرآن، در ساعات شب

وَأَقِفْ بِنَا آثَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ آثَاءَ اللَّيْلِ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ...

و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند.

۹/۴۲

آشنای بندگان، در تاریکی های شب

ص : ۷۸۲

وَاجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. ۱۰/۴۲

برتری شبی از شب های ماه رمضان ، بر شب های هزار ماه

ثُمَّ فَضَّلَ لَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ عَلَى لَيَالِي أَلْفِ شَهْرٍ، وَ سَمَّاهَا لَيْلَةَ الْقَدْرِ

آنگاه یک شب از شب های آن را بر شب های هزار ماه برتری داد، و آن را شب قدر نامید.

۵/۴۴

ویژگی های شب قدر

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامًا...

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. آن شب سلام است.

۵/۴۴

آزاد شدگان عفو الهی، در شب های ماه رمضان

وَ إِذَا كَانَ لَكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ لَيَالِي شَهْرِنَا هَذَا رِقَابٌ يُعْتَقُهَا عَفْوُكَ... فَاجْعَلِ رِقَابَنَا مِنْ تِلْكَ الرِّقَابِ

و چنانچه در هر شب از شب های این ماه ما، برای تو بندگانمان باشد، که عفو تو، آنها را آزاد می کند، پس ما بندگان را از آن بندگان قرار ده.

۱۴/۴۴

نماز و زاری به درگاه خدا، در شب های ماه رمضان

وَ أَعِنَّا... فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَيْكَ، وَ الْخُشُوعِ لَكَ

و ما را در شبش بر نماز و زاری به درگاهت و خشوع برای تو، یاری نما. ۱۷/۴۴

سبب گواهی ندادن شب های ماه رمضان، به کوتاهی بنده

وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ، وَ فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ... حَتَّى لَا يَشْهَدَ نَهَارُهُ عَلَيْنَا بِغَفْلَةٍ، وَ لَا لَيْلُهُ بِتَفْرِيطٍ

و ما را در روزش به روزه داری آن و در شبش بر نماز یاری نما. تا روزش بر ما به غفلت و شبش به کوتاهی نمودن گواهی
ندهد. ۱۷/۴۴

بزرگ گرداندن شب قدر، در ماه رمضان

وَ أَجَلَّتْ فِيهِ مِنْ لَيْلِهِ الْقَدْرُ...

و شب قدر را در آن بزرگ داشتی. ۲۰/۴۵

شب قدر، بهتر از هزار ماه

وَ أَجَلَّتْ فِيهِ مِنْ لَيْلِهِ الْقَدْرِ (الَّتِي هِيَ) خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

و شب قدر را که از هزار ماه بهتر است، در آن بزرگ داشتی. ۲۰/۴۵

درود خدا بر شب قدر

ص: ۷۸۳

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلِهِ الْقَدْرُ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه. ۴۰/۴۵

برخاستن در شب های ماه رمضان

وَقُمْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ

و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. ۲۱/۴۵

درودهای صبح و شام، بر دوستان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الصَّلَوَاتِ الْمُبَارَكَاتِ الرَّائِحَاتِ النَّامِيَاتِ الْعَادِيَاتِ الرَّائِحَاتِ

خداوندا و بر دوستان آنها درودهای مبارک، پاک، فزاینده (در) هر صبح و شام، بفرست.

۶۴/۴۷

مناجات با خدا، در شب و روز

وَزَيْنٌ لِي التَّفَرُّدَ بِمُنَاجَاتِكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ

و تنهایی مناجات با خودت را در شب و روز برایم بیار. ۱۱۰/۴۷

آباد کردن شب بنده، به بیداری برای عبادت

وَ اَعْمُرْ لَيْلِي بِاِقْطَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

شب زنده داری

پناه نجستن به شب زنده داری شبانگاه

وَ لَا أُسْتَجِيرُ بِتَهْجُدِي لَيْلًا

و نه شب زنده داری شبی را پناه خود خواهم.

۱۷/۳۲

تنهایی بنده و شب زنده داری برای خدا

وَ اَعْمُرْ لَيْلِي يَا قَاطِلِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ، وَ تَفَرِّدِي بِالْتَهَجُّدِ لَكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و تنها بودنم به شب زنده داری برای تو، آباد گردان.

۱۲۳/۴۷

شبهه

روشنایی یافتن به وسیله نور، از شبهات

وَ هَبْ لِي نُورًا... اَسْتَضِيءُ بِهِ مِنَ الشَّكِّ وَ الشُّبُهَاتِ

و مرا نوری بخش که به وسیله آن از شک و شبهه ها روشنی یابم. ۸/۲۲

شیطان، برپاکننده شبهه ها

وَ يَنْصِبُ لَنَا بِالشُّبُهَاتِ

و شبهه ها برای ما برپا کند. ۷/۲۵

زایل ساختن شک و شبهه، از بنده

ص : ۷۸۴

وَ أَرْلُ عَنِّي كُلَّ شَكِّ وَ شُبْهَةٍ

و هر شک و شبهه ای را از من دور ساز.

۱۲۹/۴۷

شبه همانند

شتاب

شتاب نکردن خدا، در انتقام و کیفر بندگان

فَلَمْ يَتَدْرَنَّا بِعُقُوبَتِهِ، وَ لَمْ يُعَاجِلْنَا بِنِقْمَتِهِ

پس او در کیفر ما، شتاب نکرد و در سرکوب ما عجله ننمود. ۲۱/۱

وَ تَأْتَيْتَنِي بِكَرَمِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْنِي...

و با بخشش با من مدارا نمودی و در کیفرم شتاب نکردی... ۳۲/۱۶

وَ يَا مَنْ... لَا يُبَادِرُ بِالنَّقِمَةِ

و ای کسی که به کیفر سخت، شتاب نمی کند.

۱۰/۴۶

شتاب فرشتگان پاسبان، به سوی دوزخیان

الرَّبَّانِيهِ الَّذِينَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ: خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلُّوهُ. ابْتَدَرُوهُ سِرَاعًا

پاسبانانی که چون به آنها گفته شود: او را بگیرد و در زنجیرش کشید، سپس به دوزخ افکنید، به سرعت به او حمله برند. ۲۱/۳

شتاب در ایمان آوردن

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ... أَسْرَعُوا إِلَيَّ وَفَادَتِهِ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که به سوی پیامش شتافتند... ۳/۴

رهایبی سریع (از گرفتاری)

وَاجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجًا وَحَيًّا

و نزد خود زود رها شدن را برای من مقرر کن.

۸/۷

شتافتن بنده به سوی نهی خداوند

...يَخْجُبْنِي... نَهَى نَهَيْتَنِي عَنْهُ. فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ...

بازمی دارد مرا (از درخواست از تو)، کاری که مرا از آن بازداشتی و من به سوی آن شتافتم.

۲/۱۲

عَلَّتْ شَتَابُ بِنْدَةٍ، دَرِ گَرِيسْتِن

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... غَافِرٌ لِمَنْ بَكَكَ فَأُسْرِعْ فِي الْبُكَاءِ؟

ای خدای من آیا تو گریه کننده ات را می آمرزی تا من در گریستن شتاب نمایم؟

۱۵/۱۶

درنگ خدا، از زود به کیفر رساندن بنده

وَاعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ... إِبْطَاءُكَ عَنْ مُعَاجَلَتِي، وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، بَلْ تَأْتِيَا مِنْكَ لِي

و شگفت تر از آن درنگ تو از زود به کیفر رساندن من است و این نه از گرامی بودن من نزد

ص : ۷۸۵

توست. بلکه از بردباری تو بر من است. ۲۶/۱۶

رساندن آبی (بارانی) تند و شتابان، بر بندگان

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكِرَامَ السَّفَرَةَ بِسْفِي مِنْكَ نَافِعٍ... وَابِلٍ سَرِيعٍ عَاجِلٍ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود - که سخت، تند و شتابان باشد - آماده ساز. ۲/۱۹

میراندن بنده، و شتافتن دشمنی خدا به سوی او

فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَوْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَ مَقْتِكَ إِلَيَّ

پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد - پیش از آنکه دشمنی ات به سوی من شتابد - مرا به سوی خود بازگردان. ۵/۲۰

سبب کراهت بنده، از شتاب در آنچه خدا پس انداخته

وَ أَلْهَمْنَا الْإِنْفِيَادَ لِمَا أُوْرِدَتْ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى لَا نُجِبَّ تَأْخِيرَ مَا عَجَّلْتَ، وَ لَا تَعْجِيلَ مَا أَخَّرْتَ

و گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا تأخیر آنچه را پیش انداختی و تعجیل آنچه را که به

تأخیر انداخته ای، دوست نداشته باشیم. ۵/۳۳

شتاب رعد و برق، در فرمانبری از خدا

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ آيَاتِنِ مِنْ آيَاتِكَ... يَتَّبِدِرَانِ طَاعَتَكَ...

خداوندا همانا این دو، دو نشانه از نشانه های تو هستند، که به طاعت می شتابند. ۱/۳۶

مهلت دادن به گنهکار، در حال توانایی خدا به شتاب در کیفرش

وَ تُمْلِي لِلْعَاصِي فِيْمَا تَمْلِكُ مُعَاجَلَتَهُ فِيهِ

و گنهکار را در آنچه توانایی شتاب در کیفرش را داری، مهلت می دهی. ۱۰/۳۷

علت شتاب نکردن خدا، در کیفر

فَأَمَّا الْعَاصِي أَمْرَكَ وَ الْمَوْاقِعَ نَهْيِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنَقْمَتِكَ لِكَيْ يَسْتَبْدِلَ بِحَالِهِ فِي مَعْصِيَتِكَ حَالَ الْإِنَابَةِ إِلَيَّ طَاعَتِكَ

و امّا آنکه امر تو را سرپیچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی، تا حال خود را در نافرمانی ات به

حال طاعت عوض کند.

تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا يَهْلِكَ عَلَيْكَ هَالِكُهُمْ... إِلَّا عَنْ طُولِ الْأَعْدَارِ إِلَيْهِ، وَبَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا هلاک شونده ایشان، به خاطر تو هلاک نشود. مگر بعد از عذرهای فراوان بر او و پس از

ص : ۷۸۶

حجّت های پیاپی آوردن بر او. ۹/۴۵

حریص گشتن بنده، بر زود رسیدن به خدا

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا... نَحْرِصُ لَهُ عَلَى وَشِكِ اللَّحَاقِ بِكَ

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن به زود رسیدن به تو حرص ورزیم. ۳/۴۰

کوشایی و شتابندگی ماه

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ، الدَّائِبُ السَّرِيعُ

ای آفریده فرمانبردار، و کوشای شتابنده.

۱/۴۳

شتاب نمودن ماه، به سوی خواست خدا

وَ امْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّفْصَانِ، وَ الطُّلُوعِ وَ الْأُفُولِ... فِي كُلِّ ذَلِكَ أَنْتَ لَهُ مُطِيعٌ، وَ إِلَى إِرَادَتِهِ سَرِيعٌ

و تو را با فزوننی و کاستی و طلوع و غروب، به خدمت گرفت. و در همه آن حالات، تو مطیع او هستی و به سوی خواسته اش،

شتابنده ای. ۲/۴۳

سبب نشافتن چشم ها، به سوی لهُو

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا نُسْرِعَ بِأَبْصَارِنَا إِلَى لَهْوٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا با چشم هایمان به سوی هیچ لهُوی نشتابیم. ۶/۴۴

شتافتن به نیکی ها

اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ... مِنَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَ هُمْ لَهَا سَابِقُونَ

ما را از بندگان صالحت قرار ده. از آنان که در نیکی ها می شتابند و ایشان برای آن پیشی می گیرند. ۱۸/۴۴

شتاب نکردن خدا و عدم ابطال برهانش

وَ لَمْ يَدْخُضْ لِتَرْكِ مَعْاجِلَتِهِمْ بُرْهَانَكَ

و از جهت شتاب نکردن در عذاب آنان، برهان تو باطل نشده است. ۱۸/۴۶

تأخیر خدا در کیفر، در حال توانایی اش بر شتاب

أَخَّرْتَ وَ أَنْتَ مُسْتَطِيعٌ لِلْمُعَاجَلَةِ

با آنکه بر شتاب نمودن توانایی، (عذاب را) به تأخیر انداخته ای. ۲۱/۴۶

درنگ نمودن خدا و قادر بودنش بر شتاب

تَأْنَيْتَ وَ أَنْتَ مَلِيٌّ بِالْمُبَادَرَةِ

با آنکه به شتاب کردن قادری، درنگ نموده ای.

۲۱/۴۶

عدم شتاب خداوند، در کیفر گناهکاران

فَيَا مَنْ لَمْ يُعَاجِلِ الْمُسِيئِينَ

پس ای آنکه بر (کیفر) گناهکاران شتاب

ص : ۷۸۷

درخواست شتاب خدا، در فرج و نصرت محمد صلی الله علیه و آله و آل او

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ عَجِّلِ الْفَرَجَ وَ الرُّوحَ وَ النُّصْرَةَ وَ التَّمَكِينَ وَ التَّأْيِيدَ لَهُمْ

خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست. و در فرج و آسایش و نصرت و تسلط دادن و تأیید آنان، شتاب فرما. ۱۱/۴۸

نبودن شتابی در انتقام و کیفر الهی

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ... فِي نَقِمَتِكَ عَجَلَهُ

دانسته ام که در انتقام تو شتاب، نیست.

۱۵/۴۸

شتاب و ترس از فوت وقت

إِنَّمَا يَعَجِلُ مَنْ يَخَافُ الْمَوْتَ

همانا کسی شتاب می کند که از گذشتن فرصت می ترسد. ۱۵/۴۸

اعتماد بنده، به سرعت اجابت الهی

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي... وَائْتَقًا بِسُرْعَةِ إِجَابَتِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که به اجابت سریع تو اطمینان داشتم. ۱۰/۴۹

ناتوانی بنده از شتاب به وعده داده شده خدا، به دوستانش

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ الْمُسَارَعَةِ فِيهَا وَعَدَّتْهُ أَوْلِيَاءُ كَى

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در شتافتن به آنچه به دوستانت نوید داده ای، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

شجاعت دلیری

شرافت بزرگی

شرف آبرو

شرط

شرایط به جا آوردن حق (اوامر) الهی

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... عَوْنًا عَلَى تَأْدِيَةِ حَقِّهِ وَوِطْأَنِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که یآوری بر ادای حق و وظائفش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

به جا آوردن شرط خدمت گزاری، نسبت به والدین

وَلَا أَنَا بِقَاضٍ وَظِيفَةٍ خِدْمَتِهِمَا

و من وظیفه خدمت گزاری ایشان را انجام نداده ام. ۱۱/۲۴

شرط خدا، محبتش با بنده (ی تائب)

وَأَوْجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ كَمَا شَرَطْتَ

ص : ۷۸۸

و همان طور که شرط کرده ای، دوستی خود را برایم واجب گردان. ۱۵/۳۱

بازنگشتن به ناپسند الهی؛ شرط بنده با خدا

وَ لَكَ يَا رَبِّ شَرْطِي أَلَّا أَعُودَ فِي مَكْرُوهِكَ

و ای پروردگار من، با تو قرار می گذارم، در کاری که ناپسند توست، برنگردم. ۱۶/۳۱

غفلت بنده، از شرایط واجبات الهی

وَ لَسْتُ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَضْلِ نَافِلِهِ مَعَ كَثِيرٍ مَّا أَغْفَلْتُ مِنْ وَظَائِفِ فُرُوضِكَ

و من هیچ گاه با فضیلت (عمل) مستحبّ به سویت توسّل نمی جویم، با آنکه از بسیاری از شرایط واجبات غفلت نمودم. ۱۸/۳۲

خدا شرط کننده و تعیین گر شرایط نماز

وَ قَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِيتِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ... وَ وَظَائِفِهَا الَّتِي وَظَّفْتُ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه و شرایط آن که معین نمودی، آگاه فرما. ۸/۴۴

شرف

شرافت دادن به منزلت بنده، در جایگاه گواهان

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... يُشْرَفُ بِهِ مَنَازِلُنَا عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن، منزلت ما را در جایگاه های گواهان، شرافت (و آبرو) دهد.

۱۰/۱ و ۱۲

شرافت بودن یاد خدا

يَا مَنْ ذِكْرُهُ شَرَفٌ لِلذَّاكِرِينَ

ای که یاد او برای یادکنندگان بزرگی است.

۱/۱۱

پناه بردن به خدا، از شرّ هر شریف و پستی

وَاعْذِنِي وَذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ شَرِيفٍ وَوَضِيْعٍ

و من و فرزندانم را از شر هر بلندمرتبه و فرومایه ای پناه ده. ۶/۲۳

اطاعت از خدا و شریف شدن

فَإِنَّ الشَّرِيفَ مَنْ شَرَفَتْهُ طَاعَتُكَ

پس به درستی که شرافتمند کسی است که اطاعت تو شریفش گرداند. ۴/۳۵

شرافت بخشیدن به درجه بنده

شَرَّفُ دَرَجَتِي بِرِضْوَانِكَ

درجه مرا به خوشنودیت، شرافت ده.

۴/۴۱

شناخت شرافت و فضیلت قرآن

ص : ۷۸۹

اللَّهُمَّ فَكَمَا... عَرَفْتَنَا بِرَحْمَتِكَ شَرَفَهُ وَفَضْلَهُ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدِ الْخَطِيبِ بِهِ

خداوندا، پس همچنان که به رحمت خود شرافت و فضیلت آن را به ما آموختی، پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست. ۶/۴۲

شرافت بخشیدن به بنیان محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَشَرِّفْ بُيُوتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و بنیاد او را شرافت ده. ۱۹/۴۲

حقیر بودن هر شریفی، در کنار شرافت خدا

وَ كُلُّ شَرِيفٍ فِي جَنْبِ شَرَفِكَ حَقِيرٌ

و هر بزرگواری در کنار بزرگواری ات حقیر است. ۱۳/۴۶

شرافت و عظمت روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ شَرَّفْتَهُ وَكَرَّمْتَهُ وَعَظَّمْتَهُ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که آن را شرافت و کرامت و عظمت داده ای. ۶۶/۴۷

از اسباب شرافت مسلمانان:

أ. حضرت رسول صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَمَا شَرَّفْتَنَا بِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود

فرست، چنانکه ما را به وسیله او شرافت دادی. ۴/۲۴

ب. ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي شَرَّفْتَنَا بِهِ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را به وسیله آن شرافت دادی. ۴۳/۴۵

وَ ارْزُقْنِي سَيِّئَاتِهِ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ وَ خَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت داده ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو - که یگانه و بی شریکی - آرزو کنم. ۱۲/۲۲

وَ أَمِدُّهُمْ بِمَلَائِكِهِ مِنْ عِنْدِكَ مُؤَدِّينَ حَتَّى... يُقَرُّوا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ خَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا به یکتایی تو که معبودی جز تو نیست، تنها و بی شریک هستی، اقرار نمایند. ۸/۲۷

فَتَبَارَكْتَ وَتَعَالَيْتَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ

پس تو مبارک و برتری. جز تو معبودی نیست. یگانه ای هستی که برای تو شریکی نمی باشد.

۵/۵۲

شریک نشدن کسی با خدا، در امید بنده

لَا يَشْرِكُكَ أَحَدٌ فِي رَجَائِي

هیچ کس در امید من، با تو شریک نیست.

۹/۲۸

شریک نگرداندن کسی با خدا، در کردارها

ثُمَّ خَلَصَ ذَلِكَ كُلُّهُ مِنْ رِئَاءِ الْمُرَائِينَ... لَا نَشْرُكَ فِيهِ أَحَدًا دُونَكَ

سپس همه آن را از خودنمایی ریاکاران خالص گردان. که احدی را در آن با تو شریک نسازیم. ۷/۴۴

یاری نشدن خدا در آفرینشش، توسط شریک

أَنْتَ الَّذِي لَمْ يُعْنِكَ عَلَى خَلْقِكَ شَرِيكٌ

تویی آنکه در آفریدنت، شریکی یاری ات نداد.

۱۴/۴۷

شریک نداشتن خدا، در رساندن نعمت به بنده

وَلَا تَسْتَدْرِجْنِي بِأَمْلَائِكَ لِي اسْتِدْرَاجَ مَنْ مَنَعَنِي خَيْرَ مَا عِنْدَهُ وَلَمْ يَشْرِكْكَ فِي حُلُولِ نِعْمَتِهِ بِي

و مرا با مهلت دادنت، غافلگیر نکن. همانند غافلگیر نمودن کسی که مرا از نیکی آنچه نزدش است، بی بهره گردانده، در

حالی که در رسیدن نعمتش به من شریک تو نبوده است. ۹۰/۴۷

شریک گرداندن بنده، در دعای مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَالِحِ مَنْ دَعَاكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ

خداوندا، از تو درخواست می‌کنم که ما را در درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می‌خواند، شریک گردانی.

۳/۴۸

شریک و انباز قرار ندادن چیزی، با خدا

وَذَرِيعَتِي أَنِّي لَمْ أُشْرِكْ بِكَ شَيْئًا

و دستاویز آن است که چیزی را با تو شریک نکرده‌ام. ۳/۴۹

عدم کاهش فرمانروایی خدا، با شرک به او

سُبْحَانَكَ لَا يَنْتَقِصُ سُلْطَانُكَ مِنْ أَشْرَكَكَ بِكَ

پاک و منزهی! کسی که به تو شرک آورد، از فرمانروایی ات نمی‌کاهد. ۳/۵۲

شرم

درخواست از خدا، با شرمندگی

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي... سَأُثَلِّقُكَ عَلَى الْحَيَاءِ مِنِّي سُوءًا

ص : ۷۹۱

پس ای خدای من، با وجود شرمندگی ام همانند تھی دستی عیالمند از تو درخواست دارم.

۴/۱۲

توبه شرمنده واقعی

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... خَالِصِ الْحَيَاءِ مِمَّا وَقَعَ فِيهِ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که از آنچه در آن افتاده، سخت شرمنده است. ۱۲/۱۲

علت شرمندگی از خدا

كُلُّ ذَلِكَ حَيَاءٌ مِنْكَ لِشَوْءٍ عَمَلِي

همه اینها از روی شرمی است که از بدکرداری خود دارم. ۲۰/۱۶

شرمندگی از خدا، و چشم نینداختن به کرانه های آسمان

يَا إِلَهِي لَوْ... ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكِلَ لِسَانِي، ثُمَّ لَمْ أَرْفَعْ طَرْفِي إِلَى آفَاقِ السَّمَاءِ اسْتِحْيَاءً مِنْكَ مَا اسْتِجِبْتُ بِذَلِكَ
مَحْوٍ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر در این مدت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانم از کار بیفتد، سپس از شرمندگی تو، چشم از کرانه های آسمان برندارم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

موجبات شرم همسایه، و پوشاندن آن

و وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَالْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... سِتْرِ عَوْرَاتِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در پوشاندن آنچه از آن شرم دارند، توفیق ده. ۲/۲۶

روی آوردن به خدا، در حال شرمندگی از او

فَأَقْبَلَ نَحْوَكَ مُوَدِّعًا لَكَ مُسْتَحْيِيًا مِنْكَ

پس امیدوار به تو و شرمنده از تو، به سویت روی آورده. ۸/۳۱

شرمنده گشتن از خدا، درباره نفس خود

وَ هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ

و این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت. ۱۹/۳۲

رسوایی آخرت و شرم داشتن از خویشان

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضْلِ يَحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ... وَ مِنْ ذِي رَحِمٍ كُنْتُ
أَحْتَسِمُ مِنْهُ فِي سِرِّيَاتِي

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد

ص : ۷۹۲

جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان ارجمند و از خویشاوندی که در کارهای مخفی خود از او شرم می نمودم، مرا ایمن

ساز. ۲۱/۳۲

پوشاندن موجبات شرم، توسط خداوند

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ... وَاعْظَا لَنَا...

پس آنچه از آن شرم آید که پوشاندی، برای ما پنددهنده قرار ده. ۳/۳۴

فَلَوْ لَا سَتَرَكْ عَوْرَتِي لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ

پس اگر عیب پوشی تو (از موجبات) شرمندگی ام نبود، هر آینه از رسواشدگان بودم.

۷/۵۱

بی حیایی و بی شرمی بنده

أَنَا الْقَلِيلُ الْحَيَاءِ

منم کم شرم. ۸۴/۴۷

شروع آغاز

شستن

اعمال شوینده چرکی خطایا

وَ وَفَّقْنِي مِنَ الْأَعْمَالِ لِمَا تَغْسِلُ بِهِ دَنَسَ الْخَطَايَا عَنِّي

و مرا به کارهایی که با آن چرکی خطاها را از من بشویی، توفیق ده. ۱۳/۳۱

عامل شستن چرکی دل ها و وابستگی های

گناهان

وَ اغْسِلْ بِهِ دَرَنَ قُلُوبِنَا وَ عَلَاتِقَ أَوْزَارِنَا

و به وسیله آن (قرآن)، چرکی دل هایمان و وابستگی های گناهانمان را بشوی. ۱۱/۴۲

رمضان، عامل شسته شدن چرکی خطاها

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا وَفَدْتِ عَلَيْنَا بِالْبَرَكَاتِ، وَغَسَلْتِ عَنَّا دَنَسَ الْخَطِيئَاتِ

درود بر تو همان طور که با برکت ها بر ما وارد شدی و چرکی خطاها را از ما شستی. ۳۶/۴۵

شغل کار

شفا بهبودی

شفاعت

عطای شفاعتی نیکو، به محمد صلی الله علیه و آله

وَ عَرَّفُهُ فِي أَهْلِهِ الطَّاهِرِينَ وَ أُمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلًا مَا وَعَدْتَهُ

و او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش و مؤمنان امتش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

رضایت خدا از والدین، با شفاعت فرزند

وَ ارْضَ عَنْهُمَا بِشَفَاعَتِي لَهُمَا رِضًا عَزْمًا

و به میانجیگری من از آنها یکسره خوشنود

ص: ۷۹۳

شفاعت والدین، از فرزند

اللَّهُمَّ وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لَهُمَا فَشَفِّعْهُمَا فِيَّ

خداوندا و اگر آمرزشت برای ایشان پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. ۱۵/۲۴

شفاعت فرزند، از والدین

وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا

و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. ۱۵/۲۴

شفیع خواستن و سزاوار شفاعت نبودن

وَإِنْ شَفَعْتُ فَلَسْتُ بِأَهْلِ الشَّفَاعَةِ

و اگر شفیع خواهم، سزاوار شفاعت نیستم.

۲۳/۳۱

شفیع و میانجی گرداندن کرم خدا

وَ شَفِّعْ فِي خَطَايَايَ كَرَمَكَ

و کرمت را شفیع خطاهایم گردان. ۲۴/۳۱

لزوم شفاعت فضل الهی، از بنده

اللَّهُمَّ... لَا شَفِيعَ لِي إِلَيْكَ فَلْيَشْفَعْ لِي فَضْلُكَ

خداوندا شفیع برای من به سوی تو نیست، پس باید فضلت مرا شفاعت کند. ۲۵/۳۱

احتمال شفاعت آسمان و زمین و ساکنان

آنها، درباره بنده

فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي... فَيُنَالَنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ... أَوْ شَفَاعَةِ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي...

شاید برخی از آنها به رحمتت، به من رحم کند؛ پس دعایی از او به من رسد یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است. ۲۷/۳۱

شفاعتی رهایی بخش از خشم خدا

فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِسُوءِ مَوْقِفِي، أَوْ تُدْرِكُهُ الرَّقَّةُ عَلَيَّ لِسُوءِ حَالِي فَيُنَالَنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ... أَوْ شَفَاعَةِ أَوْكَدٍ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي تَكُونُ بِهَا نَجَاتِي مِنْ غَضَبِكَ...

شاید برخی از آنها به رحمتت بر بدی جایگاهم، به من رحم کند یا بخاطر بدی حالم، بر من دلسوزی نماید؛ پس دعایی از او به من رسد یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است، که رهایی من از خشمت به وسیله آن حاصل شود. ۲۷/۳۱

درودی شفاعت کننده بندگان

وَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَوْمَ الْفَاقَةِ إِلَيْكَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که روز رستاخیز و روز نیازمندی به تو، ما را شفاعت کند. ۳۰/۳۱

(درآمدن بنده، به درگاه انتقام الهی) و

ص : ۷۹۴

نبودن شفيعی برای او

لَا شَفِيعَ يَشْفَعُ لِي إِلَيْكَ

نه شفاعت کننده ای است که برایم نزد تو شفاعت کند. ۱۴/۳۲

برترین پیامبر، از جهت شفاعت

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا... يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا، وَ أَمْكَنَّهُمْ مِنْكَ شَفَاعَةً

خداوندا پیامبر ما را روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود و بلندمرتبه ترین شفاعت کنندگان ایشان قرار ده.

۱۸/۴۲

شفاعت نمودن محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ تَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و شفاعت او را بپذیر. ۱۹/۴۲

تکبیر نورزیدن به شفاعت شفاعت کنندگان

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ الْبَائِسِ... لَا مُسْتَطِيلًا بِشَفَاعَةِ الشَّافِعِينَ

از تو درخواست می نمایم، درخواست خرد، خوار، بدحال. نه از روی گردنکشی نمودن به شفاعت کنندگان. ۷۴/۴۷

امید نداشتن به شفاعت آفریده ای، جز

محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیتش علیهم السلام

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ تَقَةً مِّنِي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ، وَ لَا شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ إِلَّا شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم و شفاعت آفریده ای که به او امید بسته باشم به

درگاه تو نیامده ام، جز شفاعت محمد و خانواده او - که درود تو بر او و بر ایشان باد - ۶/۴۸.

شفقت رحمت

شک

عدم تردید در امر خداوند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... جَبَّئْنَا مِنَ الْإِلْحَادِ وَالشَّكِّ فِي أَمْرِهِ

و سپاس خدای را که ما را از کج روی و شک در امر خود، دور ساخت. ۱۰/۱

برنگشتن تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله از عقیده اشان، بر اثر شک

لَمْ يَثْبُتْ فِي بَصِيرَتِهِمْ

آنان که عقیده اشان را شکی برنگرداند. ۱۱/۴

شک نمودن، در قصد صواب

ص : ۷۹۵

وَ مَتَّعِنِي بِهُدَىٰ صَالِحٍ لَّا أَسْتَبْدِلُ بِهِ... وَ تَبِّه رُشْدًا لَّا أَشُكُّ فِيهَا

و مرا به هدایتی شایسته که با هیچ چیز عوض نکنم و به نیت درستی که در آن تردید نکنم، بهرمنند ساز. ۵/۲۰

نوری روشنی بخش از شک و دودلی

وَ هَبْ لِي نُورًا... أَسْتَضِيءُ بِهِ مِنَ الشُّكِّ وَ الشُّبُهَاتِ

و مرا نوری بخش که به وسیله آن از شک و شبهه ها روشنی یابم. ۸/۲۲

دور کردن نگرانی شک، از بندگان

فَأَزِخْ عَنَّا رَيْبَ الْإِرْتِيَابِ

پس آشفتگی تردید را از ما دور گردان.

۲/۳۳

رو نیاوردن شک به بندگان، در تصدیق قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّىٰ لَا يُعَارِضَنَا الشُّكُّ فِي تَصَدِيقِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا شکی جلودار تصدیق ما نشود. ۶/۴۲

دوری از شک و تردید در دین خدا

وَ جَنِّبْنَا... الشُّكَّ فِي دِينِكَ

و ما را از شک در دینت دور گردان. ۱۳/۴۴

توبه ای خالی از شک

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً نَّصُوحًا خَلَصَتْ مِنَ الشُّكِّ وَ الْإِرْتِيَابِ

خداوندا ما به درگاه تو توبه می کنیم. توبه خالصی که از تردید و دودلی پاک باشد. ۵۲/۴۵

زایل نمودن هرگونه شک، از بنده

وَ أَزِلْ عَنِّي كُلَّ شَكٍّ وَ شُبُهَةٍ

و هر شك و شبهه ای را از من دور ساز.

۱۲۹/۴۷

شکار

دام شکار ستمگر

وَ كَمْ مِنْ بَٰغٍ... نَصَبَ لِي شَرَكٍ مَّصَايِدِهِ

و چه بسیار ستمگری که دام های خود را برایم گسترد. ۷/۴۹

ستمگر، در کمین فرصتی برای شکار

وَ كَمْ مِنْ بَٰغٍ... أَضْبَأَ إِلَيَّ إِضْبَاءَ السَّبْعِ لِطَرِيدَتِهِ أَنْتَظَرًا لِأَنْتَهَازِ الْفُرْصَةَ لِفَرِيَسَتِهِ

و چه بسیار ستمگری که همانند در کمین نشستن درنده ای برای شکارش، با چشم به راهی برای غنیمت دانستن وقت مناسبی برای شکار، در

ص : ۷۹۶

شکافتن

شکافتن تاریکی، با درآمدن در بامداد

اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ مَا فَلَقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی. ۸/۶

نشکافتن پرده میان بنده و شیطان

وَ اجْعَلْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ... رَدْمًا مُصَمِّمًا لَا يَفْتُقُهُ

و میان ما و او سد استواری قرار ده که نتواند آن را بشکافد. ۳/۱۷

شکایت

شکوه بنده و حسن نظر خداوند

وَ أَنْلِنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا شَكَّوتُ

و در آنچه شکوه دارم به من احسان داشته باش. ۸/۷

پنهان نبودن اخبار شکوه کنندگان، بر خدا

يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ أَنْبَاءُ الْمُتَظَلِّمِينَ

ای کسی که خبرهای شکوه کنندگان بر او پنهان نیست. ۱/۱۴

شکایت نکردن به کسی، جز خدا

اللَّهُمَّ لَا أَشْكُو إِلَيْ أَحَدٍ سِوَاكَ

خداوندا به کسی جز تو شکوه نمی کنم.

وَ اقْرُنْ شِكَايَتِي بِالتَّغْيِيرِ

و دادخواهیم را با دگرگونی پیوند ده.

۱۱/۱۴

شکوه متوکل به خدا، از فقر

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... مُغْنٍ مَنْ شَكَأَ إِلَيْكَ، فَقَرَّهُ تَوَكُّلاً؟

ای خدای من آیا تو هر کس را که از تهی دستی اش با توکل، به سوی تو شکایت کرد، بی نیاز می سازی؟ ۱۵/۱۶

شکایت از بدهمسایگی شیطان

فَأَنَا أَشْكُو سُوءَ مُجَاوَرَتِهِ لِي، وَ طَاعَةَ نَفْسِي لَهُ

پس از بدهمسایگی او با من و اطاعت نفسم از او به تو شکایت می کنم. ۲۷/۳۲

شکایت از ضعف نفس و بسیاری اندوه

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي... وَ كَثْرَةَ هُمُومِي، وَ وَسْوَسهَ نَفْسِي

ای خدای من، از ناتوانی نفسم و از بسیاری اندوه هایم و از وسوسه های دلم، به تو شکایت

ص : ۷۹۷

می کنم. ۱۰/۵۱

خدا، شنوای (شکایت) شاکی

تَسْمَعُ مَنْ شَكَا إِلَيْكَ

کسی را که به درگاه تو شکایت کند، می شنوی.

۱۲/۵۱

شکر سپاس

شکست

شکست تسلط غم بر بنده، به قدرت خدا

وَ اكْسِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ

و به توانایی ات سلطه غم و اندوه را بر من بشکن. ۸/۷

شکستن برندگی و تیزی ستمگر

وَ افْلُلْ حَدَّهُ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ

و با توانایی خود برندگی اش را از من بردار.

۶/۱۴

ثُمَّ فَلَلْتُ لِي حَدَّهُ

سپس تیزی (تیغ) او را برای من شکستی.

۶/۴۹

شکستن چاره جوایی های شیطان

اللَّهُمَّ... الْطُفُّ لَنَا فِي نَقْضِ حِيلِهِ...

خداوندا راه باطل نمودن نیرنگ های او را به

ما لطف فرما. ۸/۱۷

شکست دادن لشکر شیطان

اللَّهُمَّ وَاهْزِمِ جُنْدَهُ

خداوندا و لشکرش را شکست ده. ۱۳/۱۷

اصلاح کردن (گیاه) شکسته (ی پژمرده)

اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْثًا... تَجْبُرُ بِهِ الْمَهِيضَ

خداوندا ما را از بارانی که به وسیله آن گیاه پژمرده را اصلاح کنی، سیراب گردان. ۴/۱۹

ایمن ساختن مغلوب، تنها توسط غالب

لَا يُؤْمِنُ إِلَّا غَالِبٌ عَلَى مَغْلُوبٍ

شکست خورده را جز پیروز، امان نمی بخشد.

۳/۲۱

در هم شکستن بزرگی قصد بد دارنده، درباره بنده

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تَكْسِرَ جَبْرُوتَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا بزرگی اش را بشکنی. ۸ و ۷/۲۳

مغلوب نمودن شیطان، از تسلط بر بندگان

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ...

خداوندا با سلطه خود، او را از تسلط بر ما

ص : ۷۹۸

درهم شکستن دشمنان مرزداران اسلام

اللَّهُمَّ أَفْلَلْ بِذَلِكَ عَدُوَّهُمْ، وَ أَقْلِمِ عَنْهُمْ أَظْفَارَهُمْ...

خداوندا بدین وسیله، دشمنانشان را درهم شکن و چنگالشان را از آنان جدا کن. ۵/۲۷

شکست دادن دشمن، به کمک فرشتگان

وَ أَمْدِدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التُّرَابِ...

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمینت برانند.

۸/۲۷

مغلوب بودن همه بر حال و کار خود، جز خدا

وَ مَنْ سِوَاكَ... مَغْلُوبٌ عَلَى أَمْرِهِ، مَقْهُورٌ عَلَى شَأْنِهِ

و غیر تو، در کار خود مغلوب، در امورش زبردست می باشد. ۱۱/۲۸

پناه بردن به خدا، از توبه شکستن

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ، وَ عَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ وَ خَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به درگاہت توبه نمود

ولی در علم پنهانت، توبه شکن و بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که اینچنین

باشم. ۲۰/۳۱

مغلوب نگشتن امر و فرمان خدا

لَا يُغَالِبُ أَمْرَكَ

فرمان تو مغلوب نمی شود. ۹/۴۸

شکست برگزیدگان خدا

...حَتَّىٰ عَادَ صِفْوَتُكَ وَخُلَفَاؤُكَ مَغْلُوبِينَ مَقْهُورِينَ

...تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب و شکست خورده شدند. ۹/۴۸

شکست نخوردن پناه برنده به سایه رحمت الهی

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي... عَالِمًا أَنَّهُ لَا يُضْطَهَدُ مَنْ أَوَىٰ إِلَىٰ ظِلِّ كَنَفِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که می دانستم هر که به سایه رحمت تو پناه برد، شکست نمی خورد. ۱۰/۴۹

خدا، توانایی مغلوب نشدن

فَلَكَ الْحَمْدُ إِلَهِي مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ

پس خدای من، سپاس برای توست. توانایی که شکست نمی خورد. ۱۴/۴۹

شکست بنده، در صورت عدم یاری خدا

ص : ۷۹۹

فَلَوْ لَا نَصْرُكَ إِيَّايَ لَكُنْتُ مِنَ الْمَغْلُوبِينَ

پس اگر یاری کردن تو نبود، هر آینه از شکست خوردگان بودم. ۷/۵۱

شکفتن

زنده نمودن شهرها، با شکفتن شکوفه

وَ أَخِي بِلَادَكَ يُبْلُغُ الزَّهْرَةَ

و با شکفتن شکوفه، سرزمین هایت را زنده گردان. ۲/۱۹

شکم

جا دادن (غذاهای) حلال، در شکم

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى لَا تَعِيَ بُطُونُنَا إِلَّا مَا أَحَلَّلْتَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا شکم هایمان جز آنچه تو حلال نموده ای در خود جای

ندهد. ۶/۴۴ و ۷

شکوفه

زنده نمودن شهرها، با شکفتن شکوفه

وَ أَخِي بِلَادَكَ يُبْلُغُ الزَّهْرَةَ

و با شکفتن شکوفه، سرزمین هایت را زنده گردان. ۲/۱۹

شکوه شکایت

شکیبایی بردباری

صبر و شکیبایی بهشتیان

...وَ الَّذِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

...و آنان که (به بهشتیان) می گویند: درود بر شما، به پاس بردباری ای که نمودید، پس چه نیکوست فرجام این سرای. ۲۰/۳

پناه بردن به خدا، از سستی صبر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... ضَعْفِ الصَّبْرِ

خداوندا به تو پناه می برم از سستی شکیبایی.

۱/۸

یاری شدن با شکیبایی دائم

أَيِّدْنِي مِنْكَ بِتَيْبَةٍ صَادِقَةٍ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

مرا به تبت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده.

۱۴/۱۴

عدم شکیبایی بر بلا و گرفتاری

اللَّهُمَّ... لَا صَبْرَ لِي عَلَى الْبَلَاءِ

خداوندا بر بلا شکیبایی ندارم. ۲/۲۲

یاری مرزداران اسلام، با شکیبایی

وَأَعِنُّهُمْ بِالصَّبْرِ

و با شکیبایی یاریشان ده. ۲/۲۷

ص : ۸۰۰

شکیبایی نیکو، بر همنشینی با فقرا

وَ أَعِنِّي عَلَى صُحْبَتِهِمْ بِحُسْنِ الصَّبْرِ

و مرا بر همنشینی ایشان (نیازمندان)، با شکیبایی نیکو یاری ده. ۴/۳۰

شکیبایی بر عذاب خداوند

وَ لَوْ أَنَّ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ لَسَأَلْتُكَ الصَّبْرَ عَلَيْهِ

و اگر عذاب من چیزی بود که در پادشاهی ات می افزود، هر آینه شکیبایی بر آن را از تو می خواستم. ۶/۵۰

شگفتی

شگفتی های بی پایان عظمت خدا

يَا مَنْ لَا تَنْقُضِي عَجَائِبُ عَظَمَتِهِ

ای کسی که شگفتی های بزرگی او پایانی ندارد.

۱/۵

شگفت از گواهی بنده، علیه خود

سُبْحَانَكَ مَا أَعْجَبَ مَا أَشْهَدُ بِهِ عَلَى نَفْسِي

پاک و منزهی تو، شگفتا از این گواهی که بر خود می دهم. ۲۵/۱۶

شگفت از بردباری خدا، درباره بنده

وَ أَعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنَا تُكَ عَنِّي، وَ إِطَاؤُكَ عَن مُعَاجَلَتِي

و شگفت تر از آن بردباری تو با من و درنگ تو از زود به کیفر رساندن من است. ۲۶/۱۶

الهام علم شگفتی های قرآن، به محمد صلی الله علیه و آله

وَ أَلْهَمْتَهُ عِلْمَ عَجَائِبِهِ مُكَمَّلًا

و علم به شگفتی هایش را به صورت کامل، به او الهام کردی. ۵/۴۲

رساندن فهم شگفتی های قرآن، به قلوب

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَى قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن را به دل های ما برسانی.

۱۰/۴۲

شگفت از تدبیر الهی، در امر (آفرینش) ماه

سُبْحَانَهُ مَا أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ!

پاک و منزّه است او. چه شگفت انگیز است، آنچه در امر تو تدبیر نمود! ۳/۴۳

شماتت

پناه بردن به خدا، از شماتت دشمنان

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ

و پناه می بریم به تو از شماتت دشمنان.

۸/۸

ص : ۸۰۱

وَ أَعِدِّنِي مِنْ شَمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ

و مرا از شماتت دشمنان پناه ده. ۱۱۹/۴۷

عَلَّتْ شَمَاتُ شَيْطَانٍ، بِرَبِّ بَنَدِ الْكَافِرِينَ

اللَّهُمَّ إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ شَمِتَ بِنَا إِذْ شَايَعَنَا عَلَى مَعْصِيَتِكَ

خداوندا چون بر نافرمانی از تو، شیطان را همراهی نمودیم، او ما را شماتت کرد. ۶/۱۰

رَسِيدِنِ اَنْدُوهِ بِهٖ بَنْدِهٖ وَ شَمَاتِ شَيْطَانِ بِرِ اَوْ

وَ لَا تُشْمِتُهُ بِنَا بَعْدَ تَرْكِنَا اِيَّاهُ لَكَ

و پس از آنکه به خاطر تو از او (شیطان) دوری کردیم، اندوهی به ما نرسان که او ما را شماتت کند. ۶/۱۰

در مقابل چشمان شماتت کنندگان قرار نگرفتن

لَا تَنْصِبْنَا فِيهِ لِأَعْيُنِ الشَّامِتِينَ

ما را در آن (ماه)، پیش چشمان شماتت کنندگان قرار نده. ۴۷/۴۵

شماتت نشدن بنده، از جانب دشمنش

وَ لَا تُشْمِتْ بِي عَدُوِّي

و دشمنم مرا شماتت نکند. ۱۴/۴۸

شمار

نتیجه به شمار نیاوردن چیزی از فضل خدا، جز توبه

...فَلَوْ لَمْ نَعْتَدِدْ مِنْ فَضْلِهِ إِلَّا بِهَا لَقَدْ حَسُنَ بَلَاؤُهُ عِنْدَنَا، وَ جَلَّ إِحْسَانُهُ إِلَيْنَا، وَ جَسَمَ فَضْلُهُ عَلَيْنَا

پس اگر از فضل او، جز همان توبه را به شمار نیاوریم، مسلماً نعمتش بر ما نیکو و احسانش بر ما بزرگ و فضلش بر ما تمام

است. ۲۲/۱

سپاسی به شماره احاطه علم خداوند

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ

پس سپاس او را، به شماره آنچه علمش - از همه چیزها - به آن احاطه دارد. ۲۷/۱

سپاسی به شماره چندین برابر نعمت ها

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... مَكَانَ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا عَدَدُهَا أضعافًا مُضَاعَفَةً...

پس سپاس او را، به جای هر یک از آنها به شماره چندین برابر. ۲۷/۱

سپاسی غیر قابل شمارش

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا حِسَابَ لِعَدَدِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که عددش بی حساب

ص : ۸۰۲

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَعْجِزُ عَنِ إِحْصَائِهِ الْحَفْظُهُ، وَ يَزِيدُ عَلَى مَا أَحْصَيْتَهُ فِي كِتَابِكَ الْكُتْبَةُ

سپاس برای توست. سپاسی که نگهبانانِ (اعمال) از شمردنش عاجز باشند، و بر آنچه نویسندگان (اعمال) در کتاب تو به شمار آورده اند، افزونی یابد. ۴۰ و ۳۶/۴۷

پایان شمارش اعمال

وَ اجْعَلْ خِتَامَ مَا تُحْصِي عَلَيْنَا كُتْبَهُ أَعْمَالِنَا تَوْبَةً مَقْبُولَةً...

و پایان آنچه نویسندگان کارهایمان برای ما می شمارند، توبه پذیرفته شده قرار ده. ۳/۱۱

شمارش کارهای پنهانی خود

سُبْحَانَكَ مَا أَعْجَبَ مَا أَشْهَدُ بِهِ عَلَى نَفْسِي، وَ أَعَدُّهُ مِنْ مَكْتُومِ أَمْرِي

پاک و منزهی تو، شگفتا از این گواهی که بر خود می دهم. و کار پنهانی خویش را می شمارم.

۲۵/۱۶

شمارش زشتی ها، و کمی هوشیاری نسبت به تهدید الهی

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَقَلُّ لَوْعِيدِكَ انْتِبَاهًا وَ ارْتِقَابًا مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَى ذِكْرِ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - نسبت به تهدیدهای کم هوشیارتر و نامراقب تر از آنم که

زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهام توانا باشم. ۲۷/۱۶

برکناری از بودن در شمار دوستان شیطان

وَ اغْرُلْنَا عَنْ عِدَادِ أَوْلِيَائِهِ

و ما را از شمار دوستانش برکنار فرما.

۱۴/۱۷

برشمردن نعمت های الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... إِحْصَاءً لِمَنِّكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت، شمردن بخشش هایت را قرار ده. ۱۳/۲۰

خدا و شمارش تکالیف، بر بنده

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَغْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. ۷/۲۲

افزودن شماره (تبار)، به وسیله فرزندان

وَ كَثُرَ بِهِمْ عَدَدِي

و تعداد مرا به وسیله آنها بیفزاید. ۴/۲۵

افزون ساختن عدّه مرزداران اسلام

ص : ۸۰۳

وَ كَثُرَ عِدَّتَهُمْ

و بر تعدادشان بیفزاید. ۲/۲۷

کاستن تعداد دشمنان مرزداران اسلام

وَ انْقُصَ مِنْهُمْ الْعَدَدُ

و از تعدادشان بکاهد. ۵/۲۷

درودی با شمارشی قطع نشدنی

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... صَلَاةً... لَا يَنْقَطِعُ عَدَدُهَا

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست. درودی که شماره اش قطع نگردد. ۱۸/۲۷

خدا و یکتایی عدد و شماره

لَكَ يَا إِلَهِي وَ خَدَائِيهِ الْعَدَدُ

خداوندا یگانگی شمار از آن توست.

۱۰/۲۸

شمردن آنچه بنده با آن به خود ستم کرده

...حَتَّى إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَى... أَحْصَى مَا ظَلَمَ بِهِ نَفْسَهُ

...اما همین که چشم هدایت برای او گشوده شد، آنچه با آن به خود ستم کرده، شمرد.

۷/۳۱

شمردن گناهایی که خدا حسابشان را بهتر

می داند

وَ عَدَدَ مِنْ ذُنُوبِهِ مَا أَنْتَ أَحْصَى لَهَا خُشُوعًا

و با خشوع، - از گناهانش - آنچه تو شماره آن را بهتر می دانی شمرد. ۹/۳۱

طاعت بنده، کمتر از به شمار آمدن

قَلَّ عِنْدِي مَا أَعْتَدُ بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ

طاعتی که به شمار آورم، نزد من کم است.

۱۰/۳۲

درودی به تعداد بی شمار

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... صَلَاةً... لَا يُحْصَى عَدْدُهَا

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که تعدادش به شمار درنیاید. ۳۴/۳۲

درودی به شماره همه درودهای خداوند

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... عَدَدَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. به عدد درودی که بر دیگران درود فرستاده ای.

۱۹/۴۴

توانایی شمارش درود بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... عَدَدَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ، وَ أضعافَ ذَلِكَ كُلِّهِ بِالْأضعافِ الَّتِي لَا

ص: ۸۰۴

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. به عدد درودی که بر دیگران درود فرستاده ای، و چندین برابر همه آن به چندین برابر که جز تو شمار آنها را نداند. ۱۹/۴۴

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، صَلَاةً... تَزِيدُهَا عَلَيَّ كُرُورِ الْأَيَّامِ زِيَادَةً فِي تَضَاعِيفٍ لَا يُعْدُهَا غَيْرُكَ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که آن را با گذر روزگار بیفزایی، افزودنی در چندین برابر که جز تو (کسی) نتواند آن را شمارش کند. ۵۵/۴۷

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ... صَلَاةً لَا يَقْوَى عَلَيَّ إِحْصَائُهَا إِلَّا أَنْتَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد و بر خاندان محمد درود فرستی. درودی که جز تو کسی بر شمردن آن توانایی نداشته باشد.

۳/۴۸

جدایی از رمضان، هنگام تمام شدن عدد (روزهای) ش

ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا عِنْدَ... وَفَاءَ عَدَدِهِ

سپس هنگام پایان یافتن عدد (روزهای) ش، از ما جدا شد. ۲۲/۴۵

به شمارش نیامدن نعمت خدا

وَ نِعْمَتِكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُحْصِيَ بِأَسْرِهَا

و نعمت تو بیشتر از آنست که تمامش به شماره آید. ۲۳/۴۶

خدا، بعد از هر شماره و عدد

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الْأَخِرُ بَعْدَ كُلِّ عَدَدٍ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. آخرین بعد از هر شماره. ۹/۴۷

شمارش تعداد هر چیز، توسط خداوند

أَنْتَ الَّذِي أَحْصَيْتَ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا

تویی آنکه هر چیز را یک یک شمرده ای.

۱۷/۴۷

تنهایی بنده و بسیاری شمار دشمنان

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَيَّ... وَخَدَتِي فِي كَثِيرٍ عَدَدٍ مَنْ نَاوَانِي

ای خدای من، پس تو تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده، مشاهده کردی. ۵/۴۹

رسوایی بنده، از آنچه در نامه الهی شمرده شده

فَيَا سَوَاءًا مِمَّا أَحْصَاهُ عَلَيَّ كِتَابُكَ

پس وای بر رسوایی من، از آنچه نامه تو برایم برشمرده است. ۲/۵۰

ص : ۸۰۵

در زمره کشته شدگان با شمشیرهای دشمن درآمدن

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... نَصِيرٌ بِهِ فِي نَظْمِ الشُّهَدَاءِ بِسُيُوفِ أَعْدَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در ردیف کشته شدگان به شمشیرهای دشمنانش درآییم.

۳۰ و ۲۷/۱

از غلاف کشیدن شمشیر دشمنی

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ انْتَضَى عَلَيَّ سَيْفَ عَدَاوَتِهِ

پس چه بسیار دشمنی که شمشیر دشمنی اش را بر روی من کشید. ۴/۴۹

شنا

به شنا درآمدن ابر خروشان

...فَصَيَّلَ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحِ الْبَيِّنِ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمِعُ زَجْلَ الرُّعُودِ، وَإِذَا سَبَحَتْ بِهِ حَفِيفَةُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

... پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود و آنگاه که با خروش او، ابر به شنا درآید، شعله های برق

می درخشد. ۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

شناخت

نتیجه بازداشتن بندگان از شناخت سپاس الهی

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ... لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ...

و سپاس خدای را که اگر بندگان را از شناختن سپاسش باز می داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند.

خدا، خود را به بندگان شناساند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَىٰ مَا عَرَفْنَا مِنْ نَفْسِهِ

و سپاس خدای را که خودش را به ما شناساند.

۱۰/۱

شناساندن سنجش آب ها، به فرشتگان

... وَالَّذِينَ عَرَفْتُهُمْ مَثَاقِيلَ الْمِيَاهِ، وَ كَيْلَ مَا تَحْوِيهِ لَوَاعِجِ الْأَمْطَارِ وَ عَوَالِجِهَا

... و آنها که وزن آب ها و پیمانہ باران های شدید و رگبارهای متراکم را به آنان شناسانده ای.

۱۶/۳

پذیرش دعوت شیطان ، با وجود بینایی

ص : ۸۰۶

...حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ عَلَى غَيْرِ عَمَى مِنِّي فِي مَعْرِفِهِ بِهِ...

هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می پذیرم با آنکه در شناخت او کور نیستم. ۲۳/۱۶

شناخت مژده الهی

وَ اَكْتُبْ لِي اَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ، وَ بَشِّرْنِي بِذَلِكَ... بُشْرَى اَعْرِفُهَا

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس و مرا به آن مژده ده. مژده ای که آن را بشناسم. ۳۳/۱۶

معرفی نشانه ای در مژده الهی، به بنده

وَ اَكْتُبْ لِي اَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ، وَ بَشِّرْنِي بِذَلِكَ فِي الْعَاجِلِ دُونَ الْاَجَلِ بُشْرَى اَعْرِفُهَا، وَ عَرَّفْنِي فِيهِ عَلَامَةً اُبَيِّنُهَا

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس و هم اکنون (دنیا) پیش از آینده (آخرت)، مرا به آن مژده ده. مژده ای که آن را بشناسم و در آن مرا از نشانه ای آگاه کن که آن را آشکارا بیابم. ۳۳/۱۶

شناختن باطل آراسته شده شیطانی

اللَّهُمَّ وَ مَا سَوَّلَ لَنَا مِنْ بَاطِلٍ فَعَرَّفْنَا، وَ إِذَا عَرَّفْنَا

فَقَنَا

خداوندا و آنچه از باطل برای ما آراسته، به ما بشناسان. و چون شناساندی، ما را از آن نگهدار. ۷/۱۷

شناخت علوم ربّانی، جهت دشمنی با شیطان

اللَّهُمَّ وَ اعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ... اسْتَظْهَرَ بِكَ عَلَيْهِ فِي مَعْرِفَةِ الْعُلُومِ الرَّبَّائِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که در راه شناخت علم های خدایی از تو یاری خواست تا بر ضد او اقدام کند، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

شناخت درستی کردار، از طریق دل

وَ اِرْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِاٰخِرَتِي حَتَّى اَعْرِفَ صِدْقَ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِي

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا درستی آن را از (اعماق) دلم بشناسم. ۸/۲۲

معرفت دوستان و همسایگان امام علیه السلام، به حقّ ایشان

وَ تَوَلَّيْنِي فِي جِيرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا

و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حقّ ما هستند، یاری فرما. ۱/۲۶

ص : ۸۰۷

شناخت برتری و فضیلت امام علیه السلام

وَ زِدْهُمْ بَصِيرَةً فِي حَقِّي، وَ مَعْرِفَةً بِفَضْلِي...

و بر حق بینی و فضیلت شناسی آنان نسبت به من بیفزای. ۴/۲۶

شناساندن ناشناخته ها، به مرزداران اسلام

وَ عَرَّفَهُمْ مَا يَجْهَلُونَ

و آنچه را نمی شناسند، به آنان بشناسان.

۳/۲۷

شناخت خدا از امت های مشرک و بی نام و نشان

اللَّهُمَّ وَ أَعْمَمُ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَ الرُّومِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرُكِ، الَّذِينَ تَخْفَى أَسْمَاءُهُمْ وَ صِيغَاتُهُمْ، وَ قَدْ أَحْصَيْتَهُمْ بِمَعْرِفَتِكَ

خداوندا و همه دشمنان را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و دیگر امت های مشرک، که نام ها و نشانه هایشان پنهان است و به دانایی، خود آنها را می شناسی.

۹/۲۷

الهام نمودن معرفت (کار) خیر، به بندگان

وَ أَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ الْإِخْتِيَارِ

و معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما.

۲/۳۳

عجز از معرفت اختیار شده خدا، برای

بنده

وَ لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتَنْعِمِطَ قَدْرَكَ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم.

شناخت شرافت و فضیلت قرآن

اللَّهُمَّ فَكَمَا... عَرَفْنَا بِرَحْمَتِكَ شَرَفَهُ وَفَضْلَهُ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ

خداوندا، پس همچنان که به رحمت خود شرافت و فضیلت آن را به ما آموختی، پس بر محمدی که با آن سخن راند، درود فرست. ۶/۴۲

الهام شناخت برتری ماه رمضان، به بندگان

وَأَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ وَإِجْلَالَ حُرْمَتِهِ

و شناخت فضیلتش، و بزرگ داشت احترامش را به ما الهام کن. ۶/۴۴

امّت محمد صلی الله علیه و آله و شناسایی ماه رمضان

أَنْتَ وَلِيُّ مَا آثَرْتَنَا بِهِ مِنْ مَعْرِفَتِهِ

تویی مولایی که ما را به وسیله شناخت آن، برتری دادی. ۴۴/۴۵

کثرت شناسایی خدا، به اشیا

سُبْحَانَكَ مِنْ... حَكِيمٍ مَا أَعْرَفَكَ

پاک و منزهی! ای شناسای چیزها، چه بسیار

ص: ۸۰۸

است شناسایی تو. ۲۳/۴۷

شناخته شدن راهنمایی، از جانب خدا

عُرِفَتِ الْهِدَايَةُ مِنْ عِنْدِكَ

هدایت از جانب تو شناخته شد. ۲۵/۴۷

سپاسی که جز خدا، برتری آن را نشناسد

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا يَعْرِفُ أَحَدٌ سِوَاكَ فَضْلَهُ

سپاس برای توست. سپاسی که احدی جز تو، فضیلت آن را نداند. ۳۶/۴۷ و ۴۴

علم بنده، به تهدید الهی

فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بَوَعِيدِكَ

پس با علم به تهدیدت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. ۶۸/۴۷

خدا، شناساننده امور به بنده

ثُمَّ عَرَفْتُ مَا أصدَرْتُ إِذْ عَرَفْتَنِيهِ

سپس چون آگاهم کردی، آنچه را صادر نموده بودی شناختم. ۱/۴۹

شنیدن استماع

شنیده شدن بانگ رعدها

...فَصَلَّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّتِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از

فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود.

۱۰/۳ و ۱۱/۱۴

خدا، شنونده صدای بنده

وَ كُنْ... لِصَوْتِي سَامِعًا

و صدایم را شنوا باش. ۲۱/۱۳

شنندگان سخن خدا

وَ اجْعَلْهُمْ أَبْرَارًا أَتَقِيَاءَ بُصْرَاءَ سَامِعِينَ مُطِيعِينَ لَكَ

و آنان (فرزندنام) را نیکوکارانی پرهیزکار و دانا و شنوا و فرمانبر خود قرار ده. ۳/۲۵

شنوا بودن خداوند

إِنَّكَ... سَمِيعٌ عَلِيمٌ...

همانا تو شنوای دانایی. ۱۲/۲۵

أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. شنوای بینا. ۷/۴۷

ساکنان آسمان و زمین ، و شنیدن توبه بنده به درگاه خدا

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِّنِّي بِسُوءِ أَثْرِي... لَكِنْ لَتَسْمَعَ سَمَاوَةٌكَ وَ مَنْ فِيهَا وَ أَرْضُكَ وَ مَنْ عَلَيْهَا مَا... لَجَأْتُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ التَّوْبَةِ

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. بلکه برای آن است که آسمانت و هر که در

ص : ۸۰۹

آن است و زمینت و هر که بر روی آن است، توبه ای که به سبب آن به درگاہت پناه بردم را بشنود.

۲۶/۳۱

شنیدنی تر بودن دعای ساکنان آسمان و زمین در حقّ بنده، از دعای خودش

فَلَعَلَّ بَعْضُهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِشَوْءٍ مَوْفِقِي، أَوْ تُدْرِكُهُ الرَّقَّةُ عَلَيَّ لِشَوْءٍ حَالِي فَيُنَالَنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ هِيَ أَسْمَعُ لَدَيْكَ مِنْ دُعَائِي

شاید برخی از آنها به رحمتت بر بدی جایگاهم، به من رحم کند یا بخاطر بدی حالم، بر من دلسوزی نماید؛ پس دعایی از او به من رسد که از دعای من نزد تو شنیدنی تر است. ۲۷/۳۱

شنوندگان سخنان محمد صلی الله علیه و آله و عترت او

وَ اجْعَلْنَا لَهُمْ سَامِعِينَ وَ مُطِيعِينَ كَمَا أَمَرْتَ

و همان طور که فرمان داده ای ما را در برابر ایشان گوش به فرمان و مطیع قرار ده. ۵/۳۴

شنوندن کردار خود، به شنوندگان

ثُمَّ خَلَصَ ذَلِكَ كُلَّهُ مِنْ... سَمِعِهِ الْمُسْمِعِينَ

سپس همه آن را از شنوندن به شنوندگان، خالص گردان. ۷/۴۴

شنیدن راز و نجوای بنده

وَ اسْمَعِ نَجْوَايَ

و نجوایم را بشنو. ۲۵/۴۶

شنوندگان ولی خدا (امام علیه السلام)

وَ اجْعَلْنَا لَهُ سَامِعِينَ مُطِيعِينَ

و ما را برای او شنوندگان (و) فرمانبران قرار ده. ۶۳/۴۷

خدا، شنونده دعا و درخواست

...بَلْ وَجَدْتُكَ لِدُعَائِي سَامِعًا

...بلکه تو را برای نیایشم، شنونده یافتم.

۵/۵۱

خدا، شنونده شکایت شاکی

تَسْمَعُ مَنْ شَكَأَ إِلَيْكَ

کسی را که به درگاه تو شکایت کند، می شنوی.

۱۲/۵۱

شور

شور نگرداندن آب ابر

اللَّهُمَّ... لَا تَجْعَلْ مَاءَهُ عَلَيْنَا أُجَاجًا

خداوندا آبش را بر ما شور و تلخ نگردان.

۶/۱۹

شوق

اشتیاق به پیامبران

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ

ص : ۸۱۰

الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ عِنْدَ... الْإِشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ... فَادْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرِهِ وَرِضْوَانِ

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین، هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند، پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۱/۴ و ۲

اشتیاق بنده، به گذشت الهی

اللَّهُمَّ... إِلَيَّ تَجَاوَزِكَ اشْتَقْتُ

خداوندا به گذشت تو اشتیاق ورزیده ام.

۱۵/۲۰

شوق و دلباختگی بنده، به خدا

وَ اٰمِنُنَّ عَلَيَّ بِشَوْقِي إِلَيْكَ

و شوق به خودت را به من ارزانی دار.

۱۳/۲۱

سبب انجام نیکی ها، با شوق

وَ ارزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي... حَتَّى أَعْمَلَ الْحَسَنَاتِ شَوْقًا

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا آنکه با اشتیاق به کارهای نیک پردازم. ۸/۲۲

شوق پاداش وعده داده شده

وَ ارزُقْنِي... شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ

و اشتیاق پاداش وعده ها (ی بهستی) را

روزی ام فرما. ۹/۲۲

اللَّهُمَّ ارزُقْنَا... شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ

خداوندا شوق پاداش وعده داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

سبب اشتیاق نسبت به مرگ

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا... نَحْرِصُ لَهُ عَلَى وَشِكِّ اللَّحَاقِ بِكَ حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ... مَا لَفْنَا الَّذِي نَشْتَاقُ إِلَيْهِ

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن به زود رسیدن به تو حرص ورزیم. تا جایی که مرگ برای ما محل الفتی باشد که به سوی آن مشتاقیم. ۳/۴۰

اشتیاق به رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ! وَ أَشَدَّ شَوْقَنَا غَدًا إِلَيْكَ!

درود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حریص بودیم! و فردا چه سخت به سوی تو مشتاقیم!

۴۱/۴۵

اشتیاق دیدار خداوند

شَوْقُنِي لِقَاءَكَ

مرا به دیدارت مشتاق گردان. ۱۲۶/۴۷

وَ اجْعَلْ فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتِي شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ

و در آنچه نزد توست، رغبتم را، آرزومندی

ص: ۸۱۱

شوم

درخواست شوم نگرداندن سردی ابر

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ ظِلَّهُ عَلَيْنَا سَمُومًا

خداوندا سایه آن (ابر) را بر ما گرم و سوزان قرار نده. ۶/۱۹

عدم نحوست ماه نو

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالًا سَعِدًا لَا نَحْسَ فِيهِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه سعادت مندی بدون نحوست، قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

شهادت شهید و نیز گواهی

شهر

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به شهرهای غربت

و هَاجَرَ إِلَى بِلَادِ الْغُرَبَةِ

و به شهرهای غربت هجرت نمود. ۱۶/۲

دوری اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از شهرهای خویشانان

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى هَجْرِهِمْ فِيكَ دِيَارَ قَوْمِهِمْ

و ایشان را به خاطر آنکه در راه تو از شهرهای

خویشانان هجرت کردند، پاداش عنایت کن.

۸/۴

ارزان نمودن نرخ ها، در همه شهرها

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُرْخِصْ بِهِ الْأَسْعَارَ فِي جَمِيعِ الْأَمْصَارِ

خداوندا ما را با بارانی که با آن قیمت ها را - در همه شهرهای بزرگ - ارزان کنی، سیراب نما.

۵/۱۹

استوار نمودن شهرهای مسلمانان

وَ حَصَّنْ بِهِ دِيَارَهُمْ

و به وسیله آن، شهرهایشان را استوار ساز.

۷/۲۷

دشمنان خدا در اطراف شهرها

اللَّهُمَّ وَ اعْمَمْ بِذَلِكَ اَعْدَاءَكَ فِي اَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ... وَ سَائِرِ اُمَمِ الشُّرُكِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و دیگر امت های مشرک. ۹/۲۷

فروبردن شهرهای مشرکان، به زمین

وَ اِزِمْ بِلَادَهُمْ بِالْخُسُوفِ

و شهرهایشان را در زمین فروبر. ۱۲/۲۷

سنگباران نمودن شهرهای مشرکان

ص : ۸۱۲

وَ أَلْحَ عَلَيَّهَا بِالْقُدُوفِ

و پیوسته آن (شهرها) را سنگباران فرما.

۱۲/۲۷

زایل ساختن خشکی شهرها

اللَّهُمَّ أَذْهِبْ مَحَلَّ بِلَادِنَا بِسُقْيَاكَ

خداوندا خشکسالی شهرهای ما را، با آبیاری خویش برطرف ساز. ۴/۳۶

اهالی شهرها و پذیرفتن بنده

يَا مَنْ يَقْبَلُ مَنْ لَّا تَقْبَلُهُ الْبِلَادُ

ای کسی که می پذیرد، آن را که (اهل) شهرها او را نمی پذیرند. ۲/۴۶

امام علیه السلام، نشانه (راه حق)، در شهرها

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ... بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ... مَنَارًا فِي بِلَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را به امامی تأیید کرده ای، که او را علامتی در شهرهایت به پا داشتی.

۶۰/۴۷

زندگی بخشیدن به شهرهای مرده

وَ هَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرْجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي... بِهَا تَنْشُرُ مَيِّتَ الْبِلَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن سرزمین های مرده را زندگی می بخشی، گشایش ده. ۱۳/۴۸

شهرت آوازه

مشهور بودن خدا، به گذشت

فَإِنَّكَ... مَعْرُوفٌ بِالتَّجَاوُزِ

همانا تو به گذشت مشهوری. ۱۵/۱۲

مشهور نساختن بنده، به گناهانش

وَ كَمْ مِنْ ذَنْبٍ غَطَّيْتُهُ عَلَيَّ فَلَمْ تَشْهَرْنِي

و چه بسیار گناهانی که برای من در پرده داشتی و (به آن) مشهورم نمودی. ۲۱/۱۶

ماه رمضان و برتری های مشهورش

فَأَبَانَ فَضِيلَتَهُ عَلَيَّ سَائِرِ الشُّهُورِ بِمَا جَعَلَ لَهُ مِنْ... الْفَضَائِلِ الْمَشْهُورَةِ

پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها، به فضایل مشهور آشکار ساخت. ۴/۴۴

شهرت جویی

رهاندن مجاهد مسلمان، از شهرت طلبی

وَ خَلَّصَهُ مِنَ السُّمْعَةِ

و او را از شهرت طلبی نجات ده. ۱۴/۲۷

خالص گرداندن کردارها، از شهرت جویی

ثُمَّ خَلَّصَ ذَلِكَ كُلَّهُ مِنْ... سُمْعَةِ الْمُسْمِعِينَ

سپس همه آن را از شهرت جویی شهرت طلبان، خالص گردان. ۷/۴۴

ص: ۸۱۳

شهوت

شهوات، و بازداشته نشدن فرشتگان از تسبیح

وَ الَّذِينَ... لَا تَشْغَلُهُمْ عَنْ تَسْبِيحِكَ الشَّهَوَاتُ...

و همانها که خواهش های نفسانی، آنها را از تسبیح تو باز نمی دارد... ۷/۳

آفرینش شب، و نائل آمدن به شهوت

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... لِيُنَالُوا بِهِ لَذَّةَ وَ شَهْوَةَ

پس شب را برای آنان آفرید تا به سبب آن خوشی و کام دل یابند. ۵/۶

پناه بردن به خدا، از افراط شهوت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... إِلْحَاحِ الشَّهْوَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از زیاده روی شهوت.

۱/۸

عرضه شهوت به بنده، توسط شیطان

يَتَعَرَّضُ لَنَا بِالشَّهَوَاتِ

خواهش های نفسانی را برای ما عرضه می دارد.

۷/۲۵

برگرداندن شهوت بنده، از حرام

وَ اكْبَسِرْ شَهْوَتِي عَنْ كُلِّ مَحْرَمٍ

و خواهش نفس مرا، از هر حرامی بشکن.

۱/۳۹

شهوات، و بی بهره گشتن بنده

وَ شَهَوَاتِي حَرَمْتَنِي

و خواهش های نفسانی ام مرا محروم گردانده.

۷/۵۲

شهید

سبب درآمدن در زمره شهیدان

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... نَصِيرٌ بِهِ فِي نَظْمِ الشُّهَدَاءِ بِسُيُوفِ أَعْدَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در ردیف کشته شدگان به شمشیرهای دشمنانش در آییم.

۲۷/۱۳۰

درخواست تقدیر شهادت، برای مجاهد

فَإِنْ... قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ أَنْ يَجْتَاحَ عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ...

پس اگر شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت را با کشتن نابود نموده است.

۱۵/۲۷

ویژگی های قرار گیرنده در زمره شهیدان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَنَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ... وَ اجْعَلْهُ فِي نِظَامِ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را

ص : ۸۱۴

نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس و او را در صف شهیدان و صالحان قرار ده. ۱۷/۲۷

پناه دادن بنده، در جایگاه شهدا

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بَعْفِكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ... وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان ارجمند و شهیدان و صالحان، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

شیر

پُر شِيرِ سَاخْتِنِ پَسْتَانِ چَهَارِپَايَانِ، بَا آبِ

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُدْرِ بِهِ الضَّرْعَ

خداوندا ما را با بارانی که پستان حیوان را با آن پر (شیر) سازی، سیراب نما. ۵/۱۹

شیرینی

شیرینی زبان ها، در بیان نعمت خدا

وَ اجْعَلْ... انْطَلَقَ اَلْسِنَتِنَا فِي وَصْفِ مِتِّتِكَ

و خوش سخنی هایمان را در بیان نعمت بزرگ

خود قرار ده. ۱۴/۵

چشاندن شیرینی بخشش الهی، به بنده

وَ اَذِقْنِي حَلَاوَةَ الصُّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ

و شیرینی احسانت را در آنچه درخواست نمودم به من بچشان. ۸/۷

کامیابی به شیرینی تندرستی

وَ اَوْجِدْنِي حَلَاوَةَ الْعَافِيَةِ

و مرا از شیرینی تندرستی کامیاب فرما.

چشاندن شیرینی آمرزش، به بنده

وَ أَذِقْنِي حَلَاوَةَ الْمَغْفِرَةِ

و شیرینی آمرزش را به من بچشان. ۳۳/۱۶

تلخی ترس از ستمکار و شیرینی ایمنی از او

وَ أَبْدِلْنِي... مِنْ مَرَارِهِ خَوْفِ الظَّالِمِينَ حَلَاوَةَ الْأَمْنِ

و درباره من تلخی بیم از ستمگران را به شیرینی امتیّت مبدّل فرما. ۷/۲۰

کامیابی از شیرینی مهربانی خداوند

وَ أَوْجِدْنِي... حَلَاوَةَ رَحْمَتِكَ وَ رَوْحِكَ وَ رَيْحَانِكَ، وَ جَنَّةَ نَعِيمِكَ

و مرا از شیرینی رحمت و آسودگی و آسایش و بهشت پر نعمت، کامیاب گردان. ۱۲۵/۴۷

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ كَيْدِهِ وَ مَكَايِدِهِ

خداوندا ما از وسوسه های شیطان - رانده شده - و حيله و مکرهای او به تو پناه می بریم.

۱/۱۷

از امورات شیطان، به خدا پناه بردن

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ كَيْدِهِ وَ مَكَايِدِهِ، وَ مِنْ الثَّقَةِ بِأَمَانِيهِ وَ مَوَاعِيدِهِ وَ غُرُورِهِ وَ مَصَايِدِهِ

خداوندا ما از وسوسه های شیطان - رانده شده - و حيله و مکرهای او و اطمینان به آرزوهای او و وعده ها و فریب ها و دام هایش به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يُطْمِعَ نَفْسَهُ فِي إِضْلَالِنَا عَنْ طَاعَتِكَ، وَ امْتِهَانِنَا بِمَعْصِيَتِكَ

خداوندا ما از اینکه او (شیطان) در گمراه کردن ما از طاعتت و خوار نمودن ما به نافرمانی ات طمع کند، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷و۲

درخواست بنده از خدا، درباره شیطان در ارتباط با خودش

اللَّهُمَّ احْسَأْهُ عَنَّا بِعِبَادَتِكَ، وَ اكْبِتْهُ بِدُؤُوبِنَا فِي مَحَبَّتِكَ، وَ اجْعَلْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ سِتْرًا لَا يَهْتِكُهُ، وَ رَدِّمَّا مُضْمِتًا لَا يَفْتُقُهُ

خداوندا او را از ما - به سبب عبادت و بندگی ات - دور کن. و با کوشش مستمر ما - در دوستی ات - او را خوار نما. و میان ما و او پرده ای افکن که نتواند آن را چاک زند. و سد استواری که نتواند آن را بشکافد. ۳/۱۷

وَ اشْعَلْهُ عَنَّا بِنِعْضِ أَعْدَائِكَ، وَ اعْصِمْنَا مِنْهُ بِحُسْنِ رِعَايَتِكَ، وَ اكْفِنَا خَيْرَهُ، وَ وَلْنَا ظَهْرَهُ، وَ اقْطَعْ عَنَّا إِثْرَهُ

و او را به جای ما به برخی دشمنانت سرگرم نما و ما را با نیکی نگهداری ات از او نگهدار. و حيله او را از ما دور کن و او را از ما فراری ده. و اثرش را از ما قطع کن. ۴/۱۷

اللَّهُمَّ... حَوِّلْ سُلْطَانَهُ عَنَّا، وَ اقْطَعْ رَجَاءَهُ مِنَّا، وَ اذْرَأْهُ عَنِ الْوُلُوعِ بِنَا

خداوندا تسلط او را از ما بردار و امیدش را از ما قطع کن و او را از حریص بودن به ما باز دار.

درخواست بنده از خدا، درباره خودش در رابطه با شیطان

وَ أَمْتَعْنَا مِنَ الْهُدَىٰ بِمِثْلِ ضَلَالَتِهِ، وَ زَوَّدْنَا مِنَ الْتُقْوَىٰ ضِدَّ غَوَايَتِهِ، وَ اسْلُكْ بِنَا مِنَ التَّقَىٰ خِلَافَ سَبِيلِهِ مِنَ الرَّدَىٰ

ص : ۸۱۶

و ما را به اندازه گمراهی او، از رستگاری ات بهره مند گردان. و بر ضد گمراهی او، ما را از پرهیزکاری توشه ده. و برخلاف راه هلاکت بارش، ما را به راه پرهیزکاری ببر. ۵/۱۷

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ لَهُ فِي قُلُوبِنَا مَدْخَلًا، وَ لَا تُوَطِّنْ لَهُ فِيمَا لَدَيْنَا مَنْزِلًا

خداوندا برای او در دل های ما راه ورودی قرار نده. و او را در آنچه نزد ماست، منزل نده.

۶/۱۷

اللَّهُمَّ... بَصُرْنَا مَا نُكَايِدُهُ بِهِ، وَ أَلْهَمْنَا مَا نُعِدُّهُ لَهُ، وَ أَيْقَظْنَا عَنْ سِنَةِ الْعُغْلَةِ بِالرُّكُونِ إِلَيْهِ، وَ أَحْسِنْ بِتَوْفِيقِكَ عَوْنَنَا عَلَيْهِ

خداوندا ما را به راه فریب دادنش، آگاه کن. و آنچه برای (دور ساختن) او باید آماده سازیم، به ما الهام فرما. و ما را از خواب غفلت و فراموشی، که به سبب میل و اعتماد به اوست، بیدار گردان. و به توفیق خود ما را بر ضد او، نیکو یاری نما.

۷/۱۷

اللَّهُمَّ وَ أَشْرِبْ قُلُوبَنَا إِنْكَارَ عَمَلِهِ، وَ الطُّفَّ لَنَا فِي نَقْضِ حِيلِهِ

خداوندا و دل های ما را از انکار او سیراب ساز و راه باطل نمودن نیرنگ های او را به ما لطف فرما. ۸/۱۷

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي نَظْمِ أَعْدَائِهِ، وَ اعْزِلْنَا عَنْ عِدَادِ أَوْلِيَائِهِ، لَا نُطِيعُ لَهُ إِذَا اسْتَهْوَانَا، وَ لَا نَسْتَجِيبُ لَهُ إِذَا

دَعَانَا، نَأْمُرُ بِمَنَاوَاتِهِ، مَنْ أَطَاعَ أَمْرَنَا، وَ نَعْظُ عَنْ مَتَابَعَتِهِ مَنْ اتَّبَعَ زَجْرَنَا

خداوندا ما را در گروه دشمنانش قرار ده و از شمار دوستانش برکنار فرما تا هرگاه ما را به خود مایل ساخت، فرمانش نبریم و هرگاه که ما را فراخواند، پاسخش ندهیم. هر که فرمان ما را پیروی کند، به دشمنی او فرمان دهیم و هر کس نهی ما را پذیرفت، از پیروی او بازداریم.

۱۴/۱۷

درخواست حفظ مؤمنان، از شر شیطان

وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا... قَرَابَاتِنَا وَ جِيرَانِنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي حِرْزِ حَارِزٍ... وَ أَلْبِسْهُمْ مِنْهُ جُنَّاتٍ وَاقِيَةً، وَ أَعْطِهِمْ عَلَيْهِ أَسْلِحَهُ مَاضِيَةً

و پدران و مادران و نزدیکان و همسایگان ما از مردان و زنان با ایمان را، از (شر) او در جایگاهی محکم قرار ده و بر اندام آنان زره های بازدارنده از آزار و اذیت او بپوشان و سلاح های برنده بر ضد او به آنان عطا فرما. ۱۰/۱۷

آموختن علم های خدایی، علیه شیطان

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ... اسْتَظْهَرَ بِكَ عَلَيْهِ فِي مَعْرِفَةِ الْعُلُومِ الرَّبَّائِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که در راه شناخت علم های خدایی از تو یاری خواست تا بر ضد او اقدام کند،
اجابت فرما.

۱۱/۱۷

ص : ۸۱۷

دشمنی نمودن با شیطان، از روی حقیقت

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ ... عَادَاهُ لَكَ بِحَقِيقَةِ الْعُبُودِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به سبب حقیقتِ بندگی تو، با او دشمنی کرد، اجابت فرما. ۱۱/۱۷

درخواست از خدا، درباره شیطان

اللَّهُمَّ احْلُلْ مَا عَقَدَ، وَافْتَقْ مَا رَتَقَ، وَافْسَحْ مَا دَبَّرَ، وَتَبَّطْهُ إِذَا عَزَمَ، وَانْقُضْ مَا أُبْرِمَ

خداوندا آنچه (شیطان) گره زد، باز کن. و آنچه بست، بگشا. و آنچه اندیشید، باطل کن. و هر تصمیمی گرفت، از اقدامش بازدار. و آنچه استوار نمود، درهم شکن. ۱۲/۱۷

اللَّهُمَّ وَاهْزِمْ جُنْدَهُ، وَابْطُلْ كَيْدَهُ، وَاهْدِمْ كَهْفَهُ، وَارْغِمْ أَنْفَهُ

خداوندا و لشکرش را شکست ده. و فریبش را باطل فرما. و پناهگاهش را ویران ساز. و بینی اش را به خاک بمال. ۱۳/۱۷

میراندن بنده، در صورتِ چراگاه شیطان شدن عمرش

فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ...

پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد، مرا به سوی خود بازگردان. ۵/۲۰

القائات شیطانی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّيِّ وَالتَّطَنِّيِّ وَالحَسَدِ ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ...

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو و خیال بافی و رشک، در دل من می افکند، یاد بزرگی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

تبدیل القائات شیطانی، به یاد بزرگی و توانایی خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّيِّ ... ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ، وَتَفَكَّرًا فِي قُدْرَتِكَ، وَتَدْبِيرًا عَلَيَّ عَدُوِّكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو در دل من می افکند، یاد بزرگی ات و اندیشه در قدرتت و تدبیر علیه دشمنت را قرار

ده. ۱۳/۲۰

پناه بردن به خدا، از شر هر شیطان سرکش

وَاعِدْنِي وَدُرِّيْتِي ... مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر شیطانِ سرکش پناه ده. ۶/۲۳

پناه دادن بنده و فرزندانش، از شیطان

وَ أَعِدُّنِي وَ ذُرِّيَّتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

و من و فرزندانم را از شیطانِ رانده شده پناه ده. ۶/۲۳، ۶/۲۵

چیرگی شیطان، بر بنده

هَذَا مَقَامٌ مَنْ... اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ

ص : ۸۱۸

این مقام کسی است که شیطان بر او چیره گشته. ۶/۳۱

وَ أَشْعَصِمُكَ مِنْ مَلَكْتِهِ

و از تو می خواهم مرا از چیرگی او نگاه داری.

۲۷/۳۲

زاری جهت برگرداندن مکر شیطان

وَ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ فِي صَرْفِ كَيْدِهِ عَنِّي

و به درگاه تو زاری می کنم، تا فریبش را از من بازگردانی. ۲۷/۳۲

شیطان و به دست گرفتن مهار بنده

قَدْ مَلَكَ الشَّيْطَانُ عِنَانِي فِي سُوءِ الظَّنِّ وَ ضَعْفِ اليَقِينِ

شیطان افسار مرا در بدگمانی و سست باوری به دست گرفت. ۲۷/۳۲

گله بنده، از بدهمسایگی شیطان

فَأَنَا أَشْكُو سُوءَ مُجَاوَرَتِهِ لِي، وَ طَاعَةَ نَفْسِي لَهُ

پس از بدهمسایگی او با من و اطاعت نفسم از او به تو شکایت می کنم. ۲۷/۳۲

فریب خوردن از شیطان و نافرمانی خدا

فَلَوْ لَأَنَّ الشَّيْطَانَ يَخْتَدِعُهُمْ عَنْ طَاعَتِكَ مَا عَصَاكَ عَاصٍ

پس اگر شیطان آنها را از اطاعتت فریبشان نمی داد، هیچ گناهکاری نافرمانی تو را نمی کرد.

۹/۳۷

عامل حفظ بندگان، از تبهکاری شیطان

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا... مِنْ نَزَغَاتِ الشَّيْطَانِ وَ خَطَرَاتِ الْوَسْوَاسِ حَارِسًا

و قرآن را نگهبان ما از وسوسه های شیطان و از اندیشه های بد قرار ده. ۱۰/۴۲

فریب خوردن از شیطان

وَ جَنَّبْنَا... الْإِنِّخِدَاعَ لِعَدُوِّكَ الشَّيْطَانَ الرَّجِيمِ

و ما را از فریب خوردن از دشمنت؛ شیطان رانده شده، دور گردان. ۱۳/۴۴

شیطان، دشمن خدا

وَ جَنَّبْنَا... الْإِنِّخِدَاعَ لِعَدُوِّكَ الشَّيْطَانَ الرَّجِيمِ

و ما را از فریب خوردن از دشمنت؛ شیطان رانده شده، دور گردان. ۱۳/۴۴

وَ إِنِ اشْتَمَلَ عَلَيْنَا عَدُوُّكَ الشَّيْطَانُ فَاسْتَنْقِذْنَا مِنْهُ

و اگر دشمن تو شیطان، بر ما چیره شده، پس ما را از او رهایی ده. ۱۶/۴۴

رهایی دادن بندگان، از شیطان

وَ إِنِ اشْتَمَلَ عَلَيْنَا عَدُوُّكَ الشَّيْطَانُ فَاسْتَنْقِذْنَا مِنْهُ

ص : ۸۱۹

و اگر دشمن تو شیطان، بر ما چیره شده، پس ما را از او رهایی ده. ۱۶/۴۴

رمضان، یاور بنده بر مغلوب نمودن شیطان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ نَاصِرٍ أَعَانَ عَلَى الشَّيْطَانِ

دروود بر تو یآوری که در برابر شیطان یاری کرد. ۲۹/۴۵

شیفتگی

عدم غفلت فرشتگان، از شیفتگی به خدا

اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ... لَا يَعْفُلُونَ عَنِ الْوَلَةِ إِلَيْكَ

خداوندا و حاملان عرشت که از شیفتگی به سوی تو غافل نمی شوند... ۱/۳

دل بنده، شیفته نعمت های فراوان الهی

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءًا مَنْ... قَلْبُهُ مَفْتُونٌ بِكَثْرَةِ النِّعَمِ عَلَيْهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که دلش به سبب زیادی نعمت ها بر او، فریفته شده. ۸/۵۲

شیون

شیون بنده، و عدم سزاواری محو بدی او

يَا إِلَهِي لَوْ... اِتَّحَبْتُ حَتَّى يَنْقَطِعَ صَوْتِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر چنان شیون کنم تا صدایم قطع شود، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

شیوه روش

ص : ۸۲۰

صاحب (دارا)

اسرافیل، صاحب صور

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست. ۲/۳

میکائیل، فرشته صاحب منزلت نزد خدا

مِیْكَائِيلُ ذُو الْعِجَاهِ عِنْدَكَ، وَ الْمَكَانِ الرَّفِيعِ مِنْ طَاعَتِكَ

میکائیل نزد تو دارای مقام والا است، و از اطاعتت جایگاهی بلند دارد. ۳/۳

خدا، صاحب عرش و تخت بزرگ

يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

ای صاحب عرش و تخت بزرگ. ۱۰/۷

خدا، دارای فضل و احسان بزرگ

إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

به درستی که تو صاحب فضل بزرگی.

۱۶/۱۴، ۱۵/۲۴، ۶/۳۰

إِنَّكَ ذُو... فَضْلِ كَرِيمٍ

به درستی که تو دارای فضل بزرگ هستی.

۲۱/۴۲

خدا، دارای عظمت، بزرگواری و احترام

إِنَّكَ... ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

همانا تویی دارای بزرگواری و احترام.

۷/۱۵

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ... ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

خداوندا سپاس برای توست، دارای بزرگواری و کرم. ۲/۴۷

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

معبودی جز تو نیست، دارای بزرگواری و احترام. ۲/۴۸

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ای دارای بزرگواری و کرم. ۲۸/۴۸

تَجَاوَزْ عَنِّي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

از من درگذر، ای دارای بزرگی و کرم.

۷/۵۰

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

ای صاحب عظمت و کرامت. ۳/۵۴

خدا، دارای نعمت دیرین

إِنَّكَ ذُو... الْمَنَّ الْقَدِيمِ

ص : ۸۲۱

به درستی که تو صاحب نعمت دیرینه ای.

۱۵/۲۴

عوض دادن خدا، به صاحبان تبعات

اللَّهُمَّ وَعَلَى تَبِعَاتٍ قَدْ حَفِظْتُهُنَّ، وَ تَبِعَاتٍ قَدْ نَسِيْتُهُنَّ... فَعَوِّضْ مِنْهَا أَهْلَهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است که به یاد دارم و گرفتاری هایی است که فراموش کرده ام. پس صاحبانش را عوض ده.

۱۸/۳۱

خدا، صاحب پادشاهی جاوید

اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمُلْكِ الْمُتَابِدِ بِالْخُلُودِ

خداوندا ای صاحب پادشاهی پاینده جاوید.

۱/۳۲

گمان برتری بردن، به صاحب ثروت

وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ... أَظُنَّ بِصَاحِبِ ثَرْوَةٍ فَضْلاً

و مرا از اینکه به ثروتمندی گمانِ فضل برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

خدا، دارای فضل و نعمت

إِنَّكَ... الْمُحْسِنُ الْمَجْمَلُ ذُو الطَّوْلِ

همانا تو نیکوکارِ عطاکننده هستی. دارای فضیلتی. ۷/۳۶

ادا نکردن حقِّ صاحب حقِّ مؤمن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ حَقِّ ذِي حَقِّ لَزِمَنِي

لِمَوْءِمِنٍ فَلَمْ أُؤَفِّرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از حقیِ حقدار مؤمنی که بر من لازم گردانده بودی، پس آن را به تمامی ادا
نکردم. ۱/۳۸

خدا، صاحب رحمت گشاده

إِنَّكَ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ

به درستی که تو دارای رحمت گسترده هستی.

۲۱/۴۲

خدا، صاحب زیبایی، کبریا و حمد

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، ذُو الْبَهَاءِ وَالْمَجْدِ، وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْحَمْدِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. دارای زیبایی و ارجمندی و بزرگواری و ستایشی.

۱۱/۴۷

دارای قوت و توان نبودن بنده

أَسْأَلُكَ أَنْ تَغْفِرَ عَنِّي، وَ تَغْفِرَ لِي فَلَسْتُ بِرَبِيًّا فَأَعْتَدِرْ، وَ لَا بِيَدِي قُوَّةٍ فَأَتَّصِرَ

از تو می خواهم که مرا ببخشایی و بیامرزی ام. زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم و دارای توانی نمی باشم تا پیروز
شوم. ۷/۵۱

صاعقه

درخشیدن صاعقه های برق ها

ص : ۸۲۲

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحِ ابْنَيْنِ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمِعُ زَجْلُ الرُّعُودِ، وَ إِذَا سَبَحْتَ بِهِ حَفِيفَهُ السَّحَابِ التَّمَعْتُ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدا شنیده می شود و آنگاه که با خروش او، ابر به حرکت درآید، شعله های برق می درخشد. ۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

صالح

سبب قرار گرفتن در مراتب صالحان

...وَ صَيَّرْنَا بِذَلِكَ فِي دَرَجَاتِ الصَّالِحِينَ...

...و به وسیله آن ما را در مرتبه های نیکوکاران قرار ده. ۱۶/۱۷

در زمره بندگان صالح بودن

وَ اجْعَلْنِي... مِنْ صَالِحِ الْعِبَادِ

و مرا از بندگان شایسته قرار ده. ۱۸/۲۰

وَ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و ما را از بندگان صالحت قرار ده. ۱۸/۴۴

قصد انجام عمل صالح، و بازداشته شدن توسط شیطان

إِنْ هَمَمْنَا بِعَمَلٍ صَالِحٍ جَبَطْنَا عَنْهُ

چنانچه قصد کار شایسته ای کردیم، (شیطان)

ما را از آن بازدارد. ۷/۲۵

در زمره صالحان

...وَ اجْعَلْهُ فِي نِظَامِ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ

...و او را در صف شهیدان و صالحان قرار ده.

صالحان، در جایگاه گواهان (در قیامت)

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَوْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ... وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان
ارجمند و شهیدان و صالحان، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

اعمال صالح و کند شمردن بازگشت به خدا

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطُ مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کند شماریم. ۳/۴۰

آباد ساختن مجالس صالحان

وَ اعْمُرْ بِي مَجَالِسِ الصَّالِحِينَ

و مجالس شایستگان را به وسیله من آباد ساز.

۴/۴۱

ص : ۸۲۳

درود خدا، بر بندگان صالحش

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان شایسته ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

پیش نفرستادن کردارهای شایسته

وَ إِنِّي وَ إِن لَّمْ أَقْدِمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانه دانستن تو را، پیش فرستاده

ام. ۷۲/۴۷

یاری بنده، بر تیت صالح

وَ أَعْنِي عَلَى صَالِحِ النَّبِيِّ

و بر (داشتن) تیت صالح یاری ام فرما.

۱۱۳/۴۷

همانند صالحان

وَ كُنْ لِي كَمَا تَكُونُ لِلصَّالِحِينَ

و با من چنان باش که با شایستگان هستی.

۱۲۷/۴۷

شریک شدن در دعای صالح مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَالِحِ مَنْ دَعَاكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که ما را در

درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می خواند، شریک گردانی.

۳/۴۸

عمل صالح پیش فرستاده شده

فَإِنِّي لَمِ آتِكَ ثِقَةً مِّنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم، به درگاه تو نیامده ام. ۶/۴۸

صبح

شکافتن تاریکی، با درآمدن در بامداد

اللَّهُمَّ فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَيَّ مَا فَلَقْتَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی. ۸/۶

به صبح درآمدن بندگان و همه چیز، در ملک خدا

أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

به صبح درآمدن بندگان، در پنجه قدرت الهی

أَصْبَحْنَا فِي قَبْضَتِكَ

ص : ۸۲۴

ما در تحت قدرت تو صبح کردیم. ۱۰/۶

حال بنده، هنگام ورود در صبح و شام

إِلَهِي أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ عَبْدًا دَاخِرًا لَكَ

خدای من، صبح و شام را به سر کردم ، در حالی که بنده خوار توام. ۷/۲۱

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبِحُ وَ أُمْسِي مُسْتَقِلًّا لِعَمَلِي

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که عملم را اندک می بینم.

۷/۵۲

راه یابی به روشنی بامداد قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ ... يَهْتَدِي بِضَوْءِ صَبَاحِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که با نور صبحگاهش راه می یابند. ۷/۴۲

درودهای واردشونده در صبح و شام، بر دوستان ائمه علیهم السلام

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الصَّلَوَاتِ... النَّامِيَاتِ الْعَادِيَاتِ الرَّائِحَاتِ

خداوندا و بر دوستان آنها درودهای فزاینده (در) هر صبح و شام، بفرست. ۶۴/۴۷

به صبح در آمدن و امید به خداوند

اللَّهُمَّ مَنْ أَصْبَحَ لَهُ ثِقَةٌ أَوْ رَجَاءٌ غَيْرُكَ، فَقَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَنْتَ ثِقَتِي وَ رَجَائِي فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا

خداوندا، هر کس صبح کرد، در حالی که اعتماد یا امیدش به جز تو بود. پس من صبح کردم، در حالی که اعتماد و امیدم در

همه کارها تویی. ۸/۵۴

صبر بردباری و نیز شکیبایی

صحرا بیابان

صدا

گفتار فرشتگان، در هنگام شنیدن صدای برافروختگی دوزخ

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ إِذَا نَظَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ تَزْفِرُوا عَلَىٰ أَهْلِ مَعْصِيَتِكَ: سُبْحَانَكَ مَا عِبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

و همانهایی که چون دوزخ را می نگرند که بر گنهکاران صدای شعله اش بلند است، گویند: منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۹/۳

صدای زجر و راندن فرشته

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَىٰ الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود.

۱۴ و ۱۱ و ۱۰/۳

ص : ۸۲۵

خدا، اجابت کننده هر آوازدهنده اش

إِنَّكَ... مُسْتَجِيبٌ لِمَنْ نَادَاكَ

به درستی که تو برای هر که تو را صدا زند، اجابت کننده ای. ۵/۱۱

خواندن خدا، با صدایی تغییر یافته و آهسته

تَلَقَّاكَ بِالْأَنَابَةِ... ثُمَّ دَعَاكَ بِصَوْتٍ حَائِلٍ خَفِيٍّ

با توبه به تو روی آورده و با صدای آهسته پنهانی تو را می خواند. ۸/۱۲

خدا و شنیدن صدای بنده

وَ كُنْ... مِنْ نِدَائِي قَرِيبًا... وَ لَصَوْتِي سَامِعًا

و به آوازم نزدیک شو و صدایم را شنوا باش.

۲۱/۱۳

علت گرفتگی صدای تضرع بنده، به درگاه خدا

كُلُّ ذَلِكَ حَيَاءٌ مِنْكَ لِسُوءِ عَمَلِي، وَ لِذَاكَ خَمَدَ صَوْتِي عَنِ الْجَارِ إِلَيْكَ

همه اینها از روی شرمی است که از بدکرداری خود دارم. و از همین جهت است که صدای زاریم به درگاه تو گرفته. ۲۰/۱۶

با آواز بلند نالیدن، تا قطع گشتن صدا

يَا إِلَهِي لَوْ... انْتَجَبْتُ حَتَّى يَنْقَطِعَ صَوْتِي... مَا

اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر چنان شیون کنم تا صدایم قطع شود، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

آهستگی صدای فرزندان، در برابر والدین

اللَّهُمَّ خَفِّضْ لَهُمَا صَوْتِي

خداوندا، صدایم را برای ایشان آهسته ساز.

۶/۲۴

خدا را صدا زدن

وَلَا يَتَّفِقُ أَحَدٌ مَعَكَ فِي دُعَائِي، وَلَا يَنْظِمُهُ وَإِيَّاكَ نِدَائِي

و در دعایم، کسی با تو برابر نیست و ندایم کسی را با تو جمع نمی کند. ۹/۲۸

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي مُسْتَغِيثًا بِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که از تو یاری خواستم. ۱۰/۴۹

شنیدن صدای رعد

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلْمِ—خُرُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ... الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ
صَوْتَ رَعْدِكَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب
رحم نمایی، که

ص : ۸۲۶

توانایی صدای غرش ابرت را ندارد. ۵/۵۰

صدق راست و درست

صدقه

پاکیزه ترین صدقه های صدقه دهندگان

وَ اجْعَلْ مَا... تَبَرَّعْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ أَزْكَى صَدَقَاتِ الْمُتَصَدِّقِينَ

و بخششی که بی هیچ عوضی به آنان دادم، پاکیزه ترین صدقه های صدقه دهندگان قرار ده.

۲/۳۹

صدقه دادن، در طلب افزایش نعمت خدا

وَ تَصَدَّقُوا لَكُمْ طَلَبًا لِمَزِيدِكُمْ

و جهت طلب افزودن (نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند. ۱۶/۴۵

صرف کردن

عَلَّتْ صَرْفِ نِعْمَةٍ وَ عَدَمِ سِوَاكَ

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَيَّ مَا أَبْلَاهُمْ مِنْ مَنِّهِ الْمُتَتَابِعَهُ... لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش بر بخشش های پی در پی که به

ایشان داده بازمی داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند.

۸/۱

صرف نمودن روزی خدا، در نافرمانی او

وَ مَنْ أَبْعَدُ مِنِّي مِنْ اسْتِصْلَاحِ نَفْسِهِ حِينَ أَنْفِقُ مَا أُجْرِيَتْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ فِيمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ؟

و کیست که به صلاح نفس خود از من دورتر باشد، آنگاه که روزی ات را که برایم رسانده ای، در نافرمانیت در آنچه

بازداشته ای صرف می کنم؟

صرف نمودن روزها

وَ اسْتَفْرِغْ أَيَّامِي فِيمَا خَلَقْتَنِي لَهُ

و سراسر روزهایم را در آنچه مرا برای آن آفریدی صرف نما. ۳/۲۰

صرف شدن عمر، در فرمانبری خدا

وَ عَمَّرْنِي مَا كَانَ عُمْرِي بِذِلَّةٍ فِي طَاعَتِكَ

و تا زمانی که زندگی ام در طاعت تو صرف شود، مرا طول عمر ده. ۵/۲۰

صرف نظر کردن

صرف نظر از همسایگان ستمکار

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أُعْرِضْ بِالتَّجَاوُزِ عَنِ الظَّالِمِينَ

ص : ۸۲۷

و خداوندا مرا بر آن دار که از ستمگرشان با چشم پوشی صرف نظر کنم. ۳/۲۶

صف

عامل سیراب نمودن تشنگی بندگان، در جایگاه صف بستن در پیشگاه خدا

وَ أَرْوِ بِهِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ظَمًا هَوَّاجِرِنَا

و با آن (قرآن)، تشنگی شدید ما را در جاهای گرم در جایگاه صف بستن در پیشگاهت، سیراب فرما. ۱۱/۴۲

خواری مقام بندگان، در محل صف بستن در پیشگاه خدا

وَ اَرْحَمِ بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ذُلَّ مَقَامِنَا

و به (برکت) قرآن، در جای ایستادن که به پیشگاهت صف می کشیم، بر خواری ما رحم کن.

۱۵/۴۲

صفات

پنهان بودن صفات طوائف، بر بندگان

اللَّهُمَّ وَ اعْمُمْ بِذَلِكَ اَعْدَاءَكَ فِي اَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَ الرُّومِ... وَ سَائِرِ اُمَمِ الشُّرْكِ، الَّذِينَ تَخْفَى اَسْمَاؤُهُمْ وَ

صِفَاتُهُمْ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و دیگر امت های مشرک، که نام

ها و نشانه هایشان پنهان است. ۹/۲۷

صفات انتقال یابنده

وَ مَنْ سِوَاكَ... مُتَنَقِّلٌ فِي الصُّفَاتِ

و غیر تو، در صفاتش دگرگون می باشد.

۱۱/۲۸

گمراهی اوصاف، در خدا

ضَلَّتْ فِيكَ الصِّفَاتُ

اوصاف در تو گمراه گشته. ۷/۳۲

گسیختن صفات، پیش از رسیدن به وصف الهی

و تَفَسَّخَتْ دُونَكَ النُّعُوتُ

و صفت ها پیش از رسیدن به تو، از هم گسسته.

۷/۳۲

و تَفَسَّخَتْ دُونَ بُلُوغِ نَعْنِكَ الصِّفَاتُ

و توصیف ها پیش از رسیدن به وصف تو، از هم گسیخته اند. ۱۲/۴۶

صلاحیت شایستگی

ص : ۸۲۸

صلح آشتی

صلوات درود

صمد

خدا و داشتن قدرت صمد (کامله)

لَكَ يَا إِلَهِي... مَلَكَةُ الْقُدْرَةِ الصَّمَدِ

خداوندا تسلط قدرت همیشهگی از آن توست.

۱۰/۲۸

خدای صمد

إِنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ...

به درستی که تو تنها یکتای بی نیازی. ۵/۳۵

وَأَنْتَ حَتَّى صَمَدٌ

و تویی زنده بی نیاز. ۲۸/۴۷

يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا صَمَدُ

ای یگانه، ای یکتا، ای بی نیاز. ۲/۵۴

صوت صدا

صور

اسرافیل، صاحب صور

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست. ۲/۳

صید شکار

توشه ای ضد گمراهی شیطان

وَزُوْدْنَا مِنَ التُّفُوْی ضِدَّ غَوَايْتِهٖ

و بر ضد گمراهی او (شیطان)، ما را از پرهیزکاری توشه ده. ۵/۱۷

قرار ندادن ضدی، برای خدا

فَإِنِّي لَا أَجْعَلُ لَكَ ضِدًّا، وَلَا أَذْعُو مَعَكَ نِدًّا

پس به درستی که من برای تو ضدی قرار نمی دهم و با تو همانندی را نمی خوانم. ۲۲/۲۰

برتر بودن خدا، از داشتن اضداد

فَتَعَالَيْتَ عَنِ الْأَشْبَاهِ وَالْأَضْدَادِ

پس تو از داشتن ماندها و همتاها برتر بودی.

۱۲/۲۸

سبب برگشتن به راه ضد عافیت

و لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَنَعْمِطَ قَدْرَكَ... وَ نَجْنَحَ إِلَى الَّتِي هِيَ... أَقْرَبُ إِلَى ضِدِّ الْعَافِيَةِ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و به آنچه که به ضد عافیت نزدیک تر است، تکیه نماییم.

۳/۳۳

نبودن ضدی برای ستیز کردن با خدا

أَنْتَ الَّذِي لَا ضِدَّ مَعَكَ فَيَعَانِدَكَ

تویی آنکه ضدی نداری تا با تو دشمنی کند.

نفی اضداد، از خدا

وَإِنِّي وَإِنْ لَمْ أُقَدِّمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ وَنَفَى الْأَضْدَادِ وَالْأَشْبَاهِ عَنْكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانه دانستن تو و نفی شریکان و همتایان و ماندهایی از تو را، پیش فرستاده ام. ۷۲/۴۷

ضرر زیان

ضعف ناتوانی

ضعیف کوچک

ضلالت گمراهی

ضمانت

ضمانت بنده، عدم رجوع به مذموم الهی

ص : ۸۳۱

وَ لَكَ يَا رَبِّ... ضَمَانِي أَنْ لَا أُزَجَّعَ فِي مَذْمُومِكَ

و ای پروردگار من، به تو ضمانت می دهم در کاری که نکوهیده توست، بازنگردم. ۱۶/۳۱

آنچه خدا ضمانت نموده:

أ. برآوردن حاجت ها و اجابت دعا

وَ يَا مَنْ ضَمِنَ لَهُمْ إِجَابَةَ الدُّعَاءِ

و ای آنکه روا شدن خواسته ها را برای ایشان ضمانت کرده است. ۱۰/۱۲

وَ لَا تَمْنَعْنِي الْإِجَابَةَ وَقَدْ ضَمِنْتَهَا لِي

و اجابت (دعا) را از من دریغ نکن، که خود آن را ضمانت کرده ای. ۹/۲۵

ب. روزی بنده

وَ اجْعَلْ مِثْلَ مَا صَيَّرَحْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ... قَاطِعًا لِإِهْتِـمَامِنَا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكْفُلْتَهُ بِهِ، وَ حَسِيمًا لِلِإِشْتِغَالِ بِمَا ضَمِنْتَ الْكِفَايَةَ لَهُ

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای و قطع اشتغال ما به آنچه خود کفایت آن را ضمانت

فرموده ای قرار ده. ۳/۲۹

ج. درگذشتن از بدی های بنده

وَ اعْفُ عَن سَيِّئَاتِي كَمَا ضَمِنْتَ

و آنچه را که ضمانت کرده ای، از بدی هایم درگذر. ۱۵/۳۱

د. پذیرفتن توبه

اللَّهُمَّ فَكَمَا أَمَرْتَ بِالتَّوْبَةِ، وَ ضَمِنْتَ الْقَبُولَ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اقْبَلْ تَوْبَتِي

خداوند!، پس چنانکه به توبه فرمان دادی و پذیرفتن را ضمانت کردی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و توبه ام را قبول کن.

هـ. پاداش نیکوکاران

يَا ضَامِنَ جَزَاءِ الْمُمْسِكِينَ

ای ضامن پاداش نیکوکاران. ۵/۴۰

ضمیر درون

ضیق تنگی

ص : ۸۳۲

طبقات

فرشتگان و طبقات آسمان ها

وَ أَسْكَنْتَهُمْ بُطُونَ أَطْبَاقِ سَمَاوَاتِكَ

و آنها را در دل طبقه های آسمان هایت، سکونت داده ای. ۱۱/۳

اقامت بندگان در بین طبقات خاک

وَ بَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلَى، وَ طُولِ الْمُقَامَةِ بَيْنَ أَطْبَاقِ الثَّرَى

و فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) و ماندن طولانی در میان طبقه های خاک را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

طبقات غلامان و کنیزان

وَ عَافِنِي مِمَّا ابْتَلَيْتَ بِهِ طَبَقَاتِ عِبِيدِكَ وَ إِمَائِكَ

و مرا از آنچه طبقات (مختلف) غلامان و کنیزان را به آن مبتلا نموده ای، عافیت بخش.

۱۰۵/۴۷

طیب

پرسش (اطرافیان محضر) ، از وجود طیب

هَوْنٌ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا كَرْبَ السِّيَاقِ... إِذَا بَلَغَتِ النُّفُوسُ التَّرَاقِي، وَ قِيلَ مَنْ رَاقٍ؟

به وسیله قرآن هنگام مرگ، دشواری جان کندن را بر ما آسان گردان، آن زمان که جان ها به گلوگاه می رسد و می گویند:

کجاست طیب؟

۱۳/۴۲

طرف جهت

طریق راه

طعام خوردنی

طعم مزه

طغیان سرکشی

طلب جستجو و نیز خواسته

طلوع

طلوع و غروب نمودن ماه

وَ اَمْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ التَّقْصَانِ، وَ الطُّلُوعِ وَ الْاُفُولِ

و تورا با فزونی و کاستی و طلوع و غروب، به خدمت گرفت. ۲/۴۳

ص : ۸۳۳

طلوع هلال ماه، بر بندگان

وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ طَلَعَ عَلَيْهِ

و ما را از خوشنودترین کسانی که ماه بر او طلوع کرده، قرار ده. ۶/۴۳

دوام برکت شب قدر، تا طلوع فجر

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ، دَائِمُ الْبَرَكَهِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ...

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان برای هر کاری فرود می آیند. آن شب سلام (به همراه) برکتی است که تا برآمدن سپیده دم دوام دارد. ۵/۴۴

طمع حرص

تابعین و طمع به آنچه نزد خداست

صَلَاةً... تَبِعْتُهُمْ بِهَا عَلَيَّ... الطَّمَعِ فِيمَا عِنْدَكَ...

درودی که به سبب آن ایشان را بر طمع در آنچه نزد تو است، برانگیزی. ۱۴/۴ و ۱۵

طمع به مهربانی خدا

وَ إِنَّمَا أَوْفَّخُ بِهِدَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَأْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلَاحُ أَمْرِ الْمُذْنِبِينَ...

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم - که اصلاح کار گناهکاران به آنست
۲۸/۱۶. -

طمع شیطان، در گمراه کردن بندگان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يُطْمِعَ نَفْسَهُ فِي إِضْلَالِنَا عَنْ طَاعَتِكَ، وَ امْتِهَانِنَا بِمَعْصِيَتِكَ

خداوندا ما از اینکه او (شیطان) در گمراه کردن ما از طاعتت و خوار نمودن ما به نافرمانی ات طمع کند، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷ و ۲

خوار ساختن دشمن و قطع طمع پستیان آنها

وَ اقْطَعْ بِخَزِيئِهِمْ أَطْمَاعَ مَنْ بَعْدَهُمْ

و با خواری آنان، طمع آیندگانشان را قطع نما.

۵/۲۷

آرزو، سبب طمع در عمر کهنسالان

وَ طَمِعْنَا بِأَمْالِنَا فِي أَعْمَارِ الْمُعَمَّرِينَ

و با آرزوهایمان، در عمرهای کهنسالان، طمع کردیم. ۱/۲۹

با طمع و یقین، خدا را قصد نمودن

فَأَمَّا كَ بِطَمَعِهِ يَقِينًا

پس از روی یقین با حرص، تو را قصد کرد.

۸/۳۱

طمع نداشتن به هیچ کس، جز خدا

قَدْ خَلَا طَمَعُهُ مِنْ كُلِّ مَطْمُوعٍ فِيهِ غَيْرُكَ

ص : ۸۳۴

در حالی که طمعش از هر که - جز تو - در او طمع کنند، خالی است. ۸/۳۱

افزونی ترس از خدا، نسبت به طمع به او

تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. ۱۲/۳۹

علت کمی طمع به خدا، نسبت به ترس از او

تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَا أَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلَّةِ حَسَنَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک است.

۱۲/۳۹

طواف

درود خدا، بر طواف کنندگان بیت المعمور

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالطَّائِفِينَ بِالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان و بر فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و طواف کنندگان بیت

المعمور. ۱۸ و ۱۱ و ۱۰/۳

طواف آمرزش خواهان، گرد مهربان ترین کس

وَا يَا أَعْطَفَ مَنْ أَطَافَ بِهِ الْمُسْتَغْفِرُونَ

و ای مهربانی که آمرزش خواهان گرد او می گردند. ۹/۱۲

طولانی

پناه بردن به خدا، از دراز گشتن آرزوها

وَتَعُوذُ بِكَ أَنْ... نُمَدَّ فِي آمَالِنَا

و پناه می بریم به تو از اینکه آرزوهایمان را دراز کنیم. ۵/۸

زیانی با دوامی طولانی

اللَّهُمَّ وَ مَنِّي وَقَفْنَا بَيْنَ نَقْصَيْنِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النَّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً، وَ اجْعَلِ التَّوْبَةَ فِي أَطْوَلِهِمَا بَقَاءً

خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا، پس زیان را در آن که زودگذر است و بازگشت را در آنکه دوامش طولانی است قرار ده.

۲/۹

ص : ۸۳۵

طولانی گرداندن عمر فرزندان ، برای والدین

إِلَهِي امْدُدْ لِي فِي أَعْمَارِهِمْ

خداوندا عمرشان را برای من دراز گردان.

۲/۲۵

آزمایش شدن، به آرزوی دراز

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا... فِي آجَالِنَا بِطُولِ الْأَمَلِ...

خداوندا همانا تو ما را در مدت زندگی هایمان به آرزوی دراز، آزمودی. ۱/۲۹

طول کشیدن کار، در چاره وام

وَهَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ... يَطُولُ بِمُمَارَسَتِهِ شُغْلِي

و مرا معاف دار، از وامی که کارم در چاره آن طول کشد. ۱/۳۰

پاداشی با پایانی طولانی و باقی

...لِكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازَيْتَهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيرَةِ الْفَائِيَةِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيلَةِ الْخَالِدَةِ، وَ عَلَى الْغَايَةِ الْقَرِيبَةِ الزَّائِلَةِ بِالْغَايَةِ الْمَدِيدَةِ الْبَاقِيَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدت زودگذر، پاداش درازمدت همیشگی دادی و در برابر عمل نزدیک مدت

زوال پذیر، پاداش درازمدت پایدار عطا نموده ای. ۱۲/۳۷

بازداشتن بندگان، از آرزوی دراز

وَ اكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ

و ما را از آرزوی دراز بازدار. ۱/۴۰

مبارک ساختن طول ماندن، در طبقات خاک

وَ بَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلَى، وَ طُولِ الْمُقَامَةِ بَيْنَ أَطْبَاقِ النَّرَى

و فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) و ماندن طولانی در میان طبقه های خاک را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

بدبختی و طولانی شدن عذر

تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا... يَشْقَى بِنِعْمَتِكَ شَقِيَّهُمْ إِلَّا عَن طُولِ الْأَعْدَارِ إِلَيْهِ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر بعد از عذرهای طولانی بر او. ۹/۴۵

طولانی بودن رمضان، بر گناهکاران

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَطْوَلَكَ عَلَى الْمُجْرِمِينَ

درود بر تو. چه طولانی بودی، بر گناهکاران!

۳۲/۴۵

مهلت طولانی خدا، به بندگان

ص : ۸۳۶

لَمْ يَهِنَ عَلَى طُولِ مُدَّتِهِمْ سُلْطَانُكَ

مهلت طولانی ایشان، سلطنت تو را سست نکرده است. ۱۸/۴۶

وَ أَطَلَّتِ الْأُمَمَ هَالًا

و مهلت طولانی داده ای. ۲۱/۴۶

طولانی بودن بازگشت بنده، در کیفر الهی

وَ مَا أَطْوَلَ تَرَدُّدَهُ فِي عِقَابِكَ

و چه طولانی است پی در پی بازگشتش، در کيفرت! ۲۰/۴۶

به رنج دراز گرفتار شدن

أَنَا الطَّوِيلُ الْعَنَاءِ

منم که گرفتاری ام دراز است. ۸۵/۴۷

طول ایستادگی خطاکاران، بر گناه

ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طَوْلُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُرْمِ أَنْ عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ

سپس طول ایستادگی آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش ببخشی، باز نداشت. ۷/۴۸

آرزوی دراز، سبب سرگرم شدن نفس

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَ أَلَمِنْ نَفْسِهِ لَاهِيَهُ لِطَوْلِ أَمَلِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که نفس او به خاطر آرزوهای درازش، سرگرم شده. ۸/۵۲

طهارت پاکی و پاکیزگی

ص : ۸۳۷

ظاهر آشکار

ظرفیت گنجایش

ظفر پیروزی

ظلم ستم

ظلمت تیرگی

تاریکی های برزخ

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يُضِيءُ لَنَا بِهِ ظُلُمَاتِ الْبُرْزَخِ

سپاس خدای راه، سپاسی که با آن، تاریکی های برزخ را برای ما روشن نماید. ۱۰/۱ و ۱۲

راه یابی در ظلمات

هَبْ لِي نُورًا... أَهْتَدِي بِهِ فِي الظُّلُمَاتِ

مرا نوری بخش که در تاریکی ها با آن راه یابم.

۸/۲۲

جَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالَةِ وَالْجَهَالَةِ

بِاتِّبَاعِهِ

آن را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی ره یابیم. ۳/۴۲

ظلمت آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارِ نُورِهَا ظُلْمَةٌ

خداوند، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که نورش تاریکی است. ۲۹/۳۲

مونسای در ظلمات شب

وَاجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُنَسًّا

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. ۱۰/۴۲

روشن شدن تاریکی قبرها

وَ نَوَّرَ بِهِ قَبْلَ الْبُعْثِ سُدْفَ قُبُورِنَا

و پیش از برانگیخته شدن، تاریکی قبرهایمان را با آن (قرآن)، روشن ساز. ۱۵/۴۲

ماه و روشن نمودن ظلمت ها

أَمَنْتُ بِمَنْ نَوَّرَ بِكَ الظُّلْمَ

ایمان آوردم به کسی که به وسیله تو ظلمت ها را نورانی ساخت. ۲/۴۳

ظن گمان

ص : ۸۳۹

عادت

عادت بندگان، به توبه پذیری خدا

وَ يَا مَنْ عَوَّدَ عِبَادَهُ قَبُولَ الْإِنَابَةِ

و ای آنکه بندگانش را به قبول پشیمانی عادت داده است. ۱۰/۱۲

عادت به پناه بردن به خدا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعَوَّدِينَ بِالتَّعَوُّذِ بِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به پناه بردن به تو خو گرفته اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

احسان، عادت خدا

ذَلِكَ أَنْ... عَادَتِكَ الْإِحْسَانُ

زیرا عادت تو احسان است. ۷/۳۷

عادت خدا، نسبت به بدکاران

عَادَتُكَ الْإِحْسَانُ إِلَى الْمُسِيئِينَ

عادت تو احسان به بدکاران است. ۱۶/۴۶

عار ننگ

عافیت تندرستی

عاقبت

نیکویی عاقبت دنیای (بهشتیان)

...وَالَّذِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

...و آنان که (به بهشتیان) می گویند: درود بر شما، به پاس بردباری ای که نمودید، پس چه نیکوست فرجام این سرای. ۲۰/۳

اندک بودن آنچه عاقبتش، فناست

فَعَيَّرَ كَثِيرٌ مَا عَاقَبْتُهُ الْفَنَاءُ

زیرا آنچه سرانجامش نابودیت، زیاد نیست.

۳/۱۸

بسیاری آنچه عاقبتش بقاست

...وَعَيَّرَ قَلِيلٌ مَا عَاقَبْتُهُ الْبَقَاءُ

...و آنچه فرجامش بقاست، کم نیست.

۳/۱۸

عاقبت دچار سرکشی شدن

وَازْوَعْنِي مِنَ الْمَالِ... مَا اتَّعَقَبُ مِنْهُ طُغْيَانًا

و مالی که عاقبت، دچار سرکشی شوم را از من دور ساز. ۳/۳۰

ص : ۸۴۱

دوری از حسنِ عاقبت

و لَا تَسْمُنَا عَجَزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتَعْمِطَ قَدْرَكَ... وَ نَجْنَحِ إِلَى الَّتِي هِيَ أَبْعَدُ مِنْ حُسْنِ الْعَاقِبَةِ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و به آنچه که از حسن عاقبت دورتر است، تکیه نماییم.

۳/۳۳

عاقبتی پسندیده

وَ اخْتِمْنَا بِالتِّي هِيَ أَحْمَدُ عَاقِبَةٍ

و کار ما را به آنچه عاقبتش ستوده تر است، ختم کن. ۶/۳۳

عاق والدین

عاق شدگانِ پدران و مادران

وَ لَا تَجْعَلْنِي فِي أَهْلِ الْعُقُوقِ لِلْأَبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ

و مرا در زمره عاق شدگانِ پدران و مادران قرار نده. ۱۱/۲۴

عبا

پوشاندن عباى تندرستی، بر بنده

وَ رَدِّئِي رِدَاءَ مُعَافَاتِكَ

و ردای تندرستی ات را بر تنم کن. ۱۱۲/۴۷

عبادت پرستش

وانماندن فرشتگان، از پرستش خداوند

اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشِكَ الَّذِينَ... لَا يَسْتَحْسِرُونَ مِنْ عِبَادَتِكَ

خداوندا و حاملانِ عرشت که از پرستش درمانده نمی گردند... ۱/۳

عدم پرستش خدا، درخور سزاواری اش

سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۹/۳

عبادت، دورکننده شیطان از بنده

اللَّهُمَّ احْسَاهُ عَنَّا بِعِبَادَتِكَ

خداوندا او را از ما - به سبب عبادت و بندگی ات - دور کن. ۳/۱۷

حقیقت عبودیت، و دشمنی با شیطان

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ... عَادَاهُ لَكَ بِحَقِيقَةِ الْعُبُودِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به سبب حقیقت بندگی تو، با او دشمنی کرد، اجابت فرما. ۱۱/۱۷

رام ساختن بنده، برای بندگی خدا

وَاعْبُدْنِي لَكَ وَ لَا تُفْسِدْ عِبَادَتِي بِالْعُجْبِ

و مرا به عبادت خود وادار ولی بندگی ام را با

ص : ۸۴۲

خودپسندی تباه نگردان. ۳/۲۰

خودپسندی، تباه سازنده عبادت

لَا تُفْسِدُ عِبَادَتِي بِالْعُجْبِ

بندگی ام را با خودپسندی تباه نگردان.

۳/۲۰

سستی در عبادت خدا

وَلَا تَبْتَلِنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ

و مرا به سستی در عبادت گرفتار نکن.

۱۱/۲۰

سبب بازماندن از عبادت

وَ أَكْفِنِي مَوُونَةَ الْاِكْتِسَابِ... فَلَا أَشْتَغَلْ عَنْ عِبَادَتِكَ بِالطَّلَبِ

و به دست آوردن روزی با زحمت بسیار را از من بردار، تا به جای عبادت تو سرگرم روزی جستن نشوم. ۲۴/۲۰

تندرستی در عبادت

وَ اَرْزُقْنِي صِحَّةً فِي عِبَادَةِ

و مرا تندرستی در عبادت، روزی فرما.

۲۷/۲۰

مرزداران اسلام و عبادت خداوند

وَ فَرَّغُهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ

و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن،

برای عبادت خویش آسوده ساز. ۷/۲۷

سبب عبادت نشدن کسی، جز خدا

وَفَرَّغْتَهُمْ... عَنْ مُنَابَذَتِهِمْ لِلْخَلْوَةِ بِكَ حَتَّى لَا يُعْبَدَ فِي بَقَاعِ الْأَرْضِ غَيْرُكَ

و خاطرشان را از سرگرمی به کارزار با آنان (دشمنان)، برای خلوت با خودت آسوده ساز تا در همه جای زمین، جز تو پرستش نشود. ۷/۲۷

اسم بنده، در بین عبادت کنندگان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرٌ إِلَّا سَلَامٌ... فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

خدا، منتهای ترس عبادت کنندگان

وَيَا مَنْ هُوَ مُنْتَهَى خَوْفِ الْعَابِدِينَ

و ای کسی که انتهای ترس عبادت کنندگان است. ۴/۳۱

استوار ساختن بینایی بنده، در عبادت

وَأَحْكِمَ فِي عِبَادَتِكَ بَصِيرَتِي

و بینش مرا در بندگی ات، استوار گردان.

۱۳/۳۱

عزیزشده، در اثر عبادت

ص : ۸۴۳

فَإِنَّ... الْعَزِيزَ مَنْ أَعَزَّتْهُ عِبَادَتُكَ

پس به درستی که عزیز کسی است که بندگی تو عزتش بخشد. ۴/۳۵

توانا شدن بر بندگی خدا

مَلَكْتَ - يَا إِلَهِي - أَمْرُهُمْ قَبْلَ أَنْ يَمْلِكُوا عِبَادَتَكَ

ای خدای من، تو زمام امرشان را به دست داشته ای، پیش از آنکه بر عبادت تو توانایی داشته باشند. ۷/۳۷

روش کوشش کننده در بندگی خدا

...هَذَا يَا إِلَهِي... سَبِيلُ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ

...ای خدای من، این راه کسی است که در بندگی تو کوشیده. ۱۴/۳۷

در زمره نیک بخت ترین عبادت کنندگان خدا بودن

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... أَسْعَدَ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ

و ما را از نیک بخت ترین کسانی که تو را در آن (ماه) بندگی نموده (اند)، قرار ده. ۶/۴۳

عبادت خدا، از آغاز تا پایان ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ مِنْ ابْتِدَائِهِ إِلَى وَفْتِ فَنَائِهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی

کرده اند، که بر محمد و خاندانش درود فرستی.

۱۲/۴۴

پر ساختن ماه رمضان، از عبادت خدا

اللَّهُمَّ اشْحَنهُ بِعِبَادَتِنَا إِيَّاكَ

خداوندا این (ماه) را از عبادت های ما، پر گردان. ۱۷/۴۴

عبادت نامیدن دعا

فَسَمَّيْتَ دُعَاءَ كَيْ عِبَادَةٍ

پس دعا کردن را عبادت نامیدی. ۱۵/۴۵

نتیجه سرکشی از عبادت

وَقُلْتُ: ... إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

و فرمودی: «همانا کسانی که از عبادت من کبر می ورزند، به زودی با خواری داخل جهنم خواهند شد.» ۱۵/۴۵

یاری بنده بر عبادتی شایسته خدا

فَإِذَا بَلَغْتَاهُ فَأَعِنَّا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ

پس چون ما را به آن رساندی، ما را بر انجام عبادتی که تو شایسته آنی، یاری فرما. ۴۶/۴۵

عبادت خداوند، تا روز قیامت

ص : ۸۴۴

وَ اَكْتُبْ لَنَا مِثْلَ اُجُورٍ مَنْ... تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ اِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

و برای ما مانند پاداش کسانی که در این ماه تا روز قیامت تو را عبادت می کنند، بنویس.

۵۱/۴۵

کوشا در عبادت خدا

وَ لَا تَرُدَّنِي صِفْرًا مِمَّا يَنْقَلِبُ بِهِ الْمُتَعَبِّدُونَ لَكَ مِنْ عِبَادِكَ

و مرا تهی دست از آنچه بندگانِ کوشا در عبادت با (دستی پر از) آن بازمی گردند، بازگردان. ۷۱/۴۷

پیش نفرستادن کارهای شایسته ای همانند کوشایان در عبادت

وَ اِنِّي وَ اِنْ لَمْ اُقَدِّمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانه دانستن تو را، پیش فرستاده

۷۲/۴۷.م

توجه به آنچه پرستشگران متوجه آند

وَ خُذْ بِقَلْبِي اِلَى مَا... اسْتَعْبَدْتَ بِهِ الْمُتَعَبِّدِينَ

و دلم را به سوی آنچه پرستش کنندگان را با آن به بندگی گرفته ای، متوجه ساز. ۹۲/۴۷

آبادی شب به بیداری عبادت

وَ اَعْمُرْ لَيْلِي بِاِقْطَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

روزی خوردن از خدا و پرستش غیر او

وَ اَهُونُهُمْ عَلَيْكَ مَنْ اَنْتَ تَرْزُقُهُ وَ هُوَ يَعْبُدُ غَيْرَكَ

و پست ترین آنها نزد تو، کسیست که تو او را روزی می دهی و او غیر تو را می پرستد. ۲/۵۲

عبادت غیر خدا

لَا يَفُوتُكَ مَنْ عَبَدَ غَيْرَكَ

کسی که جز تو را پرستید، از دست تو گریزی ندارد. ۳/۵۲

کافر گشتن به هر معبودی، جز خدا

وَ كَفَرْتُ بِكُلِّ مَعْبُودٍ غَيْرِكَ

و به هر معبودی جز تو کفر ورزیدم. ۶/۵۲

بیزاری از عبادت کننده غیر خدا

وَ بَرِئْتُ مِمَّنْ عَبَدَ سِوَاكَ

و از هر که جز تو را پرستید، بیزاری جستیم.

۶/۵۲

عبادت خدا، وسیله بی نیاز گشتن بنده

إِلٰهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُغْنِيَنِي عَنْ كُلِّ شَيْءٍ بِعِبَادَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که مرا به وسیله بندگی ات از هر چیزی بی نیاز گردانی. ۱۰/۵۲

ص : ۸۴۵

ترس عابدان و پرستش فروتنان

أَسْأَلُكَ خَوْفَ الْعَابِدِينَ لَكَ، وَ عِبَادَةَ الْخَاشِعِينَ لَكَ

ترس عبادت کنندگان و پرستش فروتنان برای تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

عبرت پند

عتاب سرزنش

عتیق دیرینه

عُجْب خودپسندی

عجز ناتوانی

عجله شتاب

عدالت عدل

عدد شمار

عدل

خدا، به پادارنده عدالت و عادل در حکم

أَنْنِي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، قَائِمٌ بِالْقِسْطِ، عَدْلٌ فِي الْحُكْمِ

همانا من شهادت می دهم تویی خدایی که جز تو خدایی نیست، برپادارنده عدلی، دادگر در حکمی. ۲۱/۶

نداشتن طاقتِ عدل الهی

فَإِنَّهُ لَا طَاقَةَ لَنَا بِعَدْلِكَ

زیرا ما طاقت عدالت تو را نداریم. ۲/۱۰

با عدل رفتار نکردن، با بنده

...وَلَا تَحْمِلْنِي بِعَدْلِكَ عَلَى الْإِسْتِحْقَاقِ

...و با دادگری ات بر آنچه سزاوارم رفتار نکن.

۲۰/۱۳

نامیدی از عدل خدا و آزمایش بنده

اللَّهُمَّ لَا تَفْتِنِّي بِالْقُنُوطِ مِنْ إِنْصَافِكَ

خداوندا مرا به نامیدی از عدلت آزمایش نکن. ۱۲/۱۴

ملبّس شدن به زیور پرهیزکاران، در گسترش عدل

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي بَسْطِ الْعَدْلِ

و زیور پرهیزکاران را در گستردن عدل، به من بیوشان. ۱۰/۲۰

به عدل تاوان نگرفتن، از والدین

فَهُمَا... أَعْظَمُ مِنْهُ لَدَيَّ مِنْ أَنْ أَقَاصَهُمَا بِعَدْلِ

پس نعمتشان نزد من بزرگ تر از آن است که با عدل از آنان تقاص بگیرم. ۱۰/۲۴

پناه بردن از ستم، به عدل خدا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَجَارِينَ مِنَ الظُّلْمِ

ص : ۸۴۶

بَعْدُكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) از ستم (دیگران) به عدل تو پناه آورده اند، قرار ده.

۱۱ و ۱۰/۲۵

انکار نکردن عدل خدا

لَا يُنْكِرُ يَا إِلَهِي عَدْلَكَ إِنَّ عَاقِبَتَهُ

ای خدای من، اگر او را عقوبت دهی، عدل تو را انکار نمی کند. ۱۰/۳۱

ترس از عدل الهی

وَ كَرُمْتَ أَنْ يُخَافَ مِنْكَ إِلَّا الْعَدْلُ

و کریم تر از آنی که جز از عدالت ترسند.

۱۶/۳۷

رهایی از حکم عدل الهی

وَ خَلَّصْنِي مِمَّا يَحْكُمُ بِهِ عَدْلَكَ

و مرا از آنچه عدل تو را حکم می کند، خلاص گردان. ۵/۳۹

آزاد شدن از بند عدل خدا، با احسان او

وَ اجْعَلْنِي أُسْوَةً مَنْ قَدْ أَنْهَضْتَهُ بِتَجَاوُزِكَ عَنْ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ... فَأَصْبَحَ... عَتِيقَ صُنْعِكَ مِنْ وَثَاقِ عَدْلِكَ

و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گناه های خطاکاران بلند کردی. پس به واسطه نیکی ات از بند دادگری ات، آزاد شده است.

۱۰/۳۹

در ترازوی عدل نگذاشتن کردار بنده

وَ لَا تَحْمِلْ عَلَيَّ مِيزَانَ الْإِنصَافِ عَمَلِي

و عملم را در ترازوی انصاف نگذار. ۲/۴۱

برنگشتن زبانه ترازوی عدل قرآن، از حق

وَ جَعَلْتَهُ... مِيزَانَ قِسْطٍ لَّا يَحِيفُ عَنِ الْحَقِّ لِسَانُهُ

و آن (قرآن) را ترازوی عدلی قرار دادی که زبانه اش از راستی به بیراهه نمی رود. ۳/۴۲

عادلانه رفتار کردن بنده، با ستمگر

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُنْصِفَ مَنْ ظَلَمْنَا

و ما را در آن راه توفیق ده، که با کسی که به ما ظلم نموده، منصفانه رفتار کنیم. ۱۰/۴۴

خدا، عادل ترین دادگران

يَا أَعْدَلَ الْعَادِلِينَ

ای عادل ترین دادگران. ۵۴/۴۵

عدل خدا، و ستم نکردن (به مغرور شده به کرمش)

وَ مَا أَقْنَطُهُ مِنْ سُهُولِهِ الْمَخْرَجِ عَدْلًا مِنْ قَضَائِكَ لَّا تَجُورُ فِيهِ، وَ إِنْصَافًا مِنْ حُكْمِكَ لَّا تَحِيفُ عَلَيْهِ

و چه ناامید است از به آسانی رهایی یافتن! (همه گرفتاری هایش) از روی عدل در حکم توست، که در آن ستم نمی کنی. و از حکم منصفانه توست، که بر او جفا نمی نمایی.

۲۰/۴۶

ص : ۸۴۷

آنچه خدا بر اساس عدل و داد می کند:

أ. جزا دادن و کیفر نمودن

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى

تا کسانی را که بد کرده اند، به سبب آنچه که به جا آورده اند، سزا دهد و آنان را که به سبب نیکویی، نیکویی نمودند را، جزا دهد.

۶/۱

اللَّهُمَّ إِن تَشَأْ تَعْفُ عَنَّا فَيَفْضَلِكَ

خداوندا اگر خواهی ما را ببخشایی، از احسان توست. ۱/۱۰

وَعُقُوبَتِكَ عَدْلٌ

و کیفرت از روی عدل است. ۴/۴۵

إِن تُعَذِّبْنِي فَإِنِّي لِدَلِيكَ أَهْلٌ، وَهُوَ يَا رَبِّ مِنْكَ عَدْلٌ

اگر مرا عذاب نمایی، پس به درستی که من سزاوار آنم و آن - ای پروردگار من - از جانب تو عدل است. ۴/۵۰

ب. مقدرات بنده

عَدْلٌ فِي قَضَائِكَ

آنچه برای من تقدیر نمودی، عادلانه است. ۶/۲۱

ج. تقسیم معیشت در بین بندگان

شَهِدْتُ أَنَّ اللَّهَ قَسَمَ مَعَاشِ عِبَادِهِ بِالْعَدْلِ

گواهی می دهم که خدا روزی های بندگانش را عادلانه تقسیم نمود. ۱/۳۵

د. حکم کردن و فرمان دادن

أَنْتَ الَّذِي... قَضَيْتَ فَكَانَ عَدْلًا مَا قَضَيْتَ، وَ حَكَمْتَ فَكَانَ نِصْفًا مَا حَكَمْتَ

تویی آنکه قضاوت کردی و قضاوتت از روی عدل بود و حکم دادی و حکمت از روی انصاف بود. ۱۵/۴۷

عذاب

عدل بودن عذاب خدا

اللَّهُمَّ إِنِّ تَشَأُ تُعَذِّبُنَا فَبِعَدْلِكَ

خداوندا اگر بخواهی ما را عذاب کنی، از عدالت توست. ۱/۱۰

عذاب الهی و گذشت خداوند

وَأَجْرُنَا مِنْ عَذَابِكَ بِنَجَاؤِكَ

و به گذشت خود، ما را از عذابت ایمن ساز.

۲/۱۰

ستم نبودن عذاب خدا

فَإِنْ تُعَذِّبُنِي فَأَنْتَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِي

پس اگر مرا عذاب کنی ستمکار به من نیستی.

۳۱/۱۶

ص : ۸۴۸

حفظ کردن بنده، از عذاب آتش

وَ قِنِي (بِرَحْمَتِكَ) عَذَابَ النَّارِ

و مرا به رحمت خود از عذاب آتش، حفظ فرما. ۳۰/۲۰

وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ

و از شکنجه آتش نگاهمان دار.

۱۳/۲۵

پناه بردن به خدا، از عذاب آتش

وَ أَعِدْنَا مِنَ عَذَابِ السَّعِيرِ

و ما را از شکنجه آتش پناه ده. ۱۲/۲۵

فروفرستادن عذاب، بر دشمنان خدا

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنُودًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ بِنُؤْسٍ مِنْ بَأْسِكَ كَفَعَلِكَ يَوْمَ بَدْرٍ

و بر آنان سپاهی از فرشتگانت را با عذابی از عذاب هایت بفرست. مانند کارت در روز بدر.

۱۱/۲۷

وعده عذاب به رو گرداننده از رضای خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... تَوَعَّدْتَ بِهَا مَنْ صَدَفَ عَنِ رِضَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن هر که را از خوشنودی تو روی گرداند، وعده عذاب داده ای. ۲۹/۳۲

تأخیر عذاب و چشم پوشی خدا، از حَقِّش

فَجَمِيعُ مَا أَخْرَجْتَ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ... تَرَكْتُ مِنْ حَقِّكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای، ترک کردن حقِّ خودت بوده است. ۱۵/۳۷

سخت بودن عذاب خداوند

وَقُلْتُ: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ، وَ لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

و فرمودی: «اگر شکر گزارید، شما را فزونی دهم و اگر کفران نمایید، همانا عذاب من شدید است.» ۱۴/۴۵

عذاب همیشگی و برگشتن از خدا

فَالْوَيْلُ لِلدَّائِمِ لِمَنْ جَحَّ عَنْكَ

پس افسوس همیشگی، برای کسیست که از تو برگشته. ۱۹/۴۶

تغییر حالات، در (زمان) عذاب الهی

مَا أَكْثَرَ تَصْرُفَهُ فِي عَذَابِكَ

چه زیاد است از حالی به حالی گشتن او، در عذاب تو! ۲۰/۴۶

قرار گرفتن اراده الهی، بر عذاب قومی

وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ فَتْنَةً أَوْ سَوْءًا فَنجِّنِي مِنْهَا لَوْ إِذَا بِكَ

و هرگاه خواستی به قومی، عذابی یا بدی ای (فروفرستی)، پس مرا که به تو پناه برده ام، نجات

پناه دادن بنده، از عذاب الهی

وَ اَعْمُرْ لَيْلِي بِاَيْقَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ... وَ اِجَارَتِي مِمَّا فِيهِ اَهْلُهَا مِنْ عَذَابِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و حفظ نمودنم از عذابت که سزاوارش [دوزخیان]، در آن به سر می برد، آباد گردان. ۱۲۳/۴۷

عذاب خدا و رحم نکردن کسی بر بنده

اِنْ عَذَّبْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَرْحُمُنِي

اگر مرا عذاب کنی، پس کیست آنکه به من رحم کند؟ ۱۵/۴۸

درخواست ایمنی از عذاب

وَ اَسْأَلُكَ اَمْنًا مِنْ عَذَابِكَ

و ایمنی از عذابت را از تو می خواهم.

۱۹/۴۸

سزاواری عذاب خدا

اِنْ تُعَذِّبْنِي فَاِنِّي لِذَلِكَ اَهْلٌ

اگر مرا عذاب نمایی، پس به درستی که من سزاوار آنم. ۴/۵۰

عذاب بنده و افزون نشدن ملک خدا

لَيْسَ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

عذاب من، چیزی نیست که ذره ای بر پادشاهی

تو بیفزاید. ۶/۵۰

عذاب بنده و درخواست شکیبایی بر آن

وَلَوْ أَنَّ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ لَسَأَلْتُكَ الصَّبْرَ عَلَيْهِ

و اگر عذاب من چیزی بود که در پادشاهی ات می افزود، هر آینه شکیبایی بر آن را از تو می خواستم. ۶/۵۰

عذاب خدا و اعتراف بنده

إِنْ تُعَذِّبْ فَإِنَّا الظَّالِمُ الْمُفْرَطُ الْمُضَيِّعُ الْآثِمُ الْمُقْصِرُ الْمُضْجِعُ الْمُغْفِلُ حَظَّ نَفْسِي

اگر کیفر کنی، این من هستم که ستمکار، سهل انگار، تباه کننده، گنهکار، مقصّر، اهمال کننده و واگذارنده بهره خویشم. ۱۴/۵۱

عرش

درود خدا، بر حاملان عرش الهی

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشِكَ الَّذِينَ لَا يُقْتَرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرشت که از تسبیح تو سستی نمی کنند، پس بر آنها درود فرست. ۱۳ و ۱۴

خدا، صاحب عرش عظیم

يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

ص : ۸۵۰

ای صاحب عرش و تخت بزرگ. ۱۰/۷

فروتنی آنچه زیر عرش خداست، برای عظمت او

سُبْحَانَكَ... خَشَعَ لِعَظَمَتِكَ مَا دُونَ عَرْشِكَ

پاک و منزهی! آنچه زیر عرش تو است، برای بزرگی تو خاشع شد. ۲۶/۴۷

سپاسی همسنگ عرش بزرگ خدا، از او

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوزِنُ عَرْشَكَ الْمَـجِيدَ

سپاس برای توست. سپاسی که با عرش بزرگ تو همسنگ باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۱

درودی هم وزن عرش خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ زِنَةَ عَرْشِكَ وَ مَا دُونَهُ

پروردگار من، بر ایشان هم وزن عرش خود و آنچه زیر آن است، درود فرست. ۵۹/۴۷

عرض آبرو

عرفه

ویژگی های روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ شَرَّفْتَهُ وَ كَرَّمْتَهُ وَ عَظَّمْتَهُ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که آن را شرافت و کرامت و عظمت داده ای. ۶۶/۴۷

بهره ای ویژه، در روز عرفه

وَ اجْعَلْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ نَصِيْبًا اَنَالَ بِهِ حَظًّا مِنْ رِضْوَانِكَ

و در این روز برای من نصیبی قرار ده که با آن به بهره ای ویژه از خوشنودی ات برسم. ۷۱/۴۷

پوشاندن بنده، در روز عرفه

تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری

نموده. ۸۶/۴۷

عروج

نردبانی جهت عروج به سوی خوشنودی خدا

فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَدَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا اتَّخَذَهُ سُلَّمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ

پس ای خدای من، از رحمت و توفیق همیشگی ات مرا چیزی ببخش که آن را نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از آن بالا روم.

۱۷/۴۹

عریض پهناور

ص : ۸۵۱

عزّت

اصحاب محمّد صلی الله علیه و آله و عزیز نمودن دین خدا

وَ أَشْكُرُهُمْ عَلَى... مَنْ كَثُرَتْ فِي إِعْزَازِ دِينِكَ مِنْ مَظْلُومِهِمْ

و آن افراد بسیاری را که به خاطر ارجمند ساختن دینت ستم ها دیدند پاداش عنایت کن.

۸/۴

عزیز و گرامی ساختن بنده

وَ أَعَزَّنِي وَ لَا تَبْتَلِيَنِي بِالْكَبِيرِ

و مرا گرامی دار و به خودبزرگ بینی گرفتارم نسا. ۳/۲۰

عزّت آشکار و ذلّت باطنی

وَ لَا تُحَدِّثْ لِي عِزًّا ظَاهِرًا إِلَّا أَحَدْتَنِي لِي ذِلَّةً بَاطِنَةً عِنْدَ نَفْسِي بِقَدَرِهَا

و عزّتی آشکار برایم پدید نیاور، مگر آنکه به همان اندازه ذلّتی پنهانی در نزد خودم پدید آوری.

۴/۲۰

خوار نمودن عزّتِ قصدبدارنده درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُدَلَّ عِزُّهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا عزّتش را به ذلّت تبدیل

نمایی. ۷/۲۳

عزیز بودن خدا

إِنَّكَ عَزِيزٌ قَدِيرٌ

به درستی که تو پیروز توانایی. ۸/۲۳

وَ جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنَنَا لَا يُجِيزُ جَلًّا وَ عَزًّا أَنْ يُقَدَّمَ قَبْلَهُ

و برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که خداوند عزیز و جلیل روا نمی دارد که پیش انداخته شود. ۴/۴۴

از ذلت به عزت رسیدن

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعْزِينَ مِنَ الدُّلِّ بِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به یاری تو از ذلت به عزت رسیده اند، قرار ده.

۱۱ و ۲۵/۱۰

عزت طلبیدن از غیر خدا و خوار گشتن

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ طَلَبُوا الْعِزَّ بِغَيْرِكَ فَذَلُّوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو عزت خواستند و خوار گشتند. ۶/۲۸

سر به زیر افکندن با خواری، برای عزت خدا

ص : ۸۵۲

وَ طَاطَأَ رَأْسَهُ لِعِزَّتِكَ مُتَدَلِّلاً

و با خواری برای عزّت سرش را به زیر افکنده.

۹/۳۱

رفتار خدا، همچون عزیزی مهربان

وَ أَفْعَلُ بِي فِعْلَ عَزِيْزٍ تَصْرَعُ إِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيْلٌ فَرَحِمَهُ

و با من همچون رفتارِ عزیزی که بنده ذلیلی پیش او زاری کرده، پس به او مهربانی نموده، رفتار نما. ۲۴/۳۱

عزّت خدا، پناه دهنده بنده بی پناه

اللَّهُمَّ لَا خَفِيْرَ لِي مِنْكَ فَلْيَخْفُرْنِي عُرْكَ

خداوندا برای من پناه دهنده ای از (عقوبت) تو نیست، پس باید عزّت مرا پناه دهد. ۲۵/۳۱

پایندگی عزّت خدا

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَيَّ مَرَّ الدُّهُورِ...

خداوندا ای عزیزی که با سپری شدن روزگارها، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳

عزیز شدن، در اثر عبادت خدا

فَإِنَّ... الْعَزِيْزَ مَنْ أَعَزَّتْهُ عِبَادَتُكَ

پس به درستی که عزیز کسی است که بندگی تو عزّتش بخشد. ۴/۳۵

عزّتی از دست نرفتنی

وَ أَيْدُنَا بِعِزِّ لَّا يُفْقَدُ

و ما را با عزّتی که از دست نرود، تأیید فرما.

۵/۳۵

عزیز نمودن بنده، نزد خلق

وَ ذَلَّلْنِي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَ أَعَزَّنِي عِنْدَ خَلْقِكَ

و مرا در پیشگاهت ذلیل کن و در نزد آفریدگانت عزیز دار. ۱۱۸/۴۷

آنچه بنده به سبب عزت خداوند، از او می خواهد:

أ. دوری از (شرّ و زیان) بندگان

وَ امْنَعْنَا بِعِزِّكَ، مِنْ عِبَادِكَ

و به عزت خود ما را از بندگان حفظ کن.

۱۳/۵

ب. پناه از آنچه از آن می ترسد

أَجْزِنِي بِعِزَّتِكَ مِمَّا أُرْهَبُ

به عزت خود، از آنچه می ترسم، ایمنی ام ده. ۲۵/۲۰

ج. استوار ساختن مرزها

اللَّهُمَّ... حَصِّنْ تُغُورَ الْمُسْلِمِينَ بِعِزَّتِكَ

خداوندا به عزت خود، مرزهای مسلمانان را استوار فرما. ۱/۲۷

ص : ۸۵۳

عزم قصد

عزیمت کوچ

عصیبت حمیت

عصیان سرکشی و نیز نافرمانی

عضو اندام

عطا بخشش

عطوفت رحمت

عظمت بزرگی

عفت پاکدامنی و نیز خویشتن داری

عفو آمرزش و نیز گذشت

سبقت گرفتن به سوی عفو الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نَسْبِقُ بِهِ مَنْ سَبَقَ إِلَي رِضَاهُ وَ عَفْوِهِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن بر پیشی گرفتگان به سوی خوشنودی و بخشایش او، پیشی گیریم. ۱۱/۱ و ۱۰/۱

سپاسی رساننده بنده، به عفو الهی

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ وَضَلَّهُ إِلَي طَاعَتِهِ وَ عَفْوِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که به سوی طاعت و بخشایش او پیوند خوریم. ۲۹/۱ و ۲۷/۱

فضل الهی و عفو نمودن بنده

اللَّهُمَّ إِن تَشَأْ تَعَفُّ عَنَّا فَبِضْلِكَ

خداوندا اگر خواهی ما را ببخشایی، از احسان توست. ۱/۱۰

عفو الهی و رهایی از عذاب

وَلَا نَجَاةَ لِأَحَدٍ مِّنَّا دُونَ عَفْوِكَ

و بدون بخشایش تو، هیچ یک از ما نجات نمی یابیم. ۲/۱۰

عفو خداوند و نعمت او

فَسَهِّلْ لَنَا عَفْوَكَ بِمَنْكَ

پس به منت خود، بخشایشت را بر ما آسان گردان. ۲/۱۰

بزرگ نبودن عفو گناه بزرگ، بر خدا

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٌ بِأَنَّ الْعَفْوَ عَنِ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ لَا يَتَعَاظُمُكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو باز می گردم، بازگشت کسی که می داند بخشایش گناه بزرگ، بر تو بزرگ نیست. ۱۲/۱۲ و ۱۳

توانایی خدا، بر عفو

فَأِنَّكَ مَلِيٌّ بِالْعَفْوِ

همانا تو بر بخشایش نمودن توانایی.

۱۵/۱۲

ستم رسیدن به بنده و عفو خداوند

ص : ۸۵۴

اللَّهُمَّ... عَوِّضْنِي مِنْ ظُلْمِهِ لِي عَفْوِكَ

خداوندا در عوض ستمی که او به من نمود، مرا ببخش. ۹/۱۴

بیرون شدن از بیماری، به عفو الهی

وَ اجْعَلْ مَخْرَجِي عَنْ عَلَّتِي إِلَى عَفْوِكَ

و بیرون شدنم از بیماری را به عفو و گذشتت قرار ده. ۶/۱۵

برتری عفو خدا، نسبت به عقابش

وَ أَنْتَ الَّذِي عَفُوهُ أَعْلَى مِنْ عِقَابِهِ

و تویی آنکه بخشایش او از کیفرش برتر است.

۷/۱۶

خدای عفوکننده

أَنْتَ الَّذِي سَمَّيْتَ نَفْسَكَ بِالْعَفْوِ

تویی آنکه خود را بخشاینده نام نهادی.

۱۸/۱۶

إِنَّكَ... عَفُوٌّ غَفُورٌ...

همانا تو بخشاینده آمرزنده ای. ۱۲/۲۵

عَلَّتْ طَلَبُ عَفْوٍ، از خدا

وَ أَنْتَ الَّذِي سَمَّيْتَ نَفْسَكَ بِالْعَفْوِ فَاعْفُ عَنِّي

و تویی آنکه خود را بخشاینده نام نهادی، پس از من درگذر. ۱۸/۱۶

وَ لَنْ يَضِيقَ عَلَيْكَ عَفْوٌ عَنْ عَبْدِكَ وَ إِنْ أَسَاءَ فَاعْفُ عَنِّي

و گذشت از بنده ات گر چه بد کرده، بر تو دشوار نیست، پس از من درگذر. ۱۰/۳۲

خوشایند بودن عفو بنده، نزد خدا

...وَلِأَنَّ عَفْوَكَ عَنِّي أَحَبُّ إِلَيْكَ مِنْ عُقُوبَتِي

...و از آن روست که بخشایش من نزد تو محبوب تر از کیفر من است. ۲۶/۱۶

آزاد ساختن گردن بنده، به عفو الهی

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقَبَتِي قَدْ أَرَقَّتْهَا الذُّنُوبُ، فَضَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعْتِقْهَا بِعَفْوِكَ

خداوند! و این گردن من است که گناهان آن را باریک نموده، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به گذشت خود آن

را آزاد کن. ۲۹/۱۶

عفو بنده و عدم شایستگی او

وَ إِنْ كُنْتُ... تَغْفُو عَنِّي حِينَ أَسْتَحِقُّ عَفْوَكَ فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرُ وَاجِبٍ لِي بِاسْتِحْقَاقٍ

و اگر مرا ببخشایی آنگاه که مستحق بخشایش تو گردم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست. ۳۱/۱۶

بنده، رهاشده عفو الهی

وَ اجْعَلْنِي طَلِيقَ عَفْوِكَ

و مرا رهاشده گذشتت قرار ده. ۳۳/۱۶

عزم نمودن به سوی عفو الهی

ص : ۸۵۵

اللَّهُمَّ... إِلَيَّ عَفْوِكَ قَصَدْتُ

خداوندا به سوی بخشایش تو آهنگ نموده ام.

۱۵/۲۰

به پایان رساندن عمر بنده، به عفو الهی

اللَّهُمَّ اخْتِمْ بِعَفْوِكَ أَجَلِي

خداوندا زندگی مرا با آمرزش خود پایان ده.

۲۸/۲۰

بزرگ ندانستن عفو خدا (نسبت به سعه رحمتش)

وَلَا يَسْتَعْظِمُ عَفْوَكَ إِنَّ عَفْوَتَ عَنْهُ وَرَحْمَتَهُ

و اگر از او گذشتی و به او رحم آوردی، گذشتت را بزرگ نشمارد. ۱۰/۳۱

بخشایش بدی ها؛ سخن خدا در کتابش

وَقَدْ قُلْتُ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ... تَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ

و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا از بدی ها درمی گذاری. ۱۵/۳۱

خدا، ضامن عفو بدی

وَاعْفُ عَنِ سَيِّئَاتِي كَمَا ضَمِنْتَ

و آنچه من که ضمانت کرده ای، از بدی هایم درگذر. ۱۵/۳۱

درخواست بخشایش زشتی کردار خود، از

خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي... أَسْتَؤْهِبُكَ سُوءَ فِعْلِي

خداوندا، به درستی که من از زشتی کردارم، از تو بخشایش می طلبم. ۲۱/۳۱

ایمن شدن در پرتو عفو الهی

وَ قَدْ أَوْجَلْتَنِي خَطَايَايَ فَلْيُؤْءِ مِنِّي عَفْوُكَ

و خطاهایم مرا ترسانده، پس باید بخشایش مرا ایمن گرداند. ۲۵/۳۱

آویختن بنده، به عفو خداوندی

وَ تَقَطَّعْتُ عَنِّي عِصْمُ الْأَمَالِ إِلَّا مَا أَنَا مُعْتَصِمٌ بِهِ مِنْ عَفْوِكَ

و رشته های آرزو از من بریده، جز بخشایش که به آن چنگ زده ام. ۹/۳۲

دشوار نبودن عفو بنده، بر خدا

وَ لَنْ يَضِيقَ عَلَيْكَ عَفْوٌ عَنْ عَبْدِكَ...

و گذشت از بنده ات، بر تو دشوار نیست.

۱۰/۳۲

کوتاهی ننمودن عفو خدا، از بنده

فَلَا يَضِيقُنَّ عَنِّي فَضْلُكَ، وَ لَا يَقْصُرَنَّ دُونِي عَفْوُكَ

پس مبادا فضل تو از من تنگی نماید و بخشایش از من کوتاهی کند. ۱۵/۳۲

پوشاندن (گناهان) بنده، به عفو الهی

ص : ۸۵۶

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ...

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

زارى به درگاه خدا، برای درخواست عفو او

و نَبْتَهْلُ إِلَيْكَ فِي سُوءِ عَفْوِكَ

و برای درخواست بخششت، به سوی تو زاری می کنیم. ۳/۳۶

راه خدا، عفو و گذشت

ذَلِكَ أَنَّ سُنَّتَكَ الْإِفْضَالَ... وَ سَبِيلَكَ الْعَفْوَ

زیرا سنت تو بخشش و راه تو بخشایش است.

۷/۳۷

عفو، بالاترین عطا

وَ اجْعَلْ مَا سَمَحْتَ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ... أَزْكَى صَدَقَاتِ الْمُتَّصِدِّقِينَ، وَ أَعْلَى صَلَاتِ الْمُتَّقِرِّبِينَ

و گذشت از ایشان را که من کردم، پاکیزه ترین صدقه های صدقه دهندگان و بالا-ترین بخشش های تقرّب جویان قرار

۲/۳۹.هـ

عفو الهی ، در عوض عفو دیگران توسط بنده

وَ عَوْضُنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوِكَ

و به جای گذشتم از ایشان، گذشت خودت را به من عوض ده. ۳/۳۹.هـ

درخواست بخشایش نفس، از خدا

أَسْتَوْهَبُكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا لِتَمْنَعَ بِهَا مِنْ سُوءِ

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به سبب آن از زیان حمایت شوی. ۷/۳۹

فراگیر بودن عفو الهی

وَ كَمْ قَدْ شَمِلَ عَفْوُكَ الظَّالِمِينَ

و چه بسیار عفو تو که ستمگران را فرا گرفت.

۹/۳۹

به خود ستم کردن، و درخواست بخشایش

وَ هَبْ لِنَفْسِي عَلَى ظُلْمِهَا نَفْسِي

و مرا به خاطر ظلمی که به خود کرده ام، ببخش. ۹/۳۹

از بند خشم خدا، رهاشده عفو او گشتن

وَ اجْعَلْنِي أُسْوَةً مَنْ قَدْ أَنْهَضَتْهُ بِتَجَاوُزِكَ عَنْ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ... فَأَصْبَحَ طَلِيقَ عَفْوِكَ مِنْ إِسَارِ سُخْطِكَ

و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گاه های خطاکاران بلند کردی. پس به

ص : ۸۵۷

واسطه عفو از قید و بند خشم، رها گردیده است. ۱۰/۳۹

آزاد شدن با عفو الهی، در شب های ماه رمضان

وَ إِذَا كَانَ لَكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ لَيْلِي شَهْرِنَا هَذَا رِقَابٌ يُعْتَقُّهَا عَفْوُكَ... فَاجْعَلْ رِقَابَنَا مِنْ تِلْكَ الرِّقَابِ

و چنانچه در هر شب از شب های این ماه ما، برای تو بندگانی باشد، که عفو تو، آنها را آزاد می کند، پس ما بندگان را از آن بندگان قرار ده.

۱۴/۴۴

عفو الهی، احسان بدون علت

وَ عَفْوُكَ تَفْضُلٌ

و بخشایش از روی تفضل است. ۴/۴۵

(اتمام حجت بر بنده)، کرمی از عفو الهی

وَ تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا يَهْلِكَ عَلَيْكَ هَالِكُهُمْ... إِلَّا عَنْ طُولِ الْأَعْدَارِ إِلَيْهِ... كَرَمًا مِنْ عَفْوِكَ يَا كَرِيمُ

و تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا هلاک شوندگان ایشان، به خاطر تو هلاک نشود. مگر بعد از عذرهای فراوان بر او. که (این همه) کرامت، از گذشت توست، ای کریم! ۹/۴۵

گشودن در عفو خداوند، برای بندگان

أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَابًا إِلَى عَفْوِكَ

تویی آنکه برای بندگانت، دری به سوی بخشایش گشوده ای. ۱۰/۴۵

در گذشتن خدا از بندگان، به عفو الهی

وَ اعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ

و به عفو خود از ما در گذر. ۴۷/۴۵

روز عید فطر، جلب کننده عفو الهی

وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّرْنَا عَلَيْهِ لِعَفْوِ

و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده که جلب کننده ترین روز، برای عفو باشد. ۴۸/۴۵

انعام عفو خدا، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ... مَنَنْتَ فِيهِ بِعَفْوِكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که بخشایش را در آن ارزانی داشته ای. ۶۶/۴۷

اقدام به نافرمانی خدا، با امید به عفو

فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بَوَعِيدِكَ، رَاجِيًا لِعَفْوِكَ

پس با علم به تهدیدت و امیدواری به بخشایشت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. ۶۸/۴۷

عفو الهی و تسلیم خدا شدن

و جُدَّ عَلَيَّ بِمَا تَجَوَّدُ بِهِ - عَلَيَّ مَنْ أَلْقَى بِيَدِهِ إِلَيْكَ - مِنْ عَفْوِكَ

ص : ۸۵۸

و به من ببخش همان چیزی را که به کسی که به خاطر عفو تسلیم تو گردیده است می بخشی.

۷۰/۴۷

شایستگی خدا به عفو، نسبت به عقاب

أَعْلَمُ... أَنْكَ بِأَنْ تَعْفُوَ أَوْلَىٰ مِنْكَ بِأَنْ تُعَاقِبَ

می دانم به درستی که تو به بخشایش شایسته تری تا اینکه کیفر کنی. ۱۱۶/۴۷

کامیابی بنده، به لذت عفو الهی

وَ أَوْجِدُنِي بَرَدَ عَفْوِكَ

و مرا از لذت بخشایش، کامیاب گردان.

۱۲۵/۴۷

روز عید قربان و جمعه، و عفو الهی

فَإِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ كَانَتِ الْيَوْمَ تَهَيَّئِي... رَجَاءَ عَفْوِكَ

پس ای سرور من، امروز مهیا گشته تا به سوی تو آیم. بدین امید که به آمرزش تو نائل شوم.

۵/۴۸

بخشایش خطاکاران، به عفو عظیم الهی

أَتَيْتُكَ أَرْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ الَّذِي عَفَوْتَ بِهِ عَنِ الْخَاطِئِينَ

به درگاه تو آمده ام، در حالی که به بخشایش بزرگ امیدوارم، بخشایشی که با آن از (تقصیر) خطاکاران گذشتی. ۷/۴۸

آمدن به درگاه خدا و امید داشتن به عفو او

أَتَيْتُكَ أَرْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ

به درگاه تو آمده ام، در حالی که به بخشایش بزرگ امیدوارم. ۷/۴۸

بزرگ بودن عفو الهی

فَيَا مَنْ ... عَفْوُهُ عَظِيمٌ

پس ای کسی که گذشتش بزرگ است. ۸/۴۸

بازگرداندن خشم خدا، با عفو او

اللَّهُمَّ لَيْسَ ... يَرُدُّ سَخَطَكَ إِلَّا عَفْوُكَ

خداوندا خشم تو را جز بخشایشت فرو نمی نشاند. ۱۳/۴۸

هلاک نساختن خویش، به سبب امید به عفو الهی

فَلَوْ لَا الْمَوَاقِفُ الَّتِي أُوءِئِلُ مِنْ عَفْوِكَ الَّتِي شَمِلَ كُلَّ شَيْءٍ لَلَّاقَيْتُ بِيَدِي

پس اگر جایگاهی که از بخشایشت آرزومندم و هر چیزی را فرامی گیرد نبود، خود را هلاک می ساختم. ۳/۵۰

قدیم بودن عفو الهی

وَإِنْ تَعَفُّ عَنِّي فَقَدِيمًا شَمَلَنِي عَفْوُكَ

و اگر از من درگذری، پس از دیرزمانیست که

ص : ۸۵۹

بخشایش مرا فرا گرفته است. ۴/۵۰

عقاب کیفر

عقاید اعتقاد

عقد پیمان

عقرب

عقرب های دهان گشوده آتش دوزخ

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ عَقَارِبِهَا الْفَاغِرَةِ أَفْوَاهُهَا

و از عقرب های آن که دهانشان گشوده است، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

عقل

گمراهی عقل، علت درخواست نیازمند از نیازمند

وَ رَأَيْتُ أَنْ طَلَبَ الْمُمْ-حُتَّاجِ إِلَى الْمُمْ-حُتَّاجِ... ضَلَّهَ مِنْ عَقْلِهِ

و دانستم، درخواست نیازمند از نیازمند، از گمراهی خرد است. ۵/۲۸

غفلت عقل ها، و طاعت الهی

وَ أَشْرِبَ قَلْبِي عِنْدَ ذُهُولِ الْعُقُولِ طَاعَتَكَ

و دلم را هنگام غفلت عقل ها، به طاعت خود سیراب کن. ۱۳۰/۴۷

سپاس گزاری عقل بنده، از خدا

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي

تم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. ۶/۵۱

عقیده اعتقاد

علاقه

عامل شسته شدن علایق و وابستگی های گناهان

وَ اغْسِلْ بِهِ دَرَنَ قُلُوبِنَا وَ عَلَائِقَ اَوْزَارِنَا

و به وسیله آن (قرآن)، چرکی دل هایمان و وابستگی های گناهانمان را بشوی. ۱۱/۴۲

علامت نشانه

علم

علم به ربوبیت پروردگار

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... فَتَحَ لَنَا مِنْ اَبْوَابِ الْعِلْمِ بِرُبُوبِيَّتِهِ

و سپاس خدای را که درهایی از علم به پروردگاری اش را بر ما گشود. ۱۰/۱

احاطه علم خدا، بر همه چیز

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... عَدَدَ مَا اَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ مِنْ جَمِيعِ

ص : ۸۶۰

پس سپاس او را، به شماره آنچه علمش - از همه چیزها - به آن احاطه دارد. ۲۷/۱

أَنْتَ الَّذِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا

تویی آنکه با رحمت و دانش، همه چیز را دربر گرفته ای. ۵/۱۶

عدم علم بنده، به منزلت و کار فرشتگان

... وَمَنْ أَوْهَمْنَا ذِكْرَهُ، وَلَمْ نَعْلَمْ مَكَانَهُ مِنْكَ، وَبِأَيِّ أَمْرٍ وَكَلَّمْتَهُ

... و هر (فرشته ای) که نامش را نبردیم و جایگاهش را در پیشگاه تو و مأموریتی را که به او سپرده ای، نمی دانیم. ۲۲/۳

راهنمایی خدا و دانا گشتن بنده

إِنَّ... مَنْ تَهْدِيهِ يَعْلَمُ

زیرا هر کس را که هدایت کنی، دانا می شود.

۹/۵

سخن گفتن بدون علم

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ... نَقُولَ فِي الْعِلْمِ بِغَيْرِ عِلْمٍ

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه بدون داشتن آگاهی سخن بگویم. ۱/۸ و ۴

علم بنده به بزرگ نبودن بخشایش گناه، بر خدا

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٍ بِأَنَّ الْعَفْوَ عَنِ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ لَا يَتَعَاظَمُكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که می داند بخشایش گناه بزرگ، بر تو بزرگ

نیست. ۱۲/۱۲ و ۱۳

آنچه بنده می داند

عَلِمْتُ أَنَّ كَثِيرًا مِمَّا أَسْأَلُكَ يَسِيرٌ فِي وُجْدِكَ

و دانستم هر چه از تو زیاد درخواست کنم نزد (دارایی) تو اندک است. ۱۹/۱۳

رَأَيْتُ أَنَّ طَلَبَ الْمُمْسِكِ إِلَى الْمُمْسِكِ حَتَّاجٌ سَفَهُ مِنْ رَأْيِهِ...

دانستم، درخواست نیازمند از نیازمند، از سبکی اندیشه است. ۵/۲۸

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ

دانسته ام که در فرمان تو ستم نیست.

۱۵/۴۸

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي... عَالِمًا أَنَّهُ لَا يُضْطَهَدُ مَنْ أَوَىٰ إِلَىٰ ظِلِّ كَنْفِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که می دانستم هر که به سایه رحمت تو پناه برد، شکست نمی خورد. ۱۰/۴۹

علم خدا به ستم رسیده، بر بنده

قَدْ عَلِمْتُ، يَا إِلَهِي، مَا نَالَنِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتُ

ص : ۸۶۱

ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای. ۵/۱۴

آموختن علوم ربّانی

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِدَلِكْ مَنْ... اسْتَظْهَرَ بِكَ عَلَيْهِ فِي مَعْرِفَةِ الْعُلُومِ الرَّبَّانِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که در راه شناخت علم های خدایی از تو یاری خواست تا بر ضد او اقدام کند، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

علم با عمل را روزی بنده نمودن

وَ ارْزُقْنِي... عِلْمًا فِي اسْتِعْمَالِ

و مرا علم با عمل، روزی فرما. ۲۷/۲۰

علم خدا به صلاح کار بنده

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمْتُ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي...

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. ۱۰/۲۲

دانستن آنچه درباره والدین، بر فرزند واجب است

وَ أَلْهَمْنِي عِلْمَ مَا يَجِبُ لَهُمَا عَلَيَّ إِلَهَامًا

و آموختن آنچه را که در حق آنان بر من واجب است، به من الهام کن. ۳/۲۴

فراهم ساختن آموختن واجبات، برای فرزند

...وَ اجْمَعْ لِي عِلْمَ ذَلِكَ كُلِّهِ تَمَامًا

...و دانستن همه آن را به طور کامل برای من فراهم نما. ۳/۲۴

بینایی در پرتو دانایی

وَ وَفَّقْنِي لِلنُّفُودِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ...

و مرا برای انجام آنچه به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. ۳/۲۴

علیم و دانا بودن خدا

إِنَّكَ... سَمِيعٌ عَلِيمٌ...

همانا تو شنوای دانایی. ۱۲/۲۵

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ، الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بخشنده مهربان، دانای حکیم. ۶/۴۷

دانایی خدا، به راز بنده

وَ أَبْتَكُ مِنْ سِرِّهِ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْهُ خُضُوعًا

و با خضوع، از رازهایش - آنچه را که خود به آن داناتری - برای آشکار کرده. ۹/۳۱

علم الهی، به گناهان بزرگ بندگان

وَ اسْتَعَاثَ بِكَ مِنْ عَظِيمٍ مَا وَقَعَ فِي عِلْمِكَ

ص : ۱۶۲

و در (گناهان) بزرگی که می دانی به آن گرفتار شده، از تو کمک خواسته. ۹/۳۱

دانایی خدا، به کردار بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْلَمُ بِمَا عَمِلْتُ...

خداوندا به درستی که تو به کارهایم، داناتری.

۱۷/۳۱

علم خدا و آموزش گناه

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْلَمُ بِمَا عَمِلْتُ فَاعْفُ عَنِّي لِي مَا عَلِمْتَ

خداوندا به درستی که تو به کارهایم، داناتری. پس آنچه (گناه) از من می دانی، ببامرز. ۱۷/۳۱

وَ اعْفُ عَنِّي مَا تَعَلَّمْتُ مِنْ ذُنُوبِي

و گناهیانی را که از من می دانی، ببامرز.

۱۳/۵۱

علم خدا، به گرفتاری های بنده

اللَّهُمَّ وَعَلَى تَبِعَاتٍ... وَ كُلُّهُنَّ بِ... عِلْمِكَ الَّذِي لَا يَنْسَى

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است و همه آنها در علم تو که فراموش نمی کند، قرار دارد. ۱۸/۳۱

عدم فراموشی در علم الهی

...كُلُّهُنَّ بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَ عِلْمِكَ الَّذِي لَا يَنْسَى

...همه آنها پیش چشم تو که نمی خوابد و در علم تو که فراموش نمی کند، قرار دارد. ۱۸/۳۱

علم غیب خدا، به توبه شکستن بنده

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسِخٌ لِتَوْبَتِهِ... فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به در گاهت توبه نمود ولی در علم پنهانت، توبه شکن باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که

اینچنین باشم. ۲۰/۳۱

علم خدا، به کارهای نهانی

اللَّهُمَّ وَ قَدْ أَشْرَفَ عَلَيَّ خَفَايَا الْأَعْمَالِ عِلْمُكَ

خداوندا علم تو بر اعمال پنهان ما، آگاه است.

۱۱/۳۲

علم خدا، سبب طلب خیر از او

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ

خداوندا، همانا من به علمت از تو درخواست خیر دارم. ۱/۳۳

علم خدا و پوشاندن (خطا)

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى سِتْرِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ

خداوندا سپاس تو را، بر (خطا) پوشاندن پس از علمت. ۱/۳۴

الهام علم شگفتی های قرآن، به محمد صلی الله علیه و آله

وَ أَلْهَمْتَهُ عِلْمَ عَجَائِبِهِ مُكَمَّلًا

و علم به شگفتی هایش را به صورت کامل، به او الهام کردی. ۵/۴۲

ص : ۱۶۳

علم تفسیر قرآن، میراث آل محمد علیهم السلام

وَ وَرَثَتْنَا عِلْمَهُ مُفَسِّرًا

و علم آن را تفسیرشده، به ما ارث دادی.

۵/۴۲

برتری میراث بران علم قرآن، بر دیگران

وَ وَرَثَتْنَا عِلْمَهُ مُفَسِّرًا، وَ فَضَّلْتَنَا عَلَى مَنْ جَهِلَ عِلْمَهُ

و علم آن را تفسیرشده، به ما ارث دادی و ما را بر کسی که به علم آن نادان بود، برتری بخشیدی. ۵/۴۲

پنهان نشدن چیزی، از علم الهی

وَ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ عِلْمٌ شَيْءٍ

و چیزی از علم او پنهان نیست. ۲/۴۷

قرار گرفتن در (حیطه) علم خدا، و تواضع در برابر او

سُبْحَانَكَ خَضَعُ لَكَ مِنْ جَزَى فِي عِلْمِكَ

پاک و منزهی! هر که در علم تو قرار گرفت، برای تو فروتن گشت. ۲۶/۴۷

خزانه داران علم الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَ جَعَلْتَهُمْ خَزَنَةَ عِلْمِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود

فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را گنجینه داران علمت قرار دادی. ۵۶/۴۷

نگهبانی خدا از بنده و عدم علم بنده، به آن

وَ حُطْنِي مِنْ حَيْثُ لَا أَعْلَمُ حِيَاطَةَ تَقِينِي بِهَا

و مرا از جایی که نمی دانم، احاطه کن. احاطه کردنی که با آن مرا نگهداری نمایی. ۱۳۲/۴۷

دانایی خدا و متهم نبودن او در آفرینش

...لَمَّا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ غَيْرُ مُتَّهَمٍ عَلَى خَلْقِكَ...

...برای اینکه تو به آن داناتری و در آفریدنت متهم نیستی. ۹/۴۸

علم خدا به گناهان گذشته بنده

وَقَدْ تَقَدَّمَ مِنِّي مَا قَدْ عَلِمْتَ...

و پیش از این از من (گناهانی) سر زده که تو می دانی. ۲/۵۰

داناتر بودن خدا (به زشتی گناه)، از خود بنده

وَقَدْ تَقَدَّمَ مِنِّي... مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي

و پیش از این از من (گناهانی) سر زده که تو از من به آنها داناتری. ۲/۵۰

داناترین خلق

سُبْحَانَكَ أَحْسَى خَلْقِكَ لَكَ أَعْلَمُهُمْ بِكَ

ص : ۱۶۴

پاک و منزهی! ترسنده ترین آفریدگانت از تو، آگاه ترین آنها به (کبریایی) توست. ۲/۵۲

علنی آشکار

علوی

مقام و منزلت علوی

اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمُحَمَّدِ الرَّفِيعِ، وَالْعَلَوِيِّ الْبَيْضَاءِ

خداوندا، پس من به منزلت بلندپایه محمدی و مقام گرامی علوی، به سوی تو نزدیکی می جویم.

۱۶/۴۹

عمد

ارتکاب گناه عمدی، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَا... اِكْتَسَبْنَا فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ عَلَيَّ تَعْمُدٍ مِنَّا... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اشْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و خطایی که ما در آن (ماه) از روی عمد زیر بارش رفتیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان.

۴۷/۴۵

عمدی بودن نافرمانی بنده، از خدا

أَنَا الَّذِي عَصَاكَ مُتَعَمِّدًا

منم آنکه از روی عمد، تو را نافرمانی کردم.

۷۸/۴۷

عمر زندگی

عمران آباد

عمره

مَنْت گزاردن بر بنده، با عمره

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ

خداوندا و بر من مانت گزار به حج و عمره.

۴/۲۳

قرار دادن بازمانده عمر بنده، در عمره

وَ اجْعَلْ بَاقِي عُمْرِي فِي الْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ اِثْتِغَاءً وَ جِهَةً

و باقی زندگی ام را برای رضای خودت، در حج و عمره قرار ده. ۱۳۳/۴۷

عمل کردار

عمل کردن انجام دادن

عناد ستیزه جویی

عنان مهار

عنایت توجه

ص : ۸۶۵

جایگزینی شب و روز، به جای یکدیگر

يُولِجُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي صَاحِبِهِ، وَ يُوَلِّجُ صَاحِبَهُ فِيهِ بِتَقْدِيرِ مَنْهُ لِلْعِبَادِ، فِيمَا يَغْدُوهُمْ بِهِ

بنا به تقدیرش هر یک از شب و روز را جای یکدیگر قرار می دهد تا برای بندگان روزی دهد.

۴/۶

عفو الهی، در عوض ستم رسیده به بنده

اللَّهُمَّ... عَوِّضْنِي مِنْ ظُلْمِهِ لِي عَفْوِكَ

خداوندا در عوض ستمی که او به من نمود، مرا ببخش. ۹/۱۴

رحمت خدا، در عوض بدرفتاری دشمن با بنده

اللَّهُمَّ... أَبْدِلْنِي بِسُوءِ صَنِيعِهِ بِي رَحْمَتِكَ

خداوندا به جای بدرفتاری اش، رحمت را به من عطا کن. ۹/۱۴

عوض نکردن رستگاری شایسته، با چیزی

وَ مَتَّعْنِي بِهُدًى صَالِحٍ لَأَسْتَبْدِلُ بِهِ

و مرا به هدایتی شایسته که با هیچ چیز عوض نکنم، بهرمند ساز. ۵/۲۰

عوض از دست رفته ها

وَ عِنْدَكَ مِمَّا فَاتَ خَلْفُ

و عوض هر آنچه از دست رفته، نزد توست.

۲۰/۲۰

عوض دادن به کار مسلمان، در دنیا

اللَّهُمَّ وَ أَيُّهَا مُسْلِمٌ خَلَفَ غَايِبًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَآجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ، وَ عَوِّضْهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَضًا حَاضِرًا

يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا أَتَى بِهِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزرداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوضِ نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. ۱۶/۲۷

عوض دادن خدا، به صاحبان گرفتاری ها

اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبِعَاتٌ قَدْ حَفِظْتُهُنَّ، وَ تَبِعَاتٌ قَدْ نَسِيْتُهُنَّ... فَعَوِّضْ مِنْهَا أَهْلَهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است که به یاد دارم و گرفتاری هایی است که فراموش کرده ام. پس صاحبانش را عوض ده.

۱۸/۳۱

عفو خدا، در عوض عفو و گذشت بنده از دیگران

وَ عَوِّضِنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوَكَ

ص : ۸۶۶

و به جای گذشتم از ایشان، گذشت خودت را به من عوض ده. ۳/۳۹

عوض ستاندن اندوخته های مورد حرص

فَأُجْرُنَا... أَجْرًا... نَعْتَاضُ بِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الدُّخْرِ الْمَحْرُوصِ عَلَيْهِ

پس ما را پاداش ده. پاداشی که با آن اندوخته های گوناگون که بر آن حریص و آزمند شده ایم را عوض بستانیم. ۴۵/۴۵

عون یاری

عهد پیمان و نیز سوگند

عهده داری سرپرستی

عهده داری سرپرستی نیک

وَ سُمِّنِي حُسْنَ الْوَلَايَةِ

و نیک سرپرستی نمودن را، بر عهده من قرار ده. ۲۲/۲۰

خدا، عهده دار بی نیازی بنده

وَ تَوَلَّ كِفَايَتِي

و عهده دار بی نیازی ام باش. ۲/۲۲

عهده دار تندرستی مجاهد مسلمان شدن

وَ تَوَلَّهُ بِالْعَافِيَةِ

و تندرستی اش را به عهده گیر. ۱۴/۲۷

خدا، عهده دار حاجت بنده

فَأَنْتَ يَا مَوْلَايَ... دُونَ كُلِّ مَطْلُوبٍ إِلَيْهِ وَلِيَّ حَاجَتِي

پس - ای سرور من - صاحب حاجتم تویی، نه هر که از او طلب شود. ۸/۲۸

خدا، عهده دار روزی بنده

وَاجْعَلْ مِا صَدَرَتْ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ... قَاطِعًا لِأَهْتِ مَامِنَا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكَفَّلْتَ بِهِ، وَحَسْبَمَا لِلِاشْتِغَالِ بِمَا ضَمِنْتَ الْكِفَايَةَ لَهُ

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای و قطع اشتغال ما به آنچه خود کفایت آن را ضمانت فرموده ای قرار ده. ۳/۲۹

پاداش خدا و آنچه برای بنده به عهده گرفته

فَسُبْحَانَكَ مَا أَبَيَّنَ كَرَمَكَ فِي مُعَامَلِهِ مَنْ أَطَاعَكَ أَوْ عَصَاكَ تَشْكُرُ لِلْمُطِيعِ مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَهُ...

پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی کرده است، از فرمانبر در آنچه تو برایش به عهده گرفته ای، تشکر می کنی. ۱۰/۳۷

عهده داری خدا و معرفت رمضان

أَنْتَ وَلِيُّ مَا آثَرْتَنَا بِهِ مِنْ مَعْرِفَتِهِ

تویی مولایی که ما را به وسیله شناخت آن،

ص : ۸۶۷

عهده دار اجابت حاجت بنده شدن

وَ تَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا

و برآوردن هر درخواستی را برای من، به قدرتی که بر آن داری، به عهده گیر. ۴/۴۸

عیادت

عیادت از همسایگان بیمار

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... عِيَادَةِ مَرِيضِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در عیادت بیمارشان، توفیق ده.

۲/۲۶

عیالوار

درخواست از خدا، مانند محتاجی عیالوار

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي... سَأُلْكَ عَلَى الْحَيَاءِ مِنِّي سُوءَ الْبَائِسِ الْمُعِيلِ

پس ای خدای من، با وجود شرمندگی ام همانند تهی دستی عیالمند از تو درخواست دارم.

۴/۱۲

عیب

همسایگان عیب جو

وَ لَمْ تُبَدِ سَوْءَاتِهَا لِمَنْ يَلْتَمِسُ مَعَايِبِي مِنْ جِيرَتِي

و بدی های مرا پیش همسایگانم - که در جستجوی عیب های من می باشند - آشکار نکردی.

۲۱/۱۶

کثرت عیب های پوشانده شده، از بنده

يَا إِلَهِي فَلَكَ الْحَمْدُ فَكَمْ مِنْ عَائِبَةٍ سَتَرْتَهَا عَلَيَّ فَلَمْ تَفْضَحْنِي

ای خدای من، تو را سپاس. چه بسیار عیب هایی که بر من پوشانندی و رسوایم نکردی.

۲۱/۱۶

زشتی کردار بنده و شمارش عیوب خود

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي، أَكْثَرُ ذُنُوبًا، وَأَقْبَحُ آثَارًا... مِنْ أَنْ أُحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذِكْرَ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - گناهانم بیشتر و نشانه هایم زشت تر از آن است که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم. ۲۷/۱۶

عیب و نقصی باعث سرزنش

اللَّهُمَّ لَا تَدْعُ... عَائِبَةً أُؤَنِّبُ بِهَا إِلَّا حَسَنَتَهَا

خداوندا مرا در عیبی که بدان سرزنش شوم

ص : ۸۶۸

وامگذار، مگر آنکه نیکویش گردانی. ۶/۲۰

خوی عیناک

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ خَصْلَةَ تُعَابٍ مِنِّي إِلَّا أَصْلَحْتَهَا

خداوندا مرا در خصلتی عیناک وانگذار، مگر آنکه اصلاحش نمایی. ۶/۲۰

توفیق پنهان نمودن عیب

وَ أَلْبِسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ فِي ... سِتْرِ الْعَائِبَةِ

و زیور پرهیزکاران را در پوشاندن عیب، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

برداشتن بار عیب جویی بندگان، از دوش بنده

وَ اكْفِنِي مُؤُونَةَ مَعْرَةِ الْعِبَادِ

و سنگینی گناه عیب جویی بندگان را از من بردار. ۲۰/۲۰

عیب جویی قصدبددارنده درباره بنده، از او

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي ... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى ... تُؤْءَمِنَنِي مِنْ ... هَمَزِهِ وَ لَمَزِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از بدگویی و عیب جویی اش

ایمن سازی. ۷/۲۳

مشهور نساختن بنده، به کار عیناکش

فَكُلُّنَا قَدْ اقْتَرَفَ الْعَائِبَةَ فَلَمْ تَشْهَرُهُ

چرا که هر کدام از ما کار ناپسند انجام داد، او را مشهور (در بدکاری) نکردی. ۱/۳۴

بنده و نپوشاندن عیب آشکار شده مؤمن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ ... مِنْ عَيْبِ مُؤْمِنٍ ظَهَرَ لِي فَلَمْ أَسْتُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از عیب مؤمنی که برای من آشکار شد، پس آن را نپوشاندم.

رمضان و حفظ شدن از عیوب تازه

وَوَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّكِيَّةِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ، وَتَعْصِمُنَا فِيهِ مِمَّا نَسْتَأْنِفُ مِنَ الْعُيُوبِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جویم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی و از آلوده شدن به عیب های تازه در این (ماه) ما را نگهداری کنی. ۱۰/۴۴ و ۱۱/۴۴

رمضان، پوشاننده اقسام عیب ها

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ... أَشْتَرَكْ لِأَنْوَاعِ الْعُيُوبِ

درود بر تو. چه پوشنده بودی، انواع عیب ها را!! ۳۱/۴۵

عیوب، سبب مجهول ماندن منزلت بنده

ص : ۸۶۹

وَلَا تَسْمِنِي... نَقِصَهُ يُجْهَلُ مِنْ أَجْلِهَا مَكَانِي

و عیبی را که به خاطر آن منزلتم دانسته نشود، بر من ثابت نگردان. ۱۲۱/۴۷

حسود، و نسبت دادن عیوبش، به دیگران

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... وَحَرْنِي بِقَرَفِ عُيُوبِهِ

و چه بسیار حسودی که با نسبت دادن عیب های خود به من، سینه اش را از خشم بر من پر ساخت. ۹/۴۹

عید

رمضان، عید دوستان خدا

السَّلَامُ عَلَيْكَ... يَا عِيدَ أَوْلِيَائِهِ

درود بر تو، ای عید دوستان او. ۲۳/۴۵

مبارک ساختن روز عید فطر، (برای مؤمنان)

وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَ فِطْرِنَا

و برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان.

۴۸/۴۵

روز فطر را، روز عید قرار دادن

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا - الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَ سُورًا

خداوندا ما در روز فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

ص : ۸۷۰

غایت پایان

غذا خوردنی

غربت

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به شهرهای غربت

وَ هَاجَرَ إِلَى بِلَادِ الْعَرَبِ

و به شهرهای غربت هجرت نمود. ۱۶/۲

خدا، آرام دل هر وحشت زده غریب

يَا أُنْسَ كُلِّ مُسْتَوْحِشٍ غَرِيبٍ

ای آرام دل هر وحشت زده دور از وطن.

۴/۱۶

غرق

غرق شدن گونه ها، با اشک

وَ عَرَّقَتْ دُمُوعُهُ حَدَيْهٍ

و دو گونه اش غرق اشک شده. ۹/۱۲

غروب

طلوع و غروب ماه

وَ أَمْتَهُنَّكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ، وَ الطُّلُوعِ وَ الْأُفُولِ

و تو را با فزونی و کاستی و طلوع و غروب، به خدمت گرفت. ۲/۴۳

غرور فریب

غش خیانت

غصه اندوه

غضب خشم

غفران آمرزش

غفلت

عدم غفلت فرشتگان، از شیفتگی به خدا

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشُكَ الَّذِينَ... لَا يَعْفُلُونَ عَنِ الْوَلَةِ إِلَيْكَ

خداوندا و حاملان عرش که از شیفتگی به سوی تو غافل نمی شوند...

۱/۳

عدم غفلت فرشتگان، از تعظیم خداوند

وَالَّذِينَ... لَا يَقْطَعُهُمْ عَنْ تَعْظِيمِكَ سَهْوُ الْغَفَلَاتِ...

و همانها که فراموشی غفلت ها، آنها را از

ص : ۸۷۱

تعظیم تو جدا نمی سازد... ۷/۳

پناه بردن به خدا، از خواب غفلت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... سِنَةِ الْعَفْلَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از خواب غفلت.

۱/۸ و ۲

سبب آگاه شدن از غفلت خویش

انْتَبَهْتُ بِتَذَكِيرِكَ لِي مِنْ غَفْلَتِي

با یادآوری تو، از غفلتم آگاه شدم. ۱۶/۱۳

غفلت بنده، از بهره خود

وَمَنْ أَغْفَلُ مَنِّي عَنْ حَظِّهِ؟

و چه کسی از بهره خود فراموشکارتر از من است؟ ۲۳/۱۶

بیداری از خواب غفلت

أَيَقِظُنَا عَنْ سِنَةِ الْعَفْلَةِ

ما را از خواب غفلت و فراموشی بیدار گردان.

۷/۱۷

خواب غفلت و اعتماد نمودن به شیطان

اللَّهُمَّ ... أَيَقِظُنَا عَنْ سِنَةِ الْعَفْلَةِ بِالرُّكُونِ إِلَيْهِ

خداوندا ما را از خواب غفلت و فراموشی، که به سبب میل و اعتماد به اوست، بیدار گردان.

۷/۱۷

عطای خدا به بنده، در حال غفلت او از درخواست نمودن

وَ أَعْطَيْنَا مَا أَغْفَلْنَاهُ

و آنچه از ذکرش غافل شدیم به ما عطا فرما.

۱۶/۱۷

یاد خدا، در اوقات غفلت

وَ تَبَهَّنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ

و مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن. ۲۹/۲۰

غافل نساختن بنده، از بخشش الهی

وَ لَا تَجْعَلْنِي... غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أُبَلِّغْتَنِي

و مرا غافل از احسانت در آنچه به من بخشیدی قرار نده. ۸/۲۱

غفلت و انجام تکلیف

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَغْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. ۷/۲۲

غافل نشدن شیطان، از بندگان

لَا يَغْفُلُ إِنْ غَفَلْنَا

ص : ۸۷۲

اگر (از او) غافل شویم، او غافل نمی شود.

۶/۲۵

غفلت بنده از شرایط واجبات

و لَسْتُ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَضْلِ نَافِلِهِ مَعَ كَثِيرٍ مَّا أَغْفَلْتُ مِنْ وَظَائِفِ فُرُوضِكَ

و من هیچ گاه با فضیلت (عمل) مستحبّ به سویت توسّل نمی جویم، با آنکه از بسیاری از شرایط واجبات غفلت نمودم. ۱۸/۳۲

از خدا غفلت نورزیدن

و لَا تَسْمَنَا الْغَفْلَةَ عَنْكَ

و ما را گرفتار غفلت از خودت نکن. ۴/۳۴

نترسیدن بنده از غافل شدن خدا، درباره پاداش دادن به خوشنودکننده اش

و لَا يُحَافُ إِغْفَالُكَ ثَوَابَ مَنْ أَرْضَاكَ

و ترسی نیست که پاداش آنکه تو را خوشنود گرداند، فروگذاری. ۱۶/۳۷

غفلت، پوشاننده پندها

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِمَا طَوَّتِ الْغَفْلَةُ عَنَّا مِنْ تَصْفِحِ الْإِعْتِبَارِ نَاشِرًا

و قرآن را ناشر پندهایی که غفلت از دید ما می پوشاند، قرار ده. ۱۰/۴۲

علّت گواهی ندادن روزهای ماه رمضان،

بر غفلت بندگان

وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ... حَتَّى لَا يَشْهَدَ نَهَارُهُ عَلَيْنَا بِغَفْلِهِ

و ما را در روزش به روزه داری آن، یاری نما. تا روزش بر ما به غفلت، گواهی ندهد. ۱۷/۴۴

علّت بهانه نداشتن غافل، از آمدن به جایگاه (بهشت)

فَمَا عُذْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَ إِقَامِهِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟!

۱۱/۴۵

از روی غفلت نبودن خودداری الهی

لَمْ تَكُنْ... إِمْسَاكَكَ غَفْلَةً

خودداری ات از روی غفلت نبوده است.

۲۲/۴۶

بیداری بنده، از خواب بی خبران

و تَبَهَّنِي مِنْ رَقْدِهِ الْغَافِلِينَ

و مرا از خواب غافلان، بیدار فرما. ۹۱/۴۷

سبب غافل گشتن بنده، از تقرب به خدا

وَ انزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دِينِي... تُذْهِلُ عَنِ التَّقَرُّبِ مِنْكَ

ص : ۸۷۳

و دوستی دنیای پست را که از نزدیکی جستن به تو، غافل می نماید، از دلم بر کن. ۱۰۹/۴۷

غفلت نادانان، نسبت به نعمت های خدا

وَلَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ، بَلْ أَلْزَمْنِيهِ فِي أَحْوَالِ السَّهْوِ عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِأَلَّا تُنْكِرَ

و شکرگزاریت را از من نگیر. بلکه آن را همیشه در حالات بی توجهی، هنگام فراموشی های نادانان به نعمت هایت، با من همراه گردان.

۱۱۴/۴۷

غافل وانگذاشتن بنده، در گرداب نادانی

وَلَا تَذَرْنِي... فِي غَمْرَتِي سَاهِيًا حَتَّى حِينٍ

و مرا در گرداب غفلتم، تا مدت زمانی بی خبر رها نکن. ۱۲۴/۴۷

غفلت عقل ها، و طاعت الهی

وَأَشْرَبَ قَلْبِي عِنْدَ ذُحُولِ الْعُقُولِ طَاعَتَكَ

و دلم را هنگام غفلت عقل ها، به طاعت خود سیراب کن. ۱۳۰/۴۷

غفلت از تهدید الهی

وَأَبَيْتُ إِلَّا تَفْحُمًا لِحُرْمَاتِكَ... وَ غَفْلَةً عَن وَعِيدِكَ

و من جز وارد شدن در حرام های تو و غفلت از تهدیدهای تو کاری نداشته ام. ۱۴/۴۹

سبب غافل شدن تن بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ... بَدَنُهُ غَافِلٌ لِسُكُونِ عُرْوِقِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که تن او به خاطر آرامش رگ هایش، غافل مانده. ۸/۵۲

غفلت بنده از خواسته شده ها، درباره او

يَا غَفْلَتِي عَمَّا يُرَادُ بِي

ای وای از بی خبری من از آنچه درباره ام خواسته می شود! ۶/۵۳

غلام

طبقاتِ غلامان و کنیزان

وَ عَافِنِي مِمَّا ابْتَلَيْتَ بِهِ طَبَقَاتِ عِبِيدِكَ وَ إِمَائِكَ

و مرا از آنچه طبقات (مختلف) غلامان و کنیزان را به آن مبتلا نموده ای، عافیت بخش.

۱۰۵/۴۷

غلبه

سلطه انسان، بر همه آفریدگان

وَ جَعَلَ لَنَا الْفَضِيلَةَ بِالْمَلَكَةِ عَلَى جَمِيعِ الْخَلْقِ

و با دادن قدرت به ما، (ما را) بر همه آفریدگان برتری داد.

۱۸/۱

ص : ۸۷۴

چیره گرداندن بنده، بر دشمنان دین

وَ أَدِلُّ لَنَا وَ لَا تُدِلُّ مِنَّا

و چیرگی را برای (نفع) ما قرار ده و بر ضرر ما قرار نده. ۸/۵

حفظ فرمودن بنده، از تلخی غلبه پادشاه

وَ أَكْفِنَا... مَرَارَةَ صَوْلِهِ السُّلْطَانِ

و ما را از تلخی قهر و غلبه پادشاه نگهدار.

۱۰/۵

پناه بردن به خدا، از غلبه عصیّت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... مَلَكَهِ الْحَمِيَّةِ

خداوندا به تو پناه می برم از غلبه عصیّت.

۱/۸

پناه بردن به خدا، از چیرگی شیطان

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يَسْتَحْوِذَ عَلَيْنَا الشَّيْطَانُ

و پناه می بریم به تو از اینکه شیطان بر ما دست یابد. ۶/۸

وَ اسْتَعِصِمْكَ مِنْ مَلَكَتِهِ

و از تو می خواهم مرا از چیرگی او نگاه داری.

۲۷/۳۲

چیرگی ستمگر، به حق بنده

اللَّهُمَّ... لَا تَفْتِنَهُ بِالْأَمْنِ مِنْ إِنْكَارِكَ، فَيَصِرَ عَلَيَّ ظُلْمِي، وَ يُحَاضِرَنِي بِحَقِّي

خداوندا او را به ایمنی از کيفرت آزمایش نکن، تا به ستم نمودن بر من پافشاری کرده بر حقم دست یابد. ۱۲/۱۴

گرداندن سلطه شیطان، از بندگان

وَ حَوْلُ سُلْطَانِهِ عَنَّا

و تسلط او را از ما بردار. ۹/۱۷

توانا نمودن بنده، نسبت به مسلط شونده بر او

وَ هَبْ لِي... قُدْرَةَ عَلِيٍّ مَنِ اضْطَهَدَنِي

و مرا توانایی ای بر آنکه به من تسلط یافت، ببخش. ۸/۲۰

ایمنی یافتن مغلوب، تنها توسط غالب

لَا يُؤْوَى مِنْهُ إِلَّا الْغَالِبُ عَلَى مَغْلُوبٍ

شکست خورده را جز پیروز، امان نمی بخشد.

۳/۲۱

سبب غلبه زهد، بر بنده

وَ ارْزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي... حَتَّى يَكُونَ الْغَالِبُ عَلَيَّ الرَّهْدَ فِي دُنْيَايَ

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا آنکه بی رغبتی در دنیا بر من چیره شود. ۸/۲۲

تسلط شیطان و عدم تسلط انسان

ص : ۸۷۵

سَلَّطْتُهُ مِنَّا عَلَى مَا لَمْ تُسَلِّطْنَا عَلَيْهِ مِنْهُ

او را بر ما تسلط دادی، و ما را بر او تسلطی نیست. ۶/۲۵

مغلوب نمودن شیطان، از تسلط بر بندگان

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ...

خداوندا با سلطه خود، او را از تسلط بر ما مغلوب نما. ۸/۲۵

کفار و چیرگی بر مرزهای مسلمانان

اللَّهُمَّ اشْغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ عَنْ تَنَاوُلِ أَطْرَافِ الْمُسْلِمِينَ

خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان و از چیرگی به نواحی مسلمانان، بازدار. ۱۰/۲۷

غلبه دادن مجاهد مسلمان، بر دشمن خدا

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلِّبْهُمْ فِي عَيْنِهِ... وَ أَدِلْ لَهُ مِنْهُمْ

پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما و او را بر آنان پیروز فرما. ۱۵/۲۷

چیره نساختن دشمن خدا، بر مجاهد

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ... أَدِلْ لَهُ مِنْهُمْ، وَ لَا تُدِلَّهُمْ مِنْهُ

پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، او را بر آنان پیروز فرما و آنها را بر او چیره

نسا. ۱۵/۲۷

جایگاه بنده، جایگاه مغلوب شده شیطان

هَذَا مَقَامٌ مَنْ... اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ

این مقام کسی است که شیطان بر او چیره گشته. ۶/۳۱

توبه، و آسودگی اندام از قهر و غلبه های دردناک الهی

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَى حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ، وَ تَأْمَنُ مِمَّا يَخَافُ الْمُعْتَدُونَ مِنْ أَلِيمِ سَطَوَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاہت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند و از قهرهای دردناکت که بیدادگران می ترسند، در امان باشد. ۲۲/۳۱

غلبه سلطنت بی حدّ و مرز الهی

عَزَّ سُلْطَانُكَ عِزًّا لَا حَدَّ لَهُ بِأَوْلِيَّتِهِ، وَلَا مُنْتَهَى لَهُ بِآخِرِيَّتِهِ

فرمانروایی تو، چنان با عزّت است، که حدّی برای اوّلش و پایانی برای آخرش نیست. ۴/۳۲

غلبه نمودن شیطان، بر بنده

وَقَدْ اسْتَحْوَذَ عَلَيَّ عَدُوُّكَ الَّذِي اسْتَنْظَرَكَ لِعَوَائِي فَأَنْظَرْتَهُ

و دشمن تو که برای بیراهه بردن من از تو

ص : ۸۷۶

فرصت خواست، پس فرصتش دادی، بر من چیره شده است. ۱۲/۳۲

عدم امتناع، در برابر غلبه خداوند

وَلَا بِأَحَدٍ عَن سَطْوَتِكَ اِمْتِنَاعٌ

و هیچ کس از غلبه ات امتناع نتواند کرد.

۵/۳۶

چیره ساختن قرآن، بر هر کتاب منزل

وَجَعَلْتَهُ مَهِيْمًا عَلٰى كُلِّ كِتَابٍ اَنْزَلْتَهُ

و آن را بر هر کتابی که نازل کرده ای، چیره قرار دادی. ۱/۴۲

عدم توانایی سلطانی، در برابر غلبه خدا

اَنْتَ الَّذِي... لَمْ يَقُمْ لِسُلْطَانِكَ سُلْطَانٌ

تویی آنکه در برابر سلطه و غلبه ات، سلطه و قدرتی، توانایی ندارد. ۱۶/۴۷

غلبه داشتن نشانه های خدا

سُبْحَانَكَ يَا هَرِ الْاَيَاتِ

پاک و منزهی! ای که نشانه هایت آشکار است.

۳۱/۴۷

سپاسی برابر با غلبه عظمت خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يُقَابِلُ عِزَّ جَلَالِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که با غلبه بزرگی ات برابر باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۹

چیره ترین لشکرها

و اَمْدُدُهُ بِجُنْدِكَ الْاَغْلَبِ

و با چیره ترین لشکرت، به او کمک رسان.

۶۱/۴۷

نهراسیدن بنده، از قهر و غلبه خدا

أَنَا الَّذِي لَمْ يَزْهَبْ سَطْوَتَكَ

منم آنکه از قهر (و غلبه) تو نترسیده ام.

۸۱/۴۷

غلبه ناامیدی از رحمت خدا، بر بنده

وَلَا تُؤَيِّسْنِي مِنَ الْأَمَلِ فِيكَ فَيَغْلِبَ عَلَيَّ الْقُنُوطُ مِنْ رَحْمَتِكَ

و از آرزومندی به خود ناامیدم نکن، که ناامیدی از رحمتت بر من چیره شود. ۱۰۱/۴۷

مسلط ساختن محمد صلی الله علیه و آله و آل او

وَ عَجِّلِ الْفَرَجَ... وَ التَّمَكِينِ وَ التَّأْيِيدَ لَهُمْ

و در فرج و تسلط دادن و تأیید آنان، شتاب فرما. ۱۱/۴۸

مسلط نساختن دشمن، بر بنده

وَ لَا تُشْمِتْ بِي عَدُوِّي... وَ لَا تُسَلِّطْهُ عَلَيَّ

و دشمنم را بر من شاد نگردان و او را بر من مسلط نساز. ۱۴/۴۸

روبرویی با قهر و غلبه های خداوند

ص : ۸۷۷

حَلَّتْ شِعَابَ تَلْفٍ، تَعَرَّضْتُ فِيهَا لِسَطَوَاتِكَ وَبِحُلُولِهَا عُقُوبَاتِكَ

به درّه های نابودی وارد شدم. در آنها، خود را در معرض غلبه ها و سخت گیری های قرار داده، با عقوبت های روبرو شدم. ۲/۴۹

ترس پادشاهان، از قهر و غلبه های خدا

يَا مَنْ وَضَعْتَ لَهُ الْمُلُوكَ نَيْرَ الْمَذَلَّةِ عَلَى أَعْنَاقِهَا، فَهُمْ مِنْ سَطَوَاتِهِ خَائِفُونَ

ای کسی که پادشاهان برای او یوغ خواری بر گردن هایشان نهاده اند و از قهرها و غلبه های او ترسانند. ۷/۵۱

شگفت از چیرگی پادشاهی خدا

سُبْحَانَكَ مَا... أَقْهَرَ سُلْطَانَكَ

پاک و منزّهی! چه غالب است پادشاهی ات!

۴/۵۲

تسلط دنیا، بر بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَآلَ مَنْ قَدْ... اسْتَمَكَّتْ مِنْهُ الدُّنْيَا

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که دنیا بر او تسلط یافته است. ۸/۵۲ و ۹

غم اندوه

غنا بی نیازی

غیب پنهان

غیبت

به نیکی یاد کردن بنده از غیبت کننده اش

وَ سَدُّدْنِي لِأَنَّ... أَخَالَفَ مَنْ اِعْتَابَنِي إِلَى حُسْنِ الذِّكْرِ

و مرا توفیق ده تا با آنکه از من غیبت نموده به نیکی یاد کنم. ۹/۲۰

تبدیل غیبت، به سپاس الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... أَوْ اغْتِيَابٍ مُؤْمِنٍ غَائِبٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت یا غیبت مؤمن غائب، سپاس برای خودت را قرار

ده. ۱۳/۲۰

ایمن ساختن بنده، از غیبتِ قصدبدکننده درباره او

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُوءَمِنَنِي مِنْ... هَمْزِهِ...

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا مرا از غیبت نمودنش ایمن

سازی. ۷/۲۳

غیظ خشم

ص : ۸۷۸

فاش کردن افشا

فامیل خویشان

فانی فنا و نیز نابودی

فایده سود

فتور سستی

فجر

دوام برکت شب قدر، تا طلوع فجر

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ، دَائِمُ الْبَرَكَهِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ...

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، بر هر یک از بندگانش که بخواهد، برای هر کاری فرود می آیند. آن شب سلام (به همراه) برکتی است که تا برآمدن سپیده دم دوام دارد.

۵/۴۴

فجور فسق

فحشا زشتی

فخرفروشی

فخرفروشی و به خود نازیدن ثروتمندان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... مُبَاهَاهِ الْمُكْثَرِينَ

خداوندا به تو پناه می برم از فخر فروشی ثروتمندان. ۱/۸ و ۳

نگه داشتن بنده، از فخر

وَ اعْصِمْنِي مِنَ الْفَخْرِ

فراخوانی

فراخواندن بنده، به پاداش یا کیفر

اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ قَبْضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورِ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْذُورِ عِقَابِهِ

زمانی که حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه

سازد. ۶/۱

فراخی

فراخی در روزی و عدم شکرگزاری بنده

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ... لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ، وَ تَوَسَّعُوا فِي رِزْقِهِ فَلَمْ

ص : ۸۷۹

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش باز می داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند و از روزی ای که عطا فرموده، به فراخی استفاده می برند و شکرش به جا نمی آوردند. ۸/۱

از زندگی فراخ، به سختی روی آوردن

وَ اشْكُرْهُمْ عَلٰی... خُرُوجِهِمْ مِنْ سَعَةِ الْمَعٰشِ اِلٰى ضَيْقِهِ

و ایشان را به خاطر آنکه از زندگی راحت به سختی افتادند، پاداش عنایت کن. ۸/۴

فراخی در باغ های بهشت، برای تابعین

وَ تَفْسَحُ لَهُمْ فِي رِيَاضِ جَنَّتِكَ

و در باغ های بهشت بر ایشان وسعت دهی.

۱۴/۴

بی رغبت ساختن تابعین، نسبت به فراخی (زندگی) دنیا

وَ تُزَهِّدُهُمْ فِي سَعَةِ الْعٰجِلِ

و در گشادگی دنیا آنان را بی میل نمایی.

۱۶/۴

فراخ بودن (رحمت) خدا

اِنَّكَ وَّاسِعٌ كَرِيْمٌ

همانا تو دارای رحمت وسیع و بخشش بسیار

هستی. ۲۴/۱۳

اِنَّكَ ذُو رَحْمَةٍ وَّاسِعَةٍ

به درستی که تو دارای رحمت گسترده هستی.

فِيَا مَنْ رَحْمَتُهُ وَاسِعَةٌ

پس ای کسی که رحمتش وسیع است.

فَإِنَّكَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ

زیرا تو توانگر بخشنده ای. ۲۸/۴۸، ۷/۲۲

آبی سودمند، با جریانی وسیع

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكِرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقِيٍّ مِنْكَ نَافِعٍ... وَاسِعٍ دَرَرُهُ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود که جاری شدنش بسیار باشد، آماده ساز. ۲/۱۹

فراخی دادن روزی ها، با آب

وَ تُوسِّعُ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ

و با آن روزی ها فراخی دهی. ۳/۱۹

فراخ بودن روزی خداوند

وَ أَوْسِعَ عَلَيَّ فِي رِزْقِكَ

و روزی ات را بر من بگستر. ۳/۲۰

وَ أَفْتَحَ لِي أَبْوَابَ... رِزْقِكَ الْوَاسِعِ

و درهای روزی فراخت را بر من بگشای.

فراخ ترین روزی، در هنگام پیری

وَ اجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ إِذَا كَبُرْتُ

و فراخ ترین روزی ات را بر من، زمانی که پیر شدم قرار ده. ۱۱/۲۰

تنگ گرفتن والدین بر خود جهت فراخی و گشایش فرزند

وَ أَتَيْنَ إِفْتَارُهُمَا عَلَيَّ أَنْفُسُهُمَا لِلتَّوَسُّعِ عَلَيَّ!؟

و تنگی هایی که آن دو (پدر و مادرم) برای گشایش من بر خود گرفته اند، چه می شود؟

۱۰/۲۴

فراخی روزی حلال

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَوْسِعِ عَلَيْهِمُ الرِّزْقُ الْحَلَالُ مِنْ فَضْلِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) از فضلت روزی حلال برای آنان سرشار شده، قرار ده.

۱۰/۲۵ و ۱۱

فراخ بودن فضل و بخشش خداوند

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَوْسِعِ عَلَيْهِمُ الرِّزْقُ الْحَلَالُ مِنْ فَضْلِكَ، الْوَأَسْعِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به جود و کرم تو از فضل گسترده ات روزی حلال برای آنان سرشار شده، قرار

ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱

فراخ نمودن سینه بنده، در مقدرات

وَ وَسَّعَ بِمَوَاقِعِ حُكْمِكَ صَدْرِي

و سینه ام را به احکام (مقدرات) خود، فراخ ساز. ۳/۳۵

روان گرداندن فراخی روزی ها، به سوی بندگان

وَ سَقَى إِلَيْنَا بِهِ رَغَدَ الْعَيْشِ وَ خِصْبَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ

و به وسیله آن (قرآن)، آسایش زندگی و توسعه روزی های فراوان را به سوی ما سوق بده.

۱۲/۴۲

عامل فراخ گشتن تنگی لحدهای بندگان

وَ اَفْسَحْ لَنَا بِرَحْمَتِكَ فِي ضَيْقٍ مَّلَا حِدَانَا

و به رحمتت، تنگی لحدهایمان را برای ما گشاد گردان. ۱۴/۴۲

فراهم نمودن تندرستی و فراخی، برای بنده

وَ اجْمَعْ لِي الْغِنَى... وَ الصَّحَّةَ وَ السَّعَةَ

و بی نیازی و تندرستی و فراخی را، برایم فراهم ساز. ۱۳۰/۴۷

رحمت خدا، فراخ تر از گناهان بنده

إِنِّي... لَمَغْفِرَتُكَ وَ رَحْمَتُكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي

ص : ۸۸۱

همانا آمرزش و رحمت تو، از گناهانم وسیع تر است. ۴/۴۸

افزودن فراخی آنچه نزد خداست، برای بنده

وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ سَعِهِ مَا عِنْدَكَ

و برایم از فضل و فراخی آنچه نزد توست، بیفزای. ۲۸/۴۸

فرار گریز

فراغت

فراغت تن و سپاس نعمت

وَ اجْعَلْ... فَرَاغَ أَبْدَانِنَا فِي شُكْرِ نِعْمَتِكَ

و آسایش تن هایمان را در سپاس گذاری نعمت خود قرار ده. ۱۴/۵

فراغت، همراه با سلامتی (از آفات)

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَلَامَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَهُ

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. ۲/۱۱

فراغت در زهد

وَ ارْزُقْنِي... فَرَاغًا فِي زَهَادَةٍ

و مرا فراغت در زهد، روزی فرما. ۲۷/۲۰

فراغت از جنگ با دشمن

وَ قَرِّعْهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ

و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن، برای عبادت خویش آسوده ساز. ۷/۲۷

چشاندن مزه فراغت، به بنده

وَ ادِّقْنِي طَعْمَ الْفَرَاغِ لِمَا تُحِبُّ بِسَعِهِ مِنْ سَعَتِكَ

و به وسیله گشایشی از گشایشگری ات، طعم فراغت برای (پرداختن به) آنچه را دوست داری، به من بچشان. ۱۲۵/۴۷

فراق جدایی

فراگیر (شامل)

احاطه و فراگیری علم خداوند

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ

پس سپاس او را، به شماره آنچه علمش - از همه چیزها - به آن احاطه دارد. ۲۷/۱

ملک فراگیر خداوند

يَحْوِينَا مُلْكُكَ وَ سُلْطَانُكَ

سلطه و فرمانروایی توست که ما را فرا می گیرد. ۱۰/۶

ص : ۸۸۲

رحمت و علم فراگیر خداوند

أَنْتَ الَّذِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا

تویی آنکه با رحمت و دانش، همه چیز را دربر گرفته ای. ۵/۱۶

شرط مشمول دعای بنده قرار گرفتن

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ شَهِدَ لَكَ بِالرُّبُوبِيَّةِ...

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به پروردگاری ات گواهی داد، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

(درخواست) ابری فراگیر

وَ أَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمَغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ... وَ تَوَسَّعْ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ، سَحَابًا... طَبَقًا...

و رحمتت را با باران فراوان از ابر، بر ما بگستران. و با آن روزی ها فراخی دهی. ابری فراگیر.

۱/۱۹ و ۳

فراگیری درخواست بنده، درباره همه دشمنان

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرُوكِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و دیگر امت های مشرک. ۹/۲۷

احاطه عفو خدا، بر ستمکاران

وَ كَمْ قَدْ شَمِلَ عَفْوُكَ الظَّالِمِينَ

و چه بسیار عفو تو که ستمگران را فرا گرفت.

۹/۳۹

رهایی دادن بنده، از احاطه شیطان

وَ إِنْ اشْتَمَلَ عَلَيْنَا عَدُوُّكَ الشَّيْطَانُ فَاسْتَنْقِذْنَا مِنْهُ

و اگر دشمن تو شیطان، بر ما چیره شده، پس ما را از او رهایی ده. ۱۶/۴۴

نعمت و بخشش فراگیر خداوند

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَىٰ عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ، وَغَمَّرَهُمْ بِالْمَنِّ وَالطَّوْلِ

ای آنکه با احسان و تفضل، مورد ستایش بندگانت قرار گرفته ای و با بخشش و نعمت، ایشان را فرا گرفته ای. ۱۸/۴۵

احاطه خدا، بر همه چیز

وَ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ

و او به هر چیزی احاطه دارد. ۲/۴۷

احاطه نداشتن مکانی، بر خداوند

أَنْتَ الَّذِي لَا يَحْوِيكَ مَكَانٌ

تویی آنکه مکانی تو را فرامی گیرد. ۱۶/۴۷

پاداشی فراگیرنده همه پاداش ها

ص : ۸۸۳

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يَسْتَعْرِقُ كُلَّ جَزَاءٍ جَزَاؤُهُ

سپاس برای توست. سپاسی که جزایش همه جزاها را فراگیرد. ۳۶/۴۷ و ۴۲

درودی فراگیرنده درودهای جن و انس

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً... تَشْتَمِلُ عَلَى صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جَنَّكَ وَإِنْسِكَ وَ أَهْلِ إِجَابَتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای بندگانت از جن و انس و اجابت کنندگان دعوت را شامل شود.

۵۴/۴۷

درودی فراگیرنده همه درودها

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَآلِهِ، صَلَاةً تُحِيطُ بِكُلِّ صَلَاةٍ سَالَفِهِ وَ مُسْتَأْنَفِهِ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که هر درود گذشته و تازه ای را فراگیرد.

۵۵/۴۷

کاستی ای فراگیرنده بنده

وَ حُلِّ بَيْنِي وَبَيْنَ... مَنْقَصِهِ تَرْهَقُنِي

و میان من و نقیصه ای که مرا فرامی گیرد، جدایی انداز. ۹۹/۴۷

رسوایی فراگیرنده

وَ لَا تَزِمِ بِي رَمِي... مَنْ اشْتَمَلَ عَلَيْهِ الْخِزْيُ مِنْ عِنْدِكَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از جانب تو خواری او را شامل شده. ۱۰۴/۴۷

عفو فراگیر الهی

فَلَوْ لَا الْمَوَاقِفُ الَّتِي أَوْءَمُّلُ مِنْ عَفْوِكَ الَّذِي شَمِلَ كُلَّ شَيْءٍ لَأَلْقَيْتُ بِيَدِي

پس اگر جایگاهی که از بخشایش آرزومندم و هر چیزی را فرامی گیرد نبود، خود را هلاک می ساختم. ۳/۵۰

قدمت فراگیری عفو الهی

وَإِنْ تَعَفُّ عَنِّي فَقَدِيمًا شَمَلَنِي عَفْوُكَ

و اگر از من درگذری، پس از دیرزمانیست که بخشایش مرا فراگرفته است. ۴/۵۰

احاطه شدن بنده، به وسیله گناهانش

أَتَّصَلُ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي قَدْ أَوْبَقْتَنِي، وَ أَحَاطَتْ بِي فَأَهْلَكْتَنِي

به درگاه تو از گناهانم که تباهم ساخته و مرا فراگرفته تا هلاکم کند، پوزش می طلبم. ۸/۵۱

فراموشی

خدا و فراموش نکردن ازدست داده ها

فَلَا تَنْسَ لَهُمُ اللَّهُمَّ مَا تَرَكُوا لَكَ وَفِيكَ

پس خداوندا آنچه را برای تو و در راه تو رها

ص : ۸۸۴

کردند برای آنان از نظر دور ندار. ۷/۴

پذیرش دعوت شیطان، علی رغم عدم فراموشی بدی های او

وَمَنْ... أَشَدُّ إِفْدَامًا عَلَى الشُّوءِ مَنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَدَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ عَلَى غَيْرِ عَمِّي مَنِّي فِي مَعْرِفِهِ بِهِ وَلَا نَسِيَانٍ مِنْ حِفْظِي لَهُ؟

و چه کسی از من بر اعمال زشت بی باک تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می پذیرم با آنکه در شناخت او کور و در شناخت بدی های او فراموشکار نیستم؟ ۲۳/۱۶

حفظ آنچه بنده فراموش کرده، برای او

وَ اخْفَظْ لَنَا مَا نَسِينَاهُ

و آنچه فراموشش کردیم برای ما نگهدار.

۱۶/۱۷

عطای خداوند و عدم فراموشی یاد او

و لَا تَجْعَلْنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي

و مرا فراموشکارِ یادت در آنچه به من عطا نمودی، قرار نده. ۸/۲۱

فراموشی و توفیق انجام واجبات

وَ أَفْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ... ذَكَرْتُهُ أَوْ نَسِيْتُهُ

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده. خواه آن را به یاد داشته یا فراموشش کرده باشم. ۶/۲۲

از یاد نبردن پدر و مادر

اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا فِي أَدْبَارِ صَلَوَاتِي...

خداوندا یاد آنان را بعد نمازهایم، از یادم نبر.

۱۳/۲۴

فراموش کردن شیطان و فراموش نشدن توسط او

لَا يَنْسَىٰ إِن نَسِينَا

اگر فراموشش کنیم، او (ما را) فراموش نمی کند. ۶/۲۵

فراموشی و اصلاح حال بنده

وَ اٰمَنَّا عَلٰیٰ كُلِّ مَا يُصَلِّحُنِي فِي دُنْيَايَ وَ اٰخِرَتِي مَا ذَكَرْتُ مِنْهُ وَ مَا نَسِيْتُ

و هر چه در دنیایم و آخرتم به صلاحم است، چه آن را به یاد آوردم یا آنچه فراموش کردم، بر من ارزانی دار. ۹/۲۵

مرزدار اسلام و فراموشی دنیاى فریبنده

وَ اَنْسَاهُمْ عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعُدُوَّ ذِكْرَ دُنْيَاهُمْ الْخَدَاعَةَ الْعُرُوْرِ

و هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیاى فریبنده

ص : ۸۸۵

گول زننده را از خاطرشان ببر. ۴/۲۷

فراموشی دادن قلوب مشرکان، از حيله

وَ أَذْهِلْ قُلُوبَهُمْ عَنِ الْإِخْتِيَالِ

و قلب هایشان را از چاره جویی بی خبر ساز.

۱۱/۲۷

مجاهد مسلمان و از خاطر بردن یاد زن و فرزند

وَ أَنْسِهِ ذِكْرَ الْأَهْلِ وَالْوَلَدِ

و یاد خانواده و فرزند را فراموشش ساز.

۱۳/۲۷

بنده و فراموشی گرفتاری ها

اللَّهُمَّ وَعَلَى... تَبِعَاتٌ قَدْ نَسِيْتُهُنَّ

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است که فراموش کرده ام. ۱۸/۳۱

علم فراموشی ناپذیر خداوند

اللَّهُمَّ وَعَلَى تَبِعَاتٍ... وَ كُلُّهُنَّ بِعَيْنِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَ عِلْمِكَ الَّذِي لَا يَنْسَى

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است و همه آنها پیش چشم تو که نمی خوابد و در علم تو که فراموش نمی

کند، قرار دارد. ۱۸/۳۱

عدم فراموشی کار ناپسند گذشته

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِّي بِسُوءِ أَثْرِي، وَ لَا نَسِيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيمِ فِعْلِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم و از فراموشی کردار نکوهیده گذشته ام نیست.

۲۶/۳۱

فراموشی، سبب ستم نمودن بر خود

اللَّهُمَّ وَ مَا... اِكْتَسَبْنَا فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ عَلَيَّ تَعَمَّدِ مِنَّا، اَوْ عَلَيَّ نِسْيَانٍ ظَلَمْنَا فِيهِ اَنْفُسَنَا... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و خطایی که ما در آن (ماه) از روی عمد زیر بارش رفتیم، یا فراموشی ای که در آن به خود ستم کردیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان. ۴۷/۴۵

از خاطر نبردن یاد خدا

وَ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَكَ

و یاد خود را از خاطرم نبر. ۱۱۴/۴۷

در گروه فراموش شدگان بودن

مَوْلَايَ وَ اِرْحَمْنِي اِذَا... كُنْتُ مِنَ الْمُنْسِيْنَ كَمَنْ قَدْ نُسِيَ

مولای من! هنگامی که مانند کسی که فراموش شده، از فراموش شدگان گردم، به من رحم کن.

۵/۵۳

ص : ۸۸۶

اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ قَبْضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورٍ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْدُورٍ عِقَابِهِ

زمانی که حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد. ۶/۱

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَنْ عِبَادِهِ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَى مَا... أَسْبَغَ عَلَيْهِمْ مِنْ نِعْمِهِ الْمُنْتَظَاهِرَةِ، لَتَصَرَّفُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ

و سپاس خدای را که اگر بندگانش را از شناختن سپاسش بر نعمت های آشکار که برای آنها تمام کرده بازمی داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزاردند.

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى... مَنْ كَثُرَتْ فِي إِعْزَازِ دِينِكَ مِنْ مَظْلُومِهِمْ

و آن افراد بسیاری را که به خاطر ارجمند ساختن دینت ستم ها دیدند، پاداش عنایت کن.

وَ إِنَّمَا يُعْطَى الْمُعْطُونَ مِنْ فَضْلِ جِدَّتِكَ

و به درستی که بخشندگان از زیادی عطای تو می بخشند. ۱۱/۵

اللَّهُمَّ إِنَّمَا يَكْتَفِي الْمُكْتَفُونَ بِفَضْلِ قُوَّتِكَ

خداوندا به درستی که بی نیازان به فزونی نیروی تو بی نیاز می شوند. ۱۱/۵

وَ أَجْزَلُ لَنَا فِيهِ مِنَ الْحَسَنَاتِ

و در آن روز خوبی ها را برای ما بسیار گردان.

۱۴/۶

کم بودن خواسته بسیار بنده، نزد خدا

وَ عَلِمْتُ أَنَّ كَثِيرَ مَا أَسْأَلُكَ يَسِيرٌ فِي وُجْدِكَ

و دانستم هر چه از تو زیاد درخواست کنم نزد (دارایی) تو اندک است. ۱۹/۱۳

دلالت قرآن، بر بخشش های فراوان خدا

إِنَّ ذَلِكَ... لَا يُؤَوِّدُكَ فِي جَزِيلِ هِبَاتِكَ الَّتِي دَلَّتْ عَلَيْهَا آيَاتُكَ

بدرستی که این در برابر بخشش های بسیاری که نشانه هایت بر آن دلالت دارد بر تو سنگین

ص : ۸۸۷

نمی باشد. ۳۴/۱۶

بسیار نبودن آنچه پایش نیستی است

فَعَبْرٌ كَثِيرٌ مَا عَاقَبْتَهُ الْفَنَاءُ

زیرا آنچه سرانجامش نابودیست، زیاد نیست.

۳/۱۸

گستراندن رحمت خدا، به باران فراوان

وَ أَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بَغِيثِكَ الْمُعْدِقِ مِنَ السَّحَابِ

و رحمت را با باران فراوان از ابر بر ما بگستران. ۱/۱۹

آبی با فراوانی دائم

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكِرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقِيٍّ مِنْكَ نَافِعٍ، دَائِمٍ عُزْرُهُ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود - که فراوانی اش همیشگی باشد - آماده ساز. ۲/۱۹

سیراب شدن، با باران فراوان

اللَّهُمَّ اسْقِنَا عَيْثًا مُغِيثًا... غَزِيرًا

خداوندا ما را از بارانی ثمربخش و پُر آب، سیراب گردان. ۴/۱۹

وسیله فراوان ساختن دارایی بنده

وَ وَفَّرْ مَلَكَتِي بِالْبَرِّ كَهْ فِيهِ

و دارایی ام را با برکت، افزون ساز. ۲۳/۲۰

فراوانی رحمت الهی

وَ لَا أَنْالُ مَا عِنْدَكَ إِلَّا بِطَاعَتِكَ وَ بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ

و نائل به آنچه نزد توست نیستم، جز با اطاعت (از) تو و به فزونی رحمت تو. ۶/۲۱

عطای خویشان، همراه با منت و نکوهش فراوان آنها

إِنْ أَلْجَأْتَنِي إِلَى قَوَائِي حَرْمُونِي، وَإِنْ أَعْطُوا أَعْطُوا قَلِيلًا نَكِدًا، وَمَنُّوا عَلَيَّ طَوِيلًا، وَذَمُّوا كَثِيرًا

اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محروم کنند و اگر عطا کنند، اندک و ناگوار عطا کرده اند و بر من منت بسیار نهند و نکوهش فراوان کنند.

۳/۲۲

بزرگی و فراوانی عطای الهی

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَعْفَلْتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي، فَأَدِّهِ عَنِّي مِنْ جَزِيلٍ عَطَيْتَكَ وَ كَثِيرٍ مَّا عِنْدَكَ

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. پس آن را از عطای بزرگ و فراوانی که نزد توست، از جانب من ادا کن.

۷/۲۲

بسیار شمردن نیکویی اندک والدین

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدِي وَ بَرِي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسَّانِ... حَتَّى... أَسْتَكْتِرَ بِهِمَا بِي وَ إِنْ قَلَّ

ص : ۸۸۸

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. تا نیکی ایشان را درباره خود - اگرچه اندک باشد - بسیار شمارم. ۵/۲۴

کم دانستن نیکویی بسیار خود، درباره والدین

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيْ وَ بَرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ... حَتَّى... أَشْتَقِلَّ بَرِّي بِهِمَا وَ إِنْ كَثُرَ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. تا نیکی خود را درباره ایشان - اگرچه بسیار باشد - اندک بدانم. ۵/۲۴

فراوان گرداندن روزی فرزندان، به دست والدین

وَ أَدْرِ لِي وَ عَلَي يَدِي أَرْزَاقَهُمْ

و برای من و به دست من روزی هایشان را بسیار نما. ۲/۲۵

فراوان گرداندن بخشش های مرزداران اسلام

اللَّهُمَّ... أَسْئِعْ عَطَايَاهُمْ مِنْ جِدَّتِكَ

خداوندا از دارایی خویش، بخشش های آنان را فراوان ساز. ۱/۲۷

فراوان ساختن تعداد مرزداران اسلام

وَ كَثُرَ عِدَّتَهُمْ

و بر تعدادشان بیفزای. ۲/۲۷

فراوان ساختن دارایی مرزداران اسلام

اللَّهُمَّ وَ قَوِّ بِذَلِكَ مَحَالَ أَهْلِ الْإِسْلَامِ... وَ تَمَّرْ بِهِ أَمْوَالَهُمْ

خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش و ثروت هایشان را بیفزای. ۷/۲۷

وسيله رهاندن بنده، از وام

وَ أَجْرَنِي مِنْهُ بِوَسْعٍ فَاضِلٍ أَوْ كَفَافٍ وَاصِلٍ

و مرا با ثروت فراوان و روزی کافی، از آن (قرض) نجات ده. ۲/۳۰

منکر احسان بسیار خداوند

تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيراً... كَالْمُنْكَرِ فَضَلَ إِحْسَانِكَ إِلَيْهِ

با بی باکی آنچه از آن نهی نموده ای، انجام داده. مانند انکارکننده بسیاری فضل تو به خودش.

۶/۳۱ و ۷

بسیاری معصیت و نافرمانی بنده

وَ كَثُرَ عَلَيَّ مَا أَبُوءُ بِهِ مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و معصیت که بر دوش کشم، بر من زیاد است.

۱۰/۳۲

خوراک جنین، از زیادی خوراک مادر

ص : ۸۸۹

جَعَلَتْ لِي قُوَّتًا مِنْ فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيَّتَهُ لِأَمَّتِكَ الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا

از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقرر فرموده بودی، برایم خوراک قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی. ۲۴/۳۲

پناه بردن از آتش، به بسیاری رحمت خدا

وَ أَجْرِنِي مِنْهَا بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ

و مرا به بسیاری رحمت از آن (آتش) ایمن ساز. ۳۲/۳۲

حرمت های بسیار ماه رمضان

فَأَبَانَ فَضِيلَتَهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ بِمَا جَعَلَ لَهُ مِنَ الْحُرْمَاتِ الْمُؤَفَّرَةِ

پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها، به حرمت های فراوان آشکار ساخت. ۴/۴۴

تعجب از فراوانی بخشش خدا

مَا... أَسْبَغَ عَلَيْنَا مِنْتِكَ

چه سرشار است بر ما بخشش تو! ۱۸/۴۵

فراوانی آزادشدگان خدا، در ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا أَكْثَرَ عُتْقَاءَ اللَّهِ فِيكَ!

درود بر تو. چه بسیار است آزادشدگان (از عذاب) خدا در تو! ۳۰/۴۵

آرزومندی فراوان دل، به ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ! وَ أَشَدَّ شَوْقَنَا غَدًا إِلَيْكَ!

درود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حریص بودیم! و فردا چه سخت به سوی تو مشتاقیم!

۴۱/۴۵

ادای اندکی از بسیار، در ماه رمضان

وَ أَدِّينَا فِيهِ قَلِيلًا مِنْ كَثِيرٍ

و در آن اندکی از بسیار را انجام دادیم.

۴۴/۴۵

بسیاری بازگشت (مغرور به کرم خدا)، در کیفر

مَا أَطْوَلَ تَرُدُّدَهُ فِي عِقَابِكَ

چه طولانی است پی در پی بازگشتن او، در کیفرت! ۲۰/۴۶

فراوان تر بودن نعمت خدا، از به شمارش در آمدن

وَ نِعْمَتِكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُحْصَى بِأَشْرِهَا

و نعمت تو بیشتر از آنست که تمامش به شماره آید. ۲۳/۴۶

بسیاری احسان خدا

وَ إِحْسَانِكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُشْكَرَ عَلَيْهِ

ص : ۸۹۰

و احسان تو افزون تر از آنست که بر کمترین آن شکر توان کرد. ۲۳/۴۶

خدا و عدم فزونی ماندی بر او

أَنْتَ الَّذِي... لَا عِدَلَ لَكَ فَيُكَاثِرُكَ

تویی آنکه همانندی برایت نیست، تا در فزونی با تو رقابت کند. ۲۰/۴۷

یاری شدن کوشنده در بسیاری سپاس

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُعَانُ مَنْ اجْتَهَدَ فِي تَعْدِيدِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هر که در بسیاری آن کوشید، یاری گردد. ۳۶/۴۷ و ۴۵

فراوانی سپاس، سبب افزایش نعمت

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوجِبُ بِكَرَمِكَ الْمَزِيدَ بِوُفُورِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که با بسیاری اش به همراه کرمت، فراوانی (نعمت) را لازم گرداند.

۳۶/۴۷ و ۴۸

درودی فراوان، بر محمد صلی الله علیه و آله

وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً نَامِيَةً لَا تَكُونُ صَلَاةً أَنْتَمِي مِنْهَا

و بر او درود فرست، درود فراوانی که درودی فراوان تر از آن نباشد. ۵۱/۴۷

فراوان گشتن بهره محمد صلی الله علیه و آله و آلش، از نعمت ها و سودهای الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نِحْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ... وَ تُوفِّرُ عَلَيْهِمُ الْحِطَّ مِنْ عَوَائِدِكَ وَ فَوَائِدِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی و بهره ی

آنان را از نعمت ها و سودهای فراوان گردانی. ۵۷/۴۷

فراوانی عطای خدا، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ... أُجْزِلَتْ فِيهِ عَطِيَّتُكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که عطایت را در آن فراوان نموده ای. ۶۶/۴۷

فراوانی محبت خداوند

لَا تَمْنَحْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَبْهَطْنِي مِمَّا تُحْمَلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ

آنچه طاقتش را ندارم به من نبخش، که پشتم را از فزونی دوستی ات که بر دوشم گذارده ای، بشکنی. ۱۰۲/۴۷

فراوانی نعمت های الهی

وَ جَلِّلْنِي سَوَابِغَ نِعْمَائِكَ

و مرا به نعمت های گسترده خود فراپوش.

۱۱۲/۴۷

وَ تَمِّمْ سُبُوغَ نِعْمَتِكَ عَلَيَّ

ص : ۸۹۱

و فراخی نعمت را بر من تمام کن. ۱۲۸/۴۷

فراوانی نصیب بنده، از احسان خدا

و وَفَّرْ عَلَيَّ حُطُوطَ الْإِحْسَانِ مِنْ إِفْضَالِكَ

و نصیب مرا از احسان، به فضل خود فراوان گردان. ۱۲۹/۴۷

بسیار نمودن سهم بنده، از بخشش ها

و أَجْزِلْ لِي قِسْمَ الْمَوَاهِبِ مِنْ نَوَالِكَ

و سهم مرا از بخشش ها به لطف خود فراوان کن. ۱۲۹/۴۷

فراوان گرداندن نصیب بنده، از نیکی قسمت شونده میان مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَيْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ تُعْطِيَهُمْ بِهِ خَيْرًا مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ أَنْ تُؤَفِّرَ حَظِّي وَنَصِيبِي مِنْهُ

خداوند! از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی را قسمت می نمایی، یا خیری از خیرهای دنیا و آخرت را به ایشان عطا می کنی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان.

۲/۴۸

شمار بسیار دشمنان

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى... وَوَحَدْتِي فِي كَثِيرٍ عَدَدٍ مِنْ نَاوَانِي

ای خدای من، پس تو تنهایی ام را در برابر

(سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده، مشاهده کردم. ۵/۴۹

اقرار به فراوانی نعمت ها

هَذَا مَقَامٌ مَنِ اعْتَرَفَ بِسُبُوحِ النُّعْمِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده است. ۱۵/۴۹

احسان خدا و فراوان ساختن نعمت

إِلَهِي أَحْمَدُكَ... عَلَيَّ مَا... أَسْبَغْتَ عَلَيَّ مِنْ نِعْمَتِكَ

خدای من، تو را سپاس گزارم بر نعمت که بر من فراوان داشتی. ۱/۵۱

سزاواری سپاس، در برابر بسیاری بخشش

إِلَهِي أَحْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ - عَلَيَّ... جَزَيْلَ عَطَائِكَ عِنْدِي

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی، بر بسیاری عطاها و بخشش هایت درباره من. ۱/۵۱

سزاواری سپاس، در برابر فراوانی نعمت

إِلَهِي أَحْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ - عَلَيَّ... سُبُوغِ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی، بر فراخی نعمت هایت بر من. ۱/۵۱

عدم فراوانی نعمت، و عدم دست یابی به

بهره خود

وَلَوْ لَا إِحْسَانُكَ إِلَيَّ وَ سُبُوغُ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتُ إِحْرَازَ حَظِّي

و اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه به بهره خود نمی رسیدم.

۲/۵۱

روشن گرداندن چشم بنده، به نعمت وافر

إِلَهِي... كَمْ مِنْ نِعْمَةٍ سَابَغَهُ أَقْرَبَتْ بِهَا عَيْنِي

خدای من، چه بسیار نعمت فراخی که دیده ام را به آن روشن نمودی! ۳/۵۱

فراوان یافتن نعمت های خدا

و وَجَدْتُ نِعْمَاكَ عَلَيَّ سَابِغَةً فِي كُلِّ شَأْنٍ مِنْ شَأْنِي وَ كُلِّ زَمَانٍ مِنْ زَمَانِي

و نعمت هایت را بر خود، در هر حالی از حالم و هر وقتی از اوقاتم، گسترده یافتم. ۵/۵۱

بسیاری اندوه ها

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي... كَثْرَةَ هُمُومِي

ای خدای من، از بسیاری اندوه هایم، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

فراوانی نعمت، علت فریفتگی دل ها

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ... قَلْبُهُ مَفْتُونٌ بِكَثْرَةِ النِّعَمِ عَلَيْهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که دلش به سبب زیادی نعمت ها بر او، فریفته شده. ۸/۵۲

بسیار دانستن گناهان

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَآلَ مَنْ اسْتَكْتَرَ ذُنُوبَهُ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که گناهانش را بسیار دانسته است. ۸/۵۲ و ۹

بازگشت به فراوانی بخشش خداوند

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُسَيِّئَ بِالْكَثِيرِ مِنْ كَرَامَتِكَ بِرَحْمَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که با رحمت خویش مرا به بسیاری بخشش خود بازگردانی.

۱۰/۵۲

مرتکب گناهان بسیار

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءًا لَمْ أَشْتَدَّ فَاقْتَهُ... وَكَثُرْتُ ذُنُوبَهُ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند، و گناهانش بسیار است. ۳/۵۴

فرجام عاقبت

ص : ۸۹۳

فرح شادی

فردا

فردا و سؤال شدن از بنده

وَ اسْتَعْمَلْنِي بِمَا تَسَأَلُنِي غَدًا عَنْهُ

و مرا به کاری که فردا از آن بازپرسی می نمایی وادار. ۳/۲۰

فردا و اشتیاق به رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ! وَأَشَدَّ شَوْقَنَا غَدًا إِلَيْكَ!

درود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حریص بودیم! و فردا چه سخت به سوی تو مشتاقیم!

۴۱/۴۵

فرزند

اصحاب محمّد صلی الله علیه و آله و جدا شدن از زن و فرزند خود

وَ فَارَقُوا الْأَزْوَاجَ وَ الْأَوْلَادَ فِي إِظْهَارِ كَلِمَتِهِ

و در راه آشکار نمودن دین او، از زنان و فرزندان خود جدا شدند. ۴/۴

درود خدا بر فرزندان تابعین اصحاب

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... وَ عَلَى ذُرِّيَّاتِهِمْ، وَ عَلَى مَنْ أَطَاعَكَ مِنْهُمْ

خداوندا و بر تابعین و فرزندانشان و بر هر کسی از آنها که فرمان تو را برده، درود فرست.

۱۳/۴

فرزندان با ایمان و پناهگاه بازدارنده از شرّ شیطان

وَ اجْعَلْ... أَوْلَادَنَا... مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي حِرْزِ حَارِزٍ، وَ حِصْنِ حَافِظٍ، وَ كَهْفِ مَانِعٍ

و فرزندان ما از مردان و زنان با ایمان را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم و دژی نگهدارنده و پناهگاهی بازدارنده قرار

پناه جستن از خدا، برای خود و فرزندان

وَ أَعِزَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ...

و من و فرزندانم را از شیطانِ رانده شده پناه ده. ۶/۲۳

درود خدا بر محمد صلی الله علیه و آله و فرزندانش

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ

خداوندا بر محمد و خاندان او و نسل او درود فرست. ۱۲/۲۴

دعا برای فرزندان

اللَّهُمَّ وَ مَنْ عَلَى بَقَاءِ وُلْدِي... إِلَهِي امْدُدْ لِي فِي أَعْمَارِهِمْ، وَ زِدْ لِي فِي آجَالِهِمْ، وَ رَبِّ لِي صِدْقِيهِمْ، وَ قَوْلِي ضَعْفَهُمْ، وَ أَصِحِّ لِي أَبْدَانَهُمْ وَ أَدْيَانَهُمْ وَ أَخْلَاقَهُمْ، وَ عَافِهِمْ فِي أَنْفُسِهِمْ وَ فِي جَوَارِحِهِمْ وَ فِي كُلِّ مَا عُنَيْتُ بِهِ مِنْ

ص : ۸۹۴

أَمْرِهِمْ، وَ أَدْرِرْ لِي وَ عَلَى يَدِي أَرْزَاقَهُمْ. وَ اجْعَلْهُمْ أَبْرَارًا أَتَقِيَاءَ بُصْرَاءَ سَامِعِينَ مُطِيعِينَ لَكَ... اللَّهُمَّ اشْدُدْ بِهِمْ عَضْدِي، وَ أَقِمْ بِهِمْ
أَوْدِي، وَ كَثِّرْ بِهِمْ عَدْدِي، وَ زَيِّنْ بِهِمْ مَحْضَرِي، وَ أَحْيِ بِهِمْ ذِكْرِي، وَ اكْفِنِي بِهِمْ فِي غَيْبِي، وَ أَعْنِي بِهِمْ عَلَى حَاجَتِي، وَ اجْعَلْهُمْ
لِي مُحِبِّينَ... وَ أَعْنِي عَلَى تَرْبِيَّتِهِمْ وَ تَأْدِيبِهِمْ، وَ بَرِّهِمْ، وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ أَوْلَادًا ذُكُورًا، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ خَيْرًا لِي، وَ اجْعَلْهُمْ
لِي عَوْنًا عَلَى مَا سَأَلْتُكَ

خداوندا و بر من به بقای فرزندانم منت گذار. خداوندا عمرشان را برای من دراز گردان و در مدت عمرشان برایم بيفزا و
خردسالشان را برای من پرورش ده و ناتوانشان را برایم نیرومند نما و بدن و دین و اخلاقشان را برای من سالم بدار و آنان را
در جان و اعضا و کارهایشان - که برای من مهم است - تندرستی ده و برای من و به دست من روزی هایشان را بسیار نما. و
آنان را نیکوکارانی پرهیزکار و دانا و شنوا و فرمانبر خود قرار ده. خداوندا بازوی مرا به وسیله آنان محکم گردان و کجی مرا
به وسیله ایشان راست فرما و تعداد مرا به وسیله آنها بيفزا و مجلس مرا به وسیله ایشان آراسته نما و یاد مرا به وسیله آنها زنده
گردان و در غایب بودنم، ایشان را جانشین من فرما و در برآمدن حاجتم به وسیله آنان یاری ام ده و آنان را دوستدار من قرار
ده. و مرا بر تربیت و ادب آموختن و نیکی به ایشان یاری نما. و از نزد خود

افزون بر ایشان، پسران دیگری به من ببخش و آن را برای من خیر قرار ده و ایشان را برای من، بر آنچه از تو خواستم، مددکار
قرار ده. ۱/۲۵-۵

تربیت، تأدیب و احسان به فرزندان

وَ أَعْنِي عَلَى تَرْبِيَّتِهِمْ وَ تَأْدِيبِهِمْ، وَ بَرِّهِمْ

و مرا بر تربیت و ادب آموختن و نیکی به ایشان یاری نما. ۵/۲۵

بخشیدن فرزندان نرینه، به بنده

وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ أَوْلَادًا ذُكُورًا، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ خَيْرًا لِي

و از نزد خود افزون بر ایشان، پسران دیگری به من ببخش و آن را برای من خیر قرار ده.

۵/۲۵

پناه دادن بنده و فرزندان، از شیطان

وَ أَعِزَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

و مرا و فرزندانم را از شیطان رانده شده، پناه ده. ۶/۲۵

درخواست از خدا برای خود و فرزندان، و شمول آن درباره مؤمنان

وَ أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي...

و به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و

ص : ٨٩٥

زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، ببخش. ۱۲/۲۵

مجاهد و از خاطر بردن یاد زن و فرزند

وَ أَنْسِهِ ذِكْرَ الْأَهْلِ وَالْوَلَدِ

و یاد خانواده و فرزند را فراموش ساز.

۱۳/۲۷

فرزند نداشتن و فرزند کسی نبودن خدا

إِنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ تَلِدْ وَ لَمْ تُوَلَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَكَ كُفُوًا أَحَدٌ

به درستی که تو تنها یکتای بی نیازی که فرزند نیوردی و زاییده نشدی و هیچ کس مانند تو نبوده است. ۵/۳۵

فرستاده

گرد آمدن با پیامبران مرسل، در بهشت

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نُضَامٌ بِهِ أَنْبِيَاءُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ الَّتِي لَا تَزُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، با پیامبران فرستاده اش گرد آیم، در سرای ماندگاری که جاودانی است. ۱۰/۱ و ۱۶

برابری نمودن هیچ پیامبر مرسل، با محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ... إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى... لَا يُوَازِيَهُ لَدَيْكَ... نَبِيٌّ مُرْسَلٌ

خداوندا، او را به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. تا آنکه نزد تو هیچ پیامبر فرستاده شده ای با او برابری نکند. ۲۴ و ۲۳/۲

درود خدا بر فرشتگان رساننده غیب، به رسولانش

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ حَمَالِ الْغَيْبِ إِلَى رُسُلِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که رسانندگان اخبار نهانی بر رسولانت می باشند. ۱۰/۳

درود خدا، بر فرشتگان فرستاده شده بر زمینیان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، به سوی اهل

زمین. ۱۷ و ۱۱ و ۱۰/۳

درود فرستادن خدا، بر فرستادگان

اللَّهُمَّ وَإِذَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ وَرُسُلِكَ، وَبَلَّغْتَهُمْ صَلَاتِنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا...

ص : ۸۹۶

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما درود فرست. ۲۶/۳

و صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر پیامبران فرستاده شده ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

ایمان واقعی پیروان رسولان

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ... عِنْدَ... الْإِشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ...

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پیامبران، هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند... ۱/۴

علاقه مندی پیروان رسولان، به ایشان

اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرُّسُلِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ - مِنْ - أَهْلِ الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ عِنْدَ... الْإِشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ... فَادُّرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرَةٍ وَ رِضْوَانٍ

خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین، هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند، پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۱/۴ و ۲

رسول خدا صلی الله علیه و آله و اصحابش، دعوت کننده به سوی خدا

...وَ كَانُوا مَعَ رَسُولِكَ دُعَاءَ لَكَ إِلَيْكَ

و برای تو با پیامبرت دعوت کننده به سوی تو بوده اند. ۷/۴

محمد صلی الله علیه و آله ، فرستاده خدا

أَنْتَ أَشْهَدُ... أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ وَ خَيْرُكَ مِنْ خَلْقِكَ

همانا من شهادت می دهم که محمد بنده تو و فرستاده ات و برگزیده تو از بین آفریدگانت است.

۲۱/۶ و ۲۲

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. ۱/۲۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست. ۱۸/۲۷

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. همچنانکه رسالت تو را ابلاغ کرد.

۱۷/۴۲

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَرَسُولِكَ...

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده و فرستاده ات درود فرستی. ۳/۴۸

ص : ۸۹۷

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى...

و درود خدا بر سرور ما، محمد، فرستاده خدا که برگزیده است باد. ۹/۵۴

مهتر فرستادگان

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتِمِ النَّبِيِّينَ وَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ...

خداوندا بر محمد - آخر پیامبران و سرور فرستادگان - درود فرست. ۱۵/۱۷

زیارت قبر رسول صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ...

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت. ۴/۲۳

به پا کننده جنگ، برای رسول خدا صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

وَ اَعِدْنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لِرَسُولِكَ وَ لِاهْلِ بَيْتِهِ حَرْبًا مِنَ الْجِنَّ وَ الْاِنْسِ

و من و فرزندانم را از شر هر جن و انس که برای پیامبرت و خاندان او جنگی به پا نمودند، پناه ده. ۶/۲۳

رسولان گرامی، در جایگاه های حاضران، در آخرت

اللَّهُمَّ وَ اِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ

دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الشَّاهِدِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ الرُّسُلِ الْمُكْرَمِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشاندی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان

ارجمند و پیامبران بزرگوار، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

نفرستادن آفت، بر روزی بندگان

وَ لَا تُرْسِلْ عَلَيَّ مَعَايِشَنَا عَاهَةً

و زبانی بر معیشت ما نفرست. ۲/۳۶

فرستادن ابرها، از روی خشم الهی

اللَّهُمَّ وَإِنْ كُنْتُ... أَرْسَلْتَهَا سَخَطَهُ فَإِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا و اگر آن (ابرها) را از روی خشم فرستاده ای، پس ما از خشم، از تو امان می خواهیم. ۳/۳۶

پیامبران مرسل، بهره مند از پاداش الهی

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ الْمُصْطَفَيْنَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود و پیامبران فرستاده شده برگزیده ات دادی. ۲۲/۴۲

ص : ۸۹۸

نماز و سنت رسول خدا صلی الله علیه و آله

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَهُ... الْمَوْءَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ...

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

پیامبران مرسل، و عبادت در رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ... مِنْ مَلَائِكَةِ قَرْبَتِهِ، أَوْ نَبِيِّ أَرْسَلْتَهُ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن (ماه)، تو را بندگی کرده اند؛ از فرشته ای که او را مقرب ساختی، یا پیامبری که او را فرستادی، که بر محمد و خاندانش درود فرستی.

۱۲/۴۴

درود فرستادگان خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تَنْتَظِمُ صَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ وَ أَنْبِيَائِكَ وَ رَسُولِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای فرشتگان و پیامبران و فرستادگان تو را فراگیرد. ۵۴/۴۷

عامل برپایی سنت های رسول خدا صلی الله علیه و آله

وَ أَقِمَّ بِهِ... سُنَنَ رَسُولِكَ

و روش های پیامبرت را به وسیله او (ولی خود) به پا دار. ۶۲/۴۷

تقرّب جستن به خدا و رسولش

وَ اجْعَلْنَا لَهُ سَامِعِينَ... وَ إِلَيْكَ وَ إِلَى رَسُولِكَ صَلَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِذَلِكَ مُتَقَرِّبِينَ

و ما را برای او شنوندگان و بدین وسیله جویای تقرّب به سوی خود و پیامبرت - که خداوندا درودهایت را بر او و خاندانش بفرست - قرار ده. ۶۳/۴۷

تصدیق کنندگان رسول خدا صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ... التَّصْديقِ بِرَسُولِكَ

خداوندا و مرا از باورداران به پیامبرت قرار ده. ۱۲/۴۸

تکذیب رسل، و عدم کاهش فرمانروایی خداوند

سُبْحَانَكَ لَا يَنْفُصُ سُلْطَانَكَ مَنْ... كَذَّبَ رُسُلَكَ

پاک و منزهی! کسی که پیامبرانت را دروغگو شمارد، از فرمانروایی ات نمی کاهد. ۳/۵۲

تصدیق نمودن فرستادگان خداوند

وَ صَدَّقْتُ رُسُلَكَ

و پیامبرانت را تصدیق نمودم. ۶/۵۲

ص : ۸۹۹

رسول خدا صلی الله علیه و آله ، تسبیح کننده خدا با نام بزرگش

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي أَمَرْتَ رَسُولَكَ أَنْ يُسَبِّحَكَ بِهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن نام بزرگت که پیامبرت را فرمان دادی که تو را با آن تسبیح گوید، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

فرشته

سپاسی تنگ کننده جا بر فرشتگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُزَاجِمُ بِهِ مَلَائِكَتَهُ الْمُقَرَّبِينَ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، جا را بر فرشتگان مقرب تنگ نمایم. ۱۰/۱۶ و ۱۰/۱

نزدیک ترین فرشتگان الهی و ستودن خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ أَدْنَى مَلَائِكَتِهِ إِلَيْهِ...

و سپاس خدای را، به هر سپاسی که نزدیک ترین فرشتگانش، او را ستوده اند. ۲۵/۱

برابری نکردن هیچ فرشته مقربی ، با پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ بِمَا كَدَحَ فِيكَ إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى... لَا يُوَازِيَهُ لَدَيْكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ

خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشتت بالا بر. تا آنکه نزد تو هیچ فرشته مقربی با او برابری نکند.

۲۴ و ۲۳/۲

درود خدا بر فرشتگان و بیان ویژگی، اسما و مسؤولیت ایشان

اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ لَا يَقْتُرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرش که از تسبیح تو سستی نمی کنند، پس بر آنها درود فرست.

۱/۳ و ۶

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

اسرافیل، صاحب صور، پس بر آنها درود فرست. ۲/۳ و ۶

مِكَائِيلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

میکائیل که نزد تو دارای مقام والا است، پس بر آنها درود فرست. ۳/۳ و ۶

وَ جِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَى وَحْيِكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

و جبرئیل که امین وحی توست، پس بر آنها درود فرست. ۴/۳ و ۶

وَ الرُّوحُ الَّذِي هُوَ عَلَى مَلَائِكَةِ الْحُجُبِ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

و روح، همان که او بر فرشتگان حجاب ها گماشته شده، پس بر آنها درود فرست. ۵/۳ و ۶

وَ الرُّوحُ الَّذِي هُوَ مِنْ أَمْرِكَ، فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى

ص : ۹۰۰

الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ: مِنْ سُكَّانِ سَمَاوَاتِكَ، وَ أَهْلِ الْأَمَانَةِ عَلَيَّ رِسَالَاتِكَ

و روح، که از عالم امر تو می باشد، پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند، در آسمان هایت ساکنند و بر رساندن پیام هایت امانت دارند. ۶/۳

وَ الَّذِينَ لَا تَدْخُلُهُمْ سَأْمَةٌ مِنْ دُؤُوبٍ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

و همانها که از کوشش دائمی دلتنگ نمی شوند، پس بر ایشان درود فرست. ۷/۳ و ۱۰/۳

الْحُسَّعِ الْأَبْصَارِ فَلَا يَزُومُونَ النَّظَرَ إِلَيْكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

(آنان که) دیدگان را به زیر افکنده و قصد نگریستن سوی تو را ندارند، پس بر ایشان درود فرست. ۸/۳ و ۱۰/۳

وَ الَّذِينَ يَقُولُونَ إِذَا نَظَرُوا إِلَيَّ جَهَنَّمَ تَزْفِرُ عَلَيَّ أَهْلِي مَعْصِيَتِكَ: سُبْحَانَكَ مَا عَبْدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ. فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

و همانهایی که چون دوزخ را می نگرند که بر گنهکاران شعله می کشد، گویند: «منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم»، پس بر ایشان درود فرست. ۹/۳ و ۱۰/۳

... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ

... پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان. ۱۰/۳

... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ اخْتَصَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ

... پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که به خود اختصاصشان داده ای. ۱۰/۳ و ۱۱/۳

... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَلَيَّ أَرْجَائُهَا إِذَا نَزَلَ الْأَمْرُ بِتَمَامٍ وَعْدِكَ

... پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که بر اطراف آن آسمان هایت، آنگاه که فرمان تمام شدن وعده ات نازل شود. ۱۰/۳ و ۱۱/۳ و ۱۲/۳

... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ... خُزَّانِ الْمَطَرِ وَ زَوَاجِرِ السَّحَابِ

... پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که خزانه داران باران و حرکت دهندگان ابرند.

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرُّعُودِ...

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود.

۱۴ و ۱۱ و ۳/۱۰

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمُسَيِّعِي التَّلْجِ وَالْبَرَدِ...

ص : ۹۰۱

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و همراهی کنندگان برف و تگرگ. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۵

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَرَفْتُهُمْ مَتَاعِلَ الْمِيَاهِ...

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که وزن آب ها را به آنان شناسانده ای. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۶

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، به سوی اهل زمین.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۷

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ السَّفَرَةَ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ...

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و سفیران بزرگوار نیکوکار. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۸

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ، وَ يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنان که خدا را در آنچه به آنان امر کرده، سرپیچی نمی کنند و

آنچه به آنان فرمان داده شده، انجام می دهند.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۹

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ يَقُولُونَ: سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَى الدَّارِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنان که (به بهشتیان) می گویند: درود بر شما، به پاس بردباری ای که نمودید، پس چه نیکوست فرجام این سرای. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۲۰

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الزَّبَانِيَةِ الَّذِينَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ: خُذُوهُ فَغُلُّوهُ ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُّوهُ. ابْتَدَرُوهُ سِرَاعًا، وَ لَمْ يُنْظَرُوهُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و آن پاسبانانی که چون به آنها گفته شود: او را بگیرد و در زنجیرش کشید، سپس به دوزخ افکنید، به سرعت به او حمله برند و مهلتش ندهند. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۲۱

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمَنْ أَوْهَمْنَا ذِكْرَهُ...

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و هر (فرشته ای) که نامش را

نبردیم. ۲۲ و ۱۱ و ۳/۱۰

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَسُكَّانِ الْهَوَاءِ وَالْأَرْضِ وَالْمَاءِ، وَمَنْ

ص: ۹۰۲

مِنْهُمْ عَلَى الْخَلْقِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و ساکنان هوا و زمین و آب و هر کدام از آنان که بر خلق مشغولند.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۲۳

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ يَوْمَ يَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ

...پس بر آنها درود فرست، روزی که هر شخص با راننده ای و گواهی (از فرشتگان) بیاید.

۲۴/۳

صَلِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً تَزِيدُهُمْ كَرَامَةً عَلَى كَرَامَتِهِمْ وَطَهَارَةً عَلَى طَهَارَتِهِمْ

بر آنان درود فرست، درودی که کرامتی بر کرامتشان و پاکی ای بر پاکیشان بیفزاید. ۲۵/۳

فرشتگانی با مرتبه ای پایین تر از دیگران

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِمْ

...پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند. ۶/۳

درود خدا بر روحانیون از فرشتگان الهی

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان. ۱۰/۳

اصناف گوناگون فرشتگان مختص خدا

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ اخْتَصَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که به خود اختصاصشان داده ای. ۱۰/۳ و ۱۱

بی نیازی فرشتگان از خوردن و آشامیدن

وَ أَغْنَيْتَهُمْ عَنِ الطَّعَامِ وَ الشَّرَابِ بِتَقْدِيرِكَ

و آنان را به ذکر تقدیس خود، از خوردنی و آشامیدنی بی نیاز نموده ای. ۱۱/۳

درود خدا، بر فرشتگان و رسولانش

اللَّهُمَّ وَإِذَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ وَرُسُلِكَ، وَبَلَّغْتَهُمْ صَلَاتِنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

رساندن درود بندگان، به فرشتگان

اللَّهُمَّ وَإِذَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ وَرُسُلِكَ، وَبَلَّغْتَهُمْ صَلَاتِنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا...

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر

ص : ۹۰۳

(زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

قرار دادن گواه صادقی از فرشتگان، برای بندگان

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ... شَاهِدَ صِدْقٍ مِنْ مَلَائِكَتِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، گواه صادقی از فرشتگان قرار ده.

۱۶/۶

جای دادن فرشتگان، در آسمان و زمین

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَ سَائِرِ خَلْقِكَ

و آسمان و زمین و آنچه در آن دو جای دادی از فرشتگان و سایر آفریدگان را شاهد می گیرم. ۲۱/۶

فرشتگان و آب رسانی به بندگان

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكَرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقِيٍّ مِنْكَ نَافِعٍ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود، آماده ساز. ۲/۱۹

یاری دادن مرزداران اسلام، به فرشتگان

وَ أَمْدِدْهُمْ بِمَلَائِكَتِكَ مِنْ عِنْدِكَ مُؤَدِّفِينَ

و آنان را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. ۸/۲۷

برانگیخته شدن لشکری از فرشتگان، علیه مشرکان

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنُودًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ...

و بر آنان سپاهی از فرشتگان بفرست.

۱۱/۲۷

فرشتگان مقرب، در جایگاه گواهان (در قیامت)

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِزْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ الرُّسُلِ الْمَكْرَمِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان
ارجمند و پیامبران بزرگوار، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

فرشته مرگ و گرفتن جان ها

وَ تَجَلَّىٰ مَلَكَ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْعُيُوبِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن (جان ها)، از پرده های پنهانی ها آشکار گردد. ۱۳/۴۲

اعمال فرشته مرگ

وَ تَجَلَّىٰ مَلَكَ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْعُيُوبِ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَائِبِ بِأَسْهُمِ وَحْشِهِ الْفِرَاقِ، وَ دَافَ لَهَا مِنْ دُعَافِ الْمَوْتِ
كَأَسَا مَسْمُومَةَ الْمَذَاقِ

ص : ۹۰۴

و فرشته مرگ برای گرفتن آن از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و آن را با تیرهای وحشت جدایی از کمان آرزوها نشانه گیرد و برای آن (جان ها)، جامی از شوکران مرگ - که چشیدن آن زهرآلود است - آمیخته سازد. ۱۳/۴۲

بهترین پاداش داده شده به فرشته مقرب را به پیامبر صلی الله علیه و آله دادن

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود دادی. ۲۲/۴۲

فرود آمدن فرشتگان و روح، در شب قدر

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

فرشتگان، و آوردن طاعات بنده به درگاه خدا

و وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ... حَتَّى لَا يُورِدَ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ مَلَائِكَتِكَ إِلَّا دُونَ مَا نُورِدُ مِنْ أَبْوَابِ الطَّاعَةِ لَكَ، وَ أَنْوَاعِ الْقُرْبَةِ إِلَيْكَ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با

اعمال شایسته به سوی تو تقرّب می جویم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی. تا هیچ یک از فرشتگانت به درگاهت نیاورد، مگر کمتر از طاعت های گوناگون برای تو و انواع تقرّبی که به سوی تو انجام می دهیم. ۱۰/۴۴ و ۱۱/۴۴

درخواست از خدا، به حق فرشته مقربش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ... مِنْ مَلِكٍ قَرَّبْتَهُ، أَوْ نَبِيٍّ أَرْسَلْتَهُ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن (ماه)، تو را بندگی کرده اند؛ از فرشته ای که او را مقرب ساختی، یا پیامبری که او را فرستادی، که بر محمد و خاندانش درود فرستی.

۱۲/۴۴

درود بر فرشتگان مقرب

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. همچنانکه بر فرشتگان مقربیت درود فرستادی. ۵۶/۴۵

درودی جمع کننده درودهای فرشتگان

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تَنْتَظِمُ صَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ...

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود

ص : ۹۰۵

فرست، درودی که درودهای فرشتگان تو را فراگیرد.

۵۴/۴۷

یاری شدن ولی خدا، به وسیله فرشتگان

وَ أَنْصُرُهُ بِمَلَائِكَتِكَ

و با فرشتگانت یاری اش نما. ۶۱/۴۷

فرصت

کمین گرفتن ستمگر و فرصت مناسب شکار

وَ كَمْ مِنْ بَاقٍ... أَضْبَأَ إِلَىٰ إِضْبَاءِ السَّبْعِ لِطَرِيدَتِهِ أَنْتَظَرًا لِانْتِهَازِ الْفُرْصَةِ لِفَرِيَسَتِهِ

و چه بسیار ستمگری که همانند در کمین نشستن درنده ای برای شکارش، با چشم به راهی برای غنیمت دانستن وقت مناسبی برای شکار، در کمین من نشست. ۷/۴۹

فرقان

قرآن، فرقان و جداکننده حق و باطل

وَ جَعَلْتَهُ... فُوقَانًا فَفَرَّقْتَ بِهِ بَيْنَ حَلَالِكَ وَ حَرَامِكَ

و آن را جداکننده ای قرار دادی که به وسیله آن بین حلال و حرمت را جدا کردی. ۲ و ۱/۴۲

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السَّبِيلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... شَهْرَ الْقِيَامِ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِلنَّاسِ، وَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَ الْفُرْقَانِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه به پا خواستن را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فروفرستاده شد که برای مردم هدایتگر و نشانه های آشکار از هدایت و جدا سازی (حق از باطل) است. ۳/۴۴

آشکار گشتن حق، با فرقان الهی

مَا... أَصْدَعَ بِالْحَقِّ فُرْقَانَكَ!

چه آشکارکننده حق است کتاب فرق گذار (قرآن) تو! ۲۲/۴۷

فرمان احکام

عدم تردید در فرمان الهی

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... جَبَبْنَا مِنَ الْإِلْحَادِ وَالشَّكِّ فِي أَمْرِهِ

سپاس خدای را که ما را از کج روی و شک در امر خود، دور ساخت. ۱۰/۱

حکمت فرمان های الهی

ثُمَّ أَمَرْنَا لِيُخْتَبَرَ طَاعَتَنَا

سپس ما را فرمان داد تا اطاعت پذیریمان را بیازماید. ۲۱/۱

آماده شدن پیامبر صلی الله علیه و آله ، برای انجام امر الهی

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ أَمِينِكَ عَلَى وَحْيِكَ... كَمَا نَصَبَ لِأَمْرِكَ نَفْسَهُ

ص : ۹۰۶

خداوندا بر محمد - امین و حیت - درود فرست، همچنان که او برای فرمان تو خود را به تلاش انداخت. ۳/۲ و ۴

فرشتگان و اختیار نمودن کوتاهی در امر خدا

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ... لَا يُؤْثِرُونَ التَّقْصِيرَ عَلَى الْجِدِّ فِي أَمْرِكَ

خداوندا و حاملان عرش که در فرمان تو کوتاهی را بر کوشش اختیار نمی کنند... ۱/۳

اسرافیل، منتظر فرمان خدا

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّخِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ، وَحُلُولَ الْأَمْرِ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه و رسیدن فرمان توست.

۲/۳

توفیق امر به معروف

وَفَقْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ

در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و امر به معروف، توفیق ده.

۱۸/۶

یاری نطلبیدن از حکم کننده ای، جز خدا

اللَّهُمَّ... لَا أَسْتَعِينُ بِحَاكِمٍ غَيْرِكَ

خداوندا از حکم کننده ای جز تو یاری نمی جویم. ۱۱/۱۴

فرمان خدا، به دعا

أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالْدُعَاءِ

من - ای خدای من - بنده توام که او را به نیایش کردن فرمان دادی. ۱۳/۱۶

لَا تَحْجُبْ دُعَائِي عَنْكَ وَقَدْ أَمَرْتَنِي بِهِ

دعایم را از خود بازندار، که خود مرا به آن امر فرموده ای. ۹/۲۵

اللَّهُمَّ فَهَذَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ مُطِيعًا لِأَمْرِكَ فِيمَا أَمَرْتَ بِهِ مِنَ الدُّعَاءِ

خداوند، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده‌ام، در حالی که فرمان تو را که به دعا کردن امر نموده‌ای، اطاعت کرده‌ام. ۱۱/۳۱

وَدَعَوْتُكَ بِأَمْرِكَ

و به فرمانت، تو را خواندند. ۱۶/۴۵

فرمانبری از فرمان خدا، به دعا و لبتیک به آن

أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالدُّعَاءِ، فَقَالَ: لَبَّيْكَ وَ سَعْدَيْكَ

من - ای خدای من - بنده توام که او را به نیایش کردن فرمان دادی. پس گفت: اطاعت می‌کنم و گوش به فرمانم. ۱۳/۱۶

اللَّهُمَّ فَهَذَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ مُطِيعًا لِأَمْرِكَ فِيمَا أَمَرْتَ بِهِ

ص: ۹۰۷

مِنَ الدُّعَاءِ

خداوند، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که فرمان تو را که به دعا کردن امر نموده ای، اطاعت کرده
م. ۱۱/۳۱

فرمان دشمنی کردن با شیطان

نَأْمُرُ بِمُنَاوَاتِهِ، مَنْ أَطَاعَ أَمْرَنَا

هر که فرمان ما را پیروی کند، به دشمنی او فرمان دهیم. ۱۴/۱۷

حکم کردن بنده، به زیان خود

مَا لِي بَعْدَ أَنْ حَكَمْتُ عَلَى نَفْسِي إِلَّا فَضْلُكَ

پس از آنکه خود را محکوم کردم، چیزی جز فضل تو ندارم. ۱۵/۲۰

نبودن فرمانی با فرمان خدا، برای بنده

لَا أَمْرَ لِي مَعَ أَمْرِكَ

با فرمان تو، مرا فرمانی نیست. ۶/۲۱

فرمان خدا، به اطاعت از خود

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰى بِالصَّحٰهِ... وَ الْقُوَّةِ عَلٰى مَا اَمَرْتَنِيْ بِهٖ مِنْ طَاعَتِكَ

و با تندرستی و توانایی بر انجام طاعتت - که مرا به آن فرمان داده ای - بر من منت گذار.

۳/۲۳

فرمان الهی و رغبت به پاداش

فَاِنَّكَ... اَمَرْتَنَا وَ نَهَيْتَنَا وَ رَغَبْتَنَا فِيْ ثَوَابِ مَا اَمَرْتَنَا

همانا تو ما را امر و نهی نموده ای و در پاداش آنچه ما را امر کردی، رغبتمان داده ای. ۶/۲۵

کوتاهی بنده، به انجام فرمان خدا

فَقَصَرَ عَمَّا أُمِرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا

پس با سهل انگاری، از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده. ۶/۳۱

کردار زشت، و فرمان الهی

اسْتَعَاثَ بِكَ مِنْ... قِيحٍ مَا فَضَحَهُ فِي حُكْمِكَ

از (کار) زشتی که در حکم تو رسواگر است، از تو کمک خواسته. ۹/۳۱

فرمان دادن خدا و ترک فرمان او

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَمَرْتَنِي فَتَرَكْتُ

خداوندا همانا تو مرا امر کردی، پس ترک گفتم. ۱۶/۳۲

تسلیم شدن در برابر فرمان الهی

وَأَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ الْإِخْتِيَارِ، وَاجْعَلْ ذَلِكَ ذَرِيعَةً إِلَى الرِّضَا بِمَا قَضَيْتَ لَنَا وَالتَّسْلِيمِ لِمَا حَكَمْتَ

و معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما و آن را وسیله خوشنودی به آنچه برای ما مقدر فرمودی و تسلیم به آنچه حکم نمودی،

قرار ده. ۲/۳۳

آگاهی از فرمان الهی و تجاوز از آن

ص : ۹۰۸

كَمْ... أَمْرٍ قَدْ وَقَفْتَنَا عَلَيْهِ فَتَعَدَّيْنَاهُ

چه بسیار امری که ما را بر آن آگاه کردی، پس ما از آن تعدی نمودیم. ۲/۳۴

فرمان خدا به شنیدن سخنان محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

وَاجْعَلْنَا لَهُمْ سَامِعِينَ وَ مُطِيعِينَ كَمَا أَمَرْتَ

و همان طور که فرمان داده ای ما را در برابر ایشان گوش به فرمان و مطیع قرار ده. ۵/۳۴

سریچی از امر خدا و عدم شتاب او در کیفر نافرمان

فَأَمَّا الْعَاصِي أَمْرَكَ وَالْمُؤَافِقَ نَهْيِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ

و اما آنکه امر تو را سریچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی. ۱۴/۳۷

نگه داشتن بنده و فرمان خدا

قِنِي مَا يُوجِبُ لَهُ حُكْمَكَ، وَ خَلِّصْنِي مِمَّا يَحْكُمُ بِهِ عَدْلُكَ

مرا از آنچه حکم تو را واجب می گرداند، نگهدار و از آنچه عدل تو را حکم می کند، خلاص گردان. ۵/۳۹

پیامبر صلی الله علیه و آله ، بیان کننده فرمان خدا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ كَمَا... صَدَعَ

بِأَمْرِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. همچنانکه فرمانت را با صدای رسا بیان کرد. ۱۷/۴۲

فرمان خدا، به روزه ماه رمضان

فَصُومْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ

پس به فرمان تو روزه را روزه گرفتیم.

۲۱/۴۵

مهلت خدا و بازگشت بنده به فرمانش

إِنَّمَا تَأْتَيْتَ بِهِمْ لِيَفِيؤُوا إِلَيَّ أَمْرِكَ

همانا از این رو با آنان درنگ کرده ای، تا به فرمان تو باز گردند. ۱۷/۴۶

بازگشت گفتار و کردار بندگان، به فرمان خدا

كُلُّهُمْ صَائِرُونَ، إِلَيَّ حُكْمِكَ، وَأُمُورُهُمْ آتِلُهُ إِلَيَّ أَمْرِكَ

همه ایشان به حکم تو می رسند و کردارشان به فرمان تو خواهد رسید. ۱۸/۴۶

برگزیدگان خدا، برای فرمان او

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِي الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی.

۵۶/۴۷

ص : ۹۰۹

دوستان ائمه عليهم السلام ، تسليم فرمان ايشان

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الْمُسْلِمِينَ لِأَمْرِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که تسليم شدگانِ فرمان ايشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

خلاف فرمان خدا عمل کردن

نَهَيْتَهُ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَى نَهْيِكَ

او را از نافرمانی نهی کردی، پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهیت شتافت. ۶۸/۴۷

آمدن به درگاه خدا، از درهای فرمان داده شده

وَإِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدَمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... أَتَيْتُكَ مِنَ الْأَبْوَابِ الَّتِي أَمَرْتَ أَنْ تُؤْتَى مِنْهَا

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی از همان درهایی که فرمان داده ای از

آنها وارد شوندم، نزد تو آمده ام. ۷۲/۴۷

فرمان خدا و پیشی گرفتن به نیکی ها

وَ سَهَّلْ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ، وَ الْمَسَابِقَةَ إِلَيْهَا مِنْ حَيْثُ أَمَرْتَ

و راه خیرات به سوی خود و پیشی گرفتن به آنها را از جهتی که فرمان داده ای، برای من آسان گردان. ۹۴/۴۷

برگزیدگان خدا و تغییر یافته دیدن حکم الهی

...حَتَّى عَادَ صِفْوَتُكَ وَ خُلْفَاؤُكَ مَغْلُوبِينَ... يَرُونَ حُكْمَكَ مُبَدَّلًا

...تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب شده، می بینند که احکامت تغییر یافته است.

۹/۴۸

حکم خدا و درخواست بنده

اسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ وَ طَلَبْتُ إِلَيْكَ وَ رَغِبْتُ فِيهِ إِلَيْكَ، وَ أَرِدُهُ وَ قَدَرُهُ وَ أَقْضِهِ وَ أَمْضِهِ

همه آنچه را که از تو خواسته ام و طلب کرده ام و به آن میل نموده ام، برایم مستجاب فرما و آن را بخواه و مقدر کن و فرمان

ده و اجرا کن. ۲۸/۴۸

حکم خدا و خیر بنده

خِرْلِي فِيمَا تَقْضِي مِنْهُ

به من در آنچه از آن برایم حکم می کنی، خیر ده. ۲۸/۴۸

نپسندیدن حکم خدا، و عدم توانایی بر بازگرداندن فرمانش

لَيْسَ يَسْتَطِيعُ مَنْ كَرِهَ قَضَاءَكَ أَنْ يَرُدَّ أَمْرَكَ

کسی که حکم تو را نپسندید، نمی تواند فرمانت را بازگرداند. ۳/۵۲

ص : ۹۱۰

فرمان خدا به پیامبر صلی الله علیه و آله ، جهت تسبیح او به اسم عظیم

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي أَمَرْتَ رَسُولَكَ أَنْ يُسَبِّحَكَ بِهِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن نام بزرگت که پیامبرت را فرمان دادی که تو را با آن تسبیح گوید، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

یقین داشتن به نفوذ امر الهی

أَسْأَلُكَ... يَقِينًا تَنْفَعُ بِهِ مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَازِ أَمْرِكَ

از تو یقینی می خواهم که به وسیله آن هر کس را که به نافذ بودن امر تو یقین پیدا کند، سود می دهی. ۳/۵۴

ویژگی های فرمان خدا:

أ. بر اساس عدالت بودن

أَنْنِي أَشْهَدُ أَنَّكَ... عَدْلٌ فِي الْحُكْمِ

همانا من شهادت می دهم که تو دادگر در حکمی. ۲۱/۶

مَا أَقْنَطُهُ مِنْ سُهُولِهِ الْمَخْرَجِ عَدْلًا مِنْ قَضَائِكَ لَا تَجُورُ فِيهِ

چه ناامید است از به آسانی رهایی یافتن! (همه گرفتاری هایش) از روی عدل در حکم

توست، که در آن ستم نمی کنی. ۲۰/۴۶

أَنْتَ الَّذِي... قَضَيْتَ فَكَانَ عَدْلًا مَا قَضَيْتَ، وَ حَكَمْتَ فَكَانَ نِصْفًا مَا حَكَمْتَ

تویی آنکه قضاوت کردی و قضاوتت از روی عدل بود و حکم دادی و حکمت از روی انصاف بود. ۱۵/۴۷

ب. شمول آن به هر چه و هر که خدا اراده کند

إِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ، وَ تَحْكُمُ مَا تُرِيدُ

بدرستی که تو آنچه می خواهی انجام می دهی و آنچه اراده نمایی حکم می کنی.

تَحْكُمُ بِمَا شِئْتَ عَلَى مَنْ شِئْتَ، وَتَقْضِي بِمَا أَرَدْتَ فِيمَنْ أَرَدْتَ

به هر چه خواستی، بر هر کس خواستی، حکم می کنی و به آنچه خواستی، بر هر کس خواستی، فرمان می رانی. ۵/۳۶

ج. اجرا گشتن

مَا ضِ فِي حُكْمِكَ

حکم تو درباره من جاری است. ۶/۲۱

مَا... أَنْفَذَ أَمْرَكَ

چه نافذ است فرمانت! ۴/۵۲

د. نیکو بودن

ص : ۹۱۱

قَضَاوُءُكَ خَيْرَةٌ

فرمانت خیر است. ۴/۴۵

ه. هادی و راهنما بودن

أَمْرُكَ رَشْدٌ

فرمانت هدایتگر است. ۲۸/۴۷

و. لازم و واجب بودن

قَضَاوُءُكَ حَتْمٌ

فرمانت واجب است. ۲۹/۴۷

ز. مغلوب نگشتن

لَا يُغَالِبُ أَمْرُكَ

فرمان تو مغلوب نمی شود. ۹/۴۸

ح. بر اساس ستم بودن

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ

دانسته ام که در فرمان تو ستم نیست.

۱۵/۴۸

فرمانبری

فرمانبری مخلوقات از انسان، به قدرت الهی

فَكُلُّ خَلْقَتِهِ مُنْقَادَةٌ لَنَا بِقُدْرَتِهِ

پس به قدرت او، همه آفریدگانش برای ما

فرمانبردارند. ۱۸/۱

به اطاعت بندگان در آمدن مخلوقات

فَكُلُّ خَلْقَتِهِ... صَائِرُهُ إِلَى طَاعَتِنَا بِعِزَّتِهِ

پس به عزت او، همه آفریدگانش به اطاعت از ما درمی آیند. ۱۸/۱

آزمایش طاعت و فرمانبری بندگان

...أَمْرَنَا لِيُخْتَبِرَ طَاعَتَنَا

ما را فرمان داد تا اطاعت پذیریمان را بیازماید.

۲۱/۱

سپاسی پشتیبان طاعت و فرمانبری بنده

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ وَضَلَّهُ إِلَى طَاعَتِهِ... وَظَهْرًا عَلَى طَاعَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که به سوی طاعت او پیوند خوریم و پشتیبانی بر طاعتش باشد.

۲۷/۱ و ۲۹

اطاعت میکائیل، از خدا

مِيكَائِيلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ، وَ الْمَكَانِ الرَّفِيعِ مِنْ طَاعَتِكَ

میکائیل نزد تو دارای مقام والا است، و از اطاعتت جایگاهی بلند دارد. ۳/۳

فرمانبری آسمانیان، از جبرئیل

ص : ۹۱۲

جَبْرِيلُ... الْمُطَاعُ فِي أَهْلِ سَمَاوَاتِكَ

جبرئیل فرمانروا در میان اهل آسمان هایت است. ۴/۳

فرمانبری تابعین اصحاب، از خدا

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... وَ عَلَى مَنْ أَطَاعَكَ مِنْهُمْ

خداوندا و بر تابعین و بر هر کسی از آنها که فرمان تو را برده، درود فرست. ۱۳/۴

نگرش خدا به عملکرد بندگان، در اوقات طاعت

يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ

می نگرد آنها در اوقات طاعتش چگونه اند.

۷/۶

هدایت کننده به اطاعت خداوند

احْفَظْنَا... حِفْظًا عَاصِمًا مِنْ مَعْصِيَتِكَ، هَادِيًا إِلَى طَاعَتِكَ

ما را نگهداری کن، نگهداری ای که ما را از نافرمانی تو بازدارد و به فرمانبرداریت راهنمایی کند. ۱۷/۶

فرمانبری اشیا، به اراده خدا

فَهِيَ بِمَشِيَّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مَوْءِ تَمْرَةٍ

پس آن اشیا به خواست تو بدون سخنت فرمانبردارند. ۳/۷

بزرگ داشتن فرمانبری خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... اسْتِكْبَارِ الطَّاعَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از بزرگ شمردن طاعت و بندگی. ۱/۸ و ۲

فرمانبری از خدا، عامل نجات فرمانبران

يَا مَنْ طَاعَتُهُ نَجَاةٌ لِلْمُطِيعِينَ

ای که اطاعت او برای فرمانبران رهایی است.

۱/۱۱

اندام بندگان و اطاعت خداوند

وَ اشْغَلْ... جَوَارِحَنَا بِطَاعَتِكَ عَنْ كُلِّ طَاعَةٍ

و اعضای ما را به اطاعت خود از هر اطاعتی مشغول ساز. ۱/۱۱

ایستادن فرمانبردار خوار، به درگاه خدا

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي. وَاقِفٌ بِنَابِ عِزِّكَ وَوَقُوفَ الْمُسْتَسْلِمِ الدَّلِيلِ

پس ای خدای من، به درگاه عزت تو همچون فرمانبری خوار، ایستاده ام. ۴/۱۲

فرمانبری از خدا، تنها به وسیله خودداری از معصیت

مُقَرَّرٌ لَكَ يَا بَنِي لَمْ أَسْتَسْلِمْ وَقْتُ إِحْسَانِكَ إِلَّا بِالْإِقْلَاعِ عَنْ عِصْيَانِكَ

اقرار می کنم به اینکه هنگام احسانت، جز با

ص: ۹۱۳

خودداری از معصیت تو، فرمان نبرده ام. ۵/۱۲

تندرستی و توفیق اطاعت خدا

قَوِّئِنِّي مَعَهَا عَلَيَّ مَا وَفَّقْتَنِي لَهُ مِنْ طَاعَتِكَ

با آن (تندرستی) بر طاعت خود توفیقم داده، توانایم گرداندی. ۳/۱۵

سستی بیداری بنده، هنگام فرمانبری خدا

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أضعفُ عند طاعتِكَ تيقظًا... مِنْ أَنْ أُحصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقدِرَ عَلَيَّ ذِكْرَ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - بیداری ام هنگام طاعتت سست تر از آن است که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم.

۲۷/۱۶

گماشتن بنده، به فرمانبری

وَ اسْتَعْمِلْنِي بِالطَّاعَةِ

و به طاعت خود بگمارم. ۳۳/۱۶

شیطان و گمراه کردن بندگان، از اطاعت خدا

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يُطْمَعِ نَفْسَهُ فِي إِضْلَالِنَا عَنْ طَاعَتِكَ

خداوندا ما از اینکه او (شیطان) در گمراه کردن ما از طاعتت طمع کند، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷ و ۲

عدم فرمانبری از شیطان

لَا نُطِيعُ لَهُ إِذَا اسْتَهْوَانَا

هرگاه ما را به خود مایل ساخت، فرمانش نبریم. ۱۴/۱۷

فرمان به دشمنی با شیطان

نَأْمُرُ بِمُنَاوَاتِهِ، مَنْ أَطَاعَ أَمْرَنَا

هر که فرمان ما را پیروی کند، به دشمنی او فرمان دهیم. ۱۴/۱۷

فرمانبری از به راه راست آورنده بنده

وَفُقْنِي لِبَطَاعِهِ مَنْ سَدَّدَنِي

مرا به اطاعت از آنکه به راه راست استوارم گرداند، توفیق ده. ۸/۲۰

گماشتن بنده، به فرمانبری از خدا

وَ اسْتَعْمِلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهِلَّةِ

و مرا در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار. ۲۹/۲۰

فرمانبری خدا، و نائل آمدن به آنچه نزد اوست

لَا أَنَالُ مَا عِنْدَكَ إِلَّا بِطَاعَتِكَ

نائل به آنچه نزد توست نیستم، جز با اطاعت (از) تو. ۶/۲۱

دل بنده و فرمانبری از خدا

ص: ۹۱۴

فَرَّغَ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ، وَ اشْغَلَهُ بِدُكْرِكَ، وَ انْعَشَهُ بِخَوْفِكَ وَ بِالْوَجَلِ مِنْكَ، وَ قَوَّهِ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ، وَ أَمَلَهُ إِلَى طَاعَتِكَ

دلم را برای دوستی ات خالی گردان و به یادت مشغول دار و به خوف و ترس از خود بلندمرتبه کن و به رغبت به سوی خود، توانایی ده و به طاعتت متوجه ساز. ۱۰/۲۱

خو گرفتن با فرمانبران خداوند

هَبْ لِي الْاُنْسَ بِكَ وَ بِالْاَوْلِيَاءِكَ وَ اَهْلِ طَاعَتِكَ

انس با خودت و دوستانت و فرمانبرانت را به من ببخش. ۱۱/۲۱

توفیق انجام فرمانبری واجب شده

وَ اقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا اَلَزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ فِي وَجْهِ مِنْ وُجُوهِ طَاعَتِكَ

و مرا به انجام آنچه که در جهتی از جهات طاعتت، بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده.

۶/۲۲

سبب عمل به طاعت خدا

وَ اَرْزُقْنِي التَّحْفُظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ... حَتَّى اَكُونَ... عَامِلًا بِطَاعَتِكَ

و مرا خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، روزی ده، تا عامل به طاعتت باشم.

۱۳/۲۲

فرمان خدا، به اطاعت بنده از او

وَ اَمْنُنْ عَلَيَّ بِالصَّحَّةِ... وَ الْقُوَّةِ عَلَيَّ مَا اَمَرْتَنِي بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ

و با تندرستی و توانایی بر انجام طاعتت - که مرا به آن فرمان داده ای - بر من منت گذار.

۳/۲۳

توانایی داشتن به فرمانبری از خدا

وَ اَمْنُنْ عَلَيَّ بِالصَّحَّةِ... وَ الْقُوَّةِ عَلَيَّ مَا اَمَرْتَنِي بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ

و با تندرستی و توانایی بر انجام طاعت - که مرا به آن فرمان داده ای - بر من منت گذار.

۳/۲۳

چگونگی فرمانبری والدین، در نظر فرزند

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لِوَالِدَيَّ وَ بَرِي بِهِمَا أَفْرَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ، وَ أَثْلَجِ لِبَدْرِي مِنْ شَرِّهِ الظَّمَانِ...

و اطاعت از پدر و مادر و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر و برای سینه ام از نوشیدن تشنه کام، مطبوع تر قرار ده. ۵/۲۴

فرمانبری فرزندان، از خدا

وَ اجْعَلْهُمْ أَبْرَارًا اتَّقِيَاءَ بُصْرَاءَ سَامِعِينَ مُطِيعِينَ لَكَ

و آنان (فرزندانم) را نیکوکارانی پرهیزکار و دانا و شنوا و فرمانبر خود قرار ده. ۳/۲۵

فرمانبری فرزندان، از پدر و مادر

ص : ۹۱۵

وَاجْعَلْهُمْ لِي... مُطِيعِينَ

و آنان را فرمانبر من قرار ده. ۴/۲۵

اطاعت خدا و توفیق یافتن بنده به خیر و صواب

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُؤَفَّقِينَ لِلْخَيْرِ وَالرُّشْدِ وَالصَّوَابِ بِطَاعَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با فرمانبری تو به کار خیر و رشد و صواب، موفق گشته اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱/۳۱

به درگاه خدا آمدن، در حال فرمانبری

اللَّهُمَّ فَهَذَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ مُطِيعًا لِأَمْرِكَ فِيمَا أَمَرْتَ بِهِ مِنَ الدُّعَاءِ

خداوندا، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که فرمان تو را که به دعا کردن امر نموده ای، اطاعت کرده

ام. ۱۱/۳۱

نیت بنده و اطاعت خداوند

اللَّهُمَّ وَتَبَّتْ فِي طَاعَتِكَ نِيَّتِي

خداوندا و نیت مرا در فرمانبرداریت، ثابت بدار. ۱۳/۳۱

اندک شمردن فرمانبری از خدا

قَلَّ عِنْدِي مَا أَعْتَدْتُ بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ

طاعتی که به شمار آورم، نزد من کم است.

۱۰/۳۲

فرمانبری نفس، از شیطان

فَأَنَا أَشْكُو... طَاعَةَ نَفْسِي لَهُ

پس از اطاعت نفسم از او، به تو شکایت می کنم. ۲۷/۳۲

سپری شدن عمر بنده در راه فرمانبری از خدا

وَ أَسْأَلُكَ... أَنْ تَجْعَلَ مَا ذَهَبَ مِنْ جِسْمِي وَ عُمْرِي فِي سَبِيلِ طَاعَتِكَ

و از تو درخواست می کنم که آنچه از جسم و عمرم سپری شده در راه طاعتت قرار دهی.

۲۸/۳۲

آتش دوزخ و فرمانبری از او

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... لَا تَقْدِرُ عَلَى التَّخْفِيفِ عَمَّنْ خَشَعَ لَهَا وَ اسْتَشَلَمَ إِلَيْهَا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که قادر بر سبک کردن (شعله ها) از کسی که برایش فروتنی نماید و فرمانبردار او گردد، نیست.

۲۹/۳۲ و ۳۰

فرمانبری از مشیت و خواست خدا

أَلْهَمْنَا الْإِنْقِيَادَ لِمَا أَوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ

ص : ۹۱۶

گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما. ۵/۳۳

قرار گرفتن در زمره فرمانبران پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ اجْعَلْنَا لَهُمْ سَامِعِينَ وَ مُطِيعِينَ

و ما را در برابر ایشان گوش به فرمان و مطیع قرار ده. ۵/۳۴

وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ طَاعَتِهِ

و از فرمانبران او قرارمان ده. ۲۰/۴۲

اطاعت از خدا، عامل شریف گشتن بنده

فَإِنَّ الشَّرِيفَ مَنْ شَرَّفَتْهُ طَاعَتُكَ

پس به درستی که شرافتمند کسی است که اطاعت تو شریفش گرداند. ۴/۳۵

رعد و برق، و فرمانبری خدا

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ... يَتَّبِعَانِ طَاعَتَكَ بِرَحْمَةٍ نَافِعَةٍ أَوْ نِقْمَةٍ ضَارَةٍ

خداوندا همانا این دو، به رساندن رحمتی سودمند یا کیفری زیان بار به طاعت می شتابند.

۱/۳۶

تلاش در جهت فرمانبری خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا... لَا يَبْلُغُ مَجْلَعًا مِنْ طَاعَتِكَ وَإِنْ اجْتَهَدَ

خداوندا همانا کسی در طاعت تو هر چند تلاش کند، به جایی نمی رسد. ۲ و ۱/۳۷

عابدترین بندگان، و فرمانبری خداوند

وَ اعْبُدْهُمْ مَقْصُرًا عَنْ طَاعَتِكَ

و عابدترین آنان از اطاعتت، مقصر است.

۳/۳۷

پاداش خدا، به فرمانبری کم

تُثِيبُ عَلَى قَلِيلٍ مَا تُطَاعُ فِيهِ

بر اندک طاعتی که از تو شود، پاداش می دهی.

۶/۳۷

پاداش الهی و به فرمانبری خدا در آمدن

وَ أَعَدَدْتَ ثَوَابَهُمْ قَبْلَ أَنْ يُفِيضُوا فِي طَاعَتِكَ

و پاداششان را آماده نموده ای، پیش از آنکه در طاعتت وارد شوند. ۷/۳۷

فریب شیطان و اطاعت بندگان از خداوند

فَلَوْ لَأَنَّ الشَّيْطَانَ يَخْتَدِعُهُمْ عَنْ طَاعَتِكَ مَا عَصَاكَ عَاصٍ

پس اگر شیطان آنها را از اطاعت فریبشان نمی داد، هیچ گناهکاری نافرمانی تو را نمی کرد.

۹/۳۷

رفتار خدا، با فرمانبردارش

فَسُبْحَانَكَ مَا أُبَيِّنَ كَرَمَكَ فِي مُعَامَلِهِ مَنْ أَطَاعَكَ أَوْ عَصَاكَ...

پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی

ص : ۹۱۷

کرده است. ۱۰/۳۷

پاداش خدا به فرمانبران

تَشْكُرُ لِلْمُطِيعِ مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَهُ

از فرمانبر در آنچه تو برایش فراهم نموده ای، تشکر می کنی. ۱۰/۳۷

لَوْ كَافَاتِ الْمُطِيعِ عَلَى مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَأَوْشَكَ أَنْ يَفْقِدَ ثَوَابَكَ، وَ أَنْ تَزُولَ عَنْهُ نِعْمَتُكَ

اگر (بنا بود) فرمانبر را بر آنچه تو او را بر آن گماشته ای، جزا دهی، چه بسا پاداش تو را از دست می داد و نعمت تو از دستش می رفت.

۱۲/۳۷

عطا به فرمانبر و گنهکار، با وجود عدم شایستگی آنها

أَعْطَيْتَ كُلًّا مِنْهُمَا مَا لَمْ يَجِبْ لَهُ

هر یک از آن دو (فرمانبر و گنهکار) را چیزی عطا کرده ای که برایش لازم نبود. ۱۱/۳۷

روزی، و توانایی یافتن بر فرمانبری خدا

لَمْ تَسْمُهُ الْقِصَاصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ الَّذِي يَقْوَى بِهِ عَلَى طَاعَتِكَ

از او در آنچه از روزی تو خورد، و بر طاعت نیرو گرفت، تقاص نخواستی. ۱۳/۳۷

فرمانبری نمودن از خدا

...هَذَا يَا إِلَهِي حَالُ مَنْ أَطَاعَكَ

...ای خدای من، این وضعیت کسی است که از تو اطاعت نموده. ۱۴/۳۷

میراندن بندگان، در حال فرمانبری

أَمْتَنَا... طَائِعِينَ غَيْرِ مُشْتَكِرِينَ

ما را فرمانبرداران بی اجبار، بمیران. ۵/۴۰

قرار گرفتن در زمره اطاعت کنندگان خدا

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَدِينُ لَكَ بِاعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِمَا حَكَمَ آيَاتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که با اعتقاد و تسلیم در برابر آیات محکم آن، دینداری می کنند.

۴/۴۲

ماه، آفریده ای فرمانبردار

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ

ای آفریده فرمانبردار. ۱/۴۳

وَ امْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّفُصَانِ، وَ الطُّلُوعِ وَ الْأُفُولِ... فِي كُلِّ ذَلِكَ أَنْتَ لَهُ مُطِيعٌ

و تو را با فزونی و کاستی و طلوع و غروب، به خدمت گرفت. و در همه آن حالات، تو مطیع او هستی. ۲/۴۳

کامل ساختن نعمت، با کامل شدن طاعت

أَتَمِّمَ عَلَيْنَا بِاسْتِكْمَالِ طَاعَتِكَ فِيهِ الْإِمْنَةَ

با کامل کردن طاعت در آن (ماه)، نعمت را بر ما تمام گردان. ۷/۴۳

ص : ۹۱۸

فرشتگان، و آوردن طاعات بندگان به درگاه خدا

و وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنْ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ... حَتَّى لَا يُورِدَ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ مَلَائِكَتِكَ إِلَّا دُونَ مَا نُورِدُ مِنْ أَبْوَابِ الطَّاعَةِ لَكَ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جوئیم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی. تا هیچ یک از فرشتگانت به درگاہت نیاورد، مگر کمتر از طاعت های گوناگونی که برای تو انجام می دهیم.

۱۱ و ۱۰/۴۴

کوشایان در اطاعت خدا

أَوْجِبْ لَنَا فِيهِ مَا أَوْجِبْتَ لِأَهْلِ الْمُبَالِغَةِ فِي طَاعَتِكَ

برای ما در این (ماه)، آنچه برای کوشش گران در طاعتت لازم کرده ای، لازم گردان. ۱۲/۴۴

رمضان و فرمانبری از خدا

زَيْنَ أَوْقَاتِهِ بِطَاعَتِنَا لَكَ

و اوقاتش را به طاعت ما برای خود، زینت ده.

۱۷/۴۴

پذیرفتن بازگشت به طاعت، از توأیین

اجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ الَّذِينَ... قَبِلْتَ مِنْهُمْ مُرَاجَعَةَ طَاعَتِكَ

ما را در نزد خود از توبه کنندگانی قرار ده که

بازگشت به طاعتت را از آنان پذیرفته ای. ۵۴/۴۵

فرمانبری همه آفریدگان، برای تسلیم در برابر خدا

انْقَادَ لِلتَّسْلِيمِ لَكَ كُلُّ خَلْقِكَ

همه آفریدگانت برای تسلیم در برابر تو، گردن نهاده اند. ۲۶/۴۷

درود فرمانبران خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او علیهم السلام

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تَنْتَظِمُ صَلَوَاتِ... أَهْلِ طَاعَتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای فرمانبران تو را فراگیرد. ۵۴/۴۷

وجوب فرمانبری از امام عصر خود

وَ افْتَرَضْتَ طَاعَتَهُ

و فرمانبری او را واجب گرداندی. ۶۰/۴۷

فرمانبران ولی خدا

اجْعَلْنَا لَهُ... مُطِيعِينَ

ما را برای او فرمانبران قرار ده. ۶۳/۴۷

دوستان ائمه علیهم السلام و فرمانبریشان از ایشان

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَيَّ أَوْلِيَائِهِمْ... أَلَمْ... جَاهِدِينَ فِي طَاعَتِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که کوشش کنندگان

ص : ۹۱۹

در طاعت ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

درخواست از خدا، و گستاخی فرمانبران

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ الْبَائِسِ... لَا مُتَعَالِيًا بِدَالِهِ الْمُطِيعِينَ

از تو درخواست می نمایم، درخواست خرد، خوار، بدحال. نه از روی بلندی خواهی به گستاخی و اعتماد فرمانبران. ۷۴/۴۷

پیوستگی اطاعت نمودن از پیامبر صلی الله علیه و آله، به فرمانبری خدا

بِحَقِّ مَنْ وَصَلَتْ طَاعَتُهُ بِطَاعَتِكَ... تَغَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَغَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

به حق کسی که اطاعت از او را به اطاعت خود پیوند زده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده.

۸۶/۴۷

سرپرستی خدا، از اطاعت کنندگان

تَوَلَّيْتَنِي بِمَا تَتَوَلَّى بِهِ أَهْلَ طَاعَتِكَ وَ الزُّلْفَى لَدَيْكَ وَ الْمَكَانَةَ مِنْكَ

مرا سرپرستی کن همانگونه که فرمانبرانت و نزدیکانت و منزلت دارندگانت را سرپرستی می کنی.

۸۷/۴۷

دل بنده و اطاعت کنندگان خداوند

خُذْ بِقَلْبِي إِلَى مَا اسْتَعْمَلْتَ بِهِ الْقَانِتِينَ

دل مرا به سوی آنچه اطاعت کنندگان را به آن گماشته ای، متوجه ساز. ۹۲/۴۷

فرمانبری بنده، از خدا

فَإِنِّي لَكَ مُسَلِّمٌ

همانا من فرمانبردار تو هستم. ۱۱۶/۴۷

سیراب شدن دل، با طاعت الهی

أَشْرِبُ قَلْبِي عِنْدَ ذُهُولِ الْعُقُولِ طَاعَتِكَ

دلم را هنگام غفلتِ عقل ها، به طاعت خود سیراب کن. ۱۳۰/۴۷

تقسیم عمل به طاعت، در بین مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ... عَمَلٍ بِطَاعَتِكَ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هر گاه میان بندگان با ایمانت، عمل به طاعت را قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان.

۲/۴۸

امامان و وجوب فرمانبری از ایشان

اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ... التَّصَدِيقِ بِرَسُولِكَ، وَ الْأَيْمَةِ الَّذِينَ حَتَمْتَ طَاعَتَهُمْ

مرا از باورداران به پیامبرت و امامانی که اطاعتشان را واجب نمودی، قرار ده. ۱۲/۴۸

ص : ۹۲۰

عدم افزایش پادشاهی خدا، با فرمانبری فرمانبران

لَكِنْ... مُلْكُكَ أَذْوَمُ مِنْ أَنْ تَزِيدَ فِيهِ طَاعَةُ الْمُطِيعِينَ

ولی پادشاهی ات پایدارتر از آن است که طاعتِ فرمانبران بر آن بیفزاید. ۶/۵۰

عمل کننده ترین بندگان، به طاعت الهی

وَ أَخْضَعُهُمْ لَكَ أَعْمَلُهُمْ بِطَاعَتِكَ

و خاضع ترین آنان از تو، عمل کننده ترین ایشان به فرمان توست. ۲/۵۲

فرمانروایی پادشاهی

فروتن و خوار

بنده فروتن و خوار خداوند

فَأِنِّي عَبْدُكَ الْمِسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ

پس به درستی که من بنده بینوا و زار توام.

۷/۲۱

دَعْوَتُكَ يَا رَبِّ مِسْكِينًا، مُسْتَكِينًا... إِلَيْكَ

تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که بینوا و فروتن درگاه تو هستم. ۹/۵۱

فروتنی و خواری به درگاه خدا، و طلب قرب او

وَ إِنِّي وَ إِن لَّمْ أُقَدِّمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... تَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ. ثُمَّ أَتَّبَعْتُ ذَلِكَ بِالْإِنَابَةِ إِلَيْكَ، وَ التَّدَلُّلِ وَ الْإِسْتِكَانَةِ لَكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام. سپس بازگشت به سوی تو و فروتنی و زاری برای تو را، در پی آن روانه

ساخته ام. ۷۳ و ۷۲/۴۷

فروتن و خوار شدن، جهت قصاص خود

هَذِهِ يَدِي وَ نَاصِيَتِي، أَسْتَكِينُ بِالْقَوْدِ مِنْ نَفْسِي

این دست من و موی جلوی سرم است. برای قصاص خویش، فروتن و خوار می شوم. ۴/۵۳

فروتنی

فروتنی فرشتگان، در پیشگاه عظمت الهی

الْمُتَوَاضِعُونَ دُونَ عَظَمَتِكَ وَ جَلَالِ كِبْرِيَاءِكَ

در پیشگاه با عظمت، بزرگ و بلند تو فروتنند.

۸/۳

توفیق فروتنی

الْبِسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... خَفْضِ الْجَنَاحِ

زیور پرهیزکاران را در فروتنی، به من بپوشان.

۱۰/۲۰

ص : ۹۲۱

فقر و فروتنی برای درخواست از غیر خدا

لَا تَفْتِنِّي... بِالْخُضُوعِ لِسُوءِ الْغَيْرِ كَ إِذَا افْتَقَرْتُ

مرا به فروتنی برای درخواست از دیگران به هنگام نیازم، آزمایش نکن. ۱۲/۲۰

همسایگان و فروتنی با آنها

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَلَيْنُ جَانِبِي لَهُمْ تَوَاضَعًا

و خداوندا مرا بر آن دار که فروتنانه، با آنها نرمی و مدارا کنم. ۳/۲۶

با فروتنی دیده به زمین دوختن

فَمَثَلُ بَيْنَ يَدَيْكَ مُتَضَرِّعًا، وَ عَمَّضَ بَصَرَهُ إِلَى الْأَرْضِ مُتَخَشِّعًا

پس زاری کنان در پیشگاهت ایستاده و دیده اش را با فروتنی به زمین دوخته. ۹/۳۱

برشمردن گناه، با فروتنی

عَدَدَ مِنْ ذُنُوبِهِ مَا أَنْتَ أَحْصَى لَهَا خُشُوعًا

با خشوع، - از گناهانش - آنچه تو شماره آن را بهتر می دانی شمرده. ۹/۳۱

آشکار نمودن راز برای خدا، با خشوع

أَبْنَيْكَ مِنْ سِرِّهِ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْهُ خُضُوعًا

با خضوع، از رازهایش - آنچه را که خود به آن داناتری - برایت آشکار کرده. ۹/۳۱

با تنی فروتن و گردنی افتاده، پیش خدا

آمدن

فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ، وَ رَقَبَةٍ خَاضِعَةٍ

پس با وجودی فروتن و گردنی فروافتاده، پیش روی توست. ۱۹/۳۲

فروتنی برای آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... لَا تَقْدِرُ عَلَى التَّخْفِيفِ عَمَّنْ خَشَعَ لَهَا وَاسْتَسَلَّمَ إِلَيْهَا

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که قادر بر سبک کردن (شعله ها) از کسی که برایش فروتنی نماید و تسلیم او گردد، نیست.

۲۹/۳۲و۳۰

به جا آوردن نماز، در نهایت خشوع

أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنَزِلَهُ... الْمَوْءَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهَ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ... عَلَى... أَتَيْنَ الْخُشُوعَ وَابْلَغِهِ

ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو قرار داد - با روشن ترین و نهایی ترین خشوع به جا آورده اند. ۹/۴۴

شب های ماه رمضان و فروتنی برای خدا

أَعِنَّا... فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَالتَّضَرُّعِ إِلَيْكَ، وَالْخُشُوعِ لَكَ

ما را در شبش بر نماز و زاری به درگاہت و خشوع برای تو، یاری نما. ۱۷/۴۴

ص : ۹۲۲

تواضع در برابر خدا

خَضَعَ لَكَ مِنْ جَرَى فِي عِلْمِكَ

هر که در علم تو قرار گرفت، برای تو فروتن گشت. ۲۶/۴۷

فروتنی، برای عظمت و بزرگی خدا

خَشَعَ لِعَظَمَتِكَ مَا دُونَ عَرْشِكَ

آنچه زیر عرش تو است، برای بزرگی تو خاشع شد. ۲۶/۴۷

فروتنی بنده، در پیشگاه خدا

هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... خَاضِعًا خَاشِعًا خَائِفًا

اینک منم در پیشگاه تو، فروتن، متواضع، ترسان. ۶۹/۴۷

فَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ خَاضِعٌ ذَلِيلٌ رَاغِمٌ

پس اینک منم در پیشگاهت فروتن، خوار، زبون. ۴/۵۰

خلوت با خدا، و فروتن گشتن بنده

وَ صَغِنِي إِذَا خَلَوْتُ بِكَ

و چون با تو خلوت کردم، مرا فروتن گردان.

۱۱۸/۴۷

مهربان گرداندن دل بنده، با فروتنان

اعْطِفْ بِقَلْبِي عَلَى الْخَاشِعِينَ

دلم را بر فروتنان مهربان گردان. ۱۲۷/۴۷

خاضع ترین افراد، در درگاه خدا

وَ أَخَضَّهُمْ لَكَ أَعْمَلُهُمْ بِطَاعَتِكَ

و خاضع ترین آنان از تو، عمل کننده ترین ایشان به فرمان توست. ۲/۵۲

درخواست عبادت فروتنان

أَسْأَلُكَ... عِبَادَةَ الْخَاشِعِينَ لَكَ

پرستش فروتنان برای تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

فروود

فروود آمدن فرشتگان، با دانه های باران

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْهَابِطِينَ مَعَ قَطْرِ الْمَطَرِ إِذَا نَزَلَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فروود آمدگان به همراه قطره های نازل شده

باران. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

فروود آمدن کیفر

نُعُوذُ بِكَ مِنْ... حُلُولِ الْعِقَابِ

پناه می بریم به تو از فروود آمدن کیفر. ۹/۸

فروود آمدن و خم شدن، برای خدا

قَدْ تَطَّأْتَ لَكَ فَانْحِنِي

با حال فروتنی برای تو خم شده. ۹/۱۲

ص : ۹۲۳

سر فرو آوردن، برای عزّت و بزرگی خدا

...وَ طَاطَأَ رَأْسَهُ لِعِزَّتِكَ مُتَذَلِّلاً

...و با خوارى برای عزّت سرش را به زیر افکنده. ۹/۳۱

فرود آمدن هر چیز، پیش از رسیدن به پایان ملک خدا

وَ اشْتَعَلَى مُلْكَكَ عُلوّاً سَقَطَتِ الْأَشْيَاءُ دُونَ بُلُوغِ أَمَدِهِ

و سلطنت تو، چنان بلندمرتبه است، که همه چیز پیش از رسیدن به پایان آن، ساقط شود.

۵/۳۲

فرود آوردن بنده، در میان بهشت

أَحْلَلْنِي بُحْبُوحَةَ جَنَّتِكَ

مرا در میان بهشتت فرود آور. ۱/۴۱

فرود آمدن در خانه پوسیده (قبر)

بَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلَى

فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

فرود آمدن فرشتگان، در شب قدر

تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةِ وَ الرُّوحِ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ... عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ...

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان،

بر هر یک از بندگانش که بخواهد، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

فرود آمدن به درگاه غیر خدا

وَ ضَاعَ الْمُؤْمِنُونَ إِلَّا بِكَ

و آنان که بر درگاه جز تو فرود آمدند، ضایع شدند. ۱۳/۴۶

فرود آمدن بلا

أَعِذْنِي... مِنْ حُلُولِ الْبَلَاءِ

مرا از فرود آمدن بلا پناه ده. ۱۱۹/۴۷

فرود آوردن حاجت، به درگاه الهی

وَ اَعْمُرْ لَيْلِي بِاَيِّقَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ... وَ اِنْزَالِ حَوَائِجِي بِكَ

و شبم را با بیدار ساختنم برای بندگی ات، و فرود آوردن حاجت هایم به (درگاه) تو، آباد گردان.

۱۲۳/۴۷

فرود آوردن بی چیزی خود به درگاه خدا

اللَّهُمَّ... بِكَ أَنْزَلْتُ الْيَوْمَ فَقْرِي وَ فَاقَتِي وَ مَسْكَتِي

خداوندا، در این روز، تنگدستی و نیازمندی و بی چیزی ام را به سوی تو فرود آوردم. ۴/۴۸

فرود آمدن در درّه های نابودی

حَلَلْتُ شِعَابَ تَلْفٍ

در درّه های نابودی فرود آمدم. ۲/۴۹

ص : ۹۲۴

فرود آمدن در عقوبت الهی

تَعَرَّضْتُ فِيهَا لِسَطَوَاتِكَ وَبَحُلُولِهَا عُقُوبَاتِكَ

در آنها، خود را در معرض سخت گیری هایت قرار داده، در عقوبت هایت فرود آمدم. ۲/۴۹

فرود آمدن ستمگر، در دام خود

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي... دَعَلَ سِرِيرَتِهِ... أَرْكَسْتَهُ لِأُمِّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ... وَقَدْ كَادَ أَنْ يَحُلَّ بِي - لَوْ لَا رَحْمَتُكَ - مَا حَلَّ بِسَاحَتِهِ

پس همین که - ای خدای من - تباهی باطن او را ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کننده بود)، سرنگون نمودی. و اگر رحمت تو نبود، نزدیک بود بر من فرود آید، آنچه بر خودش فرود آمد. ۸/۴۹

فرورفتن

فرورفتن هیچ اندامی، در نافرمانی خدا

لَا تَجْعَلْ لِشَيْءٍ مِنْ جَوَارِحِنَا نُفُوزًا فِي مَعْصِيَتِكَ

اعضای ما را در نافرمانی ات نفوذناپذیر کن.

۶/۹

سبب پاکی بنده، از بدی های فرورفته در آنها

...أَمْ وَقْتُ الْعِلَّةِ الَّتِي مَحَّضْتَنِي بِهَا... تَطْهِيرًا لِمَا

انْعَمَسْتُ فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا از بدی هایی که در آن فرورفته ام پاکم سازد.

۴/۱۵

فرورفتن در نادرستی

مَنْ أَبْعَدُ عَوْرًا فِي الْبَاطِلِ... مَنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَدَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ...

چه کسی از من در نادرستی فرورونده تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می پذیرم؟

۲۳/۱۶

فرورفتن در تمجید خداوند

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّي... ذَهَابًا فِي تَمَجِيدِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو در دل من می افکند، فرورفتن در بزرگ دانستنت را قرار ده. ۱۳/۲۰

به زمین فروردن شهرهای مشرکان

وَ اَزِمِ بِلَادَهُمْ بِالْخُسُوفِ

و شهرهایشان را در زمین فرور. ۱۲/۲۷

عامل بازدارنده زبان ها، از فرورفتن در باطل

اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَلْسِنَتِنَا عَنِ الْخَوْضِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ

ص : ۹۲۵

غَيْرِ مَا آفَهُ مُخْرِسًا

قرآن را بندآورنده زبان هایمان از فرورفتن در باطل، بی آنکه از بیماری باشد، قرار ده. ۱۰/۴۲

فروریختن

درخواست آنچه موجب ریختن گناهان والدین است

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى... فَاجْعَلْهُ حِطَّةً لِدُنُوبِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده، پس آن را سبب ریزش گناهانشان قرار ده. ۸/۲۴

فرو ریختن سنگین باری گرفتاری ها، از بنده

اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبَعَاتٌ... فَعَوِّضْ مِنَهَا أَهْلَهَا، وَ اِخْطُطْ عَنِّي وَ زَرْهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است. پس صاحبانش را عوض ده و سنگین باری اش را از من بیفکن. ۱۸/۳۱

فروریختن گناهان و درخواست آمرزش

اللَّهُمَّ... إِنْ يَكُنِ الْإِسْتِغْفَارُ حِطَّةً لِّلذُّنُوبِ فَإِنِّي لَكَ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ

خداوندا اگر درخواست آمرزش سبب ریختن گناهان است، پس من به درگاه تو از آمرزش خواهانم.

۲۸/۳۱

عامل فروریختن بار سنگین گناهان

وَ اِخْطُطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلَ الْأَوْزَارِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز. ۹/۴۲

فرو نهادن نهی شده ماه رمضان

اسْتَعْمِلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِّمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ

ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره کارهایی می شود که بر ما نمی پسندی، بگمار. ۴۷/۴۵

فروش

خدا و نفروختن نعمت هایش

يَا مَنْ لَا يَبِيعُ نِعْمَهُ بِالْأَثْمَانِ

ای که نعمت هایش را به بها نمی فروشد.

۳/۱۳

فروغ روشنی

فروفروستادن نزول

ص : ۹۲۶

خدا، و رسیدن به فریادِ فریادرس خواه

وَ أَشْبَهُ الْأَشْيَاءِ بِمَشِيَّتِكَ، وَ أَوْلَى الْأُمُورِ بِكَ فِي عَظَمَتِكَ رَحْمَهُ مَنِ اسْتَرْحَمَكَ، وَ غَوْثٌ مَنِ اسْتَعَاثَ بِكَ

و شبیه ترین چیزها به اراده ات و سزاوارترین کارها به بزرگواری ات، بخشش است بر آنکه از تو رحمت طلبیده و کمک به کسی است که از تو فریادرسی خواسته. ۵/۱۰

فریادرسی خواستن گناهکاران ، به سبب رحمت خدا

اللَّهُمَّ يَا مَنْ بِرَحْمَتِهِ يَسْتَعِيثُ الْمُذْنِبُونَ

خداوندا ای کسی که گناهکاران به رحمت او فریادرسی می جویند. ۱/۱۶

خدا، فریادرس هر خوارشده تنها

يَا غَوْثَ كُلِّ مَخْذُولٍ فَرِيدٍ

ای فریادرس هر خوارشده تنها. ۴/۱۶

غم های سخت و فریادرسی از خدا

اللَّهُمَّ... بِكَ اسْتَعَاثَتِي إِنْ كَرِهْتُ

خداوندا اگر اندوه مرا فراگیرد، از تو فریادرسی خواهم. ۲۰/۲۰

بزرگی گناهان، و فریادرسی از خدا

اسْتَعَاثَ بِكَ مِنْ عَظِيمٍ مَا وَقَعَ بِهِ فِي عِلْمِكَ

در (گناهان) بزرگی که می دانی به آن گرفتار شده، از تو کمک خواسته. ۹/۳۱

نیاز به فریادرسی احسان خدا

لَمْ أَشْتَعْزِنْ عَنْ غِيَاثِ فَضْلِكَ

از فریادرسی فضلت بی نیاز نبودم. ۲۴/۳۲

نزدیکی فریادرسی خدا، به فریادرس خواهان

إِغَاثَتِكَ قَرِيبَهُ مِنَ الْمُسْتَعِيثِينَ

فریادرسی ات به فریاد رس خواهان، نزدیک است. ۱۴/۴۶

خواندن خدا و طلب فریادرسی اش

فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي مُسْتَعِيثًا بِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که از تو فریادرسی خواستم. ۱۰/۴۹

فریادرسی خواستن از خدا

بِكَ أَسْتَعِيثُ

تنها از تو فریادرسی می خواهم. ۱۱/۵۲

جز خدا، فریادرسی برای نیاز خود نیافتن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... سُوءَ أَلْ مَنْ لَا يَجِدُ لِفَاقَتِهِ مُعِيثًا... غَيْرَكَ

ص : ۹۲۷

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که فریادری برای نیازش جز تو نمی یابد. ۳/۵۴

فریب

تابعین و مکر شیطان

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً... تَمْنَعُهُمْ بِهَا مِنْ كَيْدِ الشَّيْطَانِ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن آنان را از حيله شیطان بازدارد.

۱۳/۴ و ۱۴

مکر نمودن به سود بندگان

كَيْدٌ لَنَا وَ لَا تَكِيدُ عَلَيْنَا

به سود ما تدبیر کن و به زیان ما تدبیر نما.

۸/۵

مکر کردن با دشمنان اسلام

اَمْكُرْ لَنَا وَ لَا تَمْكُرْ بِنَا

برای (نفع) ما مکر فرما و بر (ضرر) ما مکر نکن. ۸/۵

فریفتگی و بی باکی از کیفر خدا

قَدْ عَلِمْتُ، يَا إِلَهِي، مَا نَأَلِنِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ... وَ اعْتَرَا بِنَكِيرِكَ عَلَيْهِ

ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای و این از بی باکی او از کیفر تو می باشد.

۵/۱۴

مکرها و فریب های شیطان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ كَيْدِهِ وَ مَكَايِدِهِ، وَ مِنَ الثَّقَةِ بِأَمَانِيَّتِهِ وَ مَوَاعِيدِهِ وَ غُرُورِهِ وَ مَصَايِدِهِ

خداوندا ما از وسوسه های شیطان - رانده شده - و حيله و مكرهاى او و اطمینان به آرزوهای او و وعده ها و فریب ها و دام هایش به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

دور داشتن مکر شیطان، از بنده

وَ اَكْفِنَا خَتْرَهُ

و حيله او را از ما دور کن. ۴/۱۷

فریفتن شیطان

اللَّهُمَّ... بَصِّرْنَا مَا نَكَايِدُهُ بِهِ

خداوندا ما را به راه فریب دادنش، آگاه کن.

۷/۱۷

باطل نمودن حيله های شیطان

اللَّهُمَّ... الْطُّفُ لَنَا فِي نَقْضِ حِيلِهِ

خداوندا راه باطل نمودن نیرنگ های او را به ما لطف فرما. ۸/۱۷

ص : ۹۲۸

بی بهره و باطل گرداندن مکر شیطان

اللَّهُمَّ... وَ أَبْطِلْ كَيْدَهُ

خداوندا و فریبش را باطل فرما. ۱۳/۱۷

عدم پیروی از شیطان، زمان فریفتن بنده

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي نَظْمِ أَعْدَائِهِ، وَ اعْزِلْنَا عَنْ عِدَادِ أَوْلِيَائِهِ، لَا نُطِيعُ لَهُ إِذَا اسْتَهْوَانَا

خداوندا ما را در گروه دشمنانش قرار ده و از شمار دوستانش برکنار فرما تا هر گاه ما را به خود مایل ساخت، فرمانش

نبریم. ۱۴/۱۷

فریبنده نبودن برق ابر

وَ انْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ... وَ تَوَسَّعْ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ، سَحَابًا مُتْرَاكِمًا... غَيْرِ مُلْتٌ وَ دَقُّهُ، وَ لَا خُلْبٍ بَرَقُهُ

و رحمتت را با باران فراوان از ابر، بر ما بگستران. و با آن روزی ها فراخی دهی. ابری درهم فشرده، نه ابری پیوسته بارانی و نه

ابری جهنده و بی باران. ۱/۱۹ و ۳

مکر بنده، در برابر حيله گر

هَبْ لِي مَكْرًا عَلَيَّ مَنْ كَايَدَنِي

مرا بر آنکه به من نیرنگ زند، چاره جویی ای ببخش. ۸/۲۰

دور ساختن مکر قصد بد کننده، درباره

بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَ ادْحَرْ عَنِّي مَكْرَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و مکرش را از من بران. ۷/۲۳

بازگرداندن مکر قصد بد دارنده درباره بنده، به گردنش

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ رُدِّ كَيْدَهُ فِي نَحْرِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و فریبش را گریبانگیر خودش ساز.

شیطان، دشمنی مکرکننده برای بندگان

جَعَلَتْ لَنَا عَدُوًّا يَكِيدُنَا

برای ما دشمنی قرار دادی که به ما نیرنگ می زند. ۶/۲۵

گمراهی، نتیجه مکر شیطان با بنده

إِلَّا تَصْرِفُ عَنَّا كَيْدَهُ يُضِلُّنَا

اگر فریب او را از ما بازنداری، گمراهمان کند.

نگه داشته شدگان از مکر شیطان

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ... فَتُصْبِحَ مِنْ كَيْدِهِ فِي الْمُعْصُومِينَ بِكَ

خداوندا با سلطه خود، تسلط او را از ما دور کن. پس به وسیله تو از نیرنگ او، در زمره بازداشته شدگان (از گناه) در آییم. ۸/۲۵

مکر مرزداران اسلام، به دشمنان

وَ الطُّفُّ لَهُمْ فِي الْمَكْرِ

و در مکر ایشان (به دشمنانشان) دقت نظر عطا کن. ۲/۲۷

فریب دهنده و گول زننده بودن دنیا

أَنْسِهِمْ عِنْدَ لِقَائِهِمْ الْعَدُوَّ ذَكَرَ دُنْيَاهُمْ الْحَدَّاعَهُ الْغُرُورِ

هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبنده گول زننده را از خاطرشان ببر. ۴/۲۷

زمان بر تافتن عنان فریب شیطان، از بنده

...إِذَا قَارَفْتُ مَعْصِيَتَكَ، وَ اسْتَوْجَبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَتَكَ، قَتَلَ عَنِّي عِدَارَ غَدْرِهِ

...همین که به نافرمانی ات پرداختم و با زشتی کردارم، خشمت را سزاوار گشتم، پس عنان حيله اش را از من برگرداند. ۱۳/۳۲

زاری به درگاه خدا، جهت برگرداندن مکر شیطان

وَ أَنْضَرُّعُ إِلَيْكَ فِي صَرْفِ كَيْدِهِ عَنِّي

و به درگاه تو زاری می کنم، تا فریبش را از من بازگردانی. ۲۷/۳۲

فریب خوردن از شیطان و نافرمانی خدا

فَلَوْ لَا أَنَّ الشَّيْطَانَ يَخْتَدِعُهُمْ عَنْ طَاعَتِكَ مَا عَصَاكَ عَاصٍ

پس اگر شیطان آنها را از اطاعتت فریبشان نمی داد، هیچ گناهکاری نافرمانی تو را نمی کرد.

۹/۳۷

از روی فریب خوردن نبودن طمع بستن (به رحمت الهی)

تَفَعَّلَ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَا أَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. ۱۲/۳۹

مغرور نشدن صدیقین، به (رحمت) خدا

فَأَمَّا أَنْتَ يَا إِلَهِي فَأَهْلٌ أَنْ لَا يَعْتَرِّبَكَ الصَّدِّيقُونَ

و اما تو ای خدای من، پس شایسته ای که راستگویان به تو مغرور نشوند. ۱۳/۳۹

بی گزندی از فریب آرزو

سَلَّمْنَا مِنْ غُرُورِهِ

ما را از فریبش سلامتی ده. ۲/۴۰

نیرنگ های فریبنده آرزو

لَمْ يُلْهِهِمُ الْأَمَلُ عَنِ الْعَمَلِ فَيَقْطَعَهُمْ بِخُدَعِ غُرُورِهِ

ص : ۹۳۰

آرزو، آنان را از کار (نیک) سرگرم نکرد تا آنها را با نیرنگ های فریبنده اش بازدارد. ۹/۴۲

دور گرداندن بنده، از فریب شیطان

جَبْنَنَا... الْإِنِّخْدَاعِ لِعَدُوِّكَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

ما را از فریب خوردن از دشمن؛ شیطان رانده شده، دور گردان. ۱۳/۴۴

مهلت خدا و مغرور شدن متجاوزان

وَ سُنَّتِكَ الْإِنِّقَاءَ عَلَى الْمُعْتَدِينَ حَتَّى لَقَدْ عَزَّتْهُمْ أَنْتَكَ عَنِ الرُّجُوعِ

و روش تو مهربانی با تجاوزکنندگان است. تا اینکه مهلت دادن تو آنان را از بازگشتن فریب داد.

۱۶/۴۶

مغرور شده و فریب خورده، به (کرم) خدا

الشَّقَاءَ الْأَشَقَى لِمَنْ اغْتَرَّ بِكَ

بدبخت ترین بدبختی برای کسیست که به تو مغرور گشته. ۱۹/۴۶

عدم مکر با خدا

سُبْحَانَكَ... لَا تُكَادُ... وَلَا تُخَادِعُ وَلَا تُمَاكِرُ

پاک و منزهی! نه نیرنگ می خوری و نه فریب می خوری و نه با تو حيله گری شود. ۲۷/۴۷

لغزش فریفتگان

وَلَا تَزْمُ بِي رَهْمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ... بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ... زَلَّهُ الْمَغْرُورِينَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. بلکه از لغزش فریفتگان دستم را بگیر (نجاتم

ده). ۱۰۴/۴۷

خدا و مکر نکردن با بنده

وَلَا تَمْكُرُ بِي فِيمَنْ تَمْكُرُ

و در میان کسانی که با آنها مکر می کنی، با من مکر نکن. ۱۲۴/۴۷

فریب های ستمگر

كَمْ مِنْ بَاغٍ بَغَانِي بِمَكَائِدِهِ

چه بسیار ستمگری که با نیرنگ هایش به من ستم کرد. ۷/۴۹

مکر و نیرنگ حسود

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... وَ حَرَنِي بِكَيْدِهِ، وَ قَصَدَنِي بِمَكِيدَتِهِ

و چه بسیار حسودی که با مکر خویش بر من خشم نمود و با نیرنگش آهنگ من کرد. ۹/۴۹

فریفتگی شیفتگی

فزع ترس

ص : ۹۳۱

فزونى برکت

فساد تباهى

فسق

بازداشتن بنده، از طلب آنچه نزد فاسقان است

ذُبْنِي عَنِ التَّمَّاسِ مَا عِنْدَ الْفَاسِقِينَ

مرا از طلبیدن آنچه نزد فاسقان است، باز دار.

۱۳۱/۴۷

فشرده متراکم

فضل

خدا، صاحب فضل عظیم

إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

به درستی که تو دارای فضل بزرگی.

۶/۳۰، ۱۵/۲۴، ۱۶/۱۴، ۲۶/۲

طلب فضل خدا، در روز

خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِرًا لِيَبْتَغُوا فِيهِ مِنْ فَضْلِهِ

و روز را برای ایشان روشن گر آفرید تا در آن فضل او را طلب کنند. ۶/۶

تفضل به بنده، در دو طرف روز

وَ امْلَأْ لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفَيْهِ... فَضْلًا

و دو طرف آن (روز) را برای ما از تفضل پر

ساز. ۱۴/۶

طالب فضل الهی

لَا تَقْطَعُ رَجَاءَنَا بِمَنْعِكَ، فَتَكُونَ قَدْ... حَرَمْتَ مِنِّي اشْتَرَفَدَ فَضْلِكَ

به منع خویش، ما را ناامید مکن. و گرنه آنکه از احسانت بخشش خواسته، محروم نموده ای.

۳/۱۰

شادمانی بخشیدن به بنده، و درخواست فضل خدا

نَشَطَّتِنِي بِهَا لِاتِّغَاءِ مَرْضَاتِكَ وَ فَضْلِكَ

مرا به وسیله آن (تندرستی) برای درخواستِ خوشنودی و احسانت شادی بخشیدی. ۳/۱۵

اطمینان بنده، به فضل الهی

اللَّهُمَّ... بِفَضْلِكَ وَثِقْتُ

خداوندا به احسان تو اعتماد کرده ام.

۱۵/۲۰

فضل خدا و اعتراف بنده، به زیانش

مَا لِي بَعْدَ أَنْ حَكَمْتُ عَلَيَّ نَفْسِي إِلَّا فَضْلُكَ

پس از آنکه خود را محکوم کردم، چیزی جز فضل تو ندارم. ۱۵/۲۰

نتیجه بازداشتن فضل خدا، از بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ... مَنَعْتَنِي فَضْلَكَ الْجَسِيمَ... لَمْ أَجِدْ

ص : ۹۳۲

السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرِكَ

خداوندا اگر فضل بزرگت را از من بازداری، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم.

۵/۲۱

سود رساندن به همسایگان، با فضل وافر

وَفَقُّهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... الْعُودِ عَلَيْهِمْ بِالْجِدَّةِ وَ الْإِفْضَالِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در رسیدگی با ثروت و فضل فراوان به آنان، توفیق ده. ۲/۲۶

افزایش بینایی همسایگان امام علیه السلام، نسبت به فضل او

زِدْهُمْ... مَعْرِفَةَ بِفَضْلِي

بر فضیلت شناسی آنان نسبت به من بیفزای.

۴/۲۶

برگرداندن خواهش خود، از نیازمند به فضل خدا

قَلْبْتُ مَسْأَلَتِي عَمَّنْ لَمْ يَشْتَعْنِ عَن فَضْلِكَ

درخواستم را از آنکه از فضلت بی نیاز نبود، باز گرداندم. ۴/۲۸

گستردن فضل الهی، بر بنده

وَ ابْسُطْ عَلَيَّ طَوْلَكَ

و بخشش خود را بر من بگستر. ۲۴/۳۱

تنگی نکردن فضل خدا، از بنده

فَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ، وَ مَحَلُّ الْمُعْتَرِفِ لَكَ، فَلَا يَضِيقَنَّ عَنِّي فَضْلُكَ

پس این جایگاه پناهنده شده به تو، و محل اعتراف کننده برای توست. پس مبادا فضل تو از من تنگی نماید. ۱۵/۳۲

نیاز به فریادرسی فضل خدا

لَمْ أَسْتَغْنِ عَنْ غِيَاثِ فَضْلِكَ

از فریادرسی فضلت بی نیاز نبودم. ۲۴/۳۲

خوراک دادن جنین، به فضل خدا

فَعَدَوْتَنِي بِفَضْلِكَ غَدَاءَ الْبَرِّ اللَّطِيفِ

پس به فضل خودت مرا مانند نیکوکاری مهربان خوراک دادی. ۲۶/۳۲

رفتار خدا با آفریدگان، از روی فضل

أَخَذَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِهِ بِالْفَضْلِ

با همه آفریدگانش با فضل رفتار کرد. ۱/۳۵

خداوند، صاحب فضیلت

إِنَّكَ... ذُو الطُّوْلِ

همانا تو دارای فضیلتی. ۷/۳۶

باز داشته نشدن فضل خدا، از بنده

...لِأَنَّكَ الرَّبُّ الْعَظِيمُ الَّذِي لَا يَمْنَعُ أَحَدًا فَضْلَهُ

... زیرا تو پروردگار بزرگی هستی که فضل

ص : ۹۳۳

خود را از کسی باز نمی دارد. ۱۳/۳۹

پیامبر صلی الله علیه و آله و بهترین فضل الهی

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَفَضْلِكَ وَكَرَامَتِكَ

خداوند! بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد،

برسانی. ۲۱/۴۲

به جا آوردن همه فضیلت های نماز

أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنَزِلَهُ... الْمَوْءِدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَيَنَّهُ عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ صِلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَآلِهِ فِي رُكُوعِهَا وَسُجُودِهَا وَجَمِيعِ فَوَاضِلِهَا...

ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] در رکوع و سجود آن و همه فضیلت هایش قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

جویا شدن از همسایگان، با فضل و بخشش

وَفُقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَعَاهَدَ جِيرَانَنَا بِالْإِفْضَالِ وَالْعَطِيَّةِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که با فضل و عطا، همسایگانمان را دلجویی نماییم. ۱۰/۴۴

فضل خدا، سبب سپاس گذاری از او

وَ شَكَرُوكَ بِفَضْلِكَ

و با تفضلت، تو را شکر گزاردند. ۱۶/۴۵

ستایش خدا، به واسطه احسان و فضلش

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ

ای آنکه با احسان و تفضلت، مورد ستایش بندگانت قرار گرفته ای. ۱۸/۴۵

رابطه بخشندگی خدا و فضلش

أَنْتَ... الْجَوَادُ بِمَا سُئِلْتَ مِنْ فَضْلِكَ

تو بخشنده هر آنچهیزی هستی که از فضلت درخواست گردد. ۲۱/۴۵

محروم شدن از فضل ماه رمضان، با سپری شدنش

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَىٰ فَضْلِكَ الَّذِي حُرِّمْنَاهُ

درود بر تو و بر فضیلتت که از آن محروم شدیم. ۴۲/۴۵

عامل بی بهره شدن از فضل ماه رمضان

وَ حُرِّمُوا لِشِقَائِهِمْ فَضْلَهُ

و بر اثر شقاوتشان، از فضل آن ماه محروم گشتند. ۴۳/۴۵

دریافت فضل پسندیده، در ماه رمضان

فَأَجْرُنَا... أَجْرًا نَسْتَدْرِكُ بِهِ الْفَضْلَ الْمَرْغُوبَ فِيهِ

پس ما را پاداش ده. پاداشی که با آن، در آن (ماه) فضل پسندیده را دریابیم. ۴۵/۴۵

نقصان ناپذیری فضل خدا

ص : ۹۳۴

فَإِنَّ فَضْلَكَ لَا يَغِيضُ

به درستی که فضل تو کاستی پذیر نیست.

۵۰/۴۵

وَ اسْتَعْمَلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِّمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ، وَ فَضْلِكَ الَّذِي لَا يَنْقُصُ

و به مهربانی ات که نابود نمی شود و به فضلت که کم نمی گردد، ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره کارهایی می شود که بر ما نمی پسندی، بگمار. ۴۷/۴۵

درخواست شدن، از فضل خداوند

إِنَّكَ... أَعْطَى مَنْ سُئِلَ مِنْ فَضْلِهِ

به درستی که تو بخشنده تر کسی هستی که از فضل او درخواست شده. ۵۶/۴۵

طلب نکردن فضل الهی و دچار خشکسالی شدن

أَجْدَبَ الْمُتَّجِعُونَ إِلَّا مَنْ اتَّجَعَ فَضْلَكَ

جویندگان که غیر از فضل تو جويا شدند، دچار خشکسالی گردیدند. ۱۳/۴۶

رساندن فضل خدا، به بنده

ظَاهِرٌ لَدَى فَضْلِكَ وَ طَوْلِكَ

فضل و بخشش خود را بر من پوسته گردان.

۱۱۲/۴۷

سزاوارتر بودن خدا، به فضل

أَعْلَمُ... أَنَّكَ أَوْلَى بِالْفَضْلِ

می دانم که تو به بخشش سزاوارتر هستی.

۱۱۶/۴۷

افزودن فضل خدا، بر بنده

زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ سَعِهِ مَا عِنْدَكَ

برایم از فضل و فراخی آنچه نزد توست، بیفزای.

۲۸/۴۸

طلب فضل خدا و اندک ندادنش به بنده

وَ اسْتُمِيعَ فَضْلِكَ فَمَا أَكْدَيْتَ

و فضل تو خواسته شد، پس کم نگذاشتی.

۱۴/۴۹

آنچه فضل خدا موجب می شود:

أ. بی نیازی (از غیر خدا) و توانگری

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَغْنَانَا بِفَضْلِهِ

و سپاس خدای را که ما را به فضل خود، بی نیاز گرداند. ۲۰/۱

فَبِفَضْلِكَ اللَّهُمَّ فَأَغْنِنِي

پس به فضل خود، خداوندا بی نیازم گردان. ۴/۲۲

ب. دست یافتن به توبه

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى التَّوْبَةِ الَّتِي لَمْ نُفِدْهَا إِلَّا مِنْ فَضْلِهِ

ص : ۹۳۵

سپاس خدای را که ما را به توبه ای ره نمود که جز به فضل او، آن را به دست نیاوردیم. ۲۲/۱

ج. نترسیدن (از دوری گزیدن دیگران)

لَا نَسْتَوْحِشَ مِنْ أَحَدٍ مَعَ فَضْلِكَ

با احسانت از کسی نهراسیم. ۷/۵

د. گشودن در آسایش، به روی بنده

اَفْتَحْ لِي يَا رَبِّ بَابَ الْفَرَجِ بِطَوْلِكَ

ای پروردگار من، به فضل خود در آسایش را به رویم بگشای. ۸/۷

ه. گذشت خدا، از بنده

اللَّهُمَّ إِنْ تَشَأْ تَعَفُّ عَنَّا فِيفَضْلِكَ

خداوندا اگر خواهی ما را ببخشایی، از احسان توست. ۱/۱۰

و. آرام شدن بنده

فَضْلُكَ آتَسْنِي

فضل تو مرا آرام نمود. ۲۵/۱۳

ز. نوشتن کردارهای پاکیزه، برای بنده

وَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ، مَا لَأَقَلُّبُ فَكَرَّ فِيهِ... بَلْ إِفْضَالًا مِنْكَ عَلَيَّ

و در بین آن بیماری نویسنده اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که

دلی در آن نیندیشیده. بلکه فضل توست که بر من است. ۵/۱۵

ح. فراخ گشتن روزی حلال، بر بنده

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَوْسِعِ عَلَيْهِمُ الرِّزْقُ الْحَلَالُ مِنْ فَضْلِكَ، الْوَاسِعِ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به جود و کرم تو از فضل گسترده ات روزی حلال برای آنان سرشار شده، قرار ده.

ط. رسیدن به آنچه خدا برای بنده، (در آخرت) روان ساخته

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَأَجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوْرُنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوِّضُهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوِّضًا حَاضِرًا...
إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ بِهِ الْوَقْتُ إِلَى مَا أُجْرِيَتْ لَهُ مِنْ فَضْلِكَ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوضِ نقد عطا کن. تا آنگاه که زمان او به پایان رسد، به آنچه از فضلت برای او روان ساخته ای، برسد.

۱۶ / ۲۷

ی. شفاعت بنده

لَا شَفِيعَ لِي إِلَّا إِلَيْكَ فَلْيَشْفَعْ لِي فَضْلَكَ

ص : ۹۳۶

شفیعی برای من به سوی تو نیست، پس باید فضلت مرا شفاعت کند. ۲۵/۳۱

ک. پوشاندن (گناهان) بنده

اللَّهُمَّ وَإِذْ... تَعَمَّدْتَنِي بِفَضْلِكَ فِي دَارِ الْفَنَاءِ بِحَضْرَةِ الْأَكْفَاءِ فَأَجْرُنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ

خداوندا و اکنون که (گناه) مرا به فضلت در سرای فانی در حضور همانندانم نهان داشتی، پس از رسوایی های سرای باقی، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

ل. سزاواری خدا

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا... لَا يَبْلُغُ مَبْلَغًا مِنْ طَاعَتِكَ وَإِنْ اجْتَهَدَ إِلَّا كَانَ مُقَصِّرًا دُونَ اسْتِحْقَاقِكَ بِفَضْلِكَ

خداوندا همانا کسی در طاعت تو هر چند تلاش کند، به جایی نمی رسد، جز آنکه در برابر سزاواری تو بر اثر فضلت عاجز است.

۱/۳۷ و ۲

م. راضی شدن خدا، از بنده

مَنْ رَضِيَ عَنْهُ فَبِفَضْلِكَ

از هر که راضی شوی، از فضل تو ست.

۵/۳۷

ن. نیک بختی

وَ عَوْضُنِي... مِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتَكَ حَتَّى يَسْعَدَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِفَضْلِكَ

و به جای دعایم بر آنان، رحمت را به من عوض ده. تا هر یک از ما به فضل تو، سعادت مند شود. ۳/۳۹

س. عطایی چندین برابر پاداش ارزانی شده به برخی، در رمضان

اللَّهُمَّ وَمَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ، وَ أَعْطِنَا أضعافَهُ مِنْ فَضْلِكَ

خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حق رعایتش است؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش و از فضلت، چندین برابر آن را به ما عطا فرما. ۵۰/۴۵

ع. پیوسته نمودن حمد، به افزایش پی در پی

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... تَصِلُهُ بِمَزِيدٍ بَعْدَ مَزِيدٍ طَوَّلًا مِنْكَ

سپاس برای توست. سپاسی که تو آن را از روی احسانت، با افزونی پی در پی پیوند دهی. ۴۸ و ۴۷/۳۶

ف. مهربانی خدا، با بنده

تَعَطَّفَ عَلَيَّ بِفَضْلِكَ

به فضلت بر من مهربان باش. ۴۸/۸

ص : ۹۳۷

فضیلت برتری

فطر

مبارک گرداندن روز عید فطر، بر بندگان

بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَفِطْرِنَا

برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان.

۴۸/۴۵

روز فطر، روز عید و شادی برای مؤمنان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا - الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَ سُرُورًا، وَ لِأَهْلِ مِلَّتِكَ مَجْمَعًا وَ مُحْتَشِدًا -

خداوندا ما در روز فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی و برای اهل دینت محل اجتماع و گردهمایی قرار دادی، به درگاه تو توبه می کنیم.

۵۲/۴۵

فقدان

مفقود نگشتن عزت خداوند

أَيُّدُنَا بَعِزٌّ لَا يُفْقَدُ

ما را با عزتی که از دست نرود، تأیید فرما.

۵/۳۵

سبب فقدان پاداش فرمانبردار

لَوْ كَافَأَتِ الْمُطِيعَ عَلَى مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَأَوْشَكَ أَنْ يُفْقَدَ ثَوَابَكَ

اگر (بنا بود) فرمانبر را بر آنچه تو او را بر آن گماشته ای، جزا دهی، چه بسا پاداش تو را از دست می داد. ۱۲/۳۷

غم انگیز بودن فقدان ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ... أَفْجَحَ فَقْدُهُ مَفْقُودًا

درود بر تو همنشینی که چون از دست رفت، فقدانش غم انگیز بود. ۲۶/۴۵

فقر تنگ دستی

پناه بردن به خدا، از خوار شمردن فقرا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... الْأَزْرَاءِ بِالْمَقْلِينَ

خداوندا به تو پناه می برم از تحقیر کردن تهی دستان. ۱/۸ و ۳

فقیرترین فقیران

أَنَا أَفْقَرُ الْفُقَرَاءِ إِلَيْكَ

من نیازمندترین نیازمندان به توام. ۳/۱۰

نسبت دادن فقر، به آفریدگان

نَسَبْتَهُمْ إِلَى الْفَقْرِ

آنها را به تنگدستی نسبت داده ای. ۱۲/۱۳

آفریدگان، فقرای درگاه خدا

و نَسَبْتَهُمْ إِلَى الْفَقْرِ وَ هُمْ أَهْلُ الْفَقْرِ إِلَيْكَ

و آنها را به تنگدستی نسبت داده ای و ایشان

ص : ۹۳۸

سزاوارند که به تو نیازمند باشند. ۱۲/۱۳

عامل برطرف شدن فقر از بنده

فَمَنْ... رَامَ صَرْفَ الْفَقْرِ عَنْ نَفْسِهِ بِكَ فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَظَانِّهَا

پس هر که برطرف کردن احتیاجش را به وسیله تو بخواهد، بی گمان نیازمندی اش را در جایگاه بایسته طلب کرده. ۱۳/۱۳

شکوه نمودن از فقر به خدا

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... مُغْنٍ مَنْ شَكََا إِلَيْكَ، فَقَرُهُ تَوَكُّلاً؟

ای خدای من آیا تو هر کس را که از تهی دستی اش با توکل، به سوی تو شکایت کرد، بی نیاز می سازی؟ ۱۵/۱۶

درخواست آزمایش نشدن به فروتنی برای غیر خدا، هنگام فقر

لَا تَقْتِنِي... بِالْخُضُوعِ لِسُوءِ أَلِ غَيْرِكَ إِذَا افْتَقَرْتُ

مرا به فروتنی برای درخواست از دیگران به هنگام نیازم، آزمایش نکن. ۱۲/۲۰

سبب فقیر نشدن بنده

وَ لَا أَفْتَقِرَنَّ وَ مِنْ عِنْدِكَ وَ سَعِي

و (چنان کن که) فقیر نگردم، در حالی که دارایی ام از نزد تو می باشد. ۱۴/۲۰

بنده فقیر و بی چیز خدا بودن

فَإِنِّي عَبْدُكَ... الْفَقِيرُ

پس به درستی که من بنده فقیر توام. ۷/۲۱

ناامید نفرمودن بنده فقیر یا غنی، از روا شدن درخواستش

وَ لَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَ إِنِ ابْطَأْتُ عَنِّي، فِي... فَقْرٍ أَوْ غِنَى

و مرا ناامید از اجابتت - گرچه دیر شود - قرار نده، در تهی دستی باشم یا ثروت. ۸/۲۱

قدرت نداشتن بنده، بر فقر

لَا قُوَّةَ لِي عَلَى الْفَقْرِ

تحمل فقر ندارم. ۲/۲۲

توانگر شدن از فقر، به بی نیازی خدا

وَاجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنَ الْمُغْنَيْنِ مِنَ الْفَقْرِ بِغِنَاكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به توانگری تو از فقر به بی نیازی رسیده اند، قرار ده.

۱۱ و ۱۰/۲۵

دارایی طلبیدن از غیر خدا و فقیر شدن

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ... رَأَمُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند. ۶/۲۸

محبوب گرداندن همنشینی با فقرا، برای

ص : ۹۳۹

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ صُحْبَةَ الْفُقَرَاءِ

خداوندا، همنشینی نیازمندان را نزد من محبوب گردان. ۴/۳۰

رفتار خدا با بنده؛ رفتار توانگر با فقیر

وَ أَفْعَلُ بِي فِعْلًا... عَنِّي تَعَرَّضَ لَهُ عَبْدٌ فَقِيرٌ فَنَعَسَهُ

و با من همانند توانگری که بنده بینوایی پیش او آمده، پس او را بی نیاز کرده، رفتار نما.

۲۴/۳۱

درخواست از خدا، همانند بنده ای فقیر

سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ الْبَائِسِ الْفَقِيرِ

از تو درخواست می نمایم، درخواست خُرد، خوار، بدحال، نیازمند. ۷۴/۴۷

افزودن فقر بنده، به درگاه خدا

زِدْنِي إِلَيْكَ فَاقَهُ وَ فَقْرًا

بر فقر و نیازم به درگاهت بیفز. ۱۱۸/۴۷

فقر بنده به خدا و غنای خدا از بنده

وَ تَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي... بِفَقْرِي إِلَيْكَ، وَ غِنَاكَ عَنِّي

و برآوردن هر درخواستی را برای من، به نیازمندی من به تو و به بی نیازی تو از من، به عهده گیر.

۴/۴۸

فروود آوردن فقر خود به درگاه خدا، در روز قربان و جمعه

اللَّهُمَّ... بِكَ أَنْزَلْتُ الْيَوْمَ فَقْرِي وَ فَاقَتِي وَ مَسْكَنَتِي

خداوندا، در این روز، تنگدستی و نیازمندی و بی چیزی ام را به سوی تو فروود آوردم. ۴/۴۸

خواندن خدا و فقیر در گاهش بودن

دَعْوَتِكَ يَا رَبِّ... فَقِيرًا، مُضْطَرًّا إِلَيْكَ

تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که فقیر و بیچاره در گاه تو هستم. ۹/۵۱

فکر اندیشه

فلاح رستگاری

فلک

تصرف ماه، در فلک تدبیر

أَيُّهَا... الْمُتَصَرِّفُ فِي فَلَكِ التَّدْبِيرِ

ای که در فلک تدبیر تصرف می کنی. ۱/۴۳

فنا نابودی

فناناپذیری گنجینه های رحمت خدا

يَا مَنْ لَا تَفْنَى خَزَائِنُ رَحْمَتِهِ

ای کسی که گنج های رحمت او نابود نمی شود.

۳/۵

ص : ۹۴۰

زیانی در (دنیای) فانی شونده

اللَّهُمَّ وَ مَنَى وَقَفْنَا بَيْنَ نَقْصَيْنِ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النَّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً

خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا، پس زیان را در آن که زودگذر است قرار ده. ۲/۹

فانی نگشتن خزائن الهی، با درخواست از خدا

يَا مَنْ لَا تُفْنِي خَزَائِنُهُ الْمَسَائِلُ

ای آنکه درخواست ها، گنجینه های او را فانی نمی سازد. ۷/۱۳

اندک بودن آنچه پایانش فناست

فَعَبِيرٌ كَثِيرٌ مَا عَاقِبَتُهُ الْفَنَاءُ

زیرا آنچه سرانجامش نابودیست، زیاد نیست.

۳/۱۸

فانی شدن دنیا

مَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ فَادْخِرْهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيَةِ

آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره فرما. ۵/۳۰

پوشاندن (گناهان) بنده، در سرای نیستی

اللَّهُمَّ وَإِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ، وَ تَعَمَّدْتَنِي بِفَضْلِكَ فِي دَارِ الْفَنَاءِ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ...

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایشت پوشاندی و (گناه) مرا به فضلت در سرای فانی نماند، پس از رسوایی های سرای

باقی، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

ثروتی فناشدنی

مَتَّعْنَا بِثَرْوِهِ لَا تَنفَدُ

ما را ثروتی که نابود نشود، ببخش. ۵/۳۵

تعلق گرفتن پاداش، به عمل کوتاه مدت نیست شدنی

...لِكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازِيَتُهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيرَةِ الْفَائِيَةِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيلَةِ الْخَالِدَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدت زودگذر، پاداش درازمدت همیشگی دادی. ۱۲/۳۷

فانی نگشتن مهربانی خدا

وَ اشْتَعْمَلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِّمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ

و به مهربانی ات که نابود نمی شود، ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره کارهایی می شود که بر ما نمی پسندی، بگمار.

۴۷/۴۵

ص : ۹۴۱

فانی نگشتن معادن احسان خدا

إِنَّ مَعَادِنَ إِحْسَانِكَ لَا تَفْنَى

به درستی که معادن احسانت فنا نمی شود.

۵۰/۴۵

فانی نگشتن کلمات خداوند

...لَا تَنْفَدُ كَلِمَاتُكَ

...کلمات تو فانی نمی شود. ۵۳/۴۷

درودی فناپذیر، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَاةً... لَا يَنْفَدُ كَمَا لَا تَنْفَدُ كَلِمَاتُكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که فانی نگردد، همچنانکه کلمات تو فانی نمی شود. ۵۳/۴۷

فناپذیری ذات خداوند

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيمِ، الَّذِي لَا يَبْلَى وَلَا يَتَغَيَّرُ، وَلَا يَحُولُ وَلَا يَفْنَى، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن بزرگی ذات بزرگواریت که کهنه و دگرگون نمی شود، و تغییر حال نمی دهد، و نابود نمی گردد، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی.

۱۰/۵۲

فوت [از دست رفتن]

فوت نشدن چیزی نزد خداوند

...لَا يَفُوتُهَا شَيْءٌ وَإِنْ لَطُفَ

...چیزی - اگر چه خرد باشد - از او (خداوند) رهایی نمی یابد. ۱/۲

از دست نرفتن کار نیک

وَاجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ، حَتَّى لَا تَقُوتَنَا حَسَنَهُ نَسْتَحِقُّ بِهَا جَزَاءَكَ

و رازهای دل هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار نیکی که به سبب آن سزاوار پاداش تو شویم از دستمان نرود. ۷/۹

سبب فوت احسان الهی

مَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... فَقَدْ... اسْتَحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ فُوتَ الْإِحْسَانِ

هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگان تو رو آورد، بی گمان نیافتن احسان تو را سزاوار گشته. ۱۴/۱۳

باران، بازگرداننده آنچه از دست رفته

تُحْيِي بِهِ مَا قَدْ مَاتَ، وَ تَرُدُّ بِهِ مَا قَدْ فَاتَ

به سبب آن، آنچه را که مرده است، زنده نمایی. و با آن آنچه را که از دست رفته، برگردانی.

۳/۱۹

ص : ۹۴۲

نزد خدا بودنِ عوضِ هر چه فوت شده

عِنْدَكَ مِمَّا فَاتَ خَلْفُ

عوض هر آنچه از دست رفته، نزد توست.

۲۰/۲۰

علم الهی، مانع از فوت امور

وَ وَفَّقْنِي لِلْفُؤُودِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى لَا يَفُوتَنِي اسْتِعْمَالُ شَيْءٍ عَلَّمْتَنِيهِ

و مرا برای انجام آنچه به دانستش بینایم می کنی، توفیق ده. تا انجام دادن آنچه به من آموختی، از دستم نرود. ۳/۲۴

اندوهناک شدن بر ماه رمضان پیش از، از دست رفتنش

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ ... مَحْزُونٍ عَلَيْهِ قَبْلَ فَوْتِهِ

درود بر تو که پیش از از دست رفتنش، بر آن اندوه خورند. ۳۸/۴۵

ترس از فوت شدن وقت

إِنَّمَا يَعَجِلُ مَنْ يَخَافُ الْفَوْتَ

همانا کسی شتاب می کند که از گذشتن فرصت می ترسد. ۱۵/۴۸

از دست خدا نرفتنِ پرستش کننده غیر او

لَا يَفُوتُكَ مَنْ عَبَدَكَ غَيْرَكَ

کسی که جز تو را پرستید، از دست تو گریزی ندارد. ۳/۵۲

فوج گروه

فهم

فهم قرآن از روی تصدیق

جَعَلْتَهُ... شِفَاءً لِمَنْ أَنْصَتَ بِفَهْمِ التَّصْدِيقِ إِلَى اسْتِمَاعِهِ

آن را شفایی برای کسی که با فهم و تصدیق به آن گوش فرا داد و استماعش نمود، قرار دادی.

۳/۴۲

فهم شگفتی ها و مثل های منع کننده قرآن

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيْلِ مُنَسًّا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَيْنَا قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ

قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را، به دل های ما

برسانی. ۱۰/۴۲

ناتوانی فهم ها، از چگونگی خدا

أَنْتَ الَّذِي... عَجَزَتِ الْأَفْهَامُ عَنْ كَيْفِيَّتِكَ

تویی آنکه فهم ها از کیفیت تو عاجزند.

۱۸/۴۷

ص : ۹۴۳

قبح زشتی

قبر

افتادگان در گزوه گورها و دمیدن (در صور)

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّاحِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ... فَيَبِّهُهُ بِالنَّفْخَةِ صَرَغَى رَهَائِنِ الْقُبُورِ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست، تا با دمیدنی مردگانِ گزوه گورها را بیدار کند. ۲/۳

رومان، آزمایش کننده (اهل) قبور

...و رُومَانَ قَتَّانِ الْقُبُورِ

...و رومان آزمایش کننده (مردگان) قبرها.

۱۸/۳

زیارت قبر رسول خدا صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ... وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ...

خداوندا و بر من ممت گذار به حج و زیارت قبر پیامبرت. ۴/۲۳

قبرها، جای ماندن تا روز رستاخیز

وَ كَانَتْ الْقُبُورُ هِيَ الْمَأْوَىٰ إِلَىٰ مِيقَاتِ يَوْمِ التَّلَاقِ

و گورها تا هنگام قیامت، جایگاه ماندن باشد.

۱۳/۴۲

قبرها، بهترین منزل ها

اجْعَلِ الْقُبُورَ بَعْدَ فِرَاقِ الدُّنْيَا خَيْرَ مَنَازِلِنَا

قبرها را پس از فراق از دنیا، بهترین خانه های ما قرار ده. ۱۴/۴۲

عامل روشن شدن تاریکی قبرها

نُورٌ بِهِ قَبِلَ الْبَعْثِ سُدْفَ قُبُورِنَا

پیش از برانگیخته شدن، تاریکی قبرهایمان را با آن (قرآن)، روشن ساز. ۱۵/۴۲

قبض

افزارهای قبض، در (کالبد) بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... جَعَلَ لَنَا أَدْوَاتِ الْقَبْضِ

و سپاس خدای را که افزارهای قبض و در هم کشیدن را برای ما قرار داد. ۲۰/۱

قبول پذیرش

قبیله

کارزار کردن پیامبر صلی الله علیه و آله ، با قبیله اش

ص : ۹۴۵

حَارَبَ فِي رِضَاكَ أَسْرَتَهُ

در (راه) خوشنودی تو، با قبیله اش جنگید.

۷/۲

قبیله های (گوناگون) فرشتگان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ اخْتَصَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که به خود اختصاصشان داده ای. ۱۱ و ۱۰/۳

سبب دوری گزیدن قبیله های اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از آنها

وَالَّذِينَ هَجَرْتُهُمُ الْعَشَائِرَ إِذْ تَعَلَّقُوا بِعُرْوَتِهِ

و آنان که چون به دسته آن حضرت آویختند، قبیله هایشان از آنها دوری نمودند. ۶/۴

قتل

کشتن و اسیر نمودن مشرکان

وَأَمْدِدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التُّرَابِ قَتْلًا فِي أَرْضِكَ وَأَسْرًا

و آنان را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمین برانند. ۸/۲۷

شهادت مجاهد، پس از کشتن دشمن خدا

فَإِنْ... قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ أَنْ يَجْتَاحَ عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ

پس اگر شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت را با کشتن نابود نموده است.

۱۵/۲۷

دشمن و زهرهای کشنده اش

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... شَحَدَ لِي ظُبَّهُ مُدَيْتِهِ... وَ دَافَ لِي قَوَاتِلَ سُومِهِ

پس چه بسیار دشمنی که لبه تیغش را برای من تیز نمود و آن را برای من با زهرهای کشنده اش درهم آمیخت. ۴/۴۹

قدر تقدیر

قدرت توانایی

قدم

گام برداشتن به سوی پایان زندگی

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا... يَتَخَطَّ إِلَيْهِ بِأَيَّامِ عُمُرِهِ

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود، که با روزهای زندگی اش، به سوی آن گام بردارد.

۶/۱

ص : ۹۴۶

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله از قدمگاهش (محلّ پرورشش)، به غربت

هَاجَرَ إِلَى بِلَادِ الْعَرَبِ، وَ مَحَلِّ النَّبِيِّ عَنْ ... مَوْضِعِ رِجْلِهِ

از قدمگاهش، به شهرهای غربت و محل دور هجرت نمود. ۱۶/۲

سبب لرزش پاهای بنده

قَدْ أَرَعَشْتُ خَشِيَّتَهُ رِجْلِيهِ

ترس پاهایش را به لرزه انداخته. ۹/۱۲

ایستادن در برابر خدا، تا ورم نمودن پاها

يَا إِلَهِي لَوْ... قُمْتُ لَكَ حَتَّى تَنْشُرَ قَدَمَيَّ... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر در برابر تو بایستم تا پاهایم ورم کند، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

جای پای شیطان

وَ أَقْطَعَنَّائِرَهُ

و اثرش را از ما قطع کن. ۴/۱۷

سبب آرزو نکردن پیوستن گامی به گام دیگر

وَ أَكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ... حَتَّى لَا نُؤَمِّلَ... لِحُوقِ قَدَمٍ بِقَدَمٍ

و ما را از آرزوی دراز بازدار، تا بدانجا که در

پی هم آمدن گامی را به گامی، آرزو نکنیم.

۱/۴۰

عامل بازدارنده قدم های بنده، از بردن او به سوی گناه

اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَقْدَامِنَا عَنْ نُقْلِهَا إِلَى الْمَعَاصِي حَابِسًا

قرآن را نگهدار گام های ما از حرکت به سوی گناهان، قرار ده. ۱۰/۴۲

لرزیدن پل دوزخ و پابرجایی گام های بنده

تَبَّتْ بِهٖ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَـِٔ جَازِ عَلَیْهَا زَلَلٌ أَقْدَامِنَا

هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن (قرآن) پابرجا گردان. ۱۵/۴۲

با گام های خود به سوی حرام نرفتن

وَ أَعْنَا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا نَخْطُو بِأَقْدَامِنَا إِلَى مَحْجُورٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا با پاهایمان به سوی هیچ حرامی نرویم. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

لغزش پای بنده (در گناهان)

ص : ۹۴۷

مَوْلَايَ اَرْحَمَ... زَلَّهٖ قَدَمِي

مولای من! بر لغزش گام هایم رحم کن. ۴/۵۳

قدیم دیرینه

قرآن کتاب آسمانی

قرآن، هویداکننده راه های احکام

جَعَلْتَهُ... قُرْآنًا اُعْرَبْتَ بِهِ عَنْ شَرَائِعِ اَحْكَامِكَ

آن را قرآنی قرار دادی که با آن راه های احکامت را روشن ساختی. ۱/۴۲ و ۲/۴۲

ارتباط قرآن، با بنده

اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى اَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ، وَ سَلْمًا نَعْرُجُ فِيهِ اِلَى مَحَلِّ السَّلَامَةِ، وَ سَبِيًّا نُجْزِي بِهِ النَّجَاهَ فِي عَرْضِهِ الْقِيَامَةِ، وَ ذَرِيْعَةً نَقْدُمُ بِهَا عَلٰى نَعِيْمِ دَارِ الْمَقَامَةِ

قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت و نردبانی برای عروجمان به محل سلامت، و دستاویز پاداش ما به صورت نجات در عرصه قیامت و وسیله ای برای قدم نهادن ما بر نعمت سرای اقامت، قرار ده. ۸/۴۲

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيْلِ اِلَى مُنَسِّئٍ، وَ مِنْ نَزْعَاتِ الشَّيْطَانِ وَ خَطَرَاتِ الْوَسْوَسِ حَارِسًا، وَ لِاقْدَامِنَا عَنْ نَقْلِهَا اِلَى الْمَعَاصِي حَاطِسًا، وَ لِالْتِمَسَاتِنَا مِنَ الْخَوْصِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ غَيْرِ مَيَّا آفَةٍ مُخْرِسًا، وَ لِجَوَارِحِنَا عَنِ اِقْتِرَافِ الْاَثَامِ زَاجِرًا، وَ لِمَا طَوَّبَ الْغُفْلَةَ عَنَّا مِنْ تَصَفُّحِ الْاِعْتِبَارِ

ناشِرًا، حَتَّى تُوصَلَ اِلَى قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرِ اَمَثَالِهِ

قرآن را مونس ما در تاریکی های شب و نگهبان ما از وسوسه های شیطان و از اندیشه های بد، و نگهدار گام های ما از حرکت به سوی گناهان، و بندآورنده زبان هایمان از فرورفتن در باطل، بی آنکه از بیماری باشد، و مانع برای اندام های ما از انجام گناهان، و ناشر پندهایی که غفلت از دید ما می پوشاند، قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را، به دل های ما برسانی. ۱۰/۴۲

قرآن و انداختن بار سنگین گناهان، از بندگان

وَ اِحْطَطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلَ الْاَوْزَارِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز. ۹/۴۲

پاک کنندگی قرآن، به سبب پاکی اش

وَ اِحْطَطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلُ الْأَوْزَارِ... حَتَّى تُطَهَّرَنَا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ بِطَهِيرِهِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز، تا به پاک کنندگی آن، ما را از هر آلودگی پاک کنی. ۹/۴۲

قرآن و درخواست های بنده از خدا

ص : ۹۴۸

وَ اِخْطَطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقْلَ الْمَؤُزَارِ، وَ هَبْ لَنَا حُسْنَ شَمَائِلِ الْأَبْرَارِ، وَ أَقْفِ بِنَا آثَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهٖ آتَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ حَتَّى تُطَهِّرَنَا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ بَتَّطْهِيرِهِ، وَ تَقْفُو بِنَا آثَارَ الَّذِينَ اسْتَضَاؤُوا بِنُورِهِ...

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز و زیبایی خوهای نیکوکاران را به ما ببخش و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند، تا به پاک کنندگی آن، ما را از هر آلودگی پاک کنی و ما را در پی کسانی گردانی که از نور آن، روشنی جستند. ۹/۴۲

أَدِمُّ بِالْقُرْآنِ صِلَاحَ ظَاهِرِنَا، وَ اِخْجُبْ بِهٖ حَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ عَن صِحِّحِهِ صَمَائِرِنَا، وَ اغْسِلْ بِهٖ دَرَنَ قُلُوبِنَا وَ عَلَاقَتِ أَوْزَارِنَا، وَ اجْمَعْ بِهٖ مُتَشَتَّرَ أُمُورِنَا، وَ أَرُو بِهٖ فِي مَوْقِفِ الْعُرْضِ عَلَيْكَ ظَمًا هَوَاجِرِنَا، وَ اَكْسِنَا بِهٖ حُلَلَ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفُرْعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا

با قرآن، ظاهر نیک ما را آشکار ساز و با آن خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار و به وسیله آن چرکی دل هایمان و وابستگی های گناهانمان را بشوی و با آن کارهای پراکنده ما را گرد آور و با آن تشنگی شدید ما را در جاهای گرم در جایگاهی که در پیشگاه توست، سیراب فرما و با آن ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که از قبرها سر برمی آوریم، به جامه های امان بپوشان.

۱۱/۴۲

اجْبُرْ بِالْقُرْآنِ حَلَّتْنَا مِنْ عَيْدَمِ الْأَمْلَاقِ، وَ سُقِ إِلَيْنَا بِهٖ رَعْدَ الْعَيْشِ وَ خِصْبَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ، وَ جَنِّبْنَا بِهٖ الضَّرَائِبَ الَّتِي دُمُومَهٗ وَ مِيدَانِي الْأَخْلَاقِ، وَ اغْصِنْنَا بِهٖ مِنْ هَوَاهُ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النِّفَاقِ

به وسیله قرآن، تنگدستی ما را به نداشتن نیازمندی جبران کن و به وسیله آن، آسایش زندگی و توسعه روزی های فراوان را به سوی ما سوق بده و با آن ما را از خوی های نکوهیده و اخلاق پست، دور کن. و با آن ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. ۱۲/۴۲

هُوِّنْ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَيَّ أَنْفُسَنَا كَرَبَ السِّيَاقِ، وَ جَهْدَ الْأَيْنِ...

به وسیله قرآن هنگام مرگ، دشواری جان کندن و سختی ناله کردن را بر ما آسان گردان.

۱۳/۴۲

ارْحَمْ بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعُرْضِ عَلَيْكَ ذُلَّ مَقَامِنَا، وَ تَبَّتْ بِهٖ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَمِّ جَازِ عَلَيْهَا زَلَلُ أَقْدَامِنَا، وَ نَوَّرْ بِهٖ قَبْلَ الْبُعْثِ سُدْفَ قُبُورِنَا، وَ نَجِّنَا بِهٖ مِنْ كُلِّ كَرَبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ شَدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامَةِ

به (برکت) قرآن، در جای ایستادن که به پیشگاهت عرضه می شویم، بر خواری ما رحم کن و هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن پابرجا گردان و پیش از برانگیخته شدن، تاریکی قبرهایمان را با آن روشن ساز و ما را در روز

رستاخیز از هر اندوهی و از ترس های سخت روز قیامت، به وسیله آن نجات ده.

۱۵/۴۲

رمضان، ماه نزول قرآن

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... الَّذِي أَنْزَلَ فِيهِ الْقُرْآنَ، هُدًى لِلنَّاسِ، وَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَ الْفُرْقَانِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فرودستاده شد که برای مردم هدایتگر و نشانه های آشکار از هدایت و جدا سازی (حق از باطل) است. ۳/۴۴

قرآن و افزایش حسنات

وَ مَا أَنْزَلَتْ مِنْ نَظَائِرِهِنَّ فِي الْقُرْآنِ مِنْ تَضَاعِيفِ الْحَسَنَاتِ

و ماندهای آن (آیه هایی) که از افزایش های نیکی ها در قرآن فرودستادی. ۱۳/۴۵

فرستادن قرآن و نور، در ماه برگزیده سال

وَ آثَرَتْهُ عَلَى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ بِمَا أَنْزَلَتْ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَ النُّورِ

و آن را بر همه زمان های سال برگزیدی. به سبب آنچه در آن ماه از قرآن و نور نازل کردی.

۲۰/۴۵

قرارگاه

هجوم آوردن پیامبر صلی الله علیه و آله به دشمنان، در میان قرارگاهشان

هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُحْبُوحِهِ قَرَارِهِمْ

در میان قرارگاهشان، بر آنان هجوم برد.

۲۱/۲

قرب نزدیکی

قرض وام

قسط عدل

قسم سوگند

قسمت تقسیم

قصاص

تاوان گرفتن از والدین

فَهُمَا... أَعْظَمُ مِنْهُ لَدَيَّ مِنْ أَنْ أَقَاصَهُمَا بِعَدْلِ

پس نعمتشان نزد من بزرگ تر از آن است که با عدل از آنان تقاص بگیرم. ۱۰/۲۴

تاوان نگرفتن از بنده

لَمْ تَسْمُهُ الْقِصَاصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ

از او در آنچه از روزی تو خورد، تقاص نخواستی. ۱۳/۳۷

لَا تُقَاصِنِي بِمَا اجْتَرَحْتُ

ص : ۹۵۰

مرا به خاطر آنچه انجام دادم، تقاص نکن.

۲/۴۱

قصاص (کردار) بنده، و فروتنی او

هَذِهِ يَدِي وَ نَاصِيَّتِي، أَسْتَكِينُ بِالْقَوْدِ مِنْ نَفْسِي

این دست من و موی جلوی سرم است. برای قصاص خویش، فروتن می شوم. ۴/۵۳

قصد

فرشتگان و عدم قصد نگریستن به خدا

فَلَا يَرُومُونَ النَّظَرَ إِلَيْكَ

(آنان) قصد نگریستن سوی تو را ندارند.

۸/۳

تابعین و قصد طریقه صحابه

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ... خَيْرَ جَزَائِكَ. الَّذِينَ قَصَدُوا سَمَتَهُمْ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان. آنان که راه ایشان را قصد نمودند. ۹/۴۱ و ۱۰

قصد خیانت نمودن به کسی

نَعُوذُ بِكَ أَنْ نَنْطَوِيَ عَلَى غِشِّ أَحَدٍ

پناه می بریم به تو از اینکه قصد خیانت به کسی داشته باشیم. ۵/۸

تمایل به تصمیمی خوشنودکننده خدا

وَ إِذَا هَمَمْنَا بِهِمِّنِ يُرْضِيكَ أَحَدُهُمَا عَنَّا، وَ يُشْخِطُكَ الْآخَرُ عَلَيْنَا، فَمِلْ بِنَا إِلَى مَا يُرْضِيكَ عَنَّا

و چون بر دو کار تصمیم گرفتیم، یکی تو را از ما خوشنود می سازد و دیگری تو را بر ما به خشم می آورد، پس ما را به آن

کار که تو را از ما خوشنود می سازد برگردان. ۳/۹

سبب گراییدن بنده، به ناامیدی

مَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ جَعَلَهُ سَبَبَ نُجْحِهَا دُونَكَ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْحِزْمَانِ

هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگانِ تو رو آورد یا سبب روا شدن آن را غیر تو قرار دهد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده.

۱۴/۱۳

با رغبت، خدا را قصد نمودن

فَقَصَدْتُكَ، يَا إِلَهِي بِالرَّغْبَةِ

پس ای خدای من از روی میل آهنگ تو کردم.

۱۸/۱۳

بازداشتن شیطان، از تصمیمش

اللَّهُمَّ... بَبَّطُهُ إِذَا عَزَمَ

خداوندا هر تصمیمی (شیطان) گرفت، از اقدامش بازدار. ۱۲/۱۷

عفو الهی را آهنگ نمودن

ص : ۹۵۱

اللَّهُمَّ... إِلَىٰ عَفْوِكَ قَصَدْتُ

خداوندا به سوی بخشایش تو آهنگ نموده ام.

۱۵/۲۰

قصدبدکننده، درباره بنده

مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي

هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز. ۷/۲۳

قصد فحشا، و عامل دلیر شدن بر انجام آن

إِنْ هَمَمْنَا بِفَاحِشَةٍ شَجَعْنَا عَلَيْهَا

اگر قصد کار زشتی کنیم، (شیطان) ما را بر آن دلیر گرداند. ۷/۲۵

قصد کار شایسته و بازدارندگی شیطان از آن

إِنْ هَمَمْنَا بِعَمَلٍ صَالِحٍ بَطَّنَا عَنْهُ

چنانچه قصد کار شایسته ای کردیم، (شیطان) ما را از آن بازدارد. ۷/۲۵

مرزداران اسلام و قصد پشت کردن به دشمن

اجْعَلِ الْجَنَّةَ نَصَبَ أَعْيُنِهِمْ... حَتَّىٰ لَا يَهْمَ أَحَدٌ مِنْهُمْ بِالْإِدْبَارِ

بهشت را در مقابل چشمانشان قرار ده، تا هیچ یک از آنان آهنگ پشت کردن (به دشمن) نکند.

۴/۲۷

قصد جنگ و جهاد نمودن

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ أَهْمُهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَىٰ غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را

بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

با ترس، خدا را قصد نمودن

قَصَدَكَ بِخَوْفِهِ إِخْلَاصًا

از سرِ اخلاص با ترس، آهنگ تو نمود.

۸/۳۱

اولین قصد معصیت خدا و سزاواری همه کيفرها

وَلَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِعِصْيَانِكَ كُلَّ مَا أَعَدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ

و حال آنکه او در آغاز که همت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت های تو را که برای همه آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می شد.

۱۴/۳۷

توبه قرار دادن قصد ترک بدی ها

وَ اجْعَلْ... عَزْمِي عَلَى تَرْكِ مَا يَعْزِضُ لِي مِنَ السَّيِّئَاتِ تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید،

ص : ۹۵۲

توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

قصد کننده طریقه قرآن و گمراه نگشتنش

جَعَلْتُهُ... عَلِمَ نَجَاهٍ لَّا يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصْدَ سُنَّتِهِ

آن را نشانه نجاتی قرار دادی که هر کس قصد راه و روش آن کند، گمراه نمی شود. ۳/۴۲

مهلت الهی و قصد ستم نمودن بنده، به خود

أَمَهَلْتُ مَنْ قَصَدَ لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ

کسی را که به خود قصد ستم نموده، مهلت داده ای. ۹/۴۵

قصد نکردن بازگشت به گناه

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةَ مَنْ لَّا يَنْطَوِي عَلَى رُجُوعٍ إِلَى ذَنْبٍ

خداوندا ما به درگاه تو توبه می کنیم. توبه کسی که بازگشتن به گناه را در دل ندارد. ۵۲/۴۵

قصد آمدن به درگاه خدا

فَهَا أَنَا ذَا أَوْءُؤْمُكَ بِالْوَفَادَةِ

پس اینک منم که آهنگ آمدن به درگاه تو را نمودم. ۲۵/۴۶

عزم بودن اراده خدا

إِرَادَتُكَ عَزْمٌ

اراده ات حتمی است. ۲۹/۴۷

خدایی بودن قصد بنده

وَ اجْعَلْ... هَمِّي مُسْتَفْرَعًا لِمَا هُوَ لَكَ

و قصدم را یکسره برای آنچه برای توست، قرار ده. ۱۳۰/۴۷

برای نیاز خود، خدا را قصد نمودن

اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَعَمَّدْتُ بِحَاجَتِي

خداوندا، برای نیازم به سوی تو قصد نمودم.

۴/۴۸

انتقام گرفتن از قصدِ جنگِ دارنده

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى... عَجَزِي عَنِ الْإِنْتِصَارِ مِمَّنْ قَصَدَنِي بِمُحَارَبَتِهِ

ای خدای من، پس تو عاجزم را از انتقام گرفتن از کسی که قصد جنگ با من نموده، مشاهده کردی.

۵/۴۹

قصد ستمگر؛ فساد و تباهی

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي... دَخَلَ سَرِيرَتِهِ، وَقُبِحَ مَا أَنْطَوَى عَلَيْهِ، أَرْكَسْتُهُ لَأُمَّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ

پس همین که - ای خدای من - تباهی باطن او و زشتی آنچه در دل داشت، ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کننده بود)، سرنگون نمودی.

۸/۴۹

ص : ۹۵۳

حسود، و قصد بنده را نمودن

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... قَصَدَنِي بِمَكِيدَتِهِ

و چه بسیار حسودی که با نیرنگش آهنگ من کرد. ۹/۴۹

قصور کوتاهی

قضا تقدیر و نیز فرمان

قطره

فرشتگان و قطره های باران

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْهَابِطِينَ مَعَ قَطْرِ الْمَطَرِ إِذَا نَزَلَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرود آمدگان به همراه قطره های نازل شده

باران. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

قطع بریدن

قطعی واجب

پشیمانی قطعی دل ها

وَ لَكَ مِنْ قُلُوبِنَا عَقْدُ النَّدَمِ

و پشیمانی قطعی دل هایمان، برای توست.

۴۵/۴۵

قطعی گشتن اراده خداوند

أَنْتَ الَّذِي أَرَدْتَ فَكَانَ حَتَّى مَا مَا أَرَدْتَ

تویی آنکه اراده کردی و اراده ات حتمی شد.

۱۵/۴۷

قطعیت فرمان الهی

قَضَاوُءُكَ حَتْمٌ

فرمانت قطعی و واجب است. ۲۹/۴۷

درنگذشتن چیزی، از تدبیر قطعی خدا

لَا يُجَاوِزُ الْمَـَّ حَتْمٌ مِّنْ تَدْبِيرِكَ كَيْفَ شِئْتَ وَ أَنَّى شِئْتَ

از تدبیر قطعی تو، به هر گونه و هر زمان که بخواهی نمی توان درگذشت. ۹/۴۸

قفل

قفل زدن بر دل قصد بد دارنده درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُقْفَلَ دُونَ إِخْطَارِي قَلْبَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا دلش را هنگام یاد من، قفل

زنی. ۷/۲۳

قلاده کردن

ص : ۹۵۴

قلب دل

قلعه

قلعه ای نگهدارنده از شرّ شیطان

اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ أَوْلَادَنَا وَ أَهْلِيْنَا وَ ذَوِي أَرْحَامِنَا وَ قَرَابَاتِنَا وَ جِيرَانَنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي... حِصْنٍ حَافِظٍ

پدران، مادران، فرزندان، خانواده، خویشان، نزدیکان و همسایگان ما از مردان و زنان باایمان را، از (شرّ) او در دژی

نگهدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

مشرکان، و قلعه های زمین

وَ امْنَعْ حُصُونَهَا مِنْهُمْ

و قلعه های آن (زمین) را از آنها بازدار.

۱۲/۲۷

نبودن قلعه پنهان کننده بنده، از خدا

وَ لَا حِصْنٌ يَحْتَجِبُنِي عَنْكَ

و نه جای استواری (قلعه ای) است که مرا از تو بازدارد. ۱۴/۳۲

قلیل اندک

قناعت

پناه بردن به خدا، از کمی قناعت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... قَلَّةِ الْقَنَاعَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از کاستی قناعت.

۱/۸

سبب قناعت بنده، به مقدرات

وَ صَوَّرَ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا ادَّخَرْتَ لِي مِنْ ثَوَابِكَ، وَ أَعِيدَدْتَ لِي خَصِيصِي مِنْ جَزَائِكَ وَ عِقَابِكَ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ سَبِيًّا لِقَنَاعَتِي بِمَا قَضَيْتَ

و نمونه پاداشی را که برایم ذخیره نمودی و مجازات و کیفری که برای دشمنم آماده کردی، در دلم بگذار و آن را وسیله راضی شدنم به آنچه مقدر نمودی قرار ده. ۱۵/۱۴

قانع نمودن بنده، به مقدرات

وَ أَسْأَلُكَ... أَنْ تُقْنِعَنِي بِتَقْدِيرِكَ لِي

و از تو درخواست می کنم که مرا به آنچه برایم مقدر فرموده ای، قانع سازی. ۲۸/۳۲

قوت خوردنی

قوت توانایی

قوم مردم

قهر غلبه

قیافه چهره

ص : ۹۵۵

قیام ایستادن

قیام پیامبر صلی الله علیه و آله ، به جنگ با دشمنان

فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ مُسْتَفْتِحًا بِعَوْنِكَ

پس با امید به پیروزی به یاری تو، به سوی آنان تاخت. ۱۹/۲

رمضان، ماه قیام و برخاستن

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... شَهْرَ الْقِيَامِ

سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه به پا خواستن را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. ۳/۴۴

ترغیب به قیام (برای نماز شب)، در ماه رمضان

وَ رَغَّبْتَ فِيهِ مِنَ الْقِيَامِ

و در آن به برپا خاستن (شب) ترغیب نمودی.

۲۰/۴۵

قیام (در شب های رمضان)، به یاری خدا

وَ قُمْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ

و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. ۲۱/۴۵

در آمدن به رحمت الهی، با قیام (شبانه در ماه رمضان)

مُتَعَرِّضِينَ بِصِيَامِهِ وَ قِيَامِهِ لِمَا عَرَّضْتَنَا لَهُ مِنْ

رَحْمَتِكَ

در حالی که در معرض روزه داشتن و به پا خاستن (شبانه) بودیم، از رحمت - بدان خاطر - به ما عرضه داشتی. ۲۱/۴۵

عهده دار شدن روزه و قیام، در ماه رمضان

وَ قَدْ تَوَلَّيْنَا بِتَوْفِيقِكَ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ عَلَى تَقْصِيرٍ

و ما را - با (همه) کوتاهی (کردن هایمان) - توفیق دادی تا روزه اش و به پا خاستنش (در شبانگاه) را عهده دار شویم. ۴۴/۴۵

قیامت

سپاس خداوند، آسان کننده راه رستاخیز

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... يُسَهِّلُ عَلَيْنَا بِهِ سَبِيلَ الْمَبْعَثِ

سپاس خدای را، سپاسی که با آن راه رستاخیز را بر ما آسان سازد. ۱۰/۱ و ۱۲/۱

سپاسی جاوید از خدا، تا روز قیامت

...لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا... وَ مَكَانَ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا عَدُّهَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً أَبَدًا سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

سپاس او را، به جای هر نعمتی که او بر ما دارد. و به جای هر یک از آنها به شماره چندین برابر، همیشه و جاوید تا روز

قیامت. ۲۷/۱

درودی از امروز تا روز قیامت، بر تابعین

ص : ۹۵۶

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

خداوندا و از امروز ما تا روز قیامت بر تابعین درود فرست. ۱۳/۴

تأخیر انتقام از ستمگر، تا روز رستاخیز

اللَّهُمَّ وَ إِنَّ كُنَّاتِ الْخَيْرِ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي... إِلَى يَوْمِ الْفَضِيلِ وَ مَجْمَعِ الْخَضْمِ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَيِّدْنِي مِنْكَ بِبَيْتِهِ صَادِقَةٍ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حقم تا روز رستاخیز و محل جمع شدن دشمنان می باشد، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به بیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده.

۱۴/۱۴

رستگاری در قیامت

ارْزُقْنِي فَوْزَ الْمَعَادِ

رستگاری قیامت را روزی ام فرما. ۱۸/۲۰

امنیت و آسایش روز معاد

هَبْ لِي أَمْنًا يَوْمَ الْمَعَادِ

مرا آسایش روز بازگشت ببخش. ۲۰/۲۰

شفیع بندگان، در روز قیامت

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَوْمَ الْفَاقَةِ إِلَيْكَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی

که روز رستاخیز و روز نیازمندی به تو، ما را شفاعت کند. ۳۰/۳۱

سبب رهایی در عرصه قیامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... سَبَبًا نُجْزَى بِهِ النَّجَاةَ فِي عَرْصَةِ الْقِيَامَةِ

و قرآن را دستاویز پاداش ما به صورت نجات در عرصه قیامت، قرار ده. ۸/۴۲

قرآن جلودار بندگان به سمت بهشت، در قیامت

اجْبُرْ بِالْقُرْآنِ خَلَّتْنَا مِنْ عَدَمِ الْأَمْلَاقِ، وَ سُقِّ إِلَيْنَا بِهِ رَعْدَ الْعَيْشِ وَ خِصْبَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ... حَتَّى يَكُونَ لَنَا فِي الْقِيَامَةِ إِلَى رِضْوَانِكَ وَ جَنَانِكَ قَائِدًا

به وسیله قرآن، تنگدستی ما را به نداشتن نیازمندی جبران کن و به وسیله آن، آسایش زندگی و توسعه روزی های فراوان را به سوی ما سوق بده. تا در قیامت جلودار ما به سوی خوشنودی تو و بهشت هایت باشد. ۱۲/۴۲

رسوا نساختن بندگان، در برابر حاضران قیامت

لَا تَفْضَحْنَا فِي حَاضِرِي الْقِيَامَةِ بِمُوبِقَاتِ آثَامِنَا

ما را با گناهان هلاک کننده مان، در برابر حاضران قیامت، رسوا نکن.

۱۴/۴۲

ص : ۹۵۷

نجات از ترس و اندوه روز رستاخیز

نَجَاتًا بِهٖ مِنْ كُلِّ كَرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ شَدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامَةِ

ما را در روز رستاخیز از هر اندوهی و از ترس های سخت روز قیامت، به وسیله آن (قرآن)، نجات ده. ۱۵/۴۲

نزدیک ترین پیامبر به خدا، در روز قیامت

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود قرار ده.

۱۸/۴۲

عبادت خداوند، تا روز قیامت

اَكْتُبْ لَنَا مِثْلَ أَجُورِ مَنْ صَامَهُ، أَوْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

برای ما مانند پاداش کسانی که روزه گرفته اند یا در این ماه تا روز قیامت تو را عبادت می کنند، بنویس. ۵۱/۴۵

قیامت و گذشت خداوند

اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَنْ آبَائِنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ أَهْلِ دِينِنَا جَمِيعًا مِنْ سَلَفِ مِنْهُمْ وَ مَنْ غَبَرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

خداوندا از پدران و مادران و همه هم کیشان

ما، هر که از ایشان در گذشته و مرده و هر که زنده مانده، تا روز رستاخیز در گذر. ۵۵/۴۵

درخواست بنده از خدا، در روز قیامت

اجْعَلْ فِي ذَلِكِ الْيَوْمِ مَعَ أَوْلِيَائِكَ مَوْقِفِي، وَ فِي أَحِبَّائِكَ مَصْدَرِي، وَ فِي جِوَارِكَ مَسْكِنِي

جایگاهم را در آن روز با دوستانم، و بازگشتم را در میان یارانم، و خانه ام را در جوار خود قرار ده. ۷/۵۳

ویژگی های روز قیامت:

أ. یاری نشدن کسی توسط دیگری

يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَ لَا هُمْ يُنصَرُونَ

روزی که هیچ دوست، به کار دوست نیاید و یاری نمی شوند. ۱۲/۱

ب. رسیدن به سزای اعمال و ستم نشدن به کسی

يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

روزی که هر کس به آنچه کسب کرده، جزا داده شود و آنان هرگز ستم نبینند. ۱۲/۱

لَا تَجْعَلْنِي فِي أَهْلِ الْعُقُوقِ لِلْآبَاءِ وَالْأُمَّهَاتِ يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

مرا در زمره عاق شدگان پدران و مادران

ص : ۹۵۸

قرار نده، در آن روز که هر نفسی به آنچه کرده، جزا داده شود و هرگز ایشان ستم نشوند.

۱۱/۲۴

ج. آمدن گواه و راننده ای، با هر کس

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ يَوْمَ يَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ

...پس بر آنها درود فرست، روزی که هر شخص با راننده ای و گواهی (از فرشتگان) بیاید. ۲۴/۳

د. آشکار نمودن اخبار بندگان

يَوْمَ تَبْلُو أخبارَ عِبَادِكَ

روزی که اخبار بندگان را آشکار می کنی.

۴/۱۱

ه. نیاز به خدا

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَوْمَ الْفَاقَةِ إِلَيْكَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که روز رستاخیز و روز نیازمندی به تو، ما را شفاعت کند.

۳۰/۳۱

و. ترس بزرگ و اندوه

وَ اكْسَنَا بِهِ حُلَّ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ فِي

نُشُورِنَا

و با آن ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که از قبرها سربرمی آوریم، به جامه های امان پیوشان.

۱۱/۴۲

نَجِّنَا بِهِ مِنْ كُلِّ كَرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ شَدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامَةِ

ما را در روز رستاخیز از هر اندوهی و از ترس های سخت روز قیامت، به وسیله آن (قرآن)، نجات ده. ۱۵/۴۲

ز. حسرت و پشیمانی

وَبَيِّضُ وُجُوهَنَا... فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، رخسارهای ما را سفید گردان. ۱۶/۴۲

ح. سیاه شدن روی ستمگران

وَبَيِّضُ وُجُوهَنَا يَوْمَ تَسْوَدُ وُجُوهُ الظَّالِمِينَ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ النَّدَامَةِ

و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما را سفید گردان.

۱۶/۴۲

ط. خوار نگشتن پیامبر صلی الله علیه و آله و مؤمنان

يَوْمَ لَا يُخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ

ص : ۹۵۹

روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. ۱۱/۴۵

ی. برانگیخته شدن، برای دیدار خدا

لَا تُخْزِنِي يَوْمَ تَبْعَثُنِي لِلِقَائِكَ

روزی که مرا برای دیدارت برمی انگیزی، خوارم نساز. ۱۱۴/۴۷

ک. آشکار شدن پنهان ها

لَا تُهْلِكُنِي يَوْمَ تُبْلِي السَّرَائِرُ

در روزی که پنهان ها آشکار می شود، هلاکم نکن. ۱۲۹/۴۷

قیمت بها

ص : ۹۶۰

فرشتگان و گماشتگی به کار

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمَنْ أُوْهَمْنَا ذِكْرَهُ، وَ لَمْ نَعْلَمْ... بِأَيِّ أَمْرٍ وَكَلَّمْتَهُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، و هر (فرشته ای) که نامش را نبردیم و مأموریتی را که به او سپرده ای، نمی دانیم. ۲۲ و ۱۱ و ۳/۱۰

سزاوارترین کارها به ذات خدا

أُولَى الْأُمُورِ بِكَ فِي عَظَمَتِكَ رَحْمَهُ مِنْ اسْتَرْحَمَكَ، وَ غُوثٍ مِنْ اسْتَعَاثَ بِكَ

سزاوارترین کارها به بزرگواری ات، بخشش است بر آنکه از تو رحمت خواسته و کمک به کسی است که از تو کمکی طلبیده. ۵/۱۰

مقدّر نمودن فراغت از کارها، برای بنده

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاعًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاعًا سَلَامَةً، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعُهُ

و اگر برای ما فراغت از کار مقدّر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. ۲/۱۱

گذشتن زمان کار و روآوری به خدا با توبه

...حَتَّى إِذَا رَأَى مُدَّةَ الْعَمَلِ قَدْ انْقَضَتْ... تَلَقَّاكَ بِالْإِنَابَةِ، وَ أَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ

تا اینکه می بیند زمان عمل گذشته. با توبه به تو روی آورده و خالصانه برای تو توبه می کند.

نیکی تقدیر بنده، در همه امور

وَ تَوَلَّيْنِي بِنُجْحِ طَلِبَتِي... وَ نَيْلِ سُؤْلِ قَبْلِ زَوَالِي عَنْ مَوْقِفِي هَذَا بِتَيْسِيرِكَ لِي الْعَسِيرِ وَ حُسْنِ تَقْدِيرِكَ لِي فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ

و به برآورده گشتن خواسته ام و یافتن درخواستم، قبل از رفتنم از این مکان، با آسان کردن سختی و نیکی تقدیرت برای من، در تمامی امور یاری ام فرما. ۲۳/۱۳

کاری درخور ستمگر و دشمن بنده

وَ اجْعَلْ لَهُ شُغْلًا فِيمَا يَلِيهِ

و او را به آنچه درخورش است مشغول دار.

۶/۱۴

ص : ۹۶۱

بنده و انجام مانند کارهای ستمگر

وَ اعْصِمْنِي مِنْ مِثْلِ اَفْعَالِهِ

و مرا از انجام مانند کارهای او بازدار.

۷/۱۴

شمارش نمودن کارهای پنهانی خود

سُبْحَانَكَ مَا اَعْجَبَ مَا اَشْهَدُ بِهِ عَلٰى نَفْسِي، وَ اَعَدُّهُ مِنْ مَكْتُومِ اَمْرِي

پاک و منزهی تو، شگفتا از این گواهی که بر خود می دهم. و کار پنهانی خویش را می شمارم.

۲۵/۱۶

اصلاح کار گنهکاران

اِنَّمَا اُوْبِخُ بِهَذَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَاْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلَّاحُ اَمْرِ الْمُنْدَبِينَ

تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم - که اصلاح کار گناهکاران به آنست -

۲۸/۱۶.

درست ترین کارها

وَفَّقْنِي اِذَا اشْتَكَلَتْ عَلَيَّ الْاُمُورُ لِاَهْدَاها

آنگاه که کارها بر من درهم گشت، به راست ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

نظر داشتن به بنده، در همه کارهایش

اَنْظُرْ لِي فِي جَمِيعِ اُمُورِي

در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما.

۳/۲۲

صلاح کار بنده و علم الهی

اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمُ مَا يُصْلِحُنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي

خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. ۱۰/۲۲

پیشرفت نمودن بنده، در کارها

وَ اٰمَنْ عَلَيَّ بِالصَّحَّةِ... وَ النَّفَاذِ فِيْ اُمُوْرِيْ

و با تندرستی و پیشرفت در کارهایم بر من منت گذار. ۳/۲۳

به عهده گرفتن کار فرزند، توسط والدین

فَاِنِّيْ... لَا اَكْرَهُ مَا تَوَلَّيْتَهُ مِنْ اَمْرِيْ يَا رَبِّ

زیرا از آنچه درباره من به عهده گرفتند، ناراضی نیستم. ای پروردگار من. ۹/۲۴

بسیاری کار والدین، برای پرورش فرزند

اَيْنَ اِذَا يَا اِلٰهِيْ طُوْلُ شُغْلِيْهِمَا بِتَرْبِيَّتِيْ!؟

ای خدای من، در این هنگام کجاست درازی کار آنها، در پرورش دادن من؟ ۱۰/۲۴

کوشش والدین، در کار فرزندان

عَافِيْهِمْ... فِيْ كُلِّ مَا عُنِيْتُ بِهِ مِنْ اَمْرِهِمْ

آنان را در کارهایشان - که به آن می کوشم - تندرستی ده. ۲/۲۵

ص : ۹۶۲

مقرر فرمودن کار مزداران اسلام

دَبِّرْ أَمْرَهُمْ

امرشان را تدبیر فرما. ۲/۲۷

کار خدا، در روز بدر

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنْدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ يَبِئْسَ مِنْ بَأْسِكَ كَفَعَلِكَ يَوْمَ بَدْرٍ

و بر آنان سپاهی از فرشتگانت را با عذابی از عذاب هایت بفرست. مانند کارت در روز بدر.

۱۱/۲۷

عطا فرمودن عوض کار مسلمان، در دنیا

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَايِبًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَمَا جَزَ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زَنَا بَوْزَنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ، وَ عَوَّضَهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَضًا حَاضِرًا
يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا أَتَى بِهِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوض نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت

کند. ۱۶/۲۷

نگران شدن از کار اسلام

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَنَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَفَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكَتَبَ اسْمَهُ فِي الْعَابِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

مغلوب بودن هر کس جز خدا، بر کار خود

مَنْ سَوَاكَ... مَغْلُوبٌ عَلَى أَمْرِهِ

غیر تو، در کار خود مغلوب می باشد. ۱۱/۲۸

به طول انجامیدن کار بنده، در چاره وام

وَهَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ... يَطُولُ بِمَمَارَسَتِهِ شُغْلِي

و مرا معاف دار، از وامی که کارم در چاره آن طول کشد. ۱/۳۰

پناه بردن به خدا، از کار و بی خوابی قرض

أَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ... شُغْلِ الدَّيْنِ وَ سَهْرِهِ

به تو پناه می برم - ای پروردگارم - از کار قرض و بی خوابی اش. ۲/۳۰

عدم فراموشی کار ناپسند گذشته

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي، وَ لَا نِسْيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيمِ فِعْلِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم و از فراموشی کردار نکوهیده گذشته ام نیست.

۲۶/۳۱

پنهان بودن کارهای کوچک، از خدا

ص : ۹۶۳

لَا تَنْطَوِي عَنْكَ دَقَائِقُ الْأُمُورِ

کارهای ریز و کوچک، از تو پنهان نمی ماند.

۱۱/۳۲

کارهای نهانی و علم الهی

اللَّهُمَّ وَ قَدْ أَشْرَفَ عَلَيَّ خَفَايَا الْأَعْمَالِ عِلْمُكَ

خداوندا علم تو بر اعمال پنهان ما، آگاه است.

۱۱/۳۲

کار بنده و قدرت الهی

تَشْكُرُ يَسِيرَ مَا شَكَرْتَهُ... حَتَّى كَأَنَّ شُكْرَ عِبَادِكَ الَّذِي أَوْجَبْتَ عَلَيْهِ ثَوَابَهُمْ... أَمْرٌ مَلَكُوا اسْتِطَاعَةَ الْإِمْتِنَاعِ مِنْهُ دُونَكَ فَكَافَيْتَهُمْ

اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی. تا اینکه گویا شکرگزاری بندگانت - که پاداش آنها را لازم گرداندی - کاری است که آنان بدون (قدرت) تو، توانایی خودداری از آن را داشتند. پس از این رو آنها را مزد داده ای. ۶/۳۷

خدا، مالک کار بندگان

مَلَكْتَ - يَا إِلَهِي - أَمْرَهُمْ قَبْلَ أَنْ يَمْلِكُوا عِبَادَتَكَ

ای خدای من، تو زمام امرشان را به دست داشته ای، پیش از آنکه بر عبادت تو توانایی داشته باشند. ۷/۳۷

آرزو، و بازداشته نشدن بنده از کار (نیک)

تَقْفُو بِنَا آثَارَ الَّذِينَ... لَمْ يُلْهِهِمُ الْأَمَلُ عَنِ الْعَمَلِ فَيَقْطَعَهُمْ بِخُدَعِ غُرُورِهِ

ما را در پی کسانی گردانی که آرزو، آنان را از کار (نیک) سرگرم نکرد تا آنها را با نیرنگ های فریبنده اش بازدارد. ۹/۴۲

عامل گرد آوردن کارهای پراکنده بندگان

وَ اجْمَعْ بِهِ مُتَشَتَّرَ أُمُورِنَا

و با آن (قرآن)، کارهای پراکنده ما را گرد آور.

تدبیر خداوند، در مورد کار ماه

سُبْحَانَهُ مَا أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ!

پاک و منزّه است او. چه شگفت انگیز است، آنچه در امر تو تدبیر نمود! ۳/۴۳

هلال ماه نو و کاری نو

جَعَلَكَ مِفْتَاحَ شَهْرِ حَادِثٍ لِأَمْرِ حَادِثٍ

تو را کلید ماهی نو برای کاری نو قرار داد.

۳/۴۳

فرود آمدن فرشتگان در شب قدر، برای (انجام) هر کار

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، برای هر کاری فرود می آیند. ۵/۴۴

ص : ۹۶۴

ماه رمضان، از جمله کارهای برگزیده، از جانب خداوند

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ صَفَايَا تِلْكَ الْوُظَائِفِ، وَ حَصَائِصِ تِلْكَ الْفُرُوضِ شَهْرَ رَمَضَانَ...

خداوند او تو از کارهای برگزیده و واجبات مخصوصه، ماه رمضان را قرار دادی. ۲۰/۴۵

عدم یاری خدا در کارش، توسط وزیری

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يُوَازِرَكَ فِي أَمْرِكَ وَزِيرٌ

تویی آنکه در کارت، وزیری تو را کمک نکرده است. ۱۴/۴۷

بزرگی کار خدا

سُبْحَانَكَ! مَا أَجَلُّ شَأْنَكَ

پاک و منزهی! چه بزرگ است شأن تو!

۲۲/۴۷

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأْنَكَ

پاک و منزهی! چه بزرگست مرتبه تو! ۴/۵۲

سامان یافتن کار دوستداران ائمه علیهم السلام

اجْمَعْ عَلَى التَّقْوَى أَمْرَهُمْ

کردارشان را بر پرهیزکاری سامان ده.

۶۵/۴۷

انتخاب کسی توسط خدا، برای کار خود

بِحَقِّ... مَنْ اجْتَبَيْتَ لِشَأْنِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا

بِمَا تَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُنْصَلًّا

به حق کسی که او را برای کار خود انتخاب نموده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را

که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

کار دنیا و آخرت، و تنها به خدا امید داشتن

فَإِنِّي... لَا أَرْجُو لَأْمِرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ سِوَاكَ

پس به درستی که برای کار آخرت و دنیا به احدی جز تو امید ندارم. ۴/۴۸

پرسش نشدن از خدا، درباره کار بنده

إِنْ أَهْلَكْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَعْزِضُ لَكَ فِي عَبْدِكَ، أَوْ يَسْأَلُكَ عَنْ أَمْرِهِ

اگر مرا نابود کنی، پس کیست آنکه درباره بنده ات معترض تو شود یا درباره کار او، تو را بازخواست کند؟ ۱۵/۴۸

بی نیازی بنده (از دیگری)، در همه کارها

وَ رَزَقْتَنِي فِي أُمُورِي كُلِّهَا الْكِفَايَةَ

و بی نیازی را در همه کارهایم به من روزی دادی. ۲/۵۱

امید داشتن در همه کارها، به خداوند

فَقَدْ أَصْبَحْتُ وَ أَنْتَ ثِقْتِي وَ رَجَائِي فِي الْأُمُورِ كُلِّهَا

ص : ۹۶۵

پس من صبح کردم، در حالی که اعتماد و امیدم در همه کارها تویی. ۸/۵۴

کاستی

نبرد افزاینده ای، برای هر که خدا از او کاسته

لَا يَزِيدُ مَنْ نَقَصَ مِنْهُمْ زَائِدٌ

از کسانی که (خدا) کاسته، افزاینده ای نمی افزاید. ۵/۱

نبرد کاهنده ای، برای هر که خدا به او فراوانی داده

لَا يَنْقُصُ مَنْ زَادَهُ نَاقِصٌ

از کسی که (خدا) به او فراوانی داده، کاهنده ای نمی کاهد. ۵/۱

کاسته نشدن از بنده در صورت عطاى الهی

اللَّهُمَّ... مَنْ أَعْطَيْتَ لَمْ يَنْقُصْهُ مَعَ الْمَانِعِينَ

خداوندا هر که را تو عطا فرمودی، جلوگیری کردن منع کنندگان از او نکاست. ۱۲/۵

کامل ساختن خوی پسندیده ناقص بنده

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ... أَكْزَوْمَهُ فِي نَاقِصَةٍ إِلَّا أَتَمَّمْتَهَا

خداوندا مرا در خوی پسندیده ای که در من ناقص باشد وامگذار، مگر آنکه کاملش فرمایی.

۶/۲۰

کاستن از نیکی ها

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَعْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي، فَأَدِّهِ عَنِّي... حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ تُقَاصِنِي بِهِ مِنْ حَسَنَاتِي

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. پس آن را از جانب من ادا کن. تا چیزی از آن بر من نماند که بخواهی به سبب آن از نیکی هایم بکاهی. ۷/۲۲

کاستن شمار دشمنان مرزداران اسلام

وَ انْقُصْ مِنْهُمْ الْعَدَدَ

و از تعدادشان بکاه. ۵/۲۷

جلوگیری از کاستن مسلمانان

خُذْهُمْ بِالنَّقْصِ عَن تَنْقِصِهِمْ

با کاستن عدد آنان (مشرکان)، از کاستن (مسلمانان) جلوگیری باش. ۱۰/۲۷

کاسته نشدن از خدا، با عطا نمودن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَوْهَبُكَ - يَا إِلَهِي - مَا لَا يُنْقِصُكَ بَدْلُهُ

خداوندا، ای خدای من، همانا من از تو بخششی می خواهم که بخشیدن آن از تو چیزی نمی کاهد. ۶/۳۹

يَا مَنْ... لَا يَنْقُصُهُ نَائِلٌ

ای کسی که هیچ بخششی، (گنج های) او را

ص : ۹۶۶

به خدمت گرفتن ماه با فزونی و کاستی اش

وَ اَمْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ

و تو را با فزونی و کاستی، به خدمت گرفت.

۲/۴۳

کاستی نیافتن گنجینه های خدا

إِنَّ خَزَائِنَكَ لَا تَنْقُصُ بَلْ تَفِيضُ

همانا گنجینه های تو کم نمی شود، بلکه فزونی می یابد. ۵۰/۴۵

کاستی ناپذیری فضل الهی

فَإِنَّ فَضْلَكَ لَا يَغِيضُ

به درستی که فضل تو کاستی پذیر نیست.

۵۰/۴۵

وَ اسْتَعْمَلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِّمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ، وَ فَضْلِكَ الَّذِي لَا يَنْقُصُ

و به مهربانی ات که نابود نمی شود و به فضلت که کم نمی گردد، ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره

کارهایی می شود که بر ما نمی پسندی، بگمار. ۴۷/۴۵

کاسته نشدن از ملک الهی ، با نافرمانی گنهکاران

لَكِنَّ سُلْطَانَكَ اللَّهُمَّ أَعْظَمُ، وَ مُلْكُكَ أَدْوَمُ مِنْ أَنْ...

تَنْقُصَ مِنْهُ مَعْصِيَةُ الْمُؤْمِنِينَ

ولی خداوندا، سلطنت تو بزرگ تر و پادشاهی ات پایدارتر از آن است که نافرمانی گنهکاران (چیزی) از آن بکاهد. ۶/۵۰

کاسته نشدن از ملک خدا، با شرک آوردن به او

سُبْحَانَكَ لَا يَنْقُصُ سُلْطَانُكَ مِنْ أَشْرَكَ بِكَ، وَ كَذَّبَ رُسُلَكَ

پاک و منزهی! کسی که به تو شرک آورد و پیامبرانت را دروغگو شمارد، از فرمانروایی ات نمی کاهد. ۳/۵۲

کالا

کالای نابودشدنی دنیا

مَا زُوِيَتْ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَائِيهِ فَادْخَرَهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيهِ

آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره فرما. ۵/۳۰

کالای دنیا، وسیله رسیدن به جوار الهی

وَ اجْعَلْ مَا حَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ مَتَاعِهَا بُلْغَةً اِلَى جِوَارِكَ، وَ وُضِلَّهُ اِلَى قُرْبِكَ

ص : ۹۶۷

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله رسیدن به جوار خود و وسیله پیوستن به جایگاه بزرگت قرار ده. ۶/۳۰

کام

رهایی از کام گرفتاری

خَلِّصْنِي مِنْ لَهَوَاتِ الْبُلُوِي

از کام های بلا رهایی ام بخش. ۹۸/۴۷

کامل

کامل گشتن وعده خداوند

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَلَى أَرْجَائِهَا إِذَا نَزَلَ الْأَمْرُ بِتَمَامٍ وَعْدِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که بر اطراف آن آسمان هاینده، آنگاه که فرمان تمام شدن وعده ات نازل شود. ۱۲ و ۱۱ و ۱۰/۳

سبب کامل شدن کینه ستمگر

أَعْدِنِي عَلَيْهِ عَدْوَى حَاضِرَةً، تَكُونُ... مِنْ حَنَقِي عَلَيْهِ وَفَاءً

مرا در مقابل او یاری کن. یاری نمودن

آماده ای که کینه ام را بر او کامل نماید. ۸/۱۴

وسيله کامل نمودن روزی های پاکیزه

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُكْمِلُ لَنَا بِهِ طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ

خداوندا ما را با بارانی که روزی های پاکیزه را با آن برایمان کامل گردانی، سیراب نما. ۵/۱۹

کامل ترین ایمان

اللَّهُمَّ... بَلِّغْ بِيَّيْمَانِي أَكْمَلَ الْإِيْمَانِ

خداوندا ایمان مرا به کامل ترین ایمان برسان.

وسیله کامل گرداندن نیت بنده

اللَّهُمَّ وَفِّرْ بِلُطْفِكَ نِيَّتِي

خداوندا به لطف خود نیت مرا کامل گردان.

کامل گرداندن خوی پسندیده ناتمام بنده

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ... أَكْزُومَهُ فِي نَاقِصَةٍ إِلَّا أَتَمَمْتَهَا

خداوندا مرا در خوی پسندیده ای که در من ناقص باشد وامگذار، مگر آنکه کاملش فرمایی.

وسیله کامل گرداندن اوصاف (اخلاقی) بنده

أَكْمِلْ ذَلِكَ لِي بِدَوَامِ الطَّاعَةِ

این (اوصاف) را برای من با اطاعت همیشگی

کامل گردان. ۱۰/۲۰

عوامل کامل گرداندن خیر دنیا و آخرت، برای بنده

تَبَهَّنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ، وَ اسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهْلَةِ... أَكْمِلْ لِي بِهَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن. و در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار. و بدین وسیله، خیر دنیا و آخرت را برایم کامل نما.

۲۹/۲۰

کامل گرداندن عطایا

تَمِّمْ لِي مَا آتَيْتَنِي

آنچه به من عطا کردی، تمام گردان. ۷/۲۱

کامل ترین بهره های همسایگان

وَ اجْعَلْ لِي أَوْفَى الْحُطُوطِ فِيمَا عِنْدَهُمْ

و از آنچه ایشان دارند، کامل ترین بهره ها را برای من قرار ده. ۴/۲۶

جنگ برای کامل تر شدن نصیب الهی

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِكَ... لِيَكُونَ... حَظُّكَ الْأَوْفَى فَلَقِّهِ الْيُسْرَ

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد، تا بهره تو کامل تر گردد، پس او را با آسانی روبرو کن. ۱۳/۲۷

کامل ترین درودها

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، صَلِّمَا... لَا يَنْتَهِي أَمِيدُهَا... كَأَنَّكُمْ مَا مَضَى مِنْ صَلَوَاتِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست. درودی که مدتش پایان نپذیرد. مانند کامل ترین درودهایت که بر هر یک از اولیای فرستاده شده. ۱۸/۲۷

کمال توانایی، بلندپایگی و برتری خدا

لَكَ يَا إِلَهِي... فَضِيلَةُ الْحَوْلِ وَالْقُوَّةِ، وَدَرَجَةُ الْعُلُوِّ وَالرَّفْعَةِ

خداوندا فضیلت توان و نیرو و درجه والایی و بلندی، از آنِ توست. ۱۰/۲۸

رساندن بنده، به شکلی کامل

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ حَتَّىٰ انْتَهَيْتَ بِي إِلَىٰ تَمَامِ الصُّورَةِ

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. تا اینکه مرا به صورت کامل رساندی. ۲۳/۳۲

کامل تر قرار دادن شکرگزاری بنده، برای امور بازداشته شده از او

وَاجْعَلْ شُكْرِي لَكَ عَلَىٰ مَا زَوَيْتَ عَنِّي أَوْفَرَ مِنْ شُكْرِي إِيَّاكَ عَلَىٰ مَا حَوَّلْتَنِي

ص : ۹۶۹

و شکرگزاری مرا، به آنچه از من گرفتی، کامل تر از شکرم به آنچه به من مرحمت کردی، قرار ده.

۳/۳۵

سبب آرزو نکردن تمام نمودن ساعتی پس از ساعت دیگر

وَ أَكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ، وَ قَصْرَهُ عَنَّا بِصِدْقِ الْعَمَلِ حَتَّى لَا نُوءِمْ لَ اسْتِثْتِ مَامَ سَاعِهِ بَعْدَ سَاعِهِ

و ما را از آرزوی دراز بازدار و با عمل راستین، آن را از ما کوتاه کن، تا بدانجا که تمام کردن ساعتی را پس از ساعتی، آرزو نکنیم. ۱/۴۰

عامل کامل نمودن کرامت بنده

أَكْمِلْ كَرَامَتِي بِغُفْرَانِكَ

به آمرزشت، کرامت مرا کامل گردان. ۴/۴۱

الهام کامل دانش شگفتی های قرآن، به محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... أَلْهَمْتَهُ عِلْمَ عَجَائِبِهِ مُكَمَّلًا

خداوندا همانا تو علم به شگفتی هایش را به صورت کامل، به او الهام کردی. ۵/۴۲

کامل ساختن نور محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ أْتِمُّ نُورَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و نورش را کامل ساز. ۱۹/۴۲

کامل ساختن نعمت، با کامل شدن طاعت

أَتِمِّمْ عَلَيْنَا بِاسْتِكْمَالِ طَاعَتِكَ فِيهِ الْإِمْنَةَ

با کامل کردن طاعتت در آن (ماه)، نعمت را بر ما تمام گردان. ۷/۴۳

نماز خواندن، با کامل ترین طهارت

وَ أَنْزِلْنَا فِيهَا مَنَزِلَةً... الْمَوْءِدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا... عَلَى أَتَمِّ الطَّهْوَرِ وَ أَسْبِغِهِ

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود با پاکی تمام و فراگیر، به جا آورده اند. ۹/۴۴

کامل گرداندن نور مؤمنان، در قیامت

رَبَّنَا أَتِمِّمْ لَنَا نُورَنَا، وَ اغْفِرْ لَنَا

پروردگارا، نورمان را برای ما کامل گردان و ما را بیامرز. ۱۱/۴۵

تمام شدن وقت ماه رمضان

ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا عِنْدَ تَمَامِ وَقْتِهِ، وَ انْقِطَاعِ مُدَّتِهِ، وَ وِفَاءِ عَدَدِهِ

سپس هنگام تمام شدن وقتش و به سر آمدن مدتش و پایان یافتن عدد (روزهای)ش، از ما جدا شد. ۲۲/۴۵

کامل تر شدن کرم، احسان و نعمت الهی

لَمْ تَكُنْ أَنْاتُكَ عَجْزًا... بَلْ لِيَتَكُونَ حُجَّتُكَ أَبْلَغَ، وَ

ص : ۹۷۰

كَرْمُكَ أَكْمَلُ، وَإِحْسَانُكَ أَوْفَى، وَنِعْمَتُكَ أَتَمُّ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است. بلکه برای آنست که حجت تو رساتر، و کرم تو کامل تر، و احسان تو فراوان تر، و نعمت تو تمام تر باشد. ۲۲/۴۶

سپاسی با مزدی کامل

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكْمُلُ لَدَيْكَ ثَوَابُهُ

سپاس برای توست. سپاسی که پاداش آن نزد تو کامل باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۲

زیاده روی در کامل به جا آوردن سپاس

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يُوءَىدُ مَنْ أَغْرَقَ نَزْعًا فِي تَوْفِيْتِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هر که زیاده روی نمود در کامل به جا آوردن آن، تأیید شود. ۳۶/۴۷ و ۴۵

کامل ترین نیکی ها، برای پیامبر صلی الله علیه و آله

بَارِكْ عَلَيْهِ أَتَمَّ بَرَكَاتِكَ

کامل ترین برکت هایت را بر او روان ساز.

۵۰/۴۷

کامل شدن بخشش های خدا بر محمد صلی الله علیه و آله و آلش

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نَحْلِكَ وَكَرَامَتِكَ، وَتُكْمِلُ لَهُمُ الْأَشْيَاءَ مِنْ عَطَايَاكَ وَ

نَوَافِلِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی و چیزهایی از عطاها و بخشش هایت را برای آنها کامل گردانی. ۵۷/۴۷

تمام نمودن فراوانی نعمت ها، بر بنده

تَمِّمْ سُبُوغَ نِعْمَتِكَ عَلَيَّ

فراخی نعمت را بر من تمام کن. ۱۲۸/۴۷

کامل نمودن انعام الهی، برای بنده

أَتِمِّمْ لِي إِتْعَامَكَ

نعمت دادنت را برایم کامل کن. ۱۳۲/۴۷

کامل گشتن احسان الهی، علی رغم بدی بنده

لَمْ تَمْنَعْكَ إِسَاءَتِي عَنْ إِتْمَامِ إِحْسَانِكَ

بدکرداری من، تو را از تمام نمودن احسانت باز نداشت. ۱۳/۴۹

سپاسی کامل، از خدا

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي، حَمْدًا يَبْلُغُ الْوَفَاءَ وَ حَقِيقَةَ الشُّكْرِ

تنم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزارای می کنند. سپاسی که به کمال و حقیقت ستایش رسد. ۶/۵۱

ص : ۹۷۱

کامیابی خوش بختی

کاوش جستجو

کاهلی

کاهلی در بندگی خدا

لَا تَبْتَلِيَنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ

مرا به سستی در عبادتت گرفتار نکن.

۱۱/۲۰

کبر تکبر

کبریایی بزرگی

کتاب آسمانی قرآن

فرموده خدا در کتابش، درباره ناسپاسان

...فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ: إِنَّهُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

پس چنان بودند که (خداوند) در کتاب محکم خود وصف کرده: «آنها جز مانند چهارپایان نیستند، بلکه آنان گمراه

ترند.» ۹/۱

آمدن سوگند به دنبال وعده الهی ، در کتاب خدا

وَ اجْعَلْ مَا صَرَّحْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ، وَ أَتْبَعْتَهُ مِنْ قَسَمِكَ فِي كِتَابِكَ قَاطِعًا لَاهِتِ مَا مِنَّا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكَفَّلْتَ بِهِ...

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای و در پی آن سوگند خود را در کتابت آورده ای، موجب قطع اهتمام

ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای قرار ده. ۳/۲۹

فرمایش خدا، در کتاب محکمش

قَدْ قُلْتَ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ

ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه بندگانت را می پذیری. ۱۵/۳۱

فرموده خدا در کتابش، درباره ثبات اندام

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ... كَمَا نَعَتٌ فِي كِتَابِكَ: (نُطْفَهُ ثُمَّ عَلَقَهُ ثُمَّ مَضَعَهُ ثُمَّ عَظَّمَا ثُمَّ كَسَوَتْ الْعِظَامَ لَحْمًا، ثُمَّ أَنْشَأْتَنِي خَلْقًا آخَرَ)
كَمَا شِئْتَ

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. نخست نطفه سپس خون بسته شده و سپس پاره گوشت، سپس استخوان آفریدی، سپس استخوان ها را با گوشت پوشاندی، آنگاه مرا آنچنانکه خواستی، آفرینشی دیگر دادی. ۲۳/۳۲.

ختم کتاب خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْتَنِي عَلَى خَتْمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا

خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان

ص : ۹۷۲

ویژگی های کتاب خداوند

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْتَنِي عَلَى خْتَمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا، وَ جَعَلْتَهُ مُهَيِّمًا عَلَى كُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ، وَ فَضَّلْتَهُ عَلَى كُلِّ حَدِيثٍ قَصَصْتَهُ

خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان نور نازل کردی و آن را بر هر کتابی که نازل کرده ای، گواه قرار دادی و آن را بر هر سخنی که حکایت کرده ای، برتری دادی. ۱/۴۲

جَعَلْتَهُ... كِتَابًا فَضَّلْتَهُ لِعِبَادِكَ تَفْصِيلًا، وَ وَحِيًّا أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَنْزِيلًا

آن را کتابی قرار دادی که برای بندگانت با تفصیل بیان نمودی و وحیی که بر پیامبرت محمد - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - به تدریج نازل فرمودی. ۲ و ۱/۴۲

جَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالَةِ وَ الْجَهَالَةِ بِاتِّبَاعِهِ، وَ شِفَاءً لِمَنْ أَنْصَتَ بِفَهْمِ التَّصْدِيقِ إِلَى اسْتِمَاعِهِ، وَ مِيزَانَ قِسْطٍ لَا يَحِيفُ عَنِ الْحَقِّ لِسَانَهُ، وَ نُورَ هُدًى لَا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانَهُ، وَ عَلَّمَ نَجَاهٍ لَا يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصِيدَ سُبُّتِهِ، وَ لَا تَنَالُ أَيْدِي الْهَلَكَاتِ مَنْ تَعَلَّقَ بِعُرْوَةِ عِصْمَتِهِ

آن را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی ره یابیم و شفا برای

کسی که با فهم و تصدیق به آن گوش فرا داد و استماعش نمود، و ترازوی عدلی که زبانه اش از راستی به بیراهه نمی رود، و نور هدایتی که برهانش از (دید) شاهدان، خاموش نمی شود و نشانه نجاتی که هر کس قصد راه و روش آن کند، گمراه نمی شود و هر که به دستاویز عصمت آن چنگ زد، دست هلاکت به او نمی رسد. ۳/۴۲

شرح دادن کتاب خدا، برای بندگان

جَعَلْتَهُ... كِتَابًا فَضَّلْتَهُ لِعِبَادِكَ تَفْصِيلًا

آن را کتابی قرار دادی که برای بندگانت با تفصیل بیان نمودی. ۲ و ۱/۴۲

کمک به بندگان، در خواندن کتاب خدا

اللَّهُمَّ فَإِذْ أَفَدْتَنَا الْمَعُونَةَ عَلَى تِلَاوَتِهِ... فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که ما را بر تلاوتش یاری نمودی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می

کنند. ۴/۴۲

سختی زبان ها و نیکویی عبارت کتاب خدا

اللَّهُمَّ فَإِذْ... سَهَّلْتَ جَوَاسِي أَلْسِنَتَنَا بِحُسْنِ عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَزْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که زبان های خشن ما را به نیکویی عبارتش نرم کردی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت

ص : ۹۷۳

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ، وَيَدِينُ لَكَ بِاعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِمَا حَكَمَ آيَاتِهِ، وَيَفْزَعُ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِهِهِ، وَ مُوضَّحَاتِ بَيْنَاتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند و با اعتقاد و تسلیم در برابر آیات محکم آن، دینداری می کنند و خود را در پناه اقرار به (آیات) متشابه و دلایل روشنش قرار می دهند. ۴/۴۲

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. ۶/۴۲

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَصِمُ بِحَبْلِهِ، وَيَأْوِي مِنَ الْمُتَشَابِهَاتِ إِلَى حِرْزِ مَعْقَلِهِ، وَيَسِيرُ كُنْ فِي ظِلِّ جَنَاحِهِ، وَيَهْتَدِي بِضَوْءِ صَبَاحِهِ، وَيَقْتَدِي بِتَبْلُجِ إِسْفَارِهِ، وَيَسْتَصْبِحُ بِمُضْبَاحِهِ، وَ لَا يَلْتَمِسُ الْهُدَى فِي غَيْرِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که به ريسمان آن چنگک می زنند و از متشابهات به پناهگاه محکمش پناه می برند و در سایه بال (حمایت) آن ساکن می شوند و با نور صبحگاهش راه می یابند و به درخشش روشنایی آن اقتدا می کنند و از نور چراغ آن، روشنی می افروزند و در غیر آن هدایت را نمی جویند. ۷/۴۲

نزول کتاب خدا، بر پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجْمَلًا، وَ أَلْهَمْتَهُ عِلْمَ عَجَائِبِهِ مُكْمَلًا، وَ وَرَّثْتَنَا عِلْمَهُ مُفَسَّرًا، وَ فَضَّلْتَنَا عَلَى مَنْ جَهِلَ عِلْمَهُ، وَ قَوَّيْتَنَا عَلَيْهِ لِتَرْفَعَنَا فَوْقَ مَنْ لَمْ يُطِقْ حَمْلَهُ

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ، بدون تفصیل و شرح نازل کردی و علم به شگفتی هایش را به صورت کامل، به او الهام کردی و علم آن را تفسیرشده، به ما ارث دادی و ما را بر کسی که به علم آن نادان بود، برتری بخشیدی و ما را بر (دریافت) آن قوت دادی، تا بدین سبب بر کسی که طاقت تحمل آن را نداشت، رفعت بخشی.

نتیجه اعتراف به از جانب خدا بودن کتاب او

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى لَا يُعَارِضَنَا الشَّكُّ فِي تَصَدِيقِهِ، وَ لَا يَخْتَلِجَنَا الزَّيْغُ عَنْ قَصْدِ طَرِيقِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا شکی جلودار تصدیق ما نشود و انحرافی ما را

از راه راستش جدا نسازد. ۶/۴۲

حاملان قرآن

ص : ۹۷۴

اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَةً... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... وَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ...

خداوندا، پس همچنان که دل های ما را حامل آن قرار دادی، پس بر محمد درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. ۶/۴۲

برتری کتاب خدا

اللَّهُمَّ فَكَمَا... عَزَّفْنَا بِرَحْمَتِكَ شَرَفَهُ وَفَضْلَهُ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ

خداوندا، پس همچنان که به رحمت خود شرافت و فضیلت آن را به ما آموختی، پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست. ۶/۴۲

کتاب خدا و به پا داشتن محمد صلی الله علیه و آله، برای راهنمایی

اللَّهُمَّ وَ كَمَا نَصَبْتَ بِهِ مُحَمَّدًا عَلَمًا لِلدَّلَالَةِ عَلَيْكَ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ

خداوندا و چنان که به وسیله قرآن، محمد را نشانه ای برای راهنمایی به خود نصب نمودی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت، قرار ده. ۸/۴۲

به پا داشتن کتاب خدا، به وسیله ولی او

أَقِمْ بِهِ كِتَابَكَ

کتاب خود را به وسیله او به پا دار. ۶۲/۴۷

ستمگران، و نابود کردن کتاب خدا

لَا تَجْعَلْنِي لِلظَّالِمِينَ ظَهِيرًا، وَ لَا لَهُمْ عَلَيَّ مَحْوٍ كِتَابِكَ يَدًّا وَ نَصِيرًا

مرا پشتیبان ستمگران و یاور آنان در محو کتاب خود، قرار نده. ۱۳۲/۴۷

دورافتاده دیدن کتاب خدا

...حَتَّىٰ عَادَ صِفْوَتُكَ وَ خُلْفَاؤُكَ مَغْلُوبِينَ... يَرُونَ... كِتَابَكَ مَبْثُودًا

...تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب شده، می بینند کتاب تو دور افتاده است. ۹/۴۸

بندگان را به کتاب الهی، مژده دادن

اللَّهُمَّ إِنِّي وَجَدْتُ فِيهَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَبَشَّرْتَ بِهِ عِبَادَكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ...
اللَّهُ...

خداوندا، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای و بندگانت را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید.» ۲/۵۰

یافتن فرموده خدا، در کتاب او

اللَّهُمَّ إِنِّي وَجَدْتُ فِيهَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ... أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ

ص : ۹۷۵

اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذَّنُوبَ جَمِيعًا

خداوند، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

پذیرفتن کتاب خدا

قَبِلْتُ كِتَابَكَ

کتابت را پذیرفتم. ۶/۵۲

کتاب اعمال

کتاب مرقوم و گواهی مقربان

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَزِيدُ مِنَّا إِلَىٰ أَعْلَىٰ عِلِّيِّينَ فِي كِتَابٍ مَرْقُومٍ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ

سپاس خدای را، سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه ها (ی بهشتی) بالا رود، «در کتاب نوشته شده ای که مقربان الهی گواه آیند».

۱۳ و ۱۰/۱

نویسندگان و ضبط اموری در کتاب اعمال

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يَزِيدُ عَلَيَّ مَا أَحْصَيْتُهُ فِي كِتَابِكَ الْكَتَبَهُ

سپاس برای توست. سپاسی که بر آنچه نویسندگان (اعمال) در کتاب تو به شمار آورده اند، افزونی یابد. ۳۶/۴۷ و ۴۰

کتاب اعمال و رسوایی بنده

فِيَا سَوَاتِنَا مِمَّا أَحْصَاهُ عَلَيَّ كِتَابَكَ

پس وای بر رسوایی من، از آنچه کتاب تو برایم برشمرده است. ۲/۵۰

کتابت نوشتن

کج روی الحاد

کجی

عدم انحراف از راه حقّ

مَتَّعِنِي بِهُدَىٰ صَالِحٍ لَّا أَسْتَبْدِلُ بِهِ، وَ طَرِيقَهُ حَقٌّ لَّا أَرْيُغُ عَنْهَا

مرا به هدایتی شایسته که با هیچ چیز عوض نکنم و به راه حقّی که از آن به بیراهه نروم، بهرمند ساز. ۵/۲۰

فرزندان و راست گرداندن کجی والدین

أَقِمْ بِهِمْ أَوْدِي

کجی مرا به وسیله ایشان راست فرما. ۴/۲۵

سبب عدم انحراف از راه راست قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّىٰ... لَّا يَخْتَلِجَنَا الرَّيْبُ عَنْ قَصْدِ طَرِيقِهِ

و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا انحرافی ما را از

ص : ۹۷۶

راه راستش جدا نسازد. ۶/۴۲

به راه کج رفتن و منحرف شدن

وَإِنْ مِلْنَا فِيهِ فَعَدَلْنَا، وَإِنْ زُغْنَا فِيهِ فَقَوَّمْنَا

و اگر در آن کجروی کرده ایم، پس ما را بازگردان و اگر در آن منحرف شده ایم، ما را استوار بدار. ۱۶/۴۴

عامل نابودی کج طلبان راه راست

امتحق به بغاه قصدق عوجا

به وسیله او (ولی خود)، آنان که می خواهند راه راست تو را کج کنند، نابود گردان. ۶۲/۴۷

عامل بیرون راندن منحرفان، از راه خدا

أزَلْ بِهِ النَّاكِبِينَ عَنْ صِرَاطِكَ

به وسیله او (ولی خود)، منحرفان را از راهت بیرون کن. ۶۲/۴۷

منحرف شوندگان از راه های خداوند

وَ لَا تُتَّبِرْنِي فِيمَنْ تُتَّبِرُ مِنَ الْمُنْحَرِفِينَ عَنْ سُبُلِكَ

و مرا در شمار شکستگانی که از راه های تو منحرف شده اند، در هم نشکن. ۹۷/۴۷

کرامت

گرد آمدن با پیامبران، در محل کرامت همیشگی خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... نُضَامٌ بِهِ أَنْبِيَاءُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمُقَامَةِ الَّتِي لَا تَزُولُ، وَ مَحَلٌّ كَرَامَتِهِ الَّتِي لَا تَحُولُ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در سرای ماندگاری که جاودانی است و محل

کرامتی که همیشگی است. ۱۰/۱ و ۱۶/۱

افزایش کرامت فرشتگان

صَلِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً تَزِيدُهُمْ كَرَامَةً عَلَيَّ كَرَامَتِهِمْ

بر آنان درود فرست، درودی که کرامتی بر کرامتشان بیفزاید. ۲۵/۳

کرامت داشتن والدین، نزد خداوند

وَ اَخْصِصِ اللّٰهُمَّ وَالِدَيَّ بِالْكَرَامَةِ لَدَيْكَ، وَ الصَّلَاةِ مِنْكَ

و خداوندا، پدر و مادر مرا به کرامتِ نزد خود و درود از جانب خود، اختصاص ده. ۲/۲۴

رساندن والدین همراه با تکریم، به جایگاه سلامت (در بهشت)

بَلِّغُهُمَا بِالْكَرَامَةِ مَوَاطِنَ السَّلَامَةِ

ایشان را با کرامت به جایگاه های سلامتی رسان. ۱۴/۲۴

سبب گرد آمدن والدین و فرزندان، در سرای کرامت

ص : ۹۷۷

اللَّهُمَّ وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لَهُمَا فَشَفِّعْهُمَا فِيَّ، وَإِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي دَارِ كَرَامَتِكَ

خداوندا و اگر آمرزشت برای ایشان پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. و اگر آمرزشت برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو گرد آییم.

۱۵/۲۴

مرزداران اسلام و منازل کرامت

لَوْحٍ مِنْهَا لِبَصَارِهِمْ مَا أَعَدَدْتَ فِيهَا مِنْ... مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ

آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از سراهای کرامت، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز.

۴/۲۷

مسلمان و رسیدن به کرامت الهی

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَمَا جَزَّ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بوزنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوَّضُهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَّضًا حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُورَ مَا أَتَى بِهِ، إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ بِهِ الْوَقْتُ إِلَى مَا... أَعَدَدْتَ لَهُ مِنْ كَرَامَتِكَ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوض نقد عطا کن که سود آنچه پیش

فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. تا آنگاه که زمان او به پایان رسد، به آنچه از بزرگی ات برایش آماده کرده ای، برسد.

۱۶/۲۷

گستردن بسترهای کرامت، برای بنده

أَفْرِشْنِي مِهَادَ كَرَامَتِكَ

بسترهای کرامت را برای من بگستر. ۱/۴۱

وسیله کامل گشتن کرامت بنده

أَكْمِلْ كَرَامَتِي بِغُفْرَانِكَ

به آمرزش، کرامت مرا کامل گردان. ۴/۴۱

وسیله رسیدن به منازل کرامت

اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكَرَامَةِ

قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت قرار ده. ۸/۴۲

پیامبر صلی الله علیه و آله و بهترین کرامت الهی

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَفَضْلِكَ وَكَرَامَتِكَ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد،

برسانی. ۲۱/۴۲

کرامت وعده داده شده خدا، به دوستانش

أَهْلُنَا فِيهِ لِمَا وَعَدْتَ أَوْلِيَاءَكَ مِنْ كَرَامَتِكَ

ص : ۹۷۸

ما را در این (ماه) به کرامت خود که به دوستان و عده داده ای، سزاوار نما. ۱۲/۴۴

رسیدن به کرامت الهی

بَصُرْتَنَا... الْوُصُولَ إِلَى كَرَامَتِكَ

ما را به (راه) رسیدن به کرامت، بینا نمودی.

۱۹/۴۵

فراوان ساختن کرامت الهی، بر پیامبر صلی الله علیه و آله و آل او

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نَحْلِكَ وَكَرَامَتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی. ۵۷/۴۷

بازگرداندن بنده، به فراوانی کرامت الهی

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُثَبِّتَنِي بِالْكَثِيرِ مِنْ كَرَامَتِكَ بِرَحْمَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که با رحمت خویش مرا به بسیاری بخشش خود بازگردانی.

۱۰/۵۲

کردار رفتار

جزا دادن خدا، به کردارهای نیک و بد

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى

تا بدکاران را بر وفق کار و کردارشان جزا دهد و نیکوکاران را پاداش نیکو عنایت کند.

۶/۱، ۷/۶

استوار گرداندن اندام کردارها، در بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... أَثْبَتَ فِيْنَا جَوَارِحَ الْأَعْمَالِ

و سپاس خدای را که اعضای (کار و) کردارها را در ما ثابت ساخت. ۲۰/۱

محبوبیت عمل برای آخرت، نزد پیروان اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

تُحِبُّ إِلَيْهِمُ الْعَمَلَ لِلْآجِلِ

عمل برای آخرت را در نظرشان محبوب کنی.

۱۶/۴

رسوا نکردن بندگان، به بدی کردارشان

لَا تُخْزِنَا عِنْدَهُمْ بِسُوءِ أَعْمَالِنَا

ما را نزد آنها به سبب زشتی رفتارمان رسوا نگردان. ۱۵/۶

توفیق انجام عمل خیر

وَفُقْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ

در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان،

ص : ۹۷۹

ما را برای انجام نیکی توفیق ده. ۱۸/۶

خودپسندی در عمل

نَعُوذُ بِكَ... أَنْ نُعْجِبَ بِأَعْمَالِنَا

پناه می بریم به تو از اینکه در کارهایمان خودپسند باشیم. ۵/۸

نوشتن کردارهای پاکیزه ای برای بیمار، در حال بیماری

وَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ، مَا لَا قَلْبٌ فَكَّرَ فِيهِ...

و در بین آن بیماری نویسنده اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که دلی در آن نیندیشیده. ۵/۱۵

بدی کردار و شرمندگی بنده

كُلُّ ذَلِكَ حَيَاءٌ مِنْكَ لِسُوءِ عَمَلِي

همه اینها از روی شرمی است که از بدکرداری خود دارم. ۲۰/۱۶

زیر بار کردار شیطان نرفتن

اللَّهُمَّ وَ أَشْرِبْ قُلُوبَنَا إِنْكَارَ عَمَلِهِ

خداوندا و دل های ما را از انکار او سیراب ساز. ۸/۱۷

بهترین کردارها

وَ اِنَّهُ... بِعَمَلِي إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ

و عملم را به بهترین اعمال منتهی ساز.

۱/۲۰

کردار بنده و عفو الهی

اللَّهُمَّ إِلَيَّ مَغْفِرَتِكَ وَفَدْتُ... وَ لَيْسَ عِنْدِي مَا يُوجِبُ لِي مَغْفِرَتَكَ، وَ لَا فِي عَمَلِي مَا أَسْتَحِقُّ بِهِ عَفْوَكَ

خداوندا به سوی آمرزشت روی آورده ام. در حالی که آنچه موجب آمرزیدن تو گردد، در من نیست و در عملم چیزی که

سزاوار عفو تو شوم وجود ندارد. ۱۵/۲۰

انجام پاکیزه ترین عمل، هنگام تشابه اعمال

وَفَقِنِي... إِذَا تَشَابَهَتِ الْأَعْمَالُ لِأَزْكَاهَا

هنگامی که اعمال شبیه (یکدیگر) گردید، به پاکیزه ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

علم با عمل

وَ ارْزُقْنِي... عِلْمًا فِي اسْتِعْمَالِ

و مرا علم با عمل، روزی فرما. ۲۷/۲۰

نیکو گرداندن کردار بنده

حَسِّنْ فِي جَمِيعِ أحوَالِي عَمَلِي

عملم را در همه احوالم، نیکو گردان.

۲۸/۲۰

عملی خوشنودکننده خداوند

وَ اٰمِنُنَّ عَلَيَّ... بِالْعَمَلِ لَكَ بِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضَى

ص : ۹۸۰

و عمل - برای خودت - به آنچه دوست داری و خوشنود می شوی را به من ارزانی دار.

۱۳/۲۱

رغبت و مواظبت در عمل برای خدا

ارزُقْنِي الرَّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي

برای آخرت‌م رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. ۸/۲۲

عمل کردن به بندگی خدا

وَ ارزُقْنِي التَّحَفُّظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ، حَتَّى اَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ، عَامِلًا بِطَاعَتِكَ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش‌ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته، عامل به طاعتت باشم. ۱۳/۲۲

شیطان و بازدارندگی بنده، از عمل شایسته

اِنَّ هَمَمْنَا بِعَمَلٍ صَالِحٍ تَبَطَّنَا عَنْهُ

چنانچه قصد کار شایسته ای کردیم، (شیطان) ما را از آن بازدارد. ۷/۲۵

اعمالی شوینده چرکی خطایا

وَفَقِنِي مِنَ الْأَعْمَالِ لِمَا تَغْسِلُ بِهِ دَنَسَ الْخَطَايَا عَنِّي

مرا به کارهایی که با آن چرکی خطاها را از من

بشویی، توفیق ده. ۱۳/۳۱

دانایی خدا به کردار بنده

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْلَمُ بِمَا عَمِلْتُ فَاعْفُ عَنِّي لِي مَا عَلِمْتَ

خداوندا به درستی که تو به کارهایم، داناتری. پس آنچه (گناه) از من می دانی، بیامرزد. ۱۷/۳۱

نادان نبودن بنده، به بدی کردارش

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. ۲۶/۳۱

ضعفِ کردار بنده

أَنَا الْعَبْدُ الضَّعِيفُ عَمَلًا

من بنده ای هستم که عملش ضعیف است.

۹/۳۲

کردار بنده و سزاواری خشم خدا

...إِذَا... اسْتَوْجِبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَتَكَ، فَتَلَ عَنِّي عِدَارَ غَدْرِهِ

...همین که با زشتی کردارم، خشمت را سزاوار گشتم، پس (دشمن تو) عنان حيله اش را از من برگرداند. ۱۳/۳۲

احسان الهی و کردار فرمانبر و گنهکار

تَفَضَّلْتَ عَلَيَّ كُلِّ مِنْهُمَا بِمَا يَقْضُرُ عَمَلُهُ عَنْهُ

به هر یک از آنان (فرمانبر و گنهکار)، چیزی

ص : ۹۸۱

تفضل نموده ای که عملش کمتر از آن است.

۱۱/۳۷

سبب رسیدن به توفیق در عمل

زِدْنِي مِنْ هُدَاكَ مَا أَصِلُ بِهِ إِلَى التَّوْفِيقِ فِي عَمَلِي

هدایت خود را برایم بیفزا، که با آن به توفیق در عملم برسم. ۱۶/۳۷

کردار درست و کوتاه گرداندن آرزو

وَ اكْفِنَا طَوْلَ الْأَمَلِ، وَقَصِّرْهُ عَنَّا بِصِدْقِ الْعَمَلِ

و ما را از آرزوی دراز بازدار و با عمل راستین، آن را از ما کوتاه کن. ۱/۴۰

اعمال شایسته و کند شمردن بازگشت به خدا

اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطُ مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ

از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کند شماریم. ۳/۴۰

خدا، اصلاح کننده کردار تبهکاران

يَا... مُشْتَصِلِحِ عَمَلِ الْمُفْسِدِينَ

ای خواهان اصلاح عمل تبهکاران. ۵/۴۰

کردار بنده و ترازوی عدل

لَا تَحْمِلْ عَلَيَّ مِيزَانَ الْأَنْصَافِ عَمَلِي

عملم را در ترازوی انصاف نگذار. ۲/۴۱

کردار بندگان، در گردن آنها

وَ صَارَتْ الْأَعْمَالُ قَلَائِدَ فِي الْأَعْنَاقِ

و اعمال، گردن بندهای در گردن ها گردد.

ویژگی های کردارهای پاکیزه ماه رمضان

وَوَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيَةِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ، وَتَعْصِمُنَا فِيهِ مِمَّا نَسْتَأْنِفُ مِنَ الْعُيُوبِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جویم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی و از آلوده شدن به عیب های تازه در این (ماه) ما را نگهداری کنی. ۱۰/۴۴ و ۱۱/۴۴

فراوان گشتن اعمال، در ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ... نُشِرَتْ فِيهِ الْأَعْمَالُ

درود بر تو ماهی که اعمال در آن گسترده گشت. ۲۵/۴۵

عمل شایسته و به دست آوردن حق خدا

أَجْرٌ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشَّهْرَيْنِ مِنْ شُهُورِ الدَّهْرِ

از اعمال شایسته، آنچه را که سبب دریافتن حق تو در دو ماه (رمضان گذشته و آینده) از ماه های روزگار باشد، برای ما پیوسته گردان. ۴۶/۴۵

ص : ۹۸۲

جزا دادن خدا به عمل اندک

يَا مَنْ... يَشْكُرُ يَسِيرًا مَا يُعْمَلُ لَهُ

ای کسی که اندک عملی را که برای او انجام می شود، سپاس می دارد. ۶/۴۶

کردار شایسته پیش فرستاده شده

إِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدَمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ

همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانه دانستن تو را، پیش فرستاده

۷۲/۴۷.م

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ ثِقَةً مِّنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم، به درگاه تو نیامده ام. ۶/۴۸

یاری کردن بنده، به کردار نیکو

وَ أَعِنِّي عَلَى... مُسْتَحْسِنِ الْعَمَلِ

و بر (داشتن) کردار نیکو یاری ام فرما.

۱۱۳/۴۷

تقسیم نمودن عمل به طاعت، در بین اهل ایمان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ... عَمَلٍ بِطَاعَتِكَ... أَنْ تُؤَفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هرگاه

میان بندگان با ایمانت، عمل به طاعت را قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان.

۲/۴۸

کردار بنده و آمرزش الهی

إِنِّي بِمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ أَوْثَقُ مِّنِّي بِعَمَلِي

همانا اطمینانم به آمرزش و رحمت تو، از (اطمینانم به) عملم بیشتر است. ۴/۴۸

عملکرد عبادی امام سجّاد علیه السلام

...ثُمَّ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ، وَ تُصَلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ هَكَذَا كَانَ يَفْعَلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ

...سپس دعا کن آنچه را برایت آشکار شد و بر محمد و خاندانش هزار بار درود فرست که امام - که درود بر او باد - اینچنین انجام می داد.

۲۸/۴۸

عمل کننده ترین بندگان، به فرمان خدا

وَ أَخْضَعُهُمْ لَكَ أَعْمَلُهُمْ بِطَاعَتِكَ

و خاضع ترین آنان از تو، عمل کننده ترین ایشان به فرمان توست. ۲/۵۲

هلاک گشتن بنده، با کردارش

عَمَلِي أَهْلَكَنِي

عملم مرا به هلاکت افکنده. ۷/۵۲

اندک شمردن کردار خود

ص : ۹۸۳

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبِحُ وَ أَمْسِي مُسْتَقِلًّا لِعَمَلِي

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که عملم را اندک می بینم.

۷/۵۲

بنده در گزوی کردار خویش

فَأَنَا... الْمُؤْتَهَنُ بِعَمَلِي

...از این رو من گروگان عمل خویشم.

۱/۵۳

محبوبیت عاملی به سبب عملش، نزد خدا

أَسْأَلُكَ عَمَلًا تُحِبُّ بِهِ مَنْ عَمِلَ بِهِ

از تو عملی را درخواست می کنم که به سبب آن هر کسی را که آن را انجام دهد، دوست داری.

۳/۵۴

عملی منجر به رها نکردن دین خدا

اسْتَعْمِلْنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم. ۶/۵۴

کرسی

سپاسی برابری کننده با کرسی بلند پایه

الهی

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يُعَادِلُ كُرْسِيَّكَ الرَّفِيعَ

سپاس برای توست. سپاسی که با کرسی بلند پایه ات برابری نماید. ۴۱ و ۳۶/۴۷

کرم بخشش

بخشنده بودن خدا

إِنَّكَ جَوَادٌ كَرِيمٌ

به درستی که تو بسیار بخشنده و بزرگواری.

۲۶/۳

إِنَّكَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ

همانا تو دارای رحمت وسیع و بخشش بسیار هستی. ۲۴/۱۳

إِنَّكَ... الْوَهَّابُ الْكَرِيمُ

همانا تویی بسیار بخشنده که عطایت تمام نمی شود. ۷/۱۵

فَإِنَّكَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ

زیرا تو توانگر بخشنده ای. ۲۸/۴۸، ۷/۲۲

أَنْتَ الْجَوَادُ الْكَرِيمُ

تویی بسیار بخشنده بزرگواری. ۶/۳۰

إِنَّكَ مَنَّانٌ كَرِيمٌ

همانا تو بسیار نعمت دهنده کریم هستی.

۱۶/۳۷

تَتْرُكُ مُعَاجِلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا... يَشْفَى بِنِعْمَتِكَ

ص : ۹۸۴

شَفِيهِمْ إِلَّا... بَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ، كَرَمًا مِنْ عَفْوِكَ يَا كَرِيمٌ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر پس از حجت های پیاپی آوردن بر او. که (این همه) کرامت، از گذشت توست، ای کریم!

۹/۴۵

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْكَرِيمُ الْمُتَكَرَّمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بسیار با کرم در نهایت کرامت. ۴/۴۷

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْكَرِيمُ الْأَكْرَمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. کریم بزرگوار. ۸/۴۷

يَا كَرِيمُ يَا كَرِيمُ

ای بزرگوار، ای بزرگوار. ۸/۴۸

تنگ نگشتن کرم خدا، از درخواست بنده

عَلِمْتُ... أَنْ كَرَمَكَ لَا يَضِيقُ عَنْ سُوءِ الْإِحْدِ

دانستم که بخشش تو از درخواست کسی تنگ نمی گردد. ۱۹/۱۳

کرم خدا، شفیع در خطاها

شَفُّعٌ فِي خَطَايَا كَرَمَكَ

کرمت را شفیع خطاهایم گردان. ۲۴/۳۱

کریم ترین کس

إِنَّكَ أَكْرَمُ الْمَسْئُولِينَ

همانا تو بخشنده ترین کسی هستی که از آنها درخواست می شود. ۲۰/۳۲

إِنَّكَ أَكْرَمُ مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ

به درستی که تو کریم تر کسی هستی که از او درخواست شده. ۵۶/۴۵

عدم وجود (بخشنده ای)، کریم تر از خدا

فَمَنْ أَكْرَمُ يَا إِلَهِي مِنْكَ

پس ای خدای من، کریم تر از تو کیست؟

۱۶/۳۷

اتمام حجت الهی و کرمی از عفو خدا

تَتْرُكَ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا يَهْلِكَ عَلَيْكَ هَالِكُهُمْ... إِلَّا... بَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ، كَرَمًا مِنْ عَفْوِكَ يَا كَرِيمُ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا هلاک شونده ایشان، به خاطر تو هلاک نشود. مگر پس از حجت های پیاپی آوردن بر او. که (این همه) کرامت، از گذشت توست، ای کریم!

۹/۴۵

بازگشت آرزوها و پایان کرم خدا

انْصَرَفَتِ الْأَمَالُ دُونَ مَدَى كَرَمِكَ بِالْحَاجَاتِ

آرزوها پیش از رسیدن به پایان کرمت، با حاجت ها برآورده شده است. ۱۲/۴۶

ص : ۹۸۵

کامل تر شدن کرم الهی

لَمْ تَكُنْ أَنَاتُكَ عَجْزًا، وَلَا إِمْهَالُكَ وَهْنًا، وَلَا إِمْسَاكُكَ غَفْلَةً، وَلَا انْتِظَارُكَ مُدَارَاهًا، بَلْ لِتَكُونَ حُجَّتُكَ أَبْلَغَ، وَكَرْمُكَ أَكْمَلَ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی، و خودداری ات نه از روی غفلت، و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است. بلکه برای آنست که حجت تو رساتر، و کرم تو کامل تر باشد. ۲۲/۴۶

خدا، در منتهای کرم

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْكَرِيمُ الْمُتَكَرَّمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بسیار با کرم در نهایت کرامت. ۴/۴۷

خداوند کریم و بخشنده

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْكَرِيمُ الْأَكْرَمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. کریم بسیار بخشنده. ۸/۴۷

کرم الهی و فراوانی (نعمت)

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوجِبُ بِكَرَمِكَ الْمَزِيدَ بِوُفُورِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که با بسیاری اش به همراه کرمت، فراوانی (نعمت) را لازم گرداند.

۳۶/۴۷ و ۴۸

اعتماد نمودن به کرم خدا

عَلَيْكَ أَتَوَكَّلُ، وَعَلَى جُودِكَ وَكَرْمِكَ أَتَكِلُ

فقط بر تو توکل می کنم و تنها بر بخشش و کرامت تو دل می بندم. ۱۱/۵۲

آنچه کرم خدا موجب آن می گردد:

أ. با احسان رفتار نمودن با بنده

وَ اِحْمِلْنِي بِكَرْمِكَ عَلَى التَّفَضُّلِ

و به فضل خویش با من به احسان رفتار نما. ۲۰/۱۳

ب. خوش رفتاری، با بنده

تَأْتِيَنِي بِكَرَمِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْنِي

با بخشش با من مدارا نمودی و در کفرم شتاب نکردی. ۳۲/۱۶

ج. اصلاح نمودن بنده

أَصْلِحْنِي بِكَرَمِكَ

به کرم خویش، مرا اصلاح فرما. ۲۱/۲۰

د. پاداش جاودانه به عمل کوتاه مدت بنده

...لَكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازَيْتَهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيرَةِ الْفَائِيَةِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيلَةِ الْخَالِدَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدت زودگذر، پاداش درازمدت همیشه دادی. ۱۲/۳۷

ص : ۹۸۶

هـ. فرستادن درود خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

فَأَسْأَلُكَ بِجُودِكَ وَكَرَمِكَ وَهَوَانِ مَا سَأَلْتُكَ عَلَيْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

پس از تو می خواهم به بخشش و کرمت و آسانی آنچه درخواست نمودم بر تو، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸.

کری

کر ساختن گوش قصد بد دارنده، درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُصَمَّ عَنْ ذِكْرِي سَمْعُهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا گوشش را از (شنیدن) یاد من، کر سازی.

۷/۲۳ و ۸

کریه ناپسند

کژ دُم عقرب

کساد

تجارتی کساد ناپذیر

مَنْ كَانُوا مُنْطَوِينَ عَلَيَّ مَحَبَّتِهِ، يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ تَبُورَ فِي مَوَدَّتِهِ

آنها که محبت او را در دل پرورانده، در دوستی اش امید به تجارتی بدون کساد داشتند.

۵/۴

کسب

جزا دادن هر نفسی، به کسب شده هایش

يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

روزی که هر کس به آنچه کسب کرده، جزا داده شود و آنان هرگز ستم نینند. ۱۲/۱

لَا تَجْعَلْنِي فِي أَهْلِ الْعُقُوقِ لِلْآبَاءِ وَالْأُمَّهَاتِ يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

مرا در زمره عاق شدگان پدران و مادران قرار نده، در آن روز که هر نفسی به آنچه کرده، جزا داده شود و هرگز ایشان ستم نشوند. ۱۱/۲۴

بدی های کسب شده و سوددهی اعتراف

فَهَلْ يَنْفَعُنِي، يَا إِلَهِي، إِقْرَارِي عِنْدَكَ بِسُوءِ مَا اكْتَسَبْتُ؟

ای خدای من آیا نزد تو اقرار به بدی ای که انجام داده ام، مرا سود می دهد؟ ۶/۱۲

کسب روزی، با زحمت بسیار

وَ اكْفِنِي مَوْلَانَهُ الْاِكْتِسَابِ

ص : ۹۸۷

و به دست آوردن روزی با زحمت بسیار را از من بردار. ۲۴/۲۰

سبب زیر بار بدی عواقب کسب نرفتن

ارْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ اِحْتِسَابٍ، فَلَا... اُحْتَمِلَ اِضْرَ تَبَعَاتِ الْمَكْسَبِ

مرا بی حساب روزی ده، تا زیر بار پیامدهای بد کسب نروم. ۲۴/۲۰

اکتساب بدی های بسیار

كَمْ... سَيِّئِهِ اِكْتَسَبْنَاهَا... كُنْتَ الْمَطَّلِعَ عَلَيْهَا دُونَ النَّاطِرِينَ

چه بسیار بدی ای که آن را کسب کردیم، (و) تو بر آن مطلع بودی نه (دیگر) بینندگان. ۲/۳۴

عدم خرده گیری خدا، بر آنچه بنده کسب نموده

وَلَا تُنَاقِشْنِي بِمَا اِكْتَسَبْتُ

و به آنچه کسب کردم، بر من سخت مگیر.

۲/۴۱

کسوف

خدمت گزاری ماه، به فروزندگی و کسوف

اَمْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ... وَ الْاِنَارَةِ وَ الْكُسُوفِ

تو را با فزونی و کاستی، و نورفشانی و

گرفتگی، به خدمت گرفت. ۲/۴۳

کشت

رویاندن کشت، با باران

اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا... تُنْبِتُ لَنَا بِهِ الزَّرْعَ

خداوندا ما را با بارانی که کشت ها را به وسیله اش برایمان برویانی، سیراب نما. ۵/۱۹

کشتن قتل

کفر

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله و یاری خواستن علیه کفار

هَاجِرَ إِلَى بِلَادِ الْغُرَبَاءِ... إِرَادَةً مِنْهُ لِإِعْزَازِ دِينِكَ، وَ اسْتِئْصَارًا عَلَى أَهْلِ الْكُفْرِ بِكَ

به شهرهای غربت هجرت نمود. بر این خواسته که دین تو را عزت دهد و بر (ضد) کافران به تو یاری طلبد. ۱۶/۲

کافر و منت نهادن بر بنده

لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَلَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنْهُ

برای بدکار و کافر، بر من منت قرار نده.

۱۲/۲۱

کافر و نعمتی برای او نزد بنده

ص : ۹۸۸

لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَلَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنَّةً، وَلَا لَهُ عِنْدِي يَدًا

برای بدکار و کافر، بر من مَنّت و برای او نزد من نعمت، قرار نده. ۱۲/۲۱

حاجت بنده را به کافر وانگذاشتن

لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَلَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنَّةً... وَلَا بِي إِلَيْهِمْ حَاجَةٌ

برای بدکار و کافر، بر من مَنّت و مرا به سوی آنها حاجت، قرار نده. ۱۲/۲۱

شیطان و سخن کفر

...إِذَا قَارَفْتُ مَعْصِيَتَكَ... تَلَقَّانِي بِكَلِمَةٍ كُفْرِهِ

...همین که به نافرمانی ات پرداختم، با گفتار کفرش با من روبرو شد. ۱۳/۳۲

درّه های کفر

اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَّةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النُّفَاقِ

با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. ۱۲/۴۲

مقدّر نمودن مرگ، برای موحد و کافر

سُبْحَانَكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِكَ الْمَوْتَ مَنْ وَحَدَّكَ وَ مَنْ كَفَرَ بِكَ

پاک و منزّهی! مرگ را برای همه آفریدگانت - آنکه تو را یگانه دانست و آنکه به تو کفر ورزید - رقم زده ای. ۵/۵۲

کفر ورزیدن به هر معبودی، جز خدا

كَفَرْتُ بِكُلِّ مَعْبُودٍ غَيْرِكَ

به هر معبودی جز تو کفر ورزیدم. ۶/۵۲

کفو همانند

کلام سخن

کلمه

بلند گردیدن کلمه حقّ

هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُحْبُوحِهِ قَرَارِهِمْ حَتَّى... عَلَتْ كَلِمَتُكَ

در میان قرارگاهشان، بر آنان هجوم برد. تا اینکه سخن تو، بلند گردید. ۲۲ و ۲۱/۲

آشکار ساختن کلمه حق

فَارَقُوا الْأَزْوَاجَ وَالْأَوْلَادَ فِي إِظْهَارِ كَلِمَتِهِ

در راه آشکار نمودن دین او، از زنان و فرزندان خود جدا شدند. ۴/۴

نبودن تغییردهنده ای، برای کلمات خدا

سُبْحَانَكَ... لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِكَ

پاک و منزّهی! برای کلمات تغییردهنده ای نیست. ۳۰/۴۷

فانی نشدن کلمات الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ صَلَاةً... لَا يَنْفَدُ كَمَا لَا تَنْفَدُ

ص : ۹۸۹

کَلِمَاتُكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که فانی نشود، همچنانکه کلمات تو فانی نمی شود. ۵۳/۴۷

کلید

محمد صلی الله علیه و آله ، کلید برکت

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... مِفْتَاحِ الْبَرَكَهِ

خداوندا بر محمد - کلید برکت - درود فرست. ۳/۲

مرگ، کلیدی از کلیدهای رحمت الهی

اجْعَلْهُ... مِفْتَاحًا مِنْ مَفَاتِيحِ رَحْمَتِكَ

آن را کلیدی از کلیدهای رحمت قرار ده.

۴/۴۰

هلال ماه، کلید ماهی نو برای کاری نو

جَعَلَكَ مِفْتَاحَ شَهْرِ حَادِثٍ لِأَمْرِ حَادِثٍ

تو را کلید ماهی نو برای کاری نو قرار داد.

۳/۴۳

کم اندک

کمان

کمان مرگ و تیرهای ترس از فراق

وَ تَجَلَّى مَلِكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَائِيَا بِأَسْهُمِ وَحْشِهِ الْفِرَاقِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن (جان ها)، از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و آن را با تیرهای وحشت جدایی از کمان مرگ ها نشانه گیرد.

کمک یاری

کمین

تنهایی بنده، در برابر دشمنِ کمین گیر

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى... وَخَدَتِي فِي كَثِيرٍ عَدَدٍ مَنْ نَاوَانِي، وَ أَرُصِدَ لِي بِالْبَلَاءِ فِيمَا لَمْ أُعْمَلْ فِيهِ فِكْرِي

ای خدای من، پس تو تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده و برای گرفتار ساختنم در آنچه درباره آن نیندیشیده ام، در کمین نشسته، مشاهده کردی.

۵/۴۹

در کمین نشستن ستمگر، همانند درندگان

كَمْ مِنْ بَاغٍ... أَضْبَأَ إِلَيَّ إِضْبَاءَ السَّبُعِ لِطَرِيدَتِهِ انْتِظَارًا لِانْتِهَازِ الْفُرْصَةِ لِفَرِيَسَتِهِ

چه بسیار ستمگری که همانند در کمین نشستن درنده ای برای شکارش، با چشم به راهی برای غنیمت دانستن وقت مناسبی برای شکار، در

ص : ۹۹۰

کندن

کنده شدن استخوان های پشت

يَا اِلٰهِي لَوْ... رَكَعْتُ لَكَ حَتَّى يَنْخَلِعَ صُلْبِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاِحْدَهٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر برای تو رکوع کنم تا استخوان پشتم کنده شود، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

کندن بندهای قلوب دشمنان

وَ اِخْلَعُ وَ تَائِقُ اَفْنِدْتِهِمْ

و رگ های دلشان را بکن. ۵/۲۷

آشامیدنی دوزخ و کنده شدن دل ساکنان آن

وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ... شَرَابِهَا الَّذِي يُقَطِّعُ اَمْعَاءَ وَ اَفْنِدَةَ سُكَّانِهَا، وَ يَنْزِعُ قُلُوبَهُمْ

و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند و دل هایشان را برمی کند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

زمان کندن گرفتاری ها، از بندگان

وَ اَمَحَقْ ذُنُوبَنَا مَعَ اَمَحَاقِ هَلَالِهِ، وَ اسْلَخْ عَنَّا تَبَعَاتِنَا

مَعَ اَسْلَاخِ اَيَّامِهِ

و با محو شدن هلال ماه، گناهان ما را محو کن و با گذشتن روزهایش، سختی هایمان را از ما بکن.

۱۵/۴۴

اللَّهُمَّ اسْلَخْنَا بِاَسْلَاخِ هَذَا الشَّهْرِ مِنْ خَطَايَانَا

خداوندا با گذشتن این ماه، ما را از خطاها درآور. ۴۹/۴۵

کندن دوستی دنیا، از دل بنده

انزع من قلبي حب دُنْيَا دَيْتِي، تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ

دوستی دنیای پست را که از آنچه نزد توست، بازمی دارد از دلم بر کن. ۱۰۹/۴۷

برکندن کینه اهل ایمان، از سینه بنده

انزع الغلَّ من صدري للمؤمنين

کینه داشتن برای مؤمنان را از سینه ام بر کن.

۱۲۷/۴۷

کندی

فرمان دادن به بنده و کندی او در به جا آوردن آن

...يَخْجُبْنِي... أَمْرٌ أَمَرْتُ بِهِ. فَأَبْطَأْتُ عَنْهُ...

...بازمی دارد مرا (از درخواست از تو)، امری که به آن فرمان دادی و من در انجام آن کندی کردم. ۲/۱۲

ص : ۹۹۱

عَلَّتْ كُنْدَى زَبَانِ رَا ز وَ نِيَاز بِنْدَه، بَا خَدَا

كُلُّ ذَلِكْ حَيَاءٌ مِنْكَ لِسُوءِ عَمَلِي، وَ لَذَاكَ... كَلَّ لِسَانِي عَنْ مُنَاجَاتِكَ

همه اینها از روی شرمی است که از بدکرداری خود دارم. و از همین جهت است که زبانم از مناجات با تو بند آمده. ۲۰/۱۶

ذکر خدا تا کند شدن زبان

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيْتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَشِقُّطَ أَشْفَارُ عَيْنِي... وَ ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكِلَّ لِسَانِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ
وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتد، و در این مدت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانم از کار بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

به کندی روا شدن درخواست بنده

وَ لَا تَجْعَلْنِي... آيِسًا مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَ إِنِ ابْطَأْتُ عَنِّي

و مرا ناامید از اجابتت - گرچه دیر شود - قرار نده. ۸/۲۱

عدم کندی والدین، در نیکی به فرزند

فَإِنِّي... لَا أَسْتَبِطُهُمَا فِي بَرِّي

زیرا آنان را در نیکی به خودم، سهل انگار نمی شمارم. ۹/۲۴

عدم کندی احسان خدا، درباره بنده

لَا يُؤْطِي بِي حُسْنُ صَنِيعِكَ

خوبی احسانت درباره ام عقب نمی افتد.

۲۶/۳۲

کندی خداوند، در عقاب بندگان

فَجَمِيعُ مَا أَخْرَتْ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ وَ ابْطَأَتْ بِهِ عَلَيْهِ مِنْ سَطَوَاتِ النَّقْمَةِ وَ الْعِقَابِ تَرَكَ مِنْ حَقِّكَ

پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای و هر کیفر و عقابی که در انجام آن کندی نموده ای، ترک کردن حق خودت

بوده است. ۱۵/۳۷

کُندی در بازگشت به سوی خدا

اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطُ مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ

از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کُند شماریم. ۳/۴۰

خواندن بنده و کُندی او (در فرمانبری)

أَدْعُوكَ فَتُجِيبُنِي وَإِنْ كُنْتُ بَطِيئًا حِينَ تَدْعُونِي

تو را می خوانم، پس مرا اجابت می کنی و اگر چه هنگامی که مرا می خوانی، کُند هستم.

۱۱/۵۱

کنکاش جستجو

کُنه ذات

ص : ۹۹۲

خوراک جنین، از زیادی خوراک کنیز خدا (مادر)

جَعَلَتْ لِي قُوَّةً مِنْ فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيَّتُهُ لَأَمَّتِكَ الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا

از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقرر فرموده بودی، برایم خوراک قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی. ۲۴/۳۲

جای دادن جنین، در ته رحم کنیز خدا (مادر)

جَعَلَتْ لِي قُوَّةً مِنْ فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيَّتُهُ لَأَمَّتِكَ الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا، وَ أُوَدَّعْتَنِي قَرَارَ رَحِمِهَا

از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقرر فرموده بودی، برایم خوراک قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی و مرا در قرارگاه رحم او سپردی. ۲۴/۳۲

طبقاتِ غلامان و کنیزان

وَ عَافِنِي مِمَّا ابْتَلَيْتَ بِهِ طَبَقَاتِ عِبِيدِكَ وَ إِمَائِكَ

و مرا از آنچه طبقات (مختلف) غلامان و کنیزانت را به آن مبتلا نموده ای، عافیت بخش.

۱۰۵/۴۷

کوبیدن

کوبیدن سرِ قصدبددارنده درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تَقْمَعَ رَأْسُهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا سرش را بکوبی. ۷/۲۳ و ۸/۲۳

وسیله کوبیدن شهرهای مشرکان

وَ اَفْرَعَهَا بِالْمِمْ-حُولِ

و آن (شهرها) را با قحطی و خشکسالی بکوب. ۱۲/۲۷

کوتاهی

فرشتگان و عدم کوتاهی در فرمان الهی

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ... لَا يُوعِظُونَ التَّقْصِيرَ عَلَى الْجِدِّ فِي أَمْرِكَ

خداوندا و حاملان عرشت که در فرمان تو کوتاهی را بر کوشش اختیار نمی کنند... ۱/۳

کوتاهی در سپاس گزاری از نعمت

...يَحْجُبُنِي... نِعْمَةٌ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ. فَفَصَّرْتُ فِي شُكْرِهَا...

بازمی دارد مرا (از درخواست از تو)، نعمتی

ص : ۹۹۳

که به من بخشیدی و من در شکرگزاری آن کوتاهی کردم. ۲/۱۲

کوتاهی نمودن و آمرزش خواستن

أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا قَصَّرْتُ فِيهِ

برای آنچه کوتاهی کردم، از تو آمرزش می خواهم. ۱۴/۱۲

حاجت بنده و کوتاهی طاقتش

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ قَصَّرَ عَنْهَا جُهْدِي

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که توان انجامش را ندارم. ۱۵/۱۳

کوتاهی در سپاس گزاری خدا

وَ أَرْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما. ۱۱/۲۲

بخشیدن کوتاهی والدین، در مورد فرزند

اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... أَوْ قَصَّرَا بِي عَنْهُ مِنْ وَاجِبٍ فَقَدْ وَهَبْتَهُ لِهَمَّا

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند یا نسبت به من از واجبی کوتاهی کرده اند، پس آن را به ایشان

بخشیدم. ۹/۲۴

کوتاهی نمودن عفو خدا، از بنده

فَلَا يَضِيقَنَّ عَنِّي فَضْلُكَ، وَ لَا يَقْصِرَنَّ دُونِي عَفْوُكَ

پس مبادا فضل تو از من تنگی نماید و بخشایشت از من کوتاهی کند. ۱۵/۳۲

کوتاه بودن عمل گنهکار و فرمانبر

تَفَضَّلْتَ عَلَيَّ كُلِّ مِنْهُمَا بِمَا يَقْصِرُ عَمَلُهُ عَنْهُ

به هر یک از آنان (فرمانبر و گنهکار)، چیزی تفضل نموده ای که عملش کوتاه تر (کمتر) از آن است. ۱۱/۳۷

پاداش درازمدت به عمل کوتاه مدت

...لَكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازِيْتُهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيرَةِ الْفَائِيَةِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيلَةِ الْخَالِدَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدت زودگذر، پاداش درازمدت همیشگی دادی. ۱۲/۳۷

عامل کوتاه گرداندن آرزو، از بندگان

وَ اَكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ، وَ قَصَّرَهُ عَنَّا بِصِدْقِ الْعَمَلِ

و ما را از آرزوی دراز بازدار و با عمل راستین، آن را از ما کوتاه کن. ۱/۴۰

کوتاهی در بزرگداشت خدا

جَنَّبْنَا... التَّقْصِيرَ فِي تَمْجِيدِكَ

ما را از کوتاهی در بزرگ داشتن دور گردان.

۱۳/۴۴

ص : ۹۹۴

شب های ماه رمضان، و کوتاهی در نماز و تضرع به درگاه خدا

وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ، وَ فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَيْكَ... حَتَّى لَا يَشْهَدَ نَهَارُهُ عَلَيْنَا بِعَفْلِهِ، وَ لَا لَيْلُهُ بِتَفْرِيطٍ

و ما را در روزش به روزه داری آن و در شبش بر نماز و زاری به درگاهت، یاری نما. تا روزش بر ما به غفلت و شبش به کوتاهی نمودن گواهی ندهد.

۱۷/۴۴

کوتاهی بنده و عهده داری روزه

وَ قَدْ تَوَلَّيْنَا بِتَوْفِيقِكَ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ عَلَى تَقْصِيرٍ

و ما را - با (همه) کوتاهی (کردن هایمان) - توفیق دادی تا روزه اش و به پا خاستنش (در شبانگاه) را عهده دار شویم. ۴۴/۴۵

کوتاهی نمودن (در عبادت)، در رمضان

فَأُجْرْنَا عَلَى مَا أَصَابَنَا فِيهِ مِنَ التَّفْرِيطِ

پس ما را بر آنچه از کوتاهی در آن ماه به ما رسیده، پاداش ده. ۴۵/۴۵

تقصیر از (ادای) حق الهی

أَوْجِبَ لَنَا عُذْرَكَ عَلَى مَا قَصَّرْنَا فِيهِ مِنْ حَقِّكَ

و (قبول) عذر ما را که در آن (ماه) بر حقت کوتاهی کرده ایم، بر ما لازم گردان. ۴۶/۴۵

کوتاهی هر ستاینده، از سپاس گزاری خدا

لَكَ الْحَمْدُ... شُكْرًا يَقْصُرُ عَنْهُ شُكْرُ كُلِّ شَاكِرٍ

سپاس برای توست. ستایشی که ستایش هر ستاینده ای از آن بازماند. ۳۶/۴۷

کوتاهی در حق الهی

وَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِتَفْرِيطِي فِي جَنْبِكَ

و مرا به کوتاهی نمودنم در حقت، کیفر نکن.

فراوانی نعمت و کوتاهی بنده

هَذَا مَقَامٌ مَنِ اعْتَرَفَ بِسُبُوغِ النُّعْمِ، وَقَابَلَهَا بِالتَّقْصِيرِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده و آنها را با کوتاهی مقابله نموده است. ۱۵/۴۹

عذاب خدا و کوتاهی بنده

إِنْ تُعَذَّبْ فَأَنَا الظَّالِمُ الْمُفْرَطُ... الْمُقْصِرُ...

اگر کیفر کنی، این من هستم که سهل انگار و مقصرم. ۱۴/۵۱

سبب کوتاهی بنده:

أ. تجاوز از حد، نسبت به فرمان الهی

فَقَصَرَ عَمَّا أَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا

پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده. ۶/۳۱

ص : ۹۹۵

ب. آراستگی نادرستی و خطا

سَوَّلَ لِي الْخَطَاءَ خَاطِرُ السُّوءِ فَفَرَّطْتُ

اندیشه بد خطا را برای من آراست، پس (از فرمان تو) کوتاهی نمودم. ۱۶/۳۲

کوچ

کوچ بنده، به سوی رحمت خدا

اجْعَلْ... إِلَى رَحْمَتِكَ رِحْلَتِي

کوچ مرا به سوی رحمت قرار ده. ۱۱/۲۱

کوچ مجاهد، در راه خدا و برای خدا

وَ اجْعَلْ... طَعْنَهُ وَ اِقَامَتَهُ، فِيكَ وَ لَكَ

و مسافرت و اقامتش را، در راه خود و برای خود قرار ده. ۱۴/۲۷

کوچ کردن بندگان، به سوی آخرت

دَنَا مِنَّا إِلَى الْآخِرَةِ رَحِيلٌ وَ انْطَلَقٌ

کوچ کردن و رفتن ما به جهان دیگر نزدیک شود. ۱۳/۴۲

کوچک

نرھیدن هیچ خردی، از خدا

وَ لَا يَفُوتُهَا شَيْءٌ وَ اِنْ لَطْفَ

و چیزی - اگر چه خرد باشد - از او (خداوند)

رهایی نمی یابد. ۱/۲

کوچکی منزلت ها، در برابر منزلت خدا

يَا مَنْ تَصَغَّرُ عِنْدَ خَطَرِهِ الْأَخْطَارُ

و ای کسی که در نزد قدر و منزلت او، قدر و منزلت ها کوچک می شود. ۵/۵

بدی جدایی بنده از روز، با به جا آوردن گناه کوچک یا بزرگ

اعْصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِاِثْتِكَابِ جَرِيرَةٍ، اَوْ اِقْتِرَافِ صَغِيرَةٍ اَوْ كَبِيرَةٍ

از بدی جدایی از آن (روز)، بر اثر انجام گناهی یا مرتکب شدن گناه صغیره یا کبیره، حفظمان کن. ۱۳/۶

کوچک شمردن معصیت و نافرمانی

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... اسْتِصْغَارِ الْمُعْصِيَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از کوچک شمردن نافرمانی. ۱/۸ و ۲/۸

کوچک شمردن گناه خرد

نَعُوذُ بِكَ مِنْ... اِحْتِقَارِ الصَّغِيرَةِ

پناه می بریم به تو از ناچیز شمردن گناه کوچک. ۶/۸

کوچکی خواهش بنده، در برابر وسعت رحمت خداوند

ص : ۹۹۶

عَلِمْتُ... أَنَّ خَطِيرَ مَا أَسْتَوْهِيكَ حَقِيرٌ فِي وَسْعِكَ

دانستم که هر چه از تو خواهش های بزرگ نمایم در برابر وسعت رحمت تو کوچک است.

۱۹/۱۳

کوچک و حقیر بودن بنده

فَإِنِّي عَبْدُكَ الْمِسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ الضَّعِيفُ الضَّرِيرُ الْحَقِيرُ

پس به درستی که من بنده بینوا، زار، ضعیف، بدحال و خوار و ناچیز توام. ۷/۲۱

پناه بردن به خدا از شر هر کوچک و بزرگ

أَعِدْنِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ

مرا از شر هر کوچک و بزرگی پناه ده.

۶/۲۳

پرورش دادن فرزندان کوچک والدین، برای ایشان

إِلَهِي... رَبِّ لِي صَغِيرَهُمْ

خداوندا خردسالشان را برای من پرورش ده.

۲/۲۵

کوچک ساختن مقام دشمن در دل مجاهد

فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلَّلَهُمْ فِي عَيْنِهِ، وَ صَغَّرَ شَأْنَهُمْ فِي قَلْبِهِ

پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو

شد، آنها را در چشمش اندک نما و مقامشان را در دلش کوچک گردان. ۱۵/۲۷

توبه از گناهان بزرگ و کوچک

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ كَبَائِرِ ذُنُوبِي وَ صَغَائِرِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از گناهان بزرگ و کوچکم به درگاہت توبه می کنم. ۱۴/۳۱

گناهان خرد هلاک کننده

فَأَوْقَعَنِي وَ قَدْ هَرَبْتُ إِلَيْكَ مِنْ صَغَائِرِ ذُنُوبٍ مُؤَبَّقَةٍ

پس (دشمن تو) در حالی که از گناهان کوچک هلاکت بار به سویت می گریختم، مرا بر زمین زد.

۱۳/۳۲

کوچک ترین احسان و نعمت خدا

...لَوْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِهِ لَذَهَبَ بِجَمِيعِ مَا كَدَحَ لَهُ وَ جُمَلَهُ مَا سَعَى فِيهِ جَزَاءً لِلصُّغْرَى مِنْ أَيْادِيكَ وَ مَنَّكَ

...اگر با او چنین رفتار می نمودی، همه آنچه برای آن تلاش نموده و همه آنچه در آن کوشیده، در برابر کوچک ترین احسان های تو و نعمت هایت از دست رفته بود. ۱۳/۳۷

خرد بودن هر بزرگی، در برابر خدا

كُلُّ جَلِيلٍ عِنْدَكَ صَغِيرٌ

هر بزرگی نزد تو کوچک است. ۱۳/۴۶

ص : ۹۹۷

کوچک و خوار گشتن منزلت بنده

وَ لَا تَسْمِنِي حَسِيْسَةً يَضْعُرُ لَهَا قَدْرِي

و پستی ای را که با آن، مرتبه ام خُرد گردد، دچارم مساز. ۱۲۱/۴۷

توبه نصوح و باقی نماندن گناهان کوچک و بزرگ

تُبَّ عَلَيَّ تَوْبَةً نَّصُوْحًا لَا تُبْقِي مَعَهَا ذُنُوْبًا صَغِيْرَةً وَ لَا كَبِيْرَةً

توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقی نگذاری. ۱۲۶/۴۷

پروردن بنده، در کوچکی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... رَيْبَتِي صَغِيرًا

خداوندا، تو مرا در کوچکی پرورش دادی.

۱/۵۰

کودکی

والدین و محافظت از فرزند در کودکی

وَ اخْفَظْ لَهُمَا مَا خَفِظَاهُ مِنِّي فِي صِبْغِي

و آنچه در کودکی ام از من نگهداری کردند، برای ایشان نگهدار. ۷/۲۴

کوری

کور گرداندن دیده دل ها

أَعْمِ أَبْصَارَ قُلُوْبِنَا عَمَّا خَالَفَ مَحَبَّتَكَ

چشم دل ما را از آنچه برخلاف دوستی توست کور گردان. ۶/۹

از روی ناینایی نبودن پذیرش دعوت شیطان

وَ مَنْ... أَشَدُّ إِقْدَامًا عَلَى الشُّوءِ مِنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَ دَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ عَلَى غَيْرِ عَمَى مِنِّي فِي مَعْرِفَةِ بِهِ...؟

و چه کسی از من بر اعمال زشت بی باک تر است، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می پذیرم با آنکه در شناخت او کور نیستم؟ ۲۳/۱۶

کوری از راه خدا

وَلَا تَبْتَلِنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ، وَلَا الْعَمَىٰ عَنْ سَبِيلِكَ

و مرا به سستی در عبادت و به کوری از راهت، گرفتار نساز. ۱۱/۲۰

جَبْنًا... الْعَمَىٰ عَنْ سَبِيلِكَ

ما را از کوری از راهت دور گردان. ۱۳/۴۴

کور ساختن چشم قصد بد دارنده درباره بنده

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَاجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّىٰ تُعْمِيَ عَنِّي بَصَرَهُ

ص : ۹۹۸

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدی قرار ده، تا چشمش را از (دیدن) من کور سازی. ۷/۲۳

نتیجه باز شدن ابرهای کوری

...حَتَّىٰ إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَىٰ، وَ تَفَشَّعَتْ عَنْهُ سَحَابُ الْعَمَىٰ... فَرَأَىٰ كَبِيرَ عِضْيَانِهِ كَبِيرًا وَ جَلِيلَ مُخَالَفَتِهِ جَلِيلًا

...آریا همین که چشم هدایت برای او گشوده شد و ابرهای کوری از مقابلش کنار رفت، پس گناه بزرگش را بزرگ و ناسازگاری سترگش را سترگ دانست. ۷/۳۱

خدا، کور گرداننده چشم مصائب

كَمْ مِنْ... أَعْيُنٍ أَحْدَاثٍ طَمَسَتْهَا

چه بسیار چشم های مصیبت آفرینی که کور گرداندی. ۱۱/۴۹

کوشش اهتمام

فرشتگان نگهدار عرش، و کوشش در امر الهی

اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشَكَ الَّذِينَ... لَا يُؤْعِزُونَ التَّقْصِيرَ عَلَى الْجِدِّ فِي أَمْرِكَ

خداوندا و حاملان عرش که در فرمان تو کوتاهی را بر کوشش اختیار نمی کنند... ۱/۳

کوشش فرشتگان و عدم خستگی

وَ الَّذِينَ لَا تَدْخُلُهُمْ سَأْمَةٌ مِنْ دُؤُوبٍ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ...

و همانها که از کوشش دائمی دلتنگ نمی شوند، پس بر ایشان درود فرست. ۷/۳ و ۱۰

کوشش در دعا و خواندن خدا

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي، رَاجِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَأُتِلَّغَ فِي الدُّعَاءِ؟

ای خدای من آیا تو بر کسی که تو را بخواند رحم کننده ای تا من هر چه بیشتر در دعا بکوشم؟

۱۵/۱۶

کوشش در دوستی خدا، و خوار ساختن شیطان

اللَّهُمَّ... اكْبِتْهُ بِدُؤُونِنَا فِي مَحَبَّتِكَ

خداوندا با کوشش مستمر ما - در دوستی ات - او را خوار نما. ۳/۱۷

کوشش در کاری بازدارنده (از عبادت خدا)

وَ اكْفِنِي مَا يَشْغَلُنِي الْاِهْتِ مَامُ بِهِ

و مرا از آنچه اهتمام به آن مشغولم می سازد کفایت کن. ۳/۲۰

کوشش والدین در کار فرزندان

عَافِهِمْ... فِي كُلِّ مَا عُنَيْتُ بِهِ مِنْ أَمْرِهِمْ

ص : ۹۹۹

آنان را در کارهایشان - که به آن می گوئیم - تندرستی ده. ۲/۲۵

قطع اهتمام بنده، به روزی ضمانت شده

وَ اجْعَلْ مَا صَرَخَتْ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ، وَ اتَّبَعْتَهُ مِنْ قَسَمِكَ فِي كِتَابِكَ قَاطِعًا لَاهِتْ - مَامَنَا بِالرُّزْقِ الَّذِي تَكَفَّلْتَ بِهِ

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای و در پی آن سوگند خود را در کتابت آورده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای قرار ده. ۳/۲۹

تلاش جهت توبه محوکننده (ی بدی)

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ، وَ أَخْفَيْتَ مِنَ الدَّخِيلَةِ وَاعْظَا لَنَا... وَ سَعِيًّا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاحِيَةِ، وَ الطَّرِيقِ الْمَحْمُودَةِ

پس آن عیب ها که پوشانیدی و بدی ها که پنهان نمودی، برای ما پنددهنده و کوشش به توبه محوکننده و (حرکت در) راه ستوده، قرار ده.

۳/۳۴

نزدیک شدن زمان تلاش برای توبه

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعُورَةِ... وَاعْظَا لَنَا... وَ سَعِيًّا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاحِيَةِ... وَ قَرَّبِ الْوَقْتِ فِيهِ

پس آن عیب ها که پوشانیدی، برای ما پنددهنده و کوشش به توبه محوکننده قرار ده و

زمان آن را نزدیک گردان. ۴ و ۳/۳۴

کوشش بنده، و نرسیدن به طاعت الهی

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا... لَا يَبْلُغُ مَبْلَغًا مِنْ طَاعَتِكَ وَ إِنْ اجْتَهَدَ

خداوندا همانا کسی در طاعت تو هر چند تلاش کند، به جایی نمی رسد. ۲ و ۱/۳۷

سبب از دست رفتن کوشش بنده

لَمْ تَسْمُهُ الْقَصِيصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ الَّذِي يَقْوَى بِهِ عَلَى طَاعَتِكَ... لَوْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِهِ لَهَذَبَ بِجَمِيعِ مَا كَادَحَ لَهُ وَ جُمَلَهُ مَا سَعَى فِيهِ

از او در آنچه از روزی تو خورد، و بر طاعتت نیرو گرفت، تقاص نخواستی. اگر با او چنین رفتار می نمودی، همه آنچه برای

آن تلاش نموده و همه آنچه در آن کوشیده، از دست رفته بود. ۱۳/۳۷

ماه، آفریده ای کوشا

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ، الدَّائِبُ السَّرِيعُ

ای آفریده فرمانبردار، و کوشای شتابنده.

۱/۴۳

کوشش در بسیاری سپاس گزاری از خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُعَانُ مَنْ اجْتَهَدَ فِي تَعْدِيدِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هر که در بسیاری آن کوشید، یاری گردد. ۳۶/۴۷ و ۴۵

ص : ۱۰۰۰

کوشش جهت خوشنودی ولی خدا

اجْعَلْنَا... فِي رِضَاةِ سَاعِيْنَ

ما را کوشا در خوشنودی او قرار ده.

۶۳/۴۷

کوشش دوستان ائمه علیهم السلام، در اطاعت از ایشان

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمْ... الْمُمْ-جْتَهِدِينَ فِي طَاعَتِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که کوشش کنندگان در طاعت ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

کوشیدن در جهت خوشنودی خدا

تَوَخَّذْنِي بِمَا تَتَوَخَّذُ بِهِ مَنْ... أَتَعَبَ نَفْسَهُ فِي ذَاتِكَ، وَ أَجْهَدَهَا فِي مَرْضَاتِكَ

تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می کنی با کسی که برای تو خود را به سختی انداخته و در خوشنودی ات کوشیده.

۸۸/۴۷

کوشش جهت نزدیکی به خدا

أَذِقْنِي طَعْمَ... الْجَاهِدِ فِي مَا يُزِلُّ لَدَيْكَ وَ عِنْدَكَ

طعم کوشش را در آنچه (موجب) نزدیکی به پیشگاه تو و درگاه توست، به من بیچشان.

۱۲۵/۴۷

احسان خدا و کوشش بنده، در نافرمانی او

كُلُّ ذَلِكَ إِنْعَامًا وَ تَطَوُّلاً مِنْكَ، وَ فِي جَمِيعِهِ انْهَمًا كَمَا مَنِي عَلَى مَعْاصِيكَ

همه آنها نعمت و احسان از جانب توست، و در همه آنها، من سرگرم نافرمانی تو بودم.

۱۳/۴۹

گماشته شدن فرشتگان، بر کوه ها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالْمُؤَكَّلِينَ بِالْجِبَالِ فَلَا تَزُولُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و گمارده شدگان به کوه ها تا

فرونیاشد. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

کوه ها و ناتوانی فهم شگفتی های قرآن

وَاجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَى قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَزَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ الَّتِي ضَعُفَتِ الْجِبَالُ الرَّوَاسِي عَلَى صَلَاتِهَا عَنِ اخْتِمَالِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را که کوه های استوار با

محکمیشان از تحمل آن ناتوانند، به دل های ما برسانی. ۴۲/۱۰

کهن دیرینه

ص: ۱۰۰۱

کید فریب

کیش دین

کیفر

جزا دادن به بدکرداران و نیکوکاران

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى

تا کسانی را که بد کرده اند، به سبب آنچه که به جا آورده اند، سزا دهد و آنان را که به سبب نیکویی، نیکویی نمودند را، جزا دهد. ۶/۱

بِكُلِّ ذَلِكٍ... يَبْلُغُوا أَحْيَارَهُمْ، وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ... لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا، وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى

بدین گونه اخبار آنها را می آزماید، و می نگرد آنها در اوقات طاعتش چگونه اند. تا بدکاران را بر وفق کار و کردارشان جزا دهد و نیکوکاران را پاداش نیکو عنایت کند. ۷/۶

جزا داده شدن در قیامت

يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

روزی که هر کس به آنچه کسب کرده، جزا داده شود و آنان هر گز ستم نبینند. ۱۲/۱

لَا تَجْعَلْنِي فِي أَهْلِ الْعُقُوقِ لِلآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

مرا در زمره عاق شدگان پدران و مادران قرار

نده، در آن روز که هر نفسی به آنچه کرده، جزا داده شود و هر گز ایشان ستم نشوند. ۱۱/۲۴

سپاسی پناه دهنده از کیفر الهی

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... خَفِيرًا مِنْ نَقِمَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که پناه دهنده ای از عذابش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

آزاد نمودن گردن ها، از کیفر الهی

أَعْتَقَ رِقَابَنَا مِنْ نِقْمَتِكَ

گردن های ما را از عذابت آزاد کن. ۲/۵

پناه بردن به خدا، از رسیدن کیفر الهی

نُعُوذُ بِكَ مِنْ... حُلُولِ الْعِقَابِ

پناه می بریم به تو از فرود آمدن کیفر. ۹/۸

سبب به جا نماندن کار بد مستوجب کیفر

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ حَتَّى... لَا تَبْقَى لَنَا سَيِّئَةٌ نَسْتَوْجِبُ بِهَا عِقَابَكَ

و رازهای دل هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار بدی که به وسیله آن مستوجب عذاب تو شویم برای ما

نماند. ۷/۹

نتیجه نترسیدن از کیفر الهی

قَدْ عَلِمْتُ، يَا إِلَهِي، مَا نَأَلِنِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ... وَ اعْتَرَا بِنَكِيرِكَ عَلَيْهِ

ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند

ص: ۱۰۰۲

فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای و این از بی باکی او از کیفر تو می باشد.

۵/۱۴

نیازمودن ستمگر، به آسودگی از کیفر

اللَّهُمَّ... لَا تَفْتِنُهُ بِالْأَمْنِ مِنْ إِنْكَارِكَ، فَيَصِرَ عَلَي ظُلْمِي

خداوندا او (ستمگر) را به ایمنی از کیفرت آزمایش نکن، تا به ستم نمودن بر من پافشاری کند.

۱۲/۱۴

نمونه ای از کیفر دشمن

صَوْرٌ فِي قَلْبِي مِثَالِ مَا... أَعْدَدْتَ لِخَصْمِي مِنْ جَزَائِكَ وَ عِقَابِكَ

نمونه مجازات و کیفری که برای دشمنم آماده کردی، در دلم بگذار. ۱۵/۱۴

برتری عفو خدا، نسبت به کیفرش

أَنْتَ الَّذِي عَفُوهُ أَعْلَى مِنْ عِقَابِهِ

تویی آنکه بخشایش او از کیفرش برتر است.

۷/۱۶

عدم افراط خداوند، در کیفر گناهکاران

أَنْتَ الَّذِي لَا يُفْرِطُ فِي عِقَابِ مَنْ عَصَاهُ

تویی آنکه در کیفر گناهکاران زیاده روی نمی کنی. ۱۲/۱۶

خوشایندی گذشت از بنده نسبت به کیفر نمودنش، نزد خدا

...وَلِأَنَّ عَفْوَكَ عَنِّي أَحَبُّ إِلَيْكَ مِنْ عُقُوبَتِي

...و از آن روست که بخشایش من نزد تو محبوب تر از کیفر من است. ۲۶/۱۶

جزای بنده در نخستین معصیت

وَإِنْ كُنْتَ تَغْفِرُ لِي حِينَ أَسْأَلُكَ مَغْفِرَتَكَ... فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرُ وَاجِبٍ لِي بِأَسْئَلَتِي... إِذْ كَانَ جَزَائِي مِنْكَ فِي أَوَّلِ مَا عَصَيْتُكَ
النَّارَ

و اگر مرا بیامرزی هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست. زیرا کیفر من در
نخستین گناهی که کردم، آتش بود. ۳۱/۱۶

ترساندن بندگان، از کیفر

فَأَيْتَكَ... رَهَبْنَا عِقَابَهُ

همانا تو از کیفر نافرمانی خود بیمان داده ای.

۶/۲۵

شیطان، و ایمن ساختن بندگان، از کیفر الهی

يُؤْءِ مِنَّا عِقَابَكَ، وَ يُخَوِّفُنَا بِغَيْرِكَ

ما را از کیفر تو ایمنی می دهد و از غیر تو می ترساند. ۶/۲۵

ص: ۱۰۰۳

کیفر شدن بنده و عدم انکار عدل الهی

لَا يُنْكِرُ يَا إِلَهِي عَدْلَكَ إِنَّ عَاقِبَتَهُ

ای خدای من، اگر او را عقوبت دهی، عدل تو را انکار نمی کند. ۱۰/۳۱

توبه و سالم ماندن از کیفر الهی

اللَّهُمَّ وَإِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَى حِيَالِهَا مِنْ تَبَعَاتِكَ

خداوندا و همانا من به درگاهت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفرهایت سالم ماند. ۲۲/۳۱

جزا ندادن بنده، به کیفر الهی

لَا تَجْزِنِي جَزَائِي مِنْ عُقُوبَتِكَ

مرا به جزایم که عقوبت توست، مجازات نکن.

۲۴/۳۱

مهلت دادن به شیطان، تا روز جزا

وَ اسْتَمَهَلَكَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ لِإِضْلَالِي فَأَمَهَلْتَهُ

و برای گمراه کردنم از تو - تا روز جزا - مهلت طلبید، پس مهلتش دادی. ۱۲/۳۲

آتش دوزخ و کیفری دردناک

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَلْقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرٍ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که

با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می شود. ۲۹/۳۲ و ۳۰

رعد و برق، و رساندن عذاب زیانبار

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ... يَبْتَدِرَانِ طَاعَتَكَ بِرَحْمَةٍ نَافِعَةٍ أَوْ نِقْمَةٍ ضَارَةٍ

خداوندا همانا این دو، به رساندن رحمتی سودمند یا کیفری زیان بار به طاعتت می شتابند.

برانگیختن ابرها، برای کیفر

اللَّهُمَّ وَإِنْ كُنْتَ بَعَثْتَهَا نِقْمَةً... فَإِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ

خداوندا و اگر آن (ابرها) را برای کیفر برانگیخته‌ای، پس ما از خشم، از تو امان می‌خواهیم. ۳/۳۶

کیفر نمودن بنده و ستمکار نبودن خدا

فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ مُعْتَرِفَةٌ بِأَنَّكَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِمَنْ عَاقَبْتَ

پس همه آفریدگان اعتراف می‌کنند که تو هر که را عقوبت نمودی، ستمگر نیستی. ۸/۳۷

سزاوار همه کیفرهای الهی شدن

وَلَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِبَعْضِيَانِكَ كُلِّ مَا أَعَدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ

و حال آنکه او در آغاز که همت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت‌های تو را که برای همه

آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می شد.

۱۴/۳۷

تأخیر در کیفر بنده، و چشم پوشی خدا از حَقِّش

فَجَمِيعُ مَا... أَبْطَأَتْ بِهِ عَلَيْهِ مِنْ سَطَوَاتِ النَّقْمَةِ وَالْعِقَابِ تَرْكُكَ مِنْ حَقِّكَ

پس هر کیفر و عقابی که در انجام آن کندی نموده ای، ترک کردن حَقِّ خودت بوده است.

۱۵/۳۷

به حَقِّ جزا دادن بنده و هلاکت او

فَأِنَّكَ إِنْ تُكَافِي بِالْحَقِّ تُهْلِكُنِي

زیرا اگر تو مرا به حَقِّ مکافات دهی، هلاکم.

۵/۳۹

بنده و عدم انکار شایستگی کیفر

إِنَّكَ إِنْ تَفْعَلْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي تَفْعَلُهُ بِمَنْ لَا يَجْحَدُ اسْتِحْقَاقَ عُقُوبَتِكَ

ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که شایستگی عقوبت تو را انکار نمی

کند. ۱۱/۳۹

منزه ندانستن خود، از سزاواری عقاب

إِنَّكَ إِنْ تَفْعَلْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي تَفْعَلُهُ بِمَنْ... لَا يُبْرِي نَفْسَهُ مِنْ اسْتِجَابِ نَقْمَتِكَ

ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که نفس خود را از سزاواری انتقامت، مبرا

نمی داند. ۱۱/۳۹

اقدام به کارهای بازدارنده کیفر الهی

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا نَتَعَاطَى إِلَّا الَّذِي يَقِي مِنْ عِقَابِكَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا جز آنچه از کیفر تو نگاه دارد، انجام ندهیم. ۷ و ۶/۴۴

عدل بودن کیفر الهی

عُقُوبَتُكَ عَدْلٌ

و کیفیت از روی عدل است. ۴/۴۵

کیفر بنده، به مانند کار بدش

مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا

هر کس کار بدی کند، جز مانند آن جزا داده نمی شود. ۱۲/۴۵

روزی بنده نمودن ترس از کیفر بیم داده شده

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ

خداوندا ترسِ کیفرِ هشدار داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

عدم تبدیل نعمت، به نعمت و کیفر

ص : ۱۰۰۵

يَا مَنْ لَا يُغَيِّرُ النُّعْمَةَ، لَا يُبَادِرُ بِالنَّقْمَةِ

ای کسی که نعمت را تغییر نمی دهد و به کیفر سخت، شتاب نمی کند. ۱۰/۴۶

آمزش خواهان و کیفر الهی

لَا يَشْقَى بِنِقْمَتِكَ الْمُسْتَغْفِرُونَ

آمزش خواهان به کیفر تیره بخت نمی شوند.

۱۵/۴۶

بازگشتن به کیفر الهی

مَا أَطْوَلَ تَرُدُّدَهُ فِي عِقَابِكَ

چه طولانی است پی در پی بازگشتنش، در کیفر! ۲۰/۴۶

سخت بودن کیفر الهی

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْعَلِيُّ الْمُتَعَالِ، الشَّدِيدُ الْمَحَالِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بلندمرتبه در نهایت بلندی مرتبه، سخت کیفر می کند. ۵/۴۷

درخواست بنده، جهت کیفر نشدن

لَا تُؤْأَخِذْنِي بِتَفْرِيطِي فِي جَنْبِكَ، وَ تَعَدِّي طَوْرِي فِي حُدُودِكَ، وَ مُجَاوَزِهِ أَحْكَامِكَ

مرا به کوتاهی نمودنم در حقت و تعدی کردنم در حدودت و تجاوز از احکامت کیفر نکن.

۸۹/۴۷

کیفر مهلت دادن

أَجْرِنِي مِنْ أَخْذِ الْإِثْمَاءِ

از کیفر مهلت دادن پناهم ده. ۹۸/۴۷

عفو و عقاب الهی

أَعْلَمُ... أَنْكَ بِأَنْ تَغْفُوَ أَوْلَى مِنْكَ بِأَنْ تُعَاقِبَ

می دانم به درستی که تو به بخشایش شایسته تری تا اینکه کیفر کنی. ۱۱۶/۴۷

خدا؛ عقاب کننده بر گناه

تَغْمَدُنِي فِيمَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَغَمَّدُ بِهِ... الْأَخِذُ عَلَى الْجَرِيرَةِ لَوْ لَا أَنَا تُهُ

مرا در آنچه بر آن از من آگاهی پوشان، آنگونه که می پوشاند کیفرکننده بر گناه، (که) اگر شکیبایی اش نبود (کیفر می داد). ۱۱۹/۴۷

درخواست کیفر نشدن، در روز آشکار شدن پنهانی ها

لَا تُهْلِكُنِي يَوْمَ تُبْلَى السَّرَائِرُ

در روزی که پنهان ها آشکار می شود، کیفرم نکن. ۱۲۹/۴۷

کیفر الهی و رحمت او

لَا يُجِيرُ مِنْ عِقَابِكَ إِلَّا رَحْمَتُكَ

از کیفرت، جز رحمت پناه نمی دهد. ۱۳/۴۸

دره های هلاکت و کیفرهای الهی

ص: ۱۰۰۶

حَلَلْتُ شِعَابَ تَلْفٍ، تَعَرَّضْتُ فِيهَا لِسَطَوَاتِكَ وَبِحُلُولِهَا عُقُوبَاتِكَ

به درّه های نابودی وارد شدم. در آنها، خود را در معرض سخت گیری هایت قرار داده ، با عقوبت هایت روبرو شدم. ۲/۴۹

سبب ایمن شدن از کیفر خداوند

فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَدَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا أَتَّخِذُهُ سُلْمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ، وَآمَنْ بِه مِنْ عِقَابِكَ

پس ای خدای من، از رحمت و توفیق همیشگی ات مرا چیزی ببخش که آن را نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از

آن بالا روم و به وسیله آن از کیفرت ایمن گردم. ۱۷/۴۹

خداوند جزادهنده

كَفَى بِكَ جَازِيًا

همین بس که تو جزادهنده ای. ۳/۵۰

کیفیت

عدم فهم کیفیت و چگونگی خدا

أَنْتَ الَّذِي... عَجَزَتِ الْأَفْهَامُ عَنْ كَيْفِيَّتِكَ

تویی آنکه فهم ها از کیفیتت عاجزند. ۱۸/۴۷

کینه

کامل نمودن کینه بنده، با یاری او در برابر

ستمگر

أَعْدِنِي عَلَيْهِ عَدْوَى حَاضِرَةً، تَكُونُ... مِنْ حَقِّي عَلَيْهِ وَفَاءً

مرا در مقابل او یاری کن. یاری نمودن آماده ای که کینه ام را بر او کامل نماید. ۸/۱۴

کینه ورزی نسبت به دشمنان خدا

وَاجْعَلْهُمْ... لِجَمِيعِ أَعْدَائِكَ مُعَانِدِينَ وَ مُبْغِضِينَ

و آنان (فرزندانم) را ستیزه جو و کینه توز همه دشمنانت قرار ده. ۳/۲۵

عامل بیرون شدن کینه، از دل های بندگان

أَخْرِجْ وَحَرَ صُدُورِنَا بِرِزْقِكَ

کینه دل هایمان را، با روزی ات بگشا. ۴/۳۶

عدم کینه ورزی نسبت به مؤمنان

انزِعِ الْغُلَّ مِنْ صَدْرِي لِلْمُؤْمِنِينَ

کینه داشتن برای مؤمنان را از سینه ام بر کن.

۱۲۷/۴۷

فرونشستن کینه دشمن

فَرَدَدْتَهُ... لَمْ يَشْكُنْ غَلِيلُهُ

پس در حالی که کینه اش قرار نگرفته بود، او را باز گرداندی. ۶/۴۹

کیل پیمانہ

ص: ۱۰۰۷

گام قدم

گذشت آمرزش و نیز عفو

رهایی یافتن (از گناه)، با گذشت الهی

أَجْرُنَا مِنْ عَذَابِكَ بِتَجَاوُزِكَ

به گذشت خود، ما را از عذابت ایمن ساز.

۲/۱۰

گذشت نیکوی خداوند، بر آفریدگان

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى خَلْقِهِ بِحُسْنِ التَّجَاوُزِ

ای آنکه با گذشت نیک، آفریدگانش را به سپاس خود واداشته است. ۱۰/۱۲

مشهور بودن خدا، به گذشت

فَإِنَّكَ... مَعْرُوفٌ بِالتَّجَاوُزِ

همانا تو به گذشت مشهوری. ۱۵/۱۲

بازگشت بنده، به سوی گذشت الهی

وَ اجْعَلْ... مُتَّحَوِّلِي عَنْ صِرْعَتِي إِلَى تَجَاوُزِكَ

و بازگشت از به زمین افتادنم را به گذشت خود قرار ده. ۶/۱۵

رو به خاک مالیدن برای خدا، و گذشت او

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... مُتَّجَاوِزٌ عَمَّنْ عَفَّرَ لَكَ وَجْهَهُ تَذَلُّلاً؟

ای خدای من آیا تو از آنکه به خواری برای تو روی خود را به خاک مالید، درمی گذری؟

۱۵/۱۶

بنده، آرزومند گذشت الهی

اللَّهُمَّ... إِلَيَّ تَجَاوَزِكَ اشْتَقْتُ

خداوندا به گذشت تو اشتیاق ورزیده ام.

۱۵/۲۰

در گذشتن از همسایگان ستمکار

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أُعْرِضُ بِالتَّجَاوُزِ عَنْ ظَالِمِهِمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که از ستمگرشان با چشم پوشی گذشت کنم. ۳/۲۶

گذشت خداوند از لغزش ها، به نیکویی گذشتش

أَقْلِنِي عَثْرَاتِي بِحُسْنِ إِقَالَتِكَ

به نیکویی گذشتت، از لغزش هایم در گذر.

۳۲/۳۲

افتادن گناه های خطاکاران، و گذشت الهی

ص : ۱۰۰۹

اجْعَلْنِي أَسْوَهَ مَنْ قَدْ أَنْهَضَتْهُ بِتَجَاوُزِكَ عَنْ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ

مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گاه های خطاکاران بلند کردی. ۱۰/۳۹

شب های رمضان و گذشت الهی

وَ إِذَا كَانَ لَكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ لَيَالِي شَهْرِنَا هَذَا رِقَابٌ... يَهْبِهَا صَفْحُكَ فَاجْعَلْ رِقَابَنَا مِنْ تِلْكَ الرِّقَابِ

و چنانچه در هر شب از شب های این ماه ما، برای تو بندگانی باشد، که گذشتت ایشان را می بخشد، پس ما بندگان را از آن بندگان قرار ده.

۱۴/۴۴

روان گشتن قدرت خدا، بر گذشت

أَنْتَ... أَجْرَيْتَ قُدْرَتَكَ عَلَى التَّجَاوُزِ

همانا تو قدرتت را بر گذشت، جاری ساخته ای. ۸/۴۵

گذشت خدا از والدین و هم کیشان مسلمان

اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَنْ آبَائِنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ أَهْلِ دِينِنَا جَمِيعًا

خداوندا از پدران و مادران و همه هم کیشان ما، در گذر. ۵۵/۴۵

خدا، در گذرنده از بدی بنده

وَ يَا مَنْ... يَتَجَاوَزُ عَنِ السَّيِّئَةِ حَتَّى يُعْفِيَهَا

و ای کسی که از بدی درمی گذرد، تا آن را محو کند. ۱۱/۴۶

نافرمانی از خدا، با اعتماد به گذشت او

فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ... رَاجِيًا لِعَفْوِكَ، وَائْتَقًا بِتَجَاوُزِكَ

پس با امیدواری به بخشایشت و اعتماد به گذشتت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. ۶۸/۴۷

پناه بردن به گذشت الهی

هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُسْتَجِيرًا بِصَفْحِكَ

اینک منم در پیشگاه تو، پناهنده به بخشایش.

۶۹/۴۷

در گذشتن خدا، از لغزش کاران

يَا مَنْ يَمُنُّ بِإِقَالِهِ الْعَاثِرِينَ

ای آنکه با احسان خود لغزشکاران را می بخشایی. ۷۵/۴۷

درخواست در گذشتن از لغزش ها

وَ أَفْلِنِي عَثْرَتِي

و از لغزشم درگذر. ۱۶/۴۸

أَسْتَقِيلُكَ عَثْرَاتِي

از تو می خواهم که از لغزش هایم درگذری.

۸/۵۱

آمرزش خواستن بنده و در گذشتن خدا

فَاسْتَغْفِرْتُ فَأَقَلَّتْ

پس آمرزش خواستم و تو در گذشتی. ۱/۴۹

در گذشتن خداوند، از (گناهان) بنده

ص : ۱۰۱۰

تَجَاوَزْ عَنِّي يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

از من در گذر، ای دارای بزرگی و کرم.

۷/۵۰

خدا، در گذرنده از لغزش بنده

أَنْتَ الَّذِي... أَقَلَّتْ عِنْدَ الْعِثَارِ زَلَّتِي

تویی که هنگام (به گناه) افتادن، از لغزشم در گذشتی. ۴/۵۱

يَا مُقِيلِي عَثْرَتِي

ای در گذرنده از لغزشم. ۷/۵۱

گذشتگان

متفاوت بودن روش خدا در توبه، برای گذشتگان

فَمَا هَكَذَا كَانَتْ سُنَّتُهُ فِي التَّوْبَةِ لِمَنْ كَانَ قَبْلَنَا، لَقَدْ وَضَعَ عَنَّا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ

البته روش او در (قبول) توبه، برای کسانی که پیش از ما بودند، این چنین نبوده و از (دوش) ما آنچه به آن طاقت نداریم

برداشته. ۲۳/۱

نعمت های خدا بر همه بندگان گذشته و باقی مانده اش

لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ عِبَادِهِ الْمَاضِينَ وَ الْبَاقِينَ

سپاس او را، به جای هر نعمتی که او بر ما و بر

همه بندگانش - گذشتگان و باقی ماندگان - دارد.

۲۷/۱

بی بهره بودن امت های گذشته از وجود محمد صلی الله علیه و آله

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ دُونَ الْأُمَمِ الْمَاضِيَةِ وَ الْقُرُونِ السَّالِفَةِ

سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، نه بر امت های گذشته و مردمان پیشین. ۱/۲

در آوردن بنده در میان سرای پیشینیان

وَأَفِ بِي عَرْصَةَ الْأَوَّلِينَ

مرا به جایگاه (رستاخیز) پیشینیان برسان.

۱۲۷/۴۷

دشمنان جانشینان خدا، در بین گذشتگان و آیندگان

اللَّهُمَّ الْعَنْ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَالْآخِرِينَ

خداوندا، دشمنان ایشان را از گذشتگان و آیندگان لعنت کن. ۱۰/۴۸

گذشتن صرف نظر کردن

گذشته

نعمت های خدا بر همه بندگان گذشته و

ص : ۱۰۱۱

لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا وَ عَلَى جَمِيعِ عِبَادِهِ الْمَاضِينَ وَ الْبَاقِينَ

سپاس او را، به جای هر نعمتی که او بر ما و بر همه بندگانش - گذشتگان و باقی ماندگان - دارد.

۲۷/۱

بی بهره بودن امت های گذشته از وجود محمد صلی الله علیه و آله

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ دُونَ الْأُمَمِ الْمَاضِيَةِ وَ الْقُرُونِ السَّالِفَةِ

سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، نه بر امت های گذشته و مردمان

پیشین. ۱/۲

توبه و زمان گذشتن وقت عمل

...حَتَّى إِذَا رَأَى مُدَّةَ الْعَمَلِ قَدْ انْقَضَتْ... تَلَقَّاكَ بِالْإِنَابَةِ، وَ أَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ

تا اینکه می بیند زمان عمل گذشته. با توبه به تو روی آورده و خالصانه برای تو توبه می کند.

۸/۱۲

پاکی از چرکی (کردارهای) پیشین

طَهَّرُونِي مِنْ دَنَسٍ مَا أَسْلَفْتُ

مرا از پلیدی آنچه پیش فرستاده ام، پاک نما.

۶/۱۵

گناهان، گذراننده و به سر رساننده عمر بنده

أَنَا الَّذِي أَفْنَيْتِ الدُّنُوبَ عُمُرَهُ

منم آنکه گناهان عمرش را به فنا دادم.

۱۴/۱۶

سپری شدن خوشی های گناهان

اسْتَعَاثَ بِكَ مِنْ... قَبِيحٍ مَا فَضَحَهُ فِي حُكْمِكَ: مِنْ ذُنُوبٍ أَدْبَرَتْ لِدَاتِهَا فَذَهَبَتْ، وَ أَقَامَتْ تَبِعَاتِهَا فَلَزِمَتْ

از (کار) زشتی که در حکم تو رسواگر است، از تو کمک خواسته. از گناهانی که لذت هایش سپری شد و گذشت، و پیامدهای آن به جای ماند و پایدار شد. ۹/۳۱

توبه از لغزش های گذشته و تازه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ... سَوَالِفِ زَلَاتِي وَ حَوَادِثِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از لغزش های گذشته و تازه ام، به درگاہت توبه می کنم.

۱۴/۳۱

توبه ای نابودکننده آنچه (گناهان) گذشته

فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ... تَوْبَةً مُوجِبَةً لِمَحْوِ مَا سَلَفَ

پس این توبه ام را توبه ای سبب محو آنچه گذشته است، گردان.

۲۰/۳۱

ص: ۱۰۱۲

فراموشی کار ناپسند گذشته

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِّنِّي بِسُوءِ أَثْرِي، وَ لَا نِسْيَانٍ لِّمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيمٍ فِعْلِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم و از فراموشیِ کردار نکوهیده گذشته ام نیست.

۲۶/۳۱

پایندگی عزت خدا، با گذشتن زمان ها

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَى مَرِّ الدُّهُورِ وَ خَوَالِي الْأَعْوَامِ وَ مَوَاضِي الْأَزْمَانِ وَ الْأَيَّامِ

خداوندا ای عزیزی که با سپری شدن روزگارا و سال های گذشته و گذشتن زمان ها و روزها، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳/۳۲

سپری شدن رمضان، در حال پاک شدن بندگان از خطا

وَ امْحَقْ ذُنُوبَنَا مَعَ امْحَاقِ هِمَالِهِ... حَتَّى يَنْقِضِيَ عَنَّا وَقَدْ صَفَّيْتَنَا فِيهِ مِنَ الْخَطِيئَاتِ

و با محو شدن هلال ماه، گناهان ما را محو کن. تا (این ماه) در حالی از ما بگذرد که ما را در آن از خطاها پاکیزه ساخته

ای. ۱۵/۴۴

سپری شدن رمضان، و کندن گرفتاری ها از بنده

اسْلَخْ عَنَّا تَبَعَاتِنَا مَعَ انْسِلَاخِ أَيَّامِهِ

با گذشتن روزهایش سختی هایمان را از ما

بکن. ۱۵/۴۴

اللَّهُمَّ اسْلَخْنَا بِانْسِلَاخِ هَذَا الشَّهْرِ مِنْ خَطَايَانَا

خداوندا با گذشتن این ماه، ما را از خطاها در آور. ۴۹/۴۵

افزونی ترس و سپری شدن رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلَيْفٍ... أَوْ حَشٍّ مُتَقَضِيًّا فَمَضُّ

درود بر تو همدمی که چون سپری شد، بیمناک ساخت و بی تاب گرداند. ۲۷/۴۵

برکات و نیکی های گذشته ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ... وَ عَلَى مَاضٍ مِنْ بَرَكَاتِكَ سَلْبِنَاهُ

درود بر تو و بر نیکی های گذشته ات که از دست دادیم. ۴۲/۴۵

توبه از کارهای بد گذشته

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ... مِنْ كُلِّ... سُوءٍ أَسْلَفْنَاهُ

خداوندا ما از هر بدی ای که در گذشته انجام داده ایم، به درگاه تو توبه می کنیم. ۵۲/۴۵

درودی فراگیرنده هر درود گذشته و تازه

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُحِيطُ بِكُلِّ صَلَاةٍ سَأَلْتَهُ وَ مُسْتَأْنَفِهِ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که هر درود گذشته و تازه ای را فراگیرد.

۵۵/۴۷

طلب آمرزش از گناهان گذشته

ص: ۱۰۱۳

وَ اسْتَغْفِرْكَ لِمَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِي

و برای گناهان گذشته ام از تو آمرزش می خواهم. ۲۶/۴۸

نیکی آنچه نوشته شده و گذشته

أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ كِتَابٍ قَدْ خَلَا

از تو نیکی آنچه نوشته شده و گذشته را درخواست می نمایم. ۵/۵۴

گرامی

گرامی ترین آفریدگان و ستایش خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ... أَكْرَمُ خَلْقَتِهِ عَلَيْهِ

سپاس خدای را، به هر سپاسی که گرامی ترین آفریدگانش، او را ستوده اند. ۲۵/۱

سفیران و نگهبانان گرامی خداوند

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَرَةِ، وَ الْحَفَظَةِ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و سفیران بزرگوار نیکوکار و حافظان

گرامی نویسنده (اعمال). ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

گرامی داشتن بندگان، نزد خدا

كَرَّمْنَا عَلَيْكَ

ما را نزد خود گرامی دار. ۵/۵

نویسندگان گرامی اعمال

اللَّهُمَّ يَسِّرْ عَلَى الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ مَوْتَنَا

خداوندا زحمت ما را بر نویسندگان (فرشتگان) گرامی آسان ساز. ۱۵/۶

گرامی ترین خلق خدا

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْأَنْجَبِينَ

پس بر محمد و خاندانش که پاک، پاکیزه، نیکوکار و شریف ترین اند، درود فرست. ۲۴/۶

گرامی ترین پاداش

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... وَاجْزِهِ عَنَّا أَفْضَلَ وَأَكْرَمَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ أَنْبِيَائِكَ عَنْ أُمَّتِهِ

خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست و از طرف ما بهترین و گرامی ترین پاداشی را که به پیامبرانت از جانب امتش دادی، به او پاداش ده. ۲۳/۶

بردباری خدا و گرامی نبودن بنده

أَعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنَّكَ عَنِّي... وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ

شگفت تر از آن بردباری تو با من است و این نه از گرامی بودن من نزد توست. ۲۶/۱۶

ص: ۱۰۱۴

فرشتگان گرامی و آب رسانی سودمند

أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكَرَامَ السَّفَرَةَ. بِسُقِيِّ مِنْكَ نَافِعٍ

و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود، آماده ساز. ۲/۱۹

گرامی داشتن بنده، به تندرستی

أَكْرَمَنِي بِعَافِيَتِكَ

به عافیت گرامی ام دار. ۱/۲۳

گرامی داشتن فرزند و دریافت پاداش از خدا

اللَّهُمَّ... أَثْنُهُمَا عَلَيَّ تَكْرِمَتِي

خداوندا آنها را بر گرامی داشتنم، پاداش ده.

۷/۲۴

پیامبران گرامی، در جایگاه گواهان

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجْرَنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ الرُّسُلِ الْمُكْرَمِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان

ارجمند و پیامبران بزرگوار، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

سرانجامی گرامی

اخْتِمَ لَنَا بِالَّتِي هِيَ... أَكْرَمُ مَصِيرًا

کار ما را به آنچه سرانجامش گرامی تر است، ختم کن. ۶/۳۳

منع خوردنی ها و آشامیدنی ها، به جهت گرامی داشت ماه رمضان

فَحَرَّمَ فِيهِ مَا أَحَلَّ فِي غَيْرِهِ إِعْظَامًا، وَ حَجَرَ فِيهِ الْمَطَاعِمَ وَ الْمَشَارِبَ إِكْرَامًا

پس در آن به خاطر بزرگ داشتش، آنچه در غیر آن حلال بود، حرام کرد و از جهت گرامی داشتش، خوردنی ها و

آشامیدنی ها را در آن ممنوع نمود.

رمضان، گرامی ترین وقت مصاحب بنده

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ

درود بر تو، ای گرامی ترین وقت هایی که همراه بودی. ۲۴/۴۵

گرامی داشتن بازگشت بنده، به سوی خدا

وَ أَكْرَمٍ مِنْ عِنْدِكَ مُنْصَرَفِي، وَ إِلَيْكَ مُنْقَلِبِي

و رفتنم را از نزدت و بازگشتم را به سویت، گرامی دار. ۲۵/۴۶

درود بر پیامبر گرامی

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، الْمُتَّجِبِ الْمُصْطَفَى الْمُكْرَمِ الْمُقَرَّبِ، أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد که

برگزیده، اختیار شده، گرامی و مقرب داشته شده اند، برترین دروده‌های را بفرست. ۵۰/۴۷

گرامی بودن روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ شَرَّفْتَهُ وَكَرَّمْتَهُ وَعَظَّمْتَهُ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که آن را شریف و گرامی و بزرگ داشته ای. ۶۶/۴۷

پیوسته بودن نعمت های گرامی، نزد بنده

ظَاهِرُ كَرَامَاتِهَا لَدَيَّ

گرامی های آن را نزد من پیوسته گردان.

۱۲۸/۴۷

خوار نگردیدن بنده، در صورت گرامی داشتنش توسط خدا

إِنْ أَكْرَمْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يُهِينُنِي

اگر مرا گرامی داری، پس کیست آنکه خوارم کند؟ ۱۵/۴۸

گرداب

گرداب های فتنه و بلا

نَجِّنِي مِنْ عَمْرَاتِ الْفِتْنَةِ

از گرداب های فتنه نجاتم ده. ۹۸/۴۷

بنده و گرداب نادانی اش

وَلَا تَذَرْنِي... فِي غَمْرَتِي سَاهِيًا حَتَّىٰ حِينٍ

و مرا در گرداب غفلتم، تا مدت زمانی بی خبر رها نکن. ۱۲۴/۴۷

گردش

گردش در زمین و سود دنیا و آخرت

يَسْرَحُوا فِي أَرْضِهِ، طَلَبًا لِمَا فِيهِ نَيْلُ الْعَاجِلِ مِنْ دُنْيَاهُمْ، وَ دَرَكَ الْأَجْلِ فِي أَخْرَاهُمْ

در زمین به تکاپو افتند، برای رسیدن به سود کنونی از دنیا و یافتن سود آینده در آخرت.

۶/۶

گردش روزگار و پایدگی عزت خدا

اللَّهُمَّ يَا ذَا... الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَى مَرِّ الدُّهُورِ وَ حَوَالِي الْأَعْوَامِ وَ مَوَاضِي الْأَزْمَانِ وَ الْأَيَّامِ

خداوندا ای عزیزی که با سپری شدن روزگارها و سال های گذشته و گذشتن زمان ها و روزها، ماندگار است. ۱/۳۲ و ۳/۳۲

به گردش در آوردن آسیاب عذاب

أَدِرْ رَحَى نَقِمَتِكَ عَلَى الْمُلْحِدِينَ

آسیاب کيفرت را برای ملحدان به گردش در آور. ۳/۳۶

بسیار گشتن سپاس، با گردش زمان ها

ص: ۱۰۱۶

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَتَضَاعَفُ عَلَيَّ كُرُورِ الْأَزْمِنَةِ

سپاس برای توست. سپاسی که با گردش زمان ها، چندین برابر شود. ۳۹ و ۳۶/۴۷

درودی فزونی یابنده، با گردش روزگار

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آٰلِهِ صَلَٰهٌ... تَزِيدُهَا عَلَيَّ كُرُورِ الْأَيَّامِ زِيَادَةً فِي تَضَاعِيفٍ لَا يُعْدُّهَا غَيْرُكَ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که آن را با گذر روزگار بیفزایی، افزودنی در چندین برابر که جز تو (کسی) نتواند آن را شمارش کند. ۵۵/۴۷

گردن

آزاد نمودن گردن های بندگان، از عذاب الهی

أَعْتَقُ رِقَابَنَا مِنْ نَعْمَتِكَ

گردن های ما را از عذابت آزاد کن. ۲/۵

نینداختن طوق زشتی گناه، بر گردن بنده

كَمْ مِنْ شَائِبَةٍ أَلَمَّتْ بِهَا فَلَمْ... تُقَلِّدْنِي مَكْرُوهَ شَنَايَا

چه بسیار زشتی هایی که به جا آوردم و طوق ناپسندی و زشتی آن را به گردنم نینداختی.

۲۱/۱۶

وسیله رهایی گردن خطاکاران

إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي... رَجَاءً لِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا فَكَأَنَّكَ رِقَابِ الْخَاطِئِينَ

تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون امیدواری به رحمت تو - که رهایی گردن های خطاکاران است - می باشد. ۲۸/۱۶

باریک گشتن گردن بنده، با گناهان

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقَبَتِي قَدْ أَرَقَّتْهَا الذُّنُوبُ

خداوندا و این گردن من است که گناهان آن را باریک نموده. ۲۹/۱۶

عامل آزاد کردن گردن بنده، از گناه

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقَبَتِي قَدْ أَرَقَّتْهَا الذُّنُوبُ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعْتِقْهَا بِعَفْوِكَ

خداوندا و این گردن من است که گناهان آن را باریک نموده، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به گذشت خود آن را آزاد کن. ۲۹/۱۶

طوق خواری به گردن قصد بد دارنده درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُدَلَّ رَقَبَتُهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا

ص: ۱۰۱۷

گردنش را به خواری فروآوری. ۷/۲۳ و ۸/۲۳

نزد خدا آمدن، با گردنی افتاده

فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ، وَرَقَبَةٍ خَاضِعَةٍ

پس با وجودی فروتن و گردنی فروافتاده، پیش روی توست. ۱۹/۳۲

زمان گردن بند شدن اعمال، در گردن ها

وَ صَارَتِ الْأَعْمَالُ قَلَائِدَ فِي الْأَعْنَاقِ

و اعمال، گردن بندهای در گردن ها گردد.

۱۳/۴۲

طوق گردن بنده

طَوَّقِنِي طَوْقَ الْأَقْلَاعِ عَمَّا يُحِيطُ الْحَسَنَاتِ، وَيَذْهَبُ بِالْبِرَّكَاتِ

طوق دست برداشتن از آنچه نیکی ها را باطل کرده و برکت ها را از بین می برد، به گردنم انداز.

۱۰۶/۴۷

حسود و به گردن بنده بستن خصوصیات

وَ كَم مِّن حَاسِدٍ قَدْ... قَلَدْنِي خِلَالًا لَّم تَزَلْ فِيهِ

و چه بسیار حسودی که ویژگی هایی را که همیشه در خود او بود، به گردنم انداخت. ۹/۴۹

پادشاهان و یوغ ذلت به گردن نهادن

يَا مَنْ وَضَعَتْ لَهُ الْمُلُوكُ نِيرَ الْمَذَلَّةِ عَلَى أَعْنَاقِهَا

ای کسی که پادشاهان برای او یوغ خواری بر

گردن هایشان نهاده اند. ۷/۵۱

گردن بند گردن

گردن نهادن تسلیم

گردهمایی اجتماع

گرسنگی

مشرکان و گرسنگی همیشگی

أَصْبَهُمْ بِالْجُوعِ الْمُقِيمِ...

آنان را دچار گرسنگی دائم گردان. ۱۲/۲۷

گرفتاری

آوردگان گرفتاری ناگوار، برای زمینیان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ بِمَكْرُوهِ مَا يَنْزِلُ مِنَ
الْبَلَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، که بلاى

ناخوشایند به سوى اهل زمین می فرستی. ۱۷ و ۱۱ و ۳/۱۰

به غم و اندوه گرفتار بودن بنده

وَ امْتَلَأْتُ بِحَمَلٍ مَا حَدَّثَ عَلَيَّ هَمًّا، وَ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى كَشْفِ مَا مُنِيتُ بِهِ

ص : ۱۰۱۸

و از آنچه برآیم رخ داده از غم و اندوه پر گشته ام و تو بر دفع آنچه به آن گرفتار شده ام توانایی. ۱۰/۷

و عده الهی، رفع گرفتاری گرفتاران

سُبْحَانَكَ نَحْنُ... أَهْلُ السُّوءِ الَّذِينَ وَعَدْتَ الْكُشْفَ عَنْهُمْ

پاک و منزهی تو! ما گرفتارانیم که رفع گرفتاری آنها را وعده داده ای. ۴/۱۰

رهایی یافتن از بلا و گرفتاری

وَ اجْعَلْ... خَلَّاصِي مِنْ كَرْبِي إِلَى رَوْحِكَ

و رهایی از گرفتاریم را به بخشایشت قرار ده.

۶/۱۵

سپاس گزاری از خدا، جهت دور شدن بلا

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ... بِمَا صَرَفْتَ عَنِّي مِنْ بَلَائِكَ

خداوندا بر بلایی که از من برگرداندی، تو را سپاس. ۱/۱۸

گرفتاری بودن تندرستی و درخواست از خدا درباره آن

وَ إِنْ يَكُنْ مَا ظَلَمْتُ فِيهِ، أَوْ بُتُّ فِيهِ مِنْ هَذِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيَّ بَلَاءٍ لَا يَنْقَطِعُ... فَقَدِّمْ لِي مَا أَخَّرْتَ، وَ أَخَّرْ عَنِّي مَا قَدَّمْتَ

و اگر این تندرستی که روز را در آن به سر

برده ام یا شب را در آن به سر رسانده ام، پیش از گرفتاری ای که قطع نمی گردد باشد، پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای،

پیش انداز و آنچه از من پیش انداخته ای، پس انداز. ۲/۱۸

عدم گرفتاری به خودبزرگ بینی

أَعَزَّنِي وَ لَا تَبْتَلِينِي بِالْكِبَرِ

مرا گرامی دار و به خودبزرگ بینی گرفتارم نسا. ۳/۲۰

گرفتار نساختن بنده، به سستی در عبادت

لَا تَبْتَلِيَنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ

مرا به سستی در عبادتت گرفتار نکن. ۱۱/۲۰

تندرستی بنده، پیش از گرفتاری او

فَأَمْنٌ عَلَيَّ قَبْلَ الْبَلَاءِ بِالْعَافِيَةِ

پس پیش از گرفتاری، با تندرستی بر من منت گذار. ۲۰/۲۰

گرفتار نشدن بنده، به ستایش یا نکوهش دیگران

و لَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ، فَأَسْتَرْزِقَ أَهْلَ رِزْقِكَ... فَأَفْتِنَ بِحَمْدِ مَنْ أَعْطَانِي، وَ أُبْتَلَى بِدَمِّ مَنْ مَنَعَنِي

و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخوایم. آنگاه به ستایش آنکه به من عطا کرده، گرفتار شوم

ص: ۱۰۱۹

و به نکوهش آنکه از من بازداشته، دچار گردم.

۲۶/۲۰

امید به اجابت دعا، در حالت گرفتاری

لَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ اِجَابَتِكَ لِي وَ اِنْ اَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي... عَافِيهِ اَوْ بَلَاءٍ

مرا ناامید از اجابتت - گرچه دیر شود - قرار نده، در تندرستی باشم یا گرفتاری. ۸/۲۱

شکیبایی در مقابل گرفتاری

اللَّهُمَّ... لَا صَبْرَ لِي عَلَى الْبَلَاءِ

خداوندا بر بلا شکیبایی ندارم. ۲/۲۲

رحمت الهی و بهبودی یافتن از بلا

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعَافَيْنِ مِنَ الْبَلَاءِ بِرَحْمَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به رحمت تو از بلا رهیده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

دلجویی از همسایگان گرفتار

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَرْقُ عَلَى أَهْلِ الْبَلَاءِ مِنْهُمْ رَحْمَةً

و خداوندا مرا بر آن دار که با مهربانی بر بلادیدگان آنها، دلسوزی نمایم. ۳/۲۶

گرفتار نساختن بندگان، به ناتوانی معرفت آنچه خدا اختیار نموده

لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَنَغْمَطَ قَدْرَكَ

ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نسا، تا قدر تو را سبک شماریم.

۳/۳۳

گرفتار غفلت نشدن

لَا تَسْمُنَا الْغَفْلَةَ عَنْكَ، اِنَّا اِلَيْكَ رَاغِبُونَ

ما را گرفتار غفلت از خودت نکن. زیرا ما به سوی تو راغب هستیم. ۴/۳۴

رعد و برق، و گرفتاری و بلا

لَا تُلْبِسُنَا بِهِمَا لِيَأْسَ الْبَلَاءُ

به سبب آن دو، جامه بلا بر ما نپوشان.

۱/۳۶

نگه داشتن بندگان، از بلا

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَىٰ مَا وَقَّيْتَنَا مِنَ الْبَلَاءِ

پس سپاس تو راست، بر بلاهایی که ما را از آن نگهداشتی. ۶/۳۶

بنده، در گزروی گرفتاری خویش

أَنَا الْمُؤْتَهَنُ بِبَلِيَّتِهِ

منم در گزروی گرفتاری خویش. ۸۳/۴۷

رهاندن بنده، از گرداب بلا و گرفتاری

نَجِّنِي مِنَ عَمْرَاتِ الْفِتْنَةِ

از گرداب های فتنه نجاتم ده. ۹۸/۴۷

رهایی از کام گرفتاری

ص : ۱۰۲۰

خَلَّصْنِي مِنْ لَهَوَاتِ الْبُلُوَى

از کام های بلا رهایی ام بخش. ۹۸/۴۷

گرفتاری غلامان و کنیزان

وَ عَافِنِي مِمَّا ابْتَلَيْتَ بِهِ طَبَقَاتِ عَيْدِكَ وَ إِمَائِكَ

و مرا از آنچه طبقات (مختلف) غلامان و کنیزان را به آن گرفتار نموده ای، عافیت بخش.

۱۰۵/۴۷

پناه بردن به خدا، از گرفتاری

أَعِدْنِي... مِنْ حُلُولِ الْبَلَاءِ

مرا از فرود آمدن بلا پناه ده. ۱۱۹/۴۷

گرفتار نکردن بنده، به پستی و عیب

وَ لَا تَسْمِنِي خَسِيْسَةً يَضْعُرُ لَهَا قَدْرِي وَ لَا نَقِيْصَةً يُجْهَلُ مِنْ أَجْلِهَا مَكَانِي

و پستی ای را که با آن، مرتبه ام خرد گردد، دچارم مساز و عیبی را که به خاطر آن، منزلتم دانسته نشود، بر من ثابت نگردان.

۱۲۱/۴۷

بنده را هدف گرفتاری قرار ندادن

لَا تَجْعَلْنِي لِلْبَلَاءِ غَرَضًا

مرا هدف بلا نگردان. ۱۶/۴۸

بلا پی در پی

لَا تَبْتَلِيْنِي بِبَلَاءٍ عَلَيَّ أَثَرُ بَلَاءٍ

مرا گرفتار بلاهای پی در پی نساز. ۱۶/۴۸

کمین گرفتن دشمن، و گرفتار نمودن بنده

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَيَّ... وَخَدَتِي فِي كَثِيرٍ عَدَدٍ مَنْ نَاوَانِي، وَ أُرْصَدَ لِي بِالْبَلَاءِ فِيمَا لَمْ أَعْمَلْ فِيهِ فِكْرِي

ای خدای من، پس تو تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده و برای گرفتار ساختنم در آنچه درباره آن نیندیشیده ام، در کمین نشسته، مشاهده کردی.

۵/۴۹

بر گرداندن رنج گرفتاری، از بنده

صَرَفْتُ عَنِّي جَهْدَ الْبَلَاءِ

سختی گرفتاری را از من دور کردی. ۲/۵۱

إِلَهِي فَكَمْ مِنْ بَلَاءٍ جَاهِدٍ قَدْ صَرَفْتُ عَنِّي

خدای من، پس چه بسیار بلاهای سختی که از من برگرداندی! ۳/۵۱

بنده، اسیر گرفتاری خویش

فَأَنَا الْأَسِيرُ بِبِلَّتِي

...از این رو من اسیر بلای خود هستم.

۱/۵۳

از میان بردن گرفتاری بنده

أَذْهَبُ بِبِلَّتِي

گرفتاری مرا از میان ببر. ۲/۵۴

ص : ۱۰۲۱

گرفتن

ستاندن عمر بنده و میراندن او

اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ قَبْضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورٍ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْذُورٍ عِقَابِهِ

زمانی که حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد. ۶/۱

خوشنودی بنده، به آنچه از او گرفته شده

اللَّهُمَّ... رَضِّنِي بِمَا أَخَذْتَ لِي وَ مِنِّي

خداوندا مرا به آنچه برای من و از من گرفتی، خوشنود گردان. ۱۳/۱۴

خیر بنده، در دیر گرفتن حق خود

اللَّهُمَّ وَ إِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي وَ تَزَكِ الْإِنْتِقَامِ مِمَّنْ ظَلَمَنِي إِلَى يَوْمِ الْفَضْلِ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَيِّدْنِي مِنْكَ بِبَيْتِهِ صَادِقِهِ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حقم و به کیفر نرسیدن ستمگرم تا روز رستخیر می باشد، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به بیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده.

۱۴/۱۴

گرفتن زلف جنبندگان

أَعِدْنِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتَيْهَا

مرا از شر هر جنبنده ای که موی جلوی سر او

را گیرنده ای، پناه ده. ۶/۲۳

والدین و نگرفتن حقشان از فرزند

هِيَاهَاتَ مَا يَسْتَوْفِيَانِ مِنِّي حَقَّهُمَا

هیاهات! آنها تمامی حقشان را از من نمی گیرند.

همسایگان و اخذ اخلاق نیک الهی

وَفَقَّهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي إِزْفَاقِ ضَعِيفِهِمْ...

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان، توفیق ده.

۲/۲۶

گرفتن مالی با ویژگی های خاص، از بنده

وَ ازِوِ عَنِّي مِنَ الْمَالِ مَا يُحَدِّثُ لِي مَخِيلَةً أَوْ تَأْدِيبًا إِلَى بَغْيٍ أَوْ مَا اتَّعَقَّبَ مِنْهُ طُغْيَانًا

و مالی که برایم خودپسندی پیش آورد یا به ستمگری برساند یا در پی آن دچار سرکشی شوم را، از من دور ساز. ۳/۳۰

اندوختن کالای دنیایی گرفته شده از بنده در خزائن الهی

مَا زُوِيَتْ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَائِيهِ فَادْخَرَهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيَةِ

آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره

ص : ۱۰۲۲

خدا و نگرفتن حقش

...لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ... لَا يَسْتَقْصِي مِنْ أَحَدٍ حَقَّهُ

...زیرا تو پروردگار بزرگی هستی که حق خود را از کسی طلب نمی کنی. ۱۳/۳۹

فرشته مرگ و گرفتن جان ها

و تَجَلَّىٰ مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن (جان ها)، از پرده های پنهانی ها آشکار گردد. ۱۳/۴۲

گرفتن دست بنده

و لَا تَزِمُ بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ... بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ سَقَطِهِ الْمُتَرَدِّينَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. بلکه از سقوط پرت شدگان، دستم را بگیر (نجاتم

ده). ۱۰۴/۴۷

نگرفتن معبودی، با خدا

لَمْ أَتَّخِذْ مَعَكَ إِلَهًا، وَقَدْ فَرَزْتُ إِلَيْكَ بِنَفْسِي

با تو، خدایی نگرفته ام و با جانم به سوی تو گریخته ام. ۳/۴۹

بازستاندن آنچه دشمنان به ستم گرفته اند

أَنْتَ الَّذِي... أَخَذْتَ لِي مِنَ الْأَعْدَاءِ بُظْلَامَتِي

تویی که داد مرا از دشمنانم گرفتی. ۴/۵۱

گرفته خوی

مردمی گرفته خوی و ابرو درهم کشیده

إِنْ وَكَلْتَنِي إِلَىٰ خَلْقِكَ تَجَهَّمُونِي

اگر مرا به آفریدگان و گذاری، با من ترش رویی کنند. ۳/۲۲

گرفته خوی نیافتن خدا

إِلَهِي مَا وَجَدْتُكَ... مُنْقَبِضًا حِينَ أَرَدْتُكَ

خدای من، هنگامی که قصد تو نمودم، تو را درهم کشیده ندیدم. ۵/۵۱

گرما

آتش دوزخ و گرم ترین عذاب دردناک

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ... مِنْ نَارٍ... تَلْقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرٍ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می

شود. ۲۹/۳۲ و ۳۰

تشنگی بندگان، از شدت گرما (در قیامت)

ص: ۱۰۲۳

وَ أَرُوْا بِهِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ظَمًا هَوَاجِرِنَا

و با آن (قرآن)، تشنگی شدید ما را در جاهای گرم در جایگاهی که در پیشگاه توست، سیراب فرما. ۱۱/۴۲

توانایی نداشتن بر (تحمل) گرمی آفتاب

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،
الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد. ۵/۵۰

توانایی نداشتن بر (تحمل) گرمی آتش دوزخ

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْزُونِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَ هَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،
الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ حَرَّ نَارِكَ؟

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد، پس چگونه گرمای آتشت را

توانایی دارد؟ ۵/۵۰

گروگان

افتادگان در گرو گورها و دمیدن اسرافیل در صور

إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّخِصُ الَّذِي يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ... فَيَنْبُئُهُ بِالنَّفْخَةِ صَرَغَى رَهَائِنِ الْقُبُورِ

اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه توست، تا با دمیدن مردگان گرو گورها را بیدار کند. ۲/۳

سبب در گرو بودن بنده، نزد خدا

لَمْ تَسْمُهُ الْقَصِيصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ الَّذِي يَقْوَى بِهِ عَلَى طَاعَتِكَ... لَوْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِهِ لَمَذَهَبَ بِجَمِيعِ مَا كَادَحَ لَهُ وَ جُمَلِهِ مَا
سَعَى فِيهِ... وَ لَبَقِيَ رَهِينًا بَيْنَ يَدَيْكَ بِسَائِرِ نِعَمِكَ

از او در آنچه از روزی تو خورد، و بر طاعتت نیرو گرفت، تقاص نخواستی. اگر با او چنین رفتار می نمودی، همه آنچه برای آن تلاش نموده و همه آنچه در آن کوشیده، از دست رفته بود. و در حضور تو برای باقی نعمت هایت در گرو می ماند.

بنده در گروهی بلا و گرفتاری خویش

أَنَا الْمُرْتَهَنُ بِبَيْتِهِ

ص: ۱۰۲۴

منم در گروهی گرفتاری خویش. ۸۳/۴۷

بنده در گروهی کردار خویش

فَأَنَا... الْمُرْتَهَنُ بِعَمَلِي

از این رو من گروهگان عمل خویشم. ۱/۵۳

گروه

در جماعت کشته شدگان به شمشیرهای دشمنان خدا در آمدن

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... نَصِيرٌ بِهِ فِي نَظْمِ الشُّهَدَاءِ بِسُيُوفِ أَعْدَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در ردیف کشته شدگان به شمشیرهای دشمنانش در آییم.

۲۷/۱۳۰

جماعت دشمنان شیطان

اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي نَظْمِ أَعْدَائِهِ

خداوندا ما را در گروه دشمنانش قرار ده.

۱۴/۱۷

پیوند دادن بین گروه مرزداران اسلام

أَلْفٌ جَمْعُهُمْ

جمعیان را الف ده. ۲/۲۷

جنگیدن برای تواناتر ساختن حزب خدا

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا عَازٍ عَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِكَ... لِيَكُونَ

دِينُكَ الْأَعْلَى وَ حِزْبُكَ الْأَقْوَى... فَلَقَّهِ الْيُسْرَ

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد، تا دین تو برتر و حزب تو قوی تر گردد، پس او را با آسانی روبرو

قصد جهاد و در جماعت شهدا و صالحان قرار گرفتن

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى عَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... أَوْ عَرَضَ لَهُ دُونَ إِزَادَتِهِ مَانِعٍ فَكَتَبَ اسْمَهُ فِي الْعَابِدِينَ... وَ اجْعَلْهُ فِي نِظَامِ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت، یا مانعی در راه اراده اش ایجاد شد؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس و او را در صف شهیدان و صالحان قرار ده. ۱۷/۲۷

در زمره نومیدترین گروه نبودن

لَا أَكُنْ... أَقْنَطَ وَفُودَكَ الْآمِلِينَ

مبادا من از نامیدترین گروه های آرزومندت باشم. ۱۵/۳۲

در جماعت اصحاب یمین بودن

وَ انْظَمِنِي فِي أَصْحَابِ الْيَمِينِ

و مرا در جماعت یاران دست راست در آور.

در گروه رستگاران قرار گرفتن

وَ اجْعَلْنِي فِي فَوْجِ الْفَائِزِينَ

و مرا در گروه رستگاران قرار ده. ۴/۴۱

گرد آوردن بندگان، در گروه پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ

و ما را در گروه او محشور کن. ۲۰/۴۲

صمیمی نشدن با گروهی که برای خدا با آنها دشمنی شده

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُسَّالِمَ مَنْ عَادَانَا حَاشَى مَنْ عُوِدَى فَيْكَ وَ لَكَ، فَإِنَّهُ الْعَدُوُّ الَّذِي لَا نُؤَالِيهِ، وَ الْحِزْبُ الَّذِي لَا نُصَافِيهِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که با کسی که با ما دشمنی کرده، مسالمت نماییم. مگر آنان که در راه تو و برای تو با آنها

دشمنی شده. که او دشمنی است که با او دوستی نمی کنیم و حزبی است که با او صمیمی نمی شویم. ۱۰/۴۴

جماعت سزاوار بالاترین مرتبه

اجْعَلْنَا فِي نَظْمٍ مَنِ اسْتَحَقَّ الرَّفِيعَ الْأَعْلَى بِرَحْمَتِكَ

ما را در صف کسانی که به واسطه رحمت تو، مستحق بالاترین مرتبه گشته اند، قرار ده. ۱۲/۴۴

در آوردن بنده، در حزب و گروه خدا

فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ... أَذْخَلْتَهُ فِي حِزْبِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که در حزب خود واردش کردی. ۶۷/۴۷

دشمن، در گروهی بسیار

وَ صَيَّرْتَهُ مِنْ بَعْدِ جَمْعٍ عَدِيدٍ وَحْدَهُ

و پس از آنکه در گروهی بسیار بود، او را تنها گذاشتی. ۶/۴۹

گره

خدا و باز کردن گره های ناگواری ها

يَا مَنْ تُحَلُّ بِهٖ عُقَدُ الْمَكَارِهٖ

ای کسی که گره های سختی ها به واسطه او باز می شود. ۱/۷

گره های شیطان

اللَّهُمَّ اَحْلِلْ مَا عَقَدَ

خداوندا آنچه (شیطان) گره زد، باز کن.

۱۲/۱۷

گریز

نبودن گریزگاهی برای بنده، از خدا

حَتَّىٰ إِذَا... أَتَيْتَنَ أَنَّهُ... لَا مَهْرَبَ لَهُ عَنكَ

تا اینکه باور کرده که گریزگاهی از تو برایش نیست. ۸/۱۲

ص : ۱۰۲۶

فراری دادن شیطان، از بندگان

وَلَنَا ظَهْرُهُ

او را از ما فراری ده. ۴/۱۷

پناه دادن خدا، به گریختن بنده به سویش

أَجْرَ هَرَبِي

گریزم را پناه ده. ۴/۲۱

گریز بنده، به سوی خدا

إِلَيْكَ الْمَفْرُ وَالْمَهْرَبُ

مفر و گریز به سوی توست. ۴/۲۱

اجعل فراری إليك

گریزم را به سوی خود قرار ده. ۱۱/۲۱

فإليك أفر

پس فقط به سوی تو می گریزم. ۱۱/۵۲

گریز از قدرت الهی

لَا أَسْتَطِيعُ مُجَاوَزَةَ قُدْرَتِكَ

نمی توانم از قدرت تو بگریزم. ۶/۲۱

سبب نگریختن مرزداران اسلام از هموارد خود

أَنْسِهِمْ عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعُدُوَّ ذَكَرَ دُنْيَاهُمْ الْحَدَّاعَةَ الْعُرُورِ، وَ امْحُ عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفَتُونِ... حَتَّى لَا يَهَمَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ بِالْإِدْبَارِ، وَ لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ عَنْ قِوْنِهِ بِفِرَارٍ

هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبنده گول زنده را از خاطرشان بیر و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن، تا هیچ یک از آنان آهنگ پشت کردن (به دشمن) نکند و با نفس خود، حدیث فرار از همانند خود را بازگو ننماید.

پشت کردن و فرار شیطان از بنده

...وَأَدْبَرَ مُؤَلِّيَا عَنِّي

...و پشت کنان از من فرار کرد. ۱۳/۳۲

با جان، به سوی خدا گریختن

قَدْ فَزَرْتُ إِلَيْكَ بِنَفْسِي

با جانم به سوی تو گریخته ام. ۳/۴۹

گریزگاه بدکار

إِلَيْكَ مَفَرٌ الْمُسِيءِ

گریزگاه بدکار به سوی توست. ۳/۴۹

فرار دشمن بنده

وَأَدْبَرَ مُؤَلِّيَا قَدْ أَخْلَفْتُ سَرَايَاهُ

و پشت کرده، فرار نمود. در حالی که سپاهیانش از آنچه گفته بودند، تخلف کردند.

۶/۴۹

سزاوارتر بودن بنده به گریختن از خدا، در صورت امکان گریز

ص: ۱۰۲۷

لَوْ أَنَّ أَحَدًا اسْتَطَاعَ الْهَرَبَ مِنْ رَبِّهِ لَكُنْتُ أَنَا أَحَقُّ بِالْهَرَبِ مِنْكَ

اگر کسی می توانست از پروردگار خود بگریزد، من به گریختن از تو سزاوارتر بودم. ۳/۵۰

خدا، یابنده بنده گریخته

اللَّهُمَّ إِنَّكَ طَالِبِي إِنَّ أَنَا هَرَبْتُ، وَ مُدْرِكِي إِنَّ أَنَا فَرَرْتُ

خداوندا، همانا تو جویای منی، اگر بگریزم. و دستگیرکننده منی، اگر فرار کنم. ۴/۵۰

نبودن گریزگاهی، برای گریختن بنده

أَسْأَلُكَ أَنْ تَعْفُو عَنِّي، وَ تَعْفِرَ لِي فَلَسْتُ بَرِيئًا فَأَعْتَدِر... وَ لَا مَفَرَّ لِي فَأَفِرُّ

از تو می خواهم که مرا ببخشایی و بیامرزی ام. زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم و مرا گریزگاهی نیست تا

بگریزم. ۷/۵۱

گریختن از گناهان

مِنْهَا فَرَرْتُ إِلَيْكَ رَبِّ تَائِبًا قَتْبَ عَلَيَّ

پروردگار من، از آن (گناهان)، با حال توبه به سوی تو گریخته ام، پس توبه ام را بپذیر. ۸/۵۱

عدم (توان) گریز بنده، از خدا

كَيْفَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَهْرَبَ مِنْكَ مَنْ لَا حَيَاةَ لَهُ إِلَّا بِرِزْقِكَ؟

چگونه می تواند از تو بگریزد، آنکه جز به

وسیله روزی ات زندگی برایش نیست؟ ۱/۵۲

گریستن

سبب سخت گریستن خطاکاران

يَا مَنْ لِيخْفِيته يَنْتَحِبُ الْخَاطِئُونَ

ای کسی که خطاکاران از ترس او سخت می گریند. ۳/۱۶

عَلَّتْ شَتَابَ نَمُودِن دَر گَرِیَسْتِن

هَلْ أَنْتَ، يَا إِلَهِي... غَافِرٌ لِمَنْ بَكَكَ فَأُسْرِعَ فِي الْبُكَاءِ؟

ای خدای من آیا تو گریه کننده ات را می آمرزی تا من در گریستن شتاب نمایم؟

۱۵/۱۶

گریستن بنده، تا افتادن پلک چشمانش

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَسْقُطَ أَشْفَارُ عَيْنِي... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

۳۰/۱۶

گزیدن

دشمن و سرانگشت خود به دندان گزیدن

ص : ۱۰۲۸

قَدْ عَصَّ عَلَيَّ شَوَاهُ وَ أَذْبَرَ مَوْلِيَا

سرانگشتان خود را گزید و پشت کرده، فرار نمود. ۶/۴۹

گسترش

گستراندن رحمت الهی، برای بندگان

وَ اَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ

و رحمت را با باران فراوان از ابر بر ما بگستران. ۱/۱۹

توفیق گستردن عدل

وَ اَلْبَسْنِي زِيْنَةَ الْمُتَّقِيْنَ، فِي بَسْطِ الْعَدْلِ

و زیور پرهیزکاران را در گستردن عدل، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

گستراندن عافیت الهی، برای بنده

اَفْرِشْنِي عَافِيَتَكَ

عافیت را برایم بگستران. ۱/۲۳

گستراندن احسان الهی، بر بنده

وَ اِبْسُطْ عَلَيَّ طَوْلَكَ

و بخشش خود را بر من بگستر. ۲۴/۳۱

گستراندن کرامت الهی، برای بنده

وَ اَفْرِشْنِي مِهَادَ كَرَامَتِكَ

و بسترهای کرامت را برای من بگستر.

۱/۴۱

گسترده گی روزی خدا، بر معصیت کار

رِزْقُكَ مَبْسُوطٌ لِّمَنْ عَصَاكَ

روزی تو برای کسی که تو را نافرمانی کرده، گسترده است. ۱۶/۴۶

گسترده‌گی رحمت خدا، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمُ عَرَفَةَ يَوْمٌ... نَشَرْتَ فِيهِ رَحْمَتَكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که رحمت را در آن گسترده ای. ۶۶/۴۷

گسستگی

از هم گسیختن صفات، نزد خدا

وَ تَفَسَّخَتْ دُونَكَ التُّعُوتُ

و صفت ها نزد تو، از هم گسسته. ۷/۳۲

از هم گسیختن اوصاف، پیش از وصف خدا

وَ تَفَسَّخَتْ دُونَ بُلُوغِ نَعْتِكَ الصِّفَاتُ

و توصیف ها پیش از رسیدن به وصف تو، از هم گسیخته اند. ۱۲/۴۶

گشایش

گشایش درهای علم به ربوبیت خداوند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا... فَتَحَ لَنَا مِنْ أَبْوَابِ الْعِلْمِ بِرُبُوبِيَّتِهِ

ص : ۱۰۲۹

و سپاس خدای را که درهایی از علم به پروردگاری اش را بر ما گشود. ۱۰/۱

به هم پیوستن ابزار بسط و گشاد، در (بدن) بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَكَّبَ فِيْنَا آلَاتِ الْبُسْطِ

و سپاس خدای را که آلات بسط و گشادن را در ما به هم پیوست. ۲۰/۱

فرشتگان، آورندگان گشایش خوشایند

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ بِمَكْرُوهِ مَا يَنْزِلُ مِنَ
الْبَلَاءِ وَ مَحْبُوبِ الرَّخَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، که بلای
ناخوشایند و آسایش خوشایند به سوی اهل زمین می فرستی.

۱۷ و ۱۱ و ۳/۱۰

گشودن راه گفتاری نیکو، درباره فرشتگان

اللَّهُمَّ... فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ

خداوندا پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

خدا و گشایش گره ناگواری ها

يَا مَنْ تَحَلَّى بِهِ عُقْدَ الْمَكَارِهِ

ای کسی که گره های سختی ها به واسطه او باز می شود. ۱/۷

رفتن به سوی آسایش فرج و گشایش

وَ يَا مَنْ يُلْتَمَسُ مِنْهُ الْمَخْرَجُ إِلَى رَوْحِ الْفَرَجِ

و ای کسی که رهایی و رفتن به سوی آسایشی فراخ، از او درخواست می شود. ۱/۷

نبود گشاینده ای، برای آنچه خدا بسته

وَ لَا فَاتِحَ لِمَا أُغْلِقَتْ

و برای آنچه بستی، گشاینده ای نیست.

۷/۷

نبود بستنده ای، برای آنچه خدا گشوده

وَلَا مُغْلَقَ لِمَا فَتَحَتْ

و برای آنچه گشودی، بستنده ای نیست.

۷/۷

باز کردن درِ گشایش، برای بنده

وَ افْتَحْ لِي يَا رَبُّ بَابَ الْفَرْجِ بِطَوْلِكَ

و ای پروردگار من، به فضل خود درِ آسایش را به رویم بگشای. ۸/۷

گشایشی بی رنج

وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَ فَرَجًا هَنِيئًا

و از جانب خویش رحمت و گشایشِ گوارا به

ص : ۱۰۳۰

گشایش در توبه

سُبْحَانَكَ، لَا أَيْسُ مِنْكَ وَ قَدْ فَتَحْتَ لِي بَابَ التَّوْبَةِ إِلَيْكَ

پاک و منزهی تو، از تو که در توبه را به رویم گشوده ای، ناامید نمی شوم. ۷/۱۲

وَ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ تَوْبَتِكَ...

و درهای توبه ات را بر من بگشای. ۱۳۲/۴۷

سلامتی از سختی، با گشایش الهی

وَ اجْعَلْ... سَلَامَتِي مِنْ هَذِهِ الشَّدَةِ إِلَى فَرَجِكَ

و تندرستی ام از این سختی را به گشایشت قرار ده. ۶/۱۵

گشودن آنچه شیطان ببندد

اللَّهُمَّ احْلُلْ مَا عَقَّدَ، وَ افْتَقْ مَا رَتَقَ

خداوندا آنچه (شیطان) گره زد، باز کن. و آنچه بست، بگشا. ۱۲/۱۷

گشایش دست بنده

وَ بَسِّعْكَ، فَأَبْسُطْ يَدِي

و به توانگری ات گشاده دستم گردان. ۴/۲۲

آرزو کردن گشایشی بهتر

وَ ارزُقْنِي سَلَامَةَ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي

أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت داده ای، نبینم، مگر آنکه

بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم. ۱۲/۲۲

گشایش دل بنده، برای مقاصد دینی

وَ اَشْرَحْ لِمَرَاثِدِ دِينِكَ قَلْبِي

و دلم را برای راه های مستقیم دینت بگشا.

۵/۲۳

بازداشتن دشمنان، از دست گشایی اشان بر مرزداران اسلام

وَ اقْبِضْ اَيْدِيَهُمْ عَنِ الْبَسِطِ

و دست هایشان را از گشودن بازدار. ۵/۲۷

گشودن دیده هدایتِ جاهل به قدرت خدا و منکر فضلش

فَقَصَّرَ عَمَّا اَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا، وَ تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيرًا. كَالْجَاهِلِ بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهِ، اَوْ كَالْمُنْكَرِ فَضْلِ اِحْسَانِكَ اِلَيْهِ حَتَّى اِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَى، وَ تَفَشَّعَتْ عَنْهُ سَحَابُ الْعَمَى... فَرَأَى كَبِيرَ عَضْيَانِهِ كَبِيرًا وَ جَلِيلَ مُخَالَفَتِهِ جَلِيلًا

پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده و با بی باکی آنچه از آن نهی نموده ای، انجام داده. مانند نادان به قدرت تو بر خودش، یا انکارکننده بسیاری فضل تو به خودش. اما همین

ص : ۱۰۳۱

که چشم هدایت برای او گشوده شد و ابرهای کوری از مقابلش کنار رفت، پس گناه بزرگش را بزرگ و ناسازگاری سترگش را سترگ دانست.

۶/۳۱ و ۷

باز بودن دهان کژدم های دوزخ

وَ أَعْوَدُ بِكَ مِنْ عَقَارِبِهَا الْفَاعِرَةِ أَفْوَاهُهَا

و از عقرب های آن که دهانشان گشوده است، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

قرآن، گشاینده پندها

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِمَا طَوَّبَ الْغَفْلَةَ عَنَّا مِنْ تَصْفُحِ الْأَعْتَابِ نَاشِرًا

و قرآن را گشاینده پندهایی که غفلت از دید ما می پوشاند، قرار ده. ۱۰/۴۲

روان گرداندن گشایش زندگانی، به سوی بندگان

وَ سُقِّ إِلَيْنَا بِهِ رَغَدَ الْعَيْشِ وَ خِصْبَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ

و به وسیله آن (قرآن)، آسایش زندگی و توسعه روزی های فراوان را به سوی ما سوق بده.

۱۲/۴۲

گشایش دری به سوی عفو الهی

أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَابًا إِلَى عَفْوِكَ

تویی آنکه برای بندگان، دری به سوی بخشایشت گشوده ای. ۱۰/۴۵

گشایش در و به پا داشتن راهنما

فَمَا عُدْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَ إِقَامِهِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟! ۱۱/۴۵

نگشودن زبان طعنه زندگان، بر بندگان

وَلَا تَبْسُطُ عَلَيْنَا فِيهِ أَلْسُنَ الطَّاعِنِينَ

و زبان طعنه زندگان را در آن (ماه) بر ما نگشا.

۴۷/۴۵

گشایش در رحمت الهی، برای خواستاران

بَابُكَ مَفْتُوحٌ لِلرَّاعِبِينَ

در تو برای آنان که خواهانند، باز است.

۱۴/۴۶

گشایشی در پایان (امور) بنده مغرور به کرم الهی

مَا أَبْعَدَ غَايَتَهُ مِنَ الْفَرْجِ

چه دور است که در پایان (کار) او گشایش حاصل شود! ۲۰/۴۶

گشایش دست خدا، به نیکی ها

سُبْحَانَكَ بَسَطْتَ بِالْخَيْرَاتِ يَدَكَ

پاک و منزهی! دستت را به نیکی ها گشوده ای.

۲۵/۴۷

ص: ۱۰۳۲

گشایشی آسان، برای ولیّ خدا

وَ افْتَحْ لَهُ فَتْحًا يَسِيرًا

و برای او پیروزی به آسانی بگشای. ۶۱/۴۷

دست گشایی ولیّ خدا، بر دشمنان

وَ ابْسُطْ يَدَهُ عَلَى اَعْدَائِكَ

و دستش را بر دشمنانت بگستر. ۶۳/۴۷

گشایش در روزی

وَ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ... رِزْقِكَ الْوَاسِعِ

و درهای روزی فراخت را بر من بگشای.

۱۳۲/۴۷

گشایش در رحمت و مهربانی خدا

وَ افْتَحْ لِيْ اَبْوَابَ... رَحْمَتِكَ وَ رَأْفَتِكَ...

و درهای رحمت و رأفت را بر من بگشای.

۱۳۲/۴۷

گشایش، با آمرزش الهی

تَوَسَّعْ عَلَيَّ بِمَغْفِرَتِكَ

به آمرزشت به من گشایش ده. ۸/۴۸

شتاب خدا، به گشایش

وَ عَجِّلِ الْفَرَجَ... وَ التَّائِيْدَ لَهُمْ

و در فرج و تأیید آنان، شتاب فرما. ۱۱/۴۸

بخشیدن گشایش به بندگان، از جانب خدا

وَهَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي بَهَا

تُحْيِي أَمْوَاتَ الْعِبَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن بندگان مرده را زنده می کنی، گشایش ده. ۱۳/۴۸

گفتار سخن

گلو

برگرداندن مکر قصدبدکننده درباره بنده، در گلو گاهش

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَرُدَّ كَيْدَهُ فِي نَخْرِهِ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و فرییش را به گلو گاهش بازفرست.

۷/۲۳

حسود و گلوگیری خشمش

و كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... شَجِيَ مِنِّي بِغَيْظِهِ

و چه بسیار حسودی که سختی خشمش از من، گلویش را گرفت. ۹/۴۹

گلوگاه

رسیدن جان ها، به گلوگاه

هُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا... تَرَادَفَ

ص: ۱۰۳۳

الْحَشَارِجِ إِذَا بَلَغَتِ النُّفُوسُ التَّرَاقِي

به وسیله قرآن هنگام مرگ، خرناسه های پی در پی زمان جان کندن را بر ما آسان گردان، آن زمان که جان ها به گلوگاه می رسد. ۱۳/۴۲

گلوگیر

اندوه حسود، گلوگیر او

وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ شَرِقَ بِي بَعْصَتِهِ

و چه بسیار حسودی که به خاطر من اندوهش گلوگیر او شد. ۹/۴۹

گله شکایت

گماشتن

گماشتگی فرشتگان، بر کوه ها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْمُؤَكَّلِينَ بِالْجِبَالِ فَلَا تَزُولُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و گمارده شدگان به کوه ها تا فرونپاشد. ۱۵ و ۱۱ و ۱۰/۳

جهل بنده به کاری که فرشته به آن گماشته شده

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ

قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ مَنْ أَوْهَمْنَا ذِكْرَهُ، وَ لَمْ نَعْلَمْ مَكَانَهُ مِنْكَ، وَ بَأَى أَمْرٍ وَ كَلْتُهُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و هر (فرشته ای) که نامش را نبردیم و جایگاهش را در پیشگاه تو و مأموریتی که او را (به آن) بر گماشته ای، نمی دانیم. ۲۲ و ۱۱ و ۱۰/۳

گماشته شدن برای دوستی خدا

وَ اخْفَظْنَا... حِفْظًا عَاصِمًا مِنْ مَعْصِيَتِكَ... مُسْتَعْمِلًا لِمَحَبَّتِكَ

و ما را نگهداری کن، نگهداری ای که ما را از نافرمانی تو بازدارد و در جهت دوستی تو به کار برد. ۱۷/۶

و اداشتن پیامبر صلی الله علیه و آله ، به رساندن پیام الهی

حَمَلْتُهُ رِسَالَتَكَ فَأَدَّأَهَا

رسالت خود را بر او دادی، پس آن را انجام داد. ۲۲/۶

به کار بستن سنت الهی

وَلَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِـمَامِ عَنْ... اسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ

و مرا به سبب غم و اندوه از انجام سنت خود بازمدار. ۹/۷

گماشته شدن به امری، جهت اصلاح نفس

اللَّهُمَّ إِنَّكَ كَلَّفْتَنِي مِنْ نَفْسِي مَا أَنْتَ أَمْلِكُ بِهِ مِنِّي

ص : ۱۰۳۴

خداوندا مرا - درباره (اصلاح) نفسم - به کاری گماشتی که تو از من به آن تواناتری.

۱/۲۲

به کار بستن آموخته ها

وَوَقَّفَنِي لِلنُّفُودِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى لَا يَفُوتَنِي اسْتِعْمَالُ شَيْءٍ عَلَّمْتَنِيهِ

و مرا برای انجام آنچه به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. تا به کار بستن آنچه به من آموختی، از دستم نرود. ۳/۲۴

و داشتن جنگجو یا مرزدار، به جهاد

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ شَحَدَهُ عَلَى جِهَادٍ... فَأَجْرُهُ لَهْ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زَنَا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را بر جهاد تشویق کرد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

و ادار نمودن فرمانبر بر امری، و پاداش او

وَ لَوْ كَافَاتِ الْمُطِيعِ عَلَى مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَأَوْشَكَ أَنْ يَفْقَدَ ثَوَابَكَ

و اگر (بنا بود) فرمانبر را بر آنچه تو او را بر آن گماشته ای، جزا دهی، چه بسا پاداش تو را از دست می داد. ۱۲/۳۷

گماشتن اسبابی، برای سیدن به آمرزش الهی

لَمْ تَحْمِلْهُ عَلَى الْمُنَاقَشَاتِ فِي الْأَلَاتِ الَّتِي تَسَبَّبَ بِاسْتِعْمَالِهَا إِلَيَّ مَغْفِرَتَكَ

از او نسبت به ابزاری که با به کار بردن آنها، به آمرزش تو نائل شد، حسابکشی سخت نکردی.

۱۳/۳۷

گماشتن رحمت خدا، به برداشتن بار گران بنده

وَ وَكَلْ رَحْمَتَكَ بِاحْتِمَالِ إِضْرِي

و رحمتت را به تحمل بار سنگینم بگمار.

۹/۳۹

و اداشتن اطاعت کنندگان، به اموری

وَ خُذْ بِقَلْبِي إِلَىٰ مَا اسْتَعْمَلْتَ بِهِ الْقَانِتِينَ

و دلم را به سوی آنچه اطاعت کنندگان را به آن گماشته ای، متوجه ساز. ۹۲/۴۷

ستمگر و گماشتن مراقبت خود، بر بنده

كَمْ مِنْ بَٰغٍ... وَكَلَّ بِي تَفَقَّدَ رِعَايَتِهِ

چه بسیار ستمگری که مراقبت و جستجویش را بر من گماشت. ۷/۴۹

بندگان خواستار گماشته شدن به:

أ. آنچه سالم تر است

ص: ۱۰۳۵

وَاسْتَعْمِلْنِي بِمَا هُوَ أَسْلَمٌ

و مرا به آنچه سالم تر است، بگمار.

۱۳/۱۴

ب. آنچه خدا از آن بازپرسی می نماید

وَاسْتَعْمِلْنِي بِمَا تَسْأَلُنِي عَدًّا عَنْهُ

و مرا به کاری که فردا از آن بازپرسی می نمایی وادار. ۳/۲۰

ج. کار پسندیده تر نزد خدا

وَاسْتَعْمِلْنِي بِمَا هُوَ أَرْضَى

و مرا به پسندیده ترین رفتار وادار.

۱۶/۲۰

د. نیکی در کارها

وَ سَمِّنِي حُسْنَ الْوَلَايَةِ

و مرا به نیکی در کارهایی که به آن قیام می نمایم، بگمار. ۲۲/۲۰

ه. اطاعت از خدا

وَاسْتَعْمِلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهَلَّةِ

و مرا در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار. ۲۹/۲۰

و. آنچه خدا الهام کند

ثُمَّ اسْتَعْمِلْنِي بِمَا تُلْهِمُنِي مِنْهُ

...آنگاه مرا به آنچه به من الهام می کنی،

وادار. ۳/۲۴

ز. آنچه سبب کفاره گناهان شود

وَ اسْتَغْمِلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِّمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ

و به مهربانی ات که نابود نمی شود، ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره کارهایی می شود که بر ما نمی پسندی، بگمار. ۴۷/۴۵

ح. آنچه خدا دوستانش را به آن بگمارد

وَ اسْتَغْمِلْنِي بِمَا تَسْتَعْمِلُ بِهِ خَالِصَتَكَ

و مرا به آنچه دوستانت را به آن می گماری، وادار کن. ۱۳۰/۴۷

ط. رها نکردن چیزی از دین خدا

اسْتَغْمِلْنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ

مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم. ۶/۵۴

آنچه بندگان خواستار گماشتگی اندامشان به آنند:

أ. آنچه خدا از بنده می پذیرد

وَ اسْتَغْمِلْ بَدَنِي فِيَمَا تَقْبَلُهُ مِنِّي

ص: ۱۰۳۶

و بدنم را در آنچه از من می پذیری به کار گیر. ۹/۲۱

ب. انجام خوشنودسازنده خدا، در ماه رمضان

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، وَ اسْتِعْمَالِهَا فِيهِ بِمَا يُرْضِيكَ...

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. ۶/۴۴

گمان

تفضل خدا و گمان نیک بردن به او

يَحْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفْضُلِكَ عَلَيَّ مَنْ... وَفَدَّ بِحُسْنِ ظَنِّهِ إِلَيْكَ

و ادا می کند مرا به درخواست از تو، تفضل تو به آنکه با گمان نیک به سوی تو آید. ۳/۱۲

حاجت خواستن از جای بی گمان

فَمَنْ... رَامَ صَرْفَ الْفَقْرِ عَنْ نَفْسِهِ بِكَ فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَظَانِّهَا

پس هر که برطرف کردن احتیاجش را به وسیله تو بخواد، مسلماً نیازمندی اش را از جایگاهی بی گمان طلب کرده. ۱۳/۱۳

گمان بد بردن به والدین

فَأِنِّي لَا أَتَّهْمُهُمَا عَلَى نَفْسِي

زیرا من درباره خود، به آنان گمان بد نمی برم.

۹/۲۴

خوش گمانی نسبت به همسایگان

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... اسْتَعْمِلُ حُسْنَ الظَّنِّ فِي كَافِيَتِهِمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که درباره همه آنان، به خوش گمانی رفتار کنم. ۳/۲۶

بدگمانی در روزی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا فِي أَرْزَاقِنَا بِسُوءِ الظَّنِّ

خداوندا همانا تو ما را در روزی هایمان به بدگمانی، آزمودی. ۱/۲۹

دردست گیرنده مهار بنده، در بدگمانی

قَدْ مَلَكَ الشَّيْطَانُ عَيْنَانِي فِي سُوءِ الظَّنِّ...

شیطان افسار مرا در بدگمانی به دست گرفت.

۲۷/۳۲

گمان پست بودن فقیر

وَ اعْصَمْنِي مِنْ أَنْ أَظُنَّ بِدِي عَدَمِ خَسَاسَةٍ

و مرا از اینکه به فقیری گمان پستی برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

گمان برتر بودن ثروتمند

ص: ۱۰۳۷

وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ... أَظُنَّ بِصَاحِبِ تَزْوِهِ فَضْلًا

و مرا از اینکه به ثروتمندی گمانِ فضل برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

گمان نیک به خدا و طلب قرب او

وَ إِنِّي وَ إِن لَمْ أَقْدُمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... تَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ. ثُمَّ أَتْبَعْتُ ذَلِكَ بِالْإِنَابَةِ
إِلَيْكَ... وَ حُسْنِ الظَّنِّ بِكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام. سپس بازگشت به سوی تو و خوش گمانی به تو را، در پی آن روانه ساخته ام. ۷۳ و ۷۲/۴۷

به حقیقت پیوستن گمان های نیک

وَ كَمْ مِنْ ظَنٍّ حَسَنٍ حَقَّقَتْ

و چه بسیار گمان نیکو که به حقیقت پیوستی.

۱۲/۴۹

گمراهی

(ناسپاسان)، گمراه تر از چهارپایان

... وَ لَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى حَدِّ الْبَهِيمِيَّةِ، فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ: إِنَّهُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ
أَضَلُّ سَبِيلًا

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانیت خارج شده، به مرز حیوانیت رومی آوردند. پس چنان بودند که (خداوند) در کتاب محکم خود وصف کرده: «آنها جز مانند چهارپایان نیستند، بلکه آنان گمراه ترند.» ۹/۱

راهنمایی خدا و گمراهی گمراه کنندگان

اللَّهُمَّ... مَنْ هَدَيْتَ لَمْ يُغْوِهِ إِضْلَالُ الْمُضِلِّينَ

خداوندا هر که را تو راهنمایی نمودی، گمراهی گمراه کنندگان او را گمراه نکرد. ۱۲/۵

توفیق راهنمایی گمراه

وَفَقَّنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا، لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ إِرْشَادِ الضَّالِّ

در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و راهنمایی گمراهان، توفیق ده. ۱۸/۶

طمع شیطان، در گمراه نمودن بندگان

لَهُمْ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يُطْمِعَ نَفْسَهُ فِي إِضْلَالِنَا عَنْ طَاعَتِكَ

خداوندا ما از اینکه او (شیطان) در گمراه کردن ما از طاعتت طمع کند، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷و۲

رستگاری در برابر گمراهی

ص : ۱۰۳۸

وَ أَمْتَعْنَا مِنَ الْهُدَىٰ بِمِثْلِ ضَلَالَتِهِ

و ما را به اندازه گمراهی او (شیطان)، از رستگاری ات بهره مند گردان. ۵/۱۷

توشه تقوا و گمراهی شیطان

وَ زُوِّدْنَا مِنَ التَّقْوَىٰ ضِدًّا غَوَايَتِهِ

و بر ضد گمراهی او (شیطان)، ما را از پرهیزکاری توشه ده. ۵/۱۷

سبب گمراه نشدن بنده

وَ لَا أَضِلُّنَّ وَ قَدْ أَمَكَّنْتُكَ هِدَايَتِي

و (چنان کن که) گمراه نگردم، در حالی که می توانی هدایتم کنی. ۱۴/۲۰

احسانِ راهنمایی به بنده، قبل از گمراهی

فَأَمُنْ عَلَيَّ... قَبْلَ الضَّلَالِ بِالرَّشَادِ

پس پیش از گمراهی، با راهنمایی بر من منت گذار. ۲۰/۲۰

گمراه نساختن بنده، به توانگری

وَ لَا تَفْتِنِّي بِالسَّعَةِ

و به توانگری گمراهم مکن. ۲۲/۲۰

گمراهی، نتیجه مکر نمودن شیطان با بنده

وَ إِلَّا تَصْرِفْ عَنَّا كَيْدَهُ يُضِلَّنَا

و اگر فریب او را از ما بازنداری، گمراهمان کند. ۷/۲۵

مرزداران اسلام و دارایی گمراه کننده

وَ أَمْحُ عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفُتُونِ

و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن. ۴/۲۷

گمراه نمودن دشمنان مرزداران اسلام

وَ ضَلَّلَهُمْ عَنْ وَجْهِهِمْ

و از هدفشان گمراهشان نما. ۵/۲۷

گمراهی خرد، علّت درخواست نیازمند از نیازمند

وَ رَأَيْتُ أَنَّ طَلَبَ الْمُمْسِكِ إِلَى الْمُمْسِكِ... ضَلَّ مِنْ عَقْلِهِ

و دانستم، درخواست نیازمند از نیازمند، از گمراهی خرد است. ۵/۲۸

گمراهی اوصاف، درباره خدا

ضَلَّتْ فِيكَ الصِّفَاتُ

اوصاف در تو گمراه گشته. ۷/۳۲

مهلت خواهی شیطان برای گمراه نمودن بنده

وَ قَدْ اسْتَحْوَذَ عَلَيَّ عَدُوُّكَ الَّذِي اسْتَنْظَرَكَ لِعَوَائِي فَأَنْظَرْتَهُ

و دشمن تو که برای بیراهه بردن من از تو فرصت خواست، پس فرصتش دادی، بر من چیره

ص : ۱۰۳۹

شده است. ۱۲/۳۲

شیطان و گمراه کردن بنده

وَ اسْتَمَّهَلَكَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ لِإِضْلَالِي فَأَمَّهَلْتُهُ

و برای گمراه کردنم از تو - تا روز جزا - مهلت طلبید، پس مهلتش دادی. ۱۲/۳۲

گم نکردن مهربانی خدا

لَا أَعْدَمُ بَرَكَك

نیکی ات از دستم نمی رود. ۲۶/۳۲

گمراه نگشتن از راه خدا

وَ لَوْ لَا أَنَّهُ صَوَّرَ لَهُمُ الْبَاطِلَ فِي مِثَالِ الْحَقِّ مَا ضَلَّ عَنْ طَرِيقِكَ ضَالٌّ

و اگر او باطل را برای ایشان به صورت حق جلوه نمی داد، هیچ گمراهی از راه تو گمراه نمی شد. ۹/۳۷

مردن در حال گمراه نبودن

أَمِتْنَا مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ

ما را ره یافتگانِ ناگمراه، بمیران. ۵/۴۰

عامل راه یابی در تاریکی های گمراهی

وَ جَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالَةِ وَ الْجَهَالَةِ بِاتِّبَاعِهِ

و آن (قرآن) را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی

ره یابیم. ۳/۴۲

قصد کردن روش قرآن و گمراه نشدن

وَ جَعَلْتَهُ... عَلَّمَ نَجَاهٍ لَا يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصْدَ سُنَّتِهِ

و آن را نشانه نجاتی قرار دادی که هر کس قصد راه و روش آن کند، گمراه نمی شود. ۳/۴۲

در توبه و گمراه نشدن بنده از آن

وَجَعَلْتَ عَلَيَّ ذَلِكَ الْبَابِ دَلِيلًا مِنْ وَحْيِكَ لِنَّا يَضِلُّوا عَنْهُ

و بر آن در از وحی خود، راهنمایی قرار داده ای تا از آن گمراه نشوند. ۱۰/۴۵

دشمن گمراه کننده

و حُلِّ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَدُوِّ يُضِلُّنِي

و میان من و دشمنی که مرا گمراه می کند، جدایی انداز. ۹۹/۴۷

دستگیری بنده، از وحشت گمراهان

و لَا تَزِمِ بِي رَهْمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ... بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ... وَهَلِهِ الْمُتَعَسِّفِينَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. بلکه از وحشت گمراهان، دستم را بگیر (نجاتم

ده). ۱۰۴/۴۷

بنده را سبب گمراهی قرار ندادن

و لَا تَجْعَلْنِي... فِتْنَةً لِمَنْ نَظَرَ

ص : ۱۰۴۰

و مرا موجب گمراهی بینندگان، قرار نده.

۱۲۴/۴۷

خواهش نفس و گمراهی بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَ آلَ مَنْ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْأَمَلُ، وَفَتَنَهُ الْهَوَى

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که آرزو بر او چیره گشته، و خواهش نفس او را گمراه نموده است.

۸/۵۲و۹

آزمایش های گمراه کننده

نَجِّنِي مِنْ مُضِلَّاتِ الْفِتَنِ

مرا از آزمایش های گمراه کننده نجات ده.

۸/۵۴

گم شدن فقدان

گناه خطا و نیز نافرمانی

بدی مفارقت از روز، با ارتکاب گناه

وَاعْصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِارْتِكَابِ جَرِيرَةٍ، أَوْ اقْتِرَافِ صَغِيرَةٍ أَوْ كَبِيرَةٍ

و از بدی جدایی از آن (روز)، بر اثر انجام گناهی یا مرتکب شدن گناه صغیره یا کبیره، حفظمان کن. ۱۳/۶

توبه پذیرفته شده و سرزنش نشدن بعد از آن، به خاطر گناه

وَاجْعَلْ خِتَامَ مَا تُحْصِي عَلَيْنَا كِتَابَهُ أَعْمَالِنَا. تَوْبَهُ مَقْبُولَهُ لَا تُوقِفُنَا بَعْدَهَا عَلَى ذَنْبِ اجْتِرَاحِنَا

و پایان آنچه نویسنندگان کارهایمان برای ما می شمارند، توبه پذیرفته شده قرار ده که ما را پس از آن بر گناه انجام شده

توبیخ نکنی. ۳/۱۱

گذشت از گناه بزرگ

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٌ بِأَنَّ... التَّجَاوُزَ عَنِ الْإِثْمِ الْجَلِيلِ لَا يَسْتَضَعِبُكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که می داند در گذشتن از معصیت بسیار، بر تو دشوار نیست. ۱۲/۱۲ و ۱۳

چشم پوشی خدا، از جرم های بسیار زشت

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٌ بِأَنَّ... احْتِمَالَ الْجِنَايَاتِ الْفَاحِشَةِ لَا يَتَكَادُكَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که می داند چشم پوشی از جرم های بسیار زشت بر تو سخت نمی باشد.

۱۲/۱۲ و ۱۳

جلوه دادن لغزش گنهکاران، توسط نفس

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ... سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي رَفَعَهَا إِلَى مَنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ... وَ هِيَ زَلَّةٌ مِنْ زَلَلِ

ص : ۱۰۴۱

الْخَاطِئِينَ، وَ عَثْرَهُ مِنْ عَثْرَاتِ الْمُذْنِبِينَ

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که نفس من رفع آن را از کسی که حاجت هایش را از تو طلب کرده برایم می آراید. و این لغزشی از لغزش های خطاکاران و افتادنی از افتادن های گناهکاران است. ۱۵/۱۳

فریادرسی جستن گنهکاران

اللَّهُمَّ يَا مَنْ بِرَحْمَتِهِ يَسْتَعِيثُ الْمُذْنِبُونَ

خداوندا ای کسی که گناهکاران به رحمت او فریادرسی می جویند. ۱/۱۶

به سر رسیدن عمر، با گناه

وَ أَنَا الَّذِي أَفْتَتِ الذُّنُوبُ عُمُرَهُ

و منم آنکه گناهان عمرش را به فنا داده.

۱۴/۱۶

اصلاح کار گنهکاران

وَ إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَأْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلَّحَ أَمْرُ الْمُذْنِبِينَ

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم - که اصلاح کار گناهکاران به آنست

۲۸/۱۶ -

باریک گشتن گردن بنده، از گناهان

اللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقَبَتِي قَدْ أُرَقَّتْهَا الذُّنُوبُ

خداوندا و این گردن من است که گناهان آن را

باریک نموده. ۲۹/۱۶

منت قرار ندادن بر بنده، از جانب گنهکار

وَ لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَ لَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنْهُ

و برای بدکار و کافر، بر من منت قرار نده.

شیطان و دلیر نمودن بنده، بر (انجام) گناه

إِنْ هَمَمْنَا بِفَاحِشَةٍ شَجَعْنَا عَلَيْهَا

اگر گناه بزرگی را قصد کنیم، (شیطان) ما را بر آن دلیر گرداند. ۷/۲۵

نگه داشته شدگان از گناه

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَعْصُومِينَ مِنَ الذُّنُوبِ وَالرَّزْلِ وَالْخَطَا بِتَقْوَاكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با ترس از تو، از گناهان و نادرستی و خطا نگه داشته شده اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱

فاصله ای میان بنده و گناه

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَحَالِّ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ الذُّنُوبِ بِقُدْرَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به قدرت تو میان آنها و گناهان فاصله افتاده، قرار ده.

۱۰/۲۵ و ۱۱

بازیچه شدن در دست های گناهان

هَذَا مَقَامٌ مَنْ تَدَاوَلَتْهُ أَيْدِي الذُّنُوبِ

ص: ۱۰۴۲

این مقام کسی است که بازیچه دست های گناهان گردیده. ۶/۳۱

بزرگ نبودن آمرزش گناه بزرگ، نزد خدا

...لَاِنَّكَ الرَّبُّ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَتَعَاطَمُهُ غُفْرَانُ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ

...زیرا تویی پروردگار کریمی، که آمرزش گناه بزرگ در نظر تو بزرگ نیست. ۱۰/۳۱

افتادن نگاه های گناهان

وَ اَرْفَعْنِي عَنْ مَصَارِعِ الذُّنُوبِ كَمَا وَضَعْتَ لَكَ نَفْسِي

و مرا از افتادن نگاه های گناهان، بلند گردان، چنانکه خود را برای تو فروافکنده ام. ۱۲/۳۱

توبه نمودن از گناهان کوچک و بزرگ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ كِبَائِرِ ذُنُوبِي وَ صَغَائِرِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از گناهان بزرگ و کوچکم به درگاهت توبه می کنم. ۱۴/۳۱

توبه شکستن و بازگشت به گناه

اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ... عَائِدٌ فِي ذَنْبِهِ وَ خَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ كَذَلِكَ

خداوندا، هر بنده ای که به درگاهت توبه نمود ولی در علم پنهانت، بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس همانا من به

تو پناه می برم که

اینچنین باشم. ۲۰/۳۱

استغفار و فروریختن گناهان

وَ إِن يَكُنِ الْاِسْتِغْفَارُ حِطَّةً لِلذُّنُوبِ فَإِنِّي لَكَ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ

و اگر درخواست آمرزش سبب ریختن گناهان است، پس من به درگاه تو از آمرزش خواهانم.

۲۸/۳۱

پذیرش توبه گنهکاران

إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ عَلَيَّ الْمُذْنِبِينَ

همانا تو توبه گنهکاران را می پذیری.

۲۹/۳۱

دوری نکردن از گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ كُلِّ إِثْمٍ عَرَضَ لِي فَلَمْ أَهْجُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از هر گناهی که برایم پیش آمد، پس از آن دوری نکردم.

۱/۳۸

حرص ورزیدن به گناه

وَازِوِ حِرْصِي عَنْ كُلِّ مَأْثَمٍ

و حرص مرا از هر گناهی دور کن. ۱/۳۹

گناهان سنگین بارکننده

وَاسْتَحْمِلُكَ مِنْ ذُنُوبِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ

ص: ۱۰۴۳

و از تو می خواهیم گناهانم را از من برداری که حملش بر من فشار می آورد. ۸/۳۹

رهایی از منجلابِ گنهکاران

وَ اجْعَلْنِي أُسْوَةً مَنْ قَدْ... خَلَّصْتَهُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ وَرَطَاتِ الْمَمِّ - جَرْمِينِ

و مرا اسوه کسی گردان که به توفیق خود، او را از منجلاب های مجرمان، رهاندی. ۱۰/۳۹

نامید نگشتن گنهکاران، از خدا

فَأَمَّا أَنْتَ يَا إِلَهِي فَأَهْلٌ أَنْ... لَا يَبْئَسُ مِنْكَ الْمَمُّ - جَرْمُونِ

و اما تو ای خدای من، پس شایسته ای که گنهکاران از تو مأیوس نگردند. ۱۳/۳۹

عامل شستن وابستگی به گناه

وَ اغْسِلْ بِهِ دَرْنَ قُلُوبِنَا وَ عَلَائِقَ أَوْزَارِنَا

و به وسیله آن (قرآن)، چرکی دل هایمان و وابستگی های گناهانمان را بشوی. ۱۱/۴۲

رسوا نشدن با گناهان تباه سازنده

وَ لَا تَفْضَحْنَا فِي حَاضِرِي الْقِيَامَةِ بِمُوبِقَاتِ آثَامِنَا

و ما را با گناهان هلاک کننده مان، در برابر حاضران قیامت، رسوا نکن. ۱۴/۴۲

چرکین نشدن رمضان، به وسیله گناهان

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِمَالًا... طَهَارَهُ لَا تُدْنِسُهَا الْآثَامُ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه طهارتی قرار دهد، که گناهان آن را آلوده نکند.

۴/۴۳

حفظ بندگان از گناه، در هر ماه نو

وَ اعْصِمْنَا فِيهِ مِنَ الْحَوْتِ، وَ احْفَظْنَا فِيهِ مِنْ مُبَاشَرِهِ مَعْصِيَتِكَ

و ما را در آن (ماه) از گناه حفظ کن و ما را در آن از انجام دادن نافرمانی ات نگهدار. ۶/۴۳

کردارهای پاکیزه و پاک شدن از گناه

و وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّكَاةِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جوئیم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی.

۱۱ و ۱۰/۴۴

رمضان، محوکننده گناهان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَمْحَاكَ لِلذُّنُوبِ

درود بر تو. چه محوکننده بودی، گناهان را!!

۳۱/۴۵

طولانی بودن ماه رمضان، بر گنهکاران

ص : ۱۰۴۴

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَطْوَلَكَ عَلَى الْمَجْرِمِينَ

درود بر تو. چه طولانی بودی، بر گناهکاران!

۳۲/۴۵

ارتکاب گناه، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَا أَلَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ، أَوْ وَاقَعْنَا فِيهِ مِنْ ذَنْبٍ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... وَ اعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ

خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم یا گناهی که در آن انجام دادیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به عفو خود از ما درگذر. ۴۷/۴۵

عید فطر، نابود کننده ترین روزها برای گناه

وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا... أَمْحَاهُ لِذَنْبٍ

و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده که محو کننده ترین آن، برای گناه باشد. ۴۸/۴۵

عید فطر و آمرزش گناه

وَ اعْفِرْ لَنَا مَا خَفِيَ مِنْ ذُنُوبِنَا وَ مَا عَلَنَ

و گناهان پنهان و آشکار ما را ببامرز.

۴۸/۴۵

پرهیز از گناه، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَنْ... اتَّقَى ذُنُوبَهُ حَقَّ تَقَاتِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ

مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس از گناهان خویش به طوری که حقّ پرهیز کردن بوده پرهیز نموده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش.

۵۰/۴۵

توبه بندگان از هر گناهی، در روز عید فطر

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا... مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْنَاهُ... تَوْبَهُ مَنْ لَا يَنْطَوِي عَلَى رُجُوعٍ إِلَى ذَنْبٍ

خداوندا ما در روزِ فطرمان، از هر گناهی که آن را مرتکب شده ایم، به درگاه تو توبه می کنیم. توبه کسی که بازگشتن به گناه را در دل ندارد.

۵۲/۴۵

زیر بار گناهان بزرگ رفتن

هَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُعْتَرِفًا بِعَظِيمٍ مِنَ الذُّنُوبِ تَحَمَّلْتَهُ

اینک منم در پیشگاه تو، اعتراف کننده به بزرگی گناهایی که زیر بار آن رفته ام. ۶۹/۴۷

عطای ستر و پوشش، به گناهکار

فَعُدَّ عَلَيَّ بِمَا تَعُوذُ بِهِ - عَلَيَّ مَنِ افْتَرَفَ - مِنْ تَعَمُّدِكَ

پس بر من از پوششت، همان چیزی را که به کسی که گناه کرده می دهی، عطا کن. ۷۰/۴۷

بنده، گنهکار درباره خود

أَنَا الْجَانِي عَلَى نَفْسِي

ص: ۱۰۴۵

منم گنهکار بر خود. ۸۲/۴۷

رسوایی های گناهان

أَشْعِرُ قَلْبِي الْإِزْدِجَارَ عَنْ... فَوَاضِحِ الْحَوْبَاتِ

دلم را به خودداری از نافرمانی های رسواکننده بیوشان. ۱۰۷/۴۷

گرفتار شدن به گناهان بزرگ

وَهَبْ لِي عِصْمَةً... تَفْكِنِي مِنْ أَسْرِ الْعَظَائِمِ

و به من عصمتی بخش که از بند گناهان بزرگ رهايم سازد. ۱۱۱/۴۷

شکيبايي کيفرکننده گناه

تَعَمَّدَنِي فِيمَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَعَمَّدُ بِهِ... الْأَخِذُ عَلَى الْجَرِيرَةِ لَوْ لَا أَنَا تُهُ

مراد در آنچه بر آن از من آگاهی بیوشان، آنگونه که می پوشاند کيفرکننده بر گناه، (که) اگر شکيبايي اش نبود (کيفر می

داد). ۱۱۹/۴۷

عامل باقي نماندن گناهان بنده

و تُبَّ عَلَيَّ تَوْبَةً نَصُوحًا لَا تُبْقِي مَعَهَا ذُنُوبًا صَغِيرَةً وَ لَا كَبِيرَةً

و توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقي نگذاری. ۱۲۶/۴۷

نسنجیدن بنده، با گناهان بزرگ

وَ لَا تُقَايِسْنِي بِعَظِيمَاتِ الْجَرَائِرِ

و مرا با گناهان بزرگ مَسْنَج. ۱۲۹/۴۷

رحمت خدا و گناهان بنده

إِنِّي... لَمَغْفِرَتُكَ وَ رَحْمَتُكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي

همانا آمرزش و رحمت تو، از گناهانم وسيع تر است. ۴/۴۸

ایستادگی خطاکار، بر گناه

ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طَوْلُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُرْمِ أَنْ عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَالْمَغْفِرَةِ

سپس اصرار بسیار آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش ببخشی، بازداشت. ۷/۴۸

اقرار بنده به گناه

أَتَيْتَكَ مُقِرًّا بِالْجُرْمِ وَالْإِسَاءَةِ إِلَى نَفْسِي

به درگاه تو آمده ام، در حالی که اقرار به گناه و بدی بر خود دارم. ۷/۴۸

اللَّهُمَّ إِنِّي أَصْبِحُ وَأُمْسِي... مُعْتَرِفًا بِذُنُوبِي

خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که به گناهم اعتراف دارم.

۷/۵۲

فَأَنَا الْمُقِرُّ بِذُنُوبِي

زیرا من به گناه خود، اقرار داشته ام. ۴/۵۳

گناهان گذشته

وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِي

ص : ۱۰۴۶

و برای گناهان گذشته ام از تو آمرزش می خواهم. ۲۶/۴۸

خدا، آمرزنده همه گناهان

إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

به درستی که خدا همه گناهان را می آمرزد.

۲/۵۰

عدم کاهش پادشاهی خداوند، با نافرمانی گنهکاران

لَكِنْ... مَلِكِكَ أَذْوَمُ مِنْ أَنْ... تَنْقُصَ مِنْهُ مَعْصِيَةُ الْمُذْنِبِينَ

ولی پادشاهی ات پایدارتر از آن است که نافرمانی گنهکاران (چیزی) از آن بکاهد. ۶/۵۰

بی گناهی و عذرآوری

أَسْأَلُكَ أَنْ... تَغْفِرَ لِي فَلَسْتُ لِي بَرِيئًا فَأَعْتَدِرَ

از تو می خواهم که بیامرزی ام. زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم. ۷/۵۱

گناهان تباه سازنده بنده

وَ أَتَّصِلُ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي قَدْ أَوْبَقْتَنِي

و به درگاه تو از گناهانم که تباهم ساخته، پوزش می طلبم. ۸/۵۱

هلاک نمودن بنده، با گناهانش

وَلَمْ تُهْلِكْنِي بِجَرِيرَتِي

و به گناهم مرا هلاک نمودی. ۱۱/۵۱

علم خدا به گناهان بنده

وَ اغْفِرْ لِي مَا تَعَلَّمْتُ مِنْ ذُنُوبِي

و گناهیانی را که از من می دانی، بیامرز.

عذاب نمودن بنده و اقرار او بر گنهکاری

إِنْ تُعَذِّبْ فَإِنَّا الظَّالِمُ... الأَثِمُ...

اگر کیفر کنی، این من هستم که ستمکار و گنهکارم. ۱۴/۵۱

بسیار دانستن گناه

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَآلَ مَنْ اسْتَكْتَرُ ذُنُوبَهُ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که گناهانش را بسیار دانسته است. ۸/۵۲ و ۹/۵۲

خاموش گشتن بنده، با گناهانش

رَبِّ أَفْحَمْتَنِي ذُنُوبِي

ای پروردگار من، گناهانم خاموشم نموده.

۱/۵۳

جایگاه خواران گناهکار

قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي مَوْقِفَ الْأَذِلَّةِ الْمُذْنِبِينَ

خود را در جایگاه خواران گناهکار واداشته ام.

۲/۵۳

ص: ۱۰۴۷

درخواست مرتکب گناهان، از خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءَ آلٍ مَنِ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ... وَ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند، و گناهانش بسیار است. ۳/۵۴

گنجایش

گنجیدن همه آفریدگان، در قدرت خدا

وَ أَنْتَ الَّذِي اتَّسَعَ الْخَلَائِقُ كُلُّهُمْ فِي وَسْعِهِ

و تویی آنکه همه آفریدگان در گستره قدرتش گنجیده اند. ۱۰/۱۶

انجام واجبات و عدم گنجایش دارایی

وَ اقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ... وَ إِن... لَمْ يَسْعُهُ مَالِي وَ لَا ذَاتُ يَدِي

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده و گرچه ثروت و دارایی ام گنجایش آن را نداشته باشد. ۶/۲۲

گنجینه

خزانه داران باران

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ

قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ... خُرَّانِ الْمَطَرِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که خزانه داران باراند. ۱۳ و ۱۱ و ۳/۱۰

زاممداران خزانه های بادها

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْقَوْمِ عَلَى خَرَائِنِ الرِّيَّاحِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و زاممداران بر گنجینه بادها. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

نابود نشدن گنجینه های رحمت الهی

وَ يَا مَنْ لَا تَفْنَى خَرَائِنُ رَحْمَتِهِ

و ای کسی که گنج های رحمت او نابود نمی شود. ۳/۵

عدم نابودی گنجینه های الهی، با خواهش بندگان

وَايَا مَنْ لَا تُفْنِي خَزَائِنُهُ الْمَسَائِلُ

و ای آنکه درخواست ها، گنجینه های او را فانی نمی سازد. ۷/۱۳

همیشگی بودن گنجینه های الهی

مَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَائِيهِ فَاذْخَرُهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيهِ

ص : ۱۰۴۸

آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره فرما. ۵/۳۰

کالای دنیا و گنجینه های خداوند

وَمَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ فَادْخِرْهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ...

و آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های خود ذخیره فرما. ۵/۳۰

گنجینه داران قرآن

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدِ الْخَطِيبِ بِهِ، وَ عَلَيَّ آلِهِ الْخُزَّانِ لَهُ

پس بر محمد که با آن سخن راند و بر خاندانش، گنجینه داران آن، درود فرست. ۶/۴۲

کم نشدن گنجینه های الهی

إِنَّ خَزَائِنَكَ لَا تَنْقُصُ بَلْ تَفِيضُ

همانا گنجینه های تو کم نمی شود، بلکه فزونی می یابد. ۵۰/۴۵

خزانه داران علم خدا

رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَ جَعَلْتَهُمْ خَزَنَةَ عِلْمِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را گنجینه داران علمت قرار

دادی. ۵۶/۴۷

گنگی

لال گرداندن زبان قصد بد دارنده درباره بنده

وَمَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُخْرِسَ عَنِّي لِسَانَهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا زبانش را درباره من لال

کنی. ۷/۲۳

عامل گنگ کننده زبان ها، از فرو رفتن در باطل

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَلْسِنَتِنَا عَنِ الْخَوْضِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ غَيْرِ مَا آفَهُ مُخْرِسًا

و قرآن را بندآورنده زبان هایمان از فرورفتن در باطل، بی آنکه از بیماری باشد، قرار ده.

۱۰/۴۲

گوارایی

رحمت و گشایشی گوارا و بی رنج

و هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَفَرَجًا هَيِّئًا

و از جانب خویش رحمت و گشایشِ گوارا به من ببخش. ۸/۷

تندرستی و گواراییِ روزی های پاکیزه

ص : ۱۰۴۹

فَمَا أَذْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَيَاتِينَ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟... أَوْ قَتُّ الصَّحَّةِ الَّتِي هَنَّا تَنِي فِيهَا طَيِّبَاتِ رِزْقِكَ... أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَخَّصْتَنِي بِهَا

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گزاری برای تو سزاوارتر است؟ آیا وقت تندرستی که در آن روزی های پاکیزه ات را بر من گوارا نمودی؟ یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی؟ ۴-۲/۱۵

ابری متراکم و گوارا

وَ انشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمَغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ... وَ تَوَسَّعْ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ، سَحَابًا مُتْرَاكِمًا هَنِيئًا

و رحمتت را با باران فراوان از ابر، بر ما بگستران. و با آن روزی ها فراخی دهی. ابری درهم فشرده، گوارا. ۳ و ۱/۱۹

گوارایی فرمانبری از والدین

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدِي وَ بَرِّي بِهِمَا... أَتَلَجَّ لِصَدْرِي مِنْ شَرِّبِهِ الظُّمآنِ...

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را برای سینه ام از نوشیدن تشنه کام، مطبوع تر قرار ده. ۴/۲۴

گوارایی بخشش الهی

إِنَّ عَطَاءَكَ لِلْعَطَاءِ الْمُهَنَّا

به درستی که عطای تو، عطایی گواراست.

۵۰/۴۵

گواهی

جایگاه گواهان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا... يُشْرَفُ بِهِ مَنَازِلُنَا عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ

و سپاس خدای را، سپاسی که با آن، منزلت ما را در جایگاه های گواهان، شرافت (و آبرو) دهد.

۱۰/۱ و ۱۲

گواهی دادن مقربان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَى أَعْلَى عِلِّيِّينَ فِي كِتَابٍ مَرْقُومٍ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ

و سپاس خدای را، سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه ها(ی بهشتی) بالا رود، «در کتاب نوشته شده ای که مقربان الهی گواه آیند».

۱۳ و ۱۰/۱

گواه قرار دادن (ائمه علیهم السلام)، بر منکران

وَجَعَلْنَا شُهَدَاءَ عَلَىٰ مَنْ جَحَدَ

و ما را بر کسانی که انکار کرده اند، شاهد گردانند. ۲/۲

قیامت، روز آمدن هر کس با گواهِش

ص : ۱۰۵۰

...يَوْمَ يَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَ شَهِيدٌ

...روزی که هر شخص با راننده ای و گواهی (از فرشتگان) بیاید. ۲۴/۳

هر روز نو، گواه آماده ای بر بندگان

وَ هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ، وَ هُوَ عَلَيْنَا شَاهِدٌ عَتِيدٌ

و این روزی نو و تازه و گواهی حاضر بر ماست. ۱۲/۶

گواه راستینی از فرشتگان

اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ... شَاهِدًا صَادِقًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ

خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، گواه صادقی از فرشتگان قرار ده.

۱۶/۶

گواه گرفتن خداوند

اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَ كَفَى بِكَ شَهِيدًا

خداوندا من تو را گواه می گیرم و گواهی تو کافی است. ۲۱/۶

گواه گرفتن آسمان و زمین و ساکنان آنها

وَ أَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَ أَرْضَكَ وَ مَنْ أَسْكَنْتَهُمَا...

و آسمان و زمین و آنچه در آن دو جای دادی را شاهد می گیرم. ۲۱/۶

گواهی بنده

أَنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... وَ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ وَ خَيْرُكَ مِنْ خَلْقِكَ

همانا من شهادت می دهم تویی خدایی که جز تو خدایی نیست و محمد بنده تو و فرستاده ات و برگزیده تو از بین

آفریدگان است. ۲۲ و ۲۱/۶

شَهِدْتُ أَنَّ اللَّهَ قَسَمَ مَعَايِشَ عِبَادِهِ بِالْعَدْلِ

گواهی می دهم که خدا روزی های بندگانش را عادلانه تقسیم نمود. ۱/۳۵

گواهان قیامت

وَلَا تَكْشِفُ عَنَّا سِتْرًا سَتَرْتَهُ عَلَي رُؤُوسِ الْأَشْهَادِ

و در برابر گواهان، پرده ای که با آن ما را پوشانده ای کنار نزن. ۴/۱۱

بی نیازی خدا، به گواهی شاهدان

وَيَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ فِي قَصَصِهِمْ إِلَى شَهَادَاتِ الشَّاهِدِينَ

و ای کسی که در سرگذشت های ایشان از گواهی شهادت دهندگان بی نیاز است. ۲/۱۴

شگفت بنده از گواهی خود

سُبْحَانَكَ مَا أَعْجَبَ مَا أَشْهَدُ بِهِ عَلَي نَفْسِي

پاک و منزهی تو، شگفتا از این گواهی که بر خود می دهم. ۲۵/۱۶

گواهی دهنده به پروردگاری خداوند

ص : ۱۰۵۱

اللَّهُمَّ وَاعْمَمِ بِذَلِكَ مَنْ شَهِدَ لَكَ بِالرُّبُوبِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که به پروردگاری ات گواهی داد، اجابت فرما.

۱۱/۱۷

گواهی باطل و تبدیل آن به حمد الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... أَوْ شَهَادَةٍ بَاطِلٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت یا گواهی نادرست، سپاس برای خودت را قرار

ده. ۱۳/۲۰

گواهی بنده، درباره خود

...أَشْهَدُ بِذَلِكَ عَلَى نَفْسِي

...بر خود، به این مطلب گواهی می دهم.

۷/۲۱

گواه نگرفتن روزی، به روزه گرفتن

و لَّا أَسْتَشْهَدُ عَلَى صِيَامِي نَهَارًا

و روزی را بر روزه داری ام شاهد نمی گیرم.

۱۷/۳۲

گواه بودن آفریدگان، بر تفضل الهی

فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ... شَاهِدَةٌ بِأَنَّكَ مُتَّفَضِّلٌ عَلَيَّ مِنْ عَافِيَةٍ

پس همه آفریدگان گواهند که تو هر که را عافیت بخشی، به فضل رفتار نموده ای. ۸/۳۷

گواه بودن قرآن، بر هر کتاب نازل شده

و جَعَلْتَهُ مُهَيِّمًا عَلَيَّ كُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ

و آن را بر هر کتابی که نازل کرده ای، گواه قرار دادی. ۱/۴۲

گواهان و نور قرآن

وَ جَعَلْتَهُ... نُورَ هُدًى لَّا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانُهُ

و آن را نور هدایتی قرار دادی که برهانش از (دید) شاهدان، خاموش نمی شود. ۳/۴۲

گواه بودن قرآن، بر حلال و حرام

وَ اَعْصَمْنَا بِهِ مِنْ هُوِّ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ... لِمَا عِنْدَكَ بِتَحْلِيلِ حَلَالِهِ وَ تَحْرِيمِ حَرَامِهِ شَاهِدًا

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا شاهد ما به آنچه نزد توست به حلال

دانستن حلالش و حرام شمردن حرامش، باشد. ۱۲/۴۲

سبب گواهی ندادن روز و شب ماه رمضان علیه بنده

وَ اَعْنَا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ، وَ فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ اِلَيْكَ، وَ الْخُشُوعِ لَكَ، وَ الذَّلَّةِ بَيْنَ يَدَيْكَ حَتَّى لَّا يَشْهَدَ نَهَارُهُ عَلَيْنَا
بِغَفْلَةٍ، وَ لَّا لَيْلُهُ بِتَفْرِيطٍ

و ما را در روزش به روزه داری آن و در شبش بر نماز و زاری به درگاہت و خشوع برای تو و

ص : ۱۰۵۲

خواری در پیشگاهت، یاری نما. تا روزش بر ما به غفلت و شیش به کوتاهی نمودن گواهی ندهد.

۱۷/۴۴

گواهی بنده، به تَضِيع و تباه ساختن

هَذَا مَقَامٍ مِّنْ اعْتَرَفَ بِسُبُوغِ النُّعْمِ... وَ شَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّضِيعِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده و به تباه ساختن (نعمت ها)، به ضرر خود گواهی داده است. ۱۵/۴۹

گودال

نگه داشتن بندگان، از گودال کفر

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ...

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر نگهدار. ۱۲/۴۲

سبب نگونسار کردن ستمگر، در گودال

فَلَمَّا رَأَيْتَ يَا إِلَهِي تَبَارَكْتَ وَ تَعَالَيْتَ دَعَلَ سَرِيرَتِهِ... أَرْكَسْتَهُ لِأُمِّ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ، وَ رَدَدْتَهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ

پس همین که - ای خدای مبارک و والای من - تباهی باطن او را ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کنده بود)، سرنگون نمودی. و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی.

۸/۴۹

گور قبر

گوش

رسیدن برهان رسالت، به گوش یاران محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ... اسْتَجَابُوا لَهُ حَيْثُ أَسْمَعَهُمْ حُجَّةَ رِسَالَتِهِ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که هنگامی که دلیل رسالت های خود را به گوششان رساند اجابت کردند... ۳/۴

کر ساختن گوش قصدبدکننده درباره بنده

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُصِمَّ عَن ذِكْرِي سَمْعُهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا گوشش را از (شنیدن) یاد من، کر سازی.

۷/۲۳و۸

مانعی در برابر گوش ناظران

كَانَتْ عَافِيَتُكَ لَنَا... رَدْمًا دُونَ أَسْمَاعِهِمْ

عافیت بخشیدن تو برای ما مانعی در برابر گوش هایشان قرار داد. ۲/۳۴

گوش ندادن به سخن بیهوده

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَن مَعَاصِيكَ، وَ

ص: ۱۰۵۳

اسْتَعْمَالِهَا فِيهِ بِمَا يُرْضِيكَ حَتَّى لَا نُضْغِيَ بِأَسْمَاعِنَا إِلَى لَعْوٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. تا با گوش هایمان هیچ لغوی گوش ندهیم. ۶/۴۴

سخن خدا و فراگیری گوش ها

وَ أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غَيْبِكَ... عَلَى مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ... لَمْ تَعِهِ أَسْمَاعُهُمْ

و تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود، راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشانیدی، گوش هایشان آن را فرامی گرفت.

۱۴/۴۵

گوشت

گرداندن (جنین از حالت) خون بسته شده، به پاره ای گوشت

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ... كَمَا نَعَتْ فِي كِتَابِكَ: نُطْفَةٌ ثُمَّ عَلَقَةٌ ثُمَّ مُضْغَةٌ ثُمَّ عَظْمًا

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. نخست نطفه سپس خون بسته شده و سپس پاره گوشت، سپس استخوان آفریدی. ۲۳/۳۲

به گوشت پوشاندن استخوان جنین

تُصَرِّفُنِي حَالًا عَنْ حَالٍ حَتَّى انْتَهَيْتَ بِي إِلَى تَمَامِ الصُّورَةِ... كَمَا نَعَتْ فِي كِتَابِكَ: نُطْفَةٌ ثُمَّ عَلَقَةٌ ثُمَّ مُضْغَةٌ ثُمَّ عَظْمًا ثُمَّ كَسَوْتُ الْعِظَامَ لَحْمًا

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. تا اینکه مرا به صورت کامل رساندی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. نخست نطفه سپس خون بسته شده و سپس پاره گوشت، سپس استخوان آفریدی، سپس استخوان ها را با گوشت پوشانیدی. ۲۳/۳۲

گوناگون

انواع آشامیدنی ها، در جوی های بهشتی

وَ لَوْحٌ مِنْهَا لِلْبَصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الْأَنْهَارِ الْمُطَّرِدَةِ بِأَنْوَاعِ الْأَشْرِبَةِ

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از جوی هایی که به نوشیدنی های گوناگون روان شده، در مقابل دیدگانشان
نمایان ساز. ۴/۲۷

میوه های گوناگون درختان بهشتی

و لَوْحٍ مِنْهَا لِلْبَصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الْأَشْجَارِ الْمُتَدَلِّيَةِ بِصُنُوفِ الثَّمَرِ

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از درختانی که شاخه هایشان به انواع میوه ها خم گشته، در مقابل دیدگانشان
نمایان ساز. ۴/۲۷

ص : ۱۰۵۴

گوناگونی حالات هر کس، جز خدا

وَ مَنْ سِوَاكَ... مُخْتَلِفُ الْحَالَاتِ

و غیر تو، در حالاتش گوناگون می باشد.

۱۱/۲۸

گونه

غرق شدن گونه ها در اشک ها

وَ غَرَّقَتْ دُمُوعُهُ حَدَيْهِ، يَدْعُوكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ

و دو گونه اش غرق اشک شده، تو را صدا می زند: ای مهربان ترین مهربانان. ۹/۱۲

گیاه

روان بودن ابرها، برای رویاندن گیاه

وَ أَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بَغِيثِكَ الْمَغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ، الْمُنْسَاقِ لِنَبَاتِ أَرْضِكَ، الْمُوْتِقِ فِي جَمِيعِ الْأَفَاقِ

و رحمتت را با باران فراوان از ابری که برای رویاندن گیاه چشم انداز در همه نواحی زمینت روان است، بر ما بگستران. ۱/۱۹

گیجی سرگردانی

ص : ۱۰۵۵

لباس

عَلَّتْ جَامَهُ گِرداندن شب، برای بندگان

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... وَ جَعَلَهُ لِبَاسًا لِيَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ

پس شب را برای آنان آفرید و آن را پوشش ساخت تا جامه راحتی و خواب را دربر کنند.

۵/۶

رعد و برق، و لباس بلا

وَ لَا تُلْبِسْنَا بِهِمَا لِبَاسَ الْبَلَاءِ

و به سبب آن دو، جامه بلا بر ما نپوشان.

۱/۳۶

روز قیامت و جامه های امان

وَ اكْتَسْنَا بِهِ حُلَّ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا

و با آن (قرآن)، ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که از قبرها سربرمی آوریم، به جامه های امان بیوشان. ۱۱/۴۲

پوشاندن لباس عافیت، به بنده

وَ سَرَبَلْنِي بِسِرْبَالِ عَافِيَتِكَ

و لباس عافیت خود را به من بیوشان.

۱۱۲/۴۷

لَبِيك

لَبِيك گفتن به فرمان خدا

وَ أَنَا يَا إِلَهِي عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالذُّعَاءِ، فَقَالَ: لَتَيْبِكَ وَ سَعْدَيْكَ

و من - ای خدای من - بنده توام که او را به نیایش کردن فرمان دادی. پس گفت: اطاعت می کنم و گوش به فرمانم.

۱۳/۱۶

لَتَيْبِكَ لَتَيْبِكَ، تَسْمَعُ مَنْ شَكَأَ إِلَيْكَ

در فرمانبری ات پابرجایم. کسی را که به درگاه تو شکایت کند، می شنوی. ۱۲/۵۱

لحد

عامل گشاد گشتن تنگی لحدهای بندگان

وَ أَفْسَحَ لَنَا بِرَحْمَتِكَ فِي ضَيْقٍ مَلَّاحِدِنَا

و به رحمتت، تنگی لحدهایمان را برای ما گشاد گردان. ۱۴/۴۲

ص: ۱۰۶۱

لذت

شب و دست یابی به لذت و خوشی

فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ... لِيَنَالُوا بِهِ لَذَّةَ وَ شَهْوَةَ

پس شب را برای آنان آفرید تا به سبب آن خوشی و کام دل یابند. ۵/۶

لذت سلامتی

وَ أَذِقْنِي بَرْدَ السَّلَامَةِ

و گوارایی سلامتی را به من بچشان. ۶/۱۵

سبب دریافتن لذت آنچه خدا برای آن خوانده می شود

وَ ارزُقْنِي خَوْفَ غَمِّ الْوَعِيدِ، وَ شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ، حَتَّىٰ أَجِدَ لَذَّةَ مَا أَدْعُوكَ لَهُ

و ترسِ اندوهِ وعده‌ها (ای عذاب) و اشتیاقِ پاداشِ وعده‌ها (ای بهشتی) را روزی ام فرما. تا لذت آنچه را که تو را برای آن می خوانم، دریابم.

۹/۲۲

سپری گشتن لذات گناهان و به جا ماندن گرفتاری های آن

وَ اسْتَيْغَاتَ بِكَ مِنْ عَظِيمٍ مَا وَقَعَ بِهٖ فِي عِلْمِكَ وَ قَبِيحٍ مَا فَضَّحَهُ فِي حُكْمِكَ: مِنْ ذُنُوبٍ أَدْبَرَتْ لَذَاتُهَا فَذَهَبَتْ، وَ أَقَامَتْ تَبِعَاتُهَا فَلَزِمَتْ

و در (گناهان) بزرگی که می دانی به آن گرفتار

شده و از (کار) زشتی که در حکم تو رسواگر است، از تو کمک خواسته. از گناهی که لذت هایش سپری شد و گذشت و پیامدهای آن به جای ماند و پایدار شد. ۹/۳۱

سبب دریافتن لذت درخواست از خدا

اللَّهُمَّ ارزُقْنَا... شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ، حَتَّىٰ نَجِدَ لَذَّةَ مَا نَدْعُوكَ بِهِ

خداوندا شوقِ پاداشِ وعده داده شده را روزی ما گردان. تا خوشی آنچه از تو می خواهیم، دریابیم. ۵۳/۴۵

لَذَّتْ عَفْوُ الْهَيِّ

وَ أَوْجَدْنِي بَرْدَ عَفْوِكَ

و مرا از لذت بخشایش، کامیاب گردان.

۱۲۵/۴۷

لرزش

لرزش پاهای بنده، از ترس خدا

قَدْ أَرَعَشْتُ خَشْيَتَهُ رِجْلَيْهِ

ترس پاهایش را به لرزه انداخته. ۹/۱۲

لرزش اندام از شکوه الهی

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي... انْتِقَاصَ جَوَارِحِي مِنْ هَيْبَتِكَ

ای خدای من، لرزش اندامم را از هیبت خود

ص: ۱۰۶۲

می بینی. ۱۹/۱۶

اللَّهُمَّ فَارْحَمْنَا... اضْطَرَّابَ أَرْكَانِي مِنْ هَيْبَتِكَ

خداوندا، پس به لرزش اندامم از شکوهت، رحم فرما. ۲۳/۳۱

لرزش پل دوزخ، در روز قیامت

و تَبَّتْ بِهِ عِنْدَ اضْطَرَّابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَـِجَازِ عَلَيْهَا زَلَلٌ أَقْدَامِنَا

و هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن (قرآن)، پابرجا

گردان. ۱۵/۴۲

لشکر

لشکر شیطان

اللَّهُمَّ وَ اهْزِمِ جُنْدَهُ

خداوندا و لشکرش را شکست ده. ۱۳/۱۷

لشکری از فرشتگان

وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنْدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ...

و بر آنان سپاهی از فرشتگان را بفرست.

۱۱/۲۷

سلطنت خدا و بدون لشکر بودنش

اللَّهُمَّ يَا ذَا... السُّلْطَانِ الْمُتَمَتِّعِ بِغَيْرِ جُنُودٍ وَ لَا أَعْوَانٍ

خداوندا ای فرمانروای استوار بدون لشکریان

و یاران. ۱/۳۲ و ۲

ولی خدا و سپاه الهی

وَ اَمْدُدْهُ بِجُنْدِكَ الْاَغْلَبِ

و با چیره ترین لشکرت، به او کمک رسان.

۶۱/۴۷

فرار دشمن و خلف وعده سپاهیانش با او

وَ اَذْبِرْ مَوْلِيًّا قَدْ اَخْلَفْتَ سَرَايَاهُ

و پشت کرده، فرار نمود. در حالی که سپاهیانش از آنچه گفته بودند، تخلف کردند.

۶/۴۹

لطف تفضّل

لطف خدا و اسباب کارها

وَ تَسَبَّبْتُ بِلُطْفِكَ الْاَسْبَابُ

و به لطف تو وسیله ها فراهم گردید. ۲/۷

لطف خدا، در ترغیب نمودن (به پاداش)

وَ تَلَطَّفْتَ فِي التَّرْغِيبِ

و با لطف خود، ترغیب نموده ای. ۲۱/۴۶

لطیفی بسیار لطف کننده

سُبْحَانَكَ مِنْ لَطِيفٍ مَا اَلْطَفَكَ

پاک و منزهی! ای لطیفی که چه بسیار لطیفی!

۲۳/۴۷

ص: ۱۰۶۳

آنچه بنده از لطف پروردگار، برای خود می خواهد:

أ. کامل گرداندن نیت

اللَّهُمَّ وَفِّرْ بِلُطْفِكَ نِيَّتِي

خداوندا به لطف خود نیت مرا کامل گردان. ۲/۲۰

ب. دور گرداندن هر پیشامد بد

وَ اذْرَأْ عَنِّي بِلُطْفِكَ

و به لطفت، (هر شری را) از من دور کن.

۲۱/۲۰

ج. بازداشتن از بیجا خرج کردن

وَ اقْبِضْنِي بِلُطْفِكَ عَنِ التَّبْذِيرِ

و مرا - به لطف خود - از ولخرجی باز دار. ۳/۳۰

لعنت

لعنت خدا، بر دشمنان برگزیدگان خدا

اللَّهُمَّ الْعَنْ أَعْدَاءَهُمْ... وَ أَشْيَاءَهُمْ وَ أَتْبَاعَهُمْ

خداوندا، دشمنان ایشان و دوستان و پیروانشان را لعنت کن. ۱۰/۴۸

لعنت خدا، بر خوشنود گردیده به اعمال

دشمنانِ جانشینان خدا

اللَّهُمَّ الْعَنْ أَعْدَاءَهُمْ... وَ مَنْ رَضِيَ بِفِعَالِهِمْ

خداوندا، دشمنان ایشان و هر که را به کردارشان خوشنود می شود، لعنت کن. ۱۰/۴۸

لغزش

نفس و جلوه گری لغزش های خطاکاران

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ... سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي رَفَعَهَا إِلَى مَنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ... وَ هِيَ زَلَّةٌ مِنْ زَلَلِ الْخَاطِئِينَ، وَ عَثْرَةٌ مِنْ عَثْرَاتِ الْمُدْنِيِّينَ

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که نفس من رفع آن را از کسی که حاجت هایش را از تو طلب کرده برایم می آراید. و این لغزشی از لغزش های خطاکاران و افتادنی از افتادن های گناهکاران است. ۱۵/۱۳

توفیق الهی و برخاستن از لغزش

وَ نَهَضْتُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ زَلَّتِي

و با توفیق تو از لغزیدنم برخاستم. ۱۶/۱۳

راهنمایی خداوند و برگشتن از لغزش

وَ رَجَعْتُ وَ نَكَصْتُ بِتَشْدِيدِكَ عَنْ عَثْرَتِي

و با راهنمایی تو برگشته و از لغزشم دست برداشتم. ۱۶/۱۳

ص: ۱۰۶۴

پاسداری از لغزش ها

وَ ارْزُقْنِي... الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ...

و خویشتن داری از لغزش ها را روزی ام کن.

۱۳/۲۲

تبهکاری شیطان و لغزاندن بنده

وَ اِلَّا تَقِنَا حَبَالَهُ يَسْتَرِنَا

و اگر ما را از تبهکاری اش نگه نداری، به لغزیمان اندازد. ۷/۲۵

ترس از خدا و نگه داشته شدن از لغزش

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمَعْصُومِينَ مِنَ الذُّنُوبِ وَ الزَّلَلِ وَ الْخَطَاةِ بِتَقْوَاكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با ترس از تو از گناهان و نادرستی و خطا نگه داشته شده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

لغزش های گذشته و تازه

اللَّهُمَّ اِنِّي اَتُوبُ اِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ... سَوَالِفِ زَلَاتِي وَ حَوَادِثِهَا

خداوندا من در این جایگاهم، از لغزش های گذشته و تازه ام، به درگاہت توبه می کنم.

۱۴/۳۱

لغزش های بنده و نیکویی گذشت الهی

وَ اَقْلِنِي عَثْرَاتِي بِحُسْنِ اِقَالَتِكَ

و به نیکویی گذشتت، از لغزش هایم در گذر.

۳۲/۳۲

پشیمانی بنده، از لغزش های گرفتار شده به آنها

وَ اجْعَلْ نِدَامَتِي عَلٰی مَا وَقَعْتُ فِيهِ مِنَ الزَّلَّاتِ... تَوْبَهُ تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

و پشیمانی ام را از لغزش هایی که به آن دچار شدم، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

لغزش گام های بندگان، هنگام گذشتن از پل دوزخ

و تَبَّتْ بِهِ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَـِٔ جَازٍ عَلَيْهَا زَلَلٌ أَقْدَامِنَا

و هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن (قرآن)، پابرجا

گردان. ۱۵/۴۲

عفو لغزش کاران، از روی احسان الهی

و يَا مَنْ يَمُنُّ بِإِقَالِهِ الْعَاثِرِينَ

و ای آنکه با احسان خود لغزشکاران را می بخشایی. ۷۵/۴۷

اعتراف به لغزش کاری

أَنَا الْمُسِيءُ الْمُعْتَرِفُ الْخَاطِئُ الْعَاثِرُ

ص: ۱۰۶۵

منم بدکارِ اعتراف کننده خطاکار لغزشکار.

۷۶/۴۷

درخواست درگذشتن خدا، از لغزش بنده

وَ أَقْلِنِي عَثْرَتِي

و از لغزشم درگذر. ۱۶/۴۸

وَ أَسْتَقِيلُكَ عَثْرَاتِي

و از تو می خواهم که از لغزش هایم درگذری.

۸/۵۱

لغزش بنده و افتادن (در گناه)

أَنْتَ الَّذِي... أَقَلَّتْ عِنْدَ الْعِثَارِ زَلَّتِي

تویی که هنگام (به گناه) افتادن، از لغزشم درگذشتی. ۴/۵۱

درگذشتن خدا، از لغزش بنده

يَا مُقِيلِي عَثْرَتِي

ای درگذرنده از لغزشم. ۷/۵۱

رحم نمودن خدا، بر لغزیدن پای بنده

مَوْلَايَ اِرْحَمْ... زَلَّهُ قَدَمِي

مولای من! بر لغزش گام هایم رحم کن. ۴/۵۳

لمس

عدم شناخت خدا، با لمس کردن

سُبْحَانَكَ لَا تُحَسُّ... وَلَا تُمَسُّ

پاک و منزّهی! نه حس می شوی و نه لمس می گردی. ۲۷/۴۷

لوازم خانه

همسایگان و لوازم خانه

و وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... حُسْنِ مُوَاسَاتِهِمْ بِالْمَاعُونِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در همیاری نیکو در مایحتاج زندگی یشان، توفیق ده. ۲/۲۶

لهو

چشم ها و نشناختن به سوی لهو

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا نُسْرِعَ بِأَبْصَارِنَا إِلَى لَهْوٍ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا با چشم هایمان به سوی هیچ لهوی نشتابیم. ۶/۴۴

راهنمایی خداوند و اشتغال بنده، به لهو

إِلَهِي هَدَيْتَنِي فَلَهْوْتُ

ص: ۱۰۶۶

خدای من، مرا راه نمودی، پس به کار بیهوده مشغول شدم. ۱/۴۹

عَلَّتْ اِشْتِغَالَ بِهٖ لَهٗو و بیهوده کاری

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءًا لِّمَنْ نَفْسُهُ لَاهِيَةٌ لِطُولِ أَمَلِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست

می کنم، درخواست کسی که نفس او به خاطر آرزوهای درازش، به بیهوده کاری مشغول شده.

۸/۵۲

لیاقت شایستگی

ص: ۱۰۶۷

مار

نیشِ مارهای آتش دوزخ

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ... حَيَاتِهَا الصَّالِقِ بِأُتْيَابِهَا

و از مارهای آن که با نیش هایشان می زنند، به تو پناه می برم.

۳۱/۳۲

مال ثروت و نیز دارایی

مالک

درود خدا بر فرشته ای به نام «مالک»

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ مَالِكِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و مالک.

۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

ماندگاری بقا

ماندن

اقامت مجاهد مسلمان، در راه خدا و برای او

وَ اجْعَلْ... طَعْنَهُ وَ إِقَامَتَهُ، فِيكَ وَ لَكَ

و مسافرت و اقامتش را، در راه خود و برای خود قرار ده. ۱۴/۲۷

به جا ماندن تبعات گناهان

وَ اسْتَبَعَتْ بِكَ مِنْ عَظِيمٍ مَا وَقَعَ بِهِ فِي عِلْمِكَ وَ قَبِيحٍ مَا فَضَّحَهُ فِي حُكْمِكَ: مِنْ ذُنُوبٍ أَدْبَرَتْ لَهَا فَذَهَبَتْ، وَ أَقَامَتْ تَبِعَاتُهَا

و در (گناهان) بزرگی که می دانی به آن گرفتار شده و از (کار) زشتی که در حکم تو رسواگر است، از تو کمک خواسته. از گناهی که لذت هایش سپری شد و گذشت، و پیامدهای آن به جای ماند و پایدار شد. ۹/۳۱

بسیار ماندن در بین طبقات خاک در قبر

وَ بَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلَى، وَ طُولِ الْمُقَامِ بَيْنَ أَطْبَاقِ الثَّرَى

و فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) و ماندن طولانی در میان طبقه های خاک را برای ما مبارک گردان. ۱۴/۴۲

اقامت پسندیده ماه رمضان، بین مسلمانان

وَ قَدْ أَقَامَ فِيْنَا هَذَا الشَّهْرُ مُقَامَ حَمْدٍ

و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد. ۲۲/۴۵

مانع سدّ

ماه نو

ویژگی های ماه

أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ، الدَّائِبُ السَّرِيعُ، الْمَتَرَدُّ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ، الْمُتَصَرِّفُ فِي فَلَكِ التَّدْبِيرِ

ای آفریده فرمانبردار، و کوشای شتابنده، که در منزل های قرارداد شده، آمد و شد می کنی و در فلک تدبیر تصرف می کنی. ۱/۴۳

روشن شدن تاریکی ها، با ماه

أَمَنْتُ بِمَنْ نَوَّرَ بِكَ الظُّلْمَ

ایمان آوردم به کسی که به وسیله تو ظلمت ها را نورانی ساخت. ۲/۴۳

آشکار ساختن امور مبهم، با ماه

أَمَنْتُ بِمَنْ... أَوْضَحَ بِكَ الْبُهْمَ

ایمان آوردم به کسی که با تو مبهمات را واضح نمود. ۲/۴۳

ماه، نشانه پادشاهی خدا

وَ جَعَلَكَ آيَةً مِنْ آيَاتِ مُلْكِهِ، وَ عَلَامَةً مِنْ عَلَامَاتِ سُلْطَانِهِ

و تو را نشانه ای از نشانه های پادشاهی اش و علامتی از علامت های سلطنتش قرار داد. ۲/۴۳

به خدمت گماشتن ماه، و فرمانبری و شتابش

وَ امْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النُّقْصَانِ، وَ الطُّلُوعِ وَ الْأُفُولِ، وَ الْإِنَارَةِ وَ الْكُسُوفِ، فِي كُلِّ ذَلِكَ أَنْتَ لَهُ مُطِيعٌ، وَ إِلَى إِرَادَتِهِ سَرِيعٌ

و تو را با فزونی و کاستی و طلوع و غروب، و نورفشانی و گرفتگی، به خدمت گرفت. و در همه آن حالات، تو مطیع او هستی
و به سوی خواسته اش، شتابنده ای. ۲/۴۳

تدبیر خدا، در امر (آفرینش) ماه

سُبْحَانَهُ مَا أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ!

پاک و منزّه است او. چه شگفت انگیز است، آنچه در امر تو تدبیر نمود! ۳/۴۳

دقیق بودن انجام داده خدا، درباره ماه

سُبْحَانَهُ مَا... أَلْطَفَ مَا صَنَعَ فِي شَأْنِكَ!

پاک و منزّه است او. چقدر لطیف است، آن صنعتی که درباره کار تو انجام داد! ۳/۴۳

هلال ماه نو، کلید ماهی نو برای کاری نو

جَعَلَكَ مِفْتَاحَ شَهْرِ حَادِثٍ لِأَمْرِ حَادِثٍ

ص: ۱۰۷۰

تو را کلید ماهی نو برای کاری نو قرار داد.

۳/۴۳

درخواست از آفریننده و تقدیرکننده ماه

فَأَسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي وَرَبِّكَ، وَخَالِقِي وَخَالِقِكَ، وَمُقَدِّرِي وَمُقَدِّرَكَ، وَمُصَوِّرِي وَمُصَوِّرَكَ أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ...

پس از خدایی که پروردگار من و پروردگار تو، و آفریننده من و آفریننده تو، و تقدیرکننده من و تقدیرکننده تو، و صورتگر من و صورتگر تو است، درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد. ۴/۴۳

ماه نو، ماه برکت و پاکی (از گناهان)

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالَ بَرَكَهٍ لَا تَمَحُّهَا الْأَيَّامُ، وَطَهَارَةٍ لَا تُدْنِسُهَا الْأَنْثَامُ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه با برکتی قرار دهد، که (گذشت) روزها از بینش نبرد و طهارتی که گناهان آن را آلوده نکند. ۴/۴۳

ماه نو، ماه ایمنی از آفت ها و سلامتی از بدی ها

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ أَمْنٍ مِنَ الْأَفَاتِ، وَ سَلَامَةٍ مِنَ السَّيِّئَاتِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه ایمنی از آفت ها و سلامتی از بدی ها قرار دهد.

۴/۴۳و۵

ماه نو؛ ماه سعادت‌مندی بدون تیره بختی

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ سَعْدٍ لَا نَحْسَ فِيهِ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه سعادت‌مندی بی تیره بختی قرار دهد. ۴/۴۳و۵

ماه نو؛ ماه برکت بدون سختی

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالَ... يُمِّنُ لَنَا نَكَدَ مَعَهُ

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه برکتی بی گرفتاری با آن، قرار دهد. ۴/۴۳و۵

ماه نو؛ ماه آسانی بدون دشواری

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالًا... يُسِرُّ لَنَا يُمَازِجُهُ عُسْرُ

پس از خدا درخواست می‌کنم که تو را ماه آسانی نیامیخته با دشواری قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

ماه نو؛ ماه خیر و نیکی بدون بدی

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالًا... خَيْرٍ لَنَا يَشُوبُهُ شَرٌّ

پس از خدا درخواست می‌کنم که تو را ماه خیر ناآلوده با شرّ، قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

ماه نو؛ ماه ایمنی، ایمان، نعمت، احسان، سلامت و اسلام

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالًا أَمِنًا وَ إِيْمَانًا، وَ نِعْمَةً وَ إِحْسَانًا وَ سَلَامَةً وَ إِسْلَامًا

پس از خدا درخواست می‌کنم که تو را ماه

ص: ۱۰۷۱

ایمنی و ایمان و نعمت و احسان و سلامت و اسلام قرار دهد. ۴/۴۳

درخواست اموری از خدا، با طلوع ماه نو

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... أَزْكَى مَنْ نَظَرَ إِلَيْهِ، وَ أَشْيَعَدَّ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ، وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِلتَّوْبَةِ، وَ اغْصِمْنَا فِيهِ مِنَ الْحَوْبَةِ، وَ احْفَظْنَا فِيهِ مِنْ مُبَاشَرِهِ
مَعْصِيَتِكَ

و ما را از پاک ترین کسانی که به سوی آن (ماه) نگریسته (اند) و نیک بخت ترین کسانی که تو را در آن بندگی نموده (اند)،
قرار ده و ما را در آن برای توبه توفیق ده و ما را در آن از گناه حفظ کن و ما را در آن از انجام دادن نافرمانی ات نگهدار.

۶/۴۳

وَ أَوْزِعْنَا فِيهِ شُكْرَ نِعْمَتِكَ، وَ أَلْبِسْنَا فِيهِ جُنْنَ الْعَافِيَةِ، وَ أَنْتَمِمْ عَلَيْنَا بِاسْتِكْمَالِ طَاعَتِكَ فِيهِ الْمِنَّةَ

و در آن (ماه) شکر نعمت را به ما الهام کن و در آن پوشش های عافیت را به ما بپوشان و با کامل کردن طاعت در آن،
نعمت را بر ما تمام گردان.

۷/۴۳

مباح

مباح بودن بخشش خداوند، برای درخواست کنندگان

وَ جُودُكَ مُبَاحٌ لِلسَّائِلِينَ

و بخشش تو برای درخواست کنندگان، روا است. ۱۴/۴۶

مباهات فخرفروشی

مبادرت شتاب

مبالغه اغراق

مبهم

ماه و آشکار شدن امور مبهم

أَمَنْتُ بِمَنْ... أَوْصَحَ بِكَ الْبُهْمَ

ایمان آوردم به کسی که با تو مبهمات را واضح نمود. ۲/۴۳

متابعت پیروی

متاع کالا

متراکم

درخواست ابری متراکم، از خدا

وَ أَنْشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمُغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ... وَ تُوَسِّعْ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ، سَحَابًا مُتْرَاكِمًا...

و رحمتت را با باران فراوان از ابر، بر ما بگستران. و با آن روزی ها فراخی دهی. ابری درهم فشرده. ۳ و ۱۹/۱

ص: ۱۰۷۲

اقرار به متشابهات قرآن

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَفْزَعُ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِهِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که خود را در پناه اقرار به (آیات) متشابه اش قرار می دهند. ۴/۴۲

متشابهات، و پناهگاه محکم قرآن

وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ... يَاوِي مِنَ الْمُتَشَابِهَاتِ إِلَى حِرْزِ مَعْقِلِهِ

و ما را از کسانی قرار ده از متشابهات به پناهگاه محکمش پناه می برند. ۷/۴۲

مثل

فهم مثل های منع کننده قرآن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَى قُلُوبِنَا... زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا مثل های بازدارنده اش را، به دل های ما برسانی. ۱۰/۴۲

کوه های استوار و مثل های قرآن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوصِلَ إِلَى قُلُوبِنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ الَّتِي ضَعُفَتِ الْجِبَالُ الرَّوَاسِي عَلَى صَلَابَتِهَا عَنِ اخْتِمَالِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار

ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را که کوه های استوار با محکمیشان از تحمل آن ناتوانند، به دل های

ما برسانی. ۱۰/۴۲

مثل انفاق کنندگان در راه خدا

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه

صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.

مَثَل هَاي زده شده، (در قرآن)

وَصَرِيَتَ الْأَمْثَالِ

و مَثَل هَا زده ای. ۲۱/۴۶

مِثْل هَمَانْد

مَجَازَات كَيْفِر

مَجَاهِد

رَوْبِرُو نَمُودَن مَجَاهِد، بَا آسَانِي

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِكَ، أَوْ مُجَاهِدٍ جَاهَدَهُمْ... فَلَقَّهِ الْيُسْرَ

ص: ۱۰۷۳

خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد و هر مجاهدی که با ایشان جهاد نماید، پس او را با آسانی روبرو کن. ۱۳/۲۷

و جوب پاداش مجاهدان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ، وَ أُوجِبَ لَهُ ثَوَابُ الْمَجَاهِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس و پاداش مجاهدان را برای او واجب گردان. ۱۷/۲۷

مجلس

آراستن مجلس والدین

وَ زَيْنٌ بِهِمْ مَحْضَرِي

و مجلس مرا به وسیله ایشان آراسته نما.

۴/۲۵

آباد گرداندن مجالس شایستگان

وَ اعْمُرْ بِي مَجَالِسَ الصَّالِحِينَ

و مجالس شایستگان را به وسیله من آباد ساز.

۴/۴۱

مجیز چاپلوسی

محبت دوستی

محرومیت

محروم شدن از پاداش خداوند

وَ تَعُوذُ بِكَ مِنْ... حِرْمَانِ الثَّوَابِ، وَ حُلُولِ الْعِقَابِ

و پناه می بریم به تو از بی بهره گی از پاداش و فرود آمدن کیفر. ۹/۸

سبب محرومیت بخشش خواه، از احسان الهی

و لَا تَقْطَعْ رَجَاءَنَا بِمَنْعِكَ، فَتَكُونَ قَدْ... حَرَمْتَ مَنِ اسْتَرْفَدَ فَضْلَكَ

و به منع خویش، ما را ناامید مکن. و گرنه آنکه از احسانت بخشش خواسته، محروم نموده ای.

۳/۱۰

عَلَّتْ گراییدن به محرومیت

و مَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَّتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْحِرْمَانِ

و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگان تو رو آورد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده. ۱۴/۱۳

بنده و سزاواری محرومیت

ص: ۱۰۷۴

فَمَا أَنَا... بِأَوَّلِ سَائِلٍ سَأَلَكَ فَأَفْضَلْتَ عَلَيْهِ وَهُوَ يَسْتَوْجِبُ الْحِرْمَانَ

پس من نخستین سؤال کننده نیستم که از تو درخواست کرده و به او تفضّل نمودی، با اینکه سزاوار بی بهره‌گی است. ۲۰/۱۳

محروم نساختن بنده روآورنده به خدا

إِلَهِي... لَا تَحْرِمْنِي وَ قَدْ رَغِبْتُ إِلَيْكَ

خدای من، مرا که از تو درخواست کرده ام محروم نساز. ۱۷/۱۶

آنکه بنده را محروم و بی بهره نموده

وَ سَدَّدَنِي لِأَنْ... أَثِيبَ مَنْ حَرَمَنِي بِالْبُذْلِ

و مرا توفیق ده تا به آنکه محروم نموده، با بخشش پاداش بخشم. ۹/۲۰

محروم شدن از جانب خویشان

وَ إِنْ أَلْجَأْتَنِي إِلَى قَرَابَتِي حَرَمُونِي

و اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محروم کنند. ۳/۲۲

نامیدی از (رحمت) خدا، و محرومیت

وَ لَا تَحْرِمْنِي بِالْخَيْبَةِ مِنْكَ

و مرا به نامیدی از خود، محروم نکن.

۱/۴۱

محروم شدن از فضل ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى فَضْلِكَ الَّذِي حُرِّمْنَا

درود بر تو و بر فضیلتت که از آن محروم شدیم. ۴۲/۴۵

وَ حُرِّمُوا لِشَقَائِهِمْ فَضْلَهُ

و بر اثر شقاوتشان، از فضل آن ماه محروم گشتند. ۴۳/۴۵

محروم نساختن بنده درخواست کننده

مِنْهَا فَرَزْتُ إِلَيْكَ رَبِّ... سَائِلًا فَلَا تَحْرِمْنِي

پروردگار من، از آن (گناهان)، در حالی که خواهانم به سوی تو گریخته ام، پس مرا ناامید برنگردان. ۸/۵۱

محروم نساختن بنده، با وجود ناسپاسی او

إِلَهِي فَلَا تَحْرِمْنِي خَيْرَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى لِقَلِّهِ شُكْرِي

خدای من، پس مرا به خاطر سپاس اندکم، از خیر آخرت و دنیا بی بهره نگردان. ۱۳/۵۱

شهووات و محرومیت بنده

و شَهَوَاتِي حَرَمْتَنِي

و خواهش های نفسانی ام مرا محروم گردانده.

۷/۵۲

محکمی استواری

محل جایگاه

ص: ۱۰۷۵

محمد صلی الله علیه و آله

محمد صلی الله علیه و آله ، سبب منت خدا، بر مسلمانان

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ

سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد بر ما منت نهاد. ۱/۲

محمد صلی الله علیه و آله ، پیامبر و نبی خدا

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد.

۱/۲

وَ تَوَفَّنِي عَلَىٰ مِلَّتِكَ وَ مَلَهُ نَبِيِّكَ: مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا تَوَفَّيْتَنِي

و هنگامی که مرا میراندی، بر دین خود و دین پیامبرت محمد - که درود بر او باد - بمیران.

۱۳/۳۱

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَىٰ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجَمَّلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

درود خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد.

۱/۲

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ أَمِينِكَ عَلَىٰ وَحْيِكَ

خداوندا بر محمد - امین وحیت - درود فرست. ۳/۲

وَ أَقَمْتَ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ...

و برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ۲/۴.

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

بر محمد و خاندانش درود فرست.

۴/۲۴، ۳۰/۳۱، ۳۴/۳۲، ۲۸/۴۸ ۶-۱/۵، ۱/۱۱، ۳/۱۸، ۲۴/۱۳

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست. ۲۰/۱۳، ۷/۹، ۲۳/۶، ۸/۵، ۱۲/۳۱، ۶/۱۵، ۶/۱۴

فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۱/۲۴، ۲/۲۹، ۲/۳۰، ۲۹/۳۱، ۲۸/۳۲، ۱۱/۱۴ و ۱۴، ۱۸/۱۶ و ۲۹، ۱۵/۲۰، ۴/۲۱، ۸/۵ و ۱۱ و ۱۳، ۸/۷، ۶/۱۰، ۳/۱۱

ص: ۱۰۷۶

۱۷/۴۸-۲۷ ۴/۳۹ و ۹ و ۱۰ و ۸/۴۲ ، ۴۷/۴۵ ، ۲۵/۴۶ ۱/۳۳ ، ۵/۳۵ ، ۱۶/۳۷ ، ۳/۳۸

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۰/۸ ، ۱۷-۱۹ و ۱۳/۶ ، ۱۴ و ۱۰ و ۹/۵ و ۱۳ و ۹ و ۸/۱۴ ، ۲۱/۱۳ ، ۱۵/۱۲ ، ۱/۹ و ۱۱-۸ و ۴ و ۳ و ۱/۲۰ ، ۱۰ و ۹ و ۵ و ۴/۱۷ ، ۳۳/۱۶ ، ۱۰-
۸/۲۱ ، ۳۰ و ۲۹ و ۲۷ و ۲۶ و ۲۴-۲۱ و ۱۸ و ۱۴/۲۰ و ۷ و ۲ و ۱/۲۳ ، ۱۳ و ۱۲ و ۹ و ۸ و ۶ و ۵ و ۲۲ ، ۱۳/۲۱ ، ۳ و ۱/۳۰ ، ۴-۱/۲۷ ، ۴ و ۱/۲۶ ،
۱۴ و ۱۴ و ۳/۲۴ و ۳/۳۶ ، ۳ و ۲/۳۵ ، ۳۴ و ۳۲/۳۲ ، ۳۰ و ۳۱ و ۲۴/۳۱ و ۶/۴۳ ، ۱۴-۹ و ۱/۴۰ ، ۱/۴۱ ، ۷/۴۲ ، ۱/۳۹ ، ۴۸/۴۵ و ۱۳-۱۶ و ۱۹ و ۶/۴۴

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ...

پس بر محمد و خاندانش که پاک اند، درود فرست. ۲۴/۶

صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱۶/۱۲

فَأَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، أَنْ لَا تُرَدَّنِي خَائِبًا

پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که درودهای تو بر ایشان باد - مرا ناامید برنگردانی. ۲۵/۱۳

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست.

۷/۱۴

إِلَهِي فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

خدای من بر محمد و خاندانش درود فرست.

۱۷/۱۶

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰى بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُوْلِكَ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلٰى آلِهِ (وَ آلِ رَسُوْلِكَ) عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

خداوندا و بر من منّت گذار به حجّ و عمره و زیارت قبر پیامبرت - که درودهایت بر او و رحمت و برکاتت بر او و بر خاندانش باد - و خاندان پیامبرت - که درود بر ایشان باد - .

۴/۲۳

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ ذُرِّيَّتِهِ

خداوندا بر محمد و خاندان او و نسل او درود فرست. ۱۲/۲۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُوْلِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمد درود فرست. ۱۸/۲۷

ص: ۱۰۷۷

صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْضَى، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بَعْدَ الرُّضَا صَلَاةً لَا حَدَّ لَهَا وَ لَا مُنْتَهَى

درود خدا بر او تا اینکه خوشنود شود و درود خدا بر او و خاندانش، پس از خوشنود شدن. درودی که حدّ و نهایتی برایش نیست. ۳۵/۳۲

وَ جَعَلْتَهُ... وَ حَيًّا أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَنْزِيلًا

و آن را وحیی قرار دادی که بر پیامبرت محمد - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - به تدریج نازل فرمودی. ۱/۴۲ و ۲/۴۲

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجَمَّلًا

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ، بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ، وَ عَلَى آلِهِ الْخُزَّانِ لَهُ

پس بر محمد که با آن سخن راند و بر خاندانش، گنجینه داران آن، درود فرست. ۶/۴۲

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ

خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. همچنانکه رسالت تو را ابلاغ کرد.

۱۷/۴۲

اللَّهُمَّ اجْعَلْ بَيْنَنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود قرار

ده. ۱۸/۴۲

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست.

۲۱/۴۲

وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و درود بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد. ۲۲/۴۲

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از خدا درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد. ۴/۴۳

صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

خدا بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۷/۴۳

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَهُ... الْمَوْءِدِينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا، همانا من از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَ آلِهِ

ص: ۱۰۷۸

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. ۵۶/۴۵

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر پیامبران فرستاده شده ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان شایسته ات درود فرستادی. ۵۶/۴۵

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد، برترین درودهایت را بفرست. ۵۰/۴۷

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست. ۵۱/۴۷-۵۴ و ۵۷

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست.

۵۵/۴۷

وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ

و بر او و بر خاندانش درود فرست. ۵۵/۴۷

وَ أَقِمَّ بِهِ... سُنَنَ رَسُولِكَ، صَلَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

و روش های پیامبرت را - خداوندا درودهایت بر او و خاندانش باد - به وسیله او به پا دار.

۶۲/۴۷

وَ اجْعَلْنَا لَهُ سَامِعِينَ... وَ إِلَيْكَ وَ إِلَى رَسُولِكَ صَلَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِذَلِكَ مُتَقَرِّبِينَ

و ما را برای او شنوندگان و بدین وسیله جویای تقرب به سوی خود و پیامبرت - که خداوندا درودهایت را بر او و خاندانش

بفرست - قرار ده. ۶۳/۴۷

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ

و خداوند بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد. ۱۳۳/۴۷

فَأَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

پس از تو می خواهم که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱/۴۸

أَسْأَلُكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ... وَ عَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ

از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده خود و بر خاندان محمد درود فرستی. ۳/۴۸

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۴/۴۸

اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خداوندا، پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست. ۶/۴۸

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۸/۴۸

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

پس بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱۳/۴۸

ص: ۱۰۷۹

و تَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ

و بر محمد و خاندانش هزار بار درود فرست.

۲۸/۴۸

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تَصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

بر محمد و خاندان محمد درود فرست.

۱/۵۴

و صَلَّى اللَّهُ عَلَيَّ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى وَ عَلَيَّ آلِهِ الطَّاهِرِينَ

و درود خدا بر سرور ما، محمد، فرستاده خدا که برگزیده است و بر خاندان پاکش باد. ۹/۵۴

محمد صلی الله علیه و آله ، امین وحی خدا

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ أَمِينِكَ عَلَيَّ وَ حَيْكَ، وَ نَجِييَكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ صَفِييَكَ مِنْ عِبَادِكَ

خداوندا بر محمد - امین وحیت و برگزیده از آفریدگانت و دوست تو از بندگانت - درود فرست.

۳/۲

محمد صلی الله علیه و آله ، پيشاهنگ خیر و کلید برکت

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... قَائِدِ الْخَيْرِ، وَ مِفْتَاحِ الْبَرَكَهِ

خداوندا بر محمد - رهبر خیر و کلید برکت - درود فرست. ۳/۲

آنچه محمد صلی الله علیه و آله ، در راه خدا انجام داده

... كَمَا نَصَبَ لِأَمْرِكَ نَفْسَهُ

...همچنان که او برای فرمان تو خود را به تلاش انداخت. ۴/۲

وَ عَرَّضَ فِيكَ لِلْمَكْرُوهِ بَدَنَهُ

و به خاطر تو، بدنش را در معرض سختی قرار داد. ۵/۲

وَ كَاشَفَ فِي الدُّعَاءِ إِلَيْكَ حَامَتَهُ

و در دعوت به سوی تو با خویشانش، آشکارا به ستیز پرداخت. ۶/۲

وَ حَارَبَ فِي رِضَاكَ أُسْرَتَهُ

و در (راه) خوشنودی تو، با قبیله اش جنگید.

۷/۲

وَ قَطَعَ فِي إِحْيَاءِ دِينِكَ رَحِمَهُ

و در برپا داشتن دین تو، از ارحامش گسست.

۸/۲

وَ أَقْصَى الْأَذْنِينَ عَلَيَّ جُحُودِهِمْ

و نزدیکان را بر اثر انکارشان، دور نمود.

۹/۲

وَ قَرَّبَ الْأَقْصَيْنِ عَلَيَّ اسْتِجَابَتِهِمْ لَكَ

و دورتران را بر اثر پذیرفتنشان - برای تو - نزدیک نمود. ۱۰/۲

وَ وَالَىٰ فِيكَ الْأَبْعَدِينَ

و به خاطر تو، با دورترین (مردم) دوستی کرد.

۱۱/۲

ص: ۱۰۸۰

وَ عَادَى فِيكَ الْأَقْرَبِينَ

و به خاطر تو با نزدیک ترین (اشخاص)، دشمنی نمود. ۱۲/۲

وَ أَذَابَ نَفْسَهُ فِي تَبْلِيغِ رِسَالَتِكَ

و در تبلیغ پیام تو، خود را به رنج انداخت.

۱۳/۲

وَ اتَّعَبَهَا بِالِدُّعَاءِ إِلَى مِلَّتِكَ

و با دعوت به دین تو، خود را خسته کرد.

۱۴/۲

وَ شَغَلَهَا بِالنُّصْحِ لِأَهْلِ دَعْوَتِكَ

و خود را به نصیحت کردن به پذیرندگان دعوت مشغول ساخت. ۱۵/۲

وَ هَاجَرَ إِلَى... مَحَلِّ النَّأْيِ عَنِ مَوْطِنِ رَحْلِهِ، وَ مَوْضِعِ رِجْلِهِ، وَ مَسْقِطِ رَأْسِهِ، وَ مَأْنَسِ نَفْسِهِ، إِرَادَةً مِنْهُ لِإِعْزَازِ دِينِكَ، وَ اسْتِنصَارًا
عَلَى أَهْلِ الْكُفْرِ بِكَ

و از جایگاه اقامتش و قدمگاهش و زادگاهش و جای انس گرفتنش، به محل دور هجرت نمود. بر این خواسته که دین تو را
عزت دهد و بر (ضد) کافران به تو یاری طلبد. ۱۶/۲

نتیجه کارهای محمد صلی الله علیه و آله

...حَتَّى اسْتَتَبَ لَهُ مَا حَاوَلَ فِي أَعْدَائِكَ

سرانجام آنچه (محمد) درباره دشمنانت می خواست، برایش به دست آمد. ۱۷/۲

وَ اسْتَتَمَّ لَهُ مَا دَبَّرَ فِي أَوْلِيَائِكَ

و آنچه او درباره دوستانت می اندیشید، برایش کامل گردید. ۱۸/۲

یاری خواستن محمد صلی الله علیه و آله، به مدد الهی

فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ مُسْتَفْتِحًا بِعَوْنِكَ، وَ مَتَّقُوًّا عَلَى ضَعْفِهِ بِنَصْرِكَ

پس با امید به پیروزی به یاری تو، و با قوت بخشیدن ضعف خود به کمک تو، به سوی آنان تاخت. ۱۹/۲

قیام نمودن محمد صلی الله علیه و آله ، به جنگ با دشمن

فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ...

پس (محمد) به سوی آنان تاخت. ۱۹/۲

جنگیدن محمد صلی الله علیه و آله با دشمنان، در میان قرارگاه و دیارشان

فَغَزَاهُمْ فِي عَقْرِ دِيَارِهِمْ

پس در وسط دیارشان به جنگ آنها رفت.

۲۰/۲

وَ هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُحْبُوحِهِ قَرَارِهِمْ

و در میان قرارگاهشان، بر آنان هجوم برد.

۲۱/۲

سبب درآوردن محمد صلی الله علیه و آله ، به بالاترین درجه بهشت

اللَّهُمَّ فَارْزُقْهُ بِمَا كَدَحَ فِيكَ إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ

ص: ۱۰۸۱

خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. ۲۳/۲

نتیجه درآوردن محمد صلی الله علیه و آله به بالاترین درجه بهشت

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ... إِلَى الدَّرَجَةِ العُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى... لَا يُوزَانُ بِهِ لَدَيْكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ...

خداوندا، او را به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. تا آنکه نزد تو هیچ فرشته مقربى با او برابری نکند. ۲۴ و ۲۳/۲

عطا نمودن شفاعت نیکو، به محمد صلی الله علیه و آله

وَ عَرَّفَهُ... مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلًا مَا وَعَدْتَهُ

و او را از شفاعت نیکو، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

شفاعت محمد صلی الله علیه و آله، درباره خویشانش و مؤمنان

وَ عَرَّفَهُ فِي أَهْلِ الطَّاهِرِينَ وَ أُمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلًا مَا وَعَدْتَهُ

و او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش و مؤمنان امتش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

گماشتن راهنما، از دوران آدم علیه السلام تا زمان محمد صلی الله علیه و آله

وَ أَقَمْتَ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آله...

و برای اهل آن (عصر و زمان) راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ۲/۴

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و همراهی نمودن وی

وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الدِّينَ أَحْسَنُوا الصَّحَابَةَ...

و بخصوص یاران محمد، آنان که همراهانی نیکو بودند... ۳/۴

گواهی دادن به فرستاده و برگزیده بودن محمد صلی الله علیه و آله

أَنِّي أَشْهَدُ... أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ وَ خَيْرُكَ مِنْ خَلْقِكَ

همانا من شهادت می دهم که محمد بنده تو و فرستاده ات و برگزیده تو از بین آفریدگانت است.

محمّد صلی الله علیه و آله و رساندن پیام خدا

حَمَلْتُهُ رِسَالَتَكَ فَأَدَّأَهَا

رسالت خود را بر او دادی، پس آن را انجام داد. ۲۲/۶

ص: ۱۰۸۲

پند دادن محمد صلی الله علیه و آله ، به امتش

وَأَمْرَتَهُ بِالنُّصْحِ لِأُمَّتِهِ فَنَصَحَ لَهَا

و او را به نصیحت کردن امتش دستور دادی، پس آنها را نصیحت کرد. ۲۲/۶

درخواست امت مسلمان از خدا ، برای محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَضِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ... وَآتِهِ عَنَّا أَفْضَلَ مِمَّا آتَيْتَ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ، وَاجْزِهِ عَنَّا أَفْضَلَ وَ أَكْرَمَ مِمَّا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ أَنْبِيَائِكَ عَنْ أُمَّتِهِ

خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست و از جانب ما برترین چیزی را که به یکی از بندگان عطا نمودی، به او عطا کن و از طرف ما بهترین و گرامی ترین پاداشی را که به پیامبرانت از جانب امتش دادی، به او پاداش ده. ۲۳/۶

درخواست از خدا، به حق محمد صلی الله علیه و آله و خاندانش

فَأَسْأَلُكَ بِكَ وَبِمُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، أَنْ لَا تَرُدَّنِي خَائِبًا

پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که دروهای تو بر ایشان باد - مرا ناامید برنگردانی. ۲۵/۱۳

سلام خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله

وَ تَوْفَنِي عَلَى مِلَّتِكَ وَ مِلَّةِ نَبِيِّكَ: مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ

إِذَا تَوَفَّيْتَنِي

و هنگامی که مرا میراندی، بر دین خود و دین پیامبر محمد - که درود بر او باد - بمیران.

۱۳/۳۱

درود خدا بر برگزیده خلق، محمد صلی الله علیه و آله

وَ صَلِّ عَلَيَّ خَيْرَتِكَ اللَّهُمَّ مِنْ خَلْقِكَ: مُحَمَّدٍ وَ عِزَّتِهِ الصُّفْوَةِ مِنْ بَرِيَّتِكَ الطَّاهِرِينَ

خداوندا و بر برگزیده ات از آفریدگان خود؛ محمد و خانواده او که از آفریدگان پاک تو هستند، درود فرست. ۵/۳۴

با قرآن خطبه خواندن محمد صلی الله علیه و آله

فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ

پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست. ۶/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله ، نشانه ای برای راهنمایی به خدا

اللَّهُمَّ وَ كَمَا نَصَبْتَ بِهِ مُحَمَّدًا عَلَمًا لِلدَّلَالَةِ عَلَيْكَ... فَصَلِّ عَلَي مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكَرَامَةِ

خداوندا و چنان که به وسیله قرآن، محمد را نشانه ای برای راهنمایی به خود نصب نمودی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های

ص: ۱۰۸۳

آشکار ساختن راه های خوشنودی خدا، به وسیله آل محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ كَمَا... أَنْهَجْتَ بِآلِهِ سُبُلَ الرِّضَا إِلَيْكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ

خداوندا و چنان که به وسیله خاندانش، راه های خوشنودی به سوی خود را آشکار ساختی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست.

۸/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله ، بنده، فرستاده، دوست، اختیار شده و برگزیده خدا

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ حَبِيبِكَ وَ صِفْوَتِكَ وَ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ

خداوندا، از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده و فرستاده و دوست و برگزیده و انتخاب شده خود از آفریدگانت، درود فرستی. ۳/۴۸.

امید به شفاعت محمد صلی الله علیه و آله و اهل بیت او علیهم السلام

فَإِنِّي لَمْ آتِكَ ثِقَةً مَنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ، وَ لَا شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ إِلَّا شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ

پس به درستی که من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم و شفاعت آفریده ای که به او امید بسته باشم به درگاه تو

نیامده ام، جز شفاعت محمد و خانواده او - که درود تو بر او و بر ایشان باد - ۶/۴۸.

منزلت بلندپایه محمدی

اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمُحَمَّدِيِّهِ الرَّفِيعِ

خداوندا، پس من به منزلت بلندپایه محمدی، به سوی تو نزدیکی می جویم. ۱۶/۴۹.

رو آوردن به درگاه خدا، به سبب منزلت محمد صلی الله علیه و آله و علی علیه السلام

اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمُحَمَّدِيِّهِ الرَّفِيعِ، وَ الْعَلَوِيِّهِ الْبَيْضَاءِ، وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِهِمَا أَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ كَذَا وَ كَذَا

خداوندا، پس من به منزلت بلندپایه محمدی و مقام گرامی علوی، به سوی تو نزدیکی می جویم و به وسیله آنان به درگاهت

رومی آورم که مرا از شرّ این و آن پناه دهی. ۱۶/۴۹

محمّد صلی الله علیه و آله ، سید و آقای مسلمانان

وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ الْمُصْطَفَى ...

و درود خدا بر سرور ما، محمّد، فرستاده خدا که برگزیده است باد. ۹/۵۴

محو

بیماری و محو نمودن گناه

ص: ۱۰۸۴

...أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحَّضْتَنِي بِهَا... تَذَكِيرًا لِمَحْوِ الْحَوْبَةِ بِقَدِيمِ النُّعْمَةِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا برای از بین بردن گناه به وسیله نعمت پیشین یادآوری باشد. ۴/۱۵

محو نمودن اعمال بد پیشین بنده

وَ امْحُ عَنِّي شَرَّ مَا قَدَّمْتُ

و از من زشتی آنچه پیش فرستاده ام را بزدای.

۶/۱۵

عدم سزاواری بنده، به محو بدی هایش

يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيْتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَسْقُطَ أَشْفَارُ عَيْنِي، وَ انْتَحَبْتُ حَتَّى يَنْقَطِعَ صَوْتِي، وَ قُمْتُ لَكَ حَتَّى تَتَشَرَّ قَدَمَايَ، وَ رَكَعْتُ لَكَ حَتَّى يَنْخَلِعَ ضِلْبِي، وَ سَبَّجَدْتُ لِمَكَ حَتَّى تَتَفَقَّأَ حَدَقَتَايَ، وَ أَكَلْتُ تُرَابَ الْأَرْضِ طُولَ عُمْرِي، وَ شَرِبْتُ مَاءَ الرَّمَادِ آخِرَ دَهْرِي، وَ ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكِلَّ لِسَانِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتند، و چنان شیون کنم تا صدایم قطع شود، و آنقدر در برابر تو بایستم تا پاهایم ورم کند و برای تو رکوع کنم تا استخوان پشتم گنده شود و برایت سجده نمایم تا سیاهی چشمانم از کاسه بیرون آید، و همه عمرم خاک زمین خورم، و در مدت زندگی ام آب خاکستر آلود

بنوشم، و در این مدت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانم از کار بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

محو نمودن اندیشه مال گمراه کننده

وَ امْحُ عَن قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفُتُونِ

و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن. ۴/۲۷

توبه و محو شدن آنچه (گناهان) گذشته

فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ... تَوْبَةً مُوجِبَةً لِمَحْوِ مَا سَلَفَ

پس این توبه ام را توبه ای سبب محو آنچه گذشته است، گردان. ۲۰/۳۱

سبب تلاش برای توبه محوکننده (بدی)

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعَوْرَةِ... وَاعْظًا لَنَا... وَ سَعِيًّا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاحِيَةِ

پس آن عیب ها که پوشانیدی، برای ما پنددهنده و کوشش به توبه محوکننده قرار ده. ۳/۳۴

رمضان، محوکننده گناهان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَمْحَاكَ لِلذُّنُوبِ

درود بر تو. چه محوکننده بودی، گناهان را!!

۳۱/۴۵

عید فطر، محوکننده ترین روز برای گناه

وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا... أَمْحَاهُ لِذَنْبِ

ص: ۱۰۸۵

و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده که محوکننده ترین آن، برای گناه باشد. ۴۸/۴۵

در گذشتن خداوند از بدی و محو آن

و يَا مَنْ... يَتَجَاوَزُ عَنِ السَّيِّئَةِ حَتَّى يُعْفِيَهَا

و ای کسی که از بدی درمی گذرد، تا آن را محو کند. ۱۱/۴۶

ستمگران، و محو نمودن کتاب خدا

و لَا تَجْعَلْنِي لِلظَّالِمِينَ ظَهِيرًا، وَ لَا لَهُمْ عَلَيَّ مَحْوٍ كِتَابِكَ يَدًّا وَ نَصِيرًا

و مرا پشتیبان ستمگران و یاور آنان در محو کتاب خود، قرار نده. ۱۳۲/۴۷

محو شدن یاد بنده، از میان خلق

مَوْلَايَ وَ اَرْحَمْنِي اِذَا... اَمَحَى مِنَ الْمَمْلُوكِيْنَ ذِكْرِي

مولای من! هنگامی که یادم از میان آفریدگان محو گردد، به من رحم کن. ۵/۵۳

مخالفت

پا بیرون گذاشتن از راه فرمان خدا

فَخَالَفْنَا عَنْ طَرِيقِ اَمْرِهِ

پس از راه فرمانش، مخالفت کردیم. ۲۱/۱

مخالفت نمودن با هدایت

اللَّهُمَّ اِنِّي اَعُوذُ بِكَ مِنْ... مُخَالَفَةِ الْهُدَى

خداوندا به تو پناه می برم از مخالفت رستگاری. ۱/۸ و ۲

کوری چشم دل، از امر خلاف دوستی خدا

وَ اَعْمِ اَبْصَارَ قُلُوبِنَا عَمَّا خَالَفَ مَحَبَّتَكَ

و چشم دل ما را از آنچه برخلاف دوستی توست کور گردان. ۶/۹

گرفتار نشدن به کاری خلاف دوستی خدا

وَلَا تَبْتَئِنِّي... بِاللَّعْرُضِ لِخِلَافِ مَحَبَّتِكَ

و مرا به پرداختن به کاری خلاف دوستی ات، گرفتار نساز. ۱۱/۲۰

فرزندان و مخالف نبودن با والدین

وَ اجْعَلْهُمْ لِي... غَيْرَ عَاصِينَ... وَ لَا مُخَالِفِينَ...

و آنان را نسبت به من سرکش و مخالف قرار نده. ۴/۲۵

مخالفت با دشمنان ائمه علیهم السلام

وَ تَوَلَّيْ فِي جِيرَانِي وَ مَوَالِي... الْمُتَنَابِذِينَ لِأَعْدَائِنَا بِأَفْضَلٍ وَ لَأَيَّتِكَ

و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که مخالف با دشمنان ما هستند، به بهترین وجه یاری فرما.

۱/۲۶

سبب اندیشیدن در آنچه موجب مخالفت

ص: ۱۰۸۶

با پروردگار است

...حَتَّىٰ إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَىٰ... فَكَّرَ فِيمَا خَالَفَ بِهِ رَبَّهُ

...اما همین که چشم هدایت برای او گشوده شد، در آنچه با آن پروردگارش را مخالفت کرده، اندیشید. ۷/۳۱

سبب عظیم دیدن مخالفت خود، با خدا

وَفَكَّرَ فِيمَا خَالَفَ بِهِ رَبَّهُ، فَرَأَىٰ كَبِيرَ عِصْيَانِهِ كَبِيرًا وَجَلِيلَ مُخَالَفَتِهِ جَلِيلًا

و در آنچه با آن پروردگارش را مخالفت کرده، اندیشید. پس گناه بزرگش را بزرگ و ناسازگاری سترگش را سترگ دانست. ۷/۳۱

توبه از آنچه مخالف خواست خداست

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي اَتُوبُ اِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ اِرَادَتَكَ

خداوندا و همانا من از هر چه مخالف خواسته توست، به درگاہت توبه می کنم.

۲۲/۳۱

مخالفت بنده، با فرمان خدا

فَخَالَفَ اَمْرَكَ اِلَىٰ نَهْيِكَ

پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهییت شتافت. ۶۸/۴۷

مختلف گوناگون

مخصوص اختصاص

مخفی پنهان

مخلوط شدن آمیختن

مخلوقات آفریدگان

مدارا

دوستی مداراکنندگان و دوستی واقعی

وَ أَدْبِلْنِي... مِنْ حُبِّ الْمُدَارِينَ تَصْحِيحَ الْمَقَه

و درباره من دوستی (ظاهری) مداراکنندگان را به دوستی واقعی مبدل فرما. ۷/۲۰

از روی مدارا نبودن مهلت الهی

لَمْ تَكُنْ أَنْتُكَ عَجْزًا... وَ لَا انْتِظَارُكَ مُدَارَاءَ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است.

۲۲/۴۶

مداوا

عامل مداوا نمودن بنده

وَ دَاوِنِي بِصُنْعِكَ

و به احسان خود، مرا درمان کن. ۲۱/۲۰

مدت زمان

مدح سپاس

ص: ۱۰۸۷

مدد یاری

مذمت سرزنش

مذهب دین

مراجعت بازگشت

مراقبت نگهداری

مرتبہ

سبب درآوردن محمد صلی الله علیه و آله ، به بالاترین درجه بهشت

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ بِمَا كَدَحَ فِيكَ إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ

خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشت بالا بر.

۲۳/۲

عدم برابری منزلت کسی، با محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ... إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى لَا يُسَاوَى فِي مَنْزِلِهِ

خداوندا، او را به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. تا آنکه کسی در منزلت با او یکسان نباشد.

۲۳/۲ و ۲۴

مرتبہ محمد صلی الله علیه و آله و عدم همانندی کسی با وی

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ... إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى...

لَا يُكَافَأُ فِي مَرَاتِبِهِ

خداوندا، او را به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. تا آنکه کسی در مقام با او همتا نباشد.

۲۳/۲ و ۲۴

مقام بلند میکائیل

مِيكَائِيلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ، وَ الْمَكَانِ الرَّفِيعِ مِنْ طَاعَتِكَ

میکائیل نزد تو دارای مقام والا است، و از اطاعتت جایگاهی بلند دارد. ۳/۳

منزلت بلند جبرئیل

جِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَيَّ وَحِيكَ... الْمَكِينُ لَدَيْكَ، الْمُقَرَّبُ عِنْدَكَ

جبرئیل امین وحی تو، ارجمند در پیشگاهت و مقرب نزد توست. ۴/۳

بنده و عدم علم به منزلت فرشتگان

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ مَنْ أَوْهَمْنَا ذِكْرَهُ، وَ لَمْ نَعْلَمْ مَكَانَهُ مِنْكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و هر (فرشته ای) که نامش را نبردیم و

جایگاهش را در پیشگاه تو نمی دانیم. ۲۲ و ۱۱ و ۱۰/۳

کوچک بودن منزلت ها، در برابر منزلت الهی

ص: ۱۰۸۸

وَيَا مَنْ تَصَغَّرُ عِنْدَ خَطَرِهِ الْأَخْطَارُ

و ای کسی که در نزد قدر و منزلت او، قدر و منزلت ها کوچک می شود. ۵/۵

قرار دادن بنده، در درجات نیکوکاران و مؤمنان

... وَ صَيَّرْنَا بِذَلِكَ فِي دَرَجَاتِ الصَّالِحِينَ وَ مَرَاتِبِ الْمُؤْمِنِينَ

... و به وسیله آن ما را در مرتبه های نیکوکاران و جایگاه های اهل ایمان قرار ده. ۱۶/۱۷

شرط داشتن مقام، نزد مردم

وَ لَا تَرْفَعْنِي فِي النَّاسِ دَرَجَةً إِلَّا حَاطَطْتَنِي عِنْدَ نَفْسِي مِثْلَهَا

و در میان مردم درجه مرا بالا نبر، مگر آنکه به همان مقدار در نظر خودم فرود آوری. ۴/۲۰

تنگ دستی و خواری منزلت بنده

وَ لَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْأَقْتَارِ

و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز. ۲۶/۲۰

درخواست فرزند از خدا، درباره بلندی مقام والدین

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى... فَاجْعَلُهُ... عَلَوًّا فِي دَرَجَاتِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده،

پس آن را سبب بلندی درجات ایشان قرار ده.

۸/۲۴

کوچک گرداندن مقام دشمنان، در دل مجاهد

فَإِذَا صَافَ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلَّلَهُمْ فِي عَيْنِهِ، وَ صَغَّرَ شَأْنَهُمْ فِي قَلْبِهِ

پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما و مقامشان را در دلش کوچک

گردان. ۱۵/۲۷

خدا، دارای درجه والایی و رفعت

لَكَ يَا إِلَهِي... دَرَجَةُ الْعُلُوِّ وَالرَّفْعَةِ

خداوند درجه والایی و بلندی، از آن توست.

۱۰/۲۸

وصف و صف کنندگان و مرتبه رفعت الهی

وَلَا يَبْلُغُ أُذُنِي مَا اسْتَأْثَرْتُ بِهِ مِنْ ذَلِكَ أَقْصَى نَعْتِ النَّاعِيْنَ

و آخرین وصف ستاینندگان، به پایین ترین مرتبه ای (از رفعت) که به خود اختصاص داده ای، نمی رسد. ۶/۳۲

سبک شمردن منزلت الهی

لَا تَسْمَعُنَا عَجْرَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتَنْعَمِطَ قَدْرَكَ

ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار

ص: ۱۰۸۹

نموده ای نسا، تا قدر تو را سبک شماریم.

۳/۳۳

شرافت بخشیدن به درجه بنده

شَرَّفَ دَرَجَتِي بِرِضْوَانِكَ

درجه مرا به خوشنودیت، شرافت ده.

۴/۴۱

سبب رحم نمودن خدا، بر خواری مقام بندگان

وَ اَرْحَمِ بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ذُلَّ مَقَامِنَا

و به (برکت) قرآن، در جای ایستادن که به پیشگاهت عرضه می شویم، بر خواری ما رحم کن.

۱۵/۴۲

نزدیک ترین پیامبران به خدا، از نظر مرتبه

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود قرار

ده. ۱۸/۴۲

بزرگ ترین پیامبران از نظر منزلت، در قیامت

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا... وَ اجْلِسْهُمْ عِنْدَكَ قَدْرًا

خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود و

بزرگوارترین آنها نزد خود، قرار ده. ۱۸/۴۲

مرتبه حضرت رسول صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ اَرْفَعْ دَرَجَتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و درجه اش را رفیع گردان. ۱۹/۴۲

در یافتن مراتب شایسته نماز

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنَزِلَةً الْمُصِيبِينَ لِمَنَازِلِهَا

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که مراتبش را درک کرده اند. ۹/۴۴

بلندی منزلت خداوند، در (همه) مکان ها

سُبْحَانَكَ! مَا... أَشْنَى فِي الْأَمَاكِنِ مَكَانَكَ

پاک و منزهی! چه بلند است در مکان ها، مکان (منزلت) تو! ۲۲/۴۷

بسیار بلند مرتبه بودن خدا

سُبْحَانَكَ مِنْ... رَفِيعٍ مَا أَرْفَعَكَ

پاک و منزهی! ای بلند مرتبه که بسیار بلند مرتبه ای! ۲۴/۴۷

اعتراف به مقام و مرتبه ائمه علیهم السلام

ص: ۱۰۹۰

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمُ الْمُعْتَرِفِينَ بِمَقَامِهِمْ

خداوندا و بر دوستان آنها که اعتراف کنندگان به مقام ایشانند، درود فرست. ۶۴/۴۷

سرپرستی خدا، از اهل مقام

وَ تَوَلَّيْنِي بِمَا تَوَلَّيْتُ بِهِ أَهْلَ طَاعَتِكَ وَ الزُّلْفَى لَدَيْكَ وَ الْمَكَانَةَ مِنْكَ

و مرا سرپرستی کن همانگونه که فرمانبرانت و نزدیکانت و منزلت دارندگان را سرپرستی می کنی.

۸۷/۴۷

عیوب، سبب مجهول ماندن منزلت بنده

وَ لَا تَسْمِنِي... نَقِيصَةً يُجْهَلُ مِنْ أَجْلِهَا مَكَانِي

و عیبی را که به خاطر آن منزلتم دانسته نشود، بر من ثابت نگردان. ۱۲۱/۴۷

خوار گشتن منزلت بنده

وَ لَا تَسْمِنِي خَسِيصَةً يَضْعُرُ لَهَا قَدْرِي

و پستی ای را که با آن، مرتبه ام خرد گردد، دچارم مساز. ۱۲۱/۴۷

ترساندن بنده، از مقام الهی

وَ أَخْفِنِي مَقَامَكَ

و مرا از مقامت بترسان. ۱۲۶/۴۷

سبب بلند گرداندن درجه مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ تَرْفَعُ لَهُمْ عِنْدَكَ دَرَجَةً... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی را قسمت می نمایی یا درجه ای را که از ایشان

نزد خود بالا میبری، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

درجه بلند درست کاران

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِخُلَفَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ وَ مَوَاضِعِ أَمْنَائِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي اخْتَصَصْتَهُمْ بِهَا

خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان و برگزیدگان و جایگاه امانت داران است، در درجه والایی که به ایشان اختصاص دادی. ۹/۴۸.

اندک بودن منزلت بنده

فَارْحَمْنِي اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَمْرٌ حَقِيرٌ، وَ خَطَرِي يَسِيرٌ

پس خداوندا، بر من رحم کن. زیرا من فردی حقیرم، و منزلتم اندک است. ۶/۵۰.

بزرگی مرتبه خدا

سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأْنُكَ

پاک و منزهی! چه بزرگست مرتبه تو!

۴/۵۲

ص: ۱۰۹۱

خشک گرداندن صلب های مردان دشمن

وَ يَبْسُ أَصْلَابَ رِجَالِهِمْ

و صلب مردانشان را خشک نما. ۶/۲۷

مردم

سبب عطا طلبیدن، از مردم پست

وَ لَا تَبْتَدِلْ جَاهِي بِالْإِقْتَارِ، فَاسْتَرْزِقْ أَهْلَ رِزْقِكَ، وَ اسْتَعْطِي شِرَارَ خَلْقِكَ

و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخوام. و از آفریدگان بدت، عطا طلبم. ۲۶/۲۰

نور بنده و راه رفتن با آن، در بین مردم

وَ هَبْ لِي نُورًا أَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ

و مرا نوری بخش که با آن در بین مردم راه روم. ۸/۲۲

نتیجه عزت طلبیدن مردم، از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ طَلَبُوا الْعِزَّ بَعِيرِكَ فَذَلُّوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو عزت خواستند و خوار گشتند. ۶/۲۸

نتیجه دارایی طلبیدن مردم، از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ... رَامُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند. ۶/۲۸

نتیجه بلندی خواستن مردم، از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ... رَامُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا، وَ حَاوَلُوا الِازْتِفَاعَ فَاتَّضَعُوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند و بلندی خواستند و پست گشتند. ۶/۲۸

قرآن، راهنمای مردم

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ الشُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... شَهْرَ الْقِيَامِ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِلنَّاسِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه به پا خواستن را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فرورستاده شد که برای مردم هدایتگر است. ۳/۴۴

مردن مرگ

مرز

از حدود انسانیت، به مرز بهیمنیت روی آوردن

...وَلَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى

ص: ۱۰۹۲

حَدُّ الْبُهْمِيَّةِ

و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانیت خارج شده، به مرز حیوانیت رومی آوردند. ۹/۱

بی انتهای بی حد سپاس از خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا مُنْتَهَى لِحَدِّهِ

پس سپاس او را، سپاسی که حدش بدون انتها می باشد. ۲۸/۱ و ۲۷/۱

استوار ساختن مرزهای مسلمانان

اللَّهُمَّ... حَصِّنْ ثُعُورَ الْمُسْلِمِينَ بِعِزَّتِكَ

خداوندا به عزت خود، مرزهای مسلمانان را استوار فرما. ۱/۲۷

یاری نمودن نگهبانان مرزها

اللَّهُمَّ... أَيِّدْ حُمَاتِنَهَا بِقُوَّتِكَ

خداوندا به قدرت خویش، نگهبانان آن (مرزها) را یاری ده. ۱/۲۷

حد و مرز نداشتن سلطنت خدا

عِزُّ سُلْطَانِكَ عِزًّا لَا حَدَّ لَهُ بِأَوْلِيَّتِهِ

فرمانروایی تو، چنان با عزت است، که حدی برای اولش نیست. ۴/۳۲

حد و مرز نداشتن حقیقت خدا

مَجْدُكَ أَرْفَعُ مِنْ أَنْ يُحَدَّ بِكُنْهِهِ

بزرگی تو بالاتر از آنست که حقیقت آن به

حدی درآید. ۲۳/۴۶

درودی بی حد و مرز بر پیامبر صلی الله علیه و آله و آلش

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ صَلَاةً لَا أَمَدَ فِي أَوْلِيَّهَا

پروردگار من، بر او و بر آنها درود فرست، درودی که مرزی در اولش نباشد. ۵۸/۴۷

مرض بیماری

مرقه نازپرورده

مرگ

میراندن بنده و فراخواندن او به پاداش یا کیفر

اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمْرِهِ قَبْضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورٍ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْدُورٍ عِقَابِهِ

زمانی که حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد. ۶/۱

درود خدا، بر فرشته مرگ

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ مَلِكِ الْمَوْتِ وَ أَعْوَانِهِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرشته مرگ و یارانش. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

ص: ۱۰۹۳

آمدگی برای پس از مرگ

و تُحَبَّبُ إِلَيْهِمْ... الْأَسْتَعْدَادَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ

و آمدگی برای بعد از مرگ را در نظرشان محبوب کنی. ۱۶/۴

مردن بی ساز و سامان

و تَعُوذُ بِكَ مِنْ... مَيْتِهِ عَلَيَّ غَيْرِ عُدَّةٍ

و پناه می بریم به تو از مرگ ناگهانی. ۸/۸

باران و زنده ساختن آنچه مرده

تُحْيِي بِهِ مَا قَدْ مَاتَ

به سبب آن، آنچه را که مرده است، زنده نمایی. ۳/۱۹

میراندن بنده، پیش از رو آوردن دشمنی خدا، به او

فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَ مَفْتِكَ إِلَيَّ

پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد - پیش از آنکه دشمنی ات به سوی من شتابد - مرا به سوی خود بازگردان. ۵/۲۰

میراندن بنده، پیش از استواری خشم خدا بر او

فَإِذَا كَانَ عُمْرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَأَقْبِضْنِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ... يَسْتَحْكِمَ غَضْبِكَ عَلَيَّ

پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد - پیش از آنکه خشمت بر من استوار گردد - مرا به سوی خود بازگردان. ۵/۲۰

بر دین خدا و آیین محمد صلی الله علیه و آله مردن

وَ اجْعَلْنِي عَلَيَّ مِلَّتِكَ أَمُوتُ وَ أَحْيَا

و چنانم گردان که بر آئین تو بمیرم و زنده شوم. ۱۷/۲۰

وَ تَوَفَّنِي عَلَيَّ مِلَّتِكَ وَ مَلَهُ نَبِيِّكَ: مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا تَوَفَّيْتَنِي

و هنگامی که مرا میراندی، بر دین خود و دین پیامبرت محمد - که درود بر او باد - بمیران.

گرفتاری وام، پس از مرگ

وَ أَشْتَجِيرُ بِكَ، يَا رَبِّ... مِنْ تَبَعْتِهِ بَعْدَ الْوَفَاةِ

و پناه از تو می جویم - ای پروردگار من - از پیامد آن (وام) پس از مرگ. ۲/۳۰

طلب آموزش برای مرده مدیون

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ... أَنْتَهَكَ مِنِّي مَا حَجَزْتَ عَلَيْهِ، فَمَضَى بِظُلَامَتِي مَيِّتًا... فَأَغْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّي

خداوندا و هر بنده ای که آبرویی از من برد که بر او ممنوع ساخته بودی و او با همان وزر و وبال از دنیا رفته، پس او را از

آنچه بر من روا داشت، بیامرز. ۲/۳۹

ص: ۱۰۹۴

برپا داشتن مرگ، پیشاروی بندگان

وَ أَنْصِبِ الْمَوْتَ بَيْنَ أَيْدِينَا نَضْبًا

و مرگ را پیش روی ما مجسم مدار. ۲/۴۰

یاد مرگ

وَ لَا تَجْعَلْ ذِكْرَنَا لَهُ غِبًّا

و گهگاه یاد کردنش را برای ما قرار نده.

۲/۴۰

سبب محل انس و الفت بودن مرگ

اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا... نَحْرِصُ لَهُ عَلَى وَشِكِّ اللَّحَاقِ بِكَ حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ مَأْتِيَنَا الَّذِي نَأْتِسُ بِهِ، وَ مَا لَفْنَا الَّذِي نَشْتَأِقُ إِلَيْهِ

از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن به زود رسیدن به تو حرص ورزیم. تا جایی که مرگ برای ما محل انسی باشد که به آن انس گیریم و محل الفتی باشد که به سوی آن مشتاقیم.

۳/۴۰

مرگ، خویشاوندی نزدیک

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَشْتَبِطُ مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ... حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ... حَامِتَنَا الَّتِي نُحِبُّ الدُّنُوَّ مِنْهَا

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کند شماریم. تا جایی که مرگ برای ما (همانند) خویشاوند نزدیک ما

باشد که نزدیک شدن به او را دوست داریم.

۳/۴۰

درخواست از خدا، با حاضر شدن مرگ

فَإِذَا أُوْرِدَتْهُ عَلَيْنَا وَ أَنْزَلْتُهُ بِنَا فَاسْجِدْنَا بِهِ زَائِرًا، وَ أَنْسَيْنَا بِهِ قَادِمًا، وَ لَا تُشَقِّقْنَا بِضَعْفِ يَافِتِهِ، وَ لَا تُخْزِنَا بِزِيَارَتِهِ، وَ اجْعَلْهُ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ

مَغْفِرَتِكَ، وَ مِفْتَاحًا مِنْ مَفَاتِيحِ رَحْمَتِكَ

پس هنگامی که آن را نزد ما وارد نمودی و آن را بر ما فرود آوردی، ما را به زیارت آن سعادتمند گردان. و ما را به آن تازه وارد انس ده. و در پذیرایی از او ما را به شقاوت میفکن. و از دیدارش ما را خوار نساز و آن را دری از درهای آمرزش و کلیدی از کلیدهای رحمت قرار ده.

۴/۴۰

درخواست نوع مرگ

أَمْتَنَا مُهْتَدِينَ غَيْرِ ضَالِّينَ، طَائِعِينَ غَيْرِ مُسْتَكْرِهِينَ، تَائِبِينَ غَيْرِ عَاصِينَ وَ لَا مُصِرِّينَ

ما را ره یافتگانِ ناگمراه، و فرمانبردارانِ بی اجبار، توبه کنندگانِ غیر گنهکار و اصرارنکننده، بمیران. ۵/۴۰

درخواست جان دادن آسان، هنگام مرگ

وَ هَوْنٌ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا كَرَبِ السِّيَاقِ...

ص: ۱۰۹۵

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، دشواری جان کندن را بر ما آسان گردان. ۱۳/۴۲

فرشته مرگ و پرده پنهانی ها

وَ تَجَلَّىٰ مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ

و فرشته مرگ برای گرفتن آن (جان ها)، از پرده های پنهانی ها آشکار گرد. ۱۳/۴۲

کمان مرگ و تیرهای ترس از فراق

وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَائِبِ بِأَسْهُمٍ وَحَشَهُ الْفِرَاقِ

و آن (جان ها) را با تیرهای وحشت جدایی، از کمان مرگ ها نشانه گیرد. ۱۳/۴۲

جامی از زهر مرگ

وَ دَافَ لَهَا مِنْ ذُعَافِ الْمَوْتِ كَأَسَا مَسْمُومَةٍ الْمَدَاقِ

و برای آن (جان ها)، جامی از شوکران مرگ - که چشیدن آن زهرآلود است - آمیخته سازد.

۱۳/۴۲

میراندن مسلمانان، بر دین محمد صلی الله علیه و آله

وَ تَوَفَّأْنَا عَلَىٰ مِلَّتِهِ

و بر آئین او بمیرانمان. ۲۰/۴۲

هم کیشان مرده مسلمان

اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَنْ... أَهْلِ دِينِنَا جَمِيعًا مَنْ سَلَفَ مِنْهُمْ وَ مَنْ غَبَرَ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ

خداوندا از همه هم کیشان ما، هر که از ایشان

در گذشته و مرده و هر که زنده مانده، تا روز رستاخیز در گذر. ۵۵/۴۵

میراندن نشانه های دین، توسط ستمگران

وَ أَخِي بِهِ مَا أَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ

و با او آنچه ستمگران از نشانه های دینت محو می کنند را زنده گردان. ۶۲/۴۷

سبب نیک بخت میراندن بنده

و بَلِّغْنِي مَبَالِغَ مَنْ عُنَيْتَ بِهِ... وَ رَضِيتَ عَنْهُ، فَأَعَشْتُهُ حَمِيدًا، وَ تَوَفَّيْتُهُ سَعِيدًا

و مرا به درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای و از او خوشنود گشته ای، پس بدین سبب او را ستوده، زنده داشته و نیک بخت میرانده ای.

۱۰۵/۴۷

مردن و رفتن نوری در پیشاروی بنده

وَ أَمْتِنِي مَيْتَهُ مَنْ يَسْعَى نُورُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ عَنِ يَمِينِهِ

و مرا بمیران، همچون مردن کسی که روشنایی اش در پیش رویش و از سمت راستش در حرکت است. ۱۱۷/۴۷

زنده گشتن مردگان

وَ هَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي بِهَا تُحْيِي أَمْوَاتَ الْعِبَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن بندگان مرده را زنده می کنی،

ص: ۱۰۹۶

زندگی بخشیدن به شهرهای مرده

وَ هَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي... بِهَا تَنْشُرُ مَيِّتَ الْبِلَادِ

و ما را - ای خدای من - از جانب خود به توانایی ای که با آن سرزمین های مرده را زندگی می بخشی، گشایش ده. ۱۳/۴۸

اندوهگین نمیراندن بنده

لَا تُهْلِكُنِي يَا إِلَهِي عَمَّا

ای خدای من، مرا اندوهگین نمیران.

۱۴/۴۸

تقدیر مرگ، برای همه آفریدگان

سُبْحَانَكَ قَضَيْتَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِكَ الْمَوْتَ مَنْ وَحَدَّكَ وَ مَنْ كَفَرَ بِكَ

پاک و منزهی! مرگ را برای همه آفریدگانت - آنکه تو را یگانه دانست و آنکه به تو کفر ورزید - رقم زده ای. ۵/۵۲

چشندگان مرگ

وَ كُلُّ ذَائِقِ الْمَوْتِ

و همه چشنده مرگ هستند. ۵/۵۲

سایه افکندن مرگ، بر بنده

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ... سُوءَآلَ مَنْ قَد... أَظْلَهُ الْأَجَلُ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که مرگ بر او سایه افکنده است. ۸/۵۲ و ۹/۵۲

نزدیک گشتن مرگ بنده

ارْحَمِ... اقْتِرَابَ أَجَلِي

بر نزدیک شدن مرگم رحم کن. ۴/۵۳

میراندن بنده، بر راستی

اقْبِضْ عَلَى الصَّدَقِ نَفْسِي

مرا بر راستی بمیران. ۴/۵۴

مزد پاداش

مزه

چشاندن مزه فراغت، به بنده

وَ أَذِقْنِي طَعْمَ الْفَرَاغِ لِمَا تُحِبُّ...

و طعم فراغت برای (پرداختن به) آنچه را دوست داری، به من بچشان. ۱۲۵/۴۷

چشاندن مزه کوشش، به بنده

أَذِقْنِي طَعْمَ... الْجَاهِدِ فِيمَا يُزِلُّ لَدَيْكَ وَ عِنْدَكَ

طعم کوشش را در آنچه (موجب) نزدیکی به پیشگاه تو و درگاه توست، به من بچشان. ۱۲۵/۴۷

ص: ۱۰۹۷

چشاندن مزه عافیت و تندرستی، به بنده

وَ أَدِقْنِي طَعْمَ الْعَافِيَةِ إِلَى مُتْتَهَى أَجَلِي

و طعم عافیت را تا پایان مدّت زندگی ام به من بچشان. ۱۴/۴۸

مژده

مژده دادن ایمنی از خشم خدا، به بنده

وَ اكْتُبْ لِي أَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ، وَ بَشِّرْنِي بِذَلِكَ...

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس و مرا به آن مژده ده. ۳۳/۱۶

شناختن مژده الهی

وَ بَشِّرْنِي بِذَلِكَ فِي الْعَاجِلِ دُونَ الْأَجْلِ بُشْرَى أَعْرِفُهَا

و هم اکنون (دنیا) پیش از آینده (آخرت)، مرا به آن (ایمنی از خشمت) مژده ده. مژده ای که آن را بشناسم. ۳۳/۱۶

مژده به بندگان خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي وَجِدْتُ فِيهَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَ بَشَّرْتَ بِهِ عِبَادَكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

خداوندا، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای و بندگانت را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

مسرت شادی

مسؤول

فرشتگان مسؤول دوزخ

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْخَزَنَةِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگانت و بر گروه های فرشتگان و خزانه دار دوزخ. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

فرشتگان مسؤول خزانه های باد

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالْقَوْمِ عَلَى خَزَائِنِ الرِّيَّاحِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و زمامداران بر گنجینه بادها. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

خدا درخواستگاه بنده، نه هر مسؤولی

فَأَنْتَ يَا مَوْلَايَ دُونَ كُلِّ مَسْئُولٍ مَوْضِعُ مَسْأَلَتِي

پس - ای سرور من - جایگاه درخواستم تویی، نه هر (مسؤولی) که از او درخواست شود.

۸/۲۸

مستحب

بازنداشتن بنده، از به کار بستن مستحبات

وَلَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِـمَامِ عَنْ... اسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ

ص: ۱۰۹۸

و مرا به سبب غم و اندوه از انجام سنت خود بازمدار. ۹/۷

ثناگوی بنده نبودن امور مستحبی

وَلَا تُشِي عَلَيَّ بِأَحْيَائِهَا سُنَّةٌ...

و نه (عمل) مستحبی به خاطر زنده ساختنش مرا می ستاید. ۱۷/۳۲

شرافت و برتری مستحب

و لَسْتُ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَضْلِ نَافِلِهِ مَعَ كَثِيرٍ مَّا أَغْفَلْتُ مِنْ وَظَائِفِ فُرُوضِكَ

و من هیچ گاه با فضیلت (عمل) مستحب به سویت توسل نمی جویم، با آنکه از بسیاری از شرایط واجبات غفلت نمودم. ۱۸/۳۲

مستقیم

بر راه و صراط مستقیم بودن خدا

إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

به درستی که تو بر راه راستی. ۶/۲۳

مسخره

مسخره آفریدگان خدا و خدا نشدن

وَلَا تَتَّخِذْنِي هُزُؤًا لِخَلْقِكَ، وَلَا سُخْرِيًّا لَكَ

و مرا سبب خنده آفریدگانت و مسخره خود

قرار نده. ۱۲۴/۴۷

مسلمانان

درخواست از خدا برای خود و فرزندان، و شمول آن درباره همه مسلمانان

وَأَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ... مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتُكَ لِنَفْسِي وَوَلَدِي...

و به همه مردان و زنان مسلمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، ببخش. ۱۲/۲۵

استوار ساختن مرزهای مسلمانان

اللَّهُمَّ... حَصِّنْ ثُغُورَ الْمُسْلِمِينَ بِعِزَّتِكَ

خداوندا به عزت خود، مرزهای مسلمانان را استوار فرما. ۱/۲۷

نیرومند ساختن تدبیر مسلمانان

اللَّهُمَّ وَ قَوْ بِذَلِكَ مِحَالِ أَهْلِ الْإِسْلَامِ

خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش. ۷/۲۷

درخواست اموری، برای مسلمانان

وَ حَصِّنْ بِهِ دِيَارَهُمْ، وَ تَمَرِّ بِهِ أَمْوَالَهُمْ، وَ فَرِّغْهُمْ عَنْ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ

و به وسیله آن، شهرهایشان را استوار ساز و

ص: ۱۰۹۹

ثروت هایشان را بیفزا و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن، برای عبادت خویش آسوده ساز. ۷/۲۷

جنگ مسلمانان با مشرکان

اللَّهُمَّ اغْزُبْ كُلَّ نَاحِيَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْ يَارَائِهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

خداوندا مسلمانان هر ناحیه را به جنگ با مشرکانی که در مقابل آنند، گسیل دار. ۸/۲۷

یاری نمودن مسلمانان، به وسیله فرشتگان (در جنگ)

وَ أَمَدِدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ...

و آنان را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. ۸/۲۷

یاری مسلمانان توسط فرشتگان، و شکست مشرکان

وَ أَمَدِدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التُّرَابِ قَتْلًا فِي أَرْضِكَ وَ أَسْرًا

و آنان (مسلمانان) را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به

انتهای خاک در زمینت برانند. ۸/۲۷

عدم چیرگی مشرکان، به نواحی مسلمانان

اللَّهُمَّ اشْغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ عَنْ تَنَاوُلِ أَطْرَافِ الْمُسْلِمِينَ

خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان و از چیرگی به نواحی مسلمانان، بازدار.

۱۰/۲۷

جلوگیری خداوند، از کاسته شدن (شمار) مسلمانان

وَ خُذْهُمْ بِالنَّقْصِ عَنِ تَنْقُصِهِمْ

و با کاستن عدد آنها (مشرکان)، از کاستن (مسلمانان) جلوگیر باش. ۱۰/۲۷

بازداشتن مشرکان، از تجمع نمودن علیه مسلمانان

وَ بَطَّطُهُمْ بِالْفُرْقَةِ عَنِ الْإِحْتِشَادِ عَلَيْهِمْ

و با تفرقه افکنی میان آنان (مشرکان)، از گرد آمدن بر ضدّ مسلمانان بازشان دار. ۱۰/۲۷

تقدیر شهادت برای مجاهد، بعد از ایمنی در مرزهای مسلمانان

فَإِنْ... قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ... أَنْ تَأْمَنَ أَطْرَافُ الْمُسْلِمِينَ

پس اگر شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که مرزهای مسلمانان ایمن شده است.

۱۵/۲۷

ص: ۱۱۰۰

پاداش مسلمانِ جانشین جنگجو، در امور خانه اش

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... فَاجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزُنًا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ...

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزرداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

پاداش مسلمان در نگهداری از خانواده جنگجو

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ، أَوْ تَعَهَّدَ خَالِفِيهِ فِي غَيْبَتِهِ... فَاجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزُنًا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوَّضَهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوَّضًا حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا آتَى بِهِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزرداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا در نبود او خانواده اش را نگهداری کرد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوض نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند.

۱۶/۲۷

پاداش مسلمان در کمک به جنگجو

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ

أَعَانَهُ بِطَائِفِهِ مِنْ مَالِهِ، أَوْ أَمَدَّهُ بِعَتَادٍ... فَاجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزُنًا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزرداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را به پاره ای از دارایی خود یاری داد، یا او را با ساز و برگ جنگ کمک نمود، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

پاداش مسلمان مشوق جنگجو، به جهاد

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمًا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ شَحَذَهُ عَلَى جِهَادٍ... فَاجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزُنًا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزرداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را بر جهاد تشویق کرد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

پاداش مسلمان در همراهی کردن جنگجو با دعا

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ أَتْبَعَهُ فِي وَجْهِهِ دَعْوَهُ... فَأَجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را با دعا در جهتی که به آن رو آورد همراهی نمود، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او،

ص: ۱۱۰۱

پاداش مسلمانِ حافظِ آبروی جنگجو

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ رَعَى لَهُ مِنْ وَرَائِهِ حُرْمَةً، فَاجِرٌ لَهُ مِثْلُ أَجْرِهِ وَزَنَا بَوِزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا آبرویش را در نبود او نگهداشت؛ پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

مسلمان و نگرانی به سبب امر اسلام

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

در زمره شهدا قرار گرفتنِ مسلمانی با ویژگی های خاص

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ، وَ أَخَزَنَهُ تَحَزُّبُ أَهْلِ الشَّرْكِ عَلَيْهِمْ، فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ، أَوْ أَبْطَأَتْ بِهِ فَاقَةٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ، وَ أُوجِبَ لَهُ ثَوَابُ الْمُـجَاهِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را

نگران ساخت و اجتماع مشرکان بر ضد ایشان، اندوهگینش نمود، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت، یا فقر او را به درنگ واداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس و پاداش مجاهدان را برای او واجب گردان. ۱۷/۲۷

آزار نرساندن، به هر مرد و زن مسلمان

وَ امْتَنَعْنِي عَنْ أَدَى كُلِّ... مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ

و مرا از آزار رساندن به هر مرد و زن مسلمان بازدار. ۱/۳۹

اجتماع مسلمانان، در روز قربان و جمعه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُبَارَكٌ مَيُّمٌ، وَ الْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ

خداوندا این روزیست مبارک و خجسته و در آن، مسلمانان در اطراف زمینت گرد هم می آیند.

مسلمانان طالب، راغب و ترسان

وَالْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ وَالرَّاعِبُ وَالرَّاهِبُ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمین گرد هم می آیند، درخواست کننده و جويا و خواهان و ترسان، آنان همگی حاضر می شوند. ۱/۴۸

بینایی خدا، به خواسته های مسلمانان

ص: ۱۱۰۲

وَالْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ... وَأَنْتَ النَّاطِرُ فِي حَوَائِجِهِمْ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمین گرد هم می آیند، درخواست کننده و جويا، آنان همگی حاضر می شوند و تو بیننده بر نیازهایشان هستی.

۱/۴۸

مشت

صبح کردن بندگان، در پنجه (قدرت) خدا

أَصْبَحْنَا فِي قَبْضَتِكَ

ما در پنجه (تحت قدرت) تو صبح کردیم.

۱۰/۶

در مشت (قدرت) خدا بودن بنده

فَإِنِّي عَبْدُكَ وَفِي قَبْضَتِكَ

چون من بنده تو و در مشت توام. ۵/۲۱

مشركان

آشكار شدن امر خدا و ناخرسندی مشركان

و هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُحْبُوحِهِ قَرَارِهِمْ حَتَّى ظَهَرَ أَمْرُكَ، وَ عَلَتْ كَلِمَتُكَ، وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

و در میان قرارگاهشان، بر آنان هجوم برد. تا اینکه فرمان تو آشکار شد و سخن تو، بلند گردید. اگر چه مشرکان نمی

پسندیدند. ۲۲ و ۲۱/۲

جنگ با مشركان

اللَّهُمَّ اغْزُ بِكُلِّ نَاحِيَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَنْ يَارَأِيهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

خداوندا مسلمانان هر ناحیه را به جنگ با مشرکانی که در مقابل آنند، گسیل دار. ۸/۲۷

مردمان مشرک، با نام و نشانی پنهان

اللَّهُمَّ وَاعْمَمِ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرُكِ، الَّذِينَ تَخْفَى أَسْمَاؤُهُمْ وَ صِفَاتُهُمْ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و دیگر امت های مشرک، که نام ها و نشانه هایشان پنهان است. ۹/۲۷

به خود واداشتن مشرکان

اللَّهُمَّ اشْغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ عَنْ تَنَاوُلِ أَطْرَافِ الْمُسْلِمِينَ

خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان و از چیرگی به نواحی مسلمانان، بازدار. ۱۰/۲۷

درخواست بنده، درباره مشرکان

وَ خُذْهُمْ بِالنَّقْصِ عَنِ تَنْقِصِهِمْ، وَ تَبْطُطْهُمْ بِالْفُرْقَةِ عَنِ الْاِحْتِشَادِ عَلَيْهِمْ

و با کاستن عددشان، از کاستن (مسلمانان) جلوگیری باش. و با تفرقه افکنی میان آنان، از گرد

ص: ۱۱۰۳

اللَّهُمَّ أَحْلِلْ قُلُوبَهُمْ مِنَ الْأَمْنَةِ، وَ أَبْدَانَهُمْ مِنَ الْقُوَّةِ، وَ أَذْهِلْ قُلُوبَهُمْ عَنِ الْإِحْتِيَالِ، وَ أَوْهِنْ أَرْكَانَهُمْ عَنِ مُنَازَلَةِ الرَّجَالِ، وَ جَبِّنْهُمْ عَنِ مُقَارَعَةِ الْأَبْطَالِ، وَ ابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنْدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ بِبَأْسٍ مِنْ بَأْسِكَ كَفِعْلِكَ يَوْمَ يَدْرِي تَقَطُّعَ بِهِ دَابِرَهُمْ وَ تَحْصِيدَ بِهِ شَوْكَتَهُمْ، وَ تُفَرِّقَ بِهِ عَدَدَهُمْ

خداوندا، دل هایشان را از آرامش و تن هایشان را از قوت تهی دار و قلب هایشان را از چاره جویی بی خبر ساز و اندامشان را از جنگیدن با مردان سست گردان و ایشان را از پیکار با دلاوران بترسان و بر آنان سپاهی از فرشتگان را با عذابی از عذاب هایت بفرست. مانند کارت در روز بدر. تا بدین سبب، ایشان را ریشه کن سازی و سختی و صلابتشان را براندازی و تعدادشان را از هم پاشی. ۱۱/۲۷

اللَّهُمَّ وَ امْرِجْ مِيَاهَهُمْ بِالْوَبَاءِ، وَ اطْعَمْتَهُمْ بِالْأَذْوَاءِ، وَ ازِمْ بِلَادَهُمْ بِالْخُسُوفِ، وَ أَلْحِجْ عَلَيْهَا بِالْقَعْدُوفِ، وَ افرغها بِالْمِحْوَلِ، وَ اجْعَلْ مِيَرَهُمْ فِي أَحْصَ أَرْضِكَ وَ أَبْعِدْهَا عَنْهُمْ، وَ امْنَعْ حُصُونَهَا مِنْهُمْ، أَصْبَهُمْ بِالْجُوعِ الْمُقِيمِ وَ السَّقْمِ الْأَلِيمِ

خداوندا و آب هایشان را به وبا و خوردنی هایشان را به امراض درآمیز و شهرهایشان را در زمین فروبر و پیوسته آن را سنگباران فرما و آن را به قحطی و خشکسالی دچار ساز و آذوقه هایشان را در بی برکت ترین و

دورترین (نقاط) زمین خود قرار ده و پناهگاه های آن را از آنها بازدار، آنان را دچار گرسنگی دائم و بیماری دردناک گردان. ۱۲/۲۷

پادشاه اندوهگین شدن مسلمانان، از تجمع مشرکان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ... أَخْرَجْتَهُ تَحْزُبُ أَهْلِ الشُّرْكِ عَلَيْهِمْ، فَتَوَى غُرُوبًا... فَفَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که اجتماع مشرکان بر ضد ایشان، اندوهگینش نمود، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

خشم خدا، به سوی مشرکان

فَمِلْ بِالْغَضَبِ إِلَى الْمُشْرِكِينَ

پس خشم را به سوی مشرکان بگردان. ۳/۳۶

مشغولیت

مشغول گشتن پیامبر صلی الله علیه و آله، به نصیحت دعوت شدگان (به راه حق)

وَسَغَلَهَا بِالنُّصْحِ لِأَهْلِ دَعْوَتِكَ

و خود را به نصیحت کردن به پذیرندگان دعوت مشغول ساخت. ۱۵/۲

تسبیح الهی، و عدم مشغولیت فرشتگان از

ص: ۱۱۰۴

آن

وَ الَّذِينَ ... لَا تَشْغَلُهُمْ عَنْ تَسْبِيحِكَ الشَّهَوَاتُ ...

و همانها که خواهش های نفسانی، آنها را از تسبیح تو مشغول نمی سازد (باز نمی دارد)... ۷/۳

مشغول نساختن بنده، به اندوه

وَ لَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِـمَامِ عَنْ تَعَاهِدِ فُرُوضِكَ

و مرا به سبب غم و اندوه از رعایت واجبات خود بازمدار. ۹/۷

مشغول گرداندن قلوب بندگان، به یاد خدا

وَ اشْغَلْ قُلُوبَنَا بِذِكْرِكَ عَنْ كُلِّ ذِكْرٍ

و دل های ما را به یاد خود از هر یادی مشغول ساز. ۱/۱۱

... وَ اشْغَلْهُ بِذِكْرِكَ

و آن را به یادت مشغول دار. ۱۰/۲۱

مشغول ساختن شیطان، به دشمنان خدا

وَ اشْغَلْهُ عَنَّا بِبَعْضِ أَعْدَائِكَ

و او را به جای ما به برخی دشمنانت سرگرم نما. ۴/۱۷

مشغولیت و بازداشته شدن از عبادت خدا

وَ اكْفِنِي مَا يَشْغَلُنِي الْإِهْتِـمَامِ بِه

و مرا از آنچه اهتمام به آن مشغولم می سازد

کفایت کن. ۳/۲۰

مشغول نشدن به کسب روزی و بازماندن از خدا

وَ ارْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ احْتِسَابٍ، فَلَا أَشْتَغِلَ عَنْ عِبَادَتِكَ بِالطَّلَبِ

و مرا بی حساب روزی ده، تا به جای عبادت تو سرگرمِ روزی جستن نشوم. ۲۴/۲۰

مشغول ساختن نفس بنده، به اطاعت از خدا

وَ اشْغَلْ بِطَاعَتِكَ نَفْسِي عَنْ كُلِّ مَا يَرِدُ عَلَيَّ...

و مرا از هر چه به من برسد، به طاعت خویش مشغول دار. ۹/۲۱

مشغول ساختن مشرکان، به خودشان

اللَّهُمَّ اشْغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ...

خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان.

۱۰/۲۷

سبب قطع اشتغال بنده، به (رزق) ضمانت شده الهی

وَ اجْعَلْ مَا صَرَخَتْ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ، وَ اتَّبَعْتَهُ مِنْ قَسَمِكَ فِي كِتَابِكَ... حَسْمًا لِلاِشْتِغَالِ بِمَا ضَمِنْتَ الْكِفَايَةَ لَهُ

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان

ص: ۱۱۰۵

نموده ای و در پی آن سوگند خود را در کتابت آورده ای، موجب قطع اشتغال ما به آنچه خود کفایت آن را ضمانت فرموده ای قرار ده.

۳/۲۹

مشغول نساختن بندگان، به غیر خدا

وَلَا تَشْغَلُنَا عَنْكَ بِغَيْرِكَ

و ما را از خودت به دیگری مشغول نکن.

۴/۳۶

سرگرم شدن به آرزوها

و تَفْقُوْا بِنَا آثَارَ الدِّينِ... لَمْ يُلْهِهِمُ الْأَمَلُ عَنِ الْعَمَلِ فَيَقْطَعَهُمْ بِخُدَعِ غُرُورِهِ

و ما را در پی کسانی گردانی که آرزو، آنان را از کار (نیک) سرگرم نکرد تا آنها را با نیرنگ های فریبنده اش بازدارد. ۹/۴۲

مشغول نساختن بنده، (به طلب دنیا)

وَلَا تَشْغَلْنِي بِمَا لَا أَدْرِكُهُ إِلَّا بِكَ عَمَّا لَا يُضِيْكَ عَنِّي غَيْرُهُ

و مرا به چیزی که آن را در نمی یابم، مگر به (کمک) تو، مشغول منما، تا از چیزی که جز آن تو را از من خوشنود نمی کند، باز مانم.

۱۰۸/۴۷

مشقت رنج و نیز سختی

مشورت

مشورت همسایگان، با بنده

و وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... مُنَاصَحِهِ مُسْتَشِيرِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در پند دادن مشورت کننده شان، توفیق ده. ۲/۲۶

مشهود آشکار

مشیت اراده

مصاحب همراه

مصلحت

سبب انجام ندادن آنچه مصلحت بنده در آن است

وَ أَنْظُرْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي، فَإِنَّكَ إِنِ وَكَلْتَنِي إِلَى نَفْسِي عَجَزْتُ عَنْهَا وَ لَمْ أُقِمْ مَا فِيهِ مَصْلَحَتُهَا

و در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما. که اگر مرا به خود واگذاری، از انجام آن عاجزم و آنچه را مصلحت من در آن است، انجام ندهم.

۳/۲۲

ص: ۱۱۰۶

مصیبت

پناه بردن به خدا از مصیبت روزگار

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ ... أَنْ ... يَنْكُبَنَا الزَّمَانُ

و پناه می بریم به تو از اینکه زمانه ما را دچار سختی نماید. ۶/۸

بزرگ ترین مصیبت

وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ ... الْمُصِيبَةِ الْكُبْرَى

و پناه می بریم به تو از بزرگ ترین مصیبت.

۹/۸

هموار گشتن مصیبت

وَ كُلُّ مَرْزِيَةٍ سِوَاءَ مَعِ مَوْجِدَتِكَ

و هر گرفتاری ای با غضب تو هموارشدنی است. ۹/۱۴

نگه داشتن بنده، از مصیبت

اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَقِي الْكُرْبِيَهَةَ

خداوندا همانا تو از ناخوشایندی ها نگهداری می کنی. ۳۳/۳۲

مصیبت (روزه داران)، به رفتن (رمضان)

اجْبُرْ مُصِيبَتَنَا بِشَهْرِنَا

مصیبت ما را در (رفتن) ماه مان جبران کن.

۴۸/۴۵

منکوب نساختن بنده، به مصیبت

وَ لَا تَقْرَعْنِي قَارِعَةً يَذْهَبُ لَهَا بَهَائِي

و بر من مصیبت بزرگی که با آن، آبرویم از بین برود، وارد نکن. ۱۲۱/۴۷

خدا، کور گرداننده چشم مصائب

وَ كَمْ مِنْ... أَغْنِيَنَّ أَحْدَاثِ طَمَسَتْهَا

و چه بسیار چشم های مصیبت آفرینی که کور گرداندی. ۱۱/۴۹

مطابق

سپاس و مطابقت آشکار آن با نهانش

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفَّقُ لِبَاطِنِهِ، وَ بَاطِنُهُ وَفَّقُ لِصِدْقِ النَّيِّهِ

سپاس برای توست. سپاسی که ظاهرش با باطنش همخوان باشد و باطنش با نیت صادقانه موافق باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۳

مطیع رام

مظالم تبعات

معاد قیامت

معاشرت

تغییر اهانت معاشران، به خوش رفتاری

أَبْدَلْنِي... مِنْ رَدِّ الْمَلَابِسِينَ كَرَمَ الْعِشْرَةِ

ص: ۱۱۰۷

درباره من اهانت معاشران را به خوش رفتاری مبدل فرما. ۷/۲۰

نکوهیده نبودن معاشرت رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ كَرِيهِ الْمُصَاحِبِ، وَ لَا ذَمِيمِ الْمُلَابَسِ

درود بر تو که همراهی اش ناپسند و معاشرتش نکوهیده نیست. ۳۵/۴۵

معالجه مداوا

معامله تجارت

معدن

نابود نشدن معادن احسان الهی

إِنَّ مَعَادِنَ إِحْسَانِكَ لَا تَفْنَى

به درستی که معادن احسانت فنا نمی شود.

۵۰/۴۵

معرفت شناخت

معروف

توفیق امر به معروف

وَ وَفَّقْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ

و ما را برای انجام نیکی و امر به معروف، توفیق ده. ۱۸/۶

معصیت نافرمانی

معنا

سپاسی با معنایی باقی

فَلَكَ الْحَمْدُ... مَا بَقِيَ لِلْحَمْدِ... مَعْنَى يَنْصَرِفُ إِلَيْهِ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که برای ستایش معنایی که به آن بازگردد، وجود داشته باشد. ۱۷/۴۵

معین

روزی معلوم، برای جانداران

وَجَعَلَ لِكُلِّ رُوحٍ مِنْهُمْ قُوتًا مَعْلُومًا مَقْسُومًا مِنْ رِزْقِهِ

و برای هر جانداری از ایشان، معلوم قسمت شده ای از رزقش قرار داد. ۵/۱

مدت معلوم و پایان معینی در زندگی، برای جانداران

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا، وَ نَصَبَ لَهُ أَمَدًا مَحْدُودًا

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود، و برایش زمانی محدود قرار داد. ۶/۱

مدت معلوم و پایان معین، برای شب و روز

ص: ۱۱۰۸

وَ جَعَلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حُدًّا مَحْدُودًا، وَ أَمَدًا مَمْدُودًا

و برای هر یک پایانی معین و زمانی معلوم مقرر فرمود. ۳/۶

معین گرداندن حدود و اوقات نمازهای پنجگانه

وَ قَعْنَا فِيهِ عَلَىٰ مَوَاقِيتِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدْتَ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی، آگاه فرما. ۸/۴۴

مفاخرت فخر فروشی

مَفْصَل

پاره شدن مفصل های بنده

مَوْلَايَ وَ اَرْحَمَنِي... حَالِي اِذَا... تَقَطَّعْتُ اَوْصَالِي

مولای من! بر حال من، هنگامی که مفاصلم پاره پاره شود، رحم کن. ۶/۵۳

مفقود شدن فوت

مفهوم معنا

مقام مرتبه

مقایسه سنجش

مقربان نزدیکان

مکافات پاداش

مکر فریب

مکروه ناپسند

ملامت سرزنش

ملائکه فرشته

سبب کند گشتن زبان مناجات بنده

كُلُّ ذَلِكَ حَيَاءٌ مِنْكَ لِشَوْءِ عَمَلِي، وَ لِذَاكَ... كَلَّ لِسَانِي عَنْ مُنَاجَاتِكَ

همه اینها از روی شرمی است که از بدکرداری خود دارم. و از همین جهت است که زبانم از مناجات با تو بند آمده. ۲۰/۱۶

تنها مناجات کردن، با خدا

وَ زَيْنٌ لِي التَّفَرُّدُ بِمُنَاجَاتِكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ

و تنهایی مناجات با خودت را در شب و روز برایم بیار. ۱۱۰/۴۷

مناقشه خرده گیری و سخت گیری

مَنْت

مَنْت گذاردن بر امت مسلمان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ

ص: ۱۱۰۹

عَلَيْهِ وَآلِهِ...

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد.

۱/۲

مَنَّا بُوْدُنْ خِدا

إِنَّكَ أَنْتَ الْمَنَّانُ بِالْجَسِيمِ

به درستی که تو بسیار بخشنده نعمتِ بزرگ هستی. ۲۴/۶

إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ...

به درستی که تو بسیار نعمت دهنده ستوده ای.

۱۸/۲۷

إِنَّكَ الْمَنَّانُ بِجَسِيمِ الْمَنِ

همانا تو بهره دهنده بهره های بزرگی. ۷/۳۶

إِنَّكَ مَنَّانٌ كَرِيمٌ

همانا تو بسیار نعمت دهنده کریم هستی.

۱۶/۳۷

إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ

به درستی که تو بسیار نعمت دهنده و ستوده ای.

۷/۴۳

لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْحَلِيمُ... الْمَنَّانُ

معبودی جز تو نیست، بردبارِ بسیار نعمت دهنده. ۲/۴۸

يَا رَبِّ يَا رَبِّ، يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ

ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای بسیار

مهربان، ای بسیار نعمت دهنده. ۲۸/۴۸

تیره نساختن بخشش الهی، با منت

و يَا مَنْ لَا يُكَدِّرُ عَطَايَاهُ بِالْأَمْتَانِ

و ای آنکه با منت گذاشتن، بخشش هایش را تیره نمی سازد. ۴/۱۳

باطل نساختن خیر، به منت

و أَجْرٍ لِلنَّاسِ عَلَى يَدَيِ الْخَيْرِ، وَ لَا تَمَحِّقُهُ بِالْمَنْ

و نیکی کردن به مردم را به دست من جاری ساز ولی آن را با منت گذاردن باطل نفرما.

۳/۲۰

قرار ندادن منت گنهکار و کافر، بر بنده

و لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَ لَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنْهُ

و برای بدکار و کافر، بر من منت قرار نده.

۱۲/۲۱

منت نهادن خویشان، بر بنده

وَ إِنِ الْبَجَاتِي إِلَى قَرَابَتِي حَرْمُونِي، وَ إِنِ أَعْطُوا أَعْطُوا قَلِيلًا نَكِدًا، وَ مَنُوا عَلَيَّ طَوِيلًا

و اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محرومم کنند و اگر عطا کنند، اندک و ناگوار عطا کرده اند و بر من منت بسیار

نهند. ۳/۲۲

نیامیختن عطای الهی، با منت

إِنِ أَعْطَيْتَ لَمْ تَشُبْ عَطَاءَكَ بِمَنْ

ص: ۱۱۱۰

اگر عطا کنی، عطایت را با منت نیامیخته ای.

۵/۴۵

اسباب منت الهی

أ. اشتیاق به خدا

وَ اٰمُنُّ عَلٰی بِشَوَقٍ اِلَيْكَ

و شوق به خودت را به من ارزانی دار.

۱۳/۲۱

ب. سلامتی در دین و جسم

وَ اٰمُنُّ عَلٰی بِالصَّحٰهِ وَالْاٰمِنِ وَالسَّلَامَةِ فِی دِیْنِی وَ بَدَنِی

و با تندرستی و ایمنی و سلامتی در دینم و جسمم بر من منت گذار. ۳/۲۳

ج. حج و عمره

اللّٰهُمَّ وَ اٰمُنُّ عَلٰی بِالْحَجِّ وَالْعُمْرَةِ...

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره. ۴/۲۳

د. تقسیم خیر

اَسْأَلُكَ اللّٰهُمَّ... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ اَوْ عَافِيَةٍ... اَوْ خَيْرٍ تَمَنُّ بِهٖ عَلَيْهِمْ تَهْدِيهِمْ بِهٖ اِلَيْكَ... اَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيْبِي مِنْهُ

خداوندا، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی یا عافیت را قسمت می نمایی یا خیری را به ایشان

عیانت می کنی و بدین وسیله آنان را به سوی خود هدایت می کنی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

منتظر انتظار

منزلت جایگاه و نیز مرتبه

منع بازداشتن

منفعت سود

منکر

درود خدا بر «منکر و نکیر»

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و منکر و نکیر.

۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

توفیق نهی از منکر

وَوَقَّفْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَالنَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ

و ما را برای انجام نیکی و نهی از منکر، توفیق ده. ۱۸/۶

منی

گرداندن جنین از حالت منی، به خون

ص: ۱۱۱۱

بسته شده

تَصْرَفْنِي حَالًا عَنْ حَالٍ... كَمَا نَعَتْ فِي كِتَابِكَ: نُظِفَهُ ثُمَّ عَلَقَهُ ثُمَّ مَضَعَهُ ثُمَّ عَظَّمَا ثُمَّ كَسَوَتْ الْعِظَامَ لَحْمًا...

مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. نخست نطفه سپس خون بسته شده و سپس پاره گوشت، سپس استخوان آفریدی، سپس استخوان ها را با گوشت پوشاندی. ۲۳/۳۲

مو

موی جلوی سر (و اختیار) بنده، در دست خدا

فَإِنِّي عَبْدُكَ وَفِي قَبْضَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ

چون من بنده تو و در مشت توام و موی پیشانی (و اختیار)م به دست توست. ۵/۲۱

وَ هَذِهِ يَدِي وَ نَاصِيَتِي

و این دست من و موی جلوی سرم است.

۴/۵۳

گرفتن زلف جنبندگان (تسلط بر آنها)، توسط خداوند

وَ أَعِدْنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا

و من و فرزندانم را از شر هر جنبنده ای که

زلفش در اختیار توست، پناه ده. ۶/۲۳

موافقت

موافقت تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، با صحابه

...يَنْفِقُونَ عَلَيْهِمْ

با ایشان موافقت دارند. ۱۲/۴

موجودات آفریدگان

چگونگی بندگان در موارد احکام الهی

وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي ... مَوَاقِعِ أَحْكَامِهِ

و می نگرد آنها در موارد احکامش چگونه اند.

۷/۶

موضع جایگاه

موعظه پند

مولد

تندرستی ای مولد تندرستی دنیا و آخرت

وَ عَافِنِي ... عَافِيَهُ تَوْلُدٌ فِي بَدَنِي الْعَافِيَهُ، عَافِيَهُ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ

ص: ۱۱۱۲

و به من عافیت ده. عافیتی که در جسمم عافیت زاید، عافیت دنیا و آخرت.

۲/۲۳

مؤمنان ایمان آورندگان

مهار

جایگاه بنده و مهار خطاها

هَذَا مَقَامٌ مَنْ... قَادَتْهُ أَرْزَمَةُ الْخَطَايَا

این مقام کسی است که مهارهای خطاها او را از پی خود کشیده. ۶/۳۱

عنان حيله و فریب شیطان

...إِذَا قَارَفْتُ مَعْصِيَتَكَ... فَتَلَ عَنِّي عِدَارَ غَدْرِهِ

...همین که به نافرمانی ات پرداختم، پس عنان حيله اش را از من برگرداند. ۱۳/۳۲

شیطان و به دست گرفتن افسار بنده

قَدْ مَلَكَ الشَّيْطَانُ عَنَانِي فِي سُوءِ الظَّنِّ وَ ضَعْفِ اليَقِينِ

شیطان افسار مرا در بدگمانی و سست باوری به دست گرفت. ۲۷/۳۲

مهتر سید

مهربانی تفضل و نیز رحمت

مهلت

مهلت ندادن فرشتگان پاسبان، به ساکنان دوزخ

الزَّبَانِيَةُ الَّذِينَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ: خُذُوهُ فَعَلُوهُ ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلُّوهُ. ابْتَدَرُوهُ سِرَاعًا، وَ لَمْ يُنْظَرُوهُ

پاسبانانی که چون به آنها گفته شود: او را بگیرد و در زنجیرش کشید، سپس به دوزخ افکنید، به سرعت به او حمله برند و

مهلتش ندهند. ۲۱/۳

درنگ نمودن خداوند، از زود به کیفر رساندن بنده

وَ أَعْجَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنَّكَ عَنِّي، وَ إِنْطَاؤُكَ عَنْ مُعَاجَلَتِي

و شگفت تر از آن بردباری تو با من و درنگ تو از زود به کیفر رساندن من است. ۲۶/۱۶

طاعت و بندگی خدا، در روزگار مهلت

وَ اسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهَلَّةِ

و مرا در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار. ۲۹/۲۰

و ادار شدن به درنگ نمودن از جهاد

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَرُوءًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَفَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ، أَوْ أَبْطَأَتْ بِهِ فَاقَهُ... فَكُتِبَ

ص: ۱۱۱۳

اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت، یا فقر او را به درنگ واداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

درنگ نمودن خدا، در انتقام کشی از بنده

وَ اسْتُرْنِي بِسِتْرِكَ كَمَا تَأْتِيَنِي عَنِ الْإِنْتِقَامِ مِنِّي

و مرا با پوشش خود ببوشان، آنگونه که در انتقام از من درنگ فرمودی. ۱۲/۳۱

سبب مهلت خواستن شیطان، از خدا

وَ قَدْ اسْتَحْوَذَ عَلَيَّ عَدُوُّكَ الَّذِي اسْتَنْظَرَكَ لِعَوَايَتِي فَأَنْظَرْتَهُ

و دشمن تو که برای بیراهه بردن من از تو فرصت خواست، پس فرصتش دادی، بر من چیره شده است. ۱۲/۳۲

مهلت خواهی شیطان و مهلت دهی خدا به او

وَ اسْتَمَهَلَكَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ لِإِضْلَالِي فَأَمَهَلْتَهُ

و برای گمراه کردنم از تو - تا روز جزا - مهلت طلبید، پس مهلتش دادی. ۱۲/۳۲

مهلت دادن خدا، به گنهکار

وَ تَقَلَّبِي لِلْعَاصِي فِيمَا تَقَلَّبَكَ مُعَاجَلَتُهُ فِيهِ

و گنهکار را در آنچه توانایی شتاب در کیفرش را داری، مهلت می دهی. ۱۰/۳۷

مهلت دادن خدا، به ستم کننده به خود

وَ أَمَهَلْتَ مَنْ قَصَدَ لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ

و کسی را که به خود قصد ستم نموده، مهلت داده ای. ۹/۴۵

مهلت دادن به بنده و مغرور گشتنش، از بازگشت

وَ سُنَّتَكَ الْإِبْقَاءُ عَلَى الْمُعْتَدِينَ حَتَّى لَقَدْ عَزَّتْهُمْ أَنْاتِكَ عَنِ الرُّجُوعِ، وَ صَدَّهُمْ إِمَهَالُكَ عَنِ التُّزْوَعِ

و روش تو مهربانی با تجاوزکنندگان است. تا اینکه مهلت دادن تو آنان را از بازگشتن فریب داد و فرصت دادن تو، آنها را از دست برداشتن بازداشت. ۱۶/۴۶

توانایی خدا بر شتاب، و درنگ نمودن او

أَخْرَجْتَ وَأَنْتَ مُسْتَطِيعٌ لِّلْمُعَاجَلَةِ، وَ تَأْنِيتِ وَأَنْتَ مَلِيٌّ بِالْمُبَادَرَةِ

با آنکه بر شتاب نمودن توانایی، (عذاب را) به تأخیر انداخته ای و با آنکه به پیش دستی کردن قادری، درنگ نموده ای. ۲۱/۴۶

از روی ناتوانی نبودن مهلت دادن خدا

ص: ۱۱۱۴

لَمْ تَكُنْ أَنْتُكَ عَجْزًا، وَ لَا إِمْهَالُكَ وَهْنَا، وَ لَا إِمْسَاكُكَ غَفْلَةً، وَ لَا انْتِظَارُكَ مُدَارَاهً

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی، و خودداری ات نه از روی غفلت، و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است. ۲۲/۴۶

مهلت دادن خطاکاران

وَ يَا مَنْ... يَتَفَضَّلُ بِانْظَارِ الْخَاطِئِينَ

و ای آنکه با تفضّل خود خطاکاران را مهلت می دهی. ۷۵/۴۷

مهلت و عقاب تدریجی

لَا تَسْتَدْرِجْنِي بِإِمْلَائِكَ

مرا با مهلت دادنت، به تدریج عقاب نکن.

۹۰/۴۷

مؤاخذه مهلت دادن

وَ أَجْرِنِي مِنْ أَخْذِ الْإِمْلَاءِ

و از مؤاخذه مهلت دادن پناهم ده. ۹۸/۴۷

توانایی بر کیفر، و درنگ کردن

تَغَمَّدَنِي فِيمَا أَطَّلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَغَمَّدُ بِهِ الْقَادِرُ عَلَى الْبَطْشِ لَوْ لَا حِلْمُهُ، وَ الْآخِذُ عَلَى الْجَرِيرَةِ لَوْ لَا أَنَانَتُهُ

مرا در آنچه بر آن از من آگاهی ببوشان، آنگونه که می پوشاند قادر بر سختگیری، (و) اگر بردباری اش نبود (خطاها را ظاهر می کرد) و

(مانند) کیفرکننده بر گناه، (که) اگر شکیبایی اش نبود (کیفر می داد). ۱۱۹/۴۷

مهلت دادن به بنده و سخت دل شدن او

وَ لَا تَمُدُّ لِي مَدًّا يَفْسُو مَعَهُ قَلْبِي

و مرا مهلت و عمر طولانی که با آن سنگدل شوم، نده. ۱۲۱/۴۷

بیم داشتن از مهلت دادن خدا

اجْعَلْ... حَذْرِي مِنْ إِعْذَارِكَ وَ إِنْذَارِكَ

بیم مرا از مهلت دادن ها و ترساندنهايت، قرار ده. ۱۲۲/۴۷

مهلت دادن به بنده

و مَهْلِي

و به من مهلت ده. ۱۶/۴۸

مهلت دهنده بودن خدا

فَلَكَ الْحَمْدُ إِلَهِي مِنْ... ذِي أَنَاهِ لَا يَعْجَلُ

پس خدای من، سپاس برای توست. مهلت دهنده ای که شتاب نمی کند. ۱۴/۴۹

سبب مهلت دادن خدا:

أ. از روی کرم و بزرگواری با بندگان

فَلَمْ يَتَّخِذْنَا بِعُقُوبَتِهِ... بَلْ تَأَنَّنَا بِرَحْمَتِهِ تَكْرُمًا

پس او در کیفر ما، شتاب نکرد. بلکه به

ص: ۱۱۱۵

رحمتش از روی کرامت، به ما مهلت داد.

۲۱/۱

تَأْتِيَنِي بِكَرَمِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْنِي

با بخشش با من مدارا نمودی و در کیفرم شتاب نکردی. ۳۲/۱۶

ب. بازگشت به فرمانش

إِنَّمَا تَأْتَيْتَ بِهِمْ لِيَفِيؤُوا إِلَيَّ أَمْرِكَ

همانا از این رو با آنان درنگ کرده ای، تا به فرمان تو باز گردند. ۱۷/۴۶

ج. اعتماد او به دوام ملک خود

وَ أَمَهَلْتَهُمْ ثِقَةً بِدَوَامِ مُلْكِكَ

و از آن جهت مهلتشان داده ای که به دوام پادشاهی خود اعتماد داری. ۱۷/۴۶

د. رساتر شدن حجّتش

لَمْ تَكُنْ أَنَاتِكَ عَجْزًا، وَ لَا إِمَهَالُكَ وَهْنًا... وَ لَا أَنْتِظَارُكَ مُدَارَاةً، بَلْ لَتَكُونَ حُجَّتُكَ أَبْلَغَ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی، و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است. بلکه برای آنست که حجّت تو رساتر باشد.

۲۲/۴۶

ه. کامل تر شدن کرمش

لَمْ تَكُنْ أَنَاتِكَ عَجْزًا، وَ لَا إِمَهَالُكَ وَهْنًا، وَ لَا إِمْسَاكُكَ غَفْلَةً، وَ لَا أَنْتِظَارُكَ مُدَارَاةً، بَلْ لَتَكُونَ... كَرْمُكَ أَكْمَلَ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی، و خودداری ات نه از روی غفلت، و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است. بلکه برای آنست که کرم تو کامل تر باشد. ۲۲/۴۶

و. فراوان تر شدن نیکی اش

لَمْ تَكُنْ أَنَاتِكَ عَجْزًا، وَ لَا إِمَهَالُكَ وَهْنًا... وَ لَا أَنْتِظَارُكَ مُدَارَاةً، بَلْ لَتَكُونَ... إِحْسَانُكَ أَوْفَى

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی، و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است. بلکه برای آنست که احسان تو فراوان تر باشد.

۲۲/۴۶

ز. تمام تر شدن نعمتش

لَمْ تَكُنْ أَنْاتُكَ عَجْرًا، وَ لَا إِمْهَالُكَ وَهْنًا... وَ لَا انْتِظَارُكَ مُدَارَةً، بَلْ لَتَكُونَ... نِعْمَتُكَ أَتَمَّ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی، و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است. بلکه برای آنست که نعمت تو تمام تر باشد.

۲۲/۴۶

ص: ۱۱۱۶

میان

جنگ پیامبر صلی الله علیه و آله با دشمنان خدا، در میان شهرهایشان

فَعَزَّاهُمْ فِي عُقْرِ دِيَارِهِمْ

پس در وسط دیارشان به جنگ آنها رفت.

۲۰/۲

تاختن پیامبر صلی الله علیه و آله به دشمنان خدا، در وسط قرارگاهشان

وَ هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُحْبُوحِهِ قَرَارِهِمْ

و در میان قرارگاهشان، بر آنان هجوم برد.

۲۱/۲

جای دادن بنده، در میان بهشت

وَ أَخْلَلْنِي بُحْبُوحَةَ جَنَّتِكَ

و مرا در میان بهشت جای ده. ۱/۴۱

میانگیری شفاعت

میانه روی

بهره مندی بنده، به (صفت) میانه روی

وَ مَتَّعْنِي بِالِاقْتِصَادِ

و مرا به میانه روی، بهره مند گردان. ۱۸/۲۰

پرهیزکاری از روی میانه روی

وَ ارْزُقْنِي... وَرَعًا فِي إِجْمَالٍ

و مرا پرهیزکاری از روی میانه روی، روزی فرما. ۲۷/۲۰

مستقیم ساختن بنده، به میانه روی

و قَوْمِنِي بِالْبُدْلِ وَالْاِقْتِصَادِ

و به بخشش و میانه روی، استوارم گردان.

۳/۳۰

میثاق پیمان

میراث

آل محمد صلی الله علیه و آله ، میراث بران تفسیر قرآن

و وَرَثَتَنَا عِلْمَهُ مُفَسِّرًا

و علم آن را تفسیرشده، به ما ارث دادی.

۵/۴۲

میراث بران بهشت

وَ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

و ما را از بندگان صالحت قرار ده. آنان که بهشت را ارث می برند، و در آن جاودانند.

۱۸/۴۴

خدا، میراث برنده هر چیز

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ... وَارِثَ كُلِّ شَيْءٍ

ص: ۱۱۱۷

خداوندا سپاس برای توست، وارث هر چیز.

۲/۴۷

میزان ترازو

میغ ابر

میکائیل

میکائیل، صاحب منزلت نزد خدا

مِیْكَائِیلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ...

میکائیل نزد تو دارای مقام والا است. ۳/۳

میکائیل، صاحب مقام بلند، از طاعت خدا

مِیْكَائِیلُ ذُو... الْمَكَانِ الرَّفِیعِ مِنْ طَاعَتِكَ

میکائیل از اطاعت جایگاهی بلند دارد.

۳/۳

درود خدا، بر میکائیل

وَ مِیْكَائِیلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

و میکائیل که نزد تو دارای مقام والا است، پس بر آنها درود فرست. ۳/۳ و ۳/۳۶

میل

ناتوانی بنده از متمایل ساختن دوستی خدا، به سوی خود

وَ لَا أُسْتَمِیلُ هَوَاكَ

و نمی توانم محبت تو را جلب نمایم. ۶/۲۱

متمایل ساختن دل بنده، به طاعت الهی

وَفَرَّغْ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ... وَ أَمِلْهُ إِلَى طَاعَتِكَ

و دلم را برای دوستی ات خالی گردان و به طاعتت متوجه ساز. ۱۰/۲۱

دوست بنده، و میل و هوای نفسش

وَ ارْزُقْنِي... الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَالْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ... مُؤَثِّرًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْأَوْلِيَاءِ وَالْأَعْدَاءِ، حَتَّى... يَايَسَ وَلِيِّي مِنْ مَيْلِي وَ انْحِطَاطِ هَوَايَ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. تا دوستم از میل نفسم و هواداری نادرستم، ناامید شود. ۱۳/۲۲

تمایل به راهی دورتر از حسن عاقبت

وَ لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتَعْمِطَ قَدْرَكَ... وَ نَجْنَحَ إِلَى الَّتِي هِيَ أَبْعَدُ مِنْ حُسْنِ الْعَاقِبَةِ، وَ أَقْرَبُ إِلَى ضِدِّ الْعَافِيَةِ

ص: ۱۱۱۸

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نسا، تا قدر تو را سبک شماریم و به آنچه که از حسن عاقبت دورتر و به
ضد عافیت نزدیک تر است، تکیه نماییم. ۳/۳۳

میوه

احسان خدا به بنده، با رسیده شدن میوه

وَ اٰمِنُنَّ عَلٰی عِبَادِكَ يَا يٰنَاعِ الثَّمَرَةِ

و با به بار آمدن میوه، بر بندگانت احسان نما.

۲/۱۹

خم شدن درختان بهشتی، به انواع میوه ها

وَ لَوْحٌ مِنْهَا لِبَصَارِهِمْ مَا اَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ... الْاَشْجَارِ الْمُتَدَلِّيَةِ بِصُنُوفِ الثَّمَرِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از درختانی که شاخه هایشان به انواع میوه ها خم گشته، در مقابل دیدگانشان
نمایان ساز. ۴/۲۷

ص: ۱۱۱۹

نابودی فنا

نابودی عمل خیر، با منت گذاردن بر مردم

وَ أَجْرٍ لِلنَّاسِ عَلَى يَدَيِ الْخَيْرِ، وَ لَا تَمَحِّقُهُ بِالْمَنْ

و نیکی کردن به مردم را به دست من جاری ساز ولی آن را با منت گذاردن نابود نفرما.

۳/۲۰

نابودی گناهان بنده، با سپری شدن ماه رمضان

وَ امْحَقْ ذُنُوبَنَا مَعَ امْحَاقِ هِلَالِهِ

و با محو شدن هلال ماه، گناهان ما را محو کن.

۱۵/۴۴

نابود گرداندن کج طلبان راه راست خدا

وَ امْحَقْ بِهِ بُعَاةَ قَصْدِكَ عَوْجًا

و به وسیله او آنان که می خواهند راه راست تو را کج کنند، نابود گردان. ۶۲/۴۷

سبک شمردن تهدید الهی، و نابود شدن

وَ لَا تَمَحِّقْنِي فِيمَنْ تَمَحَّقُ مِنَ الْمُسْتَخْفِينِ بِمَا أَوْعَدْتَ

و مرا در شمار نابودشوندگانی که تهدید تو را سبک می شمارند، نابود نکن. ۹۵/۴۷

ناپسند

پیامبر صلی الله علیه و آله و آماج (هر امر) ناپسند

وَ عَرَّضَ فِيكَ لِلْمَكْرُوهِ بَدَنَهُ

و به خاطر تو، بدنش را در معرض سختی قرار داد. ۵/۲

بلند گردیدن توحید، و کراهت مشرکان از آن

وَ هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُجُوحِهِ قَوَارِهِمْ حَتَّى ظَهَرَ أَمْرُكَ، وَ عَلَتْ كَلِمَتُكَ، وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

و در میان قرارگاهشان، بر آنان هجوم برد. تا اینکه فرمان تو آشکار شد و سخن تو، بلند گردید. اگر چه مشرکان نمی پسندیدند. ۲۲ و ۲۱/۲

فرشتگان آورنده ناپسندی و سختی

...فَصَيَّلَ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ رُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَى أَهْلِ الْأَرْضِ بِمَكْرُوهِ مَا يَنْزِلُ مِنَ الْبَلَاءِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرستادگان از فرشتگان، که بلای ناخوشایند به سوی اهل

ص: ۱۱۲۱

زمین می فرستی. ۱۷ و ۱۱ و ۳/۱۰

باز شدن گره های ناخوشایندی ها

يَا مَنْ تُحَلُّ بِهٖ عُقْدُ الْمَكَارِهٖ

ای کسی که گره های سختی ها به واسطه او باز می شود. ۱۷/۱

اصرار بر گناه، ناپسند و مکروه خداوند

أَزَلْنَا عَنْ مَكْرُوهِكَ مِنَ الْإِصْرَارِ

ما را از اصرار بر آنچه ناپسند توست، دور مدار. ۱۹/۱

اندک بودن هر ناپسندی، در برابر خشم خدا

فَكُلُّ مَكْرُوهٍ جَلِيلٌ دُونَ سَخَطِكَ

پس هر ناپسندی در مقابل خشم تو اندک است. ۱۴/۹

ناپسند بنده گشتنِ ستم کشی

اللَّهُمَّ فَكَمَا كَرِهْتَ إِلَيَّ أَنْ أُظْلِمَ فَقِنِي مِنْ أَنْ أُظْلِمَ

خداوند همچنان که ستم کشیدن را در نظرم ناپسند نمودی، مرا از ستم نمودن حفظ کن.

۱۰/۱۴

نینداختن طوق ناپسندی (گناه)، به گردن بنده

وَ كَمْ مِنْ شَائِبَةٍ أَلَمَّتْ بِهَا فَلَمْ... تُقَلِّدْنِي مَكْرُوهَ شَنَارِهَا

و چه بسیار زشتی هایی که به جا آوردم و طوق ناپسندی و زشتی آن را به گردنم نینداختی.

۲۱/۱۶

شیطان و ناپسند گرداندن اموری، در نظر بنده

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يَتَّقَلَ عَلَيْنَا مَا كَرِهَ إِلَيْنَا

خداوندا ما از اینکه چیزی را که در نظر ما زشت نموده، بر ما سنگین آید، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷۲

خوشبخت شدن دیگری، به ناپسند بنده

فَلَا تَجْعَلْ حَظِّي مِنْ رَحْمَتِكَ مَا عَجَّلْتَ لِي مِنْ عَافِيَتِكَ، فَأَكُونَ قَدْ شَقِيْتُ بِمَا أَحْبَبْتُ وَ سَعِدَ غَيْرِي بِمَا كَرِهْتُ

پس بهره مرا از رحمتت، تندرستی ای که اکنون برای من پیش انداخته ای، قرار مده که به سبب آنچه دوست دارم، بدبخت شوم و دیگری به سبب آنچه دوست ندارم، خوشبخت شود.

۱/۱۸

رسیدن امر ناپسندی از جانب فرزند، به والدین

ص: ۱۱۲۲

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى، أَوْ خَلَصَ إِلَيْهِمَا عَنِّي مِنْ مَكْرُوهِ... فَاجْعَلْهُ حِطَّةً لِدُنُوبِهِمَا...

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده یا ناخوشایندی که از من به ایشان رخ داده، پس آن را سبب ریزش گناهانشان قرار ده. ۸/۲۴

کراهت نداشتن فرزند، از کرده والدین

فَإِنِّي... لَا أَكْرَهُ مَا تَوَلَّيْتَهُ مِنْ أَمْرِي يَا رَبِّ

زیرا از آنچه درباره من به عهده گرفتند، ناراضی نیستم. ای پروردگاز من. ۹/۲۴

بازنگشتن به ناپسند خداوند

وَ لَكَ يَا رَبِّ شَرْطِي أَلَّا أَعُودَ فِي مَكْرُوهِكَ

و ای پروردگاز من، با تو قرار می گذارم، در کاری که ناپسند توست، برنگردم. ۱۶/۳۱

ناپسندیده دانستن جای رضای الهی

وَ لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتُعِمِّطَ قَدْرَكَ، وَ نَكْرَهُ مَوْضِعَ رِضَاكَ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و مورد رضایت تو را ناپسند داریم. ۳/۳۳

نپسندیدن تقدیر الهی

حَبَّبَ إِلَيْنَا مَا نَكْرَهُ مِنْ قَضَائِكَ

آنچه از مقدراتت که نمی پسندیم، نزد ما محبوب فرما. ۴/۳۳

ناپسند نشمردن آنچه خدا دوست دارد

وَ أَلْهَمْنَا الْإِنْفِيَادَ لِمَا أُوْرِدَتْ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى... لَا نَكْرَهُ مَا أَحْبَبْتَ

و گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا آنچه را دوست داشتی، ناپسند نشماریم. ۵/۳۳

مردن بدون کراهت

أَمْتَنَا... طَائِعِينَ غَيْرَ مُسْتَكْرِهِينَ

ما را فرمانبردارانِ بی اجبار، بمیران. ۵/۴۰

ناپسند نبودن همنشینی با ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ كَرِيهِ الْمُصَاحِبِ

درود بر تو که همراهی اش ناپسند نیست.

۳۵/۴۵

عدم انجامِ ناپسند الهی

فَأَحْيِي حَيَاةً طَيِّبَةً... تَبْلُغُ مَا أَحَبُّ مِنْ حَيْثُ لَا آتِي مَا تَكْرَهُ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که به آنچه دوست دارم پایان یابد. در صورتی که آنچه را نمی پسندی، انجام

ندهم. ۱۱۷/۴۷

برنگشتن به ناپسند الهی، به خواست خدا

فَأِنِّي لَنْ أَعُودَ لَشَيْءٍ كَرِهْتَهُ مِنِّي إِنْ شِئْتَ ذَلِكَ

پس به درستی که اگر تو بخواهی، من هرگز به

ص: ۱۱۲۳

چیزی که آن را از من نپسندیده‌ای، بر نمی‌گردم.

۲۷/۴۸

دشمن و رساندن ناپسندی، بر بنده

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... أَضْمَرَ أَنْ يَسُومَنِي الْمَكْرُوهَ

پس چه بسیار دشمنی که در دل قصد رساندن ناپسندی (آسیب) به من داشت. ۴/۴۹

برطرف نمودن ابرهای ناپسند، از بنده

وَ كَمْ مِنْ سَحَابٍ مَكْرُوهٍ جَلَّتْهَا عَنِّي

و چه بسیار ابرهای ناپسندی (مصیبت باری) که از من برطرف نمودی. ۱۱/۴۹

نپسندیدن حکم الهی

لَيْسَ يَسْتَطِيعُ مَنْ كَرِهَ قَضَاءَكَ أَنْ يَرُدَّ أَمْرَكَ

کسی که حکم تو را نپسندید، نمی‌تواند فرمانت را بازگرداند. ۳/۵۲

ناتوانی

عجز اندیشه‌ها، از وصف خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الَّذِي... عَجَزَتْ عَنْ نَعْتِهِ أَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ

سپاس خدای را، همان که پندارهای وصف‌کنندگان از وصفش عاجز است. ۱/۱ و ۲

ناتوانی دیده‌ها، از دیدن خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الَّذِي قَصُرَتْ عَنْ رُؤْيَيْتِهِ أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ

سپاس خدای را، همان که چشم‌های بینندگان از دیدنش قاصر است. ۱/۱ و ۲

ناتوانی جانداران از تأخیر آنچه خدا جلو انداخته

لَا يَمْلِكُونَ تَأْخِيرًا عَمَّا قَدَّمَ لَهُمْ إِلَيْهِ

آنها توانایی عقب انداختن آنچه (خدا) آنان را به سوی آن جلو انداخته، ندارند. ۴/۱

ناتوانی جانداران از پیش انداختن آنچه خدا عقب انداخته

وَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَقَدُّمًا إِلَىٰ مَا أَخَّرَهُمْ عَنْهُ

و (آفریدگان) نمی توانند آنچه را که (خدا) آنها را از آن عقب انداخته، جلو اندازند. ۴/۱

ناتوانی از سپاس الهی

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَغْلَقَ عَنَّا بَابَ الْحَاجَةِ إِلَّا إِلَيْهِ، فَكَيْفَ نُطِيقُ حَمْدَهُ؟

و سپاس خدایی را که در نیامندی را جز به سوی خود، بر ما بست. پس چگونه سپاس او را به جا آوریم؟ ۱۹/۱

عدم وجود ناتوانی در قدرت الهی

وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ

ص: ۱۱۲۴

عَلَيْهِ وَآلِهِ... بِقُدْرَتِهِ الَّتِي لَا تَعْجِزُ عَنْ شَيْءٍ وَإِنْ عَظُمَ

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، به قدرتش که از چیزی - اگر چه بزرگ باشد - ناتوان نیست. ۱/۲

ناتوانی پیامبر صلی الله علیه و آله و نیرو یافتنش به یاری خدا

فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ... مُتَّقَوِيًّا عَلَىٰ ضَعْفِهِ بِنَصْرِكَ

پس با قوت بخشیدن ضعف خود به کمک تو، به سوی آنان تاخت. ۱۹/۲

کمک به ناتوان

وَ وَقَفْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ مُعَاوَنَةِ الضَّعِيفِ

و ما را برای انجام نیکی و کمک کردن ناتوان، توفیق ده. ۱۸/۶

ناتوانی بنده، از آنچه به او رسیده

فَقَدْ ضِيقْتُ لِمَا نَزَلَ بِي يَا رَبِّ ذُرْعًا

ای پروردگار من، طاقت آنچه بر من رسیده را ندارم. ۱۰/۷

آفرینش بنده، از ضعف و ناتوانی

اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ مِنَ الضَّعِيفِ خَلَقْتَنَا

خداوندا و تو ما را از ناتوانی آفریده ای.

۵/۹

ناتوانی بندگان از دادگری خدا

وَ أَجْرْنَا مِنْ عَذَابِكَ بِتَجَاوُزِكَ، فَإِنَّهُ لَا طَاقَةَ لَنَا بِعَدْلِكَ

و به گذشت خود، ما را از عذابت ایمن ساز. زیرا ما طاقت عدالت تو را نداریم. ۲/۱۰

یاری طلبیدن از خدا، در ناتوانی

وَ أَسْتَعِينُ بِكَ عَلَيَّ مَا عَجَزْتُ عَنْهُ

و برای هر آنچه از انجامش ناتوانم، از تو یاری می طلبم. ۱۴/۱۲

ناتوان ساختن ستم کننده و دشمن بنده

وَ اجْعَلْ لَهُ... عَجْزًا عَمَّا يُنَاوِيهِ

و او را در برابر آنکه با او دشمنی می کند ناتوان ساز. ۶/۱۴

خدا، بی نیازکننده ناتوان

اللَّهُمَّ يَا كَافِيَ الْفَرْدِ الضَّعِيفِ

خداوند ای کفایت کننده (شخص) تنهای ناتوان. ۱/۲۱

ناتوان شدن بنده از خشم خدا و نداشتن یاور

ضَعُفْتُ عَنْ غَضَبِكَ فَلَا مَوْئِدَ لِي

در برابر خشم تو ناتوان شده ام و یاری دهنده ای ندارم. ۱/۲۱

ص: ۱۱۲۵

خدا و ناتوان ساختن بنده

وَ مَنْ يُقَوِّنِي وَ أَنْتَ أَضَعُّنِي؟

و چه کسی مرا نیرومند سازد، در حالی که تو ناتوانم نموده ای؟ ۲/۲۱

ناتوانی بنده، از بیرون رفتن از سلطنت خدا

وَ لَا قُوَّةَ لِي عَلَى الْخُرُوجِ مِنْ سُلْطَانِكَ

و مرا نیرویی برای خروج از سلطنت تو نیست.

۶/۲۱

ناتوانی بنده، از گریز از قدرت الهی

وَ لَا أَسْتَطِيعُ مُجَاوَزَةَ قُدْرَتِكَ

و نمی توانم از قدرت تو بگریزم. ۶/۲۱

ناتوان بودن بنده

فَإِنِّي عَبْدُكَ... الضَّعِيفُ

پس به درستی که من بنده ضعیف توام.

۷/۲۱

اقرار بنده، به ناتوانی

وَ أَعْتَرَفُ بِضَعْفِ قُوَّتِي وَ قِلَّةِ حِيلَتِي

و به ضعف قوتم و کمی چاره اندیشی ام اعتراف دارم. ۷/۲۱

ناتوانی بنده، نسبت به سود و زیان خود

لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَ لَا ضَرًّا إِلَّا بِكَ

جز به یاری تو بر سود و زیانی، توانا نیستم.

به خود واگذارند بنده، و ناتوانی او از انجام امور

وَ أَنْظُرْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي، فَإِنَّكَ إِنِ وَكَلْتَنِي إِلَى نَفْسِي عَجَزْتُ عَنْهَا...

و در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما. که اگر مرا به خود واگذاری، از انجام آن عاجزم.

انجام واجبات و ناتوانی بدن

وَ اقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ... وَ إِنِ ضَعُفَ عَن ذَلِكَ بَدَنِي

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده و گرچه بدنم از (انجام) آن ناتوان باشد. ۶/۲۲

پناه بردن به خدا، از شر ناتوان و توانا

وَ أَعِزَّنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ ضَعِيفٍ وَ شَدِيدٍ

و من و فرزندانم را از شر هر ناتوان و توانا پناه ده. ۶/۲۳

نیرومند ساختن فرزندان ناتوان، برای والدین

إِلَهِي... قَوْلِي ضَعِيفُهُمْ

خداوند! ناتوانشان را برایم نیرومند نما.

۲/۲۵

مهربانی کردن به همسایگان ناتوان

و وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْآخِذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي إِرْفَاقِ ضَعِيفِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان، توفیق ده.

۲/۲۶

ناتوانی و قصد جنگ و جهاد داشتن

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوند! و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

ضعف بنده، در عمل

وَ أَنَا الْعَبْدُ الضَّعِيفُ عَمَلًا

و من بنده ای هستم که عملش ضعیف است.

۹/۳۲

ناتوانی معرفت از آنچه خدا اختیار کرده

وَ لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ...

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار

نموده ای نساز. ۳/۳۳

ناتوانی بنده و استحقاق الهی

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا... لَا يَبْلُغُ مَبْلَغًا مِنْ طَاعَتِكَ وَ إِنْ اجْتَهَدَ إِلَّا كَانَ مُقَصِّرًا دُونَ اسْتِحْقَاقِكَ بِفَضْلِكَ

خداوندا همانا کسی در طاعت تو هر چند تلاش کند، به جایی نمی رسد، جز آنکه در برابر سزاواری تو بر اثر فضل، ناتوان است. ۱/۳۷ و ۲

ناتوانی سپاس گزارترین بندگان، از سپاس خدا

فَأَشْكُرُ عِبَادِكَ عَاجِزٌ عَنْ شُكْرِكَ

پس شکر گزارترین بندگانت از شکر تو، عاجز است. ۳/۳۷

ناتوانی عابدترین بندگان، از طاعت الهی

وَ أَعْبُدُهُمْ مُقَصِّرٌ عَنْ طَاعَتِكَ

و عابدترین آنان از اطاعتت، ناتوان است.

۳/۳۷

اقرار همگان به ناتوانیشان، نسبت به ادای استحقاق خداوند

وَ كُلُّ مُقَرَّرٍ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّقْصِيرِ عَمَّا اسْتَوْجِبَتْ

و همگی به ناتوانی خود در ادای آنچه تو شایسته آنی، اقرار دارند. ۸/۳۷

ناتوانی کوه های استوار، از تحمل فهم

ص: ۱۱۲۷

عجایب قرآن

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُونِسًا... حَتَّى تُوَصِّلَ إِلَيْنَا قُلُوبَنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ الَّتِي ضَمَّتِ الْجِبَالَ الرَّوَاسِي عَلَى صَلَابَتِهَا عَنِ احْتِمَالِهِ

و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های بازدارنده اش را که کوه های استوار با محکمیشان از تحمل آن ناتوانند، به دل های ما برسانی.

۱۰/۴۲

درنگ خداوند و عدم عجز او

لَمْ تَكُنْ أَنْتَ كَعَجْزًا

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است.

۲۲/۴۶

درماندگی از سپاس خدا، به علت ناتوانی

وَ قُضَارَايَ الْإِقْرَارِ بِالْحُسُورِ، لَا رَغْبَةَ - يَا إِلَهِي - بَلْ عَجْزًا

و نهایت تلاش من اقرار به درماندگی است. نه از روی بی رغبتی - ای خدای من - بلکه از روی ناتوانی است. ۲۴/۴۶

سکوت و ناتوانی از سپاس الهی

وَ قَدْ قَصَّرَ بِي السُّكُوتُ عَنْ تَحْمِيدِكَ

و سکوت، مرا از سپاس تو ناتوان ساخته.

۲۴/۴۶

ناتوان نبودن خدا، از درخواست شده از او

إِنَّكَ غَيْرُ ضَائِقٍ بِمَا تُرِيدُ، وَ لَا عَاجِزٍ عَمَّا تُسْأَلُ

به درستی که تو آنچه بخواهی، برایت سخت و دشوار نیست و از آنچه از تو درخواست شود، ناتوان نیستی. ۲۵/۴۶

اقامه برهان و عدم عجز خداوند

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يُعِيكَ بُرْهَانٌ وَلَا بَيَانٌ

تویی آنکه دلیل روشن و سخن آشکاری، تو را عاجز نکرده است. ۱۶/۴۷

ناتوانی فهم ها، از (ادراک) چگونگی خدا

أَنْتَ الَّذِي... عَجَزَتِ الْأَفْهَامُ عَنْ كَيْفِيَّتِكَ

تویی آنکه فهم ها از کیفیت تو عاجزند.

۱۸/۴۷

ناتوانی فرشتگان، از شمارش سپاس

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَعْجِزُ عَنْ إِحْصَائِهِ الْحَفَظَةُ

سپاس برای توست. سپاسی که نگهبانان (اعمال) از شمردنش عاجز باشند. ۴۰ و ۳۶/۴۷

ناتوان، و ستم نمودنش

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ... وَإِنَّمَا يَحْتَاجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ

دانسته ام که در فرمان تو ستم نیست. و همانا

ص: ۱۱۲۸

ضعیف، نیازمند به ستم کردن است. ۱۵/۴۸

خدا، بینا به ناتوانی بنده

فَقَدْ تَرَى ضَعْفِي... إِلَيْكَ

زیرا ناتوانی ام را به درگاه خود می بینی.

۱۶/۴۸

خدا، بینا به ناتوانی بنده

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى ضَعْفِي عَنِ احْتِمَالِ الْفَوَاحِ

ای خدای من، پس تو ناتوانی ام را از تحمل مصیبت های سخت، مشاهده کردی. ۵/۴۹

ناتوانی از (تحمل) گرمی آفتاب

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمِخْرُومِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،
الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد. ۵/۵۰

ناتوانی از (تحمل) گرمی آتش الهی

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمِخْرُومِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ،
الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ حَرَّ نَارِكَ؟

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد، پس چگونه گرمای آتش را توانایی دارد؟ ۵/۵۰

ناتوانی بنده، از (شنیدن) صدای رعد

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمِخْرُومِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ... الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ
صَوْتَ رَعْدِكَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب

رحم نمایی، که توانایی صدای غرش ابرت را ندارد. ۵/۵۰

ناتوانی بنده، از (شنیدن) بانگ خشم خدا

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلَمِ خُزُونٍ مِّنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِّنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمَتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرَّمَّةَ
الْهَلُوعَةَ... الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ صَوْتَ رَعْدِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ صَوْتَ غَضَبِكَ؟

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و
این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی صدای غرش ابرت را ندارد، پس چگونه بانگ خشمت را

ص: ۱۱۲۹

احسان الهی و ناتوانی بنده، از سپاس

فَقَدْ اضْطَنَعْتَ عِنْدِي مَا يَعْجِزُ عَنْهُ شُكْرِي

پس تو آنچنان به من نیکی کردی که شکر من از ادای آن عاجز است. ۱/۵۱

ناتوانی بنده، از غالب و پیروز گشتن

أَسْأَلُكَ أَنْ... تَغْفِرَ لِي فَلَسْتُ بَرِيئًا فَأَعْتَذِرُ، وَ لَا بِيَدِي قُوَّةٌ فَأَتَّصِرُ

از تو می خواهم که بیامرزی ام. زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم و دارای توانی نمی باشم تا پیروز شوم. ۷/۵۱

ناتوانی بنده از شتاب به سوی وعده خدا، به دوستانش

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ الْمَسَارَعَةِ فِيمَا وَعَدْتَهُ أَوْلِيَاءَكَ

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در شتافتن به آنچه به دوستانت نوید داده ای، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

نزدیک شدن مرگ و ناتوانی بنده

ارْحَمْ... اقْتِرَابَ أَجَلِي وَ ضَعْفِي وَ مَسْكَتِي وَ قِلَّةَ حِيلَتِي

بر نزدیک شدن مرگم و ناتوانی ام و نیازمندی ام و بیچارگی ام رحم کن. ۴/۵۳

نبود توانایی دهنده ای، برای ناتوانی بنده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... سُوءَ أَلَمَنْ لَا يَجِدُ لِفَاقَتِهِ مُعِينًا، وَ لَا لِضَعْفِهِ مُقَوِّيًا... غَيْرَكَ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که فریادرسی برای نیازش، و نیرودهنده ای برای ضعفش جز تو نمی یابد.

جدا ساختن ناخن های دشمنان مزداران اسلام

وَ أَقْلِمَ عَنْهُمْ أَظْفَارَهُمْ

و چنگالشان را از آنان جدا کن. ۵/۲۷

ناخوشی

امید به اجابت الهی ، در حال خوشی و ناخوشی

وَلَا تَجْعَلْنِي... آيسًا مِنْ اِجَابَتِكَ لِي وَ اِنْ اَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي سَرَّاءٍ كُنْتُ اَوْ ضَرَّاءٍ

و مرا ناامید از اجابتت - گرچه دیر شود -

ص: ۱۱۳۰

قرار نده، در خوشی باشم یا سختی. ۸/۲۱

نادانی

نادانی بنده، به حالت و زمان شکرگزاری

فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيُّ الْحَالَيْنِ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ؟ وَ أَيُّ الْوَقْتَيْنِ أَوْلَى بِالْحَمْدِ لَكَ؟

ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گزاری برای تو سزاوارتر است؟ و کدامین یک از دو وقت، برای ستایش تو شایسته تر می باشد؟ ۲/۱۵

نافرمانی خدا، از روی نادانی

وَ أَنَا الَّذِي بِجَهْلِهِ عَصَاكَ

و منم آن کسی که از روی نادانی تو را نافرمانی کرده. ۱۴/۱۶

نادانی بنده، نسبت به رستگاری خود

فَمَنْ أَجْهَلُ مِنِّي، يَا إِلَهِي، بِرُشْدِهِ؟

پس ای خدای من چه کسی به رستگاری خود نادان تر از من است؟ ۲۳/۱۶

به مرزداران شناساندن آنچه جاهل به آنند

عَرَفُوهُمْ مَا يَجْهَلُونَ

آنچه را نمی شناسند، به آنان شناسان. ۳/۲۷

همانندی مرتکب نواهی، با فرد جاهل به قدرت الهی

فَقَصَّرَ عَمَّا أَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا، وَ تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيبًا كَالْجَاهِلِ بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهِ

پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده و با بی باکی آنچه از آن نهی نموده ای، انجام داده. مانند نادان به قدرت تو بر خودش.

۶/۳۱ و ۷

عذرخواهی بنده، از جهل خود

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِنْ جَهْلِي

خداوند، به درستی که من از نادانی ام، در پیشگاه تو عذر می خواهم. ۲۱/۳۱

نادان نبودن بنده، به بدی کردار خود

فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلٍ مِنِّي بِسُوءِ أَثْرِي

پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم نیست. ۲۶/۳۱

برتری آل محمد صلی الله علیه و آله بر جاهلان به علم قرآن

وَفَضَّلْنَا عَلَى مَنْ جَهَلَ عِلْمَهُ

و ما را بر کسی که به علم آن نادان بود، برتری بخشیدی. ۵/۴۲

نادانی بدبختان، به زمان ماه رمضان

ص: ۱۱۳۱

وَوَفَّقْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ حِينَ جَهَلَ الْأَشْقِيَاءُ وَقْتَهُ

و ما را برای آن به وسیله نعمت، توفیق دادی، آنگاه که تیره بختان، وقت آن را نشناختند.

۴۳/۴۵

جاهلان، و فراموشی نعمت های الهی

وَلَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ، بَلْ أَلْزَمِيهِ فِي أَحْوَالِ السَّهْوِ عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِأَلَّا تُنْكِرَ

و شکرگزاریت را از من نگیر. بلکه آن را همیشه در حالات بی توجهی، هنگام فراموشی های نادانان به نعمت هایت، با من همراه گردان.

۱۱۴/۴۷

مجهول ماندن مقام و منزلت بنده

وَلَا تَسْمِنِي... نَقِيصَهُ يُجْهَلُ مِنْ أَجْلِهَا مَكَانِي

و عیبی را که به خاطر آن، منزلت من دانسته نشود، بر من ثابت نگردان. ۱۲۱/۴۷

بردباری خداوند، و بخشش نادانی بنده

وَعُدَّ بِحِلْمِكَ عَلَيَّ جَهْلِي

و با بردباری ات بر نادانی ام، ببخش. ۴/۵۳

نادرست باطل

نازایی

درخواست نازا گرداندن زنان دشمنان

مرزداران اسلام، از خدا

اللَّهُمَّ عَقِّمِ أَرْحَامَ نِسَائِهِمْ

خداوندا رحم زنانشان را عقیم گردان.

نازپرورده

پناه بردن به خدا، از شر مرفّه نازپرورده

وَ أَعِدْنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ مُتَرَفِّ حَفِيدٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر مرفّه نازپرورده پناه ده. ۶/۲۳

رانده نشدن نازپروردگان، (از درگاه الهی)

فَيَا مَنْ... لَا يَنْدُهُ الْمُتَرَفِّينَ

پس ای آنکه نازپروردگان را نمی رانی.

۷۵/۴۷

نازک

دشمن، و نازک گرداندن طرف تیز تیغش

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... شَحَذَ لِي ظُبَّهُ مُدَيْتِهِ، وَ أَرْهَفَ لِي سَبَا حَدِّهِ

پس چه بسیار دشمنی که لبه تیغش را برای من تیز نمود و طرف تیز آن را برایم نازک کرد.

۴/۴۹

ص: ۱۱۳۲

ناسپاسی

ناسپاسی نمودن از خدا

فَقُلْتُ: اذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ، وَاشْكُرُوا لِي وَلا تَكْفُرُونِ

پس فرمودی: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم و مرا شکر گزارید و مرا کفران نکنید.» ۱۴/۴۵

ناسپاسی بنده و عذاب الهی

وَقُلْتُ: لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ، وَ لَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

و فرمودی: «اگر شکر گزارید، شما را افزونی دهم و اگر کفران نمایید، همانا عذاب من شدید است.» ۱۴/۴۵

ناسپاسی و عدم محرومیت از خیر

إِلَهِي فَلَا تَحْرِمْنِي خَيْرِ الْآخِرَةِ وَ الْأُولَى لِقَلِّهِ شُكْرِي

خدای من، پس مرا به خاطر سپاس اندکم، از خیر آخرت و دنیا بی بهره نگردان. ۱۳/۵۱

نافرمانی سرکشی

سپاسی مانع از نافرمانی خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... حَاجِرًا عَنْ مَعْصِيَتِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که مانعی از معصیتش باشد. ۲۹ و ۲۷/۱

گفتار فرشتگان، هنگام دیدن چگونگی

دوزخ بر معصیت کار

وَ الَّذِينَ يَقُولُونَ إِذَا نَظَرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ تَزْفِرُ عَلَىٰ أَهْلِ مَعْصِيَتِكَ: سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

و همانهایی که چون دوزخ را می نگرند که بر گنهکاران شعله می کشد، گویند: منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۹/۳

نافرمانی نکردن فرشتگان، از فرمان الهی

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ لَا يَعُصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان، آنان که خدا را در آنچه به آنان امر کرده، سرپیچی نمی کنند.

۱۹ و ۱۰/۳

تابعین و نگه داشته شدن از نافرمانی خدا

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً تَعْصِمُهُمْ بِهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را از معصیت نگه داری.

۱۴ و ۱۳/۴

نگه داشتن بنده، از نافرمانی خدا

وَاحْفَظْنَا... حِفْظًا عَاصِمًا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و ما را نگهداری کن، نگهداری ای که ما را از

ص: ۱۱۳۳

نافرمانی تو بازدارد. ۱۷/۶

کوچک شمردن معصیت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... اسْتِضْعَارِ الْمُعْصِيَةِ

خداوندا به تو پناه می برم از کوچک شمردن نافرمانی. ۱/۸ و ۲/۸

فروبردن اندام بنده، در معصیت الهی

وَلَا تَجْعَلْ لِي شَيْءٍ مِنْ جَوَارِحِنَا نُفُودًا فِي مَعْصِيَتِكَ

و اعضای ما را در نافرمانی ات نفوذناپذیر کن.

۶/۹

شماتت شیطان و نافرمانی بنده از خدا

اللَّهُمَّ إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ شَمِتَ بِنَا إِذْ شَايَعَنَا عَلَى مَعْصِيَتِكَ

خداوندا چون بر نافرمانی از تو، شیطان را همراهی نمودیم، او ما را شماتت کرد. ۶/۱۰

توبه پذیرفته شده معصیت

وَ اجْعَلْ خِتَامَ مَا تُخْصِي عَلَيْنَا كِتَابَهُ أَعْمَالِنَا. تَوْبَهُ مَقْبُولَهُ لَا تَوْقِفْنَا بَعْدَهَا عَلَى ذَنْبِ اجْتِرَاحِنَاهُ، وَ لَا مَعْصِيَةِ اقْتَرَفْنَاهَا

و پایان آنچه نویسدگان کارهایمان برای ما می شمارند، توبه پذیرفته شده قرار ده که ما را پس از آن بر گناه و نافرمانی انجام شده توبیخ نکنی.

۳/۱۱

خودداری از معصیت، هنگام احسان الهی

مُقَرَّرٌ لَكَ بِأَنِّي لَمْ أَسْتَسْلِمِ وَقْتُ إِحْسَانِكَ إِلَّا بِالْإِقْلَاعِ عَنْ عِصْيَانِكَ

اقرار می کنم به اینکه هنگام احسانت، جز با خودداری از معصیت تو، فرمان نبرده ام. ۵/۱۲

آمرزیدن معصیت کار

مَا أَنَا بِأَعْصَىٰ مَنْ عَصَاكَ فَغَفَرْتَ لَهُ

من گناهکارتر از آنکه نافرمانی تو کرده و تو او را آمرزیده ای، نبوده ام. ۱۱/۱۲

افراط نکردن خدا، در کیفر معصیت کاران

وَ أَنْتَ الَّذِي لَا يُفْرِطُ فِي عِقَابِ مَنْ عَصَاهُ

و تویی آنکه در کیفر گناهکاران زیاده روی نمی کنی. ۱۲/۱۶

نادانی و نافرمانی

أَنَا الَّذِي بِجَهْلِهِ عَصَاكَ

منم آن کسی که از روی نادانی تو را نافرمانی کرده. ۱۴/۱۶

صرف نمودن روزی خدا، در نافرمانی او

وَ مَنْ أَبْعَدُ مِنِّي مِنْ اسْتِصْلَاحِ نَفْسِهِ حِينَ أَنْفَقَ مَا أُجْرِيَتْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ فِيمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ؟

و کیست که به صلاح نفس خود از من دورتر باشد، آنگاه که روزی ات را که برایم رسانده ای،

ص: ۱۱۳۴

در نافرمانیت در آنچه بازداشته ای صرف می کنم؟

۲۳/۱۶

خوش رفتاری خدا با بنده ، جهت دست برداشتنش از معصیت

وَ أَعْرَبُ مِنْ ذَلِكَ أَنَّكَ عَنِّي... وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، يَلُ تَائِبًا مِنْكَ لِي، وَ تَفَضُّلاً مِنْكَ عَلَيَّ لِأَنَّ أَرْتَدِعَ عَنْ مَعْصِيَتِكَ الْمُسْخَطَةَ

و شگفت تر از آن بردباری تو با من است و این نه از گرامی بودن من نزد توست. بلکه از بردباری تو بر من و از تفضل تو بر من است. برای اینکه از نافرمانی - برانگیزنده خشم تو - دست بردارم.

۲۶/۱۶

جزای نخستین معصیت

وَ إِنْ كُنْتَ تَعْفُرُ لِي حِينَ أَشْتَوْجِبُ مَغْفِرَتَكَ... فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرُ وَاجِبٍ لِي بِأَسْمِي تَحْقَاقًا... إِذْ كَانَ جَزَائِي مِنْكَ فِي أَوَّلِ مَا عَصَيْتُكَ النَّارَ

و اگر مرا بیامرزی هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست. زیرا کیفر من در نخستین گناهی که کردم، آتش بود. ۳۱/۱۶

نگهداشتن بنده، از معاصی

وَ قِنِي مِنَ الْمَعَاصِي

و مرا از گناهان حفظ کن. ۳۳/۱۶

شیطان و خوار ساختن بندگان، با معصیت

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يُطْمَعِ نَفْسَهُ فِي... امْتِنَانِنَا بِمَعْصِيَتِكَ

خداوندا ما از اینکه او (شیطان) در خوار نمودن ما به نافرمانی ات طمع کند، به تو پناه می بریم. ۱/۱۷ و ۲

دلیر نساختن بنده، بر نافرمانی خدا

وَ لَا تُجَرِّئْنِي عَلَى الْمَعَاصِي

و بر نافرمانی ها جرأت‌مده. ۵/۲۲

مَنْت بر بنده و دوری از نافرمانی خدا

وَ اٰمَنُ عَلٰی بِالصَّحٰهِ... وَ الْاِحْتِنَابِ لِمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و با تندرستی و دوری جستن از نافرمانی ات - که مرا از آن بازداشته ای - بر من مانت گذار.

۳/۲۳

رها کردن معصیت خداوند

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذٰلِكَ مِنْ... التَّارِكِيْنَ لِكُلِّ مَعْصِيَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) همه نافرمانی هایت را ترک کرده اند، قرار ده.

۱۰/۲۵ و ۱۱

بزرگ دیدن نافرمانی خدا

...حَتّٰى اِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدٰى... فَرَأٰى كَبِيْرَ عَضِيَانِهٖ

ص: ۱۱۳۵

...اما همین که چشم هدایت برای او گشوده شد، پس گناه بزرگش را بزرگ دانست. ۷/۳۱

توبه نمودن و خیال معصیت نداشتن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَهُ مَنْ لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ بِمَعْصِيَةٍ

خداوندا من به درگاهت توبه می کنم، توبه کسی که نافرمانی از ذهنش نمی گذرد. ۱۴/۳۱

دوری نمودن از همه معاصی

وَ لَكَ يَا رَبِّ... عَهْدِي أَنْ أَهْجَرَ جَمِيعَ مَعْصِيَتِكَ

و ای پروردگار من، با تو عهد می بندم، از همه نافرمانی های تو، دوری گزینم. ۱۶/۳۱

احتمال توبه بودن ترک معصیت

وَ إِنْ يَكُنِ التَّرْكَ لِمَعْصِيَتِكَ إِنْابَهُ فَأَنَا أَوَّلُ الْمُتَنَبِّئِينَ

و اگر ترک معصیت تو، بازگشت است، پس من نخستین بازگشت کننده ام. ۲۸/۳۱

بسیاری نافرمانی بنده، از خدا

وَ كَثُرَ عَلَيَّ مَا أَبُوءُ بِهِ مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و معصیت که بر دوش کشم، بر من زیاد است.

۱۰/۳۲

پرداختن به معصیت، و سزاوار خشم خدا شدن

...إِذَا قَارَفْتُ مَعْصِيَتَكَ، وَ اسْتَوْجَبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَتَكَ، قَتَلَ عَنِّي عَذَارَ غَدْرِهِ

...همین که به نافرمانی ات پرداختم و بازگشتی کردارم، خشمت را سزاوار گشتم، پس عنان حيله اش را از من برگرداند. ۱۳/۳۲

سخت گرفتن خدا بر معصیت کار، با آتش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ تَغْلُظُ بِهَا عَلَيَّ مِنْ عَصَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن به هر که تو را نافرمانی کرده، سخت گرفتی.

۲۹/۳۲

فریب خوردن از شیطان و نافرمانی خدا

فَلَوْ لَّا أَنَّ الشَّيْطَانَ يَخْتَدِعُهُمْ عَنْ طَاعَتِكَ مَا عَصَاكَ عَاصٍ

پس اگر شیطان آنها را از اطاعتت فریبشان نمی داد، هیچ گناهکاری نافرمانی تو را نمی کرد.

۹/۳۷

مهلت دادن خدا به معصیت کار

وَ تُؤَلِّى لِلْعَاصِى فِيمَا تَمَلِكُ مُعَاجَلَتَهُ فِيهِ

و گناهکار را در آنچه توانایی شتاب در کیفرش را داری، مهلت می دهی. ۱۰/۳۷

آشکار بودن کرم خدا، با معصیت کار

فَسُبْحَانَكَ مَا أَبْيَنَ كَرَمَكَ فِي مُعَامَلِهِ مَنْ أَطَاعَكَ أَوْ

ص: ۱۱۳۶

عَصَاكَ...

پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی کرده است. ۱۰/۳۷

شتاب نکردن خدا، در کیفر عصیانگر

فَأَمَّا الْعَاصِيَ أَمْرَكَ وَالْمُؤَافِقِ نَهْيِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ

و اما آنکه امر تو را سرپیچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی. ۱۴/۳۷

کیفر بنده، در نخستین قصد نافرمانی خدا

وَلَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِعِصْيَانِكَ كُلَّ مَا أَعَدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ

و حال آنکه او در آغاز که همت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت های تو را که برای همه آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می شد. ۱۴/۳۷

معصیت کار و ستم الهی

لَا يُخْشَى جُورَكَ عَلَى مَنْ عَصَاكَ

بیمی از آن نیست که بر کسی که تو را معصیت کرد، ستم کنی. ۱۶/۳۷

توبه کنندگان بدون معصیت

أَمْثَلْنَا... تَائِبِينَ غَيْرِ عَاصِينَ...

ما را توبه کنندگان غیر گنهکار، بمیران. ۵/۴۰

عامل بازدارنده از رفتن به سوی معاصی

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... لِأَقْدَامِنَا عَنْ نَقْلِهَا إِلَى الْمَعَاصِي حَابِسًا

و قرآن را نگهدار گام های ما از حرکت به سوی گناهان قرار ده. ۱۰/۴۲

ماه نو و نگه داشته شدن بنده، از معصیت

وَ اخْفِظْنَا فِيهِ مِنْ مُبَاشَرِهِ مَعْصِيَتَكَ

و ما را در آن (ماه) از انجام دادن نافرمانی ات نگهدار. ۶/۴۳

روزه و بازداشته شدن اندام، از معاصی

وَ أَعِنَّا عَلَىٰ صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنِ مَعَاصِيكَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. ۶/۴۴

بردباری خدا، با معصیت کار

وَ تَلَقَّيْتَ مَنْ عَصَاكَ بِالْحِلْمِ

و با کسی که نافرمانی ات را نموده، با بردباری رفتار می کنی. ۹/۴۵

گسترده‌گی روزی خدا، بر معصیت کار

رِزْقِكَ مَبْسُوطٌ لِّمَنْ عَصَاكَ

روزی تو برای کسی که تو را نافرمانی کرده، گسترده است. ۱۶/۴۶

برحذر بودن از نافرمانی امام علیه السلام

ص: ۱۱۳۷

وَ حَذَّرَتْ مَعْصِيَتَهُ

و از نافرمانی اش بر حذر داشتی. ۶۰/۴۷

نهی خدا، از نافرمانی

وَ نَهَيْتُهُ عَنِ مَعْصِيَتِكَ

و او را از نافرمانی نهی کردی. ۶۸/۴۷

نافرمانی خدا، از روی عمد

أَنَا الَّذِي عَصَاكَ مُتَعَمِّدًا

منم آنکه از روی عمد، تو را نافرمانی کردم.

۷۸/۴۷

همانند نافرمانی از خدا

بِحَقِّ... مَنْ جَعَلَتْ مَعْصِيَتَهُ كَمَعْصِيَتِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُنْصَلًّا

به حق کسی که نافرمانی از او را مانند نافرمانی از خود قرار داده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

پاکی از چرکی عصیان و نافرمانی

وَهَبْ لِي التَّطْهِيرَ مِنْ دَنَسِ الْعِصْيَانِ

و پاک گشتن از چرکی گناه را به من ببخش.

۱۱۲/۴۷

عدم تباهی کارهای نیک، در اثر آمیختگی با معصیت

لَا تُخْبِطُ حَسَنَاتِي بِمَا يَشُوهُهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

کارهای نیک مرا با درآمیختن به نافرمانی ات، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

عطای الهی، و نافرمانی بنده

وَ أَتَيْتَ الْجَمِيلَ فَعَصَيْتُ

و عطای نیکو نمودی، پس نافرمانی کردم.

۱/۴۹

سرگرم شدن به نافرمانی خدا

كُلُّ ذَلِكَ إِنْعَامًا وَ تَطَوُّلاً مِنْكَ، وَ فِي جَمِيعِهِ انْهَمَاكًا مِنِّي عَلَى مَعَاصِيكَ

همه آنها نعمت و احسان از جانب توست، و در همه آنها، من سرگرم نافرمانی تو بودم. ۱۳/۴۹

عدم کاهش ملک خدا، با نافرمانی گنهکار

لَكِنْ... مُلْكُكَ أَذْوَمُ مِنْ أَنْ... تَنْقُصَ مِنْهُ مَعْصِيَةُ الْمُذْنِبِينَ

ولی پادشاهی ات پایدارتر از آن است که نافرمانی گنهکاران (چیزی) از آن بکاهد. ۶/۵۰

نافله مستحب

ناگوار

کمی و ناگواری بخشش خویشان، به بنده

إِنْ أَلْجَأْتَنِي إِلَى قَرَابَتِي حَرْمُونِي، وَ إِنْ أَعْطَوْنَا أَعْطَوْنَا

ص: ۱۱۳۸

قَلِيلًا نَكِدًا

اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محروم کنند و اگر عطا کنند، اندک و ناگوار عطا کرده اند.

۳/۲۲

نالیدن

عامل آسان شدن سختی نالیدن بندگان، هنگام مرگ

وَهُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَىٰ أَنْفُسِنَا... جَهْدَ الْآئِنِ

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، سختی ناله کردن را بر ما آسان گردان. ۱۳/۴۲

نام

منزه بودن نام های خداوند

تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُهُ

نام هایش مقدس است. ۷/۱

و تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ عَنِ الْمُنْسُوْبِينَ

و نام هایت از نسب داران مقدس تر است.

۱۴/۳۹

بخشاینده نامیده شدن خدا، از جانب خودش

وَأَنْتَ الَّذِي سَمَّيْتَ نَفْسَكَ بِالْعَفْوِ فَاعْفُ عَنِّي

و تویی آنکه خود را بخشاینده نام نهادی، پس از من در گذر. ۱۸/۱۶

مشرکانی با نام و نشانی پنهان از بنده

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرُوكِ، الَّذِينَ تَخْفَى أَسْمَاؤُهُمْ وَ صِفَاتُهُمْ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و دیگر امت های مشرک، که نام ها و

نوشتن نام مسلمانی با ویژگی های خاص، در زمره عبادت کنندگان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى عَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ، أَوْ أُبْطَأَتْ بِهِ فَاقَهُ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت، یا فقر او را به درنگ واداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

«لیله القدر»، نام شبی از شب های رمضان

ثُمَّ فَضَّلَ لَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ عَلَى لَيَالِي أَلْفِ شَهْرٍ، وَ سَمَّاهَا لَيْلَةَ الْقَدْرِ

آنگاه یک شب از شب های آن را بر شب های هزار ماه برتری داد، و آن را شب قدر نامید.

۵/۴۴

«توبه»، نام دری به سوی عفو الهی

أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَابًا إِلَى عَفْوِكَ، وَ سَمَّيْتَهُ التَّوْبَةَ

تویی آنکه برای بندگانت، دری به سوی بخشایشت گشوده ای و آن را توبه نامیده ای.

۱۰/۴۵

مبارک بودن نام خداوند

...تَبَارَكَ اسْمُكَ

...نامت مبارک است. ۱۲/۴۵

نامگذاری دعا، به «عبادت»

فَسَمَّيْتَ دُعَاءَكَ عِبَادَةً

پس دعا کردن را عبادت نامیدی.

۱۵/۴۵

نامگذاری ترک دعا، به «استکبار»

فَسَمَّيْتَ... تَوَكُّهُ اسْتِكْبَارًا

پس ترک آن را استکبار نامیدی. ۱۵/۴۵

تغییر ندادن نام بنده

وَلَا تُغَيِّرْ لِي اسْمًا

و نامم را تغییر نده. ۱۲۴/۴۷

نام های پنهان شده خداوند

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلْمِ—خُزُونٍ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ

پس خداوند، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب رحم نمایی.

۵/۵۰

نیکوترین نام ها

يَا مَنْ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

ای کسی که نیکوترین نام ها برای اوست.

۷/۵۱

نام بزرگ خداوند

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به نام بزرگت از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی. ۱۰/۵۲

پیامبر صلی الله علیه و آله و تسبیح نمودن خدا، به نام بزرگش

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... بِاسْمِكَ الْعَظِيمِ الَّذِي أَمَرْتَ رَسُولَكَ أَنْ يُسَبِّحَكَ بِهِ... أَنْ تُعِينَنِي عَنْ كُلِّ شَيْءٍ بِعِبَادَتِكَ

خدای من، به آن نام بزرگت که پیامبرت را فرمان دادی که تو را با آن تسبیح گوید، از تو می خواهم که مرا به وسیله بندگی ات از هر چیزی

ص: ۱۱۴۰

بی نیاز گردانی. ۱۰/۵۲

نامبارک شوم

نامه

پر ساختن نامه اعمال بندگان، از نیکی ها

وَ اَمَلْنَا لَنَا مِنْ حَسَنَاتِنَا صَحَائِفًا

و نامه های اعمال ما را از نیکی هایمان پر کن.

۱۵/۶

فرشتگان و نامه ای خالی از یاد گناهان بندگان

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغًا سَيِّئًا، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَةٌ... حَتَّى يَنْصِرِفَ عَنَّا كُتَابُ السَّيِّئَاتِ بِصِيحِفِهِ خَالِيَةً مِنْ ذِكْرِ سَيِّئَاتِنَا

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. تا نویسندگان بدی ها با نامه ای خالی از کردار زشت از نزد ما باز گردند. ۲/۱۱

نبرد جنگ

نبوت پیامبری

نجات رهایی

نجاست پلیدی

نحس شوم

ندا صدا

نرخ بها

نردبان

نردبانی برای رسیدن به جایگاه سلامت (بهشت)

وَاجْعَلِ الْقُرْآنَ... سُلْمًا نَعْرُجُ فِيهِ إِلَى مَحَلِّ السَّلَامَةِ

و قرآن را نردبانی برای عروجمان به محل سلامت قرار ده. ۸/۴۲

بالا رفتن از نردبان رحمت همیشگی خدا

فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَدَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا أَتَّخِذُهُ سُلْمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ

پس ای خدای من، از رحمت و توفیق همیشگی ات مرا چیزی ببخش که آن را نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از آن بالا روم.

۱۷/۴۹

نرم خویی

توفیق نرم خویی

وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... لِينِ الْعَرِيكَةِ

و زیور پرهیزکاران را در نرم خویی، به من بپوشان. ۱۰/۲۰

ص: ۱۱۴۱

نرم خو نمودن فرزندان، با والدین

وَ أَلِّينَ لَهُمَا عَرِيكَتِي

و خویم را برایشان نرم نما. ۶/۲۴

نرم بودن با همسایگان، از روی فروتنی

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَلِّينَ جَانِبِي لَهُمْ تَوَاضُعًا

و خداوندا مرا بر آن دار که فروتنانه، با آنها نرمی و مدارا کنم. ۳/۲۶

نرم گرداندن خوی ولی خدا علیه السلام، برای دوستان خداوند

وَ أَلِّينَ جَانِبَهُ لِأَوْلِيَائِكَ

و خوی او را برای دوستانت نرم فرما.

۶۳/۴۷

نرینه

بخشیدن فرزندان نرینه، به والدین

وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ أَوْلَادًا ذُكُورًا

و از نزد خود افزون بر ایشان، پسران دیگری به من ببخش. ۵/۲۵

نزدیکان

پیامبر صلی الله علیه و آله و دور گرداندن نزدیکان

وَ أَقْصَى الْأَذْنِينَ عَلَى جُحُودِهِمْ

و نزدیکان را بر اثر انکارشان، دور نمود.

۹/۲

دشمنی پیامبر صلی الله علیه و آله با نزدیک ترین (افراد)

وَعَادَىٰ فِيكَ الْأَقْرَبِينَ

و به خاطر تو با نزدیک ترین (اشخاص)، دشمنی نمود. ۱۲/۲

نزدیکان بنده و پناهگاهی بازدارنده از شرّ شیطان

وَ اجْعَلْ... قَرَابَاتِنَا... مِنْهُ فِي حِزِّ حَارِزٍ، وَ حِصْنٍ حَافِظٍ، وَ كَهْفٍ مَانِعٍ

و نزدیکان ما را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم و دژی نگهدارنده و پناهگاهی بازدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

تغییر خواری بنده توسط نزدیکان، به یاری

وَ أَبْدِلْنِي... مِنْ حِذْلَانِ الْأَقْرَبِينَ النَّصْرَةَ

و درباره من خوار گرداندن نزدیکان را به یاری نمودن مبدل فرما. ۷/۲۰

رعایت اموری، برای نزدیکان

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَرْعَىٰ لَهُمْ مَا أَرْعَىٰ لِخَاصَّتِي

و خداوندا مرا بر آن دار که آنچه را برای

ص: ۱۱۴۲

خاصّان خود رعایت می کنم، برای آنان (همسایگان) رعایت نمایم. ۳/۲۶

بالاترین عطایای تقرّب جوینان

وَ اجْعَلْ مَا سَمَحْتُ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ... اَعْلَى صَلَاتِ الْمُتَقَرِّبِينَ

و گذشت از ایشان را که من کردم، بالاترین بخشش های تقرّب جوینان قرار ده. ۲/۳۹

سرپرستی کردن خدا، از مقربان

وَ تَوَلَّيْنَا بِمَا تَوَلَّيْنَا بِهِ أَهْلَ طَاعَتِكَ وَ الزُّلْفَى لَدَيْكَ وَ الْمَكَانَةَ مِنْكَ

و مرا سرپرستی کن همانگونه که فرمانبرانت و نزدیکانت و منزلت دارندگان را سرپرستی می کنی.

۸۷/۴۷

نزدیکی

نزدیک شدن به سوی سرآمدی خاص، با سال های روزگار

ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا... يَرْهَقُهُ بِأَعْوَامِ دَهْرِهِ

سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود، که با سال های روزگارش، به آن نزدیک می شود. ۶/۱

مقربان (درگاه خدا) و نگهداری از کتاب مرقوم

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَىٰ أَعْلَىٰ عِلِّيِّينَ فِي كِتَابٍ مَرْقُومٍ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ

سپاس خدای را، سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه های (بهستی) بالا رود، «در کتاب نوشته شده ای که مقربان الهی گواه آنند».

۱۰/۱۳

سپاسی تنگ کننده جا، بر فرشتگان مقرب

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُزَاجِمُ بِهِ مَلَائِكَتَهُ الْمُقَرَّبِينَ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن، جا را بر فرشتگان مقرب تنگ نمایم. ۱۰/۱۶

نزدیک ترین فرشتگان و ستودن خداوند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ أَدْنَى مَلَائِكَتِهِ إِلَيْهِ...

و سپاس خدای را، به هر سپاسی که نزدیک ترین فرشتگانش، او را ستوده اند. ۲۵/۱

پیامبر صلی الله علیه و آله و نزدیک گرداندن افراد دور

وَ قَرَّبَ الْأَقْصَيْنِ عَلَيَّ اسْتِجَابَتِهِمْ لَكَ

و دورتران را بر اثر پذیرفتنشان - برای تو - نزدیک نمود. ۱۰/۲

برابری نکردن هیچ فرشته مقربى ، با پیامبر صلی الله علیه و آله

ص: ۱۱۴۳

اللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ... إِلَى الدَّرَجَةِ العُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ حَتَّى... لَا يُوَازِيَهُ لَدَيْكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ

خداوندا، او را به بالاترین درجه از بهشت بالا بر. تا آنکه نزد تو هیچ فرشته مقربى با او برابری نکند. ۲۴ و ۲۳/۲

جبرئیل، فرشته مقرب درگاه خدا

جِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَيَّ وَحِيكَ... الْمُقَرَّبُ عِنْدَكَ

جبرئیل امین وحی تو، مقرب نزد توست.

۴/۳

درود خدا، بر مقربان درگاهش

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَي الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ أَهْلِ الزُّلْفَةِ عِنْدَكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که نزدت مقربند. ۱۰/۳

نزدیک نمودن بندگان، به قرب الهی

وَ أَذِنَا إِلَى قُرْبِكَ

و ما را به قرب خود نزدیک فرما. ۴/۵

سودبری آنکه خدا او را به خود نزدیک گرداند

وَ مَنْ تُقَرَّبُهُ إِلَيْكَ يَغْنَمُ

و هر کس را که به خود نزدیک سازی، سود می برد. ۹/۵

در زمره نزدیکان (به رحمت) خدا بودن

وَ اجْعَلْنَا... مِنْ خَاصَّتِكَ الْخَاصِّينَ لَدَيْكَ

و ما را از برگزیدگان مخصوص خود قرار ده.

۱۵/۵

نزدیک بودن خدا، به ندا و آواز بنده

وَ كُنْ... مِنْ نِدَائِي قَرِيبًا

و به آوازم نزدیک شو. ۲۱/۱۳

نزدیک بودن یاری خدا، به مظلومین

وَ يَا مَنْ قَرَّبْتُ نُصْرَتَهُ مِنَ الْمَظْلُومِينَ

و ای کسی که یاری او به ستم دیدگان نزدیک است. ۳/۱۴

نزدیک شدن به ترس دیدار خدا

وَ أَشْرَفْتُ عَلَى خَوْفٍ لِقَائِكَ. فَلَا مُسَكِّنَ لِرَوْعَتِي

و به ترس دیدارت نزدیک گشته ام و آرامش دهنده ای برای ترسم ندارم. ۱/۲۱

پناه بردن به خدا، از شرّ هر نزدیک و دوری

وَ أَعِذْنِي وَ ذُرِّيَّتِي... مِنْ شَرِّ كُلِّ قَرِيبٍ وَ بَعِيدٍ

و من و فرزندانم را از شرّ هر نزدیک و دوری پناه ده. ۶/۲۳

نزدیک بودن خدا

إِنَّكَ قَرِيبٌ مُجِيبٌ

ص: ۱۱۴۴

همانا تو نزدیکِ اجابت کننده ای. ۱۲/۲۵

وسيله رسيدن به قرب خدا

وَ اجْعَلْ مَا حَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا... وَ ضَلَّةً إِلَى قُرْبِكَ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، وسیله پیوستن به قربت قرار ده. ۶/۳۰

نزدیک شدن به گرفتاری ها

اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبِعَاتٌ... فَعَوَّضُ مِنْهَا أَهْلَهَا... وَ اغْصِنِي مِنْ أَنْ أُقَارِفَ مِثْلَهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است. پس صاحبانش را عوض ده و مرا از نزدیک شدن به مانند آن، نگاهدار. ۱۸/۳۱

نزدیکی گنهکار، به معصیت

...إِذَا قَارَفْتُ مَعْصِيَتَكَ، وَ اسْتَوْجَبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَتَكَ، قَتَلَ عَنِّي عَذَارَ غَدْرِهِ

...همین که به نافرمانی ات نزدیکی نمودم و با زشتی کردارم، خشمت را سزاوار گشتم، پس عنان حيله اش را از من برگرداند. ۱۳/۳۲

فرشتگان مقرب، در جایگاه گواهان

اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ الرُّسُلِ الْمُكْرَمِينَ

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد

جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان ارجمند و پیامبران بزرگوار، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

نزدیک بودنِ دورِ آتش دوزخ

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... بَعِيدُهَا قَرِيبٌ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که دورش نزدیک است. ۲۹/۳۲

راهی نزدیک تر به خلاف عافیت

وَ لَا تَسْمُنَا عَجَزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَنَعْمِطَ قَدْرَكَ... وَ نَجْنَحَ إِلَى الَّتِي هِيَ... أَقْرَبُ إِلَيَّ ضِدُّ الْعَافِيَةِ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و به آنچه که به ضدّ عافیت نزدیک تر است، تکیه نماییم.

۳/۳۳

نزدیک گرداندن وقت تلاش جهت توبه

فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعَوْرَةِ... وَاعْظًا لَنَا... وَ سَعْيًا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاحِيَةِ... وَ قَرَبِ الْوَقْتِ فِيهِ

پس آن عیب ها که پوشانیدی، برای ما پنددهنده و کوشش به توبه محوکننده قرار ده و زمان آن را نزدیک گردان. ۳/۳۴ و ۴/۳۴

پاداشی جاوید، به کرداری با پایان نزدیک و زایل شدنی

...لِكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازِيْتُهُ... عَلَى الْغَايَةِ الْقَرِيبَةِ الرَّائِلَةِ بِالْغَايَةِ الْمَدِيدَةِ الْبَاقِيَةِ

ص: ۱۱۴۵

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل نزدیک مدّت زوال پذیر، پاداش درازمدّت پایدار عطا نموده ای. ۱۲/۳۷

مرگ، خویشاوندی نزدیک

وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطُ مَعَهُ الْمَصِيرَ إِلَيْكَ... حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ... حَامَتَنَا الَّتِي نُحِبُّ الدُّنُو مِنْهَا

و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کند شماریم. تا جایی که مرگ برای ما (همانند) خویشاوند نزدیک ما باشد که نزدیک شدن به او را دوست داریم.

۳/۴۰

نزدیک شدن زمان کوچ کردن به آخرت

وَ دَنَا مِنَّا إِلَى الْأَخِرَةِ رَحِيلٌ وَ انْطَلَاقٌ

و کوچ کردن و رفتن ما به جهان دیگر نزدیک شود. ۱۳/۴۲

پیامبر صلی الله علیه و آله، نزدیک ترین پیامبران به خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا

خداوندا پیامبر ما را - که دروهای تو بر او و بر خاندانش باد - روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود قرار

ده. ۱۸/۴۲

نزدیک ساختن دستاویز محمد صلی الله علیه و آله، به

خدا

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ... وَ قَرِّبْ وَسِيلَتَهُ

خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و دستاویزش را نزدیک نما. ۱۹/۴۲

برترین پاداش یکی از فرشتگان مقرب، برای محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَتِكَ... أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ

خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود

دادی. ۲۲/۴۲

نزدیکی به پاداش الهی

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْصِيكَ... حَتَّى... لَا نَتَكَلَّفَ إِلَّا مَا يُدْنِي مِنْ ثَوَابِكَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا خود را جز در آنچه به پاداش تو نزدیک کند، به رنج نیندازیم. ۶/۴۴ و ۷.

تقرب به خدا، در ماه رمضان

وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جوئیم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی. ۱۰/۴۴ و ۱۱.

ص: ۱۱۴۶

و وَفَّقْنَا فِيهِ إِذَا... نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ... حَتَّى لَمَّا يُورِدَ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ مَلَائِكَتِكَ إِلَّا دُونَ مَا نُورِدُ مِنْ أَبْوَابِ الطَّاعَةِ لَكَ، وَ أَنْوَاعِ الْقُرْبَةِ إِلَيْكَ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرب می جویم. تا هیچ یک از فرشتگانت به درگاهت نیاورد، مگر کمتر از طاعت های گوناگون برای تو و انواع تقریبی که به سوی تو انجام می دهیم. ۱۰/۴۴ و ۱۱

فرشتگان مقرب، و عبادت در ماه رمضان

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... بِحَقِّ مَنْ تَعَبَدَ لَكَ فِيهِ مِنْ أَيْمَانِهِ إِلَى وَفْتِ فَنَائِهِ: مِنْ مَلِكٍ قَرَّبْتَهُ، أَوْ نَبِيٍّ أَرْسَلْتَهُ... أَنْ تُصَيِّمَنِي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ...

خداوندا، همانا من از تو می خواهم به حق کسانی که در آن (ماه)، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی کرده اند؛ از فرشته ای که او را مقرب ساختی، یا پیامبری که او را فرستادی، که بر محمد و خاندانش درود فرستی. ۱۲/۴۴

بینایی به تقرب نزد خدا

بَصَرُوتَنَا الزُّلْفَةَ لَدَيْكَ

ما را به (راه) نزدیکی نزد خودت، بینا نمودی.

۱۹/۴۵

نزدیکی خدا، به تقرب جوینده اش

وَ أَنْتَ... الْقَرِيبُ إِلَى مَنْ حَاوَلَ قُرْبَكَ

و تو نزدیک به هر آن کسی هستی که برای قرب به تو کوشد. ۲۱/۴۵

نزدیک بودن آرزوها، در ماه رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرِ قَرَبْتِ فِيهِ الْأَمَلُ

درود بر تو ماهی که آرزوها در آن نزدیک شد.

۲۵/۴۵

نزدیک شدن به گناه، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَا أَلَمَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بیوشان.

۴۷/۴۵

درود خدا، بر فرشتگان مقرب

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ نَبِيِّنَا وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ

خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. همچنانکه بر فرشتگان مقرب درود فرستادی. ۵۶/۴۵

نزدیک شدن خدا، به نزدیک شونده به او

وَ يَا مَنْ يَدْنُو إِلَيَّ مَنْ دَنَا مِنْهُ

ص: ۱۱۴۷

و ای کسی که به هر که به او نزدیک شود، نزدیک می شود. ۸/۴۶

نزدیکی فریاد رسی خدا، به فریاد رس خواهان

إِعَاثَتُكَ قَرِيبَهُ مِنَ الْمُسْتَغِيثِينَ

فریادرسی ات به فریاد رس خواهان، نزدیک است. ۱۴/۴۶

بلندمرتبه و نزدیک بودن خداوند

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الدَّانِي فِي عُلُوِّهِ، وَالْعَالِي فِي دُنُوِّهِ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. با وجود بلندی خود نزدیک، و با وجود نزدیکی خود بلندی. ۱۰/۴۷

سپاسی وسیله تقرب به خداوند

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... لَا يَتَقَرَّبُ بِهِ إِلَّا إِلَيْكَ

سپاس برای توست. سپاسی که به وسیله آن جز به سوی تو، تقرب نتوان جست. ۳۶/۴۷ و ۳۷

سپاسی نزدیک به سخن خداوند

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَا حَمْدَ أَقْرَبُ إِلَيَّ قَوْلِكَ مِنْهُ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ سپاسی نزدیک تر از آن به سپاسی که (در) گفتار توست، نباشد. ۳۶/۴۷ و ۴۷

محمد صلی الله علیه و آله، پیامبر مقرب درگاه خدا

رَبِّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، الْمُتَّجِبِ الْمُصْطَفَى الْمُكْرَمِ الْمُقَرَّبِ، أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ

پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد که برگزیده، اختیار شده، گرامی و مقرب داشته شده اند، برترین درودهای را

بفرست. ۵۰/۴۷

درودی رساننده محمد صلی الله علیه و آله و آل او، به قرب الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... صَلَاةً تُقَرِّبُهُمْ مِنْكَ زُلْفَى

پروردگار من، بر ایشان درود فرست. درودی که ایشان را هر چه بیشتر به تو نزدیک گرداند.

در پی طلب قرب خدا بودن

إِنِّي وَإِنْ لَمْ أُقَدِّمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... تَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ

همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام. ۷۲/۴۷

خدا، و مقرون نمودن دوستی پیامبر صلی الله علیه و آله به دوستی خود

بِحَقِّ مَنْ قَرَنْتَ مُوَالَاتَهُ بِمُوَالَاتِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَعَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُنْصَلًّا

ص: ۱۱۴۸

به حق کسی که دوستی اش را با دوستی خود قرین کرده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

دوستی دنیا و غفلت از تقرب به خدا

وَ أَنْزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دَنِيَّةٍ... تُذْهِلُ عَنِ التَّقَرُّبِ مِنْكَ

و دوستی دنیای پست را که از نزدیکی جستن به تو، غافل می نماید از دلم بر کن. ۱۰۹/۴۷

نزدیک شدن به خشیت الهی

وَ هَبْ لِي عِصْمَةً تُدْنِينِي مِنْ خَشْيَتِكَ

و به من عصمتی بخش که مرا به ترس از تو نزدیک کند. ۱۱۱/۴۷

نزدیک بودن خدا، به پوشاندن (گناه)

أَعْلَمُ... أَنَّكَ بِأَنْ تَشْتُرَ أَقْرَبُ مِنْكَ إِلَيَّ أَنْ تَشْهَرَ

می دانم به درستی که تو به پرده پوشی نزدیک تری تا اینکه آشکار سازی. ۱۱۶/۴۷

کوشش در امور نزدیک گرداننده به خدا

وَ أَدِقْنِي طَعْمَ... الْجَاهِتِهَادِ فِيمَا يُزْلِفُ لَدَيْكَ وَ عِنْدَكَ

و طعم کوشش را در آنچه (موجب) نزدیکی به پیشگاه تو و درگاه توست، به من بچشان.

۱۲۵/۴۷

رحم نمودن خدا، به نزدیک شدن مرگ بنده

ارْحَمْ... اقْتِرَابَ أَجَلِي

بر نزدیک شدن مرگم رحم کن. ۴/۵۳

آنچه بندگان با آن، به خدا تقرب جویند:

أ. عمل تقرب آور، در ماه رمضان

اللَّهُمَّ وَ مَنْ ... تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ أَوْجَبَتْ رِضَاكَ لَهُ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ...

خداوندا و هر کس به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جست، که خوشنودی تو را برای او لازم گردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

ب. دعا کردن به ولی خدا

وَ اجْعَلْنَا لَهُ سَامِعِينَ... وَ إِلَيْكَ وَ إِلَى رَسُولِكَ صَلَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِذَلِكَ مُتَقَرِّبِينَ

و ما را برای او شنوندگان، و بدین وسیله جویای تقرب به سوی خود و پیامبرت - که خداوندا درودهایت را بر او و خاندانش بفرست - قرار ده. ۶۳/۴۷

ج. آنچه کسی جز با تقرب به آن، به خدا نزدیک نشود

ص: ۱۱۴۹

إِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدَمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... تَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ

همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام.

۷۲/۴۷

د. منزلت محمد صلی الله علیه و آله و مقام علی علیه السلام

اللَّهُمَّ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالْمَحَمْدِ الرَّفِيعِ، وَالْعُلُوِّ الْبَيْضَاءِ

خداوندا، پس من به منزلت بلند پایه محمدی و مقام گرامی علوی، به سوی تو نزدیکی می جویم. ۱۶/۴۹

نزول

فرشتگان و نزول فرمان الهی

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَلَى أَرْجَائِهَا إِذَا نَزَلَ الْأَمْرُ بِتَمَامِ وَعْدِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که بر اطراف آن آسمان هایند، آنگاه که

فرمان تمام شدن وعده ات نازل شود. ۱۰/۳ و ۱۱ و ۱۲

نزول چیزی (بلایی) که سنگینی اش بر بنده دشوار است

وَ قَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي ثِقْلُهُ

و ای پروردگار من، بر من چیزی فرود آمده که سنگینی آن بر من دشوار است. ۵/۷

گواه گرداندن قرآن، بر هر کتاب منزل

وَ جَعَلْتَهُ مُهَيِّمًا عَلَى كُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ

و آن را بر هر کتابی که نازل کرده ای، گواه قرار دادی. ۱/۴۲

نزول قرآن، به صورت نور

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْتَبْتَنِي عَلَى خْتَمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا

خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان نور نازل کردی. ۱/۴۲

نزول وحی، بر پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ جَعَلْتَهُ... وَ حَيًّا أَنْزَلْتُهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَنْزِيلًا

و آن را وحیی قرار دادی که بر پیامبرت محمد - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - به تدریج نازل فرمودی. ۲ و ۴۲/۱

نزول اجمالی قرآن، بر پیامبر صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ

ص: ۱۱۵۰

خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون تفصیل و شرح نازل کردی. ۵/۴۲

نزول قرآن، در ماه رمضان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السَّبِيلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... شَهْرَ الْقِيَامِ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه به پا خواستن را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فروفرستاده شد. ۳/۴۴

نزول آیاتی درباره افزایش حسنات

وَ مَا أَنْزَلْنَا مِنْ نَظَائِرِهِنَّ فِي الْقُرْآنِ مِنْ تَضَاعِيفِ الْحَسَنَاتِ

و ماندهای آن (آیه هایی) که از افزایش های نیکی ها در قرآن فروفرستادی. ۱۳/۴۵

نزول قرآن در رمضان، سبب برگزیدگی این ماه

وَ آثَرَتُهُ عَلَى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ بِمَا أَنْزَلْتَ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَ النُّورِ

و آن را بر همه زمان های سال برگزیدی. به سبب آنچه در آن ماه از قرآن و نور نازل کردی.

۲۰/۴۵

نزول کتاب الهی

اللَّهُمَّ إِنِّي وَحَدَّثْتُ فِيمَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَ بَشَّرْتُ بِهِ عِبَادَكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

خداوندا، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای و بندگانت را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

نسب حسب و نسب

نسبت دادن

خدا و نسبت دادن آفریدگان به فقر

وَنَسَبْتَهُمْ إِلَى الْفَقْرِ وَهُمْ أَهْلُ الْفَقْرِ إِلَيْكَ

و آنها را به تنگدستی نسبت داده ای و ایشان سزاوارند که به تو نیازمند باشند. ۱۲/۱۳

نسل

بی بهرگی نسل پیش از اسلام ، از وجود محمد صلی الله علیه و آله

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي مَنَّ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ دُونَ الْأُمَمِ الْمَاضِيَةِ وَ الْقُرُونِ السَّالِفَةِ

و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد،

ص: ۱۱۵۱

نه بر امت های گذشته و مردمان پیشین. ۱/۲

مقطع نمودن نسل چهارپایان دشمنان مرزداران اسلام

وَ أَقْطَعْ نَسْلَ دَوَابِّهِمْ وَ أَنْعَامِهِمْ

و نسل چهارپایان و گاو و گوسفند و شترانشان را قطع کن. ۶/۲۷

نسیان فراموشی

نشانه

پیروی تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از نشانه های صحابه

وَ لَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِي قَفْوِ آثَارِهِمْ

و تردیدی ایشان را از پیروی نشانه های آنها آشفته نساخت. ۱۱/۴

نشانه های بنده (کارهایش) و زشتی آن

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَفْبِحُ آثَارًا... مِنْ أَنْ أَحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - نشانه هایم زشت تر از آن است که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا

باشم. ۲۷/۱۶

نمایاندن نشانه ای در مژده الهی، به بنده

وَ أَكْتُبُ لِي أَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ، وَ بَشِّرُنِي بِذَلِكَ فِي

الْعَاجِلِ دُونَ الْأَجْلِ بُشْرَى أَعْرِفُهَا، وَ عَرَّفَنِي فِيهِ عَلَامَةً أَتَّبِعُهَا

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس و هم اکنون (دنیا) پیش از آینده (آخرت)، مرا به آن مژده ده. مژده ای که آن را بشناسم و

در آن مرا از نشانه ای آگاه کن که آن را آشکارا بیابم. ۳۳/۱۶

بنده و نشانه پای شیطان

وَ أَقْطَعْ عَنَّا إِثْرَهُ

و اثرش را از ما قطع کن. ۴/۱۷

دو نشانه از نشانه های خدا

اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَيْنِ آيَاتِنِ مِنْ آيَاتِكَ

خداوندا همانا این دو (ابر و آذرخش)، دو نشانه از نشانه های تو هستند. ۱/۳۶

قرآن، نشانه نجات و رهایی

وَجَعَلْتَهُ... عَلِمَ نَجَاهٍ لَا يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصْدَ سُنَّتِهِ

و آن را نشانه نجاتی قرار دادی که هر کس قصد راه و روش آن کند، گمراه نمی شود. ۳/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله ، نشانه ای جهت دلالت بر خدا

اللَّهُمَّ وَ كَمَا نَصَبْتَ بِهِ مُحَمَّدًا عَلَمًا لِلدَّلَالَةِ عَلَيْكَ... فَضَّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَ آلِهِ، وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَ سَبِيلَهُ لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكَرَامَةِ

خداوندا و چنان که به وسیله قرآن، محمد را نشانه ای برای راهنمایی به خود نصب نمودی،

ص: ۱۱۵۲

پس بر محمد و خاندانش درود فرست و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت قرار ده. ۸/۴۲

ماه، نشانه ای از نشانه های پادشاهی و قدرت خدا

وَ جَعَلَك آيَةً مِنْ آيَاتِ مُلْكِهِ، وَ عَلَامَةً مِنْ عَلَامَاتِ سُلْطَانِهِ

و تو را نشانه ای از نشانه های پادشاهی اش و علامتی از علامت های سلطنتش قرار داد. ۲/۴۳

نشانه های آشکار در قرآن

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السُّبُلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ... شَهْرَ الْقِيَامِ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِلنَّاسِ، وَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَ الْفُرْقَانِ

و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه به پا خواستن را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فروفرستاده شد که برای مردم هدایتگر و نشانه های آشکار از هدایت و جدا سازی (حق از باطل) است. ۳/۴۴

غلبه داشتن نشانه های خدا

سُبْحَانَكَ يَا هَرِ الْآيَاتِ

پاک و منزهی! ای که نشانه هایت آشکار است.

۳۱/۴۷

امام علیه السلام ، نشانه ای برای بندگان خدا

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ عَلَمَاً لِعِبَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگان به پا داشتی. ۶۰/۴۷

عامل زنده گرداندن نشانه های دین خدا

أَحْيِي بِهِ مَا أَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ

با او (ولی خود)، آنچه ستمگران از نشانه های دینت محو می کنند را زنده گردان. ۶۲/۴۷

بنده را نشانه انتقام الهی قرار ندادن

وَ لَا تَجْعَلْنِي لِلْبَلَاءِ غَرَضًا، وَ لَا لِتَقَمَّتِكَ نَصَبًا

و مرا هدف بلا و نشانه انتقام خود نگردان.

۱۶/۴۸

برگرداندن نشانه گیری دشمن، بر خودش

وَ جَعَلَتْ مَا سَدَّدَهُ مَرْدُودًا عَلَيْهِ

و آنچه آن را نشانه گرفته بود، بر خودش برگرداندی. ۶/۴۹

بریده شدن نشان و اثر بنده، از دنیا

مَوْلَايَ وَ اَرْحَمْنِيْ اِذَا انْقَطَعَ مِنَ الدُّنْيَا اَثْرِيْ

مولای من! هنگامی که اثرم از دنیا قطع شود، به من رحم کن. ۵/۵۳

نصر یاری

ص: ۱۱۵۳

نصوح

فرمان خدا، به توبه نصوح

فَقُلْتَ تَبَارَكَ اسْمُكَ: تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا...

پس تو که نامت مبارک است، فرمودی: «به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. ۱۰/۴۵»

توبه نصوح، در عید فطر

اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فِطْرِنَا... تَوْبَةً نَّصُوحًا خَلَصَتْ مِنَ الشَّكِّ وَالِارْتِيَابِ

خداوندا ما در روز فطرمان به درگاه تو توبه می کنیم. توبه خالصی که از تردید و دودلی پاک باشد. ۵۲/۴۵

نتیجه توبه نصوح

و تُبَّ عَلَيَّ تَوْبَةً نَّصُوحًا لَا تُبْقِي مَعَهَا ذُنُوبًا صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً

و توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقی نگذاری. ۱۲۶/۴۷

نصیحت پند

نظر نگاه

نظیر همانند

نعمت

پی درپی بودن نعمت های الهی

و تَطَاهَرْتُ آلَاوِيَهُ

و نعمت هایش آشکار و پی درپی است. ۷/۱

نیکو بودن نعمت خدا، در حق بنده

و الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى التَّوْبَةِ الَّتِي لَمْ نُفِدْهَا إِلَّا مِنْ فَضْلِهِ، فَلَوْ لَمْ نَعْتَدِدْ مِنْ فَضْلِهِ إِلَّا بِهَا لَقَدْ حَسُنَ بَلَاؤُهُ عِنْدَنَا

و سپاس خدای را که ما را به توبه ای ره نمود که جز به فضل او، آن را به دست نیاوردیم. پس اگر از فضل او، جز همان توبه

را به شمار نیاوریم، مسلماً نعمتش بر ما نیکو است. ۲۲/۱

وَ أَتَيْنَا الْجَمِيلَ فَعَصَيْتُ

و نعمت نیکو عطا نمودی، پس نافرمانی کردم.

۱/۴۹

کوتاهی نمودن در سپاس گزاری از نعمت

...يَحْجِبُنِي... نِعْمَةٌ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ. فَقَصَّرْتُ فِي شُكْرِهَا

باز می دارد مرا (از درخواست از تو)، نعمتی که به من بخشیدی و من در شکرگزاری آن کوتاهی کردم. ۲/۱۲

خدا، بخشنده نعمت بزرگ

إِنَّكَ... الْمَتَّطُولُ بِالِامْتِنَانِ

همانا تویی که بدون استحقاق نعمت بزرگ می بخشی. ۷/۱۵

ص: ۱۱۵۴

انعام الهی و سبکی پشت بنده، از گناه

وَ هَذَا ظَهْرِي قَدْ أَنْقَلْتَهُ الْخَطَايَا، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ خَفِّفْ عَنْهُ بِمَنِّكَ

و این پشت من است که خطاها آن را سنگین کرده، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به بخشش آن را سبک گردان. ۲۹/۱۶

برکت دادن به انعام شده، به بنده

وَ بَارِكْ لِي... فِيمَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ

و برایم در آنچه به من نعمت داده ای، برکت ده. ۵/۲۲

عطای نعمت بقای فرزندان، به والدین

اللَّهُمَّ وَ مَنْ عَلَيَّ بِنِقَائِ وُلْدِي

خداوندا و بر من به بقای فرزندانم منت گذار.

۱/۲۵

انعام و اصلاح حال بنده

وَ اٰمِنُنَّ عَلَيَّ بِكُلِّ مَا يُصْلِحُنِي فِي دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي...

و هر چه در دنیایم و آخرتم به صلاحم است، بر من ارزانی دار. ۹/۲۵

سبب از دست دادن نعمت الهی

وَ لَوْ كَافَاتِ الْمَطِيْعَ عَلَيَّ مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَأَوْشَكَ... أَنْ تَزُولَ عَنْهُ نِعْمَتُكَ

و اگر (بنا بود) فرمانبر را بر آنچه تو او را بر آن

گماشته ای، جزا دهی، چه بسا نعمت تو از دستش می رفت. ۱۲/۳۷

نجات بندگان، به سبب نعمت الهی

وَ عَوَّضِنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوَكَ... حَتَّى... يَنْجُو كُلُّ مِنَّا بِمَنِّكَ

و به جای گذشتم از ایشان، گذشت خودت را به من عوض ده. تا هر کدام از ما به سبب نعمت، نجات یابد. ۳/۳۹

پراکنده‌گی نعمت خدا، در بین آفریدگان

وَفَشَّتْ نِعْمَتُكَ فِي جَمِيعِ الْمَخْلُوقِينَ

و نعمت در همه آفریدگان پراکنده است.

۱۴/۳۹

وسیله ورود به نعمت فراوان سرای اقامت

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... ذَرِيعَةً نَقْدَمُ بِهَا عَلَى نَعِيمِ دَارِ الْمُقَامَةِ

و قرآن را وسیله ای برای قدم نهادن ما بر نعمت سرای اقامت، قرار ده. ۸/۴۲

ماه نو، ماه نعمت

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هِلَالًا... نِعْمَةً...

پس از خدا درخواست می کنم که تو را ماه نعمت قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵/۴۳

سپاس گزاری از نعمت خدا، در هر ماه

ص: ۱۱۵۵

وَ أَوْزَعْنَا فِيهِ شُكْرَ نِعْمَتِكَ

و در آن (ماه) شکر نعمت را به ما الهام کن.

۷/۴۳

کامل ساختن نعمت، با کامل شدن طاعت

وَ أَتَمِّمُ عَلَيْنَا بِاشْتِكَمَالِ طَاعَتِكَ فِيهِ الْمِنَّةَ

و با کامل کردن طاعت در آن (ماه)، نعمت را بر ما تمام گردان. ۷/۴۳

نیکی خدا و نعمت های او

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... سَبَّلْنَا فِي سُبُلِ إِحْسَانِهِ لِنَسْلُكَهَا بِمَنْهِ إِلَى رِضْوَانِهِ

و سپاس خدای را که ما را در راه های احسانش، راهی نمود، تا در آن (راه ها)، به وسیله نعمتش به سوی خوشنودی اش

رویم. ۲/۴۴

ابتدایی (بدون مقدمه) بودن نعمت خدا

مِنَّتِكَ إِتْدَاءً

نعمت تو ابتدا(یی و بدون مقدمه) است.

۴/۴۵

نعمت های الهی و عدم بدبختی اشقیا

تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا... يَشْقَى بِنِعْمَتِكَ شَقِيَّهُمْ إِلَّا عَنْ طُولِ الْأَعْدَارِ إِلَيْهِ

تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر بعد از عذرهای

فراوان بر او. ۹/۴۵

نعمت الهی، عاملی برای یاد خدا

فَذَكِّرْكَ بِمِنَّتِكَ

پس با نعمت خودت، تو را یاد کردند.

شرط متصف شدن مخلوق، به انعام

وَلَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادَكَ مِنْكَ كَانَ... مَنْعُوتًا بِالْإِمْتِنَانِ

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای، راهنمایی می کرد، به احسان و نعمت دادن توصیف می شد. ۱۷/۴۵

پوشاندن بندگان، به نعمت

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ، وَغَمَّرَهُمْ بِالْمَنِّ وَالطُّوْلِ

ای آنکه با احسان و تفضّل، مورد ستایش بندگانت قرار گرفته ای و با بخشش و نعمت، ایشان را پوشانده ای. ۱۸/۴۵

آشکار بودن نعمت خدا، در مورد بندگان

مَا أَفْشَى فِينَا نِعْمَتَكَ

چه آشکار است در (جمع) ما نعمت تو!

فراوانی نعمت های خدا

مَا... أَشْبَعَ عَلَيْنَا مِتَّتَكَ

چه فراخ است بر ما نعمت! ۱۸/۴۵

إِلَهِي أَحْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ - عَلَيَّ... سُبُوغُ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی، بر فراخی نعمت هایت بر من. ۱/۵۱

وَلَوْ لَا إِحْسَانُكَ إِلَيَّ وَ سُبُوغُ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتُ إِحْرَازَ حَظِّي

و اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه به بهره خود نمی رسیدم.

۲/۵۱

وَ وَجَدْتُ نِعْمَاكَ عَلَيَّ سَابِغَةً فِي كُلِّ شَأْنٍ مِنْ شَأْنِي وَ كُلِّ زَمَانٍ مِنْ زَمَانِي

و نعمت هایت را بر خود، در هر حالی از حالم و هر وقتی از اوقاتم، گسترده یافتم. ۵/۵۱

تغییر ندادن نعمت، توسط خداوند

وَ يَا مَنْ لَا يُغَيِّرُ النِّعْمَةَ

و ای کسی که نعمت را تغییر نمی دهد.

۱۰/۴۶

عَلَّتْ دَرَنُكَ خِدا، تمام تر گشتن نعمتش

لَمْ تَكُنْ أَنْتَ عَجْزًا... بَلْ لَتَكُونَ... نِعْمَتُكَ أَتَمَّ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است. بلکه برای آنست که نعمت تو تمام تر باشد.

۲۲/۴۶

بی شماری نعمت الهی

وَ نِعْمَتُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُحْصِيَ بِأَسْرِهَا

و نعمت تو بیشتر از آنست که تمامش به شماره آید. ۲۳/۴۶

سپاسی به جاویدی نعمت خدا

وَلَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا خَالِدًا بِنِعْمَتِكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که همراه نعمت تو، جاوید ماند. ۳۳/۴۷

الهام شکر نعمت، به ولی خدا

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيْهِ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما. ۶۱/۴۷

انعام عفو الهی، در روز عرفه

اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ... مَنَنْتَ فِيهِ بِعَفْوِكَ

خداوندا، این روز عرفه، روزی است که بخشایش را در آن ارزانی داشته ای. ۶۶/۴۷

نعمت دادن به بنده، قبل و بعد از آفرینش

اللَّهُمَّ وَ أَنَا عَبْدُكَ الَّذِي أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ قَبْلَ خَلْقِكَ لَهُ وَ بَعْدَ خَلْقِكَ إِيَّاهُ

خداوندا و من آن بنده تو هستم که پیش از آفرینش و پس از آفرینش، او را نعمت داده ای.

۶۷/۴۷

عطای نعمت به بنده و نافرمانی نمودن او

ص: ۱۱۵۷

نَهَيْتُهُ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَى نَهْيِكَ... وَ كَانَ أَحَقَّ عِبَادِكَ مَعَ مَا مَنَنْتَ عَلَيْهِ أَلَّا يَفْعَلَ

او را از نافرمانی نهی کردی، پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهیت شتافت. و حال آنکه با آن عنایت هایی که به او داشته ای، سزاوارترین بندگان بود که نافرمانی ات را نکند. ۶۸/۴۷

انعام آمرزش الهی، به بنده

وَ اٰمَنُ عَلٰی - بِمَا لَا يَتَعَاظُمُكَ اَنْ تَمُنَّ بِهِ عَلٰی مَنْ اَمَلَكَ - مِنْ غُفْرَانِكَ

و به من ارزانی دار آنچه بر تو گران نیست و به کسی که آمرزش تو را آرزو می کند ارزانی می داری.

۷۰/۴۷

انعام الهی، و عفو لغزشکاران

وَ يَا مَنْ يَمُنُّ بِاِقَالِهِ الْعَاثِرِينَ

و ای آنکه با انعام و احسان خود، لغزشکاران را می بخشایی. ۷۵/۴۷

ثروتمند و رسیدن نعمتش به دیگری

وَ لَا تَسْتَدْرِجْنِيْ بِاِمْلَئِكَ لِيْ اسْتِدْرَاجٍ مَنْ مَنَعَنِيْ خَيْرٍ مَا عِنْدَهُ وَ لَمْ يَشْرُكْكَ فِيْ حُلُوْلِ نِعْمَتِيْ بِيْ

و مرا با مهلت دادنت، غافلگیر نکن. همانند غافلگیر نمودن کسی که مرا از نیکی آنچه نزدش است، بی بهره گردانده، در حالی که در رسیدن نعمتش به من شریک تو نبوده است. ۹۰/۴۷

رسیدن به منتها درجات منعمین

وَ بَلَّغْنِيْ مَبَالِغِ مَنْ عُنِيَتْ بِهِ، وَ اَنْعَمْتَ عَلَيْهِ

و مرا به منتها درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای و به او نعمت داده ای. ۱۰۵/۴۷

نعمت های پهناور الهی

وَ جَلَّلْنِيْ سَوَابِغِ نِعْمَائِكَ

و مرا به نعمت های گسترده خود فراپوش.

۱۱۲/۴۷

فراموشی نادانان ، نسبت به نعمت های الهی

وَلَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ، بَلْ أَلْزَمْنِيهِ فِي أَحْوَالِ السَّهْوِ عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِأَلَّا تُنْكِرَ

و شکرگزاری را از من نگیر. بلکه آن را همیشه در حالات بی توجهی، هنگام فراموشی های نادانان به نعمت هایت، با من همراه گردان.

۱۱۴/۴۷

توأم ساختن اوایل نعمت های الهی، با اواخر آنها

وَ اَشْفَعْ لِي اَوَّيْلَ مِنْكَ بِاٰخِرِهَا

و برای من اولین نعمت هایت را، با آخرین آن توأم ساز. ۱۲۱/۴۷

کامیابی بنده، به بهشت پر نعمت الهی

ص: ۱۱۵۸

وَ أَوْجِدُنِي ... جَنَّةِ نَعِيمِكَ

و مرا از بهشت پر نعمت، کامیاب گردان.

۱۲۵/۴۷

تمام گشتن فراخی نعمت خدا، بر بنده

وَ تَمِّمْ سُبُوغَ نِعْمَتِكَ عَلَيَّ

و فراخی نعمت را بر من تمام کن. ۱۲۸/۴۷

کامل نمودن انعام خدا، بر بنده

وَ أَتَمِّمْ لِي إِنْعَامَكَ

و نعمت دادنت را برایم کامل کن. ۱۳۲/۴۷

نعمت فراوان آن سرای

وَ صِلْ ذَلِكْ بِخَيْرِ الْآخِرَةِ وَ نَعِيمِهَا

و آن را به خیر آخرت و نعمت فراوانش پیوسته گردان. ۲۸/۴۸

باراندن ابرهای نعمت، بر بندگان

وَ كَمْ مِنْ ... سَحَابٍ نَعَمٍ أَمْطَرْتَهَا عَلَيَّ

و چه بسیار ابرهای نعمت افزایی که بر من باراندی. ۱۱/۴۹

انعامی از جانب خداوند

كُلُّ ذَلِكْ إِنْعَامًا وَ تَطَوَّلًا مِنْكَ

همه آنها نعمت و احسان از جانب توست.

۱۳/۴۹

خدا و نعمت بخشیدن

أَيُّتَ يَا مَوْلَايَ إِلَّا إِحْسَانًا وَ اٰمِنَانًا وَ تَطَوُّلًا وَ اِنْعَامًا

تو ای مولای من، جز احسان و بخشش و لطف و انعام کاری نکرده ای. ۱۴/۴۹

اقرار بنده، به فراوانی نعمت های الهی

هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اِعْتَرَفٍ بِسُبُوغِ النُّعْمِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده است. ۱۵/۴۹

فراخ گرداندن نعمت، بر بنده

إِلٰهِيْ اَحْمَدُكَ... عَلٰی مَا... اَسْبَعْتَ عَلٰی مِنْ نِعْمَتِكَ

خدای من، تو را سپاس گزارم بر نعمت که بر من روا داشتی. ۱/۵۱

فراخی نعمت، و روشنی چشم بنده

وَ كَمْ مِنْ نِعْمَةٍ سَابَغَهُ اَقْرَزَتْ بِهَا عَيْنِيْ

و چه بسیار نعمت فراخی که دیده ام را به آن روشن نمودی! ۳/۵۱

فراوانی نعمت، علت شیفنگی دل ها

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءًا لِّمَنْ... قَلْبُهُ مَفْتُونٌ بِكَثْرَةِ النُّعْمِ عَلَيْهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که دلش به سبب زیادی

ص: ۱۱۵۹

نفاق

نگه داشتن بندگان، از نفاق

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ...

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. ۱۲/۴۲

نفرت کینه

نفرت لعنت

نفس

سبب آرزو نکردن پیوستگی نفسی به نفس دیگر

وَ اكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ... حَتَّى لَا نُؤَمِّلَ... اتَّصَالَ نَفْسٍ بِنَفْسٍ

و ما را از آرزوی دراز بازدار، تا بدانجا که پیوستگی نفسی را به نفسی، آرزو نکنیم. ۱/۴۰

نفس

خدا و شناساندن نفس خویش، به بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا عَرَفْنَا مِنْ نَفْسِهِ

و سپاس خدای را که خودش را به ما شناساند.

۱۰/۱

روز به سزا رسیدن نفس ها

يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ

روزی که هر کس به آنچه کسب کرده، جزا داده شود و آنان هرگز ستم نبینند. ۱۱/۲۴، ۱۲/۱

پیامبر صلی الله علیه و آله و به تلاش انداختن جان خویش، برای انجام فرمان الهی

... كَمَا نَصَبَ لِأَمْرِكَ نَفْسَهُ

... همچنان که او برای فرمان تو خود را به تلاش انداخت. ۴/۲

پیامبر صلی الله علیه و آله و خسته کردن جان خود، در رساندن پیام الهی

و أَذَابَ نَفْسَهُ فِي تَبْلِيغِ رِسَالَتِكَ

و در تبلیغ پیام تو، خود را به رنج انداخت.

۱۳/۲

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، از محلّ انس گرفتن جانش، به جایی دور

وَ هَاجَرَ إِلَى... مَحَلِّ النَّأْيِ عَنْ... مَأْنَسِ نَفْسِهِ

و از جای انس گرفتنش، به محل دور هجرت نمود. ۱۶/۲

خدا، و به نفس خویش اختصاص دادن اصناف گوناگون فرشتگان

...فَصَلَ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ

ص: ۱۱۶۰

قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ اخْتَصَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که به خود اختصاصشان داده ای. ۱۱ و ۱۰/۳

بودن گواه و راننده ای، با نفس هر کس

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ يَوْمَ يَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ

...پس بر آنها درود فرست، روزی که هر شخص با راننده ای و گواهی (از فرشتگان) بیاید.

۲۴/۳

روز بیرون شدن جان ها، از تن ها

و تُهَوَّنَ عَلَيْهِمْ كُلُّ كَرْبٍ يُحْلُ بِهِنَّ يَوْمَ خُرُوجِ الْأَنْفُسِ مِنْ أَبْدَانِهَا

و در آن روز که جان ها از تن بیرون رود، هر اندوهی را بر ایشان آسان گردانی. ۱۷/۴

نفس خود را در اختیار خدا افکندن

أَغْنِنَا إِذْ طَرَحْنَا أَنْفُسَنَا بَيْنَ يَدَيْكَ

چون خویش را در پیشگاه تو افکنده ایم، بی نیازمان گردان. ۵/۱۰

به نفس خویش ستم نمودن

...بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الدَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ...

...بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده سخن می گویم. ۷/۱۲

نفس الهی و فضل و بخشش او

و يَا مَنْ وَعَدَهُمْ عَلَى نَفْسِهِ بِتَفْضُلِهِ حُسْنَ الْجَزَاءِ

و ای آنکه ایشان را به فضل خود، پاداش نیک وعده داده است. ۱۰/۱۲

ایمن گرداندن بنده، از خوف نفس خود

و آمِنَ خَوْفَ نَفْسِي

و ترسم را ایمنی ده. ۱۶/۱۲

نترسیدن بنده بر نفس خود، مگر از خدا

وَلَا أَخَافُ عَلَى نَفْسِي إِلَّا إِيَّاكَ

و من بر خود جز از تو نمی ترسم. ۱۶/۱۲

برطرف کردن احتیاج نفس

فَمَنْ... رَامَ صَرْفَ الْفَقْرِ عَنْ نَفْسِهِ بِكَ فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَظَانِّهَا

پس هر که برطرف کردن احتیاجش را به وسیله تو بخواند، بی گمان نیازمندی اش را در جایگاه بایسته طلب کرده. ۱۳/۱۳

نفس، و جلوه دادن حاجت خواهی از غیر خدا

اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ... سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي رَفْعَهَا إِلَيَّ مَنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ... وَ هِيَ زَلَّةٌ مِنْ زَلَلِ الْخَاطِئِينَ...

خداوندا و به سوی تو حاجتی دارم که نفس من رفع آن را از کسی که حاجت هایش را از تو

ص: ۱۱۶۱

طلب کرده برایم می آراید. و این لغزشی از لغزش های خطاکاران است. ۱۵/۱۳

خدا و بخشاینده نامیدن نفس خویش

وَ أَنْتَ الَّذِي سَمَّيْتَ نَفْسَكَ بِالْعَفْوِ فَاعْفُ عَنِّي

و تویی آنکه خود را بخشاینده نام نهادی، پس از من درگذر. ۱۸/۱۶

خدا، و وصف نمودن نفس خویش، به رحمت

أَنْتَ الَّذِي وَصَفْتَ نَفْسَكَ بِالرَّحْمَةِ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ ارْحَمْنِي

تویی آنکه خود را به رحمت وصف نموده ای، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به من رحم کن. ۱۸/۱۶

دور بودن بنده، از اصلاح نفس خود

وَ مَنْ أَبْعَدُ مِنِّي مِنْ اسْتِصْلَاحِ نَفْسِهِ حِينَ أَنْفُقُ مَا أُجْرِيَتْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ فِيمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ؟

و کیست که به صلاح نفس خود از من دورتر باشد، آنگاه که روزی ات را که برایم رسانده ای، در نافرمانیت در آنچه بازداشته ای صرف می کنم؟

۲۳/۱۶

گواهی دادن بنده، درباره نفس خویش

سُبْحَانَكَ مَا أَعْجَبَ مَا أَشْهَدُ بِهِ عَلَيَّ نَفْسِي

پاک و منزهی تو، شگفتا از این گواهی که بر

خود می دهم. ۲۵/۱۶

علت سرزنش نمودن نفس خود

وَ إِنَّمَا أُؤَيِّدُ بِهَذَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَأْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلاَحُ أَمْرِ الْمُؤْمِنِينَ

و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم - که اصلاح کار گناهکاران به آنست

۲۸/۱۶. -

طمع نفس شیطان، در گمراه کردن بندگان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يُطْمِعَ نَفْسَهُ فِي إِضْلَالِنَا عَنْ طَاعَتِكَ

خداوندا ما از اینکه او (شیطان) در گمراه کردن ما از طاعتت طمع کند، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷و۲

پست نمودن بنده، پیش نفسش

وَلَا تَرْفَعْنِي فِي النَّاسِ دَرَجَةً إِلَّا حَطَطْتَنِي عِنْدَ نَفْسِي مِثْلَهَا

و در میان مردم درجه مرا بالا نبر، مگر آنکه به همان مقدار در نظر خودم فرود آوری.

۴/۲۰

خواری پنهانی برای بنده، نزد نفسش

وَلَا تُحَدِّثْ لِي عِزًّا ظَاهِرًا إِلَّا أَحَدَّثْتَ لِي ذِلَّةً بَاطِنَةً عِنْدَ نَفْسِي بِقَدَرِهَا

و عزتی آشکار برایم پدید نیاور، مگر آنکه به

ص: ۱۱۶۲

همان اندازه ذلتی پنهانی در نزد خودم پدید آوری.

۴/۲۰

حکم کردن به زیان (نفس) خود

مَا لِي بَعْدَ أَنْ حَكَمْتُ عَلَيَّ نَفْسِي إِلَّا فُضِّلْتُكَ

پس از آنکه خود را محکوم کردم، چیزی جز فضل تو ندارم. ۱۵/۲۰

گرفتن بهره ای از نفس بنده، برای رها کردن او

اللَّهُمَّ خُذْ لِنَفْسِكَ مِنْ نَفْسِي مَا يُخَلِّصُهَا

خداوندا برای خود از من، آنچه را که رهایی ام دهد، بگیر. ۱۹/۲۰

به صلاح آوردن نفس بنده

اللَّهُمَّ... أَتَقِي لِنَفْسِي مِنْ نَفْسِي مَا يُصْلِحُهَا

خداوندا از من برایم، آنچه را که اصلاح نماید، باقی گذار. ۱۹/۲۰

تباه شوندگی نفس بنده

فَإِنَّ نَفْسِي هَالِكَةٌ أَوْ تَعْصِمُهَا

زیرا نفس من هلاک شونده است، مگر آنکه تو حفظش نمایی. ۱۹/۲۰

عدم توانایی بنده، بر سود و زیان نفسش

لَا أَتَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا بِكَ

جز به یاری تو بر سود و زیانی، توانا نیستم.

۷/۲۱

گواهی دادن، درباره (نفس) خود

...أَشْهَدُ بِذَلِكَ عَلَيَّ نَفْسِي

...بر خود، به این مطلب گواهی می دهیم.

۷/۲۱

و داشتن نفس بنده، به طاعت خدا

وَ اشْغَلْ بِطَاعَتِكَ نَفْسِي عَنْ كُلِّ مَا يَرُدُّ عَلَيَّ...

و مرا از هر چه به من برسد، به طاعت خویش مشغول دار. ۹/۲۱

خدا و نیکان خلق، الفت نفس بنده

...بَلِ اجْعَلْ سَكُونَ قَلْبِي وَ اُنْسَ نَفْسِي وَ اسْتِعْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ وَ بِخِيَارِ خَلْقِكَ

...بلکه آرامش دلم و انس جانم و بی نیازی ام و کفایتم را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده.

۱۲/۲۱

امر نمودن بنده، درباره اصلاح نفسش

اللَّهُمَّ إِنَّكَ كَلَّفْتَنِي مِنْ نَفْسِي مَا أَنْتَ أَمْلِكُ بِهِ مِنِّي

خداوند! مرا - درباره (اصلاح) نفسم - به کاری گماشتی که تو از من به آن تواناتری.

۱/۲۲

عطا نمودن چیزی از نفس بنده، به او و خوشنود ساختن خدا

فَاعْطِنِي مِنْ نَفْسِي مَا يُرْضِيكَ عَنِّي

پس آنچه تو را از من راضی می گرداند، به من

ص: ۱۱۶۳

رضای نفسِ خدا، از نفسِ بنده

وَ خُذْ لِنَفْسِكَ رِضَاهَا مِنْ نَفْسِي فِي عَافِيهِ

و رضای نفسِ خود را از نفسِ من در حال عافیت دریافت نما. ۱/۲۲

نتیجه وا گذاشتن بنده، به نفس خود

وَ أَنْظِرْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي، فَإِنَّكَ إِنْ وَكَلْتَنِي إِلَى نَفْسِي عَجَزْتُ عَنْهَا وَ لَمْ أُقِمْ مَا فِيهِ مَصْلَحَتُهَا

و در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما. که اگر مرا به خود واگذاری، از انجام آن عاجزم و آنچه را مصلحت من در آن است، انجام ندهم. ۳/۲۲

سهل انگاری نفس

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَغْفَلْتُهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. ۷/۲۲

آرامش نفس

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لِمَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ... حَيْثِي أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رَوْحَ الرِّضَا وَ طَمَأُنِينَ النَّفْسِ مِنِّي بِمَا يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَالْأَمْنِ

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی رخ می دهد، و شکر آن برای تو واجب است، دریابم.

۱۱/۲۲

آرزو نمودن چیزی بهتر از نعمت دیگران، برای نفس خویش

وَ ارْزُقْنِي سَلَامَةً الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت داده ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم. ۱۲/۲۲

فرزندان، و متهم ندانستن والدین، درباره نفس خود

فَإِنِّي لَأَتَّهُمَا عَلَى نَفْسِي

زیرا آنان را نسبت به خودم، متهم نمی دانم.

۹/۲۴

عَلَّتْ تَنَكُّكَ گِرفتن والدین، بر نفس خود

أَيْنَ إِقْتَارُهُمَا عَلَى أَنْفُسِهِمَا لِتَوْسِعِهِ عَلَيَّ!؟

تنگی هایی که آن دو (پدر و مادرم) برای

ص: ۱۱۶۴

کشایش من بر خود گرفته اند، چه می شود؟

۱۰/۲۴

طلب عافیت، برای جان فرزندان

وَ عَافِهِمْ فِي أَنْفُسِهِمْ وَ فِي جَوَارِحِهِمْ...

و آنان را در جان و اعضایشان تندرستی ده.

۲/۲۵

درخواست برای نفس خود و فرزندان، و شمول آن برای مؤمنان

وَ أَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ وَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتِكَ لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي...

و به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم،

بیبخش. ۱۲/۲۵

مرزداران و بازگو نکردن فرار، با نفس خویش

وَ لَوْحٍ مِنْهَا لِابْصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِينِ الْخُلْدِ... حَتَّى لَا يَهْمَ أَحَدٌ مِنْهُمْ بِالْإِدْبَارِ، وَ لَا يُحَدِّثَ نَفْسَهُ عَنْ قِرْنِهِ بِفِرَارٍ

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از خانه های همیشگی، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز. تا هیچ یک از آنان

آهنگ پشت کردن (به دشمن) نکند و با نفس خود، حدیث فرار از همانند خود را بازگو ننماید. ۴/۲۷

برشمردن ستم به نفس خود

...حَتَّى إِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصَرُ الْهُدَى... أَحْصَى مَا ظَلَمَ بِهِ نَفْسَهُ

...اما همین که چشم هدایت برای او گشوده شد، آنچه با آن به خود ستم کرده، شمرد.

۷/۳۱

فروافکندن نفس خود، برای خداوند

وَ ارْفَعْنِي عَنْ مَصَارِعِ الذُّنُوبِ كَمَا وَضَعْتَ لَكَ نَفْسِي

و مرا از افتادن نگاه های گناهان، بلند گردان، چنانکه نفس خود را برای تو فروافکنده ام.

با نفس خویش بازگو نکردن گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ... تَوْبَهُ مَنْ لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ بِمَعْصِيَةٍ

خداوند! من به درگاهت توبه می‌کنم، توبه کسی که با نفس خود، نافرمانی‌ای را بازگو نمی‌کند. ۱۴/۳۱

درباره نفس خویش، از خدا شرمنده بودن

و هَذَا مَقَامٌ مَنِ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ، وَ سَخِطَ عَلَيْهَا

و این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت و بر خود خشمگین است.

پیش خدا آمدن، با نفسی فروتن

هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اسْتِخْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ... فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ

این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت. پس با وجودی فروتن پیش روی توست. ۱۹/۳۲

پیروی نمودن نفس، از شیطان

فَأَنَا أَشْكُو... طَاعَةَ نَفْسِي لَهُ

پس از اطاعت نفسم از او، به تو شکایت می کنم. ۲۷/۳۲

خوشنود شدن نفس بنده، به قضای الهی

وَ طَيْبٌ بِقَضَائِكَ نَفْسِي

و نفس مرا به قضای خود، خوشنود گردان.

۳/۳۵

تقصیر نفس و سزاواری خداوند

وَ كُلُّ مُقَرَّرٌ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّقْصِيرِ عَمَّا اسْتَوْجَبَتْ

و همگی به تقصیر خود در ادای آنچه تو شایسته آنی، اقرار دارند. ۸/۳۷

درخواست بخشش نفس، از خدا

أَسْتَوْهِبُكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا لِتَمْنَعَ بِهَا مِنْ سُوءِ

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم

که آن را نیافریدی تا به سبب آن از زیان حمایت شوی. ۷/۳۹

هدف از خلقت نفس

أَسْتَوْهِبُكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا لِتَمْنَعَ بِهَا مِنْ سُوءِ... وَ لَكِنْ أَنْشَأْتَهَا إِبْتِئًا لِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ مِثْلَهَا...

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به سبب آن از زیان حمایت شوی. بلکه آن را آفریدی،

تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود. ۷/۳۹

به نفس خود ستم نمودن

وَهَبْ لِنَفْسِي عَلَى ظُلْمِهَا نَفْسِي

و مرا به خاطر ظلمی که به خود کرده ام، ببخش. ۹/۳۹

منزه ندانستن نفس خود، از سزاواری عقاب الهی

إِنَّكَ إِنْ تَفَعَّلْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي تَفَعَّلَهُ بِمَنْ... لَا يُرِيئُ نَفْسَهُ مِنْ اسْتِجَابِ نَقْمَتِكَ

ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که نفس خود را از سزاواری انتقامت، مبرا نمی داند.

۱۱/۳۹

آسان نمودن جان کردن، بر نفس بنده

ص: ۱۱۶۶

وَهُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا كَرْبَ السِّيَاقِ، وَجَهْدَ الْأَيْنِ، وَتَرَادُفَ الْحَشَارِجِ إِذَا بَلَغَتِ النُّفُوسُ التَّرَاقِي

و به وسیله قرآن هنگام مرگ، دشواری جان کندن و سختی ناله و خرناسه های پی در پی زمان جان کندن را بر نفس ما آسان گردان، آن زمان که جان ها به گلوگاه می رسد. ۱۳/۴۲

مهلت الهی و ستم بنده، بر نفس خود

وَأْمَهَلْتَ مَنْ قَصَدَ لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ

و کسی را که به خود قصد ستم نموده، مهلت داده ای. ۹/۴۵

خداوند و افزونی بر نفس خویش

وَأَنْتَ الَّذِي زِدْتَ فِي السُّؤْمِ عَلَى نَفْسِكَ لِعِبَادِكَ

و تویی آنکه در داد و ستد با بندگانت، در بهای آن بر خود افزوده ای. ۱۲/۴۵

توسط نفس مخلوقی دیگر، راهنمایی شدن

وَلَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادُكَ مِنْكَ كَانَ مَوْصُوفًا بِالْإِحْسَانِ...

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای، راهنمایی می کرد، به احسان وصف می شد. ۱۷/۴۵

رمضان و ستم نمودن بنده به نفس خود

اللَّهُمَّ وَمَا... اِكْتَسَبْنَا فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ عَلَى تَعْمُدٍ مِنَّا، أَوْ عَلَى نِسْيَانٍ ظَلَمْنَا فِيهِ أَنْفُسَنَا... فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ

خداوندا و خطایی که ما در آن (ماه) از روی عمد زیر بارش رفتیم، یا فراموشی ای که در آن به خود ستم کردیم؛ پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان. ۴۷/۴۵

خواندن خدا، به سوی نفس خویش

وَيَا مَنْ يَدْعُو إِلَى نَفْسِهِ مَنْ أَدْبَرَ عَنْهُ

و ای کسی که به سوی خود می خواند کسی را که، از او روی گرداند. ۹/۴۶

خدا، آفریننده جان ها

سُبْحَانَكَ... بَارِئِ السَّمَاتِ

پاک و منزہی! پدید آورنده جان ها. ۳۱/۴۷

جانی بودن بنده، درباره نفس خود

أَنَا الْجَانِي عَلَى نَفْسِي

منم جنایتکار بر خود. ۸۲/۴۷

سوگند به حق (نفس) آنکه خدا او را برای خود پسندیده

بِحَقِّ مَنْ أَنْجَبْتِ مِنْ خَلْقِكَ، وَبِمَنْ اصْطَفَيْتَهُ لِنَفْسِكَ... تَعَمَّدَنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَّعَمُّدُ بِهِ مَنْ جَارَ

ص: ۱۱۶۷

إِلَيْكَ مُتَّصِلًا

به حق آنکه او را از آفریدگانت برگزیده ای و آنکه برای خودت پسندیده ای، در این روز، مرا بپوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده. ۸۶/۴۷

به رنج انداختن نفس خود، برای (طاعت) خدا

و تَوَحَّدْنِي بِمَا تَتَوَحَّدُ بِهِ مَنْ... أَتَعَبَ نَفْسَهُ فِي ذَاتِكَ

و تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می کنی با کسی که برای تو خود را به سختی انداخته. ۸۸/۴۷

بد کردن به نفس خود

أَتَيْتَكَ مُقِرًّا بِالْجُرْمِ وَالْإِسَاءِ إِلَى نَفْسِي

به درگاه تو آمده ام، در حالی که اقرار به گناه و بدی بر خود دارم. ۷/۴۸

گریختن بنده با جان خود، به سوی خدا

و قَدْ فَرَزْتُ إِلَيْكَ بِنَفْسِي

و با جانم به سوی تو گریخته ام. ۳/۴۹

پناهگاه تباہ کننده بهره نفس خویش

وَ إِلَيْكَ... مَفْرُوعِ الْمُضَيِّعِ لِحِظِّ نَفْسِهِ الْمُلْتَجِي

و پناهگاه آنکه بهره نفسش را تباہ کرده و

پناهنده گشته، به سوی توست. ۳/۴۹

تباہ ساختن نفس خویش

هَذَا مَقَامٌ مَنِ اعْتَرَفَ بِسُبُوغِ النُّعْمِ... وَ شَهِدَ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّضْيِيعِ

این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده و به تباہ ساختن (نعمت ها)، به ضرر خود گواهی داده

است. ۱۵/۴۹

خطاب خدا درباره اسراف بنده، بر نفسش

اللَّهُمَّ إِنِّي وَحَدَّثْتُ فِيمَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَبَشَّرْتُ بِهِ عِبَادَكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسَهُمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا

خداوندا، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای و بندگانت را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

رحم نمودن خدا، به جان بی تاب بنده

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَلْمِ خُزُونٍ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ

پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب رحم نمایی.

۵/۵۰

ص: ۱۱۶۸

سبب اصلاح نیافتن نفس

وَلَوْ لَا إِحْسَانُكَ إِلَيَّ وَ سُبُوغُ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتُ إِحْرَازَ حَظِّي، وَ لَا إِصْلَاحَ نَفْسِي

و اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه به بهره خود نمی رسیدم و اصلاح خویش را نمی یافتم. ۲/۵۱

سپاس گزاری نفس بنده، از خدا

تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي

نفسم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. ۶/۵۱

و سوسه و ضعف نفس

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ الْمَسَارَعَةِ فِيمَا وَعَدْتَهُ أَوْلِيَاءَكَ... وَ وَسْوَسهَ نَفْسِي

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در شتافتن به آنچه به دوستانت نوید داده ای، و از وسوسه های دلم، به تو شکایت می

کنم. ۱۰/۵۱

سهل انگاری بنده ، نسبت به بهره نفس خود

إِنْ تُعَذِّبْ فَأَنَا... الْمُغْفِلُ حَظَّ نَفْسِي

اگر کیفر کنی، این من هستم که واگذارنده بهره خویشم. ۱۴/۵۱

افراط و تجاوز از حد، بر نفس خود

أَنَا يَأْسِرَافِي عَلَيَّ نَفْسِي ذَلِيلٌ

من به خاطر زیاده روی بر خود، خوار گشته ام.

۷/۵۲

سبب به کار بیهوده مشغول داشتن نفس

فَأَسْأَلُكَ يَا مَوْلَايَ سُوءَآلَ مَنْ نَفْسُهُ لَاهِيَةٌ لِطُولِ أَمَلِهِ

پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که نفس او به خاطر آرزوهای درازش، به بیهوده کاری

مشغول شده.

عامل تسلّی نفسِ بنده، در دوری از دنیا

إِلَهِي أَسْأَلُكَ... أَنْ تُسَلِّيَ نَفْسِي عَنِ الدُّنْيَا بِمَخَافَتِكَ

خدای من، از تو می خواهم که نفس مرا با ترس از خود، در دوری از دنیا، تسلّی بخشی.

واداشتن نفس، در جایگاه خواران گنهکار

قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي مَوْقِفَ الْأَذِلَّةِ الْمُنْدَبِينَ

نفس خود را در جایگاه خوارانِ گناهکار واداشته ام. ۲/۵۳

تباه ساختن نفس خود

سُبْحَانَكَ... أَيُّ تَغْرِيرٍ غَرَّرْتُ بِنَفْسِي!

پاک و منزهی! به کدام هلاک، خود را به هلاکت افکندم؟ ۳/۵۳

خشوع بنده، جهت قصاص نفس خویش

أَسْتَكِينُ بِالْقَوْدِ مِنْ نَفْسِي

برای قصاص خویش، فروتن می شوم.

۴/۵۳

میراندن نفس بنده، بر صدق و راستی

أَقْبِضْ عَلَيَّ الصِّدْقِ نَفْسِي

نفس مرا بر راستی بمیران. ۴/۵۴

نفع سود

نقص کاستی

نکوهش سرزنش

نکیر

درود خدا، بر «منکر و نکیر»

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و منکر و نکیر.

۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

نگاشتن [نقش و نگار کردن]

در دل بنده نگاشتن نمونه پاداش آماده شده، برای او

وَ صَوَّرَ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا ادَّخَرْتَ لِي مِنْ تَوَابِكِ

و نمونه پاداشی را که برایم ذخیره نمودی، در دلم بگذار. ۱۵/۱۴

در دل بنده نگاشتن نمونه کیفر آماده شده، برای دشمنش

وَ صَوْرٌ فِي قَلْبِي مِثَالُ مَا... أُعِدَّتْ لِخُصْمِي مِنْ جَزَائِكَ وَعِقَابِكَ

و نمونه مجازات و کیفری که برای دشمنم آماده کردی، در دلم بگذار. ۱۵/۱۴

نگاشتن صورت ها و پیکرها، بدون نمونه و مانند

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الَّذِي... صَوَّرْتَ مَا صَوَّرْتَ مِنْ غَيْرِ مِثَالٍ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که صورت ها را بدون نمونه نگاشتی.

۱۲/۴۷

نگاه

ناتوانی دیدگان بینندگان، از دیدن خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ... الَّذِي قَصَّرَتْ عَنْ رُؤْيَيْتِهِ أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ

سپاس خدای را، همان که چشم های بینندگان از دیدنش قاصر است. ۱/۱ و ۲

ص: ۱۱۷۰

فرشتگان و عدم قصد نگریستن، به سوی خدا

الْخُشْعَ الْأَبْصَارِ فَلَا يَرَوْنَ النَّظَرَ إِلَيْكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

(آنان که) دیدگان را به زیر افکنده و قصد نگریستن سوی تو را ندارند، پس بر ایشان درود فرست. ۸/۳ و ۱۰/۳

فرشتگان و دیدن گنهکاران، در دوزخ

وَالَّذِينَ يَقُولُونَ إِذَا نَظَرُوا إِلَيَّ جَهَنَّمَ تَزْفِرُ عَلَيَّ أَهْلِي مَعْصِيَتِكَ: سُبْحَانَكَ مَا عَبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ

و همانهایی که چون دوزخ را می نگرند که بر گنهکاران شعله می کشد، گویند: منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم. ۹/۳

بازماندن چشم ها، از دیدن خدا

وَيَا مَنْ تَنْقَطِعُ دُونَ رُؤْيَيْهِ الْأَبْصَارُ

و ای کسی که چشم ها از دیدن او ناتوان است.

۴/۵

خدا، ناظر بر چگونگی بندگان

وَيُنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ، وَ مَنَازِلِ فُرُوضِهِ، وَ مَوَاقِعِ أَحْكَامِهِ

و می نگرد آنها در اوقات طاعت و جاهای واجبات و موارد احکامش چگونه اند. ۷/۶

نگاه های پنهانی چشم ها و پاداش الهی

وَ اجْعَلْ... لِمَحَابَتِ أَعْيُنِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ

و نگاه های زیرچشمی دیدگانمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده. ۷/۹

گرفتار نکردن بنده، به نگاه کردن

وَ لَا تَفْتِنِّي بِالنَّظَرِ

و مرا به نگاه کردن (چشم به راه بودن) گرفتار نکن. ۳/۲۰

به دید (رحمت) نگریستن خدا، به بنده

وَ انْظُرْ إِلَيَّ، وَ انْظُرْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي

و (به دید رحمت) به من بنگر و در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما. ۳/۲۲

به دید (رحمت)، به بنده نگریستن

وَ انْظُرْ إِلَيَّ

و (به دید رحمت) به من بنگر. ۳/۲۲

نظر داشتن به بنده، در همه کارهایش

وَ انْظُرْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي

و در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما.

۳/۲۲

ندیدن نعمت های خدا، بر خلق

وَ ارْزُقْنِي سَلَامَةَ الصَّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ... حَتَّى لَا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعْمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ... إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي

ص: ۱۱۷۱

أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ

و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت داده ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو آرزو کنم. ۱۲/۲۲

بنده و دیدن عزت طلبان از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ طَلَبُوا الْعِزَّ بِغَيْرِكَ فَذَلُّوا

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو عزت خواستند و خوار گشتند. ۶/۲۸

نتیجه نگاه دوراندیش، به عزت خواهان از غیر خدا

فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنْاسٍ طَلَبُوا الْعِزَّ بِغَيْرِكَ فَذَلُّوا، وَ رَأَمُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا... فَصِيحَ بِمُعَايَنَةِ أَمْثَالِهِمْ حَازِمٌ وَفَقَهُ
اعْتِبَارُهُ...

ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو عزت خواستند و خوار گشتند و از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند. پس (شخص) دوراندیش، با دیدن امثال ایشان سالم ماند. پند گرفتنش سبب توفیق او شد. ۶/۲۸ و ۷/۲۸

نگاه های زیرچشمی مخالف خواست خدا

اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ إِرَادَتَكَ... مِنْ خَطَرَاتِ قَلْبِي، وَ لَحَظَاتِ عَيْنِي

خداوندا و همانا من از هر چه مخالف خواسته توست؛ از اندیشه های دلم و نگاه های چشمم، به درگاہت توبه می کنم. ۲۲/۳۱

ناآگاهی ناظران، از خطایای بندگان

كَمْ... سَيِّئَةٍ اِكْتَسَبْنَاهَا، وَ خَطِيئَةٍ اِزْتَكَبْنَاهَا كُنْتَ الْمُطَّلِعَ عَلَيْهَا دُونَ النَّاطِرِينَ

چه بسیار بدی ای که آن را کسب کردیم و خطایی که مرتکب شدیم، (و) تو بر آن مطلع بودی نه (دیگر) بینندگان. ۲/۳۴

پاکیزه ترین ناظران هلال ماه

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... أَزْكَى مَنْ نَظَرَ إِلَيْهِ

و ما را از پاک ترین کسانی که به سوی آن (ماه) نگریسته (اند)، قرار ده. ۶/۴۳

نبودن بیننده ای، برای خدا

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يَكُنْ لَكَ مُشَاهِدٌ وَلَا نَظِيرٌ

تویی آنکه برای تو بیننده و مانندی نبوده است. ۱۴/۴۷

موجب گمراهی بینندگان قرار نگرفتن

وَلَا تَجْعَلْنِي... فِتْنَةً لِمَنْ نَظَرَ

و مرا موجب گمراهی بینندگان، قرار نده.

۱۲۴/۴۷

خدا، ناظر بر حوائج مسلمین

ص: ۱۱۷۲

وَالْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَالطَّالِبُ وَالرَّاعِبُ وَالرَّاهِبُ وَأَنْتَ النَّاطِرُ فِي حَوَائِجِهِمْ

و در آن، مسلمانان در اطراف زمین گرد هم می آیند، درخواست کننده و جويا و خواهان و ترسان، آنان همگی حاضر می شوند و تو بیننده بر نیازهایشان هستی. ۱/۴۸

خدا، بیننده و ناظر بر ناتوانی بنده

فَقَدْ تَرَى ضَعْفِي وَقَلَّةَ حِيلَتِي وَتَضَرُّعِي إِلَيْكَ

زیرا ناتوانی و بیچارگی و زاری ام را به درگاه خود می بینی. ۱۶/۴۸

خدا، ناظر بر ضعف و تنهایی بنده

فَنظَرْتُ يَا إِلَهِي إِلَى ضَعْفِي عَنِ احْتِمَالِ الْفَوَاحِشِ، وَعَجْزِي عَنِ الْإِنْتِصَارِ مِمَّنْ قَصَبَ دَنِي بِمُحَارَبَتِهِ، وَوَحْدَتِي فِي كَثِيرِ عِدَدِ مَنْ نَاوَانِي

ای خدای من، پس تو ناتوانی ام را از تحمیل مصیبت های سخت و عجزم را از انتقام گرفتن از کسی که قصد جنگ با من نموده و تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده، مشاهده کردی. ۵/۴۹

نگاه خشمگینانه ستمگر، به بنده

وَ يَنْظُرُنِي عَلَى شِدَّةِ الْحَقِّ

و با خشم سخت به من می نگریست. ۷/۴۹

ستمگر و اندیشه دیدن دیگری در دامش

وَ رَدَدْتُهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ، فَأَنْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبِّ جِبَالَتِهِ الَّتِي كَانَ يُقَدِّرُ أَنْ يَرَانِي فِيهَا

و او را در پرتگاه گودالش بازگرداندی، تا پس از آن همه گردن کشی، با خواری در بند دامی که در نظر داشت مرا در آن ببیند، در آمد. ۸/۴۹

نگرانی

نگرانی دل بنده، از بیم عظمت خدا

قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي... وَجِيبَ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ

ای خدای من، نگرانی دلم را از بیم خود می بینی. ۱۹/۱۶

نگرانی مسلمان، از کار اسلام

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى عَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

نگهداری

درود خدا، بر نگهداران عرش الهی

ص: ۱۱۷۳

اللَّهُمَّ وَحَمَلَهُ عَرْشِكَ الَّذِينَ لَا يُفْتَرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ... فَصَلِّ عَلَيْهِمْ

خداوندا و حاملان عرشت که از تسبیح تو سستی نمی کنند، پس بر آنها درود فرست.

۱/۳۶

درود خدا، بر نگهبانان بزرگوار نویسنده

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ الْحَفَظَةِ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و حافظان گرامی نویسنده

(اعمال). ۱۸ و ۱۱ و ۱۰/۳

نگهداشتن تابعین، از نافرمانی خدا

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً تَعْصِمُهُمْ بِهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن ایشان را از معصیت نگه داری.

۱۴ و ۱۳/۴

حفظ تابعین، از غیر پیشامدهای نیکو

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً... تَقِيهِمْ طَوَارِقَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ إِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که آنها را از حوادث شب و روز - مگر خیری که پیش آید - حفظ

نمایی. ۱۴ و ۱۳/۴

حفظ فرمودن بنده، به (لطف) خدا

وَ احْفَظْنَا بِكَ

و به وسیله خود نگهدارمان باش. ۹/۵

سالم ماندن بنده، با نگهداری خدا از او

إِنَّ مَنْ تَقِيهِ يَسْلَمُ...

همانا هر کس را که حفظ کنی، سالم می ماند.

إِنَّ السَّالِمَ مَنْ وَقَّيْتُ

همانا سالم کسی است که تو نگهداری نمودی.

۴/۳۶

حفظ نمودن بندگان، از همه جوانب

وَ احْفَظْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِينَا، وَ مِنْ خَلْفِنَا وَ عَنْ أَيْمَانِنَا وَ عَنْ شَمَائِلِنَا وَ مِنْ جَمِيعِ نَوَاحِينَا...

و ما را از پیش رویمان و از پشت سرمان و از طرف راستمان و از سمت چپمان و از همه اطرافمان نگهداری کن. ۱۷/۶

بازنداشتن بنده، از رعایت واجبات

وَ لَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِـمَامِ عَنْ تَعَاهُدِ فُرُوضِكَ

و مرا به سبب غم و اندوه از رعایت واجبات خود بازمدار. ۹/۷

کمی مراقبت بنده، نسبت به تهدید الهی

بَلْ أَنَا يَا إِلَهِي... أَقَلُّ لَوْعِيدِكَ انْتِبَاهًا وَ ارْتِقَابًا مِنْ أَنْ

ص: ۱۱۷۴

أَحْصِيَ لَكَ عُيُوبِي، أَوْ أَقْدِرْ عَلَيَّ ذِكْرَ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - نسبت به تهدیدهای کم هوشیارتر و نامراقب تر از آنم که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم. ۲۷/۱۶

کمک به بنده، با نگهداری اش (از گناه)

وَ أَتِدْنِي بِالْعِصْمَةِ

و با نگهداری از گناه تأییدم کن. ۳۳/۱۶

وَ تَوَلَّيْنِي بِعِصْمَةٍ مَانِعَةٍ

و به نگهداری بازدارنده، سرپرستی ام کن.

۱۹/۳۱

به نگهداری نیکو، بندگان را از شیطان نگهداشتن

وَ اعْصِمْنَا مِنْهُ بِحُسْنِ رِعَايَتِكَ

و ما را با نیکی نگهداری ات از او نگهدار.

۴/۱۷

مؤمنان و قلعه نگهدارنده از شر شیطان

وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ أَوْلَادَنَا وَ أَهْلِيْنَا وَ ذَوِي أَرْحَامِنَا وَ قَرَابَاتِنَا وَ جِيرَانِنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي... حِصْنٍ حَافِظٍ

و پدران، مادران، فرزندان، خانواده، خویشان، نزدیکان و همسایگان ما از مردان و زنان باایمان را، از (شر) او در دژی نگهدارنده قرار ده. ۱۰/۱۷

زره های حفظ کننده از شر شیطان

وَ أَلْبِسْهُمْ مِنْهُ جُنَّتًا وَاقِيَةً

و بر اندام آنان زره های بازدارنده از آزار و اذیت او بپوشان. ۱۰/۱۷

حفظ آنچه (درخواست هایی که) بندگان فراموش کرده اند، برای آنها

وَ اَحْفَظْ لَنَا مَا نَسِينَاهُ

و آنچه فراموشش کردیم برای ما نگهدار.

۱۶/۱۷

تباهی نفس و نگهداری خدا

اللَّهُمَّ... أَتَقِي لِنَفْسِي مِنْ نَفْسِي مَا يُصْلِحُهَا

خداوندا از من برایم، آنچه را که اصلاح نماید، باقی گذار. ۱۹/۲۰

حفظ نمودن آبروی بنده

وَ صُنْ وَجْهِي بِالْيَسَارِ

و آبرویم را با توانگری حفظ کن. ۲۶/۲۰

خدا، نگهدار (بندگان) از چیز ترسناک

اللَّهُمَّ يَا... وَاقِيَ الْأَمْرِ الْمَخُوفِ

خداوندا ای نگهدارنده از هر چیز ترسناک.

۱/۲۱

نگاهداشته و محفوظ قرار دادن بنده، در هر حالی

ص: ۱۱۷۵

وَاجْعَلْنِي فِي كُلِّ حَالَتِي مَحْفُوظًا

و مرا در همه حالت هایم، محفوظ قرار ده.

۵/۲۲

نگاهداشتن بنده، به تندرستی

حَصَّنِي بِعَافِيَتِكَ

به عافیت حفظم کن. ۱/۲۳

محافظت از فرزندان، در کودکی

وَ اَحْفَظْ لَهُمَا مَا حَفِظَاهُ مِنِّي فِي صِبْغِي

و آنچه در کودکی ام از من نگهداری کردند، برای ایشان نگهدار. ۷/۲۴

رنج والدین، در نگهداری از فرزند

وَ اَيْنَ شِدَّةٌ تَعْبِهَمَا فِي حِرَاسَتِي؟!

و سختی هایی که آن دو (پدر و مادرم) در نگهداری من کشیده اند چه می شود؟ ۱۰/۲۴

نگاهداشتن بنده، از تبهکاری شیطان

وَ اِلَّا تَقِنَا خَبَالَهُ يَسْتَرِلْنَا

و اگر ما را از تبهکاری اش نگه نداری، به لغزشمان اندازد. ۷/۲۵

درآمدن در زمره نگهداشته شدگان از گناه

اللَّهُمَّ فَاقْهَرْ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنَّا بِكَتْرِهِ الدُّعَاءِ لَكَ فَتُصْبِحَ مِنْ كَيْدِهِ فِي الْمُعْصُومِينَ بِكَ

خداوندا با سلطه خود، تسلط او (شیطان) را

از ما دور کن، تا اینکه با دعای زیاد ما، او را از ما بازداری. پس به وسیله تو از نیرنگ او، در زمره بازداشت شده شدگان (از گناه)

در آییم. ۸/۲۵

نگهداشته شدگان از گناهان

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعْصُومِينَ مِنَ الذُّنُوبِ وَالزَّلَالِ وَالْخَطَايَا بِتَقْوَاكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با ترس از تو از گناهان و نادرستی و خطا نگه داشته شده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

نگهداشته شدن از بلا، به رحمت الهی

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنْ... الْمُعَافِينَ مِنَ الْبَلَاءِ بِرَحْمَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) به رحمت تو از بلا رهیده اند، قرار ده. ۱۱ و ۱۰/۲۵

رعایت اموری، برای همسایگان

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَرْعَى لَهُمْ مَا أَرْعَى لِخَاصَّتِي

و خداوندا مرا بر آن دار که آنچه را برای خاصان خود رعایت می کنم، برای آنان رعایت نمایم. ۳/۲۶

یاری دادن به نگهبانان مرزها

اللَّهُمَّ... أَيْدِ حُمَاتِهَا بِقُوَّتِكَ

خداوندا به قدرت خویش، نگهبانان آن (مرزها) را یاری ده. ۱/۲۷

ص: ۱۱۷۶

دعا به نگهبانان مرزهای مسلمین

اللَّهُمَّ... أَسْئِعْ عَطَايَاهُمْ مِنْ جِدَّتِكَ

خداوندا از دارایی خویش، بخشش های آنان را فراوان ساز. ۱/۲۷

وَ كَثُرَ عِدَّتَهُمْ، وَ اشْحَذْ أَسْلِحَتَهُمْ، وَ اخْرُسْ حَوْزَتَهُمْ، وَ اَمْنَعْ حَوْمَتَهُمْ، وَ أَلْفِ جَمْعَهُمْ، وَ دَبِّرْ أَمْرَهُمْ، وَ وَاثِرِ بَيْنَ مِيرِهِمْ، وَ تَوَحَّدْ بِكِفَايَةِ مَوْعِنِهِمْ، وَ اغْضُدْهُمْ بِالنَّصْرِ، وَ اعْنُهُمْ بِالصَّبْرِ، وَ الطَّفِ لَّهُمْ فِي الْمَكْرِ

و بر تعدادشان بیفزای و سلاح (جنگی) شان را تیز کن و قلمرو آنان را نگهدار و حومه آنان را نفوذناپذیر کن و جمعشان را الفت ده و امرشان را تدبیر فرما و آذوقه ایشان را پیاپی برسان و سنگینی هایشان را به تنهایی کفایت فرما و با پیروزی نیرومندشان کن و با شکیبایی یاریشان ده و چاره اندیشی را به آنها بیاموز. ۲/۲۷

وَ عَرَّفَهُمْ مَا يَجْهَلُونَ، وَ عَلَّمَهُمْ مَا لَا يَعْلَمُونَ، وَ بَصَّرَهُمْ مَا لَا يُبْصِرُونَ

و آنچه را نمی شناسند، به آنان بشناسان و آنچه نمی دانند، به ایشان بیاموز و به آنچه بیایی ندارند، بینایشان ساز. ۳/۲۷

وَ أَنْسِهِمْ عِنْدَ لِقَائِهِمْ الْعِيدَ ذَكَرَ دُنْيَاهُمْ الْخَدَاعَةَ الْعُزُورِ، وَ امْحُ عَنْ قُلُوبِهِمْ حَظَرَاتِ الْمَالِ الْفُتُونِ، وَ اجْعَلِ الْجَنَّةَ نَصَبَ أَعْيُنِهِمْ، وَ لَوْحٌ مِنْهَا لِأَبْصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِنِ الْخُلْدِ...

و هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبده

گول زنده را از خاطرشان ببر و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن و بهشت را در مقابل چشمانشان قرار ده و آنچه را در آن آماده ساخته ای از خانه های همیشگی، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز. ۴/۲۷

نگهداری از قلمرو مرزداران اسلام

وَ اخْرُسْ حَوْزَتَهُمْ

و قلمرو آنان را نگهدار. ۲/۲۷

پاداش حفظ آبروی جنگجو یا مرزدار

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ رَعَى لَهُ مِنْ وَرَائِهِ حُرْمَةً، فَاجِرْ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَرْنَا بَوْرِنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا آبرویش را در نبود او نگهداشت؛

پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

نگهداری از خانواده جنگجو یا مرزدار

اللَّهُمَّ وَ أَيْمًا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيَا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ، أَوْ تَعَهَّدَ خَالِفِيهِ فِي غَيْبَتِهِ... فَأَجْرُ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا در نبود او خانواده اش را نگهداری کرد، پس وی

ص: ۱۱۷۷

را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

نگهداری خدا و وفا به توبه

اللَّهُمَّ وَ إِنَّهُ لَا وَفَاءَ لِي بِالتَّوْبَةِ إِلَّا بِعِصْمَتِكَ

خداوندا مرا جز به نگهداری تو، وفای به توبه نیست. ۱۹/۳۱

خدا، نگهدارندگان از سختی و مصیبت

اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَقِي الْكَرِيهَةَ

خداوندا همانا تو از ناخوشایندی ها نگهداری می کنی. ۳۳/۳۲

نگهداشتن بندگان، از بلا و آسیب

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا وَقَيْتَنَا مِنَ الْبَلَاءِ

پس سپاس تو راست، بر بلاهایی که ما را از آن نگهداشتی. ۶/۳۶

نگهداری قرآن، به طور شایسته

فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

قلوب آل محمد صلی الله علیه و آله ، نگهدارنده قرآن

اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَةً... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ... وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ...

خداوندا، پس همچنان که دل های ما را حامل

آن قرار دادی، پس بر محمد که با آن سخن راند، درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن

از جانب توست. ۶/۴۲

عامل نگهدارنده بنده ، از تبهکاری های شیطان

اجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا... مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ وَ خَطَرَاتِ الْوَسْوَاسِ حَارِسًا

قرآن را نگهبان ما از وسوسه های شیطان و از اندیشه های بد قرار ده. ۱۰/۴۲

نگهدارنده از کیفر الهی

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ... حَتَّى... لَا نَتَعَاطَى إِلَّا الَّذِي يَقِي مِنْ عِقَابِكَ

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. تا جز آنچه از کیفر تو نگاه دارد، انجام ندهیم. ۶/۴۴ و ۷/۴۴

مرتبه نگاهدارندگان ارکان و جوانب نماز

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَثَرَةً... الْحَافِظِينَ لِأَرْكَانِهَا

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که ارکانش را محافظت نموده اند. ۹/۴۴

پیمانی محفوظ و نگهداشتنی، با رمضان

فَنَحْنُ مُؤَدَّعُوهُ وَ دَاعٍ مَنْ... لَزِمْنَا لَهُ الدَّمَاءَ الْمَحْفُوظَةَ، وَ الْحُرْمَةَ الْمُرْعِيَّةَ

ص: ۱۱۷۸

پس آن را وداع می‌گوییم، وداع از کسی که بر ما لازم است برای او پیمان نگه داریم و حرمت رعایت کنیم. ۲۳/۴۵

حفظ حرمت ماه رمضان

مَا أَسْعَدَ مَنْ رَعَى حُرْمَتَكَ بِكَ!

چه نیک بخت است کسی که به سبب تو، حرمتت را رعایت کند! ۳۰/۴۵

نگهداشتن احترام ماه مبارک رمضان، به طور شایسته

اللَّهُمَّ وَ مَنْ ... حَفِظَ حُرْمَتَهُ حَقَّ حِفْظِهَا... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس حرمتش را آن طوری که حق بوده نگه داشته؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

رعایت ماه رمضان به گونه ای سزاوار

اللَّهُمَّ وَ مَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ

خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حق رعایتش است؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

نگهبان بودن خدا، بر هر چیز

وَ هُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَقِيبٌ

و او بر هر چیز نگهبان است. ۲/۴۷

سپاسی درمانده کننده (فرشتگان) نگهبان، از شمارش آن

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَعْجُزُ عَنْ إِحْصَائِهِ الْحَفَظَةُ

سپاس برای توست. سپاسی که نگهبانان (اعمال) از شمردنش عاجز باشند. ۴۰ و ۳۶/۴۷

اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله ، نگهداران دین الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَى أَطَائِبِ أَهْلِ بَيْتِهِ الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَ جَعَلْتَهُمْ... حَفَظَةَ دِينِكَ

پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را نگهبانان دینت قرار

امام علیه السلام ، نگهدار پناهندگان

فَهُوَ عِصْمَةُ اللَّائِذِينَ

پس او نگهدارنده پناهندگان است. ۶۰/۴۷

حفظ ولی خدا، به دیده (مراقبت) الهی

وَرَاعِهِ بِعَيْنِكَ، وَاحْمِهِ بِحِفْظِكَ

و به دیده (مراقبت) خود، از او نگهداری کن و با حفظ خویش، او را پشتیبانی کن. ۶۱/۴۷

نگاهداشتن بنده، به ریسمان الهی

فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ... عَصَمْتَهُ بِحَبْلِكَ

پس او را از کسانى قرار دادى، که به ريسمان خویش، وى را نگه داشتى. ۶۷/۴۷

از چشم نگهدارى خدا افتادن

وَلَا تَزِمِ بِي رَمِي مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ

و مرا دور نينداز همانند دور انداختن كسى که از چشم مراقبت تو افتاده. ۱۰۴/۴۷

نگهدارى نمودن بنده، از جاى بى گمان

و حُطْبِي مِنْ حَيْثُ لَا أَعْلَمُ حِيَاطَةَ تَقِينِي بِهَا

و مرا از جاىى که نمى دانم، احاطه کن. احاطه کردنى که با آن مرا نگهدارى نمايى. ۱۳۲/۴۷

نخفتن چشم حراست دشمنان، از بنده

فَكَمْ مِنْ عَدُوٍّ... لَمْ تَنْمِ عَنِّي عَيْنُ حِرَاسَتِهِ

پس چه بسيار دشمنى که چشم نگهبانى اش از من نخفت. ۴/۴۹

ستمگر و گماشتن مراقبت خود، بر بنده

كَمْ مِنْ بَاغٍ... وَكَلَّ بِي تَفَقَّدَ رِعَايَتِهِ

چه بسيار ستمگرى که مراقبت و جستجویش را بر من گماشت. ۷/۴۹

قسم به نام هاى محفوظ خداوند

فَأَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْرُوفِ مِنْ أَسْمَائِكَ، وَبِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَذِهِ النَّفْسَ الْجَزُوعَةَ، وَهَذِهِ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ

پس خداوندا، به نام هاى پنهان شده ات و به زيبايى ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو مى خواهم که بر اين جان بى تاب و

اين استخوان پوسيده بيقرار رحم نمايى. ۵/۵۰

نگاهداشتن بنده

اعصمْنِي وَطَهِّرْنِي

مرا حفظ کن و پاک گردان. ۲/۵۴

درخواست بنده به حفظ شدن از:

أ. (عذاب) خداوند

وَقِنَّا مِنْكَ

و ما را از (عذاب) خود حفظ کن. ۹/۵

ب. (شرّ) بندگان

وَ امْنَعْنَا بِعِزِّكَ مِنْ عِبَادِكَ

و به عزّت خود ما را از بندگانت حفظ کن.

۱۳/۵

ج. پیشامدها و بلاها در هر روز

اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلَقْتَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ... وَ وَقَيْتَنَا فِيهِ مِنْ طَوَارِقِ الْأَفَاتِ

خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی، و در آن ما را از پیشامدها و بلاها نگهداشتی. ۸/۶

د. بدی مفارقت از هر روز

ص: ۱۱۸۰

وَ اعْصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِازْتِكَابِ جَرِيرِهِ

و از بدی جدایی از آن (روز)، بر اثر انجام گناهی حفظمان کن. ۱۳/۶

ه. نافرمانی خدا

وَ اخْفَظْنَا... حِفْظًا عَاصِمًا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و ما را نگهداری کن، نگهداری ای که ما را از نافرمانی تو بازدارد. ۱۷/۶

و. انجام کارهای همانند ستمگر

وَ اعْصِمْنِي مِنْ مِثْلِ اَفْعَالِهِ

و مرا از انجام مانند کارهای او بازدار.

۷/۱۴

ز. ستم کردن

اللَّهُمَّ فَكَمَا كَرِهْتَ إِلَيَّ أَنْ أُظْلَمَ فَعِنِّي مِنْ أَنْ أُظْلِمَ

خداوند همچنان که ستم کشیدن را در نظرم ناپسند نمودی، مرا از ستم نمودن حفظ کن. ۱۰/۱۴

ح. گناهان

وَ قِنِّي مِنَ الْمَعَاصِي

و مرا از گناهان حفظ کن. ۳۳/۱۶

ط. شیطان

وَ اعْصِمْنَا مِنْهُ بِحُسْنِ رِعَايَتِكَ

و ما را با نیکی نگهداری ات از او نگهدار.

۴/۱۷

ی. باطل آرایی شیطان

اللَّهُمَّ وَ مَا سَوَّلَ لَنَا مِنْ بَاطِلٍ فَعَرَّفْنَا، وَ إِذَا عَرَّفْتَنَا فَقِنَاهُ

خداوندا و آنچه از باطل برای ما آراسته، به ما بشناسان. و چون شناساندی، ما را از آن نگهدار. ۷/۱۷

ک. عذاب آتش

وَ قِنِي (بِرَحْمَتِكَ) عَذَابَ النَّارِ

و مرا به رحمت خود از عذاب آتش، حفظ فرما. ۳۰/۲۰

وَ قِنَا عَذَابَ النَّارِ

و از شکنجه آتش نگاهمان دار. ۱۳/۲۵

ل. نزدیک شدن به مانند گرفتاری ها

اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبَعَاتٌ... فَعَوِّضْ مِنْهَا أَهْلَهَا... وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ أُقَارِفَ مِثْلَهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است. پس صاحبانش را عوض ده و مرا از نزدیک شدن به مانند آن، نگهدار.

۱۸/۳۱

م. تسلط و چیرگی شیطان

وَ أَشْتَعِصِمُكَ مِنْ مَلَكْتِهِ

و از تو می خواهم مرا از چیرگی او نگاه داری.

۲۷/۳۲

ص: ۱۱۸۱

ن. گمان پستی بردن، به فقیر

وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ أَظُنَّ بِذِي عَدَمٍ حَسَّاسَةً

و مرا از اینکه به فقیری گمان پستی برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

س. گمان برتری بردن، به ثروتمند

وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ... أَظُنَّ بِصَاحِبِ تَزْوَاهِ فَضْلًا

و مرا از اینکه به ثروتمندی گمان فضل برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

ع. آنچه (کیفر) فرمان خدا را واجب گرداند

ثُمَّ قِنِي مَا يُوجِبُ لَهُ حُكْمَكَ

سپس مرا از آنچه حکم تو را واجب می گرداند، نگهدار. ۵/۳۹

ف. درّه گود کفر و انگیزه های نفاق

وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَةِ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ...

و با آن (قرآن)، ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار.

۱۲/۴۲

ص. گناه و معصیت خدا، در هر ماه نو

وَ اعْصِمْنَا فِيهِ مِنَ الْحَوَاهِ

و ما را در آن از گناه حفظ کن. ۶/۴۳

ق. عیوب تازه، در ماه رمضان

وَفُقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... تَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ، وَ تَعْصِمُنَا فِيهِ مِمَّا نَسْتَأْنِفُ مِنَ الْعُيُوبِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرّب می جویم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان

پاک کنی و از آلوده شدن به عیب های تازه در این (ماه) ما را نگهداری کنی. ۱۱ و ۱۰/۴۴

ر. درخواست از جهانیان

و صُنَّ وَجْهِي عَنِ الطَّلَبِ إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ

و آبرویم را از درخواست به سوی احدی از جهانیان، حفظ کن. ۱۳۱/۴۷

نماز

یاد والدین، در پی نمازها

اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا فِي أَدْبَارِ صَلَوَاتِي

خداوندا یاد آنان را بعد نمازهایم، از یادم نبر.

۱۳/۲۴

اوقات، احکام، واجبات و شروط نمازهای پنجگانه

وَقَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِبِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدْتَ، وَفُرُوضِهَا الَّتِي فَرَضْتَ، وَوُجُوهِهَا الَّتِي وَضَعْتَ، وَوَقَاتِهَا الَّتِي وَضَعْتَ

ص: ۱۱۸۲

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی و واجباتش که واجب کردی و شرایط آن که معین نمودی و اوقاتش که تعیین گرداندی، آگاه فرما. ۸/۴۴

درخواست بنده، در مورد نمازش

وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنزِلَةَ الْمُصَِّبِينَ لِمَنَازِلِهَا، الْحَافِظِينَ لِأَرْكَانِهَا، الْمُؤَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَيَّنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي رُكُوعِهَا وَ سُجُودِهَا وَ جَمِيعِ فَوَاضِلِهَا...

و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که مراتبش را درک کرده اند، ارکانش را محافظت نموده اند، و آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] در رکوع و سجود آن و همه فضیلت هایش قرار داد - به جا آورده اند. ۹/۴۴

نماز گزاردن، در شب های ماه رمضان

وَ أَعِنَّا... فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَيْكَ

و ما را در شبش بر نماز و زاری به درگاہت، یاری نما. ۱۷/۴۴

نمایان آشکار

ننگ

ننگ داشتن از انتشار اموری، (در قیامت)

أَخْفِ عَنْهُمْ مَا يَكُونُ نَشْرُهُ عَلَيَّ عَارًا

آنچه انتشارش (مایه) ننگ من می باشد را، از آنان پنهان کن. ۳/۴۱

نو تازه

نوآوری در دین بدعت

نور روشنی

نورائیت درخشش

نوشتن

گواهی مقربان و کتاب مرقوم و نوشته شده

الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَىٰ أَعْلَىٰ عِلِّيِّينَ فِي كِتَابٍ مَرْقُومٍ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ

سپاس خدای را، سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه ها (ی بهشتی) بالا رود، «در کتاب نوشته شده ای که مقربان الهی گواه آنند».

۱۳ و ۱۰/۱

نوشتن نیکی های بنده

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَيِّئَةٍ، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعُهُ... حَتَّىٰ... يَتَوَلَّىٰ كِتَابَ الْحَسَنَاتِ عَنَّا مَسْرُورِينَ بِمَا كَتَبْنَا مِنْ حَسَنَاتِنَا

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. تا نویسندگان خوبی ها - به سبب آنچه از

ص: ۱۱۸۳

نیکی های ما نوشته اند - شادمان برگردند. ۲/۱۱

نوشتن کردارهای پاکیزه برای بیمار، در حال بیماری

وَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ، مَا لَا قَلْبٌ فَكَّرَ فِيهِ...

و در بین آن بیماری نویسنده گان اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که دلی در آن نیندیشیده. ۵/۱۵

نوشتن ایمنی از خشم خدا، برای بنده

وَ اكْتُبْ لِي أَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ

و ایمنی از خشمت را برایم بنویس. ۳۳/۱۶

نوشتن نام مسلمانی با ویژگی های خاص، در زمره عابدان

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ... فَتَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَفَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ... فَاكْتُبِ اسْمَهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوند! و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را

بازداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس. ۱۷/۲۷

نوشتن پاداشی همانند عبادت کننده تا روز قیامت، برای بنده

اَكْتُبْ لَنَا مِثْلَ أُجُورِ مَنْ صَامَهُ، أَوْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ إِلَى

يَوْمِ الْقِيَامَةِ

برای ما مانند پاداش کسانی که روزه گرفته اند یا در این ماه تا روز قیامت تو را عبادت می کنند، بنویس. ۵۱/۴۵

درخواست نیکی آنچه نوشته شده

أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ كِتَابٍ قَدْ خَلَا

از تو نیکی آنچه نوشته شده و گذشته را درخواست می نمایم. ۵/۵۴

پناه بردن به خدا، از بدی آنچه نوشته شده

أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كِتَابٍ قَدْ خَلَا

از بدی آنچه نوشته شده و گذشته، به تو پناه می برم. ۵/۵۴

نوشیدن آشامیدن

نوید مرده

نویسندگان

درود خدا، بر نگهبانان بزرگوار نویسنده

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَالْحَفَظَةِ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و حافظان

ص: ۱۱۸۴

گرامی نویسنده (اعمال). ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

نویسندگان گرامی اعمال

اللَّهُمَّ يَسِّرْ عَلَيَّ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ مَوْثِقَاتِنَا

خداوند ارحم الراحمین (فرشتگان) گرامی آسان ساز. ۱۵/۶

سبب برگشتن نویسندگان بدی ها، با نامه خالی از ذکر گناه

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَيِّئَاتِنَا، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَهُ... حَتَّى يَنْصَرِفَ عَنَّا كُتَابُ السَّيِّئَاتِ بِصِيحَتِهِ خَالِيَةً مِنْ ذِكْرِ سَيِّئَاتِنَا

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. تا نویسندگان بدی ها با نامه ای خالی از کردار زشت از نزد ما باز گردند. ۲/۱۱

سبب شادمان برگشتن نویسندگان نیکی ها

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سَيِّئَاتِنَا، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعَهُ... حَتَّى يَتَوَلَّى كُتَابُ الْحَسَنَاتِ عَنَّا مَسْرُورِينَ بِمَا كَتَبُوا مِنْ حَسَنَاتِنَا

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. تا نویسندگان خوبی ها - به سبب آنچه از نیکی های ما نوشته اند - شادمان برگردند. ۲/۱۱

نویسندگان (در قیامت) و شمارش کارها

وَ اجْعَلْ خِتَامَ مَا تُحْصِي عَلَيْنَا كَتَبَهُ أَعْمَالِنَا. تَوْبَهُ مَقْبُولَةً...

و پایان آنچه نویسندگان کارهایمان برای ما می شمارند، توبه پذیرفته شده قرار ده. ۳/۱۱

دو نویسنده اعمال، و نوشتن اعمال پاکیزه برای بیمار، در حال بیماری

وَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكَاةِ الْأَعْمَالِ، مَا لَأَقْلُبُ فِكْرًا فِيهِ...

و در بین آن بیماری نویسندگان اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که دلی در آن نیندیشیده. ۵/۱۵

نویسندگان و ضبط اموری در کتاب خدا

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَعْجِزُ عَنْ إِحْصَائِهِ الْحَفَظَةُ

سپاس برای توست. سپاسی که نگهبانانِ (اعمال) از شمردنش عاجز باشند. ۴۰ و ۴۶/۴۷

نهادن

یوغ ذلت به گردن نهادن پادشاهان، برای خدا

يَا مَنْ وَضَعْتَ لَهُ الْمُلُوكُ نِيرَ الْمَدَلِّ عَلَى أَعْنَاقِهَا، فَهُمْ مِنْ سَطَوَاتِهِ خَائِفُونَ

ای کسی که پادشاهان برای او یوغ خواری بر گردن هایشان نهاده اند و از قهرها و غلبه های او

ص: ۱۱۸۵

نهان پنهان

نهایت پایان

نهی

نهی الهی، جهت آزمایش شکرگزاری بنده

وَ نَهَانَا لِيَتْلَىٰ شُكْرَنَا

و نهیمان نمود تا شکر گزاریمان را آزمایش کند. ۲۱/۱

نهی که خدا از آن ترسانده

وَ اجْعَلْنَا مِنْ... اَوْقَفَهُمْ عَمَّا حَذَّرْتَ مِنْ نَهْيِكَ

و ما را از خوددارترین ایشان از حرام هایی که از آن بیم داده ای قرار ده. ۲۰/۶

بازداشته شدن اشیا، به اراده خدا و بدون نهی او

فَهِيَ... يَارَادَتِكَ دُونَ نَهْيِكَ مُتْرَجِرَةً

پس آن اشیا به اراده تو بدون نهیت بازداشته شده اند. ۳/۷

شتافتن به سوی نهی الهی

...يَخْجُبُنِي... نَهْيِ نَهْيَتِي عَنْهُ. فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ...

بازمی دارد مرا (از درخواست از تو)، کاری که

مرا از آن بازداشتی و من به سوی آن شتافتم.

۲/۱۲

خدا، دانا به آنچه نهی نموده

قَدْ عَلِمْتَ، يَا إِلَهِي، مَا نَالَنِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ

ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای. ۵/۱۴

بازداشته نشدن بنده از بدی، علی رغم مهربانی خدا

يَا اِلٰهِي... فَكَمْ مِنْ عَائِيهِ سَزَوْتَهَا عَلَيَّ فَلَمْ تَفْضَحْنِي... ثُمَّ لَمْ يَنْهَنِي ذَلِكْ عَنْ اَنْ جَرِيْتُ اِلَى سُوءٍ مَا عَهَدْتَ مِنِّي!!

ای خدای من، چه بسیار عیب هایی که بر من پوشاندی و رسوایم نکردی. آن همه (عنایت) مرا از شتافتن به سوی بدی - که

تو از من می دانی - بازداشت! ۲۲ و ۲۱/۱۶

صرف روزی، در نافرمانی نهی شده الهی

وَ مَنْ اَبْعَدُ مِنِّي مِنْ اسْتِضْلَاحِ نَفْسِهِ حِيْنَ اُنْفِقُ مَا اُجْرِيَتْ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ فَيَمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ؟

و کیست که به صلاح نفس خود از من دورتر باشد، آنگاه که روزی ات را که برایم رسانده ای، در نافرمانیت در آنچه

بازداشته ای صرف می کنم؟

۲۳/۱۶

ص: ۱۱۸۶

پذیرفتن نهی، و دوری از پیروی شیطان

نَعِظُ عَنْ مُتَابَعَتِهِ مَنْ اتَّبَعَ زَجْرَنَا

هر کس نهی ما را پذیرفت، از پیروی او بازداریم. ۱۴/۱۷

نهی خدا از نافرمانی اش

وَ اٰمَنُ عَلٰی بِالصَّحٰه... وَ الْاِجْتِنَابِ لِمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ

و با تندرستی و دوری جستن از نافرمانی ات - که مرا از آن بازداشته ای - بر من منت گذار.

۳/۲۳

وَ نَهَيْتُهُ عَنْ مَعْصِيَتِكَ

و او را از نافرمانی نهی کردی. ۶۸/۴۷

خدا، آمر و ناهی بندگان

فَاِنَّكَ خَلَقْتَنَا وَ اَمَرْتَنَا وَ نَهَيْتَنَا

همانا تو ما را آفریدی و امر و نهی نموده ای.

۶/۲۵

بی باکی، و انجام نواهی الهی

هَذَا مَقَامٌ مَنْ تَدَاوَلْتَهُ اَيْدِي الدُّنُوْبِ... فَقَصَرَ عَمَّا اَمَرْتَ بِهِ تَفْرِيطًا، وَ تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيرًا

این مقام کسی است که بازیچه دست های گناهان گردیده. پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده و با بی

باکی آنچه از آن نهی نموده ای، انجام داده. ۶/۳۱

به جا آوردن نهی الهی

اللّٰهُمَّ اِنَّكَ... نَهَيْتَنِي فَرَكِبْتُ

خداوندا همانا تو مرا نهی نمودی، پس مرتکب شدم. ۱۶/۳۲

كَمْ نَهَى لَكَ قَدْ أَتَيْنَاهُ

چه بسیار نهی نمودنی که آن را انجام دادیم.

۲/۳۴

انجام نهی الهی و عدم شتاب خدا در کیفر

فَأَمَّا الْعَاصِي أَمْرَكَ وَالْمُؤَافِقَ نَهْيِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ

و اما آنکه امر تو را سرپیچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی. ۱۴/۳۷

نهی الهی و طلب آمرزش برای مرتکب آن

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ نَالَ مِنْي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ... فَأَعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَّ بِهِ مِنِّي

خداوند! و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که او را بر آن نهی کرده بودی، پس از آنچه بر من روا داشت، او را ببامرز.

۲/۳۹

بازایستادن از نهی امام علیه السلام

أَمَرْتُ بِامْتِثَالِ أَوْامِرِهِ، وَ اللَّائِيَهَاءِ عِنْدَ نَهْيِهِ

فرمان دادی که به امرهای او امتثال کنند و از

ص: ۱۱۸۷

مخالفت با فرمان خدا و ارتکاب نپیش

ثُمَّ أَمَرْتَهُ فَلَمْ يَأْتِمِرْ... وَ نَهَيْتَهُ عَنْ مَعْصِيَتِكَ، فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَى نَهْيِكَ

سپس او را فرمان دادی، پس فرمان نبرد و او را از نافرمانی نهی کردی، پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهیت شتافت. ۶۸/۴۷

علل ارتکاب نواهی

فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَى نَهْيِكَ، لَا مُعَانَدَةَ لَكَ... بَلْ دَعَا هَوَاهُ إِلَى مَا زَيَّلْتَهُ وَ إِلَى مَا حَيَّرْتَهُ، وَ أَعَانَهُ عَلَى ذَلِكَ عَيْدُوكَ وَ عَيْدُوهُ، فَاقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بَوَعِيدِكَ...

پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهیت شتافت. نه از روی عناد با تو. بلکه خواهش نفسش به آنچه او را از آن بازداشتی و به آنچه از آن بر حذر نمودی، فراخواندش و دشمن تو و دشمن او (شیطان)، او را بر آن یاری کرد. پس با علم به تهدیدت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. ۶۸/۴۷

عدم ارتکاب نواهی، در پرتو حیات طیبه

فَأَحْيَيْتَنِي حَيَاةً طَيِّبَةً... تَبْلُغُ مَا أَحَبُّ مِنْ حَيْثُ... لَا أُرْتَكِبُ مَا نَهَيْتَ عَنْهُ

پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که به آنچه دوست دارم پایان یابد. در صورتی که آنچه را نهی نموده ای، مرتکب نشوم. ۱۱۷/۴۷

نیاز

پناه بردن به خدا، از نیازمندی به مانند خود

وَ نَعُوذُ بِكَ... مِنَ الْفَقْرِ إِلَى الْأَكْفَاءِ

و پناه می بریم به تو از نیازمندی به هم نوعان.

۸/۸

برطرف نمودن نیاز بندگان، با توانگری خدا

فَاجِبُهُ فَاقْتَنَّا بِوُسْعِكَ

پس نیاز ما را به توانگری خود برطرف کن.

۳/۱۰

درخواست از خدا، مانند نیازمند عیالوار

فَهَا أَنَا ذَا يَا إِلَهِي... سَأُثَلِّكَ عَلَى الْحَيَاءِ مِنِّي سُوءَ أَلِ الْبَائِسِ الْمُعِيلِ

پس ای خدای من، با وجود شرمندگی ام همانند تھی دستی عیالمند از تو درخواست دارم.

۴/۱۲

قطع نگردیدن حاجت های نیازمندان، از خدا

وَيَا مَنْ لَا تَنْقُطُ عَنْهُ حَوَائِجُ الْمُحْتَاجِينَ

و ای آنکه درخواست های نیازمندان از او قطع نمی گردد. ۹/۱۳

ص: ۱۱۸۸

طلب نیازمندی خود، در جایگاه بایسته

فَمَنْ حَاوَلَ سَدَّ خَلَّتِهِ مِنْ عِنْدِكَ... فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَطَانِئِهَا

پس هر که دفع فقرش را از تو جوید، بی گمان نیازمندی اش را در جایگاه بایسته طلب کرده.

۱۳/۱۳

شگفت از رو آوردن نیازمند، به نیازمند

وَقُلْتُ: سُبْحَانَ رَبِّي... أَنِّي يَرْغَبُ مُعْدِمٌ إِلَى مُعْدِمٍ؟

و گفتم: منزّه است پروردگارم کجا تهی دست به تهی دست رو آورد؟ ۱۷/۱۳

درخواست نیازمند از نیازمند

وَقُلْتُ: سُبْحَانَ رَبِّي كَيْفَ يَسْأَلُ مُحْتَاجٌ مُحْتَاجًا؟

و گفتم: منزّه است پروردگارم چگونه نیازمند از نیازمند درخواست کند؟ ۱۷/۱۳

وَرَأَيْتُ أَنَّ طَلَبَ الْمُمْسِكِ إِلَى الْمُمْسِكِ حَتَّى سَفَهُ مِنْ رَأْيِهِ وَ ضَلَّ مِنْ عَقْلِهِ

و دانستم، درخواست نیازمند از نیازمند، از سبکی اندیشه و گمراهی خرد است. ۵/۲۸

بی نیازی خدا، به گواهی گواهان

وَيَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ فِي قَصَصِهِمْ إِلَى شَهَادَاتِ الشَّاهِدِينَ

و ای کسی که در سرگذشت های ایشان از گواهی شهادت دهندگان بی نیاز است. ۲/۱۴

خدا، مددکار هر نیازمند رانده شده

وَيَا عَضُدَ كُلِّ مُحْتَاجٍ طَرِيدٍ

و ای یاور هر نیازمند رانده شده. ۴/۱۶

درنگ از جهاد، به سبب نیازمندی

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرٌ الْإِسْلَامِ... فَنَوَى غَزْوًا... فَقَعَدَ بِهِ ضَعْفٌ، أَوْ أَبْطَأَتْ بِهِ فَاقَةٌ... فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ...

خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت، از این رو قصد جنگ کرد، اما ناتوانی او را بازداشت، یا فقر او را به درنگ واداشت؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس.

۱۷/۲۷

رو گرداندن بنده، از نیازمند به بخشش خدا

وَ صَرَفْتُ وَجْهِي عَمَّنْ يَحْتَاجُ إِلَيَّ رِفْدِكَ

و از آنکه نیازمند عطای توست، رو گرداندم.

۳/۲۸

توبه ای بی نیازکننده از توبه ای دیگر

فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ تَوْبَةً لَا أَحْتَاجُ بَعْدَهَا إِلَيَّ تَوْبَةً...

پس این توبه ام را توبه ای گردان که پس از آن، به توبه ای نیازمند نشوم. ۲۰/۳۱

(رستاخیز)، روز نیازمندی به درگاه خدا

ص: ۱۱۸۹

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَوْمَ الْفَاةِ إِلَيْكَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که روز رستاخیز و روز نیازمندی به تو، ما را شفاعت کند. ۳۰/۳۱

نیاز جنین، به روزی خدا

...حَتَّى إِذَا احْتَجَّتْ إِلَى رِزْقِكَ... جَعَلْتَ لِي قُوَّةً مِنْ فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيتهُ لِأَمَتِكَ الَّتِي أَشْكُتُنِي جَوْفَهَا

...تا هنگامی که به روزی تو محتاج شدم. از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقرر فرموده بودی، برایم خوراک

قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی. ۲۴/۳۲

پست پنداشتن نیازمند

وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ أَظُنَّ بِذِي عَدَمٍ خَسَاسَةً

و مرا از اینکه به فقیری گمان پستی برم، حفظ فرما. ۴/۳۵

عطا نمودن بنده، به نیازمند

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ ذِي فَاقَةٍ سَأَلْنِي فَلَمْ أُؤْثِرُهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از نیازمندی که از من درخواست کرد، پس او را بر خود برتری ندادم. ۱/۳۸

قرآن و اصلاح نیازمندی بندگان

وَ اجْبُرْ بِالْقُرْآنِ خَلَّتْنَا مِنْ عَدَمِ الْإِمْلَاقِ

و به وسیله قرآن، تنگدستی ما را به نداشتن نیازمندی جبران کن. ۱۲/۴۲

درخواست از خدا، همچون بنده نیازمند

وَ سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةً... الْبَائِسِ الْفَقِيرِ الْخَائِفِ

و از تو درخواست می نمایم، درخواست بدحال، نیازمند، ترسان. ۷۴/۴۷

خوار نساختن بنده، هنگام نیازمندی به درگاه خدا

وَ لَا تَخْذُلْنِي عِنْدَ فَاقَتِي إِلَيْكَ

و هنگام نیازمندی ام به سویت خوایم نساا.

۱۱۶/۴۷

افزودن نیازمندی بنده، به درگاه خدا

وَ زِدْنِي إِلَيْكَ فَاقَهُ وَ فَقْرًا

و بر فقر و نیازم به درگاهت بیافزا. ۱۱۸/۴۷

فروا آوردن نیاز خود، به درگاه خدا

اللَّهُمَّ... بِكَ أَنْزَلْتُ الْيَوْمَ فَقْرِي وَ فَاقْتِي وَ مَسْكَتِي

خداوندا، در این روز، تنگدستی و نیازمندی و بی چیزی ام را به سوی تو فروا آوردم. ۴/۴۸

ناتوان، و نیازمندی اش به ستم نمودن

قَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ... وَ إِنَّمَا يَحْتَاجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ

ص: ۱۱۹۰

دانسته ام که در فرمان تو ستم نیست. و همانا ضعیف، نیازمند به ستم کردن است. ۱۵/۴۸

جبرانِ نیازها و کمبودهای بنده

وَ كَمْ مِنْ... عَدَمِ جِبْرَتٍ

و چه بسیار نیازها (و کمبودها)یی که جبران نمودی. ۱۲/۴۹

درخواست از خدا و نیازمندی سخت

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُوءَ أَلِّ مِنْ أَشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ... سُوءَ أَلِّ مَنْ لَا يَجِدُ لِفَاقَتِهِ مُغِيثًا... غَيْرَكَ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند است. درخواست کسی که فریادرسی برای نیازش جز تو نمی یابد. ۳/۵۴

نیایش دعا و نیز مناجات

نیت

تأیید نمودن بنده، به نیت صادق

وَ أَتِدْنِي مِنْكَ بِنَيْتِهِ صَادِقَةٍ...

و مرا به نیت صادقانه تأیید نما. ۱۴/۱۴

نیکوترین نیت ها

وَ أَنْتَهُ بَيْنَتِي إِلَى أَحْسَنِ النَّيَّاتِ

و نیت مرا به نیک ترین نیت ها منتهی ساز.

۱/۲۰

کامل گرداندن نیت بنده

اللَّهُمَّ وَفِّرْ بِلُطْفِكَ بَيْنَتِي

خداوندا به لطف خود نیت مرا کامل گردان.

پابرجا گرداندن نیت بنده، در طاعت خدا

اللَّهُمَّ وَتَبَّتْ فِي طَاعَتِكَ نِيَّتِي

خداوندا و نیت مرا در فرمانبرداریت، ثابت بدار. ۱۳/۳۱

یکسان بودن باطن سپاس الهی، با صدق نیت

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفَقُّ لِبَاطِنِهِ، وَ بَاطِنُهُ وَفَقُّ لِبَاطِنِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که ظاهرش با باطنش همخوان باشد و باطنش با نیت صادقانه موافق باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۳

یاری کردن بنده، بر نیت شایسته

وَ أَعْنِي عَلَى صَالِحِ نِيَّتِي

و بر (داشتن) نیت صالح یاری ام فرما.

۱۱۳/۴۷

نیرنگ فریب

نیرو توانایی

نیستی نابودی و نیز فنا

ص: ۱۱۹۱

نیش

نیش های مارهای آتش دوزخ

وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... حَيَاتِهَا الصَّالِقَةِ بِأُنْيَابِهَا

و از مارهای آن که با نیش هایشان می زنند، به تو پناه می برم. ۳۱/۳۲

نیک بختی خوش بختی

نیکوکاری

سُفْرای گرامی نیکوکار

... فَصَلُّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ ... وَ قَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ ... وَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبِرَّةِ

... پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و سفیران بزرگوار نیکوکار. ۱۸ و ۱۱ و ۱۰/۳

نیکوکار بودن تابعین اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

اللَّهُمَّ وَ أَوْصِلْ إِلَى التَّابِعِينَ لَهُمْ بِإِحْسَانٍ ... خَيْرِ جَزَائِكَ

خداوندا و بهترین پاداش خود را به تابعین نیکوکار ایشان برسان. ۹/۴

نیکوکار بودن محمد صلی الله علیه و آله و آل او

فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْأَنْجَبِينَ

پس بر محمد و خاندانش که پاک، پاکیزه، نیکوکار و شریف ترین اند، درود فرست. ۲۴/۶

أَسْأَلُكَ ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ ... وَ عَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَبْرَارِ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ

از تو درخواست می کنم که بر محمد و بر خاندان محمد که نیکوکاران پاکان برگزیده اند، درود فرستی. ۳/۴۸

تغییر بدگمانی نیکان (درباره بنده)، به اطمینان

وَ أَبَدِلْنِي ... مِنْ ظَنِّهِ أَهْلِ الصَّلَاحِ الثَّقَةِ

و درباره من بدگمانی نیکان را به اعتماد مبدل فرما. ۷/۲۰

نیکان خلق و آرامش دل بنده

...بَلْ اجْعَلْ سُكُونَ قَلْبِي وَ اُنْسَ نَفْسِي وَ اسْتِغْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ وَ بِخِيَارِ خَلْقِكَ

...بلکه آرامش دلم و انس جانم و بی نیازی ام و کفایتم را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده.

۱۲/۲۱

نیکوکار گرداندن فرزندان بنده

وَ اجْعَلْهُمْ اَبْرَارًا اَتْقِيَاءَ...

و آنان (فرزندانم) را نیکوکارانی پرهیزکار قرار ده. ۳/۲۵

عدم تباهی پاداش نیکوکاران

ص: ۱۱۹۲

يَا مَنْ لَا يَضِيعُ لَدَيْهِ أَجْرُ الْمُـحْسِنِينَ

ای کسی که پاداش نیکوکاران، نزد او تباه نمی شود. ۳/۳۱

غذا دادن خدا به بنده، مانند نیکوکاری مهربان

فَعَدَّوْتَنِي بِفَضْلِكَ غَدَاءَ الْبَرِّ اللَّطِيفِ

پس به فضل خودت مرا مانند نیکوکاری مهربان خوراک دادی. ۲۶/۳۲

یاد شدن نیکوکاران

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، إِذَا ذُكِرَ الْأَبْرَارُ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست هنگامی که نیکوکاران یاد شوند. ۳۴/۳۲

نیکوکار بودن خدا

إِنَّكَ... الْمُـحْسِنُ الْمُـجْمَلُ

همانا تو نیکوکار عطاکننده ای. ۷/۳۶

خدا، ضامن پاداش نیکوکاران

يَا ضَامِنَ جَزَاءِ الْمُـحْسِنِينَ

ای ضامن پاداش نیکوکاران. ۵/۴۰

عامل بخشیدن خوی های نیکوی نیکان، به بندگان

وَ اَخْطُطُ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقْلَ الْأَوْزَارِ، وَ هَبْ لَنَا حُسْنَ شَمَائِلِ الْأَبْرَارِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز و زیبایی خوی های نیکوکاران را به ما ببخش. ۹/۴۲

پاداش نیکوکاران و سپاس گزاری از خدا

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... جَعَلَنَا مِنْ أَهْلِهِ لِنَكُونَ لِإِحْسَانِهِ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَ لِيَجْزِيَنَا عَلَى ذَلِكَ جَزَاءَ الْمُـحْسِنِينَ

سپاس خدای را که ما را از اهل سپاس قرار داد. تا برای احسانش از شکر گزاران باشیم و ما را بر آن، پاداش نیکوکاران

نیکی تفضل

برگزیدن نیکویی های آفرینش ، برای بندگان

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اخْتَارَ لَنَا مَحَاسِنَ الْخَلْقِ

و سپاس خدایی را که نیکویی های آفرینش را برای ما برگزید. ۱۷/۱

محمد صلی الله علیه و آله ، پیشوای خیر و نیکی

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ... قَائِدِ الْخَيْرِ

خداوندا بر محمد - رهبر خیر - درود فرست.

۳/۲

تبدیل بدی ها، به خوبی هایی چندین برابر

يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ بِأَضْعَافِهَا مِنَ الْحَسَنَاتِ

ص: ۱۱۹۳

ای تبدیل کننده بدی ها به چندین برابر آن از خوبی ها. ۸/۲۴، ۲۶/۲

گفتار نیکوی بنده، در مورد فرشتگان و پیامبران

اللَّهُمَّ وَإِذَا صَلَّيْتَ عَلَيَّ مَلَائِكَتِكَ وَرُسُلِكَ، وَبَلَغْتَهُمْ صَلَاتِنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ

خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. ۲۶/۳

اصحاب پیامبر صلی الله علیه و آله و نیکو به پایان بردن همراهی او

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ أَحْسَنُوا الصَّحَابَةَ... فَلَا تَنْسَ لَهُمُ اللَّهُمَّ مَا تَرَكُوا لَكَ وَفِيكَ، وَ أَرْضِيهِمْ مِنْ رِضْوَانِكَ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که همراهانی نیکو بودند، پس خداوندا آنچه را برای تو و در راه تو رها کردند برای آنان از نظر دور ندار و به خوشنودی خود ایشان را خوشنود ساز.

۳/۴ و ۷

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و خوب بیرون آمدن از آزمایش

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً... الَّذِينَ أَبْلَوْا الْبَلَاءَ الْحَسَنَ فِي نَصِيرِهِ... فَلَا تَنْسَ لَهُمُ اللَّهُمَّ مَا تَرَكُوا لَكَ وَفِيكَ، وَ أَرْضِيهِمْ مِنْ رِضْوَانِكَ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که در یاری او از آزمایش خوب برآمدند، پس خداوندا آنچه را برای تو و در راه تو رها کردند برای آنان از نظر دور ندار و به خوشنودی خود ایشان را خوشنود ساز. ۳/۴ و ۷

تابعین و کمک خواستن از خدا، در کار نیک

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَيَّ التَّابِعِينَ... صَلَاةً... تُعِينُهُمْ بِهَا عَلَيَّ مَا اسْتَعَاثُواكَ عَلَيْهِ مِنْ بَرٍّ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن بر خواسته های نیک آنان کمک رسانی.

۱۳/۴ و ۱۴

تابعین و امید نیکو به خدا داشتن

صَلَاةً... تَبَعْتُهُمْ بِهَا عَلَيَّ اعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَاءِ لَكَ...

درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدی نیکو به خود برانگیزی. ۱۵ و ۴/۱۴

نیکویی نمودن با رفتاری شایسته

لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا، وَيَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى

تا بدکاران را بر وفق کار و کردارشان جزا دهد

ص: ۱۱۹۴

و نیکوکاران را پاداش نیکو عنایت کند. ۷/۶

پُر کردن دو طرف (اول تا آخر) روز، به نیکی

وَ اَمَلًا لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفَيْهِ... فَضْلًا وَ اِحْسَانًا

و دو طرف آن را برای ما از فزونی و نیکی پر ساز. ۱۴/۶

حسن نظر داشتن خدا، به بنده

وَ اَنْلِنِي حُسْنَ النَّظْرِ فِيمَا شَكَّوْتُ

و در آنچه شکوه دارم به من احسان داشته باش. ۸/۷

کار نیک و سزاواری پاداش الهی

وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا... فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ، حَتَّى لَا تَقُوتَنَا حَسَنَةُ نَسْتَحِقُّ بِهَا جَزَاءَكَ

و رازهای دل هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار نیکی که به سبب آن سزاوار پاداش تو شویم از دستمان

نرود. ۷/۹

از روی تفضل بودن احسان الهی

وَ يَخْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفْضُلِكَ عَلَى مَنْ اَقْبَلَ بِوَجْهِهِ اِلَيْكَ... اِذْ جَمِيعُ اِحْسَانِكَ تَفْضُلٌ

و وادار می کند مرا به درخواست از تو، تفضل تو به آنکه رو به تو آورد. چون همه نیکی های تو از روی تفضل است. ۳/۱۲

گذشت نیکوی الهی و به سپاس واداشتن بنده

وَ يَا مَنْ تَحَمَّدَ اِلَى خَلْقِهِ بِحُسْنِ التَّجَاوُزِ

و ای آنکه با گذشت نیک، آفرید گانش را به سپاس خود واداشته است. ۱۰/۱۲

تفضل الهی و وعده پاداش نیک

وَ يَا مَنْ وَعَدَهُمْ عَلَى نَفْسِهِ بِتَفْضُلِهِ حُسْنَ الْجَزَاءِ

و ای آنکه ایشان را به فضل خود، پاداش نیک وعده داده است. ۱۰/۱۲

احسان خدا به ستمکار توبه کننده

وَمَا أَنَا بِأَظْلَمَ مَنْ تَابَ إِلَيْكَ فَعُدَّتْ عَلَيْهِ

و من ستمکارتر از توبه کننده به درگاہت که تو به او نیکی نموده ای، نمی باشم. ۱۱/۱۲

نیکو یاری کردن بنده، در تسلط بر ستمگر

و أَحْسِنُ عَلَيْهِ عَوْنِي

و مرا در مخالفت با او به خوبی یاری فرما.

۷/۱۴

خیر بنده در تأخیر اخذ حق

اللَّهُمَّ وَإِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي... فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَيْدِنِي مِنْكَ بِتَيْبَةٍ صَادِقَةٍ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن

ص: ۱۱۹۵

حَقْمِ مِی بَاشَد، پَس بِر مَحْمَد و خَاندانِش دَرودِ فَرست و مَرا بِه نِیتِ صادِقانِه و شَکیباییِ دائِم یاریِ دِه. ۱۴/۱۴

به نیکی رفتار کردن خدا، بدون سبب

إِنَّكَ الْمُتَفَضِّلُ بِالْإِحْسَانِ

همانا تویی که بدون سبب به نیکی رفتار می کنی. ۷/۱۵

نیکو دانستن آنچه شیطان نیکو می نمایاند

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ يَحْسِنَ عِنْدَنَا مَا حَسَنَ لَنَا

خداوندا ما از اینکه او آنچه برای ما می آراید را برایمان زیبا جلوه دهد، به تو پناه می بریم.

۱/۱۷ و ۲

نیکو یاری نمودن بندگان، بر مخالفت با شیطان

اللَّهُمَّ... أَحْسِنُ بِتَوْفِيقِكَ عَوْنَنَا عَلَيْهِ

خداوندا به توفیق خود ما را بر ضد او، نیکو یاری نما. ۷/۱۷

سپاس از نیکویی مقدرات الهی

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى حُسْنِ قَضَائِكَ

خداوندا بر سرنوشت نیکی که برایم تقدیر کردی، تو را سپاس. ۱/۱۸

نیکوترین نیات و کردارها

وَ أَنْتَهُ بِيَتِي إِلَى أَحْسَنِ النَّيَاتِ، وَ بِعَمَلِي إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ

و نیت مرا به نیک ترین نیت ها و عملم را به بهترین اعمال منتهی ساز. ۱/۲۰

روان ساختن نیکی برای مردم، به دست بنده

وَ أَجْرٍ لِلنَّاسِ عَلَى يَدِي الْخَيْرِ

و نیکی کردن به مردم را به دست من جاری ساز. ۳/۲۰

تغییر اهانت معاشران، به معاشرتی نیک

أَبْدِلْنِي... مِنْ رَدِّ الْمَلَابِسِينَ كَرَمَ الْعِشْرَةِ

درباره من اهانت معاشران را به معاشرت نیک مبدل فرما.

۷/۲۰

به نیکی یاد کردن بنده، از غیبت کننده اش

وَسَدُّدُنِي لِأَنَّ... أُخَالِفَ مَنْ اعْتَابَنِي إِلَى حُسْنِ الذِّكْرِ

و مرا توفیق ده تا با آنکه از من غیبت نموده به نیکی یاد کنم. ۹/۲۰

تبدیل گفتار زشت بنده، به اعتراف نمودن به احسان الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ... اعْتِرَافًا بِإِحْسَانِكَ

ص: ۱۱۹۶

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت، اعتراف به نیکی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

سرپرستی ای نیکو

وَ سُمِّنِي حُسْنَ الْوَلَايَةِ

و نیک سرپرستی نمودن را، بر عهده من قرار ده. ۲۲/۲۰

عطای زندگی نیکو، به بنده

وَ اَمْنِي حُسْنَ الدَّعَاةِ

و زندگی آسوده نیکو به من عطا فرما.

۲۲/۲۰

راه رستگاری و نیکویی انفاق شده

وَ اَصْبَبْ بِي سَبِيلَ الْهُدَايَةِ لِلْبِرِّ فِيمَا اُنْفِقُ مِنْهُ

و مرا در آنچه از آن دارایی انفاق می کنم، به راه رستگاری برسان. ۲۳/۲۰

نیکو گرداندن کردار بنده، در هر حال

وَ حَسِّنْ فِي جَمِيعِ اَحْوَالِي عَمَلِي

و عملم را در همه احوالم، نیکو گردان.

۲۸/۲۰

سبب کامل گشتن خیر دنیا و آخرت، برای بنده

تَبَهَّنِي لِذِكْرِكَ فِي اَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ، وَ اسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ

فِي اَيَّامِ الْمُهَلَّةِ... اَكْمِلْ لِي بِهَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ

مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن. و در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار. و بدین وسیله، خیر دنیا و آخرت را برایم کامل نما.

عطای نیکی به بندگان، در دنیا و آخرت

وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً

و در دنیا نیکی و در آخرت هم نیکی، عطایمان کن. ۱۳/۲۵، ۳۰/۲۰

عامل کاستن نیکی های بنده، در قیامت

هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَغْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي، فَأَدِّهِ عَنِّي مِنْ جَزِيلِ عَطَايِكَ وَ كَثِيرِ مَا عِنْدَكَ... حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ تُقَاصِنِي بِهِ مِنْ حَسَنَاتِي

آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. پس آن را از عطای بزرگ و فراوانی که نزد توست، از جانب من ادا کن. تا چیزی از آن بر من نماند که بخواهی به سبب آن از نیکی هایم بکاهی. ۷/۲۲

سبب به جا آوردن نیکی ها، با رغبت

وَ ارْزُقْنِي الرِّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لَكَ لِآخِرَتِي... حَتَّى أَعْمَلَ الْحَسَنَاتِ شَوْقًا

و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را،

ص: ۱۱۹۷

روزی ام گردان. تا آنکه با اشتیاق به کارهای نیک بپردازم. ۸/۲۲

گویا کردن زبان بنده، به ستایش نیکو

وَ أَنْطِقُ بِحَمْدِكَ... وَ حُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْكَ لِسَانِي

و زبانم را به حمد خود و ستایش نیکویت، گویا فرما. ۵/۲۳

بسیار شمردن نیکی اندک والدین

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيْ وَ بَرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ... حَتَّى... أَسْتَكْتَبِرَ بِهِمَا بِي وَ إِنْ قَلَّ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. تا نیکی ایشان را درباره

خود - اگرچه اندک باشد - بسیار شمارم. ۵/۲۴

کم شمردن نیکی خود، به والدین

وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيْ وَ بَرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ... حَتَّى... أَسْتَقِيلَ بِرِّي بِهِمَا وَ إِنْ كَثُرَ

و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. تا نیکی خود را درباره

ایشان - اگرچه بسیار باشد - اندک بدانم. ۵/۲۴

نیکی فرزند، به والدین

وَ اجْعَلْ... بِرِّي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْنَانِ

و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ

خوابِ آلوده، خوش تر قرار ده. ۵/۲۴

وسیله ای برای افزایش نیکی های والدین

اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى... فَاجْعَلْهُ... زِيَادَةً فِي حَسَنَاتِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده، پس آن را سبب افزایش نیکی هایشان قرار ده.

فَإِنِّي... لَا أَسْتَبِطُهُمَا فِي بَرِّي

زیرا آنان را در نیکی به خودم، سهل انگار نمی شمارم. ۹/۲۴

وسيله نیکی به والدین

اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... فَقَدْ... جُدْتُ بِهِ عَلَيْهِمَا

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند، پس آن را وسیله نیکی به آنها گرداندم.

۹/۲۴

دیرینگی احسان والدین، بر فرزند

فَهُمَا... أَقْدَمُ إِحْسَانًا إِلَيَّ... مِنْ أَنْ أَفَاصَّهُمَا بِعَدْلِ

پس احسانشان به من دیرینه تر از آن است که با عدل از آنان تقاص گیرم. ۱۰/۲۴

آمزش والدین، به سبب نیکی به فرزند

ص: ۱۱۹۸

وَ اعْفِرْ لَهُمَا بِيْرَهُمَا بِيْ مَغْفِرَةً حَتْ مَا

و ایشان را به خاطر نیکی ایشان بر من، آمرزشی حتمی عنایت کن. ۱۴/۲۴

یاری والدین، بر نیکی به فرزندان

وَ اَعِنِّيْ عَلٰى ... بِرِّهِمْ

و مرا بر نیکی به ایشان یاری نما. ۵/۲۵

توفیق نیکی، با اطاعت از خدا

وَ اجْعَلْنِيْ فِيْ جَمِيْعِ ذٰلِكَ مِنْ ... الْمُؤَفَّقِيْنَ لِلْخَيْرِ وَ الرُّشْدِ وَ الصَّوَابِ بِطَاعَتِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) با فرمانبری تو به کار خیر و رشد و صواب، موفق گشته اند، قرار ده. ۱۰/۲۵ و ۱۱/۲۵

همسایگان و فراگرفتن اخلاق نیک الهی

وَ وَفَّقُهُمْ لِاِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْاِخْذِ بِمَحَاسِنِ اَدْبِكَ فِيْ اِرْفَاقِ ضَعِيْفِهِمْ...

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان، توفیق ده.

۲/۲۶

خوب کمک کردن به همسایگان

وَ وَفَّقُهُمْ لِاِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْاِخْذِ بِمَحَاسِنِ اَدْبِكَ فِيْ ... حُسْنِ مَّوَاسَاتِهِمْ بِالْمَاعُوْنِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در همیاری نیکو در مایحتاج

زندگی ایشان، توفیق ده. ۲/۲۶

با احسان پاداش دادن بنده، به همسایگان بد کردار

وَ اجْعَلْنِيْ اللّٰهُمَّ اَجْرِيْ بِالْاِحْسَانِ مُسِيئَتِهِمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که بدکارشان را به نیکی پاداش ده. ۳/۲۶

یاری نمودن همسایگان، با نیکی

وَاجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أَتَوَلَّى بِالرِّعَايَةِ عَامَتَهُمْ

و خداوندا مرا بر آن دار که با نیکی، همه آنان را یاری نمایم. ۳/۲۶

آموختن روش نیکو در زندگی، به بنده

وَاعْلَمْنِي حُسْنَ التَّقْدِيرِ

و روش نیکو را به من بیاموز. ۳/۳۰

شکیبایی نیکو، در همنشینی با فقرا

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ صُحْبَةَ الْفُقَرَاءِ، وَاعِنِّي عَلَى صُحْبَتِهِمْ بِحُسْنِ الصَّبْرِ

خداوندا، همنشینی نیازمندان را نزد من محبوب گردان و مرا بر همنشینی ایشان، با شکیبایی نیکو یاری ده. ۴/۳۰

منکران بسیاری احسان خدا

هَذَا مَقَامٌ مَنْ تَدَاوَلَتْهُ أَيْدِي الذُّنُوبِ... فَقَصَرَ عَمَّا أَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا... كَالْمُنْكَرِ فَضَلَ إِحْسَانِكَ إِلَيْهِ...

ص: ۱۱۹۹

این مقام کسی است که بازیچه دست های گناهان گردیده. پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده. مانند انکارکننده بسیاری فضل تو به خودش. ۷ و ۳۱/۶

احسان و پناه رحمت الهی

فَاضْمُنِي إِلَى كَنْفِ رَحْمَتِكَ تَطَوُّلاً

پس به لطف خویش، مرا در پناه رحمت خود گیر. ۳۱/۲۱

احسان سود رحمت الهی، به بنده

وَعُدُّ عَلَيَّ بِعَائِدِهِ رَحْمَتِكَ

و سود رحمت خود را به من ارزانی دار.

۳۲/۲۰

کندی نکردن نیکی احسان خدا، بر بنده

وَلَا يُبْطِئُ بِي حُسْنُ صَنِيعِكَ

و خوبی احسانت درباره ام عقب نمی افتد.

۳۲/۲۶

الهام شکرگزاری از احسان الهی، به بنده

فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى... إِلَهَامِكَ الشُّكْرَ عَلَى الْإِحْسَانِ وَالْإِنْعَامِ

پس سپاس تو را که شکرگزاری بر احسان کردن و نعمت دادنت را به من الهام کردی.

۳۲/۲۸

لغزش بنده و نیکویی گذشت الهی

وَأَقْلَبِي عَثْرَاتِي بِحُسْنِ إِقَالَتِكَ

و به نیکویی گذشتت، از لغزش هایم درگذر.

خدا، عطاکننده حسنه و نیکی

اللَّهُمَّ إِنَّكَ... تُعْطِي الْحَسَنَةَ

خداوندا همانا تو نیکی عطا می کنی. ۳۳/۳۲

علم خدا و درخواست نیکی از خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِيرُكَ بِعِلْمِكَ

خداوندا، همانا من به علمت از تو درخواستِ خیر دارم. ۱/۳۳

مقدّر نمودن نیکی، برای بنده

أَقْضِ لِي بِالْخَيْرِ

برایم به خیر حکم فرما. ۱/۳۳

عامل برگشتن به راهی دورتر از حسن عاقبت

وَلَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتُعْطِ قَدْرَكَ... وَ تَجْنَحِ إِلَى الَّتِي هِيَ أَبْعَدُ مِنْ حُسْنِ الْعَاقِبَةِ

و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و به آنچه که از حسن عاقبت دورتر است، تکیه نماییم.

خدا، عطاکننده چیز نیکو

إِنَّكَ تُفِيدُ الْكَرِيمَةَ

به درستی که تو عطاای گرانمایه می دهی.

۶/۳۳

روان نگشتن قضای الهی، جز به نیکی

و هَبْ لِي الثَّقَةَ لِأَقْرَبَ مَعَهَا بَأَنَّ قَضَاءَكَ لَمْ يَجْرِ إِلَّا بِالْخَيْرِ

و به من اعتمادی بخش تا به اینکه قضای تو جز به نیکی جاری نگشته، اعتراف کنم. ۳/۳۵

جدا نساختن منبع احسان خدا، از بندگان

و لَا تَقْطَعْ عَنَّا مَادَّةَ بَرَكَاتِكَ

و اصل احسانت را از جمع ما قطع نساز.

۴/۳۶

نیکوکار بودن خدا

إِنَّكَ... الْمُحْسِنُ الْمَجْمَلُ

همانا تو نیکوکار عطاکننده ای. ۷/۳۶

احسان الهی و ملزم شدن به شکرگزاری

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا لَا يَبْلُغُ مِنْ شُكْرِكَ غَايَةَ إِلَّا حَصَلَ عَلَيْهِ مِنْ إِحْسَانِكَ مَا يُلْزِمُهُ شُكْرًا

خداوندا همانا کسی به نهایت شکرگزاری ات نمی رسد، مگر آنکه از احسان تو چیزی به دست آورد که او را شکر (دیگری)

لازم آید. ۱/۳۷

احسان، روش خدا

ذَلِكَ أَنَّ... عَادَتَكَ الْإِحْسَانُ

زیرا عادت تو احسان است. ۷/۳۷

عَادَتُكَ الْإِحْسَانَ إِلَى الْمُسِيئِينَ

عادت تو احسان به بدکاران است. ۱۶/۴۶

کوشش بنده و کوچک ترین احسان الهی

...لَوْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِهِ لَذَهَبَ بِجَمِيعِ مَا كَدَحَ لَهُ وَ جُمْلَهُ مَا سَعَى فِيهِ جَزَاءً لِلصُّغْرَى مِنْ أَيْدِيكَ وَ مِنْنِكَ

...اگر با او چنین رفتار می نمودی، همه آنچه برای آن تلاش نموده و همه آنچه در آن کوشیده، در برابر کوچک ترین احسان

های تو و نعمت هایت از دست رفته بود. ۱۳/۳۷

جز به احسان توصیف نشدن خدا

فَتَبَارَكْتَ أَنْ تُوصَفَ إِلَّا بِالْإِحْسَانِ

پس والاتر از آنی که جز به احسان وصف شوی. ۱۶/۳۷

به جا نیاوردن سپاس احسان الهی

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ مَعْرُوفٍ أُسْدِي إِلَيَّ فَلَمْ أَشْكُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از نیکی ای که به من شد، پس شکر آن را به جا نیاوردم.

۱/۳۸

رها شدن از بند عدل خدا، با احسان او

ص: ۱۲۰۱

وَاجْعَلْنِي أَسْوَهَ مَنْ قَدْ أَنْهَضَتْهُ بَتَجَاوُزِكَ عَنِ مَصَارِعِ الْخَاطِئِينَ... فَأَصْبِحَ... عَتِيقَ صُنْعِكَ مِنْ وَثَاقِ عَدْلِكَ

و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گناه های خطاکاران بلند کردی. پس به واسطه نیکی ات از بند دادگری ات، آزاد شده است.

۱۰/۳۹

اندکی نیکی های بنده، در بین بدی هایش

تَفْعَلْ ذَلِكَ يَا إِلَهِي بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ أَكْثَرُ مِنْ طَمَعِهِ فِيكَ... لَا أَنْ يَكُونَ... طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلِّهِ حَسَنَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ

ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست. نه اینکه طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک است.

۱۲/۳۹

نیکویی عبارت قرآن

اللَّهُمَّ فَإِذْ... سَهَّلْتَ جَوَاسِي أَلْسِنَتِنَا بِحُسْنِ عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَزْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که زبان های خشن ما را به نیکویی عبارتش نرم کردی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

عامل بخشیدن خوی نیکوی نیکوکاران،

به بندگان

وَ اِخْطُطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقْلَ الْأَوْزَارِ، وَ هَبْ لَنَا حُسْنَ سَمَائِلِ الْأَبْرَارِ

و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز و زیبایی خویهای نیکوکاران را به ما ببخش. ۹/۴۲

عامل پایداری نیکی ظاهر بندگان

وَ أَدِّمْ بِالْقُرْآنِ صِلَاحَ ظَاهِرِنَا

و با قرآن، ظاهر نیک ما را آشکار ساز.

۱۱/۴۲

محمد صلی الله علیه و آله و بهترین نیکی و خیر الهی

صَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاةً تُبَلِّغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ خَيْرِكَ وَفَضْلِكَ وَكَرَامَتِكَ

خداوند! بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد، برسانی. ۲۱/۴۲

ماه نو، ماه احسان

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هَلَالًا... نِعْمَةً وَإِحْسَانًا

پس از خدا درخواست می‌کنم که تو را ماه نعمت و احسان قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

ماه نو، ماه نیکی نیامیخته به بدی

فَأَسْأَلُ اللَّهَ... أَنْ يَجْعَلَكَ... هَلَالًا... خَيْرًا لَا يَشُوبُهُ شَرٌّ

ص: ۱۲۰۲

پس از خدا درخواست می‌کنم که تو را ماه خیر ناآلوده با شکر قرار دهد. ۴/۴۳ و ۵

سپاس‌گزاری از احسان و نیکی خداوند

الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... جَعَلَنَا مِنْ أَهْلِهِ لِنَكُونَ لِإِحْسَانِهِ مِنَ الشَّاكِرِينَ

سپاس‌گزاران را که ما را از اهل سپاس قرار داد. تا برای احسانش از شکرگزاران باشیم.

۱/۴۴

راه‌های احسان خداوند

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي... سَبَلْنَا فِي سُبُلِ إِحْسَانِهِ لِنَسْلُكَهَا بِمَنْنِهِ إِلَى رِضْوَانِهِ

و سپاس‌گزاران را که ما را در راه‌های احسانش، راهی نمود، تا در آن (راه‌ها)، به وسیله نعمتش به سوی خوشنودی اش

رویم. ۲/۴۴

نیکی و بخشش، به خویشان

وَ وَقَفْنَا فِيهِ لِأَنَّ نَصْلَ أَرْحَامِنَا بِالْبِرِّ وَ الصُّلَّةِ

و ما را در آن ماه توفیق ده، که با نیکی و بخشش، به خویشاوندانمان نیکی کنیم. ۱۰/۴۴

شتابان و پیشی‌گیرنده در نیکی‌ها

اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ... مِنَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَ هُمْ لَهَا سَابِقُونَ

ما را از بندگان صالحت‌قرار ده. از آنان که در نیکی‌ها می‌شتابند و ایشان برای آن پیشی می‌گیرند.

۱۸/۴۴

نیکویی فرمان‌الهی

وَ قَضَاؤُكَ خَيْرَةٌ

و فرمانت خیر است. ۴/۴۵

ده برابر بودن مزد انجام‌دهنده کار نیک

فَقُلْتُ تَبَارَكَ اسْمُكَ وَتَعَالَيْتَ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا، وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا

پس تو که نامت مبارک و بلندمرتبه است، فرمودی: «هر کس کار نیکی به جا آورد، پس برای او ده برابر آن است و هر کس کار بدی کند، جز مانند آن جزا داده نمی شود.» ۱۲/۴۵

چندین برابر گرداندن وام نیکو، از جانب خدا

و قُلْتُ: مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيَضَاعِفُهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً

و فرمودی: «کیست آنکه به خدا وام دهد، وامی نیکو. که خدا آن را برایش به چندین و چند برابر افزون نماید؟.» ۱۳/۴۵

نزول آیاتی (بیانگر) افزایش حسنات، در قرآن

و قُلْتُ: مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ...
وَمَا أَنْزَلْنَا مِنْ نَظَائِرِهِنَّ فِي الْقُرْآنِ مِنْ تَضَاعِيفِ الْحَسَنَاتِ

ص: ۱۲۰۳

و فرمودی: «داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواد، چندین برابر می کند.» و ماندهای آن (آیه هایی) که از افزایش های نیکی ها در قرآن فرورستادی.

۱۳/۴۵

سبب وصف شدن آفریده ای، به احسان

و لَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقًا مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِبَادَكَ مِنْكَ كَانَ مَوْصُوفًا بِالْإِحْسَانِ

و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای، راهنمایی می کرد، به احسان وصف می شد. ۱۷/۴۵

احسان الهی و ستایش خداوند

يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَالْفَضْلِ

ای آنکه با احسان و تفضّل، مورد ستایش بندگانت قرار گرفته ای. ۱۸/۴۵

نیکی سرشار الهی

مَا... أَحْصَيْنَا بِيْرِكَ!

چه مخصوص گشته است نیکی فراخت، به ما! ۱۸/۴۵. رمضان، مصاحب و یار نیکو

وَقَدْ أَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرُ مَقَامَ حَمْدٍ، وَصَحِبْنَا صُحْبَةً مَبْرُورٍ

و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد و با ما همچون یار نیکو همراه شد. ۲۲/۴۵

رمضان و آسان گرداندن راه های نیکی

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ... صَاحِبِ سَهْلٍ سُبُلِ الْإِحْسَانِ

درود بر تو همراهی که راه های احسان را آسان نمود. ۲۹/۴۵

خیر و نیکی ماه رمضان

كَمْ مِنْ خَيْرٍ أُفِيضَ بِكَ عَلَيْنَا

چه بسیار نیکی ای که به وسیله تو، بر ما فزونی یافت! ۳۹/۴۵

ماه رمضان و احسان الهی

اللَّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا الشَّهْرِ الَّذِي... وَفَقْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ حِينَ جَهَلِ الْأَشْقِيَاءِ وَقْتَهُ

خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را برای آن به وسیله احسان و نیکی ات، توفیق دادی، آنگاه که تیره بختان، وقت آن را نشناختند.

۴۳/۴۵

نابود نشدن معادن احسان الهی

إِنَّ مَعَادِنَ إِحْسَانِكَ لَا تَفْنَى

به درستی که معادن احسانت فنا نمی شود.

۵۰/۴۵

ص: ۱۲۰۴

خدا، به بار آورنده نیکی

وَا يَا مَنْ يُثْمِرُ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ يُنْمِيَهَا

و ای کسی که نیکی را بارور می کند، تا آن را بیفزاید. ۱۱/۴۶

خشکسالی و طلب احسان از غیر خدا

وَ أَجْدَبَ الْمُتَتَجِعُونَ إِلَّا مَنْ اتَّبَعَ فَضْلَكَ

و جویندگان که غیر از فضل تو جو یا شدند، دچار خشکسالی گردیدند. ۱۳/۴۶

عامل فراوان تر شدن احسان الهی

لَمْ تَكُنْ أَنَا تُكَ عَجْزًا... بَلْ لِتَكُونَ حُجَّتُكَ أَبْلَغُ... وَإِحْسَانُكَ أَوْفَىٰ

درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است. بلکه برای آنست که حجت تو رساتر، و احسان تو فراوان تر باشد. ۲۲/۴۶

احسان الهی و سپاس گزاری از آن

وَ إِحْسَانُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُشَكَرَ عَلَيْهِ أَقَلُّهُ

و احسان تو افزون تر از آنست که بر کمترین آن شکر توان کرد. ۲۳/۴۶

درخواست عطای نیکو، از خدا

فَهَا أَنَا ذَا... أَسْأَلُكَ حُسْنَ الرَّفَادَةِ

پس اینک منم که پذیرایی نیکو از تو می خواهم. ۲۵/۴۶

نیکو گرداندن آفرینش

أَنْتَ الَّذِي... أَحْسَنَ صُنْعَ مَا صَنَعَ

تویی آنکه آفرینش آنچه را که آفریدی، نیک گرداند. ۲۱/۴۷

گشوده بودن دست خدا، به نیکی ها

سُبْحَانَكَ بَسَطْتَ بِالْخَيْرَاتِ يَدَكَ

پاک و منزهی! دست را به نیکی ها گشوده ای.

۲۵/۴۷

سپاسی برابر با احسان و نیکی خداوند

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُوَازِي صُنْعَكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که با لطف تو، برابری کند. ۳۴/۴۷

طلب قرب خداوند و گمان نیک به او

وَ إِنِّي وَ إِن لَّمْ أُقَدِّمَ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ... تَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ. ثُمَّ أَتْبَعْتُ ذَلِكَ بِالْإِنَابَةِ إِلَيْكَ... وَ حُسْنِ الظَّنِّ بِكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام. سپس بازگشت به سوی تو و خوش گمانی به تو را، در پی آن روانه

ساخته ام. ۷۳ و ۷۲/۴۷

ص: ۱۲۰۵

بی بهره ماندن از خیر و نیکی

وَلَا تَسْتَدْرِجْنِي بِأَمْلَائِكَ لِي اسْتِدْرَاجَ مَنْ مَنَعَنِي خَيْرٍ مَا عِنْدَهُ

و مرا با مهلت دادنت، غافلگیر نکن. همانند غافلگیر نمودن کسی که مرا از نیکی آنچه نزدش است، بی بهره گردانده. ۹۰/۴۷

آسان گرداندن راه خیرات، برای بنده

وَسَهَّلْ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ

و راه خیرات به سوی خود را برای من آسان گردان. ۹۴/۴۷

آسان گرداندن پیشی گرفتن به خیرات، برای بنده

وَسَهَّلْ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ، وَ الْمُسَابَقَةَ إِلَيْهَا مِنْ حَيْثُ أَمَرْتُ

و راه خیرات به سوی خود و پیشی گرفتن به آنها را از جهتی که فرمان داده ای، برای من آسان گردان. ۹۴/۴۷

نبودن خیری در بنده

وَلَا تُزِيلْنِي مِنْ يَدِكَ إِزْسَالَ مَنْ لَا خَيْرَ فِيهِ

و مرا از نزد خود رها نکن همانند رها کردن کسی که در او خیری نیست. ۱۰۳/۴۷

باطل کننده حسنات و افعال پسندیده

وَطَوَّقَنِي طَوْقَ الْأَقْلَاعِ عَمَّا يُحِبُّ الْحَسَنَاتِ

و طوق دست برداشتن از آنچه نیکی ها را باطل کرده، به گردنم انداز. ۱۰۶/۴۷

یاری نمودن بنده، به کردار نیکو

وَأَعْنِي عَلَى... مُسْتَحْسِنِ الْعَمَلِ

و بر (داشتن) کردار نیکو یاری ام فرما.

۱۱۳/۴۷

اعتراف بنده، به نیکی های خدا

وَ أَوْزِعْنِي أَنْ... أَعْتَرِفَ بِمَا أَسَدَيْتُهُ إِلَيَّ

و به من الهام کن که به آنچه به من عنایت نموده ای، اعتراف نمایم. ۱۱۴/۴۷

سوددهنده بودن خدا، به نیکی

أَعْلَمُ... أَنْكَ... أَعُوذُ بِالْإِحْسَانِ

می دانم که تو به احسان سوددهنده تر هستی.

۱۱۶/۴۷

هلاک نشدن به وسیله اعمال نیکو

وَ لَا تُهْلِكُنِي بِمَا أَسَدَيْتُهُ إِلَيْكَ

و به وسیله آنچه که نیکویی نموده ام، مرا هلاک نکن. ۱۱۶/۴۷

داشتن ذکر و آوازه نیک، در بین آیندگان

وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْغَابِرِينَ، وَ ذِكْرًا نَامِيًا فِي الْآخِرِينَ

ص: ۱۲۰۶

و برای من یاد نیکو در بازماندگان و آوازه نیک در آیندگان قرار ده. ۱۲۷/۴۷

فراوان ساختن نصیب بنده، از احسان

وَ وَفَّرْ عَلَيَّ حُطُوظَ الْإِحْسَانِ مِنْ إِفْضَالِكَ

و نصیب مرا از احسان، به فضل خود فراوان گردان. ۱۲۹/۴۷

آمیختگی کارهای نیک بنده، با معصیت

لَا تُحِبُّ حَسَنَاتِي بِمَا يَشُوبُهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ

کارهای نیک مرا با درآمیختن به نافرمانی ات، باطل نکن. ۱۳۱/۴۷

تقسیم نیکی، در بین مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، ای پروردگار ما، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می نمایی، بهره و نصیب

مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

منت گذاردن بر مؤمنان، با خیر

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ أَوْ عَافِيَةٍ... أَوْ خَيْرٍ تَمُنُّ بِهِ عَلَيْهِمْ تَهْدِيهِمْ بِهِ إِلَيْكَ... أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، ای پروردگار ما، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی یا

عافیت را قسمت می نمایی یا خیری را به ایشان عنایت می کنی و بدین وسیله آنان را به سوی خود هدایت می کنی، بهره و

نصیب مرا از آن زیاد گردان.

۲/۴۸

عطای خیری از دنیا و آخرت، به مؤمنان

أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا... مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ... أَوْ تُعْطِيهِمْ بِهِ خَيْرًا مِنَ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيبِي مِنْهُ

خداوندا، ای پروردگار ما، از تو درخواست می‌نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی قسمت می‌نمایی یا خیری از خیرهای دنیا و آخرت را به ایشان عطا می‌کنی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان. ۲/۴۸

نرسیدن به نیکی، جز از جانب خدا

فَإِنِّي لَمْ أُصِبْ خَيْرًا قَطُّ إِلَّا مِنْكَ

پس به درستی که هرگز به خیری جز از جانب تو نرسیده‌ام. ۴/۴۸

طلب نیکی و احسان مخلوق

اللَّهُمَّ مَنْ تَهَيَّأَ وَتَعَبَّأَ... لَوْفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رِفْدِهِ وَنَوَافِلِهِ وَطَلَبَ نَيْلِهِ وَجَائِزَتِهِ

خداوندا، هر کسی خود را مهیا و آماده می‌کند تا بر مخلوقی وارد شود، بدین امید که به صله و عطا و درخواستِ بخشش و احسان او نائل شود.

۵/۴۸

ص: ۱۲۰۷

مهیا شدن برای درخواست احسان الهی

فَالْيَاكُ يَا مَوْلَايَ كَانَتْ الْيَوْمَ تَهَيَّبْتِي وَ تَعَبَّيْتِي... رَجَاءَ عَفْوِكَ وَ رِفْدِكَ وَ طَلَبَ نَيْلِكَ وَ جَائِزَتِكَ

پس ای سرور من، امروز مهیا و آماده گشته تا به سوی تو آیم. بدین امید که به آمرزش و صلّه و درخواستِ بخشش و احسان تو نائل شوم. ۵/۴۸

اصرار بر گناه، و احسان رحمت الهی

ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طُولُ عُكُوفِهِمْ عَلَى عَظِيمِ الْجُرْمِ أَنْ عُذَّتْ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَ الْمَغْفِرَةِ

سپس اصرار بسیار آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش احسان نمایی، بازداشت. ۷/۴۸

احسان نمودن به بنده، با رحمت الهی

عُدَّ عَلَيَّ بِرَحْمَتِكَ

به رحمتت بر من نیکی کن. ۸/۴۸

فضل خدا، و خیر و نیکی آخرت

وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ سَعَهُ مَا عِنْدَكَ... وَ صِلْ ذَلِكَ بِخَيْرِ الْآخِرَةِ وَ نَعِيمِهَا

و برایم از فضل و فراخی آنچه نزد توست، بیفزای. و آن را به خیر آخرت و نعمت فراوانش پیوسته گردان. ۲۸/۴۸

خیر قرار دادن حکم الهی، برای بنده

وَ خَزَّ لِي فِي مَا تَقْضِي مِنْهُ

و به من در آنچه از آن برایم حکم می کنی، خیر ده. ۲۸/۴۸

عطای نیک، به بنده

وَ أَبْلَيْتَ الْجَمِيلَ فَعَصَيْتُ

و عطای نیکو نمودی، پس نافرمانی کردم.

خدا، پذیرنده گمان های نیکو

وَ كَمْ مِنْ ظَنَّ حَسَنٍ حَقَّقَتْ

و چه بسیار گمان نیکو که به حقیقت پیوستی.

۱۲/۴۹

احسانی، از جانب خدا

وَ كَمْ مِنْ ظَنَّ حَسَنٍ حَقَّقَتْ... كُلُّ ذَلِكَ إِعْمَامًا وَ تَطَوُّلاً مِنْكَ

و چه بسیار گمان نیکو که به حقیقت پیوستی. همه آنها نعمت و احسان از جانب توست.

۱۳ و ۱۲/۴۹

بدکرداری بنده و بازداشته نشدن خدا، از احسانش

لَمْ تَمْنَعَكَ إِسَاءَتِي عَنْ إِتْمَامِ إِحْسَانِكَ

بدکرداری من، تو را از تمام نمودن احسانت باز نداشت. ۱۳/۴۹

ص: ۱۲۰۸

کار خدا؛ احسان و بخشش

أَبَيْتَ يَا مَوْلَايَ إِلَّا إِحْسَانًا وَ اٰمِنَانًا...

تو ای مولای من، جز احسان و بخشش کاری نکرده ای. ۱۴/۴۹

احسان نیکوی الهی به بنده و سزاواری خدا به سپاس

إِلٰهِي أَحْمَدُكَ - وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ - عَلَي حُشْنِ صَنِيعِكَ إِلَيَّ

خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی، بر نیکویی نیکی ات به من. ۱/۵۱

احسان به بنده، و ناتوانی او از سپاس

فَقَدْ اضْطَنَعَتْ عِنْدِي مَا يَعْجِزُ عَنْهُ شُكْرِي

پس تو آنچنان به من نیکی کردی که شکر من از ادای آن عاجز است. ۱/۵۱

نتیجه عدم وجود احسان الهی

وَ لَوْ لَا إِحْسَانُكَ إِلَيَّ وَ سُبُوغُ نِعْمَائِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتُ إِحْرَازَ حَظِّي

اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه به بهره خود نمی رسیدم. ۲/۵۱

خدا و آغاز نیکی به بنده

وَ لَكِنَّكَ ابْتَدَأْتَنِي بِالْإِحْسَانِ

ولی تو احسانت را در حق من آغاز نمودی.

۲/۵۱

احسان های بزرگ خدا، بر بنده

وَ كُمْ مِنْ صَنِيعِهِ كَرِيمِهِ لَكَ عِنْدِي

و چه بسیار نیکی بزرگ، که برای تو نزد من است! ۳/۵۱

نیکو بودن احسان الهی، نزد بنده

وَ صَنِيعُكَ لَدَيَّ مَبْرُورٌ

و نیکی ات پیش من پسندیده است. ۵/۵۱

نیکوترین نام ها

يَا مَنْ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى

ای کسی که نیکوترین نام ها برای اوست.

۷/۵۱

محروم نساختن بنده، از خیر دنیا و آخرت

إِلَهِي فَلَا تَحْرِمْنِي خَيْرَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى لِقَلِّهِ شُكْرِي

خدای من، پس مرا به خاطر سپاس اندکم، از خیر آخرت و دنیا بی بهره نگردان. ۱۳/۵۱

احسان الهی، و بدکرداری بنده

عُدْ... بِإِحْسَانِكَ عَلَى إِسَاءَتِي

با احسانت بر بدکرداری ام تلافی کن. ۴/۵۳

نیکی آنچه (درباره بنده) نوشته شده

أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ كِتَابٍ قَدْ خَلَا

از تو نیکی آنچه نوشته شده و گذشته را درخواست می نمایم. ۵/۵۴

ص: ۱۲۰۹

واجب قطعی

چگونگی بندگان، در جاهای واجبات

وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي... مَنَازِلِ فُرُوضِهِ

و می نگرد آنها در جاهای واجباتش چگونه اند.

۷/۶

اندوه بنده و رعایت واجبات الهی

وَ لَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِـمَامِ عَنْ تَعَاهُدِ فُرُوضِكَ

و مرا به سبب غم و اندوه از رعایت واجبات خود بازمدار. ۹/۷

واجب گرداندن اجابت دعای بیچارگان

سُبْحَانَكَ نَحْنُ الْمُضْطَرُّونَ الَّذِينَ أُوجِبَتْ إِيَابَتُهُمْ

پاک و منزهی تو! ما درماندگانیم که اجابت آنها را واجب گردانده ای. ۴/۱۰

واجب گرداندن خشم خدا، برای بنده

فَهَلْ يَنْفَعُنِي، يَا إِلَهِي، إِقْرَارِي عِنْدَكَ بِسُوءِ مَا اكْتَسَبْتُ؟... أَمْ أُوجِبَتْ لِي فِي مَقَامِي هَذَا سُخْطُكَ؟

ای خدای من آیا نزد تو اقرار به بدی ای که انجام داده ام، مرا سود می دهد؟ یا در جایگاهم خشم خود را بر من قرار داده ای؟

۶/۱۲

بخشیدن آنچه واجب شده

وَ هَبْ لِي مَا يَجِبُ عَلَيَّ لَكَ

و آنچه از تو بر من واجب است، به من ببخش.

۱۵/۱۲

شایستگی بنده و وجوب آمرزش

وَإِنْ كُنْتَ تَعْفُرُ لِي حِينَ أَسْتَوْجِبُ مَغْفِرَتَكَ... فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرُ وَاجِبٍ لِي بِاسْتِحْقَاقٍ

و اگر مرا بیامرزی هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست. ۳۱/۱۶

توفیق انجام واجبات

وَ أَفْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ...

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده. ۶/۲۲

سبب دریافتن آرامش دل، به آنچه برای خدا واجب است

وَ ارْزُقْنِي الْحَقَّ عِنْدَ نَقْصَةِ يَرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فِي الْيُسْرِ وَالْعُسْرِ... حَتَّى أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رُوحَ الرِّضَا وَ طَمَئِنِّيهِ
النَّفْسِ مِنِّي بِمَا يَجِبُ لَكَ...

ص: ۱۲۱۱

و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که در آسانی و سختی به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه (شکر آن) برای تو واجب است، دریابم. ۱۱/۲۲

الهام واجبات درباره والدین، به فرزند

وَ اَلْهَمْنِي عِلْمَ مَا يَجِبُ لَهُمَا عَلَيَّ اِلْهَامًا

و آموختن آنچه را که در حق آنان بر من واجب است، به من الهام کن. ۳/۲۴

واجب گرداندن حقی برای مؤمنان، بر خلق

وَ صَلَّى عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَمَا أُوجِبَتْ لَنَا الْحَقَّ عَلَيَّ الْخَلْقِ بِسَبَبِهِ

و بر محمد و خاندانش درود فرست، چنانکه به سبب او برای ما حقی بر خلق واجب نمودی.

۴/۲۴

کوتاهی والدین، از آنچه درباره فرزند واجب بوده

اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ... أَوْ قَصَّرَا بِي عَنْهُ مِنْ وَاجِبٍ فَقَدْ وَهَبْتُهُ لَهُمَا

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند یا نسبت به من از واجبی کوتاهی کرده اند، پس آن را به ایشان

بخشیدم. ۹/۲۴

وجوب حق والدین، بر فرزند

فَهُمَا أُوجِبُ حَقًّا عَلَيَّ... مِنْ أَنْ أَقَاصَهُمَا بِعَدْلِ

پس حق ایشان بر من واجب تر از آن است که با عدل از آنان تقاص گیرم. ۱۰/۲۴

عدم درک آنچه درباره والدین بر فرزند واجب است

هَيْهَاتَ... لَا أُدْرِكُ مَا يَجِبُ عَلَيَّ لَهُمَا

هیئات! آنچه برای ایشان بر من واجب است را در نمی یابم. ۱۱/۲۴

اعطای آنچه برای همسایگان لازم است، پیش از درخواستشان

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي... إِعْطَاءِ مَا يَجِبُ لَهُمْ قَبْلَ السُّؤَالِ

و آنان را برای به پا داشتن سنت و فراگیری آداب نیکویت در عطا کردن آنچه برای آنان ضروری است پیش از درخواست آنان، توفیق ده.

۲/۲۶

برای همسایگان، لازم دانستن آنچه بنده، برای خویشان خود واجب می داند

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ... أُوجِبُ لَهُمْ مَا أُوجِبُ لِحَامَتِي

و خداوندا مرا بر آن دار که آنچه را برای خویشانم لازم می دانم، برای آنها لازم بدانم.

۳/۲۶

ص: ۱۲۱۲

واجب گشتن محبت خدا، برای تائب

فَأَقْبَلْ تَوْبَتِي كَمَا وَعَدْتِ... وَ أَوْجِبْ لِي مَحَبَّتَكَ كَمَا شَرَطْتَ

پس همانگونه که وعده دادی، توبه ام را بپذیر و همان طور که شرط کرده ای، دوستی خود را برایم واجب گردان. ۱۵/۳۱

وَ اجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ الَّذِينَ أَوْجِبْتَ لَهُمْ مَحَبَّتَكَ

و ما را در نزد خود از توبه کنندگانی قرار ده که دوستی ات را برای آنها واجب نموده ای. ۵۴/۴۵

هلاک شدن ضایع کننده واجبات الهی

وَ لَا تُثْنِي عَلَيَّ يَا حَيَّائِهَا سُنَّةَ حَاشَا فُرُوضِكَ الَّتِي مِنْ ضَيَعِهَا هَلَكٌ

و نه (عمل) مستحبی به خاطر زنده ساختنش مرا می ستایید، مگر واجبات تو، که هر که آن را انجام نداد، به هلاکت رسد. ۱۷/۳۲

غفلت بنده، از شرایط واجبات الهی

وَ لَسْتُ أَتَوَسَّلُ إِلَيْكَ بِفَضْلِ نَافِلِهِ مَعَ كَثِيرٍ مَا أَغْفَلْتُ مِنْ وَظَائِفِ فُرُوضِكَ

و من هیچ گاه با فضیلت (عمل) مستحب به سویت توسل نمی جویم، با آنکه از بسیاری از شرایط واجبات غفلت نمودم. ۱۸/۳۲

واجب شدن شکر دیگر، بر بنده

اللَّهُمَّ إِنَّ أَحَدًا لَا يَبْلُغُ مِنْ شُكْرِكَ غَايَةَ إِلَّا حَصَلَ عَلَيْهِ مِنْ إِحْسَانِكَ مَا يُلْزِمُهُ شُكْرًا

خداوندا همانا کسی به نهایت شکرگزاری ات نمی رسد، مگر آنکه از احسان تو چیزی به دست آورد که او را شکر (دیگری) لازم آید. ۱/۳۷

واجب گشتن پاداش شکرگزاری بندگان

وَ تُشِيبُ عَلَيَّ قَلِيلٍ مِمَّا تُطَاعُ فِيهِ حَيْتَى كَبَانَ شُكْرُ عِبَادِكَ الَّذِي أَوْجِبْتَ عَلَيْهِ تَوَابَهُمْ... أَمْرٌ مَلَكَوا اسْتِطَاعَةَ الْإِمْتِنَاعِ مِنْهُ دُونَكَ فَكَافَيْتَهُمْ

و بر اندک طاعتی که از تو شود، پاداش می دهی. تا اینکه گویا شکرگزاری بندگان - که پاداش آنها را لازم گرداندی - کاری است که آنان بدون تو، توانایی خودداری از آن را داشتند. پس از این رو آنها را مزد داده ای. ۶/۳۷

ادا نکردن حق لازم صاحب حق مؤمن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ... مِنْ حَقِّ ذِي حَقٍّ لَزِمَنِي لِمَوْءٍ مِنْ فَلَمْ أُوفِّهِ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از حق حقدار مؤمنی که بر من لازم گردانده بودی، پس آن را به تمامی ادا نکردم. ۱/۳۸

توبه واجب کننده محبت الهی

وَ اجْعَلْ نِدَامَتِي عَلَى مَا وَقَعْتُ فِيهِ مِنَ الزَّلَّاتِ... تَوْبَةً تُوجِبُ لِي مَحَبَّتَكَ

ص: ۱۲۱۳

و پشیمانی ام را از لغزش هایی که به آن دچار شدم، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ۳/۳۸

واجب شدن حکم و فرمان الهی

ثُمَّ قِنِي مَا يُوجِبُ لَهُ حُكْمُكَ

سپس مرا از آنچه حکم تو را واجب می گرداند، نگهدار. ۵/۳۹

آگاه فرمودن بندگان، بر واجبات نماز

وَ قَفْنَا فِيهِ عَلَى مَوَاقِيتِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَّدْتَ، وَ قُرُوضِهَا الَّتِي فَرَضْتَ

و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی و واجباتش که واجب کردی، آگاه فرما. ۸/۴۴

و جویی همانند آنچه برای کوشندگان در طاعت الهی، واجب گشته

وَ أَوْجِبْ لَنَا فِيهِ مَا أُوجِبَتْ لِأَهْلِ الْمُبَالَغَةِ فِي طَاعَتِكَ

و برای ما در این (ماه)، آنچه برای کوشش گران در طاعتت لازم کرده ای، لازم گردان.

۱۲/۴۴

ماه رمضان، از جمله واجبات خاص

اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ... خَصَائِصِ تِلْكَ الْقُرُوضِ شَهْرَ رَمَضَانَ...

خداوندا و تو از واجبات مخصوصه، ماه رمضان را قرار دادی. ۲۰/۴۵

واجب نمودن روزه، در ماه رمضان

وَ فَرَضْتَ فِيهِ مِنَ الصِّيَامِ

و روزه را در آن واجب کردی. ۲۰/۴۵

لزوم حفظ پیمان، با رمضان

فَنَحْنُ مُوَدَّعُوهُ وَ دَاعٍ مَنْ... لَزِمْنَا لَهُ الدَّمَاءَ الْمَحْفُوظَ

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که بر ما لازم است برای او پیمان نگه داریم. ۲۳/۴۵

تَقَرَّبِ وَاجِبِ گِرداننده خوشنودی خدا

اللَّهُمَّ وَ مَنْ... تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ أَوْجَبَتْ رِضَاكَ لَهُ... فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وَجْدِكَ

خداوندا و هر کس به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جست، که خوشنودی تو را برای او لازم گردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش. ۵۰/۴۵

سپاسی واجب گرداننده فراوانی (نعمت)

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوجِبُ بِكَرَمِكَ الْمَزِيدَ بِوَفُورِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که با بسیاری اش به همراه کرمت، فراوانی (نعمت) را لازم گرداند.

۳۶/۴۷ و ۴۸

و جوب اطاعت امام علیه السلام

ص: ۱۲۱۴

وَ افْتَرَضْتَ طَاعَتَهُ

و فرمانبری او را واجب گرداندی. ۶۰/۴۷

تغییر واجبات، از مقاصد تشریح شده

...حَتَّىٰ عَادَ صِفْوَتُكَ وَ خُلْفَاؤُكَ مَغْلُوبِينَ... يَرْوَنَ... فَرَأَيْتَكَ مُحَرِّفَهُ عَنِ جِهَاتِ أَسْرَاعِكَ

...تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب شده، می بینند واجبات از جهاتی که قانون نهاده ای، تحریف شده است. ۹/۴۸

و جوب اطاعت پیشوایان، از جانب خدا

وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ... التَّصَدِيقِ بِرَسُولِكَ، وَ الْأَيْمَةِ الَّذِينَ حَتَمْتَ طَاعَتَهُمْ

و مرا از باورداران به پیامبرت و امامانی که اطاعتشان را واجب نمودی، قرار ده. ۱۲/۴۸

واجب بودن حق خدا، بر همه آفریدگان

إِلَهِي أَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْوَاجِبِ عَلَيَّ جَمِيعِ خَلْقِكَ... أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ

خدای من، به آن حق واجب خود که بر همه آفریدگانت داری، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود

فرستی. ۱۰/۵۲

و داشتن گماشتن

وادی درّه

و رفتگی سستی

واقعه پیشامد

و انگذاشتن

و انگذاشتن نفوس، به اختیار خود

وَ لَا تُخَلِّ فِي ذَلِكَ بَيْنَ نُفُوسِنَا وَ اخْتِيَارِهَا

و در آنگاه، نفوس ما را به اختیار خود وامگذار. ۴/۹

وانگذاشتن خوی زشتی، در بنده

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ خَصْلَةَ تُعَابٍ مِنِّي إِلَّا أَصْلَحْتَهَا

خداوندا مرا در خصلتی عیناک وانگذار، مگر آنکه اصلاحش نمایی. ۶/۲۰

وانگذاشتن عیب موجب سرزنش، در بنده

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ... عَائِبَهُ أُؤْتَبُ بِهَا إِلَّا حَسَّنْتَهَا

خداوندا مرا در عیبی که بدان سرزنش شوم وامگذار، مگر آنکه نیکویش گردانی. ۶/۲۰

وانگذاشتن خوی پسندیده ناتمام، در بنده

اللَّهُمَّ لَا تَدَعْ... أَكْرَمَهُ فِي نَاقِصَةٍ إِلَّا أَتَمَمْتَهَا

خداوندا مرا در خوی پسندیده ای که در من ناقص باشد وامگذار، مگر آنکه کاملش فرمایی.

۶/۲۰

ص: ۱۲۱۵

واگذاشتن بدعت گذاران

وَ أَكْمِلْ ذَلِكْ لِي بِدَوَامِ الطَّاعَةِ... وَ رَفُضِ أَهْلِ الْبِدْعِ

و این (اوصاف) را برای من با اطاعت همیشگی و فروگذاردن اهل بدعت، کامل گردان.

۱۰/۲۰

وانگذاشتن بنده، به خلق خدا

وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى خَلْقِكَ

و مرا به خلقت وانگذار. ۲/۲۲

به خود واگذاردن بنده و ناتوانی او

وَ أَنْظِرْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي، فَإِنَّكَ إِنِ وَكَلْتَنِي إِلَى نَفْسِي عَجَزْتُ عَنْهَا وَ لَمْ أُقِمِ مَا فِيهِ مَصْلَحَتُهَا

و در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما. که اگر مرا به خود واگذاری، از انجام آن عاجزم و آنچه را مصلحت من در آن است، انجام ندهم.

۳/۲۲

به خلق واگذاردن بنده

وَ إِنِ وَكَلْتَنِي إِلَى خَلْقِكَ تَجَهَّمُونِي

و اگر مرا به آفریدگانت واگذاری، با من ترش رویی کنند. ۳/۲۲

واگذاری بنده به توانش و برکناری قدرت از او

وَ لَوْ تَكِلْنِي يَا رَبِّ فِي تِلْكَ الْحَالَاتِ إِلَى حَوْلِي... لَكَانَ

الْحَوْلُ عَنِّي مُعْتَرِلًا

و ای پروردگار من، اگر مرا در آن احوال به توانایی خودم وامی گذاری؛ همانا توان از من کناره می گرفت. ۲۵/۳۲

به خود وانگذاشتن بنده

وَلَا تُرْسِلْنِي مِّنْ يَدِكَ إِزْسَالَ مَنْ لَّا خَيْرَ فِيهِ

و مرا از نزد خود رها نکن همانند رها کردن کسی که در او خیری نیست. ۱۰۳/۴۷

وانگذاشتن بنده، به توانایی خود

لَا تَكِلْنِي إِلَىٰ حَوْلِي وَ قُوَّتِي دُونَ حَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ

مرا به توانایی و نیروی خودم بدون توانایی و نیروی خودت وامگذار. ۱۱۳/۴۷

توبه نصوح و وانگذاشتن گناهان بنده

وَ تَبَّ عَلَيَّ تَوْبَةٌ نَّصُوحًا لَّا تُبْقِي مَعَهَا ذُنُوبًا صَغِيرَةً وَ لَّا كَبِيرَةً، وَ لَّا تَذُرْ مَعَهَا عَلَانِيَةً وَ لَّا سَرِيرَةً

و توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقی نگذاشته و با آن (گناهان) آشکار و نهان را وانگذاری. ۱۲۶/۴۷

والا بلند

والدین پدر و مادر

برتری بخشیدن به والدین و احسان خدا

ص: ۱۲۱۶

به آنها

وَ اَخْصِصِ اللّٰهُمَّ وَالِدَيَّ بِالْكَرَامَةِ لَدَيْكَ

و خداوندا، پدر و مادر مرا به کرامت نزد خود اختصاص ده. ۲/۲۴

درخواست پاداش های ویژه از خدا، برای والدین

اللّٰهُمَّ صِدِّقْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اَلْهَمْنِي عِلْمَ مَا يَجِبُ لَهْمَا عَلَيَّ اِلْهَامًا، وَ اجْمَعْ لِي عِلْمَ ذَلِكَ كُلِّهِ تَمَامًا، ثُمَّ اسْتَعْمِلْنِي بِمَا تُلْهَمْنِي مِنْهُ، وَ وَفِّقْنِي لِلتَّفْوِذِ فِيمَا تُبْصِرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى لَا يَفُوتَنِي اسْتِعْمَالُ شَيْءٍ عَلَّمْتَنِيهِ، وَ لَا تَثْقُلْ اَرْكَانِي عَنِ الْحُفُوفِ فِيمَا اَلْهَمْتَنِيهِ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و آموختن آنچه را که در حق آنان بر من واجب است، به من الهام کن و دانستن همه آن را به طور کامل برای من فراهم نما. آنگاه مرا به آنچه به من الهام می کنی، وادار. و مرا برای انجام آنچه به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. تا انجام دادن آنچه به من آموختی، از دستم نرود و اعضايم از انجام آنچه آن را به من الهام فرموده ای، سنگین نشود. ۳/۲۴

اللّٰهُمَّ اجْعَلْنِي اَهَابُهُمَا هَيْبَةَ السُّلْطَانِ الْعُسُوفِ، وَ اَبْرُهُمَا بَرَّ الْاُمِّ الرَّؤُوفِ، وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدَيَّ وَ بَرِّي بِهِمَا اَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْطَانِ، وَ اَنْلِجْ لِي صَدْرِي مِنْ شَرْبِهِ الظَّمْآنِ حَتَّى اُوْتِرَ عَلَيَّ هَوَايَ هَوَاهُمَا، وَ اُقَدِّمَ عَلَيَّ

رِضَايَ رِضَاهُمَا وَ اَسْتَكْبِرُ بِرَّهُمَا بِي وَ اِنْ قَلَّ، وَ اَسْتَقِلَّ بِرِّي بِهِمَا وَ اِنْ كَثُرَ

خداوندا مرا چنان گردان که از هر دو (پدر و مادر) همچون ترس از پادشاه خودکامه، بیمناک باشم. و با آن دو همانند نیکی مادری مهربان، نیکی کنم. و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خواب خواب آلوده، خوش تر و برای سینه ام از نوشیدن تشنه کام، مطبوع تر قرار ده. تا میل ایشان را بر میل خود برتری دهم و خوشنودی آنان را بر خوشنودی خود مقدم اندازم و نیکی ایشان را درباره خود - اگرچه اندک باشد - بسیار شمارم و نیکی خود را درباره ایشان - اگرچه بسیار باشد - اندک بدانم. ۵/۲۴

اللّٰهُمَّ خَفِّضْ لَهُمَا صَوْتِي، وَ اَطْبْ لَهُمَا كَلَامِي، وَ اَلِنْ لَهُمَا عَرِيكَتِي، وَ اعْطِفْ عَلَيْهِمَا قَلْبِي، وَ صَيِّرْنِي بِهِمَا رَفِيقًا، وَ عَلَيْهِمَا شَفِيقًا

خداوندا، صدایم را برای ایشان آهسته ساز. و سخنم را با آنها خوشایند فرما و خویم را برایشان نرم نما و دلم را بر آن دو مهربان گردان و مرا با آنان دوست و برایشان دلسوز فرما. ۶/۲۴

اللّٰهُمَّ اشْكُرْ لَهُمَا تَرَبُّتِي، وَ اَنْبِئُهُمَا عَلَيَّ تَكْرِمَتِي، وَ اخْفِظْ لَهُمَا مَا خَفِظَاهُ مِنِّي فِي صِغَرِي

خداوندا از آنان به پاس پرورش دادن من، قدردانی کن و آنها را بر گرامی داشتتم، پاداش ده و آنچه در کودکی ام از من نگهداری کردند، برای

اللَّهُمَّ وَمَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى، أَوْ خَلَصَ إِلَيْهِمَا عَنِّي مِنْ مَكْرُوهٍ، أَوْ ضَاعَ قَبْلِي لَهُمَا مِنْ حَقٍّ فَاجْعَلْهُ حِطَّةً لِيَذُنُوْبَهُمَا، وَ عَلُوا فِي دَرَجَاتِهِمَا، وَ زِيَادَةً فِي حَسَنَاتِهِمَا

خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده یا ناخوشایندی که از من به ایشان رخ داده یا حقی از آنها نزد من ضایع شده، پس آن را سبب ریزش گناهانشان و بلندی درجات ایشان و افزایش نیکی هایشان قرار ده. ۸/۲۴

اللَّهُمَّ وَمَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ، أَوْ أَسْرَفَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ فِعْلٍ، أَوْ ضَيَّعَا لِي مِنْ حَقٍّ، أَوْ قَصَّرَا بِي عَنْهُ مِنْ وَاجِبٍ فَقَدْ وَهَبْتُهُ لَهُمَا، وَ جِدْتُ بِهِ عَلَيْهِمَا، وَ رَغِبْتُ إِلَيْكَ فِي وَضْعِ تَبِعْتِهِ عَنْهُمَا، فَإِنِّي لَا أَتَّهُمُهُمَا عَلَى نَفْسِي، وَ لَا أَسْتَبِطُهُمَا فِي بَرِّي، وَ لَا أَكْرَهُ مَا تَوَلَّيَاهُ مِنْ أَمْرٍ يَا رَبِّ

خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند یا بر من در کردار، زیاده روی کرده اند یا حقی را از من ضایع ساخته اند یا نسبت به من از واجبی کوتاهی نموده اند، پس آن را به ایشان بخشیدم و به آنان ارزانی داشتم و از تو می خواهم، گرفتاری را از آنها برداری. زیرا آنان را نسبت به خودم، متهم نمی دانم. آنان را در نیکی به خودم، سهل انگار نمی شمارم و از آنچه درباره من به عهده گرفتند، ناراضی نیستم. ای پروردگار من.

۹/۲۴

فَهُمَا أَوْجِبُ حَقًّا عَلَيَّ، وَ أَقْدِمُ إِحْسَانًا إِلَيَّ، وَ أَعْظُمُ

مِنَهُ لَمَدَى مِنْ أَنْ أَقَاصَهُمَا بَعْدَلٍ، أَوْ أَجَازِيَهُمَا عَلَيَّ مِثْلٍ، أَيْنَ إِذَا يَا إِلَهِي طُولُ شُغْلِهِمَا بِتَرْبِيَّتِي؟! وَ أَيْنَ شِدَّةُ تَعْبِهِمَا فِي حِرَاسَتِي؟! وَ أَيْنَ إِفْتَارُهُمَا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمَا لِلتَّوَسُّعِ عَلَيَّ!؟

پس حق ایشان بر من واجب تر، و احسانشان به من دیرینه تر، و نعمتشان نزد من بزرگ تر از آن است که با عدل از آنان تقاص گیرم یا بر آنان مثل خودشان، کیفر دهم. ای خدای من، در این هنگام کجاست درازی کار آنها، در پرورش دادن من؟ و سختی هایی که در نگهداری من کشیده اند چه می شود؟ و تنگی هایی که برای گشایش من بر خود گرفته اند، چه می شود؟ ۱۰/۲۴

وَ أَعْنِي يَا خَيْرَ مَنْ اسْتَعِينَ بِهِ، وَ وَفَّقَنِي يَا أَهْدَى مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ، وَ لَا تَجْعَلْنِي فِي أَهْلِ الْعُقُوقِ لِلآبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ

و مرا یاری ده، ای بهترین کسی که به وسیله او یاری خواسته شده. و مرا توفیق ده، ای راهنماترین کسی که به او رغبت شده. و مرا در زمره عاق شدگان پدران و مادران قرار نده.

۱۱/۲۴

وام

ویژگی های وام

وَهَبْ لِي الْعَافِيَةَ مِنْ دَيْنٍ تُخَلِّقُ بِهِ وَجْهِي، وَ يَحَارُ فِيهِ ذَهْنِي، وَ يَتَشَعَّبُ لَهُ فِكْرِي، وَ يَطُولُ بِمَمَارَسَتِهِ شُغْلِي

و مرا معاف دار، از وامی که با آن آبرویم را

ص: ۱۲۱۸

بیری و ذهنم در آن سرگردان شود و فکرم برای آن پریشان گردد و کارم در چاره آن طول کشد.

۱/۳۰

بیان تبعات وام

وَ أَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ هَمِّ الدَّيْنِ وَ فِكْرِهِ، وَ شُغْلِ الدَّيْنِ وَ سَهْرِهِ... وَ أَسْتَجِيرُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ ذَلَّتِهِ فِي الْحَيَاةِ، وَ مِنْ تَبَعْتِهِ بَعْدَ الْوَفَاةِ

و به تو پناه می برم - ای پروردگارم - از اندوه و اندیشه وام و از کار قرض و بی خوابی اش. و پناه از تو می جویم - ای پروردگار من - از خواری آن در زندگی و از پیامد آن پس از مرگ. ۲/۳۰

وام دادن به خدا و چندین برابر برگشتن آن، به بنده

مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً

کیست آنکه به خدا وام دهد، وامی نیکو. که خدا آن را برایش به چندین و چند برابر افزون نماید؟ ۱۳/۴۵

واماندگی

رو نیابردن واماندگی به فرشتگان

وَ الَّذِينَ لَا تَدْخُلُهُمْ... إِعْيَاءٌ مِنْ لُغُوبٍ وَ لَا فُتُورٌ...

و همانها که از خستگی زیاد، وامانده و سست

نمی گردند... ۷/۳

وبا

آمیخته ساختن آب های مشرکان، به وبا

اللَّهُمَّ وَ امزُجْ مِيَاهَهُمْ بِالْوَبَاءِ

خداوندا و آب هایشان را به وبا درآمیز.

۱۲/۲۷

وبال تبعات

و ثوق اعتماد

وحی

محمد صلی الله علیه و آله ، امانت دار وحی

اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا أَمِينًا عَلَيَّ وَحِيكَ

خداوندا بر محمد - امین وحیت - درود فرست. ۳/۲

جبرئیل، امانت دار وحی

جِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَيَّ وَحِيكَ

جبرئیل امین وحی توست. ۴/۳

امانت داران وحی الهی

...فَصِّلْ عَلَيْهِمْ وَ عَلَيَّ الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيَّ وَحِيكَ

ص: ۱۲۱۹

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که بر وحی تو امانت دارند.

۱۰/۳

وعده و نوید الهی، در وحی

وَ اجْعَلْ مَا صَرَّحْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ... قَاطِعًا لِأَهْتِ - مَامِنَا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكَفَّلْتَ بِهِ...

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای قرار

ده. ۳/۲۹

قرآن، وحی خدا بر پیامبر صلی الله علیه و آله

وَ جَعَلْتَهُ... وَ حَيَّا أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَنْزِيلًا

و آن را وحیی قرار دادی که بر پیامبرت محمد - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - به تدریج نازل فرمودی. ۲ و ۱/۴۲

وحی الهی و راهنمایی بر توبه

وَ جَعَلْتَ عَلَى ذَلِكَ الْبَابِ دَلِيلًا مِنْ وَحْيِكَ لِنَّا يَضِلُّوا عَنْهُ

و بر آن دراز وحی خود، راهنمایی قرار داده ای تا از آن گمراه نشوند. ۱۰/۴۵

وداع

چگونگی وداع روز، با نیکان

وَ هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ... إِنَّ أَحْسَنًا وَدَّعَنَا بِحَمْدِ

و این روزی نو و تازه است. اگر نیکی کردیم، با سپاس ما را بدرود گوید. ۱۲/۶

وداع با ماه رمضان، و فراقی دشوار

فَنَحْنُ مُودِّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ عَزَّ فِرَاقُهُ عَلَيْنَا

پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که فراقش بر ما دشوار است. ۲۳/۴۵

وداع با رمضان، نه از روی به ستوه آمدن

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ مُودَعٍ بَرِّمَا وَ لَا مَثْرُوكٍ صِيَامُهُ سَأْمًا

درود بر تو. نه آنکه وداع با او از روی دلتنگی باشد. و نه آنکه ترک روزه اش از سر ملالت باشد.

۳۷/۴۵

ورع پرهیزکاری

ورم

ایستادن در برابر خدا، تا ورم نمودن پاها

يَا إِلَهِي لَوْ... قُفْتُ لَكَ حَتَّى تَتَشَرَّ قَدَمَايَ... مَا اسْتَوْجِبْتُ بِذَلِكَ مَعَوْ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنقدر در برابر تو بایستم تا پاهایم ورم کند، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم

نیستم. ۳۰/۱۶

ص: ۱۲۲۰

ورود

در آمدن در زمره شهدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا... نَصِيرٌ بِهِ فِي نَظْمِ الشُّهَدَاءِ بِسُيُوفِ أَعْدَائِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که با آن در ردیف کشته شدگان به شمشیرهای دشمنانش در آییم.

۳۰ و ۲۷/۱

آسان گرداندن آنچه خدا بر بنده وارد نموده

وَيَسِّرْ لِي مَا أَخَلَلْتَنِي

و آنچه بر من وارد نموده ای، برایم آسان کن.

۱۵/۶

راه ورودی برای شیطان

اللَّهُمَّ لَا تَجْعَلْ لَهُ فِي قُلُوبِنَا مَدْخَلًا

خداوندا برای او در دل های ما راه ورودی قرار نده. ۱۷/۶

ورود بنده، در خوشنودی خدا

وَاجْعَلْ... فِي مَرْضَاتِكَ مَدْخَلِي

و ورود مرا در خوشنودی ات قرار ده.

۲۱/۱۱

پاداش بندگان، پیش از ورود به فرمانبری خدا

وَ أَعَدَدْتَ تَوَابَهُمْ قَبْلَ أَنْ يُفِيضُوا فِي طَاعَتِكَ

و پاداششان را آماده نموده ای، پیش از آنکه در طاعتت وارد شوند. ۳۷/۷

ورود بنده، در رحمت الهی

وَ أَوْرِدْنِي مَسَارِعَ رَحْمَتِكَ

و مرا در آبشخورهای رحمت در آور.

۱/۴۱

ورود به حوض پیامبر صلی الله علیه و آله (در بهشت)

وَ أَوْرِدْنَا حَوْضَهُ

و به حوض او واردمان کن. ۲۰/۴۲

وارد ساختن تائین، به بهشت ها

تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَّصُوحًا عَسَىٰ رَبُّكُمْ أَن يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ يُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ

به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایتان را از شما بزدايد و شما را به بهشت هایی داخل

کند که نهرها از زیر آن جاری است. ۱۰/۴۵

غفلت از ورود به جایگاه (بهشت)

فَمَا عُدْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَ إِقَامِهِ الدَّلِيلِ

پس - بعد از گشودن در و به پا داشتن راهنما - عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟! ۱۱/۴۵

ص: ۱۲۲۱

با ذلّت به جهنّم وارد شدن مستکبران

إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ

همانا کسانی که از عبادت من کبر می ورزند، به زودی با خواری داخل جهنّم خواهند شد.

۱۵/۴۵

ورود ماه رمضان با برکاتش، بر مسلمانان

السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَا وَفَدْتَ عَلَيْنَا بِالْبَرَكَاتِ

درود بر تو همان طور که با برکت ها بر ما وارد شدی. ۳۶/۴۵

در آوردن بنده، در حزب خدا

فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ... أَذْخَلْتَهُ فِي حِزْبِكَ

پس او را از کسانی قرار دادی، که در حزب خود واردش کردی. ۶۷/۴۷

در آمدن در جایگاه پیشینیان

وَ وَافٍ بِبِي عَرَضَهُ الْأَوْلِيَيْنِ

و مرا در میان جایگاه (رستاخیز) پیشینیان در آور. ۱۲۷/۴۷

ورود در محرمات

وَ أَتَيْتُ إِلَّا تَفْحُمًا لِحُرْمَاتِكَ

و من جز وارد شدن در حرام های تو کاری نداشته ام. ۱۴/۴۹

وزیر

یاری نشدن خدا، توسط وزیری

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يُوَازِرْكَ فِي أَمْرِكَ وَزِيرٌ

تویی آنکه در کارت، وزیری تو را کمک نکرده است. ۱۴/۴۷

وسط میان

وسعت فراخی

وسیله سبب

وسوسه

نگهبان بندگان، از وسوسه های شیطان

وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ... مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ وَ خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ حَارِسًا

و قرآن را نگهبان ما از وسوسه های شیطان و از اندیشه های بد قرار ده. ۱۰/۴۲

قرآن؛ بازدارنده درون از خطور وسوسه

وَ اخْجُبْ بِهٖ خَطَرَاتِ الْوَسَاوِسِ عَنِ صِحَّهِ ضَمَائِرِنَا

و با آن (قرآن)، خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار. ۱۱/۴۲

شکایت به خداوند، از وسوسه نفس

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي... وَسَوَسَهُ نَفْسِي

ص: ۱۲۲۲

ای خدای من، از وسوسه های نفسم، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

وصول رسیدن

وطن

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به جای دور از وطنش

هَاجَرَ إِلَى... مَحَلِّ النَّأْيِ عَنِ مَوْطِنِ رَحْلِهِ

و از جایگاه اقامتش، به محل دور هجرت نمود. ۱۶/۲

فراهم نساختن وطن، برای شیطان

اللَّهُمَّ... لَا تُؤْتِنَنَّ لَهُ فِيمَا لَدَيْنَا مَنْزِلًا

خداوندا او را در آنچه نزد ماست، منزل نده.

۶/۱۷

وعده

خدا، انجام دهنده وعده

يَا نَافِذَ الْعِدَّةِ

ای به انجام رساننده وعده. ۲۶/۲

تمام گشتن وعده الهی

فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... الَّذِينَ عَلَى أَرْجَائِهَا إِذَا نَزَلَ الْأَمْرُ بِتَمَامِ وَعْدِكَ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگانی که بر اطراف آن آسمان هاینده، آنگاه که

فرمان تمام شدن وعده ات نازل شود. ۱۲ و ۱۱ و ۱۰/۳

وعده خداوند، به ستمگران

وَعَرَفُهُ عَمَّا قَلِيلٍ مَا أَوْعَدْتَ الظَّالِمِينَ

و آنچه ستمگران را به آن تهدید نمودی، بر او بنما. ۱۲/۱۴

پناه بردن به خدا، از وعده های شیطان

اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ... مِنَ التَّقَه بِأَمَانِيهِ وَ مَوَاعِيدِهِ

خداوندا ما از اطمینان به آرزوهای او و وعده هایش به تو پناه می بریم. ۱/۱۷

وفا کردن خدا، به وعده اش

فَأَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي

پس آنچه به من وعده دادی، انجام ده.

۷/۲۱

دروغ بودن وعده شیطان

إِنْ وَعَدْنَا كَذَبْنَا

اگر ما را وعده دهد، به ما دروغ گوید.

۷/۲۵

تصریح خدا به وعده اش، در وحی الهی

وَ اجْعَلْ مَا صَرَّحْتَ بِهِ مِنْ عِدَّتِكَ فِي وَحْيِكَ... قَاطِعًا لِأَهْتِ - مَامِنَا بِالرِّزْقِ الَّذِي تَكَفَّلْتَ بِهِ...

ص: ۱۲۲۳

و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای قرار ده. ۳/۲۹

در آسمان بودن آنچه به بندگان، وعده داده شده

وَفِي السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

و روزی شما و آنچه به آن وعده داده می شوید، در آسمان است. ۴/۲۹

اجابت وعده داده شده الهی

اللَّهُمَّ فَهَذَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ... مُتَنَجِّزًا وَعَدَّتْ بِمِنْ الْإِجَابَةِ

خداوندا، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که وفا به وعده ای را که پیرامون اجابت داده ای، خواستارم. ۱۱/۳۱

ناتوانی بنده از شتاب به وعده داده شده خدا، به دوستانش

أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ الْمَسَارَعَةِ فِيمَا وَعَدْتَهُ أَوْلِيَاءَكَ

ای خدای من، از ناتوانی نفسم در شتافتن به آنچه به دوستانت نوید داده ای، به تو شکایت می کنم. ۱۰/۵۱

نفس بنده و سبک شمردن وعده الهی

قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي... مَوْقِفًا... الْمُسْتَحْفِينَ بِوَعْدِكَ

خود را در جایگاه سبک شمارندگان وعده تو، واداشته ام. ۲/۵۳

وعده خدا به:

أ. شفاعت نیکوی محمد صلی الله علیه و آله

وَعَرَّفَهُ فِي أَهْلِ الطَّاهِرِينَ وَ أُمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلًا مَا وَعَدْتَهُ

و او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش و مؤمنان امتش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن. ۲۵/۲

ب. رفع گرفتاری رنج دیدگان

سُبْحَانَكَ نَحْنُ... أَهْلُ السُّوءِ الَّذِينَ وَعَدْتَ الْكُشْفَ عَنْهُمْ

پاک و متره‌می تو! ما گرفتارانیم که رفع گرفتاری آنها را وعده داده ای. ۴/۱۰

ج. پاداش

وَاٰیۡمٰنٌ وَعَدۡهُمۡ عَلٰی نَفْسِهٖۤ اَنۡ يُّفۡضِلَہٗ حُسۡنَ الْجَزَآءِ

و ای آنکه ایشان را به فضل خود، پاداش نیک وعده داده است. ۱۰/۱۲

وَ اَرۡزُقۡنِیۡ... شَوۡقَ ثَوَابِ الْمُوَعُوۡدِ

و اشتیاقِ پاداشِ وعده‌ها (ی بهستی) را

ص: ۱۲۲۴

روزی ام فرما. ۹/۲۲

اللَّهُمَّ ارْزُقْنَا... شَوْقَ ثَوَابِ الْمُوعُودِ

خداوندا شوقِ پاداشِ وعده داده شده را روزی ما گردان. ۵۳/۴۵

د. پذیرفتن توبه بنده

فَأَقْبَلُ تَوْبَتِي كَمَا وَعَدْتِ

پس همانگونه که وعده دادی، توبه ام را بپذیر. ۱۵/۳۱

ه. اجابت دعا

وَ حَثَّتْ عَلَيَّ الدُّعَاءِ، وَ وَعَدَّتْ لِإِجَابَتِهِ

و بر دعا ترغیب نمودی و اجابت را نوید دادی. ۲۹/۳۱

و. اجابت بیچارگان

وَ عَرَّفَنِي مَا وَعَدْتِ مِنْ إِجَابَتِهِ الْمُضْطَّرِّينَ

و اجابتی که بیچارگان را وعده داده ای، به من بشناسان. ۱۲/۱۴

ز. عذاب دوری گزیننده از رضایش

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ... تَوَعَّدْتَ بِهَا مَنْ صَدَفَ عَن رِضَاكَ

خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن هر که را از خوشنودی تو دوری گزید، وعده عذاب داده ای. ۲۹/۳۲

ح. ارجمندی دوستانش

وَ أَهْلُنَا فِيهِ لِمَا وَعَدْتِ أَوْلِيَاءَكَ مِنْ كَرَامَتِكَ

و ما را در این (ماه) به کرامت خود که به دوستانت وعده داده ای، سزاوار نما. ۱۲/۴۴

وعظ پند

وفا

خدا، وفاکننده به گفتار

يَا وَفِي الْقَوْلِ

ای وفاکننده گفتار. ۲۶/۲

وفای خداوند به آنچه وعده داده

فَأَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي

پس آنچه به من وعده دادی، انجام ده.

۷/۲۱

قسم خدا، وفاشده ترین (قسم ها)

وَأَقْسَمْتَ وَقَسَمْتَ الْأَبْرُّ الْأَوْفَى

و سوگند یاد کردی و سوگند تو محقق ترین و وفاشده ترین است. ۴/۲۹

وفای خدا، به وعده اش درباره اجابت

اللَّهُمَّ فَهَذَا أَنَا ذَا قَدْ جِئْتُكَ... مُتَّجِرًا وَعَدَّكَ فِيمَا وَعَدْتَنِي بِهِ مِنَ الْإِجَابَةِ

ص: ۱۲۲۵

خداوندا، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که وفا به وعده ای را که پیرامون اجابت داده ای، خواستارم. ۱۱/۳۱

وفای به توبه

اللَّهُمَّ وَإِنَّهُ لَا وَفَاءَ لِي بِالتَّوْبَةِ إِلَّا بِعِصْمَتِكَ

خداوندا مرا جز به نگهداری تو، وفای به توبه نیست. ۱۹/۳۱

وفاکننده به عهد الهی

وَتَوَحَّدَنِي بِمَا تَتَوَحَّدُ بِهِ مَنْ وَفَى بِعَهْدِكَ

و تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می کنی با کسی که به عهد تو وفا کرده.

۸۸/۴۷

وفور فراوانی

وقار

(توفیق داشتن) وقار و سنگینی

وَأَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي... سُكُونِ الرِّيحِ

و زیور پرهیزکاران را در وقار، به من بپوشان.

۱۰/۲۰

وقت زمان

ولخرجی

بازداشتن بنده از ولخرجی

وَأَقْبِضْنِي بِلُطْفِكَ عَنِ التَّبْدِيرِ

و مرا - به لطف خود - از ولخرجی باز دار.

ولد فرزند

ولی [امام علیه السلام]

دعا برای ولی خدا

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَ أَوْزِعْنَا مِثْلَهُ فِيهِ، وَ آتِهِ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيْرًا، وَ افْتِخْ لَهُ فَتَحًا يَسِيْرًا، وَ أَعِنُّهُ بِرُكْنِكَ الْأَعَزِّ، وَ اشْدُدْ أَرْزَهُ، وَ قَوِّ عَضُدَهُ، وَ رَاعِهِ بِعَيْنِكَ، وَ احْمِهِ بِحِفْظِكَ وَ انصُرْهُ بِمَلَائِكَتِكَ، وَ امدُدْهُ بِجُنْدِكَ الْأَعْلَبِ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما و مانند آن (شکر) را در نعمت، به ما الهام نما و او را از جانب خود، سلطنتی پیروزمند عطا فرما و برای او پیروزی به آسانی بگشای و او را به تواناترین تکیه گاه (نیروی) خود، یاری فرما و پشتش را محکم ساز و بازویش را قوت ده و تحت نظر خود، از او نگهداری کن و با حفظ خویش، او را پشتیبانی کن و با فرشتگانت

ص: ۱۲۲۶

یاری اش نما و با چیره ترین لشکرت، به او کمک رسان. ۶۱/۴۷

وَ أَقِمَّ بِهِ كِتَابَيْكَ وَ حُدُودَكَ وَ شَرَائِعَكَ وَ سُنَنَ رَسُولِكَ، صِلْ مَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَ أَحْيِ بِهِ مَيَا أَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ، وَ اجْعَلْ بِهِ صِدَاءَ الْحَيُّورِ عَنْ طَرِيقَتِكَ، وَ أَبِنْ بِهِ الضَّرَاءَ مِنْ سَبِيلِكَ، وَ أزلْ بِهِ النَّاكِبِينَ عَنْ صِرَاطِكَ، وَ اَمْحَقْ بِهِ بُعَاةَ قَصْدِكَ عَوْجًا

و کتاب خود و احکامات و قوانینت و روش های پیامبرت را - خداوندا درودهایت بر او و خاندانش باد - به وسیله او به پا دار و با او آنچه ستمگران از نشانه های دینت محو می کنند را زنده گردان و با او زنگار ستم را از راهت بزدا و به سبب او سختی را از راهت دور کن و به وسیله او منحرفان را از راهت بیرون کن و به وسیله او آنان که می خواهند راه راست تو را کج کنند، نابود گردان. ۶۲/۴۷

وَ أَلِنْ جَانِبَهُ لِأَوْلِيَائِكَ، وَ ابْسُطْ يَدَهُ عَلَى أَعْدَائِكَ

و خوی او را برای دوستانت نرم فرما و دستش را بر دشمنانت بگستر. ۶۳/۴۷

وَلِيَّ خُدا وَ دَرخواست بنده از خدا

وَ هَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ، وَ رَحْمَتَهُ وَ تَعَطْفَهُ وَ تَحَنُّنَهُ

و محبت و رحمت و عطوفت و دلسوزی او را به ما روا دار. ۶۳/۴۷

وهم اندیشه

و هن سستی

ویرانی

ویران ساختن پناهگاه شیطان

اللَّهُمَّ وَ اهْزِمْ جُنْدَهُ

خداوندا و لشکرش را شکست ده. ۱۳/۱۷

ویژگی ها صفات

ص: ۱۲۲۷

هجرت

هجرت پیامبر صلی الله علیه و آله ، به شهرهای غربت

وَ هَاجَرَ إِلَى بِلَادِ الْغُرَبِیِّهِ

و به شهرهای غربت هجرت نمود. ۱۶/۲

هجرت اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از قبایل خود

الَّذِينَ هَجَرْتَهُمْ الْعَشَائِرُ إِذْ تَعَلَّقُوا بِعُرْوَتِهِ

آنان که چون به دسته آن حضرت آویختند، قبیله هایشان از آنها دوری نمودند. ۶/۴

هجرت اصحاب محمد صلی الله علیه و آله ، از شهرهای خویشان خود

وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى هَجْرِهِمْ فَيْكَ دِيَارَ قَوْمِهِمْ

و ایشان را به خاطر آنکه در راه تو از شهرهای خویشانشان هجرت کردند، پاداش عنایت کن.

۸/۴

توفیق دوری از شرّ و بدعت

وَقَفْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ، وَ هِجْرَانِ الشَّرِّ... وَ مُجَابَبَةِ الْبِدْعِ

ما را برای انجام نیکی و ترک بدی و ترک بدعت ها، توفیق ده. ۱۸/۶

پاداش بنده، به دوری گزیننده از او

وَ سَدَّدْنِي لِأَنَّ... أَجْرِي مَنْ هَجَرَنِي بِالْبِرِّ

و مرا توفیق ده تا آنکه از من دوری کرده را به نیکی جزا دهی. ۹/۲۰

دوری از همه گناهان، پیمان بنده با خدا

لَكَ يَا رَبِّ... عَهْدِي أَنْ أَهْجُرَ جَمِيعَ مَعَاصِيكَ

ای پروردگار من، با تو عهد می بندم، از همه نافرمانی های تو، دوری گزینم. ۱۶/۳۱

عذرخواهی از دوری نکردن از گناه

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَدِرُ إِلَيْكَ... مِنْ كُلِّ إِثْمٍ عَرَضَ لِي فَلَمْ أَهْجِرْهُ

خداوند! من به درگاه تو عذر می آورم از هر گناهی که برایم پیش آمد، پس از آن دوری نکردم.

۱/۳۸

بازگشت بنده، به دوری گزیننده از او

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نُرَاجِعُ مَنْ هَاجَرَنَا

ما را در آن ماه توفیق ده، که به کسی که از ما دوری نموده، بازگردیم. ۱۰/۴۴

هجوم حمله

ص: ۱۲۲۹

هدایت راهنمایی

هدف

هدف بلا نگرداندن بنده

و لَا تَجْعَلْنِي لِلْبَلَاءِ غَرَضًا

و مرا هدف بلا نگردان. ۱۶/۴۸

آبروی بنده، هدف تیرهای حسود

و كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ... جَعَلَ عِرْضِي غَرَضًا لِمَرَامِيهِ

و چه بسیار حسودی که آبروی مرا هدف تیرهای خود قرار داد. ۹/۴۹

هدیه ارمغان

هراس ترس

هزار

برتری شبی از رمضان، بر شب های هزار ماه

ثُمَّ فَضَّلَ لَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ عَلَى لَيَالِي أَلْفِ شَهْرٍ

آنگاه یک شب از شب های آن را بر شب های هزار ماه برتری داد. ۵/۴۴

شب قدر، بهتر از هزار ماه

وَ أَجَلَّتْ فِيهِ مِنْ لَيْلَةِ الْقَدْرِ (الَّتِي هِيَ) خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

و شب قدر را که از هزار ماه بهتر است، در آن بزرگ داشتی. ۲۰/۴۵

السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلَةِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ

درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه. ۴۰/۴۵

هزار درود، بر محمد صلی الله علیه و آله و آلش

ثُمَّ تَدْعُو بِمَا بَدَا لَكَ، وَتُصَلِّي عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ

سپس دعا کن آنچه را برایت آشکار شد و بر محمد و خاندانش هزار بار درود فرست.

۲۸/۴۸

هفت

رویدن هفت خوشه، از یک دانه

مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ فِي كُلِّ سُنبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٍ

داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد.

۱۳/۴۵

هلاکت تباهی

نافرمانی خدا، و هلاکت

ص: ۱۲۳۰

فَالْهَالِكِ مِمَّا مَنَ هَلَكَ عَلَيْهِ

پس هلاک شونده از ما کسی است که به خاطر نافرمانی او هلاک شود. ۲۴/۱

وَ مَنْ أَشَقَى مِمَّنْ هَلَكَ عَلَيْكَ؟

و شقی تر از کسی که بر اثر نافرمانی ات به هلاکت افتاده، کیست؟ ۱۶/۳۷

هلاک شدن نفس بنده

فَإِنَّ نَفْسِي هَالِكَةٌ أَوْ تَعْصِمُهَا

زیرا نفس من هلاک شونده است، مگر آنکه تو حفظش نمایی. ۱۹/۲۰

رهایی از مهلکه های گنهکاران

وَ اجْعَلْنِي أُسْوَةً مَنْ قَدْ... خَلَّصْتَهُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ وَرَطَاتِ الْمِمْ-جَرِيمِينَ

و مرا اسوه کسی گردان که به توفیق خود، او را از مهلکه های مجرمان، رهاندی. ۱۰/۳۹

دست نیافتن مهالک، به دستاویزنده به عصمت قرآن

وَ لَا تَنَالُ أَيْدِي الْهَلَكَاتِ مَنْ تَعَلَّقَ بِعُرْوِهِ عِصْمَتِهِ

و هر که به دستاویز عصمت آن چنگ زد، دست هلاکت به او نمی رسد. ۳/۴۲

سبب هلاک نشدن هلاک شونده ای از معصیت کاران

وَ أَمْهَلْتَ مَنْ قَصَدَ لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ... وَ تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا يَهْلِكَ عَلَيْكَ هَالِكُهُمْ... إِلَّا عَنِ الطُّلِّ الْإِعْذَارِ إِلَيْهِ

و کسی را که به خود قصد ستم نموده، مهلت داده ای. و تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا هلاک شونده ایشان، به خاطر تو هلاک نشود. مگر بعد از عذرهای فراوان بر او.

۹/۴۵

هلاک نساختن بنده، با هلاک شدگان

وَ لَا تُهْلِكُنِي مَعَ مَنْ تُهْلِكُ مِنَ الْمُتَعَرِّضِينَ لِمَقْتِكَ

و مرا همراه هلاک شوندگانی که دشمنی تو را می طلبند، هلاک نگردان. ۹۶/۴۷

وَلَا تُبْزِنِي فِيمَنْ تُبْزِي مِنَ الْمُنْحَرِفِينَ عَنْ سُبُلِكَ

و مرا در شمار هلاک شدگانی که از راه های تو منحرف شده اند، هلاک مکن. ۹۷/۴۷

گردابِ هلاک شوندگان

وَلَا تَزِمِ بِي رَمَى مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ... بَلْ خُذْ بِيَدِي مِنْ... وَزَطِّهِ الْهَالِكِينَ

و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده. بلکه از گرداب هلاک شدگان، دستم را بگیر (نجاتم ده).

۱۰۴/۴۷

هلاک نشدن به وسیله اعمال نیکو

ص: ۱۲۳۱

وَلَا تُهْلِكُنِي بِمَا أَسَدَيْتُهُ إِلَيْكَ

و به وسیله آنچه که نیکویی نموده ام، مرا هلاک نکن. ۱۱۶/۴۷

سؤال نشدن از خدا، درباره هلاکت بنده

إِنْ أَهْلَكْتَنِي فَمَنْ ذَا الَّذِي يَعْرِضُ لَكَ فِي عَبْدِكَ، أَوْ يَسْأَلُكَ عَنْ أَمْرِهِ

اگر مرا نابود کنی، پس کیست آنکه درباره بنده ات معترض تو شود یا درباره کار او، تو را بازخواست کند؟ ۱۵/۴۸

خود را در درّه های هلاکت افکندن

تَقَحَّمْتُ أَوْدِيَةَ الْهَلَاكِ... تَعَرَّضْتُ فِيهَا لِسَطَوَاتِكَ وَ بِحُلُولِهَا عُقُوبَاتِكَ

در وادی های هلاکت رفتم. در آنها، خود را در معرض سخت گیری هایت قرار داده، با عقوبت هایت روبرو شدم. ۲/۴۹

هلاک نساختن خویش، به خاطر امید به عفو الهی

فَلَوْ لَا الْمَوَاقِفُ الَّتِي أَوْءَمَلُ مِنْ عَفْوِكَ الَّذِي شَمِلَ كُلَّ شَيْءٍ لَأَلْقَيْتُ بِيَدِي

پس اگر جایگاهی که از بخشایش آرزومندم و هر چیزی را فرامی گیرد نبود، خود را هلاک می ساختم. ۳/۵۰

هلاک نساختن بنده، با گناهانش

وَلَمْ تُهْلِكْنِي بِجَرِيرَتِي

و به گناهم مرا هلاک نمودی. ۱۱/۵۱

بنده و هلاک ساختن خود

سُبْحَانَكَ... أَيُّ تَغْرِيرٍ عَزَّرْتُ بِنَفْسِي!

پاک و منزهی! به کدام هلاک، خود را به هلاکت افکندم؟ ۳/۵۳

موجبات هلاکت بنده:

أ. تباه کردن واجبات

وَلَا تُنِنِي عَلَيَّ يَا حَيَاتُهَا سُنَّةٌ حَاشَا فُرُوضِكَ الَّتِي مِنْ ضَيَعِهَا هَلَكَ

و نه (عمل) مستحبی به خاطر زنده ساختنش مرا می ستاید، مگر واجبات تو، که هر که آن را انجام نداد، به هلاکت رسد.

۱۷/۳۲

ب. به حق جزا داده شدن بنده

فَإِنَّكَ إِن تَكْفِنِي بِالْحَقِّ تَهْلِكُنِي

زیرا اگر تو مرا به حق مکافات دهی، هلاکم. ۵/۳۹

ج. خواهش نفس

وَ حُلِّ بَيْنِي وَ بَيْنَ... هَوَى يُوبِقُنِي

و میان من و خواهش نفس که مرا هلاک می گرداند، جدایی انداز. ۹۹/۴۷

ص: ۱۲۳۲

د. گناه

وَ اتَّصَلُ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي قَدْ أَوْبَقْتَنِي

و به درگاه تو از گناهانم که تباهم ساخته، پوزش می طلبم. ۸/۵۱

ه. کردار خود

عَمَلِي أَهْلَكَنِي

عملم مرا به هلاکت افکنده. ۷/۵۲

همانند

نیازمندی بنده، به همتایانش

وَ نَعُوذُ بِكَ... مِنَ الْفَقْرِ إِلَى الْأَكْفَاءِ

و پناه می بریم به تو از نیازمندی به هم نوعان.

۸/۸

شبيه ترين چيزها به اراده خدا

وَ أَشْبَهُ الْأَشْيَاءِ بِمَشِيَّتِكَ... رَحْمَهُ مِنْ اسْتَرْحَمَكَ، وَ عَوْتُ مَنْ اسْتَعَاثَ بِكَ

و شبيه ترين چيزها به اراده ات، بخشش است بر آنکه از تو رحمت خواسته و کمک به کسی است که از تو کمکی

طلبيده. ۵/۱۰

در دل بنده نگاشتن نمونه پاداش ذخيره شده برای او

وَ صَوَّرَ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا ادَّخَرْتَ لِي مِنْ ثَوَابِكَ

و نمونه پاداشی را که برایم ذخیره نمودی، در دلم بگذار. ۱۵/۱۴

انجام پاکیزه ترين اعمال، هنگام شباهت آنها

وَفَّقْنِي... إِذَا تَشَابَهَتِ الْأَعْمَالُ لِأَزْكَاهَا

هنگامی که اعمال شبیه (یکدیگر) گردید، به پاکیزه ترین آنها توفیقم ده. ۲۱/۲۰

نخواندن همانندی، با خدا

فَإِنِّي لَا أَجْعَلُ لَكَ ضِدًّا، وَلَا أَدْعُو مَعَكَ نِدًّا

زیرا من برای تو ضدی قرار نمی دهم و با تو همانندی را نمی خوانم. ۲۲/۲۰

بزرگ و برتر بودن خداوند، از همانند داشتن

فَتَعَالَيْتَ عَنِ الْأَشْبَاهِ وَالْأَضْدَادِ، وَتَكَبَّرْتَ عَنِ الْأَمْثَالِ وَالْأَنْدَادِ

پس تو از داشتن ماندها و همتاها برتر و از داشتن همسان و همگون بزرگ تر بودی. ۱۲/۲۸

نبود همتا و همانندی، برای خدا

إِنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ تَلِدْ وَلَمْ تُوَلَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَكَ كُفُوًا أَحَدٌ

به درستی که تو تنها یکتای بی نیازی که فرزند نیوردی و زاییده نشدی و هیچ کس مانند تو نبوده

ص: ۱۲۳۳

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يَكُنْ لَكَ مُشَاهِدٌ وَلَا نَظِيرٌ

تویی آنکه برای تو بیننده و مانندی نبوده است. ۱۴/۴۷

يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ

ای که زائیده و زائیده نشده ای و برای او همتایی نبوده است. ۲/۵۴

قدرت خدا، بر آفرینشی همانند

أَسْبَوْهُبِكَ - يَا إِلَهِي - نَفْسِي الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا لَتَمْتَنِعَ بِهَا مِنْ سُوءٍ... وَ لَكِنْ أَنْشَأْتَهَا إِبْتَاتًا لِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ مِثْلَهَا، وَ احْتِجَاجًا بِهَا عَلَيَّ
شَكْلَهَا

ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به سبب آن از زیان حمایت شوی. بلکه آن را آفریدی، تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود و بدین سبب بر (آفرینش) شبیه آن، دلیل آوردی. ۷/۳۹

مزد کار نیک، ده برابر مانند آن

مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا

هر کس کار نیکی به جا آورد، پس برای او ده برابر آن است. ۱۲/۴۵

همانندی کار بد با کيفرش

مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا

هر کس کار بدی کند، جز مانند آن جزا داده

نمی شود. ۱۲/۴۵

وجود آیاتی نظیر آیات افزایش حسنات ، در قرآن

وَقُلْتُ: مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً. وَ مَا أَنْزَلْتُ مِنْ نِظَائِرِهِنَّ فِي الْقُرْآنِ مِنْ تَضَاعِيفِ الْحَسَنَاتِ

و فرمودی: «کیست آنکه به خدا وام دهد، وامی نیکو. که خدا آن را برایش به چندین و چند برابر افزون نماید؟». و ماندهای آن (آیه هایی) که از افزایش های نیکی ها در قرآن فرورستادی.

داستانی مانند داستان دانه ای که هفت خوشه رویانده

وَقُلْتُ: مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبَّةٌ، وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ

و فرمودی: «داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.» ۱۳/۴۵

چیزی همانند خدا نیست

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ

ص: ۱۲۳۴

چیزی مانند او نیست. ۲/۴۷

نگاشتن صورت ها، بدون نمونه و مانند

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الَّذِي... صَوَّرْتَ مَا صَوَّرْتَ مِنْ غَيْرِ مِثَالٍ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که صورت ها را بدون نمونه نگاشتی.

۱۲/۴۷

شبهه و مانند نشدن خدا، به چیزی

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ تُمَثَّلْ فَتَكُونَ مَوْجُودًا

تویی آنکه به چیزی مانند نشده ای، تا آفریده شده باشی. ۱۹/۴۷

نبود همانندی برای غلبه یا برابری، با خدا

أَنْتَ الَّذِي... لَا عَدَلَ لَكَ فَيَكَاثِرُكَ، وَ لَا نِدَّ لَكَ فَيَعَارِضُكَ

تویی آنکه همانندی برایت نیست، تا در فرونی با تو رقابت کند و مانند‌ی نداری تا با تو معارضه کند. ۲۰/۴۷

سپاسی که مانند آن، گذارده نشده

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا لَمْ يَحْمَدُكَ خَلْقٌ مِثْلَهُ

سپاس برای توست. سپاسی که هیچ آفریده ای مانند آن، تو را ستایش نکرده باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۴

درودی پیوسته، به مانند درودهای ویژه

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... صَلَاةً... مُتَّصِلَةً بِنَظَائِرِهِنَّ أَبَدًا

پروردگار من، بر ایشان درود فرست. درودی که تا ابد به مانند‌های آن (درودها) متصل باشد.

۵۹/۴۷

الهام شکر به بنده، همانند الهام به امام علیه السلام

اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَ أَوْزِعْنَا مِثْلَهُ فِيهِ

خداوندا، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما و مانند آن (شکر) را در نعمت، به ما الهام نما. ۶۱/۴۷

یگانگی خدا و نبودن همتیانی برای او

وَإِنِّي وَإِنْ لَمْ أُقَدِّمْ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ وَنَفَى الْأَضْدَادِ وَالْأَنْدَادِ وَالْأَشْبَاهِ عَنْكَ

و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانگی دانستن تو و نفی شریکان و همتیان و ماندهایی از تو را، پیش فرستاده ام. ۷۲/۴۷

همتا همانند

همراه

فرشتگان همراه برف و تگرگ

ص: ۱۲۳۵

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمُسَيِّعِي الثَّلْجِ وَالْبَرَدِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و همراهی کنندگان برف و تگرگ. ۱۵ و ۱۱ و ۳/۱۰

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و نیکو به پایان بردن همراهی پیامبر

اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ أَحْسَنُوا الصَّحَابَةَ... فَلَا تَنْسَ لَهُمُ اللَّهُمَّ مَا تَرَكُوا لَكَ وَ فِيكَ، وَ أَرْضِهِمْ مِنْ رِضْوَانِكَ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که همراهانی نیکو بودند، پس خداوندا آنچه را برای تو و در راه تو رها کردند برای آنان از نظر دور ندار و به خوشنودی خود ایشان را خوشنود ساز.

۷ و ۴/۳

نیکی همراه بودن (با هر روز) را، روزی بندگان نمودن

وَ ارْزُقْنَا حُسْنَ مُصَاحَبَتِهِ

و نیکی همدم بودن با آن روز را نصیب ما گردان. ۶/۱۳

روز و برترین همراه بندگان بودن

وَ اجْعَلْهُ... أَفْضَلَ صَاحِبِ صَحْبَانَاهُ

و آن (روز) را برترین همراهی که با آن همراه

شده ایم قرار ده. ۶/۱۹

همراهی کردن شیطان، در معصیت الهی

اللَّهُمَّ إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ شَمِتَ بِنَا إِذْ شَايَعَنَا عَلَى مَعْصِيَتِكَ

خداوندا چون بر نافرمانی از تو، شیطان را همراهی نمودیم، او ما را شماتت کرد. ۱۰/۶

پرسش از همراه بودن دشمنی خدا، با بنده

...أَمْ لَزِمَنِي فِي وَقْتِ دُعَايَ مَقْتِكَ؟

...آیا هنگامی که تو را می خوانم، دشمنی ات مرا لازم گشته است؟ ۱۲/۶

همراه ساختن شکایت بنده، با تغییر

وَ اقْرُنْ شِكَايَتِي بِالتَّغْيِيرِ

و دادخواهیم را با دگرگونی پیوند ده. ۱۱/۱۴

عامل تنهایی و بی همراهی

أَفْرَدْتَنِي الْخَطَايَا فَلَا صَاحِبَ مَعِيَ

خطاها مرا تنها گردانده و همراهی ندارم.

۱/۲۱

همراهی رهایی از آفت ها، با مجاهد

وَ أَصْحَبُهُ السَّلَامَةَ

و رهایی از آفت ها را، همراهش فرما. ۱۴/۲۷

ص: ۱۲۳۶

رمضان، همراهی نیک

وَ قَدْ أَقَامَ فِينَا هَذَا الشَّهْرَ مُقَامَ حَمْدٍ، وَ صَحِبْنَا صُحْبَهُ مَبْرُورٍ

و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد و با ما همچون یارِ نیکو همراه شد. ۲۲/۴۵

ماه رمضان ، بهترین وقت های همراه با مسلمانان

السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ

درود بر تو، ای گرامی ترین وقت هایی که همراه بودی. ۲۴/۴۵

ماه رمضان ، همراهی آسان کننده راه های احسان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ... صَاحِبِ سَهْلٍ سُبُلِ الْإِحْسَانِ

درود بر تو همراهی که راه های احسان را آسان نمود. ۲۹/۴۵

ناپسند نبودن مصاحبت رمضان

السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرِ كَرِيهِ الْمُصَاحِبِ

درود بر تو که همراهی اش ناپسند نیست.

۳۵/۴۵

ملازم و همراه بنده ساختن سپاس از خدا

وَ لَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ، بَلْ أَلْزَمْنِيهِ فِي أَحْوَالِ الشَّهْرِ عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِأَلَّا تُنْكِرَ

و شکرگزاریت را از من نگیر. بلکه آن را همیشه در حالات بی توجهی، هنگام فراموشی های نادانان به نعمت هایت، با من همراه گردان.

۱۱۴/۴۷

همسایه

از آتش خدا، به جوار (رحمت) او رهسپار شدن

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ... حَمْدًا نُعْتَقُ بِهِ مِنْ أَلِيمِ نَارِ اللَّهِ إِلَى كَرِيمِ جِوَارِ اللَّهِ

و سپاس خدای را، سپاسی که به سبب آن از آتش دردناک خداوند آزاد شده، به جوار ارجمند خدا، واصل شویم. ۱۵ و ۱۰/۱

همسایگان و جستجوی عیب های بنده

...وَلَمْ تُبَدِ سَوَاءَاتِهَا لِمَنْ يَلْتَمِسُ مَعَايِبِي مِنْ جِيرَتِي

و بدی های مرا پیش همسایگانم - که در جستجوی عیب های من می باشند - آشکار نکردی.

۲۱/۱۶

همسایگان باایمان و شرّ شیطان

وَ اجْعَلْ... جِيرَانَنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي حِزِّ حَارِزٍ...

و همسایگان ما از مردان و زنان باایمان را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم قرار ده. ۱۷ و ۱۰/۱۷

ص: ۱۲۳۷

در زمره آرمیدگان در جوار خداوند

وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكِ مِنْ ... السَّاكِنِينَ فِي جِوَارِكَ

و مرا در همه آن (امور) از (آنان که) در همسایگی تو جای گرفته اند، قرار ده. ۱۱/۲۵ و ۱۰/۲۵

همسایگان آشنا به حق امام علیه السلام

وَ تَوَلَّنِي فِي حَيْرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا، وَ الْمُتَابِدِينَ لِأَعْدَائِنَا بِأَفْضَلِ وَلَا يَتِيكَ

و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما و مخالف با دشمنان ما هستند، به بهترین وجه یاری فرما. ۱/۲۶

درخواست بنده برای همسایگان

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُبُحَانَكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي إِرْفَاقِ ضَعْفِيهِمْ، وَ سَيِّدِ خَلَّتِهِمْ، وَ عِيَادِهِ مَرِيضَتِهِمْ، وَ هِدَايَةِ مُسْتَرْشِدِيهِمْ، وَ مُنَاصِيحِهِ مُسْتَشِيرِيهِمْ، وَ تَعَهُدِ قَادِمِيهِمْ، وَ كِتْمَانِ أَسْرَارِهِمْ، وَ سِتْرِ عَوْرَاتِهِمْ، وَ نُصْرَةِ مَظْلُومِيهِمْ، وَ حُسْنِ مُوَأَسَاتِهِمْ بِالْمَاعُونِ، وَ الْعُودِ عَلَيْهِمْ بِالْجِدِّهِ وَ الْإِفْضَالِ، وَ إِعْطَاءِ مَا يَجِبُ لَهُمْ قَبْلَ السُّوءِ الْإِلِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان و پر کردن کم و کاست آنان و به عیادت بیمارشان و راهنمایی راه جویشان و پند دادن مشورت کننده شان و دیدار با از سفر بازگشته شان و کتمان اسرارشان و پوشاندن عیب هایشان و یاری ستم دیده شان و همیاری نیکو در مایحتاج زندگی یشان و رسیدگی

با ثروت و بخشش فراوان به آنان و عطا کردن آنچه برای آنان ضروری است پیش از درخواست آنان، توفیق ده. ۲/۲۶

درخواست بنده در ارتباط با همسایگان، برای خود

وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ أَجْزَى بِالْإِحْسَانِ مُسْتَيْئِمِّهِمْ، وَ أَعْرِضْ بِالتَّجَاوُزِ عَنِ ظَالِمِيهِمْ، وَ أَشْرَعِمْ لِحُسْنِ الظَّنِّ فِي كَافَّةِهِمْ، وَ أَنْوَلِي بِالْبِرِّ عِيَامَتَهُمْ، وَ أَعْضُ بِصِدْرِي عَنْهُمْ عَفْهً، وَ أَلِينُ حَيْرَانِي لَهُمْ تَوَاضُعًا، وَ أَرِقُّ عَلَى أَهْلِ الْبَلَاءِ مِنْهُمْ رَحْمَةً، وَ أُسِرُّ لَهُمْ بِالْغَيْبِ مَوَدَّةً، وَ أَحِبُّ بَقَاءَ النُّعْمَةِ عِنْدَهُمْ نُصْحًا، وَ أَوْجِبُ لَهُمْ مَا أَوْجِبُ لِحَامَتِي، وَ أَرْعَى لَهُمْ مَا أَرْعَى لِخَاصَّتِي

و خداوندا مرا بر آن دار که بدکارشان را به نیکی پاداش دهی و از ستمگرشان با چشم پوشی صرف نظر کنی و درباره همه آنان، به خوش گمانی رفتار کنی و با نیکی، همه آنان را یاری نمایم و با پاکدامنی، دیده از ایشان فروبندم و فروتنانه، با آنها نرمی و مدارا کنی و با مهربانی بر بلادیدگان آنها، دلسوزی نمایم و در نبودشان دوستی را، آشکار سازم و خیرخواهانه بقای نعمت را نزدشان دوست بدارم و آنچه را برای خویشانم لازم می دانم، برای آنها لازم بدانم و آنچه را برای خاصان خود رعایت می کنم، برای آنان رعایت نمایم. ۳/۲۶

مانند آنچه برای همسایگان خواسته شد، برای خود خواستن

وَ ارزُقْنِي مِثْلَ ذَلِكَ مِنْهُمْ

و مرا مانند همین امور از جانب آنان روزی فرما. ۴/۲۶

کامل ترین بهره های نزد همسایگان را برای بنده قرار دادن

وَ اجْعَلْ لِي اَوْفَى الحُطُوظِ فِيمَا عِنْدَهُمْ

و از آنچه ایشان دارند، کامل ترین بهره ها را برای من قرار ده. ۴/۲۶

افزودن بینایی همسایگان امام علیه السلام ، به حق ایشان

وَ زِدْهُمْ بَصِيرَةً فِي حَقِّي

و بر حق بینی آنان نسبت به من بیفز. ۴/۲۶

افزودن معرفت همسایگان امام علیه السلام ، به برتری ایشان

وَ زِدْهُمْ... مَعْرِفَةً بِفَضْلِي حَتَّى يَسْعَدُوا بِي وَ أَسْعَدَ بِهِمْ

و بر فضیلت شناسی آنان نسبت به من بیفز. تا آنان به وسیله من، نیک بخت شوند و من به وسیله آنها، نیک بخت گردم. ۴/۲۶

وسيله رسيدن به جوار (رحمت) خدا

وَ اجْعَلْ مَا خَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ

مَتَاعِهَا بُلْغَةً اِلَى جِوَارِكَ

و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله رسیدن به جوار خود قرار

ده. ۶/۳۰

همسایگان و رسوایی های بنده

اللَّهُمَّ وَ اِذْ سَيَّرْتَنِي بِعَفْوِكَ... فَأَجِرْنِي مِنْ فَضَّةِ يَحَاتِ دَارِ البَقَاءِ عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ... مِنْ حِيَارِ كُنْتُ
أُكَاتِمُهُ سَيِّئَاتِي

خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشانیدی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان

ارجمند و از همسایه ای که بدی هایم را از او نهان می داشتم، مرا ایمن ساز. ۲۱/۳۲

اعتماد نمودن، به رازپوشی همسایگان

لَمْ أَتَقِ بِهِمْ رَبِّ فِي السِّرِّ عَلَيَّ

پروردگار من، در رازپوشی بر من، به آنها اعتماد ندارم. ۲۲/۳۲

گله از بدهمسایگی شیطان

فَأَنَا أَشْكُو سُوءَ مُجَاوِرَتِهِ لِي

پس از بدهمسایگی او با من، به تو شکایت می کنم. ۲۷/۳۲

جویا شدن از همسایگان، با احسان و عطا

ص: ۱۲۳۹

وَفَقْنَا فِيهِ لِأَنَّ... نَتَعَاهَدَ جِيرَانَنَا بِالْإِفْضَالِ وَالْعَطِيَّةِ

ما را در آن ماه توفیق ده، که با فضل و عطا، همسایگانمان را دلجویی نمایم. ۱۰/۴۴

همسایگی با پاکیزه ترین دوستان خدا

وَ جَاوِزِ بَيْ الْأَطْيَبِينَ مِنْ أَوْلِيَائِكَ فِي الْجَنَانِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِأَصْفِيَائِكَ

و در باغ هایی که آنها را برای برگزیدگان آراسته ای، مرا با پاک ترین دوستان همسایه گردان. ۱۲۸/۴۷

منزل بنده و همسایگی (رحمت) خدا

وَ اجْعَلْ فِي ذَلِكَ الْيَوْمِ... فِي جِوَارِكَ مَسْكِنِي

و در آن روز، خانه ام را در جوار خود قرار ده.

۷/۵۳

همسران

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و دوری از همسران خود

وَ فَارَقُوا الْأَزْوَاجَ وَالْأَوْلَادَ فِي إِظْهَارِ كَلِمَتِهِ

و در راه آشکار نمودن دین او، از زنان و فرزندان خود جدا شدند. ۴/۴

همسران تابعین و اطاعت از خدا

اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا إِلَى يَوْمِ

الدِّينِ، وَ عَلَى أَزْوَاجِهِمْ، وَ عَلَى ذُرِّيَّاتِهِمْ، وَ عَلَى مَنْ أَطَاعَكَ مِنْهُمْ

خداوند! و از امروز ما تا روز قیامت بر تابعین و زنان و فرزندان ایشان و بر هر کسی از آنها که فرمان تو را برده، درود

فرست. ۱۳/۴

همنشینی

همنشینی با نیکان خلق

وَاجْعَلْنِي لَهُمْ قَرِينًا

و مرا همنشین آنان قرار ده. ۱۳/۲۱

محبوبیت همنشینی با فقرا، نزد بنده

اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ صُحْبَةَ الْفُقَرَاءِ

خداوندا، همنشینی نیازمندان را نزد من محبوب گردان. ۴/۳۰

شکیبایی نیکو و همنشینی با فقرا

وَ أَعِنِّي عَلَى صُحْبَتِهِمْ بِحُسْنِ الصَّبْرِ

و مرا بر همنشینی ایشان (نیازمندان)، با شکیبایی نیکو یاری ده. ۴/۳۰

رمضان، همنشینی گرامی

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ جَلَّ قَدْرُهُ مَوْجُودًا

درود بر تو همنشینی که تا بودی، احترامش بزرگ بود. ۲۶/۴۵

ص: ۱۲۴۰

هم وزن

سپاسی هم وزن عرش بزرگ خداوند

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُوزِنُ عَرْشَكَ الْمَـجِيدَ

سپاس برای توست. سپاسی که با عرش بزرگ تو همسنگ باشد. ۳۶/۴۷ و ۴۱

درودی هم وزن عرش الهی

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ زِنَةَ عَرْشِكَ وَ مَا دُونَهُ

پروردگار من، بر ایشان هم وزن عرش خود و آنچه زیر آن است، درود فرست. ۵۹/۴۷

همیشگی

سپاس همیشگی از خدا، تا روز قیامت

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... مَكَانَ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهَا عِدَّتُهَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً أَبَدًا سَرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

پس سپاس او را، به جای هر یک از آنها به شماره چندین برابر، همیشه و جاوید تا روز قیامت. ۲۷/۱

رهایی تابعین، از همیشه ماندن در آتش

وَ تُعَافِيهِمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ... كَبَّهِ النَّارِ وَ طُولِ الْخُلُودِ فِيهَا

و ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از سختی آتش و همیشه ماندن در

آتش است، عافیت بخشی. ۱۸/۴

همواره آمرزش خواستن از خدا

أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةً... عَالِمٍ بِأَنَّ... أَحَبَّ عِبَادِكَ إِلَيْكَ مَنْ... جَانَبِ الْإِصْرَارِ، وَ لَزِمَ الْإِسْتِغْفَارَ

در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو بازمی گردم، بازگشت کسی که می داند محبوب ترین بندگانت نزد تو کسی است

که پافشاری (بر گناه) را ترک کند و پیوسته آمرزش خواهد. ۱۳ و ۱۲/۱۲

درود همیشگی خدا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او

وَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلَاةً دَائِمَةً نَامِيَةً...

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی پیوسته و فزاینده. ۲۴/۱۳

تأیید نمودن بنده، به صبر همیشگی

وَ أَيَّدَنِي مِنْكَ بِتَيْبَةٍ صَادِقَةٍ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

و مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده. ۱۴/۱۴

همیشه در تندرستی به سر بردن

اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا لَمْ أَزَلْ أَتَصَرَّفُ فِيهِ مِنْ سَلَامَةٍ بَدَنِي

خداوندا ترا سپاس بر تندرستی تنم که

ص: ۱۲۴۱

همواره از آن برخوردار هستم. ۱/۱۵

آبی سودمند با فراوانیِ همیشگی و دائم

وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكَرَامَ السَّفَرَةَ. بِسَقِي مِنْكَ نَافِعٍ، دَائِمٍ غَزْرُهُ

و فرشتگان بزرگوارِ نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود - که فراوانی اش همیشگی باشد - آماده ساز. ۲/۱۹

مساکن همیشگی، در بهشت

وَ لَوْحٍ مِنْهَا لِأَبْصَارِهِمْ مَا أَعْدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِنِ الْخُلْدِ...

و آنچه را در آن (بهشت) آماده ساخته ای از خانه های همیشگی، در مقابل دیدگانشان نمایان ساز. ۴/۲۷

دشمنان اسلام و گرسنگی همیشگی

أَصْبَهُمْ بِالْجُوعِ الْمُقِيمِ...

آنان را دچار گرسنگی دائم گردان. ۱۲/۲۷

پادشاهی و سلطنت جاوید الهی

اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمُلْكِ الْمُتَابِدِ بِالْخُلُودِ

خداوندا ای صاحب پادشاهی پاینده جاوید.

۱/۳۲

جاودانگی خداوند

كَذَلِكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَوَّلُ فِي أَوْلِيَّتِكَ، وَ عَلَى ذَلِكَ أَنْتَ

دَائِمٌ لَا تَزُولُ

چنین است که تو خدایی هستی که در اولیت خود اول و در این (صفت) دائم و جاویدی.

۸/۳۲

روانه ساختن بنده، به سوی ملک جاودان (بهشت)

وَ اسْرَحْنَا فِي مُلْكِ الْأَبَدِ

و ما را در سلطنت ابدی، رها کن. ۵/۳۵

پادشاه همیشگی خدا، بر عمل کوتاه مدت بنده

...لِكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازِيْتُهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيْرَةِ الْفَائِيْتِهِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيْلَةِ الْخَالِدَةِ

...ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدت زودگذر، پادشاه درازمدت همیشگی دادی. ۱۲/۳۷

دوام برکت سلام (فرشتگان)، در شب قدر

تَنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا يَأْذَنُ رَبُّهُمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ، دَائِمُ الْبَرَكَهِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ...

در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان برای هر کاری فرود می آیند. آن شب سلام (به همراه) برکتی است که تا

برآمدن سپیده دم دوام دارد. ۵/۴۴

ص: ۱۲۴۲

همیشگی بودن بندگان صالح، در بهشت

وَ اجْعَلْنَا فِي سَائِرِ الشُّهُورِ وَ الْأَيَّامِ كَذَلِكَ مَا عَمَّرْنَا، وَ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

و ما را تا زمانی که عمر می دهی در بقیه ماه ها و روزها، این چنین قرار ده و ما را از بندگان صالحت قرار ده. آنان که بهشت را ارث می برند، و در آن جاودانند. ۱۸/۴۴

اعتماد خدا، به همیشگی بودن ملک خود

وَ آمَهَلْتُهُمْ ثِقَةً بِدَوَامِ مُلْكِكَ

و از آن جهت مهلتشان داده ای که به دوام پادشاهی خود اعتماد داری. ۱۷/۴۶

عذاب همیشگی بنده برگشته از خدا

فَالْوَيْلُ لِلدَّائِمِ لِمَنْ جَنَحَ عَنْكَ

پس افسوس همیشگی، برای کسیست که از تو برگشته. ۱۹/۴۶

خدا، در نهایت ابدیت

وَ أَنْتَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ... الدَّائِمُ الْأَدْوَمُ

و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. ابدی پایدار. ۸/۴۷

سپاسی که به جاودانگی خدا، همیشگی باشد

لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَدْوَمُ بِدَوَامِكَ

سپاس برای توست. سپاسی که با همیشگی بودن تو، همیشگی است. ۳۲/۴۷

جاوید بودن نعمت خداوند

وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا خَالِدًا بِنِعْمَتِكَ

و سپاس برای توست. سپاسی که همراه نعمت تو، جاوید ماند. ۳۳/۴۷

دوام اول و آخر

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُسْتَدَامُ بِهِ الْأَوَّلُ، وَ يُسْتَدْعَى بِهِ دَوَامُ الْآخِرِ

سپاس برای توست. سپاسی که دوام اولین و بقای آخرین، به وسیله آن درخواست گردد.

۳۶/۴۷ و ۳۸

پیوستگی ابدی درود، به سایر درودها

رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ... صَلَاةً... مُتَّصِلَةً بِنَظَائِرِهِنَّ أَبَدًا

پروردگار من، بر ایشان درود فرست. درودی که تا ابد به ماندهای آن (درودها) متصل باشد.

۵۹/۴۷

دوام توفیق الهی

فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَ دَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا أَتَّخِذُهُ سُلْمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ

پس ای خدای من، از رحمت و توفیق

ص: ۱۲۴۳

همیشگی ات مرا چیزی ببخش که آن را نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از آن بالا روم.

۱۷/۴۹

فرمانبری فرمانبران و جاودانگی ملک خدا

لَكِنَّ... مُلْكُكَ أَذْوَمُ مِنْ أَنْ تَزِيدَ فِيهِ طَاعَهُ الْمُطِيعِينَ

ولی پادشاهی ات پایدارتر از آن است که طاعتِ فرمانبران بر آن بیفزاید. ۶/۵۰

هند

دشمنان خدا، در هند

اللَّهُمَّ وَاعْمُمِ بِذَلِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ... وَ سَائِرِ أُمَّمِ الشُّرُوكِ

خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و دیگر امت های مشرک. ۹/۲۷

هنگام زمان

هوا

درود خدا، بر فرشتگانی که در هوا جای دارند

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَ قِبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَ سُكَّانِ الْهَوَاءِ...

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگانت و بر گروه های فرشتگان و ساکنان هوا.

۱۰/۳ و ۱۱ و ۲۳

بالارفته در هوا

أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلُّهَا بِجَمَلَتِهَا لَكَ: سَمَاوُهُا وَ أَرْضُهَا... وَ مَا عَلَا فِي الْهَوَاءِ

صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش و آنچه در هوا بالا رفته و همه از آن تو هستیم. ۹/۶

درودی فراگیرنده هوا، بر محمد صلی الله علیه و آله و آلش

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... صَلَاةً تَشْحَنُ الْهَوَاءَ

و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که هوا را آکنده سازد. ۳۴/۳۲

هوا و هوس

پیروی از هوا و هوس

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ ... مُتَابَعَةِ الْهَوَى

خداوندا به تو پناه می برم از پیروی هوا و هوس. ۱/۸ و ۲

ص: ۱۲۴۴

برگرداندن خواهش بنده ، به سوی خدا

وَ اجْعَلْ هَوَايَ عِنْدَكَ

و خواهش مرا، نزد خود قرار ده. ۵/۲۲

هوای نفس بنده و ناامیدی دوست او

وَ ارْزُقْنِي... الْاِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْاٰخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْعُضْبِ، حَتَّى اَكُونَ بِمَا يَرِدُ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءٍ... مُؤَثِّرًا لِرِضَاكَ عَلَيَّ مَا سِوَاهُمَا فِي الْاَوْلِيَاءِ وَ الْاَعْدَاءِ، حَتَّى... يَأْتِسَ وَلِيِّيَ مِنْ مَيْلِي وَ اِنْحِطَاطِ هَوَايَ

و مرا در حال خوشنودی و خشم، خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. تا دوستم از میل نفسم و هواداری نادرستم، ناامید شود. ۱۳/۲۲

برگزیدن هوا و خواهش والدین، بر هوای خود

اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدِي وَ بَرِي بِهِمَا أَقْرَبَ لِعَيْنِي مِنْ رَفْدِهِ الْوَسْطَانِ... حَتَّى أُوْتِرَ عَلَيَّ هَوَايَ هَوَاهُمَا

اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خوابِ خواب آلوده، خوش تر قرار ده. تا میل ایشان را بر میل خود برتری دهم. ۵/۲۴

هوا و هوس، و دعوت بنده به محذورات

...بَلْ دَعَاَهُ هَوَاهُ إِلَى مَا زَيَّلْتَهُ وَ إِلَى مَا حَذَّرْتَهُ

...بلکه خواهش نفسش به آنچه او را از آن بازداشتی و به آنچه از آن برحذر نمودی، فراخواندش. ۶۸/۴۷

تباه شدن بنده، به هوا و هوس

وَ حُلِّ بَيْنِي وَ بَيْنَ... هَوَى يُوقِنِي

و میان من و خواهش نفس که مرا هلاک می گرداند، جدایی انداز. ۹۹/۴۷

وَ هَوَايَ اَزْدَانِي

و هوای نفسم مرا تباه ساخته. ۷/۵۲

هویدا آشکار

ص: ۱۲۴۵

فرشتگان و یاد نعمت های الهی

الْمُسْتَهْتَرُونَ بِذِكْرِ آلَائِكَ

به ذکر نعمت های تو حریص می باشند. ۸/۳

درود خدا بر فرشته یاد نشده توسط بنده

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمَنْ أَوْهَمْنَا ذِكْرَهُ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و هر (فرشته ای) که نامش را

نبردیم. ۲۲ و ۱۱ و ۱۰/۳

یاد نمودن خدا، از پیشوایان هدایت

فِي كُلِّ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أَرْسَلْتُ فِيهِ رَسُولًا، وَأَقَمْتُ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، مِنْ أَيْمَةِ الْهُدَى، وَ قَادِهِ
أَهْلِ التَّقَى عَلَى جَمِيعِهِمُ السَّلَامُ، فَادْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرَةٍ وَ رِضْوَانٍ

در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی و برای اهل آن راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا

محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - ، از امامان رستگاری و پیشوایان اهل پرهیزکاری - که بر همه آنها درود باد -

پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن. ۲/۴

یاد بزرگی خدا و سلامتی دل ها

وَ اجْعَلْ سَلَامَةَ قُلُوبِنَا فِي ذِكْرِ عَظَمَتِكَ

و سلامتی دل های ما را در یاد بزرگی خود قرار ده. ۱۴/۵

شرافت بودن یاد خدا، برای یادکنندگان

يَا مَنْ ذِكْرُهُ شَرَفٌ لِلدَّاكِرِينَ

ای که یاد او برای یادکنندگان بزرگی است.

مشغول ساختن دل بنده، به یاد خدا

وَ اشْغَلْ قُلُوبَنَا بِذِكْرِكَ عَنْ كُلِّ ذِكْرٍ

و دل های ما را به یاد خود از هر یادی مشغول ساز. ۱/۱۱

وَ فَرِّغْ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ، وَ اشْغَلْهُ بِذِكْرِكَ

و دلم را برای دوستی ات خالی گردان و به یادت مشغول دار. ۱۰/۲۱

سبب خالی بودن نامه اعمال، از یاد گناه

فَإِنْ قَدَّرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ. فَاجْعَلْهُ فَرَاغًا سَيِّئًا، لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبِعُهُ... حَتَّى يَنْصَرِفَ عَنَّا كُتَابُ السَّيِّئَاتِ بِصِيحَتِهِ خَالِيَةً مِنْ ذِكْرِ
سَيِّئَاتِنَا

ص: ۱۲۴۷

و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد. تا نویسندگان بدی
ها با نامه ای خالی از کردار زشت از نزد ما بازگردند. ۲/۱۱

ذکر نمودن حاجت خود

وَمِنْ حَاجَتِي يَا رَبِّ كَذَا وَ كَذَا. وَ تَذَكُّرُ حَاجَتِكَ...

ای پروردگار من و از جمله خواسته ام چنین و چنان است. و حاجت خود را نام می بری.

۲۵/۱۳

یادآوری از بین بردن گناه، با بیماری

...أَمْ وَقْتُ الْعَلَّةِ الَّتِي مَحَّضْتَنِي بِهَا... تَذَكُّرًا لِمَحْوِ الْحَوْبَةِ بِقَدِيمِ النُّعْمَةِ

...یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی تا برای از بین بردن گناه به وسیله نعمت پیشین یادآوری باشد. ۴/۱۵

یاد احسان الهی

وَا مِنْ اِلٰى ذِكْرِ اِحْسَانِهِ يَفْرَعُ الْمُضْطَرُّونَ

و ای کسی که بیچارگان به یاد نیکی اش پناه می برند. ۲/۱۶

سبب ناتوان گشتن بنده، از یادآوری گناه

بَلْ اَنَا يَا اِلٰهِي، اَكْثَرُ ذُنُوبًا... مِنْ اَنْ... اَقْدِرَ عَلٰى ذِكْرِ ذُنُوبِي

بلکه من - ای خدای من - گناهانم بیشتر از آن

است که بر یادآوری گناهانم توانا باشم.

۲۷/۱۶

گویا شدن به ذکر خدا، تا کند شدن زبان

يَا اِلٰهِي لَوْ بَكَيْتُ اِلَيْكَ حَتَّى تَسْقُطَ اَشْفَارُ عَيْنِي... وَ ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكِ حَتَّى يَكِلَ لِسَانِي... مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ
وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي

ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتد و در این مدت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانم از

کار بیفتد، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم. ۳۰/۱۶

به نیکی یاد کردن بنده، از غیبت کننده اش

وَ سَدُّنِي لِأَنَّ... أُخَالِفَ مَنْ اِعْتَابَنِي إِلَى حُسْنِ الذِّكْرِ

و مرا توفیق ده تا با آنکه از من غیبت نموده به نیکی یاد کنم. ۹/۲۰

القائنات شیطانی و یاد بزرگی خدا

اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقَى الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنَ التَّمَنِّيِّ وَ التَّظَنِّيِّ وَ الْحَسَدِ ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ

خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو و خیال بافی و رشک، در دل من می افکند، یاد بزرگی ات را قرار ده. ۱۳/۲۰

اوقات غفلت و یاد خداوند

وَ بَبَّهْنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ

ص: ۱۲۴۸

و مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن.

۲۹/۲۰

فراموشکار نساختن بنده، نسبت به یاد خدا

و لَا تَجْعَلْنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي

و مرا فراموشکارِ یادت در آنچه به من عطا نمودی، قرار نده. ۸/۲۱

به یاد داشتن واجبات الهی

و اقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَ فَرَضْتَهُ عَلَيَّ... ذَكَرْتُهُ أَوْ نَسِيتُهُ

و مرا به انجام آنچه بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده. خواه آن را به یاد داشته یا فراموشش کرده باشم. ۶/۲۲

در نظر داشتن اعمال بندگان، نزد خدا

اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلٰی بِالْحَجِّ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ... وَ اجْعَلْ ذَلِكَ... مَذْكُورًا لَدَيْكَ

خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت. و آن را در نظر داشته نزد خود قرار ده. ۴/۲۳

گویا کردن زبان بنده، به یاد خدا

وَ اَنْطِقْ بِحَمْدِكَ... وَ ذِكْرِكَ... لِسَانِي

و زبانم را به حمد خود و یادت، گویا فرما.

۵/۲۳

به یاد آوردن بنده، توسط قصدبده دارنده درباره او

وَ مَنْ ارَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُقْفَلَ دُونَ اِخْطَارِي قَلْبُهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا دلش را هنگام یاد من، قفل

زنی. ۷/۲۳

(شنیدن) ذکر بنده، توسط قصدبده دارنده درباره وی

وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَأَصْرِفْهُ عَنِّي... وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى... تُصِمَّ عَن ذِكْرِي سَمْعُهُ

و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و در مقابل او سدّی قرار ده، تا گوشش را از (شنیدن) یاد من، کر سازی.

۷/۲۳ و ۸

نبردن یاد والدین، از یاد فرزند

اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا فِي أَدْبَارِ صَلَوَاتِي، وَ فِي إِنِّي مِنْ آتَاءِ لَيْلِي، وَ فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِ نَهَارِي

خداوندا یاد آنان را بعد نمازهایم و در هیچ وقتی از اوقات شبم و در هیچ ساعتی از ساعات روزم، از یادم نبر. ۱۳/۲۴

به یاد آوردن آنچه باعث اصلاح حال بنده شود

ص: ۱۲۴۹

وَ اٰمَنُنَّ عَلٰیٰ بِكُلِّ مَا يُصَلِّحُنِيْ فِيْ دُنْيَايَ وَ اٰخِرَتِيْ مَا ذَكَرْتُ مِنْهُ وَ مَا نَسِيْتُ

و هر چه در دنیایم و آخرتم به صلاحم است، چه آن را به یاد آوردم یا آنچه فراموش کردم، بر من ارزانی دار. ۹/۲۵

مرزداران اسلام و یاد دنیای فریبنده

وَ اَنْسِيَهُمْ عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعَدُوَّ ذِكْرَ دُنْيَاهُمْ الْخَدَاعَةَ الْعُرْوِرِ

و هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبنده گول زننده را از خاطرشان ببر. ۴/۲۷

بردن یاد زن و فرزند، از خاطر مجاهد

وَ اَنْسِيَهُ ذِكْرَ الْاَهْلِ وَ الْوَلَدِ

و یاد خانواده و فرزند را فراموش ساز.

۱۳/۲۷

به یاد داشتن گرفتاری ها

اَللّٰهُمَّ وَ عَلٰی تَبِعَاتٍ قَدْ حَفِظْتُهُنَّ، وَ تَبِعَاتٍ قَدْ نَسِيْتُهُنَّ... فَعَوِّضْ مِنْهَا اَهْلَهَا

خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است که به یاد دارم و گرفتاری هایی است که فراموش کرده ام. پس صاحبانش را عوض ده.

۱۸/۳۱

یاد شدن نیکوکاران

اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ، اِذَا ذُكِرَ الْاَبْرَارُ

خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست هنگامی که نیکوکاران یاد شوند. ۳۴/۳۲

برتری یاد خدا، نسبت به یادشدگان

تَعَالٰی ذِكْرُكَ عَنِ الْمَذْكُوْرِيْنَ

یاد تو از یادشدگان برتر است. ۱۴/۳۹

همیشه به یاد مرگ بودن

وَلَا تَجْعَلْ ذِكْرَنَا لَهُ غِبًّا

و گهگاه یاد کردنش را برای ما قرار نده.

۲/۴۰

یاد نمودن خدا، از بنده

فَقُلْتُ: اذْكُرُونِي اَذْكُرْكُمْ

پس فرمودی: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم.»

۱۴/۴۵

نعمت الهی، عاملی برای یاد خدا

فَذَكَرْكَ بِمَنِّكَ

پس با نعمت خودت، تو را یاد کردند.

۱۶/۴۵

نبردن یاد خدا، از یاد بنده

وَلَا تُنْسِنِي ذِكْرَكَ

و یاد خود را از خاطر من نبر. ۱۱۴/۴۷

ص: ۱۲۵۰

ذکر نیکوی بنده، در بین آیندگان

وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْغَابِرِينَ، وَ ذِكْرًا نَامِيًا فِي الْآخِرِينَ

و برای من یاد نیکو در بازماندگان و آوازه نیک در آیندگان قرار ده. ۱۲۷/۴۷

محو شدن یاد بنده، در میان آفریدگان

مَوْلَايَ وَ ارْحَمْنِي إِذَا... اَمَّحَى مِنَ الْمَمِّ - خُلُوقِينَ ذِكْرِي

مولای من! هنگامی که یادم از میان آفریدگان محو گردد، به من رحم کن. ۵/۵۳

یاری

سپاسی مددکننده، بر انجام حق خدا

ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ... حَمْدًا يَكُونُ... عَوْنًا عَلَى تَأْدِيَةِ حَقِّهِ وَ وِظَائِفِهِ

پس سپاس او را، سپاسی که یآوری بر ادای حق و وظائفش باشد. ۲۷/۱ و ۲۹

یاری دهنده بودن خداوند

إِنَّهُ وَلِيُّ حَمِيدٍ

به درستی که او یاری دهنده ستوده است.

۲۷/۱ و ۳۰

پیامبر صلی الله علیه و آله و یاری طلبیدن از مدد الهی

فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ مُسْتَفْتِحًا بِعَوْنِكَ

پس با امید به پیروزی به یاری تو، به سوی آنان تاخت. ۱۹/۲

نیرو یافتن پیامبر صلی الله علیه و آله ، به یاری خدا

فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ... مُتَّقَوِيًّا عَلَى ضَعْفِهِ بِنَصْرِكَ

پس با قوت بخشیدن ضعف خود به کمک تو، به سوی آنان تاخت. ۱۹/۲

درود خدا، بر ملک الموت و یارانش

...فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَى الرُّوحَانِيِّينَ مِنْ مَلَائِكَتِكَ... وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ... وَمَلِكِ الْمَوْتِ وَأَعْوَانِهِ

...پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و بر گروه های فرشتگان و فرشته مرگ و یارانش. ۱۸ و ۱۱ و ۳/۱۰

اصحاب محمد صلی الله علیه و آله و یاری او در جنگ

اللَّهُمَّ وَأَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الَّذِينَ... أَتَلَّوْا الْبَلَاءَ الْحَسَنَ فِي نَصْرِهِ، وَكَانْفُوهُ

خداوندا و بخصوص یاران محمد، آنان که در یاری او از آزمایش خوب برآمدند و به وی کمک رساندند... ۴/۳

یاری دادن تابعین، به اصحاب محمد صلی الله علیه و آله

...مُكَانِفِينَ وَ مُوَازِرِينَ لَهُمْ

...بر ایشان یاری کننده و کمک دهنده می باشند.

۴/۱۲

ص: ۱۲۵۱

سبب یاری تابعین، بر هر کار نیک

اللَّهُمَّ وَصَلِّ عَلَى التَّابِعِينَ... صَلَاةً... تُعِينُهُمْ بِهَا عَلَى مَا اسْتَعَاثُواكَ عَلَيْهِ مِنْ بَرٍّ

خداوندا و بر تابعین درود فرست، درودی که به سبب آن بر خواسته های نیک آنان کمک رسانی.

۱۴ و ۱۳/۴

توفیق یاری حق

وَ وَفَّقْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ نُصْرَهُ الْحَقِّ وَ إِعْزَاذِهِ

و ما را برای انجام نیکی و یاری دادن و تقویت حق، توفیق ده. ۱۸/۶

توفیق کمک به ناتوان

وَ وَفَّقْنَا... لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ... وَ مُعَاوَنَةِ الضَّعِيفِ

و ما را برای انجام نیکی و کمک کردن ناتوان، توفیق ده. ۱۸/۶

نبود یاری دهنده ای، برای خوار شده توسط خدا

وَ لَا نَاصِرٍ لِمَنْ خَذَلَتْ

و برای آنکه خوار نمودی، یاری دهنده ای نیست. ۷/۷

کمک کردن به ستمگر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ... أَنْ نَعُضِدَ ظَالِمًا

خداوندا به تو پناه می برم از اینکه ستمگری

را کمک کنیم. ۱/۸ و ۴

درود بر محمد صلی الله علیه و آله و آل او؛ کمکی برای بنده

وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ... وَ اجْعَلْ ذَلِكَ عَوْنًا لِي...

و بر محمد و خاندانش درود فرست و آن را کمکی برای من قرار ده. ۲۴/۱۳

یاری شدن بنده، در مخالفت با ستمگر

وَ أَحْسِنُ عَلَيْهِ عَوْنِي

و مرا در مخالفت با او به خوبی یاری فرما.

۷/۱۴

از حاکمی جز خدا، یاری نطلبیدن

اللَّهُمَّ... لَا أَسْتَعِينُ بِحَاكِمٍ غَيْرِكَ

خداوندا از حکم کننده ای جز تو یاری نمی جویم. ۱۱/۱۴

خدا، مددکار هر نیازمند رانده شده

وَ يَا عَضُدَ كُلِّ مُحْتَاجٍ طَرِيدٍ

و ای یاور هر نیازمند رانده شده. ۴/۱۶

کمک نمودن به بنده، با عصمت

وَ أَيُّدِنِي بِالْعِصْمَةِ

و با نگهداری از گناه تأییدم کن. ۳۳/۱۶

یاری نشدن بنده، در صورت تنها گذاردن

ص: ۱۲۵۲

او توسط خدا

وَمَنْ يُسَاعِدْنِي وَأَنْتَ أَفْرَدْتَنِي؟

و چه کسی مرا یاری دهد، در حالی که تو مرا تنها گذاشته ای؟ ۲/۲۱

یاری نشدن مطلوب، جز توسط طالب

وَلَا يُعِينُنِي إِلَّا طَالِبٌ عَلَيَّ مَطْلُوبٌ

و طلب شده را جز طلب کننده، یاری نمی رساند. ۳/۲۱

کمک گرفتن از غیر خدا و عدم دسترسی به آنچه نزد خداست

...وَلَمْ أَفْدِرْ عَلَى مَا عِنْدَكَ بِمَعُونَةٍ سِوَاكَ

...و به آنچه نزد توست، با کمک غیر تو دسترسی ندارم. ۵/۲۱

کمک نمودن به نیکان خلق

وَأَجْعَلْنِي لَهُمْ نَصِيرًا

و مرا یاور آنها قرار ده. ۱۳/۲۱

بهترین کس، جهت طلب یاری

يَا خَيْرَ مَنْ اسْتُعِينَ بِهِ

ای بهترین کسی که به وسیله او یاری خواسته شده. ۱۱/۲۴

یاری نمودن بنده، توسط بهترین یاری گر

وَأَعْنِي يَا خَيْرَ مَنْ اسْتُعِينَ بِهِ

و مرا یاری ده، ای بهترین کسی که به وسیله او یاری خواسته شده. ۱۱/۲۴

وَأَسْتَنْصِرُكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَانصُرْنِي

و از تو یاری می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا یاری ده. ۲۱/۴۸

وَ أَسْتَعِينُكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعِنِّي

و از تو کمک می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا کمک کن. ۲۵/۴۸

فرزندان و یاری والدین، بر حاجتشان

وَ أَعِنِّي بِهِمْ عَلَى حَاجَتِي

و در بر آمدن حاجتم به وسیله آنان یاری ام ده.

۴/۲۵

یاری نمودن والدین، در تربیت فرزندان

وَ أَعِنِّي عَلَى تَرْبِيَّتِهِمْ وَ تَأْدِيبِهِمْ، وَ بَرِّهِمْ

و مرا بر تربیت و ادب آموختن و نیکی به ایشان یاری نما. ۵/۲۵

فرزندان نرینه؛ یاور والدین

وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ أَوْلَادًا ذُكُورًا... وَ اجْعَلْهُمْ لِي عَوْنًا عَلَى مَا سَأَلْتُكَ

و از نزد خود افزون بر ایشان، پسران دیگری به من ببخش و ایشان را برای من، بر آنچه از تو خواستم، مددکار قرار ده. ۵/۲۵

ص: ۱۲۵۳

امام علیه السلام و یاری شدنش توسط خداوند

وَ تَوَلَّيْنِي فِي حَيْرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا، وَ الْمُتَابِدِينَ لِأَعْدَائِنَا بِأَفْضَلٍ وَ لَا يَتِيكَ

و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما و مخالف با دشمنان ما هستند، به بهترین وجه یاری فرما. ۱/۲۶

توفیق خوب کمک کردن، به همسایگان

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي إِرْفَاقِ ضَعِيفِهِمْ... وَ حُسْنِ مُوَاسَاتِهِمْ بِالْمَاعُونِ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان و همیاری نیکو در مایحتاج زندگی ایشان،

توفیق ده. ۲/۲۶

یاری کردن همسایگان ستم دیده

وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامِهِ سُنَّتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي إِرْفَاقِ ضَعِيفِهِمْ... وَ نُصْرِهِ مَظْلُومِهِمْ

و آنان را برای به پا داشتن سنتت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان و یاری ستم دیده شان، توفیق ده. ۲/۲۶

یاری مرزداران اسلام، با پیروزی

وَ اغْضُدْهُمْ بِالنُّصْرِ

و با پیروزی یاریشان ده. ۲/۲۷

کمک کردن به مرزداران اسلام، با صبر

وَ أَعْنُهُمْ بِالصَّبْرِ

و با شکیبایی یاریشان ده. ۲/۲۷

بریدن کمک، از دشمنان مرزداران اسلام

وَ اقْطَعْ عَنْهُمْ الْمَدَدَ

و کمک رسانی را از ایشان قطع کن. ۵/۲۷

یاری دادن مرزداران اسلام، با فرشتگان

وَ أَمْدُدْهُمْ بِمَلَائِكَةٍ مِنْ عِنْدِكَ مُرَدِّفِينَ...

و آنان را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. ۸/۲۷

یاری خدا به مجاهد مسلمان

وَ أَيْدُهُ بِالنُّصْرَةِ

و با یاری خود توانایش گردان. ۱۴/۲۷

پاداش کمک کردن به جنگجو یا مرزدار اسلام

اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلَفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ أَعَانَهُ بِطَائِفَةٍ مِنْ مَالِهِ... فَاجِرٌ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَ زُنًا بوزنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را به پاره ای از دارایی خود یاری داد، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده.

۱۶/۲۷

ص: ۱۲۵۴

اللَّهُمَّ وَ أَيَّمَا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَايِبٍ أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ... أَوْ أَمَدَهُ بَعْتَادٍ... فَاجْزَلُهُ مِثْلَ أُجْرِهِ وَزَنَا بِوَزْنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلِ

خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا او را با ساز و برگ جنگ کمک نمود، پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده. ۱۶/۲۷

توانایی خدا و بدون یاور بودنش

اللَّهُمَّ يَا ذَا... السُّلْطَانِ الْمُتَمَنِّعِ بِغَيْرِ جُنُودٍ وَ لَا أَعْوَانٍ

خداوندا ای فرمانروای استوار بدون لشکریان و یاران. ۲ و ۱/۳۲

بنده و یاری نکردن ستم دیده

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَذِرُ إِلَيْكَ مِنْ مَظْلُومٍ ظَلَمْتُ بِحَضْرَتِي فَلَمْ أَنْصُرْهُ

خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از ستم دیده ای که در حضور من به او ستم شد، پس او را یاری نکردم. ۱/۳۸

یاری بنده، بر ختم کتاب خدا

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْتَنِي عَلَى خَتْمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا

خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان نور نازل کردی. ۱/۴۲

کمک کردن به بندگان، برای تلاوت قرآن

اللَّهُمَّ فَإِذَا أَفَدْتَنَا الْمَعُونَةَ عَلَى تِلَاوَتِهِ... فَاجْعَلْنَا مِمَّنْ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ

خداوندا، پس هنگامی که ما را بر تلاوتش یاری نمودی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند. ۴/۴۲

یاری خواستن از خدا، بر روزه گرفتن

وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكُفِّ الْجَوَارِحِ عَنْ مَعْاصِيكَ...

و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان یاری فرما. ۶/۴۴

برخاستن در شب های رمضان، به یاری خدا

وَ قُمْنَا بِعَوْنِكَ لِئَلَّهُ

و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. ۲۱/۴۵

رمضان و یاری بندگان در غلبه بر شیطان

السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ نَاصِرٍ أَعَانَ عَلَى الشَّيْطَانِ

دروود بر تو یاوری که در برابر شیطان یاری کرد. ۲۹/۴۵

یاری نشدن خدا، در آفرینش

أَنْتَ الَّذِي لَمْ يُعْنِكَ عَلَى خَلْقِكَ شَرِيكٌ

تویی آنکه در آفریدنت، شریکی یاری ات نداد.

۱۴/۴۷

یاری نشدن خدا، توسط وزیری

ص: ۱۲۵۵

أَنْتَ الَّذِي... لَمْ يُوَازِرَكَ فِي أَمْرِكَ وَزِيرٌ

تویی آنکه در کارت، وزیری تو را کمک نکرده است. ۱۴/۴۷

یاری گردیدن کوشنده در سپاس الهی

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا يُعَانُ مِنْ اجْتِهَادٍ فِي تَعْدِيدِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هر که در بسیاری آن کوشید، یاری گردد. ۳۶/۴۷ و ۴۵

تأیید و کمک شدن سپاس گزار، در سپاس الهی

لَكَ الْحَمْدُ... حَمْدًا... يُوءِيْدُ مَنْ أَغْرَقَ نَزْعًا فِي تَوْفِيْتِهِ

سپاس برای توست. سپاسی که هر که زیاده روی نمود در کامل به جا آوردن آن، تأیید شود. ۳۶/۴۷ و ۴۵

عامل کمک نمودن خدا، به دین خود

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيَّدْتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامٍ أَقَمْتَهُ عَلَمَاً لِعِبَادِكَ

خداوندا، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگان به پا داشتی. ۶۰/۴۷

وسایل یاری نمودن ولی خدا

وَ انْصُرْهُ بِمَلَائِكَتِكَ، وَ اْمُدِّدْهُ بِجُنْدِكَ الْاَغْلَبِ

و با فرشتگانت یاری اش نما و با چیره ترین

لشکرت، به او کمک رسان. ۶۱/۴۷

یاری دادن ولی خدا، به تواناترین تکیه گاه الهی

وَ اَعْنِهِ بِرُكْنِكَ الْاَعَزِّ

و او را به تواناترین تکیه گاه (نیروی) خود، یاری فرما. ۶۱/۴۷

عطای سلطنتی یاری دهنده، به ولی خدا

وَ آتِهِ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

و او را از جانب خود، سلطنتی یاری گر عطا فرما. ۶۱/۴۷

از یاری کنندگان ولیّ خدا بودن

وَ اجْعَلْنَا... اِلَىٰ نُصْرَتِهِ وَ الْمُدَافَعَةِ عَنْهُ مُكْنِفِينَ

و ما را در مدد نمودنش و دفاع از او، یاری کنندگان قرار ده. ۶۳/۴۷

(شیطان) و یاری دادن بنده، در نافرمانی خدا

وَ اَعَانَهُ عَلٰى ذٰلِكَ عَدُوُّكَ وَ عَدُوُّهُ

و دشمن تو و دشمن او (شیطان)، او را بر آن یاری کرد. ۶۸/۴۷

یار ستمگران نبودن

وَ لَا تَجْعَلْنِي لِلظَّالِمِينَ ظَهِيْرًا، وَ لَا لَهُمْ عَلٰى مَحْوِ كِتَابِكَ يَدًا وَ نَصِيْرًا

ص: ۱۲۵۶

و مرا پشتیبان ستمگران و یاور آنان در محو کتاب خود، قرار نده. ۱۳۲/۴۷

شتاب در یاری به جانشینان خداوند

وَ عَجَّلِ الْفَرَجَ... وَ النَّصْرَةَ... وَ التَّائِيْدَ لَهُمْ

و در فرج و نصرت و تأیید آنان، شتاب فرما.

۱۱/۴۸

یاری خواستن از خدا

وَ اسْتَنْصِرْكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ انْصُرْنِي

و از تو یاری می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا یاری ده. ۲۱/۴۸

وَ اسْتَعِينُكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اعْنِي

و از تو کمک می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا کمک کن. ۲۵/۴۸

خدا، و آغاز یاری بنده

فَابْتَدَأْتَنِي بِنَصْرِكَ

پس به یاری کردنم آغاز نمودی. ۶/۴۹

پناهنده شدن به پناهگاه یاری الهی

فَادَائِيْتُكَ يَا إِلَهِي... عَالِمًا أَنَّهُ... لَا يَفْزَعُ مِنْ لَجَأٍ إِلَيَّ مَعْقِلٍ انْتِصَارِكَ

ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که می دانستم هر که به پناهگاه یاری تو پناهنده شود، هراسی ندارد. ۱۰/۴۹

توانایی بخشیدن خدا، با یاری نمودنش

يَا مُوءَيِّدِي بِالنَّصْرِ

ای نیرودهنده با یاری نمودن. ۷/۵۱

عدم یاری بنده و شکست خوردن او

فَلَوْ لَا نَصْرُكَ إِيَّايَ لَكُنْتُ مِنَ الْمَغْلُوبِينَ

پس اگر یاری کردن تو نبود، هر آینه از شکست خوردگان بودم. ۷/۵۱

فقط از خدا یاری خواستن

وَ إِيَّاكَ أَسْتَعِينُ

و فقط از تو یاری می جویم. ۱۱/۵۲

آنچه بنده از خدا می خواهد او را به آن یاری دهد:

أ. توفیق الهی و راهنمایی به راه حق

فَأَيَّدْنَا بِتَوْفِيقِكَ، وَ سَدَّدْنَا بِتَشْدِيدِكَ

پس ما را به توفیق خود توانایی ده و به راه راست خود ثابت قدم گردان. ۶/۹

وَ أَيَّدَنِي بِتَوْفِيقِكَ وَ تَشْدِيدِكَ

و مرا به توفیق و راهنمایی ات به راه راست، نیرو ده. ۱۱۳/۴۷

ب. نیت صادقانه و شکیبایی همیشگی

وَ أَيَّدَنِي مِنْكَ بِنِيَّةٍ صَادِقَةٍ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ

و مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده. ۱۴/۱۴

ص: ۱۲۵۷

ج. آموختن علم های خدایی

اللَّهُمَّ وَاعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ... اسْتَظْهَرَ بِكَ عَلَيْهِ فِي مَعْرِفَةِ الْعُلُومِ الرَّبَّائِيَّةِ

خداوندا و همه این خواسته ها را در حق هر که در راه شناخت علم های خدایی از تو یاری خواست تا بر ضد او اقدام کند،
اجابت فرما. ۱۱/۱۷

د. صبر نیکو، در همنشینی با فقرا

وَ أَعِنِّي عَلَى صُحْبَتِهِمْ بِحُسْنِ الصَّبْرِ

و مرا بر همنشینی ایشان (نیازمندان)، با شکیبایی نیکو یاری ده. ۴/۳۰

ه. یقین اخلاص دارندگان

وَ أَيِّدْنَا بِيَقِينِ الْمُهْلِ خُلَاصِينَ

و ما را به یقین اهل اخلاص، توانا فرما.

۲/۳۳

و. عزتی پایدار

وَ أَيِّدْنَا بِعِزٍّ لَا يُفْقَدُ

و ما را با عزتی که از دست نرود، تأیید فرما. ۵/۳۵

ز. سنگینی آنچه بنده را گرانبار نموده

وَ اسْتَعِينُ بِكَ عَلَى مَا قَدْ فَدَحَنِي ثِقْلُهُ

و از تو یاری می جویم بر آنچه سنگینی اش مرا گرانبار نموده. ۸/۳۹

ح. روزه داشتن

وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ

و ما را در روزش به روزه داری آن، یاری نما. ۱۷/۴۴

ط. نماز و زاری به درگاه خدا

وَ أَعِنَّا... فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَيْكَ

و ما را در شبش بر نماز و زاری به درگاهت، یاری نما. ۱۷/۴۴

ی. انجام عبادت و بندگی شایسته خدا

فَإِذَا بَلَغْتَاهُ فَأَعِنَّا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ

پس چون ما را به آن رساندی، ما را بر انجام عبادتی که تو شایسته آنی، یاری فرما.

۴۶/۴۵

ک. نیت، گفتار و کردار نیک

وَ أَعِنِّي عَلَى صَالِحِ النَّيِّهِ، وَ مَرْضِيٍّ الْقَوْلِ، وَ مُسْتَحْسَنِ الْعَمَلِ

و بر (داشتن) نیت صالح و گفتار پسندیده و کردار نیکو یاری ام فرما. ۱۱۳/۴۷

ص: ۱۲۵۸

یافتن

فضل الهی، و دست یافتن به توبه

وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى التَّوْبَةِ الَّتِي لَمْ نُفِدْهَا إِلَّا مِنْ فَضْلِهِ

و سپاس خدای را که ما را به توبه ای ره نمود که جز به فضل او، آن را نیافتیم. ۲۲/۱

سبب نیافتن راهی جز خدا، به آرزوها

اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِن صَرَفْتَ عَنِّي وَجْهَكَ الْكَرِيمَ... لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ...

خداوندا اگر روی کریمت را از من برگردانی، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم.

۵/۲۱

یافت شدن راهی، در سپاس الهی

فَلَكَ الْحَمْدُ مَا وَجَدَ فِي حَمْدِكَ مَذْهَبٌ

پس ستایش برای توست، تا آنجا که راهی در ستایش تو یافت شود. ۱۷/۴۵

برخی یافته های بنده، در کتاب خدا

اللَّهُمَّ إِنِّي وَجِدْتُ فِيهَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ... أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَى أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ
الذُّنُوبَ جَمِيعًا

خداوندا، همانا من در کتابت که فروفرستاده ای یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت
خدا ناامید نشوید که

خدا همه گناهان را می آمرزد.» ۲/۵۰

بخیل نیافتن خدا، هنگام درخواست

إِلٰهِی مَا وَجَدْتُكَ بَخِيلًا حِينَ سَأَلْتُكَ

خدای من، هنگامی که از تو درخواست نمودم، تو را بخیل نیافتم. ۵/۵۱

جز خدا، فریادرسی برای نیاز خود نیافتن

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ... سُوءَ أَلَمَنْ لَا يَجِدُ لِفَاقَتِهِ مُعِينًا... غَيْرَكَ

خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که فریادری برای نیازش جز تو نمی یابد. ۳/۵۴

یاوه گویی

تبدیل یاوه گویی، به سپاس الهی

اللَّهُمَّ اجْعَلْ... مَا أَجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ أَوْ هُجْرٍ... نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ

خداوندا به جای آنچه او (شیطان) بر زبانه جاری ساخته از سخن زشت یا دشنام، سپاس برای خودت را قرار ده. ۱۳/۲۰

یقین

یقین به نبود گریزگاهی از خدا

ص: ۱۲۵۹

...حَتَّى إِذَا رَأَى مُدَّةَ الْعَمَلِ قَدِ انْقَضَتْ وَ غَايَةَ الْعُمُرِ قَدِ انْتَهَتْ، وَ أَيْقَنَ أَنَّهُ لَا مَحِيصَ لَهُ مِنْكَ، وَ لَا مَهْرَبَ لَهُ عِنَّا...

...تا اینکه می بیند زمان عمل گذشته و مدت عمر به پایان رسیده و باور کرده که پناهگاه و گریزگاهی از تو برایش نیست. ۸/۱۲

باور داشتن سرانجام دعوت خدا و دعوت شیطان

وَ أَنَا حِينِيذٍ مُّوقِنٌ بِأَنَّ مُنْتَهَى دَعْوَتِكَ إِلَى الْجَنَّةِ، وَ مُنْتَهَى دَعْوَتِهِ إِلَى النَّارِ

و من در همان هنگام باور دارم که فرجام دعوت تو به سوی بهشت و پایان دعوت او به سوی آتش است. ۲۴/۱۶

بهترین یقین

وَ اجْعَلْ يَقِينِي أَفْضَلَ الْيَقِينِ

و یقینم را برترین یقین قرار ده. ۱/۲۰

پابرجایی یقین بنده

اللَّهُمَّ... صَحِّحْ بِمَا عِنْدَكَ يَقِينِي

خداوندا یقینم را به آنچه نزد توست درست گردان. ۲/۲۰

بخشیدن یقین صادق، به بندگان

وَ هَبْ لَنَا يَقِينًا صَادِقًا

و ما را یقینی راستین ببخش. ۲/۲۹

یقین صادق و رهاندن بندگان از دشواری درخواست

وَ هَبْ لَنَا يَقِينًا صَادِقًا تَكْفِينَا بِهِ مِنْ مَوْؤَنِهِ الطَّلَبِ

و ما را یقینی راستین ببخش، که بدان سبب ما را از زحمت طلب، بی نیاز نمایی. ۲/۲۹

خدا را از روی یقین قصد نمودن

فَأَمَّاكَ بِطَمَعِهِ يَقِينًا

پس از روی یقین با حرص، تو را قصد کرد.

۸/۳۱

سستی یقین و به دست گرفتن مهار بنده، توسط شیطان

قَدْ مَلَكَ الشَّيْطَانُ عِنَانِي فِي سُوءِ الظَّنِّ وَ ضَعْفِ اليَقِينِ

شیطان افسار مرا در بدگمانی و سستی باوری به دست گرفت. ۲۷/۳۲

یقین و باور اخلاص دارندگان

وَ أَيْدِنَا بِيَقِينِ اْلْمُـخْلِصِينَ

و ما را به یقین اهل اخلاص، توانا فرما.

۲/۳۳

باور بنده به امان داده نشدنش از خدا، توسط امان دهنده ای

ص: ۱۲۶۰

وَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُوقِنًا أَنَّهُ لَا يُجِيرُنِي مِنْكَ مُجِيرٌ

و اینک منم در پیشگاه تو، باوردارنده به اینکه هیچ امان دهنده ای مرا از تو امان نمی دهد. ۶۹/۴۷

باور بنده به باز داشته نشدنش از خدا، توسط بازدارنده ای

وَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ... مُوقِنًا أَنَّهُ... لَا يَمْنَعُنِي مِنْكَ مَانِعٌ

و اینک منم در پیشگاه تو، باوردارنده به اینکه هیچ بازدارنده ای مرا از (بلائی) تو باز نمی دارد.

۶۹/۴۷

دست یافتن به حقیقت یقین

يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ أَسْأَلُكَ... يَقِينًا تَنْفَعُ بِهِ مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَازِ أَمْرِكَ

ای صاحب عظمت و کرامت! از تو یقینی می خواهم که به وسیله آن هر کس را که به نافذ بودن امر تو حقیقتاً یقین پیدا کند، سود می دهی.

۳/۵۴

یقین متوکلان به خدا

أَسْأَلُكَ... يَقِينِ الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ

یقین توکل کنندگان بر تو را، از تو درخواست می نمایم. ۵/۵۴

یکتایی توحید

یک رنگی اخلاص

یکسان برابر

یگانگی توحید

یمین سوگند

یورش حمله

یوغ

یوغ ذلت به گردن نهادن پادشاهان

يَا مَنْ وَضَعَتْ لَهُ الْمُلُوكُ نِيرَ الْمَدَلِّ عَلَى أَعْنَاقِهَا

ای کسی که پادشاهان برای او یوغ خواری بر گردن هایشان نهاده اند.

۷/۵۱

ص: ۱۲۶۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اسناد الصحيحه

(١) حَدَّثَنَا السَّيِّدُ الْأَجَلُّ، نَجْمُ الدِّينِ، بَهَاءُ الشَّرَفِ، أَبُو الْحَسَنِ مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ عُمَرَ بْنِ يَحْيَى الْعَلَوِيِّ «الْحَسِينِيِّ» رَحِمَهُ اللَّهُ. (٢) قَالَ أَخْبَرَنَا الشَّيْخُ السَّعِيدِيُّ، أَبُو عَبْدِ اللَّهِ مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ شَهْرِيَّارَ، الْحَازِنُ لِخِزَانِهِ مَوْلَانَا أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي شَهْرِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ مِنْ سَنَةِ سِتِّ عَشْرَةَ وَخَمْسِمِائِهِ قِرَاءَةً عَلَيْهِ وَ أَنَا أَسْمَعُ. (٣) قَالَ سَمِعْتُهَا عَنْ الشَّيْخِ الصِّدْقِيِّ، أَبِي مَنْصُورٍ مُحَمَّدِ بْنِ مُحَمَّدِ بْنِ أَحْمَدَ بْنِ عَبْدِ الْعَزِيزِ الْعُكْبَرِيِّ «الْمَعْدَلِ» رَحِمَهُ اللَّهُ عَنْ أَبِي الْمُفَضَّلِ مُحَمَّدِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْمُطَّلِبِ الشَّيْبَانِيِّ (٤) قَالَ حَدَّثَنَا الشَّرِيفُ، أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ جَعْفَرِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ (٥) قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ خَطَّابِ الزِّيَّاتِ سَنَةَ خَمْسٍ وَسِتِّينَ وَمِائَتَيْنِ (٦) قَالَ حَدَّثَنِي خَالِي عَلِيُّ بْنُ النُّعْمَانِ الْأَعْلَمُ (٧) قَالَ حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ مُتَوَكَّلِ الثَّقَفِيِّ «الْبَلْخِيِّ» عَنْ أَبِيهِ مُتَوَكَّلِ بْنِ هَارُونَ. (٨) قَالَ لَقِيتُ يَحْيَى بْنَ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ هُوَ مُتَوَجِّهُ إِلَى خُرَّاسَانَ بَعْدَ قَتْلِ أَبِيهِ فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ (٩) فَقَالَ لِي مِنْ أَيْنَ أَقْبَلْتَ قُلْتُ مِنَ الْحَجِّجِ (١٠) فَسَأَلَنِي عَنْ أَهْلِهِ وَ بَنِي عَمِّهِ بِالْمَدِينَةِ وَ أَحْفَى السُّؤَالَ عَنْ جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَأَخْبَرْتُهُ بِخَبْرِهِ وَ خَبَرْتُهُمْ وَ حُزِنْتُهُمْ عَلَى أَبِيهِ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

۱ سید اجل، نجم الدین، بهاء الشرف، ابوالحسن محمد بن حسن بن احمد بن علی بن محمد بن عمر بن یحیی العلوی الحسینی - که رحمت خداوند بر او باد - ما را حدیث نمود ۲ (و) فرمود: خبر داد ما را شیخ سعید، ابو عبدالله محمد بن احمد بن شهریار، خزانه دار (حرم) پیشوای ما امیرالمومنین علی بن ابیطالب - که سلام بر او باد - در ماه ربیع الاول از سال پانصد و شانزده (به صحیفه سجادیه) به صورتی که صحیفه را بر او می خواندند و من می شنیدم. ۳ گفت شنیدم صحیفه را پیش از این بر شیخ صدوق ابومنصور: محمد بن محمد بن احمد بن عبدالعزیز عکبری معدل - که رحمت خداوند بر او باد - می خواندند، از ابوالفضل محمد بن عبدالله مطلب شیبانی. ۴ او گفت: حدیث کرد ما را شریف ابو عبدالله جعفر بن محمد بن جعفر بن حسن بن جعفر بن حسن بن امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب - که سلام بر آنان باد - . ۵ او گفت: حدیث کرد ما را عبدالله بن عمر بن خطاب زیات، به سال دویست و شصت و پنج. ۶ او گفت: حدیث کرد مرا دایی ام: علی بن نعمان اعلم. ۷ او گفت: حدیث کرد مرا عمیر بن متوکل ثقفی بلخی از پدرش متوکل بن هارون. ۸ او گفت: یحیی بن زید بن علی - که سلام بر او باد - را هنگامی که پس از شهادت پدرش (زید)، به سوی خراسان می رفت ملاقات نمودم. بر او سلام کردم. ۹ گفت: از کجا می آیی؟ گفتیم: از حج. ۱۰ پس، احوال کسان و عموزادگان خود را در مدینه جو یا شد. به ویژه حال جعفر بن محمد - که سلام بر او باد - را بسیار پرسش کرد. من هم او را از آن حضرت و پسر عموهایش و اندوهشان بر (شهادت) پدرش زید بن علی - که سلام بر او باد - مطلع نمودم.

(١١) فَقَالَ لِي قَدْ كَانَ عَمِّي مُحَمَّدُ بْنُ عَلِيٍّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَشَارَ عَلَيَّ أَبِي بِتَرْكِ الْخُرُوجِ وَعَرَفَهُ إِنْ هُوَ خَرَجَ وَفَارَقَ الْمَدِينَةَ مَا يَكُونُ إِلَيْهِ مَصِيرٌ أَمْرِهِ فَهَلْ لَقِيتَ ابْنَ عَمِّي جَعْفَرَ بْنَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُلْتَ نَعَمْ. (١٢) قَالَ فَهَلْ سَمِعْتَهُ يَذْكُرُ شَيْئًا مِنْ أَمْرِي قُلْتَ نَعَمْ. (١٣) قَالَ بِمِ ذِكْرِنِي خَبَرَنِي، قُلْتَ جُعِلْتُ فِدَاكَ مَا أَحَبُّ أَنْ أَسْتَقْبِلَكَ بِمَا سَمِعْتَهُ مِنْهُ. (١٤) فَقَالَ أَلَا بِالْمَوْتِ تَخَوَّفَنِي هَاتِ مَا سَمِعْتَهُ، فَقُلْتَ سَمِعْتَهُ يَقُولُ إِنَّكَ تُقْتَلُ وَتُصَلَّبُ كَمَا قُتِلَ أَبُوكَ وَصَلَّبَ (١٥) فَتَغَيَّرَ وَجْهُهُ وَقَالَيْمُحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ، يَا مُتَوَكِّلُ إِنَّ اللَّهَ عَزَّ وَجَلَّ أَيْدِ هَذَا الْأَمْرِ بِنَا وَجَعَلَ لَنَا الْعِلْمَ وَالسَّيْفَ فَجَمِعَا لَنَا وَخُصَّ بِنَا عَمَّنَا بِالْعِلْمِ وَحَدَهُ. (١٦) فَقُلْتَ جُعِلْتُ فِدَاءَكَ إِنِّي رَأَيْتُ النَّاسَ إِلَى ابْنِ عَمِّكَ جَعْفَرَ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَمِيلَ مِنْهُمْ إِلَيْكَ وَإِلَى أَبِيكَ (١٧) فَقَالَ إِنَّ عَمِّي مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَابْنَهُ جَعْفَرَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ دَعَا النَّاسَ إِلَى الْحَيَاةِ وَنَحْنُ دَعَوْنَاهُمْ إِلَى الْمَوْتِ (١٨) فَقُلْتَ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَلَمْ أَعْلَمْ أَنَّكُمْ فَطَرْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ مَلِيًّا ثُمَّ رَفَعْتُمْ رَأْسَهُ وَقَالَ كُنَّا لَهُ عِلْمٌ غَيْرَ أَنَّهُمْ يَعْلَمُونَ كُلَّ مَا نَعْلَمُ، وَلَا نَعْلَمُ كُلَّ مَا يَعْلَمُونَ (١٩) ثُمَّ قَالَ لِي أَكْتَبْتَ مِنْ ابْنِ عَمِّي شَيْئًا قُلْتَ نَعَمْ (٢٠) قَالَ أَرِنِيهِ فَأَخْرَجْتُ إِلَيْهِ وَجُوهًا مِنَ الْعِلْمِ وَأَخْرَجْتُ لَهُ دُعَاءَ أَمْلَاءِ عَلِيٍّ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَحَدَّثَنِي أَنَّ أَبَاهُ مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ أَمْلَاءُ عَلَيْهِ وَأَخْبَرَهُ أَنَّهُ مِنْ دُعَاءِ أَبِيهِ عَلِيٍّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ مِنْ دُعَاءِ الصَّحِيفَةِ الْكَامِلَةِ

۱۱ پس گفت: عمویم محمّد بن علی (امام باقر) - که سلام بر او باد - پدرم را به قیام نکردن سفارش کرده بود و پند داد و آگاه نمود که اگر قیام کند و از مدینه بیرون رود پایان کارش به کجا می انجامد. آیا تو پسر عمویم جعفر بن محمّد - که سلام بر او باد - را دیدار نمودی؟ گفتم: آری. ۱۲ گفت: آیا از او مطلبی که از کار من بگوید شنیدی؟ گفتم: آری. ۱۳ گفت: درباره من چه فرمود؟ مرا آگاه کن. گفتم: فدایت گردم. دوست ندارم آنچه از او شنیده ام روبرویت بگویم. ۱۴ گفت: مرا از مرگ می ترسانی؟! آنچه شنیده ای بیان کن. گفتم: از آن حضرت شنیدم که فرمود: شما کشته و به دار آویخته می شوی، چنانکه پدرتان کشته و به دار آویخته گردید. ۱۵ پس رنگ رویش دگرگون شد و گفت: خدا هر چه خواهد محو و هر چه را خواهد ثابت می دارد و اصل کتاب نزد او است. ای متوکل همانا خداوند بزرگ این کار (دین) را به وسیله ما تأیید نموده و دانش و شمشیر را برای ما قرار داده و این دو در اختیار ماست، و به عموزادگان ما تنها علم عطا کرده. ۱۶ گفتم: فدایت شوم می بینم مردم میلشان به پسر عمویت جعفر - که سلام بر او باد - از تو و پدرت بیشتر است. ۱۷ گفت: عمویم محمّد بن علی و پسرش جعفر - که سلام بر آنان باد - مردم را به زندگی دعوت می کنند و ما آنان را به مرگ فرامی خوانیم. ۱۸ گفتم: ای پسر رسول خدا، ایشان داناترند یا شما؟ پس مدّتی دراز، چشم به زمین افکند. سپس سر بلند کرده گفت: همه ما دارای دانش هستیم جز آنکه ایشان آنچه را که ما می دانیم، می دانند و ما آنچه را که آنان می دانند، نمی دانیم. ۱۹ سپس به من گفت: چیزی از پسر عمویم نوشته ای؟ گفتم: آری. ۲۰ گفت: به من نشان بده. پس انواعی از مسائل علمی را به او نشان دادم، و دعایی را که امام صادق - که سلام بر او باد - بر من املا فرموده و به من گفته بود که پدرش محمّد بن علی (امام باقر) - که سلام بر آنان باد - بر او املا کرده و او را خبر داده بود که آن دعا از دعای پدرش علی ابن الحسین - که سلام بر آنان باد - (و) از جمله دعاهای صحیفه کامله است را به او ارائه نمودم.

(٢١) فَظَنَر فِيهِ يَحْيَى حَتَّى أَتَى عَلَى آخِرِهِ، وَ قَالَ لِي أَ تَأْذَنُ فِي نَسْخِهِ فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ أَ تَسْتَأْذِنُ فِيْمَا هُوَ عَنكُمْ (٢٢) فَقَالَ أَمَا لَأُخْرِجَنَّ إِلَيْكَ صَحِيفَةً مِّنَ الدَّعَاءِ الْكَامِلِ مِمَّا حَفِظَهُ أَبِي عَن أَبِيهِ وَ إِنَّ أَبِي أَوْصَانِي بِصَوْنِهَا وَ مَنَعَهَا غَيْرَ أَهْلِهَا. (٢٣) قَالَ عُمَيْرٌ قَالَ أَبِي فَقَمْتُ إِلَيْهِ فَقَبِلْتُ رَأْسَهُ، وَ قُلْتُ لَهُ وَ اللَّهُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنِّي لَمَأْدِينُ اللَّهِ بِحُبِّكُمْ وَ طَاعَتِكُمْ، وَ إِنِّي لَمَأْرُجُو أَنْ يَسِيَّ عِدْنِي فِي حَيَاتِي وَ مَمَاتِي بَوْلَايَتِكُمْ (٢٤) فَرَمَى صَحِيفَتِي -الَّتِي دَفَعْتُهَا إِلَيْهِ إِلَى غُلَامٍ كَمَا نَ مَعَهُ وَ قَالَ اكْتُبْ هَذَا الدَّعَاءَ بِخَطِّ بَيْنِ حَسَنِ وَ عَرِضُهُ عَلَى لَعْلَى أَحْفَظُهُ فَإِنِّي كُنْتُ أَطْلُبُهُ مِّنْ جَعْفَرٍ حَفِظَهُ اللَّهُ فِيمَنْعُنِيهِ. (٢٥) قَالَ مُتَوَكَّلٌ فَتَدِمْتُ عَلَى مَا فَعَلْتُ وَ لَمْ أَدْرِ مَا أَصْنَعُ، وَ لَمْ يَكُنْ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ تَقَدَّمَ إِلَيَّ -أَلَا أَدْفَعُهُ إِلَيَّ أَحَدٍ. (٢٦) ثُمَّ دَعَا بَعِيثَهُ فَاسْتَخْرَجَ مِنْهَا صَحِيفَةً مُقْفَلَةً مَخْتُومَةً فَظَنَرَ إِلَى الْخَاتَمِ وَ قَبْلَهُ وَ بَكَى، ثُمَّ فَضَّهَ وَ فَتَحَ الْقِفْلَ، ثُمَّ نَشَرَ الصَّحِيفَةَ وَ وَضَعَهَا عَلَى عَيْنِهِ وَ أَمَرَهَا عَلَى وَجْهِهِ. (٢٧) وَ قَالَ وَ اللَّهُ يَا مُتَوَكَّلُ لَوْ لَمَا مَا ذَكَرْتَ مِّنْ قَوْلِ ابْنِ عَمِّي إِنِّي أَقْتُلُ وَ أَصْلَبُ لَمَا دَفَعْتُهَا إِلَيْكَ وَ لَكُنْتُ بِهَا ضَ نِينًا. (٢٨) وَ لَكِنِّي أَعْلَمُ أَنَّ قَوْلَهُ حَقٌّ أَخَذَهُ عَن آبَائِهِ وَ أَنَّهُ سَيَصِحُّ فَخَفْتُ أَنْ يَقَعَ مِثْلُ هَذَا الْعِلْمِ إِلَيَّ بَنِي أُمِّيهِ فَيَكْتُمُوهُ وَ يَدْخِرُوهُ فِي خَزَائِنِهِمْ لِأَنْفُسِهِمْ. (٢٩) فَاقْبِضْهَا وَ اكْفِنِيهَا وَ تَرَبِّصْ بِهَا فَإِذَا قَضَى اللَّهُ مِّنْ أَمْرِي وَ أَمْرٍ هَؤُلَاءِ الْقَوْمِ مَا هُوَ قَاضٍ فَهَيَّ -أَمَانَةٌ لِي عِنْدَكَ حَتَّى تُوصِلَهَا إِلَيَّ ابْنِي عَمِّي مُحَمَّدٍ وَ إِبْرَاهِيمَ ابْنِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَإِنَّهُمَا الْقَائِمَانِ فِي هَذَا الْأَمْرِ بَعْدِي.

۲۱ پس یحیی تا آخر آن را نگاه کرد و گفت: اجازه می دهی از آن نسخه برداری کنم؟ گفتم: ای پسر رسول خدا، آیا در آنچه از خودتان است (از من) اجازه می خواهی؟ ۲۲ پس گفتم: اکنون به تو نشان می دهم صحیفه ای از دعای کامل را که پدرم از پدرش نقل نموده و مرا به محافظت آن و جلوگیری اش از کسی که اهل آن نیست، سفارش کرده است. ۲۳ عمیر گفت: پدرم گفت: پس برخاستم نزدش رفتم و سرش را بوسیدم و گفتم: به خدا سوگند ای پسر رسول خدا، من با دوستی و پیروی از شما، خدا را پرستش می کنم و امیدوارم که مرا در زندگی و مرگ به وسیله ولایت شما سعادت مند گرداند. ۲۴ آنگاه صحیفه من را به نوجوانی که با او بود داد و گفت: این دعا را با خط خوانا و زیبا بنویس و برای من بیاور. شاید که آن را از بر نمایم. زیرا من آن را از پسر عمویم جعفر - که خداوند او را نگهدارد - طلب می کردم و او نمی داد. ۲۵ متوکل گفت: من از کرده ام پشیمان شدم و نمی دانستم چه کنم، و امام صادق - که سلام بر او باد - هم نفرموده بود که آن را به کسی ندهم. ۲۶ سپس یحیی صندوقچه ای خواست و صحیفه قفل زده مهر کرده ای از آن بیرون آورد و مهرش را نگاه کرده، بوسید و گریه کرد. سپس مهر را شکست و قفل را گشود. صحیفه را باز کرده، بر چشم خود نهاد و بر رویش مالید. ۲۷ و گفت: ای متوکل، به خدا سوگند اگر آنچه از پسر عمویم بیان کردی که کشته و به دار آویخته می شوم نبود، این صحیفه را به تو نمی دادم و از دادن آن بخل می ورزیدم. ۲۸ ولی چون می دانم که گفتار او حق است که از پدرانش فراگرفته و به زودی درستی آن آشکار می گردد، از این رو ترسیدم که چنین علمی به دست بنی امیه بیفتد و آن را پنهان دارند و در گنجینه ها برای خودشان نگهداری کنند. ۲۹ پس این را بگیر و به جای من از آن نگهداری کن و چشم به راه هرگاه خدا کار من و این گروه (بنی امیه) را گذراند - که او است گذراننده -، این امانت نزد تو باشد تا آن را به دو پسر عمویم: محمد و ابراهیم، فرزندان عبدالله بن حسن بن حسن بن علی - که سلام بر آنان باد - برسانی. زیرا هر دو در این کار جانشینان من هستند.

(٣٠) قَالَ الْمُتَوَكَّلُ فَقَبِضْتُ الصَّحِيفَةَ فَلَمَّا قُتِلَ يَحْيَى بْنُ زَيْدٍ صَرَّتْ إِلَى الْمَدِينَةِ فَلَقِيْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فَحَدَّثْتُهُ الْحَدِيثَ عَنْ يَحْيَى، فَبَكَى وَاشْتَدَّ وَجْدُهُ بِهِ. (٣١) وَقَالَ رَجَمَ اللَّهُ ابْنَ عَمِّيَ وَالْحَقُّهُ بِآبَائِهِ وَأَجْدَادِهِ. (٣٢) وَاللَّهُ يَا مُتَوَكَّلُ مَا مَنَعَنِي مِنْ دَفْعِ الدَّعَاءِ إِلَيْهِ إِلَّا الَّذِي خَافَهُ عَلَى صَاحِبِهِ أَبِيهِ، وَأَيْنَ الصَّحِيفَةُ فَقُلْتُ هَا هِيَ، فَفَتَحَهَا وَقَالَ هَذَا وَاللَّهِ خَطُّ عَمِّي زَيْدٍ وَدُعَاءُ جَدِّي عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ (٣٣) ثُمَّ قَالَ لِيَابِنِهِ قُمْ يَا إِسْمَاعِيلُ فَأْتِنِي بِالِدَّعَاءِ الَّذِي أَمَرْتُكَ بِحِفْظِهِ وَصَوْنِهِ، فَقَامَ إِسْمَاعِيلُ فَأَخْرَجَ صَاحِبَهُ كَأَنَّهَا الصَّحِيفَةُ الَّتِي دَفَعَهَا إِلَيَّ يَحْيَى بْنُ زَيْدٍ (٣٤) فَقَبَّلَهَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ وَوَضَعَهَا عَلَى عَيْنِهِ وَقَالَ هَذَا خَطُّ أَبِي وَإِمْلَاءُ جَدِّي عَلَيْهِمَا السَّلَامُ بِمَشْهَدٍ مِنِّي. (٣٥) فَقُلْتُ يَا ابْنَ رَسُولِ اللَّهِ إِنْ رَأَيْتَ أَنْ أَعْرِضَهَا مَعَ صَاحِبِهِ زَيْدٍ وَيَحْيَى فَأَذِنَ لِي فِي ذَلِكَ وَقَالَ قَدْ رَأَيْتَكَ لِدَيْكَ أَهْلًا (٣٦) فَظَنَنْتُ وَإِذَا هُمَا أَمْرٌ وَاحِدٌ وَلَمْ أَجِدْ حَرْفًا مِنْهَا يُخَالِفُ مَا فِي الصَّحِيفَةِ الْأُخْرَى (٣٧) ثُمَّ اسْتَأْذَنْتُ أَبَا عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي دَفْعِ الصَّحِيفَةِ إِلَى ابْنِي عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْحَسَنِ، فَقَالَ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤَدُّوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا، نَعَمْ فَادْفَعَهَا إِلَيْهِمَا. (٣٨) فَلَمَّا نَهَضْتُ لِلِقَائِهِمَا قَالَ لِي مَكَانَكَ. (٣٩) ثُمَّ وَجَّهَ إِلَيَّ مُحَمَّدًا وَابْرَاهِيمَ فَجَاءَا فَقَالَ هَذَا مِيرَاثُ ابْنِ عَمِّكَ يَحْيَى مِنْ أَبِيهِ قَدْ خَصَّكُمْ بِهِ دُونَ إِخْوَتِهِ وَنَحْنُ مُشْتَرِطُونَ عَلَيْكُمْ فِيهِ شَرْطًا. (٤٠) فَقَالَ رَحِمَكَ اللَّهُ قُلْ فَقَوْلُكَ الْمَقْبُولُ (٤١) فَقَالَ لَا تَخْرُجَا بِهِذِهِ الصَّحِيفَةَ مِنَ الْمَدِينَةِ

۳۰ متوکل گفت: صحیفه را گرفتم و چون یحیی بن زید کشته شد به مدینه رفتم و به ملاقات حضرت صادق - که سلام بر او باد - رفته، سرگذشت یحیی را برای آن بزرگوار گفتم، امام گریست و بر او سخت اندوهناک شد ۳۱ و فرمود: خداوند پسر عمویم را رحمت کند و به پدران و اجدادش ملحق فرماید. ۳۲ ای متوکل، به خدا سوگند، مرا از دادن دعا به یحیی چیزی جز آنچه او بر صحیفه پدرش از آن می ترسید، باز نداشت. اکنون آن صحیفه کجاست؟ گفتم: آن صحیفه اینست. پس آن را گشود و فرمود: به خدا قسم این خط عمویم زید و دعای جدّم علی ابن الحسین - که سلام بر آنان باد - است. ۳۳ سپس به فرزندش اسماعیل فرمود: ای اسماعیل برخیز و دعایی که تو را به حفظ و نگهداریش امر نمودم بیاور. اسماعیل برخاست و صحیفه ای را بیرون آورد که گویا همان صحیفه ای بود که یحیی بن زید به من داده بود. ۳۴ پس حضرت صادق آن را بوسید و بر روی چشم خود نهاد و فرمود: این نوشته پدرم و گفته جدّم - که سلام بر آنان باد - در حضور من است. ۳۵ گفتم: ای فرزند رسول خدا، آیا اجازه می دهی آن را با صحیفه زید و یحیی مقابله نمایم؟ حضرت به من اجازه داده و فرمود: تو را سزاوار این کار دیدم. ۳۶ پس دیدم هر دو برابر است و در آن، یک حرف که برخلاف آنچه در صحیفه دیگر است باشد، نیافتم. ۳۷ سپس از امام صادق - که سلام بر او باد - اجازه خواستم که صحیفه یحیی را به فرزندان عبداللّه بن حسن بدهم. امام فرمود: خداوند امر می کند که امانت ها را به صاحبانش بازدهید. آری آن را رد کن. ۳۸ پس چون دیدار آن دو برادر برخاستم، فرمود: بنشین. ۳۹ سپس کسی را به سراغ محمّد و ابراهیم فرستاد. چون آنان آمدند، فرمود: این میراث پسر عموی شما یحیی است از پدرش که اختصاص به شما داده نه برادرانش. و ما درباره آن با شما شرطی داریم. ۴۰ گفتند: خداوند تو را رحمت کند. بفرماید که گفتارتان پذیرفته است. ۴۱ فرمود: این صحیفه را از مدینه بیرون نبرید.

(٤٢) قَالَ وَ لِمَ ذَاكَ (٤٣) قَالَ إِنَّ ابْنَ عَمِّكَمَّا خَافَ عَلَيْهَا أَمْرًا أَخَافُهُ أَنَا عَلَيْكُمَا. (٤٤) قَالَ إِنَّمَا خَافَ عَلَيْهَا حِينَ عَلِمَ أَنَّهُ يُقْتَلُ. (٤٥) فَقَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ وَ أَنْتُمَا فَلَا تَأْمَنَّا فَوَاللَّهِ إِنِّي لَأَعْلَمُ أَنَّكُمَا سَيَتَخَرَّجَانِ كَمَا خَرَجَ، وَ سَيَتَقْتَلَانِ كَمَا قُتِلَ. (٤٦) فَقَامَا وَ هُمَا يَقُولَانِ لَا حَوْلَ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ. (٤٧) فَلَمَّا خَرَجَا قَالَ لِي أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ يَا مُتَوَكِّلُ كَيْفَ قَالَ لَكَ يَحْيَىٰ إِنَّ عَمِّي مُحَمَّدَ بْنَ عَلِيٍّ وَ ابْنَهُ جَعْفَرَ دَعَا النَّاسَ إِلَى الْحَيَاةِ وَ دَعَوَانَاهُمْ إِلَى الْمَوْتِ (٤٨) قُلْتُ نَعَمْ أَصْلَحَكَ اللَّهُ قَدْ قَالَ لِي ابْنُ عَمِّكَ يَحْيَىٰ ذَلِكَ (٤٩) فَقَالَ يَرْحَمُ اللَّهُ يَحْيَىٰ، إِنَّ أَبِي حَدَّثَنِي عَنْ أَبِيهِ عَنْ حَيْدِهِ عَنْ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ أَخَذَتْهُ نَعْسُهُ وَ هِيَ وَ عَلِيٌّ مِنْبِرِهِ. (٥٠) فَزَأَى فِي مَنْامِهِ رِجَالًا يَنْزُونَ عَلَى مَنْبِرِهِ نَزْوِ الْقِرَدَةِ يَزْدُونَ النَّاسَ عَلَى أَعْقَابِهِمُ الْقَهْقَرَى (٥١) فَاسْتَوَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ جَالِسًا وَ الْحُزْنَ يُعْرِفُ فِي وَجْهِهِ. (٥٢) فَأَتَاهُ جَبْرِيْلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِهَذِهِ الْآيَةِ « وَ مَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَ الشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَ نَخَوْفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا » يَعْنِي بَنِي أُمَّيَّة. (٥٣) قَالَ يَا جَبْرِيْلُ أَعَلَى عَهْدِي يَكُونُونَ وَ فِي زَمَنِي (٥٤) قَالَ لَأَ، وَ لَكِنْ تَدُوْرُ رَحَى الْإِسْلَامِ مِنْ مُهَاجِرِكَ فَتَلْبِثُ بِذَلِكَ عَشْرًا، ثُمَّ تَدُوْرُ رَحَى الْإِسْلَامِ عَلَى رَأْسِ خَمْسَةِ وَ ثَلَاثِينَ مِنْ مُهَاجِرِكَ فَتَلْبِثُ بِذَلِكَ خَمْسًا، ثُمَّ لَا بُدَّ مِنْ رَحَى ضَمَالِهِ هِيَ قَائِمَةٌ عَلَى قُطْبِهَا، ثُمَّ مُلْكُ الْفَرَاعِنَةِ

۴۲ گفتند: چرا؟ ۴۳ فرمود: پسر عموی شما درباره این صحیفه از چیزی بیم داشت که من درباره شما هم آن بیم را دارم. ۴۴ گفتند: او هنگامی درباره آن ترسید که می دانست کشته می شود. ۴۵ حضرت صادق - که سلام بر او باد - فرمود: شما هم آسوده نباشید که به خدا قسم می دانم به زودی خروج خواهید نمود، چنانکه او خروج کرد و به زودی کشته خواهید شد، چنانکه او کشته گردید. ۴۶ پس برخاستند و گفتند: جنبش و نیرویی نیست، جز به یاری خدای برتر و بزرگ. ۴۷ چون بیرون رفتند، حضرت صادق - که سلام بر او باد - فرمود: ای متوکل، آیا یحیی به تو گفت که عمویم محمد بن علی و پسرش جعفر مردم را به زندگی خواندند و ما ایشان را به مرگ خواندیم؟ ۴۸ گفتم: آری، خدا کار تو را راست گرداند، پسر عمویت یحیی همین را به من گفت. ۴۹ فرمود: خداوند یحیی را رحمت کند. پدرم از پدرش از جدش از علی - که سلام بر او باد - مرا خبر داد: رسول خدا - که درود خداوند بر او و خاندانش باد - را بالای منبر، خواب سبکی روی داد. ۵۰ و در خواب دید مردمی چند مانند بوزینگان به منبرش می جهند و مردم را به عقب) برمی گردانند. ۵۱ پس رسول خدا - که درود خداوند بر او و خاندانش باد - بیدار شد و نشست و اندوه در چهره اش نمایان بود. ۵۲ آنگاه جبرئیل این آیه را برای او آورد: «و ما رویایی که به تو ارائه دادیم، نبود جز برای آزمایش و امتحان مردم و درختی که به لعن در قرآن یاد شد و ما به ذکر این آیات عظیم آنها را از خدا می ترسانیم ولیکن بر آنها جز طغیان و کفر و انکار شدید چیزی نیفزاید.» و مراد (از درخت لعنت شده) بنی امیه اند. ۵۳ پیغمبر فرمود: ای جبرئیل ایشان در عهد و روزگار من خواهند بود؟ ۵۴ عرضه داشت: خیر، ولی آسیای اسلام از آغاز هجرت می گردد و گردش آن ده سال است. سپس در پایان سال سی و پنج از هجرت تو به گردش می افتد و پنج سال به آن حال می ماند. آنگاه به ناچار آسیای گمراهی به گردش خواهد آمد که بر محور خود پا برجا است و پس از آن پادشاهی فرعونیان خواهد بود.

(٥٥) قَالَ وَ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِي ذَلِكَ «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ، وَ مَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ، لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ» تَمَلَّكَهَا بَنُو أُمِّيَّةَ لَيْسَ فِيهَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ. (٥٦) قَالَ فَأَطَّلَعَ اللَّهُ عَزَّ وَ جَلَّ نَبِيَّهُ عَلَيْهِ السَّلَامُ أَنَّ بَنِي أُمِّيَّةَ تَمَلَّكُوا سُلْطَانَ هَيْدَةَ الْأُمِّيَّةِ وَ مُلْكُهَا طَوَّلَ هَذِهِ الْمُدَّةِ (٥٧) فَلَوْ طَوَّلَتْهُمْ الْجِبَالُ لَطَالُوا عَلَيْهَا حَتَّى يَأْذَنَ اللَّهُ تَعَالَى بِزَوَالِ مُلْكِهِمْ، وَ هُمْ فِي ذَلِكَ يَسْتَشْعِرُونَ عِدَاؤَنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ بُغْضَنَا. (٥٨) أَخْبَرَ اللَّهُ نَبِيَّهُ بِمَا يَلْقَى أَهْلَ بَيْتِ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلَ مَوَدَّتِهِمْ وَ شَتَّى عَثْمُهُمْ مِنْهُمْ فِي أَيَّامِهِمْ وَ مُلْكِهِمْ. (٥٩) قَالَ وَ أَنْزَلَ اللَّهُ تَعَالَى فِيهِمْ « أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَدُلُّوا نِعْمَتَ اللَّهِ كُفْرًا وَ أَحْلَوْا قَوْمَهُمْ دَارَ الْبُورِ جَهَنَّمَ يَصْلَوْنَهَا وَ يَنْسَوْنَ الْقُرْآنَ ». (٦٠) وَ نِعْمَةُ اللَّهِ مُحَمَّدٌ وَ أَهْلُ بَيْتِهِ، حُبُّهُمْ إِيْمَانٌ يُدْخِلُ الْجَنَّةَ، وَ بُغْضُهُمْ كُفْرٌ وَ نِفَاقٌ يُدْخِلُ النَّارَ (٦١) فَأَسِيرَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ ذَلِكَ إِلَى عَلِيٍّ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ. (٦٢) قَالَ ثُمَّ قَالَ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ مَا خَرَجَ وَ لَا يَخْرُجُ مِنَّا أَهْلُ الْبَيْتِ إِلَى قِيَامِ قَائِمِنَا أَحَدٌ لِيُدْفَعَ ظُلْمًا أَوْ يَنْعَشَ حَقًّا إِلَّا اصْطَلَمَتْهُ النَّيْبَةُ، وَ كَانَ قِيَامُهُ زِيَادَةً فِي مَكْرُوهِنَا وَ شَتَّى عَثْمِنَا. (٦٣) قَالَ الْمُتَوَكِّلُ بْنُ هَارُونَ ثُمَّ أَمَلَى عَلِيٌّ أَبُو عَبْدِ اللَّهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ الْأَدْعِيَةَ وَ هِيَ خَمْسَةٌ وَ سَبْعُونَ بَابًا، سَقَطَ عَنِّي مِنْهَا أَحَدٌ عَشَرَ بَابًا، وَ حَفِظْتُ مِنْهَا تَيْفًا وَ سِتِينَ بَابًا وَ حَدَّثَنَا أَبُو الْمُفَضَّلِ قَالَ وَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ الْحَسَنِ بْنِ رُوزِبَةَ أَبُو بَكْرٍ الْمَدَائِنِيُّ - الْكَاتِبُ نَزِيلِ الرَّحْبِيِّ فِي دَارِهِ (٦٤) قَالَ حَدَّثَنِي مُحَمَّدُ بْنُ أَحْمَدَ بْنِ مُسْلِمِ الْمَطَهْرِيِّ -

۵۵ (امام صادق) فرمود: و خدای تعالی در این باره، سوره قدر را نازل کرد: «ما قرآن را در شب قدر فرستادیم و چه می دانی که شب قدر چیست، شب قدر بهتر از هزار ماه است.» هزار ماهی که بنی امیه پادشاهی کنند و شب قدر در آن نباشد. ۵۶ فرمود: پس خداوند بزرگ، پیغمبرش - که درود خداوند بر او و خاندانش باد - را آگاه نمود که بنی امیه پادشاهی بر این امت را در این مدت (هزار ماه) به دست می گیرند. ۵۷ پس اگر کوه ها با ایشان سرکشی کنند بر آن کوه ها غلبه جویند. تا اینکه خدای تعالی زوال پادشاهی آنها را بخواهد، و آنان در این مدت کینه ما اهل بیت را شعار خویش قرار می دهند. ۵۸ خداوند پیامبرش را به آنچه در ایام پادشاهی آنان از جانبشان به اهل بیت محمد و به دوستان و پیروان آنها می رسد، خیر داد. ۵۹ فرمود: این آیه را خدای تعالی درباره بنی امیه نازل کرد: «آیا ندیدی کسانی که نعمت خدا را به کفر و ناسپاسی تبدیل نموده و قوم و پیروانشان را به دیار هلاک و تباهی رهسپار کردند، و به دوزخ که بد جایگاهی است در آیند.» ۶۰ و نعمت خداوند، محمد و اهل بیت او هستند، دوست داشتن ایشان، ایمان است که به بهشت داخل می گرداند و دشمنی با آنها، کفر و نفاق است که به دوزخ درمی آورد. ۶۱ پس رسول خدا - که درود خداوند بر او و خاندانش باد - این راز را در پنهان به علی و اهل بیت او فرمود. ۶۲ متوکل گوید: سپس حضرت صادق - که سلام بر او باد - فرمود: هیچ یک از ما اهل بیت، تا روز قیام قائمان برای جلوگیری از ستمی یا برای به پا داشتن حقی خروج نخواهد کرد، مگر آنکه بلا و آفتی او را ریشه کن سازد و قیام او بر اندوه ما و شیعیانمان بیفزاید. ۶۳ متوکل بن هارون گفت: سپس امام صادق - که سلام بر او باد - دعاهای صحیفه را به من املا نمود و آنها هفتاد و پنج باب بود که یازده باب آن از دستم رفت، و شصت و چند باب آن را حفظ کردم. ۶۴ و ابوالفضل (شیبانی با سند دیگری) برای ما حدیث نموده، گفت: حدیث کرد مرا محمد بن حسن بن روزبه ابوبکر مدائنی کاتب، ساکن رجب (ی کوفه) در خانه خودش. ۶۵ گفت: حدیث کرد مرا محمد بن احمد بن مسلم مطهری.

(٦٦) قَالَ حَدَّثَنِي أَبِي عَنْ عُمَيْرِ بْنِ مُتَوَكِّلٍ الْبَلْخِيِّ عَنْ أَبِيهِ الْمُتَوَكِّلِ بْنِ هَارُونَ (٦٧) قَالَ لَقِيتُ يَحْيَى بْنَ زَيْدِ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ فَذَكَرَ الْحَدِيثَ بِتَمَامِهِ إِلَى رُؤْيَا النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الَّتِي ذَكَرَهَا جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ عَنْ آبَائِهِ صَلَوَاتُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ (٦٨) وَفِي رِوَايَةِ الْمُطَهَّرِيِّ ذِكْرَ الْأَبْوَابِ وَهِيَ -

١- التَّحْمِيدُ لِلَّهِ عَزَّ وَجَلَّ ٢- الصَّلَاةُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ

٣- الصَّلَاةُ عَلَى حَمَلَةِ الْعَرْشِ ٤- الصَّلَاةُ عَلَى مُصَدَّقِي الرُّسُلِ

٥- دُعَاؤُهُ لِنَفْسِهِ وَخَاصَّتِهِ ٦- دُعَاؤُهُ

عِنْدَ الصُّبْحِ وَالْمَسَاءِ

٧- دُعَاؤُهُ فِي الْمُهَيَّمَاتِ ٨- دُعَاؤُهُ فِي الْإِسْتِعَاذَةِ

٩- دُعَاؤُهُ فِي الْإِشْتِيَاقِ ١٠- دُعَاؤُهُ فِي اللَّجَا إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

١١- دُعَاؤُهُ بِخَوَاتِمِ الْخَيْرِ ١٢- دُعَاؤُهُ فِي الْإِعْتِرَافِ

١٣- دُعَاؤُهُ فِي طَلَبِ الْحَوَائِجِ ١٤- دُعَاؤُهُ فِي الظَّلَامَاتِ

١٥- دُعَاؤُهُ

عِنْدَ الْمَرَضِ ١٦- دُعَاؤُهُ فِي الْإِسْتِفَالَةِ

١٧- دُعَاؤُهُ عَلَى الشَّيْطَانِ ١٨- دُعَاؤُهُ فِي الْمَحْذُورَاتِ

١٩- دُعَاؤُهُ فِي الْإِسْتِسْقَاءِ ٢٠- دُعَاؤُهُ فِي مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ

٢١- دُعَاؤُهُ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ ٢٢- دُعَاؤُهُ

عِنْدَ الشَّدَّةِ

٢٣- دُعَاؤُهُ بِالْعَافِيَةِ ٢٤- دُعَاؤُهُ لِأَبِيهِ

٢٥- دُعَاؤُهُ لِوَلَدِهِ ٢٦- دُعَاؤُهُ لِجِيرَانِهِ وَوَلِيَّائِهِ

٢٧- دُعَاؤُهُ لِأَهْلِ التَّغُورِ ٢٨- دُعَاؤُهُ فِي التَّفَرُّعِ

٢٩- دُعَاؤُهُ إِذَا قُتِرَ عَلَيْهِ الرِّزْقُ ٣٠- دُعَاؤُهُ فِي الْمَعُونَةِ عَلَى قَضَاءِ الدِّينِ

٣١- دُعَاؤُهُ بِالتَّوْبَةِ ٣٢- دُعَاؤُهُ فِي صَلَاةِ اللَّيْلِ

٣٣- دُعَاؤُهُ فِي الْاِسْتِخَارَةِ ٣٤- دُعَاؤُهُ إِذَا ابْتَلَى - أَوْ رَأَى مُبْتَلًى بِفَضِيحَةٍ بِذَنْبٍ

٣٥- دُعَاؤُهُ فِي الرِّضَا بِالْقَضَاءِ ٣٦- دُعَاؤُهُ

عِنْدَ سَمَاعِ الرَّعْدِ

ص: ١٢٧٦

۶۶ گفت: حدیث کرد مرا پدرم از عمیر بن متوکل بلخی از پدرش متوکل بن هارون. ۶۷ گفت: یحیی بن زید بن علی - که سلام بر آنان باد - را ملاقات کردم. سپس تمام حدیث را تا خواب دیدن پیامبر - که درود خداوند بر او و خاندانش باد - که جعفر بن محمد از پدرانش - که درودهای خداوند بر آنان باد - نقل فرموده، بیان کرد. ۶۸ و در روایت مطهری، ابواب ذکر شده و آن اینست:

۱_ ستایش نمودن خدای عزوجل ۲_ درود بر محمد و خاندانش

۳_ درود بر حاملان عرش ۴_ درود بر تصدیق کنندگان رسولان

۵_ دعای آن حضرت برای خود و نزدیکانش ۶_ دعای آن حضرت هنگام بامداد و شامگاه

۷_ دعای آن حضرت در مهمات ۸_ دعای آن حضرت در پناه جستن به خدا

۹_ دعای آن حضرت در شوق داشتن به آمرزش ۱۰_ دعای آن حضرت در پناه بردن به خداوند بلندمرتبه

۱۱_ دعای آن حضرت در عاقبت به خیری ۱۲_ دعای آن حضرت در اعتراف به گناه

۱۳_ دعای آن حضرت در طلب حاجت ها ۱۴_ دعای آن حضرت در دادخواهی از ستمگران

۱۵_ دعای آن حضرت هنگام بیماری ۱۶_ دعای آن حضرت در طلب بخشش گناهان

۱۷_ دعای آن حضرت درباره شیطان ۱۸_ دعای آن حضرت در دفع بلاها و سختی ها

۱۹_ دعای آن حضرت در درخواست باران ۲۰_ دعای آن حضرت در اخلاق پسندیده

۲۱_ دعای آن حضرت آنگاه که چیزی او را اندوهگین می نمود ۲۲_ دعای آن حضرت هنگام سختی و گرفتاری

۲۳_ دعای آن حضرت برای عافیت ۲۴_ دعای آن حضرت برای پدر و مادرش

۲۵_ دعای آن حضرت برای فرزندان ۲۶_ دعای آن حضرت درباره همسایگان و دوستانش

۲۷_ دعای آن حضرت برای مرزداران ۲۸_ دعای آن حضرت در پناه بردن به خدا

۲۹_ دعای آن حضرت آنگاه که روزی بر او تنگ می شد ۳۰_ دعای آن حضرت در یاری خواستن بر پرداخت وام

۳۱_ دعای آن حضرت در توبه ۳۲_ دعای آن حضرت در نماز شب

۳۳_ دعای آن حضرت در استخاره ۳۴_ دعای آن حضرت آنگاه که گرفتار آزمایش می شد یا گرفتار شده به رسوایی

گناهی را می دید

۳۵_ دعای آن حضرت در مقام رضا به قضای خدا ۳۶_ دعای آن حضرت هنگام شنیدن صدای رعد

ص: ۱۲۷۷

٣٧-دُعَاؤُهُ فِي الشُّكْرِ ٣٨-دُعَاؤُهُ فِي الْإِعْتِدَارِ

٣٩-دُعَاؤُهُ فِي طَلَبِ الْعَفْوِ ٤٠-دُعَاؤُهُ

عِنْدَ ذِكْرِ الْمَوْتِ

٤١-دُعَاؤُهُ فِي طَلَبِ السُّتْرِ وَ الْوَقَايَةِ ٤٢-دُعَاؤُهُ

عِنْدَ خَتْمِهِ الْقُرْآنَ

٤٣-دُعَاؤُهُ إِذَا نَظَرَ إِلَى الْهَلَالِ ٤٤-دُعَاؤُهُ لِدُخُولِ شَهْرِ رَمَضَانَ

٤٥-دُعَاؤُهُ لِدَوَاعِ شَهْرِ رَمَضَانَ ٤٦-دُعَاؤُهُ فِي عِيدِ الْفِطْرِ وَ الْجُمُعَةِ

٤٧-دُعَاؤُهُ فِي يَوْمِ عَرَفَةَ ٤٨-دُعَاؤُهُ فِي يَوْمِ الْأُضْحَى وَ الْجُمُعَةِ

٤٩-دُعَاؤُهُ فِي دَفْعِ كَيْدِ الْأَعْدَاءِ ٥٠-دُعَاؤُهُ فِي الرَّهْبَةِ

٥١-دُعَاؤُهُ فِي التَّضَرُّعِ وَ الْإِسْتِكَانَةِ ٥٢-دُعَاؤُهُ فِي الْإِلْحَاحِ

٥٣-دُعَاؤُهُ فِي التَّدَلُّلِ ٥٤-دُعَاؤُهُ فِي اسْتِكْشَافِ الْهُمُومِ

(٦٩) وَ بَاقِي الْأَبْوَابِ بِلَفْظِ أَبِي عَبْدِ اللَّهِ الْحَسَنِيِّ رَحِمَهُ اللَّهُ (٧٠) حَدَّثَنَا أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ الْحَسَنِيِّ (٧١) قَالَ حَدَّثَنَا عَبْدُ اللَّهِ بْنُ عُمَرَ بْنِ خَطَّابِ الزِّيَّاتِ (٧٢) قَالَ حَدَّثَنِي خَالِي عَلِيُّ بْنُ النَّعْمَانِ الْأَعْلَمِ (٧٣) قَالَ حَدَّثَنِي عُمَيْرُ بْنُ مُتَوَكَّلِ الثَّقَفِيِّ الْبَلْخِيِّ عَنْ أَبِيهِ مُتَوَكَّلِ بْنِ هَارُونَ (٧٤) قَالَ أَمَلَى عَلِيُّ سَيِّدِي الصَّادِقُ، أَبُو عَبْدِ اللَّهِ جَعْفَرُ بْنُ مُحَمَّدٍ (٧٥) قَالَ أَمَلَى جَدِّي عَلِيُّ بْنُ الْحُسَيْنِ عَلَيَّ أَبِي مُحَمَّدٍ بْنِ عَلِيٍّ عَلَيْهِمُ أَجْمَعِينَ السَّلَامُ بِمَشْهَدِ مَنَى.

ص: ١٢٧٨

۳۷_ دعای آن حضرت در شکر گذاری ۳۸_ دعای آن حضرت در عذر خواهی

۳۹_ دعای آن حضرت در طلب بخشایش ۴۰_ دعای آن حضرت هنگام یادآوری از مرگ

۴۱_ دعای آن حضرت در طلب پرده پوشی ۴۲_ دعای آن حضرت هنگام ختم قرآن

۴۳_ دعای آن حضرت آنگاه که به ماه نو نگاه می کرد ۴۴_ دعای آن حضرت هنگام فرارسیدن ماه رمضان

۴۵_ دعای آن حضرت در وداع ماه رمضان ۴۶_ دعای آن حضرت برای عید فطر و جمعه

۴۷_ دعای آن حضرت در روز عرفه ۴۸_ دعای آن حضرت در روز عید قربان و روز جمعه

۴۹_ دعای آن حضرت در دفع حيله دشمنان ۵۰_ دعای آن حضرت در ترس

۵۱_ دعای آن حضرت در زاری نمودن ۵۲_ دعای آن حضرت در اصرار به خداوند بلندمرتبه

۵۳_ دعای آن حضرت در فروتنی ۵۴_ دعای آن حضرت در برطرف نمودن اندوه ها

۶۹ و باقی ابواب به لفظ ابو عبدالله حسنی - که رحمت خداوند بر او باد - است. ۷۰ (همان گونه که در ابتدای سند گفته شد، ابوالفضل شیبانی گوید) حدیث کرد ما را ابو عبدالله جعفر بن محمد الحسنی ۷۱ او گفت: حدیث کرد ما را عبدالله بن عمر بن خطاب زیات. ۷۲ او گفت: حدیث کرد مرا دایی ام علی بن نعمان اعلم. ۷۳ او گفت: حدیث کرد مرا عمیر بن متوکل ثقفی بلخی از پدرش متوکل بن هارون. ۷۴ او گفت: آقام حضرت صادق ابو عبدالله جعفر بن محمد - که سلام بر او باد - بر من املا نمود. ۷۵ آن حضرت فرمود: جدّم علی ابن الحسین در حضور من بر پدرم محمد بن علی - که سلام بر تمامی آنها باد - املا نمود.

ص: ۱۲۷۹

(١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا ابْتَدَأَ بِالِدُّعَاءِ بَدَأَ بِالتَّحْمِيدِ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ وَ الشَّنَاءِ عَلَيْهِ، فَقَالَ:

(١) الْحَمْدُ لِلَّهِ الْأَوَّلِ بَلَاءُ أَوَّلِ كَانَ قَبْلَهُ، وَ الْآخِرِ بَلَاءُ آخِرِ يَكُونُ بَعْدَهُ (٢) أَلَدَى قَصُرَتْ عَنْ رُؤْيَيْهِ أَبْصَارُ النَّاطِرِينَ، وَ عَجَزَتْ عَنْ نَعْتِهِ أَوْهَامُ الْوَاصِفِينَ. (٣) ابْتَدَعَ بِقُدْرَتِهِ الْخَلْقَ ابْتِدَاعًا، وَ اخْتَرَعَهُمْ عَلَى مَشِيئَتِهِ اخْتِرَاعًا. (٤) ثُمَّ سَلَكَ بِهِمْ طَرِيقَ إِزَادَتِهِ، وَ بَعَثَهُمْ فِي سَبِيلِ مَحَبَّتِهِ، لِمَا يَمْلِكُونَ تَأْخِيرًا عَمَّا قَدَّمَ لَهُمْ إِلَيْهِ، وَ لِمَا يَسْتَطِيعُونَ تَقَدُّمًا إِلَى مَا أَخَّرَهُمْ عَنْهُ. (٥) وَ جَعَلَ لِكُلِّ رُوحٍ مِنْهُمْ قُوَّتًا مَعْلُومًا مَقْسُومًا مِنْ رِزْقِهِ، لِمَا يَنْقُصُ مِنْ زَادِهِ نَاقِصٌ، وَ لَا يَزِيدُ مَنْ نَقَصَ مِنْهُمْ زَائِدٌ. (٦) ثُمَّ ضَرَبَ لَهُ فِي الْحَيَاةِ أَجَلًا مَوْقُوتًا، وَ نَصَبَ لَهُ أَمَدًا مَحْدُودًا، يَتَخَطَّى إِلَيْهِ بِأَيَّامِ عُمُرِهِ، وَ يَرَهَّقُهُ بِأَعْوَامِ دَهْرِهِ، حَتَّى إِذَا بَلَغَ أَقْصَى أَثَرِهِ، وَ اسْتَوْعَبَ حِسَابَ عُمُرِهِ، قَبَضَهُ إِلَى مَا نَدَبَهُ إِلَيْهِ مِنْ مَوْفُورِ ثَوَابِهِ، أَوْ مَحْدُورِ عِقَابِهِ، لِيَجْزِيَ -الْحَذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا وَ يَجْزِيَ -الْعَدِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى. (٧) عَدْلًا مِنْهُ، تَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُهُ، وَ تَطَاهَرَتْ آلَاؤُهُ، لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَ هُمْ يُسْأَلُونَ.

(۱) و از دعای امام علیه السلام بود، موقعی که شروع به نیایش کرد و با سپاس خداوند ارجمند و بزرگ، و ستایش بر او، (دعا را) آغاز نمود:

(۱) سپاس خدای را، اوّلی که پیش از او اوّلی نبوده و آخری که پس از او آخری نباشد.

(۲) همان که چشم های بینندگان از دیدنش قاصر، و پندارهای وصف کنندگان از وصفش عاجز است.

(۳) به قدرت خویش آفریدگان را بی هیچ نمونه ای آفرید و ایشان را به خواست خود از هیچ به وجود آورد.

(۴) سپس آنها را در راهی که می خواست روان ساخت و در راه دوستی به خود، برانگیخت. آنها توانایی عقب انداختن آنچه (خدا) آنان را به سوی آن جلو انداخته، نداشته و نمی توانند آنچه را که آنها را از آن عقب انداخته، جلو اندازند.

(۵) و برای هر جاننداری از ایشان، معلوم قسمت شده ای از رزقش قرار داد. از کسی که (خدا) به او فراوانی داده، کاهنده ای نمی کاهد و از کسانی که کاسته، افزایشی نمی افزاید.

(۶) سپس برای او (آفریده اش) در زندگی، سرآمدی خاص معین نمود، و برایش زمانی محدود قرار داد که با روزهای زندگی اش، به سوی آن گام بردارد، و با سال های روزگارش، به آن نزدیک می شود. زمانی که به پایان عمرش رسد و حساب زندگی اش را بستاند، او را گرفته، به سوی آنچه فراخوانده بود، از پاداش فراوان یا کیفر ترسناک خود روانه سازد. تا کسانی را که بد کرده اند، به سبب آنچه که به جا آورده اند، سزا دهد و آنان را که به سبب نیکویی، نیکویی نمودند را، جزا دهد.

(۷) و این از عدل اوست. نام هایش مقدّس و نعمت هایش آشکار و پی در پی است. از آنچه او انجام می دهد، بازخواست نشود و ایشان (آفریدگان) بازخواست شوند.

(٨) وَالْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَوْ حَبَسَ عَيْنَ عَدِيٍّ مَعْرِفَةَ حَمْدِهِ عَلَى مَا أَلْبَاهُمْ مِنْ مَنِّهِ الْمُتَتَابِعِهِ، وَ أَسْبَغَ عَلَيْهِمْ مِنْ نِعَمِهِ الْمُتَطَاهِرَهُ، لَتَصَيَّرُوا فِي مَنِّهِ فَلَمْ يَحْمَدُوهُ، وَ تَوَسَّعُوا فِي رِزْقِهِ فَلَمْ يَشْكُرُوهُ. (٩) وَ لَوْ كَانُوا كَذَلِكَ لَخَرَجُوا مِنْ حُدُودِ الْإِنْسَانِيَّةِ إِلَى حَدِّ الْبَهِيمِيَّةِ فَكَانُوا كَمَا وَصَفَ فِي مُحْكَمِ كِتَابِهِ « إِنْ هُمْ إِلَّا كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا. » (١٠) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى مَا عَرَفْنَا مِنْ نَفْسِهِ، وَ أَلْهَمْنَا مِنْ شُكْرِهِ، وَ فَتَحَ لَنَا مِنْ أَبْوَابِ الْعِلْمِ بِرُبُوبِيَّتِهِ، وَ دَلَّنَا عَلَيْهِ مِنَ الْإِخْلَاصِ لَهُ فِي تَوْجِيدهِ، وَ جَبَّبْنَا مِنَ الْإِلْحَادِ وَ الشُّكِّ فِي أَمْرِهِ. (١١) حَمْدًا نَعْمَرُ بِهِ فَيَمُنَّ حَمْدَهُ مِنْ خَلْقِهِ، وَ نَسْبِقُ بِهِ مَنْ سَبَقَ إِلَى رِضَاهُ وَ عَفْوِهِ. (١٢) حَمْدًا يَضِيءُ لَنَا بِهِ ظُلْمَاتِ الْبِرْزَخِ، وَ يُسَهِّلُ عَلَيْنَا بِهِ سَبِيلَ الْمَبْعَثِ، وَ يُشَرِّفُ بِهِ مَنَازِلَنَا

عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ، يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَهَا يُظَلَّمُونَ، يَوْمَ لَمَّا يُغْنِي مَوْلَى عَنِ مَوْلَى شَيْئًا وَ لَمَّا هُمْ يُنصَرُونَ. (١٣) حَمْدًا يَرْتَفِعُ مِنَّا إِلَى أَعْلَى عِلِّيِّينَ فِي كِتَابِ مَرْقُومٍ يَشْهَدُهُ الْمُقَرَّبُونَ. (١٤) حَمْدًا تَقَرُّ بِهِ عُيُونُنَا إِذَا بَرَقَتِ الْأَبْصَارُ، وَ تَبْيَضُّ بِهِ وُجُوهُنَا إِذَا اسْوَدَّتِ الْأَبْشَارُ. (١٥) حَمْدًا نُعْتَقُ بِهِ مِنَ أَلِيمِ نَارِ اللَّهِ إِلَى كَرِيمِ جِوَارِ اللَّهِ. (١٦) حَمْدًا نُزَاحِمُ بِهِ مَلَائِكَتَهُ الْمُقَرَّبِينَ، وَ نُضَامُّ بِهِ أَنْبِيََاءَهُ الْمُرْسَلِينَ فِي دَارِ الْمَقَامَةِ الَّتِي لَا تَزُولُ، وَ مَحَلِّ كَرَامَتِهِ الَّتِي لَا تَحُولُ. (١٧) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي اخْتَارَ لَنَا مَحَاسِنَ الْخَلْقِ، وَ أَجْرَى عَلَيْنَا طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ.

(۸) و سپاس خدای را که اگر بندگان را از شناختن سپاسش بر بخشش های پی در پی که به ایشان داده و نعمت های آشکار که برای آنها تمام کرده بازمی داشت، آنها نعمت هایش را صرف می نمودند و او را سپاس نمی گزارده و از روزی ای که عطا فرموده، فراوان استفاده می برند و شکرش به جا نمی آوردند.

(۹) و اگر چنین بودند، از مرزهای انسانی خارج شده، به مرز حیوانیت رو می آوردند. پس چنان بودند که (خداوند) در کتاب محکم خود وصف کرده: «آنها جز مانند چهارپایان نیستند، بلکه آنان گمراه ترند.»

(۱۰) و سپاس خدای را که خودش را به ما شناساند و شکرش را به ما الهام نمود و درهایی از علم به پروردگاری اش را بر ما گشود و ما را به اخلاص در یگانگی اش راهنمایی نمود و از کج روی و شک در امر خود، دور ساخت.

(۱۱) سپاسی که با آن، بین آفریدگان سپاس گزارش، عمر طولانی نمایم و با آن، بر پیشی گرفتگان به سوی خوشنودی و بخشایش او، پیشی گیریم.

(۱۲) سپاسی که با آن، تاریکی های برزخ را برای ما روشن نماید و با آن راه رستخیز را بر ما آسان سازد و با آن سپاس، منزلت ما را در جایگاه های گواهان، شرافت (و آبرو) دهد، «روزی که هر کس به آنچه کسب کرده، جزا داده شود و آنان هرگز ستم نبینند». «روزی که هیچ دوست، به کار دوست نیاید و یاری نمی شوند».

(۱۳) سپاسی که از ما به سوی بالاترین مرتبه ها (بهشتی) بالا رود، «در کتاب نوشته شده ای که مقربان الهی گواه آیند».

(۱۴) سپاسی که به وسیله آن چشمانمان روشن شود، هنگامی که دیده ها، خیره می شود. و چهره هایمان با آن سفید گردد، هنگامی که پوست ها سیاه می گردد.

(۱۵) سپاسی که به سبب آن از آتش دردناک خداوند آزاد شده، به جوار ارجمند خدا، واصل شویم.

(۱۶) سپاسی که به سبب آن، جا را بر فرشتگان مقرب تنگ نمایم و با پیامبران فرستاده اش گرد آییم، در سرای ماندگاری که جاودانی است و محل کرامتی که همیشگی است.

(۱۷) و سپاس خدایی را که زیبایی های آفرینش را برای ما برگزید و روزی های پاکیزه را برایمان جاری ساخت.

(١٨) وَ جَعَلَ لَنَا الْفَضِيلَةَ بِالْمَلَكَةِ عَلَى جَمِيعِ الْخَلْقِ، فَكَلَّ خَلِيقَتِهِ مُنْقَادَةً لَنَا بِقُدْرَتِهِ، وَ صَائِرَةً إِلَيْنَا طَاعَتِنَا بِعِزَّتِهِ. (١٩) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ
الَّذِي أَغْلَقَ عَلَيْنَا بَابَ الْحَاجَةِ إِلَّا إِلَيْهِ، فَكَيْفَ نَطِيقُ حَمْدَهُ أَمْ مَتَى نُؤَدِي شُكْرَهُ لَنَا، مَتَى. (٢٠) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي رَكَّبَ فِيْنَا آلَاتِ
الْبَسْطِ، وَ جَعَلَ لَنَا أَدْوَاتِ الْقَبْضِ، وَ مَتَعَنَا بِأَرْوَاحِ الْحَيَاةِ، وَ أَثَبَّتَ فِيْنَا جَوَارِحَ الْأَعْمَالِ، وَ غَدَّدَنَا بِطَيِّبَاتِ الرِّزْقِ، وَ أَغْنَانَا بِفَضْلِهِ، وَ
أَقْنَانَا بِمَنِّهِ. (٢١) ثُمَّ أَمَرْنَا لِيُخْتَبَرَ طَاعَتُنَا، وَ نَهَانَا لِيُتَّبَلَ شُكْرُنَا، فَخَالَفْنَا عَنْ طَرِيقِ أَمْرِهِ، وَ رَكِبْنَا مُتُونِ زَجْرِهِ، فَلَمْ يَتَّوْبُوا بِعُقُوبَتِهِ، وَ لَمْ
يُعَاجِلْنَا بِنِقْمَتِهِ، بَلْ تَأَنَّنَا بِرَحْمَتِهِ تَكْرَمًا، وَ انْتَهَزُوا مُرَاجَعَتَنَا بِرَأْفَتِهِ حِلْمًا. (٢٢) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي دَلَّنَا عَلَى التَّوْبَةِ الَّتِي لَمْ نُفِدْهَا إِلَّا مِنْ
فَضْلِهِ، فَلَوْ لَمْ نَعْتَدِدْ مِنْ فَضْلِهِ إِلَّا بِهَا لَقَدْ حَسُنَ بِلَاؤُهُ عِنْدَنَا، وَ جَلَّ إِحْسَانُهُ إِلَيْنَا وَ جَسَمَ فَضْلُهُ عَلَيْنَا (٢٣) فَمَا هَكَذَا كَانَتْ سُنَّتُهُ فِي
التَّوْبَةِ لِمَنْ كَانَ قَبْلَنَا، لَقَدْ وَضَعَ عَلَيْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ، وَ لَمْ يُكَلِّفْنَا إِلَّا وُسْعًا، وَ لَمْ يُجَشِّمْنَا إِلَّا يُسْرًا، وَ لَمْ يَدْعَ لِأَحَدٍ مِنَّْا حُجَّةً وَ لَا
عُدْرًا. (٢٤) فَالْهَالِكُ مِنَّْا مَنْ هَلَكَ عَلَيْهِ، وَ السَّعِيدُ مِنَّْا مَنْ رَغِبَ إِلَيْهِ (٢٥) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بِكُلِّ مَا حَمِدَهُ بِهِ أَدْنَى مَلَائِكَتِهِ إِلَيْهِ وَ أَكْرَمُ
خَلِيقَتِهِ عَلَيْهِ وَ أَرْضَى حَامِدِيهِ لَدَيْهِ (٢٦) حَمْدًا يُفْضَلُ سَائِرَ الْحَمْدِ كَفَضْلِ رَبِّنَا عَلَى جَمِيعِ خَلْقِهِ.

(۱۸) و با دادن قدرت به ما، (ما را) بر همه آفریدگان برتری داد. پس به قدرت او، همه آفریدگانش برای ما فرمانبردار بوده و به عزت او، به اطاعت از ما درمی آیند.

(۱۹) و سپاس خدایی را که در نیامندی را جز به سوی خود، بر ما بست. پس چگونه سپاس او را به جا آوریم یا چه زمان توانیم شکرش گزاریم؟ نه! چه زمان (هیچ گاه)؟

(۲۰) و سپاس خدای را که آلات بسط و گشادن را در ما به هم پیوست و افزارهای قبض و در هم کشیدن را برای ما قرار داد و ما را به نسیم های زندگی بهره مند ساخت و اعضای (کار و) کردارها را در ما ثابت ساخت و با روزی های پاکیزه، پرورشمان داد و ما را به فضل خود، بی نیاز گرداند و به نعمت خویش، سرمایه مان داد.

(۲۱) سپس ما را فرمان داد تا اطاعت پذیریمان را بیازماید، و نهیب مان نمود تا شکر گزاریمان را آزمایش کند. پس از راه فرمانش، مخالفت کردیم و بر پشت (مرکب) های نهیش سوار شدیم. پس او در کیفر ما، شتاب نکرد و در سرکوب ما عجله نمود. بلکه به رحمتش از روی کرامت، به ما مهلت داد و به مهربانی اش از روی بردباری، بازگشت ما را انتظار کشید.

(۲۲) و سپاس خدای را که ما را به توبه ای ره نمود که جز به فضل او، آن را به دست نیاوردیم. پس اگر از فضل او، جز همان توبه را به شمار نیاوریم، مسلماً نعمتش بر ما نیکو و احسانش بر ما بزرگ و فضلش بر ما تمام است.

(۲۳) البته روش او در (قبول) توبه، برای کسانی که پیش از ما بودند، این چنین نبوده و از (دوش) ما آنچه به آن طاقت نداریم برداشته و جز به اندازه توان، بر ما تکلیف ننموده و ما را جز به کار آسان نگماشته و برای احدی از ما، برهان و عذری به جا ننهاد.

(۲۴) پس هلاک شونده از ما کسی است که به خاطر نافرمانی او هلاک شود و نیک بخت از ما کسی است که به سوی او رغبت ورزد.

(۲۵) و سپاس خدای را، به هر سپاسی که نزدیک ترین فرشتگانش و گرامی ترین آفریدگانش و پسندیده ترین سپاس گویانش، او را ستوده اند.

(۲۶) سپاسی که بر سایر سپاس ها، برتری یابد، همانند برتری پروردگاران، بر همه آفریدگانش.

(٢٧) ثُمَّ لَهُ الْحَمْدُ مَكَانَ كُلِّ نِعْمَةٍ لَهُ عَلَيْنَا وَعَلَى جَمِيعِ عِبَادِهِ الْمَاضِينَ وَالْبَاقِينَ عَدَدَ مَا أَحَاطَ بِهِ عِلْمُهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَشْيَاءِ، وَ مَكَانَ كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهَا عِدْدُهَا أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً أَبَدًا سِرْمَدًا إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (٢٨) حَمْدًا لِمَا مُنْتَهَى لِجَدِّهِ، وَ لِمَا حَسَابَ لِعِدْدِهِ، وَ لِمَا مَبْلَغَ لِعَايَتِهِ، وَ لِمَا انْقِطَاعَ لِأَمْدِهِ (٢٩) حَمْدًا يَكُونُ وَصْلَهُ إِلَى طَاعَتِهِ وَ عَفْوِهِ، وَ سَبَبًا إِلَى رِضْوَانِهِ، وَ ذَرِيعَةً إِلَى مَغْفِرَتِهِ، وَ طَرِيقًا إِلَى جَنَّتِهِ، وَ خَفِيرًا مِنْ نِقْمَتِهِ، وَ أَمْنًا مِنْ غَضَبِهِ، وَ ظَهِيرًا عَلَى طَاعَتِهِ، وَ حَاجِزًا عَنِ مَعْصِيَتِهِ، وَ عَوْنًا عَلَى تَأْدِيَةِ حَقِّهِ وَ وَظَائِفِهِ. (٣٠) حَمْدًا نَسَعُدُ بِهِ فِي السَّعْدَاءِ مِنْ أَوْلِيَائِهِ، وَ نَصِيرُ بِهِ فِي نَظْمِ الشَّهَدَاءِ بِسُيُوفِ أَعْدَائِهِ، إِنَّهُ وَلِيُّ حَمِيدٍ

(۲۷) پس سپاس او را، به جای هر نعمتی که او بر ما و بر همه بندگانش - گذشتگان و باقی ماندگان - دارد. به شماره آنچه علمش - از همه چیزها - به آن احاطه دارد و به جای هر یک از آنها به شماره چندین برابر، همیشه و جاوید تا روز قیامت.

(۲۸) سپاسی که حدّش بدون انتها و عددش بی حساب و آخرش بدون نهایت و مدّتش نامقطوع می باشد.

(۲۹) سپاسی که به سوی طاعت و بخشایش او پیوند خوریم و سببی به سوی خوشنودی اش و وسیله ای به سوی آمرزشش و راهی به سوی بهشتش و پناه دهنده ای از عذابش و ایمنی از خشمش و پشتیبانی بر طاعتش و مانعی از معصیتش و یآوری بر ادای حقّ و وظائفش باشد.

(۳۰) سپاسی که با آن در بین سعادت‌مندان از دوستانش به سعادت برسیم و با آن در ردیف کشته شدگان به شمشیرهای دشمنانش در آییم. به درستی که او یاری دهنده ستوده است.

ص: ۱۲۸۷

(٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَ هَذَا التَّحْمِيدِ فِي الصَّلَاةِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ

(١) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْمَلِكِ مَنْ عَلَيْنَا بِمُحَمَّدٍ نَبِيِّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ دُونَ الْأُمَمِ الْمَاضِيَةِ وَ الْقُرُونِ السَّالِفَةِ، بِقُدْرَتِهِ الَّتِي لَا تَعْجِزُ عَنْ شَيْءٍ وَ إِنْ عَظُمَ، وَ لَا يَفُوتُهَا شَيْءٌ وَ إِنْ لُطِفَ. (٢) فَخْتَمَ بِنَا عَلَى جَمِيعِ مَنْ ذُرَأًا، وَ جَعَلَنَا شُهَدَاءَ عَلَى مَنْ جَحَدَ، وَ كَثَرْنَا بِمَنْهِ عَلَى مَنْ قَلَّ. (٣) اللَّهُمَّ فَضِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ أَمِيَّتَكَ عَلَى وَحْيِكَ، وَ نَجِيَّتَكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ صِيْفِيَّتَكَ مِنْ عِبَادِكَ، إِمَامَ الرَّحْمَةِ، وَ قَائِدَ الْخَيْرِ، وَ مِفْتَاحَ الْبَرَكَهِ. (٤) كَمَا نَصَبَ لِأَمْرِكَ نَفْسَهُ (٥) وَ عَرَّضَ فِيكَ لِلْمَكْرُوهِ يَدْنَهُ (٦) وَ كَاشَفَ فِي الدَّعَاءِ إِلَيْكَ حَامَتَهُ (٧) وَ حَارَبَ فِي رِضَاكَ أَسْرَتَهُ (٨) وَ قَطَعَ فِي إِحْيَاءِ دِينِكَ رَحِمَهُ. (٩) وَ أَقْصَى الْأَدْنِيْنَ عَلَى جُحُودِهِمْ (١٠) وَ قَرَّبَ الْأَقْصَى بَيْنَ عَلَى اسْتِجَابَتِهِمْ لَكَ. (١١) وَ وَالَى فِيكَ الْأَبْعَادِينَ (١٢) وَ عِيَادَى فِيكَ الْأَقْرَبِينَ (١٣) وَ أَدَابَ نَفْسَهُ فِي تَبْلِيغِ رِسَالَتِكَ (١٤) وَ أَتَعَبَهَا بِالْدَّعَاءِ إِلَى مِلَّتِكَ. (١٥) وَ شَغَلَهَا بِالنَّصْحِ لِأَهْلِ دَعْوَتِكَ (١٦) وَ هَيَّجَرَ إِلَى بِلَادِ الْغُرْبَةِ، وَ مَحَلَّ النَّأْيِ عَنِ مَوْطِنِ رَحْلِهِ، وَ مَوْضِعِ رَجْلِهِ، وَ مَسْقَطِ رَأْسِهِ، وَ مَأْنَسِ نَفْسِهِ، إِزَادَةً مِنْهُ لِإِعْزَازِ دِينِكَ، وَ اسْتِنْصَارًا عَلَى أَهْلِ الْكُفْرِ بِكَ.

(۲) و از دعای امام علیه السلام بود، پس از این سپاس، در درود بر رسول خدا «صلی الله علیه و آله»

(۱) و سپاس خدایی را که به پیامبرش محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بر ما منت نهاد، نه بر امت های گذشته و مردمان پیشین، به قدرتش که از چیزی - اگر چه بزرگ باشد - ناتوان نیست و چیزی - اگر چه خرد باشد - از او رهایی نمی یابد.

(۲) پس به وسیله ما به همه آفریدگانش پایان داد، و ما را بر کسانی که انکار کرده اند، شاهد گرداند. و ما را با احسان خود، بر کسانی که اندک بودند، فزونی بخشید.

(۳) خداوندا بر محمد - امین و وحیت و برگزیده از آفریدگانت و دوست تو از بندگانت، آن پیشوای رحمت و رهبر خیر و کلید برکت - درود فرست.

(۴) همچنان که او برای فرمان تو خود را به تلاش انداخت.

(۵) و به خاطر تو، بدنش را در معرض سختی قرار داد.

(۶) و در دعوت به سوی تو با خویشانش، آشکارا به ستیز پرداخت.

(۷) و در (راه) خوشنودی تو، با قبیله اش جنگید.

(۸) و در برپا داشتن دین تو، از ارحامش گسست.

(۹) و نزدیکان را بر اثر انکارشان، دور نمود.

(۱۰) و دورتران را بر اثر پذیرفتنشان - برای تو - نزدیک نمود.

(۱۱) و به خاطر تو، با دورترین (مردم) دوستی کرد.

(۱۲) و به خاطر تو با نزدیک ترین (اشخاص)، دشمنی نمود.

(۱۳) و در تبلیغ پیام تو، خود را به رنج انداخت.

(۱۴) و با دعوت به دین تو، خود را خسته کرد.

(۱۵) و خود را به نصیحت کردن به پذیرندگان دعوت مشغول ساخت.

(۱۶) و از جایگاه اقامتش و قدمگاهش و زادگاهش و جای انس گرفتنش، به شهرهای غربت و محل دور هجرت نمود. بر این خواسته که دین تو را عزت دهد و بر (ضد) کافران به تویاری طلبد.

(١٧) حَتَّى اسْتَبَّ لَهُ مَا حَاوَلَ فِي أَعْدَائِكَ (١٨) وَ اسْتَمَّ لَهُ مَا دَبَّرَ فِي أَوْلِيَائِكَ. (١٩) فَنَهَدَ إِلَيْهِمْ مُسْتَفْتِحًا بِعَوْنِكَ، وَ مُتَّقَوِيًا عَلَى ضَعْفِهِ بِنَصْرِكَ (٢٠) فَغَزَاهُمْ فِي عُقْرِ دِيَارِهِمْ. (٢١) وَ هَجَمَ عَلَيْهِمْ فِي بُحْبُوحِهِ قَرَارِهِمْ (٢٢) حَتَّى ظَهَرَ أَمْرُكَ، وَ عَلَتْ كَلِمَتُكَ، وَ لَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ. (٢٣) أَللَّهُمَّ فَارْفَعُهُ بِمَا كَادَحَ فِيكَ إِلَى الدَّرَجَةِ الْعُلْيَا مِنْ جَنَّتِكَ (٢٤) حَتَّى لَمَّا يُسَيِّأُوا فِي مَنْزِلِهِ، وَ لَمَّا يُكَافَأْ فِي مَرْتَبِهِ، وَ لَا يُوَازِيَهُ لَدَيْكَ مَلَكٌ مُقَرَّبٌ، وَ لَا نَبِيٌّ مُرْسَلٌ. (٢٥) وَ عَرَّفَهُ فِي أَهْلِ الطَّاهِرِينَ وَ أُمَّتِهِ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ حُسْنِ الشَّفَاعَةِ أَجَلٌ مَا وَعَدْتَهُ (٢٦) يَا نَافِذَ الْعِدَّةِ، يَا وَفِيَّ الْقَوْلِ، يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ بِأَضْعَافِهَا مِنَ الْحَسَنَاتِ إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ.

(۱۷) سرانجام آنچه درباره دشمنانت می خواست، برایش به دست آمد.

(۱۸) و آنچه او درباره دوستانت می اندیشید، برایش کامل گردید.

(۱۹) پس با امید به پیروزی به یاری تو، و با قوت بخشیدن ضعف خود به کمک تو، به سوی آنان تاخت.

(۲۰) پس در وسط دیارشان به جنگ آنها رفت.

(۲۱) و در میان قرارگاه شان، بر آنان هجوم برد.

(۲۲) تا اینکه فرمان تو آشکار شد و سخن تو، بلند گردید. اگر چه مشرکان نمی پسندیدند.

(۲۳) خداوندا، او را به سبب رنجی که در راه (دین) تو کشید، به بالاترین درجه از بهشت بالا بر.

(۲۴) تا آنکه کسی در منزلت با او یکسان و در مقام همتا نباشد و نزد تو هیچ فرشته مقرب و پیامبر فرستاده شده ای با او برابری نکند.

(۲۵) و او را از شفاعت نیکو درباره خانواده پاکش و مؤمنان امتش، بیش از آنچه به او وعده داده ای، آگاه کن.

(۲۶) ای به انجام رساننده وعده، ای وفا کننده گفتار، ای تبدیل کننده بدی ها به چندین برابر آن از خوبی ها. به درستی که تو دارای فضل بزرگی.

ص: ۱۲۹۱

(٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الصَّلَاةِ عَلَى حَمَلِهِ الْعَرْشِ وَ كُلِّ مَلَكٍ مُقَرَّبٍ

(١) اللَّهُمَّ وَ حَمَلَهُ عَرْشِكَ الَّذِينَ لَا يَفْتُرُونَ مِنْ تَسْبِيحِكَ، وَ لَا يَسْأَمُونَ مِنْ تَقْدِيرِكَ، وَ لَا يَسْتَحْسِبُونَ مِنْ عِبَادَتِكَ، وَ لَا يُؤْتِرُونَ التَّقْصِيرَ عَلَى الْجِدِّ فِي أَمْرِكَ، وَ لَمَّا يَغْفُلُونَ عَنِ الْوَلِيِّ إِلَيْكَ (٢) وَ إِسْرَافِيلُ صَاحِبُ الصُّورِ، الشَّخْصُ الْمَدْيِيُّ يَنْتَظِرُ مِنْكَ الْإِذْنَ، وَ حُلُولَ الْأَمْرِ، فَيَنْتَبَهُ بِالنَّفْحِ صَرَغِي رَهَائِنِ الْقُبُورِ. (٣) وَ مِيكَائِيلُ ذُو الْجَاهِ عِنْدَكَ، وَ الْمَكَانِ الرَّفِيعِ مِنْ طَاعَتِكَ. (٤) وَ جِبْرِيلُ الْأَمِينُ عَلَى وَحْيِكَ، الْمُطَاعُ فِي أَهْلِ سَيِّمَاوَاتِكَ، الْمَكِينُ لَدَيْكَ، الْمُقَرَّبُ عِنْدَكَ (٥) وَ الرُّوحُ الْمَدْيِيُّ هُوَ عَلَى مَلَائِكَتِهِ الْحُجُبِ. (٦) وَ الرُّوحُ الْمَدْيِيُّ هُوَ مِنْ أَمْرِكَ، فَصَلِّ عَلَيْهِمْ، وَ عَلَى الْمَلَائِكَةِ الْمَدِينِ مِنْ دُونِهِمْ مِنْ سَيِّمَاتِكَ، وَ أَهْلِ الْأَمَانَةِ عَلَى رِسَالَاتِكَ (٧) وَ الَّذِينَ لَا تَدْخُلُهُمْ سَأْمَةٌ مِنْ دُؤُوبٍ، وَ لَا إِعْيَاءٌ مِنْ لُغُوبٍ وَ لَا فُتُورٍ، وَ لَا تَشْغَلُهُمْ عَنْ تَسْبِيحِكَ الشَّهَوَاتُ، وَ لَا يَقْطَعُهُمْ عَنْ تَعْظِيمِكَ سَهْوُ الْغَفَلَاتِ. (٨) الْخُشْعُ الْأَبْصَارِ فَلَا يَرُومُونَ النَّظَرَ إِلَيْكَ، التَّوَاكُسُ الْأَذْقَانِ، الَّذِينَ قَدْ طَالَتْ رَغْبَتُهُمْ فِيمَا لَدَيْكَ، الْمُسْتَهْتَرُونَ بِذِكْرِ آلَائِكَ، وَ الْمُتَوَاضِعُونَ دُونَ عَظَمَتِكَ وَ جَلَالِ كِبْرِيَاءِكَ

(۳) و از دعای امام علیه السلام بود، در درود بر نگهداران عرش الهی و هر فرشته مقرب

(۱) خداوندا و حاملان عرشت که از تسبیح تو سستی نمی کنند، و از تقدیس تو دل‌تنگ نمی شوند و از پرستش در مانده نمی گردند، و در فرمان تو کوتاهی را بر کوشش اختیار نمی کنند و از شیفتگی به سوی تو غافل نمی شوند،

(۲) و اسرافیل، صاحب صور، همان که چشم گشوده، منتظر اجازه و رسیدن فرمان توست، تا با دمیدنِ مردگانِ گرو گورها را بیدار کند،

(۳) و میکائیل که نزد تو دارای مقام والا است، و از اطاعتت جایگاهی بلند دارد،

(۴) و جبرئیل که امین وحی توست، فرمانروا در میان اهل آسمان هایت، ارجمند در پیشگاه تو و مقرب نزد توست،

(۵) و روح، همان که او بر فرشتگان حجاب ها گماشته شده،

(۶) و روح، که از عالم امر تو می باشد، پس بر آنها درود فرست، و نیز بر فرشتگانی که از آنان پایین ترند، در آسمان هایت ساکنند و بر رساندن پیام هایت امانت دارند.

(۷) و همانها که از کوشش دائمی دل‌تنگ نمی شوند، و از خستگی زیاد، وامانده و سست نمی گردند، و خواهش های نفسانی، آنها را از تسبیح تو باز نمی دارد، و فراموشی غفلت ها، آنها را از تعظیم تو جدا نمی سازد،

(۸) (آنان که) دیدگان را به زیر افکنده و قصد نگریستن سوی تو را ندارند و چانه ها را به زیر انداخته اند. آنهایی که به آنچه در نزد توست مشتاق بودندشان بسیار است و به ذکر نعمت های تو حریص می باشند، و در پیشگاه با عظمت، بزرگ و بلند تو فروتنند،

ص: ۱۲۹۳

(٩) وَالَّذِينَ يَقُولُونَ إِذَا نُظِرُوا إِلَىٰ جَهَنَّمَ تَزْفِرُوا عَلَىٰ أَهْلِ مَعْصِيَتِكُمْ سُبْحَانَكَ مَا عِبَدْنَاكَ حَقَّ عِبَادَتِكَ. (١٠) فَصَلِّ عَلَيْهِمْ وَعَلَىٰ الرُّوحِ الْأَمِينِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ، وَأَهْلِ الزَّلْفَةِ عِنْدَكَ، وَحُمَاةِ الْغَيْبِ إِلَىٰ رُسُلِكَ، وَالْمُؤْتَمِنِينَ عَلَىٰ وَحْيِكَ (١١) وَقَبَائِلِ الْمَلَائِكَةِ الَّذِينَ اخْتَصَصْتَهُمْ لِنَفْسِكَ، وَأَغْنَيْتَهُمْ عَنِ الطَّعَامِ وَالشَّرَابِ بِتَقْدِيرِكَ، وَأَسَكَنْتَهُمْ بُطُونَ أَطْبَاقِ سَمَاوَاتِكَ. (١٢) وَالَّذِينَ عَلَىٰ أَرْجَائِهَا إِذَا نَزَلَ الْأَمْرُ بِتَمَامٍ وَعَدِكَ (١٣) وَخُزَانِ الْمَطَرِ وَزَوَاجِرِ السَّحَابِ (١٤) وَالَّذِي بِصَوْتِ زَجْرِهِ يُسْمَعُ زَجْلُ الرَّعْدِ، وَإِذَا سَبَّحْتَ بِهِ حَفِيفَهُ السَّحَابِ التَّمَعَّتْ صَوَاعِقُ الْبُرُوقِ. (١٥) وَمُشِيعِي الثَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَالْهَابِطِينَ مَعَ قَطْرِ الْمَطَرِ إِذَا نَزَلَ، وَالْقَوَامِ عَلَىٰ خَزَائِنِ الرِّيَّاحِ، وَالْمُؤَكِّلِينَ بِالْجِبَالِ فَلَا تَزُولُ (١٦) وَالَّذِينَ عَزَفْتَهُمْ مَثَاقِيلَ الْمِيَاهِ، وَكَيْلَ مَا تَحْوِيهِ لَوَاعِجِ الْأَمْطَارِ وَعَوَالِجِهَا (١٧) وَرُسُلِكَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِلَىٰ أَهْلِ الْأَرْضِ بِمَكْرُوهِ مَا يَنْزِلُ مِنَ الْبَلَاءِ وَمَحْبُوبِ الرَّخَاءِ (١٨) وَالسَّيْفِ الْكِرَامِ الْبَرَّهِ، وَالْحَفِظَةِ الْكِرَامِ الْكَاتِبِينَ، وَمَلَكِ الْمَوْتِ وَأَعْوَانِهِ، وَمُنْكَرٍ وَنَكِيرٍ، وَرُومِيَانَ قَتِيَانَ الْقُبُورِ، وَالطَّائِفِينَ بِبَابِئِيتِ الْمَعْمُورِ، وَمَالِكِ، وَالْخَزَنَةِ، وَرِضْوَانَ، وَسَدَنَةَ الْجَنَانِ. (١٩) وَالَّذِينَ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمَرَهُمْ، وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ (٢٠) وَالَّذِينَ يَقُولُونَ سَلَامًا عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَنِعْمَ عُقْبَىٰ الدَّارِ (٢١) وَالزَّبَانِيَةَ الَّذِينَ إِذَا قِيلَ لَهُمْ خُذُوهُ فَغُلُّوه ثُمَّ الْجَحِيمِ صَلَّوهُ ابْتَدَرُوهُ سِرَاعًا، وَ لَمْ يُنظَرُوهُ.

(۹) و همانهایی که چون دوزخ را می نگرند که بر گنهکاران شعله می کشد، گویند: منزهی تو، ما آنگونه که شایسته پرستش تو بود، تو را پرستش نکردیم.

(۱۰) پس درود فرست بر ایشان و بر روحانیان از فرشتگان و آنها که نزدت مقربند، و آنها که رسانندگان اخبار نهانی بر رسولانت می باشند و بر وحی تو امانت دارند.

(۱۱) و بر گروه های فرشتگانی که به خود اختصاصشان داده ای و آنان را به ذکر تقدیس خود از خوردنی و آشامیدنی بی نیاز نموده ای، و در دل طبقه های آسمان هایت، سکونتشان داده ای.

(۱۲) و آنها که بر اطراف آن آسمان هایت، آنگاه که فرمان تمام شدن وعده ات نازل شود،

(۱۳) و خزانه داران باران و حرکت دهندگان ابر،

(۱۴) و آنکه با صدای راندنش، بانگ رعدها شنیده می شود و آنگاه که با خروش او، ابر به حرکت درآید، شعله های برق می درخشد،

(۱۵) و بر همراهی کنندگان برف و تگرگ، و فرود آمدگان به همراه قطره های نازل شده باران، و زمامداران بر گنجینه بادهای، و گمارده شدگان به کوه ها تا فرونیاشد،

(۱۶) و آنها که وزن آب ها و پیمانان باران های شدید و رگبارهای متراکم را به آنان شناسانده ای،

(۱۷) و بر فرستادگان از فرشتگان، که بلای ناخوشایند و آسایش خوشایند به سوی اهل زمین می فرستی،

(۱۸) و سفیران بزرگوار نیکوکار و حافظان گرامی نویسنده (اعمال)، و فرشته مرگ و یارانش و بر منکر و نکیر و رومان آزمایش کننده (مردگان) قبرها و طواف کنندگان بیت المعمور و مالک و خزانه دار دوزخ و رضوان و کلیددار بهشت ها،

(۱۹) و آنان که خدا را در آنچه به آنان امر کرده، سرپیچی نمی کنند و آنچه به آنان فرمان داده شده، انجام می دهند،

(۲۰) و آنان که (به بهشتیان) می گویند: درود بر شما، به پاس بردباری ای که نمودید، پس چه نیکوست فرجام این سرای،

(۲۱) و آن پاسبانانی که چون به آنها گفته شود: او را بگیرد و در زنجیرش کشید، سپس به دوزخ افکنید، به سرعت به او حمله برند و مهلتش ندهند،

(٢٢) وَ مِّنْ أَوْهَمِنَا ذِكْرَهُ، وَ لَعَم نَعْلَم مَكَانَهُ مِنْكَ، وَبِأَيِّ أَمْرٍ وَكَلْتَهُ. (٢٣) وَ سَيِّكَانِ الْهَيَّوَاءِ وَ الْأَرْضِ وَ الْمَيِّاءِ وَ مِّنْ مِنْهُم عَلَى الْخَلْقِ (٢٤) فَصَلِّ عَلَيْهِمْ يَوْمَ يَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ مَّعَهَا سَائِقٌ وَ شَهِيدٌ (٢٥) وَ صَلِّ عَلَيْهِمْ صَلَاةً تَزِيدُهُمْ كَرَامَةً عَلَى كَرَامَتِهِمْ وَ طَهَّارَةً عَلَى طَهَّارَتِهِمْ (٢٦) اللَّهُمَّ وَ إِذَا صَلَّيْتَ عَلَى مَلَائِكَتِكَ وَ رُسُلِكَ وَ بَلَّغْتَهُمْ صَلَاتِنَا عَلَيْهِمْ فَصَلِّ عَلَيْنَا بِمَا فَتَحْتَ لَنَا مِنْ حُسْنِ الْقَوْلِ فِيهِمْ، إِنَّكَ جَوَادٌ كَرِيمٌ.

ص: ١٢٩٦

(۲۲) و هر (فرشته ای) که نامش را نبردیم و جایگاهش را در پیشگاه تو و مأموریتی را که به او سپرده ای، نمی دانیم،

(۲۳) و ساکنان هوا و زمین و آب و هر کدام از آنان که بر خلق مشغولند،

(۲۴) پس بر آنها درود فرست، روزی که هر شخص با راننده ای و گواهی (از فرشتگان) بیاید.

(۲۵) و بر آنان درود فرست، درودی که کرامتی بر کرامتشان و پاکی ای بر پاکیشان بیفزاید.

(۲۶) خداوندا و آنگاه که بر فرشتگان و رسولانت درود فرستادی و درود ما را به ایشان رساندی، پس بر ما به سبب گفتار نیکو که درباره ایشان بر (زبان) ما روان ساخته ای، درود فرست. به درستی که تو بسیار بخشنده و بزرگواری.

ص: ۱۲۹۷

(٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الصَّلَاةِ عَلَى أَتْبَاعِ الرَّسُولِ وَ مُصَدِّقِيهِمْ

(١) اللَّهُمَّ وَ أَتْبَاعِ الرَّسُولِ وَ مُصَدِّقُوهُمْ مِنْ أَهْلِ الْأَرْضِ بِالْغَيْبِ

عِنْدَ مُعَارَضِهِ الْمُعَانِدِينَ لَهُمْ بِالتَّكْذِيبِ وَ الِاشْتِيَاقِ إِلَى الْمُرْسَلِينَ بِحَقَائِقِ الْإِيمَانِ (٢) فِي كُحْلٍ دَهْرٍ وَ زَمَانٍ أُرْسِلَتْ فِيهِ رَسُولًا وَ أَقَمْتَ لِأَهْلِهِ دَلِيلًا مِنْ لَدُنْ آدَمَ إِلَى مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مِنْ أَيْمَةِ الْهُدَى، وَ قَادَهُ أَهْلُ التَّقَى، عَلَى جَمِيعِهِمُ السَّلَامُ، فَادْكُرْهُمْ مِنْكَ بِمَغْفِرِهِ وَ رِضْوَانِهِ. (٣) اللَّهُمَّ وَ أَصْحَابُ مُحَمَّدٍ خَاصَّةً الْعَدِيدِينَ أَحْسِنُوا الصِّحَابَةَ وَ الْعَدِيدِينَ أَبْلُوا الْبَلَاءَ الْحَسَنَ فِي نَصْرِهِ، وَ كَانْفُوهُ، وَ أَسْرِعُوا إِلَيَّ وَفَادَتِهِ، وَ سَابِقُوا إِلَيَّ دَعْوَتِهِ، وَ اسْتَجَابُوا لَهُ حَيْثُ أَسْمَعُهُمْ حُجَّةً رِسَالَاتِهِ. (٤) وَ فَارَقُوا الْأَزْوَاجَ وَ الْأَوْلَادَ فِي إِظْهَارِ كَلِمَتِهِ، وَ قَاتَلُوا الْأَبَاءَ وَ الْأَبْنََاءَ فِي تَثْبِيْتِ ثُبُوتِهِ، وَ انْتَصَرُوا بِهِ. (٥) وَ مَنْ كَانُوا مُنْطَوِينَ عَلَى مَحَبَّتِهِ يَرْجُونَ تِجَارَةً لَنْ ثُبُورٍ فِي مَوَدَّتِهِ. (٦) وَ الْعَدِيدِينَ هَجَرْتُهُمُ الْعَشَائِرُ إِذْ تَعَلَّقُوا بِعُرْوَتِهِ، وَ انْتَفَتَ مِنْهُمْ الْقَرَابَاتُ إِذْ سَيَّكُنُوا فِي ظِلِّ قَرَابَتِهِ. (٧) فَلَا تَنْسَ لَهُمْ اللَّهُمَّ مَا تَرَكُوا لَكَ وَ فِيكَ، وَ أَرْضِيهِمْ مِنْ رِضْوَانِكَ، وَ بِمَا حَاشُوا الْخَلْقَ عَلَيْكَ، وَ كَانُوا مَعَ رَسُولِكَ دُعَاءَ لَكَ إِلَيْكَ.

(۴) از دعاهای امام علیه السلام است در درود بر پیروان پیامبران و تصدیق کنندگان ایشان

(۱) خداوندا و پیروان و تصدیق کنندگان پنهانی پیامبران از اهل زمین، در هنگامی که با تکذیب ستیزه جویان روبرو می شدند و هنگامی که مشتاقانه با ایمانی واقعی به پیامبران روی آوردند،

(۲) در هر عصر و زمانی که رسولی فرستادی و برای اهل آن راهنمایی گماشتی، از دوران آدم تا محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد- از امامان رستگاری و پیشوایان اهل پرهیزکار - که بر همه آنها درود باد- پس به آمرزش و خوشنودی، از آنها یاد کن.

(۳) خداوندا و بخصوص یاران محمّد، آنان که همراهانی نیکو بودند و آنان که در یاری او از آزمایش خوب برآمدند و به وی کمک رساندند و به سوی پیامش شتافتند و به سوی دعوتش پیشی گرفتند و هنگامی که دلیل رسالت های خود را به گوششان رساند اجابت کردند،

(۴) و در راه آشکار نمودن دین او، از زنان و فرزندان خود جدا شدند و در پایدار ساختن نبوت او با پدران و فرزندانشان جنگیدند، و به همراه او پیروز شدند،

(۵) و آنها که محبت او را در دل پرورانده، در دوستی اش امید به تجارتی بدون کساد داشتند،

(۶) و آنان که چون به دسته آن حضرت آویختند، قبیله ها ایشان از آنها دوری نمودند و آنگاه که در سایه خویشی او ساکن شدند خویشاوندان، آنها را بیگانه دانستند،

(۷) پس خداوندا آنچه را برای تو و در راه تو رها کردند برای آنان از نظر دور ندار و به خوشنودی خود ایشان را خوشنود ساز که مردمان را بر تو گرد آوردند و برای تو با پیامبرت دعوت کننده به سوی تو بوده اند.

(٨) وَ اشْكُرْهُمْ عَلَى هَجْرِهِمْ فِيكَ دِيَارَ قَوْمِهِمْ، وَ خُرُوجِهِمْ مِنْ سَعَةِ الْمَعِيشِ إِلَى ضَيْقِهِ، وَ مَنْ كَثُرَتْ فِي إِعْزَازِ دِيَّتِكَ مِنْ مَظْلُومِهِمْ. (٩) اَللّٰهُمَّ وَ اَوْصِلْ اِلَى التَّابِعِيْنَ لَهُمْ بِاِحْسَانٍ، الَّذِيْنَ يَقُوْلُوْنَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَ لِاِخْوَانِنَا الَّذِيْنَ سَبَقُوْنَا بِالْاِيْمَانِ خَيْرَ جَزَائِكَ. (١٠) الَّذِيْنَ قَصَدُوْا سَيِّئَتَهُمْ، وَ تَحَرَّوْا وَجْهَتَهُمْ، وَ مَضَوْا عَلٰى شَاكِلَتِهِمْ. (١١) لَمْ يَتْنِهْمْ رَيْبٌ فِيْ بَصِيْرَتِهِمْ، وَ لَمْ يَخْتَلِجْهُمْ شَكٌّ فِيْ قَفْوِ اَثَارِهِمْ، وَ الْاِثْمِ اِمَامٍ بِهِدَايَةِ مَنَارِهِمْ. (١٢) مُكَاْنِفِيْنَ وَ مُوَازِرِيْنَ لَهُمْ، يَدِيْنُوْنَ بِعِدَّتِهِمْ، وَ يَهْتَدُوْنَ بِهَدْيِهِمْ، يَتَّفِقُوْنَ عَلَيْهِمْ، وَ لَا يَتَّهَمُوْنَهُمْ فِيْمَا اَدَّوْا اِلَيْهِمْ. (١٣) اَللّٰهُمَّ وَ صَلِّ عَلٰى التَّابِعِيْنَ مِنْ يَوْمِنَا هَذَا اِلَى يَوْمِ الدِّيْنِ وَ عَلٰى اَزْوَاجِهِمْ وَ عَلٰى ذُرِّيَّاتِهِمْ وَ عَلٰى مَنْ اَطَاعَكَ مِنْهُمْ. (١٤) صِيْلًا تَعْصِيْمُهُمْ بِهَا مِنْ مَعْصِيَّتِكَ، وَ تَفْسِيْحُهُمْ فِيْ رِيَاضِ جَنَّتِكَ، وَ تَمْنَعُهُمْ بِهَا مِنْ كَيْدِ الشَّيْطَانِ، وَ تُعِيْنُهُمْ بِهَا عَلٰى مَا اسْتَعَاوُوكَ عَلَيْهِ مِنْ بَرٍّ، وَ تَقِيْمُهُمْ طَوَارِقَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ اِلَّا طَارِقًا يَطْرُقُ بِخَيْرٍ. (١٥) وَ تَبْعَثُهُمْ بِهَا عَلٰى اِعْتِقَادِ حُسْنِ الرَّجَا لِعَمَلِكَ، وَ الطَّمَعِ فِيْمَا عِنْدَكَ وَ تَرْكِ التَّهَمَةِ فِيْمَا تَحْوِيهِ اَيْدِي الْعِبَادِ (١٦) لِتُرْزِدَهُمْ اِلَى الرَّغْبَةِ اِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ، وَ تُزَهِّدَهُمْ فِي سَعَةِ الْعَاجِلِ، وَ تُحَبِّبَ اِلَيْهِمْ الْعَمَلَ لِلْاٰجِلِ، وَ الْاِسْتِعْدَادَ لِمَا بَعْدَ الْمَوْتِ (١٧) وَ تُهَوِّنَ عَلَيْهِمْ كُلَّ كَرْبٍ يَحِلُّ بِهِمْ يَوْمَ خُرُوجِ الْاَنْفُسِ مِنْ اَبْدَانِهَا (١٨) وَ تُعَاْفِيَهُمْ مِمَّا تَقَعُ بِهِ الْفِتْنَةُ مِنْ مَحْذُورَاتِهَا، وَ كَبِيْرِ النَّارِ وَ طُوْلِ الْخُلُوْدِ فِيْهَا (١٩) وَ تُصَيِّرُهُمْ اِلَى اَمْنٍ مِنْ مَقِيْلِ الْمُتَّقِيْنَ.

(۸) و ایشان را به خاطر آنکه در راه تو از شهرهای خویشان هجرت کردند و از زندگی راحت به سختی افتادند و آن افراد بسیاری را که به خاطر ارجمند ساختن دینت ستم ها دیدند پاداش عنایت کن.

(۹) خداوندا بهترین پاداش خود را به تابعینِ نیکو کارِ ایشان برسان. همانها که می گویند: پروردگارا! ما و برادرانمان را، که در ایمان، بر ما پیشقدم شدند بیامرزد.

(۱۰) آنان که راه ایشان را قصد نمودند و به سوی جهت آنها رو آوردند و به روش آنها رفتار نمودند.

(۱۱) آنان که عقیده ایشان را شکی بر نگرداند و تردیدی ایشان را از پیروی نشانه های آنها و اقتدا به چراغ هدایت ایشان آشفته نساخت.

(۱۲) در حالی که بر ایشان یاری کننده و کمک دهنده می باشند، دین آنان را پیروی می کنند، به راهنمایی آنها راه می یابند، با ایشان موافقت دارند و به آنچه آنها رساندند، تهمت نمی زنند.

(۱۳) خداوندا از امروز ما تا روز قیامت بر تابعین و زنان و فرزندانشان و بر هر کسی از آنها که فرمان تو را برده، درود فرست.

(۱۴) درودی که به سبب آن ایشان را از معصیت نگه داری و در باغ های بهشتت بر ایشان وسعت دهی، و آنان را از حيله شیطان بازداری، و بر خواسته های نیک آنان، کمک رسانی و آنها را از حوادث شب و روز - مگر خیری که پیش آید - حفظ نمایی.

(۱۵) درودی که به سبب آن ایشان را بر اعتقاد به امیدی نیکو به تو و طمع در آنچه نزد تو است و ترک تهمت در آنچه که در دست بندگان است، برانگیزی.

(۱۶) بدین جهت که آنان را به درخواست سوی خود و ترس از خویش بازگردانی و در گشادگی دنیا آنان را بی میل نمایی، و عمل برای آخرت و آمادگی برای بعد از مرگ را در نظرشان محبوب کنی

(۱۷) و در آن روز که جان ها از تن بیرون رود، هر اندوهی را بر ایشان آسان گردانی.

(۱۸) و ایشان را از آنچه که به وجود آورنده آزمایش هایی از امور ترسناک و سختی آتش و همیشه ماندن در آتش است، عافیت بخشی.

(۱۹) و آنها را به جایگاهی آسوده که استراحتگاه پرهیزکاران است روانه کنی.

(٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِنَفْسِهِ وَلِأَهْلِ وَ لَائَتِهِ

(١) يَا مَن لَمَا تَنْقُضِي عَجَائِبَ عَظَمَتِهِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ احْبُجِنَا عَنِ الْإِلْحَادِ فِي عَظَمَتِكَ (٢) وَ يَا مَن لَمَا تَنْتَهِي مُيَدَهُ مُلْكِهِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعْتِقْ رِقَابَنَا مِنْ نَقْمَتِكَ. (٣) وَ يَا مَن لَمَا تَفْنِي خَزَائِنَ رَحْمَتِهِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ اجْعَلْ لَنَا نَصِيبًا فِي رَحْمَتِكَ. (٤) وَ يَا مَن تَنْقُطُ دُونَ رُؤْيَتِهِ الْأَبْصَارُ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَدِنَا إِلَى قُرْبِكَ (٥) وَ يَا مَن تَصَغُرُ

عِنْدَ خَطَرِهِ الْأَخْطَارُ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ كَرِّمْنَا عَلَيْكَ. (٦) وَ يَا مَن تَظْهَرُ عِنْدَهُ بَوَاطِنُ الْأَخْبَارِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تَفْضَحْنَا لَدَيْكَ. (٧) اللَّهُمَّ أَغْنِنَا عَنِ هَبِّهِ الْوَهَابِينَ بِهَيْبَتِكَ، وَ اكْفِنَا وَ حَشَّةَ الْقَاطِعِينَ بِصِلَتِكَ حَتَّى لَا نَرْغَبَ إِلَى أَحَدٍ مَعَ بَدَلِكَ، وَ لَا نَسْتَوْحِشَ مِنْ أَحَدٍ مَعَ فَضْلِكَ. (٨) اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ كِدْ لَنَا وَ لَا تَكِدْ عَلَيْنَا، وَ امْكُرْ لَنَا وَ لَا تَمْكُرْ بِنَا، وَ أَدِلْ لَنَا وَ لَا تُدِلْ مِنَّا. (٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ قِنَا مِنْكَ، وَ احْفَظْنَا بِكَ، وَ اهْدِنَا إِلَيْكَ، وَ لَا تُبَاعِدْنَا عَنْكَ إِنَّ مَنْ تَقِهَ يَسْلَمَ وَ مَنْ تَهْدِهَ يَعْلَمَ، وَ مَنْ تَقَرَّبَهُ إِلَيْكَ يَغْنَمَ.

(۵) از دعا‌های امام علیه السلام است برای خود و دوستانش

(۱) ای کسی که شگفتی‌های بزرگی او پایانی ندارد، بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را از کج روی در عظمت خود بازدار.

(۲) و ای کسی که زمان پادشاهی او به پایان نمی‌رسد، بر محمد و خاندانش درود فرست و گردن‌های ما را از عذابت آزاد کن.

(۳) و ای کسی که گنج‌های رحمت او نابود نمی‌شود بر محمد و خاندانش درود فرست و از رحمت خود برای ما بهره‌ای قرار ده.

(۴) و ای کسی که چشم‌ها از دیدن او ناتوان است بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به قرب خود نزدیک فرما.

(۵) و ای کسی که در نزد قدر و منزلت او، قدر و منزلت‌ها کوچک می‌شود بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را نزد خود گرامی دار.

(۶) و ای کسی که اخبار پنهانی نزد او آشکار است بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را پیش خود رسوا نکن.

(۷) خداوندا ما را با عطای خود، از بخشش بخشندگان بی‌نیاز کن و با پیوستن به خود، ما را از وحشتِ دوری‌کنندگان، نگهدار. تا با بخشش تو از دیگران درخواست نکنیم و با احسانت از کسی نهراسیم.

(۸) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و به سود ما نه به زیان ما تدبیر کن و برای (نفع) ما مکر فرما و بر (ضرر) ما مکر نکن و چیرگی را برای (نفع) ما قرار ده و بر ضرر ما قرار نده.

(۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را از (عذاب) خود حفظ کن و به وسیله خود نگهدارمان باش و ما را به سوی خود هدایت فرما و ما را از خود دور نکن. زیرا هر کس را که حفظ کنی، سالم می‌ماند و هر کس را که هدایت کنی، دانا می‌شود و هر کس را که به خود نزدیک سازی، سود می‌برد.

ص: ۱۳۰۳

(١٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اكْفِنَا حَيْدَ نَوَائِبِ الزَّمَانِ، وَ شَرَّ مَصَائِدِ الشَّيْطَانِ، وَ مَرَارَةَ صَوْلِهِ السَّيْلَانِ. (١١) اللَّهُمَّ إِنَّمَا يَكْتَفِي الْمُكْتَفُونَ بِفَضْلِ قُوَّتِكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اكْفِنَا، وَ إِنَّمَا يُعْطَى الْمُعْطُونَ مِنْ فَضْلِ جِدَّتِكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَعْطِنَا، وَ إِنَّمَا يَهْتَدِي الْمُهْتَدُونَ بِنُورِ وَجْهِكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اهْدِنَا. (١٢) اللَّهُمَّ إِنَّكَ مَنْ وَالَيْتَ لَمْ يَضُرَّهُ خِذْلَانُ الْخَاذِلِينَ، وَ مَنْ أَعْطَيْتَ لَمْ يَنْقُصْهُ مَنَعُ الْمَانِعِينَ، وَ مَنْ هَدَيْتَ لَمْ يُغْوِهِ إِضْلَالُ الْمُضِلِّينَ (١٣) فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ امْنَعْنَا بَعْزَكَ مِنْ عِبَادِكَ، وَ أَعِنَّا عَنْ غَيْرِكَ بِإِرْفَادِكَ، وَ اسْلُكْ بِنَا سَبِيلَ الْحَقِّ بِإِرْشَادِكَ. (١٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اجْعَلْ سَلَامَةَ قُلُوبِنَا فِي ذِكْرِ عَظَمَتِكَ، وَ فَرَاغَ أَبْدَانِنَا فِي شُكْرِ نِعْمَتِكَ، وَ انْطِلَاقَ أَلْسِنَتِنَا فِي وَصْفِ مَنِّتِكَ. (١٥) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اجْعَلْنَا مِنْ دُعَايِكَ الدَّاعِينَ إِلَيْكَ، وَ هِدَايَتِكَ الدَّالِّينَ عَلَيْكَ، وَ مِنْ خَاصِّيَّتِكَ الْخَاصِّينَ لَعَدِيكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

(۱۰) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را از سختی حوادث روزگار و شرّ دام‌های شیطان و تلخی قهر و غلبه پادشاه نگهدار.

(۱۱) خداوندا به درستی که بی‌نیازان به فزونی نیروی تو بی‌نیاز می‌شوند پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را بی‌نیاز گردان. و به درستی که بخشندگان از زیادی عطای تو می‌بخشند پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و به ما عطا فرما. و به درستی که ره‌یافتگان به وسیله نور ذات تو راه می‌یابند پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را هدایت فرما.

(۱۲) خداوندا هر کس را که تو یاری نمودی خواری خوار کنندگان به او زیان نرساند و هر که را تو عطا فرمودی جلوگیری کردن منع کنندگان از او نکاست و هر که را تو راهنمایی نمودی گمراهی گمراه کنندگان او را گمراه نکرد.

(۱۳) پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و به عزّت خود ما را از بندگانت حفظ کن و به یاری خود ما را از غیر خود بی‌نیاز گردان و به راهنمایی خود ما را به راه حق رهسپار ساز.

(۱۴) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و سلامتی دل‌های ما را در یاد بزرگی خود و آسایش تن‌ها یمان را در سپاس‌گزاری نعمت خود و خوش‌سخنی‌ها یمان را در بیان نعمت بزرگ خود قرار ده.

(۱۵) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را از داعیان دعوت‌کننده به سوی خود و از هادیان راهنمایی‌کننده به راه خود و از برگزیدگان مخصوص خود قرار ده. ای مهربان‌ترین مهربانان.

(١) الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ بِقُوَّتِهِ (٢) وَ مَيَّزَ بَيْنَهُمَا بِقُدْرَتِهِ (٣) وَ جَعَلَ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا حَيْدًا مَحْدُودًا، وَ أَمَدًا مَمْدُودًا (٤) يُؤَلِّجُ كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا فِي صَاحِبِهِ، وَ يُؤَلِّجُ صَاحِبَهُ فِيهِ بِتَقْدِيرٍ مِنْهُ لِلْعِبَادِ فِيمَا يَغْذُوهُمْ بِهِ، وَ يُنَشِّئُهُمْ عَلَيْهِ (٥) فَخَلَقَ لَهُمُ اللَّيْلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ مِنْ حَرَكَاتِ التَّعَبِ وَ نَهَضَاتِ النَّصَبِ، وَ جَعَلَهُ لِيَأْسًا لِيَلْبَسُوا مِنْ رَاحَتِهِ وَ مَنَامِهِ، فَيَكُونَ ذَلِكَ لَهُمْ جَمَامًا وَ قُوَّةً، وَ لِيَنَالُوا بِهِ لَذَّةً وَ شَهْوَةً (٦) وَ خَلَقَ لَهُمُ النَّهَارَ مُبْصِرًا لِيَتَّبِعُوا فِيهِ مِنْ فَضْلِهِ، وَ لِيَتَّسِبُوا إِلَى رِزْقِهِ، وَ يَسْرُحُوا فِي أَرْضِهِ، طَلَبًا لِمَا فِيهِ نَيْلُ الْعَاجِلِ مِنْ دُنْيَاهُمْ، وَ دَرَكَ الْآجِلِ فِي أَخْرَاهُمْ (٧) بِكُلِّ ذَلِكَ يُصَلِّحُ شَأْنَهُمْ، وَ يَبْلُو أَخْبَارَهُمْ، وَ يَنْظُرُ كَيْفَ هُمْ فِي أَوْقَاتِ طَاعَتِهِ، وَ مَنَازِلِ فُرُوضِهِ، وَ مَوَاقِعِ أَحْكَامِهِ، لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَاءُوا بِمَا عَمِلُوا، وَ يَجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى. (٨) اللَّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا فَلقْتَ لَنَا مِنَ الْإِصْبَاحِ، وَ مَتَّعْتَنَا بِهِ مِنْ ضَوْءِ النَّهَارِ، وَ بَصَّرْتَنَا مِنْ مَطَالِبِ الْأَقْوَاتِ، وَ وَقَيْتَنَا فِيهِ مِنْ طَوَارِقِ الْأَفَاتِ.

(۶) از دعاهای امام علیه السلام است هنگام بامداد و شامگاه

(۱) سپاس خدای را که شب و روز را به توانایی خود آفرید.

(۲) و به قدرت خویش بین آن دو فرق گذاشت.

(۳) و برای هر یک پایانی معین و زمانی معلوم مقرر فرمود.

(۴) بنا به تقدیرش هر یک از شب و روز را جای یکدیگر قرار می دهد تا برای بندگان روزی داده، آنها را پرورش دهد.

(۵) و شب را برای آنان آفرید تا از حرکت های خسته کننده و جنبش های سخت بیسایند و آن را پوشش ساخت تا جامه راحتی و خواب را دربر کنند، که خواب برای آنان نشاط و نیرو آور است، تا به سبب آن خوشی و کام دل یابند.

(۶) و روز را برای ایشان روشن گر آفرید تا در آن فضل او را طلب کنند و جهت دست یابی به روزی، وسیله جویی کنند و در زمین به تکاپو افتند، برای رسیدن به سود کنونی از دنیا و یافتن سود آینده در آخرت.

(۷) بدین گونه حال ایشان را اصلاح می نماید، و اخبار آنها را می آزماید، و می نگرد آنها در اوقات طاعت و جاهای واجبات و موارد احکامش چگونه اند. تا بدکاران را بر وفق کار و کردارشان جزا دهد و نیکوکاران را پاداش نیکو عنایت کند.

(۸) خداوندا حمد و سپاس برای توست که صبح را برای ما شکافتی و با آن ما را از روشنی روز بهره مند گرداندی، و ما را از جایی که بتوان روزی به دست آورد بینا نمودی، و در آن ما را از پیشامدها و بلاها نگهداشتی.

ص: ۱۳۰۷

(٩) أَصْبَحْنَا وَ أَصْبَحَتِ الْأَشْيَاءُ كُلَّهَا بِجُمْلَتِهَا لَكَ سَمَاوُهَا وَ أَرْضُهَا، وَ مَا بَشَتْ فِي كُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا، سَاكِنُهُ وَ مُتَحَرِّكُهُ، وَ مُقِيمُهُ وَ شَاخِصُهُ وَ مَيَا عَلَمَا فِي الْهَوَاءِ، وَ مَيَا كُنَّ تَحْتَ الثَّرَى (١٠) أَصْبَحْنَا فِي قَبْضِ يَدِكَ يَحْوِينَا مُلْكُكَ وَ سَيْلَطَانُكَ، وَ تَضُّ مَنَا مَشِيئَتِكَ، وَ نَتَصَيَّرُ عَنْ أَمْرِكَ، وَ نَتَقَلَّبُ فِي تَدْبِيرِكَ. (١١) لَيْسَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ إِلَّا مَا قَضَيْتَ، وَ لَا مِنْ الْخَيْرِ إِلَّا مَا أَعْطَيْتَ. (١٢) وَ هَذَا يَوْمٌ حَادِثٌ جَدِيدٌ، وَ هُوَ عَلَيْنَا شَاهِدٌ عَتِيدٌ، إِنْ أَحْسَيْنَا وَ دَعْنَا بِحَمْدِهِ، وَ إِنْ أَسَأْنَا فَارْقَنَا بِدَمِّهِ. (١٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ ارزُقْنَا حُسْنَ مَصِيحَتِهِ، وَ اعصِمْنَا مِنْ سُوءِ مُفَارَقَتِهِ بِارْتِكَابِ جَرِيرَتِهِ، أَوْ اقْتِرَافِ صِغِيرَتِهِ أَوْ كَبِيرَتِهِ (١٤) وَ أَجْزِلْ لَنَا فِيهِ مِنَ الْحَسَنَاتِ، وَ أَخْلِنَا فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ، وَ اَمَلْنَا لَنَا مَا بَيْنَ طَرْفِيهِ حَمْدًا وَ شُكْرًا وَ أَجْرًا وَ ذُخْرًا وَ فَضْلًا وَ إِحْسَانًا. (١٥) اللَّهُمَّ يَسِّرْ عَلَيَّ الْكِرَامَ الْكَاتِبِينَ مُتَوَسِّتِي، وَ اَمَلْنَا لَنَا مِنْ حَسَنَاتِنَا صِحَائِفُنَا، وَ لَا تُخْزِنَا عِنْدَهُمْ بِسُوءِ أَعْمَالِنَا. (١٦) اللَّهُمَّ اجْعَلْ لَنَا فِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِهِ حَظًّا مِنْ عِبَادِكَ، وَ نَصِيْبًا مِنْ شُكْرِكَ وَ شَاهِدًا صِدْقٍ مِنْ مَلَائِكَتِكَ. (١٧) اللَّهُمَّ صِلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ احْفَظْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِينَا وَ مِنْ خَلْفِنَا وَ عَنِ أَيْمَانِنَا وَ عَنِ شِمَائِلِنَا وَ مِنْ جَمِيعِ نَوَاحِينَا، حِفْظًا عَاصِمًا مِنْ مَعْصِيَتِكَ، هَادِيًا إِلَى طَاعَتِكَ، مُسْتَعْمِلًا لِمَحَبَّتِكَ. (١٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ وَقَّفْنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا وَ لَيْلَتِنَا هَذِهِ وَ فِي جَمِيعِ أَيَّامِنَا لِاسْتِعْمَالِ الْخَيْرِ، وَ هِجْرَانِ الشَّرِّ، وَ شُكْرِ النِّعَمِ، وَ اتِّبَاعِ السُّنَنِ، وَ مُجَانَبَةِ الْبِدْعِ، وَ الْأَمْرِ بِالْمَعْرُوفِ، وَ النَّهْيِ عَنِ الْمُنْكَرِ، وَ حِيَاطَةِ الْإِسْلَامِ، وَ انْتِقَاصِ الْبَاطِلِ وَ إِذْلَالِهِ، وَ نُصْرَةِ الْحَقِّ وَ إِعْزَازِهِ، وَ إِرْشَادِ الضَّالِّ، وَ مُعَاوَنَةِ الضَّعِيفِ، وَ إِدْرَاكِ الْلَهِيْفِ

(۹) صبح کردیم و صبح کردند همه چیز از آسمان و زمینش، و آنچه در این دو پراکنده ساختی، از آرام و جنبنده، ثابت و رونده و آنچه در هوا بالا رفته و آنچه در زیر زمین پنهان است و همه از آن تو هستیم.

(۱۰) ما در تحت قدرت تو صبح کردیم. سلطه و فرمانروایی توست که ما را فرامی گیرد و اراده توست که ما را جمع می کند، و از روی فرمان توست که دست به کاری می زنیم و به تدبیر توست که در کارها تصرف می کنیم.

(۱۱) برای ما از اراده و خواسته، چیزی جز آنچه تو حکم کردی و از خیر، چیزی جز آنچه تو بخشیدی نیست.

(۱۲) و این روزی نو و تازه و گواهی حاضر بر ماست. اگر نیکی کردیم، با سپاس ما را بدرود گوید و اگر بدی کردیم، با نکوهش از ما جدا شود.

(۱۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و نیکی همدم بودن با آن روز را نصیب ما گردان و از بدی جدایی از آن بر اثر انجام گناهی یا مرتکب شدن گناه صغیره یا کبیره، حفظمان کن.

(۱۴) و در آن روز خوبی ها را برای ما بسیار گردان و ما را در آن از بدی ها تهی ساز و دو طرف آن را برای ما از سپاس و ستایش و پاداش و ذخیره و فرونی و نیکی پر ساز.

(۱۵) خداوندا زحمت ما را بر نویسندگان (فرشتگان) گرامی آسان ساز، و نامه های اعمال ما را از نیکی هایمان پر کن، و ما را نزد آنها به سبب زشتی رفتارمان رسوا نگردان.

(۱۶) خداوندا برای ما در هر ساعتی از ساعت های این روز، بهره ای از بندگانت و سهمی از سپاس گزاری ات و گواه صادقی از فرشتگانت قرار ده.

(۱۷) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را از پیش رویمان و از پشت سرمان و از طرف راستمان و از سمت چپمان و از همه اطرافمان نگهداری کن، نگهداری ای که ما را از نافرمانی تو بازدارد و به فرمانبرداریت راهنمایی کند و در جهت دوستی تو به کار برد.

(۱۸) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و در امروز ما و امشب ما و در همه روزهایمان، ما را برای انجام نیکی و ترک بدی و سپاس نعمت ها و پیروی از سنت ها و ترک بدعت ها و امر به معروف و نهی از منکر و حفظ اسلام و نکوهش کردن و خوار نمودن نادرستی ها و یاری دادن و تقویت حق و راهنمایی گمراهان و کمک کردن ناتوان و یاری دادن ستم دیده، توفیق ده.

(١٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْهُ أَيْمَنَ يَوْمِ عَهْدِنَاهُ، وَافْضَلِ صَاحِبِ صِجِنَاهُ، وَخَيْرِ وَقْتِ ظَلَلْنَا فِيهِ (٢٠) وَاجْعَلْنَا مِنْ أَرْضَى مَنْ مَرَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ مِنْ جُمْلَةِ خَلْقِكَ، أَشْكُرُهُمْ لِمَا أَوْلَيْتَ مِنْ نِعْمِكَ، وَاقْوَمَهُمْ بِمَا شَرَعْتَ مِنْ شَرَائِعِكَ، وَاقْفَهُمْ عَمَّا حَذَرْتَ مِنْ نَهْيِكَ. (٢١) اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُكَ وَكَفَى بِكَ شَهِيدًا، وَأَشْهَدُ سَمَاءَكَ وَأَرْضَكَ وَمَنْ أَسْكَنْتَهُمَا مِنْ مَلَائِكَتِكَ وَسَيَائِرِ خَلْقِكَ فِي يَوْمِي هَذَا وَسَاعَتِي هَذِهِ وَلَيْلَتِي هَذِهِ وَمُسْتَقَرِّي هَذَا، إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، قَائِمٌ بِالْقِسْطِ، عَدْلٌ فِي الْحُكْمِ، رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ، مَا لَكَ الْمَلِكِ، رَجِيمٌ بِالْخَلْقِ. (٢٢) وَأَنْ مُحَمَّدًا عَبْدَكَ وَرَسُولَكَ وَخَيْرَتُكَ مِنْ خَلْقِكَ، حَمَلْتَهُ رِسَالَتَكَ فَأَدَاهَا، وَأَمَرْتَهُ بِالنَّصْحِ لِأُمَّتِهِ فَنَصَحَ لَهَا (٢٣) اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، أَكْثَرَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ، وَآتِهِ عَنَّا أَفْضَلَ مَا آتَيْتَ أَحَدًا مِنْ عِبَادِكَ، وَاجْزِهِ عَنَّا أَفْضَلَ وَأَكْرَمَ مَا جَزَيْتَ أَحَدًا مِنْ أَنْبِيَائِكَ عَن أُمَّتِهِ (٢٤) إِنَّكَ أَنْتَ الْمَنَّانُ بِالْجَسِيمِ، الْغَافِرُ لِلْعَظِيمِ، وَأَنْتَ أَرْحَمُ مِنْ كُلِّ رَجِيمٍ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ الْأَنْجَبِينَ.

ص: ١٣١٠

(۱۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. و آن را مبارک ترین روزی که با آن برخورد کرده ایم و برترین همراهی که با آن همراه شده ایم و بهترین زمانی که در آن به سر برده ایم قرار ده.

(۲۰) و ما را از خوشنود ترین آفریدگانت که شب و روز بر آنها گذشته، و شکرگزارترین آنان بر نعمتی که ارزانی داشته ای و پایدار ترین آنها به آئینی که مقدر نموده ای و خوددار ترین ایشان از حرام هایی که از آن بیم داده ای قرار ده.

(۲۱) خداوندا من تو را گواه می گیرم و گواهی تو کافی است و آسمان و زمین و آنچه در آن دو جای دادی از فرشتگان و سایر آفریدگانت را در این روز و این ساعت و این شب و این جایگاه شاهد می گیرم که من شهادت می دهم تویی خدایی که جز تو خدایی نیست، برپا دارنده عدلی، دادگر در حکمی، با بندگان بسیار مهربانی، صاحب هر ملکی و رحم کننده بر آفریدگانی.

(۲۲) و گواهی می دهم همانا محمد بنده تو و فرستاده ات و برگزیده تو از بین آفریدگانت است، رسالت خود را بر او دادی، پس آن را انجام داد. و او را به نصیحت کردن امتش دستور دادی، پس آنها را نصیحت کرد.

(۲۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست بیش از آنچه بر کسی از آفریدگانت فرستادی، و از جانب ما برترین چیزی را که به یکی از بندگان عطا نمودی، به او عطا کن و از طرف ما بهترین و گرامی ترین پاداشی را که به پیامبرانت از جانب امتش دادی، به او پاداش ده.

(۲۴) به درستی که تو بسیار بخشنده نعمت بزرگ و آمرزنده برای (گناه) بزرگ هستی و تویی مهربان تر از هر مهربان. پس بر محمد و خاندانش که پاک، پاکیزه، نیکوکار و شریف ترین اند، درود فرست.

(٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا عَرَضَتْ لَهُ مُهِمَّةٌ أَوْ نَزَلَتْ بِهِ مُلِمَّةٌ وَعِنْدَ الْكَرْبِ

(١) يَا مَنْ تُحِيلُ بِهِ عُقْدَ الْمَكَارِهِ، وَيَا مَنْ يَفْتَأُ بِهِ حَيْدَ الشَّدَائِدِ، وَيَا مَنْ يُلْتَمَسُ مِنْهُ الْمَخْرُجُ إِلَى رَوْحِ الْفَرَجِ. (٢) ذَلَّتْ لِقُدْرَتِكَ الصِّبْغَابُ، وَ تَسَّ بِبَيْتِ بُلْطَفِكَ الْأَسْبَابُ، وَ جَزَى بِقُدْرَتِكَ الْقَضَاءُ، وَ مَضَّتْ عَلَى إِرَادَتِكَ الْأَشْيَاءُ. (٣) فَهِيَ بِمَشِيَّتِكَ دُونَ قَوْلِكَ مُؤْتَمِرَةٌ، وَ بِإِرَادَتِكَ دُونَ نَهْيِكَ مُنَزَجِرَةٌ. (٤) أَنْتَ الْمِدْعُو لِلْمُهْمَاتِ، وَ أَنْتَ الْمَفْرَعُ فِي الْمُلِمَاتِ، لَا يَنْدَفِعُ مِنْهَا إِلَّا مَا دَفَعْتَ، وَ لَا يَنْكَشِفُ مِنْهَا إِلَّا مَا كَشَفْتَ (٥) وَ قَدْ نَزَلَ بِي يَا رَبِّ مَا قَدْ تَكَادَنِي ثِقْلُهُ، وَ أَلَمَ بِي مَا قَدْ بَهَظَنِي حَمْلُهُ. (٦) وَ بِقُدْرَتِكَ أَوْرَدْتَهُ عَلَيَّ وَ بِسُلْطَانِكَ وَجَّهْتَهُ إِلَيَّ. (٧) فَلَا مُصْدِرَ لِمَا أَوْرَدْتَ، وَ لَا صَارِفَ لِمَا وَجَّهْتَ، وَ لَا فَاتِحَ لِمَا أَغْلَقْتَ، وَ لَا مُغْلِقَ لِمَا فَتَحْتَ، وَ لَا مُبَسِّرَ لِمَا عَسَّيْتَ، وَ لَا نَاصِرَ لِمَنْ خَذَلْتَ. (٨) فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ افْتَحْ لِي يَا رَبِّ بَابَ الْفَرَجِ بِطَوْلِكَ، وَ اكْبِرْ عَنِّي سُلْطَانَ الْهَمِّ بِحَوْلِكَ، وَ أَنْلِنِي حُسْنَ النَّظَرِ فِيمَا شَكَّوْتُ، وَ أذِقْنِي حَلَاوَةَ الصِّنْعِ فِيمَا سَأَلْتُ، وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً وَ فَرَجًا هَنِئِيًّا، وَ اجْعَلْ لِي مِنْ عِنْدِكَ مَخْرَجًا وَحَيًّا.

(۷) از دعاهای امام علیه السلام است آنگاه که کار دشواری به او رو آورد یا مصیبتی برایش رخ داد و هنگام اندوه

(۱) ای کسی که گره های سختی ها به واسطه او باز می شود، و ای کسی که شدت دشواری ها با او آرام می گردد و ای کسی که رهایی و رفتن به سوی آسایشی فراخ، از او درخواست می شود.

(۲) سختی ها به توانایی تو آسان شد و به لطف تو وسیله ها فراهم گردید و تقدیر به قدرت تو اجرا شد و اشیاء بر وفق اراده تو تحقق یافته اند.

(۳) پس آن اشیا به خواست تو بدون سخت فرمانبردارند و به اراده تو بدون نیهت بازداشته شده اند.

(۴) تویی خوانده شده برای دشواری ها و تویی فریادرس در سختی ها، از آنها جز آنچه تو دور کنی، دور نمی گردد و از آنها جز آنچه تو برطرف کنی، برطرف نمی شود.

(۵) ای پروردگار من، بر من چیزی فرود آمده که سنگینی آن بر من دشوار است و به من امری وارد شده که تحمل آن مرا به مشقت انداخته.

(۶) و تو به قدرتت آن را بر من وارد نمودی و به سلطه خویش آن را بر من فرستادی.

(۷) پس برای آنچه به من رساندی، باز گرداننده ای و برای آنچه بر من فرستادی، دور کننده ای و برای آنچه بستی، گشاینده ای و برای آنچه گشودی، بستنده ای و برای آنچه دشوار کردی، آسان کننده ای و برای آنکه خوار نمودی، یاری دهنده ای نیست.

(۸) پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و ای پروردگار من به فضل خود در آسایش را به رویم بگشای و به توانایی ات سلطه غم و اندوه را بر من بشکن و در آنچه شکوه دارم به من احسان داشته باش و شیرینی احسانت را در آنچه درخواست نمودم به من بچشان و از جانب خویش رحمت و گشایش گوارا به من ببخش، و نزد خود زود رها شدن را برای من مقرر کن.

ص: ۱۳۱۳

(٩) وَلَا تَشْغَلْنِي بِالْإِهْتِمَامِ عَنْ تَعَاهُدِ فُرُوضِكَ، وَاسْتِعْمَالِ سُنَّتِكَ. (١٠) فَقَدْ ضَمَمْتُ لِمَا نَزَلَ بِي يَا رَبِّ ذُرْعًا، وَامْتَلَأْتُ بِحِمْلِ مَا حَادَثَ عَلَيَّ هَمًّا، وَأَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى كَشْفِ مَا مُنِيتُ بِهِ، وَدَفْعِ مَا وَقَعْتُ فِيهِ، فَافْعَلْ بِي ذَلِكَ وَإِنْ لَمْ أَسْتَوْجِبْهُ مِنْكَ، يَا ذَا الْعَرْشِ الْعَظِيمِ.

ص: ١٣١٤

(۹) و مرا به سبب غم و اندوه از رعایت واجبات و انجام سنت خود باز مدار.

(۱۰) ای پروردگار من، طاقت آنچه بر من رسیده را ندارم و از آنچه برایم رخ داده از غم و اندوه پر گشته ام و تو بر دفع آنچه به آن گرفتار شده ام و برطرف کردن آنچه در آن افتاده ام توانایی. پس آن را برای من انجام ده. اگر چه از جانب تو شایسته آن نیستم، ای صاحب عرش و تخت بزرگ.

ص: ۱۳۱۵

(٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِسْتِعَاذَةِ مِنَ الْمَكَارِهِ وَ سَيِّئِ الْأَخْلَاقِ وَ مَذَامِّ الْأَفْعَالِ

(١) اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَيْجَانِ الْحَرِصِ، وَ سَوْرَةِ الْغَضَبِ، وَ غَلْبَةِ الْحَسَدِ، وَ ضَعْفِ الصَّبْرِ، وَ قَلْبِهِ الْفَنَاعِهِ، وَ شَكَاةِ الْخُلُقِ، وَ إِحْسَاحِ الشَّهْوَةِ، وَ مَلَكَةِ الْحَمِيَةِ (٢) وَ مُتَابَعَةِ الْهَوَى، وَ مُخَالَفَةِ الْهُدَى، وَ سِتْنَةِ الْغَفْلَةِ، وَ تَعَاطِي الْكُلْفَةِ، وَ إِثَارِ الْبَاطِلِ عَلَى الْحَقِّ، وَ الْإِصْرَارِ عَلَى الْمَأْثَمِ، وَ اسْتِصْغَارِ الْمَعْصِيَةِ، وَ اسْتِكْبَارِ الطَّاعَةِ (٣) وَ مُبَاهَاةِ الْمُكْثَرِينَ، وَ الْإِزْرَاءِ بِالْمُقْلِينَ، وَ سُوءِ الْوِلَايَةِ لِمَنْ تَحْتَ أَيْدِينَا، وَ تَرْكِ الشُّكْرِ لِمَنْ اصْطَنَعَ الْعَارِفَةَ عِنْدَنَا (٤) أَوْ أَنْ نَعْضُدَ ظَالِمًا، أَوْ نَخْذُلَ مَلْهُوفًا، أَوْ نَزُومَ مَا لَيْسَ لَنَا بِحَقِّ، أَوْ نَقُولَ فِي الْعِلْمِ بِغَيْرِ عِلْمٍ (٥) وَ نَعُوذُ بِكَ أَنْ نَنْطَوِيَ عَلَى غِشِّ أَحَدٍ، وَ أَنْ نُعْجِبَ بِأَعْمَالِنَا، وَ نَمِيدَ فِي آمَالِنَا (٦) وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ سُوءِ السَّرِيرَةِ، وَ احْتِقَارِ الصَّيْرِ بِغَيْرِهِ، وَ أَنْ يَسْتَحْوِذَ عَلَيْنَا الشَّيْطَانُ، أَوْ يَنْكُنِبَنَا الزَّمَانُ، أَوْ يَتَهَضَّ مِنَّا السَّيْلُطَانُ (٧) وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ تَنَاوُلِ الْإِسْرَافِ، وَ مِنْ فَقْدَانِ الْكَفَافِ (٨) وَ نَعُوذُ بِكَ مِنْ شِمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ، وَ مِنْ الْفَقْرِ إِلَى الْأَكْفَاءِ، وَ مِنْ مَعِيشِهِ فِي شِدَّةٍ، وَ مَيْتِهِ عَلَى غَيْرِ عُدَّةٍ. (٩) وَ نَعُوذُ بِكَ مِنَ الْحَسْرَةِ الْعَظْمَى، وَ الْمُصْطَبَةِ الْكُبْرَى، وَ أَشَقَى الشَّقَاءِ، وَ سُوءِ الْمَيَّابِ، وَ حِرْمَانِ الثُّوَابِ، وَ حُلُوحِ الْعِقَابِ (١٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعِزَّنِي مِنْ كُلِّ ذَلِكَ بِرَحْمَتِكَ وَ جَمِيعِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

(۸) از دعاهای امام علیه السلام است در پناه بردن (به خدا) از سختی‌ها و اخلاق بد و کردارهای ناپسند

(۱) خداوندا به تو پناه می‌برم از برانگیخته شدن حرص و شدت خشم و چیرگی حسد و سستی شکیبایی و کاستی قناعت و بد خلقی و زیاده روی شهوت و غلبه عصبیت

(۲) و پیروی هوا و هوس و مخالفت رستگاری و خواب غفلت و انجام دادن کار با مشقت و برتری دادن باطل بر حق و پافشاری بر گناه و کوچک شمردن نافرمانی و بزرگ شمردن طاعت و بندگی

(۳) و فخرفروشی ثروتمندان و تحقیر کردن تهی‌دستان و بد رفتاری با زیردستان و ناسپاسی از کسی که به ما نیکی کرده

(۴) یا اینکه ستمگری را کمک کنیم یا آنکه ستم دیده‌ای را خوار گردانیم یا آنچه حق ما نیست بخواهیم یا بدون داشتن آگاهی سخن بگوییم.

(۵) و پناه می‌بریم به تو از اینکه قصد خیانت به کسی داشته باشیم و در کارهایمان خودپسند باشیم و آرزوهایمان را دراز کنیم.

(۶) و پناه می‌بریم به تو از تبت بد و ناچیز شمردن گناه کوچک و اینکه شیطان بر ما دست یابد یا زمانه ما را دچار سختی نماید یا پادشاه به ما ستم کند.

(۷) و پناه می‌بریم به تو از انجام اسراف و از نیافتن روزی کافی.

(۸) و پناه می‌بریم به تو از سرزنش دشمنان و از نیازمندی به هم‌نوعان و از زندگی در سختی و از مرگ ناگهانی.

(۹) و پناه می‌بریم به تو از حسرت بزرگ و بزرگ‌ترین مصیبت و بدترین تیره‌بختی و بدی سرنوشت و بی‌بهرگی از پاداش و فرود آمدن کیفر.

(۱۰) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا و همه مردان و زنان با ایمان را به رحمت از آنچه گفته شد پناه ده. ای مهربان‌ترین مهربانان.

(٩) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِسْتِثْقَاءِ إِلَى طَلَبِ الْمَغْفِرَةِ مِنَ اللَّهِ جَلَّ جَلَالُهُ

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ صَيِّرْنَا إِلَى مَحْبُوبِكَ مِنَ التَّوْبَةِ، وَأَزِلْنَا عَنْ مَكْرُوهِكَ مِنَ الْإِصْرَارِ (٢) اللَّهُمَّ وَ مَتَى وَقَفْنَا بَيْنَ نَقْصِينَ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا، فَأَوْقِعِ النِّقْصَ بِأَسْرَعِهِمَا فَنَاءً، وَ اجْعَلِ التَّوْبَةَ فِي أَطْوَلِهِمَا بَقَاءً (٣) وَ إِذَا هَمَمْنَا بِهَمِّينِ يُرْضِيكَ أَحَدُهُمَا عَنَّا، وَ يُسْخِطُكَ الْآخَرَ عَلَيْنَا، فَمَلِّ بِنَا إِلَى مَا يُرْضِيكَ عَنَّا، وَ أَوْهِنِ قُوَّتَنَا عَمَّا يُسْخِطُكَ عَلَيْنَا (٤) وَ لَمَّا تُخَلِّ فِي ذَلِكَ بَيْنَ نَفْسِنَا وَ اخْتِيَارِهِمَا، فَإِنَّهَا مُخْتَارَةٌ لِلْبَاطِلِ إِلَّا مَا وَقَفْتَ، أَمَارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمْتَ (٥) اللَّهُمَّ وَ إِنَّكَ مِنَ الضَّعِيفِ خَلَقْتَنَا، وَ عَلَى الْوَهْنِ بَنَيْتَنَا، وَ مِنْ مَاءٍ مَهِينٍ ابْتَدَأْتَنَا، فَلَا حَوْلَ لَنَا إِلَّا بِقُوَّتِكَ، وَ لَا قُوَّةَ لَنَا إِلَّا بِعَوْنِكَ (٦) فَأَيُّدُنَا بِتَوْفِيقِكَ، وَ سَدَّدْنَا بِتَسْدِيدِكَ، وَ أَعْمَ أَبْصَارَ قُلُوبِنَا عَمَّا خَالَفَ مَحَبَّتِكَ، وَ لَا تَجْعَلْ لِسِيءٍ مِنْ جَوَارِحِنَا نُفُودًا فِي مَعْصِيَتِكَ (٧) اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدًا وَ آلِهِ، وَ اجْعَلْ هَمَسَاتِ قُلُوبِنَا، وَ حَرَكَاتِ أَعْضَائِنَا وَ لَمَحَاتِ أَعْيُنِنَا، وَ لَهَجَاتِ أَلْسِنَتِنَا فِي مُوجِبَاتِ ثَوَابِكَ حَتَّى لَا نَفُوتَنَّ حَسَنَةً نَسْتَحِقُّ بِهَا جَزَاءَكَ، وَ لَا تَبْقَى لَنَا سَيِّئَةٌ نَسْتَوْجِبُ بِهَا عِقَابَكَ.

(۹) از دعاهای امام علیه السلام است در اشتیاق به طلب آمرزش از خدای بزرگ با عزت

(۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به سوی توبه پسندیده خود ببر و ما را از اصرار بر آنچه ناپسند توست، دور بدار.

(۲) خداوندا و هرگاه بین دو زیان قرار گرفتیم در دین یا دنیا. پس زیان را در آن که زودگذر است و بازگشت را در آنکه دوامش طولانی است قرار ده.

(۳) و چون بر دو کار تصمیم گرفتیم، یکی تو را از ما خوشنود می سازد و دیگری تو را بر ما به خشم می آورد، پس ما را به آن کار که تو را از ما خوشنود می سازد برگردان و توانمان را از کاری که تو را بر ما خشمگین می سازد سست کن.

(۴) و در آنگاه، نفوس ما را به اختیار خود وا مگذار، چون آن باطل را برمی گزیند مگر تو توفیق دهی، و به بدی امر می کند مگر تو رحم کنی.

(۵) خداوندا و تو ما را از ناتوانی آفریده ای و بر سستی بنا نهاده ای و از آب ناچیز آغازمان نموده ای. پس جنبشی برای ما جز به قدرت تو و نیرویی برای ما جز به یاری تو نیست.

(۶) پس ما را به توفیق خود توانایی ده و به راه راست خود ثابت قدم گردان و چشم دل ما را از آنچه برخلاف دوستی توست کور گردان و اعضای ما را در نافرمانی ات نفوذناپذیر کن.

(۷) خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست و رازهای دل هایمان و جنبش های اعضای مان و نگاه های زیرچشمی دیدگان مان و سخنان زبان هایمان را در آنچه باعث پاداش تو شود قرار ده، تا کار نیکی که به سبب آن سزاوار پاداش تو شویم از دستمان نرود، و کار بدی که به وسیله آن مستوجب عذاب تو شویم برای ما نماند.

ص: ۱۳۱۹

(١) اللَّهُمَّ إِنْ تَشَأْ تَعَفُّ عَنَّا فَبِفَضْلِكَ، وَإِنْ تَشَأْ تُعَذِّبْنَا فَبِعَدْلِكَ (٢) فَسَهِّلْ لَنَا عَفْوَكَ بِمَنِّكَ، وَ أَجِرْنَا مِنْ عَذَابِكَ بِتَجَاوُزِكَ، فَإِنَّهُ لَمَا طَافَهُ لَنَا بِعَدْلِكَ، وَ لَمَا نَجَّاهُ لِأَخِيْدٍ مِّنَّا دُونَ عَفْوِكَ (٣) يَا غَنِيَّ الْأَغْنِيَاءِ، هِيَ، نَحْنُ عِبَادُكَ بَيْنَ يَدَيْكَ، وَ أَنَا أَفْقَرُ الْفُقَرَاءِ إِلَيْكَ، فَاجْبُرْ فَاقْتَنَّا بِوُسْعِكَ، وَ لَا تَقْطَعْ رَجَاءَنَا بِمَنْعِكَ، فَتَكُونَ قَدْ أَشَقَيْتَ مَنِ اسْتَسَعَدَ بِكَ، وَ حَرَمْتَ مَنِ اسْتَرْفَدَ فَضْلَكَ (٤) فَإِلَى مَن حِينِيْدٍ مُنْقَلَبِنَا عَنكَ، وَ إِلَى أَيْنَ مَيِّدْهُبْنَا عَن بَابِكَ، سُبْحَانَكَ نَحْنُ الْمُضْطَرُّونَ الْعِدِينَ أَوْجِبْتَ إِجَابَتَهُمْ، وَ أَهْلُ الشُّوْءِ الْعِدِينَ وَ عَدَّتْ الْكَشْفَ عَنْهُمْ (٥) وَ أَشْبَهُ الْأَشْيَاءِ بِمَشِيَّتِكَ، وَ أَوْلَى الْأُمُورِ بِكَ فِي عَظَمَتِكَ رَحْمَهُ مَنِ اسْتَرْحَمَكَ، وَ غَوْتُ مَنِ اسْتَعَاثَ بِكَ، فَارْحَمْ تَضَرَّعْنَا إِلَيْكَ، وَ أَعْنَيْنَا إِذْ طَرَحْنَا أَنْفُسَنَا بَيْنَ يَدَيْكَ (٦) اللَّهُمَّ إِنَّ الشَّيْطَانَ قَدْ شَمِتَ بِنَا إِذْ شَاعِنَاهُ عَلَى مَعْصِيَّتِكَ، فَضَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تُشِمْتَهُ بِنَا بَعْدَ تَرْكِنَا إِيَّاهُ لَكَ، وَ رَغَبْتِنَا عَنْهُ إِلَيْكَ.

(۱۰) از دعا‌های امام علیه السلام است در پناه بردن به خداوند متعال

(۱) خداوندا اگر خواهی ما را ببخشایی، از احسان توست و اگر بخواهی ما را عذاب کنی، از عدالت توست.

(۲) پس به منت خود، بخشایش را بر ما آسان گردان و به گذشت خود، ما را از عذابت ایمن ساز. زیرا ما طاعت عدالت تو را نداریم و بدون بخشایش تو، هیچ یک از ما نجات نمی یابیم.

(۳) ای بی نیازترین بی نیازان، اینک ما بندگان در پیشگاه توایم و من نیازمندترین نیازمندان به توام، پس نیاز ما را به توانگری خود برطرف کن و به منع خویش، ما را ناامید مکن. و گرنه کسی که از تو نیکبختی خواسته، بدبخت کرده ای و آنکه از احسانت بخشش خواسته، محروم نموده ای.

(۴) پس در این هنگام از جانب تو به چه کسی رو آوریم؟ و از در خانه تو به کجا رویم؟ پاک و منزهی تو! ما در ماندگانیم که اجابت آنها را واجب گردانده ای و ما گرفتارانیم که رفع گرفتاری آنها را وعده داده ای.

(۵) و شبیه ترین چیزها به اراده ات و سزاوارترین کارها به بزرگواری ات، بخشش است بر آنکه از تو رحمت خواسته و کمک به کسی است که از تو کمکی طلبیده. پس به زاری ما به درگاهت رحم کن و چون خویش را در پیشگاه تو افکنده ایم، بی نیازمان گردان.

(۶) خداوندا چون بر نافرمانی از تو، شیطان را همراهی نمودیم، او ما را شماتت کرد. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و پس از آنکه به خاطر تو از او دوری کردیم و به درگاه تو روی آوردیم، اندوهی به ما نرسان که او را شاد گرداند.

ص: ۱۳۲۱

(١١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بِخَوَاتِمِ الْخَيْرِ

(١) يَا مَنْ ذِكْرُهُ شَرَفٌ لِلذَّاكِرِينَ، وَيَا مَنْ شُكْرُهُ فَوْزٌ لِلشَّاكِرِينَ، وَيَا مَنْ طَاعَتُهُ نَجَاةٌ لِلْمُطِيعِينَ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اشغَلْ قُلُوبَنَا بِذِكْرِكَ عَنْ كُلِّ ذِكْرٍ، وَ أَلْسِنَتَنَا بِشُكْرِكَ عَنْ كُلِّ شُكْرٍ، وَ جَوَارِحَنَا بِطَاعَتِكَ عَنْ كُلِّ طَاعَةٍ. (٢) فَإِنْ قَدَرْتَ لَنَا فَرَاغًا مِنْ شُغْلٍ فَاجْعَلْهُ فَرَاغَ سِلَامَةٍ لَا تُدْرِكُنَا فِيهِ تَبَعُهُ، وَ لَا تَلْحَقُنَا فِيهِ سَأْمُهُ، حَتَّى يَنْصَرِفَ عَنَّا كُتَابُ السَّيِّئَاتِ بِصَحِيفِهِ خَالِيَةً مِنْ ذِكْرِ سَيِّئَاتِنَا، وَ يَتَوَلَّى كُتَابُ الْحَسَنَاتِ عَنَّا مَسْرُورِينَ بِمَا كَتَبُوا مِنْ حَسَنَاتِنَا (٣) وَ إِذَا انْقَضَتْ أَيَّامُ حَيَاتِنَا، وَ تَصَيَّرَتْ مُدَدُ أَعْمَارِنَا، وَ اسْتَحْضَرْتَنَا دَعْوَتُكَ الَّتِي لَمَّا بُدِّ مِنْهَا وَ مِنْ إِجَابَتِهَا، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلْ خِتَامَ مَا تُحْصِي عَلَيْنَا كِتَبَهُ أَعْمَالِنَا تَوْبَةً مَقْبُولَةً لَا تُوقِفُنَا بَعْدَهَا عَلَى ذَنْبٍ اجْتَرَحْنَاهُ، وَ لَا مَعْصِيَةٍ اِقْتَرَفْنَاهَا. (٤) وَ لَمَّا تَكشِفَ عَنَّا سِتْرًا سَتَرْتَهُ عَلَى رُءُوسِ الْأَشْهَادِ، يَوْمَ تَبْلُو أَحْيَارَ عِبَادِكَ. (٥) إِنَّكَ رَحِيمٌ بِمَنْ دَعَاكَ، وَ مُسْتَجِيبٌ لِمَنْ نَادَاكَ.

ص: ١٣٢٢

(۱۱) از دعاهای امام علیه السلام است در عاقبت به خیری

(۱) ای که یاد او برای یاد کنندگان بزرگی است و ای که سپاس او برای سپاس گزاران پیروزی است و ای که اطاعت او برای فرمانبران رهایی است، بر محمّد و خاندانش درود فرست و دل های ما را به یاد خود از هر یادی و زبان های ما را به سپاس خود از هر سپاسی و اعضای ما را به اطاعت خود از هر اطاعتی مشغول ساز.

(۲) و اگر برای ما فراغت از کار مقدر نموده ای، پس آن را با تندرستی قرار ده که در آن گناهی ما را نگیرد و خستگی ای به ما نرسد. تا نویسندگان بدی ها با نامه ای خالی از کردار زشت از نزد ما بازگردند و نویسندگان خوبی ها - به سبب آنچه از نیکی های ما نوشته اند - شادمان برگردند.

(۳) و آن هنگام که روزهای زندگانی ما به سر رسید و اوقات عمرمان سپری شد و ما را دعوت تو - که چاره ای جز پذیرفتن آن نیست - فراخواند، پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و پایان آنچه نویسندگان کارهایمان برای ما می شمارند، توبه پذیرفته شده قرار ده که ما را پس از آن بر گناه و نافرمانی انجام شده توبیخ نکنی.

(۴) و در برابر گواهان، پرده ای که با آن ما را پوشانده ای کنار زن، روزی که اخبار بندگانت را آشکار می کنی.

(۵) به درستی که تو مهربانی به هر که تو را خواند و اجابت کننده ای برای هر که تو را صدا زند.

(١٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْإِعْتِرَافِ وَ طَلَبِ التَّوْبَةِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

(١) اللَّهُمَّ إِنَّهُ يَحْجُبُنِي عَنْ مَسْأَلَتِكَ خَلْمًا ثَلَاثًا، وَ تَحْدُونِي عَلَيْهَا خَلَّةٌ وَاحِدَةٌ (٢) يَحْجُبُنِي أَمْرٌ أَمَرْتَ بِهِ فَأَبْطَأْتُ عَنْهُ، وَ نَهَيْتَنِي عَنْهُ فَأَسْرَعْتُ إِلَيْهِ، وَ نِعْمَهُ أَنْعَمْتَ بِهَا عَلَيَّ فَقَصَّيْتُ فِي شُكْرِهَا. (٣) وَ يَحْدُونِي عَلَى مَسْأَلَتِكَ تَفَضُّلُكَ عَلَيَّ مِنْ أَقْبَلِ بَوَجْهِهِ إِلَيْكَ، وَ وَقَدْ بَحْسَنَ ظَنَّهُ إِلَيْكَ، إِذْ جَمِيعُ إِحْسَانِكَ تَفَضُّلٌ، وَ إِذْ كُلُّ نِعْمِكَ ابْتِدَاءٌ (٤) فَهِيَ أَنَا ذَا، يَا إِلَهِي، وَاقِفْ بِنَابِ عِزِّكَ وَوُقُوفِ الْمُسْتَسْلِمِ الدَّلِيلِ، وَ سَائِلُكَ عَلَى الْحَيَاءِ مِنْ سُؤَالِ الْبَائِسِ الْمُعِيلِ (٥) مُقَرَّرٌ لَكَ يَا نَبِيَّ لَمْ أُسْتَسْلِمِ وَقْتُ إِحْسَانِكَ إِلَّا بِالْإِقْلَاعِ عَنْ عِصْيَانِكَ، وَ لَمْ أَخْلُ فِي الْحَالَاتِ كُلِّهَا مِنْ امْتِنَانِكَ. (٦) فَهَلْ يَنْفَعُنِي، يَا إِلَهِي، إِقْرَارِي عِنْدَكَ بِسُوءِ مَا اكْتَسَبْتُ وَ هَلْ يُنْجِينِي مِنْكَ اعْتِرَافِي لَكَ بِقَبِيحِ مَا ارْتَكَبْتُ أَمْ أُوجِبْتُ لِي فِي مَقَامِي هَذَا سَخَطُكَ أَمْ لَزِمَنِي فِي وَقْتِ دُعَايَ - مَقْتُكَ. (٧) سُبْحَانَكَ، لَا أَيَّاسُ مِنْكَ وَ قَدْ فَتَحْتَ لِي بَابَ التَّوْبَةِ إِلَيْكَ، بَلْ أَقُولُ مَقَالَ الْعَبْدِ الدَّلِيلِ الظَّالِمِ لِنَفْسِهِ الْمُسْتَخِفِّ بِحُرْمَةِ رَبِّهِ.

(۱۲) از دعاهای امام علیه السلام است در اقرار به گناه و درخواست بازگشت به سوی خدای تعالی

(۱) خداوندا سه خصلت مرا از درخواست از تو بازمی دارد و یک خصلت مرا بر آن می راند.

(۲) بازمی دارد مرا، امری که به آن فرمان دادی و من در انجام آن کندی کردم، و کاری که مرا از آن باز داشتی و من به سوی آن شتافتم و نعمتی که به من بخشیدی و من در شکرگزاری آن کوتاهی کردم.

(۳) و وادار می کند مرا به درخواست از تو، تفضّل تو به آنکه رو به تو آورد و با گمان نیک به سوی تو آید. چون همه نیکی های تو از روی تفضّل است و همه نعمت های تو ابتدا است.

(۴) پس ای خدای من، به درگاه عزّت تو همچون فرمانبری خوار، ایستاده ام. و با وجود شرمندگی ام همانند تهی دستی عیالمند از تو درخواست دارم.

(۵) اقرار می کنم به اینکه هنگام احسانت، جز با خودداری از معصیت تو، فرمان نبرده ام و در همه حال از احسان تو بی بهره نبوده ام.

(۶) ای خدای من آیا نزد تو اقرار به بدی ای که انجام داده ام، مرا سود می دهد؟ و آیا اعترافم در درگاه تو به زشتی آنچه مرتکب شده ام، مرا رها می نماید؟ یا در جایگاهم خشم خود را بر من قرار داده ای؟ یا هنگامی که تو را می خوانم، دشمنی ات مرا لازم گشته است؟

(۷) پاک و منزّهی تو، از تو که در توبه را به رویم گشوده ای، ناامید نمی شوم. بلکه همانند بنده ای خوار که به خود ستم نموده و حرمت پروردگارش را سبک شمرده سخن می گویم.

(٨) أَلْعِزِّي عَظَمَتْ ذُنُوبُهُ فَجَلَّتْ، وَ أَدْبَرَتْ أَيَّامُهُ فَوَلَّتْ حَتَّى إِذَا رَأَى مُدَّةَ الْعَمَلِ قَدِ انْقَضَتْ وَ غَايَةَ الْعُمْرِ قَدِ انْتَهَتْ، وَ أَيْقَنَ أَنَّهُ لَا مَحِيصَ لَهُ مِنْكَ، وَ لَا مَهْرَبَ لَهُ عِنْدَكَ، تَلَقَّاكَ بِالْإِنَابَةِ، وَ أَخْلَصَ لَكَ التَّوْبَةَ، فَقَامَ إِلَيْكَ بِقَلْبٍ طَاهِرٍ نَقِيٍّ، ثُمَّ دَعَاكَ بِصَوْتٍ حَائِلٍ خَفِيِّ (٩) قَدِ تَطَاطَأَ لَكَ فَانْحَنَى، وَ نَكَّسَ رَأْسَهُ فَانْتَنَى، قَدِ أَرَعَشْتَ خَشِيَّتَهُ رِجْلَيْهِ، وَ غَرَقْتَ دُمُوعَهُ خَدَيْهِ، يَدْعُوكَ بِنَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَ يَا أَرْحَمَ مِنَ انْتَابَهُ الْمُسْتَرْحِمُونَ، وَ يَا أَعْطَفَ مِنَ أَطَافَ بِهِ الْمُسْتَغْفِرُونَ، وَ يَا مَنْ عَفْوُهُ أَكْثَرُ مِنْ نَقْمَتِهِ، وَ يَا مَنْ رِضَاهُ أَوْفَرُ مِنْ سَخَطِهِ. (١٠) وَ يَا مَنْ تَحَمَّدَ إِلَى خَلْقِهِ بِحُسْنِ التَّجَاوُزِ، وَ يَا مَنْ عَوَّدَ عِبَادَهُ قَبُولَ الْإِنَابَةِ، وَ يَا مَنْ اسْتَصْلَحَ فَاسِدَهُمْ بِالتَّوْبَةِ وَ يَا مَنْ رَضِيَ مِنْ فِعْلِهِمْ بِالْيَسِيرِ، وَ مَنْ كَافَى قَلِيلَهُمْ بِالْكَثِيرِ، وَ يَا مَنْ ضَمَّنَ لَهُمْ إِجَابَةَ الدَّعَاءِ، وَ يَا مَنْ وَعَدَهُمْ عَلَى نَفْسِهِ بِتَفَضُّلِهِ حُسْنَ الْجَزَاءِ. (١١) مَا أَنَا بِأَعْصِي مَنْ عَصَاكَ فَغَفَرْتَ لَهُ، وَ مَا أَنَا بِأَلُومَ مَنْ اعْتَدَرَ إِلَيْكَ فَقَبِلْتَ مِنْهُ، وَ مَا أَنَا بِأَظْلَمَ مَنْ تَابَ إِلَيْكَ فَعُدْتَ عَلَيْهِ. (١٢) أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا تَوْبَةَ نَادِمٍ عَلَى مَا فَرَطَ مِنْهُ، مُشْفِقٍ مِمَّا اجْتَمَعَ عَلَيْهِ، خَالِصِ الْحَيَاءِ مِمَّا وَقَعَ فِيهِ. (١٣) عَالِمٍ بِأَنَّ الْعَفْوَ عَنِ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ لَا يَتَعَاظَمُكَ، وَ أَنَّ التَّجَاوُزَ عَنِ الْإِثْمِ الْجَلِيلِ لَا يَسْتَصْعِبُكَ، وَ أَنَّ احْتِمَالَ الْجِنَايَاتِ الْفَاحِشَةِ لَا يَنْكَأُ دُكَّكَ، وَ أَنَّ أَحَبَّ عِبَادِكَ إِلَيْكَ مَنْ تَرَكَ الْإِسْتِكْبَارَ عَلَيْكَ، وَ جَانَبَ الْإِصْرَارِ، وَ لَزِمَ الْإِسْتِغْفَارَ. (١٤) وَ أَنَا أَبْرَأُ إِلَيْكَ مِنْ أَنْ أُسْتَكْبِرَ، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ أَنْ أُصِرَّ، وَ أَسْتَغْفِرُكَ لِمَا قَصُرْتُ فِيهِ، وَ أَسْتَعِينُ بِكَ عَلَى مَا عَجَزْتُ عَنْهُ.

(۸) آن که گناهانش بزرگ و رو به فزونی است و روزگارش (به او) پشت کرده و سپری شده، تا اینکه می بیند زمان عمل گذشته و مدت عمر به پایان رسیده و باور کرده که پناهگاه و گریزگاهی از تو برایش نیست. با توبه به تو روی آورده و خالصانه برای تو توبه می کند. پس با دلی پاک و پاکیزه به سوی تو برخاسته و با صدای آهسته پنهانی تو را می خواند.

(۹) با حال فروتنی برای تو خم شده و سرش را کج و به زیر افکنده، و ترس پاهایش را به لرزه انداخته و دو گونه اش غرق اشک شده، تو را صدا می زند: ای مهربان ترین مهربانان و ای بخشنده ای که رحمت خواهان پی در پی نزد او می آیند و ای مهربانی که آمرزش خواهان گرد او می گردند و ای آنکه بخشایش او از کیفرش بیشتر است و ای کسی که خوشنودی او از خشمش افزون تر می باشد.

(۱۰) و ای آنکه با گذشت نیک، آفریدگانش را به سپاس خود واداشته و ای آنکه بندگانش را به قبول پشیمانی عادت داده و ای آنکه فاسد ایشان را با توبه اصلاح کرده و ای آنکه از کردار اندک ایشان، خرسند شده و ای آنکه کم ایشان را پاداش فراوان داده و ای آنکه روا شدن خواسته ها را برای ایشان ضمانت کرده و ای آنکه ایشان را به فضل خود، پاداش نیک وعده داده است.

(۱۱) من گناهکارتر از آنکه نافرمانی تو کرده و تو او را آمرزیده ای، نبوده ام. و نکوهیده تر از عذر آورنده به پیشگاهت که تو عذرش را پذیرفته ای، نیستم. و ستمکارتر از توبه کننده به درگاهت که تو به او نیکی نموده ای، نمی باشم.

(۱۲) در این مکان (که ایستاده ام) به سوی تو باز می گردم، بازگشت کسی که از آنچه از او سر زده، پشیمان است. و از آنچه بر او گرد آمده، ترسان. و از آنچه در آن افتاده، سخت شرمنده است.

(۱۳) می داند که بخشایش گناه بزرگ، بر تو بزرگ نیست و درگذشتن از معصیت بسیار، بر تو دشوار نیست و چشم پوشی از جرم های بسیار زشت بر تو سخت نمی باشد، و محبوب ترین بندگانت نزد تو کسی است که بر تو گردنکشی نکند و پافشاری (بر گناه) را ترک کند و پیوسته آمرزش خواهد.

(۱۴) و من از گردنکشی بر تو سخت بیزارم و از اصرار (بر گناه) به تو پناه می برم. و برای آنچه کوتاهی کردم، از تو آمرزش می خواهم، و برای هر آنچه از انجامش ناتوانم، از تو یاری می طلبم.

(١٥) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهَيِّبْ لِي مِمَّا يَجِبُ عَلَى لَمَكِّ، وَعَافِنِي مِمَّا أَسْتَوْجِبُهُ مِنْكَ، وَاجْرِنِي مِمَّا يَخَافُهُ أَهْلُ
الإِسَاءَةِ، فَإِنَّكَ مَلِيٌّ بِالْعَفْوِ، مَرْجُوٌّ لِلْمَغْفِرَةِ، مَعْرُوفٌ بِالتَّجَاوُزِ، لَيْسَ لِحَاجَتِي مَطْلَبٌ سِوَاكَ، وَ لَأَ لِدُنْبِي غَافِرٌ غَيْرُكَ، حَاشَاكَ (١٦)
وَ لَأَ أَخَافُ عَلَى نَفْسِي إِلَّا إِيَّاكَ، إِنَّكَ أَهْلُ التَّقْوَى وَ أَهْلُ المَغْفِرَةِ، صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اقْضِ حَاجَتِي، وَ أَنْجِحْ طَلْبَتِي،
وَ اغْفِرْ ذُنْبِي، وَ آمِنْ خَوْفَ نَفْسِي، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَ ذَلِكَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ، آمِينَ رَبَّ العَالَمِينَ.

ص: ١٣٢٨

(۱۵) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و آنچه از تو بر من واجب است، به من ببخش. و مرا از آنچه از جانب تو سزاوارش هستم رها کن و از آنچه بدکاران وحشت دارند پناهم ده، که تو بر بخشایش نمودن توانایی، و برای آمرزش، امیدواری به توست و به گذشت مشهوری. برای حاجتم جز از تو درخواستی نیست و برای گناهم غیر از تو آمرزنده ای ندارم. تو از عیوب منزّه و دوری.

(۱۶) و من بر خود جز از تو نمی ترسم. زیرا تو سزاواری که از تو پروا کنند و سزاواری که بیامری، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و حاجتم را روا کن و درخواستم را بر آور، و گناهم را بیامرز و ترسم را ایمنی ده. زیرا تو به هر چیز توانایی و آنچه خواستم بر تو آسان است. بپذیر، پروردگار جهانیان.

ص: ۱۳۲۹

(١٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي طَلَبِ الْخَوَائِجِ إِلَى اللَّهِ تَعَالَى

(١) اللَّهُمَّ يَا مُنْتَهَى مَطْلَبِ الْحَاجَاتِ (٢) وَيَا مَنْ عِنْدَهُ نَيْلُ الطَّلِبَاتِ (٣) وَيَا مَنْ لَا يَبِيعُ نِعَمَهُ بِالْأَثْمَانِ (٤) وَيَا مَنْ لَا يُكَدِّرُ عَطَايَاهُ بِالْإِمْتِنَانِ (٥) وَيَا مَنْ يُسْتَعْنَى بِهِ وَلَا يُسْتَعْنَى عَنْهُ (٦) وَيَا مَنْ يُرْغَبُ إِلَيْهِ وَلَا يُرْغَبُ عَنْهُ (٧) وَيَا مَنْ لَا تُفْنِي خَزَائِنُهُ الْمَسَائِلُ (٨) وَيَا مَنْ لَا تُبَدِّلُ حِكْمَتَهُ الْوَسَائِلُ (٩) وَيَا مَنْ لَا تَنْقَطِعُ عَنْهُ حَوَائِجُ الْمُحْتَاجِينَ (١٠) وَيَا مَنْ لَا يَعْنِيهِ دُعَاءُ الدَّاعِينَ (١١) تَمَدَّحَتْ بِالْغِنَاءِ عَنْ خَلْقِكَ وَأَنْتَ أَهْلُ الْغِنَى عَنْهُمْ (١٢) وَ نَسَبْتُهُمْ إِلَى الْفَقْرِ وَ هُمْ أَهْلُ الْفَقْرِ إِلَيْكَ (١٣) فَ مَنْ حَاوَلَ سَدَّ خَلَّتِهِ مِنْ عِنْدِكَ، وَ رَامَ صَرْفَ الْفَقْرِ عَنْ نَفْسِهِ بِكَ فَقَدْ طَلَبَ حَاجَتَهُ فِي مَطَانِنِهَا، وَ أَتَى طَلِبَتَهُ مِنْ وَجْهِهَا (١٤) وَ مَنْ تَوَجَّهَ بِحَاجَتِهِ إِلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ أَوْ جَعَلَهُ سَبَبَ نُجْحِهَا دُونَكَ فَقَدْ تَعَرَّضَ لِلْجِرْمَانِ، وَ اسْتَحَقَّ مِنْ عِنْدِكَ قَوْتَ الْإِحْسَانِ (١٥) اللَّهُمَّ وَ لِي إِلَيْكَ حَاجَةٌ قَدْ قَصَّرَ عَنْهَا جَهْدِي، وَ تَقَطَّعَتْ دُونَهَا حِيلِي، وَ سَوَّلْتَ لِي نَفْسِي رَفَعَهَا إِلَى مَنْ يَرْفَعُ حَوَائِجَهُ إِلَيْكَ، وَ لَا يَسْتَعْنَى فِي طَلِبَاتِهِ عَنْكَ، وَ هِيَ زَلَّةٌ مِنْ زَلَلِ الْخَاطِئِينَ، وَ عَثْرَةٌ مِنْ عَثْرَاتِ الْمُدْنِيِّينَ.

(۱۳) از دعاهای امام علیه السلام است در طلب حاجت ها از خداوند بلند مرتبه.

(۱) خداوندا ای نهایت درخواست نیازها.

(۲) و ای آنکه رسیدن به خواسته ها نزد اوست.

(۳) و ای که نعمت هایش را به بها نمی فروشد.

(۴) و ای آنکه با منت گذاشتن، بخشش هایش را تیره نمی سازد.

(۵) و ای که به او بی نیاز می گردند و از او بی نیاز نمی شوند.

(۶) و ای که به او رو می آورند و از او روگردان نمی شوند.

(۷) و ای آنکه درخواست ها، گنجینه های او را فانی نمی سازد.

(۸) و ای آنکه ابزارها، حکمتش را دگرگون نمی کند.

(۹) و ای آنکه درخواست های نیازمندان از او قطع نمی گردد.

(۱۰) و ای آنکه دعای نیایشگران او را خسته نمی کند.

(۱۱) خود را به بی نیازی از آفریدگانت ستوده ای و خود شایسته بی نیازی از آنهایی.

(۱۲) و آنها را به تنگدستی نسبت داده ای و ایشان سزاوارند که به تو نیازمند باشند.

(۱۳) پس هر که دفع فقرش را از تو جوید، و برطرف کردن احتیاجش را به وسیله تو بخواهد، بی گمان نیازمندی اش را در جایگاه بایسته طلب کرده و از راهش به مراد خود رسیده.

(۱۴) و هر که برای حاجتش به یکی از آفریدگان تو رو آورد یا سبب روا شدن آن را غیر تو قرار دهد، بی گمان خود را در معرض ناامیدی قرار داده و نیافتن احسان تو را سزاوار گشته.

(۱۵) خداوندا به سوی تو حاجتی دارم که توان انجامش را ندارم و چاره جویی های زیرکانه ام در برابر آن گسسته و نفس من رفع آن را از کسی که حاجت هایش را از تو طلب کرده و در خواسته هایش از تو بی نیاز نیست، برایم می آراید. و این لغزشی از لغزش های خطاکاران و افتادنی از افتادن های گناهکاران است.

(١٦) ثُمَّ انْتَبَهْتُ بِتَيْدِ كَبِيرِكَ لِي مِنْ غَفْلَتِي، وَ نَهَضْتُ بِتَوْفِيقِكَ مِنْ زَلَّتِي، وَ رَجَعْتُ وَ نَكَصْتُ بِتَسْدِيدِكَ عَنْ عَثْرَتِي. (١٧) وَ قُلْتُ سُبْحَانَ رَبِّي كَيْفَ يَسْأَلُ مُحْتَاجٌ مُحْتَاجًا وَ أَنِّي يَرَعِبُ مُعْدِمٌ إِلَى مُعْدِمٍ (١٨) فَقَصَّيْتُ دُتُّكَ، يَا إِلَهِي، بِالرَّغْبَةِ، وَ أَوْفَدْتُ عَلَيْكَ رَجَائِي بِالثَّقَةِ بِكَ. (١٩) وَ عَلِمْتُ أَنَّ كَثِيرَ مَا أَسْأَلُكَ يَسِيرٌ فِي وَجْدِكَ، وَ أَنَّ خَطِيرَ مَا أَسْتَوْهَبُكَ حَقِيرٌ فِي وَسْعِكَ، وَ أَنَّ كَرَمَكَ لَا يَضَعُ يِقُ عَنْ سُؤَالِ أَحَدٍ، وَ أَنَّ يَدَكَ بِالْعَطَايَا أَعْلَى مِنْ كَمَلِ يَدٍ. (٢٠) اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ احمِلْنِي بِكَرَمِكَ عَلَيَّ التَّفَضُّلِ، وَ لَا تَحْمِلْنِي بِعَدْلِكَ عَلَيَّ الِاسْتِحْقَاقِ، فَمَا أَنَا بِأَوَّلِ رَاغِبٍ رَغِبَ إِلَيْكَ فَأَعْطَيْتَهُ وَ هُوَ يَسْتَحِقُّ الْمَنَعَ، وَ لَا بِأَوَّلِ سَائِلٍ سَأَلَكَ فَأَفْضَلْتَ عَلَيْهِ وَ هُوَ يَسْتَوْجِبُ الْحَرَمَانَ. (٢١) اللَّهُمَّ صِلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ كُنْ لِدُعَائِي مُجِيبًا، وَ مِنْ نِدَائِي قَرِيبًا، وَ لِتَضَرُّعِي رَاحِمًا، وَ لِصَوْتِي سَامِعًا. (٢٢) وَ لَا تَقْطَعْ رَجَائِي عَنْكَ، وَ لَا تَبْتِ سَبَبِي مِنْكَ، وَ لَا تُوجِّهْنِي فِي حَاجَتِي هَيْدَهُ وَ غَيْرَهَا إِلَى سِوَاكَ (٢٣) وَ تَوَلَّنِي بِنُجْحِ طَلْبَتِي وَ قَضَاءِ حَاجَتِي وَ نَيْلِ سُؤْلِي قَبْلَ زَوَالِي عَنْ مَوْقِفِي هَذَا بِتَيْسِيرِكَ لِي الْعَسِيرِ وَ حُسْنِ تَقْدِيرِكَ لِي فِي جَمِيعِ الْأُمُورِ (٢٤) وَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صِلْمَاءَ دَائِمَةٍ نَامِيَةٍ لَا انْقِطَاعَ لِأَيْدِهَا وَ لَا مُنْتَهَى لِأَمْرِيهَا، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ عَوْنًا لِي وَ سَيِّبًا لِنَجَاحِ طَلْبَتِي، إِنَّكَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ. (٢٥) وَ مِنْ حَاجَتِي يَا رَبِّ كَذَا وَ كَذَا] وَ تَذَكَّرْ حَاجَتَكَ ثُمَّ تَسْجُدْ وَ تَقُولُ فِي سُجُودِكَ [فَضْلُكَ أَنَسْنِي، وَ إِحْسَانُكَ دَلَّنِي، فَاسْأَلُكَ بِكَ وَ بِمُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَوَاتِكَ عَلَيْهِمْ، أَنْ لَا تَرُدَّنِي خَائِبًا.

(۱۶) با یادآوری تو، از غفلتم آگاه شدم و با توفیق تو از لغزیدنم برخاستم و با راهنمایی تو برگشته و از لغزشم دست برداشتم.

(۱۷) و گفتم: منزه است پروردگارم چگونه نیازمند از نیازمند درخواست کند؟ و کجا تهی دست به تهی دست رو آورد؟

(۱۸) پس ای خدای من از روی میل آهنگ تو کرده و با اعتماد به تو امیدم را به سوی تو فرستادم.

(۱۹) و دانستم هر چه از تو زیاد درخواست کنم نزد (دارایی) تو اندک است و هر چه از تو خواهش های بزرگ نمایم در برابر وسعت رحمت تو کوچک است و بخشش تو از درخواست کسی تنگ نمی گردد و دست عطا تو از هر دستی بالاتر است.

(۲۰) خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به فضل خویش با من به احسان رفتار نما و با دادگری ات بر آنچه سزاوارم رفتار نکن. پس من اولین رو آورنده نیستم که به تو رو آورده و به او بخشش کردی، با اینکه سزاوار منع است. و نه نخستین سؤال کننده که از تو درخواست کرده و به او تفضل نمودی، با اینکه سزاوار بی بهره گی است.

(۲۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و درخواستم را اجابت کن و به آوازم نزدیک شو و به زاریم ترحم فرما و صدایم را شنوا باش.

(۲۲) و از خود ناامیدم نکن و رشته ارتباط مرا از خود قطع نگردان و در این حاجت و دیگر حاجتها، مرا به غیر خود وانگذار.

(۲۳) و به برآورده گشتن خواسته ام و روا شدن حاجتم، و یافتن خواسته ام، قبل از رفتنم از این مکان، با آسان کردن سختی و نیکی تقدیرت برای من، در تمامی امور یاری ام فرما.

(۲۴) و بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی پیوسته و فزاینده که روزگار آن سپری نشود و مدتش به پایان نرسد و آن را کمکی برای من و وسیله روا شدن حاجتم قرار ده. همانا تو دارای رحمت وسیع و بخشش بسیار هستی.

(۲۵) ای پروردگار من و از جمله خواسته ام چنین و چنان است (و حاجت خود را نام می بری. پس سجده می کنی و در سجده ات می گویی:) فضل تو مرا آرام نمود و احسان تو مرا راهنمایی کرد، پس از تو می خواهم به حق خودت و به حق محمد و خاندانش - که دروهای تو بر ایشان باد - مرا ناامید بر نگردانی.

(١٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا اعْتَدَى عَلَيْهِ أَوْ رَأَى مِنَ الظَّالِمِينَ مَا لَا يُحِبُّ

(١) يَا مَنْ لَا يَخْفَى عَلَيْهِ أَنْبَاءُ الْمُتَظَلِّمِينَ (٢) وَيَا مَنْ لَا يَحْتَاجُ فِي فَصِيحَتِهِمْ إِلَى شَهَادَاتِ الشَّاهِدِينَ. (٣) وَيَا مَنْ قَرَّبَتْ نُصْرَتُهُ مِنْ الْمَظْلُومِينَ (٤) وَيَا مَنْ بَعُدَ عَوْنُهُ عَنِ الظَّالِمِينَ (٥) قَدْ عَلِمْتَ، يَا إِلَهِي، مَا نَأْتِي مِنْ فُلَانِ بْنِ فُلَانٍ مِمَّا حَظَرْتَ وَانْتَهَكَهُ مِنِّي مِمَّا حَجَزْتَ عَلَيْهِ، بَطْرًا فِي نِعْمَتِكَ عِنْدَهُ، وَ اغْتِرَارًا بِنِكِيرِكَ عَلَيْهِ. (٦) اللَّهُمَّ فَصِّلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ خُذْ ظَالِمِي وَ عَدُوِّي عَنِ ظُلْمِي بِقُوَّتِكَ، وَ أَفْلِلْ حَدَّهُ عَنِّي بِقُدْرَتِكَ، وَ اجْعَلْ لَهُ شُغْلًا فِيمَا يَلِيهِ، وَ عَجْزًا عَمَّا يُنَاوِيهِ (٧) اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تُسَوِّغْ لَهُ ظُلْمِي، وَ أَحْسِنْ عَلَيْهِ عَوْنِي، وَ اعْصِمْنِي مِنْ مِثْلِ أَفْعَالِهِ، وَ لَا تَجْعَلْنِي فِي مِثْلِ حَالِهِ (٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ وَ أَعِدْنِي عَلَيْهِ عَدُوِّي حَاضِرَةً، تَكُونُ مِنْ غِيظِي بِهِ شِفَاءً، وَ مِنْ حَنَقِي عَلَيْهِ وَفَاءً. (٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ عَوِّضْنِي مِنْ ظُلْمِهِ لِي عَفْوِكَ، وَ أَبْدَلْنِي بِسُوءِ صَنِيعِهِ بِي رَحْمَتِكَ، فَكُلِّ مَكْرُوهٍ جَلَلٌ دُونَ سَخَطِكَ، وَ كُلِّ مَرَزَةٍ سَوَاءٌ مَعَ مَوْجِدَتِكَ.

(۱۴) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگامی که به او ستم می شد یا از ستمگران آنچه دوست نمی داشت می دید

(۱) ای کسی که خبرهای دادخواهان بر او پنهان نیست.

(۲) و ای کسی که در سرگذشت های ایشان از گواهی شهادت دهندگان بی نیاز است.

(۳) و ای کسی که یاری او به ستم دیدگان نزدیک است.

(۴) و ای کسی که مددش از ستمگران دور است.

(۵) ای خدای من، تو می دانی از فلان کس فرزند فلان کس چیزهایی به من رسیده که تو نهی نموده ای و از من حرمت هایی شکسته که تو ممنوع کرده ای و این از سرکشی او در نعمت توست و بی باکی او از کیفر تو می باشد.

(۶) خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ستم کننده به من و دشمنم را با نیروی خود از ستم کردن به من بازدار. و با توانایی خود بزندگی اش را از من بردار. و او را به آنچه در خورش است مشغول دار. و او را در برابر آنکه با او دشمنی می کند ناتوان ساز.

(۷) خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست و ستم کردن او را بر من آسان نگردان و مرا در مخالفت با او به خوبی یاری فرما و مرا از انجام مانند کارهای او بازدار و در مانند حال او قرار نده.

(۸) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا در مقابل او یاری کن. یاری نمودن آماده ای که خشم من با آن بهبودی یابد و کینه ام را بر او کامل نماید.

(۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و در عوض ستمی که او به من نمود، مرا ببخش و به جای بد رفتاری اش، رحمت را به من عطا کن. (زیرا) هر ناپسندی در مقابل خشم تو اندک و هر گرفتاری ای با غضب تو هموار شدنی است.

ص: ۱۳۳۵

(١٠) اللَّهُمَّ فَكِّمْنَا كَرْهَاتِنَا إِلَى أَنْ أَظْلَمَ فِقْنِي مِنْ أَنْ أَظْلَمَ. (١١) اللَّهُمَّ لِمَا أَشْكُو إِلَيْكَ سَيِّئَاتِي، وَ لِمَا أَسْتَعِينُ بِحَبَابِكُمْ غَيْرِكَ، حَاشَاكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ صَلِّ دُعَائِي بِالْإِحْيَاءِ، وَ اقْرِنْ شِكَايَتِي بِالتَّغْيِيرِ. (١٢) اللَّهُمَّ لِمَا تَفْتِنِي بِالقُنُوطِ مِنْ إِنْصَافِكَ، وَ لَا تَفْتِنَهُ بِالْأَمْنِ مِنْ إِنْكَارِكَ، فَيُصِرَّ عَلَيَّ ظَلْمِي، وَ يُحَاضِرُنِي بِحَقِّي، وَ عَزِّفْهُ عَمَّا قَلِيلٍ مَا أَوْعَدْتَ الظَّالِمِينَ، وَ عَرَّفْنِي مَا وَعَدْتَ مِنْ إِجَابَةِ الْمُضْطَرِّينَ. (١٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ وَفَّقْنِي لِقَبُولِ مَا قَضَيْتَ لِي وَ عَلَيَّ وَ رَضْنِي بِمَا أَخَذْتَ لِي وَ مِنِّي، وَ اهْدِنِي لِطَبِيعِي أَقْوَمَ، وَ اسْتَعْمِلْنِي بِمَا هُوَ أَسْلَمُ. (١٤) اللَّهُمَّ وَ إِنْ كَانَتْ الْخَيْرَةُ لِي عِنْدَكَ فِي تَأْخِيرِ الْأَخْذِ لِي وَ تَرْكِ الْإِنْتِقَامِ مِمَّنْ ظَلَمْنِي إِلَى يَوْمِ الْفَصْلِ وَ مَجْمَعِ الْخَصْمِ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أُرِدْنِي مِنْكَ بِبَيْتِهِ صِدْقِهِ وَ صَبْرٍ دَائِمٍ (١٥) وَ أَعِزَّنِي مِنْ سُوءِ الرِّغْبَةِ وَ هَلَعِ أَهْلِ الْحُرْصِ، وَ صَوِّرْ فِي قَلْبِي مِثَالَ مَا أَدَّخَرْتَ لِي مِنْ ثَوَابِكَ، وَ أَعِدِّدْ لِي خَصْمِي مِنْ جَزَائِكَ وَ عِقَابِكَ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ سَبَبًا لِقِنَاعَتِي بِمَا قَضَيْتَ، وَ ثِقْتِي بِمَا تَخَيَّرْتَ (١٦) آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ، إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ، وَ أَنْتَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

(۱۰) خداوند همچنان که ستم کشیدن را در نظرم ناپسند نمودی، مرا از ستم نمودن حفظ کن.

(۱۱) خداوندا به کسی جز تو شکوه نمی کنم و از حکم کننده ای جز تو یاری نمی جویم، پاک و منزهی پس بر محمد و خاندانش درود فرست و درخواست مرا به روا شدن متصل گردان و داد خواهیم را با دگرگونی پیوند ده.

(۱۲) خداوندا مرا به ناامیدی از عدلت و او را به ایمنی از کیفیت آزمایش نکن، تا به ستم نمودن بر من پافشاری کرده بر حقم دست یابد. و آنچه ستمگران را به آن تهدید نمودی، بر او بنما. و اجابتی که بیچارگان را وعده داده ای، به من بشناسان.

(۱۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا توفیق ده تا آنچه بر سود و زیانم مقدر نمودی، پذیرا باشم و مرا به آنچه برای من و از من گرفتی، خوشنود گردان. و مرا به راست ترین راه، راهنمایی کن و به آنچه سالم تر است، بگمارم.

(۱۴) خداوندا و اگر خیر من نزد تو در تأخیر گرفتن حقم و به کیفر نرسیدن ستمگرم تا روز رستاخیر و محل جمع شدن دشمنان می باشد، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به نیت صادقانه و شکیبایی دائم یاری ده.

(۱۵) و از خواهش بد و آزار حریصان پناهم ده، و نمونه پاداشی را که برایم ذخیره نمودی و مجازات و کیفری که برای دشمنم آماده کردی، در دلم بگذار و آن را وسیله راضی شدنم به آنچه مقدر نمودی و اعتمادم به آنچه انتخاب کرده ای قرار ده.

(۱۶) بپذیر، پروردگار جهانیان. همانا تویی صاحب فضل بزرگ و تو بر هر چیز توانایی.

(١٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا مَرِضَ أَوْ نَزَلَ بِهِ كَرْبٌ أَوْ يَلِينُهُ

(١) اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا لَمْ أَزَلْ أَنْصِرِفُ فِيهِ مِنْ سِلَامِهِ بَدَنِي، وَ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا أَحْدَثْتَ بِي مِنْ عِلَّةٍ فِي جَسَدِي (٢) فَمَا أَدْرِي، يَا إِلَهِي، أَيَّ الْحَالِينَ أَحَقُّ بِالشُّكْرِ لَكَ، وَ أَيَّ الْوَقْتِينَ أَوْلَى بِالْحَمْدِ لَكَ (٣) أَوْ قَتِ الصَّحَّةَ الَّتِي هِنَأْتَنِي فِيهَا طَيِّبَاتِ رِزْقِكَ، وَ نَشِطَّتَنِي بِهَا لِابْتِغَاءِ مَرْضَاتِكَ وَ فَضْلِكَ، وَ قَوَّيْتَنِي مَعَهَا عَلَى مَا وَفَّقْتَنِي لَهُ مِنْ طَاعَتِكَ (٤) أَمْ وَقَتِ الْعِلَّةِ الَّتِي مَحَصَّتَنِي بِهَا، وَ النَّعْمَ الَّتِي أَتَحَفَّتَنِي بِهَا، تَخْفِيفاً لِمَا ثَقُلَ بِهِ عَلَيَّ ظَهْرِي مِنَ الْخَطِيئَاتِ، وَ تَطْهِيراً لِمَا انْعَمَسْتُ فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ، وَ تَنْبِيهاً لِتَنَاوُلِ التَّوْبَةِ، وَ تَذَكِيراً لِمَحْوِ الْحَوْبَةِ بِقَدِيمِ النِّعَمَةِ (٥) وَ فِي خِلْمَالِ ذَلِكُمْ مَا كَتَبَ لِي الْكَاتِبَانِ مِنْ زَكِيِّ الْأَعْمَالِ، مَا لَا قَلْبٌ فَكَّرَ فِيهِ، وَ لَا لِسَانٌ نَطَقَ بِهِ، وَ لَا جَارِحَةٌ تَكَلَّفَتْهُ، بَلْ إِفْضَالاً مِنْكَ عَلَيَّ، وَ إِحْسَاناً مِنْ صَنِيْعِكَ إِلَيَّ. (٦) اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ حَبِّبْ إِلَيَّ مَا رَضَيْتَ لِي، وَ يَسِّرْ لِي مَا أَحَلَّتْ بِي، وَ طَهِّرْني مِنْ دَنْسِ مَا أَسْلَفْتُ، وَ امْحُ عَنِّي شَرَّ مَا قَدَّمْتُ، وَ أَوْجِدْني حَلَاوَةَ الْعَافِيَةِ، وَ أذْقْني بَرْدَ السَّلَامَةِ، وَ اجْعَلْ مَخْرَجِي عَنِّ عِلَّتِي إِلَى عَفْوِكَ، وَ مَتَحَوَّلِي عَن صِرْعَتِي إِلَى تَجَاوُزِكَ، وَ خَلَّاصِي مِنْ كَرْبِي إِلَى رَوْحِكَ، وَ سَلَامَتِي مِنْ هَذِهِ الشَّدَةِ إِلَى فَرَجِكَ (٧) إِنَّكَ الْمُتَفَضَّلُ بِالْإِحْسَانِ، الْمُتَطَوَّلُ بِالْإِمْتِنَانِ، الْوَهَّابُ الْكَرِيمُ، ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ.

(۱۵) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگامی که بیمار شد یا دچار اندوه یا گرفتاری گردید

(۱) خداوندا ترا سپاس بر تندرستی تنم که همواره از آن برخوردار هستم. و تو را سپاس بر بیماری ای که در جسمم پدید آوردی.

(۲) ای خدای من نمی دانم کدام یک از این دو حال، به سپاس گزاری برای تو سزاوارتر است؟ و کدامین یک از دو وقت، برای ستایش تو شایسته تر می باشد؟

(۳) آیا وقت تندرستی که در آن روزی های پاکیزه ات را بر من گوارا نمودی و مرا به وسیله آن برای درخواستِ خوشنودی و احسانت شادی بخشیدی و با آن بر طاعت خود توفیقم داده، توانایم گرداندی؟

(۴) یا وقت بیماری که مرا با آن نجات دادی و نعمت هایی را به من هدیه نمودی تا خطاهایی را که پشت مرا سنگین کرده سبک نماید، و از بدی هایی که در آن فرورفته ام پاکم سازد و برای فراگرفتن توبه آگاهی و برای از بین بردن گناه به وسیله نعمت پیشین یادآوری باشد؟

(۵) و در بین آن بیماری نویسدگان اعمال، کردارهای پاکیزه ای را برای من نوشتند، که نه دلی در آن اندیشیده و نه زبانی به آن گویا گشته و نه اندامی آن را با مشقت انجام داده. بلکه فضل و احسان توست که بر من است.

(۶) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و آنچه برایم پسندیده ای را محبوب من گردان و آنچه بر من وارد نموده ای، برایم آسان کن و مرا از پلیدی آنچه پیش فرستاده ام، پاک نما. و از من زشتی آنچه پیش فرستاده ام را بزدای و مرا از شیرینی تندرستی کامیاب فرما و گوارایی سلامتی را به من بچشان و بیرون شدنم از بیماری را به عفو و گذشتت، و بازگشت از به زمین افتادنم را به گذشت خود، و رهایی از گرفتاریم را به بخشایشت، و تندرستی ام از این سختی را به گشایشت قرار ده.

(۷) همانا تویی که بدون سبب به نیکی رفتار می کنی و بدون استحقاق نعمت بزرگ می بخشی و تویی بسیار بخشنده که عطایت تمام نمی شود و تویی دارای بزرگواری و احترام.

ص: ۱۳۳۹

(١٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا اسْتَقَالَ مِنْ ذُنُوبِهِ، أَوْ نَضَرَ فِي طَلَبِ الْعَفْوِ عَنْ عُيُوبِهِ

(١) اللَّهُمَّ يَا مَنْ بِرَحْمَتِهِ يَسْتَعِيثُ الْمُذْتَبِثُونَ (٢) وَيَا مَنْ إِلَى ذِكْرِ إِحْسَانِهِ يَفْرَعُ الْمُضْطَرُونَ (٣) وَيَا مَنْ لِخِيفَتِهِ يَنْتَجِبُ الْخَاطِئُونَ (٤) يَا أَنْسَ كُلِّ مُسْتَوْحِشٍ غَرِيبٍ، وَيَا فَرَجَ كُلِّ مَكْرُوبٍ كَثِيبٍ، وَيَا غَوْثَ كُلِّ مَخْذُولٍ فَرِيدٍ، وَيَا عَضُدَ كُلِّ مُحْتَاجٍ طَرِيدٍ (٥) أَنْتَ الَّذِي وَسَّعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَحْمَةً وَعِلْمًا (٦) وَأَنْتَ الَّذِي جَعَلْتَ لِكُلِّ مَخْلُوقٍ فِي نِعْمِكَ سَهْمًا (٧) وَأَنْتَ الَّذِي عَفَوْتَ أَعْلَى مِنْ عِقَابِهِ (٨) وَأَنْتَ الَّذِي تَسْعَى رَحْمَتُهُ أَمَامَ غَضَبِهِ (٩) وَأَنْتَ الَّذِي عَطَاؤُهُ أَكْثَرُ مِنْ مَنَعِهِ (١٠) وَأَنْتَ الَّذِي اتَّسَعَ الْخَلَائِقُ كُلُّهُمْ فِي وَسْعِهِ (١١) وَأَنْتَ الَّذِي لَا يَرْغَبُ فِي جَزَاءٍ مَنْ أَعْطَاهُ (١٢) وَأَنْتَ الَّذِي لَا يُفْرِطُ فِي عِقَابٍ مَنْ عَصَاهُ (١٣) وَأَنَا، يَا إِلَهِي، عَبْدُكَ الَّذِي أَمَرْتَهُ بِالِدُّعَاءِ فَقَالَ لَبَّيْكَ وَسَيِّدِيكَ، هَا أَنَا ذَا، يَا رَبِّ، مَطْرُوحٌ بَيْنَ يَدَيْكَ (١٤) أَنَا الَّذِي أَوْقَرْتِ الْخَطَايَا ظَهْرَهُ، وَأَنَا الَّذِي أَفْنَيْتِ الدُّنُوبَ عُمْرَهُ، وَأَنَا الَّذِي بَجَهْلِهِ عَصَاكَ، وَلَمْ تَكُنْ أَهْلًا مِنْهُ لِذَاكَ.

(۱۶) و از دعای امام علیه السلام بود هنگامی که از گناهان عفو و گذشت طلبید یا در درخواست بخشایش از ناپسندی ها زاری نمود.

(۱) خداوندا ای کسی که گناهکاران به رحمت او فریادرسی می جویند.

(۲) و ای کسی که بیچارگان به یاد نیکی اش پناه می برند.

(۳) و ای کسی که خطاکاران از ترس او سخت می گریند.

(۴) ای آرام دل هر وحشت زده دور از وطن، و ای گشایش دهنده هر دلتنگ اندوهگین، و ای فریادرس هر خوار شده تنها، و ای یاور هر نیازمند رانده شده.

(۵) تویی آنکه با رحمت و دانش، همه چیز را دربر گرفته ای.

(۶) و تو آنی که برای هر آفریده ای در نعمت هایت بهره ای مقرر داشته ای.

(۷) و تویی آنکه بخشایش او از کیفرش برتر است.

(۸) و تو آنی که رحمتش بر غضبش پیشی می گیرد.

(۹) و تویی آنکه عطا و بخشش او بیش از محروم نمودنش است.

(۱۰) و تویی آنکه همه آفریدگان در گستره قدرتش گنجیده اند.

(۱۱) و تویی آنکه به هر که نعمت داد، پاداش نمی خواهد.

(۱۲) و تویی آنکه در کیفر گناهکاران زیاده روی نمی کند.

(۱۳) و من - ای خدای من - بنده توام که او را به نیایش کردن فرمان دادی. پس گفت: اطاعت می کنم و گوش به فرمانم. ای پروردگار من اینک منم که در پیش روی تو افتاده ام.

(۱۴) من همانم که خطاها پشتش را سنگین کرده و منم آنکه گناهان عمرش را به فنا داده و منم آن کسی که از روی نادانی تو را نافرمانی کرده و تو شایسته نافرمانی او نبودی.

(١٥) هَيْلَ أَنْتَ، يَا إِلَهِي، رَاحِمٌ مَنْ دَعَاكَ فَأَبْلَغَ فِي الدَّعَاءِ أَمْ أَنْتَ غَافِرٌ لِمَنْ بَكَكَ فَاسْرِعْ فِي الْبُكَاءِ أَمْ أَنْتَ مُتَجَاوِزٌ عَمَّنْ عَفَرَ لَكَ وَجْهَهُ تَذَلُّلاً أَمْ أَنْتَ مُغْنٍ مَنْ شَكَا إِلَيْكَ، فَقَرَّهُ تَوَكُّلاً (١٦) إِلَهِي لَا تُخَيِّبْ مَنْ لَا يَجِدُ مُعْطِياً غَيْرَكَ، وَلَا تَخْذُلْ مَنْ لَا يَسْتَعْنِي عَنْكَ بِأَحَدٍ دُونِكَ. (١٧) إِلَهِي فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمِّدٍ وَآلِهِ، وَلَا تُعْرِضْ عَنِّي وَقَدْ أَقْبَلْتَ عَلَيَّ، وَلَا تَحْرِمْنِي وَقَدْ رَغِبْتَ إِلَيْكَ، وَلَا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ وَقَدْ انْتَصَيْتُ بَيْنَ يَدَيْكَ. (١٨) أَنْتَ الَّذِي وَصَّيْتَ نَفْسِيكَ بِالرَّحْمَةِ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمِّدٍ وَآلِهِ، وَارْحَمْنِي، وَأَنْتَ الَّذِي سَمَّيْتَ نَفْسَكَ بِالْعَفْوِ فَاعْفُ عَنِّي (١٩) قَدْ تَرَى يَا إِلَهِي، فَيُضْ دَمْعِي مِنْ خِيْفَتِكَ، وَوَجِيبَ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ، وَانْتِقَاضَ جَوَارِحِي مِنْ هَيْبَتِكَ (٢٠) كُفِّلْ ذَلَّتِكَ حَيَاءً مِنْكَ لِسُوءِ عَمَلِي، وَإِذْكَاءَ خَمِيدِ صَوْتِي عَنِ الْجِأَارِ إِلَيْكَ، وَكَلِّلْ لِسَانِي عَنِ مُنَاجَاةِكَ. (٢١) يَا إِلَهِي فَلَكَ الْحَمْدُ فَكَمْ مِنْ عَائِيهِ سَتَرْتَهَا عَلَيَّ فَلَمْ تَفْضَحْنِي، وَكَمْ مِنْ ذَنْبٍ غَطَّيْتَهُ عَلَيَّ فَلَمْ تَشْهَرْنِي، وَكَمْ مِنْ شَائِيهِ أَلَمَّمْتُ بِهَا فَلَمْ تَهْتِكْ عَنِّي سِتْرَهَا، وَكَمْ تَقَلَّدَنِي مَكْرُوهَ سَنَارِهَا، وَكَمْ تُبِدِ سَوْءَاتِهَا لِمَنْ يَلْتَمِسُ مَعَايِي مِنْ جِيرَتِي، وَحَسَدِهِ نِعْمَتِكَ عِنْدِي (٢٢) ثُمَّ لَمْ يَنْهَنِي ذَلَّتِكَ عَنْ أَنْ جَرَيْتُ إِلَى سُوءٍ مَا عَهَدْتِ مِنِّي (٢٣) فَمَنْ أَجْهَلُ مِنِّي، يَا إِلَهِي، بِرُشْدِهِ وَمَنْ أَغْفَلُ مِنِّي عَنْ حَظِّهِ وَمَنْ أَبْعَدُ مِنِّي مِنْ اسْتِصْلَاحِ نَفْسِهِ حِينَ أَنْفُقَ مَا أُجْرَيْتُ عَلَيَّ مِنْ رِزْقِكَ فِيمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ وَمَنْ أَبْعَدُ غَوْرًا فِي الْبَاطِلِ، وَأَشَدَّ إِقْدَامًا عَلَى السُّوءِ مِنِّي حِينَ أَقِفُ بَيْنَ دَعْوَتِكَ وَدَعْوَةِ الشَّيْطَانِ فَاتَّبِعْ دَعْوَتَهُ عَلَيَّ غَيْرَ عَمِي مِنِّي فِي مَعْرِفِهِ بِهِ وَلَا نِسْيَانٍ مِنْ حِفْظِي لَهُ؟

(۱۵) ای خدای من آیا تو بر کسی که تو را بخواند رحم کننده ای تا من هر چه بیشتر در دعا بکوشم؟ یا گریه کننده ات را می آمرزی تا من در گریستن شتاب نمایم؟ یا از آنکه به خواری برای تو روی خود را به خاک مالید، در می گذری؟ یا هر کس را که از تهی دستی اش با توکل، به سوی تو شکایت کرد، بی نیاز می سازی؟

(۱۶) خدای من کسی را که جز تو بخشنده ای نمی یابد ناامید نکن، و کسی را که از غیر تو بی نیاز نمی گردد، خوار نگردان.

(۱۷) خدای من بر محمد و خاندانش درود فرست و از من که به تو رو آورده ام روی نگردان. و مرا که از تو درخواست کرده ام محروم نساز. و در حالی که در پیشگاه تو ایستاده ام دست رد بر پیشانی ام نزن.

(۱۸) تویی آنکه خود را به رحمت و صف نموده ای، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به من رحم کن. و تویی آنکه خود را بخشاینده نام نهادی، پس از من در گذر.

(۱۹) ای خدای من، ریزش اشکم را از ترس خود و نگرانی دلم را از بیم خود و ناتوانی اندامم را از هیبت خود می بینی.

(۲۰) همه اینها از روی شرمی است که از بد کرداری خود دارم. و از همین جهت است که صدای زاریم به درگاه تو گرفته و زبانم از مناجات با تو بند آمده.

(۲۱) ای خدای من، تو را سپاس. چه بسیار عیب هایی که بر من پوشاندی و رسوایم نکردی. و چه بسیار گناهانی که برای من در پرده داشتی و (به آن) مشهورم ننمودی. و چه بسیار زشتی هایی که به جا آوردم و پرده مرا ندریدی و طوق ناپسندی و زشتی آن را به گردنم نینداختی. و بدی های مرا پیش همسایگانم - که در جستجوی عیب های من می باشند و حسودانِ نعمتِ تو بر منند - آشکار نکردی.

(۲۲) آن همه (عنایت) مرا از شتافتن به سوی بدی - که تو از من می دانی - بازداشت!

(۲۳) پس ای خدای من چه کسی به رستگاری خود نادان تر از من؟ و چه کسی از بهره خود فراموشکارتر از من؟ و کیست که به صلاح نفس خود از من دورتر باشد، آنگاه که روزی ات را که برایم رسانده ای، در نافرمانیت در آنچه بازداشته ای صرف می کنم؟ و چه کسی از من در نادرستی فرو رونده تر و بر اعمال زشت بی باک تر، هنگامی که بین دعوت تو و دعوت شیطان می ایستم، دعوت او را می پذیرم با آنکه در شناخت او کور و در شناخت بدی های او فراموشکار نیستم؟

(٢٤) وَ أَنَا حِينَئِذٍ مُوقِنٌ بِأَنَّ مُتَّهَى دَعْوَتِكَ إِلَى الْجَنَّةِ، وَ مُتَّهَى دَعْوَتِهِ إِلَى النَّارِ. (٢٥) سُبْحَانَكَ مَا أَعْجَبَ مَا أَشْهَدُ بِهِ عَلَى نَفْسِي، وَ أَعِدُّدُهُ مِنْ مَكْتُومٍ أَمْرِي. (٢٦) وَ أَعْجَبٌ مِنْ ذَلِكَ أَنَا تُتَكَّ عَنِّي، وَ إِبْطَأُوكَ عَن مَعِيَ اجْلَتِي، وَ لَيْسَ ذَلِكَ مِنْ كَرَمِي عَلَيْكَ، بَلْ تَأْنِيًّا مِنْكَ لِي، وَ تَفْضُلًا مِنْكَ عَلَيَّ لِأَنَّ أَرْتَدِعَ عَن مَعْصِيَتِكَ الْمُسَخِّطِهِ، وَ أَقْلِعَ عَن سَيِّئَاتِي - الْمُخْلَقَةِ، وَ لِأَنَّ عَفْوَكَ عَنِّي أَحَبُّ إِلَيْكَ مِنْ عَقُوبَتِي (٢٧) بَلْ أَنَا، يَا إِلَهِي، أَكْثَرُ ذُنُوبًا، وَ أَقْبَحُ آثَارًا، وَ أَشْنَعُ أَفْعَالًا، وَ أَشَدُّ فِي الْبَاطِلِ تَهَوُّرًا، وَ أَضَعْفُ

عِنْدَ طَاعَتِكَ تَيْقِظًا، وَ أَقَلُّ لَوْعِيدِكَ انْتِبَاهًا وَ ارْتِقَابًا مِنْ أَنْ أُحْصِي لَكَ عَيْبِي، أَوْ أَقْدِرَ عَلَيَّ ذِكْرَ ذُنُوبِي. (٢٨) وَ إِنَّمَا أُوبِخُ بِهَذَا نَفْسِي طَمَعًا فِي رَأْفَتِكَ الَّتِي بِهَا صَلَاحُ أَمْرِ الْمُذْنِبِينَ، وَ رَجَاءٌ لِرَحْمَتِكَ الَّتِي بِهَا فَكَاكُ رِقَابِ الْخَاطِئِينَ. (٢٩) أَللَّهُمَّ وَ هَذِهِ رَقَبَتِي قَدْ أَرَقْتَهَا الذُّنُوبُ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعْتِقْهَا بَعْفُوكَ، وَ هَذَا ظَهْرِي قَدْ أَنْقَلْتَهُ الْخَطَايَا، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ خَفِّفْ عَنْهُ بِمَنِّكَ (٣٠) يَا إِلَهِي لَوْ بَكَيْتُ إِلَيْكَ حَتَّى تَسْقُطَ أَشْفَارُ عَيْنِي، وَ انْتَجَبْتُ حَتَّى يَنْقَطِعَ صَوْتِي، وَ قُمْتُ لَكَ حَتَّى تَتَشَرَّ قَدَمَايَ، وَ رَكَعْتُ لَكَ حَتَّى يَنْخَلِعَ صُلْبِي، وَ سَيِّجَدْتُ لَكَ حَتَّى تَتَفَقَّأَ حَدَقَتَايَ، وَ أَكَلْتُ تُرَابَ الْأَرْضِ طُولَ عُمْرِي، وَ شَرِبْتُ مَاءَ الرُّمَادِ آخِرَ دَهْرِي، وَ ذَكَرْتُكَ فِي خِلَالِ ذَلِكَ حَتَّى يَكِلَّ لِسَانِي، ثُمَّ لَمْ أَرْفَعْ طَرْفِي إِلَى آفَاقِ السَّمَاءِ اسْتِحْيَاءً مِنْكَ مَا اسْتَوْجَبْتُ بِذَلِكَ مَحْوَ سَيِّئِهِ وَاحِدَةٍ مِنْ سَيِّئَاتِي.

(۲۴) و من در همان هنگام باور دارم که فرجام دعوت تو به سوی بهشت و پایان دعوت او به سوی آتش است.

(۲۵) پاک و منزّهی تو، شگفتا از این گواهی که بر خود می دهم. و کار پنهانی خویش را می شمارم.

(۲۶) و شگفت تر از آن بردباری تو با من و درنگ تو از زود به کیفر رساندن من است و این نه از گرامی بودن من نزد توست. بلکه از بردباری تو بر من و از تفضّل تو بر من است. برای اینکه از نافرمانی -برانگیزنده خشم تو- دست بردارم و از بدی های -خوار کننده ام- جدا شوم. و از آن روست که بخشایش من نزد تو محبوب تر از کیفر من است.

(۲۷) بلکه من -ای خدای من- گناهانم بیشتر و نشانه هایم زشت تر و کردار هایم بدتر و در انجام باطل گستاخ تر و بیداری ام هنگام طاعتت سست تر و نسبت به تهدیدهای کم هشیار تر و نامراقب تر از آنم که زشتی های خود را برای تو بشمارم، یا بر یادآوری گناهانم توانا باشم.

(۲۸) و تنها از این رو خود را به این صورت سرزنش می کنم، چون طمع در مهربانی تو دارم -که اصلاح کار گناهکاران به آنست- و امیدواری به رحمت تو -که رهایی گردن های خطاکاران است- می باشد.

(۲۹) خداوندا و این گردن من است که گناهان آن را باریک نموده، پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و به گذشت خود آن را آزاد کن و این پشت من است که خطاها آن را سنگین کرده، پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و به بخششت آن را سبک گردان.

(۳۰) ای خدای من اگر آنچنان در پیشگاهت بگریم تا پلک های چشمانم بیفتند، و چنان شیون کنم تا صدایم قطع شود، و آنقدر در برابر تو بایستم تا پاهایم ورم کند و برای تو رکوع کنم تا استخوان پشتم گنده شود و برایت سجده نمایم تا سیاهی چشمانم از کاسه بیرون آید، و همه عمرم خاک زمین خورم، و در مدّت زندگی ام آب خاکستر آلود بنوشم، و در این مدّت (آنقدر) ذکر تو را گویم تا زبانم از کار بیفتد، سپس از شرمندگی تو، چشم از کرانه های آسمان بردارم، باز هم با آن همه، سزاوار از بین بردن بدی ای از بدی هایم نیستم.

(٣١) وَإِنْ كُنْتَ تَغْفِرُ لِي حِينَ أُسْتَوْجِبُ مَغْفِرَتَكَ، وَ تَعْفُو عَنِّي حِينَ أُسْتَحِقُّ عَفْوَكَ فَإِنَّ ذَلِكَ غَيْرٌ وَاجِبٌ لِي بِاسْتِحْقَاقٍ، وَ لَا أَنَا أَهْلٌ لَهُ بِاسْتِجَابٍ، إِذْ كَانَ جَزَائِي مِنْكَ فِي أَوَّلِ مَا عَصَيْتُكَ النَّارَ، فَإِنْ تُعَذِّبْنِي فَأَنْتَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِي. (٣٢) إِلَهِي فَإِذَا قَدْ تَعَمَّدْتَنِي بِسِتْرِكَ فَلَمْ تَفْضَحْنِي، وَ تَأْتَيْتَنِي بِكَرَمِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْنِي، وَ حَلَمْتَ عَنِّي بِتَفَضُّلِكَ فَلَمْ تُغَيِّرْ نِعْمَتِيكَ عَلَيَّ، وَ لَمْ تُكْذِرْ مَعْرُوفَكَ عِنْدِي، فَارْحَمْ طَوْلَ تَضَرُّعِي وَ شِدَّةَ مَسْكَتِي، وَ سُوءَ مَوْقِفِي. (٣٣) أَللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ قِنِي مِنَ الْمَعَاصِي، وَ اسْتَعْمِلْنِي بِالطَّاعَةِ، وَ ارْزُقْنِي حُسْنَ الْإِنَابَةِ، وَ طَهِّرْنِي بِالتَّوْبَةِ، وَ أَيِّدْنِي بِالْعِصْمَةِ، وَ اسْتَصِلْ لِحْنِي بِالْعِافِيَةِ، وَ أَدْفِنِي حَلَاوَةَ الْمَغْفِرَةِ، وَ اجْعَلْنِي طَلِيقَ عَفْوِكَ، وَ عَتِيقَ رَحْمَتِكَ، وَ اكْتُبْ لِي أَمَانًا مِنْ سُخْطِكَ، وَ بَشِّرْنِي بِذَلِكَ فِي الْعَاجِلِ دُونَ الْآجِلِ، بِبُشْرَى أَعْرِفُهَا، وَ عَرَّفْنِي فِيهِ عَلَامَةً أَتَّبِينُهَا. (٣٤) إِنَّ ذَلِكَ لَا يَضُرُّكَ عَلَيَّ فِي وَسْعِكَ، وَ لَا يَتَكَادُكَ فِي قُدْرَتِكَ، وَ لَا يَتَّصِعُدُكَ فِي أَنْاتِكَ، وَ لَا يُؤْذُكَ فِي جَزِيلِ هِبَاتِكَ الَّتِي دَلَّتْ عَلَيْهَا آيَاتُكَ، إِنَّكَ تَفْعَلُ مَا تَشَاءُ، وَ تَحْكُمُ مَا تُرِيدُ، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

(۳۱) و اگر مرا بیامرزی هنگامی که مستوجب آمرزش تو باشم، و ببخشایی آنگاه که مستحقّ بخشایش تو گردم، پس بدرستی که آن از سزاوار بودن من نیست و از روی شایستگی من لازم نشده. زیرا کیفر من در نخستین گناهی که کردم، آتش بود. پس اگر مرا عذاب کنی ستمکار به من نیستی.

(۳۲) خدای من، اکنون که مرا به پرده (عفو) خود پوشانیدی و رسوایم نکردی، و با بخششت با من مدارا نمودی و در کیفرم شتاب نکردی و به فضل خود از من درگذشتی و نعمت را بر من تغییر ندادی و نیکی ات را به من تیره نساختی، پس بر بسیاری زاریم و شدّت نیازم و بدی جایگاهم رحم کن.

(۳۳) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و مرا از گناهان حفظ کن و به طاعت خود بگمار و نیکی بازگشت از گناه را روزی ام فرما و با توبه پاکم گردان و با نگهداری از گناه تأییدم کن و صلاحم را با تندرستی بخواه و شیرینی آمرزش را به من بچشان و مرا رهاشده گذشتت و آزاد گردیده رحمت قرار ده و ایمنی از خشم را برایم بنویس و هم اکنون (دنیا) پیش از آینده (آخرت)، مرا به آن مژده ده. مژده ای که آن را بشناسم و در آن مرا از نشانه ای آگاه کن که آن را آشکارا بیابم.

(۳۴) بدرستی که این در برابر گستره توانایی ات بر تو دشوار نیست و در برابر قدرت سخت نمی باشد و در برابر بردباری ات دشوار نیست و در برابر بخشش های بسیار که نشانه هایت بر آن دلالت دارد بر تو سنگین نمی باشد. که تو آنچه می خواهی انجام می دهی و آنچه اراده نمایی حکم می کنی. بدرستی که تو بر هر چیزی توانایی.

(١٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا ذُكِرَ الشَّيْطَانُ فَاسْتَعَاذَ مِنْهُ وَ مِنْ عِدَاوَتِهِ وَ كَيْدِهِ

(١) اللَّهُمَّ إِنَّا نَعُوذُ بِكَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ وَ كَيْدِهِ وَ مَكَايِدِهِ، وَ مِنْ الثَّقَفِ بِأَمَانِيهِ وَ مَوَاعِيدِهِ وَ غُرُورِهِ وَ مَصَايِدِهِ. (٢) وَ أَنْ يُطْمِعَ نَفْسَهُ فِي إِضْلَالِنَا عَنْ طَاعَتِكَ، وَ امْتِهَانِنَا بِمَعْصِيَتِكَ، أَوْ أَنْ يَحْسُنَ عِنْدَنَا مِمَّا حَسَنَ لَنَا، أَوْ أَنْ يَثْقُلَ عَلَيْنَا مَا كَرِهَ إِلَيْنَا. (٣) اللَّهُمَّ احْسَأْهُ عَنَّا بِعِبَادَتِكَ، وَ اكْبِتْهُ بِدُءِ وَبِنَا فِي مَحَبَّتِكَ، وَ اجْعَلْ بَيْنَنَا وَ بَيْنَهُ سِتْرًا لَا يَهْتِكُهُ، وَ رَدْمًا مُصِمَّتًا لَا يَفْتُقُهُ. (٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اشْغَلْهُ عَنَّا بِبَعْضِ أَعْدَائِكَ، وَ اعْصِمْنَا مِنْهُ بِحُسْنِ رِعَايَتِكَ، وَ اكْفِنَا خَيْرَهُ، وَ وَلْنَا ظَهْرَهُ، وَ اقْطَعْ عَنَّا إِثْرَهُ. (٥) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَمْتِعْنَا مِنَ الْهُدَى بِمِثْلِ ضَلَالَتِهِ، وَ زَوِّدْنَا مِنَ التَّقْوَى ضِدَّ غَوَايَتِهِ، وَ اسْلُكْ بِنَا مِنَ التَّقَى خِلَافَ سَبِيلِهِ مِنَ الرَّدَى. (٦) اللَّهُمَّ لِمَا تَجْعَلُ لَهُ فِي قُلُوبِنَا مَدْخَلًا وَ لَا تُوطِنَنَّ لَهُ فِيهَا لَمَدِينًا مَنزِلًا. (٧) اللَّهُمَّ وَ مِمَّا سَوَّلَ لَنَا مِنْ بَاطِلٍ فَعَرَفْنَاهُ، وَ إِذَا عَرَفْتَنَاهُ فَقِنَاهُ، وَ بَصُرْنَا مَا نَكَايِدُهُ بِهِ، وَ أَلْهَمْنَا مَا نُعِدُّهُ لَهُ، وَ أَيَقِظْنَا عَنْ سِنَةِ الْغَفْلَةِ بِالرُّكُونِ إِلَيْهِ، وَ أَحْسِنِ بِنُتُوفِيكَ عَوْنًا عَلَيْهِ.

(۱۷) و از دعای امام علیه السلام بود هنگامی که از شیطان یاد شد و از او و از دشمنی و مکرش به خدا پناه برد

(۱) خداوندا ما از وسوسه های شیطان -رانده شده- و حيله و مکرهای او و اطمینان به آرزوهای او و وعده ها و فریب ها و دام هایش به تو پناه می بریم.

(۲) و از اینکه در گمراه کردن ما از طاعتت و خوار نمودن ما به نافرمانی ات طمع کند. یا آنچه برای ما می آراید، برای ما زیبا جلوه دهد. یا چیزی را که در نظر ما زشت نموده، بر ما سنگین آید.

(۳) خداوندا او را از ما -به سبب عبادت و بندگی ات- دور کن. و با کوشش مستمر ما -در دوستی ات- او را خوار نما. و میان ما و او پرده ای افکن که نتواند آن را چاک زند. و سد استواری که نتواند آن را بشکافد.

(۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و او را به جای ما به برخی دشمنان سرگرم نما و ما را با نیکی نگهداری ات از او نگهدار. و حيله او را از ما دور کن و او را از ما فراری ده. و اثرش را از ما قطع کن.

(۵) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را به اندازه گمراهی او، از رستگاری ات بهره مند گردان. و بر ضد گمراهی او، ما را از پرهیزکاری توشه ده. و برخلاف راه هلاکت بارش، ما را به راه پرهیزکاری ببر.

(۶) خداوندا برای او در دل های ما راه ورودی قرار نده. و او را در آنچه نزد ماست، منزل نده.

(۷) خداوندا و آنچه از باطل برای ما آراسته، به ما بشناسان. و چون شناساندی، ما را از آن نگهدار. و ما را به راه فریب دادنش، آگاه کن. و آنچه برای (دور ساختن) او باید آماده سازیم، به ما الهام فرما. و ما را از خواب غفلت و فراموشی، که به سبب میل و اعتماد به اوست، بیدار گردان. و به توفیق خود ما را بر ضد او، نیکو یاری نما.

(٨) اللَّهُمَّ وَ أَشْرِبْ قُلُوبَنَا إِنْكَارَ عَمَلِهِ، وَ الطُّفَّ لَنَا فِي نَقْضِ حَيْلِهِ. (٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ حَوِّلْ سُلْطَانَهُ عَنَّا، وَ اقْطَعْ رِجَاءَهُ مِنَّا، وَ ادْرَأْهُ عَنِ الْوُلُوعِ بِنَا. (١٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلْ آبَاءَنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ أَوْلَادَنَا وَ أَهْلِيْنَا وَ ذَوِي أَرْحَامِنَا وَ قَرَابَاتِنَا وَ جِيرَانِنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِنْهُ فِي حِرْزِ حَارِزٍ، وَ حِصْنِ حَافِظٍ، وَ كَهْفِ مَانِعٍ، وَ أَلْبِسْهُمْ مِنْهُ جُنَّةً وَاقِيَةً، وَ أَعْطِهِمْ عَلَيْهِ أَسْلِحَةً مَا ضِيَّةً. (١١) اللَّهُمَّ وَ اعْمَمْ بِذَلِكَ مَنْ شَهِدَ لَكَ بِالرُّبُوبِيَّةِ، وَ أَخْلَصَ لَكَ بِالْوَحْدَانِيَّةِ، وَ عَادَاهُ لَكَ بِحَقِيْقَةِ الْعُبُودِيَّةِ، وَ اسْتَظْهَرَ بِكَ عَلَيْهِ فِي مَعْرِفَةِ الْعُلُومِ الرِّبَانِيَّةِ. (١٢) اللَّهُمَّ احْلُلْ مَا عَقَّدَ، وَ افْتُقْ مَا رَتَّقَ، وَ افسِخْ مَا دَبَّرَ، وَ ثَبِّطْهُ إِذَا عَزَمَ، وَ انْقُضْ مَا أَبْرَمَ. (١٣) اللَّهُمَّ وَ اهْزِمِ جُنْدَهُ، وَ أَبْطِلْ كَيْدَهُ وَ اهْدِمِ كَهْفَهُ، وَ أَرْغِمِ أَنْفَهُ (١٤) اللَّهُمَّ اجْعَلْنَا فِي نَظْمِ أَعْدَائِهِ، وَ اعزِلْنَا عَنِ عِدَادِ أَوْلِيَائِهِ، لَمَّا نُطِيعُ لَهُ إِذَا اسْتَهْوَانَا، وَ لَمَّا نَسْتَجِيبُ لَهُ إِذَا دَعَانَا، نَأْمُرُ بِمُنَاوَأَتِهِ، مَنْ أَطَاعَ أَمْرَنَا، وَ نَعِظُ عَنِ مُتَابَعَتِهِ مَنْ اتَّبَعَ زَجْرَنَا. (١٥) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ خَاتَمِ النَّبِيِّينَ وَ سَيِّدِ الْمُرْسَلِينَ وَ عَلَى أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، وَ أَعِدْنَا وَ أَهْلِيْنَا وَ إِخْوَانَنَا وَ جَمِيعَ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ مِمَّا اسْتَعَدْنَا مِنْهُ، وَ أَجْرْنَا مِمَّا اسْتَجْرْنَا بِكَ مِنْ خَوْفِهِ (١٦) وَ اسْمِعْ لَنَا مِمَّا دَعَوْنَا بِهِ، وَ أَعْطِنَا مِمَّا أَعْفَلْنَا، وَ احْفَظْ لَنَا مَا نَسِينَاهُ، وَ صَبِّرْنَا بِذَلِكَ فِي دَرَجَاتِ الصَّالِحِينَ وَ مَرَاتِبِ الْمُؤْمِنِينَ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

(۸) خداوندا و دل های ما را از انکار او سیراب ساز و راه باطل نمودن نیرنگ های او را به ما لطف فرما.

(۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و تسلط او را از ما بردار و امیدش را از ما قطع کن و او را از حریص بودن به ما باز دار.

(۱۰) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و پدران، مادران، فرزندان، خانواده، خویشان، نزدیکان و همسایگان ما از مردان و زنان با ایمان را، از (شرّ) او در جایگاهی محکم و دژی نگهدارنده و پناهگاهی بازدارنده قرار ده و بر اندام آنان زره های بازدارنده از آزار و اذیت او بپوشان و سلاح های برنده بر ضدّ او به آنان عطا فرما.

(۱۱) خداوندا و همه این خواسته ها را در حقّ هر که به پروردگاری ات گواهی داد، و به یگانگی ات اخلاص ورزید، و به سبب حقیقت بندگی تو، با او دشمنی کرد، و در راه شناخت علم های خدایی از تو یاری خواست تا بر ضدّ او اقدام کند را، اجابت فرما.

(۱۲) خداوندا آنچه (شیطان) گره زد، باز کن. و آنچه بست، بگشا. و آنچه اندیشید، باطل کن. و هر تصمیمی گرفت، از اقدامش بازدار. و آنچه استوار نمود، درهم شکن.

(۱۳) خداوندا و لشکرش را شکست ده. و فرییش را باطل فرما. و پناهگاهش را ویران ساز. و بینی اش را به خاک بمال.

(۱۴) خداوندا ما را در گروه دشمنانش قرار ده و از شمار دوستانش برکنار فرما تا هرگاه ما را به خود مایل ساخت، فرمانش نبریم و هرگاه که ما را فراخواند، پاسخش ندهیم. هر که فرمان ما را پیروی کند، به دشمنی او فرمان دهیم و هر کس نهی ما را پذیرفت، از پیروی او باز داریم.

(۱۵) خداوندا بر محمد -آخر پیامبران و سرور فرستادگان- و بر خانواده پاک و پاکیزه او درود فرست و ما و خویشاوندان و برادرانمان و همه مردان و زنان با ایمان را، از آنچه از آن پناه بردیم، پناه ده. و از آنچه از ترس آن از تو ایمنی طلبیدیم، امانان ده.

(۱۶) و آنچه خواسته ایم بشنو و آنچه از ذکرش غافل شدیم به ما عطا فرما و آنچه فراموشش کردیم برای ما نگهدار و به وسیله آن ما را در مرتبه های نیکوکاران و جایگاه های اهل ایمان قرار ده. پروردگار جهانیان اجابت فرما.

(١٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا دُفِعَ عَنْهُ مَا يَحْذَرُ، أَوْ عَجَلَ لَهُ مَطْلَبُهُ

(١) اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلٰى حُسْنِ فَضَائِكَ، وَ بِمَا صَرَفْتَ عَنِّيْ مِنْ بَلَائِكَ، فَلَا تَجْعَلْ حَظِّيْ مِنْ رَّحْمَتِكَ مَا عَجَلْتَ لِيْ مِنْ عَافِيَتِكَ فَأَكُوْنَ قَدْ شَقِيْتُ بِمَا أَحْبَبْتُ وَ سَعِدَ غَيْرِيْ بِمَا كَرِهْتُ. (٢) وَ إِنْ يَكُنْ مَيَّا ظَلَلْتُ فِيهِ أَوْ بَتَّ فِيهِ مِنْ هَيْدِهِ الْعَافِيَةِ بَيْنَ يَدَيَّ بَلَاءٍ لَا يَنْقَطِعُ وَ وَزِرٍ لَا يَرْتَفِعُ فَقَدِّمْ لِيْ مَا أَخَّرْتَ، وَ أَخَّرْ عَنِّيْ مَا قَدَّمْتَ. (٣) فَغَيْرٌ كَثِيرٌ مَيَّا عَاقِبَتُهُ الْفَنَاءُ، وَ غَيْرٌ قَلِيلٌ مَّا عَاقِبَتُهُ الْبَقَاءُ، وَ صَيَّلَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ.

ص: ١٣٥٢

(۱۸) و از دعای امام علیه السلام بود هنگامی که آنچه از آن می هراسید، از او دور می شد یا خواسته اش زود روا می گشت

(۱) خداوندا بر سرنوشت نیکی که برایم تقدیر کردی و بلایی که از من برگرداندی، تو را سپاس. پس بهره مرا از رحمت، تندرستی ای که اکنون برای من پیش انداخته ای، قرار مده که به سبب آنچه دوست دارم، بدبخت شوم و دیگری به سبب آنچه دوست ندارم، خوشبخت شود.

(۲) و اگر این تندرستی که روز را در آن به سر برده ام یا شب را در آن به سر رسانده ام، پیش از گرفتاری ای که قطع نمی گردد و گناهی که برداشته نمی شود باشد، پس آنچه برایم به تأخیر انداخته ای، پیش انداز و آنچه از من پیش انداخته ای، پس انداز.

(۳) زیرا آنچه سرانجامش نابودیست، زیاد نیست و آنچه فرجامش بقاست، کم نیست. و بر محمد و خاندانش درود فرست.

ص: ۱۳۵۳

(١) اللَّهُمَّ اسْقِنَا الْغَيْثَ، وَ انشُرْ عَلَيْنَا رَحْمَتَكَ بِغَيْثِكَ الْمَغْدِقِ مِنَ السَّحَابِ الْمُنْسَاقِ لِتِبَاتِ أَرْضِكَ الْمُونِقِ فِي جَمِيعِ الْآفَاقِ. (٢) وَ امْنُنْ عَلَى عِبَادِكَ بِإِنْعَامِ الثَّمَرِهِ، وَ أَحْيِ بِلَادَكَ بِبُلُوغِ الزَّهْرِهِ، وَ أَشْهَدُ مَلَائِكَتَكَ الْكَرَامَ السَّفَرَةَ بِسَقَى مِنْكَ نَافِعٍ، دَائِمٍ غُرُورُهُ، وَاسِعِ دِرْزُهُ، وَابِلٍ سَرِيعِ عَاجِلٍ. (٣) تَحْيِي بِهِ مَا قَدَّمَ، وَ تَرُدُّ بِهِ مَا قَدَّمَ، وَ تُخْرِجُ بِهِ مَا هُوَ آتٍ، وَ تُوسِّعُ بِهِ فِي الْأَقْوَاتِ، سَحَابًا مُتْرَاكِمًا هَنِيئًا مَرِيئًا طَبَقًا مُجَلَجَلًا، غَيْرَ مُلْتٍ وَدَقُّهُ، وَ لَا حَلْبٍ بَرَقُهُ. (٤) اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْثًا مُعِيثًا مَرِيئًا مُرِيئًا عَرِيضًا وَاسِعًا غَزِيرًا، تَرُدُّ بِهِ النَّهِيضَ، وَ تَجْبُرُ بِهِ الْمَهِيضَ (٥) اللَّهُمَّ اسْقِنَا سَقِيًّا تُسِيلُ مِنْهُ الظَّرَابَ، وَ تَمَلُّ مِنْهُ الْجَبَابَ، وَ تُفَجِّرُ بِهِ الْأَنْهَارَ، وَ تُنْبِتُ بِهِ الْأَشْجَارَ، وَ تُرَخِّصُ بِهِ الْأَسْعَارَ فِي جَمِيعِ الْأَمْصَارِ، وَ تَنْعَشُ بِهِ الْبَهَائِمَ وَ الْخَلْقَ، وَ تُكْمِلُ لَنَا بِهِ طَيِّبَاتِ الرِّزْقِ، وَ تُنْبِتُ لَنَا بِهِ الزَّرْعَ وَ تُدِرُّ بِهِ الضَّرْعَ وَ تَزِيدُنَا بِهِ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِنَا.

(۱۹) و از دعای امام علیه السلام بود هنگام درخواست باران پس از خشک سالی

(۱) خداوندا ما را از باران سیراب نما و رحمتت را با باران فراوان از ابری که برای رویاندن گیاه چشم انداز در همه نواحی زمینت روان است، بر ما بگستران.

(۲) و با به بار آمدن میوه، بر بندگانت احسان نما و با شکفتن شکوفه، سرزمین هایت را زنده گردان و فرشتگان بزرگوار نویسنده ات را به فرستادن آبی سودمند از جانب خود - که فراوانی اش همیشگی، جاری شدنش بسیار، سخت، تند و شتابان باشد - آماده ساز.

(۳) که به سبب آن، آنچه را که مرده است، زنده نمایی. و با آن آنچه را که از دست رفته، برگردانی. و به وسیله آن آنچه که آمدنی است، بیرون آوری. و با آن روزی ها فراخی دهی. ابری درهم فشرده، گوارا، خوش، فراگیر، غرنده. نه ابری پیوسته بارانی و نه ابری جهنده و بی باران.

(۴) خداوندا ما را از بارانی ثمربخش، خرمی بخش، سرسبز کننده، پهناور، دامنه دار و پُر آب، سیراب گردان تا با آن گیاه روینده را باز گردانی. و به وسیله آن گیاه پژمرده را اصلاح کنی.

(۵) خداوندا ما را با بارانی که از آن تپه ها را جاری گردانی و چاه ها را از آن پر کنی و رودخانه ها را با آن روان سازی و درخت ها را به وسیله آن برویانی و با آن قیمت ها را - در همه شهرهای بزرگ - ارزان کنی و چهارپایان و سایر آفریدگان را به وسیله آن سرپا بداری و روزی های پاکیزه را با آن برایمان کامل گردانی و کشت ها را به وسیله اش برایمان برویانی و پستان حیوان را با آن پر (شیر) سازی و به وسیله آن نیرویی بر نیروی ما بیفزایی، سیراب نما.

ص: ۱۳۵۵

(٦) اَللّٰهُمَّ لِمَا تَجْعَلُ ظِلُّهُ عَلَيْنَا سَيْمُومًا، وَ لَا تَجْعَلُ بَرْدَهُ عَلَيْنَا حُسُومًا، وَ لَا تَجْعَلُ صَوْبَهُ عَلَيْنَا رُجُومًا، وَ لَا تَجْعَلُ مَاءَهُ عَلَيْنَا اَجَاجًا. (٧)
اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ ارزُقْنَا مِنْ بَرَكَاتِ السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ، اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ.

ص: ١٣٥٦

(۶) خداوندا سایه آن (ابر) را بر ما گرم و سوزان قرار نده و سردی اش را بر ما شوم و باریدنش را بر ما تیر بلا قرار نده و آبش را بر ما شور و تلخ نگردان.

(۷) خداوندا بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست و ما را از برکات آسمان ها و زمین روزی عطا فرما. بدرستی که تو بر هر چیز توانایی.

ص: ۱۳۵۷

(٢٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي مَكَارِمِ الْأَخْلَاقِ وَ مَرْضَى الْأَفْعَالِ

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ بَلِّغْ بِإِيمَانِي أَكْمَلَ الْإِيمَانِ، وَ اجْعَلْ يَقِينِي أَفْضَلَ الْيَقِينِ، وَ أَنْتَهُ بِنَيْتِي إِلَى أَحْسَنِ النَّيَاتِ، وَ بِعَمَلِي إِلَى أَحْسَنِ الْأَعْمَالِ. (٢) اللَّهُمَّ وَفِّرْ بِلُطْفِكَ نَيْتِي، وَ صَيِّحْ بِمَا عِنْدَكَ يَقِينِي، وَ اسْتَصْلِحْ بِقُدْرَتِكَ مَا فَسَدَ مِنِّي. (٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اكْفِنِي مَا يَشْغَلُنِي الْإِهْتِمَامُ بِهِ، وَ اسْتَعْمِلْنِي بِمَا تَسَأَلُنِي غَدًا عَنْهُ، وَ اسْتَفْرِغْ أَيَّامِي فِيَمَا خَلَقْتَنِي لَهُ، وَ أَغْنِنِي وَ أَوْسِعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِكَ، وَ لَا تَفْتِنَنِي بِالنَّظَرِ، وَ اعْزِزْنِي وَ لَا تَبْتَلِنِي بِالْكِبَرِ، وَ عَيِّدْنِي لَكَ وَ لَا تُفْسِدْ عِبَادَتِي بِالْعُجْبِ، وَ أَجْرِ لِلنَّاسِ عَلَى يَدِي-الْخَيْرِ وَ لَمَّا تَمَحَّقَهُ بِالْمَنِّ، وَ هَبْ لِي مَعِيَ-الْأَخْلَاقِ، وَ اعْصِمْنِي مِنَ الْفَخْرِ. (٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تَرْفَعْنِي فِي النَّاسِ دَرَجَةً إِلَّا حَطَّطْتَنِي

عِنْدَ نَفْسِي مِثْلَهَا، وَ لَا تُحَدِّثْ لِي عِزًّا ظَاهِرًا إِلَّا أَحَدَّثْتَ لِي ذِلَّةً بَاطِنًا

عِنْدَ (٥) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ مَتَّعْنِي بِهَدْيِ صَالِحٍ لَا أَسْتَبْدِلُ بِهِ، وَ طَرِيقَهُ حَقٌّ لَا أَرْيَغُ عَنْهَا، وَ بِيهِ رُشْدٌ لَا أَشُكُّ فِيهَا، وَ عَمَّرْنِي مَا كَانَتْ عُمُرِي بِهِدْلَهُ فِي طَاعَتِكَ، فَإِذَا كَانَ عُمُرِي مَرْتَعًا لِلشَّيْطَانِ فَاقْبِضْ نِي إِلَيْكَ قَبْلَ أَنْ يَسْبِقَ مَقْتُكَ إِلَيَّ، أَوْ يَسْتَحِكِمَ غَضَبُكَ عَلَيَّ.

(۲۰) و از دعای امام علیه السلام بود در اخلاق نیک و کردارهای پسندیده

(۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ایمان مرا به کامل ترین ایمان برسان و یقینم را برترین یقین قرار ده و نیت مرا به نیک ترین نیت ها و عملم را به بهترین اعمال منتهی ساز.

(۲) خداوندا به لطف خود نیت مرا کامل گردان و یقینم را به آنچه نزد توست درست گردان و امور تباهم را به توانایی خود، اصلاح نما.

(۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا از آنچه اهتمام به آن مشغولم می سازد کفایت کن. و مرا به کاری که فردا از آن بازپرسی می نمایی وادار. و سراسر روزهایم را در آنچه مرا برای آن آفریدی صرف نما. و مرا بی نیاز گردان و روزی ات را بر من بگستر و مرا به چشم به راه بودن گرفتار نکن. و مرا گرامی دار و به خود بزرگ بینی گرفتارم نساز. و مرا به عبادت خود وادار ولی بندگی ام را با خود پسندی تباه نگردان. و نیکی کردن به مردم را به دست من جاری ساز ولی آن را با منت گذاردن باطل نفرما. و به من بزرگواری های اخلاقی عطا کن و مرا از فخر فروشی حفظ فرما.

(۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و در میان مردم درجه مرا بالا ببر، مگر آنکه به همان مقدار در نظر خودم فرود آوری و عزتی آشکار برایم پدید نیاور، مگر آنکه به همان اندازه ذلتی پنهانی در نزد خودم پدید آوری.

(۵) خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا به هدایتی شایسته که با هیچ چیز عوض نکنم و به راه حقی که از آن به بیراهه نروم و به نیت درستی که در آن تردید نکنم، بهر مند ساز و تا زمانی که زندگی ام در طاعت تو صرف شود مرا طول عمر ده. پس چنانچه عمرم چراگاهی برای شیطان شد -پیش از آنکه دشمنی ات به سوی من شتابد یا خشم بر من استوار گردد- مرا به سوی خود بازگردان.

ص: ۱۳۵۹

(٦) اللَّهُمَّ لَا تَدَعِ خَصْلَهُ تُعَابُ مِنِّي إِلَّا أَصْلَحْتُهَا، وَ لَا عَائِبَهُ أُوْنُبُ بِهَا إِلَّا حَسَنْتَهَا، وَ لَا أَكْرَوْمَهُ فِيِّي نَاقِصَةً إِلَّا أَتَمَمْتُهَا. (٧) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ أَبْدِلْنِي مِنْ بَغْضِهِ أَهْلَ الشَّيْئَانِ الْمَحْبُوبَةِ، وَ مِنْ حَسَدِ أَهْلِ الْبَغْيِ الْمَوْدُودَةِ، وَ مِنْ ظَنِّهِ أَهْلَ الصِّدَاقِ الثَّقَةِ، وَ مِنْ عِدَاوَةِ الْأَدْنِيْنَ الْوَلَايَةِ، وَ مِنْ عُقُوقِ ذَوِي الْأَرْحَامِ الْمَبْرُورَةِ، وَ مِنْ خِذْلَانِ الْأَقْرَبِيِّنَ النَّصْرَةِ، وَ مِنْ حُبِّ الْمُدَارِيْنَ تَصْحِيحِ الْمَقْهَةِ، وَ مِنْ رَدِّ الْمُتَلَابِسِينَ كَرَمِ الْعِشْرَةِ، وَ مِنْ مَرَارَةِ خَوْفِ الظَّالِمِينَ حَلَاوَةِ الْأَمْنَةِ. (٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلْ لِي يَدًا عَلَى مَنْ ظَلَمَنِي، وَ لِسَانًا عَلَى مَنْ خَاصَمَنِي، وَ ظَفْرًا بِمَنْ عَانَدَنِي، وَ هَبْ لِي مَكْرًا عَلَى مَنْ كَايَدَنِي، وَ قُدْرَةً عَلَى مَنْ اضْطَهَدَنِي، وَ تَكْذِيبًا لِمَنْ قَصَدَنِي، وَ سَيْلَمَةً مِمَّنْ تَوَعَّدَنِي، وَ وَقْفَنِي لِطَاعَةِ مَنْ سَدَدَنِي، وَ مُتَابَعِهِ مَنْ أَرْشَدَنِي. (٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ سَدَدَنِي لِأَنْ أُعَارِضَ مَنْ غَشَبَنِي بِالنَّصْحِ، وَ أَجْزِي مَنْ هَجَزَنِي بِالْبُرِّ، وَ أُثِيبَ مَنْ حَرَمَنِي بِالْبِدْلِ، وَ أَكْفِي مَنْ قَطَعَنِي بِالصِّلَةِ، وَ أُخَالِفَ مَنْ اغْتَابَنِي إِلَى حُسْنِ الذِّكْرِ، وَ أَنْ أَشْكُرَ الْحَسَنَةَ، وَ أُغْضِي عَنِ السَّيِّئَةِ. (١٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ حَلِّئِي بِحَلِيهِ الصِّدِّيقِ الْحَيِّ، وَ أَلْبَسْنِي زِينَةَ الْمُتَّقِينَ، فِي بَسْطِ الْعَيْدِ، وَ كَظْمِ الْغَيْظِ، وَ إِطْفَاءِ النَّائِرَةِ، وَ ضَمِّ أَهْلِ الْفُرْقَةِ، وَ إِصْلَاحِ ذَاتِ الْبَيْنِ، وَ إِفْشَاءِ الْعِيَافَةِ، وَ سِتْرِ الْعَائِبَةِ، وَ لِينِ الْعَرِيكَةِ، وَ خَفْضِ الْجَنَاحِ، وَ حُسْنِ السَّيْرِ، وَ سَيْكُونِ الرِّيحِ، وَ طَيْبِ الْمُخَالَقَةِ، وَ السَّبْقِ إِلَى الْفَضِيلَةِ، وَ إِثَارِ التَّفَضُّلِ، وَ تَرْكِ التَّعْيِيرِ، وَ الْإِفْضَالِ عَلَى غَيْرِ الْمُسْتَحَقِّ، وَ الْقَوْلِ بِالْحَقِّ وَ إِنْ عَزَّ، وَ اسْتِقْلَالِ الْخَيْرِ وَ إِنْ كَثُرَ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي، وَ اسْتِكْثَارِ الشَّرِّ وَ إِنْ قَلَّ مِنْ قَوْلِي وَ فِعْلِي، وَ أَكْمِلْ ذَلِكَ لِي بِدَوَامِ الطَّاعَةِ، وَ لُزُومِ الْجَمَاعَةِ، وَ رَفْضِ أَهْلِ الْبِدْعِ، وَ مُسْتَعْمِلِ الرَّأْيِ الْمُخْتَرَعِ.

(۶) خداوندا مرا در خصلتی عیناک وانگذار، مگر آنکه اصلاحش نمایی و نه عیبی که بدان سرزنش شوم، مگر آنکه نیکویش گردانی و نه خوی پسندیده ای که در من ناقص باشد، مگر آنکه کاملش فرمایی.

(۷) خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و درباره من کینه توزی دشمنان را به محبت، و حسد متجاوزان را به دوستی و بدگمانی نیکان را به اعتماد، و دشمنی نزدیکان را به دوستی، و بدرفتاری خویشان را به نیکوکاری، و دست از یاری برداشتن کسان را به یاری نمودن، و دوستی (ظاهری) مدارا کنندگان را به دوستی واقعی، و اهانت معاشران را به خوش رفتاری، و تلخی بیم از ستمگران را به شیرینی امتیت مبدل فرما.

(۸) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و برایم بر آنکه به من ستم کرد، دستی و بر کسی که با من جدال کرد، زبانی و بر آنکه با من ناسازگاری نمود، پیروزی ای قرار ده. و مرا بر آنکه به من نیرنگ زند چاره جویی ای، و توانایی ای بر آنکه به من ستم نمود، و تکذیبی بر آنکه مرا دشنام داد، و سلامتی از آنکه مرا تهدید نمود، ببخش. و مرا به اطاعت از آنکه به راه راست استوارم گرداند و پیروی از کسی که ارشادم کرد، توفیق ده.

(۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا توفیق ده تا با آنکه با من نادرستی نموده، از روی خیرخواهی برخورد کنم. و آنکه از من دوری کرده را به نیکی جزا دهم. و به آنکه محروم نموده، با بخشش پاداش دهم. و کسی را که از من جدا شده به پیوستن مکافات دهم. و با آنکه از من غیبت نموده به نیکی یاد کنم. و نیکی (دیگران) را سپاس گزارم و از بدی (آنها) چشم پوشی کنم.

(۱۰) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به زینت شایستگان بیارا و زیور پرهیزکاران را به من بپوشان. در گستردن عدل و فروبردن خشم و فرونشاندن (آتش) کینه و پیوند دادن پراکندگان و اصلاح بین مردم و آشکار کردن نیکی و پوشاندن عیب و نرم خوئی و فروتنی و خوش رفتاری و وقار و خوش خوئی و پیشی گرفتن به فضیلت و برگزیدن احسان و ترک سرزنش و احسان نکردن به کسی که شایسته احسان نیست و سخن حق گفتن، اگر چه سخت باشد و کم شمردن نیکی گفتار و کردارم، اگر چه بسیار باشد و بسیار شمردن بدی گفتار و کردارم، اگر چه کم باشد و این (اوصاف) را برای من با اطاعت همیشگی و همراهی با جماعت و فرو گذاردن اهل بدعت و هر که به رأی ساختگی خود عمل می کند، کامل گردان.

(١١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْ أَوْسَعَ رِزْقِكَ عَلَيَّ إِذَا كَبُرْتُ، وَأَقْوَى قُوَّتِكَ فِيَّ إِذَا نَصَبْتُ، وَ لَا تَبْتَلِيَنِي بِالْكَسَلِ عَنْ عِبَادَتِكَ، وَ لَا الْعَمَى عَنْ سَبِيلِكَ، وَ لَا بِالْتَعَرُّضِ لِخِلَافِ مَحَبَّتِكَ، وَ لَا مُجَامَعِهِ مِنْ تَفَرُّقِ عَنكَ، وَ لَا مُفَارَقِهِ مِنْ اجْتِمَاعِ إِلَيْكَ. (١٢) اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَصُولُ بَيْتِكَ عِنْدَ الضُّرُورِ، وَ أَسْأَلُكَ عِنْدَ الْحَاجَةِ، وَ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ عِنْدَ الْمَسْكِنَةِ، وَ لَا تَفْتِنِي بِالِاسْتِعَانَةِ بِغَيْرِكَ إِذَا اضْطَرَرْتُ، وَ لَا بِالْخُضُوعِ لِسُؤَالِ غَيْرِكَ إِذَا افْتَقَرْتُ، وَ لَا بِالْتَضَرُّعِ إِلَيَّ مِنْ دُونِكَ إِذَا رَهَبْتُ، فَاسْتَحِقَّ بِذَلِكَ خِذْلَانِكَ وَ مَنْعَكَ وَ إِعْرَاضَكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. (١٣) اللَّهُمَّ اجْعَلْ مَا يُلْقِي الشَّيْطَانُ فِي رُوعِي مِنْ التَّمَنِّيِّ وَ التَّنْظِيِّ وَ الْحَسِيدِ ذِكْرًا لِعَظَمَتِكَ، وَ تَفَكُّرًا فِي قُدْرَتِكَ، وَ تَدْبِيرًا عَلَى عَمَلِكَ، وَ مَا أَجْرَى عَلَى لِسَانِي مِنْ لَفْظِهِ فُحْشٍ أَوْ هُجْرٍ أَوْ شَتْمٍ عَرَضٍ أَوْ شَهَادَةٍ بَاطِلٍ أَوْ اغْتِيَابٍ مُؤْمِنٍ غَائِبٍ أَوْ سَبِّ حَاضِرٍ وَ مَا أَشَبَهُ ذَلِكَ نُطْقًا بِالْحَمْدِ لَكَ، وَ إِغْرَاقًا فِي الثَّنَاءِ عَلَيْكَ، وَ ذَهَابًا فِي تَمْجِيدِكَ، وَ شُكْرًا لِنِعْمَتِكَ، وَ اعْتِرَافًا بِإِحْسَانِكَ، وَ إِحْصَاءً لِمَنِّكَ. (١٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ لِمَا أَظْلَمَ وَ أَنْتَ مُطِيقٌ لِلدَّفْعِ عَنِّي، وَ لَا أَظْلَمَ وَ أَنْتَ الْقَادِرُ عَلَى الْقَبْضِ مِنِّي، وَ لِمَا أَضَلَّنِي وَ قَدْ أَمَكَّنْتَنِي هِدَايَتِي، وَ لَا أَفْتَقِرَنَّ وَ مِنْ عِنْدِكَ وَسْجِي، وَ لَا أَطْعَيْنَ وَ مِنْ عِنْدِكَ وَجْدِي. (١٥) اللَّهُمَّ إِلَيَّ مَغْفِرَتِكَ وَفَدْتُ، وَ إِلَيَّ عَفْوِكَ فَصَدْتُ، وَ إِلَيَّ تَحَاوُزِكَ اشْتَقْتُ، وَ بِفَضْلِكَ وَثِقْتُ، وَ لَيْسَ عِنْدِي مَا يُوجِبُ لِي مَغْفِرَتَكَ، وَ لَا فِي عَمَلِي مَا أَسْتَحِقُّ بِهِ عَفْوَكَ، وَ مَا لِي بَعْدَ أَنْ حَكَمْتُ عَلَى نَفْسِي إِلَّا فَضْلُكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ تَفَضَّلْ عَلَيَّ.

(۱۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و فراخ ترین روزی ات را بر من، زمانی که پیر شدم و قوی ترین توانایی ات را در من، هنگامی که درمانده شدم قرار ده. و مرا به سستی در عبادت و به کوری از راهت و پرداختن به کاری خلاف دوستی ات و گرد آمدن با کسی که از تو دوری نموده و جدایی از آنکه به تو پیوسته، گرفتار نساز.

(۱۲) خداوندا مرا چنانم کن که به وقت ضرورت، به (یاری) تو حمله آورم و هنگام نیازمندی از تو درخواست کنم و هنگام تهی دستی، به درگاه تو زاری کنم و مرا به یاری خواستن از دیگران به وقت درماندگی ام و به فروتنی برای درخواست از دیگران به هنگام نیازم و به زاری به درگاه دیگران هنگام ترسم، آزمایش نکن. تا به سبب آن، سزاوار خواری و بی بهرگی و روی گرداندن تو شوم. ای بخشاینده ترین بخشاینندگان.

(۱۳) خداوندا به جای آنچه شیطان از آرزو و خیال بافی و رشک، در دل من می افکند، یاد بزرگی ات و اندیشه در قدرتت و تدبیر علیه دشمنت، و به جای آنچه او بر زبانم جاری ساخته از سخن زشت یا دشنام یا آبروریزی یا گواهی نادرست یا غیبت مؤمن غائب یا ناسزا به شخص حاضر و مانند اینها، سپاس برای خودت و ثنای فراوانت و اقدام به بزرگ دانستن و شکر نعمت و اعتراف به نیکی ات و شمردن بخشش هایت را قرار ده.

(۱۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و (چنان کن که) بر من ستم نشود، در حالی که تو بر دفاع از من توانایی. و بر کسی ستم نکنم، در حالی که تو قادری بازم داری. و گمراه نگردم، در حالی که می توانی هدایتم کنی. و فقیر نگردم، در حالی که دارایی ام از نزد تو می باشد و سرکشی نکنم، در حالی که توانایی ام از نزد توست.

(۱۵) خداوندا به سوی آمرزشت روی آورده ام و به سوی بخشایش تو آهنگ نموده ام و به گذشت تو اشتیاق ورزیده ام و به احسان تو اعتماد کرده ام. در حالی که آنچه موجب آمرزیدن تو گردد، در من نیست و در عملم چیزی که سزاوار عفو تو شوم وجود ندارد و پس از آنکه خود را محکوم کردم، چیزی جز فضل تو ندارم. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به من تفضل نما.

(١٦) اللَّهُمَّ وَ أَنْطِقْنِي بِالْهُدَى، وَ الْهَمْنِي التَّقْوَى، وَ وَفَّقْنِي لِلتَّيِّبِ هِيَ - أَزْكَى، وَ اسْتَعْمَلْنِي بِمَا هُوَ أَرْضَى. (١٧) اللَّهُمَّ اسْلُكْ بِي - الطَّرِيقَةَ الْمُثَلَّى، وَ اجْعَلْنِي عَلَى مِلَّتِكَ أُمُوتَ وَ أَحْيَا. (١٨) اللَّهُمَّ صِلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ مَتَّعْنِي بِالْإِقْتِصَادِ، وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ السَّيِّدَادِ، وَ مِنْ أَدْلِهِ الرَّشَادِ، وَ مِنْ صَالِحِ الْعِيَادِ، وَ ارزُقْنِي فَوْزَ الْمَعَادِ، وَ سَلَامَةَ الْمَرْصَادِ. (١٩) اللَّهُمَّ خُذْ لِنَفْسِكَ مِنْ نَفْسِي مَا يُخَلِّصُهَا، وَ أَبْقِ لِنَفْسِي مِنْ نَفْسِي مَا يُصَلِّحُهَا، فَإِنَّ نَفْسِي هَالِكَةٌ أَوْ تَعَصِمُهَا. (٢٠) اللَّهُمَّ أَنْتَ عُدَّتِي إِنْ حَزَنْتُ، وَ أَنْتَ مُنْتَجَعِي إِنْ حُرِمْتُ، وَ بِعَيْتِكَ اسْتِغَاثَتِي إِنْ كَرِهْتُ، وَ عِنْدَكَ مِمَّا فَاتَ خَلْفُ، وَ لِمَا فَسَدَ صِلَاحُ، وَ فِيمَا أَنْكَرْتَ تَغْيِيرُ، فَامُنَّنْ عَلَيَّ قَبْلَ الْبَلَاءِ بِالْعَافِيَةِ، وَ قَبْلَ الطَّلَبِ بِالْجِدَّةِ، وَ قَبْلَ الضَّمَالِ بِالرَّشَادِ، وَ اكْفِنِي مَثُونَهُ مَعْرَةَ الْعِبَادِ، وَ هَبْ لِي أَمْنَ يَوْمَ الْمَعَادِ، وَ اْمُنْحِنِي (٢١) اللَّهُمَّ صِلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ ادرَأْ عَنِّي بِلُطْفِكَ، وَ اغْذِنِي بِنِعْمَتِكَ، وَ اصِلْ لِحَنِي بِكَرَمِكَ، وَ دَاوِنِي بِصِنْعِكَ، وَ اظْلِمْنِي فِي ذَرَاكَ، وَ جَلِّئِي رِضَاكَ، وَ وَفَّقْنِي إِذَا اشْتَكَلَتْ عَلَيَّ الْأُمُورُ لِأَهْدَاهَا، وَ إِذَا تَشَابَهَتْ الْأَعْمَالُ لِأَزْكَاهَا، وَ إِذَا تَنَاقَضَتْ الْمِلَلُ لِأَرْضَاهَا. (٢٢) اللَّهُمَّ صِلْ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ تَوَجِّنِي بِالْكَفَايَةِ، وَ سَمِّنِي حُسْنَ الْوِلَايَةِ، وَ هَبْ لِي صِدْقَ الْهِدَايَةِ، وَ لَا تَفْتِنِّي بِالسَّيِّئَةِ، وَ اْمُنْحِنِي حُسْنَ الدَّعَةِ، وَ لَا تَجْعَلْ عَيْشِي كَدًّا كَدًّا، وَ لَا تَرُدْ دُعَائِي عَلَيَّ رَدًّا، فَإِنِّي لَا أَجْعَلُ لَكَ ضِدًّا، وَ لَا أَدْعُو مَعَكَ نِدًّا.

(۱۶) خداوندا و مرا به هدایت گویا کن و پرهیزکاری در دلم افکن و به پاکیزه ترین روش توفیق ده و به پسندیده ترین رفتار وادار.

(۱۷) خداوندا مرا به بهترین راه ببر و چنانم گردان که بر آئین تو بمیرم و زنده شوم.

(۱۸) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و مرا به میانه روی، بهره مند گردان و مرا از درستکاران و راهنمایان به راه راست و از بندگان شایسته قرار ده و رستگاری قیامت و رهایی از کمین گاه (دوزخ) را روزی ام فرما.

(۱۹) خداوندا برای خود از من، آنچه را که رهایی ام دهد، بگیر. و از من برایم، آنچه را که اصلاح نماید، باقی گذار. زیرا نفسم هلاک شونده است، مگر آنکه تو حفظش نمایی.

(۲۰) خداوندا اگر اندوهگین شوم، مایه دلخوشی ام تویی. و اگر ناامید گردم، امید من به توست. و اگر اندوه مرا فراگیرد، از تو فریادرسی خواهم. و عوض هر آنچه از دست رفته و اصلاح آنچه تباه شده، و تغییر آنچه زشت دانسته ای، نزد توست. پس پیش از گرفتاری، با تندرستی و پیش از درخواست، با توانگری و پیش از گمراهی، با ارشاد، بر من منت گذار و سنگینی گناه عیب جویی بندگان را از من بردار. و مرا آسایش روز بازگشت ببخش. و خوب ارشاد کردن را به من عطا نما.

(۲۱) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و به لطف، (هر شری را) از من دور کن. و به نعمت، مرا پرورش ده و به کرم خویش، مرا اصلاح فرما و به احسان خود، مرا درمان کن و در سایه خود، قرارم ده و خوشنودی ات را بر من ببوشان و آنگاه که کارها بر من درهم گشت، به راست ترین آنها و هنگامی که اعمال شبیه (یکدیگر) گردید، به پاکیزه ترین آنها و زمان تناقض آئین ها، به پسندیده ترین آنها توفیقم ده.

(۲۲) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و تاج بی نیازی بر سرم گذار. و نیک سرپرستی نمودن را، بر عهده من قرار ده. و مرا هدایت راستین ببخش. و به توانگری آزمایشم مکن. و آسودگی خاطر به من عطا فرما. و زندگی ام را پر درسر قرار نده. و دعایم را به خودم باز نگردان. زیرا من برای تو ضدی قرار نمی دهم و با تو همانندی را نمی خوانم.

(٢٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَامْنَعْنِي مِنَ السَّرْفِ، وَحَصِّنْ رِزْقِي مِنَ التَّلْفِ، وَوَفِّرْ مَلَكَتِي بِالْبَرَكَهَةِ فِيهِ، وَأَصِبْ بِي سَبِيلَ الْهِدَايَةِ لِلْبِرِّ فِيمَا أَنْفَقْتُ مِنْهُ. (٢٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْفِنِي مَثُونَةَ الْاِكْتِسَابِ، وَارْزُقْنِي مِنْ غَيْرِ اِحْتِسَابٍ، فَلَا أَشْتَغَلَ عَنْ عِبَادَتِكَ بِالطَّلَبِ، وَلا أَحْتَمِلُ إِصْرَ تَبِعَاتِ الْمَكْسَبِ. (٢٥) اللَّهُمَّ فَاطِّبْنِي بِقَعْدَرَتِكَ مَا أَطْلُبُ، وَاجْرِنِي بِعِزَّتِكَ مِمَّا أَرْهَبُ. (٢٦) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَصِدْنَ وَجْهِي بِالْيَسَارِ، وَلَمَّا تَبَدَّلَ جَاهِي بِالِاِقْتِيَارِ فَاسْتَرْزُقْ أَهْلَ رِزْقِكَ، وَاسْـَٔ تَعْطِي شَرَارَ خَلْقِكَ، فَافْتِنَنِي بِحَمْدِ مَنْ أَعْطَانِي، وَأُبْتَلِي بِعَذْمٍ مِنْ مَنْعِنِي، وَأَنْتَ مِنْ دُونِهِمْ وَلِي الْإِعْطَاءِ وَالْمَنْعِ. (٢٧) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَارْزُقْنِي صِحَّةً فِي عِيَادِهِ، وَفَرَاغاً فِي زَهَادِهِ، وَعِلْماً فِي اسْتِعْمَالِهِ، وَوَرَعاً فِي إِجْمَالِهِ. (٢٨) اللَّهُمَّ اخْتِمْ بِعَفْوِكَ أَجَلِي، وَحَقِّقْ فِي رَجَاءِ رَحْمَتِكَ أَمَلِي، وَسَهِّلْ إِلَيَّ بُلُوغَ رِضَاكَ سُبُلِي، وَحَسِّنْ فِي جَمِيعِ أَحْوَالِي عَمَلِي. (٢٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَنَبِّهْنِي لِذِكْرِكَ فِي أَوْقَاتِ الْغَفْلَةِ، وَاسْتَعْمَلْنِي بِطَاعَتِكَ فِي أَيَّامِ الْمُهَلَّةِ، وَانْهَجْ لِي إِلَى مَحَبَّتِكَ سَبِيلاً سَهْلاً، أَكْمِلْ لِي بِهَا خَيْرَ الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ. (٣٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ قَبْلَهُ، وَأَنْتَ مُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ بَعْدَهُ، وَآتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً، وَقِنِي بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ النَّارِ.

(۲۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا از اسراف کاری بازدار و روزی ام را از تلف شدن نگهدار. و دارایی ام را با برکت، افزون ساز. و مرا در آنچه از آن دارایی انفاق می کنم، به راه رستگاری برسان.

(۲۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و به دست آوردن روزی با زحمت بسیار را از من بردار. و مرا بی حساب روزی ده، تا به جای عبادت تو سرگرم روزی جستن نشوم و زیر بار پیامدهای بد کسب نروم.

(۲۵) خداوندا پس به قدرت خویش، آنچه طلب می کنم، برایم برآور. و به عزت خود، از آنچه می ترسم، ایمنی ام ده.

(۲۶) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و آبرویم را با توانگری حفظ کن و شکوهم را با تنگدستی، فرو مریز، تا از کسانی که روزی خوار تو هستند، روزی بخواهم. و از آفریدگان بدت، عطا طلبم. آنگاه به ستایش آنکه به من عطا کرده، گرفتار شوم و به نکوهش آنکه از من بازداشته، دچار گردم. در حالی که تو عهده دار بخشیدن و باز داشتنی، نه آنها.

(۲۷) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا تندرستی در عبادت و فراغت در زهد و علم با عمل و پرهیز کاری از روی میانه روی، روزی فرما.

(۲۸) خداوندا زندگی مرا با آمرزش خود پایان ده. و آرزویی را که در امید به رحمت دارم تحقق بخش. و راه هایم را برای رسیدن به خوشنودی ات، آسان فرما. و عملم را در همه احوالم، نیکو گردان.

(۲۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا در اوقات غفلت، برای یاد خود بیدار کن. و در روزهای مهلتِ عمرم، به طاعت خود بگمار. و راهی آسان به سوی محبتت، برایم هموار گردان. و بدین وسیله، خیر دنیا و آخرت را برایم کامل نما.

(۳۰) خداوندا و بر محمد و خاندانش درود فرست، همانند برترین درودی که پیش از او بر کسی از آفریدگانت فرستادی و پس از او بر کسی خواهی فرستاد، و در دنیا نیکی و در آخرت هم نیکی، عطا یمان کن. و مرا به رحمت خود از عذاب آتش، حفظ فرما.

(٢١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا حَزَنَهُ أَمْرٌ وَأَهَمَّتْهُ الْخَطَايَا

(١) اللَّهُمَّ يَا كَافِيَ الْفَرْدِ الضَّعِيفِ، وَ وَاقِيَ الْأَمْرِ الْمُخَوِّفِ، أَفْرَدْتَنِي الْخَطَايَا فَلَا صَاحِبَ مَعِيَ، وَ ضَعَفْتَ عَن غَضَبِكَ فَلَا مُؤَيِّدَ لِي، وَ أَشْرَفْتَ عَلَيَّ خَوْفَ لِقَائِكَ فَلَا مُسَكِّنَ لِرَوْعَتِي (٢) وَ مَنْ يُؤْمِنُنِي مِنْكَ وَ أَنْتَ أَحْفَتَنِي، وَ مَنْ يَسَاعِدُنِي وَ أَنْتَ أَفْرَدْتَنِي، وَ مَنْ يُقْوِيَنِي وَ أَنْتَ أَضْعَفْتَنِي (٣) لَمَّا يُجِيرُ، يَا إِلَهِي، إِلَمَّا رَبِّ عَلَيَّ مَرْبُوبٍ، وَ لَمَّا يُؤْمِنُ إِلَمَّا غَالِبٌ عَلَيَّ مَغْلُوبٌ، وَ لَا يُعِينُ إِلَّا طَالِبٌ عَلَيَّ مَطْلُوبٌ. (٤) وَ بِيَدِكَ، يَا إِلَهِي، جَمِيعُ ذَلِكَ الشَّيْبِ، وَ إِلَيْكَ الْمَفْرُوعُ وَ الْمَهْرَبُ، فَصَيِّرْ عَلَيَّ مُحْتَمِدًا وَ آلِيهِ، وَ أَجْرَ هَرَبِي، وَ أَنْجِحْ مَطْلَبِي. (٥) اللَّهُمَّ إِنَّكَ إِنْ صَيَّرْتَ عَنِّي وَجْهَكَ الْكَرِيمَ أَوْ مَنَعْتَنِي فَضْلَكَ الْجَسِيمَ أَوْ حَظَرْتَ عَلَيَّ رِزْقَكَ أَوْ قَطَعْتَ عَنِّي سَبِيلَكَ لَمْ أَجِدِ السَّبِيلَ إِلَى شَيْءٍ مِنْ أَمَلِي غَيْرَكَ، وَ لَمْ أَقْدِرْ عَلَيَّ مَا عِنْدَكَ بِمَعُونَةِ سِوَاكَ، فَإِنِّي عَبْدُكَ وَ فِي قَبْضَتِكَ، نَاصِيَتِي بِيَدِكَ. (٦) لَمَّا أَمَرَ لِي مَعَ أَمْرِكَ، مَيَاضٍ فِي حُكْمِيكَ، عَدَلٌ فِي قَضَائِكَ، وَ لَمَّا قُوَّةٌ لِي عَلَيَّ الْخُرُوجِ مِنْ سُلْطَانِكَ، وَ لَا أَسْتَطِيعُ مُجَاوَزَةَ قُدْرَتِكَ، وَ لَا أَسْتَمِيلُ هَوَاكَ، وَ لَا أَبْلُغُ رِضَاكَ، وَ لَا أَنَالُ مَا عِنْدَكَ إِلَّا بِطَاعَتِكَ وَ بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ.

(۲۱) و از دعای امام علیه السلام بود هنگامی که چیزی او را اندوهگین می نمود و گناهان او را پریشان می کرد

(۱) خداوند ای کفایت کننده (شخص) تنهای ناتوان. و نگهدارنده از هر چیز ترسناک. خطاها مرا تنها گرداننده و همراهی ندارم. و در برابر خشم تو ناتوان شده ام و یاری دهنده ای ندارم. و به ترس دیدارت نزدیک گشته ام و آرامش دهنده ای برای ترسم ندارم.

(۲) و چه کسی مرا از تو امان بخشد، در حالی که تو مرا ترسانده ای؟ و چه کسی مرا یاری دهد، در حالی که تو مرا تنها گذاشته ای؟ و چه کسی مرا نیرومند سازد، در حالی که تو ناتوانم نموده ای؟

(۳) ای خدای من، پرورده را جز پروردگار، پناه نمی دهد. و شکست خورده را جز پیروز، امان نمی بخشد. و طلب شده را جز طلب کننده، یاری نمی رساند.

(۴) و ای خدای من، همه این سبب ها به دست توست و مفر و گریز به سوی توست. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و گریزم را پناه ده و مطلبم را برآور.

(۵) خداوند اگر روی کریمت را از من برگردانی یا فضل بزرگت را از من بازداری یا روزی ات را بر من دریغ نمایی یا رشته (رحمت) خود را از من ببری، راهی به سوی هیچ یک از آرزویم، غیر تو نیابم و به آنچه نزد توست، با کمک غیر تو دسترسی ندارم. چون من بنده تو و در مشیت توام و موی پیشانی (و اختیار) م به دست توست.

(۶) با فرمان تو، مرا فرمانی نیست. حکم تو درباره من جاری است و آنچه برای من تقدیر نمودی، عادلانه است. و مرا نیرویی برای خروج از سلطنت تو نیست. و نمی توانم از قدرت تو بگریزم. و نمی توانم محبت تو را جلب نمایم. و توانایی (جلب) رضایت را ندارم. و نائل به آنچه نزد توست نیستم، جز با اطاعت (از) تو و به فزونی رحمت.

(٧) إِلَهِي أَصْبَحْتُ وَ أَمْسَيْتُ عَبْدًا ذَاخِرًا لَكَ، لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَ لَا ضَرًّا إِلَّا بِكَ، أَشْهَدُ بِذَلِكَ عَلَى نَفْسِي، وَ أَعْتَرِفُ بِضَعْفِ قُوَّتِي وَ قَلَّةِ حِيلَتِي، فَأَنْجِزْ لِي مَا وَعَدْتَنِي، وَ تَمِّمْ لِي مَا آتَيْتَنِي، فَإِنِّي عَبْدُكَ الْمَسْكِينُ الْمُسْتَكِينُ الضَّعِيفُ الضَّرِيرُ الْحَقِيرُ الْمُهِينُ الْفَقِيرُ الْخَائِفُ الْمُسْتَجِيرُ. (٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لِمَا تَجْعَلَنِي نَاسِيًا لِذِكْرِكَ فِيمَا أَوْلَيْتَنِي، وَ لَا غَافِلًا لِإِحْسَانِكَ فِيمَا أَبْلَيْتَنِي، وَ لِمَا آيسَأَ مِنْ إِجَابَتِكَ لِي وَ إِن أَبْطَأْتُ عَنِّي، فِي سِرَاءٍ كُنْتُ أَوْ ضَرَاءً، أَوْ شِدَّةٍ أَوْ رَخَاءٍ، أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَلَاءٍ، أَوْ بُؤْسٍ أَوْ نَعْمَاءٍ، أَوْ جِدَّةٍ أَوْ لَأْوَاءٍ، أَوْ فَقْرٍ أَوْ غِنَى. (٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلْ ثَنَائِي عَلَيْكَ، وَ مَدْحِي إِيَّاكَ، وَ حَمْدِي لَكَ فِي كُلِّ حَالَاتِي حَتَّى لِمَا أَفْرَحُ بِمَا آتَيْتَنِي مِنَ الدُّنْيَا، وَ لَا أَحْزَنُ عَلَى مَا مَنَعْتَنِي فِيهَا، وَ أَشْعِرُ قَلْبِي تَقْوَاكَ، وَ اسْتَعْمِلْ بَدَنِي فِيمَا تَقْبَلُهُ مِنِّي، وَ اشْغَلْ بِطَاعَتِكَ نَفْسِي عَنْ كُلِّ مَا يَرِدُ عَلَيَّ حَتَّى لَا أَحِبُّ شَيْئًا مِنْ سُخْطِكَ، وَ لَا أَسْخَطُ شَيْئًا مِنْ رِضَاكَ. (١٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ فَرِّغْ قَلْبِي لِمَحَبَّتِكَ، وَ اشْغَلْهُ بِذِكْرِكَ، وَ انْعَشْهُ بِخَوْفِكَ وَ بِالْوَجَلِ مِنْكَ، وَ قَوِّهِ بِالرَّغْبَةِ إِلَيْكَ، وَ أَمَلْهُ إِلَى طَاعَتِكَ، وَ أَجْرِهِ فِي أَحَبِّ السُّبُلِ إِلَيْكَ، وَ ذَلِّلْهُ بِالرَّغْبَةِ فِيمَا عِنْدَكَ أَيَّامَ حَيَاتِي كُلَّهَا. (١١) وَ اجْعَلْ تَقْوَاكَ مِنَ الدُّنْيَا زَادِي، وَ إِلَى رَحْمَتِكَ رِحْلَتِي، وَ فِي مَرْضَاتِكَ مَدْخَلِي، وَ اجْعَلْ فِي جَنَّتِكَ مَثْوَى، وَ هَبْ لِي قُوَّةَ أَحْتَمِلُ بِهَا جَمِيعَ مَرْضَاتِكَ، وَ اجْعَلْ فِرَارِي إِلَيْكَ، وَ رَغْبَتِي فِيمَا عِنْدَكَ، وَ أَلْبِسْ قَلْبِي الْوَحْشَةَ مِنْ شِرَارِ خَلْقِكَ، وَ هَبْ لِي الْأُنْسَ بِكَ وَ بِأَوْلِيَائِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ.

(۷) خدای من، صبح و شام را به سر کردم، در حالی که بنده خوار توام. جز به یاری تو سود و زیانی را مالک نیستم. بر خود، به این مطلب گواهی می‌دهم. و به ضعف قوتم و کمی چاره‌اندیشی ام اعتراف دارم. پس آنچه به من وعده دادی، انجام ده و آنچه به من عطا کردی، تمام گردان. که من بنده بینوا، زار، ضعیف، بد حال و خوار، ناچیز، پست، فقیر، ترسان و پناه‌گیرنده توام.

(۸) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا فراموشکارِ یادت در آنچه به من عطا نمودی، و غافل از احسانت در آنچه به من بخشیدی، و ناامید از اجابت - گرچه دیر شود - قرار نده، در خوشی باشم یا سختی، یا تنگی یا فراخی، یا تندرستی یا گرفتاری، یا فقر یا نعمت، یا توانگری یا تنگدستی، یا تهی دستی یا ثروت.

(۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ستایش مرا ویژه خودت و مدح مرا بر خودت و سپاسم را در همه حالات، برای خودت قرار ده. تا به آنچه از دنیا به من داده‌ای، خوشحال نشوم و به آنچه مرا از آن باز داشته‌ای، غمگین نگردم و قلبم را به جامه پرهیز از خود پوشان. و بدنم را در آنچه از من می‌پذیری به کار گیر. و مرا از هر چه به من برسد، به طاعت خویش مشغول دار. تا چیزی که تو را به خشم می‌آورد، دوست نداشته باشم و از چیزی که خوشنودی توست، خشمگین نشوم.

(۱۰) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و دلم را برای دوستی ات خالی گردان و به یادت مشغول دار و به خوف و ترس از خود بلندمرتبه کن و به رغبت به سوی خود، توانایی ده و به طاعت متوجه ساز و در محبوب‌ترین راه‌ها به سویت روانه فرما و آن را با رغبت به آنچه نزد توست، در همه روزهای زندگی ام رام گردان.

(۱۱) و پرهیزکاری را توشه من از دنیا، و کوچ مرا به سوی رحمت، و ورود مرا در خوشنودی ات قرار ده. و سرای مرا در بهشت مقرر گردان. و به من نیرویی عنایت کن تا بتوانم همه خوشنودی ات را حمل کنم. و گریزم را به سوی خود، و رغبتم را در آنچه نزد توست قرار ده. و دلم را به وحشت از بدکاران خلقت پوشان. و انس با خودت و دوستان و فرمانبرانت را به من ببخش.

(١٢) وَ لَا تَجْعَلْ لِفَاجِرٍ وَ لَا كَافِرٍ عَلَيَّ مِنَّةً، وَ لَا لَهُ عِنْدِي يَدًا، وَ لَا بِي إِلَيْهِمْ حَاجَةٌ، بَلِ اجْعَلْ شَيْءًا يَكُونُ قَلْبِي وَ أَنَسَ نَفْسِي وَ اسْتِغْنَائِي وَ كِفَايَتِي بِكَ وَ بِخِيَارِ خَلْقِكَ. (١٣) اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلْنِي لَهُمْ قَرِيْنًا، وَ اجْعَلْنِي لَهُمْ نَصِيْرًا، وَ اٰمَنْنْ عَلٰى بِشَوَقِ اِلَيْكَ، وَ بِالْعَمَلِ لَكَ بِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضٰى، اِنَّكَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ، وَ ذٰلِكَ عَلَيْكَ يَسِيْرٌ.

ص: ١٣٧٢

(۱۲) و برای بدکار و کافر، بر من منت و برای او نزد من نعمت و مرا به سوی آنها حاجت، قرار نده. بلکه آرامش دلم و انس جانم و بی نیازی ام و کفایتم را به خود و آفریدگان خوبت قرار ده.

(۱۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا همشین آنان قرار ده و مرا یاور آنها قرار ده و شوق به خودت و عمل - برای خودت - به آنچه دوست داری و خوشنود می شوی را به من ارزانی دار. که تو بر هر چیزی توانایی و (برآوردن) آن (حوایج) بر تو آسان است.

ص: ۱۳۷۳

(١) اللَّهُمَّ إِنَّكَ كَلَّفْتَنِي مِنْ نَفْسِي مَا أَنْتَ أَمْلِكُ بِهِ مِنِّي، وَ قُدْرَتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ أَغْلَبُ مِنْ قُدْرَتِي، فَأَعْطِنِي مِنْ نَفْسِي مَا يُرْضِيكَ عَنِّي، وَ خُذْ لِنَفْسِكَ رِضَاهَا مِنْ نَفْسِي فِي عَافِيهِ. (٢) اللَّهُمَّ لَا طَاقَةَ لِي بِالْجَهْدِ، وَ لَا صَبْرَ لِي عَلَى الْبَلَاءِ، وَ لَا قُوَّةَ لِي عَلَى الْفَقْرِ، فَلَا تَحْطُرْ عَلَيَّ رِزْقِي، وَ لَمَّا تَكَلَّنِي إِلَى خَلْقِكَ، بَلْ تَفْرُدْ بِحَاجَتِي، وَ تَوَلَّ كِفَايَتِي. (٣) وَ انْظُرْ إِلَيَّ وَ انْظُرْ لِي فِي جَمِيعِ أُمُورِي، فَهَبْ لِي إِنْ وَكَلْتَنِي إِلَى نَفْسِي عَجْزْتُ عَنْهَا وَ لَمْ أُقِمْ مِمَّا فِيهِ مَصْلَحَتُهَا، وَ إِنْ وَكَلْتَنِي إِلَى خَلْقِكَ تَجَهَّمْتُوْنِي، وَ إِنْ أَلْجَأْتَنِي إِلَى قَرَابَتِي حَرَمْتُوْنِي، وَ إِنْ أَعْطَوْا أَعْطَوْا قَلِيلًا نَكِدًا، وَ مَنُوا عَلَيَّ طَوِيلًا، وَ ذَمُّوا كَثِيرًا. (٤) فَبِفَضْلِكَ، اللَّهُمَّ، فَأَعْنِنِي، وَ بَعْظَمَتِكَ فَانْعَشِنِي، وَ بِسَعَتِكَ، فَابْسُطْ يَدِي، وَ بِمَا عِنْدَكَ فَاكْفِنِي. (٥) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ خَلِّصْنِي مِنَ الْحَسَدِ، وَ احْصِرْنِي عَنِ الدُّنُوبِ، وَ وَرِّعْنِي عَنِ الْمَحَارِمِ، وَ لَا تَجْرُئْنِي عَلَى الْمَعَاصِي، وَ اجْعَلْ هَوَايَ عِنْدَكَ، وَ رِضَايَ فِيمَا يَرُدُّ عَلَيَّ مِنْكَ، وَ بَارِكْ لِي فِيمَا رَزَقْتَنِي وَ فِيمَا حَوَّلْتَنِي وَ فِيمَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَ اجْعَلْنِي فِي كُلِّ حَالَتِي مَحْفُوظًا مَكْلُوءًا مَسْتُورًا مَمْنُوعًا مُعَاذًا مُبَارًا.

(۲۲) و از دعای امام علیه السلام بود هنگام سختی و مشقت و دشوار شدن کارها

(۱) خداوندا مرا -در باره خودم- به کاری گماشتی که تو از من به آن تواناتری و قدرت تو بر آن و بر من، از توانایی من چیره تر است. پس آنچه تو را از من راضی می گرداند، به من عطا فرما. و رضای خود را از من در حال عافیت دریافت نما.

(۲) خداوندا طاقت رنج کشیدن، و شکیبایی بر بلا، و تحمل فقر ندارم. پس روزی ام را از من بازمدار و مرا به خلقت وانگذار. بلکه در خواستم را به تنهایی روا کن و مرا کفایت کن.

(۳) و (به دید رحمت) به من بنگر و در تمام کارهایم به (سود) من نظر فرما. که اگر مرا به خود واگذاری، از انجام آن عاجزم و آنچه را مصلحت من در آن است، انجام ندهم و اگر مرا به آفریدگانت واگذاری، با من ترش رویی کنی و اگر مرا به خویشانم محتاج سازی، محروم کنی و اگر عطا کنی، اندک و ناگوار عطا کرده اند و بر من منت بسیار نهند و نکوهش فراوان کنند.

(۴) پس به فضل خود، خداوندا بی نیازم گردان و به عظمت خویش به پایم دار و به توانگری ات گشاده دستم گردان و به آنچه نزد توست، کفایت فرما.

(۵) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا از حسد، رهایی ده. و از گناهان بازدار. و مرا از حرام ها پرهیز ده. و بر نافرمانی ها جرأت مده و خواهش مرا، نزد خود و خوشنودی ام را، در آنچه از تو به من می رسد قرار ده. و برایم در آنچه روزی ام نمودی، و به من ارزانی داشته ای، و به من نعمت داده ای، برکت ده. و مرا در همه حالت هایم، محفوظ، نگاه داشته، (گناهانم را) پنهان شده، (در برابر دشمنانم) حمایت شده، پناه داده شده، (از عذاب الهی) امان داده شده قرار ده.

ص: ۱۳۷۵

(٦) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاقْضِ عَنِّي كُلَّ مَا أَلْزَمْتَنِيهِ وَفَرَضْتَهُ عَلَيَّ لَكَ فِي وَجْهِ مِنْ وُجُوهِ طَاعَتِكَ أَوْ لِخَلْقٍ مِنْ خَلْقِكَ وَ إِنْ ضَمُفَ عَن ذَلِكَ بَدَنِي، وَ وَهَنْتَ عَنْهُ قُوَّتِي، وَ لَمْ تَنْلُهُ مَقْدُرْتِي، وَ لَمْ يَسِدْهُ مَالِي وَ لَا ذَاتُ يَدِي، ذَكَرْتُهُ أَوْ نَسَيْتُهُ. (٧) هُوَ، يَا رَبِّ، مِمَّا قَدْ أَحْصَيْتَهُ عَلَيَّ وَ أَغْفَلْتَهُ أَنَا مِنْ نَفْسِي، فَأَذِهِ عَنِّي مِنْ جَزِيلِ عَطِيَّتِكَ وَ كَثِيرِ مَا عِنْدَكَ، فَإِنَّكَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ، حَتَّى لَا يَبْقَى عَلَيَّ شَيْءٌ مِنْهُ تُرِيدُ أَنْ تَقَاصِنِي بِهِ مِنْ حَسَنَاتِي، أَوْ تُضَاعِفَ بِهِ مِنْ سَيِّئَاتِي يَوْمَ الْقَاكَ يَا رَبِّ. (٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ ارزُقْنِي الرِّغْبَةَ فِي الْعَمَلِ لِمَكَ لِأَخْرَتِي حَتَّى أَعْرِفَ صِدْقَ ذَلِكَ مِنْ قَلْبِي، وَ حَتَّى يَكُونَ الْغَالِبُ عَلَيَّ الزَّهْدُ فِي دُنْيَايَ، وَ حَتَّى أَعْمَلَ الْحَسَنَاتِ شَوْقًا، وَ آمَنَ مِنَ السَّيِّئَاتِ فَرَقًا وَ خَوْفًا، وَ هَبْ لِي نُورًا أَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ، وَ أَهْتَدِي بِهِ فِي الظُّلُمَاتِ، وَ أَسْتَضِيءُ بِهِ مِنَ الشُّكِّ وَ الشُّبُهَاتِ (٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ ارزُقْنِي خَوْفَ غَمِّ الْوَعِيدِ، وَ شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ حَتَّى أَجِدَ لَذَّةَ مَا أَدْعُوكَ لَهُ، وَ كَابَهُ مَا أَسْتَجِيرُ بِكَ مِنْهُ (١٠) اللَّهُمَّ قَدْ تَعَلَّمْتُ مَا يُضِلُّ لِحْنِي مِنْ أَمْرِ دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي فَكُنْ بِحَوَائِجِي حَفِيًّا. (١١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَ ارزُقْنِي الْحَقَّ

عِنْدَ تَقْصِيرِي فِي الشُّكْرِ لَكَ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فِي الْيُسْرِ وَ الْعُسْرِ وَ الصَّحَّةِ وَ السَّقَمِ، حَتَّى أَتَعَرَّفَ مِنْ نَفْسِي رَوْحَ الرِّضَا وَ طَمَئِينَةَ النَّفْسِ مِنْهُ بِمَا يَجِبُ لَكَ فِيمَا يَحْدُثُ فِي حَالِ الْخَوْفِ وَ الْأَمْنِ وَ الرِّضَا وَ السُّخْطِ وَ الضَّرِّ وَ النَّفْعِ.

(۶) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به انجام آنچه که در جهتی از جهات طاعتت یا برای آفریده ای از آفریدگانت، بر من لازم و واجب نموده ای، توفیق ده و گرچه بدنم از (انجام) آن ناتوان و نیرویم از آن سست و توانایی ام به آن نرسد و ثروت و دارایی ام گنجایش آن را نداشته باشد. خواه آن را به یاد داشته یا فراموشش کرده باشم.

(۷) آن (تکلیف) ای پروردگار من، از چیزهایی است که بر من به حساب آورده ای و من خودسرانه از آن غافل شدم. پس آن را از عطای بزرگ و فراوانی که نزد توست، از جانب من ادا کن. زیرا تو توانگر بخشنده ای. تا چیزی از آن بر من نماند که بخواهی به سبب آن از نیکی هایم بکاهی، یا بر بدی هایم بیفزایی، در روزی که تو را دیدار می کنم. ای پروردگار من.

(۸) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و برای آخرتم رغبت در عمل برای تو را، روزی ام گردان. تا درستی آن را از (اعماق) دلم بشناسم. و تا آنکه بی رغبتی در دنیا بر من چیره شود. و تا آنکه با اشتیاق به کارهای نیک پردازم و از نواهی از روی ترس و بیم ایمن بمانم. و مرا نوری بخش که با آن در بین مردم راه روم و در تاریکی ها با آن راه یابم و به وسیله آن از شک و شبهه ها روشنی یابم.

(۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ترس اندوه وعده ها (ای عذاب) و اشتیاق پاداش وعده ها (ای بهشتی) را روزی ام فرما. تا لذت آنچه را که تو را برای آن می خوانم و اندوه آنچه را که از آن به تو پناه می آورم، دریابم.

(۱۰) خداوندا تو آنچه کار دنیای من و آخرتم را اصلاح می کند می دانی. پس به درخواست هایم عنایت فرما.

(۱۱) خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و هنگامی که در شکر به نعمت هایی که در آسانی و سختی و تندرستی و بیماری به من ارزانی داشته ای کوتاهی نمودم، (اعتراف به) حق را روزی ام فرما، تا نسیم خوشنودی و آرامش خود را نسبت به آنچه در حال ترس و ایمنی و خوشنودی و خشم و زیان و سود رخ می دهد، و (شکر آن) برای تو واجب است، دریابم.

(١٢) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَارزُقْنِي سِلَامَةَ الصِّدْرِ مِنَ الْحَسَدِ حَتَّى لَا أَحْسَدَ أَحَدًا مِنْ خَلْقِكَ عَلَى شَيْءٍ مِنْ فَضْلِكَ، وَ حَتَّى لَا أَرَى نِعْمَةً مِنْ نِعَمِكَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ فِي دِينٍ أَوْ دُنْيَا أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ تَقْوَى أَوْ سَعَةٍ أَوْ رِخَاءٍ إِلَّا رَجَوْتُ لِنَفْسِي أَفْضَلَ ذَلِكَ بِكَ وَ مِنْكَ وَحَدِّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ. (١٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَارزُقْنِي التَّحْفِظَ مِنَ الْخَطَايَا، وَ الْإِحْتِرَاسَ مِنَ الزَّلَلِ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ فِي حَالِ الرِّضَا وَ الْغَضَبِ، حَتَّى أَكُونَ بِمَا يَرُدُّ عَلَيَّ مِنْهُمَا بِمَنْزِلِهِ سَوَاءً، عَامِلًا بِطَاعَتِكَ، مُؤَثِّرًا لِرِضَاكَ عَلَى مَا سِوَاهُمَا فِي الْأَوْلِيَاءِ وَ الْأَعْدَاءِ، حَتَّى يَأْمَنَ عَدُوِّي مِنْ ظُلْمِي وَ جَوْرِي، وَ يَبْتَاسَ وَلِيِّي مِنْ مَيْلِي وَ انْحِطَاطِ هَوَايَ (١٤) وَ اجْعَلْنِي مِمَّنْ يَدْعُوكَ مُخْلِصًا فِي الرِّخَاءِ دُعَاءَ الْمُخْلِصِينَ الْمُضْطَرِّينَ لَكَ فِي الدُّعَاءِ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ.

(۱۲) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و سلامت سینه از حسد را روزی ام گردان. تا به هیچ یک از آفریدگانت، بر آنچه از فضلت به آنان داده ای، حسد نبرم و تا اینکه نعمتی از نعمت هایت را که به هر یک از آفریدگانت در دین یا دنیا یا عافیت یا پرهیزکاری یا گشایش یا رفاه داده ای، نبینم، مگر آنکه بهتر از آن را برای خود، به وسیله تو و از تو - که یگانه و بی شریکی - آرزو کنم.

(۱۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا در حال خوشنودی و خشم، خودداری از خطاها و خویشتن داری از لغزش ها، در دنیا و آخرت روزی ده. تا به آنچه از آن دو (خوشنودی و خشم) به من می رسد، حالی یکسان داشته، عامل به طاعتت باشم. درباره دوستان و دشمنان، خوشنودی تو را بر غیر آن دو (ناخوشنودی و نافرمانی تو) مقدم شمارم. تا دشمنم از ظلم و ستم من ایمن باشد و دوستم از میل نفسم و هواداری نادرستم، ناامید شود.

(۱۴) و مرا از کسانی قرار ده که هنگام رفاه تو را خالصانه می خوانند. خواندن خالصان بیچاره، در نیایش برای تو. به درستی که تو ستوده بزرگواری.

ص: ۱۳۷۹

(٢٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا سَأَلَ اللَّهَ الْعَافِيَةَ وَ شُكْرَهَا

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَلْبِسْنِي عَافِيَتِكَ، وَ جَلِّلْنِي عَافِيَتِكَ، وَ حَصِّنِّي بِعَافِيَتِكَ، وَ أَكْرِمْنِي بِعَافِيَتِكَ، وَ أَعْنِنِي بِعَافِيَتِكَ، وَ تَصَيِّدْ عَلَيَّ بِعَافِيَتِكَ، وَ هَبْ لِي عَافِيَتَكَ وَ أَفْرِشْنِي عَافِيَتَكَ، وَ أَصْلِحْ لِي عَافِيَتَكَ، وَ لَا تُفَرِّقْ بَيْنِي وَ بَيْنَ عَافِيَتِكَ فِي الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ. (٢) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ عَافِنِي عَافِيَةَ كَافِيَةٍ شَافِيَةٍ عَالِيَةٍ نَامِيَةٍ، عَافِيَةَ تُوَلِّدُ فِي بَدَنِي الْعَافِيَةَ، عَافِيَةَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ. (٣) وَ اٰمِنُنْ عَلَيَّ بِالصِّحْحَةِ وَ الْأَمْنِ وَ السَّلَامَةِ فِي دِينِي وَ بَدَنِي، وَ الْبَصِيرَةِ فِي قَلْبِي، وَ التَّفَاضِلِ فِي أُمُورِي، وَ الْخَشْيَةِ لَكَ، وَ الْخَوْفِ مِنْكَ، وَ الْقُوَّةِ عَلَيَّ مِمَّا أَمَرْتَنِي بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ، وَ الْاجْتِنَابِ لِمَا نَهَيْتَنِي عَنْهُ مِنْ مَعْصِيَتِكَ. (٤) اللَّهُمَّ وَ اٰمِنُنْ عَلَيَّ بِالْحَيَّجِ وَ الْعُمْرَةِ، وَ زِيَارَةِ قَبْرِ رَسُولِكَ، صَلِّ لِمَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ آلِهِ، وَ آلِ رَسُولِكَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ أَيَّدًا مَا أَبْقَيْتَنِي فِي عَامِي هَذَا وَ فِي كُلِّ عَامٍ، وَ اجْعَلْ ذَلِكَ مَقْبُولًا مَشْكُورًا، مَذْكُورًا لَدَيْكَ، مَذْخُورًا عِنْدَكَ. (٥) وَ أَنْطِقْ بِحَمْدِكَ وَ شُكْرِكَ وَ ذِكْرِكَ وَ حُسْنِ الثَّنَاءِ عَلَيْكَ لِسَانِي، وَ اشْرَحْ لِمَرَاشِدِ دِينِكَ قَلْبِي.

ص: ١٣٨٠

(۲۳) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگامی که تندرستی و سپاس‌گزاری بر آن را، از خداوند درخواست می‌فرمود

(۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و لباس عافیت را بر من بپوشان و مرا با عافیت فراگیر و به عافیت حفظ کن و به عافیت گرامی ام دار و مرا به عافیت بی‌نیاز فرما و عافیت را به من صدقه ده و عافیت را به من ببخش و عافیت را برایم بگستران و عافیت را بر من سامان ده و در دنیا و آخرت بین من و عافیت جدایی نینداز.

(۲) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و به من عافیت ده. عافیتی کافی، بهبودی بخش، عالی و روزافزون. عافیتی که در جسم عافیت زاید، عافیت دنیا و آخرت.

(۳) و با تندرستی و ایمنی و سلامتی در دینم و جسمم و بینایی در دلم و پیشرفت در کارهایم و بیم و هراس از خودت و توانایی بر انجام طاعتت - که مرا به آن فرمان داده‌ای - و دوری جستن از نافرمانی ات - که مرا از آن باز داشته‌ای - بر من منت گذار.

(۴) خداوندا و بر من منت گذار به حج و عمره و زیارت قبر پیامبرت - که درودهایت بر او و رحمت و برکاتت بر او و بر خاندانش باد - و خاندان پیامبرت - که درود بر ایشان باد - همیشه تا هنگامی که زنده‌ام، در این سال و در همه سال. و آن را پذیرفته شده، پاداش داده شده، در نظر داشته نزد خود و ذخیره شده نزد خویش، قرار ده.

(۵) و زبانم را به حمد خود و شکر و یادت و ستایش نیکوی خود، گویا فرما. و دلم را برای راه‌های مستقیم دینت بگشا.

(٦) وَ أَعْدَنِي وَ ذُرِّيَّتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، وَ مِنْ شَرِّ السَّامَةِ وَ الْهَامَةِ وَ الْعَامَةِ وَ اللَّامَةِ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ سُلْطَانٍ عَنِيدٍ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ مُتْرَفٍ حَفِيدٍ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ ضَعِيفٍ وَ شَدِيدٍ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ شَرِيفٍ وَ وَضِيعٍ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ صَغِيرٍ وَ كَبِيرٍ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ قَرِيبٍ وَ بَعِيدٍ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ مَنْ نَصَبَ لِرَسُولِكَ وَ لِأَهْلِ بَيْتِهِ حَرْبًا مِنَ الْجِنِّ وَ الْإِنْسِ، وَ مِنْ شَرِّ كُلِّ دَابَّةٍ أَنْتَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا، إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ. (٧) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ مَنْ أَرَادَنِي بِسُوءٍ فَاصْرِفْهُ عَنِّي، وَ ادْحَر عَنِّي مَكْرَهُ، وَ ادْرَأ عَنِّي شَرَّهُ، وَ رُدِّ كَيْدَهُ فِي نَحْرِهِ. (٨) وَ اجْعَلْ بَيْنَ يَدَيْهِ سُدًّا حَتَّى تَعْمِيَ عَنِّي بَصِيرَتُهُ، وَ تُصَمِّمْ عَن ذِكْرِي سَمْعَهُ، وَ تُقْفِلَ دُونَ إِخْطَارِي قَلْبَهُ، وَ تُخْرِسَ عَنِّي لِسَانَهُ، وَ تَقْمَعَ رَأْسَهُ، وَ تُذِلَّ عِزَّهُ، وَ تَكْسِرَ جَبْرُوتَهُ، وَ تُذِلَّ رَقَبَتَهُ، وَ تَفْسَخَ كِبْرَهُ، وَ تُؤْمِنِّي مِنْ جَمِيعِ ضَرِّهِ وَ شَرِّهِ وَ غَمِّهِ وَ هَمِّهِ وَ لَمَزِهِ وَ حَسَدِهِ وَ عَدَاوَتِهِ وَ حَبَائِلِهِ وَ مَصَائِدِهِ وَ رَجَلِهِ وَ خَيْلِهِ، إِنَّكَ عَزِيزٌ قَدِيرٌ.

(۶) و من و فرزندانم را از شیطان رانده شده و از شرّ جانور زهردار نکشنده و جانور زهردار کشنده و سایر جانوران و چشم زخم و از شرّ هر شیطان سرکش و از شرّ هر پادشاه ستمگر و از شرّ هر مُرفّه نازپرورده و از شرّ هر ناتوان و توانا و از شرّ هر بلندمرتبه و فرومایه و از شرّ هر کوچک و بزرگ و از شرّ هر نزدیک و دور و از شرّ هر جنّ و انس که برای پیامبرت و خاندان او جنگی به پا نمودند و از شرّ هر جنبنده ای که زلفش در اختیار توست، پناه ده. به درستی که تو بر راه راستی.

(۷) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و هر کس قصد دارد با من بدی کند، از من منصرفش ساز و مکرش را از من بران و شرش را از من بازدار و فرییش را گریبانگیر خودش ساز.

(۸) و در مقابل او سدّی قرار ده، تا چشمش را از (دیدن) من کور و گوشش را از (شنیدن) یاد من، کر سازی و دلش را هنگام یاد من، قفل زنی و زبانش را درباره من لال کنی و سرش را بکوبی و عزّتش را به ذلّت تبدیل نمایی و بزرگی اش را بشکنی و گردنش را به خواری فرو آوری و سرافرازی اش را بر هم زنی و مرا از همه زیان و بدی و طعنه و بدگویی و عیب جویی و حسد و دشمنی و بندها و دام های او و نیروهای پیاده و سواره اش ایمن سازی. به درستی که تو پیروز توانایی.

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ، وَ أَهْلِ بَيْتِهِ الطَّاهِرِينَ، وَ اخْصُصْهُمْ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ سَلَامِكَ. (٢) وَ اخْصِصْ اللَّهُمَّ وَالِدِي بِالْكَرَامَةِ لَدَيْكَ، وَ الصِّلَاةَ مِنْكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. (٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَلْهِمْنِي عِلْمَ مَا يَجِبُ لَهْمَا عَلَى الْهَامَا، وَ اجْمَعْ لِي عِلْمَ ذَلِكَ كُلِّهِ تَمَامًا، ثُمَّ اسْتَعْمِلْنِي بِمَا تَلْهَمُنِي مِنْهُ، وَ وَفَّقْنِي لِلنَّفُوضِ فِيمَا تَبْصُرُنِي مِنْ عِلْمِهِ حَتَّى لَا يَفُوتَنِي اسْتِعْمَالُ شَيْءٍ عِلْمَتِيهِ، وَ لَا تَنْقُلَ أَرْكَانِي عَنِ الْحُفُوفِ فِيمَا أَلْهَمْتَنِيهِ. (٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ كَمَا شَرَفْتَنَا بِهِ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَمَا أَوْجَبْتَ لَنَا الْحَقَّ عَلَى الْخَلْقِ بِسَبَبِهِ. (٥) اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي أَهَابُهُمَا هَيْبَةَ السَّيْطَانِ الْعُسُوفِ، وَ أَبْرَهُمَا بَرِّ الْأُمِّ الرَّؤُوفِ، وَ اجْعَلْ طَاعَتِي لَوَالِدِي وَ بَرِّي بِهِمَا أَقْرَ لِعَيْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْوَسْوَاسِ، وَ أَثْلَجْ لَصَدْرِي مِنْ شَرِّهِ الظَّمَانِ حَتَّى أُؤَثِّرَ عَلَى هَوَايَ - هَوَاهُمَا، وَ أُقَدِّمَ عَلَى رِضَايَ - رِضَاهُمَا وَ اسْتَكْتَرْتُ بِرَّهُمَا بِي وَ إِنْ قَلَّ، وَ اسْتَقِلَّ بَرِّي بِهِمَا وَ إِنْ كَثُرَ.

(۲۴) و از دعای امام علیه السلام بود، برای پدر و مادرش که بر آنان درود باد

(۱) خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات و بر خاندان پاکش درود فرست و ایشان را به برترین رحمت ها و برکات و سلام خویش، اختصاص ده.

(۲) و خداوندا، پدر و مادر مرا به کرامت نزد خود و درود از جانب خود، اختصاص ده. ای بخشاینده ترین بخشاینندگان.

(۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و آموختن آنچه را که در حق آنان بر من واجب است، به من الهام کن و دانستن همه آن را به طور کامل برای من فراهم نما. آنگاه مرا به آنچه به من الهام می کنی، وادار. و مرا برای انجام آنچه به دانستنش بینایم می کنی، توفیق ده. تا انجام دادن آنچه به من آموختی، از دستم نرود و اعضایم از انجام آنچه آن را به من الهام فرموده ای، سنگین نشود.

(۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست، چنانکه ما را به وسیله او شرافت دادی. و بر محمد و خاندانش درود فرست، چنانکه به سبب او برای ما حقی بر خلق واجب نمودی.

(۵) خداوندا مرا چنان گردان که از هر دو (پدر و مادرم) همچون ترس از پادشاه خود کامه، بیمناک باشم. و با آن دو همانند نیکی مادری مهربان، نیکی کنم. و اطاعت از پدر و مادرم و نیکوکاری به آن دو را در نظرم، از خواب خواب آلوده، خوش تر و برای سینه ام از نوشیدن تشنه کام، مطبوع تر قرار ده. تا میل ایشان را بر میل خود برتری دهم و خوشنودی آنان را بر خوشنودی خود مقدم اندازم و نیکی ایشان را درباره خود - اگر چه اندک باشد - بسیار شمارم و نیکی خود را درباره ایشان - اگر چه بسیار باشد - اندک بدانم.

ص: ۱۳۸۵

(٦) اللَّهُمَّ خَفِّضْ لَهْمَا صَوْتِي، وَ أَطْبِ لَهْمَا كَلَامِي، وَ أَلِنْ لَهْمَا عَزِيكَتِي، وَ اعْطِفْ عَلَيْهِمَا قَلْبِي، وَ صَيِّرْ نِي بِهِمَا رَفِيقًا، وَ عَلِيَهُمَا شَفِيقًا. (٧) اللَّهُمَّ اشْكُرْ لَهْمَا تَرْبِيَّتِي، وَ أَثْبِتْ عَلَيَّ تَكْرِمَتِي، وَ احْفَظْ لَهْمَا مَا حَفِظْتَاهُ مِنِّي فِي صَغْرِي. (٨) اللَّهُمَّ وَ مَا مَسَّهُمَا مِنِّي مِنْ أَدَى، أَوْ خَلَصَ إِلَيْهِمَا عَنِّي مِنْ مَكْرُوهِ، أَوْ ضَاعَ قَلْبِي لَهْمَا مِنْ حَرِّقٍ فَاجْعَلْهُ حِطَّةً لِتُدْنُو بِهِمَا، وَ عَلُوًّا فِي دَرَجَاتِهِمَا، وَ زِيَادَةً فِي حَسَنَاتِهِمَا، يَا مُبَدِّلَ السَّيِّئَاتِ بِأَضْعَافِهَا مِنَ الْحَسَنَاتِ. (٩) اللَّهُمَّ وَ مَا تَعَدَّيَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ قَوْلٍ، أَوْ أَسْرَفَا عَلَيَّ فِيهِ مِنْ فِعْلٍ، أَوْ ضَيَعَا لِي مِنْ حَقٍّ، أَوْ قَصَّرَا بِي عَنْهُ مِنْ وَاجِبٍ فَقَدْ وَهَبْتُهُ لَهْمَا، وَ جَدْتُ بِهِ عَلَيْهِمَا وَ رَغِبْتُ إِلَيْكَ فِي وَضْعٍ تَبِعْتَهُ عَنْهُمَا، فَإِنِّي لَا أَتَهُمُهُمَا عَلَيَّ نَفْسِي، وَ لَا أَسْتَبِطُهُمَا فِي بَرِي، وَ لَا أَكْرَهُ مَا تَوَلَّيَاهُ مِنْ أَمْرِي يَا رَبِّ. (١٠) فَهُمَا أَوْجِبُ حَقًّا عَلَيَّ، وَ أَقْدِمُ إِحْسَانًا إِلَيَّ، وَ أَعْظَمُ مِنْهُ لَدَيَّ. مِنْ أَنْ أَقَاصِيَهُمَا بِعَدَلٍ، أَوْ أَجَازِيَهُمَا عَلَيَّ مِثْلًا، أَيْنَ إِذَا يَا إِلَهِي طُولُ شُغْلِهِمَا بِتَرْبِيَّتِي وَ أَيْنَ شِدَّةُ تَعْبِهِمَا فِي حِرَاسَتِي وَ أَيْنَ إِقْتَارُهُمَا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمَا لِلتَّوَسُّعِ عَلَيَّ (١١) هَيْهَاتَ مَا يَسْتَوْفِيَانِ مِنِّي حَقَّهُمَا، وَ لِمَا أُدْرِكُ مَا يَجِبُ عَلَيَّ لَهْمَا، وَ لَا أَنَا بِقَاضٍ وَظِيْفَهُ خِدْمَتِهِمَا، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعِنِّي يَا خَيْرَ مَنْ اسْتَعِينَ بِهِ، وَ وَفَّقْنِي يَا أَهْدَى مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ، وَ لَا تَجْعَلْنِي فِي أَهْلِ الْعُقُوقِ لِلْإِبَاءِ وَ الْأُمَّهَاتِ يَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَ هُمْ لَا يُظْلَمُونَ.

(۶) خداوندا، صدایم را برای ایشان آهسته ساز. و سخنم را با آنها خوشایند فرما و خویم را برایشان نرم نما و دلم را بر آن دو مهربان گردان و مرا با آنان دوست و برایشان دلسوز فرما.

(۷) خداوندا از آنان به پاس پرورش دادن من، قدردانی کن و آنها را بر گرامی داشتتم، پاداش ده و آنچه در کودکی ام از من نگهداری کردند، برای ایشان نگهدار.

(۸) خداوندا و هر آزاری که از من به آنان رسیده یا ناخوشایندی که از من به ایشان رخ داده یا حقی از آنها نزد من ضایع شده، پس آن را سبب ریزش گناهانشان و بلندی درجات ایشان و افزایش نیکی هایشان قرار ده. ای تبدیل کننده بدی ها به چندین برابر از نیکی ها.

(۹) خداوندا و آنچه بر من در سخن گفتن، تعدی نموده اند یا بر من در کردار، زیاده روی کرده اند یا حقی را از من ضایع ساخته اند یا نسبت به من از واجبی کوتاهی نموده اند، پس آن را به ایشان بخشیدم و به آنان ارزانی داشتم و از تو می خواهم، گرفتاری را از آنها برداری. زیرا آنان را نسبت به خودم، متهم نمی دانم. آنان را در نیکی به خودم، سهل انگار نمی شمارم و از آنچه درباره من به عهده گرفتند، ناراضی نیستم. ای پروردگار من.

(۱۰) پس حق ایشان بر من واجب تر، و احسانشان به من دیرینه تر، و نعمتشان نزد من بزرگ تر از آن است که با عدل از آنان تقاص گیرم یا بر آنان مثل خودشان، کیفر دهم. ای خدای من، در این هنگام کجاست درازی کار آنها، در پرورش دادن من؟ و سختی هایی که در نگهداری من کشیده اند چه می شود؟ و تنگی هایی که برای گشایش من بر خود گرفته اند، چه می شود؟

(۱۱) هیئات! آنها تمامی حقیقتشان را از من نمی گیرند و آنچه برای ایشان بر من واجب است را در نمی یابم و من وظیفه خدمت گذاری ایشان را انجام نداده ام. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا یاری ده، ای بهترین کسی که به او یاری خواسته شده. و مرا توفیق ده، ای راهنماترین کسی که به او رغبت شده. و مرا در زمره عاق شدگان پدران و مادران قرار نده، در آن روز که هر نفسی به آنچه کرده، جزا داده شود و هرگز ایشان ستم نشوند.

(١٢) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَذُرِّيَّتِهِ، وَاخْصِصْ أَبَوَيَّ بِأَفْضَلِ مَا خَصَّصْتَ بِهِ آبَاءَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ وَ أُمَّهَاتِهِمْ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. (١٣) اللَّهُمَّ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَهُمَا فِي أَدْبَارِ صَلَوَاتِي، وَفِي إِنْئِي مِنْ آنَاءِ لَيْلِي، وَفِي كُلِّ سَاعَةٍ مِنْ سَاعَاتِ نَهَارِي. (١٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاغْفِرْ لِي بِدُعَائِي لَهُمَا، وَاغْفِرْ لَهُمَا بِيَرِهِمَا بِي مَغْفِرَةً حَتْمًا، وَارْضَ عَنْهُمَا بِشَفَاعَتِي لَهُمَا رِضًى عَزْمًا، وَبَلِّغُهُمَا بِالْكَرَامَةِ مَوَاطِنَ السَّلَامَةِ. (١٥) اللَّهُمَّ وَ إِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لَهُمَا فَشَفِّعْهُمَا فِيَّ، وَ إِنْ سَبَقَتْ مَغْفِرَتُكَ لِي فَشَفِّعْنِي فِيهِمَا حَتَّى نَجْتَمِعَ بِرَأْفَتِكَ فِي دَارِ كَرَامَتِكَ وَ مَحَلِّ مَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ، إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ، وَ الْمَنَّ الْقَدِيمِ، وَ أَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

(۱۲) خداوندا بر محمد و خاندان او و نسل او درود فرست، و پدر و مادر مرا به برترین چیزی که پدران و مادران بندگان با ایمانت را به آن امتیاز داده ای، اختصاص ده. ای مهربان ترین مهربانان.

(۱۳) خداوندا یاد آنان را بعد نمازهایم و در هیچ وقتی از اوقات شبم و در هیچ ساعتی از ساعات روزم، از یادم نبر.

(۱۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به (برکت) دعایم برای آنان، بیامرزد. و ایشان را به خاطر نیکیشان بر من، آمرزشی حتمی عنایت کن. و به میانجیگری من از آنها یکسره خوشنود شو. و ایشان را با کرامت به جایگاه های سلامتی رسان.

(۱۵) خداوندا و اگر آمرزش برای ایشان پیشی گرفت، پس آنان را شفیع من گردان. و اگر آمرزش برای من پیشی گرفت، پس مرا شفیع آنان فرما. تا به مهر تو در سرای کرامت تو و محل آمرزش و رحمت گرد آییم. به درستی که تو صاحب فضل بزرگ و نعمت دیرینه ای و تو بخشاینده ترین بخشاینده گانی.

ص: ۱۳۸۹

(١) اَللّٰهُمَّ وَ مَنْ عَلَيَّ بِنَقَاءِ وُلْدِي وَ بِاصْلَاحِهِمْ لِي وَ بِاِمْتَاعِي بِهِمْ. (٢) اِلٰهِي اَمُدُّ لِي فِيْ اَعْمَارِهِمْ، وَ زِدْ لِي فِيْ اَجَالِهِمْ، وَ رَبِّ لِي صَغِيْرُهُمْ، وَ قَوْلِي ضَعِيْفُهُمْ، وَ اَصْحٰ لِي اَبْدَانَهُمْ وَ اَدْيَانَهُمْ وَ اَخْلَاقَهُمْ، وَ عَافِيَهُمْ فِيْ اَنْفُسِهِمْ وَ فِيْ جَوَارِحِهِمْ وَ فِيْ كُلِّ مَا عُنِيْتُ بِهِ مِنْ اَمْرِهِمْ، وَ اَدْرِ لِي وَ عَلَيَّ يَدِيْ اَرْزَاقَهُمْ. (٣) وَ اجْعَلْهُمْ اَبْرَارًا اَتْقِيَاءَ بَصِيْرَاءَ سِيَامِعِيْنَ مُطِيْعِيْنَ لِحُكِّكَ، وَ لِاَوْلِيَاءِكَ مُجْتَبِيْنَ مُنَاصِحِيْنَ، وَ لِجَمِيْعِ اَعْدَائِكَ مُعَانِدِيْنَ وَ مُبْغِضِيْنَ، آمِيْنَ. (٤) اَللّٰهُمَّ اشْدُدْ بِهِمْ عَضْدِيْ، وَ اَقِمْ بِهِمْ اَوْدِيْ، وَ كَثِّرْ بِهِمْ عَدَدِيْ، وَ زَيِّنْ بِهِمْ مَحْضَرِيْ، وَ اَحْيِ بِهِمْ ذِكْرِيْ، وَ اَكْفِنِيْ بِهِمْ فِيْ غِيْبَتِيْ، وَ اَعْنِيْ بِهِمْ عَلَيَّ حَاجَتِيْ، وَ اجْعَلْهُمْ لِيْ مُجْتَبِيْنَ، وَ عَلَيَّ حَيْدِيْنَ مُقْبِلِيْنَ مُسْتَقِيْمِيْنَ لِيْ، مُطِيْعِيْنَ، غَيْرِ عَاصِيْنَ وَ لَمَّا عَاقِيْنَ وَ لَمَّا مُخَالِفِيْنَ وَ لَمَّا خَاطِيْنَ. (٥) وَ اَعْنِيْ عَلَيَّ تَرْبِيَّتَهُمْ وَ تَأْدِيْبَهُمْ، وَ بَرِّهِمْ، وَ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ مَعَهُمْ اَوْلَادًا ذُكُوْرًا، وَ اجْعَلْ ذَلِكْ خَيْرًا لِيْ، وَ اجْعَلْهُمْ لِيْ عَوْنًا عَلَيَّ مَا سَأَلْتُكَ.

(۲۵) و از دعای امام علیه السلام بود، برای فرزندانش که بر آنان درود باد

(۱) خداوندا و بر من به بقای فرزندانم و به اصلاح نمودن ایشان برای من و به بهره مندی من از آنان، مَّتْ گذار.

(۲) خداوندا عمرشان را برای من دراز گردان و در مَدَّت عمرشان برایم بیفزا و خردسالشان را برای من پرورش ده و ناتوانشان را برایم نیرومند نما و بدن و دین و اخلاقشان را برای من سالم بدار و آنان را در جان و اعضا و کارهایشان - که برای من مهم است - تندرستی ده و برای من و به دست من روزی هایشان را بسیار نما.

(۳) و آنان را نیکوکارانی پرهیزکار و دانا و شنوا و فرمانبر خود، و دوستدار و پند دهنده دوستانت، و ستیزه جو و کینه توز همه دشمنانت قرار ده. (این دعا را) اجابت فرما.

(۴) خداوندا بازوی مرا به وسیله آنان محکم گردان و کجی مرا به وسیله ایشان راست فرما و تعداد مرا به وسیله آنها بیفزا و مجلس مرا به وسیله ایشان آراسته نما و یاد مرا به وسیله آنها زنده گردان و در غایب بودنم، ایشان را جانشین من فرما و در برآمدن حاجتم به وسیله آنان یاری ام ده و آنان را دوستدار من و بر من مهربان، و به من متوجه ساز و به راه من مستقیم و فرمانبر من قرار ده و نسبت به من سرکش و عاق و مخالف و خطاکار قرار نده.

(۵) و مرا بر تربیت و ادب آموختن و نیکی به ایشان یاری نما. و از نزد خود افزون بر ایشان، پسران دیگری به من بیخش و آن را برای من خیر قرار ده و ایشان را برای من، بر آنچه از تو خواستم، مددکار قرار ده.

ص: ۱۳۹۱

(٦) وَ أَعِزَّنِي وَ ذَرِيَّتِي مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، فَإِنَّكَ خَلَقْتَنَا وَ أَمَرْتَنَا وَ نَهَيْتَنَا وَ رَعَبْتَنَا فِي ثَوَابِ مَا أَمَرْتَنَا وَ رَهَبْتَنَا عِقَابَهُ، وَ جَعَلْتَ لَنَا عِدْوًا يَكِيدُنَا، سَيَّلْتَهُ مِنَّا عَلَى مَا لَمْ تُسَيِّلْنَا عَلَيْهِ مِنْهُ، أَسَكَنْتَهُ صُدُورَنَا، وَ أَجْرَيْتَهُ مَجَارِي دِمَائِنَا، لَا يَغْفُلُ إِنْ غَفَلْنَا، وَ لَا يَنْسِي إِنْ نَسِينَا، يُؤْمِنُنَا عِقَابِيكَ، وَ يُخَوِّفُنَا بِغَيْرِكَ. (٧) إِنْ هَمَمْنَا بِفَاحِشِهِ شَجَعْنَا عَلَيْهِا، وَ إِنْ هَمَمْنَا بِعَمَلٍ صَالِحٍ ثَبَطْنَا عَنْهُ، يَتَعَرَّضُ لَنَا بِالشَّهَوَاتِ، وَ يَنْصِبُ لَنَا بِالشُّبُهَاتِ، إِنْ وَعَدْنَا كَذَبْنَا، وَ إِنْ مَنَّا أَخْلَفْنَا، وَ إِلَّا تَصْرِفَ عَنَّا كَيْدَهُ يُضَيِّقُ لَنَا، وَ إِلَّا تَقْنَا خَبَالَهُ يَسْتَرْلِنَا. (٨) اللَّهُمَّ فَاقْهَرِ سُلْطَانَهُ عَنَّا بِسُلْطَانِكَ حَتَّى تَحْبِسَهُ عَنَّا بِكَتْرِهِ الدَّعَاءِ لَكَ فَتُصْبِحَ مِنْ كَيْدِهِ فِي المَعْصُومِينَ بِكَ. (٩) اللَّهُمَّ أَعْطِنِي كُلَّ سُؤْلِي، وَ اقْضِ لِي حَوَائِجِي، وَ لَا تَمْنَعْنِي الإِجَابَةَ وَ قَدْ ضَمْتَهَا لِي، وَ لَا تَحْجُبْ دُعَائِي عَنْكَ وَ قَدْ أَمَرْتَنِي بِهِ، وَ أَمْنِ عَلَيَّ بِكُلِّ مَا يَضِيحُنِي فِي دُنْيَايَ وَ آخِرَتِي مَا ذَكَرْتُ مِنْهُ وَ مَا نَسَيْتُ، أَوْ أَظْهَرْتُ أَوْ أَخْفَيْتُ أَوْ أَعْلَنْتُ أَوْ أَسْرَرْتُ. (١٠) وَ اجْعَلْنِي فِي جَمِيعِ ذَلِكَ مِنَ المُصْلِحِينَ بِسُؤَالِي إِيَّاكَ، المُنْجِحِينَ بِالطَّلْبِ إِلَيْكَ غَيْرِ المَمْنُوعِينَ بِالتَّوَكُّلِ عَلَيْكَ. (١١) المَعْوَدِينَ بِالتَّعَوُّذِ بِكَ، الزَّابِحِينَ فِي التَّجَارِهِ عَلَيْكَ، المَجَارِينَ بِعِزِّكَ، المَوْسِعَ عَلَيْهِمُ الرِّزْقَ الحَلَالَ مِنْ فَضْلِكَ، الوَاسِعَ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ، المَعْرِينَ مِنَ الذَّلِّ بِكَ، وَ المَحَارِينَ مِنَ الظُّلْمِ بِعِدْلِكَ، وَ المَعَاْفِينَ مِنَ البَلَاءِ بِرَحْمَتِكَ، وَ المَغْنِينَ مِنَ الفَقْرِ بِغِنَاكَ، وَ المَعْصُومِينَ مِنَ الذُّنُوبِ وَ الزَّلَلِ وَ الخَطَاءِ بِتَقْوَاكَ، وَ المَوْفِّقِينَ لِلْخَيْرِ وَ الرُّشْدِ وَ الصِّوَابِ بِطَاعَتِكَ، وَ المَحَالِ بَيْنَهُمْ وَ بَيْنَ الذُّنُوبِ بِقُدْرَتِكَ، التَّيَّارِكِينَ لِكُلِّ مَعْصِيَتِكَ، السَّاكِنِينَ فِي جِوَارِكَ.

(۶) و مرا و فرزندانم را از شیطانِ رانده شده، پناه ده. همانا تو ما را آفریدی و امر و نهی نموده ای و در پاداش آنچه ما را امر کردی، رغبتمان و از کیفر نافرمانی خود، بیممان داده ای. و برای ما دشمنی قرار دادی که به ما نیرنگ می زند. او را بر ما تسلط دادی، و ما را بر او تسلطی نیست. او را در سینه های ما جا دادی و در رگ های خونمان روان نمودی. اگر از او غافل شویم، او غافل نمی شود. و اگر فراموش کنیم، او فراموش نمی کند. ما را از کیفر تو ایمنی می دهد و از غیر تو می ترساند.

(۷) اگر قصد کار زشتی کنیم، ما را بر آن دلیر گرداند. و چنانچه قصد کار شایسته ای کردیم، ما را از آن بازدارد. خواهش های نفسانی را برای ما عرضه می دارد. و شبهه ها برای ما برپا کند. اگر ما را وعده دهد، به ما دروغ گوید. و اگر به ما نوید دهد، خلف وعده کند. و اگر فریب او را از ما باز نداری، گمراهمان کند و اگر ما را از تبهکاری اش نگه نداری، به لغزشمان اندازد.

(۸) خداوندا با سلطه خود، تسلط او را از ما دور کن، تا اینکه با دعای زیاد ما، او را از ما بازدارد. پس به وسیله تو از نیرنگ او، در زمره بازداشته شدگان (از گناه) در آییم.

(۹) خداوندا همه خواسته هایم را به من عطا کن و حاجت هایم را برآور و اجابت (دعا) را از من دریغ نکن، که خود آن را ضمانت کرده ای و دعایم را از خود بازندار، که خود مرا به آن امر فرموده ای و هر چه در دنیایم و آخرتم به صلاحم است، چه آن را به یاد آوردم یا آنچه فراموش کردم، و اظهار کردم یا پنهان نمودم، و آشکار ساختم یا در پنهان خواسته ام، بر من ارزانی دار.

(۱۰) و مرا در همه آن (امور) به خاطر در خواستم از تو، از شایسته کارانی قرار ده که با درخواست از تو، کامیاب شدند. که با توکل بر تو، (از لطف) بازداشته نشدند.

(۱۱) (آنان که) به پناه بردن به تو خو گرفته اند، در تجارت با تو سود کرده اند، (همان ها که) به عزت تو پناه آورده اند، و به جود و کرم تو از فضل گسترده ات روزی حلال برای آنان سرشار شده، به یاری تو از ذلت به عزت رسیده اند، از ستم (دیگران) به عدل تو پناه آورده اند و به رحمت تو از بلا رهیده اند و به توانگری تو از فقر به بی نیازی رسیده اند و با ترس از تو از گناهان و نادرستی و خطا، نگه داشته شده اند و با فرمانبری تو به کار خیر و رشد و صواب، موفق گشته اند و به قدرت تو میان آنها و گناهان فاصله افتاده. (آنان که) همه نافرمانی هایت را ترک کرده در همسایگی تو جای گرفته اند.

(١٢) اللَّهُمَّ أَعْطِنَا جَمِيعَ ذَلِكَ بِتَوْفِيقِكَ وَرَحْمَتِكَ، وَاعْزِزْنَا مِنَ عَذَابِ السَّعِيرِ، وَأَعْطِ جَمِيعَ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ مِثْلَ الَّذِي سَأَلْتَنِي لِنَفْسِي وَ لَوْلَدِي فِي عَاجِلِ الدُّنْيَا وَ آجِلِ الْآخِرَةِ، إِنَّكَ قَرِيبٌ مُجِيبٌ سَمِيعٌ عَلِيمٌ عَفُوٌّ غَفُورٌ رءُوفٌ رَحِيمٌ. (١٣) وَ آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً، وَ فِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ.

ص: ١٣٩٤

(۱۲) خداوندا به توفیق و رحمت همه آن (درخواست ها) را به ما عطا فرما و ما را از شکنجه آتش پناه ده و به همه مردان و زنان مسلمان و مردان و زنان با ایمان، مانند آنچه برای خود و فرزندانم از تو درخواست نمودم، در دنیای کنونی و آخرت آینده ببخش. همانا تو نزدیک، اجابت کننده، شنوا، دانا، بخشاینده، آمرزنده، دلسوز و مهربان هستی.

(۱۳) و ما را در دنیا نیکی و در آخرت نیکی عطا کن و از شکنجه آتش نگاهمان دار.

ص: ۱۳۹۵

(٢٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ لِحَيْرَانِهِ وَ أَوْلِيَانِهِ إِذَا ذَكَرَهُمْ

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ تَوَلَّنِي فِي حَيْرَانِي وَ مَوَالِي الْعَارِفِينَ بِحَقِّنَا، وَ الْمُنَابِذِينَ لِأَعْدَائِنَا بِأَفْضَلِ وَ لَائِيَتِكَ. (٢) وَ وَفَّقَهُمْ لِإِقَامَةِ شَيْئَتِكَ، وَ الْأَخْذِ بِمَحَاسِنِ أَدَبِكَ فِي إِرْفَاقِ ضَعْفِيهِمْ، وَ سَيِّدِ خَلَّتِهِمْ، وَ عِيَادَةِ مَرِيضَتِهِمْ، وَ هِدَايَةِ مُسْتَرشِدِهِمْ، وَ مُنَاصِحَةِ مُسْتَشِيرِهِمْ، وَ تَعَهُّدِ قَادِمِهِمْ، وَ كِتْمَانِ أَسْرَارِهِمْ، وَ سِتْرِ عَوْرَاتِهِمْ، وَ نُصْرَةِ مَظْلُومِهِمْ، وَ حُسْنِ مُوَاسَاتِهِمْ بِالْمَاعُونِ، وَ الْعُودِ عَلَيْهِمْ بِالْجِدِّهِ وَ الْإِفْضَالِ، وَ إِعْطَاءِ مَا يَجِبُ لَهُمْ قَبْلَ السُّؤَالِ (٣) وَ اجْعَلْنِي اللَّهُمَّ أَجْزِي بِالْإِحْسَانِ مُسْتَشِيرِيهِمْ، وَ أَعْرِضْ بِالتَّجَاوُزِ عَنِ ظَالِمِهِمْ، وَ اسْتَعْمِلْ حُسْنَ الظَّنِّ فِي كَافِيَتِهِمْ، وَ اتَّوَلَّى بِالْبِرِّ عَامَّتَهُمْ، وَ أَعْضْ بِصَبْرِي عَنْهُمْ عَفْءَهُ، وَ أَلِينْ جَانِبِي لَهُمْ تَوَاضِعاً، وَ أَرِقْ عَلَى أَهْلِ الْبَلَاءِ مِنْهُمْ رَحْمَةً، وَ أَسِرْ لَهُمْ بِالْغَيْبِ مَوَدَّةً، وَ أَحِبْ بَقَاءَ النِّعْمَةِ عِنْدَهُمْ نُصْحاً، وَ أَوْجِبْ لَهُمْ مَا أَوْجِبُ لِجَامَتِي، وَ أَرعى لَهُمْ مَا أَرعى لِخَاصَّتِي. (٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ ارزُقْنِي مِثْلَ ذَلِكَ مِنْهُمْ، وَ اجْعَلْ لِي أَوْفَى الْحُطُوطِ فِيمَا عِنْدَهُمْ، وَ زِدْهُمْ بِصَبْرِهِ فِي حَقِّي، وَ مَعْرِفَهُ بِفَضْلِي حَتَّى يَسْعُدُوا بِي وَ أَسْعَدَ بِهِمْ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ.

(۲۶) و از دعای امام علیه السلام بود، درباره همسایگانش و دوستان او، هنگامی که آنان را یاد می کرد

(۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا درباره همسایگانم و دوستانم که دانا به حق ما و مخالف با دشمنان ما هستند، به بهترین وجه یاری فرما.

(۲) و آنان را برای به پا داشتن سنت و فراگیری آداب نیکویت در ارفاق به ناتوانشان و پر کردن کم و کاست آنان و به عیادت بیمارشان و راهنمایی راه جویشان و پند دادن مشورت کننده شان و دیدار با از سفر بازگشته شان و کتمان اسرارشان و پوشاندن عیب هایشان و یاری ستم دیده شان و همیاری نیکو در مایحتاج زندگی یشان و رسیدگی با ثروت و بخشش فراوان به آنان و عطا کردن آنچه برای آنان ضروری است پیش از درخواست آنان، توفیق ده.

(۳) و خداوندا مرا بر آن دار که بدکارشان را به نیکی پاداش دهم و از ستمگرشان با چشم پوشی صرف نظر کنم و درباره همه آنان، به خوش گمانی رفتار کنم و با نیکی، همه آنان را یاری نمایم و با پاکدامنی، دیده از ایشان فرو بندم و فروتنانه، با آنها نرمی و مدارا کنم و با مهربانی بر بلا دیدگان آنها، دلسوزی نمایم و در نبودشان دوستی را، آشکار سازم و خیرخواهانه بقای نعمت را نزدشان دوست بدارم و آنچه را برای خویشانم لازم می دانم، برای آنها لازم بدانم و آنچه را برای خاصان خود رعایت می کنم، برای آنان رعایت نمایم.

(۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا مانند همین امور از جانب آنان روزی فرما و از آنچه ایشان دارند، کامل ترین بهره ها را برای من قرار ده و بر حق بینی و فضیلت شناسی آنان نسبت به من بیفزا. تا آنان به وسیله من، نیک بخت شوند و من به وسیله آنها، نیک بخت گردم. اجابت فرما، پروردگار جهانیان.

ص: ۱۳۹۷

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ حَصِّنْ ثُغُورَ الْمُسْلِمِينَ بِعِزَّتِكَ، وَ أَيْدِ حُمَاتِهَا بِقُوَّتِكَ، وَ أَسْبِغْ عَطَايَاهُمْ مِنْ جِدَّتِكَ. (٢)
اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ كَثِّرْ عِدَّتَهُمْ، وَ اشْحَذْ أَسْلِحَتَهُمْ، وَ احْرُسْ حُرُوزَهُمْ، وَ امْنَعْ حِرْمَتَهُمْ، وَ أَلْفِ جَمْعَهُمْ، وَ دَبِّرْ
أَمْرَهُمْ، وَ وَاثِرْ بَيْنَ مِيرِهِمْ، وَ تَوَخَّجِدْ بِكِفَايَةِ مُؤْنِهِمْ، وَ اعْضُدْهُمْ بِالنَّصْرِ، وَ اعْنِهِمْ بِالصَّبْرِ، وَ الطَّفِّ لَهُمْ فِي الْمَكْرِ. (٣) اللَّهُمَّ صَلِّ
عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ عَرِّفْهُمْ مَا يَجْهَلُونَ، وَ عَلِّمْهُمْ مَا لَمْ يَعْلَمُونَ، وَ بَصِّرْهُمْ مَا لَمْ يُبْصِرُوا. (٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ
أَنْسِهِمْ

عِنْدَ لِقَائِهِمُ الْعِيدُ وَ ذَكَرَ دُنْيَاهُمْ الْخَدَاعَةَ الْغُرُورِ، وَ امْحَ عَنْ قُلُوبِهِمْ خَطَرَاتِ الْمَالِ الْفُتُونِ، وَ اجْعَلِ الْجَنَّةَ نُصَبَ أَعْيُنِهِمْ، وَ لَوْحَ مِنْهَا
لِأَبْصَارِهِمْ مَا أَعَدَدْتَ فِيهَا مِنْ مَسَاكِنِ الْخُلْدِ وَ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ وَ الْحُورِ الْحِسَانِ وَ الْأَنْهَارِ الْمَطْرِدَةِ بِأَنْوَاعِ الْأَشْرَبِ وَ الْأَشْجَارِ الْمُتَدَلِّيَةِ
بِصُنُوفِ الثَّمَرِ حَتَّى لَا يَهُمَّ أَحَدٌ مِنْهُمْ بِالْإِدْبَارِ، وَ لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ عَنْ قَرْنِهِ بِفِرَارٍ.

(۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و به عزت خود، مرزهای مسلمانان را استوار فرما و به قدرت خویش، نگهبانان آن را یاری ده و از دارایی خویش، بخشش های آنان را فراوان ساز.

(۲) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و بر تعدادشان بیفزا و سلاح (جنگی) شان را تیز کن و قلمرو آنان را نگهدار و حومه آنان را نفوذناپذیر کن و جمعشان را الفت ده و امرشان را تدبیر فرما و آذوقه ایشان را پیاپی برسان و سنگینی هایشان را به تنهایی کفایت فرما و با پیروزی نیرومندشان کن و با شکیبایی یاریشان ده و چاره اندیشی را به آنها بیاموز.

(۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و آنچه را نمی شناسند، به آنان بشناسان و آنچه نمی دانند، به ایشان بیاموز و به آنچه بینایی ندارند، بینا ساز.

(۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و هنگام برخورد با دشمن، یاد دنیای فریبده گول زننده را از خاطرشان ببر و اندیشه مال فتنه انگیز را از دلشان برطرف کن و بهشت را در مقابل چشمانشان قرار ده و آنچه را در آن آماده ساخته ای از خانه های همیشگی و سراهای کرامت و حوریان زیباروی و جوی هایی که به نوشیدنی های گوناگون روان شده و درختانی که شاخه هایشان به انواع میوه ها خم گشته، در مقابل دیدگان نشان نمایان ساز. تا هیچ یک از آنان آهنگ پشت کردن (به دشمن) نکنند و با نفس خود، حدیث فرار از همانند خود را بازگو ننمایند.

(٥) اللَّهُمَّ افْلُلْ بِعَذَابِكَ عِدُوهُمْ، وَاقْلِمْ عَنْهُمْ أَظْفَارَهُمْ، وَفَرِّقْ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ أَسْلِحَتِهِمْ، وَاخْلَعْ وَثَائِقَ أَفْئِدَتِهِمْ، وَبَاعِدْ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ أَزْوَدَتِهِمْ، وَخَيِّرْهُمْ فِي سُبُلِهِمْ، وَضُمَّ لَهُمْ عَن وَجْهِهِمْ، وَاقْطَعْ عَنْهُمْ الْمِيدَدَ، وَانْقُصْ مِنْهُمْ الْعَدَدَ، وَامْلَأْ أَفْئِدَتَهُمُ الرُّعْبَ، وَاقْبِضْ أَيْدِيَهُمْ عَنِ الْبَسِطِ، وَاخْزِمِ أَلْسِنَتَهُمْ عَنِ النَّطْقِ، وَشَرِّدْ بِهِمْ مَن خَلَفَهُمْ وَنَكَلَ بِهِمْ مَن وَرَاءَهُمْ، وَاقْطَعْ بِخَزِيهِمْ أَطْمَاعَ مَن بَعْدَهُمْ.

(٦) اللَّهُمَّ عَقِّمِ أَرْحَامَ نِسَائِهِمْ، وَيَسِّسِ أَصْلَابَ رِجَالِهِمْ، وَاقْطَعْ نَسْلَ دَوَائِبِهِمْ وَانْعَامِهِمْ، لَا تَأْذِنَ لِسَمَائِهِمْ فِي قَطْرِ، وَلَا لِأَرْضِهِمْ فِي نَبَاتٍ. (٧) اللَّهُمَّ وَقِّعْ بِعَذَابِكَ مَحَالِ أَهْلِ الْإِسْلَامِ، وَحَصِّنْ بِهِ دِيَارَهُمْ، وَثَمِّرْ بِهِ أَمْوَالَهُمْ، وَفَرِّغْهُمْ عَنِ مُحَارَبَتِهِمْ لِعِبَادَتِكَ، وَعَنْ مُنَابَذَتِهِمْ لِلْخُلُوهِ بِكَ حَتَّى لَمَّا يُعَيِّدَ فِي بَقَاعِ الْأَرْضِ غَيْرُكَ، وَلَا تُعَفِّرَ لِأَحَدٍ مِنْهُمْ جِبْهَةً دُونَكَ. (٨) اللَّهُمَّ اغْزُبْ كُلَّ نَاحِيَةٍ مِّنَ الْمُسْلِمِينَ عَلَى مَن بِإِزَائِهِمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ، وَآمِدْهُمْ بِمَمَائِكِهِ مِنْ عِنْدِكَ مُرْدِفِينَ حَتَّى يَكْشِفُوهُمْ إِلَى مُنْقَطَعِ التَّرَابِ قَتْلًا فِي أَرْضِكَ وَ أَسْرًا، أَوْ يُقْتَلُوا بِأَنَّكَ أَنْتَ اللَّهُ الْعَلِيِّ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ. (٩) اللَّهُمَّ وَعِظْ بِعَذَابِكَ أَعْدَاءَكَ فِي أَقْطَارِ الْبِلَادِ مِنَ الْهِنْدِ وَالرُّومِ وَالْتُرْكِ وَالْخَزَرِ وَالْحَبَشِ وَالنُّوبِيَّةِ وَالزَّنَجِ وَالسِّقَالِيَّةِ وَالْدِيَالِمَةِ وَسَائِرِ أُمَّمِ الشَّرِكِ، الَّذِينَ تَخْفَى أَسْمَاؤُهُمْ وَصِفَاتُهُمْ، وَقَدْ أَحْصَيْتَهُمْ بِمَعْرِفَتِكَ، وَأَشْرَفْتَ عَلَيْهِمْ بِقُدْرَتِكَ.

(۵) خداوندا بدین وسیله، دشمنانشان را درهم شکن و چنگالشان را از آنان جدا کن و میان آنان و سلاح هایشان جدایی انداز و رگ های دلشان را بکن و میان آنها و زاد و توشه اشان جدایی انداز و در راه هایشان سرگردانشان ساز و از هدفشان گمراهشان نما و کمک رسانی را از ایشان قطع کن و از تعدادشان بکاه و دل هایشان را از ترس پر ساز و دست هایشان را از گشودن بازدار و زبان هایشان را از گفتن ببند و با (شکست) ایشان، پشت سری هایشان را پراکنده ساز و آنان را برای کسانی که در پس ایشانند، عبرت گردان و با خواری آنان طمع آیندگانشان را قطع نما.

(۶) خداوندا رحم زنانشان را عقیم گردان و صلب مردانشان را خشک نما و نسل چهارپایان و گاو و گوسفند و شترانشان را قطع کن و آسمانشان را در باریدن و زمینشان را در رویدن، اذن نده.

(۷) خداوندا و به وسیله آن، تدبیر مسلمانان را قوت بخش و شهرهایشان را استوار ساز و ثروت هایشان را بیفزا و خاطرشان را از سرگرمی به جنگ با دشمن برای عبادت خویش و کارزار با آنان برای خلوت با خودت آسوده ساز تا در همه جای زمین، جز تو پرستش نشود و پیشانی هر یک از آنان جز در برابر تو به خاک گذاشته نشود.

(۸) خداوندا مسلمانان هر ناحیه را به جنگ با مشرکانی که در مقابل آند، گسیل دار و آنان را از جانب خود با فرشتگانی که پی در پی آیند، یاری فرما. تا با کشتن و اسیر گرفتن، آنها (مشرکان) را به انتهای خاک در زمینت برانند، یا به یکتایی تو که معبودی جز تو نیست، تنها و بی شریک هستی، اقرار نمایند.

(۹) خداوندا و همه دشمنانت را بدین سرنوشت دچار کن، در هر شهری که باشند از هند و روم و ترکستان و خزر و حبشه و نوبه و زنگبار و سقالبه و دیالمه و دیگر امت های مشرک، که نام ها و نشانه هایشان پنهان است و به دانایی، خود آنها را می شناسی و به توانایی ات بر آنان اشراف داری.

(١٠) اللَّهُمَّ اشغَلِ الْمُشْرِكِينَ بِالْمُشْرِكِينَ عَيْنَ تَنَاوُلِ أَطْرَافِ الْمُسْلِمِينَ، وَخُذْهُمْ بِالنَّقْصِ عَنِ تَنْقِصِهِمْ، وَتَبْطِئْهُمْ بِالْفَرْقِهِ عَنِ الْإِحْتِشَادِ عَلَيْهِمْ. (١١) اللَّهُمَّ أَخْلِ قُلُوبَهُمْ مِنَ الْأَمْنَةِ، وَأَبْدَانَهُمْ مِنَ الْقُوَّةِ، وَأَذْهِلْ قُلُوبَهُمْ عَنِ الْإِحْتِيَالِ، وَأَوْهِنِ أَرْكَانَهُمْ عَنِ مُنَازَلَةِ الرِّجَالِ، وَجَبِّنْهُمْ عَنِ مُقَارَعَةِ الْأَبْطَالِ، وَابْعَثْ عَلَيْهِمْ جُنْدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ بِبَأْسٍ مِنْ بَأْسِكَ كَفِعْلِكَ يَوْمَ يَدْرِي تَقَطَّعَ بِهِ دَابِرَهُمْ وَتَحْصِدُ بِهِ شَوْكَتَهُمْ، وَتُفَرِّقُ بِهِ عَدَدَهُمْ. (١٢) اللَّهُمَّ وَامْزِجْ مَيَاهَهُمْ بِالْوَيَاءِ، وَأَطْعِمْتَهُمْ بِالْأَدْوَاءِ، وَارْمِ بِلَادَهُمْ بِالْخُسُوفِ، وَالْحِجَابِ عَلَيْهِمُ بِالْقَمُذُوفِ، وَافْرَعِهَا بِالْمُحُولِ، وَاجْعَلْ مِيرَهُمْ فِي أَحْصَ أَرْضِكَ وَابْعِدْهَا عَنْهُمْ، وَامْنَعْ حُصُونَهَا مِنْهُمْ، أَصَابَهُمْ بِالْجُوعِ الْمُقِيمِ وَالسَّقَمِ الْأَلِيمِ. (١٣) اللَّهُمَّ وَأَيُّمَا غَازٍ غَزَاهُمْ مِنْ أَهْلِ مِلَّتِكَ، أَوْ مُجَاهِدٍ جَاهَدَهُمْ مِنْ أَتْبَاعِ سَيِّتِكَ لِيَكُونَ دِينُكَ الْأَعْلَى وَحِزْبُكَ الْأَقْوَى وَحَظُّكَ الْأَوْفَى فَلَقَّهِ الْيُسْرَ، وَهَيَّئْ لَهُ الْأَمْرَ، وَتَوَلَّهُ بِالنَّجْحِ، وَتَخَيَّرْ لَهُ الْأَصْحَابَ، وَاسْتَقْوِ لَهُ الظَّهْرَ، وَاسْبِغْ عَلَيْهِ فِي النَّفَقَةِ، وَامْتَعَهُ بِالنَّشَاطِ، وَأَطْفِ عَنهُ حَرَارَةَ الشُّوقِ، وَأَجِرْهُ مِنْ غَمِّ الْوَحْشَةِ، وَأَنْسِهِ ذِكْرَ الْأَهْلِ وَالْوَالِدِ. (١٤) وَ أَثْرُ لَهُ حُسْنَ التَّيِّهِ، وَتَوَلَّهُ بِالْعَافِيهِ، وَأَصْحِبْهُ السَّلَامَةَ، وَأَعْفِهِ مِنَ الْجُبْنِ، وَالْهَمَّهُ الْجُرْأَةَ، وَارزُقْهُ الشَّدَّةَ، وَأَيَّدْهُ بِالنَّصْرَةِ، وَعَلِّمَهُ السِّيَرَ وَالسَّنَنَ، وَسَدِّدْهُ فِي الْحُكْمِ، وَاعزِلْ عَنْهُ الرِّيَاءَ، وَخَلِّصْهُ مِنَ السَّمْعَةِ، وَاجْعَلْ فِكْرَهُ وَذِكْرَهُ وَطَعْنَهُ وَإِقَامَتَهُ، فِيكَ وَ لَكَ.

(۱۰) خداوندا مشرکان را به مشرکان مشغول گردان و از چیرگی به نواحی مسلمانان، بازدار و با کاستن عددشان، از کاستن (مسلمانان) جلوگیری باش. و با تفرقه افکنی میان آنان، از گرد آمدن بر ضد مسلمانان بازشان دار.

(۱۱) خداوندا، دل هایشان را از آرامش و تن هایشان را از قوت تهی دار و قلب هایشان را از چاره جویی بی خبر ساز و اندامشان را از جنگیدن با مردان سست گردان و ایشان را از پیکار با دلاوران بترسان و بر آنان سپاهی از فرشتگان را با عذابی از عذاب هایت بفرست. مانند کارت در روز بدر. تا بدین سبب، ایشان را ریشه کن سازی و سختی و صلابتشان را براندازی و تعدادشان را از هم بپاشی.

(۱۲) خداوندا و آب هایشان را به وبا و خوردنی هایشان را به امراض درآمیز و شهرهایشان را در زمین فروبر و پیوسته آن را سنگباران فرما و آن را به قحطی و خشکسالی دچار ساز و آذوقه هایشان را در بی برکت ترین و دورترین (نقاط) زمین خود قرار ده و پناهگاه های آن را از آنها بازدار، آنان را دچار گرسنگی دائم و بیماری دردناک گردان.

(۱۳) خداوندا و هر رزمنده ای از اهل دینت که با آنها بجنگد و هر مجاهدی از پیروان سنت تو که با ایشان جهاد نماید تا دین تو برتر و حزب تو قوی تر و بهره تو کامل تر گردد، پس او را با آسانی روبرو کن و کارش را اصلاح نما و پیروزی را برای او به عهده گیر و برای او یارانی برگزین و پشت او را قوی ساز و درآمدش را وسعت ده و از نشاط بهره مند فرما و گرمی آرزو را از او فرو نشان و او را از اندوه تنهایی حفظ کن و یاد خانواده و فرزند را فراموشش ساز.

(۱۴) و او را به نیت خوش، راهنمایی فرما و تندرستی اش را به عهده گیر و رهایی از آفت ها را، همراهش فرما و از ترس، سالمش دار و دلیری در دلش انداز و نیرومندی را، روزی اش کن و با یاری خود توانایش گردان و راه ها و روش ها (ی جهاد) و سنت ها (ی اسلامی) را، به او بیاموز و در داوری نمودن، پایدارش فرما و خودنمایی را از او دور کن و او را از شهرت طلبی نجات ده و فکر و ذکر و مسافرت و اقامتش را، در راه خود و برای خود قرار ده.

(١٥) فَإِذَا صَافَّ عَدُوَّكَ وَ عَدُوَّهُ فَقَلِّلْهُمْ فِي عَيْنِهِ، وَ صَغِّرْ شَأْنَهُمْ فِي قَلْبِهِ، وَ أَدِلْ لَهُ مِنْهُمْ، وَ لَا تُدِلَّهُمْ مِنْهُ، فَإِنْ خَتَمْتَ لَهُ بِالسَّعَادَةِ، وَ قَضَيْتَ لَهُ بِالشَّهَادَةِ فَبَعْدَ أَنْ يَجْتَاخَ عَدُوَّكَ بِالْقَتْلِ، وَ بَعْدَ أَنْ يَجْهَدَ بِهِمُ الْأَسْرَ، وَ بَعْدَ أَنْ تَأْمَنَ أَطْرَافُ الْمُسْلِمِينَ، وَ بَعْدَ أَنْ يُؤَلَّى عَدُوَّكَ مُدْبِرِينَ. (١٦) اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ خَلْفَ غَازِيًا أَوْ مُرَابِطًا فِي دَارِهِ، أَوْ تَعَهَّدَ خَالْفِيهِ فِي غَيْبَتِهِ، أَوْ أَعَانَهُ بِطَائِفِهِ مِنْ مَالِهِ، أَوْ أَمِيدَهُ بِعِتَادِهِ، أَوْ شَحَذَهُ عَلَى جِهَادِهِ، أَوْ أَتْبَعَهُ فِي وَجْهِهِ دَعْوَةَ، أَوْ رَعَى لَهُ مِنْ وَرَائِهِ حُرْمَةً، فَاجِرٌ لَهُ مِثْلَ أَجْرِهِ وَزَنًا بوزنٍ وَ مِثْلًا بِمِثْلٍ، وَ عَوْضُهُ مِنْ فِعْلِهِ عَوْضًا حَاضِرًا يَتَعَجَّلُ بِهِ نَفْعَ مَا قَدَّمَ وَ سُرُورَ مَا أَتَى بِهِ، إِلَى أَنْ يَنْتَهِيَ بِهِ الْوَقْتُ إِلَى مَا أُجْرِيَتْ لَهُ مِنْ فَضْلِكَ، وَ أَعَدَدْتَ لَهُ مِنْ كَرَامَتِكَ. (١٧) اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا مُسْلِمٍ أَهَمَّهُ أَمْرُ الْإِسْلَامِ، وَ أَحْزَنَهُ تَحْزُبُ أَهْلِ الشَّرْكِ عَلَيْهِمْ فَنَوَى غَزْوًا، أَوْ هَمَّ بِجِهَادٍ فَقَعِيدَ بِهِ ضَعْفٌ، أَوْ أَبْطَأَتْ بِهِ فَاقَةٌ، أَوْ أَخْرَهُ عَنْهُ حَادِثٌ، أَوْ عَرَضَ لَهُ دُونَ إِرَادَتِهِ مَبَانِعٌ فَكُتِبَ اسْمُهُ فِي الْعَابِدِينَ، وَ أَوْجِبَ لَهُ ثَوَابُ الْمُجَاهِدِينَ، وَ اجْعَلْهُ فِي نِظَامِ الشَّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ. (١٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، صَلَاةً عَالِيَةً عَلَى الصِّلَوَاتِ، مُشْرِفَةً فَوْقَ التَّحِيَّاتِ، صِيْلَاءً لِمَا يَنْتَهِي أَمِيدُهَا، وَ لِمَا يَنْقَطِعُ عِيدُهَا كَمَا تَمَّ مَبَا مَضَى مِنْ صِيْلَوَاتِكَ عَلَى أَحْيِدٍ مِنْ أَوْلِيَائِكَ، إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ الْمُبْدِي الْمُعِيدُ الْفَعَالُ لِمَا تُرِيدُ.

(۱۵) پس هرگاه با دشمن تو و دشمن خودش روبرو شد، آنها را در چشمش اندک نما و مقامشان را در دلش کوچک گردان و او را بر آنان پیروز فرما و آنها را بر او چیره نساز. پس اگر (زندگی اش را) برای او به خوش بختی پایان دادی و شهادت را برایش رقم زدی، بعد از آن باشد که دشمنت را با کشتن نابود نموده و با اسیری، ایشان را به سختی افکنده و مرزهای مسلمانان ایمن شده و دشمنت روگردانده، فرار نموده است.

(۱۶) خداوندا و هر مسلمانی که جنگجویی یا مرزداری را، در (امور) خانه اش جانشین شد، یا در نبود او خانواده اش را نگهداری کرد، یا او را به پاره ای از دارایی خود یاری داد، یا او را با ساز و برگ جنگ کمک نمود، یا او را بر جهاد تشویق کرد، یا او را با دعا در جهتی که به آن رو آورد همراهی نمود، یا آبرویش را در نبود او نگهداشت؛ پس وی را همسنگ و همگون پاداش او، پاداش ده و کارش را عوض نقد عطا کن که سود آنچه پیش فرستاده و شادی آنچه را انجام داده، به زودی دریافت کند. تا آنگاه که زمان او به پایان رسد، به آنچه از فضلت برای او روان ساخته ای و از بزرگی ات برایش آماده کرده ای، برسد.

(۱۷) خداوندا و هر مسلمانی که امر اسلام او را نگران ساخت و اجتماع مشرکان بر ضد ایشان، اندوهگینش نمود، از این رو قصد جنگ کرد، و آهنگ جهاد نمود، اما ناتوانی او را بازداشت، یا فقر او را به درنگ واداشت، یا حادثه ای او را (از جهاد) عقب انداخت، یا مانعی در راه اراده اش ایجاد شد؛ پس نام او را در عبادت کنندگان بنویس و پاداش مجاهدان را برای او واجب گردان و او را در صف شهیدان و صالحان قرار ده.

(۱۸) خداوندا بر محمّد بنده خود و فرستاده ات و خاندان محمّد درود فرست، درودی بالای همه درودها و مشرف بر همه تحیت ها. درودی که مدّتش پایان نپذیرد و شماره اش قطع نگردد. مانند کامل ترین درودهایت که بر هر یک از اولیای فرستاده شده. به درستی که تو بسیار نعمت دهنده، ستوده، آغازگر، بازگرداننده، انجام دهنده هر چه خواهی می باشی.

(١) اللَّهُمَّ إِنِّي أَخْلَصْتُ بِانْقِطَاعِي إِلَيْكَ (٢) وَ أَقْبَلْتُ بِكُلِّي عَلَيْكَ (٣) وَ صَيَّرْتُ وَجْهِي عَمَّنْ يَحْتَاجُ إِلَيَّ رِفْدِكَ (٤) وَ قَلْبْتُ مَسْأَلَتِي عَمَّنْ لَمْ يَسْتَعِنْ عَن فَضْلِكَ (٥) وَ رَأَيْتُ أَنَّ طَلَبَ الْمُحْتَاجِ إِلَى الْمُحْتَاجِ سَيِّئَةٌ مِنْ رَأْيِهِ وَ ضَلَالَةٌ مِنْ عَقْلِهِ. (٦) فَكَمْ قَدْ رَأَيْتُ يَا إِلَهِي مِنْ أَنَاسٍ طَلَبُوا الْعِزَّ بِغَيْرِكَ فَذَلُّوا، وَ رَامُوا الثَّرْوَةَ مِنْ سِوَاكَ فَافْتَقَرُوا، وَ حَاوَلُوا الْإِرْتِفَاعَ فَاتَّضَعُوا، (٧) فَصَحَّ بِمَعَانِيهِ أَمْثَالِهِمْ حِيَازِمٌ وَفَقَّهُ عِبْتَارُهُ، وَ أَرشَدُهُ إِلَى طَرِيقِ صَوَابِهِ اخْتِيَارُهُ. (٨) فَأَنْتَ يَا مَوْلَايَ - دُونَ كُلِّ مَسْئُولٍ مَوْضِعُ مَسْأَلَتِي، وَ دُونَ كُلِّ مَطْلُوبٍ إِلَيْهِ وَلِي - حَاجَتِي (٩) أَنْتَ الْمَخْصُوصُ قَبْلَ كُلِّ مَدْعُودٍ بِدَعْوَتِي، لَا يَشْرُكُكَ أَحَدٌ فِي رَجَائِي، وَ لَا يَتَّفِقُ أَحَدٌ مَعَكَ فِي دُعَائِي، وَ لَا يَنْظُمُهُ وَ إِيَّاكَ نِدَائِي (١٠) لَكَ يَا إِلَهِي وَحِدَاتِيهِ الْعَدَدِ، وَ مَلَكَةُ الْقُدْرَةِ الصِّمْدِ، وَ فَضِيلَةُ الْحَوْلِ وَ الْقُوَّةِ، وَ دَرَجَةُ الْعُلُوِّ وَ الرَّفْعَةِ. (١١) وَ مَنْ سِوَاكَ مَرْحُومٌ فِي عُمْرِهِ، مَغْلُوبٌ عَلَى أَمْرِهِ، مَقْهُورٌ عَلَى شَأْنِهِ، مُخْتَلِفٌ الْحَالِمَاتِ، مُتَنَقِّلٌ فِي الصِّفَاتِ (١٢) فَتَعَالَيْتَ عَنِ الْأَشْبَاهِ وَ الْأَضْدَادِ، وَ تَكَبَّرْتَ عَنِ الْأَمْثَالِ وَ الْأَنْدَادِ، فَسُبْحَانَكَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ.

(۲۸) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگام پناه بردن به خداوند توانا و بزرگ

(۱) خداوندا همانا من خالصانه از دیگران دل بریده و به تو پیوسته ام.

(۲) و با همه وجودم به تو رو آوردم.

(۳) و از آنکه نیازمند عطای توست، روگرداندم.

(۴) و درخواستم را از آنکه از فضلت بی نیاز نبود، باز گرداندم.

(۵) و دانستم، درخواست نیازمند از نیازمند، از سبکی اندیشه و گمراهی خرد است.

(۶) ای خدای من، چه بسیار از مردمی دیدم که از غیر تو عزت خواستند و خوار گشتند و از غیر تو ثروت خواستند و نیازمند شدند و بلندی خواستند و پست گشتند.

(۷) پس (شخص) دورانیش، با دیدن امثال ایشان سالم ماند. پند گرفتنش سبب توفیق او شد و برگزیدن راه صواب، او را راهنمایی کرد.

(۸) پس -ای سرور من- جایگاه درخواستم تویی، نه هر که از او درخواست شود. و صاحب حاجتم تویی، نه هر که از او طلب شود.

(۹) تویی مخصوص به خواندن من، پیش از آنکه کسی را بخوانم! هیچ کس در امید من، با تو شریک نیست و در دعایم، کسی با تو برابر نیست و ندایم کسی را با تو جمع نمی کند.

(۱۰) خداوندا یگانگی شمار و تسلط قدرت همیشگی و فضیلت توان و نیرو و درجه والایی و بلندی، از آن توست.

(۱۱) و غیر تو، در زندگی اش نیازمند رحمت، در کار خود مغلوب، در امورش زبردست، در حالانش گوناگون، در صفاتش دگرگون می باشد.

(۱۲) پس تو از داشتن ماندها و همتاها برتر و از داشتن همسان و همگون بزرگ تر بودی. پس تو منزهی. معبودی جز تو نیست.

(٢٩) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا قُتِرَ عَلَيْهِ الرِّزْقُ

(١) اللَّهُمَّ إِنَّكَ ابْتَلَيْتَنَا فِي أَرْزَاقِنَا بِسُوءِ الظَّنِّ، وَ فِي آجَالِنَا بِطُولِ الأَمَلِ حَتَّى التَّمَسْنَا أَرْزَاقَكَ مِنْ

عِنْدِ المَرزُوقِينَ، وَ طَمَعْنَا بِأَمَالِنَا فِي أَعْمَارِ المُعَمَّرِينَ. (٢) فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ هَبْ لَنَا يَقِينًا صَادِقًا تَكْفِينًا بِهِ مِنْ مُؤْنِهِ الطَّلَبِ، وَ أَلْهِمْنَا ثِقَةً نَحَالِصَهُ تُعْفِينَا بِهَا مِنْ شِدَّةِ النَّصَبِ (٣) وَ اجْعَلْ مَا صَيَّرَحْتَ بِهِ مِنْ عِمَدَتِكَ فِي وَحْيِكَ، وَ أَتْبِعْتَهُ مِنْ قَسِيْمِكَ فِي كِتَابِكَ، قَاطِعًا لِاهْتِمَامِنَا بِالرِّزْقِ الأَعْدَى تَكْفَلْتَ بِهِ، وَ حَسْمًا لِلِاشْتِغَالِ بِمَا ضَمِنْتَ الكِفَايَةَ لَهُ (٤) فَقُلْتَ وَ قَوْلِكَ الحَقِّ الأَصْدَقِّ، وَ أَقْسَمْتَ وَ قَسِيْمِكَ الأَبْرَّ الأَوْفَى وَ فِي السَّيْمَاءِ رِزْقُكُمْ وَ مَا تُوعِدُونَ. (٥) ثُمَّ قُلْتَ فَو رَبِّ السَّيْمَاءِ وَ الأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌّ مِثْلَ مَا أَنَّكُمْ تَنطِقُونَ.

ص: ١٤٠٨

(۲۹) و از دعای امام علیه السلام بود، چنان که روزی بر او تنگ گرفته می شد

(۱) خداوندا همانا تو ما را در روزی هایمان به بدگمانی، و در مدّت زندگی هایمان به آرزوی دراز، آزمودی. تا جایی که روزی های تو را از روزی خواران درخواست نمودیم و با آرزوهایمان، در عمرهای کهنسالان، طمع کردیم.

(۲) پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را یقینی راستین ببخش، که بدان سبب ما را از زحمت طلب، بی نیاز نمایی و اطمینانی خالص در دلمان بینداز، که با آن ما را از سختی رنج معاف داری.

(۳) و وعده های آشکاری را که در وحی خود بیان نموده ای و در پی آن سوگند خود را در کتابت آورده ای، موجب قطع اهتمام ما به روزی ای که خود کفالت کرده ای و قطع اشتغال ما به آنچه خود کفایت آن را ضمانت فرموده ای قرار ده.

(۴) پس فرمودی و فرموده تو راست و درست ترین است. و سوگند یاد کردی و سوگند تو محقق ترین و وفاشده ترین است: «و روزی شما و آنچه به آن وعده داده می شوید، در آسمان است.»

(۵) سپس فرمودی: «پس سوگند به پروردگار آسمان و زمین که آن (سخن) حقّ و درست است، مانند آنچه شما سخن می گوئید.»

ص: ۱۴۰۹

(٣٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الْمَعُونَةِ عَلَى قَضَاءِ الدِّينِ

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ هَبْ لِي الْعَرَفِيَّةَ مِنْ دِينٍ تُخَلِّقُ بِهِ وَجْهِي، وَ يَخَارُ فِيهِ ذَهْنِي، وَ يَتَشَعَّبُ لَهُ فِكْرِي، وَ يَطْوُلُ بِمَمَارَسَتِهِ شُغْلِي (٢) وَ أَعُوذُ بِكَ، يَا رَبِّ، مِنْ هَمِّ الدِّينِ وَ فِكْرِهِ، وَ شُغْلِ الدِّينِ وَ سَهْرِهِ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَعِدْنِي مِنْهُ، وَ أَسْتَجِيرُ بِسُكِّكَ، يَا رَبِّ، مِنْ ذُلَّتِهِ فِي الْحَيَاةِ، وَ مِنْ تَبِعْتِهِ بَعْدَ الْوَفَاةِ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَجْرِنِي مِنْهُ بِوَسْعِ فَاضِلٍ أَوْ كَفَافٍ وَاصِلٍ. (٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَحْبِبْنِي عَنِ السَّرْفِ وَ الْإِزْدِيَادِ، وَ قَوْمَنِي بِالْبَدْلِ وَ الْإِقْتِصَادِ، وَ عَلَّمْنِي حُسْنَ التَّقْدِيرِ، وَ اقْبِضْ نِي بِلُطْفِكَ عَنِ التَّبْدِيرِ، وَ أَجْرٍ مِنْ أَسْبَابِ الْحَلَالِ أَرْزَاقِي، وَ وَجْهٍ فِي أَبْوَابِ الْبِرِّ إِنْفَاقِي، وَ أزو عَنِّي مِنَ الْمَالِ مَا يُحَدِّثُ لِي مَخِيلَةً أَوْ تَأْدِيًّا إِلَى بَغْيٍ أَوْ مَا أَتَعَقَّبُ مِنْهُ طُغْيَانًا. (٤) اللَّهُمَّ حَبِّبْ إِلَيَّ صُحْبَةَ الْفُقَرَاءِ، وَ أَعِنِّي عَلَى صُحْبَتِهِمْ بِحُسْنِ الصَّبْرِ (٥) وَ مَا زَوَيْتَ عَنِّي مِنْ مَتَاعِ الدُّنْيَا الْفَانِيَةِ فَادْخِرْهُ لِي فِي خَزَائِنِكَ الْبَاقِيَةِ (٦) وَ اجْعَلْ مَا حَوَّلْتَنِي مِنْ حُطَامِهَا، وَ عَجَّلْتَ لِي مِنْ مَتَاعِهَا بُلْغَةً إِلَى جِوَارِكَ وَ وُصَلَّهُ إِلَى قُرْبِكَ وَ ذَرِيَعَهُ إِلَى جَنَّتِكَ، إِنَّكَ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ، وَ أَنْتَ الْجِوَادُ الْكَرِيمُ.

(۳۰) و از دعای امام علیه السلام بود، درباره درخواست کمک نمودن بر پرداخت وام

(۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا معاف دار، از وامی که با آن آبرویم را ببری و ذهنم در آن سرگردان شود و فکرم برای آن پریشان گردد و کارم در چاره آن طول کشد.

(۲) و به تو پناه می برم - ای پروردگارم - از اندوه و اندیشه وام و از کار قرض و بی خوابی اش، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا از آن پناه ده. و پناه از تو می جویم - ای پروردگار من - از خواری آن در زندگی و از پیامد آن پس از مرگ، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا با ثروت فراوان و روزی کافی، از آن نجات ده.

(۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا از اسراف و زیاده روی باز دار. و به بخشش و میانه روی، استوار گردان و روش نیکو را به من بیاموز و مرا - به لطف خود - از ولخرجی باز دار و روزی هایم را از اسباب حلال، پیوسته گردان و انفاق نمودنم را در مسیرهای خیر قرار ده و مالی که برایم خودپسندی پیش آورد یا به ستمگری برساند یا در پی آن دچار سرکشی شوم را، از من دور ساز.

(۴) خداوندا، همنشینی نیازمندان را نزد من محبوب گردان و مرا بر همنشینی ایشان، با شکیبایی نیکو یاری ده.

(۵) و آنچه از کالای دنیای فانی، از من گرفتی، پس آن را برای من در گنجینه های جاوید خود ذخیره فرما.

(۶) و آنچه از کالای آن (دنیا)، که به من ارزانی داشته ای، و هم اکنون به دستم رسانده ای، وسیله رسیدن به جوار خود و وسیله پیوستن به جایگاه بزرگت و وسیله دست یابی به بهشتت قرار ده. به درستی که تو صاحب بخشش بزرگ می باشی و تویی بسیار بخشنده بزرگوار.

(٣١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي ذِكْرِ التَّوْبَةِ وَ طَلِبِهَا

(١) اَللّٰهُمَّ يَا مَنْ لَا يَصِفُهُ نَعْتُ الْوَاصِفِيْنَ (٢) وَ يَا مَنْ لَا يُجَاوِزُهُ رَجَاءُ الرَّاجِيْنَ (٣) وَ يَا مَنْ لَا يَضِيْعُ لَدَيْهِ اَجْرُ الْمُحْسِنِيْنَ (٤) وَ يَا مَنْ هُوَ مُنْتَهَى خَوْفِ الْعَابِدِيْنَ (٥) وَ يَا مَنْ هُوَ غَايَةُ خَشْيَةِ الْمُتَّقِيْنَ (٦) هَذَا مَقَامٌ مِنْ تَدَاوُلَتِهِ اَيْدِي الدُّنُوْبِ، وَ قَادَتُهُ اَزِمَةُ الْخَطَايَا، وَ اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِ الشَّيْطَانُ، فَقَصَّيْرَ عَمَّا اَمَرَتْ بِهِ تَفْرِيطًا، وَ تَعَاطَى مَا نَهَيْتَ عَنْهُ تَغْرِيبًا. (٧) كَالْجَاهِلِ بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهِ، اَوْ كَالْمُنْكَرِ فَضْلَ اِحْسَانِكَ اِلَيْهِ حَيْثُ اِذَا انْفَتَحَ لَهُ بَصِيْرُ الْهُدَى، وَ تَقَشَّعَتْ عَنْهُ سَيِّحَاتِبُ الْعَمَى، اَحْصَى مَا ظَلَمَ بِهِ نَفْسَهُ، وَ فَكَّرَ فِيْمَا خَالَفَ بِهِ رَبَّهُ، فَرَأَى كَبِيْرَ عَصِيَانِهِ كَبِيْرًا وَ جَلِيْلَ مُخَالَفَتِهِ جَلِيْلًا. (٨) فَاَقْبَلَ نَحْوَكَ مُؤَمِّلًا لِمَكَ مُسْتَحِيًّا مِنْكَ، وَ وَجَّهَ رَغْبَتَهُ اِلَيْكَ ثِقَةً بِكَ، فَاَمَّكَ بِطَمَعِهِ يَقِيْنًا، وَ قَصَّيْدَكَ بِخَوْفِهِ اِخْلَاصًا، فَدَخَلَ طَمَعُهُ مِنْ كُلِّ مَطْمُوْعٍ فِيْهِ غَيْرِكَ، وَ اَفْرَخَ رَوْعُهُ مِنْ كُلِّ مَحْذُوْرٍ مِنْهُ سِوَاكَ.

ص: ١٤١٢

(۳۱) و از دعای امام علیه السلام بود، در یاد کردن توبه و درخواست نمودن آن

(۱) خداوندا ای کسی که توصیف وصف کنندگان، او را نمی ستایید.

(۲) و ای کسی که امید امیدواران، از او نمی گذرد.

(۳) و ای کسی که پاداش نیکوکاران، نزد او تباه نمی شود.

(۴) و ای کسی که انتهای ترس عبادت کنندگان است.

(۵) و ای کسی که نهایت هراس پرهیزکاران است.

(۶) این مقام کسی است که بازیچه دست های گناهان گردیده و مهارهای خطاها او را از پی خود کشیده و شیطان بر او چیره گشته. پس با سهل انگاری از آنچه امر کرده ای کوتاهی کرده و با بی باکی آنچه از آن نهی نموده ای، انجام داده.

(۷) مانند نادان به قدرت تو بر خودت، یا انکار کننده بسیاری فضل تو به خودش. اما همین که چشم هدایت برای او گشوده شد و ابرهای کوری از مقابلش کنار رفت، آنچه با آن به خود ستم کرده، شمرد و در آنچه با آن پروردگارش را مخالفت کرده، اندیشید. پس گناه بزرگش را بزرگ و ناسازگاری سترگش را سترگ دانست.

(۸) پس امیدوار به تو و شرمنده از تو، به سویت روی آورده و با اعتماد به تو، خواهشش را به سوی تو گردانده است. پس از روی یقین با حرص، تو را قصد کرد و از سیر اخلاص با ترس، آهنگ تو نمود. در حالی که طمعش از هر که -جز تو- در او طمع کنند، خالی است و ترسش از هر که -جز تو- از او بترسند، برطرف شد.

ص: ۱۴۱۳

(٩) فَمَثَلَ بَيْنَ يَدَيْكَ مُتَضَرِّعًا، وَغَمَضَ بَصَرَهُ إِلَى الْأَرْضِ مُتَخَشِّعًا، وَطَاطَأَ رَأْسَهُ لِعِزَّتِكَ مُتَذَلِّلًا، وَ أَبْثَكَ مِنْ سِرِّهِ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنْهُ خُضُوعًا، وَ عَزَّدَ مِنْ ذُنُوبِهِ مَا أَنْتَ أَحْصَى لَهَا خُشُوعًا، وَ اسْتَغَاثَ بِكَ مِنْ عَظِيمٍ مَا وَقَعَ بِهِ فِي عِلْمِكَ وَ قَبِيحٍ مَا فَضَحَهُ فِي حُكْمِكَ مِنْ ذُنُوبٍ أَدْبَرَتْ لَهَا فَذَهَبَتْ، وَ أَقَامَتْ تَبِعَاتُهَا فَلَزِمَتْ. (١٠) لَا يُنْكِرُ يَا إِلَهِي عَدْلَكَ إِنْ عَاقَبْتَهُ، وَ لَا يَسْتَعْظِمُ عَفْوَكَ إِنْ عَفَوْتَ عَنْهُ وَ رَحِمْتَهُ، لِأَنَّكَ الرَّبُّ الْكَرِيمُ الَّذِي لَا يَتَعَاطَمُهُ غُفْرَانُ الذَّنْبِ الْعَظِيمِ (١١) اللَّهُمَّ فَهَذَا قَدْ جِئْتُكَ مُطِيعًا لِأَمْرِكَ فِيمَا أَمَرْتَ بِهِ مِنَ الدَّعَاءِ، مُتَنَجِّزًا وَعَدَكَ فِيمَا وَعَدْتَ بِهِ مِنَ الإِجَابَةِ، إِذْ تَقُولُ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ. (١٢) اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ الْقَنِي بِمَغْفِرَتِكَ كَمَا لَقِيتُكَ بِإِقْرَارِي، وَ ارْفَعْنِي عَنِ مَصَارِعِ الذُّنُوبِ كَمَا وَضَعْتَ لَكَ نَفْسِي، وَ اسْتَرْنِي بِسِتْرِكَ كَمَا تَأْتِنَنِي عَنِ الإِنْتِقَامِ مِنِّي. (١٣) اللَّهُمَّ وَ ثَبِّتْ فِي طَاعَتِكَ نِيَّتِي، وَ أَحْكِمْ فِي عِبَادَتِكَ بَصِيرَتِي، وَ وَفَّقْنِي مِنَ الْأَعْمَالِ لِمَا تَغْسِلُ بِهِ دَنَسَ الْخَطَايَا عَنِّي، وَ تَوْفَّقْنِي عَلَى مِلَّتِكَ وَ مِلَّةِ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا تَوَفَّيْتَنِي. (١٤) اللَّهُمَّ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ فِي مَقَامِي هَذَا مِنْ كَبَائِرِ ذُنُوبِي وَ صَغَائِرِهَا، وَ بَوَاطِنِ سَيِّئَاتِي وَ ظَوَاهِرِهَا، وَ سَوَالِفِ زَلَّاتِي وَ حَوَادِثِهَا، تَوْبَةً مِنْ لَا يُحَدِّثُ نَفْسَهُ بِمَعْصِيَةٍ، وَ لَا يُضْمِرُ أَنْ يُعُودَ فِي خَطِيئَةٍ

(۹) پس زاری کنان در پیشگاهت ایستاده و دیده اش را با سرافکنندگی به زمین دوخته و با خواری برای عزتت سرش را به زیر افکنده و با خضوع، از رازهایش - آنچه را که خود به آن داناتری - برای آشکار کرده و با خشوع، - از گناهانش - آنچه تو شماره آن را بهتر می دانی شمرده و در (گناهان) بزرگی که می دانی گرفتار شده و از (کار) زشتی که در حکم تو رسواگر است، از تو کمک خواسته. از گناهی که لذت هایش سپری شد و گذشت و پیامدهای آن به جای ماند و پایدار شد.

(۱۰) ای خدای من، اگر او را عقوبت دهی، عدل تو را انکار نمی کند و اگر از او گذشتی و به او رحم آوردی، گذشتت را بزرگ نشمارد. زیرا تویی پروردگار کریمی، که آمرزش گناه بزرگ در نظر تو بزرگ نیست.

(۱۱) خداوندا، اکنون این من هستم که به نزد تو آمده ام، در حالی که فرمان تو را که به دعا کردن امر نموده ای، اطاعت کرده ام و وفا به وعده ای را که پیرامون اجابت داده ای، خواستارم. زیرا که می فرمایی: «مرا بخوانید، تا شما را اجابت کنم.»

(۱۲) خداوندا پس بر محمد و خاندانش درود فرست و با آمرزش خود به من رو آور. همچنان که من با اقرارم به تو رو آوردم. و مرا از افتادن نگاه های گناهان، بلند گردان، چنانکه خود را برای تو فرو افکنده ام. و مرا با پوشش خود بیوشان، آنگونه که در انتقام از من درنگ فرمودی.

(۱۳) خداوندا و نیت مرا در فرمان برداریت، ثابت بدار و بینش مرا در بندگی ات، استوار گردان و مرا به کارهایی که با آن چرکی خطاها را از من بشویی، توفیق ده و هنگامی که مرا میراندی، بر دین خود و دین پیامبرت محمد - که درود بر او باد - بمیران.

(۱۴) خداوندا من در این جایگاهم، از گناهان بزرگ و کوچکم و از بدی های پنهان و آشکارم و از لغزش های گذشته و تازه ام، به درگاہت توبه می کنم. توبه کسی که نافرمانی از ذهنش نمی گذرد و قصد بازگشت به خطا را ندارد.

(١٥) وَقَدْ قُلْتَ يَا إِلَهِي فِي مُحْكَمِ كِتَابِكَ إِنَّكَ تَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِكَ، وَتَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ، وَتُحِبُّ التَّوَّابِينَ، فَاقْبَلْ تَوْبَتِي كَمَا وَعَدْتَ، وَاعْفُ عَن سَيِّئَاتِي كَمَا ضَمَنْتَ، وَ أَوْجِبْ لِي مَحَبَّتَكَ كَمَا شَرَطْتَ (١٦) وَ لَكَ يَا رَبِّ شَرْطِي أَلَّا أَعُودَ فِي مَكْرُوهِكَ، وَ ضَمَانِي أَنْ لَا أَرْجِعَ فِي مَيْذُومِيكَ، وَ عَهْدِي أَنْ أَهْجَرَ جَمِيعَ مَعَاصِيكَ. (١٧) اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْلَمُ بِمَا عَمِلْتُ فَاعْفِرْ لِي مَا عَلِمْتَ، وَ اصْرِفْنِي بِقُدْرَتِكَ إِلَيَّ مَا أَحْبَبْتَ. (١٨) اللَّهُمَّ وَ عَلَيَّ تَبِعَاتٌ قَدْ حَفِظْتُهُنَّ، وَ تَبِعَاتٌ قَدْ نَسَيْتُهُنَّ، وَ كَلْهَنَّ بِعَيْتِكَ الَّتِي لَا تَنَامُ، وَ عَلِمَكَ الَّذِي لَا يَنْسَى، فَعَوِّضْ مِنهَا أَهْلَهَا، وَ احْطُطْ عَنِّي وَزْرَهَا، وَ خَفِّفْ عَنِّي ثِقَلَهَا، وَ اعْصِمْنِي مِنْ أَنْ أَقَارِفَ مِثْلَهَا. (١٩) اللَّهُمَّ وَ إِنَّهُ لَا وَفَاءَ لِي بِالتَّوْبَةِ إِلَّا بِعِصْمَتِكَ، وَ لَا اسْتِمْسَاكَ بِي عَنِ الْخَطَايَا إِلَّا عَن قُوَّتِكَ، فَقَوِّنِي بِقُوَّةِ كَافِيهِ، وَ تَوَلَّنِي بِعِصْمَةِ مَا نَعَيْهِ. (٢٠) اللَّهُمَّ أَيُّمَا عَبْدٍ تَابَ إِلَيْكَ وَ هُوَ فِي عِلْمِ الْغَيْبِ عِنْدَكَ فَاسْتَسْخِ لَتَوْبَتِهِ، وَ عَائِدْ فِي ذَنْبِهِ وَ خَطِيئَتِهِ، فَإِنِّي أَعُودُ بِسُوءِ بَهْكَ أَنْ أَكُونُ كَذَلِكَ، فَاجْعَلْ تَوْبَتِي هَذِهِ تَوْبَةً لَا أَحْتَاجُ بَعْدَهَا إِلَى تَوْبَةٍ، تَوْبَةً مُوجِبَةً لِمَحْوِ مَا سَلَفَ، وَ السَّلَامَةِ فِيمَا بَقِيَ. (٢١) اللَّهُمَّ إِنِّي أَعْتَدُ إِلَيْكَ مِنْ جَهْلِي، وَ اسْتَوْهَبُكَ سُوءَ فِعْلِي، فَاضْمِئْنِي إِلَيَّ كَنَفِ رَحْمَتِكَ تَطَوُّلاً، وَ اسْتَرْنِي بِسِتْرِ عَافِيَتِكَ تَفَضُّلاً. (٢٢) اللَّهُمَّ وَ إِنِّي أَتُوبُ إِلَيْكَ مِنْ كُلِّ مَا خَالَفَ إِرَادَتَكَ، أَوْ زَالَ عَن مَحَبَّتِكَ مِنْ خَطَرَاتِ قَلْبِي، وَ لَحْظَاتِ عَيْنِي، وَ حِكَايَاتِ لِسَانِي، تَوْبَةً تَسْلَمُ بِهَا كُلُّ جَارِحَةٍ عَلَيَّ جِيَالِهَا مِنْ تَبِعَاتِكَ، وَ تَأْمَنُ مِمَّا يَخَافُ الْمُعْتَدُونَ مِنْ أَلِيمِ سَطْوَاتِكَ.

(۱۵) و ای خدای من، در کتاب استوارت فرموده ای همانا توبه بندگان را می پذیری، و از بدی ها درمی گذری، و توبه کنندگان را دوست می داری. پس همانگونه که وعده دادی، توبه ام را بپذیر و آنچنان که ضمانت کرده ای، از بدی هایم درگذر و همان طور که شرط کرده ای، دوستی خود را برایم واجب گردان.

(۱۶) و ای پروردگار من، با تو قرار می گذارم، در کاری که ناپسند توست، برنگردم و ضمانت می دهم، در کاری که نکوهیده توست، باز نگردم و عهد می بندم، از همه نافرمانی های تو، دوری گزینم.

(۱۷) خداوندا به درستی که تو به کارهایم، داناتری. پس آنچه (گناه) از من می دانی، بیامرزش و به قدرت خود، به آنچه دوست داری، بازگردان.

(۱۸) خداوندا و مرا (از حقوق مردم) گرفتاری هایی است که به یاد دارم و گرفتاری هایی است که فراموش کرده ام و همه آنها پیش چشم تو که نمی خوابد و در علم تو که فراموش نمی کند، قرار دارد. پس صاحبانش را عوض ده و سنگین باری اش را از من بیفکن و سنگینی اش را از من سبک فرما و مرا از نزدیک شدن به مانند آن، نگهدار.

(۱۹) خداوندا مرا جز به نگهداری تو، وفای به توبه نیست. و جز به قدرت تو، خودداری از خطاها برایم ممکن نیست. پس با قوت کافی، مرا قوی ساز و به نگهداری بازدارنده، سرپرستی ام کن.

(۲۰) خداوندا، هر بنده ای که به درگاهت توبه نمود ولی در علم پنهانت، توبه شکن و بازگشت کننده به گناه و خطایش باشد، پس همانا من به تو پناه می برم که اینچنین باشم. پس این توبه ام را توبه ای گردان که پس از آن، به توبه ای نیازمند نشوم. توبه ای سبب محو آنچه گذشته و سلامتی در آنچه مانده است.

(۲۱) خداوندا، به درستی که من از نادانی ام، در پیشگاه تو عذر می خواهم و از زشتی کردارم، از تو بخشش می طلبم. پس به لطف خویش، مرا در پناه رحمت خود گیر و با فضل خویش، مرا به پرده عافیت بپوشان.

(۲۲) خداوندا و همانا من از هر چه مخالف خواسته تو یا دور از دوستی توست؛ از اندیشه های دلم و نگاه های چشمم و بیانات زبانم، به درگاهت توبه می کنم. توبه ای که با آن هر عضوی به سهم خود از کیفیهایت سالم ماند و از قهرهای دردناکت که بیدادگران می ترسند، در امان باشد.

(٢٣) اللَّهُمَّ فَارْحَمْ وَحِدَتِي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَ وَجِيبَ قَلْبِي مِنْ خَشْيَتِكَ، وَ اضْطِرَابَ أَرْكَانِي مِنْ هَيْبَتِكَ، فَقَدْ أَقَامَتْنِي يَا رَبِّ ذُنُوبِي مَقَامَ الْخَزِيِّ بِفِنَائِكَ، فَإِنْ سَكَتَ لَمْ يَنْطِقْ عَنِّي أَحَدٌ، وَإِنْ شَفَعْتُ فَلَسْتُ بِأَهْلِ الشَّفَاعَةِ. (٢٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ شَفِّعْ فِي خَطَايَايَ - كَرَمِيكَ، وَ عَمِدِ عَلَيَّ سَيِّئَاتِي بِعَفْوِكَ، وَ لَمَّا تَجَزَيْتَنِي جَزَائِي مِنْ عُقُوبَتِكَ، وَ ابْسُطْ عَلَيَّ طَوْلَكَ، وَ جَلِّلْنِي بِسِتْرِكَ، وَ افْعَلْ بِي فِعْلَ عَزِيزٍ تَضَرَّعَ إِلَيْهِ عَبْدٌ ذَلِيلٌ فَرَحِمَهُ، أَوْ غَنِيٍّ تَعَرَّضَ لَهُ عَبْدٌ فَقِيرٌ فَنَعَشَهُ. (٢٥) اللَّهُمَّ لَا خَفِيرَ لِي مِنْكَ فَلِيخْفُرْنِي عِزُّكَ، وَ لَا شَفِيعَ لِي إِلَيْكَ فَلِيَشْفَعْ لِي فَضْلُكَ، وَ قَدْ أَوْجَلْتَنِي خَطَايَايَ - فليؤمِّنِي عَفْوُكَ. (٢٦) فَمَا كُلُّ مَا نَطَقْتُ بِهِ عَنْ جَهْلِ مَنِّي بِسُوءِ أَثْرِي، وَ لَمَّا نَسِيَانٍ لِمَا سَبَقَ مِنْ ذَمِيمٍ فِعْلِي، لَكِنْ لِيَسْمَعَ سَمَاعًا وَ مَن فِيهَا وَ أَرْضُكَ وَ مَن عَلَيْهَا مَا أَظْهَرْتُ لَكَ مِنَ النَّدَمِ، وَ لَجَأْتُ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ التَّوْبَةِ. (٢٧) فَلَعَلَّ بَعْضَهُمْ بِرَحْمَتِكَ يَرْحَمُنِي لِسُوءِ مَوْقِفِي، أَوْ تُدْرِكُهُ الرَّقَّةُ عَلَيَّ لِسُوءِ حَالِي فَيُنَالَنِي مِنْهُ بِدَعْوِهِ هِيَ - أَسْمِعْ لَدَيْكَ مِنْ دَعَائِي، أَوْ شَفِّعْهُ أَوْ كَدِّ عِنْدَكَ مِنْ شَفَاعَتِي تَكُونُ بِهَا نَجَاتِي مِنْ غَضَبِكَ وَ فُوزَتِي بِرِضَاكَ. (٢٨) اللَّهُمَّ إِنْ يَكُنِ النَّدَمُ تَوْبَةً إِلَيْكَ فَأَنَا أَنْدَمُ النَّادِمِينَ، وَ إِنْ يَكُنِ التَّرْكُ لِمَعْصِيَتِكَ إِنْابَةً فَأَنَا أَوَّلُ الْمُتَنَبِّئِينَ، وَ إِنْ يَكُنِ الْإِسْتِغْفَارُ حِطَّةً لِلذُّنُوبِ فَإِنِّي لَكَ مِنَ الْمُسْتَغْفِرِينَ.

(۲۳) خداوندا، پس به تنهایی ام در برابر تو و تپیدن دلم از ترست و لرزش اندامم از شکوهت، رحم فرما. پس ای پروردگار من، گناهانم به درگاهت، مرا در جایگاه رسوایی ماندگار نموده. پس اگر خاموش شوم، کسی از جانب من سخن نگوید. و اگر شفیع خواهم، سزاوار شفاعت نیستم.

(۲۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و کرمت را شفیع خطاهایم گردان و به گذشت خود بدی هایم را ببخشای و مرا به جزایم که عقوبت توست، مجازات نکن و بخشش خود را بر من بگستر و مرا به پرده خویش بپوشان و با من همچون رفتار عزیزی که بنده ذلیلی پیش او زاری کرده، پس به او مهربانی نموده، رفتار نما. یا همانند توانگری که بنده بینوایی پیش او آمده، پس او را بی نیاز کرده.

(۲۵) خداوندا برای من پناه دهنده ای از (عقوبت) تو نیست، پس باید عزت مرا پناه دهد. و شفیع برای من به سوی تو نیست، پس باید فضلت مرا شفاعت کند. و خطاهایم مرا ترسانده، پس باید بخشایش مرا ایمن گرداند.

(۲۶) پس هر چه گفتم، از جهل به بدی کردارم و از فراموشی کردار نکوهیده گذشته ام نیست. بلکه برای آن است که آسمان و هر که در آن است و زمین و هر که بر روی آن است، پشیمانی ای که به پیشگاهت آشکار نمودم و توبه ای که به سبب آن به درگاهت پناه بردم را بشنود،

(۲۷) شاید برخی از آنها به رحمتت بر بدی جایگاهم، به من رحم کند یا بخاطر بدی حالم، بر من دلسوزی نماید؛ پس دعایی از او به من رسد که از دعای من نزد تو شنیدنی تر است، یا شفاعتی کند که از شفاعت من نزد تو کارسازتر است، که رهایی من از خشم و یافتن خوشنودی ات به وسیله آن حاصل شود.

(۲۸) خداوندا اگر پشیمانی، توبه به درگاه توست، پس من پشیمان ترین پشیمانانم و اگر ترک معصیت تو، بازگشت است، پس من نخستین بازگشت کننده ام. و اگر درخواست آمرزش سبب ریختن گناهان است، پس من به درگاه تو از آمرزش خواهانم.

(٢٩) اللَّهُمَّ فَكَمَا أَمَرْتَ بِالتَّوْبَةِ، وَضَمِنْتَ الْقَبُولَ، وَحَشَتَ عَلَى الدَّعَاءِ، وَوَعَدْتَ الْإِجَابَةَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاقْبَلْ تَوْبَتِي،
وَ لَا تَرْجِعْنِي مَرَجِعَ الْخِيْبَةِ مِنْ رَحْمَتِكَ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ عَلَى الْمُذْنِبِينَ، وَالرَّحِيمُ لِلْخَاطِئِينَ الْمُنِيبِينَ. (٣٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
وَ آلِهِ، كَمَا هَدَيْتَنَا بِهِ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، كَمَا اسْتَنْقَذْتَنَا بِهِ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تَشْفَعُ لَنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَ يَوْمَ الْفَاقَةِ
إِلَيْكَ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَ هُوَ عَلَيْكَ يَسِيرٌ.

ص: ١٤٢٠

(۲۹) خداوندا، پس چنانکه به توبه فرمان دادی و پذیرفتن را ضمانت کردی و بر دعا ترغیب نمودی و اجابت را نوید دادی، پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و توبه ام را قبول کن و مرا به ناامیدی از رحمت باز نگردان. که تو توبه گنهکاران را می پذیری و بر خطاکاران توبه پیشه، مهربانی.

(۳۰) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست، همچنانکه ما را به سبب او هدایت کردی و بر محمّد و خاندانش درود فرست، آنچنان که ما را به وسیله او نجات دادی و بر محمّد و خاندانش درود فرست، درودی که روز رستاخیز و روز نیازمندی به تو، ما را شفاعت کند. زیرا تو بر هر چیز توانایی و آن بر تو آسان است.

ص: ۱۴۲۱

(٣٢) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ بَعْدَ الْفَرَاغِ مِنْ صَلَاةِ اللَّيْلِ لِنَفْسِهِ فِي الْإِعْتِرَافِ بِالذَّنْبِ

(١) اللَّهُمَّ يَا ذَا الْمُلْكِ الْمُتَأَيِّدِ بِالْخُلُودِ (٢) وَ السَّيْطَانِ الْمُمْتَنِعِ بِغَيْرِ جُنُودٍ وَ لَمَّا أَعْوَانَ (٣) وَ الْعِزِّ الْبَاقِي عَلَى مَرِّ الدَّهْورِ وَ خَوَالِي الْأَعْوَامِ وَ مَوَاضِي الْأَزْمَانِ وَ الْأَيَّامِ (٤) عَزَّ سَيِّطَانُكَ عِزًّا لَا حِدَّ لَهُ بِأَوْلِيَّهِ، وَ لَا مُنْتَهَى لَهُ بِآخِرِيَّهِ (٥) وَ اسْتَعَلَى مُلْكُكَ عَلْوًا سَقَطَتْ الْأَشْيَاءُ دُونَ بُلُوغِ أَمَدِهِ (٦) وَ لَمَّا يَبْلُغُ أَدْنَى مَيَا اسْتَأْثَرَتْ بِهِ مِنْ ذَلِكَ أَقْصَى نَعْتِ النَّاعِتِينَ (٧) ضَلَّتْ فِيكَ الصِّفَاتُ، وَ تَفَسَّخَتْ دُونَكَ النُّعُوتُ، وَ حَارَتْ فِي كِبَرِيَّاتِكَ لَطَائِفُ الْأَوْهَامِ (٨) كَذَلِكَ أَنْتَ اللَّهُ الْأَوَّلُ فِي أَوْلِيَّتِكَ، وَ عَلَى ذَلِكَ أَنْتَ دَائِمٌ لَا تَزُولُ (٩) وَ أَنَا الْعَبْدُ الضَّعِيفُ عَمَلًا، الْجَسِيمُ أَمَلًا، خَرَجْتُ مِنْ يَدِي سَبَابُ الْوُصْلَاتِ إِلَّا مَا وَصَلَهُ رَحْمَتُكَ، وَ تَقَطَّعَتْ عَنِّي عِصْمُ الْأَمَالِ إِلَّا مَا أَنَا مُعْتَصِمٌ بِهِ مِنْ عَفْوِكَ (١٠) قَلَّ عِندِي مَا أَعْتَدْتُ بِهِ مِنْ طَاعَتِكَ، وَ كَثُرَ عَلَيَّ مَا أُبْوءُ بِهِ مِنْ مَعْصِيَتِكَ وَ لَنْ يَضُمَّ بَقِيَّ عَلَيْكَ عَفْوٌ عَنِ عِبَادِكَ وَ إِنْ أَسَاءَ، فَاعْفُ عَنِّي (١١) اللَّهُمَّ وَ قَدْ أَشْرَفَ عَلَى خَفَايَا الْأَعْيَالِ عَلْمِيكَ، وَ انْكَشَفَ كُلُّ مَسْتُورٍ دُونَ خُبْرِكَ، وَ لَا تَنْطَوِي عَنكَ دَقَائِقُ الْأُمُورِ، وَ لَا تَعْرُبُ عَنكَ غَيْبَاتُ السَّرَائِرِ

(۳۲) و از دعای امام علیه السلام بود، برای خود در اقرار به گناه، پس از تمام کردن نماز شب

(۱) خداوندا ای صاحب پادشاهی پاینده جاوید.

(۲) و ای فرمانروای استوار بدون لشکریان و یاران.

(۳) و ای عزیزی که با سپری شدن روزگارها و سال های گذشته و گذشتن زمان ها و روزها، ماندگار است.

(۴) فرمانروایی تو، چنان با عزت است، که حدی برای اولش و پایانی برای آخرش نیست.

(۵) و سلطنت تو، چنان بلندمرتبه است، که همه چیز پیش از رسیدن به پایان آن، ساقط شود.

(۶) و آخرین وصف ستاینندگان، به پایین ترین مرتبه ای که به خود اختصاص داده ای، نمی رسد.

(۷) اوصاف در تو گمراه شده و تعریف ها پیش از رسیدن به تو، از هم گسسته و تصوّرهای دقیق در بزرگواری ات سرگردان گشته.

(۸) چنین است که تو خدایی هستی که در اولیت خود اول و در این (صفت) دائم و جاویدی.

(۹) و من بنده ای هستم که عملش ضعیف و آرزویش بزرگ است. اسباب پیوندها از دستم بیرون رفته، جز آنچه به رحمت وصل شده و رشته های آرزو از من بریده، جز بخشایشت که به آن چنگ زده ام.

(۱۰) طاعتی که به شمار آورم، نزد من کم است و معصیت که بر دوش کشم، بر من زیاد است. و گذشت از بنده ات گرچه بد کرده، بر تو دشوار نیست. پس از من درگذر.

(۱۱) خداوندا علم تو بر اعمال پنهان ما، آگاه است. و هر پوشیده ای نزد آگاهی تو، آشکار است. و کارهای ریز و کوچک، از تو پنهان نمی ماند و رازهای نهان، از تو غایب نیست.

(١٢) وَقَدْ اسْتَحَوذَ عَلَيَّ عَدُوكَ الَّذِي اسْتَنْظَرَكَ لِعَوَايَتِي فَأَنْظَرْتَهُ، وَاسْتَمَهَلَكَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ لِإِضْلَالِي فَأَمَهَلْتَهُ. (١٣) فَأَوْعَنِي وَ قَدْ هَرَبْتُ إِلَيْكَ مِنْ صَغَائِرِ ذُنُوبٍ مُؤَبِّقَةٍ، وَكِبَائِرِ أَعْمَالٍ مُرْدِيَةٍ حَتَّى إِذَا قَارَفْتُ مَعْصِيَتَكَ، وَاسْتَوْجِبْتُ بِسُوءِ سَعْيِي سَخَطَتَكَ، فَتَلَّ عَنِّي عِتَادَ عَمْدَرِهِ، وَتَلَقَّانِي بِكَلِمَةٍ كُفْرِهِ، وَتَوَلَّى الْبِرَاءَةَ مِنِّي، وَأَدْبَرَ مُؤَلَبًا عَنِّي، فَأَصَيْدَ حِرْنِي لِعُصْبِكَ فَرِيدًا، وَأَخْرَجَنِي إِلَى فَنَاءِ نِقْمَتِكَ طَرِيدًا. (١٤) لَمَّا شَفِيعٌ يَشْفَعُ لِي إِلَيْكَ، وَ لَمَّا خَفِيرٌ يُؤْمِنُنِي عَلَيْكَ، وَ لَمَّا حِصْنٌ يَحِجُّنِي عَنْكَ، وَ لَمَّا مَلَأُ أَلْجَأُ إِلَيْهِ مِنْكَ. (١٥) فَهَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ، وَ مَحَلُّ الْمُعْتَرِفِ لَكَ، فَلَا يَضَعُ يَمِينَهُ عَنِّي فَضْلُكَ، وَ لَا يَقْضِرُنْ دُونِي عَفْوُكَ، وَ لَا أَكُنْ أَخْيَبَ عِبَادَكَ التَّائِبِينَ، وَ لَا أَقْطُ وَفُودَكَ الْآمِلِينَ، وَ اغْفِرْ لِي، إِنَّكَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ. (١٦) اَللّٰهُمَّ اِنَّكَ اَمَرْتَنِي فَتَرَكْتُ، وَ نَهَيْتَنِي فَرَكِبْتُ، وَ سَوَّلَ لِي الْخَطَاةَ خَاطِرُ السُّوءِ فَفَرَطْتُ. (١٧) وَ لَا اَسْتَشْهَدُ عَلَيَّ صِيَامِي نَهَارًا، وَ لَا اَسْتَجِيرُ بِيْتَهَجْدِي لَيْلًا، وَ لَا تُشْنِي عَلَيَّ بِاِحْيَائِهَا سِنَّةً حَاشَا فُرُوضِكَ الَّتِي مَن ضَيَعَهَا هَلَكَ. (١٨) وَ لَسْتُ اَتُوسِّلُ اِلَيْكَ بِفَضْلِ نَافِلِهِ مَعَ كَثِيرٍ مَا اَغْفَلْتُ مِنْ وُظَائِفِ فُرُوضِكَ، وَ تَعَدَّيْتُ عَن مَقَامَاتِ حُدُودِكَ اِلَى حُرْمَاتِ اِنْتِهَكْتَهَا، وَ كِبَائِرِ ذُنُوبِ اجْتَرَحْتَهَا، كَانَتْ عَافِيَتِكَ لِي مِنْ فَضَائِحِهَا سِتْرًا. (١٩) وَ هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اسْتَحْيَا لِنَفْسِهِ مِنْكَ، وَ سَيَّخَطَ عَلَيْهَا، وَ رَضِيَ عَنْكَ، فَتَلَقَّاكَ بِنَفْسٍ خَاشِعَةٍ، وَ رَقَبَةٍ خَاضِعَةٍ، وَ ظَهَرَ مُثْقَلًا مِنَ الْخَطَايَا وَاقِفًا بَيْنَ الرَّغْبَةِ اِلَيْكَ وَ الرَّهْبَةِ مِنْكَ.

(۱۲) و دشمن تو که برای بیراهه بردن من از تو فرصت خواست، پس فرصتش دادی، و برای گمراه کردنم از تو -تا روز جزا- مهلت طلبید، پس مهلتش دادی، بر من چیره شده است.

(۱۳) پس در حالی که از گناهان کوچکِ هلاکت بار و از کردارهای بزرگِ نابود کننده به سویت می گریختم، مرا بر زمین زد. و همین که به نافرمانی ات پرداختم و با زشتی کردم، خشمت را سزاوار گشتم، پس عنان حيله اش را از من برگرداند و با گفتار کفرش با من روبرو شد و از من بیزاری جست و پشت کنان از من فرار کرد. پس مرا تنها در بیابان خشمت رها نمود و مرا رانده شده، به سوی درگاه انتقامت در آورد.

(۱۴) نه شفاعت کننده ای است که برایم نزد تو شفاعت کند و نه پناه دهنده ای که برایم از تو امان گیرد و نه جای استواری که مرا از تو بازدارد و نه پناهگاهی که از تو بدان پناه برم.

(۱۵) پس این جایگاه پنهانده شده به تو، و محل اعتراف کننده برای توست. پس مبادا فضل تو از من تنگی نماید و بخشایش از من کوتاهی کند و مبادا من بی بهره ترین بندگانِ توبه کننده ات و از ناامیدترین گروه های آرزومندت باشم. و مرا بیمارز. به درستی که تو بهترین آمرزندگان.

(۱۶) خداوندا همانا تو مرا امر کردی، پس ترک گفتم و مرا نهی نمودی، پس مرتکب شدم و اندیشه بد خطا را برای من آراست، پس (از فرمان تو) کوتاهی نمودم.

(۱۷) نه می توانم روزه داری روزی را شاهد گیرم و نه شب زنده داری شبی را پناه خود خواهم و نه (عمل) مستحبی به خاطر زنده ساختنش مرا می ستاید، مگر واجبات تو، که هر که آن را انجام نداد، به هلاکت رسد.

(۱۸) و من هیچ گاه با فضیلت (عمل) مستحبّ به سویت توسّل نمی جویم، با آنکه از بسیاری از شرایط واجبات غفلت نمودم و از به پا داشتن حدود تو تجاوز کرده، پرده حرام ها را دریده ام و گناهان بزرگی انجام داده ام که عافیت داشتن تو از رسوایی های آن، برای من پوششی گردید.

(۱۹) و این جایگاه کسی است که درباره خویش، از تو شرمنده گشت و بر خود خشمگین و از تو خوشنود است. پس با وجودی فروتن و گردنی فرو افتاده و پستی گرانبار از (بار) خطاها، پیش روی توست، در حالی که میان (دو راهی) میل به تو و ترس از تو ایستاده است.

(٢٠) وَ أَنْتَ أَوْلَىٰ مِن رَّحِيَاهُ، وَ أَحَقُّ مِن خَشِيئِهِ وَ اتَّقَاهُ، فَأَعْطِنِي يَا رَبِّ يَا رَحِيحُوتُ، وَ آمِنِي يَا حِدْرَتُ، وَ عُدِّ عَلَيَّ بِعَائِدِهِ رَحْمَتِكَ، إِنَّكَ أَكْرَمُ الْمَسْئُولِينَ. (٢١) اللَّهُمَّ وَ إِذْ سَتَرْتَنِي بِعَفْوِكَ، وَ تَعَمَّدْتَنِي بِفَضْلِكَ فِي دَارِ الْفَنَاءِ بِحَضْرَةِ الْأَكْفَاءِ، فَأَجْرِنِي مِن فَضِيحَاتِ دَارِ الْبَقَاءِ

عِنْدَ مَوَاقِفِ الْأَشْهَادِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ الْمُقَرَّبِينَ، وَ الرُّسُلِ الْمُكْرَمِينَ، وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّالِحِينَ، مِن جَارِ كُنْتُ أُكَاتِمُهُ سَيِّئَاتِي، وَ مِن ذِي رَحِمٍ كُنْتُ أَحْتَشِمُ مِنْهُ فِي سَرِيرَاتِي. (٢٢) لَمْ أَثِقْ بِهِمْ رَبِّ فِي السُّتْرِ عَلَيَّ، وَ وَثِقْتُ بِكَ رَبِّ فِي الْمَغْفِرَةِ لِي، وَ أَنْتَ أَوْلَىٰ مِن وَثِقٍ بِهِ، وَ أَعْطَىٰ مِن رُغْبٍ إِلَيْهِ، وَ أَرَأْفُ مِن اسْتَرْحِمَ، فَارْحَمْنِي. (٢٣) اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ حَدَرْتَنِي مَاءً مَّهِيناً مِن صُيْلِبِ مُتَّصَابِقِ الْعِظَامِ، حَرَجِ الْمَسَالِكِ إِلَى رَحِمِ ضَيْقِهِ سَتَرْتَهَا بِالْحُجْبِ، تَصْدِرْفَنِي حَالاً عَن حَالٍ حَتَّى انْتَهَيْتَ بِي إِلَى تَمَامِ الصُّورِهِ، وَ أَثْبَتَ فِي الْجَوَارِحِ كَمَا نَعَتَ فِي كِتَابِكَ نُطْفَةَ ثُمَّ عَلَقَهُ ثُمَّ مَضَعَهُ ثُمَّ عَظَّمَهُ ثُمَّ كَسَوْتَ الْعِظَامَ لِحِمْماً، ثُمَّ أَنْشَأْتَنِي خَلْقاً آخَرَ كَمَا شِئْتُمْ. (٢٤) حَتَّى إِذَا احْتَجَجْتُ إِلَى رِزْقِكَ، وَ لَمْ أَسْتَغْنِ عَن غِيَاثِ فَضْلِكَ، جَعَلْتَ لِي قُوَّةً مِن فَضْلِ طَعَامٍ وَ شَرَابٍ أَجْرِيتهُ لِأَمْتِكَ الَّتِي أَسْكَنْتَنِي جَوْفَهَا، وَ أَوْدَعْتَنِي قَرَارَ رَحِمِهَا. (٢٥) وَ لَوْ تَكَلَّمْتُ يَا رَبِّ فِي تِلْكَ الْحَالَاتِ إِلَى حَوْلِي، أَوْ تَضَطَّرَرْتُ إِلَى قُوَّتِي لَكَانَ الْحَوْلُ عَنِّي مُعْتَرِلاً، وَ لَكَانَتِ الْقُوَّةُ مِنِّي بَعِيدَةً.

ص: ١٤٢٦

(۲۰) و تو سزاوارترین کسی هستی که به او امید است و شایسته ترین کسی می باشی که باید از او ترسید و از او پرهیز نمود. پس ای پروردگار من، آنچه را امید دارم، به من عطا کن، و از آنچه ترسیده ام، مرا ایمنی ده و سود رحمت خود را به من ارزانی دار. که تو بخشنده ترین کسی هستی که از آنها درخواست می شود.

(۲۱) خداوندا و اکنون که مرا به بخشایش پوشاندی و (گناه) مرا به فضلت در سرای فانی در حضور همانندانم نهان داشتی، پس از رسوایی های سرای باقی، نزد جایگاه های شاهدان؛ از فرشتگان ارجمند و پیامبران بزرگوار و شهیدان و صالحان، از همسایه ای که بدی هایم را از او نهان می داشتم و از خویشاوندی که در کارهای مخفی خود از او شرم می نمودم، مرا ایمن ساز.

(۲۲) پروردگار من، در رازپوشی بر من، به آنها اعتماد ندارم و پروردگار من، در آمرزش -برای خود- به تو اعتماد نمودم و تو سزاوارترین کسی هستی که به او اعتماد شد و بخشنده ترین کسی می باشی که از او درخواست شد و مهربان ترین کسی هستی که از او رحمت خواسته شد. پس به من رحم کن.

(۲۳) خداوندا و تو مرا (آن هنگام که) آبی پست (بودم)، از صلبی با استخوان های درهم تنیده و راه های تنگ، به سوی رحمی تنگ که آن را با پرده ها پوشاندی، سرازیر نمودی. مرا از حالی به حال دیگر می گرداندی. تا اینکه مرا به صورت کامل رساندی و در من اندام ها را پابرجا کردی. همچنانکه در کتاب خود وصف نمودی. نخست نطفه سپس خون بسته شده و سپس پاره گوشت، سپس استخوان آفریدی، سپس استخوان ها را با گوشت پوشاندی، آنگاه مرا آنچنانکه خواستی، آفرینشی دیگر دادی.

(۲۴) تا هنگامی که به روزی تو محتاج شدم و از فریادرسی فضلت بی نیاز نبودم. از زیادی خوردنی و آشامیدنی که برای کنیزت مقّر فرموده بودی، برایم خوراک قرار دادی. همان (مادری) که مرا در درون او جای دادی و مرا در قرارگاه رحم او سپردی.

(۲۵) و ای پروردگار من، اگر مرا در آن احوال به توانایی خودم و می گذاردی یا مرا ناگزیر می ساختی، به نیروی خود پناه برم؛ همانا توان از من کناره می گرفت و نیرو از من دور می شد.

(٢٦) فَعَزَّدَوْتَنِي بِفَضْلِكَ عِذَاءَ الْبَرِّ اللَّطِيفِ، تَفَعَّلْتُ ذَلِكُ بِي تَطَوَّلًا عَلَيَّ إِلَى غَايَتِي هَيْدِهِ، لَمَّا أَعْدَمَ بَرِّكَ، وَ لَمَّا يُبِطِي بِي حُسْنُ صَنِيعِكَ، وَ لَمَّا تَتَأَكَّدُ مَعَ ذَلِكُ ثِقَتِي فَأَتَفَرَّغَ لِمَا هُوَ أَحْظَى لِي عِنْدَكَ. (٢٧) قَدِمَ مَلَكُ الشَّيْطَانِ عِنَانِي فِي سُوءِ الظَّنِّ وَ ضَعْفِ الْيَقِينِ، فَأَنَا أَشْكُو سُوءَ مُجَاوَرَتِهِ لِي، وَ طَاعَةَ نَفْسِي لَهُ، وَ أَسْتَعِصِمُكَ مِنْ مَلَكْتِهِ، وَ أَتَضَرَّعُ إِلَيْكَ فِي صِرْفِ كَيْدِهِ عَنِّي. (٢٨) وَ أَسْأَلُكَ فِي أَنْ تُسَهِّلَ إِلَيَّ رِزْقِي سَبِيلًا، فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى ابْتِدَائِكَ بِالنَّعْمِ الْجِسَامِ، وَ إِلْهَامِكَ الشُّكْرَ عَلَى الْإِحْسَانِ وَ الْإِنْعَامِ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ سَهِّلْ عَلَيَّ رِزْقِي، وَ أَنْ تَقْنَعَنِي بِتَقْدِيرِكَ لِي، وَ أَنْ تُرْضِيَنِي بِحِصَّتِي فِيمَا قَسَمْتَ لِي، وَ أَنْ تَجْعَلَ مَا ذَهَبَ مِنْ جِسْمِي وَ عُمْرِي فِي سَبِيلِ طَاعَتِكَ، إِنَّكَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ. (٢٩) اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعُوذُ بِكَ مِنْ نَارٍ تَغْلُظَتْ بِهَا عَلَيَّ مِنْ عَصَاكَ، وَ تَوَعَّدَتْ بِهَا مَنْ صَدَفَ عَنْ رِضَاكَ، وَ مِنْ نَارٍ نُورُهَا ظُلْمَةٌ، وَ هَيْئَتُهَا أَلِيمٌ، وَ بَعِيدُهَا قَرِيبٌ، وَ مِنْ نَارٍ يَأْكُلُ بَعْضُهَا بَعْضًا، وَ يَصُورُ بَعْضُهَا عَلَيَّ بَعْضًا. (٣٠) وَ مِنْ نَارٍ تَذُرُّ الْعِظَامَ رَمِيمًا، وَ تَسْقِيْ اَهْلَهَا حَمِيمًا، وَ مِنْ نَارٍ لَا تَبْقَى عَلَيَّ مَنْ تَضَرَّعَ إِلَيْهَا، وَ لَا تَرْحَمُ مَنْ اسْتَعَطَفَهَا، وَ لَا تَقْدِرُ عَلَيَّ التَّخْفِيفِ عَمَّنْ خَشَعَ لَهَا وَ اسْتَسَلَّمَ إِلَيْهَا تَلَقَى سُكَّانَهَا بِأَحْرَ مَا لَدَيْهَا مِنْ أَلِيمِ النَّكَالِ وَ شَدِيدِ الْوَبَالِ (٣١) وَ اَعُوذُ بِكَ مِنْ عَقَارِبِهَا الْفَاغِرَةِ أَفْوَاهُهَا، وَ حَيَاتِهَا الصَّالِقَةِ بِأَنْبَابِهَا، وَ شَرَابِهَا الَّذِي يَقَطُّعُ أَمْعَاءَ وَ أَفْنِدَةَ سِكَّانِهَا، وَ يَنْزِعُ قُلُوبَهُمْ، وَ اسْتَهْدِيكَ لِمَا بَاعَدَ مِنْهَا، وَ أَخَّرَ عَنْهَا.

(۲۶) پس به فضل خودت مرا مانند نیکوکاری مهربان خوراک دادی و آن را از روی احسانت تا کنون درباره من به جا می آوری. نیکی ات از دستم نمی رود و خوبی احسانت درباره ام عقب نمی افتد و با این همه اعتمادم به تو محکم نمی شود، تا برای آنچه که برای من نزد تو خوشایندتر است آسوده خاطر شوم.

(۲۷) شیطان افسار مرا در بدگمانی و سست باوری به دست گرفت، پس از بد همسایگی او با من و اطاعت نفسم از او به تو شکایت می کنم و از تو می خواهم مرا از چیرگی او نگاه داری و به درگاه تو زاری می کنم، تا فریبش را از من بازگردانی.

(۲۸) و از تو درخواست می کنم که راهی آسان برای روزی ام، (فراهم) نمایی. پس سپاس تو را که نعمت های بزرگ را آغاز نمودی و شکرگزاری بر نیکی کردن و نعمت دادنت را به من الهام کردی. پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و روزی ام را بر من آسان فرما و مرا به آنچه برایم مقدر فرموده ای، قانع سازی و به بهره ام در آنچه برایم قسمت کرده ای، راضی نمایی و آنچه از جسم و عمرم سپری شده، در راه طاعتت قرار دهی. که تو بهترین روزی دهندگانی.

(۲۹) خداوندا، همانا به تو پناه می آورم از آتشی که با آن به هر که تو را نافرمانی کرده، سخت گرفتی و با آن هر که را از خوشنودی تو روی گرداند، تهدید نمودی و از آتشی که نورش تاریکی، و آسایشش دردناک و دورش نزدیک است و از آتشی که پاره هایش یکدیگر را می خورد و برخی بر برخی دیگر حمله می برد.

(۳۰) و از آتشی که استخوان ها را می پوساند و اهلش را آب جوشان می نوشاند، و از آتشی که بر زاری کنندگانش مهربان نیست و به مهرجویانش رحم نمی کند، و قادر بر سبک کردن (شعله ها) از کسی که برایش فروتنی نماید و تسلیم او گردد، نیست و با ساکنان خود با سوزان ترین کیفر دردناک و عواقب سخت روبرو می شود.

(۳۱) و از عقرب های آن که دهانشان گشوده است و از مارهای آن که با نیش هایشان می زنند و از آشامیدنی اش که روده و دل ساکنانش را پاره پاره می کند و دل هایشان را برمی کند، به تو پناه می برم و از تو راهنمایی می خواهم، برای آنچه از آن (آتش) دور سازد و عقب گرداند.

(٣٢) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْرِنِي مِنْهَا بِفَضْلِ رَحْمَتِكَ، وَأَقْلِبْ عَشْرَاتِي بِحُسْنِ إِقَالَتِكَ، وَ لِمَا تَخَذْتَنِي يَا خَيْرَ الْمُجِيرِينَ (٣٣) اللَّهُمَّ إِنَّكَ تَقِي الْكُرِيهَةَ، وَ تَعْطِي الْحَسَنَةَ، وَ تَفْعَلُ مَا تُرِيدُ، وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (٣٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، إِذَا ذُكِرَ الْأَبْرَارُ، وَ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، مَا اخْتَلَفَ اللَّيْلُ وَ النَّهَارُ، صَلِّ لِمَا لَا يَنْقَطِعُ مَدَدُهَا، وَ لَا يُحْصَى عَدَدُهَا، صَلِّ لِمَا تَشْحَنُ الْهَوَاءَ، وَ تَمَلَأُ الْأَرْضَ وَ السَّمَاءَ. (٣٥) صَلِّ لِي اللَّهُ عَلَيْهِ حَتَّى يَرْضَى، وَ صَلِّ لِي اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بَعْدَ الرِّضَا، صَلِّ لِمَا لَا حَدَّ لَهَا وَ لَا مُنْتَهَى، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

(۳۲) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به بسیاری رحمت از آن ایمن ساز و به نیکویی گذشتت، از لغزش هایم درگذر و مرا خوار نساز. ای بهترین پناه دهندگان.

(۳۳) خداوندا همانا تو از ناخوشایندی ها نگهداری می کنی و نیکی عطا می کنی و آنچه بخواهی انجام دهی و تو بر هر چیز قادری.

(۳۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست هنگامی که نیکوکاران یاد شوند و بر محمد و خاندانش درود فرست، تا شب و روز در گردش هستند. درودی که پشتوانه اش قطع نشود و تعدادش به شمار درنیاید. درودی که هوا را آکنده سازد و آسمان و زمین را پر کند.

(۳۵) درود خدا بر او تا اینکه خوشنود شود و درود خدا بر او و خاندانش، پس از خوشنود شدن. درودی که حدّ و نهایی برایش نیست! ای مهربان ترین مهربانان.

ص: ۱۴۳۱

(١) اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَسْتَخِيْرُكَ بِعِلْمِكَ، فَصَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ، وَ اقْضِ لىْ بِالْخَيْرِ (٢) وَ اَلْهَمْنَا مَعْرِفَةَ الْاِخْتِيَارِ، وَ اجْعَلْ ذٰلِكَ ذَرِيْعَةً اِلَى الرِّضَا بِمَا قَضَيْتَ لَنَا وَ التَّسْلِيْمَ لِمَا حَكَمْتَ فَاَزِحْ عَنَّا رِيْبَ الْاِرْتِيَابِ، وَ اَيِّدْنَا بِبِقِيْنِ الْمُخْلِصِيْنَ. (٣) وَ لَا تَسْمُنَا عَجْزَ الْمَعْرِفَةِ عَمَّا تَخَيَّرْتَ فَتَنْغِمَطَ قَدْرَكَ، وَ نَكْرَةَ مَوْضِعِ رِضَاكَ، وَ نَجْنِحْ اِلَى التِّيْ هِيَ اَبْعَدُ مِنْ حُسْنِ الْعَاقِبَةِ، وَ اَقْرَبُ اِلَى ضِدِّ الْعَاقِبَةِ (٤) حَتَّى لَا نَحْبَ اِلَيْنَا مَا نَكْرُهُ مِنْ قَضَائِكَ، وَ سَهِّلْ عَلَيْنَا مَا نَسْتَصْعِبُ مِنْ حُكْمِكَ (٥) وَ اَلْهَمْنَا الْاِنْقِيَادَ لِمَا اُوْرَدْتَ عَلَيْنَا مِنْ مَشِيَّتِكَ حَتَّى لَا نُحِبَّ تَاْخِيْرًا مَا عَجَلْتَ، وَ لَا تَعْجِيْلًا مَا اَخَّرْتَ، وَ لَا نَكْرَةَ مَا اَحْبَبْتَ، وَ لَا نَتَخَيَّرَ مَا كَرِهْتَ. (٦) وَ اخْتِمْ لَنَا بِالتِّيْ هِيَ اَحْمَدُ عَاقِبَةٍ، وَ اَكْرَمُ مَصِيْرًا، اِنَّكَ تُفِيْدُ الْكَرِيْمَةَ، وَ تُعْطِي الْجَسِيْمَةَ، وَ تَفْعَلُ مَا تُرِيْدُ، وَ اَنْتَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيْرٌ.

(۳۳) و از دعای امام علیه السلام بود، در استخاره (درخواست خیر و نیکی)

- (۱) خداوندا، همانا من به علمت از تو درخواستِ خیر دارم. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و برایم به خیر حکم فرما.
- (۲) و معرفت (کار) خیر را به ما الهام فرما و آن را وسیله خوشنودی به آنچه برای ما مقدر فرمودی و تسلیم به آنچه حکم نمودی، قرار ده. پس آشفتنگیِ تردید را از ما دور گردان و ما را به یقینِ اهل اخلاص، توانا فرما.
- (۳) و ما را دچار عجز از شناخت آنچه اختیار نموده ای نساز، تا قدر تو را سبک شماریم و مورد رضایت تو را ناپسند داریم و به آنچه که از حسن عاقبت دورتر و به ضدّ عافیت نزدیک تر است، تکیه نماییم.
- (۴) آنچه از مقدراتت که نمی پسندیم، نزد ما محبوب فرما و آنچه از حکمت که سخت می شماریم، بر ما آسان گردان.
- (۵) و گردن نهی بر خواسته ات را - که بر ما وارد ساختی - به ما الهام فرما، تا تأخیر آنچه را پیش انداختی و تعجیل آنچه را که به تأخیر انداخته ای، دوست نداشته باشیم. و آنچه را دوست داشتی، ناپسند نشماریم و آنچه را ناپسند داشته ای، اختیار نکنیم.
- (۶) و کار ما را به آنچه عاقبتش ستوده تر و سرانجامش گرامی تر است، ختم کن. به درستی که تو عطای گرانمایه می دهی و (نعمت) بزرگ می بخشی و آنچه بخواهی انجام می دهی و تو بر هر چیز توانایی.

ص: ۱۴۳۳

(٣٤) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا ابْتَلَى أَوْ رَأَى مُبْتَلَى بِفَضِيحَةٍ بِذَنْبٍ

(١) اللَّهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ عَلَى سِتْرِكَ بَعْدَ عِلْمِكَ، وَ مُعَافَاتِكَ بَعْدَ خُبْرِكَ، فَكُلْنَا قَدِ اقْتَرَفَ الْعَائِبَةَ فَلَمْ تَشْهَرَهُ، وَ ارْتَكَبَ الْفَاحِشَةَ فَلَمْ تَفْضَحْهُ، وَ تَسْتَرَّ بِالْمَسَاوِي فَلَمْ تَدُلُّ عَلَيْهِ. (٢) كَمْ نَهَى لَكَ قَدِ اتَيْنَاهُ، وَ أَمْرٍ قَدْ وَقَفْتَنَا عَلَيْهِ فَتَعَدَّيْنَاهُ، وَ سَيِّئَةٍ اِكْتَسَبْنَاهَا، وَ خَطِيئَةٍ ارْتَكَبْنَاهَا، كُنْتَ الْمُطَّلِعَ عَلَيْهَا دُونَ النَّاطِرِينَ، وَ الْقَادِرَ عَلَى إِعْلَانِهَا فَوْقَ الْقَادِرِينَ، كَانَتْ عَافِيَتُكَ لَنَا حِجَابًا دُونَ أَبْصَارِهِمْ، وَ رَدْمًا دُونَ أَسْمَاعِهِمْ (٣) فَاجْعَلْ مَا سَتَرْتَ مِنَ الْعَوْرَةِ، وَ أَخْفَيْتَ مِنَ الدَّخِيلَةِ، وَاعْظُ لَنَا، وَ زَاجِرًا عَنِ سُوءِ الْخُلُقِ، وَ اقْتِرَافِ الْخَطِيئَةِ، وَ سَعِيًّا إِلَى التَّوْبَةِ الْمَاجِيَةِ، وَ الطَّرِيقِ الْمَحْمُودَةِ (٤) وَ قَرَّبِ الْوَقْتِ فِيهِ، وَ لَا تَسْمَنَا الْغَفْلَةَ عَنْكَ، إِنَّا إِلَيْكَ رَاغِبُونَ، وَ مِنَ الذُّنُوبِ تَائِبُونَ. (٥) وَ صَلِّ عَلَى خَيْرَتِكَ اللَّهُمَّ مِنْ خَلْقِكَ مُحَمَّدٍ وَ عِتْرَتِهِ الصِّفْوَةِ مِنْ بَرِيَّتِكَ الطَّاهِرِينَ، وَ اجْعَلْنَا لَهُمْ سَامِعِينَ وَ مُطِيعِينَ كَمَا أَمَرْتَ.

ص: ١٤٣٤

(۳۴) و از دعای امام علیه السلام بود، موقعی که گرفتار آزمایش می شد یا گرفتار شده به رسوایی گناهی را می دید

(۱) خداوندا سپاس تو را، بر (خطا) پوشاندنت پس از علمت و بر عافیت بخشی ات پس از آگاهی ات. چرا که هر کدام از ما کار ناپسند انجام داد، او را مشهور (در بدکاری) نکردی و کردار زشت به جا آورد، پس او را رسوا نمودی و عیب های پنهان داشت، پس آن را نمایان نکردی.

(۲) چه بسیار نهی نمودنی که آن را انجام دادیم و امری که ما را بر آن آگاه کردی، پس ما از آن تعدی نمودیم و بدی ای که آن را کسب کردیم و خطایی که مرتکب شدیم، (و) تو بر آن مطلع بودی نه (دیگر) بینندگان. و بیشتر از همه قدرتمندان بر آشکار کردنش قادر بودی. اما عافیت بخشیدن تو برای ما پرده ای پیش چشمانشان و مانعی در برابر گوش هایشان قرار داد.

(۳) پس آن عیب ها که پوشاندی و بدی ها که پنهان نمودی، برای ما پند دهنده و بازدارنده از بدخویی و خطاکاری و کوشش به توبه محو کننده و (حرکت در) راه ستوده، قرار ده.

(۴) و زمان آن را نزدیک گردان و ما را گرفتار غفلت از خودت نکن. زیرا ما به سوی تو راغب هستیم و از گناهان، توبه کننده ایم.

(۵) خداوندا و بر برگزیده ات از آفریدگان خود؛ محمد و خانواده او که از آفریدگان پاک تو هستند، درود فرست و همان طور که فرمان داده ای ما را در برابر ایشان گوش به فرمان و مطیع قرار ده.

ص: ۱۴۳۵

(٣٥) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الرِّضَا إِذَا نَظَرَ إِلَى أَصْحَابِ الدُّنْيَا

(١) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَضِيَ بِحُكْمِ اللَّهِ، شَهِدْتُ أَنَّ اللَّهَ قَسَمَ مَعَاشَ عِبَادِهِ بِالْعَدْلِ، وَ أَخَذَ عَلَيَّ جَمِيعَ خَلْقِهِ بِالْفَضْلِ (٢) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ لَا تَفْتِنَنِي بِمَا أَعْطَيْتَهُمْ، وَ لَا تَفْتِنَهُمْ بِمَا مَنَعْتَنِي فَأَحْسُدَ خَلْقَكَ، وَ أَغْمَطَ حُكْمَكَ. (٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ طَيِّبْ بِقَضَائِكَ نَفْسِي، وَ وَسِّعْ بِمَوَاقِعِ حُكْمِكَ صَدْرِي، وَ هَبْ لِي الثِّقَةَ لِأُتَمِرَ مَعَهَا بِأَنَّ قَضَاءَكَ لَمْ يَجْرِ إِلَّا بِالْخَيْرِ، وَ اجْعَلْ شُكْرِي لَكَ عَلَيَّ مِمَّا زَوَيْتَ عَنِّي أَوْفَرَ مِنْ شُكْرِي إِيَّاكَ عَلَيَّ مَا حَوَّلْتَنِي (٤) وَ اعصمني من أن أظنُّ بذي عَدَمِ حَسَاسَةٍ، أَوْ أَظُنُّ بِصِيحِبِ ثَرَوِهِ فَضلاً، فَإِنَّ الشَّرِيفَ مَنْ شَرَفَتْهُ طَاعَتُكَ، وَ الْعَزِيزَ مَنْ أَعَزَّتْهُ عِبَادَتُكَ (٥) فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ مَتَّعْنَا بِثَرَوِهِ لَا تَنْفَدُ، وَ أَيْدِنَا بِعِزِّ لَا يُفْقَدُ، وَ اسْرَحْنَا فِي مُلْكِكَ الْأَبِيدِ، إِنَّكَ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الصَّمَدُ، الَّذِي لَمْ تَلِدْ وَ لَمْ تُوَلَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَكَ كُفُوًّا أَحَدٌ.

ص: ١٤٣٦

(۳۵) و از دعای امام علیه السلام بود، در خوشنودی، هنگامی که به اهل دنیا نگاه می کرد

(۱) سپاس خدای را که راضی به حکم اویم. گواهی می دهم که خدا روزی های بندگانش را عادلانه تقسیم نمود و با همه آفریدگانش با فضل رفتار کرد.

(۲) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به آنچه به آنان (دنیا داران) عطا کردی، آزمایش نکن و آنان را به آنچه از من منع داشتی، دچار آزمون نساز که بر آفریدگانت حسد برم و حکم تو را سبک شمارم.

(۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به قضای خود، خوشنود گردان و سینه ام را به احکام خود، فراخ ساز و به من اعتمادی بخش تا به اینکه قضای تو جز به نیکی جاری نگشته، اعتراف کنم. و شکرگزاری مرا، به آنچه از من گرفتی بیش از شکرم به آنچه به من مرحمت کردی، قرار ده.

(۴) و مرا از اینکه به فقیری گمان پستی برم و به ثروتمندی گمان فضل برم، حفظ فرما. زیرا شرافتمند کسی است که اطاعت تو شریفش گرداند و عزیز کسی است که بندگی تو عزتش بخشد.

(۵) پس بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را ثروتی که نابود نشود، ببخش. و ما را با عزتی که از دست نرود، تأیید فرما. و ما را در سلطنت ابدی، رها کن. به درستی که تو تنها یکتای بی نیازی که فرزند نیوردی و زاییده نشدی و هیچ کس مانند تو نبوده است.

ص: ۱۴۳۷

(٣٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَظَرَ إِلَى السَّحَابِ وَ الْبَرَقِ وَ سَمِعَ صَوْتَ الرَّعْدِ

(١) اللَّهُمَّ إِنَّ هَيْدِينَ آيَتَانِ مِنْ آيَاتِكَ، وَ هَيْدِينَ عَوَانٍ مِنْ أَعْوَانِكَ، يَبْتَدِرَانِ طَاعَتَكَ بِرَحْمَةٍ نَافِعَةٍ أَوْ نِقْمَةٍ ضَارَّةٍ، فَلَا تُمَطِّرْنَا بِهِمَا مَطَرَ السُّوءِ، وَ لَا تُلْبِسْنَا بِهِمَا لِبَاسَ الْبَلَاءِ. (٢) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَنْزِلْ عَلَيْنَا نَفْعَ هَذِهِ السَّحَابِ وَ بَرَكَاتَهَا، وَ اصْرِفْ عَنَّا أَذَاهَا وَ مَضَرَّتَهَا، وَ لِمَا تُصِيبُنَا فِيهَا بِآفَةٍ، وَ لَا تُرْسِلْ عَلَيَّ مَعَايِشَنَا عَاهَةً. (٣) اللَّهُمَّ وَ إِن كُنْتَ بَعَثْتَهَا نِقْمَةً وَ أَرْسَلْتَهَا سَيْخَطَةً فَإِنَّا نَسْتَجِيرُكَ مِنْ غَضَبِكَ، وَ نَبْتَهِلُ إِلَيْكَ فِي سُؤَالِ عَفْوِكَ، فَمِلْ بِالْغَضَبِ إِلَى الْمُشْرِكِينَ، وَ أَدِرْ رَحِي نِقْمَتِكَ عَلَى الْمُلْحِدِينَ. (٤) اللَّهُمَّ أَذْهِبْ مَحَلَّ بِلَادِنَا بِسُقْيَاكَ، وَ أَخْرِجْ وَحَرَ صُدُورِنَا بِرِزْقِكَ، وَ لَا تَشْغَلْنَا عَنْكَ بِغَيْرِكَ، وَ لَا تَقْطَعْ عَنَّا كَافِتِنَا مَادَّةَ بَرَكَكَ، فَإِنَّ الْغَنَى مِّنْ أَعْنِيَّتِ، وَ إِنَّ السَّالِمَ مِّنْ وَقَيْتِ (٥) مَا

عِنْدَ أَحَدٍ دُونَكَ دِفَاعٌ، وَ لَا بِأَحَدٍ عَنِ سَطْوَتِكَ امْتِنَاعٌ، تَحْكُمُ بِمَا شِئْتَ عَلَيَّ مِنْ شَيْءٍ، وَ تَقْضِي بِمَا أَرَدْتَ فِيمَنْ أَرَدْتَ

(۳۶) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگامی که به ابر و آذرخش نگاه کرد و بانگ غرش ابر را شنید

(۱) خداوندا همانا این دو، دو نشانه از نشانه های تو و دو خدمت گزار از خدمت گزاران تو هستند، که به رساندن رحمتی سودمند یا کیفری زیان بار به طاعتت می شتابند. پس به سبب آن دو، باران زیانبار بر ما نباران. و به سبب آن دو جامه بلا بر ما پوشان.

(۲) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و سود و برکت این ابرها را بر ما فرود آور و آزار و زیانشان را از ما برگردان و در آنها آفتی به ما نرسان و زیانی بر معیشت ما نفرست.

(۳) خداوندا و اگر آن را برای کیفر برانگیخته ای و از روی خشم فرستاده ای، پس ما از خشم، از تو امان می خواهیم. و برای درخواست بخشش، به سوی تو زاری می کنیم. پس خشم را به سوی مشرکان برگردان و آسیاب کیفرت را برای ملحدان به گردش در آور.

(۴) خداوندا خشک سالی شهرهای ما را، با آبیاری خویش برطرف ساز و عقده دل هایمان را، با روزی ات بگشا و ما را از خودت به دیگری مشغول نکن و اصل احسانت را از جمع ما قطع نساز. زیرا توانگر کسی است که تو توانگر ساختی و سالم کسی است که تو نگهداری نمودی.

(۵) هیچ کس در نزد تو (قدرت) دفاع ندارد و هیچ کس از غلبه ات امتناع نتواند کرد. به هر چه خواستی، بر هر کس خواستی، حکم می کنی و به آنچه خواستی، بر هر کس خواستی، فرمان می رانی.

(٦) فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى مَا وَقَيْتَنَا مِنَ الْبَلَاءِ، وَ لَكَ الشُّكْرُ عَلَى مَا خَوَّلْتَنَا مِنَ النِّعَمَاءِ، حَمْدًا يُخَلِّفُ حَمْدَ الْحَامِدِينَ وَرَاءَهُ، حَمْدًا يَمَلَأُ أَرْضَهُ وَسَمَاءَهُ (٧) إِنَّكَ الْمَنَّانُ بِجِسْتِئِمِ الْمِنِّ، الْوَهَّابُ لِعَظِيمِ النَّعْمِ، الْقَابِلُ يَسِيرَ الْحَمْدِ، الشَّاكِرُ قَلِيلَ الشُّكْرِ، الْمُحْسِنُ الْمُجْمَلُ ذُو الطُّولِ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، إِلَيْكَ الْمَصِيرُ.

ص: ١٤٤٠

(۶) پس سپاس تو راست، بر بلاهایی که ما را از آن نگهداشتی و شکر تو راست، بر آنچه از نعمت هایت که به ما بخشیدی. سپاسی که سپاس سپاسگزاران را پشت سر گذارد و سپاسی که زمین و آسمانش را پر سازد.

(۷) همانا تو بهره دهنده بهره های بزرگ، بخشنده نعمت های عظیم، قبول کننده سپاس اندک، پاداش دهنده شکر کم، نیکوکارِ عطا کننده هستی. دارای بخششی. خدایی جز تو نیست. بازگشت (همه) به سوی توست.

ص: ۱۴۴۱

(٣٧) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا اعْتَرَفَ بِالتَّقْصِيرِ عَنِ تَأْدِيَةِ الشُّكْرِ

(١) اَللّٰهُمَّ اِنْ اَحَدًا لَمَّا يَبْلُغُ مِنْ شُكْرِكَ غَايَةَ اِلَّا حَصَلَ عَلَيْهِ مِنْ اِحْسَانِكَ مَا يُلْزِمُهُ شُكْرًا. (٢) وَ لَمَّا يَبْلُغُ مَبْلَغًا مِنْ طَاعَتِكَ وَ اِنْ اجْتَهَدَ اِلَّا كَانَ مُقْصِرًا دُونَ اسْتِحْقَاقِكَ بِفَضْلِكَ (٣) فَاشْكُرْ عِبَادَكَ عَاجِزٌ عَنِ شُكْرِكَ، وَ اَعْبُدْهُمْ مُقْصِرٌ عَنِ طَاعَتِكَ (٤) لَا يَجِبُ لِاَحَدٍ اَنْ تَغْفِرَ لَهُ بِاسْتِحْقَاقِهِ، وَ لَا اَنْ تَرْضَى عَنْهُ بِاسْتِجَابِهِ (٥) فَمَنْ غَفَرْتَ لَهُ فَبَطُولِكَ، وَ مَنْ رَضَيْتَ عَنْهُ فَبِفَضْلِكَ (٦) تَشْكُرُ يَسِيرَ مَيَّا شَكَرْتَهُ، وَ تُثِيبُ عَلَيَّ قَلِيلَ مَيَّا تُطَاعُ فِيهِ حَتَّى كَأَنَّ شُكْرَ عِبَادِكَ اَلْعَذِي اَوْجَبَتْ عَلَيْهِ ثَوَابُهُمْ وَ اَعْظَمَتْ عَنْهُ جَزَاءُهُمْ اَمْرٌ مَلَكُوا اسْتِطَاعَةَ الْاِمْتِنَاعِ مِنْهُ دُونَكَ فَكَافَيْتَهُمْ، اَوْ لَمْ يَكُنْ سَبْبُهُ بِيَدِكَ فَجَازَيْتَهُمْ (٧) بَلْ مَلَكْتَ يَا اِلَهِي اَمْرَهُمْ قَبْلَ اَنْ يَمْلِكُوا عِبَادَتَكَ، وَ اَعَدَدْتَ ثَوَابَهُمْ قَبْلَ اَنْ يُفِيضُوا فِي طَاعَتِكَ، وَ ذَلِمَكَ اَنْ سَيِّئْتَكَ الْاِفْضَالَ، وَ عَادَتَكَ الْاِحْسَانَ، وَ سَيَّلْتَكَ الْعَفْوَ (٨) فَكُلُّ الْبَرِيَّةِ مُعْتَرِفَةٌ بِاَنَّكَ غَيْرُ ظَالِمٍ لِمَنْ عَاقَبْتَ، وَ شَاهِدَةٌ بِاَنَّكَ مُتَّفَضِّلٌ عَلَيَّ مِنْ عَاقِبَتِي، وَ كُلُّ مُقِرٍّ عَلَيَّ نَفْسِهِ بِالتَّقْصِيرِ عَمَّا اسْتَوْجَبْتَ

(۳۷) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگامی که به کوتاهی نمودن از انجام شکرگزاری اقرار می نمود

(۱) خداوندا همانا کسی به نهایت شکرگزاری ات نمی رسد، مگر آنکه از احسان تو چیزی به دست آورد که او را شکر (دیگری) لازم آید.

(۲) و در طاعت تو هر چند تلاش کند، به جایی نمی رسد، جز آنکه در برابر آنچه شایسته فضل توست، مقصر است.

(۳) پس شکر گزارترین بندگانت از شکر تو، عاجز و عابدترین آنان از اطاعتت، مقصر است.

(۴) هیچ کس در حدی نیست که به سبب استحقاقش آمرزشش را ایجاب کند و شایستگی اش رضایت تو را لازم سازد.

(۵) پس هر کس را آمرزیدی، از احسان توست و از هر که راضی شوی، از فضل توست.

(۶) اندک کاری را که پذیرفتی، جزا می دهی و بر اندک طاعتی که از تو شود، پاداش می دهی. تا اینکه گویا شکرگزاری بندگانت - که پاداش آنها را لازم گردانیدی و جزای آنان را بزرگ نمودی - کاری است که آنان بدون تو، توانایی خودداری از آن را داشتند. پس از این رو آنها را مزد داده ای یا سبب آن در تصرف تو نبوده، پس ایشان را پاداش داده ای.

(۷) بلکه ای خدای من، تو زمام امرشان را به دست داشته ای، پیش از آنکه بر عبادت تو توانایی داشته باشند و پاداششان را آماده نموده ای، پیش از آنکه در طاعتت وارد شوند. زیرا سنت تو بخشش و عادت تو احسان و راه تو بخشایش است.

(۸) پس همه آفریدگان اعتراف می کنند که تو هر که را عقوبت نمودی، ستمگر نیستی. و گواهند که تو هر که را عافیت بخشی، به فضل رفتار نموده ای. و همگی به تقصیر خود در ادای آنچه تو شایسته آنی، اقرار دارند.

ص: ۱۴۴۳

(٩) فَلَوْ لَمَا أَنَّ الشَّيْطَانَ يَخْتَدِعُهُمْ عَنْ طَاعَتِكَ مَا عَصَاكَ عَاصٍ، وَ لَوْ لَأَنَّ صَوْرَ لَهُمْ الْبَاطِلَ فِي مِثَالِ الْحَقِّ مَا ضَلَّ عَنْ طَرِيقِكَ ضَالًّا (١٠) فَسَيَحَانُكَ مَا أَبَيَّنَ كَرَمِيكَ فِي مُعَامَلِهِ مَنَ أَطَاعَكَ أَوْ عَصَاكَ تَشْكُرُ لِلْمُطِيعِ مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَهُ، وَ تَمْلِي لِلْعَاصِي فِيمَا تَمْلِكُ مُعَاجَلَتَهُ فِيهِ. (١١) أَعْطَيْتَ كُلًّا مِنْهُمَا مَا لَمْ يَجِبْ لَهُ، وَ تَفَضَّلْتَ عَلَى كُلِّ مِنْهُمَا بِمَا يَقْصُرُ عَمَلُهُ عَنْهُ. (١٢) وَ لَوْ كَافَاتِ الْمُطِيعِ عَلَى مَا أَنْتَ تَوَلَّيْتَهُ لَأَوْشَكَ أَنْ يَفْقِدَ ثَوَابَكَ، وَ أَنْ تَزُولَ عَنْهُ نِعْمَتُكَ، وَ لَكِنَّكَ بِكَرَمِكَ جَازَيْتَهُ عَلَى الْمُدَّةِ الْقَصِيرَةِ الْفَائِيَةِ بِالْمُدَّةِ الطَّوِيلَةِ الْخَالِدَةِ، وَ عَلَى الْغَايَةِ الْقَرِيبَةِ الزَّائِلَةِ بِالْغَايَةِ الْمَدِيدَةِ الْبَاقِيَةِ. (١٣) ثُمَّ لَمْ تَسْمَهُ الْقِصَاصَ فِيمَا أَكَلَ مِنْ رِزْقِكَ الَّذِي يَقْوَى بِهِ عَلَى طَاعَتِكَ، وَ لَمْ تَحْمِلْهُ عَلَى الْمُنَاقَشَاتِ فِي الْأَلَاتِ الَّتِي تَسَبَّبَ بِاسْتِعْمَالِهَا إِلَى مَغْفِرَتِكَ، وَ لَوْ فَعَلْتَ ذَلِكَ بِهِ لَذَهَبَ بِجَمِيعِ مَا كَدَحَ لَهُ وَ جُمَلِهِ مَا سَعَى فِيهِ جَزَاءً لِلصَّغْرَى مِنْ أَيَادِيكَ وَ مَنِيكَ، وَ لَبَقِيَ رَهِينًا بَيْنَ يَدَيْكَ بِسَائِرِ نِعَمِكَ، فَمَتَى كَانَ يَسْتَحِقُّ شَيْئًا مِنْ ثَوَابِكَ لَا مَتَى (١٤) هَذَا يَا إِلَهِي حَالُ مَنْ أَطَاعَكَ، وَ سَبِيلُ مَنْ تَعَيَّدَ لَكَ، فَأَمَّا الْعَاصِي أَمْرَكَ وَ الْمُوَافِقُ نَهْيِكَ فَلَمْ تُعَاجِلْهُ بِنِقْمَتِكَ لِكَيْ يَسْتَبْدَلَ بِحَالِهِ فِي مَعْصِيَتِكَ حَالَ الْإِنَابَةِ إِلَى طَاعَتِكَ، وَ لَقَدْ كَانَ يَسْتَحِقُّ فِي أَوَّلِ مَا هَمَّ بِعِصْيَانِكَ كُلَّ مَا أَعَدَدْتَ لِجَمِيعِ خَلْقِكَ مِنْ عُقُوبَتِكَ. (١٥) فَجَمِيعُ مَا أَخْرَتَ عَنْهُ مِنَ الْعَذَابِ وَ أَبْطَأَتْ بِهِ عَلَيْهِ مِنْ سَيِّئَاتِ النِّقْمَةِ وَ الْعِقَابِ تَرَكَ مِنْ حَقِّكَ، وَ رَضِيَ بِدُونِ وَاجِبِكَ

(۹) پس اگر شیطان آنها را از اطاعتت فریشتان نمی داد، هیچ گناهکاری نافرمانی تو را نمی کرد. و اگر او باطل را برای ایشان به صورت حق جلوه نمی داد، هیچ گمراهی از راه تو گمراه نمی شد.

(۱۰) پس منزهی تو! چه آشکار است کرم تو در رفتار با کسی که تو را اطاعت کرده یا نافرمانی کرده است، از فرمانبر در آنچه تو برایش فراهم نموده ای، تشکر می کنی و گنهکار را در آنچه توانایی شتاب در کیفرش را داری، مهلت می دهی.

(۱۱) هر یک از آن دو را چیزی عطا کرده ای که برایش لازم نبود و به هر یک از آنان چیزی تفصّل نموده ای که عملش کمتر از آن است.

(۱۲) و اگر (بنا بود) فرمانبر را بر آنچه تو او را بر آن گماشته ای، جزا دهی، چه بسا پاداش تو را از دست می داد و نعمت تو از دستش می رفت. ولی تو او را با کرمت در برابر عمل کوتاه مدّت زودگذر، پاداش دراز مدّت همیشگی دادی و در برابر عمل نزدیک مدّت زوال پذیر، پاداش درازمدّت پایدار عطا نموده ای.

(۱۳) سپس از او در آنچه از روزی تو خورد، و بر طاعتت نیرو گرفت، تقاص نخواستی. و نسبت به ابزاری که با به کار بردن آنها، به آموزش تو نائل شد، حساب کشی سخت نکردی. و اگر با او چنین رفتار می نمودی، همه آنچه برای آن تلاش نموده و همه آنچه در آن کوشیده، در برابر کوچک ترین احسان های تو و نعمت هایت از دست رفته بود. و در حضور تو برای باقی نعمت هایت در گرو می ماند. پس کی (چنین بنده ای) مستحقّ ثوابی از سوی تو می شد؟ نه! هیچ گاه!

(۱۴) ای خدای من، این وضعیت کسی است که از تو اطاعت نموده و راه کسی است که در بندگی تو کوشیده. و اما آنکه امر تو را سرپیچی کند و نهی تو را به جا آورد، پس به کیفرش شتاب نکردی تا حال خود را در نافرمانی ات به حال طاعتت عوض کند و حال آنکه او در آغاز که همّت نافرمانی تو نمود، همه عقوبت های تو را که برای همه آفریدگانت آماده ساختی، سزاوار می شد.

(۱۵) پس هر عذابی که از او به تأخیر انداخته ای و هر کیفر و عقابی که در انجام آن کُندی نموده ای، ترک کردن حقّ خود و راضی شدن به کمتر از شایستگی خودت بوده است.

(١٦) فَمَنْ أَكْرَمُ يَا إِلَهِي مِنْكَ، وَمَنْ أَشَقَى مِمَّنْ هَلَكَ عَلَيْكَ لَمَّا مِنْ فَتْيَارَكَتَ أَنْ تُوصَفَ إِلَّا بِالْإِحْسَانِ، وَكَرُمْتَ أَنْ يُخَافَ مِنْكَ إِلَّا الْعَدْلُ، لَا يُخَشَى جُورَكَ عَلَى مَنْ عَصَاكَ، وَلَا يُخَافُ إِغْفَالُكَ ثَوَابَ مَنْ أَرْضَاكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهَبْ لِي أَمَلِي، وَزِدْنِي مِنْ هُدَاكَ مَا أَصِلُ بِهِ إِلَى التَّوْفِيقِ فِي عَمَلِي، إِنَّكَ مَنَّانٌ كَرِيمٌ.

ص: ١٤٤٦

(۱۶) پس ای خدای من، کریم تر از تو کیست؟ و شقی تر از کسی که بر اثر نافرمانی ات به هلاکت افتاده، کیست؟ نه! هیچ کس؟ پس والا-تر از آنی که جز به احسان وصف شوی و کریم تر از آنی که جز از عدالت ترسند. بیمی از آن نیست که بر کسی که تو را معصیت کرد، ستم کنی و ترسی نیست که پاداش آنکه تو را خوشنود گردانند، فروگذاری. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و آرزویم را به من ببخش و هدایت خود را برایم بیفزا، که با آن به توفیق در علمم برسم. که تو بسیار نعمت دهنده کریم هستی.

ص: ۱۴۴۷

(٣٨) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي الِاعْتِدَارِ مِنْ تَبَعَاتِ الْعِبَادِ وَ مِنَ التَّقْصِيرِ فِي حُقُوقِهِمْ وَ فِي فَكَاكِ رَقَبَتِهِ مِنَ النَّارِ

(١) اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَعْتَدِرُ اِلَيْكَ مِنْ مَظْلُوْمٍ ظَلِمَ بِحَضْرَتِيْ فَلَمْ اَنْصُرْهُ، وَ مِنْ مَعْرُوْفٍ اُسْدِيَ اِلَيَّ فَلَمْ اَشْكُرْهُ، وَ مِنْ مَسِيءٍ اَعْتَدَرَ اِلَيَّ فَلَمْ اَعْدِرْهُ، وَ مِنْ ذِيْ فِصَالٍ سَاَلَنِيْ فَلَمْ اُوْثِرْهُ، وَ مِنْ حَقِّ ذِيْ حَقٍّ لَزِمَنِيْ لِمُؤْمِنٍ فَلَمْ اُوْفِرْهُ، وَ مِنْ عَيْبٍ مُّؤْمِنٍ ظَهَرَ لِيْ فَلَمْ اَسْتُرْهُ، وَ مِنْ كُلِّ اِثْمٍ عَرَضَ لِيْ فَلَمْ اَهْجُرْهُ. (٢) اَعْتَدِرُ اِلَيْكَ يَا اِلٰهِيْ مِنْهُنَّ وَ مِنْ نَظَائِرِهِنَّ اَعْتَدَارَ نَدَامَةٍ يَكُوْنُ وَاِعْظًا لِمَا بَيْنَ يَدَيَّ مِنْ اَشْبَاهِهِنَّ. (٣) فَصِيْلٌ عَلٰى مَحَبَّةِ اِلٰهِيْ، وَ اَجْعِلْ نَدَامَتِيْ عَلٰى مَا وَقَعْتُ فِيْهِ مِنَ الزَّلٰمَاتِ، وَ عَزِمِيْ عَلٰى تَرْكِ مَا يَعْرِضُ لِيْ مِنَ السَّيِّئَاتِ، تُوْبَةً تُوجِبُ لِيْ مَحَبَّتَكَ، يَا مُحِبَّ التَّوَابِيْنَ.

(۳۸) و از دعای امام علیه السلام بود، در توبه کردن از داد خواهی های بندگان و از کوتاهی کردن در حقوق ایشان و در رهایی اش از آتش

(۱) خداوندا من به درگاه تو عذر می آورم از ستم دیده ای که در حضور من به او ستم شد، پس او را یاری نکردم. و از نیکی ای که به من شد، پس شکر آن را به جا نیاوردم. و از بد کرداری که از من عذرخواهی کرد، پس عذر او را نپذیرفتم. و از نیازمندی که از من درخواست کرد، پس او را بر خود برتری ندادم. و از حقِّ حقدار مؤمنی که بر من لازم گردانده بودی، پس آن را به تمامی ادا نکردم و از عیب مؤمنی که برای من آشکار شد، پس آن را نپوشاندم. و از هر گناهی که برایم پیش آمد، پس از آن دوری نکردم.

(۲) ای خدای من، از آنها و نظایر آنها از تو عذر می خواهم، عذر خواهی از روی پشیمانی، که از مانند آنها مرا در آینده ام، پند دهنده باشد.

(۳) پس بر محمد و خاندانش درود فرست و پشیمانی ام را از لغزش هایی که به آن دچار شدم، و عزمم را بر ترک بدی هایی که برایم پیش آید، توبه ای قرار ده که دوستی تو را نسبت به من لازم گرداند. ای دوستدار توبه کنندگان.

ص: ۱۴۴۹

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اكسِرْ شَهْوَتِي عَنْ كُلِّ مَحْرَمٍ، وَ ازوِ حَرِصِي عَنْ كُلِّ مَأْثَمٍ، وَ امْنَعْنِي عَنْ أَدَى كُلِّ مُؤْمِنٍ وَ مُؤْمِنَةٍ، وَ مُسْلِمٍ وَ مُسْلِمَةٍ. (٢) اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ نَالَ مِنْي مَا حَظَرْتَ عَلَيْهِ، وَ انْتَهَكْتَ مِنْي مَا حَجَزْتَ عَلَيْهِ، فَمَضَى بِظُلَامَتِي مَيِّتًا، أَوْ حَصَيْلَتِي لِي قَبْلَهُ حَيًّا فَاعْفِرْ لَهُ مَا أَلَمَ بِهِ مِنِّي، وَ اعْفُ لَهُ عَمَّا أَدْبَرَ بِهِ عَنِّي، وَ لَا تَقْفُهُ عَلَيَّ مَا ارْتَكَبْتُ فِيَّ، وَ لَا تَكْشِفْهُ عَمَّا اِكْتَسَبْتُ بِهِ، وَ اجْعَلْ مَا سَمَحْتُ بِهِ مِنَ الْعَفْوِ عَنْهُمْ، وَ تَبَرَّعْتُ بِهِ مِنَ الصَّدَقَةِ عَلَيْهِمْ أَزْكَى صِدَقَاتِ الْمُتَصَدِّقِينَ، وَ أَعْلَى صِلَاتِ الْمُتَقَرَّبِينَ (٣) وَ عَوْضْنِي مِنْ عَفْوِي عَنْهُمْ عَفْوَكَ، وَ مِنْ دُعَائِي لَهُمْ رَحْمَتَكَ حَتَّى يَسْعَدَ كُلُّ وَاحِدٍ مِنَّا بِفَضْلِكَ، وَ يَنْجُو كُلُّ مِنَّا بِمَنْكَ. (٤) اللَّهُمَّ وَ أَيُّمَا عَبْدٍ مِنْ عِبِيدِكَ أَدْرَكَهُ مِنْي دَرَكٌ، أَوْ مَسَّهُ مِنْ نَاحِيَّتِي أَدَى، أَوْ لَحِقَهُ بِي أَوْ بَسَّ بِي ظُلْمٌ فَفُتَّهُ بِحَقِّهِ، أَوْ سَبَقْتُهُ بِمَظْلَمَتِهِ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَرْضِهِ عَنِّي مِنْ وُجْدِكَ، وَ أَوْفِهِ حَقَّهُ مِنْ عِنْدِكَ

(۳۹) و از دعای امام علیه السلام بود، در درخواست بخشایش و مهربانی

(۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و خواهش نفس مرا، از هر حرامی بشکن و حرص مرا از هر گناهی دور کن، و مرا از آزار رساندن به هر مرد و زن با ایمان و به هر مرد و زن مسلمان بازدار.

(۲) خداوندا و هر بنده ای که به من آسیبی رساند (و از من چیزی گرفت) که بر او جایز ندانسته بودی و آبرویی از من برد که بر او ممنوع ساخته بودی و او با همان وزر و وبال از دنیا رفته یا وزر و وبال من او را در دنیا در حال حیات گرفته، پس او را از آنچه بر من روا داشت، بیامرز. و آنچه را از من برد، بر او ببخشای. و او را به خاطر آنچه درباره من انجام داد، سرزنش نکن. و از آنچه بر من کرده، رسوایش نساز و گذشت از ایشان را که من کردم، و بخششی که بی هیچ عوضی به آنان دادم، پاکیزه ترین صدقه های صدقه دهندگان و بالاترین بخشش های تقرب جویان قرار ده.

(۳) و به جای گذشتم از ایشان، گذشت خودت را و به جای دعایم بر آنان، رحمت را به من عوض ده. تا هر یک از ما به فضل تو، سعادت مند شود و هر کدام از ما به سبب نعمت، نجات یابد.

(۴) خداوندا و هر بنده ای از بندگان که ناروایی از من به او رسیده یا از ناحیه من به او آزاری رسیده، یا به دست من یا به وسیله من، ستمی به او شده، پس حقش را تباه کرده ام یا داد خواهی اش را از بین برده ام، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و او را با توانگری خود، از من خوشنود گردان و حق او را به تمامی از نزد خودت پرداز.

ص: ۱۴۵۱

(٥) تُعَمِّ قِنِي مَا يُوجِبُ لَهُ حُكْمِيكَ، وَ خَلِّصِي نِي مِمَّا يَحْكُمُ بِهِ عَيْدُكَ، فَإِنَّ قُوَّتِي لَمَّا تَسْتَقِلُّ بِنِقْمَتِكَ، وَإِنْ طَاقَتِي لَمَّا تَنْهَضُ بِسِيْخِطِكَ، فَإِنَّكَ إِنْ تَكَاْفَنِي بِالْحَقِّ تَهْلِكُنِي، وَإِلَّا تَعْمِدْنِي بِرَحْمَتِكَ تُوْبِقُنِي. (٦) اَللّٰهُمَّ اِنِّيْ اَسْتَوْهِيْكَ يَا اِلٰهِيْ مَا لَا يُنْقِصُكَ بَدَلُهُ، وَ اَسْتَحْمِلُكَ، مَا لَا يَبْهَظُكَ حَمْلُهُ. (٧) اَسْتَوْهِيْكَ يَا اِلٰهِيْ نَفْسِيْ الَّتِي لَمْ تَخْلُقْهَا لِتَمْتَنِعَ بِهَا مِنْ سُوءٍ، اَوْ لِتَطْرُقَ بِهَا اِلَى نَفْعٍ، وَ لَكِنْ اَنْشَأْتَهَا اِثْبَاتًا لِقُدْرَتِكَ عَلَيَّ مِثْلِهَا، وَ اِحْتِجَاجًا بِهَا عَلَيَّ شَكْلِهَا. (٨) وَ اَسْتَحْمِلُكَ مِنْ ذُنُوْبِيْ مَا قَدْ بَهَظَنِيْ حَمْلُهُ، وَ اَسْتَعِيْنُ بِكَ عَلَيَّ مَا قَدْ فَدَحَنِيْ ثِقْلُهُ. (٩) فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ، وَ هَبْ لِنَفْسِيْ عَلَيَّ ظَلْمَهَا نَفْسِيْ، وَ وَكِّلْ رَحْمَتَكَ بِاِحْتِمَالِ اِصْرِيْ، فَكَمْ قَدْ لِحِقَتْ رَحْمَتُكَ بِالْمُسْتَيْيْنِ، وَ كَمْ قَدْ شَجَلْ عَفْوُكَ الظَّالِمِيْنَ. (١٠) فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ اٰلِهِ، وَ اجْعَلْنِيْ اَسْوَهَ مَنْ قَدْ اَنْهَضْتَهُ بِتَحِيْرٍ اَوْزَكَ عَنْ مَصِيْرِ اِرْعِ الخَاطِيْنَ، وَ خَلِّصْتَهُ بِتَوْفِيْقِكَ مِنْ وَرَطَاةِ الْمُجْرِمِيْنَ، فَاَصْبِحْ طَلِيْقَ عَفْوِكَ مِنْ اِسَارِ سِيْخِطِكَ، وَ عَتِيْقَ صُنْعِكَ مِنْ وِثَاقِ عَيْدِكَ. (١١) اِنَّكَ اِنْ تَفَعَّلَ ذَلِيْكَ يَا اِلٰهِيْ تَفَعَّلَهُ بِمَنْ لَمَّا يَجْحَدُ اسْتِحْقَاقَ عُقُوْبَتِكَ، وَ لَمَّا يَبْرِيْءُ نَفْسَهُ مِنْ اسْتِحْجَابِ نِقْمَتِكَ (١٢) تَفَعَّلَ ذَلِيْكَ يَا اِلٰهِيْ بِمَنْ خَوْفُهُ مِنْكَ اَكْثَرَ مِنْ طَمَعِهِ فِيْكَ، وَ بِمَنْ يَأْسُهُ مِنَ النَّجَاحِ اَوْ كَادُهُ مِنَ رَحِيْقَةِ اِيْتِهِ، لَمَّا اَنْ يَكُوْنَ يَأْسُهُ قُنُوْطًا، اَوْ اَنْ يَكُوْنَ طَمَعُهُ اغْتِرَارًا، بَلْ لِقَلِّهِ حَسَنَاتِهِ بَيْنَ سَيِّئَاتِهِ، وَ ضَعْفِ حُجْجِهِ فِيْ جَمِيْعِ تَبِعَاتِهِ

(۵) سپس مرا از آنچه حکم تو را واجب می گرداند، نگهدار و از آنچه عدل تو را حکم می کند، خلاص گردان. پس به درستی که نیروی من تاب انتقام تو را ندارد. و همانا طاقت من، با خشم تو برابری نمی کند. زیرا اگر تو مرا به حق مکافات دهی، هلاکم. و اگر مرا به رحمت نپوشانی، تباهم.

(۶) خداوندا، ای خدای من، همانا من از تو بخششی می خواهم که بخشیدن آن از تو چیزی نمی کاهد و از تو حمل باری را خواهم که حملش برای تو سنگین نیست.

(۷) ای خدای من از تو بخشش نفسم را می خواهم که آن را نیافریدی تا به سبب آن از زیان حمایت شوی یا به وسیله آن به سودی راه جویی. بلکه آن را آفریدی، تا قدرتت بر (آفریدن) مثل آن ثابت شود و بدین سبب بر (آفرینش) شبیه آن، دلیل آوردی.

(۸) و از تو می خواهم گناهانم را از من برداری که حملش بر من فشار می آورد، و از تو یاری می جویم بر آنچه سنگینی اش پشت مرا شکسته.

(۹) پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا به خاطر ظلمی که به خود کرده ام، ببخش. و رحمت را به تحمل بار سنگینم بگمار. پس چه بسیار رحمت که به بدکاران رسید و چه بسیار عفو که ستمگران را فرا گرفت.

(۱۰) پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا اسوه کسی گردان که با گذشت خود، او را از افتادن گاه های خطاکاران بلند کردی، و به توفیق خود، از منجلاب های مجرمان، رهاندی. پس به واسطه عفو از قید و بند خشم، رها گردیده و به واسطه نیکی ات از بند دادگری ات، آزاد شده است.

(۱۱) ای خدای من، به درستی که تو اگر چنین کنی، آن را درباره کسی انجام می دهی، که شایستگی عقوبت تو را انکار نمی کند، و نفس خود را از سزاواری انتقامت، میرا نمی داند.

(۱۲) ای خدای من، با کسی چنین رفتار می کنی که ترسش از تو، بیش از طمعش از توست، و کسی که ناامیدی اش از نجات، محکم تر از امیدش به رهایی است. نه اینکه ناامیدی اش، قطع امید باشد. یا طمعش از روی فریب خوردن باشد. بلکه برای آنست که نیکی هایش میان بدی هایش اندک و دلیل هایش درباره همه گناهانش ضعیف است.

(١٣) فَأَمَّا أَنْتَ يَا إِلَهِي فَأَهْلٌ أَنْ لَا يَغْتَرَّ بِكَ الصَّيِّدُ يَقُونَ، وَلَا يِيَّاسٌ مِنْكَ الْمُجْرِمُونَ، لِأَنَّكَ الرَّبُّ الْعَظِيمُ الَّذِي لَا يَمْنَعُ أَحَدًا فَضْلَهُ،
وَلَا يَسْتَقْصِي مِنْ أَحَدٍ حَقَّهُ. (١٤) تَعَالَى ذِكْرُكَ عَنِ الْمَذْكُورِينَ، وَتَقَدَّسَتْ أَسْمَاؤُكَ عَنِ الْمَنْسُوبِينَ، وَفَشَتْ نِعْمَتُكَ فِي جَمِيعِ
الْمَخْلُوقِينَ، فَلَكَ الْحَمْدُ عَلَى ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

ص: ١٤٥٤

(۱۳) و اَمّا تو ای خدای من، پس شایسته ای که راستگویان به تو مغرور نشوند و مجرمان از تو مأیوس نگردند. زیرا تو پروردگار بزرگی هستی که فضل خود را از کسی باز نمی دارد و حقّ خود را از کسی طلب نمی کنی.

(۱۴) یاد تو از یاد شدگان برتر است و نام هایت از نسب داران مقدّس تر است و نعمت در همه آفریدگان پراکنده است. پس تو را بر همه اینها سپاس. ای پروردگار جهانیان.

ص: ۱۴۵۵

(٤٠) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ إِذَا نَعِيَ إِلَيْهِ مَيِّتٌ، أَوْ ذَكَرَ الْمَوْتَ

(١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اكْفِنَا طُولَ الْأَمَلِ، وَ قَصِِّرْهُ عَنَّا بِصِدْقِ الْعَمَلِ حَتَّى لَا نُؤَمَّلَ اسْتِتْمَامَ سَاعِهِ بَعْدَ سَاعِهِ، وَ لَا اسْتِيفَاءَ يَوْمٍ بَعْدَ يَوْمٍ، وَ لَا اتِّصَالَ نَفْسٍ بِنَفْسٍ، وَ لَا لُحُوقَ قَدَمٍ بِقَدَمٍ (٢) وَ سَيِّلْمَنَا مِنْ غُرُورِهِ، وَ آمِنَّا مِنْ شُرُورِهِ، وَ انصِبِ الْمَوْتَ بَيْنَ أَيْدِينَا نَصْبًا، وَ لَا تَجْعَلْ ذِكْرَنَا لَهُ غِبًّا (٣) وَ اجْعَلْ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْأَعْمَالِ عَمَلًا نَسْتَبِطِي مَعَهُ الْمَصْتَبِرَ إِلَيْكَ، وَ نَحْرِضُ لَهُ عَلَى وَشِكِّ اللَّحَاقِ بِكَ حَتَّى يَكُونَ الْمَوْتُ مَأْنَسِينَ أَلْدَى نَأْنَسُ بِهِ، وَ مَأْلَفْنَا أَلْدَى نَشْتَأِقُ إِلَيْهِ، وَ حَامَتْنَا الَّتِي نُحِبُّ الدُّنُورَ مِنْهَا (٤) فَإِذَا أوردته عَلَيْنَا وَ أَنْزَلْتَهُ بِنَا فَأَسْعِدْنَا بِهِ زَائِرًا، وَ آنَسْنَا بِهِ قَادِمًا، وَ لَا تُشَقِّنَا بِضِيَاغَتِهِ، وَ لَا تُخْزِنَا بِزِيَارَتِهِ، وَ اجْعَلْهُ بَابًا مِنْ أَبْوَابِ مَغْفِرَتِكَ، وَ مِفْتَاحًا مِنْ مَفَاتِيحِ رَحْمَتِكَ (٥) أُمَّتِنَا مُهْتَدِينَ غَيْرَ ضَالِّينَ، طَائِعِينَ غَيْرَ مُسْتَكْرِهِينَ، تَائِبِينَ غَيْرَ عَاصِينَ وَ لَا مُصِرِّينَ، يَا ضَامِنَ جَزَاءِ الْمُحْسِنِينَ، وَ مُسْتَصْلِحَ عَمَلِ الْمُفْسِدِينَ.

(۴۰) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگامی که خبر مرگ کسی به او می رسید یا مرگ را یاد می کرد

(۱) خداوندا، بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را از آرزوی دراز بازدار و با عمل راستین، آن را از ما کوتاه کن، تا بدانجا که تمام کردن ساعتی را پس از ساعتی و یافتن روزی را پس از روزی و پیوستگی نفسی را به نفسی و در پی هم آمدن گامی را به گامی، آرزو نکنیم.

(۲) و ما را از فریبش سلامتی ده و از شرورش ایمن ساز و مرگ را پیش روی ما مجسم بدار و گهگاه یاد کردنش را برای ما قرار نده.

(۳) و از اعمال شایسته، عملی برای ما قرار ده که با آن بازگشت به سوی تو را کند شماریم و به زود رسیدن به تو حرص ورزیم. تا جایی که مرگ برای ما محل انسی باشد که به آن انس گیریم و محل الفتی باشد که به سوی آن مشتاقیم و (همانند) خویشاوند نزدیک ما باشد که نزدیک شدن به او را دوست داریم.

(۴) پس هنگامی که آن را نزد ما وارد نمودی و آن را بر ما فرود آوردی، ما را به زیارت آن سعادتمند گردان. و ما را به آن تازه وارد انس ده. و در پذیرایی از او ما را به شقاوت میفکن. و از دیدارش ما را خوار نساز و آن را دری از درهای آمرزشت و کلیدی از کلیدهای رحمت قرار ده.

(۵) ما را ره یافتگان ناگمراه، و فرمان برداران بی اجبار، توبه کنندگان غیر گنهکار و اصرار کننده، بمیران. ای ضامن پاداش نیکوکاران و خواهان اصلاح عمل تبهکاران.

ص: ۱۴۵۷

(٤١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي طَلَبِ السِّرِّ وَالْوَقَايَةِ

(١) اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَّ آلِهِ، وَ اَفْرِشْنِيْ مِهَادَ كِرَامَتِكَ، وَ اُوْرِدْنِيْ مَسَارِعَ رَحْمَتِكَ، وَ اَحْلِلْنِيْ بُحْبُوْحَةَ جَنَّتِكَ، وَ لَا تَسِيْمُنِيْ بِالرَّدِّ عَنكَ، وَ لَا تَحْرِمْنِيْ بِالْحَيْبَةِ مِنْكَ. (٢) وَ لَا تَقَاصِّنِيْ بِمَا اجْتَرَحْتُ وَ لَا تُنَاقِشْنِيْ بِمَا اَكْتَسَبْتُ، وَ لَا تُبْرِزْ مَكْتُومِيْ، وَ لَا تَكْشِفْ مَسْتُوْرِيْ، وَ لَا تَحْمِلْ عَلٰى مِيْزَانِ الْاِنْصَافِ عَمَلِيْ، وَ لَا تُعْلِنْ عَلٰى عِيُوْنِ الْمَلِئِ خَبْرِيْ (٣) اَخْفِ عَنْهُمْ مَا يَكُوْنُ نَشْرُهُ عَلٰى عَارًا، وَ اَطُوِّ عَنْهُمْ مَا يُلْحِقُنِيْ عِنْدَكَ شَنَارًا (٤) شَرِّفْ دَرَجَتِيْ بِرِضْوَانِكَ، وَ اَكْمِلْ كِرَامَتِيْ بِغُفْرَانِكَ، وَ اَنْظِمْنِيْ فِيْ اَصْحَابِ الْيَمِيْنِ، وَ وَجِّهْنِيْ فِيْ مَسَالِكِ الْاَمِيْنِ، وَ اجْعَلْنِيْ فِيْ فَوْجِ الْفَائِزِيْنَ، وَ اعْمُرْ بِيْ مَجَالِسَ الصّٰلِحِيْنَ، اَمِيْنَ رَبَّ الْعَالَمِيْنَ.

ص: ١٤٥٨

(۴۱) و از دعای امام علیه السلام بود، در درخواست پرده پوشی و نگهداری (از گناه و کیفر)

(۱) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و بسترهای کرامت را برای من بگستر و مرا در آبشخورهای رحمت درآور و مرا در میان بهشت جای ده و با دست رد زدن بر سینه ام، مرا خوار نساز و به ناامیدی از خود، مرا محروم نکن.

(۲) و مرا به خاطر آنچه انجام دادم، تقاص نکن و به آنچه کسب کردم، بر من سخت مگیر و رازم را آشکار مکن و (عیب) پوشیده ام را نمایان نساز و عملم را در ترازوی انصاف نگذار و حال (و چگونگی) مرا در پیش چشم بزرگان علنی نکن.

(۳) آنچه انتشارش (مایه) ننگ من می باشد را، از آنان پنهان کن و آنچه نزد تو مرا به زشتی می رساند، از آنان بپوشان.

(۴) درجه مرا به خوشنودیت، شرافت ده و به آمرزش، کرامت مرا کامل گردان و مرا در جماعت یاران دست راست درآور و مرا به سوی راه های ایمن شدگان بفرست و در گروه رستگاران قرار ده و مجالس شایستگان را به وسیله من آباد ساز. اجابت فرما، پروردگار جهانیان.

ص: ۱۴۵۹

(١) اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْتَنِي عَلَى خْتَمِ كِتَابِكَ الْبَدِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا، وَ جَعَلْتَهُ مُهَيْمِنًا عَلَى كُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ، وَ فَضَّلْتَهُ عَلَيَّ كُلِّ حَدِيثٍ قَصَصْتَهُ. (٢) وَ فُرْقَانًا فَرَقْتَ بِهِ بَيْنَ حَلَالِكَ وَ حَرَامِكَ، وَ قُرْآنًا أَعْرَبْتَ بِهِ عَنِ شَرَائِعِ أَحْكَامِكَ وَ كِتَابًا فَضَّلْتَهُ لِعِبَادِكَ تَفْصِيلاً، وَ وَحِيًّا أَنْزَلْتَهُ عَلَيَّ نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى لِمَوَاتِكَ عَلَيَّ وَ آلِهِ تَنْزِيلًا. (٣) وَ جَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّمَالِهِ وَ الْجَهَالِهِ بِاتِّبَاعِهِ، وَ شَفَاءً لِمَنْ أَنْصَتَ بِفَهْمِ التَّصْدِيقِ إِلَى اسْتِمَاعِهِ، وَ مِيزَانَ قِسْطٍ لَا يَحِيْفُ عَنِ الْحَقِّ لِسَانُهُ، وَ نُورَ هُدًى لَا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانُهُ، وَ عِلْمَ نَجَاةٍ لِمَا يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصْدَ شَيْئَتِهِ، وَ لَا تَنَالُ أَيْدِي الْهَلَكَاتِ مَنْ تَعَلَّقَ بِعُرْوَةِ عِصْمَتِهِ. (٤) اللَّهُمَّ فَإِذَا أَفَدْتَنَا الْمَعُونَةَ عَلَيَّ تِلَاوَتِهِ، وَ سَهَّلْتَ جَوَاسِي أَلْسِنَتِنَا بِحُسْنِ عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِنْ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ، وَ يَدِينُ لَكَ بِاعْتِقَادِ التَّسْلِيمِ لِمُحْكَمِ آيَاتِهِ، وَ يَفْرَعُ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِهِهِ، وَ مُوضِحَاتِ بَيِّنَاتِهِ.

(۴۲) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگام به پایان رساندن (خواندن همه) قرآن

(۱) خداوندا به درستی که تو مرا بر ختم کتابت یاری فرمودی، همان (کتابی) که آن را به عنوان نور نازل کردی و آن را بر هر کتابی که نازل کرده ای، گواه قرار دادی و آن را بر هر سخنی که حکایت کرده ای، برتری دادی.

(۲) و (آن را) جدا کننده ای (قرار دادی) که به وسیله آن بین حلال و حرامت جدا کردی. و قرآنی که با آن راه های احکامت را روشن ساختی و کتابی که برای بندگانت با تفصیل بیان نمودی و وحیی که بر پیامبرت محمد - که درودهای تو بر او و خاندانش باد - به تدریج نازل فرمودی.

(۳) و آن را نوری قرار دادی که ما با پیروی از آن، از تاریکی های گمراهی و نادانی ره یابیم و شفا برای کسی که با فهم و تصدیق به آن گوش فرا داد و استماعش نمود، و ترازوی عدلی که زبانه اش از راستی به بیراهه نمی رود، و نور هدایتی که برهانش از (دید) شاهدان، خاموش نمی شود و نشانه نجاتی که هر کس قصد راه و روش آن کند، گمراه نمی شود و هر که به دستاویز عصمت آن چنگ زد، دست هلاکت به او نمی رسد.

(۴) خداوندا، پس هنگامی که ما را بر تلاوتش یاری نمودی و زبان های خشن ما را به نیکویی عبارتش نرم کردی، پس ما را از کسانی قرار ده که آن را آنچنان که باید رعایت می کنند و با اعتقاد و تسلیم در برابر آیات محکم آن، دینداری می کنند و خود را در پناه اقرار به (آیات) متشابه و دلایل روشنش قرار می دهند.

ص: ۱۴۶۱

(٥) اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مُجَمَّلًا، وَ أَلْهَمْتَهُ عَجَائِبَهُ مُكَمَّلًا، وَ وَرَثْنَا عِلْمَهُ مُفَسَّرًا، وَ فَضَلْنَا عَلَى مَنْ جَهَلَ عِلْمَهُ، وَ قَوَّيْنَا عَلَيْهِ لِتَرْفَعَنَا فَوْقَ مَنْ لَمْ يُطِقْ حَمَلَهُ. (٦) اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَةً، وَ عَرَفْتَنَا بِرَحْمَتِكَ شَرْفَهُ وَ فَضْلَهُ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ، وَ عَلَى آلِهِ الْخُرَّانِ لَهُ، وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَرِفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّى لَمَّا يُعَارِضَنَا الشُّكَّ فِي تَصَدِيقِهِ، وَ لَمَّا يَخْتَلِجُنَا الزَّيْغُ عَنِ قَصْدِ طَرِيقِهِ. (٧) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلْنَا مِمَّنْ يَعْتَصِمُ بِحَبْلِهِ، وَ يَأْوِي مِنَ الْمُتَشَابِهَاتِ إِلَى حِرْزِ مَعْقِلِهِ، وَ يَسْكُنُ فِي ظِلِّ جَنَاحِهِ، وَ يَهْتَدِي بِضَوْءِ صَبَاحِهِ، وَ يَفْتَدِي بِتَبْلُجِ أَسْفَارِهِ، وَ يَسْتَصِيحُ بِمِصْبَاحِهِ، وَ لَا يَلْتَمِسُ الْهُدَى فِي غَيْرِهِ. (٨) اللَّهُمَّ وَ كَمَا نَصَبْتَ بِهِ مُحَمَّدًا عَلِمًا لِلدَّلَالَةِ عَلَيْكَ، وَ أَنْهَجْتَ بِآلِهِ سُبُلَ الرِّضَا إِلَيْكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْعَلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَةً لَنَا إِلَى أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكِرَامَةِ، وَ سُلْمًا نَعْرُجُ فِيهِ إِلَى مَحَلِّ السَّلَامَةِ، وَ سَبَبًا نُجْزِي بِهِ النِّجَاهَ فِي عَرَصَةِ الْقِيَامَةِ، وَ ذَرِيعَةً نَقْدُمُ بِهَا عَلَى نَعِيمِ دَارِ الْمُقَامَةِ. (٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ احْطُطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثِقَلَ الْأَوْزَارِ، وَ هَبْ لَنَا حُسْنَ شَمَائِلِ الْأَبْرَارِ، وَ أَقْفُ بِنَا آثَارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهَ آثَاءَ اللَّيْلِ وَ أَطْرَافِ النَّهَارِ حَتَّى تُطَهِّرَنَا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ بَطَّهْرِهِ، وَ تَقْفُو بِنَا آثَارَ الَّذِينَ اسْتَضَاءُوا بِنُورِهِ، وَ لَمْ يُلْهِهِمُ الْأَمَلُ عَنِ الْعَمَلِ فَيَقْطَعَهُمْ بِخُدَعِ غُرُورِهِ.

(۵) خداوندا همانا تو قرآن را بر پیامبرت محمد - که درود خدا بر او و خاندانش باد - بدون تفصیل و شرح نازل کردی و علم به شگفتی هایش را به صورت کامل، به او الهام کردی و علم آن را تفسیر شده، به ما ارث دادی و ما را بر کسی که به علم آن نادان بود، برتری بخشیدی و ما را بر (دریافت) آن قوت دادی، تا بدین سبب بر کسی که طاقت تحمّل آن را نداشت، رفعت بخشی.

(۶) خداوندا، پس همچنان که دل های ما را حامل آن قرار دادی، و به رحمت خود شرافت و فضیلت آن را به ما آموختی، پس بر محمد که با آن سخن راند و بر خاندانش، گنجینه داران آن، درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که اعتراف می کنند به اینکه؛ قرآن از جانب توست. تا شکی جلودار تصدیق ما نشود و انحرافی ما را از راه راستش جدا نسازد.

(۷) خداوندا، بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را از کسانی قرار ده که به ریسمان آن چنگ می زنند و از متشابهات به پناهگاه محکمش پناه می برند و در سایه بال آن ساکن می شوند و با نور صبحگاهش راه می یابند و به درخشش روشنائی آن اقتدا می کنند و از نور چراغ آن، روشنی می افروزند و در غیر آن هدایت را نمی جویند.

(۸) خداوندا و چنان که به وسیله قرآن، محمد را نشانه ای برای راهنمایی به خود نصب نمودی و به وسیله خاندانش، راه های خوشنودی به سوی خود را آشکار ساختی، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و قرآن را برای ما سبب رسیدن به شریف ترین منزل های کرامت و نردبانی برای عروجمان به محل سلامت، و دستاویز پاداش ما به صورت نجات در عرصه قیامت و وسیله ای برای قدم نهادن ما بر نعمت سرای اقامت، قرار ده.

(۹) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و به (عظمت) قرآن، سنگینی گناهان را از ما فرو ریز و زیبایی خوهای نیکوکاران را به ما ببخش و ما را در پی کسانی گردان که در ساعت های شب و اطراف روز، قرآن را برای تو به پا داشتند، تا به پاک کنندگی آن، ما را از هر آلودگی پاک کنی و ما را در پی کسانی گردانی که از نور آن، روشنی جستند و آرزو، آنان را از کار (نیک) سرگرم نکرد تا آنها را با نیرنگ های فریبنده اش بازدارد.

(١٠) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِي مُوَسِّئًا، وَ مِنْ نَزَعَاتِ الشَّيْطَانِ وَ خَطَرَاتِ الْوَسْوَاسِ حَارِسًا، وَ لِأَقْدَامِنَا عَنْ نَقْلِهَا إِلَى الْمَعَاصِي حَابِسًا، وَ لِأَلْسِنَتِنَا عَنِ الْخَوْصِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ غَيْرِ مَا آفَهُ مُخْرِسًا، وَ لِجَوَارِحِنَا عَنِ اقْتِرَافِ الْآثَامِ زَاجِرًا، وَ لِمَا طَوَّبَ الْغَفْلَةُ عَنَّا مِنْ تَصَيُّفِ فَحِّ الْعَبْتَارِ نَاشِرًا، حَتَّى تُوصَلَ إِلَيْنَا قُلُوبُنَا فَهَمَّ عَجَائِبِهِ، وَ زَوَاجِرَ أَمْثَالِهِ الَّتِي ضَمَعَتْ الْجِبَالَ الرَّوَاسِي عَلَى صِيْلَمَاتِهَا عَنِ احْتِمَالِهِ. (١١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَدِمِ بِالْقُرْآنِ صِيْلَمًا ظَاهِرِنَا، وَ احْتِجِبْ بِهِ خَطَرَاتِ الْوَسْوَاسِ عَنْ صِيْحِهِ ضَمَائِرِنَا، وَ اغْسِلْ بِهِ دَرْنَ قُلُوبِنَا وَ عَلَائِقَ أَوْزَارِنَا، وَ اجْمَعْ بِهِ مُنْتَشَرَ أُمُورِنَا، وَ أَرُوْ بِهِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ظَمِيمًا هَوَاجِرِنَا، وَ اكْسِينَا بِهِ حُلَلَ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا. (١٢) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اجْبُرْ بِالْقُرْآنِ خَلْتَنَا مِنْ عَدَمِ الْإِمْلَاقِ، وَ سَقِّ إِلَيْنَا بِهِ رَغَدَ الْعَيْشِ وَ خِصْبَ سَعَةِ الْأَرْزَاقِ، وَ جَنِّبْنَا بِهِ الضَّرَائِبَ الْمَذْمُومَةَ وَ مَدَانِي الْأَخْلَاقِ، وَ اعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوِّ الْكُفْرِ وَ دَوَاعِي النَّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ لَنَا فِي الْقِيَامَةِ إِلَى رِضْوَانِكَ وَ جَنَانِكَ قَائِدًا، وَ لَنَا فِي الدُّنْيَا عَنْ سُخْطِكَ وَ تَعِدِّي حُدُودِكَ ذَائِدًا، وَ لِمَا عِنْدَكَ بِتَحْلِيلِ حَلَالِهِ وَ تَحْرِيمِ حَرَامِهِ شَاهِدًا. (١٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ هَوِّنْ بِالْقُرْآنِ

عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا كَرْبَ السِّيَاقِ، وَ جَهْدَ الْأَيْنِ، وَ تَرَادُفَ الْحَشَارِجِ إِذَا بَلَغَتِ النَّفُوسُ التَّرَاقِي، وَ قِيلَ مَنْ رَاقٍ وَ تَجَلَّى مَلَكُ الْمَوْتِ لِقَبْضَتِهَا مِنْ حُجْبِ الْغُيُوبِ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَائِيَا بِأَسْهُمِ وَحْشِهِ الْفِرَاقِ، وَ دَافَ لَهَا مِنْ دَعَاغِ الْمَوْتِ كَأَسَا مَسْمُومَةَ الْمَيْدَاقِ، وَ دَنَا مِنَّا إِلَى الْآخِرَةِ رَجِيلٌ وَ انْطَلَاقٌ، وَ صَارَتِ الْأَعْمَالُ قَلَائِدًا فِي الْأَعْنَاقِ، وَ كَانَتِ الْقُبُورُ هِيَ الْمَأْوَى إِلَى مِيقَاتِ يَوْمِ التَّلَاقِ

(۱۰) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و قرآن را مونس ما در تاریکی های شب و نگهبان ما از وسوسه های شیطان و از اندیشه های بد، و نگهدار گام های ما از حرکت به سوی گناهان، و بند آورنده زبان هایمان از فرورفتن در باطل، بی آنکه از بیماری باشد، و مانع برای اندام های ما از انجام گناهان، و ناشر پندهایی که غفلت از دید ما می پوشاند، قرار ده. تا درک شگفتی های آن و مثل های باز دارنده اش را که کوه های استوار با محکمیشان از تحمل آن ناتوانند، به دل های ما برسانی.

(۱۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و با قرآن ظاهر نیک ما را بادوام گردان و با آن خاطره های وسوسه انگیز را از درون سالم ما بازدار و به وسیله آن چرکی دل هایمان و وابستگی های گناهانمان را بشوی و با آن کارهای پراکنده ما را گرد آور و با آن تشنگی شدید ما را در جاهای گرم در جایگاهی که در پیشگاه توست، سیراب فرما و با آن ما را در سهمناک ترین روز، هنگامی که از قبرها سربرمی آوریم، به جامه های امان بپوشان.

(۱۲) خداوندا، بر محمد و خاندانش درود فرست و به وسیله قرآن، تنگدستی ما را به نداشتن نیازمندی جبران کن و به وسیله آن، آسایش زندگی و توسعه روزی های فراوان را به سوی ما سوق بده و با آن ما را از خوی های نکوهیده و اخلاق پست، دور کن. و با آن ما را از (سقوط در) گودال کفر و انگیزه های دورویی نگهدار. تا در قیامت جلودار ما به سوی خوشنودی تو و بهشت هایت، و در دنیا بازدارنده ما از خشم تو و تجاوز از حدودت، و شاهد ما به آنچه نزد توست به حلال دانستن حلالش و حرام شمردن حرامش، باشد.

(۱۳) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و به وسیله قرآن هنگام مرگ، دشواری جان کندن و سختی ناله و خرناسه های پی در پی زمان جان کندن را بر ما آسان گردان، آن زمان که جان ها به گلوگاه می رسد و می گویند: کجاست طیب؟ و فرشته مرگ برای گرفتن آن از پرده های پنهانی ها آشکار گردد و آن را با تیرهای وحشت جدایی از کمان آرزوها نشانه گیرد و برای آن (جان ها)، جامی از شوکران مرگ - که چشیدن آن زهر آلود است - آمیخته سازد و کوچ کردن و رفتن ما به جهان دیگر نزدیک شود و اعمال، گردن بندهای در گردن ها گردد. و گورها تا هنگام قیامت، جایگاه ماندن باشد.

(١٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَيَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلَى، وَطُولِ الْمَقَامِ بَيْنَ أَطْبَاقِ الثَّرَى، وَاجْعَلِ الْقُبُورَ بَعْدَ فِرَاقِ الدُّنْيَا خَيْرَ مَنَازِلِنَا، وَافْسَحْ لَنَا بِرَحْمَتِكَ فِي ضَيْقِ مَلَا حِدِنَا، وَ لَا تَفْضَحْنَا فِي حَاضِرِي الْقِيَامَةِ بِمُوبِقَاتِ آثَامِنَا. (١٥) وَ ارْحَمْ بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ذُلَّ مَقَامِنَا، وَ ثَبَّتْ بِهِ

عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَجَازِ عَلَيْهَا زَلَلِ أَقْدَامِنَا، وَ تَوَّرِ بِهِ قَبْلَ الْبَعْثِ سُدْفَ قُبُورِنَا، وَ نَجِّنَا بِهِ مِنْ كُلِّ كَرْبِ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَ شِدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامَةِ (١٦) وَ بَيِّضْ وَجُوهَنَا يَوْمَ تَسْوَدُ وَجُوهُ الظَّالِمَةِ فِي يَوْمِ الْحَسْرَةِ وَ التَّدَامَةِ، وَ اجْعَلْ لَنَا فِي صِيْدُورِ الْمُؤْمِنِينَ وَدًّا، وَ لَمَّا تَجْعَلِ الْحَيَاةَ عَلَيْنَا نَكْدًا. (١٧) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ، وَ صَيِّدَعِ بِأَمْرِكَ، وَ نَصِّحِ لِعِبَادِكَ. (١٨) اللَّهُمَّ اجْعَلِ نَبِيَّنَا صَيِّلًا لِمَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ مِنْكَ مَجْلِسًا، وَ أَمَكْنَهُمْ مِنْكَ شَفَاعَةً، وَ أَجْلَهُمْ عِنْدَكَ قَدْرًا، وَ أَوْجَهُهُمْ عِنْدَكَ جَاهًا. (١٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ شَرِّفْ بُيَاتَهُ، وَ عَظِّمْ بُرْهَانَهُ، وَ ثَقِّلْ مِيزَانَهُ، وَ تَقَبَّلْ شَفَاعَتَهُ، وَ قَرِّبْ وَسِيْلَتَهُ، وَ بَيِّضْ وَجْهَهُ، وَ أَيْمِ نُورَهُ، وَ ارْفَعْ دَرَجَتَهُ (٢٠) وَ أَحِينَا عَلَى سَيِّئَتِهِ، وَ تَوَفَّنَا عَلَى مِلَّتِهِ وَ خُذْ بِنَا مِنْهَاجَهُ، وَ اسْلُكْ بِنَا سَبِيلَهُ، وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ طَاعَتِهِ، وَ احْشُرْنَا فِي زُمْرَتِهِ، وَ أُوْرِدْنَا حَوْضَهُ، وَ اسْقِنَا بِكَأْسِهِ

ص: ١٤٦٦

(۱۴) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و فرود آمدن در خانه پوسیدن (قبر) و ماندن طولانی در میان طبقه های خاک را برای ما مبارک گردان و قبرها را پس از فراق از دنیا، بهترین خانه های ما قرار ده. و به رحمت، تنگی لحدهایمان را برای ما گشاد گردان و ما را با گناهان هلاک کننده مان، در برابر حاضران قیامت، رسوا نکن.

(۱۵) و به (برکت) قرآن، در جای ایستادن که به پیشگاهت عرضه می شویم، بر خواری ما رحم کن و هنگام لرزیدن پل دوزخ، در آن روز که بر آن عبور می کنیم، لغزش گام های ما را به وسیله آن پابرجا گردان و پیش از برانگیخته شدن، تاریکی قبرهایمان را با آن روشن ساز و ما را در روز رستاخیز از هر اندوهی و از ترس های سخت روز قیامت، به وسیله آن نجات ده.

(۱۶) و در روز حسرت و پشیمانی، روزی که چهره های ستمگران سیاه می شود، رخسارهای ما را سفید گردان و دوستی ما را در سینه های مؤمنان، قرار ده و زندگی را بر ما دشوار نگردان.

(۱۷) خداوندا بر محمد بنده خود و فرستاده ات درود فرست. همچنانکه رسالت تو را ابلاغ کرد و فرمانت را با صدای رسا بیان کرد و بندگانت را نصیحت کرد.

(۱۸) خداوندا پیامبر ما را - که درودهای تو بر او و بر خاندانش باد- روز رستاخیز، نزدیک ترین پیامبران در مجلس خود و بلند مرتبه ترین شفاعت کنندگان ایشان و بزرگوار ترین آنها نزد خود، و آبرومند ترین آنان نزد خود قرار ده.

(۱۹) خداوندا بر محمد و خاندان محمد درود فرست و بنیاد او را شرافت ده و برهان او را عظمت بخش و میزانش را سنگین گردان و شفاعت او را بپذیر و دستاویزش را نزدیک نما و روسفیدش فرما و نورش را کامل ساز و درجه اش را رفیع گردان.

(۲۰) و ما را بر سنت او زنده بدار و بر آئین او بمیرانمان و ما را در راه روشن او سیر ده و ما را به راه او ببر و از فرمانبران او قرارمان ده و ما را در گروه او محشور کن و به حوض او واردمان کن و از جام او سیرابمان ساز.

(٢١) وَصَلِّ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صِلَاهُ تَبْلُغُهُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمَلُ مِنْ خَيْرِكَ وَفَضْلِكَ وَكَرَامَتِكَ، إِنَّكَ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ، وَ
فَضْلٍ كَرِيمٍ. (٢٢) اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَاتِكَ، وَ أَدَى مِنْ آيَاتِكَ، وَ نَصِيحَ لِعِبَادِكَ، وَ جَاهِدَ فِي سَبِيلِكَ، أَفْضَلَ مَا جَزَيْتَ
أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ الْمُصْطَفِينَ، وَ السَّلَامَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَ رَحْمَةَ اللَّهِ وَ بَرَكَاتِهِ.

ص: ١٤٦٨

(۲۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست. درودی که با آن او را به برترین خیر و فضل و کرامتی که آرزو دارد، برسانی. که تو دارای رحمت گسترده و بخشش کریمان هستی.

(۲۲) خداوندا او را به سبب اینکه پیام های تو را ابلاغ نمود و آیه هایت را رساند و بندگانت را نصیحت کرد و در راه تو مجاهدت کرد، پاداش ده. بهترین پاداشی که به یکی از فرشتگان نزدیک خود و پیامبران فرستاده شده برگزیده ات دادی. و درود و رحمت و برکات فزاینده خداوند، بر او و بر خاندان او که پاکیزگان و پاکانند، باد.

ص: ۱۴۶۹

(١) أَيُّهَا الْخَلْقُ الْمُطِيعُ، الدَّائِبُ السَّرِيعُ، الْمُتَرَدِّدُ فِي مَنَازِلِ التَّقْدِيرِ، الْمُتَصَيِّرُ فِي فَلَكِ التَّيْدِيرِ. (٢) آمَنْتُ بِمَنْ نَوَّرَ بِعَمِكَ الظُّلْمَ، وَ أَوْضَحَ بِكَ البُهْمَ، وَ جَعَلَكَ آيَةً مِنْ آيَاتِ مُلْكِهِ، وَ عَلَامَةً مِنْ عَلَامَاتِ سُلْطَانِهِ، وَ امْتَهَنَكَ بِالزِّيَادَةِ وَ النَّقْصَانِ، وَ الطُّلُوعِ وَ الْأُفُولِ، وَ الْإِنَارَةِ وَ الْكُشُوفِ، فِي كُلِّ ذَلِكَ أَنْتَ لَهُ مُطِيعٌ، وَ إِلَى إِزَادَتِهِ سَرِيعٌ (٣) سُبْحَانَهُ مَا أَعْجَبَ مَا دَبَّرَ فِي أَمْرِكَ وَ الْأَطْفَ مَا صَنَعَ فِي شَأْنِكَ جَعَلَكَ مِفْتَاحَ شَهْرِ حَادِثٍ لِأَمْرِ حَادِثٍ (٤) فَاسْأَلُ اللَّهَ رَبِّي وَ رَبَّكَ، وَ خَالِقِي وَ خَالِقَكَ، وَ مُقَدِّرِي وَ مُقَدِّرَكَ، وَ مُصَوِّرِي وَ مُصَوِّرَكَ أَنْ يَصِيَلَنِي عَلَى مُحْتَمِدٍ وَ آلِهِ، وَ أَنْ يَجْعَلَكَ هِلَالَ بَرَكَهِ لَا تَمَحُّقُهَا الْأَيَّامُ، وَ طَهَّارَهُ لَا تُدْنِسُهَا الْآثَامُ (٥) هِلَالٌ أَمِنَ مِنَ الْآفَاتِ، وَ سَلَامِهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ، هِلَالٌ سَعِدَ لَا نَحَسَ فِيهِ، وَ يُمِنُ لَا نَكَدَ مَعَهُ، وَ يُسِرُّ لَا يُمَازِجُهُ عُسْرٌ، وَ خَيْرٌ لَا يَشُوبُهُ شَرٌّ، هِلَالٌ أَمِنَ وَ إِيْمَانٌ وَ نِعْمَةٌ وَ إِحْسَانٌ وَ سَلَامَةٌ وَ إِسْلَامٌ.

(۴۳) و از دعای امام - که بر او درود باد- بود، هنگامی که به سوی ماه نو نگاه کرد

(۱) ای آفریده فرمانبردار، و کوشای شتابنده، که در منزل های قرار داده شده، آمد و شد می کنی و در فلک تدبیر تصرف می کنی.

(۲) ایمان آوردم به کسی که به وسیله تو ظلمت ها را نورانی ساخت و با تو مبهمات را واضح نمود و تو را نشانه ای از نشانه های پادشاهی اش و علامتی از علامت های سلطنتش قرار داد و تو را با فزونی و کاستی، و طلوع و غروب، و نور فشانی و گرفتگی، به خدمت گرفت. و در همه آن حالات، تو مطیع او هستی و به سوی خواسته اش، شتابنده ای.

(۳) پاک و منزّه است او. چه شگفت انگیز است، آنچه در امر تو تدبیر نمود! و چقدر لطیف است، آن صنعتی که درباره کار تو انجام داد! تو را کلید ماهی نو برای کاری نو قرار داد.

(۴) پس از خدایی که پروردگار من و پروردگار تو، و آفریننده من و آفریننده تو، و تقدیر کننده من و تقدیر کننده تو، و صورتگر من و صورتگر تو است، درخواست می کنم که بر محمد و خاندانش درود فرستد و تو را ماه با برکتی قرار دهد، که (گذشت) روزها از بینش نبرد و طهارتی که گناهان آن را آلوده نکند.

(۵) ماه ایمنی از آفت ها و سلامتی از بدی ها، ماه سعادت مندی بی تیره بختی، و برکتی بی گرفتاری با آن، و آسانی نیامیخته با دشواری، و خیر ناآلوده با شرّ، ماه ایمنی و ایمان و نعمت و احسان و سلامت و اسلام.

ص: ۱۴۷۱

(٦) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعَلْنَا مِنْ أَرْضِي مَنْ طَلَعَ عَلَيْهِ، وَ أَزْكَى مَنْ نَظَرَ إِلَيْهِ، وَ أَسْعَدَ مَنْ تَعَبَّدَ لَكَ فِيهِ، وَ وَفَّقَنَا فِيهِ
لِلتَّوْبَةِ، وَ اعصَمْنَا فِيهِ مِنَ الْحَوْبَةِ، وَ احْفَظْنَا فِيهِ مِنْ مُبَاشَرَةِ مَعْصِيَتِكَ (٧) وَ أَوْزِعْنَا فِيهِ شُكْرَ نِعْمَتِكَ، وَ أَلْبِسْنَا فِيهِ جُنْنَ الْعَافِيَةِ، وَ
أَتِمِّمْ عَلَيْنَا بِاسْتِكْمَالِ طَاعَتِكَ فِيهِ الْمِنَّةَ، إِنَّكَ الْمَنَّانُ الْحَمِيدُ، وَ صَلَّى اللَّهُ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ.

ص: ١٤٧٢

(۶) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را از خوشنودترین کسانی که ماه بر او طلوع کرده و پاک ترین کسانی که به سوی آن نگریسته (اند) و نیکبخت ترین کسانی که تو را در آن (ماه) بندگی نموده (اند)، قرار ده و ما را در آن برای توبه توفیق ده و ما را در آن از گناه حفظ کن و ما را در آن از انجام دادن نافرمانی ات نگهدار.

(۷) و در آن (ماه) شکر نعمت را به ما الهام کن و در آن پوشش های عافیت را به ما بپوشان و با کامل کردن طاعتت در آن، نعمت را بر ما تمام گردان. به درستی که تو بسیار نعمت دهنده و ستوده ای. و خدا بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد.

ص: ۱۴۷۳

(١) الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِحَمْدِهِ، وَ جَعَلَنَا مِنْ أَهْلِهِ لِنَكُونَ لِإِحْسَانِهِ مِنَ الشَّاكِرِينَ، وَ لِيَجْزِيَنَا عَلَى ذَلِكَ جَزَاءَ الْمُحْسِنِينَ (٢) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي حَبَانَا بِدِينِهِ، وَ اخْتَصَّيْنَا بِمِلَّتِهِ، وَ سَيَّبَلْنَا فِي سَبِيلِ إِحْسَانِهِ لِنَسْلُكَهَا بِمَنِّهِ إِلَى رِضْوَانِهِ، حَمْدًا يَتَقَبَّلُهُ مِنَّا، وَ يَرْضَى بِهِ عَنَّا (٣) وَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ مِنْ تِلْكَ السَّبِيلِ شَهْرَهُ شَهْرَ رَمَضَانَ، شَهْرَ الصِّيَامِ، وَ شَهْرَ الْإِسْلَامِ، وَ شَهْرَ الطُّهُورِ، وَ شَهْرَ التَّمَجُّيصِ، وَ شَهْرَ الْقِيَامِ الَّذِي أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ، هُدًى لِلنَّاسِ، وَ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَ الْفُرْقَانِ (٤) فَأَبَانَ فَضِيْلَتَهُ عَلَى سَائِرِ الشُّهُورِ بِمَا جَعَلَ لَهُ مِنَ الْحُرْمَاتِ الْمَوْفُورَةِ، وَ الْفَضَائِلِ الْمَشْهُورَةِ، فَحَرَّمَ فِيهِ مَا أَحَلَّ فِي غَيْرِهِ إِعْظَامًا، وَ حَجَرَ فِيهِ الْمَطَاعِمَ وَ الْمَشَارِبَ إِكْرَامًا، وَ جَعَلَ لَهُ وَقْتًا بَيْنًا لَا يُجِيزُ جَلَّ وَ عَزَّ أَنْ يُقَدَّمَ قَبْلَهُ، وَ لَا يَقْبَلُ أَنْ يُؤَخَّرَ عَنْهُ. (٥) ثُمَّ فَضَّلَ لَيْلَهُ وَاحِدَةً مِنْ لَيَالِيهِ عَلَى لَيَالِيِ أَلْفِ شَهْرٍ، وَ سَمَّاها لَيْلَةَ الْقَدْرِ، تَنْزِلُ الْمَلَائِكَةُ وَ الرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامًا، دَائِمَ الْبَرَكَهِ إِلَى طُلُوعِ الْفَجْرِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ بِمَا أَحْكَمَ مِنْ قَضَائِهِ.

(۴۴) و از دعای امام علیه السلام بود، هنگامی که ماه رمضان رسید

(۱) سپاس خدای را که ما را برای سپاس گزاری اش راهنمایی فرمود، و از اهل سپاس قرار داد. تا برای احسانش از شکر گزاران باشیم و ما را بر آن، پاداش نیکوکاران دهد.

(۲) و سپاس خدای را که دین خود را به ما هدیه کرد، و ما را به آئین خویش اختصاص داد، و در راه های احسانش، ما را راهی نمود، تا در آن (راه ها)، به وسیله نعمتش به سوی خوشنودی اش رویم. سپاسی که آن را از ما بپذیرد و به سبب آن از ما خوشنود شود.

(۳) و سپاس سزاوار خدایست که ماه خود، ماه رمضان، ماه روزه و ماه اسلام و ماه پاکی و ماه پاکسازی و ماه به پا خواستن را، (یکی) از آن راه ها قرار داد. که در آن قرآن فرو فرستاده شد که برای مردم هدایتگر و نشانه های آشکار از هدایت و جدا سازی (حق از باطل) است.

(۴) پس فضیلت آن را بر سایر ماه ها، به حرمت های فراوان و فضایل مشهور آشکار ساخت. پس در آن به خاطر بزرگ داشتش، آنچه در غیر آن حلال بود، حرام کرد و از جهت گرمی داشتش، خوردنی ها و آشامیدنی ها را در آن ممنوع نمود و برای آن، زمان آشکاری قرار داد، که خداوند عزیز و جلیل روا نمی دارد که پیش انداخته شود و نمی پذیرد که از آن وقت به تأخیر افتد.

(۵) آنگاه یک شب از شب های آن را بر شب های هزار ماه برتری داد، و آن را شب قدر نامید. که در آن فرشتگان و روح به فرمان پروردگارشان، بر هر یک از بندگانش که بخواهد، با آنچه از تقدیرش که محکم نموده، برای هر کاری فرود می آیند. آن شب سلام (به همراه) برکتی است که تا برآمدن سپیده دم دوام دارد.

ص: ۱۴۷۵

(٦) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ أَلْهِمْنَا مَعْرِفَةَ فَضْلِهِ وَ إِجْلَالَ حُرْمَتِهِ، وَ التَّحَفُّظَ مِمَّا حَظَرْتَ فِيهِ، وَ أَعِنَّا عَلَى صِيَامِهِ بِكَفِّ الْجَوَارِحِ عَنِ مَعْاصِيكَ، وَ اسْتِعْمَالِهَا فِيهِ بِمَا يُرْضِيكَ حَتَّى لَا نُضْغِي بِأَسْمَاعِنَا إِلَى لَعْوٍ، وَ لَا نُسْرِعَ بِأَبْصَارِنَا إِلَى لَهْوٍ (٧) وَ حَتَّى لَا نَبْسُطَ أَيْدِينَا إِلَى مَحْظُورٍ، وَ لَا نَخْطُوَ بِأَقْدَامِنَا إِلَى مَحْجُورٍ، وَ حَتَّى لَا تَعِيَ بُطُونُنَا إِلَّا مَا أَحَلَلْتَ، وَ لَا تَنْطِقَ أَلْسِنَتُنَا إِلَّا بِمَا مَثَلْتَ، وَ لَا نَتَكَلَّفَ إِلَّا مَا يَدْنِي مِنَ ثَوَابِكَ، وَ لَمَّا نَتَعَاطَى إِلَّا أَلْمَازِي يَبْقَى مِنْ عِقَابِكَ، ثُمَّ خَلَّصْ ذَلِكَ كُلَّهُ مِنْ رِئَاءِ الْمُرَائِينَ، وَ سِيَمَعِهِ الْمُسْمِعِينَ، لَمَّا نُشْرِكُ فِيهِ أَحَدًا دُونَكَ، وَ لَا نَبْتَغِي فِيهِ مُرَادًا سِوَاكَ. (٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ قِفْنَا فِيهِ عَلَى مِوَاقِيتِ الصَّلَوَاتِ الْخَمْسِ بِحُدُودِهَا الَّتِي حَدَدْتَ، وَ فُرُوضِهَا الَّتِي فَرَضْتَ، وَ وَظَائِفِهَا الَّتِي وَظَفْتَ، وَ أَوْقَاتِهَا الَّتِي وَقَّتْ (٩) وَ أَنْزَلْنَا فِيهَا مَنْزِلَةَ الْمُصْطَفِيِّ لِمَنَازِلِهَا، الْحَافِظِينَ لِأَرْكَانِهَا، الْمُؤَدِّينَ لَهَا فِي أَوْقَاتِهَا عَلَى مَا سَنَّهُ عَبْدُكَ وَ رَسُولُكَ صَلِّ لِمَوَاتِكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ فِي رُكُوعِهَا وَ سُجُودِهَا وَ جَمِيعِ فَوَاضِلِهَا عَلَى أَتَمِّ الطُّهُورِ وَ أَسْبَغِهِ، وَ أَيْبِنِ الْخُشُوعَ وَ أَبْلِغِهِ. (١٠) وَ وَفَّقْنَا فِيهِ لِأَنْ نَصِلَ أَرْحَامَنَا بِالْبِرِّ وَ الصِّلَةِ، وَ أَنْ نَتَعَاهَدَ جِيرَانَنَا بِالْإِفْضَالِ وَ الْعَطِيَةِ، وَ أَنْ نُخَلِّصَ أَمْوَالَنَا مِنَ التَّبِعَاتِ، وَ أَنْ نُظَهِّرَهَا بِإِخْرَاجِ الزُّكُوتِ، وَ أَنْ نُرَاجِعَ مَنْ هَاجَرَنَا، وَ أَنْ نُنْصِفَ مَنْ ظَلَمَنَا، وَ أَنْ نَسْأَلَ مَنْ عَادَانَا حَاشَى مَنْ عُوْدِي فِيكَ وَ لَكَ، فَإِنَّهُ الْعَدُوُّ الَّذِي لَا نُؤَالِيهِ، وَ الْحِزْبُ الَّذِي لَا نُصَافِيهِ.

(۶) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و شناختِ فضیلتش، و بزرگداشتِ احترامش، و خویشتن داری از آنچه را که در آن حرام نموده ای، به ما الهام کن. و ما را بر روزه اش، با نگهداری اعضا از گناهان و به کار بردنش در آن ماه به آنچه تو را خوشنود می سازد، یاری فرما. تا با گوش هایمان هیچ لغوی گوش ندهیم، و با چشم هایمان به سوی هیچ لهوی نشتاییم.

(۷) و تا دست هایمان را به سوی هیچ ممنوعی دراز نکنیم، و با پاهایمان به سوی هیچ حرامی نرویم، و تا شکم هایمان جز آنچه تو حلال نموده ای در خود جای ندهد، و زبان هایمان جز به آنچه تو بیان کرده ای، سخن نگوید. و خود را جز در آنچه به پاداش تو نزدیک کند، به رنج نیندازیم، و جز آنچه از کیفر تو نگاه دارد، انجام ندهیم. سپس همه آن را از خودنمایی ریاکاران و شهرت جویی شهرت طلبان، خالص گردان. که احدی را در آن با تو شریک نسازیم و جز تو در آن مرادی را نطلبیم.

(۸) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و ما را در آن بر اوقات نمازهای پنجگانه، با حدودش که مشخص نمودی و واجباتش که واجب کردی و وظایف آن که معین نمودی و اوقاتش که تعیین گرداندی، آگاه فرما.

(۹) و ما را درباره نماز، همچون کسانی قرار ده که مراتبش را درک کرده اند، ارکانش را محافظت نموده اند، و آن را در اوقات خود - به (همان) سنتی که بنده و رسول تو [که درودهایت بر او و خاندانش باد] در رکوع و سجود آن و همه فضیلت هایش قرار داد - با پاکی تمام و فراگیر، و روشن ترین و نهایی ترین خشوع به جا آورده اند.

(۱۰) و ما را در آن ماه توفیق ده، که با نیکی و بخشش، به خویشاوندانمان نیکی کنیم و با فضل و عطا، همسایگانمان را دلجویی نماییم. و دارایی هایمان را از مظالم خالص گردانیم و آن را با بیرون کردن زکات ها پاک کنیم و به کسی که از ما دوری نموده، باز گردیم و با کسی که به ما ظلم نموده، منصفانه رفتار کنیم و با کسی که با ما دشمنی کرده، مسالمت نماییم. مگر آنان که در راه تو و برای تو با آنها دشمنی شده. که او دشمنی است که با او دوستی نمی کنیم و حزبی است که با او صمیمی نمی شویم.

(١١) وَ أَنْ نَتَقَرَّبَ إِلَيْكَ فِيهِ مِنَ الْأَعْمَالِ الزَّائِكِيهِ بِمَا تُطَهِّرُنَا بِهِ مِنَ الذُّنُوبِ، وَ تَعْصِمَنَا فِيهِ مِمَّا نَسْتَأْنِفُ مِنَ الْعُيُوبِ، حَتَّى لَا يُورِدَ عَلَيْكَ أَحَدٌ مِنْ مَلَائِكَتِكَ إِلَّا دُونَ مَا نُورِدُ مِنْ أَبْوَابِ الطَّاعَةِ لَكَ، وَ أَنْوَاعِ الْقُرْبَى إِلَيْكَ. (١٢) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الشَّهْرِ، وَ بِحَقِّ مَنْ تَعَيَّدَ لَكَ فِيهِ مِنْ ابْتِدَائِهِ إِلَى وَقْتِ فَنَائِهِ مِنْ مَلَكِ قَرْبَتِهِ، أَوْ نَبِيٍّ أَرْسَلْتَهُ، أَوْ عَبْدٍ صَالِحٍ اخْتَصَصْتَهُ، أَنْ تُصَلِّمَنِي عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ أَهْلِنَا فِيهِ لِمَا وَعَدْتِ أَوْلِيَاءَكَ مِنْ كَرَامَتِكَ، وَ أَوْجِبْ لَنَا فِيهِ مَا أَوْجِبْتَ لِأَهْلِ الْمُبَالِغَةِ فِي طَاعَتِكَ، وَ اجْعَلْنَا فِي نِظْمِ مَنْ اسْتَحَقَّ الرَّفِيعَ الْأَعْلَى بِرَحْمَتِكَ. (١٣) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ جَنِّبْنَا الْإِلْحَادَ فِي تَوْجِيدِكَ، وَ التَّقْصِيرَ فِي تَمْجِيدِكَ، وَ الشُّكَّ فِي دِينِكَ، وَ الْعَمَى عَنِ سَبِيلِكَ، وَ الْإِغْفَالَ لِجُرْمَتِكَ، وَ الْإِنْخِدَاعَ لِعَدْوِكَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ (١٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ إِذَا كَانَ لَكَ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ مِنْ لَيَالِي شَهْرِنَا هَذَا رِقَابٌ يُعْتَقُهَا عَفْوُكَ، أَوْ يَهَبُهَا صَفْحُكَ فَاجْعَلْ رِقَابَنَا مِنْ تِلْكَ الرِّقَابِ، وَ اجْعَلْنَا لِشَهْرِنَا مِنْ خَيْرِ أَهْلِ وَ أَصْحَابِ. (١٥) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ امْحَقْ ذُنُوبَنَا مَعَ امْحَاقِ هَلَالِهِ، وَ اسْلَخْ عَنَّا تَبِعَاتِنَا مَعَ انْسِلَاخِ أَيَّامِهِ حَتَّى يَنْقُضِي عَنَّا وَ قَدْ صَفَّيْتَنَا فِيهِ مِنَ الْخَطِيئَاتِ، وَ أَخْلَصْتَنَا فِيهِ مِنَ السَّيِّئَاتِ. (١٦) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ إِنْ مَلْنَا فِيهِ فَعَدَلْنَا، وَ إِنْ زُغْنَا فِيهِ فَقَوَّمْنَا، وَ إِنْ اشْتَمَلْ عَلَيْنَا عَدْوُكَ الشَّيْطَانُ فَاسْتَقْدْنَا مِنْهُ.

(۱۱) و در آن (ماه) با اعمال شایسته به سوی تو تقرّب می‌جوییم که بدین وسیله ما را با آن، از گناهان پاک کنی و از آلوده شدن به عیب‌های تازه در این (ماه) ما را نگهداری کنی. تا هیچ یک از فرشتگانت به درگاہت نیاورد، مگر کمتر از طاعت‌های گوناگون برای تو و انواع تقرّبی که به سوی تو انجام می‌دهیم.

(۱۲) خداوندا، همانا من از تو می‌خواهم به حقّ این ماه و به حقّ کسانی که در آن، از آغاز آن تا پایانش تو را بندگی کرده‌اند؛ از فرشته‌ای که او را مقرّب ساختی، یا پیامبری که او را فرستادی یا بنده صالحی که او را برگزیدی، که بر محمّد و خاندانش درود فرستی و ما را در این (ماه) به کرامت خود که به دوستانت وعده داده‌ای، سزاوار نما و برای ما در این (ماه)، آنچه برای کوشش‌گران در طاعت لازم کرده‌ای، لازم گردان و ما را در صف کسانی که به واسطه رحمت تو، مستحقّ بالاترین مرتبه گشته‌اند، قرار ده.

(۱۳) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را از کجروی در یگانگی‌ات و کوتاهی در بزرگ‌داشتنت و شکّ در دینت و کوری از راهت و سهل‌انگاری حرمتت و فریب خوردن از دشمنت؛ شیطان رانده شده، دور گردان.

(۱۴) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و چنانچه در هر شب از شب‌های این ماه ما، برای تو بندگانی باشد، که عفو تو، آنها را آزاد می‌کند، یا گذشتت ایشان را می‌بخشد، پس ما بندگان را از آن بندگان قرار ده. و ما را برای ماه مان از بهترین خویشان و یاران قرار ده.

(۱۵) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و با محو شدن هلال ماه، گناهان ما را محو کن و با گذشتن روزهایش سختی‌ها یمان را از ما بکن. تا (این ماه) در حالی از ما بگذرد که ما را در آن از خطاها پاکیزه ساخته‌ای و در این (ماه) از بدی‌ها خالصمان نموده‌ای.

(۱۶) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست و اگر در آن کجروی کرده‌ایم، پس ما را بازگردان و اگر در آن منحرف شده‌ایم، ما را استوار بدار. و اگر دشمن تو شیطان، بر ما چیره شده، پس ما را از او رهایی ده.

(١٧) اللَّهُمَّ اشْحَنهُ بِعِبَادَتِنَا إِيَّاكَ، وَ زَيْنَ أَوْقَاتِهِ بِطَاعَتِنَا لَكَ، وَ أَعِنَّا فِي نَهَارِهِ عَلَى صِيَامِهِ، وَ فِي لَيْلِهِ عَلَى الصَّلَاةِ وَ التَّضَرُّعِ إِلَيْكَ، وَ الخُسُوعِ لَكَ، وَ الذَّلَّةِ بَيْنَ يَدَيْكَ حَتَّى لَا يَشْهَدَ نَهَارُهُ عَلَيْنَا بِغَفْلَةٍ، وَ لَا لَيْلُهُ بِتَفْرِيطٍ. (١٨) اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنَا فِي سَائِرِ الشُّهُورِ وَ الْأَيَّامِ كَذَلِكَ مِمَّا عَمَّرْتَنَا، وَ اجْعَلْنَا مِنْ عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ الَّذِينَ يَرِثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ، وَ الَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَ قُلُوبُهُمْ وَجِلَّةٌ، أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ، وَ مِنَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَ هُمْ لَهَا سَابِقُونَ. (١٩) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، فِي كُلِّ وَقْتٍ وَ كُلِّ أَوَانٍ وَ عَلَى كُلِّ حَالٍ عِدَدَ مَا صَلَّيْتَ عَلَى مَنْ صَلَّيْتَ عَلَيْهِ، وَ أَضْعَافَ ذَلِكَ كُلَّهُ بِالْأَضْعَافِ الَّتِي لَهَا يُحْصَى بِهَا غَيْرُكَ، إِنَّكَ فَعَالٌ لِمَا تُرِيدُ.

(۱۷) خداوندا این (ماه) را از عبادت های ما، پر گردان و اوقاتش را به طاعت ما برای خود، زینت ده و ما را در روزش به روزه داری آن و در شبش بر نماز و زاری به درگاهت و خشوع برای تو و خواری در پیشگاهت، یاری نما. تا روزش بر ما به غفلت و شبش به کوتاهی نمودن گواهی ندهد.

(۱۸) خداوندا و ما را تا زمانی که عمر می دهی در بقیه ماه ها و روزها، این چنین قرار ده و ما را از بندگان صالحت قرار ده. آنان که بهشت را ارث می برند، و در آن جاودانند و آنان که آنچه را بخشیدند، در حالی می بخشند که دل هایشان از بازگشت به سوی پروردگارشان ترسان است و از آنان که در نیکی ها می شتابند و ایشان برای آن پیشی می گیرند.

(۱۹) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست، در هر وقت و هر آن و بر هر حال. به عدد درودی که بر دیگران درود فرستاده ای، و چندین برابر همه آن به چندین برابر که جز تو شمار آنها را نداند. به درستی که تو هر آنچه را که بخواهی، به جا می آوری.

ص: ۱۴۸۱

(١) اَللّٰهُمَّ يَا مَنْ لَمَّا يَرَعَبُ فِي الْجَزَاءِ (٢) وَ يَا مَنْ لَا يَنْدُمُ عَلَى الْعَطَاءِ (٣) وَ يَا مَنْ لَا يُكَافِي عِبْدَهُ عَلَى السَّوَاءِ. (٤) مِنْتِكَ ابْتِدَاءً، وَ عَفْوِكَ تَفْضُلًا، وَ عَفْوِيَّتِكَ عَيْدًا، وَ قَضَاؤِكَ خَيْرَةً (٥) إِنْ أَعْطَيْتَ لَمْ تَشِبْ عَطَاءَ كَيْبَمَنْ، وَ إِنْ مَنَعْتَ لَمْ يَكُنْ مَنَعِيَّكَ تَعْدِيًا. (٦) تَشْكُرُ مَنْ شَكَرَكَ وَ أَنْتَ أَلْهَمْتَهُ شُكْرَكَ. (٧) وَ تُكَافِي مَنْ حَمَدَكَ وَ أَنْتَ عَلَّمْتَهُ حَمْدَكَ. (٨) تَسْتُرُ عَلَى مَنْ لَوْ شِئْتَ فَضَحْتَهُ، وَ تَجُودُ عَلَى مَنْ لَوْ شِئْتَ مَنَعْتَهُ، وَ كِلَاهُمَا أَهْلٌ مِنْكَ لِلْفَضَّةِ يَحِيهِ وَ الْمَنَعُ غَيْرُ أَنْكَ بَنَيْتَ أفعالَكَ عَلَى التَّفْضِيلِ، وَ أَجْرِيَتْ قُدْرَتَكَ عَلَى التَّجَاوُزِ. (٩) وَ تَلْقَيْتَ مَنْ عَصَاكَ بِالْحِلْمِ، وَ أَمَهَلْتَ مَنْ قَصَدَ لِنَفْسِهِ بِالظُّلْمِ، تَسْتَنْظِرُهُمْ بِأَنَاتِكَ إِلَى الْإِنَابَةِ، وَ تَتْرُكُ مُعَاجَلَتَهُمْ إِلَى التَّوْبَةِ لِكَيْلَا يَهْلِكَ عَلَيْكَ هَالِكُهُمْ، وَ لَا يَشْفَى بِنِعْمَتِكَ شَقِيهِمْ إِلَّا عَنْ طَوْلِ الْإِعْذَارِ إِلَيْهِ، وَ بَعْدَ تَرَادُفِ الْحُجَّةِ عَلَيْهِ، كَرَمًا مِنْ عَفْوِكَ يَا كَرِيمًا، وَ عَائِدَةً مِنْ عَطْفِكَ يَا حَلِيمًا.

(۴۵) و از دعای امام علیه السلام بود، در خداحافظی و بدرود ماه رمضان

(۱) خداوندا ای کسی که پاداش نمی خواهد.

(۲) و ای کسی که بر عطا (و بخشش) پشیمان نمی شود.

(۳) و ای کسی که بنده خود را همسان (عملش) جزا نمی دهد.

(۴) بخشش تو ابتدا (یی و بدون مقدمه) و بخشایش از روی تفضّل است، و کیفیت از روی عدل، و فرمانت خیر است.

(۵) اگر عطا کنی، عطایت را با منت نیامیخته ای و اگر منع کنی، منع داشتنت از روی ستم نیست.

(۶) هر که تو را شکر کرد، قدردانی کنی و حال آنکه شکرگزاری را تو به او الهام کرده ای.

(۷) و هر که تو را سپاس گزارد، جزا دهی و حال آنکه سپاسگزاری را تو به او آموخته ای.

(۸) می پوشانی بر کسی که اگر می خواستی، رسوایش می نمودی، و می بخشی بر کسی که اگر می خواستی، محرومش می کردی. و حال آنکه هر دو از جانب تو سزاوار رسوایی و محرومیتند. مگر آنکه تو کارهایت را بر تفضّل قرار داده ای و قدرتت را بر گذشت، جاری ساخته ای.

(۹) و با کسی که نافرمانی ات را نموده، با بردباری رفتار می کنی و کسی را که به خود قصد ستم نموده، مهلت داده ای. با حوصله انت منتظر بازگشت ایشان می مانی و تا هنگام توبه، شتاب در کیفر ایشان را ترک می کنی، تا هلاک شونده ایشان، به خاطر تو هلاک نشود و بدبختشان به وسیله نعمت تو، بدبخت نگردد. مگر بعد از عذرهای فراوان بر او و پس از حجت های پیاپی آوردن بر او. که (این همه) کرامت، از گذشت توست، ای کریم! و سودی از مهربانی توست، ای بردبار!

(١٠) أَنْتَ الَّذِي فَتَحْتَ لِعِبَادِكَ بَابًا إِلَى عَفْوِكَ، وَ سَمَّيْتَهُ التَّوْبَةَ، وَ جَعَلْتَ عَلَى ذَلِكَ الْبَابِ دَلِيلًا مِنْ وَحْيِكَ لِنَّا يَصِلُوا عَنْهُ، فَقُلْتَ تَبَارَكَ اسْمُكَ تَوَبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُكَفِّرَ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَ يُدْخِلَكُم جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ. (١١) يَوْمَ لَمَّا يَخْزِي اللَّهُ النَّبِيَّ وَ الْعَالِينَ آمَنُوا مَعَهُ، نُورُهُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَ بَأْيَمَانِهِمْ، يَقُولُونَ رَبَّنَا أَنْتَ لَنَا نُورٌ، وَ اغْفِرْ لَنَا، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. فَمَا عُذْرُ مَنْ أَغْفَلَ دُخُولَ ذَلِكَ الْمَنْزِلِ بَعْدَ فَتْحِ الْبَابِ وَ إِقَامِهِ الدَّلِيلِ (١٢) وَ أَنْتَ الَّذِي زِدْتَ فِي السَّيِّئِ عَلَى نَفْسِكَ لِعِيَادِكَ، تُرِيدُ رِبْحَهُمْ فِي مُتَاجَرَتِهِمْ لَكَ، وَ فَوْزَهُمْ بِالْوَفَادَةِ عَلَيْكَ، وَ الزِّيَادَةَ مِنْكَ، فَقُلْتَ تَبَارَكَ اسْمُكَ وَ تَعَالَيْتَ مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا، وَ مَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا. (١٣) وَ قُلْتَ مِثْلَ الْعَالِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمِثْلِ حَبِّهِ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سِنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةٌ حَبِّهِ، وَ اللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ، وَ قُلْتَ مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً. وَ مَا أَنْزَلْتَ مِنْ نِظَائِرِهِنَّ فِي الْقُرْآنِ مِنْ تَضَاعِيفِ الْحَسِنَاتِ. (١٤) وَ أَنْتَ الَّذِي دَلَلْتَهُمْ بِقَوْلِكَ مِنْ غِيْبِكَ وَ تَرغيبِكَ الَّذِي فِيهِ حَظُّهُمْ عَلَى مَا لَوْ سَتَرْتَهُ عَنْهُمْ لَمْ تُدْرِكْهُ أَبْصَارُهُمْ، وَ لَمْ تَعِ أَسْمَاعُهُمْ، وَ لَمْ تَلْحَقْهُ أَوْهَامُهُمْ، فَقُلْتَ اذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ، وَ اشْكُرُوا لِي وَ لَا تَكْفُرُونِ، وَ قُلْتَ لئنْ شَكَرْتُمْ لَأَزِيدَنَّكُمْ، وَ لئنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ.

(۱۰) تویی آنکه برای بندگانت، دری به سوی بخشایش گشوده ای و آن را توبه نامیده ای، و بر آن دژ از وحی خود، راهنمایی قرار داده ای تا از آن گمراه نشوند. پس تو که نامت مبارک است، فرمودی: «به سوی خدا توبه کنید. توبه خالص. امید است که پروردگارتان بدی هایتان را از شما بزدايد و شما را به بهشت هایی داخل کند که نهرها از زیر آن جاری است.

(۱۱) روزی که خداوند، پیامبر و کسانی که به او ایمان آورده اند را خوار نمی کند. نورشان پیش رو و از سمت راستشان حرکت می کند، گویند: «پروردگارا، نورمان را برای ما کامل گردان و ما را بیامرزد. به درستی که تو بر هر چیزی توانایی.» پس -بعد از گشودن دژ و به پا داشتن راهنما- عذر آنکه از ورود به آن منزل غفلت نماید چیست؟!

(۱۲) و تویی آنکه در داد و ستد با بندگانت، در بهای آن بر خود افزوده ای. می خواهی در تجارت کردنتان با تو، سود برند و در آمدن به سوی تو و افزونی یافتن از جانب تو، رستگار شوند. پس تو که نامت مبارک و بلندمرتبه است، فرمودی: «هر کس کار نیکی به جا آورد، پس برای او ده برابر آن است و هر کس کار بدی کند، جز مانند آن جزا داده نمی شود.»

(۱۳) و فرمودی: «داستان کسانی که دارایی هایشان را در راه خدا می بخشند، مانند داستان دانه ایست که هفت خوشه رویانده، که در هر خوشه صد دانه باشد و خدا برای هر که بخواهد، چندین برابر می کند.» و فرمودی: «کیست آنکه به خدا وام دهد، وامی نیکو. که خدا آن را برایش به چندین و چند برابر افزون نماید؟.» و مانند های آن (آیه هایی) که از افزایش های نیکی ها در قرآن فرو فرستادی.

(۱۴) و تویی آنکه ایشان را با سخن غیبی خود و با ترغیب نمودنت که بهره آنان را دربر دارد، راهنمایی به چیزی کردی که اگر آن را از نظرشان می پوشاندی دیدگان نشان آن را در نمی یافت، و گوش هایشان آن را فرا نمی گرفت و اندیشه هایشان به آن نمی رسید. پس فرمودی: «مرا یاد کنید تا شما را یاد کنم و مرا شکر گزارید و مرا کفران نکنید.» و فرمودی: «اگر شکر گزارید، شما را فزونی دهم و اگر کفران نمایید، همانا عذاب من شدید است.»

(١٥) وَقُلْتَ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ، إِنَّ الْعَالَمِينَ يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي سَيَدْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ، فَسَيَمِيتُ دُعَاءَكَ عِبَادَةً، وَ تَرَكَهُ اسْتِكْبَاراً، وَ تَوَعَّدْتَ عَلَى تَرَكَهِ دُخُولَ جَهَنَّمَ دَاخِرِينَ. (١٦) فَذَكَرُواكَ بِمَنِّكَ، وَ شَكَرُواكَ بِفَضْلِكَ، وَ دَعَوْكَ بِأَمْرِكَ، وَ تَصَدَّقُوا لَكَ طَلِباً لِمَزِيدِكَ، وَ فِيهَا كَانَتْ نَجَاتُهُمْ مِنْ غَضَبِكَ، وَ فَوْزُهُمْ بِرِضَاكَ. (١٧) وَ لَوْ دَلَّ مَخْلُوقٌ مَخْلُوقاً مِنْ نَفْسِهِ عَلَى مِثْلِ الَّذِي دَلَّتْ عَلَيْهِ عِيَادَكَ مِنْكَ كَمَا أَنْ مَوْصُوفاً بِالْإِحْسَانِ، وَ مَنُوعُتاً بِالْإِمْتِنَانِ، وَ مَحْمُوداً بِكُلِّ لِسَانٍ، فَلَكَ الْحَمْدُ مَا وَجَدَ فِي حَمْدِكَ مَذْهَبٌ، وَ مَا بَقِيَ لِلْحَمْدِ لَفْظٌ تُحْمَدُ بِهِ، وَ مَعْنَى يَنْصَرِفُ إِلَيْهِ. (١٨) يَا مَنْ تَحَمَدَ إِلَى عِبَادِهِ بِالْإِحْسَانِ وَ الْفَضْلِ، وَ غَمَّرَهُمْ بِالْمَنْ وَ الطُّولِ، مَا أَفْشَى فِيْنَا نِعْمَتَكَ، وَ أَسْبَغَ عَلَيْنَا مِنتَكَ، وَ أَخَصَّنَا بِبِرِّكَ (١٩) هَدَيْتَنَا لِدِينِكَ الَّذِي اصْطَفَيْتَ، وَ مَلَيْتَكَ الَّتِي ارْتَضَيْتَ، وَ سَبِيلَكَ الَّذِي سَهَّلْتَ، وَ بَصَّرْتَنَا الزَّلْفَةَ لَدَيْكَ، وَ الوُصُولَ إِلَى كَرَامَتِكَ (٢٠) اللَّهُمَّ وَ أَنْتَ جَعَلْتَ مِنْ صِهْمَايَا تِلْكَ الوُظَائِفِ، وَ خَصَائِصِ تِلْكَ الْفُرُوضِ شَهْرَ رَمَضَانَ الَّذِي اخْتَصَصْتَهُ مِنْ سَائِرِ الشُّهُورِ، وَ تَخَيَّرْتَهُ مِنْ جَمِيعِ الْأَزْمَنِهِ وَ الدُّهُورِ، وَ آثَرْتَهُ عَلَى كُلِّ أَوْقَاتِ السَّنَةِ بِمَا أَنْزَلْتَ فِيهِ مِنَ الْقُرْآنِ وَ النُّورِ، وَ ضَاعَفْتَ فِيهِ مِنَ الْإِيمَانِ، وَ فَرَضْتَ فِيهِ مِنَ الصِّيَامِ، وَ رَغَبْتَ فِيهِ مِنَ الْقِيَامِ، وَ أَجَلَّتْ فِيهِ مِنْ لَيْلِهِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ.

(۱۵) و فرمودی: «مرا بخوانید تا شما را اجابت کنم. همانا کسانی که از عبادت من کبر می ورزند، به زودی با خواری داخل جهنم خواهند شد.» پس دعا کردن را عبادت و ترک آن را استکبار نامیدی و بر ترک آن، داخل شدن در جهنم با خواری را هشدار دادی.

(۱۶) پس با نعمت خودت، تو را یاد کردند و با تفضّل، تو را شکر گزاردند و به فرمانت، تو را خواندند و جهت طلب افزودن (نعمت) تو، برای (رضای) تو صدقه دادند و در (همه) اینها نجات ایشان از خشم و دست یافتنشان به خوشنودی ات نهفته بود.

(۱۷) و اگر آفریده ای از جانب خودش آفریده ای را، به مانند آنچه تو با آن بندگانت را از جانب خود راهنمایی فرموده ای، راهنمایی می کرد، به احسان وصف می شد و به بخشندگی تعریف می گشت و به هر زبانی (مورد) ستایش قرار می گرفت. پس ستایش برای توست، تا آنجا که راهی در ستایش تو یافت شود و برای ستایش کلمه ای که با آن ستایش شوی باقی ماند و مقصودی که به آن بازگردد، وجود داشته باشد.

(۱۸) ای آنکه با احسان و تفضّل، مورد ستایش بندگانت قرار گرفته ای و با بخشش و نعمت، ایشان را پوشانده ای. چه آشکار است در (جمع) ما نعمت تو! و چه سرشار است بر ما بخشش تو! و چه مخصوص گشته است نیکی ات به ما!.

(۱۹) ما را به دینت که آن را برگزیدی و به آئینت که آن را پسندیدی و به راهت که آن را آسان نمودی، هدایت کردی و ما را به (راه) نزدیکی نزد خودت و رسیدن به کرامت، بینا نمودی.

(۲۰) خداوندا و تو از کارهای برگزیده و واجبات مخصوصه، ماه رمضان را قرار دادی. همان که آن را از بقیه ماه ها مخصوص داشتی و از همه زمان ها و روزگارها برتری اش دادی. و آن را بر همه زمان های سال برگزیدی. به سبب آنچه در آن ماه از قرآن و نور نازل کردی و ایمان را در آن چندین برابر نمودی و روزه را در آن واجب کردی و در آن به برپا خاستن (شب) ترغیب نمودی و شب قدر را که از هزار ماه بهتر است، در آن بزرگ داشتی.

(٢١) ثُمَّ آثَرْتَنَا بِهِ عَلَى سَائِرِ الْأُمَمِ، وَاصْطَفَيْتَنَا بِفَضْلِهِ دُونَ أَهْلِ الْمَلَلِ، فَصَمْنَا بِأَمْرِكَ نَهَارَهُ، وَقَمْنَا بِعَوْنِكَ لَيْلَهُ، مُتَعَرِّضِينَ بِصِيَامِهِ وَقِيَامِهِ لِمَا عَرَّضْتَنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَتَسْبِيْبِنَا إِلَيْهِ مِنْ مَثُوبَتِكَ، وَأَنْتَ الْمَلِيءُ بِمَا رُغِبَ فِيهِ إِلَيْكَ، الْحَيُّ الْوَادُّ بِمَا سُئِلَتْ مِنْ فَضْلِكَ، الْقَرِيبُ إِلَى مَنْ حَاوَلَ قُرْبَكَ. (٢٢) وَقَدْ أَقَامَ فِيْنَا هَذَا الشَّهْرَ مُقَامَ حَمْدٍ، وَصَيَّحْنَا صَيِّحَةَ مَبْرُورٍ، وَأَرْبَحْنَا أَفْضَلَ أَرْبَاحِ الْعَالَمِينَ، ثُمَّ قَدْ فَارَقْنَا

عِنْدَ تَمَامِ وَقْتِهِ، وَانْقِطَاعِ مُدَّتِهِ، وَوَفَاءِ عَدْدِهِ. (٢٣) فَحَنُّنُ مُودِّعُوهُ وَدَاعٍ مَنْ عَزَّ فِرَاقُهُ عَلَيْنَا، وَغَمْنَا وَأَوْحَشْنَا انصِرَافَهُ عَنَّا، وَلَزِمْنَا لَهُ الذَّمَامَ الْمَحْفُوظَ، وَالْحُرْمَةَ الْمَرَعِيَّةَ، وَالْحَقَّ الْمَقْضَى، فَحَنُّنُ قَائِلُونَ السَّلَامَ عَلَيْكَ يَا شَهْرَ اللَّهِ الْأَكْبَرَ، وَيَا عِيدَ أَوْلِيَانِهِ. (٢٤) السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْرَمَ مَصْحُوبٍ مِنَ الْأَوْقَاتِ، وَيَا خَيْرَ شَهْرٍ فِي الْأَيَّامِ وَالسَّاعَاتِ. (٢٥) السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ قَرُبَتْ فِيهِ الْأَمَالُ، وَنُشِرَتْ فِيهِ الْأَعْمَالُ. (٢٦) السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ قَرِينٍ جَلَّ قَدْرُهُ مَوْجُودًا، وَأَفْجَعَ فَقْدُهُ مَفْقُودًا، وَمَرْجُو آلَمِ فِرَاقِهِ. (٢٧) السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ أَلِيفٍ آنَسَ مُقْبِلًا فَسِيرَ، وَأَوْحَشَ مُنْقَضِيًا فَمَضَى (٢٨) السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ مُجَاوِرٍ رَقَّتْ فِيهِ الْقُلُوبُ، وَقَلَّتْ فِيهِ الذُّنُوبُ. (٢٩) السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ نَاصِرٍ أَعَانَ عَلَى الشَّيْطَانِ، وَصَاحِبٍ سَهَّلَ سُبُلَ الْإِحْسَانِ (٣٠) السَّلَامُ عَلَيْكَ يَا أَكْثَرَ عُتَقَاءِ اللَّهِ فِيكَ، وَمَا أَسْعَدَ مَنْ رَعَى حُرْمَتَكَ بِكَ (٣١) السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَمْحَاكَ لِلذُّنُوبِ، وَأَسْتَرَكَ لِأَنْوَاعِ الْعُيُوبِ

(۲۱) سپس ما را بر بقیه ائمت ها به وسیله آن (ماه)، برتری دادی و به فضیلت آن ما را -نه اهل آئین های دیگر را- برگزیدی. پس به فرمان تو روزش را روزه گرفتیم و به یاری تو شبش را به پا خاستیم. در حالی که در معرض روزه داشتن و به پا خاستن (شبانه) بودیم، از رحمت -بدان خاطر- به ما عرضه داشتی. و آن را وسیله پاداش تو قرار دادیم و تو دارنده هر آن چیزی هستی که از درگاہت خواسته شود. بخشنده هر آن چیزی هستی که از فضلت درخواست گردد. و نزدیک به هر آن کسی هستی که برای قرب به تو کوشد.

(۲۲) و این ماه در بین ما (در) مقام پسندیده اقامت کرد و با ما همچون یار نیکو همراه شد و ما را به برترین سودهای جهانیان، سودمند نمود. سپس هنگام تمام شدن وقتش و به سر آمدن مدتش و پایان یافتن عدد (روزهای) ش، از ما جدا شد.

(۲۳) پس آن را وداع می گوئیم، وداع از کسی که فراقش بر ما دشوار است و رفتنش از (میان) ما، اندوهگین و بیمناکمان می سازد و بر ما لازم است برای او پیمان نگه داریم و حرمت رعایت کنیم و حقّ ادا نماییم. پس می گوئیم: درود بر تو، ای بزرگ ترین ماه خدا، و ای عید دوستان او.

(۲۴) درود بر تو، ای گرامی ترین وقت هایی که همراه بودی و ای بهترین ماه در روزها و ساعت ها.

(۲۵) درود بر تو ماهی که آرزوها در آن نزدیک شد و اعمال در آن گسترده گشت.

(۲۶) درود بر تو همنشینی که تا بودی، احترامش بزرگ بود و چون از دست رفت، فقدانش غم انگیز بود و مایه امیددی که فراقش رنج آور بود.

(۲۷) درود بر تو همدمی که چون روی آورد، دل ها را آرام نمود و شادمان ساخت. و چون سپری شد، بیمناک ساخت و بی تاب گرداند.

(۲۸) درود بر تو همسایه ای که دل ها در آن فروتن گردید و گناهان در آن کم شد.

(۲۹) درود بر تو یآوری که در برابر شیطان یاری کرد و همراهی که راه های احسان را آسان نمود.

(۳۰) درود بر تو. چه بسیار است آزاد شدگان (از عذاب) خدا در تو! و چه نیک بخت است کسی که به سبب تو، حرمتت را رعایت کند!.

(۳۱) درود بر تو. چه محو کننده بودی، گناهان را! و چه پوشنده بودی، انواع عیب ها را!.

(٣٢) السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَطْوَلَكَ عَلَى الْمُجْرِمِينَ، وَ أَهْيَبَكَ فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ (٣٣) السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ لَا تُنَافِسُهُ أَيَّامٌ.
(٣٤) السَّلَامُ عَلَيْكَ مِنْ شَهْرٍ هُوَ مِنْ كُلِّ أَمْرٍ سَلَامٌ (٣٥) السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ كَرِيهِهِ الْمُصَاحِبِ، وَ لَا ذَمِيمِ الْمُتَابَسَةِ (٣٦) السَّلَامُ عَلَيْكَ
كَمَا وَفَدَتْ عَلَيْنَا بِالْبَرَكَاتِ، وَ غَسَّيَتْ عَنَّا ذَنَسَ الْخَطِيئَاتِ (٣٧) السَّلَامُ عَلَيْكَ غَيْرَ مُودِعٍ بَرَمًا وَ لَا مَتْرُوكٍ صِيَامُهُ سَأَمًا. (٣٨) السَّلَامُ
عَلَيْكَ مِنْ مَطْلُوبٍ قَبْلَ وَقْتِهِ، وَ مَحْزُونٍ عَلَيْهِ قَبْلَ فَوْتِهِ. (٣٩) السَّلَامُ عَلَيْكَ كَمَ مِنْ سُوءٍ صُرِفَ بِكَ عَنَّا، وَ كَمَ مِنْ خَيْرٍ أُفِيضَ بِكَ
عَلَيْنَا (٤٠) السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى لَيْلِهِ الْقَدْرِ الَّتِي هِيَ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ (٤١) السَّلَامُ عَلَيْكَ مَا كَانَ أَحْرَصَنَا بِالْأَمْسِ عَلَيْكَ، وَ أَشَدَّ
شَوْقَنَا غَدًا إِلَيْكَ. (٤٢) السَّلَامُ عَلَيْكَ وَ عَلَى فَضْلِكَ أَلْعَدِي حُرْمَانَهُ، وَ عَلَى مَا ضَمَّ مِنْ بَرَكَاتِكَ سَيَلْبِنَانَهُ. (٤٣) اَللّهُمَّ إِنَّا أَهْلُ هَذَا
الشَّهْرِ الَّذِي شَرَفْتَنَا بِهِ، وَ وَقَفْتَنَا بِمَنِّكَ لَهُ حِينَ جَهَلَ الْأَشْقِيَاءُ وَقْتَهُ، وَ حُرِّمُوا لِشَقَائِهِمْ فَضْلَهُ. (٤٤) أَنْتَ وَلِيٌّ مَا آثَرْتَنَا بِهِ مِنْ مَعْرِفَتِهِ،
وَ هَيَّدَيْتَنَا لَهُ مِنْ سُنَّتِهِ، وَ قَدَّ تَوَلَّيْنَا بِتَوْفِيقِكَ صِيَامَهُ وَ قِيَامَهُ عَلَى تَقْصِيرٍ، وَ أَدِينَا فِيهِ قَلِيلًا مِنْ كَثِيرٍ. (٤٥) اَللّهُمَّ فَلكَ الْحَمْدُ إِقْرَارًا
بِالْإِسَاءَةِ، وَ اعْتِرَافًا بِالْإِضَاعَةِ، وَ لَكَ مِنْ قُلُوبِنَا عَقْدُ النَّدَمِ، وَ مِنْ أَلْسِنَتِنَا صِدْقُ الْإِعْتِدَارِ، فَأَجْرْنَا عَلَى مَا أَصَابَنَا فِيهِ مِنَ التَّفْرِيطِ أَجْرًا
نَسْتَدْرِكُ بِهِ الْفَضْلَ الْمَرْغُوبَ فِيهِ، وَ نَعْتَاضُ بِهِ مِنْ أَنْوَاعِ الذَّخْرِ الْمَحْرُوصِ عَلَيْهِ.

(۳۲) درود بر تو. چه طولانی بودی، بر گناهکاران! و چه با هیبت بودی، در سینه های مؤمنان!

(۳۳) درود بر تو ماهی که روزها (ی دیگر) با آن برابری نمی کند.

(۳۴) درود بر تو ماهی که از هر چیز سلامت است.

(۳۵) درود بر تو که همراهی اش ناپسند و معاشرتش نکوهیده نیست.

(۳۶) درود بر تو همان طور که با برکت ها بر ما وارد شدی و چرکی خطاها را از ما شستی.

(۳۷) درود بر تو نه آنکه وداع با او از روی دلتنگی باشد. و نه آنکه ترک روزه اش از سر ملالت باشد.

(۳۸) درود بر تو که پیش از زمان آمدنش، طلب شده و پیش از دست رفتنش، بر آن اندوه خورند.

(۳۹) درود بر تو. چه بسیار بدی ها که به سبب تو، از ما برطرف شد! و چه بسیار نیکی ای که به وسیله تو، بر ما فزونی یافت!

(۴۰) درود بر تو و بر شب قدر که بهتر است از هزار ماه.

(۴۱) درود بر تو. دیروز چه بسیار بر تو حریص بودیم! و فردا چه سخت به سوی تو مشتاقیم!

(۴۲) درود بر تو و بر فضیلت که از آن محروم شدیم و بر نیکی های گذشته ات که از دست دادیم.

(۴۳) خداوندا، همانا ما اهل این ماه هستیم، که ما را به وسیله آن شرافت دادی و ما را برای آن به وسیله نعمت، توفیق دادی، آنگاه که تیره بختان، وقت آن را نشناختند و بر اثر شقاوتشان، از فضل آن ماه محروم گشتند.

(۴۴) تویی مولایی که ما را به وسیله شناخت آن، برتری دادی و ما را به روش آن، راهنمایی نمودی و ما را -با (همه) کوتاهی (کردن هایمان) - توفیق دادی تا روزه اش و به پا خاستنش (در شبانگاه) را عهده دار شویم. و در آن اندکی از بسیار را انجام دادیم.

(۴۵) خداوندا، پس سپاس برای توست، در حالی که به بد کرداری، اقرار کننده و به سهل انگاری، اعتراف کننده ایم و پشیمانی قطعی دل هایمان و عذر خواستن راستین زبان هایمان، برای توست. پس ما را بر آنچه از کوتاهی در آن ماه به ما رسیده، پاداش ده. پاداشی که با آن فضل پسندیده را دریابیم و با آن اندوخته های گوناگون که بر آن حریص و آزمند شده ایم را عوض بستانیم.

(٤٦) وَ أَوْجِبْ لَنَا عُذْرَكَ عَلَى مَا قَصَّيْنَا فِيهِ مِنْ حَقِّكَ، وَ ابْلُغْ بِأَعْمَارِنَا مَا بَيْنَ أَيْدِينَا مِنْ شَهْرِ رَمَضَانَ الْمُقْبِلِ، فَإِذَا بَلَغْتَنَا فَأَعِنَا عَلَى تَنَاوُلِ مَا أَنْتَ أَهْلُهُ مِنَ الْعِبَادَةِ، وَ أَدِّنَا إِلَى الْقِيَامِ بِمَا يَسْتَحِقُّهُ مِنَ الطَّاعَةِ، وَ أَجْرِ لَنَا مِنْ صَالِحِ الْعَمَلِ مَا يَكُونُ دَرَكًا لِحَقِّكَ فِي الشُّهُورِ مِنَ الشُّهُورِ الدَّهْرِ. (٤٧) اللَّهُمَّ وَ مَا أَلَمَمْنَا بِهِ فِي شَهْرِنَا هَذَا مِنْ لَمَمٍ أَوْ إِثْمٍ، أَوْ وَقَعْنَا فِيهِ مِنْ ذَنْبٍ، وَ اكْتَسَبْنَا فِيهِ مِنْ خَطِيئَةٍ عَلَى تَعَمُّدٍ مِنَّا، أَوْ عَلَى نِسْيَانٍ ظَلَمْنَا فِيهِ أَنْفُسَنَا، أَوْ انْتَهَكْنَا بِهِ حُرْمَةً مِنْ غَيْرِنَا، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتُرْنَا بِسِتْرِكَ، وَ اعْفُ عَنَّا بِعَفْوِكَ، وَ لَا تَنْصِبْنَا فِيهِ لِأَعْيُنِ الشَّامِتِينَ، وَ لَا تَبْسُطْ عَلَيْنَا فِيهِ أَلْسُنَ الطَّاعِنِينَ، وَ اسْتَعْمِلْنَا بِمَا يَكُونُ حِطَّةً وَ كَفَّارَةً لِمَا أَنْكَرْتَ مِنَّا فِيهِ بِرَأْفَتِكَ الَّتِي لَا تَنْفَدُ، وَ فَضْلِكَ الَّذِي لَا يَنْقُصُ. (٤٨) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اجْبُرْ مُصِيبَتَنَا بِشَهْرِنَا، وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِ عِيدِنَا وَ فِطْرِنَا، وَ اجْعَلْهُ مِنْ خَيْرِ يَوْمٍ مَرَّ عَلَيْنَا أَجْلِبَهُ لِعَفْوٍ، وَ آمَحَاهُ لِذَنْبٍ، وَ اغْفِرْ لَنَا مَا خَفِيَ مِنَّا مِنْ ذُنُوبِنَا وَ مَا عَلَنَّا. (٤٩) اللَّهُمَّ اسْلُخْنَا بِانْسِلَاخِ هَذَا الشَّهِرِ مِنْ خَطَايَانَا، وَ أَخْرِجْنَا بِخُرُوجِهِ مِنْ سَيِّئَاتِنَا، وَ اجْعَلْنَا مِنْ أَسْعَدِ أَهْلِهِ بِهِ، وَ أَجْزَلِهِمْ قِسْمًا فِيهِ، وَ أَوْفَرِهِمْ حِطًّا مِنْهُ. (٥٠) اللَّهُمَّ وَ مَنْ رَعَى هَذَا الشَّهْرَ حَقَّ رِعَايَتِهِ، وَ حَفِظَ حُرْمَتَهُ حَقَّ حِفْظِهَا، وَ قَامَ بِحُدُودِهِ حَقَّ قِيَامِهَا، وَ اتَّقَى ذُنُوبَهُ حَقَّ تَقَاتِهَا، أَوْ تَقَرَّبَ إِلَيْكَ بِقُرْبِهِ أَوْجَبَ رِضَاكَ لَهُ، وَ عَطَفْتَ رَحْمَتَكَ عَلَيْهِ، فَهَبْ لَنَا مِثْلَهُ مِنْ وُجْدِكَ، وَ أَعْطِنَا أضعافَهُ مِنْ فَضْلِكَ، فَإِنَّ فَضْلَكَ لَا يَغِيضُ، وَ إِنَّ خَزَائِنَكَ لَا تَنْقُصُ بِلِ تَفِيضُ، وَ إِنَّ مَعَادِنَ إِحْسَانِكَ لَا تَفْنَى، وَ إِنَّ عَطَاءَكَ لِلْعَطَاءِ الْمُهْنَى.

(۴۶) و (قبول) عذر ما را که در آن (ماه) بر حَقّت کوتاهی کرده ایم، بر ما لازم گردان و عمر ما - که در پیش روی ماست - را، به ماه رمضان آینده برسان. پس چون ما را به آن رساندی، ما را بر انجام عبادتی که تو شایسته آنی، یاری فرما. و ما را بر قیام به طاعتی که سزاوار آن ماه است، موفّق بدار. و از اعمال شایسته، آنچه را که سبب دریافتن حَقّ تو در دو ماه (رمضان گذشته و آینده) از ماه های روزگار باشد، برای ما پیوسته گردان.

(۴۷) خداوندا و گناه کوچک یا بزرگی که در این ماه به آن نزدیک شدیم یا گناهی که در آن انجام دادیم و خطایی که ما در آن (ماه) از روی عمد زیر بارش رفتیم، یا فراموشی ای که در آن به خود ستم کردیم یا با آن حرمت دیگری را پرده دری نمودیم؛ پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و ما را به پرده خود بپوشان و به عفو خود از ما درگذر و ما را در آن، پیش چشمان شماتت کنندگان قرار نده و زبان طعنه زندگان را در آن (ماه) بر ما نگشا و به مهربانی ات که نابود نمی شود و به فضلت که کم نمی گردد، ما را در این (ماه) به کاری که سبب فروریختن و کفاره کارهایی می شود که بر ما نمی پسندی، بگمار.

(۴۸) خداوندا بر محمّد و خاندانش درود فرست. مصیبت ما را در (رفتن) ماه مان جبران کن. و برای ما روز عید و فطرمان را مبارک گردان. و آن را از بهترین روزهایی که بر ما گذشته است قرار ده که جلب کننده ترین روز، برای عفو و محو کننده ترین آن، برای گناه باشد. و گناهان پنهان و آشکار ما را بیامرز.

(۴۹) خداوندا با گذشتن این ماه، ما را از خطاها درآور. و با بیرون رفتنش، ما را از بدی هایمان بیرون بر. و به وسیله آن، ما را از سعادت مندترین اهل آن و از پر نصیب ترین آنان در آن ماه و از بهره مند ترین ایشان از آن قرار ده.

(۵۰) خداوندا و هر کس رعایت کرده این ماه را، به طوری که حَقّ رعایتش است، و حرمتش را آن طوری که حَقّ بوده نگه داشته، و حدودش را آن طوری که حَقّش بوده به پا داشته و از گناهان خویش به طوری که حَقّ پرهیز کردن بوده پرهیز نموده، یا به وسیله عمل تقرب آوری به سوی تو تقرب جسته، که خوشنودی تو را برای او لازم گردانده و رحمت را به او برگردانده؛ پس از (توانگری) نزد خودت، مانند آن را به ما ببخش و از فضلت، چندین برابر آن را به ما عطا فرما. به درستی که فضل تو کاستی پذیر نیست و همانا گنجینه های تو کم نمی شود، بلکه فزونی می یابد و به درستی که معادن احسانت فنا نمی شود و به درستی که عطای تو، عطایی گواراست.

(٥١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَ اَكْتُبْ لَنَا مِثْلَ أَجُورِ مَنْ صَامَهُ، أَوْ تَعَبَدَ لَكَ فِيهِ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (٥٢) اللَّهُمَّ إِنَّا نَتُوبُ إِلَيْكَ فِي يَوْمِ فَطْرِنَا الْعَدِي جَعَلْتَهُ لِلْمُؤْمِنِينَ عِيدًا وَسُرُورًا، وَ لِأَهْلِ مِلَّتِكَ مَجْمَعًا وَ مُحْتَشِدًا مِنْ كُلِّ ذَنْبٍ أَذْنَبْنَاهُ، أَوْ سُوءٍ أَسْلَفْنَاهُ، أَوْ خَطَايَا شَرٍّ أَضْمَرْنَاهُ، تَوْبَةً مَنَلْنَا يَنْطَوِي عَلَى رُجُوعٍ إِلَى ذَنْبٍ، وَ لَمَّا يَعُودُ بَعْدَهَا فِي خَطِيئَتِهِ، تَوْبَةً نَصُوحًا خَلَصَتْ مِنَ الشُّكِّ وَ الْارْتِيَابِ، فَتَقَبَّلَهَا مِنَّا، وَ اَرْضَ عَنَّا، وَ ثَبَّتْنَا عَلَيْهَا. (٥٣) اللَّهُمَّ ارزُقْنَا خَوْفَ عِقَابِ الْوَعِيدِ، وَ شَوْقَ ثَوَابِ الْمَوْعُودِ حَتَّى نَجِدَ لَعْدَةَ مَا نَدْعُوكَ بِهِ، وَ كَذَابَهُ مَا نَسْتَجِيرُكَ مِنْهُ. (٥٤) وَ اجْعَلْنَا عِنْدَكَ مِنَ التَّوَّابِينَ الْعَظِيمِينَ أَوْجِبْتَ لَهُمْ مَحَبَّتَكَ، وَ قَبِلْتَ مِنْهُمْ مُرَاجَعَةَ طَاعَتِكَ، يَا أَعْدَلَ الْعَادِلِينَ. (٥٥) اللَّهُمَّ تَجَاوَزْ عَن آبَائِنَا وَ أُمَّهَاتِنَا وَ أَهْلِ دِينِنَا جَمِيعًا مَن سَلَفَ مِنْهُمْ وَ مَن غَبَرَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ. (٥٦) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى مَلَائِكَتِكَ الْمُقَرَّبِينَ، وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ، وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ، وَ أَفْضَلِ مِنْ ذَلِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، صَلِّ لَنَا بَرَكَتَهَا، وَ يَنَالْنَا نَفْعَهَا، وَ يُسْتَجَابْ لَهَا دُعَاؤُنَا، إِنَّكَ أَكْرَمُ مَنْ رُغِبَ إِلَيْهِ، وَ أَكْفَى مَنْ تُوَكَّلَ عَلَيْهِ، وَ أَعْطَى مَنْ سُئِلَ مِنْ فَضْلِهِ، وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

(۵۱) خداوندا بر محمد و خاندانش درود فرست و برای ما مانند پاداش کسانی که روزه گرفته اند یا در این ماه تا روز قیامت تو را عبادت می کنند، بنویس.

(۵۲) خداوندا ما در روزِ فطرمان که آن را برای اهل ایمان عید و شادی و برای اهل دینت محل اجتماع و گردهمایی قرار دادی، از هر گناهی که آن را مرتکب شده ایم یا بدی ای که در گذشته انجام داده ایم یا اندیشه بدی که در دل داشته ایم، به درگاه تو توبه می کنیم. توبه کسی که بازگشتن به گناه را در دل ندارد و پس از توبه به خطایی باز نمی گردد. توبه خالصی که از تردید و دودلی پاک باشد. پس آن را از ما بپذیر و از ما خوشنود باش و ما را بر آن ثابت گردان.

(۵۳) خداوندا ترسِ کیفرِ هشدار داده شده و شوقِ پاداشِ وعده داده شده را روزی ما گردان. تا خوشی آنچه از تو می خواهیم و اندوه آنچه از آن به تو پناه می بریم، دریابیم.

(۵۴) و ما را در نزد خود از توبه کنندگانی قرار ده که دوستی ات را برای آنها واجب نموده ای، و بازگشت به طاعتت را از آنان پذیرفته ای. ای عادل ترین دادگران.

(۵۵) خداوندا از پدران و مادران و همه هم کیشان ما، هر که از ایشان در گذشته و مرده و هر که زنده مانده، تا روز رستاخیز در گذر.

(۵۶) خداوندا بر محمد پیامبرمان و خاندانش درود فرست. همچنانکه بر فرشتگان مقربت درود فرستادی. و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر پیامبران فرستاده شده ات درود فرستادی. و بر او و خاندانش درود فرست، همچنانکه بر بندگان شایسته ات درود فرستادی. و برتر از آن ای پروردگار جهانیان، درودی که برکت آن به ما رسد و سودش ما را دریابد و دعای ما به سبب آن مستجاب گردد. به درستی که تو کریم تر کسی هستی که از او درخواست شده و بی نیاز کننده تر کسی هستی که بر او اعتماد شده و بخشنده تر کسی هستی که از فضل او درخواست شده و تو بر هر چیزی توانایی.

(٤٦) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي يَوْمِ الْفِطْرِ إِذَا انصَرَفَ مِنْ صَلَاتِهِ قَامَ قَائِمًا ثُمَّ اسْتَقْبَلَ الْقِبْلَةَ، وَ فِي يَوْمِ الْجُمُعَةِ، فَقَالَ

(١) يَا مَنْ يَرْحَمُ مَنْ لَا يَرْحُمُهُ الْعِبَادُ (٢) وَيَا مَنْ يَقْبَلُ مَنْ لَا تَقْبَلُهُ الْبِلَادُ (٣) وَيَا مَنْ لَا يَحْتَقِرُ أَهْلَ الْحَاجَةِ إِلَيْهِ (٤) وَيَا مَنْ لَا يُخَيِّبُ الْمُلْحِينَ عَلَيْهِ. (٥) وَيَا مَنْ لَا يَجِبُهُ بِالرَّدِّ أَهْلَ الدَّالَةِ عَلَيْهِ (٦) وَيَا مَنْ يَجْتَبِي صَاحِبَ مَا يُتَحَفُّ بِهِ، وَيَشْكُرُ يَسِيرَ مَا يُعْمَلُ لَهُ. (٧) وَيَا مَنْ يَشْكُرُ عَلَى الْقَلِيلِ وَيَجْزِي بِالْجَلِيلِ (٨) وَيَا مَنْ يَدْنُو إِلَى مَنْ دَنَا مِنْهُ. (٩) وَيَا مَنْ يَدْعُو إِلَى نَفْسِهِ مَنْ أَدْبَرَ عَنْهُ. (١٠) وَيَا مَنْ لَا يُغَيِّرُ النِّعْمَةَ، وَلَا يُبَادِرُ بِالنَّقْمَةِ. (١١) وَيَا مَنْ يُثْمِرُ الْحَسَنَةَ حَتَّى يُنْمِيَهَا، وَيَتَجَاوَزُ عَنِ الشَّيْئَةِ حَتَّى يُعْفِيَهَا. (١٢) انصَرَفَتِ الْأَمَالُ دُونَ مَيْدِي كَرَمِكَ بِالْحَاجَاتِ، وَ امْتَلَأَتْ بِفَيْضِ جُودِكَ أَوْعِيَةُ الطُّبَاتِ، وَ تَفْسِيحَتْ دُونَ بُلُوغِ نَعْتِكَ الصِّفَاتُ، فَلَكَ الْعُلُوُّ الْأَعْلَى فَوْقَ كُلِّ عَالٍ، وَ الْجَلَالُ الْأَمَجِدُ فَوْقَ كُلِّ جَلَالٍ. (١٣) كُلُّ جَلِيلٍ عِنْدَكَ صَاحِبٌ غَيْرٌ، وَ كُلُّ شَرِيفٍ فِي جَنْبِ شَرَفِكَ حَقِيرٌ، خَابَ الْوَافِدُونَ عَلَى غَيْرِكَ، وَ خَسِرَ الْمُتَعَرِّضُونَ إِلَّا لَكَ، وَ ضَاعَ الْمُتَلَمِّمُونَ إِلَّا بِكَ، وَ أَجْدَبَ الْمُتَنَجِّعُونَ إِلَّا مَنْ انْتَجَعَ فَضْلَكَ

(۴۶) و از دعای امام علیه السلام بود، در روز فطر و در روز جمعه، هنگامی که سلام گفت و از نمازش فارغ شده، ایستاد. سپس رو به قبله کرد و گفت:

(۱) ای کسی که رحم می کند، به آنکه بندگان به او رحم نمی کنند.

(۲) و ای کسی که می پذیرد، آن را که (اهل) شهرها او را نمی پذیرند.

(۳) و ای کسی که حاجتمندانش را خوار و پست نمی شمارد.

(۴) و ای کسی که اصرار کنندگان خود را ناامید نمی کند.

(۵) و ای کسی که دست رد بر پیشانی آنان که به محبت او اعتماد دارند، نمی زند.

(۶) و ای کسی که تحفه خردی را که به او داده می شود، برمی گزیند و اندک عملی را که برای او انجام می شود، سپاس می دارد.

(۷) و ای کسی که (عمل) کم را سپاس می گذارد و پاداش بزرگ می دهد.

(۸) و ای کسی که به هر که به او نزدیک شود، نزدیک می شود.

(۹) و ای کسی که به سوی خود می خواند کسی را که، از او روی گرداند.

(۱۰) و ای کسی که نعمت را تغییر نمی دهد و به کیفر سخت، شتاب نمی کند.

(۱۱) و ای کسی که نیکی را بارور می کند، تا آن را بیفزاید و از بدی در می گذرد، تا آن را محو کند.

(۱۲) آرزوها پیش از رسیدن به پایان کرم، با حاجت ها برآورده شده است و ظرف خواسته ها با زیادی جودت، پر گشته است و توصیف ها پیش از رسیدن به وصف تو، از هم گسیخته اند. پس بلندترین بلندی بر فوق هر بلندی، و بزرگ ترین بزرگی بر فوق هر بزرگی برای توست.

(۱۳) هر بزرگی نزد تو کوچک، و هر بزرگواری در کنار بزرگواری ات حقیر است. آنان که بر جز تو وارد شدند، ناامید گشتند و آنان که به غیر تو پرداختند، زیان دیدند و آنان که بر درگاه جز تو رفتند، ضایع شدند و جویندگان که غیر از فضل تو جوینا شدند، دچار خشکسالی گردیدند.

(١٤) بَابُكَ مَفْتُوحٌ لِلرَّاغِبِينَ، وَجُودُكَ مُبَاحٌ لِلسَّائِلِينَ، وَإِعَاثَتُكَ قَرِيبَهُ مِنَ الْمُسْتَغِيثِينَ. (١٥) لَا يَخِيبُ مِنْكَ الْآمِلُونَ، وَ لَا يِيَّاسُ مِنْ عَطَائِكَ الْمُتَعَرِّضُونَ، وَ لَا يَشْقَى بِنِقْمَتِكَ الْمُسْتَغْفِرُونَ. (١٦) رِزْقُكَ مَبْسُوطٌ لِمَنْ عَصَاكَ، وَ حِلْمُكَ مُعْتَرِضٌ لِمَنْ نَاوَاكَ، عَادَتُكَ الْإِحْسَانُ إِلَى الْمُسْتَبِينَ، وَ سِيَّتُكَ الْإِبْقَاءُ عَلَى الْمُعْتَدِينَ حَتَّى لَقَدْ غَرَّتْهُمْ أَنَاثُكَ عَنِ الرَّجُوعِ، وَ صَدَّهُمْ إِمهَالُكَ عَنِ النَّزُوعِ. (١٧) وَ إِنَّمَا تَأْنَيْتَ بِهِمْ لِيَفِيئُوا إِلَى أَمْرِكَ، وَ أَمَهَلْتَهُمْ ثِقَةً بِدَوَامِ مُلْكِكَ، فَمَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ السَّيِّئَةِ عَادَهُ خَتَمَتْ لَهُ بِهَا، وَ مَنْ كَانَ مِنْ أَهْلِ الشَّقَاوَةِ خَذَلَتْهُ لَهَا. (١٨) كُلُّهُمْ صَائِرُونَ، إِلَى حُكْمِكَ، وَ أُمُورُهُمْ آئِلَةٌ إِلَى أَمْرِكَ، لَمْ يَهِنَ عَلَى طُولِ مُدَّتِهِمْ سَيْلَانُكَ، وَ لَمْ يَدْحَضْ لَتَرْكِ مُعَاجَلَتِهِمْ بُرْهَانُكَ. (١٩) حُجَّتُكَ قَائِمَةٌ لَا تُدْحَضُ، وَ سَيْلَانُكَ ثَابِتٌ لَا يَزُولُ، فَالْوَيْلُ الدَّائِمُ لِمَنْ جَنَحَ عَنْكَ، وَ الْخِيْبَةُ الْخَاذِلَةُ لِمَنْ خَابَ مِنْكَ، وَ الشَّقَاءُ الْأَشْقَى لِمَنْ اغْتَرَّ بِكَ. (٢٠) مَا أَكْثَرَ تَصَيَّرْفَهُ فِي عَذَابِكَ، وَ مَا أَطْوَلَ تَرَدُّدَهُ فِي عِقَابِكَ، وَ مَا أَبْعَدَ غَايَتَهُ مِنَ الْفَرَجِ، وَ مَا أَفْنَطَهُ مِنْ سُهُولَةِ الْمَخْرَجِ عَيْدًا مِنْ قَضَائِكَ لَا تَجُورُ فِيهِ، وَ إِنْصَافًا مِنْ حُكْمِكَ لَا تَحِيفُ عَلَيْهِ. (٢١) فَقَدْ ظَاهَرَتِ الْحُجُجُ، وَ أَبْلَيْتِ الْأَعْدَارَ، وَ قَدْ تَقَدَّمَتِ بِالْوَعِيدِ، وَ تَلَطَّفَتِ فِي التَّرْغِيبِ، وَ ضَرَبْتَ الْأَمْثَالَ، وَ أَطَلَّتِ الْإِمهَالَ، وَ أَخْرَتِ وَ أَنْتِ مُسْتَطِيعٌ لِلْمُعَاجَلَةِ، وَ تَأْنَيْتِ وَ أَنْتِ مَلِيٌّ بِالْمُبَادَرَةِ

(۱۴) در تو برای آنان که خواهانند، باز است و بخشش تو برای درخواست کنندگان، روا است و فریادرسی ات به فریاد رس خواهان، نزدیک است.

(۱۵) آرزومندان از (درگاه) تو بی بهره نمی شوند و آنان که به تو پرداختند، از عطایت مأیوس نمی گردند و آمرزش خواهان به کیفیت تیره بخت نمی شوند.

(۱۶) روزی تو برای کسی که تو را نافرمانی کرده، گسترده است و حلمت به کسی که با تو دشمنی نموده، پرداخته است. عادت تو احسان به بدکاران، و روش تو مهربانی با تجاوز کنندگان است. تا اینکه مهلت دادن تو آنان را از بازگشتن فریب داد و فرصت دادن تو، آنها را از دست برداشتن بازداشت.

(۱۷) همانا از این رو با آنان درنگ کرده ای، تا به فرمان تو بازگردند و از آن جهت مهلتشان داده ای که به دوام پادشاهی خود اعتماد داری. پس هر که از سعادت‌مندان باشد، برایش به سعادت پایان دهی و هر که از شقاوت‌مندان باشد، او را از آن جهت خوار می کنی.

(۱۸) همه ایشان به حکم تو می رسند و کردارشان به فرمان تو خواهد رسید. درازی زمان ایشان، سلطنت تو را سست نکرده و از جهت شتاب نکردن در عذاب آنان، برهان تو باطل نشده است.

(۱۹) حجت تو پابرجاست که باطل نمی شود و سلطنت تو ثابت و بی زوال است. پس افسوس همیشگی، برای کسیست که از تو برگشته و یأس ذلت بار برای کسیست که از تو ناامید شده و بدبخت ترین بدبختی برای کسیست که به تو مغرور گشته.

(۲۰) چه زیاد است از حالی به حالی گشتن او، در عذاب تو! و چه طولانی است پی در پی بازگشتنش، در کیفیت! و چه دور است که در پایان (کار) او گشایش حاصل شود! و چه ناامید است از به آسانی رهایی یافتن! (همه گرفتاری هایش) از روی عدل در حکم توست، که در آن ستم نمی کنی. و از حکم منصفانه توست، که بر او جفا نمی نمایی.

(۲۱) پس به تحقیق حجت ها را، پی در پی آشکار کرده ای و عذرها را، بیان نموده ای و هشدارها را، پیشتر داده ای و با لطف خود، ترغیب نموده ای و مثل ها زده ای و مهلت طولانی داده ای و با آنکه بر شتاب نمودن توانایی، (عذاب را) به تأخیر انداخته ای و با آنکه به پیش دستی کردن قادری، درنگ نموده ای.

(٢٢) لَمْ تَكُنْ أَنْاتُكَ عَجْزاً، وَ لَمَّا إِمهَالُكَ وَهناً، وَ لَمَّا إِمسَاكُكَ غَفْلَةً، وَ لَمَّا إِنْتِظَارُكَ مُدَارَاةً، بَلْ لَتَكُونَ حُجَّتُكَ أَبْلَغَ، وَ كَرَمُكَ أَكْمَلَ، وَ إِحْسَانُكَ أَوْفَى، وَ نِعْمَتُكَ أَتَمَّ، كُفْلٌ ذَلِكُكَ كَمَا نَ وَ لَمْ تَزَلْ، وَ هُوَ كَائِنٌ وَ لَمَّا تَزَالَ. (٢٣) حُجَّتُكَ أَجَلٌ مِنْ أَنْ تُوصِفَ بِكُلِّهَا، وَ مَجْدُكَ أَرْفَعُ مِنْ أَنْ يُحَدَّ بِكُنْهِهِ، وَ نِعْمَتُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُحْصَى بِأَسْرِهَا، وَ إِحْسَانُكَ أَكْثَرُ مِنْ أَنْ تُشْكَرَ عَلَيَّ أَقْلَهُ (٢٤) وَ قَدْ قَصِرَ بِي السَّيُّكُوتُ عَنِ تَحْمِيدِكَ، وَ فَهَّيْنِي -الإِمسَاكُ عَنِ تَمَجِيدِكَ، وَ قَضَارَايَ -الإِقْرَارُ بِالْحُسُورِ، لَمَّا رَغِبَهُ يَا إِيهِي بَلْ عَجْزاً. (٢٥) فَهِيَ أَنَا ذَا أَوْمِيكَ بِالْوَفَادَةِ، وَ أَسْأَلُكَ حُسْنَ الرِّفَادَةِ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْمَعْ نَجْوَايَ، وَ اسْتَجِبْ دُعَائِي، وَ لَمَّا تَخْتِمَ يَوْمِي بِخَيْبَتِي، وَ لَمَّا تَجْبِهْنِي بِالرَّدِّ فِي مَسْأَلَتِي، وَ أَكْرِمَ مِنْ عِنْدِكَ مُنْصَرَفِي، وَ إِلَيْكَ مُنْقَلِبِي، إِنَّكَ غَيْرُ ضَائِقٍ بِمَا تُرِيدُ، وَ لَمَّا عَاجَزَ عَمَّا تُسْأَلُ، وَ أَنْتَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، وَ لَمَّا حَوْلَ وَ لَمَّا قُوَّةٌ إِلَّا بِاللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ.

(۲۲) درنگ نمودن تو از روی ناتوانی نبوده است و مهلت دادنت نه از روی سستی، و خودداری ات نه از روی غفلت، و به تأخیر انداختنت نه از روی نرمی کردن است. بلکه برای آنست که حجت تو رساتر، و کرم تو کامل تر، و احسان تو فراوان تر، و نعمت تو تمام تر باشد و همه آن ها از ازل بوده است، و آنها تا ابد پایدار خواهد بود.

(۲۳) حجت تو بزرگ تر از آنست که به همه آن وصف شود، و بزرگی تو بالاتر از آنست که حقیقت آن به حدی درآید، و نعمت تو بیشتر از آنست که تمامش به شماره آید، و احسان تو افزون تر از آنست که بر کمترین آن شکر توان کرد.

(۲۴) و سکوت، مرا از سپاس تو به کوتاهی انداخته، و خودداری (از سخن)، مرا از بزرگ داشتن تو درمانده کرده، و نهایت تلاش من اقرار به درماندگی است. نه از روی بی رغبتی -ای خدای من- بلکه از روی ناتوانی است.

(۲۵) پس اینک منم که آهنگ آمدن به درگاه تو را نمودم و پذیرایی نیکو از تو می خواهم. پس بر محمد و خاندانش درود فرست و نجوایم را بشنو و دعایم را مستجاب کن و روزم را به ناامیدی به پایان نرسان و در خواهش، دست رد بر پیشانی ام نزن و رفتنم را از نزدت و بازگشتم را به سویت، گرامی دار. به درستی که تو آنچه بخواهی، برایت سخت و دشوار نیست و از آنچه از تو درخواست شود، ناتوان نیستی و تو بر هر چیزی توانایی و هیچ حرکت و نیرویی نیست، مگر به یاری خداوند بلندمرتبه بزرگ.

ص: ۱۵۰۱

(١) الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ (٢) اَللّٰهُمَّ لَكَ الْحَمْدُ بِدِيَعِ السَّمَاوَاتِ وَ الْاَرْضِ، ذَا الْجَلَالِ وَ الْاِكْرَامِ، رَبِّ الْاَرْبَابِ، وَ اِلَهَ كُلِّ مَلْؤُوهِ، وَ خَالِقِ كُلِّ مَخْلُوْقٍ، وَ وَاْرِثَ كُلِّ شَيْءٍ، لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ، وَ لَا يَعْزُبُ عَنْهُ عِلْمُ شَيْءٍ، وَ هُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيْطٌ، وَ هُوَ عَلٰى كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيْبٌ. (٣) اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، الْاَحَدُ اِلْمُتَوَحِّدُ الْفَرْدُ الْمُتَفَرِّدُ (٤) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، الْكَرِيْمُ الْمُتَكْرِمُ، الْعَظِيْمُ الْمُتَعَظَّمُ، الْكَبِيْرُ الْمُتَكَبِّرُ (٥) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، الْعَلِيّ - الْمُتَعَالِي، الشَّدِيْدُ الْمُجَالِي (٦) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، الرَّحْمَنُ الرَّحِيْمُ، الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ. (٧) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، السَّمِيْعُ الْبَصِيْرُ، الْقَدِيْمُ الْخَبِيْرُ (٨) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، الْكَرِيْمُ الْاَكْرَمُ، الدَّائِمُ الْاَدْوَمُ، (٩) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، الْاَوَّلُ قَبْلَ كُلِّ اَحَدٍ، وَ الْاٰخِرُ بَعْدَ كُلِّ عِيْدٍ (١٠) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، الدَّانِي فِي عُلُوِّهِ، وَ الْعَالِي فِي دُنُوِّهِ (١١) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، ذُو الْبَهَاءِ وَ الْمَجْدِ، وَ الْكِبْرِيَاءِ وَ الْحَمْدِ (١٢) وَ اَنْتَ اللّٰهُ لَمَّا اِلَهَ اِلْمَا اَنْتَ، اَلَّذِي اَنْشَأْتَ الْاَشْيَاءَ مِنْ غَيْرِ سِنَخٍ، وَ صَوَّرْتَ مَا صَوَّرْتَ مِنْ غَيْرِ مِثَالٍ، وَ ابْتَدَعْتَ الْمُبْتَدَعَاتِ بِلَا اِحْتِدَاءٍ.

(۴۷) و از دعای امام علیه السلام بود، در روز عرفه

(۱) سپاس خدای را که پروردگار جهانیان است.

(۲) خداوندا سپاس برای توست. پدیدآورنده آسمان ها و زمین. دارای بزرگواری و کرم. دارنده دارندگان و خدایان و آفریدگار آفریدگان و وارث هر چیز. چیزی مانند او نیست و چیزی از علم او پنهان نیست و او به هر چیزی احاطه دارد و او بر هر چیز نگهبان است.

(۳) تویی خدایی که معبودی جز تو نیست. یکتای یگانه تنهای بی نظیر.

(۴) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بسیار با کرم در نهایت کرامت، عظیم در نهایت عظمت، بزرگ در نهایت بزرگی.

(۵) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بلندمرتبه در نهایت بلندی مرتبه، سخت کیفر می کند.

(۶) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. بخشنده مهربان، دانای حکیم.

(۷) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. شنوای بینا، قدیم آگاه.

(۸) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. کریم بزرگوار، ابدی پایدار.

(۹) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. نخستین پیش از هر کس و آخرین بعد از هر شمار.

(۱۰) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. با وجود بلندی خود نزدیک، و با وجود نزدیکی خود بلندی.

(۱۱) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. دارای زیبایی و ارجمندی و بزرگواری و ستایشی.

(۱۲) و تویی خدایی که جز تو معبودی نیست. تویی که اشیا را بدون هیچ اصلی آفریدی و صورت ها را بدون نمونه نگاشتی و نو پیداهای را بدون پیروی (از الگویی) پدید آوردی.

(١٣) أَنْتَ الَّذِي قَدَّرْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَقْدِيرًا، وَبَسَّيْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَبَسِيرًا، وَدَبَّرْتَ مَا دُونَكَ تَدْبِيرًا (١٤) أَنْتَ الَّذِي لَمْ يُعِينِكَ عَلَى خَلْقِكَ شَرِيكٌ، وَ لَمْ يُوَازِرَكَ فِي أَمْرِكَ وَزِيرٌ، وَ لَمْ يَكُنْ لَكَ مُشَاهِدٌ وَ لَا نَظِيرٌ. (١٥) أَنْتَ الَّذِي أَرَدْتَ فَكَانَ حَتْمًا مَا أَرَدْتَ، وَ قَضَيْتَ فَكَانَ عَدْلًا مَا قَضَيْتَ، وَ حَكَمْتَ فَكَانَ نِصْفًا مَا حَكَمْتَ. (١٦) أَنْتَ الَّذِي لَا يَحْوِيكَ مَكَانٌ، وَ لَمْ يَقُمْ لِسُلْطَانِكَ سُلْطَانٌ، وَ لَمْ يُعِينِكَ بُرْهَانٌ وَ لَا بَيَانٌ. (١٧) أَنْتَ الَّذِي أَحْصَيْتَ كُلَّ شَيْءٍ عَدَدًا، وَ جَعَلْتَ لِكُلِّ شَيْءٍ أَمَدًا، وَ قَدَّرْتَ كُلَّ شَيْءٍ تَقْدِيرًا. (١٨) أَنْتَ الَّذِي قَصَّرْتَ الْأَوْهَامَ عَنِ ذَاتِيَّتِكَ، وَ عَجَزْتَ الْأَفْهَامَ عَنِ كَيْفِيَّتِكَ، وَ لَمْ تُدْرِكِ الْأَبْصَارُ مَوْضِعَ أَيْتِيَّتِكَ. (١٩) أَنْتَ الَّذِي لَا تُحَدِّ فَتُكُونُ مَحْدُودًا، وَ لَمْ تُمَثَلْ فَتُكُونِ مَوْجُودًا، وَ لَمْ تَلِدْ فَتُكُونِ مَوْلُودًا. (٢٠) أَنْتَ الَّذِي لَا ضِدَّ مَعَكَ فَيَعَانِدُكَ، وَ لَا عِدْلَ لَكَ فَيُكَاثِرُكَ، وَ لَا نِدًّا لَكَ فَيُعَارِضُكَ. (٢١) أَنْتَ الَّذِي ابْتَدَأَ، وَ اخْتَرَعَ، وَ اسْتَحْدَثَ، وَ ابْتَدَعَ، وَ أَحْسَنَ صُنْعَ مَا صَنَعَ. (٢٢) سُبْحَانَكَ مَا أَجَلَّ شَأْنُكَ، وَ أَسْنَى فِي الْأَمَاكِنِ مَكَانُكَ، وَ أَصْدَعَ بِالْحَقِّ فُرْقَانُكَ (٢٣) سُبْحَانَكَ مِنْ لَطِيفِ مَا أَلْطَفَكَ، وَ رَزُوفِ مَا أَرَأَفَكَ، وَ حَكِيمِ مَا أَعْرَفَكَ (٢٤) سُبْحَانَكَ مِنْ مَلِيكِ مَيَّا أَمْنَعُكَ، وَ جَوَادِ مَا أَوْسَعَكَ، وَ رَفِيعِ مَا أَرَفَعَكَ ذُو الْبَهَاءِ وَ الْمَجْدِ وَ الْكِبْرِيَاءِ وَ الْحَمْدِ. (٢٥) سُبْحَانَكَ بَسِطْتَ بِالْخَيْرَاتِ يَدَكَ، وَ عُرِفْتَ الْهِدَايَةَ مِنْ عِنْدِكَ، فَمَنْ التَّمَسَكَ لِذَيْنِ أَوْ دُنْيَا وَجَدَكَ (٢٦) سُبْحَانَكَ خَضَعَ لَكَ مَنْ جَزَى فِي عِلْمِكَ، وَ خَشَعَ لِعَظَمَتِكَ مَا دُونَ عَرْشِكَ، وَ انْقَادَ لِلتَّسْلِيمِ لَكَ كُلَّ خَلْقِكَ

(۱۳) تویی آنکه هر چیزی را اندازه معلوم زدی و هر چیز را برای هدفش، آماده ساختی و ما سِوای خود را اداره نمودی.

(۱۴) تویی آنکه در آفریدنت، شریکی یاری ات نداد و در کارت، وزیری تو را کمک نکرده و برای تو بیننده و مانندی نبوده است.

(۱۵) تویی آنکه اراده کردی و اراده ات حتمی شد و قضاوت کردی و قضاوتت از روی عدل بود و حکم دادی و حکمت از روی انصاف بود.

(۱۶) تویی آنکه مکانی تو را فرا نمی گیرد و در برابر سلطنت تو، سلطنتی پابرجایی ندارد و دلیل روشن و سخن آشکاری، تو را عاجز نکرده است.

(۱۷) تویی آنکه هر چیز را یک یک شمرده ای و برای هر چیز پایانی قرار داده ای و هر چیز را به اندازه معلوم ایجاد نموده ای.

(۱۸) تویی آنکه اندیشه ها از حقیقت ذات تو قاصرند و فهم ها از کیفیت تو عاجزند و دیده ها جا و مکان تو را در نیافتند.

(۱۹) تویی آنکه حدی نداری، تا محدود باشی و به چیزی مانند نشده ای، تا آفریده شده باشی و فرزندی نیاورده ای، تا زائیده شده باشی.

(۲۰) تویی آنکه ضدی نداری تا با تو دشمنی کند. و همانندی برایت نیست، تا در فزونی با تو رقابت کند و مانندی نداری تا با تو معارضه کند.

(۲۱) تویی آنکه بدون نمونه آفرید و اختراع نمود و پدید آورد و تازه آفرید و آفرینش آنچه را که آفرید، نیک گرداند.

(۲۲) پاک و منزّهی! چه بزرگ است شأن تو! و چه بلند است در مکان ها، مکان تو! و چه آشکار کننده حقّ است کتاب فرق گذار (قرآن) تو!

(۲۳) پاک و منزّهی! ای لطیفی که چه بسیار لطیفی! و رئوفی که چه بسیار رئوفی! و حکیمی که چه بسیار آگاهی!

(۲۴) پاک و منزّهی! ای پادشاه که شکست ناپذیری! و بخشنده که بسیار توانگری! و بلندمرتبه که بسیار بلند مرتبه ای! تویی دارای زیبایی و ارجمندی و بزرگواری و ستایش.

(۲۵) پاک و منزّهی! دستت را به نیکی ها گشوده ای و هدایت از جانب تو شناخته شد. پس هر که برای دین یا دنیا به دنبال تو گشت، تو را می یابد.

(۲۶) پاک و منزّهی! هر که در علم تو قرار گرفت، برای تو فروتن گشت و آنچه زیر عرش تو است، برای بزرگی تو خاشع شد. و همه آفریدگانت برای تسلیم در برابر تو، گردن نهاده اند.

(٢٧) سُبْحَانَكَ لِمَا تُحْسِنُ وَ لِمَا تُجَسِّسُ وَ لِمَا تُجَسِّسُ وَ لِمَا تُكَادُّ وَ لِمَا تُمَيِّطُ وَ لِمَا تُنَازِعُ وَ لِمَا تُجَارِي وَ لِمَا تُمَارِي وَ لِمَا تُخَادِعُ وَ لِمَا تُمَازِرُ (٢٨) سُبْحَانَكَ سَبِيلَكَ جَدِّدٌ وَ أَمْرُكَ رَشِدٌ، وَ أَنْتَ حَيٌّ صَمَدٌ. (٢٩) سُبْحَانَكَ قَوْلُكَ حُكْمٌ، وَ قَضَاؤُكَ حَقٌّ، وَ إِرَادَتُكَ عَزْمٌ. (٣٠) سُبْحَانَكَ لَا رَادَّ لِمَشِيئَتِكَ، وَ لَا مُبَدِّلَ لِكَلِمَاتِكَ. (٣١) سُبْحَانَكَ بَاهِرَ الْآيَاتِ، فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ، بَارِيَّ النَّسَمَاتِ (٣٢) لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَدُومُ بِدَوَامِكَ (٣٣) وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا خَالِدًا بِنِعْمَتِكَ. (٣٤) وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يُؤَازِي صُنْعَكَ (٣٥) وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا يَزِيدُ عَلَى رِضَاكَ. (٣٦) وَ لَكَ الْحَمْدُ حَمْدًا مَعَ حَمْدِ كُلِّ حَامِدٍ، وَ شُكْرًا يَقْضِيهِ عَنْهُ شُكْرُ كُلِّ شَاكِرٍ (٣٧) حَمْدًا لَا يَنْبَغِي إِلَّا لَكَ، وَ لَا يُتَقَرَّبُ بِهِ إِلَّا إِلَيْكَ (٣٨) حَمْدًا يُسْتَدَامُ بِهِ الْأَوَّلُ، وَ يُسْتَدْعَى بِهِ دَوَامُ الْآخِرِ. (٣٩) حَمْدًا يَضَاعَفُ عَلَى كُرُورِ الْأَزْمِنَةِ، وَ يَتَرَايِدُ أضعافًا مُتَرَادِفَةً. (٤٠) حَمْدًا يَعْجِزُ عَنْ إِحْصَائِهِ الْحَفْظَةُ، وَ يَزِيدُ عَلَى مَا أَحْصَتْهُ فِي كِتَابِكَ الْكُتُبَةُ (٤١) حَمْدًا يُوَازِنُ عَرْشَكَ الْمَجِيدَ وَ يُعَادِلُ كُرْسِيِّكَ الرَّفِيعَ. (٤٢) حَمْدًا يَكْمُلُ لَدَيْكَ ثَوَابُهُ، وَ يَسْتَعْرِقُ كُلَّ جَزَاءٍ جَزَاؤُهُ (٤٣) حَمْدًا ظَاهِرُهُ وَفَقُّ لِبَاطِنِهِ، وَ بَاطِنُهُ وَفَقُّ لِبَاطِنِهِ (٤٤) حَمْدًا لَمْ يَحْمَدَكَ خَلْقٌ مِثْلَهُ، وَ لَا يَعْرِفُ أَحَدٌ سِوَاكَ فَضْلَهُ (٤٥) حَمْدًا يُعَانُ مِنْ اجْتِهَادٍ فِي تَعْدِيدِهِ، وَ يُؤَيِّدُ مَنْ أَغْرَقَ نَزْعًا فِي تَوْفِيئِهِ. (٤٦) حَمْدًا يَجْمَعُ مَا خَلَقْتَ مِنَ الْحَمْدِ، وَ يَنْتَظِمُ مَا أَنْتَ خَالِقُهُ مِنْ بَعْدِ.

(۲۷) پاک و منزّهی! نه حس می شوی و نه قابل جستجو هستی و نه لمس می گردی و نه نیرنگ می خوری و نه با مقاومت برکنار می روی و نه قابل نزاع هستی و نه با کسی کشمکش داری و نه بگو مگو می کنی و نه فریب می خوری و نه با تو حيله گری شود.

(۲۸) پاک و منزّهی! راه تو هموار، و فرمانت هدایتگر است و تویی زنده بی نیاز.

(۲۹) پاک و منزّهی! گفتارت حکمت، و فرمانت واجب، و اراده ات حتمی است.

(۳۰) پاک و منزّهی! برای مشیت تو باز گرداننده ای، و برای کلماتت تغییر دهنده ای نیست.

(۳۱) پاک و منزّهی! ای که نشانه هایت آشکار است. آفریننده آسمان، پدیدآورنده جان ها.

(۳۲) سپاس برای توست. سپاسی که با همیشگی بودن تو، همیشگی است.

(۳۳) و سپاس برای توست. سپاسی که همراه نعمت تو، جاوید ماند.

(۳۴) و سپاس برای توست. سپاسی که با لطف تو، برابری کند.

(۳۵) و سپاس برای توست. سپاسی که بر خوشنودی ات بیفزاید.

(۳۶) و سپاس برای توست. سپاسی که همراه با سپاس هر سپاس گزار باشد، و ستایشی که ستایش هر ستاینده ای از آن بازماند.

(۳۷) سپاسی که جز برای تو، سزاوار نباشد و به وسیله آن جز به سوی تو، تقرب نتوان جست.

(۳۸) سپاسی که دوام اولین و بقای آخرین، به وسیله آن درخواست گردد.

(۳۹) سپاسی که با گردش زمان ها، چندین برابر شود و پیوسته، چندین برابر افزایش یابد.

(۴۰) سپاسی که نگهبانان (اعمال) از شمردنش عاجز باشند، و بر آنچه نویسندگان (اعمال) در کتاب تو به شمار آورده اند، افزونی یابد.

(۴۱) سپاسی که با عرش بزرگ تو هم سنگ باشد، و با کرسی بلند پایه ات برابری نماید.

(۴۲) سپاسی که پاداش آن نزد تو کامل باشد، و جزایش همه جزاها را فراگیرد.

(۴۳) سپاسی که ظاهرش با باطنش همخوان باشد و باطنش با نیت صادقانه موافق باشد.

(۴۴) سپاسی که هیچ آفریده ای مانند آن، تو را ستایش نکرده باشد و احدی جز تو، فضیلت آن را نداند.

(۴۵) سپاسی که هر که در بسیاری آن کوشید، یاری گردد و هر که زیاده روی نمود در کامل به جا آوردن آن، تأیید شود.

(۴۶) سپاسی که آنچه از سپاس ها آفریدی را گرد آورد، و هر سپاسی که پس از آن بیافرینی را دربر گیرد.

ص: ۱۵۰۷

(٤٧) حَمْدًا لَّا حَمْدَ أَقْرَبُ إِلَيَّ قَوْلِكَ مِنْهُ، وَ لَّا أَحْمَدَ مِمَّنْ يَحْمَدُكَ بِهِ. (٤٨) حَمْدًا يُوجِبُ بِكَرَمِكَ الْمَزِيدَ بِوُفُورِهِ، وَ تَصِلُهُ بِمَزِيدٍ بَعْدَ مَزِيدٍ طَوَّلًا مِنْكَ (٤٩) حَمْدًا يَجِبُ لِكْرَمِ وَجْهِكَ، وَ يُقَابِلُ عِزَّ جَلَالِكَ. (٥٠) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، الْمُتَنَجِّبِ الْمُصْطَفَى الْمُكَرَّمِ الْمُقَرَّبِ، أَفْضَلَ صَلَوَاتِكَ، وَ بَارِكْ عَلَيْهِ أَتَمَّ بَرَكَاتِكَ، وَ تَرَحَّمْ عَلَيْهِ أَمْتَعِ رَحْمَاتِكَ. (٥١) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلِّ لِمَاءَ زَاكِيَّةٍ لَّا تُكُونُ صَلَاةً أَزْكَى مِنْهَا، وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً رَاضِيَةً لَّا تُكُونُ صَلَاةً فَوْقَهَا. (٥٢) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلِّ لِمَاءَ تَرْضِيهِ وَ تَزِيدُ عَلَيَّ رِضَاهُ، وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلَاةً تُرْضِيكَ وَ تَزِيدُ عَلَيَّ رِضَاكَ لَهُ وَ صَلِّ عَلَيْهِ صَلِّ لِمَاءَ لَمَّا تَرْضَى لَهُ إِلْمًا بِهَا، وَ لَّا تَرَى غَيْرَهُ لَهَا أَهْلًا. (٥٣) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ صَلِّ لِمَاءَ تُجَاوِزُ رِضْوَانَكَ، وَ يَتَّصِلُ بِتَصَالُهَا بِبِقَائِكَ، وَ لَّا يَنْفَعُ كَمَا لَّا تَنْفَعُ كَلِمَاتِكَ. (٥٤) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلِّ لِمَاءَ تَنْتَظِمُ صَلَوَاتِ مَلَائِكَتِكَ وَ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ وَ أَهْلِ طَاعَتِكَ، وَ تَشْتَمِلُ عَلَيَّ صَلَوَاتِ عِبَادِكَ مِنْ جَنِّكَ وَ إِنْسِكَ وَ أَهْلِ إِجَابَتِكَ، وَ تَجْمَعُ عَلَيَّ صَلَاةَ كُلِّ مَنْ ذَرَأَتْ وَ بَرَأَتْ مِنْ أَصْنَافِ خَلْقِكَ. (٥٥) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ وَ آلِهِ، صَلِّ لِمَاءَ تُحِيطُ بِكُلِّ صَلَاةٍ سَالَفِهِ وَ مُسْتَأْنَفِهِ، وَ صَلِّ عَلَيْهِ وَ عَلَيَّ آلِهِ، صَلِّ لِمَاءَ مَرْضِيَّةٍ لَكَ وَ لِمَنْ دُونِكَ، وَ تُنْشِئُ مَعَ ذَلِكَ صَلَوَاتٍ تُضَاعِفُ مَعَهَا تِلْكَ الصَّلَوَاتِ عِنْدَهَا، وَ تَزِيدُهَا عَلَيَّ كُرُورِ الْأَيَّامِ زِيَادَةً فِي تَضَاعِيفٍ لَّا يُعَدُّهَا غَيْرُكَ.

(۴۷) سپاسی که هیچ سپاسی نزدیک تر از آن به سپاسی که (در) گفتار توست، نباشد و هیچ سپاس گزارتری، سپاس گزارتر از آنکه تو را سپاس گزارد، نباشد.

(۴۸) سپاسی که با بسیاری اش به همراه کرم، فراوانی (نعمت) را لازم گرداند و تو آن را از روی احسانت، با افزونی پی در پی پیوند دهی.

(۴۹) سپاسی که سزاوار ذاتِ کریم تو، و با عزّتِ جلال تو برابر باشد.

(۵۰) پروردگار من، بر محمد و خاندان محمد که برگزیده، اختیار شده، گرامی و مقرب داشته شده اند، برترین درودهایت را بفرست و کامل ترین برکت هایت را بر او روان ساز و با سودمندترین رحمت هایت، بر او رحمت فرست.

(۵۱) پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درود پیراسته ای که درودی پیراسته تر از آن نباشد. و بر او درود فرست، درود فراوانی که درودی فراوان تر از آن نباشد. و بر او درود فرست، درود خوشنود کننده ای که درودی بالاتر از آن نباشد.

(۵۲) پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که خوشنودش سازد و بر خوشنودی اش بیفزاید. و بر او درود فرست، درودی که تو را خوشنود کند و بر خوشنودی ات برای او بیفزاید. و بر او درود فرست، درودی که برای او جز به آن راضی نشوی و جز او را سزاوار آن نبینی.

(۵۳) پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که از خوشنودی تو درگذرد و اتصالش به بقای تو پیوند خورد و تمام نشود، همچنانکه کلمات تو تمام نمی شود.

(۵۴) پروردگار من، بر محمد و خاندانش درود فرست، درودی که درودهای فرشتگان و پیامبران و فرستادگان و فرمانبران تو را فراگیرد و درودهای بندگانت از جن و انس و اجابت کنندگان دعوت را شامل شود و درود هر که آفریده ای و ایجاد نموده ای از انواع آفریدگانت را دربرگیرد.

(۵۵) پروردگار من، بر او و خاندانش درود فرست، درودی که هر درود گذشته و تازه ای را فراگیرد. و بر او و بر خاندانش درود فرست، درودی که نزد تو و غیر تو پسندیده باشد و با آن درودهای دیگر پدید آوری، که درودهای گذشته را با آن چندین برابر کنی و آن را با گذر روزگار بیفزایی، افزودنی در چندین برابر که جز تو (کسی) نتواند آن را شمارش کند.

(٥٦) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ أَطَايِبِ أَهْلِ بَيْتِي الَّذِينَ اخْتَرْتَهُمْ لِأَمْرِكَ، وَ جَعَلْتَهُمْ خَزَنَةَ عِلْمِكَ، وَ حَفَظَهُ دِينِكَ، وَ خُلَفَاءَكَ فِي أَرْضِكَ، وَ حُجَجَكَ عَلَيَّ عِبَادِكَ، وَ طَهَّرْتَهُمْ مِنَ الرَّجْسِ وَ الدَّنَسِ تَطْهِيراً بِإِزَادَتِكَ، وَ جَعَلْتَهُمُ الْوَسِيلَةَ إِلَيْكَ، وَ الْمَسْلَكَ إِلَيَّ جَنَّتِكَ (٥٧) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، صَلَاةً تُجْزِلُ لَهُمْ بِهَا مِنْ نَحْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ، وَ تُكْمِلُ لَهُمُ الْأَشْيَاءَ مِنْ عَطَايَاكَ وَ نَوَافِلِكَ، وَ تُؤَفِّرُ عَلَيْهِمُ الْحَظَّ مِنْ عَوَائِدِكَ وَ فَوَائِدِكَ. (٥٨) رَبِّ صَلِّ عَلَيَّ وَ عَلَيْهِمْ صَلَاةً لَمَّا أَمِدَ فِي أَوْلِيَّهَا، وَ لَا غَايَةَ لِأَمِيدِهَا، وَ لَا نِهَائَةَ لِآخِرِهَا. (٥٩) رَبِّ صَلِّ عَلَيْهِمْ زِينَةَ عَرْشِكَ وَ مَا دُونَهُ، وَ مِلَّةَ سَمَاوَاتِكَ وَ مَا فَوْقَهُنَّ، وَ عَدَدَ أَرْضِيكَ وَ مَا تَحْتَهُنَّ وَ مَا بَيْنَهُنَّ، صَلَاةً تُقَرِّبُهُمْ مِنِّي زُلْفَى، وَ تَكُونُ لَكَ وَ لَهُمْ رِضَى، وَ مُتَّصِلَةً بِنِظَائِرِهِنَّ أَيْدَاءً. (٦٠) اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَيْدَتَ دِينَكَ فِي كُلِّ أَوَانٍ بِإِمَامِ أَقَمْتَهُ عِلْمًا لِعِبَادِكَ، وَ مَنَارًا فِي بِلَادِكَ بَعْدَ أَنْ وَصَلْتَ حَبْلَهُ بِحَبْلِكَ، وَ جَعَلْتَهُ الذَّرِيعَةَ إِلَى رِضْوَانِكَ، وَ افْتَرَضْتَ طَاعَتَهُ، وَ حَذَرْتَ مَعْصِيَتَهُ، وَ أَمَرْتَ بِامْتِثَالِ أَوَامِرِهِ، وَ الْإِنْتِهَاءِ

عِنْدَ نَهْيِهِ، وَ أَلَّا يَتَقَدَّمَ مُتَقَدِّمًا، وَ لَا يَتَأَخَّرَ عَنْهُ مُتَأَخَّرٌ فَهُوَ عِصْمَةُ اللَّائِدِينَ، وَ كَهْفُ الْمُؤْمِنِينَ وَ عُرْوَةُ الْمُتَمَسِّكِينَ، وَ بَهَاءُ الْعَالَمِينَ. (٦١) اللَّهُمَّ فَأَوْزِعْ لَوْلِيَّتِكَ شُكْرَ مَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ، وَ أَوْزِعْنَا مِثْلَهُ فِيهِ، وَ آتِهِ مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا، وَ افْتَحْ لَهُ فَتْحًا يَسِيرًا، وَ أَعِنُّهُ بِرُكْنِكَ الْأَعَزِّ، وَ اشْدُدْ أَرْزُهُ، وَ قَوِّ عَضُدَهُ، وَ رَاعِهِ بِعَيْنِكَ، وَ احْمِهِ بِحِفْظِكَ وَ انصُرْهُ بِمَلَائِكَتِكَ، وَ امددْهُ بِجُنْدِكَ الْأَغْلَبِ.

(۵۶) پروردگار من، بر پاکیزه تران خانواده اش درود فرست، آنان که برای فرمان خود برگزیدی و آنان را گنجینه داران علمت و نگهبانان دینت و جانشینان خود در زمینت و حجت های خویش بر بندگانت قرار دادی. و به خواست خویش، آنان را از پلیدی و آلودگی پاک نمودی و آنها را وسیله ای به سوی خود و راهی به سوی بهشت قرار دادی.

(۵۷) پروردگار من، بر محمّد و خاندانش درود فرست، درودی که با آن بخشش و کرامت را برای ایشان بسیار سازی و چیزهایی از عطاها و بخشش هایت را برای آنها کامل گردانی و بهره ی آنان را از نعمت ها و سودهائیت فراوان گردانی.

(۵۸) پروردگار من، بر او و بر آنها درود فرست، درودی که مرزی در اولش و زمانی برای پایانش و نهایی برای آخرش نباشد.

(۵۹) پروردگار من، بر ایشان هم وزن عرش خود و آنچه زیر آن است و به گنجایش آسمان هایت و آنچه در بالای آنهاست و به تعداد زمین هایت و آنچه زیر آنها و میان آنهاست، درود فرست. درودی که ایشان را هر چه بیشتر به تو نزدیک گرداند و برای تو و برای ایشان پسندیده باشد و تا ابد به ماندهای آن (درودها) متصل باشد.

(۶۰) خداوند، همانا تو دین خود را در هر زمانی به امامی تأیید کرده ای، که او را نشانه ای برای بندگانت و علامتی در شهرهائیت به پا داشتی، پس از آنکه ریسمان او را به ریسمان خود پیوستی و او را سبب رسیدن به خوشنودی ات قرار دادی و فرمانبری او را واجب گرداندی و از نافرمانی اش بر حذر داشتی و فرمان دادی که به امرهای او امتثال کنند و از نهی های او بازایستند و هیچ پیشی گیرنده ای از او پیشی نگیرد و هیچ بازمانده ای از او بازماند. پس او نگهدارنده پناهندگان و پناهگاه مؤمنان و دستاویز چنگ زندگان و ارجمندی جهانیان است.

(۶۱) خداوند، پس به ولی خود، شکر آنچه را که به او نعمت داده ای، الهام فرما و مانند آن (شکر) را در نعمت، به ما الهام نما و او را از جانب خود، سلطنتی پیروزمند عطا فرما و برای او پیروزی به آسانی بگشای و او را به تواناترین تکیه گاه (نیروی) خود، یاری فرما و پشتش را محکم ساز و بازویش را قوت ده و تحت نظر خود، از او نگهداری کن و با حفظ خویش، او را پشتیبانی کن و با فرشتگانت یاری اش نما و با چیره ترین لشکرت، به او کمک رسان.

(٦٢) وَ أَقِمِ بِهِ كِتَابَيْكَ وَ خِدُودَكَ وَ شَرَائِعَكَ وَ سُنَنَ رَسُولِكَ، صِلْ مَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ، وَ أَحْيِ بِهِ مَا أَمَاتَهُ الظَّالِمُونَ مِنْ مَعَالِمِ دِينِكَ، وَ اجْلُ بِهِ صِدَاءَ الْجُورِ عَنِ طَرِيقَتِكَ، وَ أَبِنْ بِهِ الضَّرَاءَ مِنْ سَبِيلِكَ، وَ أزلْ بِهِ النَّاكِبِينَ عَنِ صِرَاطِكَ، وَ امْحَقْ بِهِ بُغَاةَ قَصْدِكَ عَوْجًا (٦٣) وَ أَلِنْ حَيَاتِيهِ لِأَوْلِيَائِكَ، وَ ابْسُطْ يَدَهُ عَلَى أَعْدَائِكَ، وَ هَبْ لَنَا رَأْفَتَهُ، وَ رَحْمَتَهُ وَ تَعَطُّفَهُ وَ تَحَنُّنَهُ، وَ اجْعَلْنَا لَهُ سَيَامِعِينَ مُطِيعِينَ، وَ فِي رِضَاهُ سَاعِينَ، وَ إِلَى نُصْرَتِهِ وَ الْمِدَافَعِهِ عَنْهُ مُكْنِفِينَ، وَ إِلَيْكَ وَ إِلَى رَسُولِكَ صِلْ مَوَاتِكَ اللَّهُمَّ عَلَيْهِ وَ آلِهِ بِعَدْلِكَ مُتَقَرِّبِينَ. (٦٤) اللَّهُمَّ وَ صَلِّ عَلَى أَوْلِيَائِهِمُ الْمُعْتَرِفِينَ بِمَقَامِهِمْ، الْمُتَّبِعِينَ مِنْهُمْ، الْمُتَّقِنِينَ آثَارَهُمْ، الْمُسْتَمْسِكِينَ بِعُرْوَتِهِمْ، الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَعَاتِهِمْ، الْمُؤْتَمِنِينَ بِإِمَامَتِهِمْ، الْمُسَلِّمِينَ لِأَمْرِهِمْ، الْمُجْتَهِدِينَ فِي طَاعَتِهِمْ، الْمُنتَظِرِينَ أَيَّامَهُمْ، الْمَادِينَ إِلَيْهِمْ أَعْيُنَهُمْ، الصِّلِ مَوَاتِ الْمُبَارَكَاتِ الزَّاكِيَاتِ النَّامِيَاتِ الْغَادِيَاتِ الزَّرَائِحَاتِ. (٦٥) وَ سَلِّمْ عَلَيْهِمْ وَ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ، وَ اجْمَعْ عَلَى التَّقْوَى أَمْرَهُمْ، وَ أَصْلِحْ لَهُمْ شُؤْنَهُمْ، وَ تَبَّ عَلَيْهِمْ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ، وَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ، وَ اجْعَلْنَا مَعَهُمْ فِي دَارِ السَّلَامِ بِرَحْمَتِكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. (٦٦) اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ عَرَفَهُ يَوْمٌ شَرَّفْتَهُ وَ كَرَّمْتَهُ وَ عَظَّمْتَهُ، نَشَرْتَ فِيهِ رَحْمَتَكَ، وَ مَنَنْتَ فِيهِ بِعَفْوِكَ، وَ أَجْرَلْتَ فِيهِ عَطِيَّتَكَ، وَ تَفَضَّلْتَ بِهِ عَلَى عِبَادِكَ. (٦٧) اللَّهُمَّ وَ أَنَا عَبْدُكَ الْهَدَى أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ قَبْلَ خَلْقِكَ لَهُ وَ بَعْدَ خَلْقِكَ إِيَّاهُ، فَجَعَلْتَهُ مِمَّنْ هَدَيْتَهُ لِدِينِكَ، وَ وَقَفْتَهُ لِحَقِّكَ، وَ عَصَمْتَهُ بِحِيلِكَ، وَ أَدَخَلْتَهُ فِي حَزْبِكَ، وَ أَرَشَدْتَهُ لِمَوَالِهِ أَوْلِيَائِكَ، وَ مُعَادَاهِ أَعْدَائِكَ.

(۶۲) و کتاب خود و احکامات و قوانینت و روش های پیامبرت را - خداوندا درودهایت بر او و خاندانش باد- به وسیله او به پا دار و با او آنچه ستمگران از نشانه های دینت محو می کنند را زنده گردان و با او زنگار ستم را از راهت بزدا و به سبب او سختی را از راهت دور کن و به وسیله او منحرفان را از راهت بیرون کن و به وسیله او آنان که می خواهند راه راست تو را کج کنند، نابود گردان.

(۶۳) و خوی او را برای دوستانت نرم فرما و دستش را بر دشمنانت بگستر و محبت و رحمت و عطف و دلسوزی او را به ما روا دار و ما را برای او شنوندگان، فرمانبران، و کوشا در خوشنودی او، و در مدد نمودنش و دفاع از او یاری کنندگان و بدین وسیله جویای تقرب به سوی خود و پیامبرت - که خداوندا درودهایت را بر او و خاندانش بفرست - قرار ده.

(۶۴) خداوندا و بر دوستان آنها که اعتراف کنندگان به مقامشان، پیروان راه روشنشان، رهروان نشانه هایشان، چنگ زندگان به دستاویزشان، تمسک جویان به ولایتشان و اقتدا کنندگان به امامتشان، تسلیم شدگان فرمانشان، کوشش کنندگان در طاعتشان، منتظران روزهای (دولت) آنان، و چشم دوختگان به ایشانند، درودهای مبارک، پاک، فزاینده (در) هر صبح و شام، بفرست.

(۶۵) و بر آنان و بر جان هایشان سلام فرست و کردارشان را بر پرهیزکاری سامان ده و احوالشان را برای آنها اصلاح نما و توبه آنان را بپذیر. همانا تو بسیار توبه پذیر مهربانی و بهترین آمرزندگانی. و ما را به همراه آنان در خانه سلامتی (بهشت) قرار ده. به رحمت خودت، ای مهربان ترین مهربانان.

(۶۶) خداوندا، این روز عرفه، روزی است که آن را شرافت و کرامت و عظمت داده ای و رحمتت را در آن گسترده ای و بخشایشت را در آن ارزانی داشته ای و عطایت را در آن فراوان نموده ای و به وسیله آن بر بندگانت تفضل کرده ای.

(۶۷) خداوندا و من آن بنده تو هستم که پیش از آفرینشت و پس از آفرینشت، او را نعمت داده ای. پس او را از کسانی قرار دادی، که به دین خود راه نمودی و برای ادای حق خود، به او توفیق دادی و او را به ریسمان خویش، نگه داشتی و او را در حزب خود وارد کردی و او را به دوستی با دوستانت و دشمنی با دشمنانت راهنمایی نمودی.

(٦٨) ثُمَّ أَمَرْتَهُ فَلَمْ يَأْتِمِرْ، وَزَجَرْتَهُ فَلَمْ يَنْزَجِرْ، وَنَهَيْتَهُ عَنْ مَعْصِيَتَيْكَ، فَخَالَفَ أَمْرَكَ إِلَىٰ نَهْيِكَ، لَا مُعَانِدَةً لَكَ، وَلَا اسْتِكْبَارًا عَلَيْكَ، بَلِ دَعَاؤُهُ هَوَاهُ إِلَىٰ مَا زِيلْتَهُ وَإِلَىٰ مَا حَذَرْتَهُ، وَأَعْيَانُهُ عَلَىٰ ذَلِكِ عِدْوَةٌ وَعِدْوَةٌ، فَأَقْدَمَ عَلَيْهِ عَارِفًا بِوَعِيدِكَ، رَاجِيًا لِعَفْوِكَ، وَاثِقًا بِتَجَاوُزِكَ، وَكَانَ أَحَقَّ عِبَادِكَ مَعَ مَا مَنَنْتَ عَلَيْهِ إِلَّا يَفْعَلُ. (٦٩) وَهَا أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ صَاحِرًا ذَلِيلًا خَاضِعًا خَاشِعًا خَائِفًا، مُعْتَرِفًا بِعَظِيمِ مِنَ الذُّنُوبِ تَحَمَّلْتَهُ، وَجَلِيلِ مِنَ الْخَطَايَا اجْتَرَمْتَهُ، مُسْتَجِيرًا بِصَفْحِكَ، لِأَنِّذَا بِرَحْمَتِكَ، مُوقِنًا أَنَّهُ لَا يُجِيرُنِي مِنْكَ مُجِيرٌ، وَلَا يَمْنَعُنِي مِنْكَ مَانِعٌ. (٧٠) فَعِيدَ عَلَيَّ بِمَا تَعُوذُ بِهِ عَلَيَّ مِنْ اقْتِرَافٍ مِنْ تَعَمُّدِكَ، وَجُدْ عَلَيَّ بِمَا تَجُودُ بِهِ عَلَيَّ مِنْ أَلْقَىٰ بِيَدِهِ إِلَيْكَ مِنْ عَفْوِكَ، وَامْنِ عَلَيَّ بِمَا لَمَّا يَتَعَاضَمُ بِكَ أَنْ تَمُنَّ بِهِ عَلَيَّ مِنْ أَمْلِكَ مِنْ غُفْرَانِكَ، (٧١) وَاجْعَلْ لِي فِي هَذَا الْيَوْمِ نَصِيبًا أَنَالُ بِهِ حَظًّا مِنْ رِضْوَانِكَ، وَلَا تَرُدُّنِي صِفْرًا مِمَّا يَنْقَلِبُ بِهِ الْمُتَعَبِّدُونَ لَكَ مِنْ عِبَادِكَ (٧٢) وَإِنِّي وَإِنْ لَمْ أَقْدِمَ مَا قَدَّمُوهُ مِنَ الصَّالِحَاتِ فَقَدْ قَدَّمْتُ تَوْحِيدَكَ وَنَفْيَ الْأَضْدَادِ وَالْأَنْدَادِ وَالْأَشْبَاهِ عَنْكَ، وَأَتَيْتُكَ مِنَ الْأَبْوَابِ الَّتِي أَمَرْتَ أَنْ تُؤْتَىٰ مِنْهَا، وَتَقَرَّبْتُ إِلَيْكَ بِمَا لَا يَقْرُبُ أَحَدٌ مِنْكَ إِلَّا بِالتَّقَرُّبِ بِهِ. (٧٣) ثُمَّ أَتْبَعْتُ ذَلِكَ بِالْإِنَابَةِ إِلَيْكَ، وَالتَّيْدُلِ وَالِاسْتِكَانَةِ لَكَ، وَحُسْنِ الظَّنِّ بِكَ، وَالثَّقَةِ بِمَا عِنْدَكَ، وَشَفَعْتُهُ بِرَجَائِكَ الَّذِي قَلَّ مَا يَخِيبُ عَلَيْهِ رَاجِيًا.

(۶۸) سپس او را فرمان دادی، پس فرمان نبرد و او را باز داشتی، پس باز نایستاد و او را از نافرمانی نهی کردی، پس با فرمانت مخالفت نموده، به نهیت شتافت. نه از روی عناد با تو و نه از روی گردنکشی کردن بر تو. بلکه خواهش نفسش به آنچه او را از آن باز داشتی و به آنچه از آن برحذر نمودی، فراخواندش و دشمن تو و دشمن او (شیطان)، او را بر آن یاری کرد. پس با علم به تهدیدت و امیدواری به بخشایش و اعتماد به گذشتت، بر آن نافرمانی ها اقدام کرد. و حال آنکه با آن عنایت هایی که به او داشته ای، سزاوارترین بندگانت بود که نافرمانی ات را نکند.

(۶۹) و اینک منم در پیشگاه تو، پست، ذلیل، فروتن، متواضع، ترسان، اعتراف کننده به بزرگی گناهایی که زیر بار آن رفته ام و به سترگی خطاهایی که مرتکب آن شده ام، پناهنده به بخشایشت، پناه خواه به رحمت و باور دارنده به اینکه هیچ امان دهنده ای مرا از تو امان نمی دهد و هیچ بازدارنده ای مرا از (بلای) تو باز نمی دارد.

(۷۰) پس بر من از پوششست، همان چیزی را که به کسی که گناه کرده می دهی، عطا کن. و به من ببخش همان چیزی را که به کسی که به خاطر عفو تو تسلیم تو گردیده است می بخشی. و به من ارزانی دار آنچه بر تو گران نیست و به کسی که آمرزش تو را آرزو می کند ارزانی می داری.

(۷۱) و در این روز برای من نصیبی قرار ده که با آن به بهره ای ویژه از خوشنودی ات برسم و مرا تهی دست از آنچه بندگان پرستشگرت با (دستی پر از) آن باز می گردند، بازنگردان.

(۷۲) و همانا گرچه من کارهای شایسته ای را که آنها پیش فرستاده اند، پیش نفرستادم، ولی یگانه دانستن تو و نفی شریکان و همتایان و ماندهایی از تو را، پیش فرستاده ام. و از همان درهایی که فرمان داده ای از آنها وارد شوند، نزد تو آمده ام. و به آنچه احدی نزدیک نمی شود به تو جز با نزدیکی جستن به آن، به تو نزدیکی جسته ام.

(۷۳) سپس بازگشت به سوی تو و فروتنی و زاری برای تو و خوش گمانی به تو و اعتماد به آنچه نزد توست را، در پی آن روانه ساخته ام. و آن را جفت امید به تو کردم. همان (امیدی) که با وجود آن، امیدوار به تو کمتر ناامید می شود.

(٧٤) وَ سَأَلْتُكَ مَسْأَلَةَ الْحَقِيرِ الدَّلِيلِ البَائِسِ الْفَقِيرِ الخَائِفِ الْمُسْتَجِيرِ، وَ مَعَ ذَلِكَ خِيفَهُ وَ تَضَرَّعاً وَ تَعَوُّذاً وَ تَلَوُّذاً، لَا مُسْتَطِيلًا بِتَكْبَرِ الْمُتَكَبِّرِينَ، وَ لَا مُتَعَالِيًا بِدَالِهِ الْمُطِيعِينَ، وَ لَا مُسْتَطِيلًا بِشَفَاعِهِ الشَّافِعِينَ. (٧٥) وَ أَنَا بَعْدَ أَقَلِّ الْأَقْلِينَ، وَ أَذَلِّ الْأَذَلِّينَ، وَ مِثْلُ الدَّرَّةِ أَوْ دُونِهَا، فَيَا مَنْ لَمْ يُعَاجِلِ الْمُسْتَبِينَ، وَ لَا يَنْدُهُ الْمُتَرَفِينَ، وَ يَا مَنْ يَمُنُّ بِإِقَالِهِ الْعَاثِرِينَ، وَ يَتَفَضَّلُ بِإِنظَارِ الْخَاطِئِينَ. (٧٦) أَنَا الْمُسِيءُ الْمُعْتَرِفُ الْخَاطِئُ الْعَاثِرُ. (٧٧) أَنَا الَّذِي أَقْدَمَ عَلَيْكَ مُجْتَرِئًا. (٧٨) أَنَا الَّذِي عَصَاكَ مُتَعَمِّدًا. (٧٩) أَنَا الَّذِي اسْتَخَفَى مِنْ عِبَادِكَ وَ بَارَزَكَ. (٨٠) أَنَا الَّذِي هَيَّابَ عِبَادَكَ وَ أَمْنَكَ. (٨١) أَنَا الَّذِي لَمْ يَرْهَبِ سَيْطُونَكَ، وَ لَمْ يَخَفِ بِأَسِيكَ. (٨٢) أَنَا الْجَانِي عَلَى نَفْسِهِ (٨٣) أَنَا الْمُرْتَهَنُ بِبَيْتِهِ. (٨٤) أَنَا الْقَلِيلُ الْحَيَاءِ. (٨٥) أَنَا الطَّوِيلُ الْعَنَاءِ. (٨٦) بِحَقِّ مَنْ انْتَجَبْتَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ بِمَنْ اصْطَفَيْتَهُ لِنَفْسِكَ، بِحَقِّ مَنْ اخْتَرْتَ مِنْ بَرِيَّتِكَ، وَ مَنْ اجْتَبَيْتَ لِشَأْنِكَ، بِحَقِّ مَنْ وَصَلَتْ طَاعَتُهُ بِطَاعَتِكَ، وَ مَنْ جَعَلَتْ مَعْصِيَتُهُ كَمَعْصِيَتِكَ، بِحَقِّ مَنْ قَرَنْتَ مَوَالِيَتَهُ بِمَوَالِيَتِكَ، وَ مَنْ نُطِتَ مُعَادَاتُهُ بِمُعَادَاتِكَ، تَغْمِيْدُنِي فِي يَوْمِي هَذَا بِمَا تَتَغَمَّدُ بِهِ مَنْ جَارَ إِلَيْكَ مُتَنَصِّلاً، وَ عَاذَ بِاسْتِغْفَارِكَ تَائِبًا. (٨٧) وَ تَوَلَّنِي بِمَا تَتَوَلَّى بِهِ أَهْلَ طَاعَتِكَ وَ الزَّلْفَى لِمَدِيكَ وَ الْمَكَانَةَ مِنْكَ. (٨٨) وَ تَوَحَّدَنِي بِمَا تَتَوَحَّدُ بِهِ مَنْ وَفَى بِعَهْدِكَ، وَ أَتَعَبَ نَفْسَهُ فِي ذَاتِكَ، وَ أَجْهَدَهَا فِي مَرْضَاتِكَ.

(۷۴) و از تو درخواست می‌نمایم، درخواستِ خُرد، خوار، بدحال، نیازمند، ترسان، پناهنده. و با آن احوال، در خواستم به همراه ترس و زاری و پناه خواهی و پناه جویی است، نه از روی برتری جستنْ به تکبر متکبران و نه از روی بلندی خواهی به گستاخی و اعتمادِ فرمانبران و نه از روی گردنکشی نمودن به شفاعتِ شفاعت‌کنندگان.

(۷۵) و من بعد از این، کمترین کمترین و خوارترین خواران و مانند ذره ای یا کمتر از آنم. پس ای آنکه بر (کیفر) گنهکاران شتاب نمی‌کنی و ناز پروردگان را نمی‌رانی و ای آنکه با احسان خود لغزش کاران را می‌بخشایی و با تفضل خود خطاکاران را مهلت می‌دهی.

(۷۶) منم بدکارِ اعتراف‌کننده خطاکار لغزش‌کار.

(۷۷) منم آنکه گستاخانه بر تو جرأت نمودم.

(۷۸) منم آنکه از روی عمد، تو را نافرمانی کردم.

(۷۹) منم آنکه (گناهم را) از بندگانت پنهان کرده و نزد تو آشکار نمودم.

(۸۰) منم آنکه از بندگانت ترسیده و از تو آسوده خاطر بودم.

(۸۱) منم آنکه از قهر (و غلبه) تو نترسیده و از عذابت نهراسیده‌ام.

(۸۲) منم جنایتکار بر خود.

(۸۳) منم در گروهی گرفتاری خویش.

(۸۴) منم کم‌شرم.

(۸۵) منم که گرفتاری‌ام دراز است.

(۸۶) به حقّ آنکه او را از آفریدگانت برگزیده‌ای و آنکه برای خودت پسندیده‌ای، به حقّ کسی که او را از مردمت اختیار کرده‌ای و کسی که او را برای کار خود انتخاب نموده‌ای، به حقّ کسی که اطاعت از او را به اطاعت خود پیوند زده‌ای و کسی که نافرمانی از او را مانند نافرمانی از خود قرار داده‌ای، به حقّ کسی که دوستی‌اش را با دوستی خود قرین کرده‌ای و کسی که دشمنی‌اش را به دشمنی خویش مرتبط نموده‌ای، در این روز، مرا ببوشان، با همان چیزی که پوشاندی با آن، کسی را که با حال بیزاری (از گناه) به سوی تو زاری نموده، و با حال توبه، پناه به آمرزش خواستن از تو آورده.

(۸۷) و مرا سرپرستی کن همانگونه که فرمانبرانت و نزدیکانت و منزلت‌دارندگانت را سرپرستی می‌کنی.

(۸۸) و تو خود به تنهایی به من نیکی کن، همانگونه که نیکی می‌کنی با کسی که به عهد تو وفا کرده و برای تو خود را به

سختی انداخته و در خوشنودی ات کوشیده.

ص: ۱۵۱۷

(٨٩) وَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِتَفْرِيطِي فِي جَنْبِكَ، وَ تَعِدِّي طَوْرِي فِي حُدُودِكَ، وَ مُجَاوِزِهِ أَحْكَامِكَ. (٩٠) وَ لَا تَسْتَدْرِجْنِي بِإِمْلَائِكَ لِي اسْتِدْرَاجَ مَنْ مَنَعَنِي خَيْرَ مَا عِنْدَهُ وَ لَمْ يَشْرَكَكَ فِي حُلُولِ نِعْمَتِهِ بِي. (٩١) وَ نَبِّهْنِي مِنْ رَقْدِهِ الْغَافِلِينَ، وَ سِنِّهِ الْمُسْرِفِينَ، وَ نَعْسِهِ الْمَخْذُولِينَ (٩٢) وَ خُذْ بَقَلْبِي إِلَى مَا اسْتَعْمَلْتَ بِهِ الْقَانِتِينَ، وَ اسْتَعْبَدْتَ بِهِ الْمُتَعَبِّدِينَ، وَ اسْتَنْقَذْتَ بِهِ الْمُتَهَاوِينَ. (٩٣) وَ أَعِزَّنِي مِمَّا يُبَاعِدُنِي عَنْكَ، وَ يَحُولُ بَيْنِي وَ بَيْنَ حَظِّي مِنْكَ، وَ يَصِدُّنِي عَمَّا أَحِبُّوا لَكَ لَمَدِيكَ (٩٤) وَ سَهِّلْ لِي مَسْلَكَ الْخَيْرَاتِ إِلَيْكَ، وَ الْمُسَابِقَةَ إِلَيْهَا مِنْ حَيْثُ أَمَرْتُ، وَ الْمَشَاحَةَ فِيهَا عَلَيَّ مَا أَرَدْتُ. (٩٥) وَ لَا تَمَحَقْنِي فَيَمُنَ تَمَحُّقُ مِنَ الْمُسْتَحْفِينَ بِمَا أَوْعَدْتَ (٩٦) وَ لَا تَهْلِكْنِي مَعَ مَنْ تَهْلِكُ مِنَ الْمُتَعَرِّضِينَ لِمَقْتِكَ (٩٧) وَ لَا تُتَبِّرْنِي فَيَمُنَ تُتَبُّرُ مِنَ الْمُنْحَرِفِينَ عَنِّي عَنْكَ (٩٨) وَ نَجِّنِي مِنَ غَمَرَاتِ الْفِتْنَةِ، وَ خَلِّصْنِي مِنَ لَهَوَاتِ الْبَلْوَى، وَ أَجْرِنِي مِنَ إِحْمَالِ الْإِمْلَاءِ. (٩٩) وَ حِيلْ بَيْنِي وَ بَيْنَ عِدُوِّ يَصِدُّ لِي، وَ هَوَى يُوْبِقُنِي، وَ مَنَقَصِي تَرْهَقُنِي (١٠٠) وَ لَا تُعْرِضْ عَنِّي إِعْرَاضَ مَنْ لَا تَرْضَى عَنْهُ بَعْدَ غَضَبِكَ (١٠١) وَ لَا تُؤَيِّسْنِي مِنَ الْأَمَلِ فِيكَ فَيَغْلِبَ عَلَيَّ الْقُنُوطُ مِنَ رَحْمَتِكَ (١٠٢) وَ لَا تَمْنَحْنِي بِمَا لَا طَاقَةَ لِي بِهِ فَتَبْهَظَّنِي مِمَّا تُحْمَلُنِيهِ مِنْ فَضْلِ مَحَبَّتِكَ. (١٠٣) وَ لَا تُرْسِلْنِي مِنْ يَدِكَ إِرسَالَ مَنْ لَا خَيْرَ فِيهِ، وَ لَمَّا حَاجَجَهُ بِكَ إِلَيْهِ، وَ لَا إِنَابَةَ لَهُ (١٠٤) وَ لَمَّا تَرَمَّ بِي رَمَى مَنْ سَقَطَ مِنْ عَيْنِ رِعَايَتِكَ، وَ مَنْ اشْتَمَلَ عَلَيْهِ الْخَزَى مِنْ عِنْدِكَ، بَلْ خُذْ يَدِي مِنَ سَقَطِهِ الْمُتَرَدِّينَ، وَ وَهَلِهِ الْمُتَعَسِّفِينَ، وَ زَلِّهِ الْمَغْرُورِينَ، وَ وَرَطِّهِ الْهَالِكِينَ.

(۸۹) و مرا به کوتاهی نمودم در حَقّت و تعدّی کردم در حدودت و تجاوز از احکامت کیفر نکن.

(۹۰) و مرا با مهلت دادنت، غافلگیر نکن. همانند غافلگیر نمودن کسی که مرا از نیکی آنچه نزدش است، بی بهره گردانده، در حالی که در رسیدن نعمتش به من شریک تو نبوده است.

(۹۱) و مرا از خواب غافلان و از خواب آلودگی اسراف کاران و از چرت خوار شدگان، بیدار فرما.

(۹۲) و دلم را به سوی آنچه نیایشگران را به آن گماشته ای و پرستش کنندگان را با آن به بندگی گرفته ای و سهل انگاران را با آن نجات داده ای، متوجّه ساز.

(۹۳) و از چیزی که مرا از تو دور می کند و میان من و بهره ام از تو، مانع می شود، و از آنچه نزد تو می خواهم، باز می دارد، مرا نگهدار.

(۹۴) و راه خیرات به سوی خود و پیشی گرفتن به آنها را از جهتی که فرمان داده ای و رقابت در آنها را آنگونه که تو خواسته ای، برای من آسان گردان.

(۹۵) و مرا در شمار نابود شوندگانی که تهدید تو را سبک می شمارند، نابود نکن.

(۹۶) و مرا همراه هلاک شوندگانی که دشمنی تو را می طلبند، هلاک نگردان.

(۹۷) و مرا در شمار شکستگانی که از راه های تو منحرف شده اند، در هم نشکن.

(۹۸) و از گرداب های فتنه نجاتم ده و از کام های بلا رهایی ام بخش و از مؤاخذه مهلت دادن پناهم ده.

(۹۹) و میان من و دشمنی که مرا گمراه می کند، و خواهش نفس که مرا هلاک می گرداند، و نقیصه ای که مرا فرامی گیرد، جدایی انداز.

(۱۰۰)

و از من رونگردان همانند روگرداندن از کسی که پس از خشم از او خوشنود نمی شوی.

(۱۰۱) و از امید به خود ناامیدم نکن، که ناامیدی از رحمت بر من چیره شود.

(۱۰۲) و آنچه طاقتش را ندارم به من نبخش، که پشتم را از بار گران دوستی ات که بر دوشم گذارده ای، بشکنی.

(۱۰۳) و مرا از نزد خود رها نکن همانند رها کردن کسی که در او خیری نیست و تو را با او کاری نیست و بازگشتی برای او وجود ندارد.

(۱۰۴) و مرا دور نینداز همانند دور انداختن کسی که از چشم مراقبت تو افتاده و کسی که از جانب تو خواری او را شامل شده. بلکه از سقوط پرت شدگان و وحشت گمراهان و لغزش فریفتگان و گرداب هلاک شدگان دستم را بگیر (نجاتم ده).

ص: ۱۵۱۹

(١٠٥) وَ عَافِنِي مِمَّا ابْتَلَيْتَ بِهِ طَبَقَاتِ عِبِيدِكَ وَ إِمَائِكَ، وَ بَلَّغْنِي مَبَالِغِ مَنْ عُنَيْتَ بِهِ، وَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِ، وَ رَضَيْتَ عَنْهُ، فَأَعَشْتَهُ حَمِيداً، وَ تَوَفَيْتَهُ سَعِيداً (١٠٦) وَ طَوَّقْنِي طَوْقَ الإِقْلَامِ عَمَّا يُحِبُّ الْحَسَنَاتِ، وَ يَذْهَبُ بِالْبَرَكَاتِ (١٠٧) وَ أَشْعِرْ قَلْبِي - الإِلَازِمَ - عَنِ قَبَائِحِ السَّيِّئَاتِ، وَ فَوَاضِحِ الْحَوَابِثِ. (١٠٨) وَ لَا تَشْغَلْنِي بِمَا لَا أُدْرِكُهُ إِلَّا بِكَ عَمَّا لَا يُرْضِيكَ عَنِّي غَيْرُهُ (١٠٩) وَ انزِعْ مِنْ قَلْبِي حُبَّ دُنْيَا دُنْيِهِ تَنْهَى عَمَّا عِنْدَكَ، وَ تَصُدُّ عَنِ ابْتِغَاءِ الْوَسِيلَةِ إِلَيْكَ، وَ تُذْهِلُ عَنِ التَّقَرُّبِ مِنْكَ. (١١٠) وَ زَيْنِ لِي التَّفَرُّدِ بِمُنَاجَاتِكَ بِاللَّيْلِ وَ النَّهَارِ (١١١) وَ هَبْ لِي عِصْمَةً تُدْنِينِي مِنْ خَشْيَتِكَ، وَ تَقْطَعُنِي عَنِ رُكُوبِ مَحَارِمِكَ، وَ تَفَكِّنُنِي مِنْ أَسْرِ الْعِظَائِمِ. (١١٢) وَ هَبْ لِي التَّطَهِيرَ مِنَ دَنَسِ الْعِصْيَانِ، وَ أَذْهِبْ عَنِّي دَرَنَ الْخَطَايَا، وَ سَرِيلِنِي بِسَرِّبَالِ عَافِيَتِكَ، وَ رَدَّنِي رِذَاءَ مُعَافَاةِكَ، وَ جَلِّلْنِي سَيِّوَابِغِ نِعْمَائِكَ، وَ ظَاهِرِ لَدَى فَضْلِكَ وَ طَوْلِكَ (١١٣) وَ أَيْدِنِي بِتَوْفِيقِكَ وَ تَسْدِيدِكَ، وَ أَعِنِّي عَلَى صَالِحِ التَّيْبَةِ، وَ مَرْضِي الْقَوْلِ، وَ مُسْتَحْسَنِ الْعَمَلِ، وَ لَا تَكِلْنِي إِلَى حَوْلِي وَ قُوَّتِي دُونَ حَوْلِكَ وَ قُوَّتِكَ. (١١٤) وَ لَا تُخْزِنِي يَوْمَ تَبْعَثُنِي لِلْقَائِكَ، وَ لَا تَفْضَحْنِي بَيْنَ يَدَيِ أَوْلِيَائِكَ، وَ لَا تُنْسِنِي ذِكْرَكَ، وَ لَا تُذْهِبْ عَنِّي شُكْرَكَ، بَلْ أَلْزِمْنِيهِ فِي أَحْوَالِ السُّهُوِ

عِنْدَ غَفَلَاتِ الْجَاهِلِينَ لِأَلَائِكَ، وَ أَوْزَعْنِي أَنْ أَتُنِّي بِمَا أَوْلَيْتَنِيهِ، وَ أَعْتَرِفْ بِمَا أَسَدَيْتَهُ إِلَيَّ. (١١٥) وَ اجْعَلْ رَغْبَتِي إِلَيْكَ فَوْقَ رَغْبَةِ الرَّاغِبِينَ، وَ حَمْدِي إِيَّاكَ فَوْقَ حَمْدِ الْحَامِدِينَ

(۱۰۵) و مرا از آنچه طبقات (مختلف) غلامان و کنیزانت را به آن مبتلا نموده ای، عافیت بخش و مرا به درجات کسی رسان که به او عنایت داشته ای و به او نعمت داده ای و از او خوشنود گشته ای پس بدین سبب او را ستوده، زنده داشته و نیک بخت میرانده ای.

(۱۰۶) و طوق دست برداشتن از آنچه نیکی ها را باطل کرده و برکت ها را از بین می برد، به گردنم انداز.

(۱۰۷) و دلم را به خودداری از بدی های زشت و نافرمانی های رسوا کننده بپوشان.

(۱۰۸) و مرا به چیزی که آن را در نمی یابم، مگر به (کمک) تو، مشغول منما، تا از چیزی که جز آن تو را از من خوشنود نمی کند، باز مانم.

(۱۰۹) و دوستی دنیای پست که از آنچه نزد توست، باز می دارد و از طلبیدن دستاویز به سوی تو، منع می کند و از نزدیکی جستن به تو، غافل می نماید را از دلم بر کن.

(۱۱۰) و تنهایی مناجات با خودت را در شب و روز برایم بیار.

(۱۱۱) و به من عصمتی بخش که مرا به ترس از تو نزدیک کند و از انجام دادن حرمت بازم دارد و از بند گناهان بزرگ رهایم سازد.

(۱۱۲) و پاک گشتن از چرکی گناه را به من ببخش و آلودگی خطاها را از من ببر و لباس عافیت خود را به من بپوشان و ردای تندرستی ات را بر تنم کن و مرا به نعمت های گسترده خود فرابوش و فضل و بخشش خود را بر من پوسته گردان.

(۱۱۳) و مرا به توفیق و راهنمایی ات، نیرو ده و بر (داشتن) نیت صالح و گفتار پسندیده و کردار نیکو یاری ام فرما و مرا به توانایی و نیروی خودم بدون توانایی و نیروی خودت وامگذار.

(۱۱۴) و روزی که مرا برای دیدارت برمی انگیزی، خوارم نساز و در برابر دوستانت رسوایم نگردان و یاد خود را از خاطرم نبر و شکرگزاری را از من نگیر. بلکه آن را همیشه در حالات بی توجهی، هنگام فراموشی های نادانان به نعمت هایت، با من همراه گردان و به من الهام کن که به خاطر آنچه به من داده ای، ثنا (ی تو را) گویم و به آنچه به من عنایت نموده ای، اعتراف نمایم.

(۱۱۵) و رغبت مرا به سوی خود، بالاتر از رغبت همه راغبان و سپاس گذاری ام را در حق خودت، بالاتر از سپاس همه سپاس گزاران قرار ده.

(١١٦) وَ لَمَّا تَخَذَلْنِي عِنْدَ فَاقَتِي إِلَيْكَ، وَ لَمَّا تَهْلِكُنِي بِمَا أَسَدَيْتُهُ إِلَيْكَ، وَ لَمَّا تَجِبْهَنِي بِمَا جَبَّهْتَ بِهِ الْمُعَاذِمِينَ لَكَ، فَإِنِّي لَكَ مُسَيِّئٌ، أَعْلَمُ أَنَّ الْحُجَّةَ لَكَ، وَ أَنَّكَ أَوْلَى بِالْفَضْلِ، وَ أَعُوذُ بِالْإِحْسَانِ، وَ أَهْلِ التَّقْوَى، وَ أَهْلِ الْمَغْفِرَةِ، وَ أَنَّكَ بَانَ تَعْفُو أَوْلَى مِنْكَ بِأَنْ تَعَاقِبَ، وَ أَنَّكَ بَانَ تَسْتُرُ أَقْرَبُ مِنْكَ إِلَيَّ أَنْ تَشْهَرَ. (١١٧) فَأَحْيِي حَيَاةَ طَيْبَةٍ تَنْتَظِمُ بِمَا أُرِيدُ، وَ تَبْلُغُ مَا أَحَبُّ مِنْ حَيْثُ لَا آتِي مَا تَكْرَهُ، وَ لَا أُرْتَكِبُ مَا نَهَيْتَ عَنْهُ، وَ أُمَّتِي مَيْتَةٌ مَنْ يَسْعَى نُورُهُ بَيْنَ يَدَيْهِ وَ عَن يَمِينِهِ. (١١٨) وَ ذَلَّلْنِي بَيْنَ يَدَيْكَ، وَ أَعَزَّنِي

عِنْدَ خَلْقِكَ، وَ ضَعْنِي إِذَا خَلَوْتُ بِحُكِّكَ، وَ أَرْفَعْنِي بَيْنَ عِبَادِكَ، وَ أَعْنِي عَمَّنْ هُوَ غَنِيٌّ عَنِّي، وَ زِدْنِي إِلَيْكَ فَاقَةً وَ فَقْرًا. (١١٩) وَ أَعِزَّنِي مِنَ شَمَاتِهِ الْأَعْدَاءِ، وَ مِنَ حُلُولِ الْبَلَاءِ، وَ مِنَ الذَّلِّ وَ الْعَنَاءِ، تَعْمَدْنِي فِيمَا أَطْلَعْتَ عَلَيْهِ مِنِّي بِمَا يَتَّعَمَدُ بِهِ الْقَادِرُ عَلَى الْبَطْشِ لَوْ لَمَّا حِلْمُهُ، وَ الْإِحْذَى عَلَى الْجَرِيرَةِ لَوْ لَمَّا أَنَاتُهُ. (١٢٠) وَ إِذَا أَرَدْتَ بِقَوْمٍ فِتْنَةً أَوْ سُوءًا فَتَجَنَّبْنِي مِنْهَا لَوْ إِذَا بِحُكِّكَ، وَ إِذْ لَمْ تَقْمِنِي مَقَامَ فَضِيحَةٍ فِي دُنْيَاكَ فَلَا تَقْمِنِي مِثْلَهُ فِي آخِرَتِكَ. (١٢١) وَ اشْفَعْ لِي أَوْائِلَ مَنِّكَ بِأَوَاخِرِهَا، وَ قَدِيمَ فَوَائِدِكَ بِحَوَادِثِهَا، وَ لَا تَمُدِّدْ لِي مَدًّا يَقْسُو مَعَهُ قَلْبِي، وَ لَا تَقْرَعْنِي قَارِعَهُ يَذْهَبُ لَهَا بِهَائِي، وَ لَا تَسْمُنِي خَسِيسَةً يَصْغُرُ لَهَا قَدْرِي وَ لَا نَقِيسَهُ يُجْهَلُ مِنْ أَجْلِهَا مَكَانِي. (١٢٢) وَ لَا تَرْعُنِي رَوْعَهُ أْبْلَسُ بِهَا، وَ لَا خِيفَهُ أُوجِسُ دُونَهَا، اجْعَلْ هَيْبَتِي فِي وَعِيدِكَ، وَ حَذْرِي مِنْ إِعْذَارِكَ وَ إِنْذَارِكَ، وَ رَهْبَتِي

عِنْدَ تَلَاوِهِ آيَاتِكَ.

(۱۱۶) و هنگام نیازمندی ام به سویت خوارم نساز و به وسیله آنچه به سوی تو آورده ام، مرا هلاک نکن. و همانگونه که دست رد بر پیشانی ستیزه جویان با خود زده ای، دست رد بر پیشانی ام نزن. همانا من فرمانبردار تو هستم. می دانم دلیل روشن از آن توست و به بخشش سزاوارتر و به احسان بخشنده تر هستی و شایسته ای که از تو بترسند و سزاواری که بیمارزی و به درستی که تو به بخشایش شایسته تری تا اینکه کیفر کنی. و به پرده پوشی نزدیک تری تا اینکه آشکار سازی.

(۱۱۷) پس مرا به حیاتی پاکیزه زنده دار، که آنچه می خواهم فراهم گردد و به آنچه دوست دارم پایان یابد. در صورتی که آنچه را نمی پسندی، انجام ندهم و آنچه را نهی نموده ای، مرتکب نشوم و مرا بمیران، همچون مردن کسی که روشنایی اش در پیش رویش و از سمت راستش در حرکت است.

(۱۱۸) و مرا در پیشگاهت ذلیل کن و در نزد آفریدگانت عزیز دار و چون با تو خلوت کردم، مرا فروتن گردان و مرا در میان بندگانت سربلند فرما و از کسی که از من بی نیاز است، بی نیازم گردان و بر فقر و نیازم به درگاهت بیفزا.

(۱۱۹) و مرا از سرزنش دشمنان و از فرود آمدن بلا- و از خواری و سختی پناه ده. مرا در آنچه بر آن از من آگاهی ببوشان، آنگونه که می پوشاند قادر بر سختگیری، (و) اگر بردباری اش نبود (خطاها را ظاهر می کرد) و (مانند) کیفر کننده بر گناه، (که) اگر شکیبایی اش نبود (کیفر می داد).

(۱۲۰) و هرگاه خواستی به قومی، عذابی یا بدی ای (فرو فرستی)، پس مرا که به تو پناه برده ام، نجات ده و حال آنکه مرا در دنیایت در مقام رسوایی به پانداستی، پس مانند آن در آخرت (در مقام رسوایی) مرا به پاندار.

(۱۲۱) و برای من اولین نعمت هایت را، با آخرین آن و سودهای دیرینت را، با تازه های آن توأم ساز و مرا عمر طولانی که با آن سنگدل شوم، نده. و بر من مصیبت بزرگی که با آن، آبرویم از بین برود، وارد نکن و پستی ای را که با آن، مرتبه ام خرد گردد، دچارم مساز و عیبی را که به خاطر آن، منزلتم دانسته نشود، بر من ثابت نگردان.

(۱۲۲) و مرا چنان وحشت نده که ناامید گردم. و چنان بیم نده که همیشه هراسان باشم. (بلکه) هراس مرا در تهدیدهایت، و بیم مرا از مهلت دادن ها و ترساندنهایت، و هول مرا هنگام تلاوت آیات خود، قرار ده.

(١٢٣) وَ اعْمُرْ لِيْلِي بِاِيْقَاطِي فِيهِ لِعِبَادَتِكَ، وَ تَفَرَّدِي بِالتَّهَجُّدِ لَكَ، وَ تَجَرَّدِي بِسَكُونِي اِلَيْكَ، وَ اِنْزَالِ حَوَائِجِي بِكَ، وَ مُنَازَلَتِي اِيَّاكَ فِي فَكَاكِ رَقَبَتِي مِنْ نَارِكَ، وَ اِجَارَتِي مِمَّا فِيهِ اَهْلُهَا مِنْ عَذَابِكَ. (١٢٤) وَ لَمَّا تَذَرْنِي فِي طُغْيَانِي عَامِيًا، وَ لَا فِي غَمْرَتِي سَاهِيًا حَتَّى حِينٍ، وَ لَا تَجْعَلْنِي عِظَةً لِمَنْ اَتَّعَظَ، وَ لَا نَكَالًا لِمَنْ اَعْتَبَرَ، وَ لَا فِتْنَةً لِمَنْ نَظَرَ، وَ لَا تَمَكُّرًا بِي فَيَمُنْ تَمَكُّرًا بِهِ، وَ لَا تَسْتَبْدِلْ بِي غَيْرِي، وَ لَمَّا تُغَيِّرْ لِي اسْمًا، وَ لَمَّا تُبَدِّلْ لِي جِسْمًا، وَ لَمَّا تَتَّخِذْنِي هُزُوءًا لِخَلْقِكَ، وَ لَا سِيْخِرِيًّا لَكَ، وَ لَا تَبْعًا اِلَّا لِمَرْضَاتِكَ، وَ لَا مُمْتَهَنًا اِلَّا بِالْاِنْتِقَامِ لَكَ. (١٢٥) وَ اَوْجِدْنِي بَرْدَ غَفْوِكَ، وَ حَلَاوَةَ رَحْمَتِكَ وَ رَوْحَكَ وَ رِيْحَانِكَ، وَ جَنَّةَ نَعِيمِكَ، وَ اَذْقِنِي طَعْمَ الْفَرَاغِ لَمَّا تُحِبُّ بِسَعَةِ مِنْ سَعَتِكَ، وَ الْاِجْتِهَادِ فَيَمَّا يُرْلَفُ لَدَيْكَ وَ عِنْدَكَ، وَ اَتْحَفِنِي بِتُحْفِهِ مِنْ تُحَفَاتِكَ. (١٢٦) وَ اجْعَلْ تِجَارَتِي رَابِحَةً، وَ كَرَّتِي غَيْرَ خَاسِرَةٍ، وَ اَخْفِنِي مَقَامَكَ، وَ شَوْفِنِي لِقَاءَكَ، وَ تُبِّ عَلَيَّ تَوْبَةً نَصُوحًا لَا تُبْقِ مَعَهَا ذُنُوبًا صَغِيرَةً وَ لَا كَبِيرَةً، وَ لَا تَذَرْ مَعَهَا عَلَانِيَةً وَ لَا سِرِّيْرَةً. (١٢٧) وَ اَنْزِعِ الْعِلَّ مِنْ صَدْرِي لِلْمُؤْمِنِيْنَ، وَ اعْطِفْ بِقَلْبِي عَلَيَّ الْخَاشِعِيْنَ، وَ كُنْ لِي كَمَا تَكُونُ لِلصَّيْحَانِ، وَ حَلْنِي حَلِيَّةَ الْمُتَّقِيْنَ، وَ اجْعَلْ لِي لِسَانَ صِدْقٍ فِي الْغَابِرِيْنَ، وَ ذِكْرًا نَامِيًّا فِي الْاٰخِرِيْنَ، وَ وَاْفِ بِي عَرْضَةَ الْاَوَّلِيْنَ. (١٢٨) وَ تَمِّمْ سُبُوغَ نِعْمَتِكَ، عَلَيَّ، وَ ظَاهِرَ كَرَامَاتِيْهَا لَدِيْ، اَمَلًا مِنْ فَوَائِدِكَ يَدِي، وَ سُقْ كَرَامَتِيْهَا مَوَاهِبِكَ اِلَيَّْ، وَ حَيَاوِرِيْ الْاَطْيَبِيْنَ مِنْ اَوْلِيَايِكَ فِي الْجَنَانِ الَّتِي زَيَّنْتَهَا لِاصْفِيَايِكَ، وَ جَلَّلْنِي شَرَائِفَ نِحْلِكَ فِي الْمَقَامَاتِ الْمُعَدَّةِ لِاَحْبَائِكَ.

(۱۲۳) و شبم را با بیدار ساختم برای بندگی ات، و تنها بودم به شب زنده داری برای تو، و کوشش کردم برای خو گرفتن با تو و درخواست نمودن حاجت هایم از تو و رجوع کردن پیاپی من بر آزاد ساختم از آشت و حفظ نمودم از عذابت که سزاوارش [دوزخیان]، در آن به سر می برد، آباد گردان.

(۱۲۴) و مرا در سرکشی ام سرگردان و در گرداب غفتم، تا مدّت زمانی بی خبر رها نکن. و مرا پند پند گیران و درس عبرت پذیران و موجب گمراهی بینندگان، قرار نده. و در میان کسانی که با آنها مکر می کنی، با من مکر نکن. و دیگری را جایگزین من نکن و نامم را تغییر نده و تنم را دگرگون نکن و مرا سبب خنده آفریدگانت و مسخره خود و جز پیرو خوشنودی ات قرار نده و جز برای انتقام گرفتن برای تو، خدمت گزارم نگردان.

(۱۲۵) و مرا از لذّت بخشایش و شیرینی رحمت و آسودگی و آسایش و بهشت پر نعمت، کامیاب گردان و به وسیله گشایشی از گشایشگری ات، طعم فراغت برای (پرداختن به) آنچه را دوست داری و (طعم) کوشش را در آنچه (موجب) نزدیکی به پیشگاه تو و درگاه توست، به من بچشان. و تحفه ای از تحفه های تو را به من ارمغان ده.

(۱۲۶) و تجارت (اخروی) مرا سودمند و باز گشتم (به قیامت) را بی زیان قرار ده. و مرا از مقام بترسان و به دیدارت مشتاق گردان و توبه ام ده، به توبه خالصی که با آن گناهان کوچک و بزرگ را باقی نگذاشته و با آن (گناهان) آشکار و نهان را وانگذاری.

(۱۲۷) و کینه داشتن برای مؤمنان را از سینه ام بر کن، و دلم را بر فروتنان مهربان گردان، و با من چنان باش که با شایستگان هستی، و مرا به زیور پرهیزکاران بیارای، و برای من یاد نیکو در بازماندگان و آوازه بلند در آیندگان قرار ده، و مرا به جایگاه (رستاخیز) پیشینیان برسان.

(۱۲۸) و فراخی نعمت را بر من تمام کن، و کرامت های آن را نزد من پیوسته گردان، و دستم را از سودهای خود پر نما، و بخشش های گرامی ات را به سوی من روان فرما، و در باغ هایی که آنها را برای برگزیدگانت آراسته ای، مرا با پاک ترین دوستان همسایه گردان، و در مکان هایی که برای دوستان آماده کرده ای، به عطاهای ولایت مرا بپوشان.

(١٢٩) وَاجْعَلْ لِي عِنْدَكَ مَقِيلًا أَوْيَ إِلَيْهِ مُطْمَئِنًّا، وَ مَثَابَةً أُنْتَبِؤُوهَا، وَ أَقْرَبَ عَيْنًا، وَ لَا تُقَايِسْ نِي بِعَظِيمَاتِ الْجَرَائِرِ، وَ لَا تَهْلِكْنِي يَوْمَ تُبْلَى السَّيْرَائِرُ، وَ أَزِلْ عَنِّي كُلَّ شَكٍّ وَ شُبُهَةٍ، وَ اجْعَلْ لِي فِي الْحَقِّ طَرِيقًا مِنْ كُلِّ رَحْمَةٍ، وَ أَجْزِلْ لِي قِسْمَ الْمَوَاهِبِ مِنْ نَوَالِكَ، وَ وَفِّرْ عَلَيَّ حُظُوظَ الْإِحْسَانِ مِنْ إِفْضَالِكَ. (١٣٠) وَ اجْعَلْ قَلْبِي وَاثِقًا بِمَا عِنْدَكَ، وَ هَمِّي مُسْتَفْرَغًا لِمَا هُوَ لَكَ، وَ اسْتَعْمِلْنِي بِمَا تَسْتَعْمِلُ بِهِ خَالِصَتَكَ، وَ أَشْرِبْ قَلْبِي

عِنْدَ ذُهُولِ الْعُقُولِ طَاعَتِكَ، وَ اجْمَعْ لِي الْغِنَى وَ الْعَفَافَ وَ الدَّعَةَ وَ الْمُعَافَاةَ وَ الصِّحَّةَ وَ السَّيِّعَةَ وَ الطَّمَأْنِينَةَ وَ الْعَافِيَةَ. (١٣١) وَ لَا تُحْبِطْ حَسَنَاتِي بِمَا يَشُوبُهَا مِنْ مَعْصِيَتِكَ، وَ لَا خَلَوَاتِي بِمَا يَعْرِضُ لِي مِنْ نَزَغَاتِ فِتْنَتِكَ، وَ صُنْ وَجْهِي عَنِ الطَّلَبِ إِلَى أَحَدٍ مِنَ الْعَالَمِينَ، وَ ذُبْنِي عَنِ التَّمَاسِ مَا

عِنْدَ الْفَاسِقِينَ. (١٣٢) وَ لَمَّا تَجْعَلْنِي لِلظَّالِمِينَ ظَهِيرًا، وَ لَمَّا لَهُمْ عَلَيَّ مَحْوِ كِتَابِكَ يَدًا وَ نَصِيرًا، وَ حِطْنِي مِنْ حَيْثُ لَمَّا أَعْلَمُ حِيَاظَةً تَقِينِي بِهَا، وَ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ تَوْبَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ وَ رَأْفَتِكَ وَ رِزْقِكَ الْوَاسِعِ، إِنِّي إِلَيْكَ مِنَ الرَّاعِبِينَ، وَ أَتِمِّمْ لِي إِنْعَامَكَ، إِنَّكَ خَيْرُ الْمُنْعِمِينَ (١٣٣) وَ اجْعَلْ بَاقِيَ عُمُرِي فِي الْحَيِّجِ وَ الْعُمَرَةِ ابْتِغَاءً وَجْهَكَ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَ صَيِّلِي اللَّهُ عَلَى مُحْتَدٍ وَ آلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ، وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ أَبَدَ الْأَبْدِينَ.

(۱۲۹) و برایم نزد خود استراحت گاهی که آسوده خاطر در آن آرام گیرم، و بازگشتگاهی که در آن اقامت گزینم و چشم را روشن سازم قرار ده، و مرا با گناهان بزرگ مَسِّنَج، و در روزی که پنهان ها آشکار می شود هلاکم نکن، و هر شک و شبهه ای را از من دور ساز، و برای من در راستای حق، از هر رحمتی راهی قرار ده، و سهم مرا از بخشش ها به لطف خود فراوان کن و نصیب مرا از احسان، به فضل خود فراوان گردان.

(۱۳۰) و دلم را به آنچه نزد توست، مطمئن، و قصدم را برای آنچه برای توست، یکسره قرار ده. و مرا به آنچه دوستانت را به آن می گماری، وادار کن و دلم را هنگام غفلت عقل ها، به طاعت خود سیراب کن و بی نیازی و پاکدامنی و آسایش و سلامتی و تندرستی و فراخی و آرامش و عافیت را، برایم فراهم ساز.

(۱۳۱) و کارهای نیک مرا با درآمیختن به نافرمانی ات، و تنهایی هایم را با آزمایش های فسادانگیزت که برایم آشکار می شود، باطل نکن و آبرویم را از درخواست به سوی احدی از جهانیان، حفظ کن و مرا از طلبدن آنچه نزد فاسقان است، باز دار.

(۱۳۲) و مرا پشتیبان ستمگران و یاور آنان در محو کتاب خود، قرار نده و مرا از جایی که نمی دانم، احاطه کن. احاطه کردنی که با آن مرا نگهداری نمایی. و درهای توبه و رحمت و رأفت و روزی فراخت را بر من بگشای، همانا من از رو آوردگان به سوی توام. و نعمت دادنت را برایم کامل کن، به درستی که تو بهترین نعمت دهندگانی.

(۱۳۳) و باقی زندگی ام را برای رضای خودت، در حج و عمره قرار ده. ای پروردگار جهانیان. و خداوند بر محمد و خاندانش که پاک و پاکیزه اند، درود فرستد و بر او و بر ایشان سلامی همیشگی باد.

(١) اللَّهُمَّ هَذَا يَوْمٌ مُبَارَكٌ مَيْمُونٌ، وَ الْمُسْلِمُونَ فِيهِ مُجْتَمِعُونَ فِي أَقْطَارِ أَرْضِكَ، يَشْهَدُ السَّائِلُ مِنْهُمْ وَ الطَّالِبُ وَ الرَّاغِبُ وَ الرَّاهِبُ وَ أَنْتَ النَّاطِرُ فِي حَوَائِجِهِمْ، فَاسْأَلُكَ بِجُودِكَ وَ كَرَمِكَ وَ هَوَانِ مَا سَأَلْتُكَ عَلَيْكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ. (٢) وَ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ، وَ لَكَ الْحَمْدَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، الْحَلِيمُ الْكَرِيمُ الْحَنَّانُ الْمَنَّانُ ذُو الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ، يَدْبَعُ السَّمَاوَاتِ وَ الْأَرْضِ، مَهْمَا قَسَمْتَ بَيْنَ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْ خَيْرٍ أَوْ عَافِيَةٍ أَوْ بَرَكَهٍ أَوْ هُدًى أَوْ عَمَلٍ بِطَاعَتِكَ، أَوْ خَيْرٍ تَمَنَّيَ بِهِ عَلَيْهِمْ تَهْدِيهِمْ بِهِ إِلَيْكَ، أَوْ تَرْفَعَ لَهُمْ عِنْدَكَ دَرَجَةً، أَوْ تُعْطِيَهُمْ بِهِ خَيْرًا مِنْ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ أَنْ تُوفِّرَ حَظِّي وَ نَصِيْبِي مِنْهُ. (٣) وَ أَسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِأَنَّ لَكَ الْمُلْكَ وَ الْحَمْدَ، لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ وَ حَبِيبِكَ وَ صِفْوَتِكَ وَ خَيْرَتِكَ مِنْ خَلْقِكَ، وَ عَلَيَّ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَبْرَارِ الطَّاهِرِينَ الْأَخْيَارِ صِلَاءً لَا يَقْوَى عَلَى إِحْصَائِهَا إِلَّا أَنْتَ، وَ أَنْ تُشْرِكَنَا فِي صَلَاحٍ مِنْ دَعَاكَ فِي هَذَا الْيَوْمِ مِنْ عِبَادِكَ الْمُؤْمِنِينَ، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ، وَ أَنْ تَغْفِرَ لَنَا وَ لَهُمْ، إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

(۱) خداوندا این روزیست مبارک و خجسته و در آن مسلمانان در اطراف زمینت گرد هم می آیند، درخواست کننده و جويا و خواهان و ترسان، آنان همگی حاضر می شوند و تو بیننده بر نیاز هایشان هستی. پس از تو می خواهم به بخشش و کرمیت و آسانی آنچه درخواست نمودم بر تو، که بر محمد و خاندانش درود فرستی.

(۲) خداوندا، ای پروردگار ما، از آنجا که پادشاهی برای توست و سپاس ویژه توست، معبودی جز تو نیست، بردبار بزرگواری مهربان بسیار نعمت دهنده دارای بزرگواری و احترام، پدیدآورنده آسمان ها و زمین، از تو درخواست می نمایم که هرگاه میان بندگان با ایمانت، نیکی یا عافیت یا برکت یا هدایت یا عمل به طاعتت یا خیری را به ایشان عنایت می کنی و بدین وسیله آنان را به سوی خود هدایت می کنی یا درجه ای را که از ایشان نزد خود بالا میبری، یا خیری از خیرهای دنیا و آخرت را به ایشان عطا می کنی، قسمت می نمایی، بهره و نصیب مرا از آن زیاد گردان.

(۳) و خداوندا، از آنجایی که پادشاهی و سپاس مختص به توست، معبودی جز تو نیست، از تو درخواست می کنم که بر محمد بنده و فرستاده و دوست و برگزیده و انتخاب شده خود از آفریدگانت و بر خاندان محمد که نیکو کاران پاکان برگزیده اند، درود فرستی. درودی که جز تو کسی بر شمردن آن توانایی نداشته باشد و ما را در درخواست شایسته هر که از بندگان با ایمانت که در این روز تو را می خواند، شریک گردانی، ای پروردگار جهانیان، و ما و ایشان را بیامری. به درستی که تو بر هر چیزی توانایی.

(٤) اللَّهُمَّ إِلَيْكَ تَعَمَّدْتُ بِحَاجَتِي، وَبِكَ أَنْزَلْتَ الْيَوْمَ فَقْرِي وَفَاقَتِي وَ مَسْكَنَتِي، وَ إِنِّي بِمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ أَوْثِقُ مِنِّي بِعَمَلِي، وَ لَمَغْفِرَتِكَ وَ رَحْمَتِكَ أَوْسَعُ مِنْ ذُنُوبِي، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ تَوَلَّ قَضَاءَ كُلِّ حَاجَةٍ هِيَ لِي بِقُدْرَتِكَ عَلَيْهَا، وَ تَيْسِيرِ ذَلِكَ عَلَيْكَ، وَ بِفَقْرِي إِلَيْكَ، وَ غِنَاكَ عَنِّي، فَإِنِّي لَمْ أَصِبْ خَيْرًا قَطُّ إِلَّا مِنْكَ، وَ لَمْ يَصْرِفْ عَنِّي سُوءًا قَطُّ إِلَّا مِنْكَ، وَ لَمْ أَرْجُو لِأَمْرِ آخِرَتِي وَ دُنْيَايَ - سِوَاكَ. (٥) اللَّهُمَّ مِنْ تَهَيُّأً وَ تَعَبُّأً وَ أَعَدَّ وَ اسْتَعَدَّ لِرَفَادِهِ إِلَى مَخْلُوقٍ رَجَاءَ رِفْدِهِ وَ نَوَافِلِهِ وَ طَلَبَ نَيْلِهِ وَ جَائِزَتِهِ، فَإِلَيْكَ يَا مَوْلَايَ - كَانَتِ الْيَوْمَ تَهَيُّئِي وَ تَعَبُّئِي وَ إِعْدَادِي وَ اسْتِعْدَادِي رَجَاءَ عَفْوِكَ وَ رِفْدِكَ وَ طَلَبَ نَيْلِكَ وَ جَائِزَتِكَ. (٦) اللَّهُمَّ فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ لَا تُخَيِّبِ الْيَوْمَ ذَلِكَ مِنِّي رَجَائِي، يَا مَنْ لَا يُحْفِيهِ سَائِلٌ وَ لَا يَنْقُصُهُ نَائِلٌ، فَإِنِّي لَمْ آتِكَ ثِقَةً مِنِّي بِعَمَلٍ صَالِحٍ قَدَّمْتُهُ، وَ لَا شَفَاعَةَ مَخْلُوقٍ رَجَوْتُهُ إِلَّا شَفَاعَةَ مُحَمَّدٍ وَ أَهْلِ بَيْتِهِ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمْ سَلَامُكَ. (٧) أَتَيْتُكَ مُقَرَّأً بِالْجُرْمِ وَ الْإِسْيَاءِ إِلَى نَفْسِي، أَتَيْتُكَ أَرْجُو عَظِيمَ عَفْوِكَ الَّذِي عَفَوْتَ بِهِ عَنِ الْخَاطِئِينَ، ثُمَّ لَمْ يَمْنَعَكَ طَوْلُ عُكُوفِهِمْ عَلَيَّ عَظِيمَ الْجُرْمِ أَنْ عُدْتَ عَلَيْهِمْ بِالرَّحْمَةِ وَ الْمَغْفِرَةِ. (٨) فَيَا مَنْ رَحْمَتُهُ وَاسِعَةٌ، وَ عَفْوُهُ عَظِيمٌ، يَا عَظِيمٌ يَا عَظِيمٌ، يَا كَرِيمٌ يَا كَرِيمٌ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ وَ عُدْ عَلَيَّ بِرَحْمَتِكَ وَ تَعَطَّفْ عَلَيَّ بِفَضْلِكَ وَ تَوَسَّعْ عَلَيَّ بِمَغْفِرَتِكَ.

(۴) خداوندا، برای نیازم به سوی تو قصد نمودم و در این روز، تنگدستی و نیازمندی و بی چیزی ام را به سوی تو فرود آوردم، و حال آنکه اطمینانم به آمرزش و رحمت تو، از (اطمینانم به) عملم بیشتر است و آمرزش و رحمت تو، از گناهانم وسیع تر است. پس بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست و بر آوردن هر درخواستی را برای من به عهده گیر، به قدرتی که بر آن داری و آسان بودن آن بر تو، و به نیازمندی من به تو و به بی نیازی تو از من. پس به درستی که هرگز به خیری جز از جانب تو نرسیده ام و هیچ کس جز تو بدی ای را از من بر نگردانده است. و برای کار آخرت و دنیایم به احدی جز تو امید ندارم.

(۵) خداوندا، هر کسی خود را مهیا و آماده می کند و ساز و برگ تهیه می نماید تا بر مخلوقی وارد شود، بدین امید که به صله و عطا و درخواستِ بخشش و احسان او نائل شود. پس ای سرور من، امروز مهیا و آماده گشته و ساز و برگ تهیه نموده تا به سوی تو آیم. بدین امید که به آمرزش و صله و درخواستِ بخشش و احسان تو نائل شوم.

(۶) خداوندا، پس بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست و امروز این امید مرا ناامید نکن. ای کسی که درخواست کننده ای او را به رنج نمی اندازد و هیچ بخششی، (گنج های) او را نمی کاهد. زیرا من با اطمینان به عمل شایسته ای که پیش فرستاده باشم و شفاعتِ آفریده ای که به او امید بسته باشم به درگاه تو نیامده ام، جز شفاعت محمّد و خانواده او - که درود تو بر او و بر ایشان باد-.

(۷) به درگاه تو آمده ام، در حالی که اقرار به گناه و بدی بر خود دارم. به درگاه تو آمده ام، در حالی که به بخشایش بزرگ امیدوارم، بخشایشی که با آن از (تقصیر) خطاکاران گذشتی، سپس اصرار بسیار آنان بر جرم های بزرگ، تو را از اینکه به ایشان رحمت و آمرزش ببخشی، باز نداشت.

(۸) پس ای کسی که رحمتش وسیع و گذشتش بزرگ است. ای بزرگ، ای بزرگوار، ای بزرگوار، ای بزرگوار. بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست و به رحمتت بر من نیکی کن و به فضلت بر من مهربان باش و به آمرزشت به من گشایش ده.

(٩) اللَّهُمَّ إِنَّ هَذَا الْمَقَامَ لِخُلَفَائِكَ وَ أَصْفِيَائِكَ وَ مَوَاضِعِ أَمْنَائِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّفِيعَةِ الَّتِي اخْتَصَصْتَهُمْ بِهَا قَدِ ابْتَرَوْهَا، وَ أَنْتَ الْمُقَدِّرُ لِتَدْلِكَ، لَمَا يُغَالِبُ أَمْرُكَ، وَ لَا يُجَاوِزُ الْمُحْتَمُومُ مِنْ تَدْبِيرِكَ كَيْفَ شِئْتَ وَ أَنَّى شِئْتَ، وَ لِمَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ غَيْرُ مُتَّهَمٍ عَلَيَّ خَلْقِكَ وَ لِمَا لِإِرَادَتِكَ حَيْثِي عِمَادَ صِفْوَتِكَ وَ خُلَفَاؤِكَ مَغْلُوبِينَ مَقْهُورِينَ مُبْتَرِينَ، يَرُونَ حُكْمَكَ مُبَدَّلًا، وَ كِتَابِكَ مَبْنُودًا، وَ فَرَائِضَكَ مُحَرَّفَةً عَنِ جِهَاتِ أَشْرَاعِكَ، وَ سَيْنَ نَبِيِّكَ مَتْرُوكَةً. (١٠) اللَّهُمَّ الْعَنِ أَعْدَاءَهُمْ مِنَ الْأَوَّلِينَ وَ الْآخِرِينَ، وَ مَنْ رَضِيَ بِفِعَالِهِمْ وَ أَشْيَاعِهِمْ وَ أَتْبَاعِهِمْ. (١١) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، كَصَلَاةِكَ وَ بَرَكَاتِكَ وَ تَحِيَّاتِكَ عَلَيَّ أَصْفِيَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَ آلِ إِبْرَاهِيمَ، وَ عَجَلِ الْفَرَجِ وَ الرُّوحِ وَ النَّصْرَةِ وَ التَّمَكِينِ وَ التَّأْيِيدِ لَهُمْ. (١٢) اللَّهُمَّ وَ اجْعَلْنِي مِنْ أَهْلِ التَّوْحِيدِ وَ الْإِيمَانِ بِعَمَلِكَ، وَ التَّصَدِيقِ بِرَسُولِكَ، وَ الْأَيْمَةِ الْعَدِيدِينَ حَتَمْتَ طَاعَتَهُمْ مِمَّنْ يَجْرِي ذَلِكُكَ بِهِ وَ عَلَيَّ يَدَايِهِ، آمِينَ رَبَّ الْعَالَمِينَ. (١٣) اللَّهُمَّ لَيْسَ يَرُدُّ غَضَبَكَ إِلَّا حِلْمُكَ، وَ لَا يَرُدُّ سَخَطَكَ إِلَّا عَفْوُكَ، وَ لَا يُجِيرُ مِنْ عِقَابِكَ إِلَّا رَحْمَتُكَ، وَ لَا يُنَجِّنِي مِنْكَ إِلَّا التَّضَرُّعُ إِلَيْكَ وَ بَيْنَ يَدَيْكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ هَبْ لَنَا يَا إِلَهِي مِنْ لَدُنْكَ فَرَجًا بِالْقُدْرَةِ الَّتِي بِهَا تُحْيِي أَمْوَاتَ الْعِبَادِ، وَ بِهَا تَنْشُرُ مَيِّتَ الْبِلَادِ. (١٤) وَ لَا تَهْلِكْنِي يَا إِلَهِي غَمًّا حَتَّى تَسْتَجِيبَ لِي، وَ تُعَرِّفَنِي الْإِجَابَةَ فِي دُعَائِي، وَ أَدْقِنِي طَعْمَ الْعَافِيَةِ إِلَيَّ مُنْتَهَى أَجَلِي، وَ لَا تُشِمِّتْ بِي عَدُوِّي، وَ لَا تُمَكِّنْهُ مِنْ عُنُقِي، وَ لَا تُسَلِّطْهُ عَلَيَّ

(۹) خداوندا، به درستی که این مقام، برای جانشینان و برگزیدگان و جایگاه امانت دارانت است، در درجه والایی که به ایشان اختصاص دادی، (و دشمنان آن را) ربودند و تویی که چنین تقدیر کرده ای. زیرا فرمان تو مغلوب نمی شود و از تدبیر قطعی تو، به هر گونه و هر زمان که بخواهی نمی توان درگذشت. برای اینکه تو به آن داناتری و در آفریدنت و اراده ات متهم نیستی. تا اینکه برگزیدگان و جانشینان تو، مغلوب و شکست خورده شده حقوقشان به غارت رفت. می بیند که احکامت تغییر یافته و کتاب تو دور افتاده و واجبات از جهاتی که قانون نهاده ای، تحریف شده و روش های پیامبرت ترک شده است.

(۱۰) خداوندا، دشمنان ایشان را از گذشتگان و آیندگان و هر که را به کردارشان خوشنود می شود و دوستان و پیروانشان را لعنت کن.

(۱۱) خداوندا، بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست. به درستی که تو ستوده بزرگواری. مانند درودها و برکت ها و تحیت هایی که بر برگزیدگان: ابراهیم و آل ابراهیم فرستادی. و در فرج و آسایش و نصرت و تسلط دادن و تأیید آنان، شتاب فرما.

(۱۲) خداوندا و مرا از یکتاپرستان و ایمان آورندگان به خود و از باور داران به پیامبرت و امامانی که اطاعتشان را واجب نمودی، قرار ده. از کسانی که آن (توحید و ایمان) به وسیله و به دست آنان اجرا می گردد. اجابت فرما، پروردگار جهانیان.

(۱۳) خداوندا، غضب تو را جز بردباری ات دور نمی سازد، و خشم تو را جز بخشایشت فرو نمی نشاند و از کیفیت جز رحمت پناه نمی دهد و جز زاری به درگاهت و در پیش رویت، مرا از (عذاب) تو نجات نمی دهد. پس بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست و ما را -ای خدای من- از جانب خود به توانایی ای که با آن بندگان مرده را زنده می کنی و با آن سرزمین های مرده را زندگی می بخشی، گشایش ده.

(۱۴) و ای خدای من، مرا اندوهگین نمیران، تا اینکه اجابتم کنی و از روا شدن دعایم آگاهم نمایی و طعم عافیت را تا پایان مدت زندگی ام به من بچشان و دشمنم را بر من شاد نگردان و او را بر من توانا نساز و او را بر من مسلط نگردان.

(١٥) إِلَهِي إِنْ رَفَعْتَنِي فَمِنْ ذَا أَلِدِي يَضَعْنِي، وَإِنْ وَضَعْتَنِي فَمِنْ ذَا أَلِدِي يَرْفَعُنِي، وَإِنْ أَكْرَمْتَنِي فَمِنْ ذَا أَلِدِي يُهِينُنِي، وَإِنْ أَهْتَنَّنِي فَمِنْ ذَا أَلِدِي يَكْرُمُنِي، وَإِنْ عَذَّبْتَنِي فَمِنْ ذَا أَلِدِي يَرْحَمُنِي، وَإِنْ أَهْلَكْتَنِي فَمِنْ ذَا أَلِدِي يَعْرِضُ لَكَ فِي عَبْدِكَ، أَوْ يَسْأَلُكَ عَنْ أَمْرِهِ، وَقَدْ عَلِمْتُ أَنَّهُ لَيْسَ فِي حُكْمِكَ ظُلْمٌ، وَلَا فِي نِقْمَتِكَ عَجَلَةٌ، وَإِنَّمَا يَعَجَلُ مَنْ يَخَافُ الْفَوْتَ، وَإِنَّمَا يَحْتَاجُ إِلَى الظُّلْمِ الضَّعِيفُ، وَقَدْ تَعَالَيْتَ يَا إِلَهِي عَنْ ذَلِكَ عُلُوًّا كَبِيرًا. (١٦) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَلَمَّا تَجَعَلَنِي لِلْبَلَاءِ غَرَضًا، وَلَمَّا لِنِقْمَتِكَ نَصِيبًا، وَمَهَّلَنِي، وَنَفَسَنِي، وَأَقْلَنِي عَشْرَتِي، وَلَمَّا تَبْتَلَيْتَنِي بِبَلَاءٍ عَلَى أَثَرِ بَلَاءٍ، فَقَدْ تَرَى ضَعْفِي وَقَلَّةَ حِيلَتِي وَتَضَرَّعِي إِلَيْكَ. (١٧) أَعُوذُ بِكَ اللَّهُمَّ الْيَوْمَ مِنْ غَضَبِكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَعِزَّنِي. (١٨) وَأَسْتَجِيرُ بِكَ الْيَوْمَ مِنْ سَخَطِكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَجْرِنِي. (١٩) وَأَسْأَلُكَ أَمْنًا مِنْ عَذَابِكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَآمِنِي. (٢٠) وَأَسْتَهْدِيكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاهْدِنِي. (٢١) وَأَسْتَنْصِرُكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَانصُرْنِي. (٢٢) وَأَسْتَرْجِمُكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَارْحَمْنِي. (٢٣) وَأَسْتَكْفِيكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاكْفِنِي. (٢٤) وَأَسْتَرْزُقُكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَارزُقْنِي. (٢٥) وَأَسْتَعِينُكَ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَعِنِّي. (٢٦) وَأَسْتَغْفِرُكَ لِمَا سَلَفَ مِنْ ذُنُوبِي، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاغْفِرْ لِي.

(۱۵) خدای من، اگر تو مرا بلندمرتبه گردانی، پس کیست آنکه مرا پست نماید؟ و اگر مرا پست کنی، پس کیست آنکه بلند مرتبه ام گرداند؟ و اگر مرا گرامی داری، پس کیست آنکه خوایم کند؟ و اگر مرا خوار کنی، پس کیست آنکه گرامی ام دارد؟ و اگر مرا عذاب کنی، پس کیست آنکه به من رحم کند؟ و اگر مرا نابود کنی، پس کیست آنکه درباره بنده ات معترض تو شود یا درباره کار او، تو را بازخواست کند؟ و دانسته ام که در فرمان تو ستم، و در انتقام تو شتاب، نیست. و همانا کسی شتاب می کند که از گذشتن فرصت می ترسد و همانا ضعیف، نیازمند به ستم کردن است. و تو -ای خدای من- از این (امور) برتر و والاتری.

(۱۶) خداوندا، بر محمد و خاندان محمد درود فرست و مرا هدف بلا و نشانه انتقام خود نگردان و به من مهلت ده و اندوهم را برطرف کن و از لغزشم درگذر و مرا گرفتار بلاهای پی در پی نساز. زیرا ناتوانی و بیچارگی و زاری ام را به درگاه خود می بینی.

(۱۷) خداوندا امروز از غضبت به تو پناه می آورم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و پناهم ده.

(۱۸) و امروز از خشمت به تو پناه آورده ام، پس بر محمد و خاندانش درود فرست، و مرا پناه ده.

(۱۹) و ایمنی از عذابت را از تو می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا ایمن ساز.

(۲۰) و از تو راهنمایی می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا راهنمایی کن.

(۲۱) و از تو یاری می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا یاری ده.

(۲۲) و از تو رحمت می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و به من رحم کن.

(۲۳) و از تو کفایت می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا کفایت کن.

(۲۴) و از تو روزی می طلبم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا روزی ده.

(۲۵) و از تو کمک می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا کمک کن.

(۲۶) و برای گناهان گذشته ام از تو آمرزش می خواهم، پس بر محمد و خاندانش درود فرست و مرا بیامرز.

(٢٧) وَ أَسْتَعِصِمُكَ، فَصَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اعصمني، فَإِنِّي لَنَ أُعُودَ لَشَيْءٍ كَرِهْتَهُ مِنِّي إِنْ شِئْتَ ذَلِكَ. (٢٨) يَا رَبِّ يَا رَبِّ، يَا حَنَّانُ يَا مَنَّانُ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ، وَ اسْتَجِبْ لِي جَمِيعَ مَا سَأَلْتُكَ وَ طَلَبْتُ إِلَيْكَ وَ رَغِبْتُ فِيهِ إِلَيْكَ، وَ أَرِدُهُ وَ قَدْرُهُ وَ اقْضِهِ وَ أَمْضِهِ، وَ خِرْ لِي فِيْمَا تَقْضِي مِنْهُ، وَ يَا رِكَ لِي فِي ذَلِكَ، وَ تَفَضَّلْ عَلَيَّ بِهِ، وَ أَسْأَلُكَ بِمَا تُعْطِينِي مِنْهُ، وَ زِدْنِي مِنْ فَضْلِكَ وَ سَيِّعِهِ مَا عِنْدَكَ، فَإِنَّكَ وَاسِعٌ كَرِيمٌ، وَ صَلِّ ذَلِكَ بِخَيْرِ الْآخِرَةِ وَ نَعِيمِهَا، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. ثُمَّ تَدْعُو بِمَا بَدَأَ لَكَ، وَ تَصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِهِ أَلْفَ مَرَّةٍ هَكَذَا كَانَ يَفْعَلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ.

ص: ١٥٣٦

(۲۷) و از تو می خواهم که مرا (از گناه) بازداری، پس بر محمّد و خاندانش درود فرست و مرا (از گناه) باز دار. پس به درستی که اگر تو بخواهی، من هرگز به چیزی که آن را از من نپسندیده ای، بر نمی گردم.

(۲۸) ای پروردگار من، ای پروردگار من، ای بسیار مهربان، ای بسیار نعمت دهنده، ای دارای بزرگواری و کرم، بر محمّد و خاندانش درود فرست و همه آنچه را که از تو خواسته ام و طلب کرده ام و به آن میل نموده ام، برایم مستجاب فرما و آن را بخواه و مقدر کن و فرمان ده و اجرا کن. و به من در آنچه از آن برایم حکم می کنی، خیر ده و آن را برای من مبارک کن و با آن بر من تفضل نما و مرا به آنچه از آن عطا می کنی، نیک بخت گردان و برایم از فضل و فراخی آنچه نزد توست، بیفزا. پس همانا تو توانگر بخشنده ای. و آن را به خیر آخرت و نعمت فراوانش پیوسته گردان. ای مهربان ترین مهربانان. [سپس دعا کن. آنچه را برایت آشکار شد و بر محمّد و خاندانش هزار بار درود فرست که امام - که درود بر او باد- اینچنین انجام می داد].

ص: ۱۵۳۷

(١) إلهي هديتني فلتهوت، و وعظت فقسوت، و أبلت الجميل فعصيت، ثم عرفت ما أصدرت إذ عرفتنيه، فاستغفرت فأقلت، فعدت فسترت، فللك إلهي الحمد. (٢) تفحمت أوديه الهلاك، و حلت شمعاب تلف، تعرضت فيها لسطواتك و بحلولها عقوباتك. (٣) و سيطيتي إليك التوحيد، و ذريعتي أني لم أشرك بك شيئاً، و لم أتخذ معك إلهاً، و قد فررت إليك بنفسي، و إليك مفر المشي، و مفرع المضيع لحظ نفسه الملتجئ. (٤) فكم من عدو انتضى على سيف عداوته، و سجد لي طبه مديته، و أرهف لي شبا حده، و داف لي قوايل شؤميه، و سدّد نحوي صوائب سهاميه، و لم تنم عنّي عين حراسيته، و أضمر أن يسؤمني المكروه، و يجرعني زعاق مرازته. (٥) فنظرت يا إلهي إلى ضعفي عن احتمال الفواحش، و عجزتي عن الانتصير من من قصي دني بمحاربتيه، و وحدتي في كثير عدد من ناواني، و أصد لي بالباء فيما لم أعمل فيه فكري.

(۴۹) و از دعای امام علیه السلام بود، در دور نمودن مکر دشمنان و بازگرداندن سختی آنان

(۱) خدای من، مرا راه نمودی، پس به کار بیهوده مشغول شدم و پند دادی، پس سنگدل گشتم و عطای نیکو نمودی، پس نافرمانی کردم. سپس چون آگاهم کردی، آنچه را صادر نموده بودی شناختم. پس آمرزش خواستم و تو در گذشتی. پس (باز به نافرمانی) برگشتم و تو پوشانیدی. پس خدای من، تو را سپاس.

(۲) در وادی های هلاکت رفتم و به درّه های نابودی وارد شدم، در آنها خود را در معرض سخت گیری های قرار داده، با عقوبت های روبرو شدم.

(۳) و وسیله من به سوی یگانه دانستن توست و دستاویزم آن است که چیزی را با تو شریک نکرده ام و با تو به خدایی اعتقاد نداشته ام و با جانم به سوی تو گریخته ام و گریزگاه بدکار و پناهگاه آنکه بهره اش را تباه کرده و پناهنده گشته، به سوی توست.

(۴) پس چه بسیار دشمنی که شمشیر دشمنی اش را بر روی من کشید، و لبه تیغش را برای من تیز نمود و طرف تیز آن را برایم نازک کرد و آن را برای من با زهرهای کشنده اش درهم آمیخت و تیرهای هدف گیری خود را، به سوی من نشانه گرفت و چشم نگهبانی اش از من نخفت و در دل قصد آسب رساندن به من داشت و آب بسیار تلخ زهر آگین را جرعه جرعه به من نوشاند.

(۵) ای خدای من، پس تو ناتوانی ام را از تحمل مصیبت های سخت و عجزم را از انتقام گرفتن از کسی که قصد جنگ با من نموده و تنهایی ام را در برابر (سپاهیان) بی شمار کسی که با من دشمنی کرده و برای گرفتار ساختنم در آنچه درباره آن نیندیشیده ام، در کمین نشسته، مشاهده کردی.

(٦) فَأَبْتَدَأْتَنِي بِنَصْرِكَ، وَشَدَدْتَ أَزْرِي بِقُوَّتِكَ، ثُمَّ فَلَلْتَ لِي حَدَّهُ، وَصَيَّرْتَهُ مِنْ بَعْدِ جَمْعِ عَدِيدٍ وَحَدَّهُ، وَأَعْلَيْتِ كَعْبِي عَلَيْهِ، وَجَعَلْتَ مَا سَيَدَّدُهُ مَرْدُودًا عَلَيْهِ، فَزِدَدْتَهُ لَمْ يَشْفِ غَيْظُهُ، وَ لَمْ يَسْكُنْ غَلِيْلُهُ، قَدْ عَضَّ عَلَيَّ شَوَاهُ وَ أَدْبَرَ مُوَلِيًّا قَدْ أَخْلَفْتَ سَيْرَ رَايَاهُ. (٧) وَ كَمْ مِنْ بَاغٍ بَغَانِي بِمَكَائِدِهِ، وَ نَصَبَ لِي شَرَكًا مَصَائِدِهِ، وَ وَكَلَّ بِي تَفَقَّدَ رِعَايَتِهِ، وَ أَضْبَأَ إِلَيَّ إِضْبَاءَ السَّبْعِ لِطَرِيدَتِهِ انْتِظَارًا لِانْتِهَازِ الْفُرْصَةِ لِفَرِيْسِيَّتِهِ، وَ هُوَ يُظْهِرُ لِي بِشَاشَةِ الْمَلَقِ، وَ يَنْظُرُنِي عَلَيَّ شِدَّةِ الْحَقِّ. (٨) فَلَمَّا رَأَيْتِ يَا إِلَهِي تَبَارَكَتِ وَ تَعَالَيْتِ دَخَلَ سَرِيرَتِهِ، وَ قُبِحَ مِثْلُ انْطَوَى عَلَيْهِ، أَرَكَسْتَهُ لِأُتْمِ رَأْسِهِ فِي زُبَيْتِهِ، وَ رَدَدْتَهُ فِي مَهْوَى حُفْرَتِهِ، فَانْقَمَعَ بَعْدَ اسْتِطَالَتِهِ ذَلِيلًا فِي رَبْقِ حِبَالَتِهِ الَّتِي كَانَ يُقَدِّرُ أَنْ يِرَانِي فِيهَا، وَ قَدْ كَادَ أَنْ يَحُلَّ بِي لَوْ لَا رَحْمَتُكَ مَا حَلَّ بِسَاحَتِهِ. (٩) وَ كَمْ مِنْ حَاسِدٍ قَدْ شَرِقَ بِي بِغُصْبَتِهِ، وَ شَجِي مَنِي بِغَيْظِهِ، وَ سَلَقَنِي بِحَدِّ لِسَانِهِ، وَ وَحَرَنِي بِقَرَفِ عُيُوبِهِ، وَ جَعَلَ عَرِضِي غَرَضًا لِمَرَامِيهِ، وَ قَلَدَنِي خِلَالًا لَمْ تَزَلْ فِيهِ، وَ وَحَرَنِي بِكَيْدِهِ، وَ قَصَدَنِي بِمَكِيدَتِهِ. (١٠) فَنَادَيْتُكَ يَا إِلَهِي مُسْتَعِينًا بِكَ، وَ اِثْقًا بِسُرْعِهِ إِجَابَتِكَ، عَالِمًا أَنَّهُ لَا يُضْطَهَدُ مَنْ أَوْى إِلَى ظِلِّ كَنَفِكَ، وَ لَا يَفْزَعُ مَنْ لَحِيَأَ إِلَى مَعْقَلِ انْتِصَارِكَ، فَحَصَّيْتُ نَتْنِي مِنْ بَاسِهِ بِقُدْرَتِكَ. (١١) وَ كَمْ مِنْ سَيِّحَائِبٍ مَكْرُوهٍ جَلِيَّتْهَا عَنِّي، وَ سَيِّحَائِبٍ نَعْمٍ أَمَطَرَتْهَا عَلَيَّ، وَ جَدَاوِلِ رَحْمَةٍ نَشَرْتَهَا، وَ عَافِيَةٍ أَلْبَسْتَهَا، وَ أَعْيُنِ أَحْدَاثٍ طَمَسْتَهَا، وَ غَوَاشِي كُرْبَاتٍ كَشَفْتَهَا.

(۶) پس به یاری کردنم آغاز نمودی و به توانایی ات پشتم را نیرومند ساختی. سپس تیزی (تیغ) او را برای من شکستی و پس از آنکه در گروهی بسیار بود، او را تنها گذاشتی و مرا بر او پیروز نمودی و آنچه آن را نشانه گرفته بود، بر خودش برگرداندی و در حالی که خشمش را بهبودی نداده و کینه اش قرار نگرفته بود، او را باز گرداندی. سرانگشتان خود را گزید و پشت کرده، فرار نمود. در حالی که سپاهیان از آنچه گفته بودند، تخلف کردند.

(۷) و چه بسیار ستمگری که با نیرنگ هایش به من ستم کرد و دام های خود را برایم گسترد و مراقبت و جستجویش را بر من گماشت و همانند در کمین نشستن درنده ای برای شکارش، با چشم به راهی برای غنیمت دانستن وقت مناسبی برای شکار، در کمین من نشست. در حالی که چاپلوسانه برایم خوش رویی می کرد، و با خشم سخت به من می نگریست.

(۸) پس همین که -ای خدای مبارک و والای من- تباهی باطن او و زشتی آنچه در دل داشت، ملاحظه کردی، او را با مغز سر در گودالش (که برای شکار کننده بود)، سرنگون نمودی. و او را در پرتگاه گودالش باز گرداندی، تا پس از آن همه گردن کشی، با خواری در بند دامی که در نظر داشت مرا در آن ببیند، درآمد. و اگر رحمت تو نبود، نزدیک بود بر من فرود آید، آنچه بر خودش فرود آمد.

(۹) و چه بسیار حسودی که به خاطر من اندوهش گلوگیر او شد و سختی خشمش از من، گلویش را گرفت و با زبان تیزش مرا آزرده و با نسبت دادن عیب های خود به من، سینه اش را از خشم بر من پر ساخت. و آبروی مرا هدف تیرهای خود قرار داد و ویژگی هایی را که همیشه در خود او بود، به من نسبت داد. و با مکر خویش بر من خشم نمود و با نیرنگش آهنگ من کرد.

(۱۰) ای خدای من، پس تو را خواندم، در حالی که از تو یاری خواسته و به اجابت سریع تو اطمینان داشتم، و می دانستم هر که به سایه رحمت تو پناه برد، شکست نمی خورد. و هر که به پناهگاه یاری تو پناهنده شود، هراسی ندارد. پس تو به قدرت خویش، مرا از سختی و نیروی او باز داشتی.

(۱۱) و چه بسیار ابرهای مصیبت باری که از من برطرف نمودی و ابرهای نعمت افزایی که بر من باراندی و جوی های رحمتی که روان نمودی و (جامه های) تندرستی ای که (بر من) پوشاندی و چشم های مصیبت آفرینی که کور گرداندی و پرده های اندوه که برداشتی.

(١٢) وَ كَم مِّن ظَنٍّ حَسَنٍ حَقَّقْتِ، وَ عَدَمَ جَبْرَتِ، وَ صِرْعَهُ أَنْعَشْتِ، وَ مَسْكَنَهُ حَوَّلْتِ. (١٣) كُلِّ ذَلِكِ إِنْعَامًا وَ تَطَوُّلًا مِنْكَ، وَ فِي جَمِيعِهِ انْهَمَاكَ مَنَى عَلَى مَعَاصِيكَ، لَمْ تَمْنَعَكَ إِسَاءَتِي عَنِ إِتْمَامِ إِحْسَانِكَ، وَ لَا حَجَرَ نِي ذَلِكِ عَنِ ارْتِكَابِ مَسَاخِطِكَ، لَا تُسْأَلُ عَمَّا تَفْعَلُ. (١٤) وَ لَقَدْ سِئِلْتَ فَأَعْطَيْتِ، وَ لَمْ تُسْأَلِ فَابْتَدَأْتِ، وَ اسْتَمِيحَ فَضْلُكَ فَمَا أَكْدَيْتِ، أَيْبَتِ يَا مَوْلَايَ - إِلَّا إِحْسَانًا وَ امْتِنَانًا وَ تَطَوُّلًا وَ إِنْعَامًا، وَ أَيْبَتِ إِلَّا تَقَحُّمًا لِحُرْمَاتِكَ، وَ تَعْدِيًا لِجُدُودِكَ، وَ غَفْلَةً عَنِ وَعِيدِكَ، فَلَكَ الْحَمْدُ إِلَهِي مِنْ مُقْتَدِرٍ لَا يُغْلَبُ، وَ ذِي أَنَاهِ لَا يَعْجَلُ. (١٥) هَذَا مَقَامٌ مِّنْ اعْتِرَافٍ بِسُبُوحِ النِّعَمِ، وَ قَابِلَهَا بِالتَّقْصِيرِ، وَ شَهْدَةٍ عَلَى نَفْسِهِ بِالتَّضْيِيعِ. (١٦) أَللَّهُمَّ فَإِنِّي أَتَقَرَّبُ إِلَيْكَ بِالمُحَمَّدِ بِهِ الرِّفِيعِ، وَ العَلَوِيَّةِ البِيضَاءِ، وَ أَتَوَجَّهُ إِلَيْكَ بِهِمَا أَنْ تُعِيدَنِي مِنْ شَرِّ كَذَا وَ كَذَا، فَإِنِ ذَلِكِ لَا يَضِيْقُ عَلَيْكَ فِي وُجْدِكَ، وَ لَا يَتَكَادُكَ فِي قُودَرَتِكَ وَ أَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (١٧) فَهَبْ لِي يَا إِلَهِي مِنْ رَحْمَتِكَ وَ دَوَامِ تَوْفِيقِكَ مَا أَتَّجِدُهُ سَلْمًا أَعْرُجُ بِهِ إِلَى رِضْوَانِكَ، وَ آمَنْ بِهِ مِنْ عِقَابِكَ، يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

(۱۲) و چه بسیار گمان نیکو که به حقیقت پیوستی، و کمبودهایی که جبران نمودی، و به زمین خوردن هایی که بلند کردی، و نیازمندی هایی را که تغییر دادی.

(۱۳) همه آنها نعمت و احسان از جانب توست، و در همه آنها، من سرگرم نافرمانی تو بودم و بد کرداری من تو را از تمام نمودن احسانت باز نداشت. و آن مرا از ارتکاب آنچه تو را به خشم می آورد، جلوگیری ننمود. تو از آنچه انجام می دهی، بازخواست نخواهی شد.

(۱۴) و چون از تو درخواست شد، پس عطا کردی و درخواست نشد، پس به بخشش آغاز نمودی و فضل تو خواسته شد، پس کم نگذاشتی. و تو ای مولای من، جز احسان و بخشش و لطف و انعام کاری نکرده ای و من هم جز وارد شدن در حرام های تو و تعدی از حدود تو و غفلت از تهدیدهای تو کاری نداشته ام. پس خدای من، سپاس برای توست. توانایی که شکست نمی خورد و مهلت دهنده ای که شتاب نمی کند.

(۱۵) این جایگاه کسی است که به فراوانی نعمت ها اعتراف کرده و آنها را با کوتاهی مقابله نموده و به تباه ساختن (نعمت ها)، به ضرر خود گواهی داده است.

(۱۶) خداوندا، پس من به منزلت بلندپایه محمدی و مقام گرامی علوی، به سوی تو نزدیکی می جویم و به وسیله آنان به درگاهت رومی آورم که مرا از شرّ این و آن پناه دهی. پس به درستی که این (کار) در برابر دارایی ات بر تو دشوار نیست و در برابر قدرتت بر تو سخت نمی باشد و تو بر هر چیز توانایی.

(۱۷) پس ای خدای من، از رحمت و توفیق همیشگی ات مرا چیزی ببخش که آن را نردبانی به سوی خوشنودی ات قرار داده، از آن بالا روم و به وسیله آن از کیفیت ایمن کردم. ای مهربان ترین مهربانان.

(١) اللَّهُمَّ إِنَّكَ خَلَقْتَنِي سَوِيًّا، وَ رَبَّيْتَنِي صَبِيْرًا، وَ رَزَقْتَنِي مَكْفِيًّا (٢) اللَّهُمَّ إِنِّي وَجِدْتُ فِيْمَا أَنْزَلْتَ مِنْ كِتَابِكَ، وَ بَشَّرْتَ بِهِ عِبَادَكَ أَنْ قُلْتَ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَيَّ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ، إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا، وَ قَدْ تَقَدَّمَ مِنِّي مَا قَدْ عَلِمْتَ وَ مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي، فَيَا سَوَاتِمَا مِمَّا أَحْصَاهُ عَلَيَّ كِتَابُكَ (٣) فَلَوْ لَا الْمَوَاقِفُ الَّتِي أُؤَمِّلُ مِنْ عَفْوِكَ الَّتِي شَمِلَتْ كُلَّ شَيْءٍ لَمَأْلَقَيْتُ بِيْعَدِي، وَ لَوْ أَنْ أَحْدَا اسْتَطَاعَ الْهَرْبَ مِنْ رَبِّهِ لَكُنْتُ أَنَا أَحَقُّ بِالْهَرْبِ مِنْكَ، وَ أَنْتَ لَا تَخْفَى عَلَيْكَ خَافِيَةٌ فِي الْأَرْضِ وَ لَا فِي السَّمَاءِ إِلَّا أَتَيْتَ بِهَا، وَ كَفَى بِكَ جَازِيًّا، وَ كَفَى بِكَ حَسِيْبًا. (٤) اللَّهُمَّ إِنَّكَ طَالِبِي إِنْ أَنَا هَرَبْتُ، وَ مَدْرِكِي إِنْ أَنَا فَرَرْتُ، فَهِيَ أَنَا ذَا بَيْنَ يَدَيْكَ خَاضِعٌ ذَلِيلٌ رَاغِمٌ، إِنْ تَعَزَّدْتَنِي فَإِنِّي لِذَلِكَ أَهْلٌ، وَ هُوَ يَا رَبِّ مِنْكَ عَيْدٌ، وَ إِنْ تَعَفَّ عَنِّي فَقَدِيمًا شَمَلْتَنِي عَفْوِكَ، وَ أَلْبَسْتَنِي عَافِيَتِكَ. (٥) فَاسْأَلُكَ اللَّهُمَّ بِالْمَخْرُوجِ مِنَ أَسْمَائِكَ، وَ بِمَا وَارَتْهُ الْحُجُبُ مِنْ بَهَائِكَ، إِلَّا رَحِمْتَ هَيْدَهُ النَّفْسِ الْجَزُوعَةَ، وَ هَيْدَهُ الرِّمَّةَ الْهَلُوعَةَ، الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ حَرَّ شَمْسِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ حَرَّ نَارِكَ، وَ الَّتِي لَا تَسْتَطِيعُ صَوْتَ رَعْدِكَ، فَكَيْفَ تَسْتَطِيعُ صَوْتَ غَضَبِكَ

(۵۰) و از دعای امام علیه السلام بود، در ترس (از خداوند)

(۱) خداوندا، تو مرا بی عیب و نقص آفریدی، و در کوچکی پرورش دادی، و به قدر کفایت، به من روزی دادی.

(۲) خداوندا، همانا من در کتابت که فرو فرستاده ای و بندگانت را به آن مژده داده ای، یافتم که فرمودی: «ای بندگان من که درباره خود اسراف کرده اید، از رحمت خدا ناامید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد.» و پیش از این از من (گناهانی) سر زده که تو می دانی و از من به آنها داناتری. پس وای بر رسوایی من، از آنچه نامه تو برایم برشمرده است.

(۳) پس اگر جایگاهی که از بخشایشت آرزومندم و هر چیزی را فرا می گیرد نبود، خود را هلاک می ساختم و اگر کسی می توانست از پروردگار خود بگریزد، من به گریختن از تو سزاوارتر بودم. و تویی که هیچ چیز پنهانی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست، مگر آن را حاضر نموده ای و همین بس که تو جزا دهنده و همین بس که تو حسابگری.

(۴) خداوندا، همانا تو جویای منی، اگر بگریزم. و دستگیر کننده منی، اگر فرار کنم. پس اینک منم در پیشگاهت فروتن، خوار، زبون. اگر مرا عذاب نمایی، پس به درستی که من سزاوار آنم و آن - ای پروردگار من - از جانب تو عدل است. و اگر از من در گذری، پس از دیر زمانیست که بخشایشت مرا فرا گرفته و عافیت خویش را بر من پوشانده ای.

(۵) پس خداوندا، به نام های پنهان شده ات و به زیبایی ات که پرده ها آن را پوشانده، از تو می خواهم که بر این جان بی تاب و این استخوان پوسیده بقرار رحم نمایی، که توانایی گرمی آفتاب را ندارد، پس چگونه گرمای آتش را توانایی دارد؟ و توانایی صدای غرش ابرت را ندارد، پس چگونه بانگ خشم را توانایی دارد؟

ص: ۱۵۴۵

(٦) فَارْحَمْنِي - اللَّهُمَّ فَإِنِّي امْرُؤٌ حَقِيرٌ، وَخَطَرِي يَسِيرٌ، وَ لَيْسَ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ، وَ لَوْ أَنَّ عَذَابِي مِمَّا يَزِيدُ فِي مُلْكِكَ لَسَأَلْتُكَ الصَّبْرَ عَلَيْهِ، وَ أَحَبَبْتُ أَنْ يَكُونَ ذَلِكَ لَكَ، وَ لَكِن سُلْطَانُكَ اللَّهُمَّ أَعْظَمُ، وَ مُلْكُكَ أَدْوَمُ مِنْ أَنْ تَزِيدَ فِيهِ طَاعَهُ الْمُطِيعِينَ، أَوْ تَنْقُصَ مِنْهُ مَعْصِيَهُ الْمُنِيبِينَ. (٧) فَارْحَمْنِي يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ، وَ تَجَاوَزْ عَنِّي يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ، وَ تُبْ عَلَيَّ، إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ.

ص: ١٥٤٦

(۶) پس خداوندا، بر من رحم کن. زیرا من فردی حقیرم، و منزلتم اندک است و عذاب من، چیزی نیست که ذره ای بر پادشاهی تو بیفزاید. و اگر عذاب من چیزی بود که در پادشاهی ات می افزود، هر آینه شکیبایی بر آن را از تو می خواستم و دوست داشتم که آن (فزونی) بر (ملک) تو باشد. ولی خداوندا، سلطنت تو بزرگ تر و پادشاهی ات پایدارتر از آن است که طاعت فرمانبران بر آن بیفزاید، یا نافرمانی گنهکاران (چیزی) از آن بکاهد.

(۷) پس بر من رحم کن، ای مهربان ترین مهربانان. و از من در گذر، ای دارای بزرگی و کرم. و توبه ام را بپذیر، به درستی که تویی توبه پذیر بسیار مهربان.

ص: ۱۵۴۷

(٥١) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي التَّضَرُّعِ وَ الْاسْتِكَانَةِ

(١) إِلَهِي أَحْمَدُكَ وَ أَنْتَ لِلْحَمْدِ أَهْلٌ عَلَى حُسْنِ صَنِيعِكَ إِلَيَّ، وَ سُيُوعِ نِعْمَاتِكَ عَلَيَّ، وَ جَزِيلِ عَطَائِكَ عِنْدِي، وَ عَلَى مَا فَضَّلْتَنِي بِهِ مِنْ رَحْمَتِكَ، وَ أَسْبَغْتَ عَلَيَّ مِنْ نِعْمَتِكَ، فَقَدِ اصْطَنَعْتَ عِنْدِي مَا يَعْجِزُ عَنْهُ شُكْرِي. (٢) وَ لَوْ لَا إِحْسَانُكَ إِلَيَّ وَ سُيُوعُ نِعْمَاتِكَ عَلَيَّ مَا بَلَغْتُ إِحْرَازَ حَظِّي، وَ لَمَا إِصْلَحَ نَفْسِي، وَ لَكِنَّكَ ابْتَدَأْتَنِي بِالْإِحْسَانِ، وَ رَزَقْتَنِي فِي أُمُورِي كُلِّهَا الْكِفَايَةَ، وَ صَرَفْتَ عَنِّي جِهَدَ الْبَلَاءِ، وَ مَنَعْتَ مِنِّي مَحْدُورَ الْقَضَاءِ. (٣) إِلَهِي فَكُم مِّنْ بَلَاءٍ جَاهِدٍ قَدْ صَرَفْتَ عَنِّي، وَ كَم مِّنْ نِّعْمَةٍ سَابَغَهُ أَقْرَرْتَ بِهَا عَيْنِي، وَ كَم مِّنْ صَنِيعَةٍ كَرِيمَةٍ لَّكَ عِنْدِي (٤) أَنْتَ الَّذِي أُحِبُّ

عِنْدَ الْبَاطِنِ دَعْوَتِي، وَ أَقَلَّتْ

عِنْدَ الْعِثَارِ زِلَّتِي، وَ أَخَذْتَ لِي مِنَ الْأَعْدَاءِ بَطْلَانًا مِنِّي. (٥) إِلَهِي مَا وَجَدْتُكَ بِخِيَالِي حِينَ سَأَلْتُكَ، وَ لَمَّا مُنْقَبِضًا حِينَ أَرَدْتُكَ، بَلْ وَجَدْتُكَ لِدُعَائِي سَامِعًا، وَ لِمَطَالِبِي مُعْطِيًا، وَ وَجَدْتُ نِعْمَتَكَ عَلَيَّ سَابِغَةً فِي كُلِّ شَأْنٍ مِنْ شَأْنِي وَ كُلِّ زَمَانٍ مِنْ زَمَانِي، فَأَنْتَ عِنْدِي مَحْمُودٌ، وَ صَنِيعُكَ لَدِي مَبْرُورٌ.

ص: ١٥٤٨

(۵۱) و از دعای امام علیه السلام بود، در زاری نمودن و فروتنی کردن

(۱) خدای من، تو را سپاس گزارم و تو شایسته سپاسی، بر نیکویی نیکی ات به من، و فراخی نعمت هایت بر من، و بسیاری عطاها و بخشش هایت درباره من، و بر رحمت که مرا به وسیله آن برتری دادی، و بر نعمت که بر من روا داشتی. پس تو آنچنان به من نیکی کردی که شکر من از ادای آن عاجز است.

(۲) و اگر احسان تو به من و فراوانی نعمت هایت بر من نبود، هیچگاه به بهره خود نمی رسیدم و اصلاح خویش را نمی یافتم. ولی تو احسانت را در حق من آغاز نمودی و بی نیازی را در همه کارهایم به من روزی دادی و سختی گرفتاری را از من دور کردی و مقدراتی که موجب ترس است را از من باز داشتی.

(۳) خدای من، پس چه بسیار بلاهای سختی که از من برگرداندی! و چه بسیار نعمت فراخی که دیده ام را به آن روشن نمودی! و چه بسیار نیکی بزرگ، که برای تو نزد من است!

(۴) تویی که هنگام بیچارگی، دعایم را اجابت نمودی و هنگام (به گناه) افتادن، از لغزشم در گذشتی و داد مرا از دشمنانم گرفتی.

(۵) خدای من، هنگامی که از تو درخواست نمودم، تو را بخیل نیافتم و هنگامی که قصد تو نمودم، تو را درهم کشیده ندیدم. بلکه تو را برای نیایشم، شنونده و برای خواسته هایم، بخشنده یافتم. و نعمت هایت را بر خود، در هر حالی از عالم و هر وقتی از اوقاتم، گسترده یافتم. پس تو نزد من ستوده ای و نیکی ات پیش من پسندیده است.

ص: ۱۵۴۹

(٦) تَحْمَدُكَ نَفْسِي وَ لِسَانِي وَ عَقْلِي، حَمْدًا يَبْلُغُ الْوَفَاءَ وَ حَقِيقَةَ الشُّكْرِ، حَمْدًا يَكُونُ مَبْلَغَ رِضَاكَ عَنِّي، فَجَنِّبْنِي مِنْ سُخْطِكَ. (٧) يَا كَهْفِي حِينَ تَعْيِينِي الْمَذَاهِبُ وَ يَا مَقِيلِي عَشْرَتِي، فَلَوْ لَا سَتْرُكَ عَوْرَتِي لَكُنْتُ مِنَ الْمَفْضُوحِينَ، وَ يَا مُؤَيِّدِي بِالنَّصْرِ، فَلَوْ لَا نَصْرُكَ إِيَّايَ لَكُنْتُ مِنَ الْمَغْلُوبِينَ، وَ يَا مَنْ وَضَعْتَ لَهُ الْمُلُوكَ نَيْرَ الْمَالِ ذَلِيلًا عَلَى أَعْنَاقِهَا، فَهُمْ مِنْ سَيِّطَوَاتِهِ خَائِفُونَ، وَ يَا أَهْلَ التَّقْوَى، وَ يَا مَنْ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى، أَسْأَلُكَ أَنْ تَعْفُو عَنِّي، وَ تَغْفِرَ لِي فَلَسْتُ بَرِيئًا فَأَعْتِزْ بِرِي، وَ لَمَّا بَدَى قُوَّةُ فَأَنْتَصِرْ، وَ لَمَّا مَفَرَ لِي فَأَفِرْ. (٨) وَ أَسْتَقِيلُكَ عَشْرَاتِي، وَ أَتَنْصِلُ إِلَيْكَ مِنْ ذُنُوبِي الَّتِي قَدْ أَوْبَقْتَنِي، وَ أَحْيَاطُ بِبِي فَأَهْلِكْتَنِي، مِنْهَا فَرَرْتُ إِلَيْكَ رَبِّ تَائِبًا فَتُبَّ عَلَيَّ، مُتَعَوِّذًا فَأَعِزَّنِي، مُسْتَجِيرًا فَلَمَّا تَخَذَلْتَنِي، سَأَلْتُكَ فَلَمَّا تَحْرَمْتَنِي مُعْتَصِمًا فَلَمَّا تَسَلَّمْتَنِي، دَاعِيًا فَلَمَّا تَرَدَّدْتَنِي خَائِبًا. (٩) دَعَوْتُكَ يَا رَبِّ مَسْكِينًا، مُسْتَكِينًا، مُشْفِقًا، خَائِفًا، وَجَلًا، فَقِيرًا، مُضْطَرًّا إِلَيْكَ. (١٠) أَشْكُو إِلَيْكَ يَا إِلَهِي ضَعْفَ نَفْسِي عَنِ الْمَسَارَعَةِ فِيمَا وَعَدَّتْهُ أَوْلِيَاءُكَ، وَ الْمُجَانِبَةَ عَمَّا حَزَّرْتَهُ أَعْدَاءُكَ، وَ كَثْرَةَ هُمُومِي، وَ وَسْوَسةَ نَفْسِي. (١١) إِلَهِي لَمْ تَفْضَحْنِي بِسِرِّي، وَ لَمْ تَهْلِكْنِي بِجَرِيرَتِي، أَدْعُوكَ فَتَجِيبْنِي وَ إِنْ كُنْتُ بَطِيئًا حِينَ تَدْعُونِي، وَ أَسْأَلُكَ كُلَّمَا شِئْتُ مِنْ حَوَائِجِي، وَ حَيْثُ مَا كُنْتُ وَضَعْتُ عِنْدَكَ سِرِّي، فَلَا أَدْعُو سِوَاكَ، وَ لَا أَرْجُو غَيْرَكَ

(۶) تنم و زبانم و عقلم، تو را سپاس گزاری می کنند. سپاسی که به کمال و حقیقت ستایش رسد. سپاسی که به اندازه خوشنودی تو از من باشد. پس مرا از خشم سخت نجات ده.

(۷) ای پناه من، وقتی که راه ها مرا ناتوان می کند و راه نمی نماید، و ای درگذرنده از لغزشم که اگر عیب پوشی تو (از موجبات) شرمندگی ام نبود، هر آینه از رسوا شدگان بودم، و ای نیرو دهنده با یاری نمودن، که اگر یاری کردن تو نبود، هر آینه از شکست خوردگان بودم، و ای کسی که پادشاهان برای او یوغ خواری بر گردن هایشان نهاده اند و از قهرها و غلبه های او ترسانند، و ای سزاوار پرهیزکاری، و ای کسی که نیکوترین نام ها برای اوست؛ از تو می خواهم که مرا ببخشی و بیامری ام. زیرا من بی گناه نیستم تا عذری داشته باشم و دارای توانی نمی باشم تا پیروز شوم و مرا گریزگاهی نیست تا بگریزم.

(۸) و از تو می خواهم که از لغزش هایم درگذری و به درگاه تو از گناهانم که تباهم ساخته و مرا فرا گرفته تا هلاکم کند، پوزش می طلبم. پروردگار من، از آن (گناهان)، با حال توبه به سوی تو گریخته ام، پس توبه ام را بپذیر. پناهنده ام، پس پناهم ده. زنهار خواهنده ام، پس خوارم نکن. درخواست کننده ام، پس بی بهره ام نگردان. چنگ زنده ام، پس رهایم نکن. خواهانم، پس مرا ناامید برنگردان.

(۹) تو را خواندم - ای پروردگار من - در حالی که بینوا، فروتن، حذر کننده، ترسان، بیمناک، فقیر و بیچاره درگاه تو هستم.

(۱۰) ای خدای من، از ناتوانی جسمم در شتافتن به آنچه به دوستانت نوید داده ای، و دوری نمودن از آنچه دشمنانت را به آن بیم داده ای، و از بسیاری اندوه هایم و از وسوسه های دلم، به تو شکایت می کنم.

(۱۱) خدای من، به (ناپاکی) درونم مرا رسوا نکردی و به گناهانم مرا هلاک ننمودی. تو را می خوانم، پس مرا اجابت می کنی و اگر چه هنگامی که مرا می خوانی، گند هستم. و هر حاجتی که می خواهم، از تو درخواست می کنم و هر کجا که باشم راز خود را نزد تو می گذارم. پس جز تو را نمی خوانم و به جز تو امیدوار نیستم.

(١٢) لَّبِيكَ لَّبِيكَ، تَسْمَعُ مَنْ شَكَا إِلَيْكَ، وَ تَلْقَى مَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْكَ، وَ تُخَلِّصُ مَنْ اعْتَصَمَ بِكَ، وَ تُفَرِّجُ عَمَّنْ لَادَ بِكَ. (١٣) إِلَهِي فَلَا تَحْرِمْنِي خَيْرَ الْآخِرَةِ وَ الْأُولَى لِقَلِّهِ شُكْرِي، وَ اغْفِرْ لِي مَا تَعَلَّمَ مِنْ ذُنُوبِي. (١٤) إِنْ تُعَذِّبُ فَإِنَّا الظَّالِمُ الْمَفْرُطُ الْمُضَيِّعُ الْآثِمُ الْمُقْصِرُ الْمُضْجِعُ الْمَغْفِلُ حَظُّ نَفْسِي، وَ إِنْ تَغْفِرُ فَإِنَّتِ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ.

ص: ١٥٥٢

(۱۲) در فرمانبری ات پابرجایم. کسی را که به درگاه تو شکایت کند، می شنوی و به کسی که بر تو اعتماد کرده، رو می آوری و هر کس را که به (رشته) تو دست آویزد، می رهانی و غم و اندوه را از کسی که به تو پناه آورده، برطرف می کنی.

(۱۳) خدای من، پس مرا به خاطر سپاس اندکم، از خیر آخرت و دنیا بی بهره نگردان و گناهانی را که از من می دانی، بیامرز.

(۱۴) اگر کیفر کنی، این من هستم که ستمکار، سهل انگار، تباه کننده، گنهکار، مقصّر، اهمال کننده، واگذارنده بهره خویشم و اگر بیامرزی، پس تو بخشاینده ترین بخشاینده گانی.

ص: ۱۵۵۳

(١) يَا اللَّهُ الَّذِي لَا يَخْفَى عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ، وَ كَيْفَ يَخْفَى عَلَيْكَ يَا إِلَهِي مَا أَنْتَ خَلَقْتَهُ، وَ كَيْفَ لَا تُحْصِي مَا أَنْتَ صَيَّرْتَهُ، أَوْ كَيْفَ يَغِيبُ عَنْكَ مَا أَنْتَ تُدَبِّرُهُ، أَوْ كَيْفَ يَسْتَطِيعُ أَنْ يَهْرَبَ مِنْكَ مَنْ لَا حَيَاةَ لَهُ إِلَّا بِرِزْقِكَ، أَوْ كَيْفَ يَنْجُو مِنْكَ مَنْ لَمَّا مَيَّزَهُ لَكَ فِي غَيْرِ مُلْكِكَ. (٢) سُبْحَانَكَ أَحْسَى خَلْقِكَ لَكَ أَعْلَمُهُمْ بِكَ، وَ أَحْضَهُمْ لَكَ أَعْمَلُهُمْ بِطَاعَتِكَ، وَ أَهْوَنُهُمْ عَلَيْكَ مَنْ أَنْتَ تَرْزُقُهُ وَ هُوَ يَعْبُدُ غَيْرَكَ. (٣) سُبْحَانَكَ لَا يَنْقُصُ سُلْطَانُكَ مِنْ أَشْرَاقِكَ، وَ كَذَّبَ رُسُلُكَ، وَ لَيْسَ يَسْتَطِيعُ مَنْ كَرِهَ قَضَاءَكَ أَنْ يَرُدَّ أَمْرَكَ، وَ لَا يَمْتَنِعُ مِنْكَ مَنْ كَذَّبَ بِقُدْرَتِكَ، وَ لَا يَفُوتُكَ مَنْ عَبَدَ غَيْرَكَ، وَ لَا يَعْمُرُ فِي الدُّنْيَا مَنْ كَرِهَ لِقَاءَكَ. (٤) سُبْحَانَكَ مَا أَعْظَمَ شَأْنُكَ، وَ أَقْهَرَ سُلْطَانُكَ، وَ أَشَدَّ قُوَّتَكَ، وَ أَنْفَدَ أَمْرَكَ. (٥) سُبْحَانَكَ فَصَّيْتَ عَلَى جَمِيعِ خَلْقِكَ الْمَوْتَ مِنْ وَحْدِكَ وَ مَنْ كَفَرَ بِكَ، وَ كُلَّ ذَاتِ الْمَوْتِ، وَ كُلَّ صَائِرِ إِلَيْكَ، فَتَبَارَكَ وَ تَعَالَيْتَ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ وَ حَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ.

(۵۲) و از دعای امام علیه السلام بود، در اصرار به خداوند بلند مرتبه

(۱) ای خدایی که چیزی در زمین و آسمان بر تو پنهان نیست. و چگونه آنچه را که خود آن را آفریده ای - ای خدای من - بر تو پنهان باشد؟ و چگونه آنچه را که خود ساخته ای، شمار آن را ندانی؟ یا چگونه از تو پنهان شود، آنچه که خود آن را تدبیر می نمایی؟ یا چگونه می تواند از تو بگریزد، آنکه جز به وسیله روزی ات زندگی برایش نیست؟ یا چگونه از تو رهایی یابد، کسی که در غیر قلمرو تو، راهی برایش نمی باشد؟

(۲) پاک و منزّهی! ترسنده ترین آفریدگانت از تو، آگاه ترین آنها به (کبریایی) توست. و خاضع ترین آنان از تو، عمل کننده ترین ایشان به فرمان توست. و پست ترین آنها نزد تو، کسیست که تو او را روزی می دهی و او غیر تو را می پرستد.

(۳) پاک و منزّهی! کسی که به تو شرک آورد و پیامبرانت را دروغگو شمارد، از فرمانروایی ات نمی کاهد. و کسی که حکم تو را نپسندید، نمی تواند فرمانت را بازگرداند. و کسی که قدرت تو را تکذیب نمود، نمی تواند خود را از تو بازدارد. و کسی که جز تو را پرستید، از دست تو گریزی ندارد. و کسی که (مرگ و) دیدار تو را نپسندید، در دنیا عمر جاودان نیابد.

(۴) پاک و منزّهی! چه بزرگست مرتبه تو! و چه غالب است پادشاهی ات! و چه شدید است قدرت تو! و چه نافذ است فرمانت!

(۵) پاک و منزّهی! مرگ را برای همه آفریدگانت - آنکه تو را یگانه دانست و آنکه به تو کفر ورزید - رقم زده ای. و همه چشنده مرگ هستند. و همه به سوی تو برگشت کننده اند. پس تو مبارک و برتری. جز تو معبودی نیست. یگانه ای هستی که برای تو شریکی نمی باشد.

ص: ۱۵۵۵

(٦) آمَنْتُ بِكَ، وَصَدَقْتُ رُسُلَكَ، وَقَبِلْتُ كِتَابَكَ، وَكَفَرْتُ بِكُلِّ مَعْبُودٍ غَيْرِكَ، وَبَرِثْتُ مِمَّنْ عَبَدَ سِوَاكَ. (٧) اَللّٰهُمَّ اِنِّىْ اَصْبَحُ وَ اَمْسِى مُسْتَقِيلاً لِعَمَلِىْ، مُعْتَرِفاً بِذَنْبِىْ، مُقَرّاً بِخَطَايَاىَ، اَنَا بِاسْمِ رَافِىِّ عَلٰى نَفْسِىْ ذَلِيْلٌ، عَمَلِىْ اَهْلِكْنِىْ، وَ هَوَاىَ - اَزْدَانِىْ، وَ شَهْوَاتِىْ حَرَمْتَنِىْ. (٨) فَاسْأَلُكَ يَا مَوْلَاىَ - سُوْالَ مَنْ نَفْسُهُ لَاهِيَةٌ لِطَوْلِ اَمَلِهِ، وَ يَدُنُهُ غَافِلٌ لِّسِىْ كَوْنِ عُرْوَقِهِ، وَ قَلْبُهُ مَفْتُونٌ بِكَثْرَةِ النِّعَمِ عَلَيْهِ، وَ فِكْرُهُ قَلِيْلٌ لِّمَا هُوَ صَائِرٌ اِلَيْهِ. (٩) سُوْالَ مَنْ قَدْ غَلَبَ عَلَيْهِ الْاَمَلُ، وَ فَتَنَهُ الْهَوَىْ، وَ اسْتَمَكَّنَتْ مِنْهُ الدُّنْيَا، وَ اَظْلَمَ الْاَجَلُ، سُوْالَ مَنْ اسْتَكْتَرَ ذُنُوْبَهُ، وَ اعْتَرَفَ بِخَطِيئَتِهِ، سُوْالَ مَنْ لَمَّا رَبَّ لَهُ غَيْرُكَ، وَ لَمَّا وُلِيَ لَهُ دُوْنَكَ، وَ لَمَّا مُنْقِذٌ لَهُ مِنْكَ، وَ لَمَّا مَلْجِئٌ لَهُ مِنْكَ، اِلَّا اِلَيْكَ. (١٠) اِلٰهِيْ اَسْأَلُكَ بِحَقِّكَ الْوَاجِبِ عَلٰى جَمِيْعِ خَلْقِكَ، وَ بِاسْمِكَ الْعَظِيْمِ الَّذِىْ اَمَرْتَ رَسُوْلَكَ اَنْ يُسَبِّحَكَ بِهِ، وَ بِجَلَالِ وَجْهِكَ الْكَرِيْمِ، اَلْعَدِىْ لَا يَبْلَىْ وَ لَا يَتَغَيَّرُ، وَ لَا يَحُوْلُ وَ لَا يَفْنَىْ، اَنْ تُصَلِّىَ عَلٰى مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ، وَ اَنْ تُغْنِيَنِيْ عَنِ كُلِّ شَيْءٍ بِعِبَادَتِكَ، وَ اَنْ تُسَلِّىَ نَفْسِىْ عَنِ الدُّنْيَا بِمَخَافَتِكَ، وَ اَنْ تُنِيْنِيْ بِالْكَثِيْرِ مِنْ كَرَامَتِكَ بِرَحْمَتِكَ. (١١) فَاِلَيْكَ اَفْرُ، وَ مِنْكَ اَخَافُ، وَ بِكَ اسْتَعِيْثُ، وَ اِيَّاكَ اَرْجُو، وَ لَكَ اَدْعُو، وَ اِلَيْكَ اَلْجُأُ، وَ بِكَ اَتَّقُ، وَ اِيَّاكَ اسْتَعِيْنُ، وَ بِكَ اُوْمِنُ، وَ عَلَيْكَ اَتَوَكَّلُ، وَ عَلٰى جُوْدِكَ وَ كَرَمِكَ اَتَكَلُّ.

(۶) به تو ایمان آوردم و پیامبرانت را تصدیق نمودم و کتابت را پذیرفتم و به هر معبودی جز تو کفر ورزیدم و از هر که جز تو را پرستید، بیزاری جستم.

(۷) خداوندا، من شب را به صبح و صبح را به شام می آورم، در حالی که عملم را اندک می بینم و به گناهم اعتراف دارم و به خطاهایم اقرار می کنم. من به خاطر زیاده روی بر خود، خوار گشته ام. عملم مرا به هلاکت افکنده و هوای نفسم مرا تباه ساخته و خواهش های نفسانی ام مرا محروم گردانده.

(۸) پس - ای مولای من - از تو درخواست می کنم، درخواست کسی که نفس او به خاطر آرزوهای درازش سرگرم شده و تن او به خاطر آرامش رگ هایش، غافل مانده و دلش به سبب زیادی نعمت ها بر او، فریفته شده و اندیشه اش برای آنچه به سوی آن بازمی گردد، اندک است.

(۹) درخواست کسی که آرزو بر او چیره گشته، و خواهش نفس او را گمراه نموده و دنیا بر او تسلط یافته و مرگ بر او سایه افکنده است. درخواست کسی که گناهانش را بسیار دانسته، و به خطایش اعتراف نموده است. درخواست کسی که پروردگاری برای او جز تو و سرپرستی برایش غیر تو نیست، و نجات دهنده ای برای او از تو نمی باشد، و پناهگاهی برای او از تو، جز به سوی تو نیست.

(۱۰) خدای من، به آن حق واجب خود که بر همه آفریدگانت داری، و به آن نام بزرگت که پیامبرت را فرمان دادی که تو را با آن تسبیح گوید، و به آن بزرگی ذات بزرگوارت که کهنه و دگرگون نمی شود، و تغییر حال نمی دهد، و نابود نمی گردد، از تو می خواهم که بر محمد و خاندان محمد درود فرستی و مرا به وسیله بندگی ات از هر چیزی بی نیاز گردانی و مرا با ترس از خود، در دوری از دنیا، تسلی بخشی. و با رحمت خویش مرا به بسیاری بخشش خود بازگردانی.

(۱۱) پس فقط به سوی تو می گریزم و تنها از تو می ترسم و تنها از تو فریادرسی می خواهم و فقط به تو امیدوارم و تو را می خوانم و تنها به سوی تو پناه می برم و به تو اعتماد می کنم و فقط از تو یاری می جویم و تنها به تو ایمان دارم و فقط بر تو توکل می کنم و تنها بر بخشش و بزرگواری تو دل می بندم.

(٥٣) وَ كَانَ مِنْ دُعَائِهِ عَلَيْهِ السَّلَامُ فِي التَّذَلُّلِ لِلَّهِ عَزَّ وَ جَلَّ

(١) رَبِّ أَفْحَمْتَنِي ذُنُوبِي، وَ انْقَطَعْتَ مَقَالَتِي، فَلَمَّا حُجِّجْتَهُ لِي، فَأَنَا الْأَسِيرُ بِبَلَدِيَّتِي، الْمُرْتَهَنُ بِعَمَلِي، الْمَيَّرَدُّ فِي خَطِيئَتِي، الْمُتَحَيَّرُ عَنِ قَصِيْدِي، الْمُنْقَطِعُ بِي. (٢) قَدْ أَوْقَفْتُ نَفْسِي مَوْقِفَ الْأَذْلَاءِ الْمَذْنِبِينَ، مَوْقِفَ الْأَشْقِيَاءِ الْمُتَجَرِّبِينَ عَلَيْكَ، الْمُسْتَحْفِينَ بِوَعْدِكَ (٣) سُبْحَانَكَ أَيُّ جُرْأِهِ اجْتَرَأَتْ عَلَيْكَ، وَ أَيُّ تَغْرِيرِ غَزْرَتْ بِنَفْسِي (٤) مَوْلَايَ - اِرْحَمْ كِبُوْتِي لِحُرِّ وَجْهِي وَ زَلَّةِ قَدَمِي، وَ عُدِّ بِحِلْمِكَ عَلَيَّ جَهْلِي وَ بِإِحْسَانِكَ عَلَيَّ إِسَاءَتِي، فَأَنَا الْمُقَرَّرُ بِذَنْبِي، الْمُعْتَرَفُ بِخَطِيئَتِي، وَ هَذِهِ يَدِي وَ نَاصِيَّتِي، أَسْتَكِينُ بِالْقَوْدِ مِنْ نَفْسِي، اِرْحَمْ شَيْبَتِي، وَ نَفَادَ أَيَّامِي، وَ اقْتِرَابَ أَجَلِي وَ ضَعْفِي وَ مَسِيئَتِي وَ قَلَّةَ حِيلَتِي. (٥) مَوْلَايَ - وَ اِرْحَمْنِي إِذَا انْقَطَعَ مِنَ الدُّنْيَا أَثْرِي، وَ اَمْحَى مِنَ الْمَخْلُوقِينَ ذِكْرِي، وَ كُنْتُ مِنَ الْمَنْسِيئِينَ كَمَنْ قَدْ نَسِيَ (٦) مَوْلَايَ - وَ اِرْحَمْنِي

عِنْدَ تَغْيِيرِ صُوْرَتِي وَ حَالِي إِذَا بَلِيَّ جِسْمِي، وَ تَفَرَّقَتْ أَعْضَائِي، وَ تَقَطَّعَتْ أَوْصَالِي، يَا غَفْلَتِي عَمَّا يُرَادُ بِي. (٧) مَوْلَايَ - وَ اِرْحَمْنِي فِي حَشْرِي وَ نَشْرِي، وَ اجْعَلْ فِي ذَلِكِ الْيَوْمِ مَعَ أَوْلِيَاءِكَ مَوْقِفِي، وَ فِي أَحْبَابِكَ مَصِيْدَرِي، وَ فِي جَوَارِكَ مَسِيئَتِي، يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

(۵۳) و از دعای امام علیه السلام بود، در فروتنی برای خداوند ارجمند و بزرگوار

(۱) ای پروردگار من، گناهانم خاموشم نموده و گفتارم قطع گردیده. پس برای من هیچ حجتی نیست. از این رو من اسیر بلای خود، گروگان عمل خویش، مردد در خطای خود، متحیر از مقصد خویش و در راه مانده ام.

(۲) خود را در جایگاه خواران گناهکار، جایگاه بدبختانی که بر تو جرأت یافته اند و سبک شمارندگان وعده تو، واداشته ام.

(۳) پاک و منزهی! به کدامین جرأت بر تو تجرّی نمودم؟ و به کدام هلاک، خود را به هلاکت افکندم؟

(۴) مولای من! بر به رو افتادیم با تمام رخسارم، و بر لغزش گام هایم رحم کن. و با بردباری ات بر نادانی ام، و با احسانت بر بدکرداری ام تلافی کن. زیرا من به گناه خود، اقرار داشته و به خطای خویش، اعتراف می کنم. و این دست من و موی جلوی سرم است. برای قصاص خویش، فروتن می شوم، بر پیری ام و به آخر رسیدن روزهایم و نزدیک شدن مرگم و ناتوانی ام و نیازمندی ام و بیچارگی ام رحم کن.

(۵) مولای من! هنگامی که اثرم از دنیا قطع شود، و یادم از میان آفریدگان محو گردد، و مانند کسی که فراموش شده، از فراموش شدگان گردم، به من رحم کن.

(۶) مولای من! هنگام دگرگون شدن صورتم، و حالم هنگامی که جسمم پوسیده گردد، و اعضایم گسسته شود، و مفاصلم پاره پاره شود، بر من رحم کن. ای وای از بی خبری من از آنچه درباره ام خواسته می شود!

(۷) مولای من! و در برانگیخته شدن و زنده شدنم به من رحم کن، و جایگاهم را در آن روز با دوستانت، و بازگشتم را در میان یاران، و خانه ام را در جوار خود قرار ده، ای پروردگار جهانیان.

(١) يَا فَارِجَ الْهَمِّ، وَ كَاشِفَ الْغَمِّ، يَا رَحْمَانَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ وَ رَجِيمَهُمَا، صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ افْرِجْ هَمِّي، وَ اكْشِفْ غَمِّي. (٢) يَا وَاحِدُ يَا أَحَدُ يَا صَيِّمُ يَا مَنْ لَمْ يَلِدْ وَ لَمْ يُولَدْ وَ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ، اعْصِمْنِي وَ طَهِّرْنِي، وَ اذْهَبْ بِبَلِيَّتِي. وَ اقْرَأْ آيَةَ الْكُرْسِيِّ وَ الْمُعْوِذَتَيْنِ وَ قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ، وَ قُلْ (٣) اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ سُؤَالَ مَنْ اشْتَدَّتْ فَاقَتُهُ، وَ ضَعُفَتْ قُوَّتُهُ، وَ كَثُرَتْ ذُنُوبُهُ، سُؤَالَ مَنْ لَمَّا يَجِدُ لِفَاقَتِهِ مُغِيثًا، وَ لَا لِضَعْفِهِ مَقْوِيًا، وَ لَا لِذَنْبِهِ غَافِرًا غَيْرَكَ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ أَسْأَلُكَ عَمَلًا تُحِبُّ بِهِ مَنْ عَمِلَ بِهِ، وَ يَقِينًا تَنْفَعُ بِهِ مَنْ اسْتَيْقَنَ بِهِ حَقَّ الْيَقِينِ فِي نَفَازِ أَمْرِكَ. (٤) اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ اقْبِضْ عَلَيَّ الصَّدَقِ نَفْسِي، وَ اقْطَعْ مِنَ الدُّنْيَا حَاجَتِي، وَ اجْعَلْ فِيمَا عِنْدَكَ رَغْبَتِي شَوْقًا إِلَى لِقَائِكَ، وَ هَبْ لِي صِدْقَ التَّوَكُّلِ عَلَيْكَ. (٥) أَسْأَلُكَ مِنْ خَيْرِ كِتَابٍ قَدْ خَلَا، وَ أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ كِتَابٍ قَدْ خَلَا، أَسْأَلُكَ خَوْفَ الْعَابِدِينَ لَكَ، وَ عِبَادَةَ الْخَاشِعِينَ لَكَ، وَ يَقِينَ الْمُتَوَكِّلِينَ عَلَيْكَ، وَ تَوَكُّلَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْكَ.

(۵۴) و از دعای امام علیه السلام بود، در درخواست برطرف نمودن اندوه ها

(۱) ای برطرف کننده اندوه و ازبین برنده غم. ای بخشنده در دنیا و آخرت و مهربان در آن دو. بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست و اندوه مرا برطرف کن و غم را بزدا.

(۲) ای یگانه، ای یکتا، ای بی نیاز، ای که نژائیده و زائیده نشده ای و برای او همتایی نبوده است، مرا حفظ کن و پاک گردان و گرفتاری مرا از میان ببر. «و آیهالکرسی و سوره های ناس و فلق و قل هو الله احد را بخوان و بگو:»

(۳) خداوندا من از تو می خواهم، (مانند) درخواست کسی که سخت نیازمند، و نیرویش ضعیف، و گناهانش بسیار است. درخواست کسی که فریادرسی برای نیازش، و نیرو دهنده ای برای ضعفش، و بخشاینده ای برای گناهانش جز تو نمی یابد. ای صاحب عظمت و کرامت! از تو عملی را درخواست می کنم که به سبب آن هر کسی را که آن را انجام دهد، دوست داری. و یقینی می خواهم که به وسیله آن هر کس را که به نافذ بودن امر تو یقین پیدا کند، سود می دهی.

(۴) خداوندا بر محمّد و خاندان محمّد درود فرست و مرا بر راستی بمیران و نیازم را از دنیا قطع کن و در آنچه نزد توست، رغبتم را، آرزومندی دیدارت قرار ده. و توکل راستین به خود را، به من ارزانی دار.

(۵) از تو نیکی آنچه نوشته شده و گذشته را درخواست می نمایم و از بدی آنچه نوشته شده و گذشته، به تو پناه می برم. ترس عبادت کنندگان و پرستش فروتنان برای تو و یقین توکل کنندگان بر تو و توکل مؤمنان بر تو را، از تو درخواست می نمایم.

(٦) اللَّهُمَّ اجْعَلْ رَغْبَتِي فِي مَسْأَلَتِي مِثْلَ رَغْبَةِ أَوْلِيَائِكَ فِي مَسْأَلِهِمْ، وَرَهْبَتِي مِثْلَ رَهْبَةِ أَوْلِيَائِكَ، وَاسْتَعْمَلِنِي فِي مَرْضَاتِكَ عَمَلًا
لَا أَتْرُكُ مَعَهُ شَيْئًا مِنْ دِينِكَ مَخَافَةَ أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ. (٧) اللَّهُمَّ هِدْهُ حَاجَتِي فَأَعْظِمْ فِيهَا رَغْبَتِي، وَأَطْهَرْ فِيهَا عُدْرِي، وَلَقِّنِّي فِيهَا
حُجَّتِي، وَعَيِّفْ فِيهَا جَسَدِي. (٨) اللَّهُمَّ مَنِ أَصْبَحَ لَهُ ثِقَةٌ أَوْ رَجَاءٌ غَيْرُكَ، فَقَدْ أَصْبَحَتْ وَأَنْتَ ثِقَتِي وَرَجَائِي فِي الْأُمُورِ
كُلِّهَا، فَاقْضِ لِي بِخَيْرِهَا عَاقِبَةً، وَنَجِّنِي مِنْ مَضَلَّاتِ الْفِتَنِ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. (٩) وَصَلَّى اللَّهُ عَلَي سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ رَسُولِ
اللَّهِ الْمُصْطَفَى وَعَلَى آلِهِ الطَّاهِرِينَ.

(۶) خداوندا، رغبت مرا در درخواستم، همانند رغبت اولیای خود در خواسته هایشان، و ترسم را مانند ترس اولیائت قرار ده. و مرا در (راه) خوشنودی ات به کاری بگمار که با آن چیزی از دین تو را، به خاطر ترس کسی از آفریدگانت رها ننمایم.

(۷) خداوندا خواسته من این است. پس رغبت مرا در آن افزون گردان و عذرم را در آن آشکار فرما و حجّتم را در آن به من بفهمان و تنم را در آن عافیت بخش.

(۸) خداوندا، هر کس صبح کرد، در حالی که اعتماد یا امیدش به جز تو بود. پس من صبح کردم، در حالی که اعتماد و امیدم در همه کارها تویی. پس آنچه سرانجامش بهترین است را برایم مقدر فرما و مرا از فتنه های گمراه کننده نجات ده. به رحمت خودت، ای مهربان ترین مهربانان.

(۹) و درود خدا بر سرور ما، محمّد، فرستاده خدا که برگزیده است و بر خاندان پاکش باد.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

